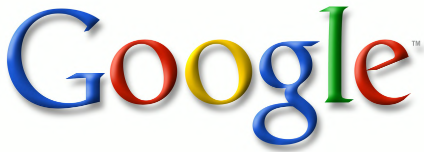

Apothēkē tōn ōphelimōn gnōseōn

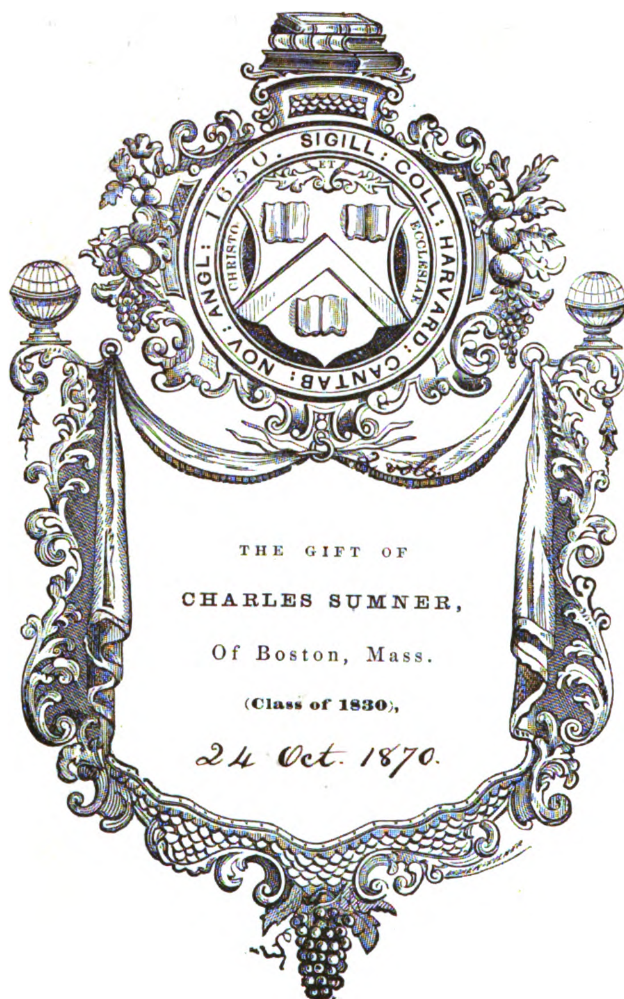
SIGILL : COLL : HARVARD : CANTAB : NOV : ANGL : 1650.
CHRISTO ET ECCLESIAE

The storehouse
of
Useful Knowledge.
(A periodical edited by
the American Missionaries, month-
ly and illustrated; in 2 vol.
Four whole years
from the 3d to the 6th)
1839 — 1842

Smyrna, 1842

Apotheke

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

1839—1840.

Ἕως διδαχθῶσι πολλοί, καὶ πληθυνθῇ ἡ γνῶσις.—Δανιὴλ ιβʹ. 4.

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Γ. ΓΡΙΦΦΙΤΤΟΥ

1840.

1870, Oct. 24.
Gift of
Hon. Chas. Sumner,
of Boston.
(H. U. 1830.)

ΠΙΝΑΞ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ,

ΚΑΤ' ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ.

* Γ'. σημαίνει Τόμ. Τρίτος, Δ'. Τόμ. Τέταρτος.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ.

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΙΑΝΟΥΑΡ. 1839.] [ΑΡΙΘ. 25.

ΔΙΑΘΗΚΗ Α. ΚΟΡΑΗ.

ΦΙΛΟΣ σεβάσμιος μᾶς ἔπεμψεν ἐκ Μασσαλίας τὴν ἑπομένην διαθήκην, παρακαλῶν νὰ ἐκδώσωμεν αὐτήν, διὰ νὰ γένῃ γνωστὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα ΠΟΥ ὁ Κοραῆς ἀφῆκε τὴν βιβλιοθήκην του, ‘ ἐπειδή,’ λέγει, ‘ ὅσοι δὲν ἀνέγνωσαν τὴν διαθήκην, Χῖοι καὶ μή, φρονοῦν διαφορετικά.’

Αὕτη εἶναι ἡ διαθήκη μου.

Ἐγὼ ὁ ὑπογεγραμμένος Ἀδαμάντιος Κοραῆς, ἀφοῦ ἀνέγνωσα μετὰ προσοχῆς τὴν ὁποίαν εἶχα γράψειν διαθήκην κατὰ τὴν πρώτην Ἀπριλίου 1816, ἔγραψα τὴν παροῦσάν μου διαθήκην, ὡς ἀκολουθεῖ·—

Ἀναγκαῖον κρίνω νὰ γνωστοποιήσω, ὅτι τὰ εἰς ἰδίαν μου χρῆσιν σκεύη τοῦ οἴκου εἶναι μετρίας ἀξίας· ὅτι ἡ βιβλιοθήκη μου καὶ ὅσα συγγράμματα ἐξέδωκα διὰ τύπου, ὡς ἐκδότης καὶ μεταφραστής, εἶναι τὰ κυριώτερά μου κτήματα.

Φροντίζω πάντοτε νὰ πληρόνω ἀκριβῶς μετρητὰ τὰ καθημερινά μου ἔξοδα, καὶ ἐλπίζω νὰ κάμνω εἰς τὸ ἑξῆς μέχρι τελευτῆς μου τὸ αὐτό, παρεκτὸς ἐὰν ἀσθένεια μακρὰ δὲν μοῦ ταράξῃ τοὺς λογισμούς. Πιθανόν, ὅτι εἰς τὴν τελευτήν μου δὲν μένει νὰ πληρωθῇ πλὴν τὸ τρέχον ἐνοίκιον τῆς κατοικίας μου, ὁ μηνιαῖος μισθὸς τῆς θεραπαίνης, καὶ ἄλλα μικρὰ τινὰ ἔξοδα.

Μένουν νὰ κανονισθῶσι λογαριασμοί τινὲς μὲ τὸν κύριον Ἐβεράρτον, τυπογράφον, ὅστις τυπόνει τὴν ὥραν ταύτην δι' ἐμέ, τοὺς κυρίους Φιρμῖνον Διδότον, πατέρα καὶ υἱούς, τυπωτὰς καὶ πωλητὰς ἰδιαιτέρους ὅλων μου τῶν συγγραμμάτων, καὶ τὸν κύριον Allais, βιβλιοπώλην, ὅστις πωλεῖ καὶ αὐτὸς δι' ἐμὲ μέρος τι τῶν ῥηθέντων συγγραμμάτων· περὶ τῶν λογαριασμῶν τούτων εὑρίσκονται αἱ ἀναγκαῖαι σημειώσεις εἰς τὸ κατάστιχόν μου, σκεπασμένον μὲ δέρμα κόκκινον.

Παρακαλῶ τὸν φίλον μου, κύριον Φραγκίσκον Θυρότον, προφέσσορα εἰς τὸ βασιλικὸν σχολεῖον τῆς Γαλλίας, νὰ ἀποδώσῃ μετὰ τὴν τελευτήν μου εἰς τὴν βασιλικὴν βιβλιοθήκην ὅσα βιβλία εὑρεθῶσιν εἰς ἐμὲ ἀνήκοντα εἰς αὐτήν, τῶν ὁποίων θέλει εὑρεῖν σημείωσιν χωριστὴν μετὰ τὸν κατάλογον τῆς ἰδίας μου βιβλιοθήκης· ἔτι νὰ ζητήσῃ καὶ νὰ λάβῃ ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν ὅ,τι μένει ἀκόμη νὰ ἐκδοθῇ ἀπὸ τὸ μέγα σύνταγμα τῆς περιγραφῆς τῆς Αἰγύπτου, τῆς ὁποίας ἓν σῶμα μ' ἐχάρισεν ὁ βασιλεύς, διότι συνήργησα εἰς τὴν μετάφρασιν τοῦ Στράβωνος.

Ὅσα χαρτία εὑρεθῶσιν εἰς δέσμας ἢ τυλίγματα χωριστά, ἢ κλεισμένα εἰς χάρτινα κουτία, μὲ ἐπιγραφήν, χαρτία διὰ καύσιμον, θέλω νὰ καυθῶσιν ὅλα.

Εὐθὺς μετὰ τὴν τελευτήν μου ὁ εἰρημένος κύριος Φραγκίσκος Θυρότος θέλει ἐμποδίσειν τὴν τύπωσιν τῶν συγγραμμάτων μου, μὲ ἄδειαν νὰ συνεχισθῇ μετέπειτα.

Δίδω καὶ χαρίζω εἰς τὴν κυρίαν Ἄνναν, χήραν Douber, ἥτις μὲ ὑπηρετεῖ, τὰ ὀθόνια, ἐνδύματα, φορέματα, καθέκλας, τραπέζια, λογιστήρια, καὶ μαγειρικὰ σκεύη μου, καὶ φράγκα ἑκατὸν μίαν φορὰν πληρωμένα· καὶ περὶ πλέον θέλω νὰ τῆς δοθῇ χάρισμα ἀνάλογον ὅσων κόπων προξενήσῃ εἰς αὐτὴν ἡ τελευταία μου ἀρρωστία, τοῦ ὁποίου τὴν ποσότητα ἀφίνω εἰς τὴν κρίσιν τοῦ φίλου μου, κυρίου Φραγκίσκου Θυρότου.

Δίδω καὶ χαρίζω ὅ,τι ἔχω τώρα καὶ ὅ,τι εὑρεθῶ νὰ ἔχω εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου μου, εἰς κινητὰ καὶ ἀκίνητα κτήματα, περιεχομένης εἰς αὐτὰ δηλαδὴ τῆς βιβλιοθήκης μου, καὶ ὅλων μου τῶν συγγραμμάτων, εἰς τοὺς κυρίους Ἰωάννην Βλαστὸν καὶ Ἰάκωβον Ῥώταν, πραγματευτὰς κατοικοῦντας εἰς Τεργέστην, καὶ τὸν κύριον Ἀλέξανδρον Κοντόσταυλον, πραγματευτὴν κατοικοῦντα εἰς Λόνδραν· τοὺς ὁποίους καταστένω κληρονόμους μου καθολικοὺς καὶ ἰδιοκτήτορας τῶν ὑπαρχόντων μου, νὰ τὰ ἀπολαύσωσι μετὰ τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου μου, πληρόνοντες μόνον τὸ ἄνω εἰρημένον δῶρον, καὶ τὰ λοιπὰ μικρά μου χρέη. Ἐὰν ἀπὸ τοὺς καθολικοὺς τούτους κληρονόμους μου προαποθάνῃ τις, θέλω ὅτι τὸ μέρος του νὰ ἀνήκῃ εἰς τοὺς λοιπούς.

Διορίζω τῆς παρούσης διαθήκης μου ἐκτελεστὴν τὸν εἰρημένον κύριον Φραγκίσκον Θυρότον; καὶ δίδω εἰς αὐτὸν τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐγχειρισθῇ ὅλα μου τὰ ὑπάρχοντα.

Πᾶσα ἄλλη διαθήκη μου γραμμένη πρὸ τῆς παρούσης μου μένει ἄκυρος.

Ἡ παροῦσα ἐγράφη διπλῆ εἰς Γαλλικὴν καὶ Γραικικὴν γλῶσσαν, ἐν Παρισίοις, εἰς τὴν κατοικίαν μου, Rue de Madame, N. 15, μηνὸς Μαΐου τρίτῃ, ἔτους χιλίου ὀκτακοσίου εἰκοστοῦ πέμπτου.

Ὑπογ. ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΚΟΡΑΗΣ.

Αὕτη εἶναι ἡ διαθήκη, ἡ εὑρεθεῖσα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ μακαρίτου Κοραῆ εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ προαποθανόντος κυρίου Φραγκίσκου Θυρότου.

Εἰς δὲ τοὺς κυρίους Βλαστόν, Ῥώταν, καὶ Κοντόσταυλον διέταξε τὰ ἑπόμενα·—

Κύριοι Ἰωάννη Βλαστὲ, Ἰάκωβε Ῥώτα, καὶ Ἀλέξανδρε Κοντόσταυλε,

Εὐθὺς ἀφοῦ λάβετε τὴν εἴδησιν τῆς τελευτῆς μου, παρακαλῶ νὰ ἔλθῃ εἷς ἀπὸ σᾶς, ἢ νὰ πέμψετε ἄνθρωπον τινὰ πιστὸν, νὰ παραλάβῃ ἀπὸ τὸν κύριον François Thurot, professeur au college royal de France, κατὰ τὴν εἰς χεῖρας αὐτοῦ εὑρισκομένην Γραικογαλλιστὶ γραμμένην διαθήκην μου, ὅλα μου τὰ ὑπάρχοντα.

Αὐτὰ περιέχονται εἰς τὴν βιβλιοθήκην μου, εἰς τὰς διαφόρων συγγραμμάτων ἐκδόσεις μου, εἰς φύλλα, ἢ ῥαμμένων, εὑρισκομένων εἰς κατοικίαν μου, εἰς βιβλιοπώλας, καὶ τὰ πλειότερα εἰς μαγαζίον χωριστὸν, καὶ μέρος τι ἔξω τῶν Παρισίων, καὶ εἰς ὅ,τι ἄλλο μου κτῆμα εὑρεθῇ τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου μου.

Οἱ δι' ἐμὲ πωλοῦντες βιβλιοπῶλαι εἶναι οἱ κύριοι Firmin Didot père et fils, καὶ ὁ κύριος Allais.

Τοῦ μαγαζίου τὸ κλειδίον εὑρίσκεται εἰς χεῖρας τοῦ κυρίου Φιλίππου Φουρναράκη, ἀπὸ τὸν ὁποῖον θέλετε παραλάβειν ὅσα εὑρίσκονται εἰς αὐτὸ σώματα βιβλίων τῆς ἐκδόσεώς μου εἰς φύλλα, κατὰ τὴν εὑρισκομένην εἰς τὴν κατοικίαν μου ἰδιόχειρον τοῦ εἰρημένου Φιλίππου Φουρναράκη σημείωσιν. Ἐξαιροῦνται ἀπὸ αὐτὰ ὅσα σώματα εὑρεθῶσι φέροντα εἰς τὴν κεφαλὴν τυπωμένον τὸ ὄνομα τῶν ἀδελφῶν Ζωσιμάδων, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ παραδοθῶσιν εἰς αὐτοὺς, καὶ οἱ Χαρακτῆρες τοῦ Θεοφράστου Ἑλληνιστὶ καὶ Γαλλιστὶ, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὸν κύριον Θωμᾶν Σπανιολάκην.

Αἱ ἔξω τῶν Παρισίων σκορπισμέναι ἐκδόσεις μου εὑρίσκονται εἰς χεῖρας τῶν ἑξῆς·

Εἰς τὸν ἐν Λόνδρᾳ κύριον Ἀλέξανδρον Κοντόσταυλον, εἰς τοὺς ἐν Βιέννῃ Αὐστρίας κυρίους Ἀδελφοὺς Ῥάλλη, εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ κύριον Θεόδωρον Πρασακάκην, εἰς τὸν ἐν Τεργέστῃ κύριον Παντολέοντα Μαυρογορδάτον, εἰς τὸν ἐν Βυζαντίῳ κύριον Στέφανον Ῥάλλην, εἰς τὸν ἐν Ἰασίῳ κύριον Πασχάλιον Βασιλείου.

Ἀπὸ τοὺς ὁποίους μεταφέρονται ἀπὸ τῆς σήμερον εἰς ἐσᾶς τοὺς τρεῖς, διὰ νὰ φροντίζετε τὴν πώλησιν αὐτῶν καὶ συναγωγὴν τῶν χρημάτων, διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἐν Χίῳ Γυμνασίου, καὶ νὰ τὰ παραδώσετε μετὰ τὸν θάνατόν μου, καὶ αὐτὰ καὶ ὅλα μου τὰ ἐδῶ εὑρισκόμενα λοιπὰ κτήματα εἰς τὸ εἰρημένον Γυμνάσιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀφέθησαν ἀπὸ τῆς πρώτης Ἀπριλίου 1816, καὶ ἀφίνονται πάλιν τὴν σήμερον 3 Μαΐου 1825, κληρονομία μὲ τὰς ἑξῆς συνθήκας·

1. Τὸ Γυμνάσιον νὰ πληρώσῃ εἰς ἐσᾶς τοὺς τρεῖς καὶ τοὺς λοιποὺς, ὅσοι ἐσυμφωνήσετε ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου τοῦ παρόντος 1825 ἔτους νὰ μὲ στέλλετε ἐτήσιαν συνεισφορὰν, ὅσα ἕως τῆς τελευτῆς μου εὑρεθῆτε στείλαντες εἰς ἐμέ.

2. Τὸ αὐτὸ Γυμνάσιον νὰ δίδῃ μετὰ τὴν τελευτήν μου εἰς τὸν ἐν Σμύρνῃ ἀδελφόν μου, Ἀνδρέαν Κοραῆν, φράγκα κατ' ἔτος χίλια (1000), μέχρι τῆς τελευτῆς του· χωρὶς ἄλλην ἀναζήτησιν ἢ ἀνάκρουσιν ὁποιανδήποτε ἐκ μέρους τοῦ ἀδελφοῦ μου.

3. Τὸ αὐτὸ Γυμνάσιον νὰ δίδῃ μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ ἀδελφοῦ μου εἰς τὴν γυναῖκά του καὶ νύμφην μου φράγκα κατ' ἔτος πεντακόσια (500) μέχρι τῆς τελευτῆς αὐτῆς*.

Ἴσον τοῦ παρόντος μετὰ τὸν θάνατόν μου παρακαλῶ νὰ στείλετε εἰς τὸν ἀδελφόν μου, παρὰ τὸν ὁποῖον συγγενῆ γνήσιον ἄλλον κανένα δὲν ἔχω.

Πολλὰ τὰ ἔτη σας!

Ἐν Παρισίοις, 3 Μαΐου, 1825.

Ὑπογ. ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΚΟΡΑΗΣ.

ΑΓΓΛΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥ ΓΝΩΜΗ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ.

ΑΔΥΝΑΤΟΝ νὰ πλησιάσῃς ἐξ ὁποιουδήποτε μέρους εἰς τὴν νῆσον τῆς Μεγάλης Βρετανίας, χωρὶς ἀπὸ μακρὰν νὰ κατανοήσῃς, ὅτι προσέρχεσαι εἰς χώραν μεγαλέμπορον. Ἐὰν ἐμβῇς εἰς τὸν Ἰρλανδικὸν πορθμὸν, εὑρίσκεις αὐτὸν σκεπασμένον ἀπὸ καράβια παραπλοϊκὰ, ἀτμοκίνητα, ἐμπορικὰ ὑπερήφανα, καὶ ταχύπλοα λαμπρά. Ἐὰν διευθύνεσαι πρὸς τὸν λιμένα τοῦ Πλυμούθου, βλέπεις ὡσαύτως τὸ πέλαγος κατάλευκον ἀπὸ εὐδαιμον καὶ πολυάσχολον ἐμπόριον, τὸν δὲ λιμένα βαστάζοντα ἐπὶ τοῦ κόλπου αὐτοῦ πολλὰ τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ γενναῖα πλοῖα. Ἡ προχωρεῖς κατὰ τὸν Ἀγγλικὸν Πορθμόν; τὰ ὕδατα βρύουν πανταχοῦ ἀπὸ ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις, τὰς μεγαλητέρας καὶ πλουσιωτέρας. Ἐμβαίνεις, τέλος, εἰς τὸν Τάμεσιν, καὶ ἀναβιβάζεσαι ὑπὸ τῆς πλημμύρας πρὸς τὸ μέγα ἐμπορεῖον τοῦ κόσμου· ἐκπλήττεσαι τότε βλέπων ὁποῖοι στόλοι καραβίων φθάνουν καὶ ἀναχωροῦν· ἔτι δὲ μᾶλλον, ὅταν διὰ πολλὰ μίλια κάτω τοῦ Λονδίνου εὑρίσκεσαι ἠναγκασμένος νὰ διαπερνᾷς ἀναμέσον εἰς πυκνὰ δάση καταρτίων. Χίλιαι τοιαῦται ἀποδείξεις τοῦ πλούτου καὶ κράτους τῆς Μεγάλης Βρετανίας διεγείρουν τὸν θαυμασμόν σου, καὶ πρὶν ἀκόμη πατήσῃς ἐπάνω εἰς τοὺς αἰγιαλούς της· ἐνῷ δὲ περιέρχεσαι τὴν νῆσον, εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ μὴν αἰσθανθῇς, ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ πλουσιωτάτη ἐπὶ γῆς χώρα.

Ἂς ὑποθέσωμεν λοιπὸν, ὅτι κατευοδοῦσαι εἰς Λιβέρπαλον. Φυσικὰ λαμβάνεις τὴν πρώτην εὐκαιρίαν νὰ ἴδῃς πᾶν ὅ,τι περιέχει ἀξιοθέατον ἡ εὐδαίμων αὕτη πόλις. Κυττάζεις τὰς δημοσίους οἰκοδομάς,—τὰς μακρὰς σειρὰς ὑψηλῶν ἀποθηκῶν,—τοὺς παμμεγέθεις σωροὺς βαμβακίων καὶ ἄλλων πραγματειῶν, τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐκφορτωθέντων· καὶ, πρὸ πάντων, τοὺς τεχνητοὺς ναυστάθμους, σχεδὸν ἀρκετὰ εὐρυχώρους διὰ πολυπληθὲς ναυτικὸν, γέμοντας δὲ ἀπὸ ἐμπορικὰ καὶ

---

* Σημειωτέον ὅτι ἡ νύμφη τοῦ Κοραῆ ζῇ, ἀλλὰ δὲν λαμβάνει οὔτε 500 λεπτά! Τὸ ἴσον κἂν τῆς διαθήκης δὲν ἐστάλθη ποτὲ πρὸς τὴν σεβασμίαν ταύτην συγγενῆ τοῦ μακαρίτου! Τίς πταίει;

ταχύπλοα, ὡς νὰ ἦτο συγκεντρωμένον ἐκεῖ ὅλον τὸ ἐμπόριον τοῦ βασιλείου. Ὅλα ταῦτα θεωρήσας μὲ βλέμμα ταχὺ, τολμῶ νὰ εἴπω ὅτι θέλεις λαβειν ὑψηλοτέραν ἰδέαν τῆς πλουσιότητος τοῦ τόπου, καὶ τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἐμπορίου του, παρὰ τὴν ὁποίαν σ' ἔδωκε ποτὲ ὁποιαδήποτε περιγραφή. Πρὸς δὲ τούτοις, αἱ καθημέραν φθάνουσαι ποσότητες πραγματειῶν διὰ τοῦ ἀπὸ Λισερπάλου εἰς Μαγκεστρίαν σιδηροῦ δρόμου, νὰ ἐπιβιβασθῶσι διὰ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας καὶ ἄλλας ξένας ἀγορὰς, θέλουν εἶσθαι ἀσυγκρίτως πολυαριθμότεραι παρ' ὅσον ποτὲ ἀρχῄτερα ἐστοχάσθης.

Στέκεις ἐπομένως εἰς τὴν Μαγκεστρίαν; Ἰδὲ πόσαι χιλιάδες πάλαι βαμβακίου μετακομίζονται καθ' ἑκάστην εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν ἀγορὰν, αναλισκόμεναι σχεδὸν εὐθὺς ὅταν φθάσωσιν εἰς τοὺς μύλους· διαπέρασε τινὰ τῶν μεγαλητέρων ἐργοστασίων,—κύτταξε τὰς πολυστέγους ἀποθήκας, σταδιαίους σχεδὸν τὸ μῆκος,—στοχάσου πόσα φορτία στοιβάζονται καὶ ἀποστέλλονται καθ' ἑβδομάδα, καὶ πόσα στηρλινῶν ἑκατομμύρια ἀξίζουν τὰ κτίρια καὶ αἱ παντοειδεῖς μηχαναί· μετάβα ἔπειτα εἰς Λῆδς, ἀπὸ Λῆδς εἰς Σεφφείλδαν, ἐκεῖθεν εἰς Βιρμιγγαμίαν, καὶ οὕτω καθεξῆς ἀπὸ μίαν εἰς ἄλλην χειροτεχνικὴν πόλιν, ἐπιμελῶς ἐρευνῶν καὶ παρατηρῶν, καὶ θέλει τῳόντι εἶσθαι παράδοξον, ἐὰν δὲν εἴπῃς, ‘ Τὸ ἥμισυ δὲν μὲ ἐλέχθη !’

Ἀλλ' ἐὰν θέλῃς σωστὰ νὰ ἐκτιμήσῃς τὸν ὑπέρογκον πλοῦτον καὶ τοὺς πόρους τῆς Ἀγγλίας, μὴ λείψῃς νὰ περιεργασθῇς πόσον παμπληθῆ τὰ γινόμενα ἐπὶ τῶν πολυαρίθμων διωρύγων καὶ μεγάλων δρόμων τοῦ βασιλείου. Πρέπει δὲ καὶ νὰ θεωρήσῃς τὰ γεννήματα καὶ τὰς βοσκὰς, τὰ ποίμνια καὶ τὰς ἀγέλας, ὁπόσα ὁ κόσμος δὲν δύναται πούποτε νὰ παραστήσῃ ἐπ' ἴσης ἐκτάσεως γῆς. Ἀφοῦ δὲ κόμῃς ὅλα ταῦτα, καὶ ῥίψῃς ἓν βλέμμα εἰς τὰ ὑπερήφανα παλάτια καὶ τὰ ἐκτεταμένα υποστατικὰ τῶν ευγενῶν, καὶ στοχασθῇς τὰς ἀποθήκας, καὶ ὁπλοθήκας, καὶ τὰ νεώρια τοῦ βασιλείου, κατολαβε, ἂν ἐμπορῇς, πόσον πρέπει νὰ ἦναι τὸ σύνολον τοῦ πλούτου καὶ τὸ σύνολον τῆς δυνάμεως τοιούτου τόπου.

Ἀλλὰ δὲν ὡμίλησα εἰσέτι περὶ τῆς μητροπόλεως, τῆς καρδίας τοῦ βασιλείου, τῆς ὁποίας ὁ παλμὸς πληροῖ πᾶσαν μεγάλην ἀρτηρίαν, καὶ ἀποστέλλει ζωὴν καὶ ὑγείαν εἰς ὅλα τὰ ἄκρα τοῦ πολιτικοῦ σώματος. Πρέπει νὰ ἴδῃς τὸ Λονδῖνον, εἰ δὲ μὴ, ὅλαι σου αἱ ἰδέαι περὶ τοῦ πλούτου καὶ μεγέθους τῆς Βρετανικῆς αὐτοκρατορίας θέλουν εἶσθαι ὑποδεέσταται. Τὸ Λονδῖνον! τὰ παλάτια, τὰς ἐκκλησίας του, τὸ ταχυδρομεῖον, τὸ τελώνιον, τὸ χρηματιστήριον, τὴν Τράπεζαν τῆς Ἀγγλίας, τὸ χάος τῶν πολυτελῶν καὶ μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομῶν, δημοσίων τε καὶ μερικῶν· τὰς γεφύρας, τὰς ἀποθήκας, τοὺς ναυστάθμους, τὸ ἐμπόριον, τὰς πραγματείας, τὰς στολὰς, τοὺς εὐγενεῖς, τοὺς τραπεζίτας, τὰς χιλιάδας τῶν μεγαλοφρόνων καὶ βαθυπλούτων ἐμπόρων! ἀλλ' ἀρκεῖ. Ὑπῆρξαν εἰς τὸν κόσμον πόλεις πολυανθρωπότεραι τοῦ Λονδίνου· ἀλλ' αὐτὴ εἶναι ἀσυγκρίτως πλουσιωτέρα ὁποιασδήποτε ἄλλης, εἴτε ἀρχαίας, εἴτε νεωτέρας. Μόλις ἤθελεν εἶσθαι ὑπερβολὴ νὰ εἴπῃ τις, ὅτι ἔχει τὰ μέσα ν' ἀγοράσῃ δέκα τῶν μεγαλητέρων μητροπόλεων τῆς Εὐρώπης, εἰς δικαίαν τιμήν. Ποῖος ἔχει ν' ἀρνηθῇ, ὅτι τὸ Λονδῖνον εἶναι τὴν στιγμὴν ταύτην τὸ μέγα χρηματιστικὸν κατάστημα τοῦ κόσμου, καὶ δύναται καιρίως νὰ βλάψῃ πᾶν νομισματικὸν σύστημα παντὸς ὑπ' οὐρανὸν ἔθνους, σχεδὸν κατ' ἀρέσκειαν;

Τί ἄλλο παρὰ Βρετανικὸς χρυσὸς ἐνίσχυσε τὴν Ἱσπανίαν καὶ Γερμανίαν, καὶ ἄλλας Εὐρωπαϊκὰς δυνάμεις, ν' ἀνθέξωσιν εἰς τὴν ὁρμὴν τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, νὰ διατηρῶσι τὰ πολυπληθῆ ἐκεῖνα στρατεύματα, καὶ νὰ βαστάσωσι τὸν ἀγῶνα μὲ τὸν μέγιστον δορικτήτορα τῶν νεωτέρων χρόνων διὰ σχεδὸν εἴκοσι ἔτη, ἑωσοῦ ὁ τῆς τελευταίας μάχης ἀνεμοστρόβιλος ἀφήρπασεν αυτὸν, καὶ σκόπελος τοῦ εὐρυχώρου ὠκεανοῦ τὸν ὑπεδέχθη πρὸς φύλαξιν ἀσφαλῆ; Ποῖον ἄλλο ἔθνος ἠμπόρεσε ποτὲ νὰ ναυπηγήσῃ καὶ νὰ διατηρῇ εἰς ὑπηρεσίαν χίλια πλοῖα πολεμικὰ, ὡς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα θριαμβευτικῶς πανταχοῦ ἐθαλασσοκράτουν, καὶ, τρόπον τινὰ, ἐπολιόρκουν ὅλην τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἤπειρον διὰ δέκα ἔτη;

Φαίνεται ἀπὸ αὐθεντικὰς πηγὰς, ὅτι κατὰ τὸν πόλεμον τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ὅστις ἐξέσπασε τὸ 1793, καὶ διήρκεσε μέχρι τοῦ 1802, ἡ Μεγάλη Βρετανία ἐδαπανησε 464 ἑκατομμύρια λιτρῶν στηρλινῶν. Ὁ κατὰ τοῦ Βοναπάρτου πόλεμος ἤρχισε τὸ 1803, ἐτελείωσε δὲ τὸ 1815. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν δώδεκα ἐκείνων ἀσωτείας καὶ σφαγῆς χρόνων, ἐξώδευσε τὴν ἄπειρον ποσότητα 1159 ἑκατομμυρίων!! —ἐκ τῶν ὁποίων 771 ἑκατομμύρια ἐπορίσθησαν ἐκ φόρων. Ναὶ, ἑπτακόσια ἑβδομήκοντα ἓν ἑκατομμύρια λιτρῶν στηρλινῶν, ἤγουν περίπου 3759 ἑκατομμύρια διστήλων, ἐπληρώθησαν εἰς τὸ ταμεῖον ὑπὸ τοῦ λαοῦ εἰς δώδεκα ἔτη! —τουτέστι περίπου 312,000,000 διστήλων κατ' ἔτος, ἢ ὑπὲρ τὰς 800,000 διστήλων καθ' ἡμέραν!! Ὅθεν ἡ δαπάνη τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἐπὶ τῶν πολέμων τούτων εἰς διάστημα 20 ἐτῶν ἀνέβη εἰς 1623 ἑκατομμύρια λιτρῶν στηρλινῶν, ἢ 8000 ἑκατομμύρια διστήλων. Ἐστάθη ποτὲ κἀνὲν ἄλλο ἔθνος ἀπὸ κτίσεως κόσμου, τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ συνεισφέρῃ ἓν τριτημόριον τῆς ποσότητος ταύτης χωρὶς παντελῆ χρεωκοπίαν καὶ ὄλεθρον; Πρέπει δὲ νὰ σημειωθῇ, καὶ ὅτι ἐννέα δεκατημόρια τῆς ἀκατανοήτου ταύτης ποσότητος ἐχάθησαν οὕτω πρὸς τὸ ἔθνος, ὡς καὶ νὰ εἶχαν ῥιφθῆν εἰς τὸν Ἀτλαντικόν· καὶ ὅμως εἶναι ἀναρίθμητοι οἱ μένοντες θησαυροί του. Ἀληθεύει μὲν ὅτι τὸ ἐθνικὸν χρέος τῆς Ἀγγλίας εἶναι ὑπέρογκον, ἀπὸ ὀκτακόσια ἕως ἐννεακόσια ἑκατομμύρια στηρλινῶν, ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ ὁποίου πολλοὶ πολλάκις ἐπρόλεξαν, ὅτι κἀνένα καιρὸν πρέπει ἐξ ἀνάγκης νὰ καταβυθισθῇ εἰς ἀπώλειαν. Ἀλλ' εἰς ποῖον χρεωστεῖ τὸ χρέος τοῦτο; εἰς τὴν Γαλλίαν; εἰς τὴν Ῥωσσίαν; εἰς τὰς Ἡνω-

μένας Πολιτείας;—Ὄχι· ἀλλ' εἰς τὸν ἑαυτόν της· τουτέστιν, εἰς τὸν ἴδιον αὐτῆς λαόν. Οὐδὲν δίστηλον χρεωστεῖται εἰς ξένον ἔθνος.

Τοσαῦτα πλούτη ἐπεσώρευσεν ἔθνος ποτὲ πτωχὸν διὰ τῆς γεωργίας, τῶν χειροτεχνημάτων, καὶ τοῦ ἐμπορίου του.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚ ΤΟΥ ΜΑΝΘΑΝΕΙΝ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΕΩΣ.

Το μανθάνειν εἶναι μὲν εἰς πᾶσαν περίοδον τῆς ζωῆς ἓν ἀπὸ τὰ πλέον εὐάρεστα ἐνασχολήματα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος· ἀλλ' ἐξαιρέτως κατὰ τὴν νεαρὰν ἡλικίαν. Τότε τὰ πάντα ἔχουν τὸ θέλγητρον τῆς πρωτοφανείας· ἡ περιέργεια καὶ ἡ φαντασία στέκουν ἔξυπνοι· καὶ ἡ καρδία εὐφραίνεται μὲ τὰς ἐλπίδας δόξης καὶ ὠφελείας εἰς τὸ μέλλον. Ἀκόμη καὶ οἱ τῆς παιδείας κατώτεροι κλάδοι, οἱ πρὸς καλλωπισμὸν συντείνοντες, ἡδύνουν πάντοτε τοὺς νέους. Αὐτοὶ πρέπουν εἰς πάντα καλῶς ἀνατεθραμμένον· κοσμοῦν, ἂν καὶ δὲν σεμνύνωσι, τὴν ἀνθρωπότητα· καὶ, τὸ κυριώτερον, κομψῶς ἐνασχολοῦντες τῆς ἀδείας καὶ ἀνέσεως τὴν ὥραν, ἱκανοποιοῦν ἡμᾶς νὰ συνεισφέρωμεν εἰς τὴν ἀθωότητα καὶ καθαρότητα τοῦ οἰκιακοῦ βίου.

Ἀλλ' εἰς τὰς μελέτας τῶν ὑψηλοτέρων μαθημάτων,—εἰς τὰς ὥρας ὁπόταν οἱ νέοι βαθμηδὸν ἀρχίζωσι τὴν σπουδὴν τῶν νόμων τῆς φύσεως, καὶ τῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρωπίνου νοὸς, ἢ τῶν μεγαλοπρεπῶν ἀποκαλύψεων τοῦ Εὐαγγελίου, ὑπάρχει ἀνωτέρα τις ἡδονή. Τὸ νέφος, τὸ ὁποῖον κατὰ τοὺς νηπιακοὺς αὐτῶν χρόνους ἐκάλυπτε τὴν φύσιν, ἀρχίζει βαθμηδὸν νὰ διαλύεται· ὁ κόσμος μὲ ὅλα τὰ θαυμάσιά του ἀνοίγεται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς των· αἱ τῆς προσοχῆς καὶ παρατηρήσεως δυνάμεις αὐτῶν ἐκτείνονται ἀναλόγως τοῦ προκειμένου θεάματος· καὶ βλέποντες, κατὰ πρῶτον, τοῦ σύμπαντος τὴν ἀπειρίαν, καὶ σημειοῦντες τὴν μεγαλοπρεπῆ ἁπλότητα τῶν νόμων, διὰ τῶν ὁποίων λαμβάνουν τέλος αἱ ἐνέργειαί του, αἰσθάνονται ὡς νὰ ἠγέρθησαν εἰς ἀνώτερον ὑπάρξεως εἶδος, καὶ νὰ ἔγιναν, τρόπον τινὰ, οἰκειότεροι τοῦ Αὐτουργοῦ τῆς Φύσεως.

Ὅθεν ἡ περίοδος αὕτη, μᾶλλον παρ' ὅλας τὰς λοιπὰς, προσδιορίζει τὰς ἐλπίδας ἢ τοὺς φόβους ἡμῶν περὶ τῆς μελλούσης τύχης τῶν νέων. Διόλου νὰ μὴν εὐφραίνεταί τις εἰς τοιαύτας ἐνασχολήσεις· ἀπροσέκτως ν' ἀκροάζεται τὴν φωνὴν, ἥτις μεταδίδει τοιαύτην μεγαλοπρεπῆ διδασκαλίαν· νὰ βλέπῃ σηκονόμενον τὸν πέπλον, ὅστις ἔκρυπτε τὰς βουλὰς τῆς Θεότητος, καὶ νὰ μὴ δείχνῃ αἴσθησιν κάμμίαν διὰ τοιαύτην ἀνακάλυψιν, εἶναι συμπτώματα πνεύματος ἀσθενοῦς καὶ ναρκωμένου,—πνεύματος ἀναξίου τῶν πλεονεκτημάτων ὅσα χαίρεται, καὶ καλοῦ μόνον διὰ τὴν ταπεινότητα σαρκικῶν καὶ ἀγενῶν εὐχαριστήσεων. Περὶ ἐκείνων, ἐξ ἐναντίας, ὅσους ἡ φιλομάθεια διακρίνει,—ὅσοι μετὰ ζήλου διατρέχουν τὸ εἰς αὐτοὺς ἀνεῳγμένον στάδιον, προμηνύομεν τὰ ἐντιμότατα. Ὁ χαρακτὴρ οὗτος εἶναι ἴδιος τῆς νεολαίας· ὅθεν καὶ μᾶς ἐμπνέει ἐλπίδας χρηστὰς περὶ τῆς ἀνδρικῆς αὐτῶν ἡλικίας. Προβλέπομεν τοὐλάχιστον δι' αὐτοὺς βίον ἐναρέτου καὶ καθαρᾶς ἀπολαύσεως, καὶ τρέφομεν ἀσμένως τὴν ἐλπίδα ὅτι θέλουν ποτὲ ἀναδειχθῆν ὄχι ὀλίγον ὠφέλεμοι καὶ περίβλεπτοι.

Δεύτερον, αἱ γνώσεις φέρουν ὄχι μόνον εἰς εὐδαιμονίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τιμήν. Περὶ τῆς σοφίας λέγει ὁ Σολομὼν, 'Μακρότης ἡμερῶν εἶναι εἰς τὴν δεξιὰν αὐτῆς, εἰς δὲ τὴν ἀριστερὰν αὐτῆς πλοῦτος καὶ δόξα!' Ἔντιμον εἶναι νὰ ὑπερέχῃ τις ἀκόμη καὶ εἰς τὰς πλέον οὐτιδανὰς γνώσεις, καὶ εἰς ἐκείνας, αἵτινες δὲν χρησιμεύουν πλὴν εἰς προσωρινὴν διασκέδασιν. Ἐντιμότερον νὰ ὑπερέχῃ εἰς τοὺς διαφόρους τῆς ἐπιστήμης κλάδους, τοὺς συνδεδεμένους μὲ τὰ ἐλευθέρια τοῦ βίου ἐπαγγέλματα, καὶ τοὺς τόσον συντείνοντας εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ εὐζωΐαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ σοφία καθιστάνει καὶ τὸν ἀφανέστατον εὐϋπόληπτον καὶ περιφανῆ· ἀνοίγει εἰς τὴν δικαίαν τῶν νέων φιλοτιμίαν τινὰς τῶν ἐπισημοτέρων θέσεων· καὶ ὑψωθέντας ἐκεῖ τοὺς εὐφραίνει ἔτι μᾶλλον ἡ σκέψις, ὅτι, σὺν Θεῷ, εἰς μόνην τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῶν εἶναι ὑπόχρεοι. Ἀλλὰ νὰ ὑπερέχῃ τις εἰς τὰς ὑψηλοτέρας γνώσεις,—νὰ διαπρέπῃ εἰς τὰ μαθήματα, ὅσα ἔστησαν τὴν προσοχὴν, καὶ ἐξήντλησαν τὰς δυνάμεις τῶν σοφῶν εἰς πάντα πρότερον αἰῶνα,—εἶναι, ἴσως, ἀπ' ὅλας τὰς ἀξιότητας τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἡ πλέον ἔντιμος καὶ εὐχάριστος.

Ὅταν κυττάζωμεν εἰς τὰ ὄπισθεν ἐπὶ τοὺς μεγάλους ἄνδρας, οἵτινες προηγήθησαν ἡμῶν εἰς πᾶν μέρος εὐκλείας, αἰσθανόμεθα τὸν ὀφθαλμόν μας ν' ἀποφεύγῃ τὸ στάδιον τοῦ πολέμου καὶ τῆς φιλοδοξίας, καὶ ἀκουσίως πως νὰ προσηλόνεται εἰς τοὺς ὅσοι ἐφανέρωσαν τὰς μεγάλας ἀληθείας τῆς θρησκείας, ἠρεύνησαν τοὺς νόμους τῆς κοινωνικῆς εὐζωΐας, ἢ ἐξέτειναν τὴν σφαῖραν τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων. Αὗται εἶναι τιμαὶ, τὰς ὁποίας γνωρίζομεν ὅτι ἐκέρδησαν χωρὶς ἔγκλημα, ἐχάρησαν δὲ χωρὶς ἔλεγχον συνειδότος. Εἶναι τιμαὶ ἀθάνατοι,—κλέος περιχύνουσαι εἰς τὴν ταπεινοτάτην κεφαλὴν,—τιμαὶ, αἵτινες καθ' ὅλους τοὺς ἐπερχομένους αἰῶνας θέλουν εἶσθαι τὰ εὐγενέστερα κέντρα εἰς τοὺς νέους ἅπαντας, ὅσοι ἐμβαίνουν εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐναρέτου φήμης.

Αἱ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀποκαλύψεως βίβλοι ἐπίσης ὑψόνουν τὰς ἰδέας ἡμῶν, καὶ διεγείρουν τὴν εὐσέβειάν μας· ἀμοιβαίως διασαφηνίζουν ἀλλήλας· ἐπίσης εἶναι ἄξιαι τῆς προσοχῆς μας, καθότι ἀμφότεραι ἐγράφησαν ἀπὸ τὸν δάκτυλον ἑνὸς, αἰωνίου, ἀκατανοήτου Θεοῦ.

Ο Βακων ἐνόμιζεν ὅτι ἐγεννήθη πρὸς χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων· εἰς μίαν δὲ τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ πρὸς τὸν πατέρα Φυλγέντιον καλεῖ ἑαυτὸν 'ὑπηρέτην τῶν μεταγενεστέρων.'

Η ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑ ΤΟΥ ΡΟΒΕΡΤΟΥ ΝΟΞ.

Συνέχεια ἀπὸ Σελ. 134, Τόμ. Β΄.

ΑΦΟΥ παρῆλθαν τέσσαρα ἔτη αἰχμαλωσίας, ἀνεφάνησαν ἐλπίδες δυναταὶ περὶ τῆς ἐλευθερώσεως τοῦ Ῥοβέρτου. Ἄγγλος κυβερνήτης εὕρηκε τρόπον νὰ πέμψῃ γράμμα πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Κάνδης, ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων· συγχρόνως δὲ καὶ πρέσβυς Ὀλλανδὸς ἀπὸ τὴν Κόλομβον ἐμεσίτευσεν ὑπὲρ αὐτῶν. Ὁ Νὸξ καὶ οἱ συναιχμάλωτοι ἔλαβαν διαταγὰς νὰ ἀναβῶσιν εἰς τὴν μητρόπολιν, (ἐπρώτευε δὲ τότε ἡ Νιλλεμβία), ὅπου καὶ πρώτην φορὰν ἐνταμώθησαν μὲ τὸ πλήρωμα τοῦ προειρημένου ναυαγήσαντος πλοίου. Ὅλοι ὁμοῦ ἦσαν εἰκοσιεπτὰ Ἄγγλοι. Μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας ἐπροσκαλέσθησαν εἰς τὴν αὐλὴν, καὶ εἰδοποιήθησαν ἀπό τινας εὐγενεῖς, ὅτι ἡ αὐτοῦ μεγαλειότης ἤθελε νὰ τοὺς χαρίσῃ τὴν ἐλευθερίαν των, καὶ νὰ τοὺς ἀφήσῃ νὰ ἀναχωρήσωσιν εἰς τὰ ἴδια. Φαίνεται ὅμως ὅτι ποτὲ δὲν ἦσαν εἰλικρινεῖς αἱ βεβαιώσεις αὗται. 'Διότι ἀκολούθως,' λέγει ὁ Ῥοβέρτος, 'μᾶς εἶπαν, ἐκ διαταγῆς τοῦ βασιλέως, ὅτι ὅσοι ἐπροτίμων νὰ σταθῶσι καὶ νὰ ὑπηρετῶσι τὴν αὐτοῦ μεγαλειότητα, ἤθελαν ἀπολαύσειν μεγίστας ἀνταμοιβὰς, ὡς πόλεις, ἀργύρια, δούλους, καὶ ἀξιώματα.'

Μετ' ὀλίγον ἔπειτα ἐξετάσθησαν οἱ Ἄγγλοι καθεὶς ἰδιαιτέρως, ἐὰν εὐχαριστοῦντο νὰ μείνωσι, καὶ ποίας τέχνας ἐγνώριζαν. Πρὸ πάντων ἐχρειάζετο ὁ βασιλεὺς σαλπιγκτὰς καὶ χειροτέχνας. Κανεῖς ὅμως δὲν ἐδέχθη τὰς προσφερθείσας τιμὰς, προκρίνοντες ὅλοι νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα· 'μὲ τοῦτο δὲ,' λέγει ὁ Ῥοβέρτος, 'μόνον ἐκερδήσαμεν τοῦ βασιλέως τὴν δυσαρέσκειαν.'

Τί τέλος ἤθελε λάβειν ἡ ὑπόθεσις αὕτη, μένει ἄδηλον· καθότι, ἐνῷ οἱ Ἄγγλοι ἐπερίμεναν εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἐξέσπασεν ἐπανάστασις αἰφνίδιος κατὰ τοῦ τυράννου ἐκ μέρους τινῶν Ταπροβαναίων, οἵτινες ὑπερισχύσαντες ἠνάγκασαν αὐτὸν νὰ καταφύγῃ εἰς τὰ ὄρη. Κατὰ πρῶτον ἐστοχάσθησαν οἱ ἀντάρται νὰ φονεύσωσι τοὺς Ἄγγλους, ἀπὸ φόβον μὴ, συμμαχήσαντες μὲ τὸν βασιλέα, τοὺς γένωσι φοβεροί· ἀλλ' ἐπεκράτησε, τέλος, γνώμη φιλανθρωποτέρα, καὶ ἀφοῦ ὁ τύραννος ἔφυγεν, ἔλαβαν ἄδειαν οἱ ναῦται νὰ λαφυραγωγήσωσι τοὺς οἴκους τῶν μετ' αὐτοῦ ἀναχωρησάντων·—ἄδειαν, ἐκ τῆς ὁποίας ὠφελήθησαν χωρὶς ἔλεγχον συνειδότος· 'ηὗραν δὲ πολλὰ καὶ ἀξιόλογα λάφυρα.'

Οἱ ἀντάρται ἐξεστράτευσαν ἔπειτα εἰς τὴν Κάνδην, ὅπου ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως, παῖς δεκαπενταετὴς, τὸν ὁποῖον ἐμελέτων νὰ ἀναγορεύσωσιν εἰς τόπον τοῦ πατρός του, διέτριβε τὸν καιρὸν ἐκεῖνον. Οἱ Ἄγγλοι ναῦται ὑπῆγαν μετ' αὐτῶν ὡς φίλοι καὶ σύμμαχοι. Τὰ Χριστούγεννα, 'ἀπ' ὅλας τὰς ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ!' ἐκφωνεῖ ὁ Ῥοβέρτος, ἐκαλέσθησαν εἰς τὸ παλάτιον, ἔλαβαν δὲ ἀργύριον καὶ φορέματα ἀπὸ τοὺς ἀρ-

1* γ.

χηγοὺς τῆς ἐπαναστάσεως, διὰ νὰ ὁπλοφορήσωσι κατὰ τοῦ γέροντος βασιλέως, τὸν ὁποῖον ὅμως καὶ χωρὶς τόσα δῶρα ἦσαν ἀρκετὰ πρόθυμοι νὰ πολεμῶσιν. Ἀλλ' ἰδού! τὴν κρίσιμον ταύτην στιγμὴν ὁ νέος πρίγκιψ καὶ ἡ θεία του ἐξέφυγαν ἀπὸ τοὺς ἀντάρτας! 'τοῦτο δὲ τόσον κατέπληξε κ' ἐφόβισεν αὐτοὺς,' λέγει ὁ Νὸξ, ὥστε τὸ ἀργύριον καὶ τὰ φορέματα, ὅσα διεμοίραζαν εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς ἄλλους ξένους, τὰ ἐσκόρπισαν ἐδῶ κ' ἐκεῖ μέσα εἰς τὴν αὐλὴν, κ' ἔφυγαν ὅλοι.' Τώρα δὲ τίποτε ἄλλο δὲν ἔβλεπέ τις παρὰ νὰ σφάζωσιν ὁ εἷς τὸν ἄλλον διὰ νὰ φανῶσι πιστοὶ τάχα ὑπήκοοι, καὶ νὰ ἐπανορθώσωσι τὸ πρότερον αὐτῶν πταῖσμα. Οἱ Ἄγγλοι ἔπεσαν μετὰ τῶν λοιπῶν εἰς τὸ περιεστρωμένον ἀργύριον, τοῦ ὁποίου εἶχαν μεγίστην ἀνάγκην· ἀφοῦ δ' ἐσύναξαν ὅσον ἠμπόρεσαν, ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὸν θόρυβον εἰς τὰ ἴδιά των καταλύματα, μὲ τὸν φρόνιμον σκοπὸν 'μήτε νὰ ἀνακατωθῶσι, μήτε νὰ κλίνωσιν εἰς τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο μέρος, ἀλλὰ, καθίσαντες μὲ ἡσυχίαν, νὰ συμφάγωσιν ὅλοι τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς τοὺς εἶχεν ἑτοιμάσειν Χριστουγεννητικὸν γεῦμα.'

Ὁ τύραννος, ἀποκατασταθεὶς, ἔλαβε τυράννου ἐκδίκησιν κατὰ τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ·—ἡ ῥομφαία κατέτρωγε πανταχόθεν· πλὴν, ἂν καὶ δεινῶς ἐτρόμαξαν, δὲν ἤγγιξεν ὅμως οὔτε τρίχα τῶν Ἄγγλων, θελήσας νὰ πιστεύσῃ ὅτι δυναστικῶς ἠνώθησαν μὲ τοὺς ἀντάρτας, καὶ ὅτι ἤρπασαν μόνον ἀπὸ ἔνδειαν, ἐπειδὴ δὲν ἦτον ἐκεῖ νὰ τοὺς δίδῃ ὀρύζιον. Μ' ὅλα ταῦτα, τοὺς ἀφῆκε δύο μῆνας χωρὶς τροφὴν, καὶ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο ἐψωμοζήτουν εἰς τὰς ὁδούς. Ἔπειτα ἐξαπεστάλησαν ὀπίσω εἰς διάφορα μέρη τῆς νήσου, ὡς ἀρχήτερα· λόγος πλέον δὲν ἠκούσθη περὶ ἐλευθερώσεως· ἀλλ' οἱ Ταπροβαναῖοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἔμελλαν νὰ παροικῶσιν, ἐπροστάχθησαν νὰ τοὺς χορηγῶσι ζωοτροφίας δωρεὰν, καὶ νὰ τοὺς μεταχειρίζωνται φιλοφρόνως.

Τὸ μέρος, ὅπου ἐβάλθη ὁ Ῥοβέρτος, ἦτο πολὺ σιμώτερα τῆς θαλάσσης παρὰ τὴν προτέραν αὐτοῦ διατριβήν· τοῦτο δ' ἐνίσχυσε τὴν ὁποίαν ἔτρεφε πάντα ἐλπίδα, νὰ ἐκφύγῃ ποτὲ ἀπὸ τὴν νῆσον. Διὰ νὰ περνᾷ ὅμως εὐχαρίστως ἐν τῷ μεταξὺ, ἔκτισεν ἄλλον οἶκον 'ἐπάνω εἰς τὸ χεῖλος ποταμοῦ, καὶ περιέσκαψε λάκκον, καὶ ἐφύτευσε φράκτην· ἀφοῦ δὲ καθησύχασεν, ἤρχισε νὰ πλέκῃ, καὶ νὰ περιφέρεται ἐμπορευόμενος.' Ἐπειδὴ κανεῖς τῶν Ἄγγλων αἰχμαλώτων δὲν εἶχε φύγειν, τοὺς ηὐξάνετο βαθμηδὸν ἡ ἐλευθερία. Τὸ κεφάλαιον, μὲ τὸ ὁποῖον ἤρχισεν ὁ Ῥοβέρτος τὴν δευτέραν φορὰν νὰ χειροτεχνῇ σκούφους, ἦτο μόνον δέκα ἢ δώδεκα δραχμαί· ἀλλ' ἀπὸ τὴν μικρὰν ταύτην ἀρχὴν, μὲ φιλοπονίαν καὶ οἰκονομίαν, ἔγινεν εὐκατάστατος εἰς τὸ τέλος δύο χρόνων,—τοὐλάχιστον δι' ἐκεῖνον τὸν τόπον. Βλέποντες δὲ οἱ ἐντόπιοι τὴν εὐτυχίαν καὶ εὐταξίαν του, τὸν ἐπαρακίνουν νὰ λάβῃ σύζυγον ἀπὸ μεταξὺ των· 'Θέλει σὲ μεταπιάνειν,' τὸν ἔλεγαν, 'καὶ θέλει ἐλαφρύνειν τοὺς κόπους σου,' γνωρίζοντες ὅτι ἐμαγεί-

ρευεν ὁ ἴδιος τὸ φαγητόν του, ἐπειδὴ, εἰς τὴν μητρόπολιν εὑρισκόμενος, ἀπεδίωξε τὸν μαῦρον δοῦλόν του· 'καὶ δὲν ἁρμόζει ἕνας νέος καθὼς ἐσὺ νὰ κάθηται ὁλομόναχος.' Ἀλλ' ὁ Ῥοβέρτος ἀντεστέκετο εἰς ὅλους τοὺς πειρασμοὺς τούτους, αἰσθανόμενος ὅτι μία τοιαύτη συγγένεια ἠμπόρει ν' ἀποσπάσῃ τοὺς διαλογισμοὺς αὐτοῦ ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, καὶ νὰ τοὺς προσηλώσῃ εἰς τὴν Ταπροβάνην.

Εἰς τὸ τέλος δύο χρόνων, ἐνδοτέρω εἰσχωρήσαντες οἱ Ὀλλανδοὶ, ᾠκοδόμησαν φρούριον ὄχι μακρὰν ἀπὸ τὴν κατοικίαν τοῦ Ῥοβέρτου. Ὁ βασιλεὺς, μαθὼν τοῦτο, διέταξε νὰ μετατοπισθῇ παραυτα· τόσον δ' αἰφνιδία καὶ αὐθαίρετος ἦτον ἡ μετοίκισις αὕτη, ὥστε ὑπεχρεώθη ν' ἀφήσῃ ὅλα τὰ πλούτη του, καὶ μόλις τὰ φορέματά του ἠμπόρεσε νὰ διασώσῃ.

Μετεφέρθη δὲ εἰς φοβεράν τινα κωμόπολιν, Λαγγενδέννην τὄνομα, τόπον ἐξορίας διὰ τοὺς ὑποπίπτοντας εἰς τοῦ βασιλέως τὴν δυσαρέσκειαν, κείμενον ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὑψηλοῦ βουνοῦ. Ἐδῶ ἐστέλλοντο πολλάκις πταῖσται πολιτικοὶ διὰ κρύφιον δολοφονίαν. Ἡ μεταβολὴ αὕτη ἐκ τῆς ὑποκάτω γλυκείας καὶ τερπνῆς χώρας ἦτον ἀληθῶς δεινή· εὔφραινεν ὅμως τὴν μοναξίαν του ἡ συναναστροφὴ τοῦ ἀγαπητοῦ φίλου, καὶ συναιχμαλώτου, καὶ συναγάμου του, κυρίου Ἰωάννου, ἐπιστάτου τῶν πραγματειῶν εἰς τὸ πλοῖον τοῦ πατρός του, μετὰ τοῦ ὁποίου συνέζη φιλικώτατα εἰς τὸν αὐτὸν οἶκον.

Οἱ δύο οὗτοι ἦσαν πλέον σχεδὸν οἱ μόνοι ἄγαμοι μεταξὺ τῶν Ἄγγλων αἰχμαλώτων· καθότι οἱ περισσότεροι, τὴν ἐλευθερίαν των ἀπελπισθέντες, 'εἶχαν κτίσειν οἴκους, καὶ λάβειν γυναῖκας, ἐκ τῶν ὁποίων ἐγέννησαν πολλὰ τέκνα.' Τῶν ἀνδρῶν τούτων ἡ διαγωγὴ, στερημένων καὶ ἀπὸ τὴν παιδείαν καὶ ἀπὸ τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα τοῦ Ῥοβέρτου, ἀπεῖχε πολὺ τοῦ νὰ ἦναι ἀξιομίμητος· ἐδόθησαν εἰς τὴν πνευματοποσίαν· ἔκλεπταν ἀγελάδας διὰ τὸ κρέας των· κατεκυρίευαν, καὶ πολλάκις ἔδερναν τοὺς πτωχοὺς χωρικοὺς, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐκατοίκουν, πρᾴους, ἀπειράκτους ἀνθρώπους. Οἱ ἀπειρόκαλοι οὗτοι θαλασσινοὶ, ἂν ἐξαιρέσωμεν τὴν δυναστικὴν αὐτῶν κράτησιν, βέβαια δὲν ἐπέρνων ζωὴν τυραννημένην· δι' ὀρύζιον καὶ ἄλλας τινὰς τροφὰς δὲν ἐπλήρωναν τίποτε· ἠμπόρουν νὰ καλλιεργῶσι τὴν γῆν, καὶ νὰ πλέκωσι σκούφους, χωρὶς ἐμπόδιον ἢ φόρον ὁποιονδήποτε· καὶ τώρα, ἐὰν μόνον δὲν ἐπλησίαζαν εἰς τὴν παραλίαν, εἶχαν τὸ ἐλεύθερον νὰ περιφέρωνται καθ' ὅλην τὴν νῆσον, ὡς μεταπράται.

Μετὰ καιρὸν, ἔκαμε τρόπον ὁ Ῥοβέρτος νὰ καταβῇ ἐκ τῆς ὀρεινῆς Λαγγενδέννης εἰς τὴν προτέραν τερπνὴν αὐτοῦ κατοικίαν, πλησίον τοῦ ποταμοῦ· ἐκεῖ δὲ συνάξας τινὰ τῶν παλαιῶν αὐτοῦ δανείων, ἤρχισε πάλιν τρίτην φορὰν τὸν κόσμον, καὶ τρίτην φορὰν εὐτύχησε. Πλουτήσας, ἐπεθύμησε ν' ἀγοράσῃ ὡραῖόν τι χωράφιον· συμβουλευθεὶς δὲ ἀξιωματικόν τινα Ταπροβαναῖον περὶ τῆς νομιμότητος τοιαύτης ἀγορᾶς, καὶ μὴ εὑρὼν ἐμπόδιόν τι, ἠγόρασε τὸν εἰρημένον ἀγρὸν, ὅστις ὄχι μόνον ἀφθονοῦσεν ἀπὸ ὕδατα, ἀλλὰ καὶ περιεῖχεν ὀκτὼ κόκους καρυοφόρους, καὶ ἄλλων εἰδῶν κάρπιμα δένδρα. Ἡ τιμή του ἦτο πέντε δίστηλα, 'μεγάλη ποσότης ἀργυρίου,' λέγει ὁ Ῥοβέρτος, 'διὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα.'

Ὁ τόπος ὠνομάζετο Ἐλλεδάτη, ἔκειτο δὲ ὡς δέκα μίλια πρὸς νότον τῆς πόλεως Κάνδης. Ἀμέσως ἤρχισε κτίριον ὁ Ῥοβέρτος, βοηθούμενος ἀπὸ τρεῖς Ἄγγλους, οἵτινες ἐκατοίκουν εἰς τὴν γειτονίαν, καὶ οἵτινες ἢ οὐδέποτε εἶχαν νυμφευθῆν, ἢ, τὸ πιθανώτερον, εἶχαν παραιτήσειν τὰς ἐντοπίους γυναῖκάς των, ἄγαμοι τὸν καιρὸν ἐκεῖνον εὑρισκόμενοι. Κτίσας τὸν νέον οἶκον, καὶ καλλιεργήσας τὰ χωράφια, ἐπρότεινεν εἰς τοὺς τρεῖς Ἄγγλους νὰ συγκατοικήσωσι μὲ αὐτὸν, καὶ νὰ συμμετέχωσιν ἀπὸ τὰ προϊόντα τοῦ ὑποστατικοῦ του, πλὴν μὲ συμφωνίαν ποτὲ νὰ μὴ νυμφευθῶσι. Τὴν συνθήκην ταύτην, 'ἥτις,' λέγει ὁ Ῥοβέρτος, 'μ' ἐφάνη ἀναγκαία διὰ ν' ἀποκλεισθῶσιν αἱ τῶν γυναικῶν φιλονεικίαι καὶ διχόνοιαι,' ἔστερξαν οἱ συμπατριῶταί του· καὶ διὰ δύο χρόνους συνεκατοίκουν φιλικῶς, χωρὶς ποτὲ νὰ ἔλθωσιν εἰς λόγια. Πρὸς τὰ τέλη ὅμως τοῦ δευτέρου ἔτους, δύο ἐξ αὐτῶν, βαρυνθέντες τὴν μοναχικὴν κατάστασιν, ἔλαβαν γυναῖκας, ὅθεν καὶ ἀπεκλείσθησαν τῆς κοινότητος. Ὁ Ῥοβέρτος ἔμεινε τώρα εἰς Ἐλλεδάτην μὲ μόνον ἕνα σύντροφον, Στέφανον τὄνομα, ὅστις οὐδέποτε τὸν ἀφῆκεν. 'Ἐζούσαμεν,' λέγει, 'μόνοι καὶ εὐχαριστημένοι, ἔχοντες ἕνα καλὸν οἶκον ἰδικόν μου. Τώρα δ' ἐβάλθημεν νὰ τρέφωμεν αἶγας· ἠρχίσαμεν ἀπὸ δύο, ἀλλὰ μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ταχέως ἐπληθύναν· ἡ δὲ σάρξ των μᾶς ἐχρησίμευεν ἀντὶ ἄλλου κρέατος. Ἐτρέφαμεν προσέτι ὄρνιθας καὶ χοίρους· καὶ μὴ βλέποντες ἐλπίδα τινὰ ταχείας ἐλευθερώσεως, ἐπροσπαθαύσαμεν νὰ κάμωμεν τὰ πάντα πέριξ ἡμῶν εὔμορφα καὶ ἁρμόδια. Μὲ τὸν καιρὸν, ὁ Ῥοβέρτος καὶ ὁ Στέφανος τόσον ἐκαλητέρευσαν τὸν οἶκον καὶ τὸν ἀγρὸν, ὥστε ὀλίγων εὐγενῶν ὑποστατικὰ ἐπὶ τῆς νήσου ἦσαν καλήτερα.

Ἰδὼν ὁ φύσει ἐμπορικὸς Ῥοβέρτος, ὅτι δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ κερδαίνῃ πολὺ ἀπὸ τὸ πλέξιμον, καθότι τὸ πλῆθος τῶν ἐργατῶν εἶχε παραγεμίσειν τὴν ἀγορὰν ἀπὸ σκούφους, καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν γυναικῶν (τὰς ὁποίας αὐτὸς ἀπέκλεισεν ἀπὸ τὴν μικρὰν του δημοκρατίαν) μὴ δυνάμενος νὰ ἐκτείνῃ τὰς γεωργικὰς πράξεις του, ἀπεφάσισε νὰ πιάσῃ ἄλλο ἐμπόριον, συνειθιζόμενον ἀπὸ τοὺς Ταπροβαναίους. 'Τὸ νέον ἐμπόριον,'—μεταχειρίζομαι τὴν ἰδίαν τοῦ Ῥοβέρτου περιγραφὴν,—'ἦτο νὰ δανείζω σῖτον· ὠφελούμην δὲ πεντήκοντα εἰς τὰ ἑκατὸν, ἐτησίως. Αὕτη μ' ἐφάνη ἡ εὐκολωτέρα καὶ ἡ ἐπικερδεστέρα πραγματεία· ὅθεν καὶ ἀποφασίσας νὰ τὴν ἐπιχειρισθῶ, ἔκαμα ὅλα μου τὰ χρήματα ὀρύζιον καὶ σιτάριον. Εἰς ὅλους δὲ τοὺς ζητοῦντας ἔδιδα, μὲ συμφωνίαν νὰ λάβω εἰς τὸν ἐρχόμενον θερισμὸν ὅσον εἶχα δανεισμένον, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ περιπλέον.. Ἀλλὰ καθὼς τὸ κέρδος εἶναι πολὺ,

ὡσαύτως εἶναι καὶ ὁ κόπος. Διότι ὁ μετερχόμενος τὸ ἐμπόριον τοῦτο ἀνάγκη πᾶσα νὰ κυττάζῃ πότε εἶναι ὥριμος ὁ σῖτος τοῦ χρεώστου, καὶ ν' ἀπαιτῇ τὸ δικαίωμά του ἐν καιρῷ· εἰ δὲ μὴ, ἄλλοι δανεισταὶ προφθάνοντες ἁρπάζουν τὸ πᾶν διὰ ἴδιον αὐτῶν λογαριασμὸν, καὶ δὲν ἀφίνουν τίποτε εἰς τοὺς κατόπιν ἐρχομένους.' Περιέργως πως διασαφηνίζει τοῦτο τὴν δυσκολίαν τοῦ γεωργεῖν εἰς χώραν ὀλιγοχρήματον, ὅπου οἱ ἐργάται διὰ τὴν πτωχείαν αὐτῶν δὲν ἐμποροῦν νὰ περιμένωσιν ἀπὸ τὸν σπορητὸν εἰς τὸν θερισμόν.

Καθ' ὅλον τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλάμβανεν ἀπὸ τοὺς πτωχοὺς Ταπροβαναίους ὁ Ῥοβέρτος τὸ ὀρύζιον καὶ τὰς ἄλλας καθημερινὰς ζωοτροφίας· ἀλλὰ, τέλος, δὲν ἤθελαν πλέον νὰ τὸν δίδωσιν, ἐπὶ λόγῳ ὅτι αὐτὸς ἦτο πλουσιώτερος ἐκείνων. Ὁ Νὸξ, ὅστις φαίνεται ὅτι εἶχε καταντήσειν φιλάργυρος, ὁμολογεῖ τὴν ἀλήθειαν τούτου· λέγει ὅμως, ὅτι βέβαια δὲν ἦτον ὀρθὸν νὰ χάσῃ τὸ νόμιμον αὐτοῦ ταγήνιον· καὶ εἰς τοῦτο ἤθελεν ἔχειν δίκαιον, ἂν ἡ δαπάνη ἐγίνετο ὑπὸ τοῦ βασιλέως· ἀλλ' ἐπειδὴ ἕως τώρα ὅλον τὸ βάρος εἶχε πέσειν ἐπάνω εἰς τοὺς καταδυναστευμένους καὶ πτωχοὺς χωρικοὺς, ὁ Ῥοβέρτος ἐχρεώστει πρὸ πολλοῦ νὰ παραιτήσῃ δικαίωμα τόσον ἐπαχθές. Αὐτὸς, μ' ὅλον τοῦτο, ἀκόμη ἐπιμόνως ἐζήτει τὸ ταγήνιον, καὶ διὰ νὰ τὸ λάβῃ ἐπρέσδραμεν εἰς τὴν αὐλήν. Τὸ δικαίωμά του ὡμολογήθη παρευτα· ἀλλ' ὁ μεγιστὰν, ὁ ἐπὶ τῶν τοιούτων, λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὴν πενίαν τοῦ λαοῦ, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ Ῥοβέρτος ἐκατοίκει, τὸν ἐδιώρισεν, ὑπαγαίνων κατὰ μῆνα, νὰ λαμβάνῃ τὸ μερίδιόν του ἀπὸ τὰς βασιλικὰς ἀποθήκας. Ὀλίγον δ' ἔλειψε νὰ πάθῃ τὰ πάνδεινα διὰ τὴν ἀπληστίαν του· συχνὰ φαινόμενος εἰς τὴν αὐλὴν, εἵλκυσε τὴν προσοχὴν τῶν μεγιστάνων, οἵτινες ἀπεφάσισαν νὰ τὸν ἐπάρωσιν εἰς τὴν δούλευσιν τοῦ βασιλέως,—δούλευσιν, ἥτις, ἀπὸ τὴν σκληρότητα τοῦ τυράννου, ἦτο σχεδὸν βέβαιον ὅτι ἔμελλε νὰ τελειώσῃ εἰς θάνατον φοβερὸν, καὶ ἥτις ἤθελε καταστήσειν ἀδύνατον τὴν φυγὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Ῥοβέρτος καὶ ὁ φίλος αὐτοῦ Στέφανος ἔτι ἀπέβλεπαν. Μετὰ μεγίστης ἐπιτηδειότητος καὶ δυσκολίας ἀπέφυγε τὸν αὐλικὸν τοῦτον προβιβασμὸν, ὑπέστρεψε δὲ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἄκραν ἔχων εὐχαρίστησιν ποτὲ πλέον νὰ μὴ λάβῃ ταγήνιον.

Ἤρχισε δὲ πάλιν τώρα τὸ μεταπρατικὸν ἐπιτήδευμα, πλὴν κατὰ σχέδιον πολὺ μᾶλλον ἐκτεταμένον, καὶ ὡς πρὸς τὰ εἴδη ὅσα ἐπραγματεύετο, καὶ ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν τῆς χώρας τὴν ὁποίαν περιήρχετο. Ἠγόρασε μίαν ποσότητα πιπέρι, καπνὸν, σκόρδα, κτένια, καὶ παντοειδῆ σιδηρικὰ, μὲ τὰ ὁποῖα φορτωθέντες ἀμφότεροι, καὶ αὐτὸς καὶ ὁ φίλος του Στέφανος, καὶ πωλοῦντές τα εἰς τὸν δρόμον, ἐπροχώρησαν μακρὰν εἰς τὰ βορεινὰ μέρη τῆς νήσου. Ὁ δὲ σκοπὸς αὐτῶν ἄλλος δὲν ἦτον εἰμὴ νὰ ἐκβῶσιν εἰς τὴν παραλίαν διὰ τῆς δυσκολωτάτης ταύτης χώρας, ὅπου ἦσαν ὀλιγώταται ὁδοὶ, δάση περιπλεγμένα, χάσματα τρομερὰ, καὶ Ταπροβαναῖοι στρατιῶται προσεκτικώτατοι εἰς πᾶν πέρασμα εἰσόδου ἢ ἐξόδου. Ἐπρόκριναν δὲ τὸ ἀρκτικὸν μέρος ὡς εὐκολώτερον παντὸς ἄλλου.

Ἡ χαμηλὴ χώρα, εἰς τὴν ὁποίαν διεύθυναν τὰ βήματά των, ὑπέκειτο εἰς ἀνυδρίαν, καὶ εἰς ἀσθενείας τοῦ χειροτέρου εἴδους, ἀπὸ νερὰ στάσιμα προερχομένας. Ἦσαν δὲ ὑπόχρεοι νὰ πίνωσι βρωμερὸν ὕδωρ, τόσον πυκνὸν καὶ λασπῶδες, ὥστε ὁ ῥύπος ἐκρεμάζετο εἰς τὴν γενειάδα των· ἀπὸ χρόνον δὲ εἰς χρόνον ὑπέστρεφαν ἐκεῖθεν εἰς Ἑλλεδάτην μὲ σφοδροὺς παροξυσμούς· 'τόσον,' λέγει ὁ Ῥοβέρτος, 'ὥστε οἱ συμπατριῶται καὶ οἱ γείτονες ἡμῶν ἠρώτων, ἐὰν ὑπηγαίναμεν ἐκεῖ ἐξεπίτηδες διὰ νὰ θανατωθῶμεν· ἐκεῖνοι μὲν ἠγνόουν, ἡμεῖς δὲ ποσῶς δὲν ἐτολμούσαμεν νὰ φανερώσωμεν εἰς αὐτοὺς τὸν ἀληθῆ σκοπόν μας.'

Ἕπεται ἡ συνέχεια.

ΠΕΡΙ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ.

Συνέχεια καὶ τέλος ἀπὸ Σελ. 188, *Τόμ.* Β'.

ΟΛΑΣ τὰς ἰδιότητας τῆς ἀτμοσφαίρας, ὅσας μέχρι τοῦδε παρετηρήσαμεν, ἠμπόρει νὰ τὰς ἔχῃ καὶ ξηρὸς ἀήρ. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν εἰρημένων ἰδιοτήτων ἀπαιτοῦνται καὶ ἄλλαι πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν τῆς δημιουργίας χρειῶν. Τὸ ὕδωρ τρέχει πάντοτε εἰς τὸ χαμηλότατον ἐπίπεδον· ἀλλ' ἐπειδὴ ὅλα καὶ ζῶα καὶ φυτὰ θέλουν ὑγρασίαν ἀδιακόπως, ἦτον ἀνάγκη νὰ εὑρεθῶσι τινὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων τὸ ὕδωρ, τὸ τρέχον πάντοτε κάτω εἰς τὸν ὠκεανὸν, νὰ ἐξαντλῆται πάλιν εἰς τὰ ἄνω, καὶ, τὸ κυριώτερον, νὰ ἐξαντλῆται γλυκύ. Ἡ πέριξ ἡμῶν ἀόρατος ἀτμοσφαῖρα χρησιμεύει ὡς μηχανὴ, διὰ τῆς ὁποίας κατορθοῦται τὸ μέγα τοῦτο τῆς φύσεως ἔργον. Εἰς αὐτὴν, παρὰ τὸν ξηρὸν ἀέρα,—συγκείμενον, ὡς εἴδαμεν, ἀπὸ διάφορα μέρη,—ὑπάρχει καὶ ποσότης ἀτμοῦ, ἀοράτου, ἐκτὸς εἰς ἰδιαιτέρας τινὰς περιστάσεις. Καὶ εἰς τὸν ξηρότατον ἀκόμη καιρὸν δύναταί τις, ψυχραίνων σῶμά τι παραπολὺ, νὰ ἴδῃ δρόσον καθίζουσαν ἐπ' αὐτοῦ, ἥτις φυσικὰ προέρχεται ἀπὸ τὴν σύμπηξιν ἀτμοσφαιρικοῦ ἀτμοῦ. Ὁ ἀτμὸς οὗτος ἀναβαίνει ἀδιακόπως ἀπὸ τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς· τὸ δὲ πολὺ ἀξιοσημείωτον εἶναι, ὅτι τὸ ἅλας τοῦ θαλασσίου ὕδατος ἀφίνεται ὀπίσω εἰς τὴν ἐξάτμισιν. Ὁ ἀτμὸς οὗτος σχηματίζει νέφη, συγκερνῶν τὴν ὑπερβολικὴν θερμότητα καὶ τὸ θαμβωτικὸν φῶς τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων. Ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς χορηγεῖται ὕλη διὰ βροχὴν, χάλαζαν, χιόνα, ὁμίχλην, δρόσον. Οὕτω πανταχοῦ παρευρίσκεται ὑγρασία, ἑτοίμη νὰ ἀναπληρόνῃ τὰς ἀδιαλείπτους χρείας φυτῶν καὶ ζώων.

Ἀξιοπαρατήρητος ἡ σοφία, ἡ εὑρισκομένη καὶ εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῶν ἔργων τοῦ Ποιητοῦ. Ἂν μᾶς ἐλέγετο, ὅτι τὸ ὕδωρ ἔμελλε νὰ περιφέρεται πανταχοῦ καὶ πάντοτε διὰ μέσου τοῦ ἀέρος, ἠθέλαμεν ἴσως περιμένειν νὰ ἴδωμεν ἀτμοσφαῖραν ἀπὸ πυκνὴν ὁμίχλην, τὴν ὁποίαν μόλις νὰ διαπερνᾷ τὸ ἡλιακὸν φῶς. Πρέπει

δὲ μᾶλλον νὰ θαυμάζωμεν καὶ νὰ εὐγνωμονῶμεν, ὅτι αἱ ἀπὸ δαψίλειαν ὕδατος προερχόμεναι ὠφέλειαι ἐνεργοῦνται ὅλαι χωρὶς κἀμμίαν βλάβην τῶν ἄλλων ἰδιοτήτων τῆς ἀτμοσφαίρας, χωρὶς συνήθως νὰ ἐμποδίζεται ἡ διαφάνειά της, χωρὶς ποτὲ νὰ ἐγγίζεται ἡ ἀνήκουσα εἰς αὐτὴν δύναμις τοῦ διατηρεῖν ἀναπνοὴν, τοῦ διακομίζειν ἤχους, ἢ τοῦ ἀντανακλᾷν φῶς.

Μηχανικὰ Ἀποτελέσματα τοῦ Ἀέρος.

Ὁ ἀὴρ ἔχει, πρὸς τούτοις, μεγάλην μηχανικὴν δύναμιν. Ἐνῷ ἠρεμεῖ, βαστάζει ἐντὸς ἑαυτοῦ πλῆθος ἀναρίθμητον ἐντόμων καὶ πτηνῶν. Ὁπόταν δὲ κινῆται, γίνεται ὄργανον ἀξιολόγων καὶ ἀγαθοποιῶν ἀποτελεσμάτων. Ὁ ἄνεμος φέρει ἀδιακόπως νέον ἀέρα εἰς τοὺς τόπους, ὅσοι αὐτὸν χρειάζονται. Ἀέρος ῥεύματα περνοῦν ἀδιαλείπτως ἐπάνωθεν τοῦ ὠκεανοῦ, ὑπάγοντα ἐκεῖθεν εἰς ἐκτάσεις ξηρᾶς, ὅπου ἀντικαθιστάνουν τὴν πυρωμένην ἀτμοσφαῖραν τῶν πεδιάδων, καὶ τοὺς νοσεροὺς ἀτμοὺς τοὺς ἐκ πόλεων πολυανθρώπων ὑψουμένους. Ἐν τῷ μεταξὺ, αἱ ὑγιειναὶ αὗται καὶ δροσοφόροι αὖραι μᾶς ἱκανοποιοῦν νὰ διαπλέωμεν τὸν ὠκεανὸν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις· ἐπειδὴ τῶν μὲν εὐμεταβλήτων ἀνέμων αἱ ἀλλαγαὶ εἶναι τοιαῦται, ὁποῖαι συγχωροῦν εἰς τὸν ναύτην νὰ ἐξακολουθῇ ὁπουδήποτε τὸ ταξείδιόν του· ἀλλαχοῦ δὲ τῆς γῆς, πνέουν τακτικῶς οἱ ἄνεμοι κατὰ τὴν αὐτὴν σχεδὸν διεύθυνσιν διὰ μῆνας, καὶ οὕτω γίνονται βέβαιον μετακομιδῆς μέσον.

Καὶ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ξηρᾶς, ὁ ἄνεμος ἐργάζεται ἀδιακόπως. Μόλις ἐμποροῦμεν νὰ καταλάβωμεν πόσος κόπος κερδαίνεται διὰ τῆς κοινῆς μὲν, ὡραιοτάτης δ' ἐκείνης μηχανῆς, τοῦ ἀνεμομύλου. Πόσον καλῶς πράττει τὸ ἔργον του! Πόσον τακτικὰ τελειόνει αὐτὸ διὰ μέσων τὸ φαινόμενον τόσον ἀτάκτων! Εἰς διάφορα τοῦ κόσμου μέρη, ὄχι μόνον σῖτος ἀλέθεται, ἀλλὰ καὶ ξύλα πριονίζονται, ἕλη ξηραίνονται, ὕδωρ ἀνυψοῦται ἀπὸ μεγάλα βάθη, καὶ ἄλλα διάφορα ἔργα ἐκτελοῦνται, διὰ τοῦ ἀοράτου, καὶ τὸ φαινόμενον ἀσθενοῦς καὶ ἀστάτου, ἀνέμου. Τὰ ῥεύματα λοιπὸν τοῦ ἀέρος εἶναι μὲν τόσον δυνατὰ, ὥστε νὰ μᾶς ἀγαθοποιῶσι τὰ μέγιστα· σπανίως δὲ τόσον βίαια, ὥστε νὰ μᾶς βλάπτωσι πολύ.

Ἀναπολοῦντες ὅλας ταύτας τοῦ ἀέρος τὰς ἰδιότητας, καὶ παρατηροῦντες πόσον ἀναγκαῖαι εἶναι τινὲς αὐτῶν καὶ εἰς τὴν ἰδίαν μας ὕπαρξιν, καὶ πόσον ἐξαρτᾶται ἡ εὐζωΐα μας ἀπ' ὅλας αὐτὰς, καὶ ὅμως ὅτι ὅλα τὰ διάφορα τέλη ἐπιτυγχαίνονται ὡς νὰ ἦτον ἕκαστον αὐτῶν ὁ μόνος σκοπὸς, εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ μὴν αἰσθανώμεθα εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν μέγαν Δημιουργὸν, τοῦ ὁποίου ἡ σοφία καὶ ἡ ἀγαθότης τόσον καθαρῶς βλέπονται εἰς ὅλα τὰ ἔργα του.

ΤΙΜΗ.—Ἄξιος τιμῆς ὁ θέλων τὸ καλὸν παντὸς ἀνθρώπου· ἀναξιώτατος δὲ αὐτῆς, ὁ ζητῶν τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὠφέλειαν, καὶ καταδυναστεύων ἄλλους.

ΓΟΝΕΙΣ ΚΑΙ ΨΕΥΔΟΛΟΓΙΑ.

Φοβουμαι ὅτι πολλοὶ γονεῖς διδάσκουν τὴν ψευδολογίαν εἰς τὰ τέκνα των. Πιθανὸν δὲ ὅτι κάμνουν τοῦτο χωρὶς νὰ τὸ καταλαμβάνωσιν. Ἡ μήτηρ, παραδείγματος χάριν, μέλλει νὰ ὑπάγῃ εἰς κἀμμιᾶς φίλης νὰ περάσῃ τὴν ἡμέραν, καὶ τὸ παιδίον κλαίει θέλον νὰ ὑπάγῃ μαζῇ της. Διὰ νὰ τὸ ἡμερώσῃ, τοῦ λέγει ὅτι θέλει ἐπιστρέψειν μετ' ὀλίγον. Ἐκβαίνει λοιπὸν αὐτὴ, τὸ δὲ παιδίον, λυπημένον διὰ τὴν ἀπουσίαν της, περιμένει ἀνυπομόνως. Πᾶσα ὥρα φαίνεται χρόνος· καὶ ὅταν, τέλος πάντων, ἡ μήτηρ ἐπιστρέψῃ, τὸ παιδίον κάμνει τὰ δίκαιά του παράπονα, ἐκείνη δὲ, διὰ νὰ σκεπάσῃ τὸ πρῶτον ψεῦδος, ἀναγκάζεται νὰ ἐφεύρῃ ἄλλα πολλά. Ὁ παῖς, ὅσον καὶ ἂν ἦναι ἁπλοῦς, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ γνωρίσῃ, ἐπὶ τέλους, ὅτι οἱ γονεῖς του ψευδόμενοι ἀπατῶσιν αὐτόν· ἅμα δὲ καταλάβῃ τοῦτο, φυσικὰ δὲν βάλλει πλέον κἀμμίαν πίστιν εἰς τὰ λόγιά των· καὶ, τὸ χειρότερον, ἀκολουθῶν τὸ μητρικὸν παράδειγμα, μανθάνει καὶ αὐτὸς νὰ ψεύδεται. Τὰ παιδία κλίνουν πολὺ μᾶλλον εἰς τὸ κακὸν παρὰ εἰς τὸ καλὸν, πλέον εἰς τὸ ψεῦδος παρὰ εἰς τὴν ἀλήθειαν· ὅταν δὲ τῶν γονέων τὸ παράδειγμα ἐνθαῤῥύνῃ τὴν πονηρὰν ταύτην κλίσιν, τί ἄλλο δύναταί τις νὰ προσμένῃ παρὰ τὰ πλέον ὀλέθρια ἀποτελέσματα; Πῶς ἐμπορεῖ νὰ λέγῃ τὴν ἀλήθειαν ὁ ἀνὴρ, ὅστις καθ' ὅλην τὴν παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν ἐδιδάσκετο νὰ λέγῃ τὸ ψεῦδος;

Ἂν ἐπιθυμῶμεν νὰ γένωσι τὰ τέκνα μας τίμιοι καὶ φιλαλήθεις ἄνδρες, ἂς διδάσκωμεν αὐτὰ τὴν ἀλήθειαν μὲ τὸ ἴδιόν μας παράδειγμα· διὰ νὰ ἐμπνεύσωμεν εἰς ἐκεῖνα ἔρωτα τῆς ἀληθείας, εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον ν' ἀποφεύγωμεν ΗΜΕΙΣ πάντα λόγον ἀπάτης.

Ἀλλ' ἐνδέχεται νὰ εἴπωσι τινὲς, Εἰς μικρὰ πράγματα δὲν βλάπτει, ἂν ἀπατᾷ τις τὸ τέκνον ψευδόμενος. Σφάλμα μέγιστον. Δὲν λέγει ὁ Χριστὸς καὶ οἱ Ἀπόστολοι, ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ, καὶ ὅτι ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος, καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν; Ἀφοῦ μίαν φορὰν συνειθίσῃ τις νὰ λέγῃ τὰ μικρὰ ψεύδη, δὲν ἀργεῖ νὰ εἴπῃ καὶ τὰ μεγάλα.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ.

Περι τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν θρησκευτικῶν δοξῶν ἢ περὶ τῆς συνειδήσεως, ἐπειδὴ αἱ δόξαι αὗται καὶ τὰ συντροφεύοντα αὐτὰς αἰσθήματα εἶναι τὸ ἱερώτερον πρᾶγμα ἀπ' ὅσα ἐμπορεῖ νὰ ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος, ἐπειδὴ εἰς αὐτὰ εὑρίσκει τὴν παρηγορίαν τῶν πολυειδῶν θλίψεων τῆς παρούσης ζωῆς, καὶ εἰς αὐτὰ ἐπιστηρίζει τὰς ἐλπίδας τῆς μετὰ ταύτην αἰωνίου εὐδαιμονίας του, εἶναι ἐναργὲς ὅτι κἀμμία ἀνθρωπίνη ἐξουσία δὲν ἔχει δικαίωμα βίας ἐπάνω εἰς τὴν συνείδησιν, ἐκτὸς τῆς διὰ λόγου καὶ διδασκαλίας πειθοῦς. Ἐμποροῦν αἱ δόξαι τινὸς νὰ ἦναι ἐσφαλμέναι, καὶ τὰ αἰσθήματα

αὐτοῦ ἄλογα· ἀλλ' ἐνόσῳ δοξάζει καὶ αἰσθάνεται οὕτω, ἔχει βέβαια πεποίθησιν ὅτι φρονεῖ ὀρθὰ, καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μεταβάλῃ τὰ φρονήματά του παρὰ ὅταν πεισθῇ τὸ πνεῦμά του διὰ λόγων ἀποδεικτικῶν, ἢ διὰ θείας τινὸς δυνάμεως, ὡς ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅτι αἱ πρότεραι δόξαι αὐτοῦ εἶναι ἐσφαλμέναι, αἱ δὲ ἀντιπροβαλλόμεναι ὀρθαί. Χωρὶς τὰ μέσα ταῦτα, ποία δύναμις ἐμπορεῖ νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ τὸν βιάσῃ νὰ πιστεύσῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν πιστεύει, ἢ νὰ μὴ πιστεύῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πιστεύει; Ποία δύναμις ἐμπορεῖ νὰ ἐγγυηθῇ εἰς αὐτὸν, ἢ νὰ τὸν ἀποζημιώσῃ εἰς τὰ κακὰ τὰ ὁποῖα φοβεῖται; Ὥστε ἡ συνείδησις εἰς πᾶν εἶδος φρονημάτων, μάλιστα δὲ εἰς τὰς θρησκευτικὰς δόξας, εἶναι φύσει ἀπαραβίαστος· καὶ ἤθελεν εἶσθαι φανερὰ τυραννία, ἀθέτησις τοῦ πλέον ἱεροῦ τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων, συνείδησις νὰ βιάζεται ἀπὸ συνείδησιν· ἤθελεν εἶσθαι καὶ διὰ τοὺς λαοὺς, καὶ διὰ τοὺς βασιλεῖς, καὶ διὰ τὴν θρησκείαν αὐτὴν, μέγας κίνδυνος, εἰς ὁποιονδήποτε κράτος, τὸ νὰ συγχωρηθῇ εἰς τοὺς ὑπουργοὺς τῆς θρησκείας νὰ λάβωσιν ὁποιανδήποτε κοσμικὴν ἐξουσίαν ἐπάνω εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν πολιτῶν. Τὰ ἐκ τοιαύτης ἐξουσίας πηγάσαντα κατὰ καιροὺς φρικώδη ἀνομήματα βεβαιόνουν τὴν ἀναντίῤῥητον ταύτην ἀλήθειαν.—ΒΑΜΒΑΣ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΣ ΟΒΕΡΛΙΝΟΣ,

Η ΑΡΙΣΤΟΝ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΕΚ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.

ΠΛΗΣΙΟΝ εἰς τὰ μεθόρια τῶν Γαλλικῶν ἐπαρχιῶν Ἀλσατίας καὶ Λοθαριγγίας, εὑρίσκεται, χωρισμένη διὰ βαθείας κοιλάδος ἀπὸ τὴν σειρὰν τῶν ὀρέων τῶν καλουμένων Βοσγῶν, ἄλλη τις βουνώδης σειρὰ, τὴν ἡφαίστειον τῆς ὁποίας ἀρχὴν δεικνύει ἓν ἀπὸ τὰ ὀνόματά της, Champ de Feu, ἤτοι Πεδίον Πυρός. Ἐπὶ τῆς σειρᾶς ταύτης κεῖται ἡ Βανδελαρώχη (Ban de la Roche), χώρα ὑψηλὴ, κατεψυγμένη, καὶ ἄκαρπος, ἀλλὰ πλείστου λόγου ἀξία, καθότι αὐτοῦ διέτρεξε τὸ στάδιον τοῦ βίου εἷς τῶν ἀποστολικωτέρων ἀνδρῶν, ὅσοι ἐκόσμησαν ποτὲ τὴν Χριστοῦ ἐκκλησίαν, ὁ Ἰωάννης Φριδερίκος Ὀβερλῖνος.

Ὁ Εὐαγγελικὸς οὗτος ποιμὴν ἐγεννήθη ἀπὸ γονεῖς Διαμαρτυρομένους, εἰς Στρασβοῦργον, τὸ 1740. Περὶ τῆς νεανικῆς αὐτοῦ φιλανθρωπίας ἱστοροῦνται πολλὰ περίεργα, τὰ ὁποῖα ὅμως παρατρέχοντες, λέγομεν διαμιᾶς, ὅτι τὸ 1767, εἰς τὸ εἰκοστὸν ἕβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἀνεδέχθη τὴν πνευματικὴν ἐπιστασίαν μιᾶς τῶν δύο ἐνοριῶν τῆς Βανδελαρώχης, καὶ ὅτι εἰς τὸν ἔρημον τόπον τοῦτον διέτριψεν ὁλόκληρον πεντηκονταετηρίδα, καὶ διὰ λόγου καὶ δι' ἔργου προτρέπων εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν, καὶ λαμπρὸν ἐπιδεικνύων παράδειγμα ποιμαντορικῆς ἀξιότητος, ἐπιμονῆς, καὶ ἀφοσιώσεως.

Πρὸ πάντων, μᾶς ἐκπλήττει ἡ μεγάλη αὐτοῦ φροντὶς νὰ πολιτίσῃ τὸν λαὸν, καὶ νὰ βελτιώσῃ τὴν πρόσκαιρον αὐτῶν κατάστασιν. Ἡ Βανδελαρώχη, οὖσα στερημένη δρόμων, μόλις εἶχε κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ συγκοινωνίαν τινὰ μὲ τὸ ἐπίλοιπον τοῦ κόσμου. Ὅθεν εἷς τῶν πρώτων ἀγώνων τοῦ Ὀβερλίνου ἦτο νὰ καταπείσῃ τὸν λαὸν νὰ κατασκευάσωσι νέον δρόμον εἰς Στρασβοῦργον· ἐπειδὴ ὅμως, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν ἀμαθῶν καὶ μισοκάλων, ἐναντιόνοντο τινὲς εἰς τὰ κοινωφελῆ σχέδιά του, μετεχειρίσθη ὁ ἀγαθὸς ποιμὴν τὴν ἰσχὺν τοῦ παραδείγματος, λαβὼν πρῶτος πέλεκυν εἰς τὴν χεῖρα, καὶ προηγηθεὶς τῶν ὅσοι ἤθελαν νὰ ἐργασθῶσιν εἰς τὴν ὁδοποιΐαν. Διὰ τῶν παρακινήσεων καὶ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν αὐτοῦ ᾠκοδομήθη καὶ γέφυρα ἐπάνωθεν χειμάῤῥου, καλεσθεῖσα ἔπειτα ἡ Γέφυρα τῆς Ἐλεημοσύνης. Ἀφοῦ τοιουτοτρόπως ἠνοίχθη συγκοινωνία μὲ τὰ πέριξ, ἐφρόντισεν ἔπειτα νὰ βελτιώσῃ τὴν κηπουρικὴν καὶ γεωργικὴν τῆς ἐνορίας του. Παρίστανεν ὀπώρας νέας εἰς τὸν ἴδιον αὐτοῦ κῆπον, ὡς καὶ νέους τρόπους τοῦ ἐγκεντρίζειν καὶ μεταχειρίζεσθαι τὰ δένδρα. Ἐδίδαξε τὸν λαὸν αὐτοῦ πῶς ν' ἀροτρεύωσι καὶ νὰ σπείρωσιν ἐπωφελέστερον, καὶ πῶς ν' αὐξάνωσι τὴν κόπρον· εἰσήγαγε δὲ μεταξύ των λίνον, τριφύλλιον, καὶ νέον εἶδος γεωμήλου. Διωργάνισεν ἑταιρείαν γεωργικὴν μὲ βραβεῖα διὰ τοὺς καλητέρους γεωργοὺς, ἔκαμεν ἀποθήκην ἐργαλείων, συστήσας ἐνταυτῷ δανειστικήν τινα τράπεζαν, ὥστε νὰ δύνανται καὶ οἱ πτωχότεροι ν' ἀγοράζωσι τὰ νέα καὶ βελτιωμένα τῆς γεωργίας σύνεργα. Ἄλλο μέσον προόδου ἐπενόησε τὸ νὰ πέμψῃ εὐφυῆ τινὰ παιδία εἰς τὰς γειτονευούσας πόλεις, διὰ νὰ μάθωσι τὰς τέχνας ξυλουργοῦ, κτίστου, ὑαλουργοῦ, ἁμαξοποιοῦ, καὶ σιδηρουργοῦ. Ἐπεθύμει δὲ τὰ μέγιστα νὰ εἰσάξῃ μεγαλητέραν καθαριότητα καὶ τάξιν εἰς τοὺς οἴκους τῶν αὐτοῦ ἐνοριτῶν, καὶ, κατὰ τὸ σύνηθες, ἔγινεν ὁ ἴδιος παράδειγμά των· εἰς τὴν κατοικίαν αὐτοῦ δὲν ἔβλεπέ τις παρὰ κοσμιότητα καὶ σεμνὰ καλλωπίσματα, μὲ τοὺς τοίχους στολισμένους ἀπὸ βιβλία, ζωγραφίας, καὶ ῥητὰ τῆς Γραφῆς. Καθὼς δὲ τὸ ὑποκείμενον αὐτοῦ ἔλαμπεν ἀπὸ καθαριότητα, οὕτω ἐπαίνει πάντοτε τὰ τέκνα, ὅσα ἔβλεπε καθάρια καὶ κοσμίως ἐνδεδυμένα. Καὶ ἄλλα δείγματα πολλὰ ἠδύνατό τις νὰ φέρῃ τῆς προθυμίας τοῦ Ὀβερλίνου νὰ βελτιώσῃ τὴν ἐξωτερικὴν τοῦ ποιμνίου του κατάστασιν· ἀλλὰ τοῦτο μόνον προσθέτομεν, ὅτι μεταξὺ τινῶν ἐρωτήσεων, τὰς ὁποίας ἐπρόβαλε ποτὲ εἰς αὐτοὺς, κατὰ τὸν πλέον σεμνοπρεπῆ τρόπον, μὲ σκοπὸν πνευματικῆς ὠφελείας, ὑπάρχουν καὶ αἱ ἀκόλουθοι·—' Συνεισφέρετε τακτικῶς τὸ ἀνάλογόν σας μερίδιον πρὸς ἐπισκευὴν δρόμων; Ἐφυτεύσετε δένδρα, καὶ τὰ ἐφυτεύσετε πρεπόντως; Ἔχετε ἁρμοδίους ὀχετοὺς διὰ ν' ἀποφέρωσιν ὕδατα περιττά;'

Πάντοτε ἐφρόντιζεν ὁ Ὀβερλῖνος νὰ βλέπῃ τοὺς ἐνορίτας αὐτοῦ φιλέργους καὶ οἰκονομικούς. 'Ἀποφεύ-

γετε τὰ χρέη,' τοὺς ἐπαράγγελλεν, 'ὡς πνεύματα πονηρά.' Ἂν ὑπήγαινε πρὸς αὐτὸν κανεῖς ψωμοζήτης, 'Ἔχω δουλείαν,' τὸν ἔλεγε, 'καὶ διʼ ἐσέ. Ἰδοὺ,—σήκωσε αὐτὰ τὰ σανίδια,—σπάσε ἐκείνας τὰς πέτρας,—γέμισε αὐτὸν τὸν κάδον ἀπὸ νερὸν,—ἔπειτα σὲ πληρόνω διὰ τὸν κόπον σου.'

Κατ' εὐτυχίαν, πρὶν χειροτονηθῇ ὁ Ὀβερλῖνος, εἶχε χρηματίσειν παιδαγωγὸς εἰς τὸν οἶκον ἑνὸς ἰατροῦ, ἐκεῖ δὲ ἀπέκτησεν ἐμπειρίαν ἱκανὴν εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ χειρουργικήν. Αἱ γνώσεις αὗται τὸν ἐχρησίμευσαν εἰς τὴν Βανδελαρώχην, ἱκανοποιοῦσαι αὐτὸν νὰ θεραπεύῃ τὰς σωματικὰς ὡς καὶ τὰς ψυχικὰς ἀσθενείας τοῦ λαοῦ του. Ἡ κυριωτέρα φροντίς του, μ' ὅλα ταῦτα, ἦτο διὰ τὴν πνευματικὴν αὐτῶν βελτίωσιν, καὶ, μὲ τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἐπροσπάθει νὰ συστήσῃ σχολεῖα καθ' ὅλην τὴν ἐνορίαν του διὰ πάσης ἡλικίας ἀνθρώπους, ἐξαιρέτως δὲ διὰ τὴν νεολαίαν. Διὰ συνδρομῆς τῶν φίλων του καὶ διὰ προσωπικῆς δαπάνης, ἐκ τοῦ ὑστερήματος, (καθότι ὁ μισθὸς αὐτοῦ ἦτον ουτιδανώτατος), ἔκτισε κεντρικόν τι σχολεῖον. Ἡ ἐνορία του ὅμως ἦτο πολὺ μακρὰν διεσκορπισμένη, καὶ τὰ διάφορα μέρη χωρισμένα ἀπὸ βαθείας κοιλαδας καὶ ὄρη δύσβατα. Περιελάμβανε πέντε χωρία, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ κυριώτερον ἦτον ἡ Οἰαλδβαχη, ὅπου ὁ Ὀβερλῖνος ἐκατοίκει. Εἰς ἕκαστον λοιπὸν τῶν χωρίων τούτων ἐσύστησε παιδαγωγεῖα ὑπὸ διδασκαλίσσας, ἢ ὁ δ η γ ή τ ρ ι α ς, ὡς τὰς ὠνόμαζε, (condutrices), τὰς ὁποίας αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶχε προετοιμάσειν διὰ τὸ ἔργον των· πάντοτε ὅμως ἐφύλαττε διʼ ἑαυτὸν τὴν θρησκευτικὴν διδασκαλίαν. Μὲ σκοπὸν νὰ μορφώσῃ τὰς ἀρχὰς τῶν παιδίων ἐκ πρώτης αὐγῆς τοῦ λογικοῦ, συνήθροιζεν αὐτὰ πρὸς διδασκαλίαν εἰς τοὺς πλέον τρυφεροὺς χρόνους των, καὶ ἀληθῶς ἐμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι αὐτὸς ἦτον ὁ πρῶτος θεμελιωτὴς τῶν κοινωφελεστάτων νηπιακῶν σχολείων. Πρώτη μὲν αὐτοῦ φροντὶς ἦτον ἡ ἠθικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἐκπαίδευσίς των· ἀλλὰ, πρὸς τούτοις, ἐδίδασκεν αὐτὰ, ὄχι μόνον ἀνάγνωσιν, γράψιμον, καὶ ἀριθμητικὴν, ὁμοῦ μὲ τὰ ἐργόχειρα πλέξιμον καὶ ῥάψιμον, ἀλλὰ καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς γεωγραφίας, ἀστρονομίας, καὶ ἱστορίας. Εἶχε μάλιστα μεγίστην ἐπιθυμίαν νὰ τὰ κάμῃ νὰ γνωρίσωσι τὰς χρήσεις τῶν φυτῶν, καὶ τῳόντι διὰ βοτανικὰς διδασκαλίας παρεῖχε στάδιον τερπνὸν ἡ βουνώδης ἐνορία του. Προσέτι, δὲν ἐσυγχώρει τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ νὰ λαλῶσι τὴν διεφθαρμένην τοπικὴν διάλεκτον, ἀλλὰ τοὺς ἐδίδασκε καθαρὰ Γαλλικά.

Αἱ ποιμενικαὶ ὅμως φροντίδες τοῦ Ὀβερλίνου δὲν ἐπεριωρίζοντο ἕως ἐδῶ. Τὸ ἐστοχάζετο χρέος του προσωπικῶς νὰ γνωρίζῃ τοὺς ἐνορίτας αὐτοῦ· καὶ λέγεται ὅτι ποτὲ δὲν ἀπήντα κανένα, μάλιστα παιδία, χωρὶς νὰ τὸν πλησιάζῃ μὲ οἰκειότητα καὶ εὔνοιαν. Εἰς τοὺς οἴκους ὅλων ὑπήγαινε συχνάκις, ὥστε συναναστρεφόμενος αὐτοὺς, καὶ γνωρίζων τὰς ἕξεις, τὰς διαθέσεις, καὶ τὰς κλίσεις των, ἐφήρμοζε τὰς νουθεσίας ἢ προτροπάς του, τοὺς ἐλέγχους ἢ τοὺς ἐπαίνους του, ὡς ἡ χρεία τὸ ἐκάλει· κύριον ὅμως σκοπὸν εἶχε πάντοτε τὴν ψυχικὴν αὐτῶν ὠφέλειαν. Τρεῖς ἐκκλησίας ἐπιστατῶν, ἐλειτούργει μὲ τὴν ἀράδαν εἰς μίαν πᾶσαν Κυριακήν· τὰς δὲ Παρασκευὰς, χάριν τῶν ὅσοι κατελάμβαναν Γερμανικὰ, ἐκήρυττεν εἰς αὐτὴν τὴν γλῶσσαν. Εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἦτο συνήθεια νὰ στέλλῃ ἕνας τῶν κατοίκων ἵππον διὰ νὰ μετακομίσῃ αὐτὸν εἰς τὸ χωρίον, ὅπου ἔμελλε νὰ κηρύξῃ· μακάριος δ' ἐλογίζετο ὅποιος ἀπελάμβανε τὸ προνόμιον νὰ κάμῃ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην εἰς τὸν ἀγαπητὸν ποιμένα, καὶ νὰ ὑποδεχθῇ αὐτὸν μὲ ἁπλῆν φιλοξενίαν εἰς τὸν οἶκόν του.

Τῳόντι, τερπνότατον εἶναι νὰ παρατηρῶμεν πόσον εἵλκυσεν ὁ Ὀβερλῖνος τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ του. Ὅτε πρῶτον ἔφθασεν εἰς Οἰαλδβαχην, ἐναντιόνοντο εἰς αὐτὸν τινὲς, καὶ μάλιστα τὸν ὕβρισαν προσωπικῶς. Ἀλλ' ἡ μὲ πραότητα συγκερασμένη σταθερότης αὐτοῦ ταχέως ἐξωμάλυνε πᾶσαν δυσκολίαν, ἔζησε δὲ ν' ἀπολαύσῃ, κατὰ τὸν ὕψιστον βαθμὸν, τὴν ἀγάπην καὶ τὸ σέβας τοῦ ποιμνίου του. Καὶ μικροὶ καὶ μεγάλοι ἐκάλουν αὐτὸν, 'ἀ κ ρ ι β ὲ π α π π α.' Εἰς ἀπόδειξιν τῆς μεγάλης ἐπιρροῆς του δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἔλαβε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ δώσῃ τέλος εἰς κρισολογίαν, ἥτις εἶχε διαρκέσειν ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα ἔτη μεταξὺ τῶν χωρικῶν καὶ τῶν κτητόρων τῆς γῆς, περὶ δικαιώματος εἰς ἕν τι δάσος· ὁ δὲ κάλαμος, μὲ τὸν ὁποῖον ὑπεγράφη ἡ συνθήκη, ἐδόθη μετὰ πολλῆς διατυπώσεως εἰς τὸν Ὀβερλῖνον, καὶ ἐκρεμάσθη εἰς τὸ σπουδαστήριον αὐτοῦ, ὡς τρόπαιον εἰρήνης. Ἀκόμη καὶ κατὰ τὸ διάστημα τῆς πολιτικῆς μεταβολῆς τῶν Γαλλων, ὅτε αἱ Χριστιανικαὶ ἱεροπραξίαι ἦσαν ἀπηγορευμέναι ἀλλαχοῦ, καὶ ὁ κλῆρος τῆς Ἀλσατίας ἐφυλακώθη, ἐσυγχωρεῖτο ὁ Ὀβερλῖνος νὰ ἐξακολουθῇ ἀνενόχλητος τὸ τῆς ἀγαθοποιΐας καὶ διδασκαλίας ἔργον· ἔγινε δὲ ὁ οἶκος αὐτοῦ καταγώγιον πολλῶν θρησκευτικῶν ὑποκειμένων ἄλλης πίστεως παρὰ τὴν ἰδικήν του. Μετὰ τὴν εἰρήνην ἔλαβεν ἀπὸ τὴν Γεωργικὴν Ἑταιρείαν τῆς Γαλλίας μεταλλειαν χρυσῆν, ἀπὸ δὲ τὸν Λοδοβίκον δέκατον ἕκτον μεταλλειαν τοῦ τῆς Τιμῆς Λεγεῶνος, ὡς φόρον εἰς τὰς ἀρετάς του. Ἀφοῦ δὲ, τέλος, μετὰ ὑπηρεσίαν πεντηκονταετῆ, εἰς τὸ ὀγδοηκοστὸν ἕβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας του, μετέβη εἰς τὴν οὐράνιον μακαριότητα, τότε πληρέστατα ἐφανερώθη τὸ αἴσθημα τῶν ἐνοριτῶν του. Ὅλοι ᾐσθάνθησαν ὅτι ἔχασαν τὸν πατέρα των· εἰς δὲ τὴν κηδείαν τόσον ἦτο πολυάριθμος ἡ τῶν πενθούντων συνδρομὴ, ὥστε οἱ πρῶτοι εἶχαν φθάσειν εἰς τὴν ἐκκλησίαν πρὶν οἱ ἔσχατοι κινήσωσιν ἐκ τοῦ οἴκου, μολονότι τὸ διάστημα ἦτο δύο μίλια! Γράμμα τι, τὸ ὁποῖον ἀφῆκεν ὄπισθεν αὐτοῦ, πρὸς τοὺς ἀγαπητοὺς ἐνορίτας διευθυνόμενον, δεικνύει ὅτι ἡ ἀγάπη ἦτον ἀμοιβαία. Καθὼς δὲ ποτὲ ἴσως, ἀφοῦ ἦτον ἐπὶ γῆς ὁ Ἀρχιποίμην, δὲν ἐβοσκήθη ποίμνιον μὲ πλειοτέραν ἐπιμέλειαν καὶ ἀφοσίωσιν, οὕτω ποτὲ δὲν ἐφανερώθησαν τὰ αἰσθήματα εὐγνώμονος καὶ φιλοστόργου ποιμνίου θερμότερον, παρὰ

ὑπὸ τῶν ἁπλῶν κατοίκων τῆς Βανδελαρώχης πρὸς τὸν ποιμένα Ὀβερλῖνον.

Ὁ Ὀβερλῖνος ἐνυμφεύθη γυναῖκα ἀξιέραστον, ἥτις τοῦ ἀπέθανε τὸ 1784, ἀφήσασα τρεῖς υἱοὺς καὶ τέσσαρας θυγατέρας. Δύο ἐκ τῶν υἱῶν ἀπέθαναν πρὸ αὐτοῦ· τὰς δὲ σκέψεις του εἰς τὴν θλιβερὰν ἐκείνην περίστασιν ἠθέλαμεν ἀσμένως καταχωρίσειν, ἂν ἐσυγχώρουν τὰ ὅριά μας, διὰ τὸ εἰς αὐτὰς λάμπον αἴσθημα εὐσεβοῦς ὑποκλίσεως, ἤ, μᾶλλον, περιχαροῦς ἐλπίδος καὶ πεποιθήσεως εἰς τὸν Κύριον.

Ἀλλ' εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Ὀβερλίνου ἦτο καὶ ἄλλη γυνὴ ἀξιοσημείωτος. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς συζύγου του ἔμεινεν οἰκοδέσποινα ἡ Λουΐσα Σχέλπερ· αὐτὴ ἀφωσιώθη ὅλως εἰς τὴν δούλευσίν του, ἐπιστατοῦσα τὰ τοῦ οἴκου, καὶ ἀνατρέφουσα τὰ τέκνα, ἀλλὰ μηδέποτε θέλουσα νὰ λάβῃ ὁποιονδήποτε μισθὸν, καὶ ἄλλο μὴ ζητοῦσα παρὰ τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ ὑπηρετῇ τὸν ἀκριβὸν Πάππαν. Ὅσον διεδίδετο ἡ φήμη τοῦ Ὀβερλίνου, ἐγνωστοποιεῖτο καὶ ἡ ἱστορία τῆς Λουΐσης· ἔλαβε δὲ ἡ καλοκάγαθος γυνὴ ἀπὸ ἑταιρείαν τινὰ τῶν Παρισίων τὴν σημαντικὴν ποσότητα πέντε χιλιάδων φράγκων, οὖσαν ἓν ἀπὸ τὰ Βραβεῖα τῆς Ἀρετῆς (Prix de Vertu), τὰ ὁποῖα φιλάνθρωπός τις ἀφῆκε, νὰ δοθῶσιν ὡς ἀνταμοιβαὶ εἰς πράξεις ἐναρέτους. Ἀλλὰ τόσην ἀφιλοκέρδειαν ἐνέπνεεν ὁ Ὀβερλῖνος εἰς ἅπαντας τοὺς περὶ αὐτὸν, ὥστε ὁλόκληρος ἡ ποσότης αὕτη ἐξωδεύθη ἀπὸ τὴν καλὴν Λουΐσαν ἐπάνω εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς Βανδελαρώχης! αὐτὴ ἐπροτίμα νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰ τέκνα τοῦ ἀγαπητοῦ κυρίου της.

Τελειόνομεν τὸ ἄρθρον τοῦτο μ' ἐπιστολὴν, τὴν ὁποίαν ἔγραψεν ἡ Λουΐσα πρὸς τὸν Ὀβερλῖνον, τὴν 1ην Ἰανουαρίου, 1793·—

Φίλτατε Πάππα,

Δότε με, παρακαλῶ, τὴν ἄδειαν νὰ σᾶς ζητήσω σήμερον, τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ νέου ἔτους, χάριν τινὰ, τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ ἐπιθυμῶ. Ἐπειδὴ τώρα εἶμαι τωόντι ἀνεξάρτητος, δηλαδὴ, δὲν ἔχω νὰ φροντίζω οὔτε διὰ τὸν πατέρα μου οὔτε διὰ τὰ χρέη του, σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ κάμετε θυγατέρα σας. Νὰ ζῆτε, μὴ με δίδετε πλέον μισθόν· διότι, ἐπειδὴ καθ' ὅλα τἄλλα μ' ἔχετε ὡς παιδίον σας, θέλω πολλὰ νὰ μ' ἔχετε καὶ ὡς πρὸς τοῦτο. Ὀλίγα μὲ χρειάζονται διὰ τὸ σῶμά μου. Κάτι μὲ εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τὰ πέδιλα (παπούτσια), τὰς κάλτας μου, καὶ ἄλλα φορέματα· ἀλλ' ὅταν χρειάζωμαι, σᾶς ζητῶ, καθὼς τὰ παιδία ζητοῦν ἀπὸ τοὺς γονεῖς των.

Ὦ, σᾶς παρακαλῶ, φίλτατε Πάππα, κάμετέ με τὴν χάριν ταύτην, καὶ συγκαταβῆτε νὰ μὲ στοχάζεσθε ὡς θυγατέρα, ἥτις σᾶς ὑπεραγαπᾷ.

ΛΟΥΙΣΑ ΣΧΕΛΠΕΡ.

Ἔργον γε, λύπην ἐκφυγεῖν· ἡ δ' ἡμέρα
Ἀεί τι καινὸν εἰς τὸ φροντίζειν φέρει.

ΙΑΤΡΙΚΑΙ ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑΙ.

ΥΠΟ ΙΑΤΡΟΥ ΣΑΜΙΟΥ.

Εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, λέγει ὁ Λόρδος Βάκων, αἱ μάγισσαι καὶ οἱ γόητες χαίρουν ἴσην μὲ τοὺς ἰατροὺς ὑπόληψιν σιμὰ εἰς τοὺς ἀμαθεῖς· καὶ ὁ Γαληνὸς παραπονεῖται, ὅτι οἱ ἀσθενεῖς ὑπήκουαν τοὺς χρησμοὺς τοῦ Ἀσκληπιείου, ἢ τὰ ὄνειρά των, περισσότερον παρὰ τὰ ἰδικά του παραγγέλματα. Τὸ ἴδιον αἰνίττονται καὶ οἱ παλαιοὶ ποιηταὶ, οἵτινες μυθολογοῦν ὅτι ὁ Ἀσκληπιὸς καὶ ἡ Κίρκη (μήτηρ τῆς μαγείας) ἦσαν τέκνα τοῦ Ἀπόλλωνος. Ὁ ἀνθρώπινος νοῦς εἶναι φύσει ἐπιῤῥεπὴς νὰ πιστεύῃ τὸ ἀπίθανον καὶ ὑπερφυσικόν· ἀλλ' εἰς κάμμίαν ἄλλην περίστασιν δὲν εἶναι ἴσως αὕτη ἡ ἀλήθεια τόσον πρόδηλος, ὅσον περὶ ἰατρικῆς· διότι καὶ ἡ φύσις τῶν ἀσθενειῶν, καὶ ἡ τέχνη τοῦ θεραπεύειν εἶναι σκοτειναὶ, καὶ, περιπλέον, ἡ ἀσθένεια ἀναγκαίως διεγείρει φόβον· ὅταν δὲ ὁ φόβος ἔχῃ σύντροφον τὴν ἀμάθειαν, ὁ καρπός των εἶναι ἡ δεισιδαιμονία. Ὅθεν ὁποιασδήποτε νόσου αἱ ἀρχικαὶ αἰτίαι δὲν εἶναι προφανεῖς καὶ ἐπαισθηταὶ, ἀποδίδονται ἀπὸ τοὺς ἀμαθεῖς εἰς Θεϊκὴν ὀργὴν, εἰς τὸν θυμὸν ἀοράτου τινὸς δαίμονος, ἢ εἰς κακήν τινὰ τῶν ἀστέρων σύμπτωσιν· καὶ ἐκ τούτου εἰσήχθησαν πλῆθος ἰατρικῶν δεισιδαιμόνων, ἐκ τῶν ὁποίων ὑπεθέτοντο τὰ περισσότερα, ὅτι συντείνουν εἰς τὸ νὰ καταπραΰνωσι τὴν παρωργισμένην Θεότητα μᾶλλον, παρὰ εἰς τὸ νὰ καταπονήσωσι τὴν νόσον μὲ τὴν φυσικὴν αὐτῶν ἐνέργειαν.

Ἡ δεισιδαιμονία τῶν Ἀράβων εἰσήγαγεν εἰς τὴν χρῆσιν τῆς Ἰατρικῆς Ὕλης τοὺς πολυτίμους λίθους, οἵτινες διὰ τὴν ὡραιότητα, λαμπρότητα, καὶ ἀξίαν των ἐνομίζοντο καλῶν πνευμάτων οἰκητήρια. Κατ' ἀρχὰς τοὺς ἐμεταχειρίζοντο μόνον ὡς φυλακτήρια ἢ ἐγκόλπια ἐναντίον τῶν κακῶν πνευμάτων, ἀλλὰ μὲ τὸν καιρὸν ἔκαμναν αὐτοὺς κόνιν, καὶ τοὺς ἐπρόσφεραν εἰς διαφόρους ἀσθενείας. Πολλόταται ὗλαι, τῶν ὁποίων ἦτον ἄγνωστος ἡ κατασκευὴ ἢ ἐξαγωγὴ, ἐχρησίμευσαν κατὰ καιροὺς ὡς ἰατρικά. Δὲν εἶναι πολὺς χρόνος, ἀφ' ὅτου ἔτυχε νὰ πέσῃ εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς Ἰταλίας μία ἀπ' ἐκείνας τὰς βροχὰς, αἱ ὁποῖαι (ὡς εἶναι γνωστὸν εἰς τοὺς φυσικοὺς) δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ κόπρος τινῶν ἐντόμων, τὰ ὁποῖα πετῶν κάποτε σωρηδὸν εἰς τὸν ἀέρα· οἱ κάτοικοι τὴν ὑπέλαβαν ὡς θεόσδοτον Μάννα, ἢ ὑπερφυσικήν τινα πανάκειαν, καὶ τὴν ἐκατάπιναν μὲ τόσην λαιμαργίαν, ὥστε μόλις ἐκαταπείσθη εἰς ἀπ' αὐτοὺς μὲ πληρωμὴν καὶ ὑποσχέσεις τρανὰς νὰ παραχωρήσῃ ἓν μέρος διὰ χημικὴν ἀνάλυσιν, ἥτις ἀπέδειξε τὰ λάθος των.

Ἐνίοτε συνειθισμένα καὶ φυσικὰ ἀποτελέσματα ἰατρικῶν ἀποδίδονται εἰς παραδόξους καὶ ὑπερφυσικὰς αἰτίας. Ὁ Σωράνος, παραδείγματος χάριν, σύγχρονος τοῦ Γαληνοῦ, καὶ συγγράψας τὸν βίον τοῦ Ἱπποκράτους, μᾶς λέγει ὅτι τὸ μέλι θεραπεύει τὰς ἄφθας

αἱ ὁποῖαι γίνονται εἰς τὰ στόματα τῶν νηπίων· ὅμως, ἀντὶ ν' ἀποδώσῃ αὐτὸ εἰς τὴν ἰαματικὴν τοῦ μέλιτος ἰδιότητα, προσθέτει σοβαρὰ ὡς αἰτίαν, τὸ 'ὅτι προήρχετο ἀπὸ μελισσῶνα ἐπάνω εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἱπποκράτους.'

Ἡ ἐπιῤῥοὴ τῶν ἀστέρων ἐπάνω εἰς τὰ φυτὰ καὶ εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἐνομίζετο ἀκόμη ἕως τὴν παρελθοῦσαν ἑκατονταετηρίδα τόσον ἀξία προσοχῆς, ὥστε ἡ σύναξις τῶν ἰατρικῶν βοτάνων ἐγίνετο ὑποκάτω εἰς τὴν κυριότητα τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ ἀστέρος διὰ νὰ συντείνῃ εἰς τὴν θεραπείαν τῆς δεῖνα ἢ δεῖνα νόσου. Δὲν εἶναι, πιστεύω, κἀνεῖς ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας μου, ὁ ὁποῖος νὰ μὴν ἤκουσε γραΐδια ἢ ἀγύρτας τινὰς νὰ τὸν συμβουλεύωσι τὴν ἄνοιξιν ἢ τὸ φθινόπωρον νὰ καθαρισθῇ, καὶ νὰ φλεβοτομήσῃ ἀπὸ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ σώματος. Ὅλα ταῦτα δὲν πρέπει νὰ θεωρῶνται ἄλλως πως παρὰ ὡς λείψανα πεπαλαιωμένων δεισιδαιμονιῶν, αἱ ὁποῖαι ὑπέθεταν ὅτι κάποιαι ἁρμονίαι ἢ ἀντιζυγίαι τῶν πλανητῶν ἠδύναντο νὰ τροπολογήσωσι τὴν κρᾶσιν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος.

Εἶναι παράξενον, ὅτι μερικοὶ ἀπὸ τοὺς πλέον βαθύνοας ἄνδρας κατὰ διαφόρους καιροὺς ὄχι μόνον ἐπίστευσαν αὐτοί, ἀλλ' ἐξήπλωσαν πρὸς τούτοις εἰς τὰς ψυχὰς πολλῶν ἄλλων τὰς τοιαύτας δεισιδαιμονίας· ὁ σοφὸς Κικέρων, καὶ ὁ ὄχι ὀλιγώτερον φιλόσοφος αὐτοκράτωρ τῶν Ῥωμαίων Αὐρήλιος, εἶναι ἐκ τῶν τοιούτων. Ὁ Λόρδος Βάκων, μὲ ὅλην του τὴν φιλοσοφίαν, ἐπίστευεν εἰς τὰς μυστηριώδεις ἐνεργείας γοητειῶν καὶ φυλακτηρίων· καὶ ὁ Βοῦλης συμβουλεύει σοβαρά, ὡς ἀλάνθαστον ἰατρικὸν διὰ τὴν δυσεντερίαν, τὸ ἰσχίον (ὀστοῦν) ἑνὸς καταδίκου, ὅστις ἐκρεμάσθη. Μεταξὺ ἄλλων ἰατρικῶν τοῦ Ἱππέως Θεοδώρου Μαϋέρνου, ἰατροῦ τριῶν ἀλλεπαλλήλων βασιλέων τῆς Ἀγγλίας, εἶναι καὶ τὰ ἑξῆς·—Τὸ κατάποδον πρωτοτόκου παιδίου, τὰ ἔντερα τοῦ τυφλοποντικοῦ ὠμά, ταριχευμένος πνεύμων φονευμένου ἀνθρώπου, καὶ ἄλλα ἐξίσου ἀλλόκοτα καὶ ἀηδῆ ἰατρικά. Τὸ κοράλιον ἕως τῆς σήμερον ὑποθέτεται ὅτι φυλάττει τὰ νήπια ἀπὸ κακὸν ὀμμάτιον, καὶ διώκει τοὺς διαβόλους, καὶ τὰ πονηρὰ πνεύματα. Ὁ Πλίνιος καὶ ὁ Διοσκουρίδης ἀνέκαθεν ἐκθειάζουν τὰς ἰαματικάς του ἰδιότητας· ὁ Παράκελσος ῥητῶς παραγγέλλει, ὅτι πρέπει νὰ τὸ κρεμῶμεν εἰς τὸν λαιμὸν τῶν νηπίων διὰ νὰ διατηρῶνται ἀπὸ σπασμούς, σκορβοῦτον (στομακάκην), γοητείας, καί, τέλος πάντων, ἀπὸ φάρμακον. Οἱ Μαῦροι εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας διϊσχυρίζονται, ὅτι τὸ κοράλιον γίνεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ὠχρόν, ὅταν ὁ φέρων αὐτὸ πάσχῃ ὀλίγον ἢ πολύ. Εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τῆς Τουρκίας ἐμπορεῖ τις νὰ ἴδῃ λείψανα τῶν τοιούτων δεισιδαιμονιῶν. Τὸ σκόροδον, φέρ' εἰπεῖν, ὑποθέτεται δαιμόνων καὶ κακοῦ ὄμματος ἀλεξητήριον· ὅθεν πολλάκις τὸ βλέπομεν κρεμάμενον εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν νηπίων καὶ εἰς τὰ πλέον περίβλεπτα μέρη τῶν οἰκιῶν. Πολλὰ ὀλίγοι καὶ ἀπὸ τοὺς ἡλικιωμένους ἰθαγενεῖς τολμοῦν νὰ περιπατήσωσι τοὺς δρόμους χωρὶς φυλακτήριον εἰς τὸν λαιμόν των, ἢ ἐγκόλπιον. Ὅλοι ἀποστρέφονται μὲ φρίκην τὸν ὑποπτευθέντα ὅτι ἔχει κακόν, ἢ βάσκανον ὄμμα· ἂν ἐμβλέψῃ μὲ εὐχαρίστησιν ἢ θαυμασμὸν εἰς κἀνὲν ἀξιέραστον ἀντικείμενον, ὑποχρεοῦται νὰ τὸ πτύσῃ τρίς, μὴ τύχῃ καὶ τὸ μαράνῃ, ἢ ἐμποδίσῃ τὴν αὔξησίν του. Συνέπειαι τῶν τοιούτων δεισιδαιμονιῶν εἶναι καὶ τὰ μεταξὺ γυναικῶν πολυζήτητα φίλτρα διὰ νὰ ἑλκύωσι τὸν ἔρωτα τῶν ἀνδρῶν, καθὼς καὶ τὰ κατὰ τὸν γάμον ἐμπόδια ὀνομαζόμενα, δυνάμει τῶν ὁποίων οἱ ἀντερασταὶ ὑποθέτουν ὅτι ψυχραίνεται ὁ μεταξὺ τῶν νυμφίων πόθος, καὶ ἀποκαθίσταται ἄκαρπον τὸ συνοικέσιον. Ἡ γοητεία αὕτη συνίσταται εἰς τὸ νὰ δέσῃ τις κατὰ τὸν καιρὸν τῆς γαμηλίου τελετῆς ἕνα κόμβον μὲ μανδύλιον, σχοινίον, ἢ σπάρτον, ἐπιφωνῶν εἰς τὸν αὐτὸν καιρόν καί τινας ἐπῳδὰς κατὰ τῶν νυμφίων, καὶ ἐνόσῳ ὁ κόμβος μένει ἄλυτος, τὸ συνοικέσιον ἀναγκαίως ἐξακολουθεῖ ἀτελεσφόρητον. Τὸ παράξενον εἶναι ὅτι, ἂν οἱ νυμφευθέντες ἐξακολουθήσωσιν ἕως ἕνα καιρὸν ἄτεκνοι, τὸ ὁποῖον πολλάκις συμβαίνει, ἀποδίδοντες τὴν δυστυχίαν των εἰς ἐχθρικὰς μαγείας, δὲν διστάζουν νὰ καταφύγωσιν εἰς ἐκκλησιαστικὰ ἐπιτίμια, κάμνοντες καὶ τὴν ἀμώμητον τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν συμμέτοχον, τρόπον τινά, τῶν δεισιδαιμονιῶν των.

Ἀλλ' ἡ δεισιδαιμονία εἴς τινας περιστάσεις καὶ ὠφέλησε τὴν ἰατρικήν, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰ ἑξῆς παραδείγματα·—Τὴν δεκάτην ἑβδόμην ἑκατονταετηρίδα εὐγενής κάτοικος τοῦ Μοντπελλιὲρ ἐφεῦρε τὴν λεγομένην συμπαθητικὴν κόνιν· μ' αὐτὴν ἐσκέπαζε τὸ μέρος τοῦ ὅπλου, μὲ τὸ ὁποῖον ἔτυχε νὰ πληγωθῇ τις, ὕστερον ἐπέθετεν ἀλοιφὴν καὶ ἐπιδέσματα, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ ἀλλάσσωνται τρὶς τῆς ἡμέρας· εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν (τὸ ὁποῖον ἐσύντεινε κυρίως εἰς τὴν θεραπείαν) ἐσυνάρμοζε τὰ χείλη τῆς πληγῆς, ἐπέθετε καθαρὰ λινᾶ πανία, καὶ τὴν ἔδενε προσεκτικὰ μὲ παραγγελίαν αὐστηρὰν νὰ μὴ τὰ ἐγγίξῃ κἀνεῖς διὰ ἑπτὰ ἡμέρας, εἰς τὸ τέλος τῶν ὁποίων τὰ ἔλυεν ὁ ἴδιος, καὶ ἡ πληγὴ εὑρίσκετο ἑνωμένη. Ὁ ἐφευρετὴς τῆς μεθόδου ταύτης ἀπέδιδε τὴν θεραπείαν εἰς τὴν μὲ τὸ ὅπλον συμπάθειαν τοῦ πληγωμένου μέρους, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπέθετε τὴν κόνιν του· ἀλλ' οἱ μεταγενέστεροι χειροῦργοι,—οἵτινες ἀμεριμνοῦν διὰ τὸ ὅπλον,—φθάνει μόνον νὰ μὴν ἔμεινε κἀνὲν ἀπόσπασμά του εἰς τὴν πληγήν, καὶ τότε εἶναι χρεία νὰ τὸ ἐκβάλωσιν,—ἐδιδάχθησαν ἀπὸ ἐκεῖνον νὰ ἐξακολουθῶσι παρομοίαν μέθοδον καὶ μὲ τὰ ἴδια ἀποτελέσματα. Ἡ σκωρία τῆς λόγχης τοῦ Τηλέφου, τὴν ὁποίαν ὁ Ὅμηρος ἀναφέρει ὡς ἰατρικὸν δι' ὅσας πληγὰς αὐτὴ ἔκαμνεν, ἦτον ἴσως ἰὸς χαλκοῦ, ἐσύντεινε δὲ εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς χρησιμότητος ταύτης τῆς ὕλης εἰς τὴν χειρουργίαν. Οἱ κάτοικοι τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, λέγει ὁ κύριος Δυβοΐσης, ἀπόστολος εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, ὑπέθεταν ὅτι ἡ *εὐλογία* ἦτο πονηρὰ θεά, τὴν ὁποίαν δὲν ἤθελαν νὰ παροργίσωσι καταφεύγοντες εἰς τὴν ἀπὸ τῆς δαμαλίδος

(vaccina) προσφερομένην προφύλαξιν, ἑωσοῦ ἐμεταχειρίσθη μίαν δεισιδαίμονα ἰδέαν ἐξίσου ἰσχυρὰν πρὸς βοήθειαν τῆς νέας μεθόδου, ὅτι δηλαδὴ ἡ πονηρὰ θεὰ, τὴν ὁποίαν ὠνόμαζαν Μαχρυούμμα, ἐδιάλεξε τὸ νέον τοῦτο καὶ ἱλαρώτερον πρόσχημα νὰ παρουσιάζεται εἰς τοὺς λατρευτάς της, καὶ ὅτι ἠμποροῦσαν νὰ τὴν προσκυνῶσι μὲ τὸ ἴδιον σέβας εἰς αὐτὴν τὴν μορφήν.

Πολλάκις ἰατρικὰ, τὰ ὁποῖα μὲ τὴν ἀηδίαν διεγείρουν εἰς τὸν νοῦν ἰσχυρὰν καὶ θλιβερὰν ἐντύπωσιν, ἐμποροῦν νὰ προξενήσωσι παράξενα καὶ ἀπροσδόκητα ἀποτελέσματα· ποτὲ δὲν ἔλειψαν καὶ ἰατροὶ, οἵτινες καταφεύγουν εἰς τὰ τοιαῦτα μέσα, ἀλλ' ἀποδίδουν γενικῶς τὴν ἐνέργειάν των εἰς μυστηριώδη τινὰ συμπάθειαν. 'Ἡ ναυτία καὶ ὁ ἐμετὸς,' λέγει ὁ ἰατρὸς Χάρτμανος, 'τὰ ὁποῖα προέρχονται ἀπὸ μίαν δόσιν οὔρου ἀνδρὸς εἰς τὴν κυοφοροῦσαν γυναῖκά του, εὐκολύνουν παραδόξως τὴν γέννησιν τοῦ βρέφους! καὶ,' προσθέτει ὁ ἴδιος, 'ἡ κόπρος τοῦ ἀλόγου, διαλυθεῖσα εἰς οἶνον, καὶ καταποθεῖσα, συνεργεῖ πολὺ εἰς τὴν ἀποβολὴν τοῦ καταπόδου!' Ὁ Κέλσος ἐχθειάζει τὸ θερμὸν αἷμα προσφάτως σφαγέντος ἀθλητοῦ διὰ τὴν ἐπιληψίαν, ἢ ἓν μέρος κρέατος ἀνθρωπίνου, ἢ ἱππείου! Οἱ παλαιοὶ ἤξευραν καλὰ πόσην ἐπιῤῥοὴν ἔχει ἡ πίστις καὶ ἐλπὶς εἰς τὴν προφύλαξιν καὶ θεραπείαν τῶν νόσων. Οἱ Ῥωμαῖοι εἰς καιρὸν πανώλους ἔκλεγαν ἕνα Δικτάτορα μὲ μεγάλην πομπὴν, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ βάλῃ ἓν καρφίον εἰς τὸν τοῖχον τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς—τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς τελετῆς ἦτον ἄμεσον καὶ σωτηριῶδες—διότι ὁ λαὸς ἐνόμιζαν ὅτι ἐξιλέοναν τὸν Θεὸν, ἐνῷ δὲν ἔκαμναν ἄλλο παρὰ νὰ καταπραΰνωσι τὸν ἴδιόν των φόβον, καὶ κατὰ συνέπειαν τὴν ἐπιδεκτικότητα τῶν σωμάτων των εἰς τὴν νόσον. Εἰς τὴν περίφημον πολιορκίαν τῆς Βρέδας, κατὰ τὸ 1625, ἡ φρουρὰ ὑπέφερε πολὺ ἀπὸ σκορβοῦτον, καὶ ὁ Πρίγκιψ τῆς Ἀραυσίας, μὴ δυνάμενος νὰ τοὺς συνδράμῃ μὲ ὅπλα, ἔστειλε κρυφίως εἰς τὸ φρούριον ἓν ἰατρικὸν, τὸ ὁποῖον τοὺς ἐδιώριζε νὰ ἀνακατεύωσι μὲ μίαν μεγάλην ποσότητα ὕδατος, καὶ νὰ τὸ πίνωσιν ὡς βέβαιον ἰατρικὸν τῆς ἐπιδημικῆς νόσου των· τὸ ἐμεταχειρίσθησαν, καὶ ἡ ἀσθένεια τωόντι ἔπαυσεν· ἀλλ' ὁ ἴδιος Πρίγκιψ μετὰ ταῦτα ὡμολόγησεν, ὅτι τὸ ἰατρικὸν ἐκεῖνο ἦτον ἁπλῶς χρωματιστικὴ ὕλη (βογιά).

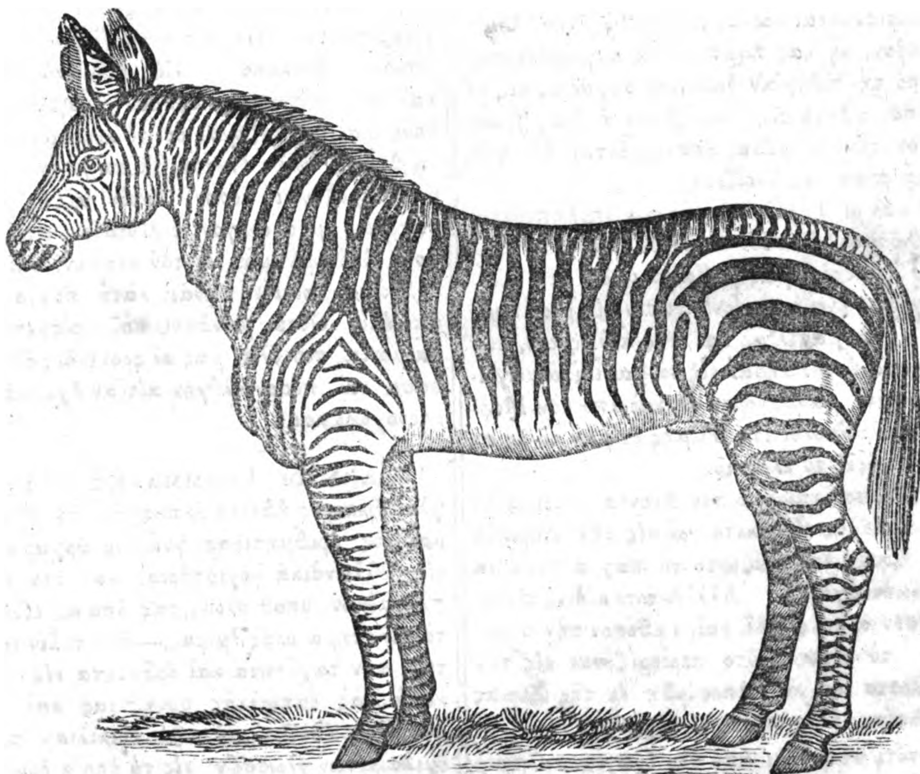

ΟΝΑΓΡΟΣ ΡΑΒΔΩΤΟΣ.

ΘΝΑΓΡΟΣ.

Εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Ταρταρίας καὶ ἄλλα τῆς Ἀσίας κεντρικὰ μέρη ὑπάρχει ἔτι ἀνεξάρτητος ὁ ἄγριος ὄνος,—'ἀναπνέων τὸν ἀέρα κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας του.'

'Ποῖος ἐξαπέστειλεν ἐλεύθερον τὸν ἄγριον ὄνον; ἢ ποῖος ἔλυσε τοὺς δεσμοὺς αὐτοῦ; τοῦ ὁποίου οἰκίαν ἔκαμα τὴν ἔρημον, καὶ τοὺς ἁλμυροὺς τόπους κατοικίαν του. Καταγελᾷ τὸν θόρυβον τῆς πόλεως, οὐδὲ ἀκούει τὴν κραυγὴν τοῦ ἐργοδιώκτου. Τὰ ἐκλεκτὰ τῶν ὀρέων εἶναι ἡ βοσκή του, καὶ ὑπάγει ζητῶν κατόπιν παντὸς εἴδους χλόης.' Ἰὼβ λθ'. 5—8.

Ὁ Ξενοφῶν εἰς τὴν Κύρου Ἀνάβασιν ἀναφέρει τὸν ἄγριον ὄνον, λέγων ὅτι εἶρηχαν πολλοὺς εἰς τὴν ἔρημον τῆς Ἀραβίας, καὶ ὅτι, 'ἐπεί τις διώκοι, προδραμόντες ἂν εἱστήκεσαν' (πολὺ γὰρ τοῦ ἵππου θᾶττον ἔτρεχον') καὶ πάλιν, ἐπεὶ πλησιάζοι ὁ ἵππος, ταὐτὰ ἐποίουν· ὥστε οὐκ ἦν λαβεῖν, εἰ μὴ διαστάντες οἱ ἱππεῖς θηρῷεν διαδεχόμενοι τοῖς ἵπποις. Τὰ δὲ κρέα τῶν ἁλισκομένων ἦν παραπλήσια τοῖς ἐλαφείοις, ἁπαλώτερα δέ.'

Ὁ ἄγριος οὗτος ὄνος, Κουλὰν λεγόμενος ὑπὸ τῶν Περσῶν, ὑπερβαίνει τὸν ἥμερον κατὰ τὸ ὕψος, ἔχων μακρότερα ὡς καὶ λεπτότερα τὰ μηρία, καὶ τὸ σῶμα γενικῶς χαριέστερον καὶ πλέον σύμμετρον. Ἡ χαίτη συνίσταται ἀπὸ κοντὰς ὀρθίους τρίχας, ὑπομαύρους, καὶ μαλλοειδεῖς. Τὸ χρῶμα τοῦ σώματος εἶναι ἀργυροῦν λευκόφαιον, με πλατεῖαν μέλαιναν σειράν, κατὰ τὴν ῥάχιν ἐκτεινομένην, ἀπὸ τῆς χαίτης μέχρι τῆς οὐρᾶς, καὶ διακοπτομένην ἐπὶ τοῦ ὤμου ὑπὸ πλαγίας λωρίδος, καθὼς εἰς τοὺς ἡμέρους. Κατοικοῦν δὲ οἱ ὄναγροι τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν ἀπὸ τὴν 48ᶜ βορείου πλάτους μέχρι τῶν ἀρκτικῶν συνόρων τῆς Ἰνδίας, καὶ μεταναστεύουν, κατὰ τὸν καιρὸν, ἀπὸ βορρᾶ εἰς νότον. Τὸ μὲν θέρος εὑρίσκονται κοινῶς περὶ τὴν λίμνην Ἀράλ, τὸ δὲ φθινόπωρον, ἀγέλας παμπληθεῖς συγκροτοῦντες, προβαίνουν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τακτικοῦ ἄρχοντος εἰς τὰ νότια μέρη, ὅπου φθάνοντες Ὀκτώβριον ἢ Νοέμβριον, διαμένουν ὅλον τὸν χειμῶνα, ἐπανέρχονται δὲ πρὸς βορρᾶν περὶ τὰ μέσα τῆς ἀνοίξεως.

Οἱ Πέρσαι καὶ οἱ Τάρταροι μεγάλως ὑπολήπτονται τὸ κρέας τοῦ ὀνάγρου, διώκουν δ' αὐτὸν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο κυνήγιον. Ὁ Ὀλεάριος μᾶς βεβαιόνει, ὅτι ἴδε τριάκοντα δύο ἀγρίους ὄνους νὰ φονευθῶσιν εἰς μίαν ἡμέραν ὑπὸ τοῦ Πέρσου βασιλέως καὶ τῆς αὐλῆς του, τῶν ὁποίων τὰ σώματα ἐστάλθησαν εἰς τὰ βασιλικὰ μαγειρεῖα τῆς Ἰσπαχάν· μανθάνομεν δὲ καὶ ἀπὸ τὸν Μαρτιάλην, ὅτι οἱ κοιλιόδουλοι τῆς Ῥώμης ἐτίμων τὸ κρέας τοῦ ὀνάγρου, ὡς ἡμεῖς τὸ ἐλάφειον.

Ἀπὸ τὸν Πλίνιον καὶ ἀπὸ τὸν Λέοντα Ἀφρικανὸν φαίνεται, ὅτι τοπαλαι εὑρίσκετο καὶ εἰς τὴν Ἀφρικὴν ὁ ἄγριος ὄνος, ὅθεν μετεκομίζοντο τὰ παχέα πωλάρια εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀγοράν. Ἀλλ' ἔκτοτε οὐδεὶς περιηγητὴς ἀπήντησεν αὐτοὺς ἐκεῖ, καὶ, καθόσον τὴν σήμερον ἐξεύρομεν, τὸ εἶδος τοῦτο περιορίζεται εἰς τὴν Ἀσίαν. Μάλιστα δὲ καὶ ἀπεσύρθη ἐκ τῆς Συρίας καὶ Μικρᾶς Ἀσίας, ὅπου πρότερον εὑρίσκετο.

Ἀλλὰ μολονότι στερεῖται ἀπὸ τὸν ὄναγρον τοῦτον ἡ Ἀφρικὴ, ἔχει ὅμως ἄλλα εἴδη, τὸν Ζέβραν καὶ Κουάγγαν, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ πρῶτος διατρίβει ἐπὶ τῶν ὀρέων, ὁ δεύτερος γεννᾶται καὶ τρέφεται εἰς τὰς νοτίους πεδιάδας.

Ὁ Ζέβρας, ἢ Ὄναγρος Ῥαβδωτὸς, τοῦ ὁποίου βλέπει τὴν εἰκόνα ἔμπροσθεν ὁ ἀναγνώστης, μολονότι δὲν εἶναι ἴσως πάντη ἀνεπίδεκτος ἡμερώσεως, δὲν ὑπετάχθη, μ' ὅλον τοῦτο, οὐδ' αὐτὸς ἀκόμη εἰς τὴν δύναμιν τοῦ ἀνθρώπου· ἔγιναν μὲν τινὲς ἐπιχειρήσεις πρὸς καταδάμασιν αὐτοῦ, ἀλλ' ὀλιγώταται μόνον ἐπέτυχαν, καὶ αὐταὶ πολλὰ ὀλίγον. Ἄγριος, ἰσχυρὸς, ταχύπους, καὶ ὡραῖος, ἑλκύει παντοτε τὸν θαυμασμόν μας· περιττὸν ἤθελεν εἶσθαι νὰ τὸν περιγράψωμεν· δυνάμεθα ὅμως νὰ εἴπωμεν ὅτι αἱ λωρίδες, αἱ μ' ἐξαίσιον διατεταγμέναι συμμετρίαν, εἶναι εἰς μὲν τὸν ἄῤῥενα ὑποκίτρινοι καὶ μαῦραι, εἰς δὲ τὴν θήλειαν λευκαὶ καὶ μαῦραι. Εὑρίσκεται δὲ εἰς ὅλας τὰς ὀρεινὰς χώρας τῆς Ἀφρικῆς, ὅπου πολλάκις γίνεται θήραμα τοῦ λέοντος, πολλάκις δὲ καὶ τῶν ἀγρίων ἐντοπίων, οἵτινες παραπολὺ νοστιμεύονται τὴν σάρκα του.

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΑΤΑΡΑΞΙΑΣ.

Ἐπισκοπος Ἰταλὸς, μεγάλα βάσανα περάσας ἀγογγύστως, καὶ δοκιμάσας ὀχληρὰ πολλὰ χωρὶς τὴν ἐλαχίστην ἀνυπομονησίαν, ἠρωτήθη μίαν τῶν ἡμερῶν ὑπό τινος στενοῦ φίλου, ἂν ἠμπόρει νὰ κοινοποιήσῃ τὸ μυστικὸν τῆς ἀταραξίας του. 'Ναί,' ἀπεκρίθη ὁ γηραλέος, 'ἐμπορῶ νὰ σὲ διδάξω τὸ μυστικόν μου, καὶ μάλιστα θέλω τὸ κάμειν εὐχαρίστως. Ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ τοῦτο, καλομεταχειρίζομαι τὰ ὀμμάτιά μου.' Ὁ φίλος παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ ἐξηγηθῇ. 'Μετὰ χαρᾶς,' εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος. 'Εἰς ὁποιανδήποτε κατάστασιν καὶ ἂν εὑρίσκωμαι, πρῶτον ἀναβλέπω εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ στοχάζομαι ὅτι τὸ κυριώτερον ἔργον μου εἶναι νὰ ὑπάγω ἐκεῖ· ἔπειτα βλέπω κάτω εἰς τὴν γῆν, καὶ ὑπενθυμίζομαι πόσον μικρὸν αὐτῆς διάστημα θέλω κατέχειν μετ' ὀλίγον· τελευταῖον, στρέφω τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁλόγυρά μου εἰς τὸν κόσμον, καὶ βλέπω πλῆθος ἀνθρώπων, οἵτινες εἶναι, κατὰ πάντα, δυστυχέστεροι ἀπὸ ἐμέ. Οὕτω, μανθάνω ποῦ εὑρίσκεται ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία, ποῦ ὅλαι μας αἱ φροντίδες ἀνάγκη νὰ τελειώσωσι, καὶ πόσον ὀλίγην αἰτίαν ἔχω νὰ γογγύζω ἢ νὰ στενοχωρῶμαι.'

Ὀλλανδοι Γραμματεις.—Ἀκόμη καὶ Ἄγγλος ἔμπορος ἤθελεν ἐκπλαγῆν, ἂν ἔβλεπε τὰς θαυμασίους ἀριθμητικὰς γνώσεις ἀρχαρίων γραμματέων εἰς Ὀλλανδικὰ λογιστήρια, καὶ τὴν ποσότητα περιπλεγμένων ὑποθέσεων, τὰς ὁποίας ἐξεμπεριδένουν εἰς τὸ διάστημα μιᾶς ἡμέρας,—τὴν τάξιν τῶν καταστίχων των, τὴν ταχύτητα καὶ ὀρθότητα εἰς τὸ λογαριάζειν κατὰ τὰς ἐμπορικὰς συνηθείας καὶ συναλλάγματα διαφόρων ἐθνῶν, καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν ἀπ' αὐτοὺς ὁμιλουμένων γλωσσῶν· εἰς τὰ ὁποῖα δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν τὸ τακτικὸν καὶ μακροχρόνιον τῆς ἐκεῖ διαμονῆς των, καὶ τὴν εὔκοσμον καὶ φρόνιμον αὐτῶν διαγωγήν.

Πως γίνεται τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν οὐρανόν; Γίνεται ἱλαρῶς, ὑπομονητικῶς, προθύμως, ἐντελῶς. Ἂν ἐγίνετο ταυτοτρόπως καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ κόσμος ὅλος ἤθελεν εἶσθαι πλήρης εὐδαιμονίας.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ.

Ιωαννης ο Βαπτιστης, πρόδρομος Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱὸς δὲ Ζαχαρίου καὶ Ἐλισάβετ, ἐγεννήθη ἓξ μῆνας πρὸ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν. Τὴν γέννησιν, τὄνομα, καὶ τὸ ὑπούργημα αὐτοῦ ἐγνωστοποίησεν ἄγγελος Κυρίου εἰς τὸν πατέρα του, ἱερατεύοντα εἰς τὸν ναὸν κατὰ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς. Ὀκτὼ ἡμέρας ἀφοῦ ἐγεννήθη, τὸν περιέτεμαν· ἐκάλουν δ' αὐτὸν, μὲ τὸ ὄνομα τοῦ πατρός του, Ζαχαρίαν· ἀλλ' ἡ Ἐλισάβετ εἰδοποίησεν αὐτοὺς ὅτι πρέπει νὰ ὀνομασθῇ Ἰωάννης, τὸ ὁποῖον καὶ ὁ πατήρ του ἐπεβεβαίωσε.

Τὸ παιδίον τοῦτο ηὔξανε καὶ ἐνεδυναμοῦτο κατὰ τὸ πνεῦμα. Ὅλα τὰ πρῶτα τῆς ζωῆς του ἔτη ἐξώδευσεν εἰς τὴν ἔρημον τῆς Ἰουδαίας, τρώγων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον, φορῶν δὲ τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην. Τριακονταετὴς περίπου τὴν ἡλικίαν, ἐκινήθη ἀπὸ τὸ Πνεῦμα νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύττων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Ὅπου καὶ ἂν ὑπήγαινεν, ἔκραζε μεγαλοφώνως, ‛ Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.' Πάμπολλοι δὲ, ἀπὸ τοὺς λόγους αὐτοῦ κατανυσσόμενοι, ἐξωμολογοῦντο τὰς ἁμαρτίας των, καὶ ἐβαπτίζοντο. Ἐνθέρμως ἐπρότρεπεν ὅλους νὰ πιστεύσωσιν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν κατόπιν αὐτοῦ ἐρχόμενον· εὐθὺς δ' ὅτε, βαπτίσας τὸν Χριστὸν, ἴδε τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον ἐπάνω του ἐν εἴδει περιστερᾶς, καὶ ἤκουσε φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ, ‛ Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα·' δείξας αὐτὸν, εἶπεν, ‛ Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί.'

Ἀφοῦ ἤρχισεν ὁ Χριστὸς νὰ βαπτίζῃ, εἶπαν εἰς τὸν Ἰωάννην οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ‛ Ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε, οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.' Ἐφοβοῦντο μήπως ἡ λάμψις τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ ἀμαυρώσῃ τὴν ὑπόληψιν τοῦ διδασκάλου των. Ἀλλ' ὁ Ἰωάννης ἀπεκρίθη, ‛ Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι· ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν.'

Μετὰ ταῦτα, ὁ Ἰωάννης ἤλεγξε τὸν Ἡρώδην Ἀντίπαν, ἐπειδὴ εἶχε νυμφευθῆν τὴν Ἡρωδιάδα, γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· ὁ δὲ Ἡρώδης, παροργισθεὶς ἐναντίον του, ἐφυλάκωσεν αὐτὸν εἰς φρούριόν τι, ὅπου καὶ διέμεινεν ἀρκετὸν χρόνον· διότι ὁ Ἡρώδης εἶχε μὲν ἐπιθυμίαν νὰ τὸν θανατώσῃ, ὅμως δὲν ἐτόλμα, γνωρίζων τὴν πρὸς αὐτὸν μεγάλην ὑπόληψιν τοῦ λαοῦ. Ἀλλ' ὅτε ἑωρτάζοντο τὰ γενέθλιά του, ‛ ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρεσε τῷ Ἡρώδῃ· ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται· ἡ δὲ, προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησὶν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ· καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς· διὰ δὲ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσε δοθῆναι· καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ· καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς· καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ σῶμα, καὶ ἔθαψαν αὐτό.' Οὕτω ἐτελεύτησεν ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ, περὶ τοῦ ὁποίου ἐμαρτύρησεν ὁ Κύριος ἡμῶν, ὅτι μεγαλήτερος του δὲν ἐφάνη μεταξὺ τῶν ἀπὸ γυναῖκας γεννηθέντων!

Τὸ Εὐαγγέλιον δὲν μᾶς λέγει ποῦ ἐτάφη τὸ ἀκέφαλον σῶμα τοῦ Ἰωάννου· οὔτε μᾶς εἶναι τοιαύτη γνῶσις ἀναγκαία· τὸ σῶμά του γνωρίζομεν ὅτι θέλει ἀνεγερ-

θῆν εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν δικαίων, τὴν τελευταίαν ἡμέραν· καὶ τότε, ὁ Ἰωάννης, ὁ Ἡρώδης, ἡ Ἡρωδιάς, καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς, θέλουν σταθῆν ὅλοι ἐντάμα ἐνώπιον τοῦ δικαστικοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, διὰ ν' ἀπολογηθῶσι. Πόσον ἔνδοξος θέλει τότε φανῆν ὁ ἅγιος ἀποκεφαλισθεὶς Πρόδρομος, πόσον δὲ φοβερὰ μέλλει νὰ ἦναι ἡ καταδίκη τοῦ μοιχοῦ φονέως, καὶ τῆς διεστραμμένης γυναικός του καὶ θυγατρός! Ὁ Θεὸς θέλει φέρειν εἰς κρίσιν πᾶν ἔργον, καὶ ἀκόμη πᾶν κρυπτὸν πρᾶγμα, εἴτε ἀγαθὸν, εἴτε πονηρόν.

ΤΑ ἑξῆς λαμβάνομεν ἀπὸ Ἀγγλικὴν ἐφημερίδα τοῦ Ἰουλίου·—Ἡ κυβέρνησις τῶν Γάλλων μέλλει νὰ πέμψῃ ἐπιστημονικὴν ἐκστρατείαν εἰς τὴν Σκανδιναυϊκὴν χερσόνησον καὶ τὴν Σπιτζβέργαν, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ φυσικοῦ κυρίου Γαιμάρδου, ὅστις ἐσχάτως διεύθυνεν ὁμοίαν ἐκστρατείαν εἰς τὴν Ἰσλανδίαν. Λέγεται ὅτι ὁ Λοδοβίκος Φίλιππος, ὅστις περιῆλθε τὴν Σβεκίαν καὶ Νορβεγίαν, Λαπονίαν καὶ Φιννίαν τὸ 1795, δείχνει προσπάθειαν ἰδιαιτέραν εἰς τὴν ἐκστρατείαν ταύτην, καὶ μάλιστα ἐσημείωσεν ὁ ἴδιος τὰ ἀξιώτερα προσοχῆς ἀντικείμενα. Εἰς τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην βοηθεῖ ἐγκαρδίως καὶ ἡ κυβέρνησις ἡ Σβεκική· σῶμα δέ τι Νορβεγῶν καὶ Σβέκων φυσικῶν καὶ μηχανικῶν ἔχει νὰ ἑνωθῇ μὲ τοὺς σοφοὺς τῆς Γαλλίας. Ἐκ τῆς συνοδίας τινὲς μέλλουν νὰ διαχειμάσωσιν εἰς Ἀμμερφέστην, πλησίον τῆς Βορείου Ἄκρας. Τὸ πλοῖον τὸ διὰ τὴν Σπιτζβέργαν προσδιωρισμένον χρεωστεῖ νὰ πλεύσῃ ἀρκτικὰ, εἰ δυνατὸν μέχρι τοῦ Βορείου Πόλου. Γνωστὸν εἶναι ὅτι ὁ κύριος d'Urville, ὅστις ἐξέπλευσε πέρυσιν ὡς ἀρχηγὸς τῶν πλοίων Zelée καὶ Astrolabe, ἔλαβε διαταγὰς νὰ πλησιάσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν εἰς τὸν νότιον πόλον· ὅθεν ἡ κυβέρνησις ἡ Γαλλικὴ θέλει ἔχειν νὰ καυχᾶται, ὅτι αἱ ὑπὲρ ἐπιστήμης προσπαθήσεις αὐτῆς ἐξετείνοντο συγχρόνως ἐκ πόλου εἰς πόλον!

Η ΕΜΠΟΡΙΚΗ Ἐφημερὶς τῆς Πετρουπόλεως περιέχει καταγραφὴν λεπτομερῆ τοῦ χρυσοῦ καὶ τῆς πλατίνης, ὅσα παρήχθησαν ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα τῶν Οὐραλίων κατὰ τὸ 1837. Ἡ ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα τῆς κυβερνήσεως ποσότης χρυσοῦ ἦτο 131 πούδια· ἡ δὲ ἀπὸ τὰ εἰς ἰδιώτας ἀνήκοντα, 178 πούδια 23 λῖτραι. Ἡ πλατίνα, ἡ ἐκ τῶν τῆς κυβερνήσεως μεταλλείων, ἦτο μόνον 16 λῖτραι, ἡ δ' ἐκ τῶν εἰς ἰδιώτας ἀνηκόντων 118 πούδια 12 λῖτραι. Ὅθεν ὁλόκληρος ἡ ποσότης χρυσοῦ ἀπὸ τὰ Οὐράλια μεταλλεῖα ἦτο 309 πούδια 23 λῖτραι· τῆς δὲ πλατίνης, 118 πούδια 28 λῖτραι.

Λέγει πρὸς τούτοις ἡ αὐτὴ ἐφημερὶς, ὅτι τὰ χρυσᾶ μεταλλεῖα τῆς Σιβηρίας ἔδωκαν 130 πούδια, καὶ ὅτι ἄλλα 30 πούδια χρυσοῦ ἐξήχθησαν ἀπὸ ἀργυρᾶ τινὰ μεταλλεῖα· ταῦτα δὲ, προσθετόμενα εἰς τὸ προϊὸν τῶν Οὐραλίων, κάμνουν ὁλόκληρον τὴν ποσότητα τοῦ χρυσοῦ, ὅσην ἀπέκτησεν ἡ Ῥωσσία τὸ 1837, 470 πούδια, τουτέστι 48 πούδια πλέον παρὰ τὸ 1836. Τὸ πούδιον ἰσοδυναμεῖ μὲ 40 περίπου λίτρας.

ΑΠΟ τὰ Βραχώδη Ὄρη τῆς Ἀρκτῴας Ἀμερικῆς μετεφέρθη σκελετὸν ἀνθρώπινον εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν Βαλτιμόραν, ἐντελὲς, καὶ ὡς τεσσάρων πηχῶν ὕψους! 'Οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις.' Γεν. ς'. 4. Νομίζουν ἀρχαιολόγοι τινὲς, ὅτι ἄνθρωποι γιγαντιαῖοι ἐκατοίκουν τὴν Ἀμερικὴν πρὸ τοῦ γένους τῶν σήμερον λεγομένων αὐτοχθόνων· ὑποστηρίζει δὲ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἡ πρὸς τὰ δυτικὰ μέρη εὕρεσις κολοσσαίων σκελετῶν καὶ ἀνθρωπίνων κοκκάλων. Βέβαιον εἶναι τοὐλάχιστον, ὅτι τὰ ἀρχαῖα ζῶα τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ἦσαν παμμεγέθη, ὁ Μαστόδων, λόγου χάριν, τοῦ ὁποίου εἶναι πάγκοινα τὰ ὀστᾶ· μεταξὺ δὲ τῶν Ἰνδικῶν ἤτοι τῶν αὐτοχθόνων φυλῶν ὑπάρχουν λόγοι πατροπαράδοτοι περὶ τοῦ μεγάλου θηρίου, τὸ ὁποῖον βαδίζον κατεσύντριβε τὰς πίτυας, ἐτρέφετο δὲ ἀπὸ τοὺς ὑψηλοὺς τῶν δασῶν κλάδους, καὶ κατέτρωγεν ἀνθρώπους καὶ βοσκήματα.

ΕΙΣ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχουν χρυσᾶ τινὰ μεταλλεῖα, τὰ ὁποῖα πρῶτον ἀνεκαλύφθησαν εἰς τὴν Βόρειον Καρολίναν τὸ 1824. Ἔκτοτε ηὔξανεν ἡ παραγωγὴ μέχρι τοῦ 1834, ὅτε ἡ ἐξαχθεῖσα ποσότης χρυσοῦ ἦτον ἡ μεγίστη, τουτέστιν 898,000 δίστηλα. Τὸ 1835 ἤρχισε νὰ ἐλαττοῦται, ὥστε τὸ 1837 ἦτο μόνον $ 282,000. Εἰς τὸ διάστημα τῶν 13 χρόνων ἐξωρύχθη χρυσὸς, ἀξίας 5,126,500 διστήλων.

ΕΣΧΑΤΩΣ, λέγει περιοδικὸν τοῦ Λονδίνου, ἔφθασεν εἰς Μαδρὰς Θύγγος ἐπίσημος· τὸ δὲ παραδοξότερον, εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν εὑρίσκονται διακόσιοι ὁμότεχνοί του, ἔργον ἔχοντες τὸ πνίγειν! (Ἴδε Ἀποθ. Ἀριθ. 15, 16, 17).

Τὸ αὐτὸ περιοδικὸν λέγει, ὅτι οἱ ἄγριοι Κόνδοι τῆς Γουμσοὺρ ἀνατρέφουν τέκνα ἐξεπίτηδες διὰ θυσίαν· ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἠλευθέρωσεν ἐσχάτως εἰς μίαν ἐκστρατείαν ὁ συνταγματάρχης Κάμπβελλ.

ΜΕΤΑΞΥ τῶν καταρῶν, τὰς ὁποίας πολλάκις προφέρουν οἱ χυδαῖοι καὶ κακῶς ἀνατεθραμμένοι, εἶναι καὶ τὸ Νὰ σὲ βράσω! Τῳόντι ὅμως κακοῦργοι ἐβράζοντο ποτὲ μέχρι θανάτου. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐπὶ Ἑρρίκου Η'. ἐβράσθησαν δύο, εἷς μάγειρος, τὸ 1532, φαρμακεύσας δεκαὲξ ἀνθρώπους, καὶ μία δούλη, τὸ 1543, φαρμακεύσασα τρεῖς οἰκογενείας.

ΕΙΣ τὰς Νικοβαρίδας νήσους οἱ ἐντόπιοι ναυπηγοῦν πλοῖα, κάμνουν τὰ πανία καὶ σχοινία των, ἐφοδιάζουν αὐτὰ ἀπὸ τροφὰς καὶ ὅλα τἀναγκαῖα, καὶ προβλέπουν φορτίον ῥακίου, ὀξειδίου, ἐλαίου, παχυλοῦ τινὸς ζαχάρου, καρύων, σχοινίων, μελαίνης βαφῆς, καὶ διαφόρων κατωτέρων εἰδῶν, ὅλως διόλου ἀπὸ ἓν δένδρον, τὴν Κόκον Καρυοφόρον!

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΦΕΒΡΟΥΑΡ. 1839.] [ΑΡΙΘ. 26.

Η ΠΟΛΙΣ ΚΑΛΚΟΥΤΤΑ.

ΚΑΛΚΟΥΤΤΑ, ἡ πρωτεύουσα τῆς Βεγγαλίας, καὶ ἡ ἕδρα τῆς κατὰ τὴν Ἰνδίαν ὑπερτάτης Βρετανικῆς ἀρχῆς, κεῖται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ἢ ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ ποταμοῦ Οὐγλίου*, εἰς 22° 23′ Β. πλάτους, καὶ 88° 28′ Α. μήκους, περὶ τὰ ἑκατὸν μίλια τῆς θαλάσσης ἀπέχουσα. Ἡ τοποθεσία της δὲν λογίζεται ποσῶς ὑγιεινή.

Καταρχὰς τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, ἡ Καλκούττα δὲν ἦτο παρὰ κώμη ἀσήμαντος, ἀπὸ γεωργοὺς κατοικουμένη. Πρῶτον κατέστησαν ἐνταῦθα ἐμπορεῖον οἱ Ἄγγλοι τὸ 1698· ἀλλὰ τόσον βραδέως ηὔξανεν ἡ πόλις διὰ πολλὰ ἔτη, ὥστε τὸ 1756 δὲν περιεῖχεν ὑπὲρ τὰς 70 Εὐρωπαϊκὰς οἰκίας. Διὰ νὰ ὑπερασπίζεται ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Μαχαραττῶν, περιέσκαψαν εἰς αὐτὴν τάφρον, ἥτις ὅμως ὀλίγον ἴσχυσε κατὰ τῆς προσβολῆς τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Βεγγαλίας, γενομένης Ἰούνιον 1756. Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην τὸ ἐμπορεῖον ἐγκατελείφθη ἀπὸ τὸν κυβερνήτην, τὸν στρατηγὸν, καὶ πολλοὺς ἄλλους Εὐρωπαίους ὑπουργοὺς καὶ παροίκους. Ἁλωθέντος δὲ τοῦ τόπου, οἱ πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτοῦ μείναντες Ἄγγλοι ἐκλείσθησαν εἰς μικράν τινα νοσώδη φυλακὴν, λεγομένην Μέλαιναν Τρύπαν, καὶ ἀπὸ 146, οὕτω ἐγκλεισθέντας τὴν νύκτα, μόνον 23 εὑρέθησαν ζωντανοὶ τὸ πρωΐ· τοὺς λοιποὺς ἐθανάτωσεν ὁ διεφθαρμένος ἀήρ. Τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀκολούθου ἔτους, ἔφθασαν ἀπὸ Μαδρὰς εἰς τὸν Γάγγην πέντε πολεμικὰ πλοῖα, φέροντα μεθ᾽ ἑαυτῶν 2400 στρατιώτας, καὶ μετὰ προσβολὴν δύο μόνον ὡρῶν ἀνέκτησαν τὴν Καλκούτταν.

Περὶ τὸ 1760 ᾠκοδόμησαν οἱ Ἄγγλοι φρούριον ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ Οὐγλίου, τὸ ὁποῖον ἐκάλεσαν Φρούριον Γυλιέλμου. Κεῖται ὡς ἓν τέταρτον τοῦ μιλίου κάτω τῆς πόλεως, ἔχει δὲ ὀκτάεδρον σχῆμα· πέντε ἀπὸ τὰς πλευρὰς, αἱ πρὸς τὴν ξηρὰν, εἶναι τακτικαί· τρεῖς δὲ, εἰς τὸν ποταμὸν βλέπουσαι, ἔχουν τὰς γραμμὰς αὐτῶν παρηλλαγμένας κατὰ τοῦ τόπου τὰς περιστάσεις. Τοῦτο λογίζεται τὸ τακτικώτερα οἰκοδομημένον φρούριον εἰς τὴν Ἰνδίαν. Τὰ τείχη εἶναι μὲν χαμηλὰ, καὶ δὲν ὑπάρχουν ἐντὸς αὐτῶν παρὰ ὀλίγαι οἰκοδομαί· ἀλλ᾽ ἔχουν τοσαύτην ἔκτασιν, ὥστε 10,000 ἀνδρῶν ἤθελαν χρειασθῆν διὰ νὰ τὰ προφυλάξωσιν ἁρμοδίως εἰς καιρὸν ἐφόδου. Διὰ τὴν οἰκοδομὴν αὐτοῦ λογαριάζεται ὅτι ἐξωδεύθησαν δύο ἑκατομμύρια λίτραι στηρλίναι. Τὰ κυριώτερα κανονοστάσια εὑρίσκονται πρὸς τὸν ποταμὸν, ὅθεν ὑπάρχει καὶ μεγαλήτερος κίνδυνος προσβολῆς.

Τὸ μεταξὺ τοῦ φρουρίου καὶ τῆς πόλεως διάστημα, καλούμενον ἡ Πλατεῖα, περιέχει τὸν οἶκον τοῦ κυβερνήτου, ὅστις εἶναι τὸ ὡραιότερον κτίριον τῆς Καλκούττας· συνίσταται δὲ ἀπὸ κέντρον μὲ τέσσαρας πτέρυγας, μίαν εἰς ἑκάστην γωνίαν, συνενωμένας διὰ κυκλοειδῶν περασμάτων. Τὸ κεντρικὸν οἰκοδόμημα περιέχει δύο ὡραιοτάτους θαλάμους, ἐκ τῶν ὁποίων τὸν κατώτερον, ἀπὸ μάρμαρα ἐστρωμένον, ὑποστηρίζουν στύλοι Δωρικοί· τὸν δὲ ἀνώτερον, χρησιμεύοντα ὡς θάλαμον χοροῦ, Ἰωνικοί. Τὰ ἰδιαίτερα δωμάτια, τὸ βουλευτήριον, καὶ ἄλλα γραφεῖα, περιέχονται εἰς τὰς πτέρυγας. Εἰς μίαν γραμμὴν μὲ τὸ κτίριον τοῦτο εἶναι σειρὰ μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομῶν, μὲ ἡλιακοὺς εὐρυχώρους.

Ἡ πόλις ἐκτείνεται τέσσαρα ἥμισυ μίλια κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ποταμοῦ· τὸ πλάτος αὐτῆς διαφέρει, ἀλλὰ κατὰ μέσον ὅρον εἶναι ἓν ἥμισυ μίλιον. Τὰ μέρη, ὅπου οἱ Εὐρωπαῖοι διατρίβουν, κατέχονται ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀπὸ εὐμόρφους χωριστὰς οἰκίας, κατεσκευασμένας ἐκ πλίνθου ὀπτῆς, καὶ ἀσβεστωμένας ἔξωθεν, ὥστε φαίνονται ὡσὰν μαρμάρινα παλάτια. Ἡ κυριωτέρα τετράγωνος πλατεῖα ἔχει ἀπὸ ἑκάστην πλευρὰν 1500 ποδῶν ἔκτασιν, εἰς δὲ τὸ μέσον εὐρύχωρον δεξαμενὴν, 60 πόδας βαθεῖαν, περικυκλωμένην ἀπὸ τοῖχον καὶ κιγκλίδας, καὶ μὲ βήματα ἔσωθεν φθάνοντα ἕως εἰς τὸν πότον. Πρό τινων χρόνων ἠνοίχθη ὁδὸς ἑξήκοντα ποδῶν πλάτους, τὸ κέντρον τῆς πόλεως διαπερνῶσα κατὰ τὴν μακροτάτην αὐτῆς διάμετρον·

* Οὔγλιος καλεῖται εἷς τῶν δύο μεγάλων κλάδων, εἰς τοὺς ὁποίους σχίζεται ὁ Γάγγης

ἔγιναν δὲ καὶ διάφοροι πλατεῖαι τετράγωνοι, αἵτινες, ὡς ἡ ἤδη περιγραφεῖσα, ἔχουν ἑκάστη δεξαμενὴν εἰς τὸ μέσον περικυκλωμένην ἀπὸ καταφύτους περιπάτους. Προσέτι ἐσχηματίσθη μόλος, ἀπὸ δύο ἕως τρία μίλια τὸ μῆκος, ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὴν πόλιν ἐκτεινόμενος. Ἔχει δὲ πολλὰς βαθμίδας, αἵτινες χρησιμεύουν καὶ διὰ τὴν ἀποβίβασιν τῶν πραγματειῶν καὶ διὰ τὴν εὐκόλυνσιν τῶν ἐντοπίων εἰς τὸ νὰ ἐκτελῶσι τὰς διατεταγμένας ὑπὸ τῆς θρησκείας των συχνὰς ἀπολούσεις.

Τὰ κυριώτερα δημόσια οἰκοδομήματα, ἐκτὸς τῆς οἰκίας τοῦ κυβερνήτου, εἶναι τὸ πολιαρχεῖον, τὰ δικαστήρια, τρεῖς Διαμαρτυρομένων ἐκκλησίαι, Λατινικά τινα παρεκκλήσια, μία Γραικικὴ καὶ μία Ἀρμενικὴ ἐκκλησία, καὶ διάφοροι Ἰνδικοὶ καὶ Μωαμεθανικοὶ ναοί. Εἰς τὸ νότιον πλευρὸν τῆς πόλεως εὑρίσκεται νοσοκομεῖον καὶ φυλακή. Τὸ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον διατρίβουν ὡς ἐπιτοπλεῖστον οἱ ἐντόπιοι, κεῖται πρὸς βορρᾶν, συνίσταται δὲ ἀπὸ ῥυπαρὰς, ἀστρώτους, στενὰς ὁδούς· καὶ εἶναι καθ' ὅλα τὸ ἐναντίον τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ μέρους. Εἰς αὐτὸ ὑπάρχουν μὲν ὀλίγαι οἰκίαι δίστεγοι ἀπὸ πλίνθον, μὲ δώματα ὡς τὰ ἰδικά μας· ἀλλὰ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν κατοικιῶν εἶναι καλύβαι ἀπὸ λάσπην, σκεπασμέναι μὲ μικρὰ κεραμίδια, ἔχουσαι δὲ τοὺς τοίχους καμωμένους ἀπὸ ψάθας καὶ βαμβοκαλάμους· ὅθεν καὶ πυρκαϊαὶ συμβαίνουν πολλάκις. Τὸ μέρος τοῦτο, καλούμενον ἡ Μέλαινα Πόλις, βρύει ἀπὸ κατοίκους. Ὁλόκληρος ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως καὶ τῶν προαστείων συμποσοῦται εἰς 625,000, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἓν τρίτον εἶναι Μωαμεθανοὶ, οἱ δ' ἐπίλοιποι σχεδὸν ἅπαντες Ἰνδοί. Οἱ Χριστιανοὶ ἀνέβαιναν τὸ 1822 εἰς 13,138· ἔκτοτε πιθανὸν ὅτι ηὔξησαν. Ὑπάρχουν δὲ εἰς τὴν Καλκούτταν καὶ ὀλίγοι Σῖναι, καὶ ἄλλων θρησκειῶν τῆς Ἰνδίας ὀπαδοί. Τὰ περίχωρα τῆς πόλεως ταύτης εἶναι πολυανθρωπότατα· καθημέραν εἰσέρχονται εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὰ προάστεια καὶ ἀπὸ τὸ ἀντικρυνὸν μέρος τοῦ ποταμοῦ ὑπὲρ τὰς 100,000 ἀνθρώπων.

Τόσον ἄνυδρος εἶναι ἡ γῆ ἐντὸς καὶ πέριξ τῆς Καλκούττας, ὥστε διατρυπήσαντες εἰς βάθος 140 ποδῶν, δὲν ηὗραν οὐδεμίαν πηγήν. Πολλοὶ κορμοὶ δένδρων ἀνεκαλύφθησαν 60 πόδας ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν, ἱστάμενοι ὄρθιοι, μὲ τὰς ῥίζας καὶ τοὺς κλάδους αὐτῶν ἐντελεῖς. Λεπτὰ στρώματα ἄνθρακος καὶ γαλανοῦ πηλοῦ εὑρέθησαν 50 ἕως 60 πόδας ὑποκάτω τῆς ἐπιφανείας.

Ὅλον σχεδὸν τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον τῆς Βεγγαλίας ἐνεργεῖται εἰς τὴν Καλκούτταν, ὅπου καὶ τὰ μεγαλήτερα ἐμπορικὰ πλοῖα ἀναβαίνουν διὰ τοῦ ποταμοῦ, ὅστις ἔχει ἑνὸς μιλίου πλάτος εἰς καιρὸν πλημμύρας. Εἰς τὴν Κίναν ἐξάγεται ἀπὸ τὴν Καλκούτταν μεγίστη ποσότης ὀπίου, ὡς καὶ νίτρον, μαργαρῖται, κοράλιον, καὶ ὀρύζιον, ἀντὶ τῶν ὁποίων λαμβάνεται ἄργυρος. Τὸ μετὰ τῆς Ἀγγλίας ἐμπόριον περιλαμβάνει πάμπολλα εἴδη. Τὰ μὲν εἰσαγόμενα εἶναι μέταλλα, οἶνος καὶ πνεύματα, ὑφάσματα, νήματα, ὕαλος, καὶ μεταλλουργήματα· τὰ δὲ ἐξαγόμενα, μετάξιον καὶ μεταξωτὰ χειροτεχνήματα, ἰνδικὸν, ζάχαρον, νίτρον, κτλ. Ἀπὸ τὴν Γαλλίαν λαμβάνει πνεύματα καὶ οἶνον· τὴν ἀποστέλλει δὲ νίτρον καὶ ἰνδικόν. Αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς δίδουν ἀργύριον καὶ χρυσίον ἢ μέταλλα καὶ χειροτεχνήματα ἀντὶ τῶν μεταξωτῶν, τοῦ ἰνδικοῦ, καὶ ἄλλων προϊόντων, τὰ ὁποῖα ἐξ αὐτῆς λαμβάνουν.

Τοὺς κατὰ πρῶτον ἐπισκεπτομένους τὴν Καλκούτταν ἐκπλήττει μεγάλως ἡ πλησμονὴ τῶν γυπῶν, ἰκτίνων, κοράκων, καὶ γεράνων. Οἱ ἅρπαγες οὗτοι καθαρίζουν τὰς ὁδοὺς ἀπὸ τὰς τροφὰς, ὅσας οἱ Εὐρωπαῖοι ῥίπτουν ἐκεῖ τὸ ἑσπέρας, μὴ δυνάμενοι τίποτε νὰ φυλάττωσι τὴν ἐπαύριον διὰ τοῦ κλίματος τὴν θερμότητα, καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν πενήτων, εἰς τοὺς ὁποίους νὰ τὰς δίδωσι· —καθότι τοὺς ἐντοπίους ἐμποδίζουν αἱ θρησκευτικαὶ προλήψεις νὰ μετέχωσιν αὐτῶν. Τοὺς ὄρνεις τούτους συμβοηθοῦν πολυάριθμοι ἀλώπεκες, θῶες (τσακάλια), καὶ ἀγριόσκυλοι, ἐξεπίτηδες ἐμβαίνοντες τὴν νύκτα εἰς τὴν πόλιν, καὶ τὸ πλέον δυσάρεστον ἀποτέλεσμα προξενοῦντες μὲ τοὺς μεμιγμένους ὀλολυγμούς των.

Εἰς τὰς ἀγορὰς ὑπερπερισσεύουν παντὸς εἴδους κρέατα, ὀψάρια, λαχανικὰ, καὶ ὀπωρικὰ πολυποίκιλα καὶ νοστιμώτατα.

Οἱ Εὐρωπαῖοι κάτοικοι ἐσύστησαν διάφορα φιλολογικὰ, ἐπιστημονικὰ, καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα. Μεταξὺ τούτων διαπρέπει ἡ Ἀσιατικὴ Ἑταιρεία, θεμελιωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἱππέως Γυλιέλμου Ἰώνου τὸ 1784. Τέσσαρα γυμνάσια διατηροῦνται ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, ἐκ τῶν ὁποίων ἓν εἶναι Σανσκριτικὸν, ἓν Μωαμεθανικὸν, καὶ ἓν Ἀγγλο-Ἰνδικόν· βοηθεῖ προσέτι καὶ πολλὰ ἰδιαίτερα καταστήματα ἡ κυβέρνησις, σκοπὸν ἔχοντα τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἐντοπίων τέκνων, καὶ τῶν πτωχοτέρων Εὐρωπαίων. Ὑπάρχουν δὲ καί τινα ἐλεημοντικὰ συστήματα καὶ θρησκευτικαὶ ἑταιρεῖαι.

Ἡ Καλκούττα τιμᾶται μὲ θρόνον Μητροπολίτου, ὅστις λαμβάνει ἐτήσιον σιτηρέσιον 5,000 λίτρας στερλίνας.

ΝΟΗΤΙΚΗ ΠΡΩΙΜΟΤΗΣ.

Δεν μᾶς λανθάνει ὅτι τὰ ἑπόμενα θέλουν φανῇ ἀπίστευτα· μ' ὅλον τοῦτο, τὰ δημοσιεύομεν, λέγοντες ἁπλῶς ὅτι λαμβάνομεν αὐτὰ ἀπὸ περιοδικὸν εὐϋπόληπτον. Ὅτι μὲν ὑπῆρξαν τέκνα πολυμαθέστατα, εἶναι ἀναντίῤῥητον· ἐπίσης ὅμως ἀληθεύει, ὅτι ἡ πρωϊμότης αὕτη τοῦ νοὸς δὲν προμηνύει καλόν· ὡς ἐπιτοπλεῖστον τοιαῦτα τέρατα δὲν μακροημερεύουν.

Ὁ Χριστιανὸς Ἑῤῥίκος Ἑϊνέκεν (Heinecken) ἐγεννήθη εἰς Λουβέκαν, Φεβρουαρίου 6, 1721, καὶ ἀπέθανεν Ἰανουαρίου 27, 1725, δείξας τὰ πλέον ἐκπληκτικὰ σημεῖα νοερῶν δυνάμεων. Δέκα μηνῶν ἠμπο-

ροῦσε νὰ ὁμιλῇ· δεκατριῶν, ἐγνώριζε τὴν ἱστορίαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τῆς δὲ Καινῆς δεκατεσσάρων. Εἰς τὸν δέκατον τρίτον μῆνα τῆς ἡλικίας του, ἐγνώριζε τὴν ἱστορίαν τῶν ἐθνῶν τῆς ἀρχαιότητος, τὴν γεωγραφίαν, ἀνατομίαν, τὴν χρῆσιν τῶν πινάκων, καὶ σχεδὸν 8000 Λατινικὰς λέξεις. Πρὶν τελειώσῃ τὸν τρίτον αὐτοῦ χρόνον, ἤξευρε καλὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Δανίας, καὶ τὴν γενεαλογίαν τῶν βασιλέων τῆς Εὐρώπης. Τετραετής, εἶχε μάθειν τὰ δόγματα τῆς θεολογίας, μὲ τὰς γραφικὰς ἀποδείξεις των, τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, 200 ὕμνους μὲ τοὺς ἤχους αὐτῶν, 80 ψαλμούς, ὁλόκληρα κεφάλαια τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης, 1500 στίχους καὶ περιόδους ἀπὸ ἀρχαίους κλασικούς, πόνημά τι Δατινικὸν σχεδὸν ὁλόκληρον, ἀριθμητικήν, καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν Εὐρωπαϊκῶν αὐτοκρατοριῶν καὶ βασιλείων· ἠμπόρει δὲ καὶ νὰ δείξῃ ὁποιονδήποτε τόπον ἐπὶ τῶν γεωγραφικῶν πινάκων, καὶ νὰ ἀναφέρῃ ὅλα τὰ περὶ αὐτοῦ ἀρχαῖα καὶ νεώτερα ἱστορικὰ ἀνέκδοτα. Δὲν ἤκουε λέξιν, τὴν ὁποίαν νὰ μὴν ἐνθυμῆται· δὲν ἔβλεπεν οὔτε ἤκουέ τι, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ μὴν ἐφαρμόσῃ πάραυτα ἡ ζωηρὰ φαντασία του παραδείγματα ἢ περιόδους τινὰς ἐκ τῆς Γραφῆς, γεωγραφίας, ἐξωτερικῆς ἢ ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, ἢ ἐκ τῶν ἀρχαίων κλασικῶν. Εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Δανίας ἐξεφώνησε δώδεκα ὁμιλίας χωρὶς οὔτε ἅπαξ νὰ σφάλῃ· καὶ δημοσίως ἐξετάσθη περὶ διαφόρων ὑποθέσεων, μάλιστα δὲ τῆς Δανικῆς ἱστορίας. Ὡμίλει Γερμανικά, Λατινικά, Γαλλικά, καὶ Ὁλλανδικά· ἦτο δὲ εἰς τὸ ἄκρον εὐδιάθετος, ἀλλ' εἶχε τρυφερώτατον καὶ λεπτότατον σωματικὸν σύστημα· ποτὲ δὲν ἔφαγε στερεὰν τροφήν, ἀλλ' ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἔζη μὲ γυναικεῖον γάλα, διότι δὲν ἀπεγαλακτίσθη παρὰ ὀλίγους μῆνας πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, σχεδὸν τετραετής.

ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

Η ΠΙΣΤΙΣ τῶν Χριστιανῶν εἶναι νόμος ὅλος πνευματικός, ὅλος ἅγιος· νόμος, ὅστις διατάσσει πτωχείαν, πραότητα, νηστείαν, ἐγκράτειαν, ταπεινοφροσύνην, καὶ ἀγάπην τόσον τελείαν, ὥστε παραγγέλλει νὰ ἀγαπῶμεν καὶ τοὺς ἐχθρούς· νόμος, ὅστις θέλει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν σάρκα πνευματικόν, εἰς τὸν κόσμον ἅγιον· νόμος, ἐναντίος εἰς τὸν νόμον τοῦ κόσμου καὶ τῆς σαρκός. Ταῦτα δὲν δέχεται μετὰ χαρᾶς ἡ ἀνθρωπίνη θέλησις. Καὶ μ' ὅλον τοῦτο, διδασκαλία τόσον δύσκολος εἰς τὸν νοῦν, νόμος τόσον βαρὺς εἰς τὴν θέλησιν, ηὔξησεν, ἁπλοχώρησεν εἰς πᾶν μέρος τῆς γῆς, εἰς πᾶσαν τάξιν ἀνθρώπων. Πλὴν πῶς; τάχα μὲ κανὲν ὄργανον ἀνθρωπίνης δυνάμεως; ὄχι· μάλιστα ὅλη ἡ δύναμις τῶν ἀνθρώπων, συντροφευμένη μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν δαιμόνων, ἀντεστάθη καὶ ἀντεπολέμησε.

Ὑπόθες, ὅτι βλέπεις ἔξω εἰς πεδιάδα ὀλίγα πρόβατα νὰ πολεμῶσι μὲ λύκους, μάλιστα μὲ λέοντας, μὲ δράκοντας, καὶ μὲ ἄλλα θηρία, εἰς τὸ πλῆθος ἀναρίθμητα, εἰς τὴν ἀγριότητα ἀνήμερα, εἰς τὸ φαρμάκιον θανατηφόρα. Ἂν ἔβλεπες τὰ ὀλίγα ἐκεῖνα πρόβατα νὰ νικήσωσι, νὰ διώξωσι, νὰ διασκορπίσωσι καὶ τοὺς λύκους, καὶ τοὺς λέοντας, καὶ τοὺς δράκοντας, καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ θηρία,—ἔπειτα διαμοιρασμένα εἰς διαφόρους τόπους τῆς γῆς, οὕτω νὰ πολυπλασιασθῶσιν, ὥστε ν' αὐξήσωσιν εἰς μίαν πολυάριθμον ποίμνην, τί ἤθελες εἰπεῖν; Βέβαια ὅτι δὲν εἶναι πρᾶγμα φυσικόν, ἀλλ' ἐξαίσιόν τι θαῦμα. Πλὴν τοῦτο ἀληθῶς συνέβη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ὅπου ἐγὼ βλέπω ὡσὰν δώδεκα πρόβατα τοὺς δώδεκα ἐκείνους Ἀποστόλους, τοὺς ὁποίους ἀπέστειλεν ὁ Χριστός, ὡσὰν ἔξω εἰς στάδιον πολέμου, εἰς τὸ παγκόσμιον κήρυγμα. 'Ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς (τοὺς προεῖπεν ὁ ἴδιος) ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων.' Δὲν εἶναι λύκοι μοναχοί, Ἰουδαῖοι Χριστιανομάχοι, εἶναι καὶ λέοντες, βασιλεῖς τύραννοι, διῶκται τῆς πίστεως· εἶναι καὶ δράκοντες, ἀποστάται καὶ ἀντίθεοι δαίμονες· θηρία ἀναρίθμητα ὁρατῶν καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν, τὰ ὁποῖα ἐκβήκασι μὲ ἄκρατον ὁρμὴν καὶ θυμόν, νὰ πολεμήσωσι τὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ, τὴν νεόλεκτον Ἐκκλησίαν.

Πλὴν τί παράδοξον θέαμα παρίσταται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου; Βλέπω καὶ ἐκεῖνα τὰ ὀλίγα πρόβατα ἐνίκησαν, ἐδίωξαν, διεσκόρπισαν καὶ λύκους, καὶ λέοντας, καὶ δράκοντας, καὶ ὅλα τὰ θηρία, καὶ Ἰουδαίους, καὶ τυράννους, καὶ δαίμονας, καὶ ὅλους τοὺς ἐχθρούς. Βλέπω καὶ οἱ ταπεινοὶ ἐθάμβωσαν τοὺς ὑπερηφάνους, οἱ ἄοπλοι τοὺς δυνατούς, οἱ πτωχοὶ τοὺς βασιλεῖς, οἱ ἀγράμματοι τοὺς φιλοσόφους. Οἱ δώδεκα ἔγιναν ἀναρίθμητοι, ηὐξήνθησαν, ἐπληθύνθησαν, ἐγέμισαν ὅλην τὴν γῆν. 'Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.' Βλέπω καὶ ἐπάνω εἰς τὰ τρόπαια τοῦ Καπιτωλίου τῆς Ῥώμης ὑψώθη ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. Βλέπω καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας ἔπεσεν ὁ βωμὸς ὁ ἀφιερωμένος 'Ἀγνώστῳ Θεῷ,' καὶ προσκυνεῖται ὁ Ἐσταυρωμένος. Βλέπω καί, καθὼς λέγει ὁ Χρυσόστομος, 'ἐν χρόνῳ βραχεῖ ἁλιεῖς καὶ τελῶναι αὐτῆς τῶν πόλεων ἐπελάβοντο τῆς κορυφῆς, καὶ ὁ σκηνοποιὸς τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν ἐπέστρεψε.' Βλέπω καὶ ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα. Βλέπω πᾶν ὄρος καὶ βουνὸν τεταπεινωμένον, τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας, τὰς τραχείας εἰς ὁδοὺς λείας, καὶ πᾶσα σὰρξ βλέπει τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Βλέπω ἔθνη βάρβαρα βαπτισμένα, πόλεις, ἐπαρχίας, βασίλεια ὀρθόδοξα. Βλέπω ἀναρίθμητα πλήθη μαρτύρων, οἵτινες δι' ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ τρέχουσιν, ὡς πρόβατα ἐπὶ σφαγήν, εἰς τὸ μαρτύριον. Βλέπω τὸν πρώην ἄθεον, ἢ πολύθεον κόσμον, τὸν πρώην ἀσεβῆ καὶ ἀκάθαρτον, εὐσεβῆ, ἅγιον, Χριστιανόν. Κηρύσσεται πανταχοῦ ἡ πίστις· 'αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν.'—ΜΗΝΙΑΤΗΣ.

Ἐπὶ χρήμασι δ' οὖν ἔμπορος φρονεῖ μέγα,
Ὧν ἐστι πάντων ἱστίον ἄνεμος κύριος.

ΔΕΙΝΟΠΑΘΕΙΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΛΑΓΟΣ.

ΤΗΝ πρωΐαν τῆς 15ης Ἀπριλίου, 1837, ναύτης βασιλικοῦ πλοίου τῆς Ἀγγλίας, λαβὼν ἄδειαν, ἐκβῆκεν ἔξω εἰς τὴν Μάλταν, ὅπου διέτριψε μὲ τὴν συνήθη ἀσωτίαν ἕως τὸ μεσονύκτιον. Τότε μ' ἕνα ποτὲ συμμαθητήν του, κανονιέρην τοῦ πεζικοῦ, ἐξεκίνησε, κακῶς ἔχων, νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ πλοῖον. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εὕρηκαν ἀμέσως περαματάρην, καὶ προσέτι ἐφιλονείκησαν μὲ τινας ἐντοπίους, ἐπῆραν τὸ τυχὸν ἄδειον πλοιάριον, καὶ διευθύνθησαν πρὸς τὸ βασιλικὸν πλοῖον. Ὁ ναύτης, μεθυσμένος ὤν, ἀπεκοιμήθη· ὁ δὲ κανονιέρης, ὅστις παρομοίως εἶχε πίειν ὑπὲρ τὸ δέον, ἐκωπηλάτει μερικὴν ὥραν, ἀλλὰ, τέλος, ἔχασε τὸ ἓν κωπίον, καὶ ἀπεκοιμήθη ὡσαύτως.

Τὸ πρωῒ εὑρέθησαν ἔξω εἰς τὸ πέλαγος μακρὰν τοῦ λιμένος. Δύο ἡμέρας φαίνεται ὅτι ἔβλεπαν τὴν νῆσον, ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο νὰ πιάσωσι τὴν ξηρὰν μὲ τὸ ἓν κωπίον· τέλος, ἤρχισε νὰ φυσᾷ, καὶ ἡ νῆσος ἔγινεν ἄφαντος. Ὑπέφεραν τὰ πάνδεινα ἀπὸ τὴν πεῖναν καὶ τὴν δίψαν· ὁ ναύτης ἥπλωσε τὸ φόρεμά του νὰ συνάξῃ ὀλίγον βρόχινον ὕδωρ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ θάλασσα ἦτο πολὺ τεταραγμένη, ἐσύναξεν ὄχι ὀλιγώτερον ἁλμυρὸν παρὰ γλυκύ.

Ἡμέραι ἐπερνοῦσαν, καὶ πλοῖον δὲν ἐφαίνετο—ἐλπὶς δὲν ἔλαμπεν οὐδαμόθεν· αἱ ἀγωνίαι τῆς δίψης ἐγίνοντο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀνυπόφοροι, καὶ δὲν τοὺς ἔμεινεν εἰμὴ ἀπελπισία. Μετὰ τὴν πέμπτην ἡμέραν φαίνεται ὅτι ἐσυμβουλεύθησαν μεταξὺ των περὶ τοῦ πρακτέου· ἀπεφάσισαν δὲ νὰ περιμείνωσι τὸν θάνατον, ὥστε, ἂν ποτὲ ἤθελαν εὑρεθῆν τὰ σώματά των εἰς τὸ πλοιάριον, αὐτοὶ μὲν ν' ἀθωωθῶσιν ἀπὸ τὸ τῆς λειποταξίας ἔγκλημα, ἄλλοι δὲ ἀπὸ τὴν ὑποψίαν φόνου. Μετ' ὀλίγον ὅμως, ἀλλάξαντες γνώμην, ἀπεφάσισαν νὰ συναποθάνωσι, καὶ πρὸς τοῦτο ἐξέφραξαν μίαν τρύπαν τοῦ πλοιαρίου, καὶ, ἀγκαλιασμένοι καὶ συνδεδεμένοι, ἐπλαγίασαν νὰ πνιγῶσι. Τὸ πλοιάριον ἔκαμεν ἀρκετὰ νερὰ, πλὴν δὲν ἐβυθίζετο. Τότε ὁ ναύτης σηκωθεὶς εἶπεν ὅτι αὐτὸς μὲν εἶχε κλίνειν ν' ἀποθάνῃ, ἀλλ' ὁ Θεὸς δὲν ἤθελεν· ἔφραξε δὲ πάλιν τὴν τρύπαν, καὶ μὲ τὸ σκιάδιόν του ἄδειασε τὸ πλοιάριον. Ὁ δὲ κανονιέρης εἶπεν ὅτι δὲν ἤθελε πλέον νὰ ζῇ· αἱ κνῆμαί του ἀπὸ τὸ πρήξιμον ἔγιναν ὡς οἱ μηροί του, ἡ γαστὴρ αὐτοῦ ἦτον ὑπερβολῇ συνεσταλμένη, τὸ πρόσωπον φλογωμένον, τὸ στόμα ἄφριζεν, ἡ ὁμιλία του ἐχάθη, καὶ ἠμαυρώθησαν οἱ ὀφθαλμοί· ὅτε ὡμιλοῦσε περὶ τῶν φίλων του, κατελαμβάνετο, ἀλλ' ἔδειχνε φανερὰ συμπτώματα παραφροσύνης, καὶ τὴν ὀγδόην ἡμέραν πηδήσας εἰς τὴν θάλασσαν ἐπνίγη. Ὁ φίλος του ἐπροσπάθησε τὰ μέγιστα νὰ τὸν ἀποτρέψῃ, καὶ μάλιστα τὸν ἔρριψε σχοινίον ἀφοῦ ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν, τὸ ὁποῖον ὁ δυστυχὴς ἐζήτησε μὲν ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ πιάσῃ.

Τὴν ἐπαύριον, εἰκοσιὲξ ὥρας ἀφοῦ ἐπνίγη ὁ κανονιέρης, ἐφάνη πλοῖον· ὁ ναύτης μόλις εἶχε δύναμιν νὰ κρατῇ ξύλον τι σηκωμένον μὲ τὸ σκιάδιόν του ἐπ' αὐτοῦ· ἀλλὰ τὸν ἴδε καὶ τὸν ἐπίασε πλοῖον Ἰόνιον, διευθυνόμενον εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀφοῦ ἀπὸ τὴν νύκτα τῆς 15ης Ἀπριλίου μέχρι τῆς 24ης ἐπέρασε χωρὶς κομμάτιον τροφῆς ἢ ῥανίδα ὑγροῦ, ἐκτὸς ἁλμυροῦ ὕδατος, τὸ ὁποῖον δὲν ἠμπόρει νὰ μὴ πίνῃ.

Η ΠΟΙΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΕΙΣ τὸν ὡραῖον Βόσπορον, εἰς τῆς τρυφῆς τὰ στήθη,
Ἡ ποίησις τῆς νέας μας Ἑλλάδος ἐγεννήθη.
Ἐκεῖ ὁ Ἀθανάσιος, ὁ νέος Ἀνακρέων,
Ὡραῖα πρῶτος ἔψαλε τὰ κάλλη τῶν ὡραίων·
Οἱ στίχοι του, εἰς ἀνθηροὺς λειμῶνας ἐμπνευσμένοι,
Κ' εἰς τῶν ῥυάκων τὸν τερπνὸν ψιθυρισμὸν γραμμένοι,
Τῶν ῥόδων καὶ τῶν μυρσινῶν τὴν εὐωδίαν ἔχουν,
Καὶ φυσικοὶ ὡς ῥεύματα γλυκῶν ναμάτων τρέχουν.
'Σ τοῦ οἴνου τὴν ἀμέριμνον ζωὴν παραδομένος,
Καὶ Βάκχος εἰς τὴν τράπεζαν κισσοστεφανωμένος,
Τῆς μέθης ὅταν τὴν χαρὰν ἐντέχνως ζωγραφίζῃ,
Τὰς ἰδικάς του ἡδονὰς εἰς ἔπη καλλωπίζει.

Μ' ἀρχαίαν γεννηθεὶς ψυχὴν, μ' ἀρχαῖον χαρακτῆρα,
Τὴν λύραν ὅταν ἔλαβεν ὁ Ῥίζος εἰς τὴν χεῖρα,
'Σ τὰς ἀκοάς μας ἤχησε γενναία μελῳδία,
Κ' ἐστρέψαμεν τὰ ὄμματα 'ς τἀρχαιά μας μνημεῖα·
Εἶν' ἄπορον πῶς, γεννηθεὶς εἰς δουλικὰς ἡμέρας,
Πρὸ χρόνων τόσων ἔγραψεν ἰδέας ἐλευθέρας.

Σκοπὸν λαμπρότερον ποτὲ δὲν ἔλαβον αἱ Μοῦσαι,
Παρ' ὅταν τοῦ Τυρταίου μας ἡ σάλπιγξ ἀντηχοῦσε·
Τὰ θούριά του ᾄσματα μᾶς πυρπολοῦν ἀκόμα,
Καὶ βρέχομεν μὲ δάκρυα τοῦ τάφου του τὸ χῶμα.

Τοῦ Ἀπουλήου μιμητὴς πιστὸς ὁ Περδικάρης
Ἀστεῖος εἶν' ἐνίοτε, ἀλλὰ τὸν λείπ' ἡ χάρις,
Κ' εἰς τὸν Ἑρμῆλόν του συχνὰ τοῦ Ἀριστάρχου τ' ὄμμα
Εὑρίσκει τὸν ἀδάμαντα κρυμμένον εἰς τὸ χῶμα.

Ὁ Κάλβος καὶ ὁ Σαλομὸς, ᾠδοποιοὶ μεγάλοι,
Κ' οἱ δύο παρημέλησαν τῆς γλώσσης μας τὰ κάλλη·
Ἰδέαι ὅμως πλούσιαι, πτωχὰ ἐνδεδυμέναι,
Δὲν εἶναι δι' αἰώνιον ζωὴν προωρισμέναι.

Ἡ Ποίησίς μας ἔλαβε καὶ νεῦρα κ' εὐγλωττίαν
'Σ τοῦ Ὁδοιπόρου τὴν λαμπρὰν καὶ τραγικὴν μανίαν.
Ὁ Ὁδοιπόρος, θησαυρὸς ποικίλων νοημάτων,
Καὶ νέος κόσμος ἰδεῶν, εἰκόνων κ' αἰσθημάτων,
Μὲ δυνατὴν καὶ ἠχηρὰν ὀργάνων ἁρμονίαν,
Ἐκφράζει τοῦ Δημιουργοῦ τὴν παντοδυναμίαν.

Κ' ἡμεῖς τὰς ἀδυνάτους μας καὶ πρωτοπείρους χεῖρας,
Κ' ἡμεῖς ἐδοκιμάσαμεν 'ς τὸ τόξον τῆς Σατύρας,
Καὶ ψόγους δὲν ἐλάβομεν τῆς τόλμης μας μεγάλους.
Εὐχόμεθα εἰς ποιητὰς δοκιμωτέρους ἄλλους
Τὸν δρόμον ποῦ ἀνοίξαμεν νὰ τρέξωσιν αἰσίως.
Γλυκύτατος καὶ χάρπιμος θὰ μὲ φανῇ ὁ βίος,
Ἐὰν περὶ τὴν δύσιν μου ἰδῶ πολλοὺς ἀστέρας
Νὰ λάμπουν εἰς τοῦ Παρνασοῦ τοὺς φωτεινοὺς αἰθέρας.

Α. ΣΟΥΤΣΟΣ.

Η ΜΑΘΗΣΙΣ δὲν πρέπει νὰ χρησιμεύῃ ὡς παλλακὴ, πρὸς ἡδονὴν μόνον ἢ ἐπίδειξιν· οὔτε ὡς δούλη, διὰ ν' ἀποκτᾷ καὶ νὰ κερδαίνῃ πρὸς χρῆσιν τοῦ κυρίου της· ἀλλ' ὡς σύζυγος, διὰ τεκνοποιΐαν, καρπὸν, καὶ παραμυθίαν.—ΒΑΚΩΝ.

Η ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑ ΤΟΥ ΡΟΒΕΡΤΟΥ ΝΟΞ.

Συνέχεια καὶ τέλος ἀπὸ Σελ. 7.

ΟΚΤΩ ἢ ἐννέα χρόνους ἐξηκολούθουν οἱ θαῤῥαλέοι αὐτοὶ ἄνδρες νὰ κάμνωσι τὴν ἐπικίνδυνον ταύτην ὁδοιπορίαν, ἢ, ὡς λέγει ὁ Νὸξ, τὴν βόρειον ταύτην ἀνακάλυψιν. Ἓν ἔτος ἔφθασαν ἕως εἰς τὰ πέρατα τῆς ἐπικρατείας τοῦ βασιλέως τῆς Κάνδης, ἀλλὰ παρέκει νὰ προβῶσιν ἐστάθη ἀδύνατον διὰ τὴν ἀνυδρίαν. Ἄλλο ἔτος ἀπήντησαν τὸν ποτὲ μαῦρον δοῦλον τοῦ Ῥοβέρτου, ὅστις τώρα ἐκατοικοῦσεν εἰς τὴν πεδινὴν χώραν, νυμφευμένος καὶ πολύτεκνος, ἀλλὰ πάμπτωχος. Οὗτος, ἀπὸ ταξίματα πλούσια παρακινηθεὶς, ἐσυμφώνησε νὰ ὁδηγήσῃ αὐτοὺς τὸ ἐφεξῆς ἔτος εἰς τὰ ἐπὶ τῆς παραλίας Ὁλλανδικὰ φρούρια. Κατὰ δυστυχίαν ὅμως ἀῤῥωστήσας ὁ Νὸξ ἀπὸ πλευρίτιδα, δὲν ἠμπόρεσε νὰ παρευρεθῇ ἐν καιρῷ εἰς τὸν διωρισμένον τόπον, καὶ οὕτω ἔχασαν τὸν Ἰνδόν· αὐτοὶ δὲ μόνοι νὰ καταπιασθῶσι τοιαύτην ὁδοιπορίαν, δὲν τὸ ἔκριναν ἔτι εὔλογον, καθότι δὲν ἐγνώριζαν ἀρκετὰ τοὺς δρόμους.

Τέλος πάντων, ὅτε τοὺς ἐφάνη ὅτι μὲ τὰς συχνὰς ἀναχωρήσεις καὶ ἐπιστροφάς των εἶχαν ἀποκοιμίσειν πᾶσαν περὶ τῆς φυγῆς αὐτῶν ὑποψίαν, καὶ ὅτι πλέον ἤξευραν ὅσα ἦτο δυνατὸν νὰ μάθωσι περὶ τοῦ τόπου, ἀφῆκαν ἐσχάτην φορὰν τὸν εἰς Ἐλλεδάτην εὐχάριστον οἶκον, 22αν Σεπτεμβρίου, 1679, εἰς τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς αἰχμαλωσίας των.

Ἐφωδιασμένοι ἀπ' ὅσα ὅπλα ἠδύναντο νὰ κρύψωσι, μαχαίρια καὶ ἀξινίδια, καὶ ἀπὸ πραγματείας διὰ νὰ πωλῶσι καθὼς ἀρχήτερα, ἐμβῆκαν τολμηρῶς εἰς τόπον βρύοντα ἀπὸ ἀγρίους ἐλέφαντας, τίγρεις, καὶ ἄρκτους. Φθάσαντας εἰς περιοχὴν πολυανθρωποτέραν, τοὺς κατετρόμαξεν ἡ εἴδησις, ὅτι ἀξιωματικοί τινες ἀπὸ τὴν αὐλὴν ἦσαν ἐκεῖ, συνάγοντες βασιλικοὺς φόρους καὶ εἰσοδήματα. Εἰς τὴν ἀμηχανίαν ταύτην κατέφυγαν εἰς χωρίον παράμερον, ὅπου ἐκάθισαν πλέκοντες, ἕωσοῦ ἤκουσαν ὅτι ἀνεχώρησαν οἱ ἀξιωματικοί. Ἐξεκίνησαν ἔπειτα, ἀφοῦ ἠγόρασαν μίαν ποσότητα νημάτων, φυλάξαντες καὶ τὰς πλειοτέρας τῶν πραγματειῶν, ὥστε νὰ προφασίζωνται ὅτι τάχα ὑπάγουν περαιτέρω διὰ νὰ τὰς πωλήσωσιν. Εἰς Κολλιβίλλαν ὁ δρόμος ἐπέρνα κατευθεῖαν ἀπὸ τὰ ὑποστατικὰ διοικητοῦ τινὸς, ὁ ὁποῖος ἦτον ἐκεῖ ἐξεπίτηδες διὰ νὰ βλέπῃ καὶ νὰ ἐξετάζῃ ὅλους τοὺς διαβαίνοντας. Μὲ ἀταραξίαν μεγίστην, —ἀντὶ νὰ δειλιάσωσι, τὸ ὁποῖον ἤθελε τοὺς ἀφανίσειν, —ὑπῆγαν τολμηρῶς εἰς τὸν οἶκον τοῦ μεγιστᾶνος, καὶ τὸν εἶπαν ὅτι ἔμελλαν νὰ ὑπάγωσι παρεμπρὸς, διὰ ν' ἀγοράσωσι ξηρὸν κρέας*, τὸ ὁποῖον παραπολὺ ἐζητεῖτο εἰς τὴν ὀρεινὴν χώραν. Ὁ διοικητὴς, βλέπων τὰς ἐμπορικὰς συνηθείας των, καὶ τὰ πράγματα ὅσα εἶχαν μαζῇ των, δὲν ἐμβῆκεν εἰς καμμίαν ὑποψίαν τοῦ εἵλκυσαν δὲ καὶ τὴν εὔνοιαν μὲ φιλοδώρημά τι ἀπὸ μαχαίρια, μ' εὐμόρφους γλυμμένας λαβίδας, καὶ ὡραῖόν τι φέσιον τῆς Βαρβαρίας. Διὰ νὰ μὴ δείξωσι βίαν ἢ μέριμναν τινὰ, ὑπῆγεν ὁ ἕνας εἰς τὰ πέριξ, προσποιούμενος ὅτι προμηθεύεται ξηρὰ κρέατα, ἐνῷ ὁ ἄλλος ἔμενεν εἰς τοῦ διοικητοῦ πλέκων.

Ἀλλὰ, κατὰ δυστυχίαν, ἀφοῦ ἀπέκτησαν ὅσην ἐμπιστοσύνην ἐχρειάζοντο, καὶ ἤδη ἔμελλαν νὰ κινήσωσιν, ἔφθασαν εἰς Κολλιβίλαν στρατιῶται ἀπὸ τὴν αὐλὴν, μὲ διαταγὰς πρὸς τὸν κυβερνήτην νὰ ἐπαυξήσῃ τὴν ἀγρυπνίαν του, μήπως ἐκφύγωσιν ὕποπτα ὑποκείμενα. Ἡ εἴδησις αὕτη ἦτον ὡς ἀγγελία θανάτου εἰς τὸν Ῥοβέρτον καὶ Στέφανον, οἵτινες κατὰ στιγμὴν ἐπερίμεναν νὰ συλληφθῶσι, καὶ νὰ κοβαλῃθῶσιν ὀπίσω ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν. Ἐσώθησαν ὅμως πάλιν μὲ τὴν θαυμαστὴν ἀταραξίαν καὶ φρόνησιν αὐτῶν, καὶ ἴδαν τοὺς στρατιώτας ἐπιστρέφοντας εἰς τὸ ἐνδότερον χωρὶς νὰ τοὺς ἐνοχλήσωσιν ἢ κἂν νὰ τοὺς ὑποπτευθῶσι.

Τὴν ἐπαύριον τὸ πρωῒ, κρύψαντες ἐπάνω των τὰ πρὸς ὁδοιπορίαν ἀναγκαιότερα, ὑπῆγαν εἰς τὸν κυβερνήτην. 'Τὸν ἐπῆρα,' λέγει ὁ Νὸξ, 'ὀλίγην πυρίτιδα, πρᾶγμα σπάνιον μεταξύ των, παρακαλῶν αὐτὸν νὰ τὴν μεταχειρισθῇ διὰ νὰ σκοτώσῃ ὀλίγα ζορκάδια, ὥστε νὰ μὴν ἐπιστρέψωμεν παντάπασι χωρὶς κρέας· τὸν εἶπα δὲ ὅτι καὶ ἡμεῖς ἠθέλαμεν ὑπάγειν ἕως εἰς Αναροδβύῤῥον, νὰ ἴδωμεν τί κρέας ἠμπορούσαμεν νὰ προβλεφθῶμεν ἐκεῖ. Ἐν τῷ μεταξὺ, ὡς εἴχαμεν προσχεδιάσειν, ἦλθεν ὁ Στέφανος, μὲ τὸν φάκελλον ὅλων μας τῶν πραγματειῶν, παρακαλῶν νὰ τὰς ἀφήσωμεν εἰς τοῦ κυβερνήτου ἕως νὰ ἐπιστρέψωμεν· εἰς τοῦτο ἐκεῖνος προθύμως ἔστερξε· βλέπων δὲ ὅτι ἀφίναμεν ὀπίσω τόσα διάφορα πράγματα, δὲν ἠμποροῦσε παρὰ νὰ νομίζῃ ὅτι ἐσκοπεύαμεν νὰ ἐπανέλθωμεν. Οὕτω, ἀποχαιρετήσαντες αὐτὸν, ἀνεχωρήσαμεν ἀμέσως, χωρὶς νὰ τὸν δώσωμεν καιρὸν νὰ στοχασθῇ καθ' ἑαυτὸν ἢ νὰ συμβουλευθῇ μὲ ἄλλους περὶ ἡμῶν.

Ἔκοψαν τώρα δρόμον δι' ἐρήμου δάσους ἕως εἰς Ἀναροδβύῤῥον, ὅπου ἐκατοίκουν ὄχι Ταπροβαναῖοι, ἀλλὰ φυλή τις ἐκ τοῦ Μαλαβαρικοῦ παραλίου, οἵτινες οὐδέποτε εἶχαν ἰδεῖν λευκὸν ἄνθρωπον. Ἐδῶ ἐφέρθησαν ἔμπροσθεν τοῦ κυβερνήτου, τὸν ὁποῖον ἠπάτησαν μὲ τὴν συνήθη ἐπιτηδειότητα, ἔτι προσποιούμενοι ὅτι μόνον σκοπὸν εἶχαν ν' ἀγοράσωσι ξηρὸν κρέας διὰ τὰ ἐνδότερα. Εἰς τὸν τόπον τοῦτον ἦσαν προχωρημένοι ἑκατὸν μίλια εἰς τὴν ὁδοιπορίαν των. Ὁ μὲν Στέφανος ἐκάθισεν εἰς τὴν πόλιν, ὁ δὲ Νὸξ, λέγων ὅτι ζητεῖ ἐλάφεια κρέατα, τὰ ὁποῖα ἔτυχαν νὰ ἦναι δυσεύρετα τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, περιεφέρετο ἐκ τόπου εἰς τόπον, καὶ ἐπρομηθεύθη κάμποσον ὀρύζιον, χύτραν χαλκίνην διὰ νὰ τὸ βράζωσιν, ὀλίγον κρέας, καί τινα δέρματα πρὸς

* Τὸ ξηρὸν τοῦτο κρέας εἶναι ὡς ἐπιτοπλεῖστον τῶν δορκάδων, αἵτινες φονεύονται εἰς τὰς πεδινὰς χώρας ὑπὸ τῶν Βαδδῶν· ταριχεύουν δὲ αὐτὸ ἢ ξηραίνοντές το εἰς τὸν ἥλιον, ἢ βάλλοντές το εἰς κοίλωμά τι δένδρου, τὸ ὁποῖον κοίλωμα ἀλείφουν προηγουμένως μὲ μέλι, ἔπειτα δὲ κλείουν τὸ ἄνοιγμα μὲ πηλόν. Οἱ Βάδδαι, ἢ ἀγριάνθρωποι, οὐδέποτε μαγειρεύουν τὸ ξηρὸν τοῦτο κρέας, ἀλλὰ τὸ σκεπάζουν μὲ μέλι, καὶ τὸ τρώγουν ὠμόν.

κατασκευὴν σανδάλων. Ἀφοῦ ἐδαπάνησαν οὕτω τρεῖς ἡμέρας μὲ ἄκραν ὑπομονὴν, ἐξεκίνησαν ἀπαρατήρητοι καὶ ἀνύποπτοι. Εἶχαν μὲν εὑρεῖν τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν εἰς Ἰαφναπατὰν, καὶ ἄλλο τι Ὀλλανδικὸν κατάστημα, ἀλλὰ τὴν ἐφύλατταν ἀγρύπνως οἱ Ταπροβαναῖοι. Ἀσφαλέστερον τοὺς ἐφάνη νὰ ὑπάγωσι κατευθεῖαν διὰ τοῦ δάσους, ὁδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης· ἀλλ' ἡ γῆ ἦτο κατάξηρος, καὶ ἐφοβοῦντο μὴ χαθῶσιν ἀπὸ τὴν δίψαν, ἐὰν ὑπηγάιναν ἐκεῖθεν. Τέλος, ἀπεφάσισαν, ὡς ὀλιγώτερον κινδυνῶδες, ν' ἀκολουθήσωσι τὸν δρόμον ποταμοῦ τινὸς, τὸν ὁποῖον εἶχαν ἰδεῖν μεταξὺ Κολλιβίλλας καὶ Ἀναροδβύῤῥου, εὐλόγως συμπεράναντες ὅτι πρέπει νὰ ῥέῃ εἰς τὴν θάλασσαν. Πρὸς τοῦτο, ἐχρειάζετο νὰ ὀπισθοδρομήσωσι μίλια τινά· ἀνέβαλαν δὲ τὴν ἀναχώρησιν αὐτῶν μέχρι νυκτὸς, ἐξεύροντες ὅτι κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην φοβούμενοι τἄγρια θηρία οἱ ἐντόπιοι δὲν ἐτόλμων νὰ περιφέρωνται ἔξω. Ἦτο δὲ Κυριακὴ, 12η Ὀκτωβρίου, καὶ τὸ φεγγάριον δεκαοκτὼ ἡμερῶν. Ἐλογαρίαζαν ὅτι αἱ ζωοτροφίαι, τὰς ὁποίας εἶχε προβλέψειν ὁ Νὸξ, ἤθελαν τοὺς βαστάξειν δέκα ἡμέρας. 'Τὰ ὅπλα μας,' λέγει ὁ Ῥοβέρτος, 'ἦσαν διὰ καθένα ἀξινίδιον προσκολλημένον εἰς μακρὰν βακτηρίαν, καὶ μία καλὴ μάχαιρα εἰς τὴν μέσην μας, τὰ ὁποῖα, σὺν Θεῷ, ἤρκουν διὰ νὰ ὑπερασπισθῶμεν ἀπὸ τὰς προσβολὰς εἴτε τίγρεως, εἴτε ἄρκτου· ὅσον δὲ δι' ἐλέφαντας, εἰς αὐτοὺς δὲν δύναται κἀνεὶς ν' ἀντισταθῇ· ἡ καλητέρα ὑπεράσπισις εἶναι νὰ φεύγῃ.' Διὰ σκηνὰς ἔφεραν δύο μεγάλα Ταλιπάτινα* φύλλα, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζονται διὰ τοῦτο γενικῶς οἱ Ταπροβαναῖοι, ὡς καὶ δι' ἀλεξίβροχα (umbrella).

Φθάσαντες εἰς τὸν ποταμὸν, μετέβησαν ἐκ τῆς ὁδοῦ εἰς τὰ πλησίον αὐτοῦ ἄγρια δάση. Ἐπρόσεχαν δὲ νὰ μὴ πατῶσιν ἐπὶ ἄμμου ἢ μαλακῆς γῆς, καὶ ὅτε ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ πράττωσιν οὕτω, ἔδευαν ὀπισθοβατικῶς, ὥστε τὸ ἴχνος τῶν ποδῶν αὐτῶν νὰ ἐμφανίζῃ ὅτι εἶχαν ὑπάγειν κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν. Ἐξηκολούθουν δὲ τὴν ὁδοιπορίαν ἑωσοῦ ἐσκοτείνιασε, καὶ τότε, παρ' ἐλπίδα, τοὺς ἐπίασε βροχή. Πρὸς σκέπην ἔστησαν τὰ δύο ταλιπάτινα φύλλα, καὶ ἄναψαν φωτίαν· οὕτω δὲ ἀνεπαύθησαν ἑωσοῦ ἀνέτειλεν ἡ σελήνη. Ἕως τώρα εἶχαν ὁδοιπορήσειν ἐξυπόλυτοι· ἀλλὰ μέλλοντες ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ προπατῶσι διὰ νυκτὸς, καὶ εἰς τραχέα δάση, ἔδεσαν τοὺς πόδας μὲ τὰ δέρματα, τὰ ὁποῖα δι' αὐτὸ τοῦτο εἶχε προαγοράσειν ὁ Ῥοβέρτος.

Μολονότι τὰ πυκνὰ δένδρα ὀλίγον μόνον σεληνιακὸν φῶς ἐσυγχώρουν νὰ εἰσέρχεται, ὁ Νὸξ, μ' ὅλον τοῦτο, καὶ ὁ συνοδίτης αὐτοῦ ἐπροπάτουν τρεῖς τέσσαρας ὥρας, ἑωσοῦ ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ σταθῶσιν εἷς μόνος ἐλέφας, τὸν ὁποῖον δὲν ἠμπόρουν νὰ ἐκφοβίσωσιν. Ὅθεν ἄναψαν πάλιν φωτίαν. Τὰ χαράγματα, ὁ ἐλέφας εἶχε φύγειν, ἡ δὲ πέριξ αὐτῶν ἐρημία ἐφαίνετο ὡς νὰ μὴν εἶχε πατηθῆν ἀπὸ ἀνθρώπου πόδα. Μετ' ὀλίγον, ὅμως, ἐμβῆκαν ἀπροσδοκήτως εἰς κατοικημένην περιοχὴν, καὶ διὰ νὰ μὴν ἴδωσιν αὐτοὺς οἱ ἐντόπιοι, ἔμειναν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν κρυμμένοι εἰς κοῖλόν τι δένδρον. Εὐθὺς ἀφοῦ ἐνύκτωσε πάλιν, ἐξεκίνησαν· πλὴν εὐθὺς σχεδὸν, ἀκούσαντες φωνὰς ἀνθρώπων κατόπιν των, ἐνόμισαν ὅτι διώκονται, καὶ ἤρχισαν νὰ τρέχωσιν· 'ἀλλὰ, τέλος,' λέγει ὁ Ῥοβέρτος, 'ἠκούσαμεν ἐλέφαντας ὄπισθέν μας, μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν φωνῶν· ἐγνωρίσαμεν δ' αὐτοὺς ἀπὸ τὸν θόρυβον καὶ κρότον τῶν συντριβομένων κλάδων καὶ δενδρυδίων, τὰ ὁποῖα κατασπῶντες τρώγουν. Οἱ ἐλέφαντες οὗτοι ἦσαν καλλίστη φυλακὴ ὄπισθέν μας· εἰς ἐμὲ ἐφαίνοντο καθὼς τὸ μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ Αἰγυπτίων σκότος· ἐπειδὴ καλῶς ἐγνωρίζαμεν, ὅτι δὲν ἤθελαν τολμήσειν οἱ ἄνθρωποι νὰ προχωρήσωσιν, ἐνόσῳ ἤκουαν ἐλέφαντας ἔμπροσθέν των.'

Τὴν νύκτα ἐκείνην ἔστησαν τὰ φύλλα των εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ ποταμοῦ, ἔβρασαν ὀρύζιον, ἔψησαν ὀλίγον κρέας, καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον ἐκοιμήθησαν ἀταράχως μερικὰς ὥρας.

Ὅτε διέχυσε τὸ ἱλαρὸν αὐτῆς φῶς ἡ σελήνη, ἤρχισαν ἐκ νέου τὴν δύσκολον πορείαν. Τίποτέ πλέον δὲν εἶχαν νὰ φοβῶνται ἀπὸ τοὺς Ταπροβαναίους, περάσαντες τὴν χώραν αὐτῶν· ἀλλ' εἶχαν φθάσειν εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Βαδδῶν, ἀγριανθρώπων, οἵτινες ἔζων ἀπὸ τὸ κυνήγιον, καὶ οἵτινες, πιθανώτατον, ἤθελαν τοξεύσειν αὐτοὺς μὲ βέλη, ἐὰν τοὺς ἀπήντων. Μίαν φορὰν περὶ τὸ μεσημέριον ἔλειψεν ὀλίγον νὰ τοὺς ἀνακαλύψωσιν ἄγριαί τινες γυναῖκες καὶ τέκνα, τὰ ὁποῖα ἦλθαν νὰ λουσθῶσιν εἰς τὸν ποταμὸν, πλησίον τοῦ βράχου, ὅπου οἱ φυγάδες μας ἀνεπαύοντο.

Ἀπὸ τὴν Κυριακὴν ἕως τὴν Πέμπτην ὡδοιποροῦσαν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, 'ὅστις,' λέγει ὁ Ῥοβέρτος, 'ἐγύριζε καὶ ἐστράβονε παραπολύ. Εἴς τινα μέρη ἐπροβαίναμεν εὐκόλως, ὀλίγους θάμνους καὶ ἀκάνθας ἀπαντῶντες· εἰς ἄλλα δὲ ἦτο μία πλησμονὴ, ὥστε οἱ ὦμοι καὶ οἱ βραχίονές μας καταιματώθησαν, σχεσθέντες δεινῶς· καθότι δὲν εἴχαμεν ἐπάνω μας εἰ μὴ πανίον τι περὶ τὴν μέσην, τὰς ζωοτροφίας ἐπὶ τῶν ὤμων, εἰς δὲ τὰς χεῖρας ταλιπάτινον φύλλον καὶ ἀξίνην.

Πολλάκις ἀποροῦσαν, εἰς τὴν σύῤῥοην ἄλλων ποταμῶν, ποῖον ῥυάκιον ν' ἀκολουθήσωσι. Τὴν Πέμπτην μετὰ τὴν μεσημβρίαν, περάσαντες ποταμόν τινα, ἐμβῆκαν πάλιν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Μαλαβαρικῆς ἀποικίας. Ἀπὸ τὸ μέρος τοῦτο ἦσαν τὰ δάση ὅλως ἀδιαπέραστα, ὥστε εὑρέθησαν ἠναγκασμέναι νὰ σύρωνται κατὰ τὸ πετρῶδες ῥεῖθρον τοῦ ποταμοῦ, ὅπου ἦτον ὀλίγον μὲν ὕδωρ, ἀλλὰ πλῆθος φοβερὸν κροκοδείλων, καὶ ἄρκτων, ἀγρίων βουβάλων, καὶ ἐλεφάντων, τὰ ὁποῖα ἤρχοντο ἀδιακόπως νὰ πίωσιν ἢ νὰ λουσθῶσι.

* Ἡ Ταλιπατέα εἶναι εἶδος φοίνικος, ὅστις ἀναβαίνει κατ' εὐθεῖαν, καὶ ὑψοῦται τὰ μέγιστα. Τὰ πλατέα φύλλα της, ἀφοῦ ξηρανθῶσιν, εἶναι δυνατὰ, καὶ ὑπερβολῇ ἐλαστικά. Ἐμποροῦν δὲ νὰ ἐξαπλωθῶσιν ἢ νὰ κλεισθῶσιν, ὡς ῥιπίδιον. Ἀνοικτὰ μὲν, σκεπάζουν ἀπὸ τὸν ἥλιον ἢ τὴν βροχὴν δέκα ἢ δεκαπέντε ἀνθρώπους, κλεισμένα δὲ μόλις εἶναι παχύτερα ἀπὸ ἀνδρὸς βραχίονα, καὶ ἐλαφρότατα.

Μολονότι οἱ ἄνθρωποι τοῦ τόπου, εἰς τὸν ὁποῖον τώρα εἶχαν ἐμβῆν, ἐπλήρωναν δόσιμον εἰς τοὺς Ὁλλανδοὺς, ὁ Νὸξ ὅμως ἐγνώριζεν ὅτι ἔκλιναν μᾶλλον πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Κάνδης, καὶ ἐφοβεῖτο πᾶσαν στιγμὴν μὴ πιάσωσιν αὐτὸν καὶ τὸν Στέφανον, καὶ τοὺς στείλωσιν ὀπίσω, ὕστερον ἀπὸ τόσα καὶ τόσα κατορθώματα καὶ τόσας καὶ τόσας κακοπαθείας.

Ἀλλὰ κατ' εὐτυχίαν ψυχὴ δὲν τοὺς ἴδεν ἕως τὴν Παρασκευὴν μετὰ τὴν μεσημβρίαν. Τότε ἀπήντησαν ἀπροσδοκήτως δύο Βραχμᾶνας ἢ ἱερεῖς, καθημένους ὑπὸ δένδρον, καὶ βράζοντας ὀρύζιον· εἰς τούτους ἐπρόσφεραν οἱ φυγάδες μας ὅλον τὸ ἀργύριον ὅσον εἶχαν (ὡς εἰκοσιπέντε γρόσια), ἓν κόκκινον φέσιον, καὶ μίαν μάχαιραν, μὲ συμφωνίαν νὰ τοὺς δείξωσι τὸν δρόμον εἰς τὸ πλησιέστερον Ὁλλανδικὸν κατάστημα· οἱ Βραχμᾶνες ἐδέχθησαν μὲν τὰ χαρίσματα, ἀλλὰ τὴν εὐεργεσίαν ἢ δὲν ἤθελαν ἢ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐκτελέσωσι.

Ὅτε οἱ Βραχμᾶνες τοὺς ἀφῆκαν, ἐξηκολούθουν τὸν δρόμον αὐτῶν κάτω τῆς τραχείας κοίτης τοῦ ποταμοῦ, ὡς ἀρχήτερα· ἀλλ' ἐκινδύνευσαν μεγάλως ταύτην τὴν νύκτα ἀπὸ ἐλέφαντας, οἵτινες ἦσαν τόσον πολυπληθεῖς καὶ ἄφοβοι, ὥστε ἡ πυρκαϊὰ τὴν ὁποίαν ἄναψαν διόλου δὲν ἐμπόδιζεν αὐτοὺς νὰ πλησιάζωσιν. Ἦσαν ὑπόχρεοι ἀδιακόπως νὰ ῥίπτωσι δαυλοὺς ἐπάνω των κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν.

Ἀλλ' οὗτος ἦτον ὁ ἔσχατος κίνδυνος τῶν γενναιοκάρδων τούτων ἀνδρῶν εἰς τὴν θαυμάσιον ταύτην φυγήν. Τὴν ἐφεξῆς πρωΐαν ἔφθασαν εἰς ἐπίπεδον καταπράσινον γῆν, καὶ μετ' ὀλίγον ἀπήντησαν ἐντόπιον εἰς τὴν δούλευσιν τῶν Ὁλλανδῶν, ὅστις τοὺς εἶπεν ὅτι ὅλος ὁ τόπος ἐκεῖνος ὑπέκειτο εἰς τοὺς Εὐρωπαίους, ὅτι ἀπεῖχαν ἓξ μόνον μίλια ἀπὸ τὸ εἰς Ἀῤῥέπαν Ὁλλανδικὸν φρούριον, καὶ ὅτι ἦσαν ἔξω παντὸς κινδύνου.

Τότε ἀνέβησαν μὲ θάῤῥος εἴς τινα χωρία τῶν ἐντοπίων, καὶ, ὁδηγούμενοι ἀπὸ ἓν εἰς ἄλλο, ἔφθασαν, τέλος, εἰς τὸ φρούριον· 'περὶ τὰς τέσσαρας ὥρας,' λέγει ὁ Νὸξ, 'Σάββατον μετὰ τὴν μεσημβρίαν, Ὀκτωβρίου 18ην, 1679· τὴν ὁποίαν ἡμέραν ὁ Θεὸς νὰ μᾶς ἀξιώσῃ μὲ τὴν χάριν του ποτὲ νὰ μὴ λησμονήσωμεν, ἐπειδὴ κατ' αὐτὴν εὐδόκησε νὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ αἰχμαλωσίαν τόσον πολυχρόνιον, δεκαεννέα ἐτῶν, ἓξ μηνῶν, καὶ ἡμερῶν·—ὅτε ἠχμαλωτίσθην, ἤμην δεκαεννέα χρόνων, ἔμεινα δ' ἐπὶ τῶν ὀρέων μεταξὺ τῶν Ἐθνικῶν ἐκεῖ ἔγινα ὀκτὼ καὶ τριάκοντα.'

Εἰς τὸ φρούριον ὑπεδέχθησαν αὐτοὺς μὲ ἔκπληξιν καὶ μεγίστην εὔνοιαν οἱ Ὁλλανδοὶ, οἵτινες τοὺς ἀπέστειλαν τὴν ἐπαύριον εἰς τὸ ἄλλο αὐτῶν κατάστημα εἰς Μανάαρ. Πρῶτοι νὰ τοὺς δεξιωθῶσιν εἰς Μανάαρ ἦσαν Σκῶτος καὶ Ἰρλανδὸς στρατιώτης, εἰς τὴν δούλευσιν τῆς Ὁλλανδίας, οἵτινες ἐπῆραν αὐτοὺς εἰς τὰ ἴδιά των καταλύματα, καὶ τοὺς ἐπεριποιήθησαν μὲ ἄκραν φιλοξενίαν. Ὅλοι τοῦ τόπου οἱ κάτοικοι συνελέγοντο νὰ τοὺς ἴδωσιν ὡς ἀνθρώπους, οἵτινες εἶχαν θαυματουργήσειν.

Μολονότι κατὰ τὸ διάστημα τῆς πολυπόνου πορείας των ἐχαίροντο καλλίστην ὑγείαν, τρεῖς ὅμως ἡμέρας μετὰ τὸ φθάσιμον αὐτῶν εἰς Μανάαρ ἔπεσεν ὁ Στέφανος τόσον βαρέα, ὥστε ὁ Ῥόβερτος ἐφοβήθη πολὺ μὴ τὸν χάσῃ. Ὁ Στέφανος ὅμως ἀνέλαβε, καὶ οἱ δύο φίλοι ἐντάμα μετεφέρθησαν ἐπὶ Ὁλλανδικοῦ πλοίου εἰς Κόλομβον, κ' ἐκεῖθεν εἰς Βαταυΐαν. Εἰς Βαταυΐαν ἐπῆρεν αὐτοὺς Ἀγγλικὸν ἐμπορικὸν πλοῖον, τὸ ὁποῖον τοὺς μετεκόμισεν εἰς Βαντάμ, ὅπου 'ηὗραν τὸ καλὸν πλοῖον Καίσαρα ἕτοιμον διὰ τὴν Ἀγγλίαν, τὴν φιλτάτην πατρίδα των, καὶ τὸν πολυπόθητον λιμένα.'

Ἓν ἔτος μετὰ τὸ εἰς Ἀγγλίαν εὐόδιόν του ἐδημοσίευσεν ὁ Ῥοβέρτος ἱστόρημα τῆς Ταπροβάνης καὶ τῶν τυχῶν αὐτοῦ. Ἀπήλαυσε δὲ μεγίστην ὑπόληψιν τὸ σύγγραμμά του· πάραυτα μετεφράσθη εἰς τὸ Γαλλικὸν καὶ Ὁλλανδικὸν, καὶ διαμένει ἀκόμη ὡς ἡ πλέον ἐντελὴς καὶ πνευματώδης περιγραφὴ τῆς Ταπροβάνης. Ἐσχάτως μετετυπώθη. Τῷόντι εἶναι θαυμαστὸν βιβλίον, καὶ μάλιστα ὅταν στοχασθῶμεν τὴν ἀνατροφὴν καὶ τὰς περιστάσεις τοῦ πτωχοῦ αἰχμαλώτου. Τὴν φυσικὴν ἱστορίαν τῆς νήσου, τὴν κυβέρνησιν, τοὺς νόμους, τὰ ἤθη καὶ ἔθη, τὴν γεωργίαν, καὶ πᾶν ἄλλο ἀξιοπερίεργον, περιγράφει λεπτομερῶς καὶ ἀ κ ρ ι β ῶ ς. Λέγομεν ἀ κ ρ ι β ῶ ς, εἰς καλὰς βάσεις ἐπιστηριζόμενοι· διότι Ἄγγλοι, πολλὰ ἔτη διατρίψαντες εἰς Ταπροβάνην, καὶ τὴν πρώτην Ἀγγλικὴν ἐκστρατείαν συνοδεύσαντες εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς νήσου, βεβαιόνουν ὅτι εὕρηκαν τὰ πάντα ἀπαραλλάκτως καθὼς τὰ εἶχε περιγράψειν ὁ Ῥοβέρτος· καὶ ὅτι μετὰ πολλὰς ἐρεύνας καὶ μακροχρόνιον τοῦ τόπου γνώρισιν ἦσαν πληροφορημένοι, ὅτι οὐδὲν ἠμπόρει νὰ διορθωθῇ, ὀλιγώτατον δὲ νὰ προστεθῇ, εἰς ὅσα ἔγραψε περὶ αὐτῆς ὁ ταπεινὸς ναύτης.

Τὸ 1819 τρεῖς Ἄγγλοι ἀξιωματικοὶ ἐπεσκέφθησαν τὴν Ἐλλεδάτην, ὅπου διέτριψε τόσους χρόνους ὁ Ῥοβέρτος, καὶ ὅθεν κινήσας ἐξέφυγε. Τὸ χωράφιον αὐτοῦ, τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον ἐκατοίκει, τὸ εὕρηκαν εὐκόλως· ἀλλ' αἱ οἰκίαι τῆς Ταπροβάνης, ἀπὸ λάσπην καὶ σπάρτους ὡς ἐπιτοπλεῖστον οἰκοδομούμεναι, φθείρονται ταχέως ἀπὸ τοὺς ἀνέμους καὶ τὰς βροχὰς, ὅταν παραιτηθῶσιν. Οὐδὲν ἴχνος τῆς κατοικίας του δὲν ἔμενεν, ἀλλ' αὐτὸς διετηρεῖτο ἐκ παραδόσεως εἰς τὴν μνήμην τῶν πτωχῶν Ταπροβαναίων τῆς γειτονίας, οἵτινες εἶπαν εἰς τοὺς Ἄγγλους ἀξιωματικοὺς, ὅτι λευκὸς καὶ κ ά λ λ ι σ τ ο ς ἄ ν θ ρ ω π ο ς ἐκατοίκει πρὸ πολλοῦ, διὰ πολλοὺς χρόνους, εἰς Ἐλλεδάτην.

ΕΑΝ οἱ ἄνθρωποι εὐχαριστοῦντο νὰ πλουταίνωσιν ὀλίγον τι βραδύτερον, ἤθελαν πλουταίνειν πολὺ ἀσφαλέστερον. Ἐὰν δὲν ἔμβαιναν εἰς ἄλλας ἐπιχειρήσεις παρὰ τὰς ἀναλόγους μὲ τὰ κεφάλαιά των, ἤθελαν ὑπόκεισθαι πολὺ ὀλιγώτερον εἰς τὸ νὰ ζημιόνωνται. Ὁ ζητῶν ὑπερβολικὰ κέρδη τρέχει πάντοτε καὶ μεγάλους κινδύνους.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΩΝ ΖΥΓΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΡΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΖΥΓΙΩΝ.		Ἀγγλικὰ Σιτάρια.	Ἀριθ. ἴσος μὲ 100 λίτρας Ἀγγλικάς.
Ἀγγλία	Λίτρα*	7,000	100·000
Ἀμστελόδαμον	Λίτρα	7,625	91·803
Γαλλία	Λίτρα Συνήθης	7,717	90·708
	Κιλόγραμμον	15,434	45·354
Μόναχον	Λίτρα	8,656	80·868
Προυσσία	Λίτρα	7,218	96·979
Ῥώμη (Νεωτέρα)	Λίτρα	5,234	133·741
Ῥώμη (Ἀρχαία)	Λίτρα	5,174	135·291
Ῥωσσία	Λίτρα	6,318·5	110·785
Ἱσπανία	Λίτρα	7,101	98·577
Σβεκία	Λίτρα	6,563	106·658
Βιέννα	Λίτρα	8,645	80·972

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗ ΜΕΤΡΑ ΜΗΚΟΥΣ.		Ἀγγλικοὶ Δάκτυλοι†.	Ἀριθ. ἴσος μὲ 100 Ἀγγλ. πόδας.
Ἀγγλία	Ποὺς	12·00	100·000
Ἀμστελόδαμον	Ποὺς	11·41	105·171
Γαλλία	Ποὺς Βασιλικὸς	12·78	93·896
	Μέτρον	39·37	30·480
Μόναχον	Ποὺς	11·37	105·540
Προυσσία	Ποὺς Ῥηνολανδικὸς	12·35	97·166
Ῥώμη (Ἀρχαία)	Ποὺς	11·60	103·448
Ῥώμη (Νεωτέρα)	Ποὺς	11·72	102·389
Ῥωσσία	Ποὺς	13·75	87·272
Ἱσπανία	Ποὺς	11·12	107·913
Σβεκία	Ποὺς	11·68	102·739
Βιέννα	Ποὺς	12·45	96·385

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΜΗΚΟΥΣ.		Ἀγγλικαὶ Ὑάρδαι.	Ἀριθ. ἴσος μὲ 100 Ἀγγλ. μίλια.
Ἀγγλία	Μίλιον	1,760	100·000
	Μίλιον γεωγραφικὸν	2,025	86·913
Ἰρλανδία	Μίλιον	2,240	78·571
Σκωτία	Μίλιον	1,984	88·709
Γαλλία	Χιλιόμετρον	1,093	161·024
	Λεύγα ταχυδρομικὴ	4,263	41·285
	Λεύγα θαλάσσιος ($\frac{1}{20}$ μοίρας)	6,076	28·966
Γερμανία	Μίλιον γεωγραφικὸν	8,101	21·725
	Μίλιον μακρὸν	10,126	17·381
	Μίλιον βραχὺ	6,859	25·659
Ὀλλανδία	Μίλιον	8,101	21·725
Προυσσία	Μίλιον	8,237	21·367
Ῥώμη (Νεωτέρα)	Μίλιον	1,628	108·108
Ῥώμη (Ἀρχαία)	Μίλιον	1,611	109·249
Ῥώμη	Μίλιον γεωγραφικὸν	2,025	86·913
Ῥωσσία	Βέρστιον	1,167	150·814
Ἱσπανία	Λεύγα κοινὴ	7,416	23·732
	Λεύγα δικαστικὴ	4,635	37·972
Σβεκία	Μίλιον	11,700	15·042

* Ἡ Ἀγγλικὴ λίτρα περιέχει σχεδὸν $145\frac{1}{2}$ Τουρκικὰ δράμια· 1 ὀκᾶ = $2\frac{3}{4}$ λίτρας· ὀκάδες $40\frac{3}{4}$ ἰσοδυναμοῦν μὲ 112 Ἀγγλικὰς λίτρας.

† Ὁ κοινὸς Τουρκικὸς πῆχυς συνίσταται ἀπὸ 27 Ἀγγλικοὺς δακτύλους· ἡ Ἀγγλικὴ Ὑάρδα περιέχει 36 δακτύλους, ἤτοι $1\frac{1}{3}$ πῆχυν.

ΓΗΣ ΜΕΤΡΑ ΤΕΤΡΑΓΩΝΙΚΑ		Ἀγγλικαὶ τετραγωνικαὶ Ὑάρδαι.	Ἀριθ. ἴσος μὲ 10 Ἀγγλ. Στρέμματα.
Ἀγγλία	Acre	4,840	10·000
Σκωτία	Acre	6,150	7·869
Ἰρλανδία	Acre	7,840	6·173
Ἀμστελόδαμον	Morgen	9,722	4·978
Γαλλία	Hectare	11,960	4·046
Προυσσία	Morgen	3,053	15·853
Ῥώμη (Νεωτέρα)	Pezza	3,158	15·196
Ῥώμη (Ἀρχαία)	Jugerum*	3,093	15·648
Ῥωσσία	Dessetina	13,066·6	3·704
Ἱσπανία	Fanegada	5,500	8·800
	Arranzada	4,623	10·469
Σβεκία	Tunneland	5,900	8·203
Βιέννα	Joch	6,889	7·025

* Δύο τρίτα τοῦ στρέμματος ἐξισοῦνται περίπου μὲ τῶν Ῥωμαίων τὸ Jugerum.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ,
ΩΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΘΕΩΡΟΥΜΕΝΗΣ.

Αἱ Γραφαι, καὶ ὡς ἀνθρώπινον μόνον σύγγραμμα, εἶναι μεγίστης προσοχῆς ἄξιαι· εἰς ἀπόδειξιν τούτου ἠδυνάμην νὰ φέρω πολυαρίθμους μαρτυρίας σοφωτάτων ἀνδρῶν· ἀλλ' ἀρκοῦμαι εἰς μίαν μόνην, τὴν τοῦ Ἱππέως Γυλιέλμου Ἰώνου, ἀνδρὸς, λέγει ὁ πολυμαθὴς αὐτοῦ βιογράφος, ὅστις διὰ σπανίων νοερῶν προτερημάτων ἀπέκτησε τοσαύτας γνώσεις τεχνῶν, ἐπιστημῶν, καὶ γλωσσῶν, ὅσας ὀλιγώτατοι μὲν ἄλλοι ἀπέκτησαν, οὐδεὶς δὲ ὑπερέβη. 'Ἐπιμελῶς καὶ τακτικῶς ἐξετάσας τὰς ἁγίας Γραφὰς,' λέγει ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ, 'εἶμαι γνώμης, ὅτι περιέχουν πλειότερον ὕψος, καθαρωτέραν ἠθικὴν, ἀξιολογωτέραν ἱστορίαν, καὶ ὡραιοτέραν εὐγλωττίαν, παρ' ὅσα δύναταί τις νὰ συνάξῃ ἀπ' ὅλα τὰ λοιπὰ βιβλία, εἰς ὁποιανδήποτε γλῶσσαν καὶ ἂν ἐγράφησαν.' Πόσον δὲ ἦτον ἱκανὸς νὰ κάμῃ τὴν παρατήρησιν ταύτην, καὶ πόσον ἐσήμαινεν εἰς τὰ χείλη αὐτοῦ, ἐμπορεῖ τις νὰ συμπεράνῃ ὅταν μάθῃ, ὅτι ἐγνώριζεν εἰκοσιοκτὼ διαφόρους γλώσσας, καὶ ὅτι εἶχεν ἀναγνώσειν τὰ καλήτερα τῶν εἰς τὰς περισσοτέρας αὐτῶν ἐκδοθέντων συγγραμμάτων. Περιττὸν εἶναι νὰ προσθέσω, ὅτι ὁ κατὰ τὴν γνώμην τοιούτου ἀνδρὸς ἀνώτερος ὅλων ὁμοῦ τῶν ἄλλων βιβλίων τόμος δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἦναι τόσον ἄνοστος καὶ ἄχαρις, ὅσον τινὲς φαντάζονται· ὅτι δὲ τοῦ ἐπαίνου τούτου, ἂν καὶ μεγάλου, δὲν εἶναι κατ' οὐδὲν ἀνάξιος, ἤθελεν εἶσθαι εὔκολον ν' ἀποδείξω διὰ καταλλήλων ἐξ αὐτοῦ ἀποσπασμάτων. Ἀλλὰ τὸ μὲν ἠθικὸν, ἡ εὐγλωττία, καὶ τὸ ὕφος του εἶναι τόσον πρόδηλα, καὶ τόσον γενικῶς ὁμολογούμενα, ὥστε δὲν ἔχουν διασαφηνίσεως χρείαν. Ἐὰν δέ τινες νομίζωσιν, ὅτι ὑπερετίμησε τοῦ βιβλίου τούτου τὰς ἱστορικὰς εἰδοποιή-

σεις, παρακαλοῦμεν αὐτοὺς νὰ τὸ ἀναγνώσωσι μετὰ προσοχῆς· ἐξαιρέτως δὲ νὰ στοχασθῶσιν ὁποίαν βοήθειαν παρέχει πρὸς ἐξήγησιν πολλῶν ἄλλέως ἀνεξηγήτων φαινομένων, φυσικῶν, πολιτικῶν, καὶ ἠθικῶν. Αὐτὸ εἶναι τὸ μόνον βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἱκανῶς ἐξηγεῖ, ἢ ἐπαγγέλλεται νὰ ἐξηγῇ, τὴν εἰς τὸν κόσμον εἰσαγωγὴν τοῦ ἠθικοῦ καὶ φυσικοῦ κακοῦ, καὶ τὴν ἐπακόλουθον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους παροῦσαν κατάστασιν. Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο εἴμεθα ὑπόχρεοι δι' ὅλας ὅσας ἔχομεν εἰδήσεις περὶ τῶν γεννητόρων τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ περὶ τῶν πρώτων τοῦ κόσμου αἰώνων· διὰ τὴν ἐξήγησιν πολλῶν ἀξιοσημειώτων παραδόσεων, αἵτινες ἐκτεταμένως ἐπεκράτησαν· καὶ διὰ σχεδὸν πᾶν ὅ,τι ἐξεύρομεν περὶ πολλῶν ποτὲ ἀκμαζόντων ἐθνῶν, καὶ μάλιστα τῶν Ἰουδαίων. Ἀπὸ τὴν βίβλον ταύτην βοηθούμενοι, ἐξηγοῦμεν τὸ πλῆθος τῶν γλωσσῶν, τὴν ἐξευτελισμένην τῶν Ἀφρικανῶν κατάστασιν, τῶν θυσιῶν τὴν ἀρχὴν καὶ παγκόσμιον ἐπικράτησιν, καὶ ἄλλα πολλὰ ὄχι ὀλιγώτερον προσοχῆς ἄξια. Ἐνῷ δ' αἱ Γραφαὶ ῥίπτουν φῶς εἰς τὰ ἐνταῦθα αἰνιττόμενα πράγματα, ἡ τῶν πραγμάτων ὕπαρξις, ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους, συμβάλλει νὰ στερεώσῃ τῶν Γραφῶν τὴν ἀλήθειαν καὶ ἀξιοπιστίαν.

Σιμὰ τῶν ἐσωτερικῶν τούτων ὑπεροχῶν, αἵτινες κάμνουν τὴν Γραφὴν, μόνον ὡς ἀνθρώπινον γέννημα θεωρουμένην, ἀξίαν τῆς προσοχῆς πεπαιδευμένων καὶ ἐξευγενισμένων ἀνδρῶν, ὑπάρχουν διάφοροι τυχηραὶ περιστάσεις, καθιστάνουσαι αὐτὴν μάλιστα περισπούδαστον εἰς σκεπτικοὺς νόας. Ἐκ τῶν περιστάσεων τούτων μία εἶναι τὸ π α μ π ά λ α ι ο ν αὐτῆς. Τινὰ τῶν συγκροτούντων αὐτὴν βιβλίων εἶναι ἀναμφισβητήτως τὰ παλαιότερα τῶν σωζομένων φιλολογικῶν πονημάτων· οὐδ' εἶναι ἀπίθανον, ὅτι οἱ χαρακτῆρες τοῦ Ἀλφαβήτου πρῶτον ἐχρησίμευσαν εἰς καταγραφὴν τινῶν ἀπ' αὐτὰ, καὶ ὅτι ἐγράφησαν εἰς τὴν πρώτην τῶν ἀνθρώπων γλῶσσαν. Εἶναι δὲ πρὸς τούτοις ὄχι μόνον τὸ ἀρχαιότατον βιβλίον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχαιότατον μνημεῖον τῶν ἀνθρωπίνων ἀγώνων, τὸ παλαιότατον γέννημα τοῦ ἀνθρωπίνου νοὸς, τώρα ὑπάρχον. Ἀνόμοιον μὲ τἄλλα τοῦ ἀνθρώπου ἔργα, δὲν κληρονομεῖ τὴν ἀσθένειαν αὐτοῦ. Ὅλοι τῆς παιδικῆς αὐτοῦ ἡλικίας οἱ σύγχρονοι ἐχάθησαν πρὸ πολλοῦ, κ' ἐλησμονήθησαν· ἀλλ' ὁ θαυμάσιος οὗτος τόμος ἐπιζῇ ἔτι. Ὡς αἱ μυθολογούμεναι στῆλαι τοῦ Σὴθ, αἵτινες λέγεται ὅτι κατεφρόνησαν τὸν κατακλυσμὸν, ἵσταται ἤδη αἰῶνας πολλοὺς ἀκίνητος εἰς τὸ μέσον τοῦ ῥεύματος, τὸ ὁποῖον σύρει τοὺς ἀνθρώπους μετὰ τῶν ἔργων αὐτῶν εἰς λήθην.

Ἄλλη περίστασις, διεγείρουσα κλίσιν πρὸς τὰς Γραφὰς, εἶναι ἡ κατ' αὐτῶν γενομένη βιαία καὶ ἐπίμονος ἐναντιότης. Χιλιάδας ἐτῶν ἀντεστάθη ὁ τόμος οὗτος ὄχι μόνον τὸν πανδαμάτορα χρόνον, ἀλλὰ καὶ ὅλην τὴν φυσικὴν καὶ λογικὴν τοῦ ἀνθρώπου δύναμιν. Ὑποκρινόμενοι φίλοι ἐπροσπάθησαν νὰ τὸν διαφθείρωσι καὶ προδώσωσι· βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες ἐζήτησαν νὰ τὸν ἐξορίσωσιν ἀπὸ τὸν κόσμον· αἱ τῶν μεγαλητέρων αὐτοκρατοριῶν πολιτικαὶ καὶ πολεμικαὶ δυνάμεις συνεμάχησαν διὰ τὸν ἀφανισμόν του· τοῦ διωγμοῦ αἱ πυρκαϊαὶ ἀνήφθησαν διὰ νὰ καύσωσιν αὐτὸν καὶ τοὺς φίλους του μετ' αὐτοῦ· καὶ πολλάκις ὁ θάνατος ὑπὸ φρικώδη τινὰ μορφὴν ἐχρημάτισεν ἡ μόνη ἀνταμοιβὴ εἰς ὅποιον ἤθελε προφυλάξειν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν του τὴν μανίαν. Ἔγιναν δὲ καὶ προσβολαὶ κατ' αὐτοῦ σχεδὸν ἀκατάπαυστοι δι' ὅπλων διαφόρου εἴδους· —προσβολαὶ, αἵτινες ἤθελαν εἶσθαι εἰς ὁποιονδήποτε ἄλλο βιβλίον καὶ παρὰ τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν πλέον κινδυνώδεις. Εἰς τὰς προσβολὰς ταύτας ἡ εὐφυΐα καὶ ὁ χλευασμὸς κατεδαπάνησαν ὅλα τὰ βέλη των· τὸ λογικὸν παρωδηγημένον ἐβιάσθη νὰ προσφέρῃ βοήθειαν· αἱ ὁπλοθῆκαι τῆς παιδείας ἐκενώθησαν, ὥστε νὰ ὁπλίσωσιν αὐτὸ διὰ τὴν μάχην· ζητοῦντες δὲ μέσα διὰ τὴν εὐτυχῆ τοῦ πολέμου ἐξακολούθησιν, ἐπρόσδραμαν οἱ ἐχθροὶ τῆς Γραφῆς ὄχι μόνον εἰς μακρυνοὺς αἰῶνας καὶ μακρυνοὺς τόπους, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ τῆς γῆς τὰ σπλάγχνα, καὶ εἰς αὐτὰ τῶν ἀστέρων τὰ οἰκητήρια. Ὅλων τῶν προσβολῶν τούτων τὸ ἀντικείμενον μένει, μ' ὅλα ταῦτα, ἔτι ἀβλαβές. Μολονότι ἐχλευάσθη παχυλώτερα, ἐπολεμήθη μὲ περισσοτέραν κακίαν, καὶ κατεκάη συχνότερα ὁποιασδήποτε ἄλλης βίβλου, τόσον ὅμως ἀπέχει τοῦ νὰ ἐδαμάσθη ἀπὸ τοὺς ἐχθρικοὺς ἀγῶνας, ὥστε εἶναι τώρα πιθανώτερον παρὰ ποτὲ ὅτι θέλει ἐπιζήσειν μέχρι συντελείας τῶν ἁπάντων. Ἡ βροχὴ κατέβη, οἱ ποταμοὶ ἦλθον, οἱ ἄνεμοι ἔπνευσαν, καὶ προσέπεσον αὐτῇ, ἀλλὰ δὲν πίπτει, ὅτι τεθεμελίωται ἐπὶ τὴν πέτραν.

Περιπλέον, ὁ τόμος οὗτος καθίσταται πολὺ μᾶλλον ἀξιοπερίεργος διὰ τὸ δειχθὲν πρὸς αὐτὸν σέβας, τὴν γενομένην αὐτοῦ χρῆσιν, καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ προελθοῦσαν ὠφέλειαν εἰς τοὺς σοφοὺς καὶ ἀγαθοὺς κατὰ πάντα αἰῶνα. Ἡ Γραφὴ ἐστάθη τῶν προφητῶν, τῶν ἀποστόλων, τῶν μαρτύρων, καὶ ἄλλων ἁγίων ὁ ἐκλεκτὸς σύντροφος καὶ ὁ στενώτατος φίλος· ὁ ὁδηγὸς, τοῦ ὁποίου ἠκολούθουν ἀδιστάκτως τὰς διευθύνσεις· ὁ σύμβουλος, εἰς τὰς νουθεσίας καὶ διδαχὰς τοῦ ὁποίου ἀπέδιδαν τὴν σοφίαν, τὰς ἀρετὰς, καὶ τὴν εὐδαιμονίαν των. Περὶ τῆς Γραφῆς ὁ ἐλευθερωτὴς, ὁ βασιλεὺς, ὁ γλυκὺς ψαλμῳδὸς τοῦ Ἰσραὴλ εὐφραίνετο μελετῶν νύκτα καὶ ἡμέραν· αὐτὴ τὸν ἔκαμε σοφώτερον παρὰ τοὺς διδασκάλους του, καὶ αὐτὴν περιγράφει ὡς γλυκυτέραν μέλιτος καὶ τιμιωτέραν χρυσοῦ. Χάριν αὐτῆς πολλοὶ διωκόμενοι Χριστιανοὶ, ἀφήσαντες τὴν ἰδίαν αὐτῶν πατρίδα, ἐσκήνωσαν εἰς τὴν ἔρημον. Ἐκ τῆς πηγῆς ταύτης μυριάδες τώρα εἰς τὸν παράδεισον ἀπέλαβαν τὴν ἰσχυροτάτην καὶ καθαρωτάτην παραμυθίαν· καὶ μόλις εὑρίσκεται εἷς τόπος εἰς τὸ θαυμάσιον τοῦτο βιβλίον, ὅστις δὲν ἔδωκε παρηγορίαν ἢ διδασκαλίαν εἰς χιλιάδας, ὅστις δὲν ἐβράχη μὲ δάκρυα μετανοητικῆς λύπης, ἢ εὐγνώμονος χαρᾶς, ἀπ' ὀφθαλμοὺς, οἵτινες

οὐδέποτε πλέον θέλουν κλαύσειν. Πιθανὸν ὅτι οὐδ' ἕν ἄτομον εὑρίσκεται εἰς τὴν Χριστιανικὴν ταύτην γῆν, τινὲς τῶν προγόνων τοῦ ὁποίου δὲν ἐτίμων τὴν Γραφὴν, ἐνῷ ἔζων, πλέον παρὰ ζωήν· καὶ οἵτινες δὲν ἐδέοντο θερμῶς νὰ τιμῶσιν αὐτὴν ὁμοίως καὶ οἱ ἀπόγονοί των. Χιλιάδες προσέτι ἐσφράγισαν μὲ τὸ ἴδιον αἷμα τὴν πίστιν των εἰς τὴν ἀλήθειαν αὐτῆς, ἀσμένως χύνοντές το εἰς ὑπεράσπισιν τοῦ βιβλίου, τὸ ὁποῖον, ἐνῷ τοὺς ἔφερεν εἰς τὸ μαρτύριον, τοὺς ἐνίσχυε νὰ θριαμβεύωσι κατὰ τῶν βασάνων αὐτοῦ.

Τὰ ἐξ αὐτῆς ὅμως ἀποτελέσματα δὲν περιορίζονται εἰς ἄτομα. Ἔθνη ἔγιναν ἐπίσης μέτοχα τῶν εὐεργεσιῶν της. Τὴν Γραφὴν ἔχοντες καὶ μάχαιραν καὶ ἀσπίδα οἱ πρῶτοι κήρυκες τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐξῆλθον 'νικῶντες, καὶ ἵνα νικήσωσιν.' Ὄχι ὀλιγώτερον δυνατὴ παρὰ τὴν θαυματουργὸν τοῦ Μωϋσέως ῥάβδον, μόνον ἐγγίζασα κατηδάφισε τῶν Ἐθνικῶν τοὺς ναοὺς, καὶ ἀνέτρεψε τὴν τόσους αἰῶνας ἐγειρομένην τῆς δεισιδαιμονίας καὶ εἰδωλολατρείας οἰκοδομήν. Αὐτὴ καὶ αὐτὴ μόνον εἶναι ἡ αἰτία· ὅτι ἡμεῖς δὲν προσφέρομεν τὴν λατρείαν μας εἰς εἰδώλου ναόν· ὅτι ὁ Ζεὺς, ὁ Διόνυσος, καὶ ἡ Ἀφροδίτη δὲν εἶναι οἱ θεοί μας· ὅτι μέθη καὶ ἀκαθαρσία δὲν συνιστοῦν τὴν θρησκείαν μας. Ὅπου ἐπενεργεῖ, ἐπικρατοῦν ἡ ἐγκράτεια, ἡ φιλοπονία, καὶ ἡ εὐχαρίστησις· φυσικὰ καὶ ἠθικὰ δεινὰ ἐξορίζονται ἢ σμικρύνονται· ἐκκλησίαι δὲ, νοσοκομεῖα, καὶ ἄσυλα διὰ σχεδὸν παντὸς εἴδους ταλαιπωρίαν, καλλωπίζουν τὴν γῆν, καὶ εὐφραίνουν τὸ φιλανθρωπικὸν ὄμμα. Τοιαῦτα εἶναι τὰ πρόσκαιρα ἀγαθὰ, ὅσα καὶ αὐτὴ ἡ ἀπιστία, ἐὰν εἶχεν εἰλικρίνειαν, ἤθελεν ὁμολογήσειν ὅτι ἡ Γραφὴ ἐχορήγησεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Σχεδὸν σύγχρονος μὲ τὸν ἥλιον, τὸ ἁρμοδιώτατον αὐτῆς ἔμβλημα, χύνει ὡς ὁ φωστὴρ ἐκεῖνος, ἀπαρχῆς τῆς ὑπάρξεώς της μέχρι τοῦδε, ἀδιάλειπτον φωτὸς ῥεῦμα ἐπὶ τὸν ἐσκοτισμένον καὶ ἄθλιον τοῦτον κόσμον. Τίς λοιπὸν δύναται ν' ἀμφιβάλῃ, ὅτι ὁ Δημιουργὸς τοῦ ἡλίου ἔδωκε τὴν Γραφὴν νὰ ἦναι 'λύχνος τοῖς ποσὶν ἡμῶν, καὶ φῶς ταῖς τρίβοις ἡμῶν;' Τίς βλέπων τὴν πηγὴν ταύτην ἔτι πλήρη καὶ ἐκχειλίζουσαν, μ' ὅλα τὰ πιόντα ἐκ τῶν ὑδάτων αὐτῆς ἑκατομμύρια, δύναται ν' ἀμφιβάλῃ ὅτι ἔχει ἀληθῆ, ἂν καὶ ἀόρατον, μὲ τὸν ποταμὸν ἐκεῖνον τῆς ζωῆς συνέχειαν, ὅστις ῥέει διαπαντὸς εἰς τὴν δεξιὰν τοῦ Θεοῦ;

ΟΙ ΑΡΑΒΕΣ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ, Η ΒΕΔΟΥΙΝΟΙ.

Οἱ Ἄραβες, οἱ κατοικοῦντες εἰς πόλεις, μάλιστα δὲ εἰς τὰς παραθαλασσίους, ἔλαβαν διὰ τοῦ ἐμπορίου τοσαύτην ἐπιμιξίαν μὲ ἀλλογενεῖς, ὥστε τὰ παλαιά των ἤθη καὶ ἔθη ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἐχάθησαν. Ἀλλ' οἱ καθαυτὸ Ἄραβες, οἵτινες πάντα ἐτίμησαν τὴν ἐλευθερίαν μᾶλλον τοῦ πλούτου καὶ τῆς τρυφῆς, διάγουν ὑπὸ σκηνὰς, καὶ φυλάττουν ἀκόμη τὸ πατριαρχικὸν εἶδος

τῆς κυβερνήσεως, τὰς ἕξεις καὶ τὰ ἔθιμα τῶν προγόνων των. Οὗτοι, Βεδουῖνοι λεγόμενοι, θεωροῦν μ' ἐσχάτην περιφρόνησιν τοὺς διαιτωμένους εἰς πόλεις καὶ οἴκους· ἐὰν δέ ποτε ἀναγκασθῶσιν ἀπὸ τὰς περιστάσεις νὰ διατρίψωσι καὶ αὐτοὶ πρὸς καιρὸν εἰς πόλιν, φαίνονται ἄκρως ἀνυπόμονοι νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς σκηνὰς καὶ τὰς ἐρήμους κατοικίας των. Εἶναι δὲ λησταὶ ἐξ ἐπαγγέλματος· ἀλλ' εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο δὲν προσάπτουν τὴν ἐλαχίστην ἀδικίαν ἢ ἀτιμίαν. Ἐὰν ὀνειδίσῃ τις αὐτοὺς διὰ τὰς ἁρπαγάς των, ἀπολογοῦνται τολμηρῶς, ὄχι ἔνδειαν προφασιζόμενοι, ἀλλὰ διϊσχυριζόμενοι ὅτι ἔχουν δικαίωμα ν' ἁρπάζωσιν. Εἶναι, λέγουν, οἱ κύριοι τῆς ἐρήμου, ἥτις ἐδόθη εἰς τὸν πατέρα των Ἰσμαὴλ ὡς τὸ μόνον αὐτοῦ μερίδιον· οὐδεὶς ξένος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ περνᾷ δι' αὐτῆς· ἀλλ' ὁποῖος θέλει, ἀνάγκη πᾶσα νὰ πληρόνῃ·—ὅθεν ληστεύουν καὶ φορολογοῦν τὰ κιρβάνια. Εἶναι ὅμως σπανιώτατον νὰ σφετερισθῶσιν ὅλας τὰς πραγματείας· ἐξ αὐτῶν αἱ πλειότεραι, καὶ συχνάκις αἱ πολυτιμότεραι, τοὺς εἶναι ἄχρηστοι· εὐχαριστοῦνται δὲ μὲ τροφὰς καὶ ἐνδύματα, ὅπλα καὶ ἐφίππεια, καὶ μὲ ἀργυρίου ποσότητα, τὴν ὁποίαν προσδιορίζουν νὰ συναχθῇ ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ κιρβανίου, ὡς λύτρον καὶ διὰ τοὺς ὁδοιπόρους αὐτοὺς καὶ διὰ τὰς ἐπιλοίπους πραγματείας. Ἡ ποσότης αὕτη εἶναι μὲν πολλάκις ἁδρά· ἀλλ' ἐπὶ δρόμων συχναζομένων ἀπὸ κιρβάνια, προσέχουν νὰ μὴν ἦναι τοσαύτη, ὥστε διόλου νὰ ἐμποδίζῃ πραγματευτὰς καὶ ὁδοιπόρους ἀπὸ τὸ νὰ περνῶσιν ἐκεῖθεν· καθότι ἡ πεῖρα τοὺς ἐδίδαξεν, ὅτι ἐπωφελέστερον εἶναι νὰ λαμβάνωσιν ὀλίγον ἀπὸ πολλοὺς παρὰ πολὺ ἀπὸ ὀλίγους. Συχνάκις, μ' ὅλα ταῦτα, πίπτουν εἰς καταχρήσεις τόσον ὑπερβολικὰς, ὥστε οἱ ἀξιολογώτεροι δρόμοι παραιτοῦνται διὰ χρόνους.

Εἰς τὰς ληστείας των οἱ Ἄραβες σπανίως χύνουν αἷμα, ὅταν δὲν γένῃ ἀντίστασις· τοῦτο δὲ συμβαίνει σπανιώτατα, διότι καὶ οἱ πλέον γενναῖοι τρομάζουν στοχαζόμενοι ὅτι, καὶ εἰς μόνος Ἄραψ ἐὰν χάσῃ τὴν ζωὴν αὐτοῦ, λαμβάνουν φοβερὰν ἐκδίκησιν οἱ σύντροφοί του. Ἐὰν ἡ συνοδία φαίνεται πολλὰ δυνατὴ, οἱ Βεδουῖνοι δὲν ἐπιχειροῦν νὰ τὴν ἐνοχλήσωσιν· ἐὰν δὲ ἦναι ἀσθενὴς, ὁ μόνος σωτηριώδης τρόπος εἶναι ὑποταγή. Ἡμεῖς αὐτοὶ περιωδεύσαμεν ἄοπλοι χωρὶς προσωπικὴν βλάβην· γνωρίζοντες δὲ τὸν Βεδουϊνικὸν χαρακτῆρα, δὲν ἐθαυμάσαμεν ποσῶς, ἂν καὶ ὑπερελυπήθη-

μεν, μαθόντες πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ὅτι ἀπὸ πέντε Ἄγγλους, οἵτινες ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὸ Βαγδάτιον φοβερώτατα ὡπλισμένοι, καὶ μὲ σταθερὰν ἀπόφασιν ν' ἀντισταθῶσιν, οἱ μὲν τρεῖς ἐφονεύθησαν εἰς τὸν δρόμον, οἱ δὲ λοιποὶ εὐτύχησαν νὰ σωθῶσιν, ἀφοῦ ἔχασαν πᾶν ὅ,τι εἶχαν.

Συνήθως ὁ Ἄραψ περιποιεῖται μ' εὔνοιαν καὶ φιλοξενίαν τοὺς ὁδοιπόρους, ὅσους αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐλήστευσε· τοὺς παρέχει τροφὰς καὶ παλαιὰ φορέματα, ἀφοῦ τοὺς γυμνώσῃ ἀπὸ τὰ νεώτερα ἰδικά των, καὶ ὁδηγεῖ αὐτοὺς διὰ νὰ μὴ χαθῶσιν εἰς τὰς ἄμμους τῆς ἐρημίας.

Οἱ Βεδουΐνοι δὲν ὑπετάχθησαν ποτὲ εἰς ξένους δορικτήτορας· ὀλίγαι μόνον φυλαὶ κατοικοῦσαι πλησίον τῶν μεγαλοπόλεων Βαγδατίου, Μοσοὺλ, Ὀρφᾶς, Δαμασκοῦ, καὶ Χαλεπίου, ὑπόκεινται εἰς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Τουρκίας. Ἑκάστη φυλὴ ἔχει τὸν ἀρχηγόν της· ὅταν δὲ προσβάλῃ κατ' αὐτῶν ἐχθρὸς ἀλλοεθνὴς, συνενοῦνται πολλαὶ γειτονικαὶ φυλαὶ πρὸς κοινὴν ὑπεράσπισιν. Πολεμοῦν δὲ καὶ μεταξύ των αἱ φυλαὶ αὗται, ἀλλὰ δὲν εἶναι οὔτε μακροχρόνιοι οὔτε αἱματώδεις οἱ ἀγῶνές των.

Ὁ πόλεμος εἶναι τὸ μέγα ἔργον τῶν Βεδουΐνων, ἀλλὰ συγχρόνως ἐπιμελοῦνται καὶ τὰ βοσκήματά των. Οἱ τῶν μεγάλων φυλῶν ἄρχοντες ἢ εὐγενεῖς ἔχουν πλῆθος καμήλων, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλαι χρησιμεύουν διὰ πόλεμον, ἄλλαι διὰ νὰ μεταφέρωσι τὰς πραγματείας τῶν ἐμπόρων ἀπὸ πόλιν εἰς πόλιν, καὶ ἄλλαι διὰ πώλησιν. Αἱ μικρότεραι φυλαὶ, αἱ ὀλιγώτερον πλούσιαι καὶ ἀνεξάρτητοι, βόσκουν ὡς ἐπιτοπλεῖστον πρόβατα. Τὴν γεωργίαν καὶ ἄλλας ἐπιπόνους ἐκδουλεύσεις ἀφίνουν εἰς τοὺς ὑπηκόους των, ἤτοι κοινοὺς Ἄραβας.

Τῶν Βεδουΐνων αἱ σκηναὶ κατασκευάζονται ἀπὸ χονδροειδὲς μελάγχροινον πανίον, ὑφασμένον ἀπὸ τὰς ἰδίας των γυναῖκας· τοῦτο ἐκτείνεται ἐπάνω ἑπτὰ ἢ ἐννέα πασσάλων ὀρθίως ἐμπηγμένων εἰς τὴν γῆν, τοῦ μέσου ὄντος ὑψηλοτέρου. Αἱ μεγαλήτεραι σκηναὶ σύγκεινται ἀπὸ δύο τρεῖς κατατομὰς, ὥστε νὰ ἔχωσι χωριστὰ δωμάτια διὰ τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ διὰ τὰ οἰκιακὰ ζῶα. Οἱ πένητες, οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ χορηγήσωσι τὴν δαπάνην τακτικῆς σκηνῆς, ἐξαπλόνουν κομμάτιόν τι πανίου, τὸ μεγαλήτερον ἀπ' ὅσα ἔχουν, πλησίον δένδρου τινὸς, ἢ λαμβάνουν σκέπην ἀπὸ τὸν καύσωνα καὶ τὴν βροχὴν εἰς τὰ σπήλαια τῶν βράχων. Εἰς σκηνὴν Βεδουΐνου ὑπάρχουν ὀλιγώτατα ἔπιπλα· ψάθα τις χρησιμεύει ὡς τράπεζα, καθέκλαι, καὶ κράββατος· τὰ περιπλέον ἐνδύματα φυλάττονται εἰς σάκκους. Τὰ μαγειρικὰ σκεύη εἶναι ἁπλούστατα καὶ εὐμετακόμιστα. Αἱ χύτραι εἶναι καμωμέναι ἀπὸ χαλκὸν κασσιτερωμένον· τὰ πινάκια ἐκ τῶν αὐτῶν μετάλλων, ἢ ξύλινα· τὴν ἑστίαν των κτίζουν εὐκόλως, διότι μόνον βάλλουν τοὺς λέβητας ἐπάνω δύο πετρῶν, ἢ ἐπάνωθεν λάκκου ἐσκαμμένου εἰς τὴν γῆν. Δὲν ἔχουν οὔτε κουτάλια, οὔτε περόνια, οὔτε μαχαίρια. Στρογγύλον κομμάτιον δέρματος χρησιμεύει ὡς τραπεζομάνδηλον· εἰς αὐτὸ δὲ φυλάσσονται καὶ τὰ περισσεύματα τῆς τραπέζης. Τὸ βούτυρον, τὸ ὁποῖον ἡ θερμότης ταχέως διαλύει, τὸ φυλάττουν εἰς ἀσκούς. Διὰ τὸ νερὸν ἔχουν αἰγὸς δέρματα· κούπα χαλκίνη, καλῶς γανωμένη, χρησιμεύει ὡς ποτήριον. Ἀνεμόμυλοι καὶ νερόμυλοι ἀγνοοῦνται· ὁ σῖτος ἀλέθεται εἰς μικροὺς χειρομύλους. Οὔτε φοῦρνοι δὲν ὑπάρχουν εἰς τὴν ἔρημον· ἡ ζύμη ἢ πλάσσεται εἰς μίαν μεγάλην πήτταν, ἐψηνομένην ἐπάνω εἰς στρογγύλην σιδηρᾶν πλάκα, ἢ σχηματίζεται εἰς μεγάλους βώλους, οἱ ὁποῖοι θέτονται μεταξὺ διαπύρων ἀνθράκων, ἑωσοῦ νὰ ἑψηθῶσιν ἀρκετά. Αἱ τράπεζαι τῶν προὐχόντων τῆς ἐρήμου, οἵτινες ἄλλο δὲν ἀπαιτοῦν εἰ μὴ πιλάφι, στρώνονται ἀπὸ μέγα ξύλινον πινάκιον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἄνδρες, γυναῖκες, καὶ δοῦλοι μετέχουν ἀλληλοδιαδόχως, ἑωσοῦ νὰ κενωθῇ τὸ πινάκιον, ἢ νὰ ἐμπλησθῶσιν ἅπαντες.

ΑΥΤΟΜΑΤΟΣ ΠΥΡΚΑΙΑ,

ΕΙΤΕ ΠΑΡΑΔΟΞΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΠΟΣΙΑΣ.

Τὰ πλειότερα πράγματα εἶναι μέσα ἢ ἀδιάφορα, τρόπον τινὰ, ἐκ φύσεως, ἐπειδὴ κατὰ διαφόρους περιστάσεις δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὸ καλὸν, ἢ νὰ γένωσι τοῦ κακοῦ αἰτία, ὥστε ἡ φρόνησις κυρίως ἀποφασίζει τὴν τύχην των. Ἡ μάχαιρα εἶναι ὁμολογουμένως τὸ βιωφελέστατον ἐργαλεῖον εἰς τὴν οἰκονομίαν καὶ πολλὰς τέχνας· ἀλλ' εἰς τὰς χεῖρας τοῦ μικροῦ παιδίου γίνεται ἐπικίνδυνον, καὶ ὁ τυφλωμένος ἀπὸ θυμὸν ἢ ἀπὸ τὸ πάθος τῆς ἐκδικήσεως ἄνθρωπος τὴν μεταχειρίζεται πᾶσαν ἡμέραν ὡς μιαιφονίας ὄργανον, ἢ διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν αὐτοχειρίαν. Καὶ φυτὰ δὲ πολλὰ, προωρισμένα ἀπὸ τὴν θείαν πρόνοιαν νὰ ἰατρεύωσι τὰς ἀῤῥωστίας, ὁ δυστυχὴς ἔρως καὶ ἡ ζηλοτυπία μετέστρεψεν εἰς δηλητήρια φάρμακα δυνάμενα νὰ κόψωσι τὴν ζωὴν, τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ συντηρήσωσιν. Ἀλλὰ, διὰ νὰ μὴ μακρολογῶ, οὔτε ἡ δόξα οὔτε ἡ παιδεία οὔτε ὁ πλοῦτος αὐτὸς δὲν εἶναι πλέον ἀγαθὰ ἄμικτα, ἐπειδὴ ἡ πονηρὰ φύσις τοῦ ἀνθρώπου τὰ διαστρέφει ἀκαταπαύστως πρὸς βλάβην τῶν ἄλλων.

Εἰς τὴν αὐτὴν δὲ ταύτην κατηγορίαν ὑπάγεται καὶ ὁ οἶνος· διότι ποτὸν ἡδὺ καὶ ἁρμόδιον εἰς τὸ νὰ αὐξήσῃ ὁπωσοῦν τὰς δυνάμεις τοῦ γέροντος ἀνθρώπου, ἢ νὰ βοηθήσῃ τὴν ἀνάῤῥωσιν τοῦ ἀναλαμβάνοντος ἀσθενοῦς, κατήντησε διὰ τῆς καταχρήσεως πρὸς μὲν τοὺς ἄλλους ἀρχὴ ἀπείρων ἀνοσιουργημάτων καὶ φόνων, πρὸς τοὺς πίνοντας δὲ αὐτοὺς αἰτία πολλῶν ὑπούλων παθῶν, τὰ ὁποῖα διὰ τὴν χρονικότητα μένουσιν ἀνίατα.

Ἀλλ' αὐτὰ ὅλα λογίζονται μηδὲν, συγκρινόμενα μὲ τὸν τρομερὸν ἐμπρησμὸν, τοῦ ὁποίου ἔγιναν θύματα τινὲς μέθυσοι ἐν μέσῳ αὐτῆς τῆς ζωῆς των, χωρὶς οἱ ἄθλιοι νὰ λάβωσιν οὔτε μίαν μόνην στιγμὴν καιροῦ διὰ νὰ θεωρήσωσιν ὅσα ἐτόλμησαν κακὰ, καὶ κατανυττόμενοι νὰ μετανοήσωσιν. Ἔχομεν τῷόντι παραδείγματα, ὅτι τὸ σῶμα τῶν μεθύσων ἐκάη ἀπὸ ταὐτομάτου, χωρὶς νὰ

πλησιάση εἰς αὐτὸ χαμμία καίουσα ὕλη, καὶ μετεβλήθη διὰ μιᾶς εἰς ὀλίγην σποδόν. Ἀπ' αὐτὰ δὲ λαμβάνομεν ὀλίγα τινὰ τὰ ἀκόλουθα·—

Κατὰ τὸ 1692, γυνή τις, πίνουσα τόσον πολὺ τὰ μεθυστικὰ ποτὰ, ὥστε δὲν ἐλάμβανε σχεδὸν κάμμίαν τροφὴν, ἀφοῦ ἔπεσε κατὰ τὸ σύνηθες νὰ κοιμηθῇ, ἐκάη περὶ τὸ μεσονύκτιον; ὥστε τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν δὲν εὑρέθη μέρος αὐτῆς, ἐκτὸς τοῦ κρανίου καὶ τῶν δακτύλων,—τὸ δὲ λοιπὸν ὅλον σῶμα μετεβλήθη εἰς τέφραν!

Γυνή τις πεντηκοντούτης, ἔκδοτος καὶ αὐτὴ εἰς τὴν μέθην, εὑρέθη ὅλη διαλελυμένη εἰς τέφραν· μόνον δὲ τινὰ τῶν ὀστεΐνων μερῶν διέμειναν· ἀλλὰ τὰ περὶ αὐτὴν πανικὰ δὲν ἔπαθαν κάμμίαν βλάβην.

Ἄλλη γυνὴ εἰς τὰ Παρίσια, πίνουσα καταχόρως ῥακὴν ἤδη τρεῖς χρόνους, εὑρέθη ποτὲ καὶ αὐτὴ μεταβεβλημένη εἰς σωρὸν στάκτης, ἐξαιρουμένων τοῦ κρανίου καὶ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων.

Ἐκτὸς τούτων εὑρίσκομεν εἰς τὴν ἀρίστην τῶν ἐπιστημονικῶν ἐφημερίδων τῆς Ἀγγλίας (Philosophical Transactions) καὶ ἄλλο παράδειγμα βεβαιωμένον αὐτομάτου πυρκαϊᾶς.

Ἡ Grace Pitt, ἔχουσα ἡλικίαν ὡς 60 ἔτη, ἐσυνείθιζε νὰ καταβαίνῃ ἀπὸ τὴν κλίνην ἡμίγυμνος διὰ νὰ καπνίσῃ· ἀλλὰ μίαν νύκτα ἡ κόρη τῆς, ἥτις ἐκοιμᾶτο μὲ αὐτὴν, δὲν ἠσθάνθη τὴν ἀπουσίαν τῆς μητρός της εἰμὴ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, ὅτε ἐξύπνησεν· ὅθεν δραμοῦσα εἰς τὸ μαγειρεῖον, τὴν εὕρηκεν ἐξαπλωμένην πρὸς τὸ δεξιὸν πλευρὸν, ἔχουσαν τὴν κεφαλὴν πλησίον τῆς θύρας, καὶ φαινομένην ὡς ξύλον, τὸ ὁποῖον ἔκαυσε τὸ πῦρ χωρὶς φλόγα κάμμίαν. Ἡ δυσωδεστάτη δὲ ὀσμὴ καὶ ὁ καπνὸς, τὰ ὁποῖα ἀνεδόθησαν ἀπὸ τὸ σῶμα, ἐνώχλησαν τόσον τοὺς γείτονας, ὥστε ἔσπευσαν εἰς βοήθειαν τῆς νέας· εὕρηκαν δὲ τὸν κορμὸν καυμένον καὶ ὅμοιον μὲ σωρὸν ἀνθράκων σκεπασμένων ἀπὸ στάκτην. Ἡ κεφαλὴ, οἱ βραχίονες, αἱ κνῆμαι, καὶ οἱ μηροὶ ἔπαθαν ὁμοίως πολύ. Ἡ ἀθλία δὲ αὐτὴ γυνὴ ἔπινε μεγάλην ποσότητα μεθυστικῶν ποτῶν. Ἀλλὰ πρᾶγμα παράδοξον! δὲν εὑρέθη διόλου πῦρ εἰς τὴν ἑστίαν, καὶ ὁ λύχνος ἔκαιεν ὅπου ἦτο στημένος πολλὰ πλησίον τῆς γυναικός· εὑρέθησαν δὲ ἐκεῖ καὶ τὰ φορέματα παιδίου τινὸς καὶ χάρτινον σκεῦος διόλου σῶα καὶ ἀκέραια.

Ὁ Lecat, ἰατροχειροῦργος διάσημος τῆς Γαλλίας, ἀναφέρει καὶ τὸ ἑξῆς σύμβαμα. Γάλλος τις λεγόμενος Millet εἶχε γυναῖκα μεθύουσαν σχεδὸν πάντοτε, εὑρέθη δὲ αὐτὴ καυμένη ποτὲ εἰς τὸ μαγειρεῖον. Ἓν μέρος μόνον τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν κάτω μελῶν καὶ ὀλίγοι σπόνδυλοι διεσώθησαν· τὸ σανίδωμα ἐφάνη καὶ αὐτὸ καυμένον ὡς ἕνα καὶ ἥμισυν πόδα, ἀλλὰ σκάφη καὶ πλαστήριον κείμενα ἐκεῖ πλησίον διέμειναν σῶα καὶ ἀβλαβῆ. Ὁ δὲ σύζυγος ἔλεγεν, ὅτι περὶ τὰς ὀκτὼ τὸ ἑσπέρας ἔπεσεν εἰς τὴν κλίνην· ἀλλ' ἡ γυνὴ μὴ δυναμένη νὰ κοιμηθῇ ὑπῆγεν εἰς τὸ μαγειρεῖον, αὐτὸς δὲ ἀποκοιμηθεὶς ἐξύπνησε περὶ τὰς δύο μετὰ τὸ μεσονύκτιον, βιαζόμενος ἀπὸ ἀνυπόφορόν τινα καὶ πνιγώδη δυσωδίαν· ὅθεν δραμὼν εἰς τὸ μαγειρεῖον εὕρηκε τὰ λείψανα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ εἰς τὴν εἰρημένην κατάστασιν. Ἐδυστύχησε δὲ ὁ Millet νὰ ἔχῃ ὡραίαν θεράπαιναν, ὥστε οὔτε ἡ γνωστὴ τιμιότης του καὶ ἡ ἀθωότης δὲν ἤθελαν τὸν ἐλευθερώσειν ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ὑποψίας, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὅτι δι' αὐτὴν ἐπεβουλεύθη τῆς γυναικός του τὴν ζωὴν, ἂν δικαστήριον συγκείμενον ἀπὸ πεπαιδευμένους ἄνδρας, οἵτινες ἀνεκάλυψαν τὴν αἰτίαν τῆς αὐτομάτου ταύτης πυρκαϊᾶς, δὲν τὸν ἀπέλυεν ἀπὸ τὴν ἄδικον συκοφαντίαν.

Ὁ Lecat διηγεῖται καὶ ἄλλο πάθος ἀνάλογον, τὸ ὁποῖον συνέβη κατὰ τὸ 1749. Ἡ Κ. Boiseon, ὀγδοηκοντούτης καὶ κατ' ἐξοχὴν ἰσχνὴ, ἥτις δὲν ἔπινεν ἄλλο εἰμὴ μεθυστικὰ ποτὰ πρὸ πολλῶν χρόνων, ἦτο καθημένη ἐπὶ σκίμποδος (θρονίου μὲ στηρίγματα τῶν βραχιόνων), ἐνῷ ἡ θεράπαινά της ἐκβῆκεν ἀπὸ τὸν θάλαμον κατὰ τύχην, καὶ ἔλειψεν ὀλίγας στιγμάς· ἐπιστρέψασα δὲ ἴδε τὴν κυρίαν της καιομένην· ὅθεν ἐξεφώνησε, καὶ ἄνθρωποί τινες ἦλθον παρευθὺς εἰς βοήθειαν· εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν ἐπεχείρησε νὰ σβέσῃ τὰς φλόγας μὲ τὰς χεῖράς του, ἀλλὰ τὸ σῶμα ἐκόλλησεν εἰς αὐτὰς ὡς νὰ ἦτο διάβροχον μὲ ῥακήν· ἔχυσε δὲ καὶ ὕδωρ πολὺ, ἀλλὰ τὸ πῦρ αὔξησε βιαιότερον, ἕωσοῦ ὅλη ἡ κνήμη κατεκάη, τὸ δὲ σκελετὸν τῆς δυστυχοῦς γυναικὸς ἔμεινεν ὁλόκληρον εἰς τὸν σκίμποδα, ὅστις ὀλίγον μόνον ἔπαθεν.

Αὐτὰ τὰ παραδείγματα ἀρκοῦσι βεβαίως εἰς τὸν σκοπὸν, ἀλλ' εὑρίσκονται εἰς τοὺς συγγραφεῖς καὶ τὰς ἐφημερίδας καὶ ἄλλα πάμπολλα.

Ὁ Κ. Lair νομίζει, ὅτι ἡ κατάχρησις τῶν μεθυστικῶν ποτῶν καθιστᾷ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα εὔκαυστον, ἀλλ' ὅτι, διὰ νὰ πυρποληθῇ, χρειάζεται πάντοτε νὰ τὸ ἐγγίσῃ ἔξωθεν καιόμενον ξύλον, φῶς ἢ ἄλλο ὅμοιον· ὁ δὲ Lecat ἐξ ἐναντίας φρονεῖ, ὅτι ἡ τοιαύτη πυρκαϊὰ γίνεται αὐτόματος καὶ χωρὶς πλησίασιν ἐξωτερικοῦ πυρός.

Περὶ τὰ τελευταῖα ἔτη ὁ Κ. Ἰ. Φοντενέλης, γνωστὸς ἰατρὸς τῆς Γαλλίας διὰ τὴν φυσικὴν καὶ χημικὴν μάλιστα πολυμάθειαν, ἐδιάβασεν εἰς τὴν Παρισινὴν ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν διατριβὴν περὶ αὐτομάτου πυρκαϊᾶς· ἐξάγει δὲ ἀπὸ τὰ 15 περιστατικὰ, τὰ ὁποῖα ἐξιστόρησε, τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα. Ἐκάησαν γενικῶς πάντοτε μέθυσοι ἄνθρωποι, καὶ μάλιστα γυναῖκες· ἀπὸ ὅλα δὲ τὰ μέρη τοῦ σώματος διετηρήθησαν μάλιστα ἄκαυστα οἱ πόδες, αἱ χεῖρες, καὶ ἡ κορυφὴ τῆς κεφαλῆς. Ἂν καὶ ἀπαιτῆται μεγάλη ποσότης ξύλων, διὰ νὰ καύσῃ σῶμα ἀνθρώπου, ἡ αὐτόματος πυρκαϊὰ συμβαίνει χωρὶς νὰ καύσῃ τὰς πλείστας καυσίμους ὕλας· τὸ ὕδωρ αὔξησε πάντοτε τὴν πυρκαϊὰν· ἀφοῦ δὲ παύσωσιν αἱ φλόγες, αὐτὴ ἐξακολουθεῖ ἔτι ἐντὸς τοῦ σώματος.

Θεωρεῖ δὲ ὁ Ἰ. Φοντενέλης τὸ πάθος τοῦτο ὡς ἀποτέλεσμα εὐφλογίστων ἀέρων, οἱ ὁποῖοι ἀναδίδονται ἀπὸ τὸ σῶμα τῶν μεθύσων εὑρισκόμενον εἰς επηπεδενώθη

τινὰ ἀλλοίωσιν καὶ φθορὰν, καθὼς βλέπομεν ὅτι τὰ σηπόμενα χόρτα ἀναπτύσσουσιν ἐνίοτε τόσην θερμότητα, ὥστε ἐξάπτονται φλόγες.

Ἐνθυμούμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς, ὅτι συχνάζοντες εἰς τὰ νοσοκομεῖα εἴδομεν ποτὲ τὸν Κ. Βαλλῆν, ἰατρὸν τοῦ Hotel-Dieu τῆς πόλεως τῶν Παρισίων, ὅτι πλησιάζων λαμπάδα εἰς τὴν κοιλίαν νεκροῦ τινὸς ἀνθρώπου, φιλοπότου, ἄναψε φλόγα.

Ὁ Πλούταρχος διηγεῖται, ὅτι οἱ Σπαρτιᾶται, θέλοντες νὰ ἐμπνεύσωσιν ἐγκαίρως εἰς τὰ παιδία των μῖσος κατὰ τῆς μέθης, ἐσυνείθιζαν νὰ παρουσιάζωσιν εἰς αὐτὰ τοὺς μεθυσμένους αὐτῶν Εἵλωτας· ἀλλὰ τοὺς μεθύσους αὐτοὺς δύναταί τι ἄλλο νὰ διδάξῃ καλήτερον μαθήματα σωφροσύνης καὶ νηφαλιότητος, παρὰ τὴν πιστὴν ταύτην ἱστορίαν τῆς αὐτομάτου πυρκαϊᾶς;—ΑΝΘΟΛ. ΚΟΙΝ. ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΠΟΛΙΚΗ, Η ΛΕΥΚΗ, ΑΡΚΤΟΣ.

Περὶ τοῦ μεγέθους, τῆς δυνάμεως, καὶ ἀγριότητος τοῦ θηρίου τούτου ἐδιηγοῦντο πράγματα φοβερὰ οἱ ἀρχαιότεροι ταξειδιῶται· ἀλλ' ἐξερευνήσεις νεώτεραι διεσκέδασαν μέγα μέρος τοῦ πρότερον ἐμπνεομένου φόβου, καὶ ἀπέδειξαν ὅτι φαντασία ἐρεθισμένη ἔκαμε διηγητάς τινας νὰ ὑπερπηδήσωσι τὰ ὅρια τῆς ἀληθείας. Ὅτι μὲν ἡ πολικὴ ἄρκτος, στενοχωρημένη οὖσα, προσβάλλει κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία· καὶ ὅτι προσβολὴ τοιαύτη πρέπει νὰ ἦναι φοβερὰ, εἴμεθα ἐπίσης βέβαιοι. Ἀλλὰ πῶς νὰ δώσωμεν πίστιν, ὅταν ὁ μὲν μᾶς εἰδοποιῇ, ὅτι τὸ δέρμα μιᾶς ἄρκτου, φονευθείσης ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῶν συντρόφων του, εἶχε δέκα πηχῶν μῆκος· ὁ δὲ, ὅτι πολλάκις ἄρκτοι ἐπρόσβαλαν κατ' αὐτοῦ καὶ τῆς συνοδίας του, καὶ, ἁρπάζουσαι ναύτας, τοὺς ἐσήκοναν μὲ τὴν μεγίστην εὐκολίαν, καὶ κατέτρωγαν αὐτοὺς ὄχι μακρὰν τῶν ἐπιζώντων;

Οἱ γενναῖοι διευθυνταὶ τῶν πρὸς ἀνακάλυψιν ἐκστρατειῶν, τὰς ὁποίας ἔπεμψεν ἡ Ἀγγλία εἰς τὸν Βόρειον Πόλον, προχωρήσαντες ἐπέκεινα ὁποιουδήποτε τῶν πρὸ αὐτῶν, ἴδαν καὶ παρετήρησαν λευκὰς ἄρκτους πολυαρίθμους. Τὸ μέγιστον μῆκος ἀπὸ ῥινὸς μέχρι οὐρᾶς, τὸ ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Φὶψ ἀναφερόμενον, εἶναι πόδες ἑπτὰ καὶ εἷς δάκτυλος, τὸ δὲ βάρος τοῦ αὐτοῦ θηρίου ἑξακόσιαι δέκα λίτραι. Ὁ πλοίαρχος Ῥὸς σημειόνει ὅτι ἐμέτρησε μίαν ἑπτὰ πόδας καὶ δέκα δακτύλους μακρὰν, καὶ ζυγίζουσαν χιλίας ἑκατὸν ἑξήκοντα λίτρας· ὁ δὲ πλοίαρχος Λύων μᾶς εἰδοποιεῖ, ὅτι μία, ὑπὲρ τὸ σύνηθες μεγάλη, εἶχεν ὀκτὼ ποδῶν καὶ ἑπτὰ ἥμισυ δακτύλων μῆκος (σχεδὸν τεσσάρων πηχῶν), καὶ ἐζύγιζε χιλίας ἑξακοσίας λίτρας (580 ὀκάδας). Αἱ πλειότεραι ὅμως εἶναι κατώτεραι τούτων καὶ ὡς πρὸς τὸ μέγεθος καὶ ὡς πρὸς τὸ βάρος.

Αἱ πολικαὶ ἄρκτοι συχνάζουν εἰς ὅλα τὰ Ἀσιατικὰ παράλια τοῦ Παγωμένου Ὠκεανοῦ, τὰ πρὸς ἀνατολὰς τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὀβίου, καὶ πλεονάζουν εἰς τὴν Νέαν Ζέμβλαν, Σπιτζβέργαν, Γρηνλανδίαν, Λαβραδορίαν, καὶ τοὺς αἰγιαλοὺς τοῦ Βαφφινείου καὶ Ὑδσονείου Κόλπου, ἀλλ' ἀγνοοῦνται ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Λευκῆς Θαλάσσης.

Ἔχουν δὲ σχῆμα πλέον ἐπίμηκες παρὰ τὰς Σκανδιναυϊκὰς καὶ ἄλλων εἰδῶν ἄρκτους, κεφαλὴν ἐκτεινομένην καὶ πλατεῖαν ἐπὶ τῆς κορυφῆς, ὠτία καὶ στόμα μικρὰ, τὸν τράχηλον μακρότατον καὶ παχὺν, καὶ τὴν πατοῦναν μεγίστην. Αἱ τρίχες εἶναι ἀργυροειδοῦς

λευκοῦ χρώματος, μὲ κιτρινωπόν τι μεμιγμένου, πυκναὶ μὲν, κονταὶ, καὶ ὁμαλαὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, τοῦ τραχήλου, καὶ τοῦ ἄνω μέρους τῆς ῥάχεως, μακραὶ δὲ, λεπταὶ, καὶ πρὸς τὸ μαλλοειδὲς κλίνουσαι εἰς τὰ ὀπίσθια, τὰ σκέλη, καὶ τὴν γαστέρα. Ἡ πατοῦνα, ἀπὸ μακρὰς τρίχας σκεπασμένη, ἱκανοποιεῖ τὸ ζῶον νὰ στέκῃ ἐπὶ τοῦ πάγου σταθερῶς. Οἱ ὄνυχες εἶναι μαῦροι, ὄχι πολλὰ κυρτοὶ, παχεῖς, καὶ κοντοί.

Ἡ πολικὴ ἄρκτος, κατοικοῦσα τὰς περὶ τὸν Βόρειον Πόλον παγωμένας καὶ χιονοσκεπεῖς χώρας, εἶναι σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου σαρκοφάγος, εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῆς κατάστασιν. Ζῶα χερσαῖα καὶ θαλάσσια, πτηνὰ καὶ τὰ ὠά των, νεκρὰ καὶ ζῶντα, ἐπίσης κατατρώγονται ὑπ' αὐτῆς. Θαυμασίως κολυμβῶσα καὶ δύουσα, καὶ μεγίστην ἔχουσα ἰσχὺν, καταδιώκει τὴν φώκην· λέγεται δὲ ὅτι προσβάλλει καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ θαλασσίου ἵππου. Ἀκόμη καὶ τὸν σαλομὸν, ὀψάριον γνωστὸν διὰ τὴν ταχυκινησίαν αὐτοῦ, νικᾷ ἐνίοτε καὶ θανατόνει ἀναμέσον εἰς τῶν βορείων θαλασσῶν τὰ τραχύτατα κύματα. Ἱκανὸν μέρος τῆς τροφῆς της συγκροτοῦν προσέτι τὰ ἐπιπλέοντα πτώματα φαλαινῶν καὶ ἄλλων θαλασσίων ζώων, εἰς ἀπόκτησιν τῶν ὁποίων ἀναγκάζεται πολλάκις νὰ κολυμβᾷ μακρὰν ἔξω εἰς τὸ πέλαγος. Ὅταν στερῆται πάσης ἄλλης τροφῆς, καταφεύγει καὶ εἰς ῥίζας καὶ κόκκους.

Αἱ πολικαὶ ἄρκτοι, διατρίβουσαι γενικῶς ἐπάνω εἰς τοὺς εὐμεγέθεις σωροὺς πάγου, οἵτινες περιπλέουν εἰς τὸν κατεψυγμένον ὠκεανὸν, μακρύνονται συχνάκις παραπολὺ ἀπὸ τὴν ξηράν. Οὕτω μεταφέρονται κάποτε ἀπὸ τῆς Γρηνλανδίας τὰ παράλια εἰς τὴν Ἰσλανδίαν, ὅπου προξενοῦν τόσον ὄλεθρον εἰς τὰ ποίμνια, ὥστε οἱ κάτοικοι σηκόνονται παμπληθεὶ διὰ νὰ τὰς ἀφανίσωσι.

'Καθὼς ἄλλαι ἄρκτοι,' διηγεῖταί τις, 'παρόμοια καὶ ἡ λευκὴ κοιμᾶται ὅλον τὸν χειμῶνα, ἀλλ' ἐκλέγει τοποθεσίαν διάφορον, γενικῶς ὑπὸ τὰς κατωφερείας βράχων, ἢ εἰς τοὺς πρόποδας λόφου τινὸς, ὅπου στοιβάζεται ἄνωθεν αὐτῆς ἡ χιὼν ὑψηλότατα· πάντοτε δὲ παρατηρεῖται μικρὰ τρύπα εἰς τὸ δῶμα τοῦ σπηλαίου της διὰ τὴν εἴσοδον ἀέρος. Πλὴν τοῦτο ἀληθεύει μόνον ὡς πρὸς τὴν θήλειαν, ἥτις ἀποσύρεται εἰς τὴν χειμερινὴν αὐτῆς κατοικίαν περὶ τὸν Νοέμβριον, ζῇ δὲ χωρὶς τροφὴν, γεννᾷ δύο τέκνα περὶ τὰ Χριστούγεννα, καὶ ἀφίνει τὸ σπήλαιόν της κατὰ τὸν μῆνα τοῦ Μαρτίου, συντροφευμένη μὲ τὰ νεογνά της, ἔχοντα ἤδη σκύλου ποιμενικοῦ μέγεθος. Ἐὰν τύχῃ ν' ἀποσταθῶσι τὰ μικρὰ, ἀναβαίνουν ἐπὶ τῶν νώτων τῆς μητρὸς, ὅπου κάθηνται ἀσφαλῶς καὶ εἰς τὴν ξηρὰν καὶ εἰς τὴν θάλασσαν. Μολονότι μακρύνονται κάποτε τὸν χειμῶνα ἐκ τῆς θαλάσσης τριάκοντα σχεδὸν μίλια, πάντοτε ὅμως καταβαίνουν εἰς τὰ παράλια τὴν ἄνοιξιν ὁμοῦ μὲ τὰ νεογνά των, ὅπου τρέφονται μὲ φώκας καὶ φύκη. Ὁ δὲ ἄῤῥην περιπλανᾶται εἰς τοὺς βάλτους καὶ τὰ γειτονικὰ μέρη ἕως τὸν Νοέμβριον, τότε δ' ἐξερχόμενος εἰς τὸ πέλαγος ἐπὶ τοῦ πάγου, θηρεύει τὰς φώκας.'

Οἱ Ἐσκιμοὶ, (Ἰνδοὶ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς), διηγοῦνται κατὰ τὸν ἑφεξῆς τρόπον τὰ περὶ τῆς διαχειμάσεως τῆς πολικῆς ἄρκτου·—'Καταρχὰς τοῦ χειμῶνος αἱ κυοφοροῦσαι ἄρκτοι εἶναι παχύταται, καὶ πάντοτε μονήρεις. Ὅταν ἀρχίσῃ νὰ πίπτῃ ἀρκετὴ χιὼν, ζητεῖ ἑκάστη κοῖλον τινὰ τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ πλαγιάσῃ, καὶ αὐτοῦ μένει ἀτάραχος, ἐνῷ ἡ χιὼν τὴν σκεπάζει. Κάποτε περιμένει ἕως νὰ πέσῃ πολλὴ χιὼν, καὶ τότε σκάπτει αὐτὴ σπήλαιον· ἢ οὕτως ὅμως ἢ ἄλλέως, φαίνεται ἀναγκαῖον νὰ κοίτεται μεταξὺ χιόνος, καὶ μάλιστα σκεπασμένη ἀπ' αὐτήν. Ἀποκοιμηθεῖσα, δὲν ἐξυπνᾷ ἕως νὰ ὑψωθῇ ὁ ἐαρινὸς ἥλιος· τότε γεννᾷ τὰ δύο της τέκνα· ἀπὸ τὴν ζέστην δὲ καὶ πνοὴν τοῦ θηρίου γίνεται τὸ σπήλαιον εὐρυχωρότερον, ὥστε τὰ νεογνὰ ἔχουν τόπον ἀρκετὸν διὰ νὰ σαλεύωσι, δυναμόνουν δὲ ἀδιακόπως βυζάνοντα. Ἡ μάννα, τέλος, καταντᾷ τόσον ἰσχνὴ καὶ ἀδύνατος, ὥστε μετὰ μεγίστης δυσκολίας ἐξεμπλέκεται, ὅταν ὁ ἥλιος γένῃ τόσον ἰσχυρὸς, ὥστε νὰ λάμπῃ διὰ τῆς χιόνος ἡ ὁποία στεγάζει τὸ σπήλαιον. Οἱ Ἐσκιμοὶ βεβαιόνουν, ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῆς πολυχρονίου ταύτης φυλακώσεως ἡ ἄρκτος δὲν ἔχει κενώσεις, καὶ ὅτι τὰς ἐμποδίζει αὐτὴ ἡ ἰδία φράσσουσα τὰς φυσικὰς διόδους μὲ βρύον, χόρτον, ἢ χῶμα. Εὑρίσκουν δὲ οἱ ἐντόπιοι καὶ φονεύουν τὰς ἄρκτους διὰ μέσου σκύλων, οἵτινες, ὀσφραινόμενοι αὐτὰς, ἀρχίζουν νὰ ξύωσι τὴν χιόνα, καὶ νὰ ὀλολύζωσι προθυμότατα. Ἐπειδὴ μεγάλον ἄνοιγμα ἤθελεν εἶσθαι κινδυνῶδες, χαράττουν μακρὸν αὐλάκιον, τόσον πλατὺ, ὥστε νὰ δύναταί τις νὰ κυττάζῃ κάτω, καὶ νὰ ἴδῃ ποῦ κεῖται ἡ κεφαλὴ τῆς ἄρκτου· ἔπειτα δ' ἐκλέγει μέρος θανάσιμον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐμπήγει τὴν λόγχην του. Ἀφοῦ ἡ μάννα φονευθῇ, ἀνοίγεται ἡ τρύπα, καὶ τὰ νεογνὰ ἐκβάλλονται μὲ τὴν χεῖρα, καθότι, μηδέποτε ἀπογευθέντα αἷμα, καὶ ἀμάθητα εἰς τὴν ἐλευθερίαν, εἶναι ἀβλαβῆ καὶ ἥσυχα. Θήλειαι μὴ κυοφοροῦσαι περιπλανῶνται καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα, ὡς οἱ ἄῤῥενες. Οἱ συνδυασμοὶ γίνονται τὸν Μάϊον.'

Πρὸς τὰ νεογνὰ τρέφουν αἱ μάνναι ἰσχυρὰν καὶ διαρκῆ ἀγάπην· μέχρι τελευταίας πνοῆς ἀγωνίζονται ὑπὲρ αὐτῶν· ἐὰν ἐπαρθῶσι, κολυμβοῦν ἐξοπίσω των μὲ τὴν πλέον θαυμαστὴν προσκαρτέρησιν· ἐὰν πληγωθῶσι, μύζουν ἐλεεινῶς, καὶ προσπαθοῦν νὰ τὰ σηκώσωσι καὶ ὑποστηρίξωσιν· καὶ ὅταν δὲ σκοτωθῶσι, δὲν ἀφίνουν αὐτὰ, ἑωσοῦ νὰ τὰς ὑποχρεώσῃ ἡ πεῖνα, ἢ ἄλλη ἀνάγκη κατεπείγουσα. Θαλασσινός τις, φονεύσας νεογνὸν ἄρκτου, ἐπυροβόλησε καὶ κατὰ τῆς μητρὸς, ἐκτύπησε δ' αὐτὴν εἰς τὴν σιαγόνα, ἥτις ἔμεινε κρεμαμένη, ὡς νὰ εἶχεν ἐξαρθρωθῆν· ἡττημένην ὑποθέσας αὐτὴν καὶ οὐχὶ πλέον ἀξιόμαχον, ἐκβῆκεν ἐπὶ τοῦ πάγου, διὰ νὰ ἐπάρῃ τὸ σκοτωμένον τέκνον της. Ἡ ἄρκτος, ἂν καὶ εἶχε φύγειν, ὑπέστρεψε τώρα, καὶ, ὁρμήσασα πρὸς τὸν ἐχθρόν της, ἔῤῥιψεν αὐτὸν κάτω, ἀλλὰ δὲν ἠμπόρεσε νὰ τὸν κατασχίσῃ, ἐπειδὴ τὸ στόμα της ἦτον ἀνοικτὸν, καὶ δὲν εἶχε δύναμιν νὰ τὸ κλείσῃ· μ' ὅλον τοῦτο, ἐπιβᾶσα εἰς τὸ πεπτωκὸς σῶμά του, κατεπάτησεν αὐτὸ

δεινῶς, πρὶν ἔλθωσιν εἰς βοήθειάν του οἱ λοιποὶ ναῦται. Ὅτε δὲ μετ' ὀλίγον ἔφθασαν, ἕνας, ὅστις ἐκράτει τουφέκιον, ἐξεπλάγη τόσον εἰς τὸ προκείμενον θέαμα, ὥστε, ἄπρακτος στέκων, μόνον ἔχασκεν· ἄλλοι τολμηρότεροι διετρύπησαν τὴν ἄρκτον μὲ λόγχας, ὁ δὲ ἄνθρωπος, ἐλευθερωθεὶς ἀπὸ τὸ βάρος, ἐσηκώθη, ἥρπασε τὸ τουφέκιον τοῦ ἀπρακτοῦντος, καὶ πυροβολήσας ἀφήρεσεν ὁλότελα τὴν δυστυχῆ κάτω σιαγόνα τοῦ θηρίου. Μετὰ δὲ τοῦτο ἐθανατώθη εὐκόλως ἀπὸ τὰς λόγχας τῶν ἐπιλοίπων.

Ἡ μεγάλη αὕτη μητρικὴ φιλοστοργία δὲν εἶναι χάρισμα ἰδιαίτερον τῶν πολικῶν ἄρκτων· ἐπίσης χαρακτηρίζει ὅλας. Εἰς Β'. Βασιλειῶν ιζ'. 8. λέγει ὁ Χουσὶ πρὸς Ἀβεσσαλώμ, 'Σὺ οἶδας τὸν πατέρα σου καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ, ὅτι δυνατοί εἰσι σφόδρα καὶ κατάπικροι τῇ ψυχῇ αὐτῶν, ὡς ἄρκτος ἠτεκνωμένη ἐν ἀγρῷ.' Καὶ εἰς Ὠσηὲ ιγ'. 8. λέγεται, 'Ἀπαντήσομαι αὐτοῖς ὡς ἄρκτος ἡ ἀπορουμένη.'

Ναύτης, ἀνήκων εἰς τὸ πλήρωμα φαλαινοκαραβίου, ἐπεχείρησε ποτὲ νὰ κτυπήσῃ μίαν μεγάλην πολικὴν ἄρκτον, τὴν ὁποίαν ἴδε μακρὰν ἐπὶ τοῦ πάγου. Ματαίως ἐνουθέτουν αὐτὸν οἱ σύντροφοί του νὰ λείψῃ ἀπὸ τοιαύτην ἐπιχείρησιν. Μὲ λόγχην μόνον εἰς τὰς χεῖρας, ἐπλησίασε κατὰ τῆς ἄρκτου, ἥτις, ὄχι ὀλιγώτερον αὐτοῦ γενναία, ἔστεκε, τὴν προσβολὴν περιμένουσα. Ἰδὼν ὁ ἄνθρωπος τὸ ζῶον τόσον ἰσχυρὸν καὶ τολμηρὸν, ἐδειλίασε, καὶ, ἀφοῦ ἐστάθη ἀκίνητος μερικὴν ὥραν, ἐτράπη εἰς φυγήν. Ἡ ἄρκτος ἔδραμε κατόπιν αὐτοῦ μὲ τερατώδη βήματα· ὁ δὲ ναύτης ἔρριψε τὴν λόγχην, τὸν σκοῦφον, καὶ ὕστερον τὰ χειρόρτιά του, ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου, ὥστε νὰ ἐμποδίσῃ τὸν δρόμον της. Ἐκείνη ἐξέτασε μὲν τὴν λόγχην, κατέσχισε τὸν σκοῦφον, καὶ ἐπέταξεν εἰς τὸν ἀέρα τὰ χειρόρτια· ἀλλὰ μὴ εὐχαριστηθεῖσα μὲ τοιαῦτα λάφυρα, ἐδίωκεν ἔτι τὸν ναύτην, τὸν ὁποῖον ἤθελεν ἀναμφιβόλως κομματιάσειν, ἂν οἱ ἐπίλοιποι τοῦ πληρώματος, βλέποντες τὸν κίνδυνον, δὲν ἐξήρχοντο εἰς ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ. Ὁ καταφοβισμένος θαλασσινὸς ἔτρεχε πρὸς τοὺς συντρόφους του, οἵτινες τοῦ ἔκαμαν τόπον νὰ περάσῃ, ἔπειτα δὲ ἡτοιμάσθησαν ν' ἀποκρούσωσι τὴν ἄρκτον. Τὸ θηρίον, ὅμως, φρόνιμον ὄχι ὀλιγώτερον παρ' ἀνδρεῖον, ἀφοῦ ἐθεώρησε τὴν δύναμιν τῶν ἐχθρῶν του, ἐντίμως ὠπισθοδρόμησεν. Ὁ δὲ γεννάδας, ὁ καταδιωχθεὶς ὑπὸ τοῦ θαρραλέου ἐχθροῦ του, δὲν ἐστάθη οὔτε στιγμὴν ἕωσοῦ ἔφθασεν εἰς τὸ πλοιάριον, προτιμήσας νὰ γελᾶται ὡς δειλὸς παρὰ νὰ ἐμπλέξῃ μὲ ἄρκτον. Ἂς ἐνθυμῶνται οἱ νέοι, ὅτι ἡ θρασυδειλία δὲν εἶναι γενναιότης.

ΓΡΑΦΙΚΑ ΡΗΤΑ ΠΕΡΙ ΟΙΝΟΠΟΣΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΘΗΣ.

ΚΑΙ ἐλάλησεν ὁ Κύριος εἰς τὸν Ἀαρὼν, λέγων, Οἶνον καὶ σίκερα δὲν θέλετε πίνειν, οὔτε σὺ, οὔτε οἱ υἱοί σου μὲ σὲ, ὅταν ἐμβαίνετε εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, διὰ νὰ μὴν ἀποθάνετε· τοῦτο θέλει εἶσθαι διάταγμα αἰώνιον εἰς τὰς γενεάς σας· καὶ διὰ νὰ διακρίνετε μεταξὺ ἁγίου καὶ βεβήλου, καὶ μεταξὺ ἀκαθάρτου καὶ καθαροῦ. Λευϊτ. ι. 7, 8, 9, 10.

Ὁ οἶνος εἶναι ἀκόλαστος, καὶ τὰ σίκερα μανιώδη, καὶ ὅστις δελεάζεται ἀπὸ αὐτὰ, δὲν εἶναι φρόνιμος. Παροιμ. κ'. 1.

Μὴν ἦσαι μεταξὺ οἰνοποτῶν, μεταξὺ κρεωφάγων ἀσώτων· διότι ὁ μέθυσος καὶ ὁ ἄσωτος θέλουν πτωχεύσειν· καὶ ὁ ὑπνώδης θέλει ἐνδυθῆν ῥάκη. Παροιμ. κγ'. 20, 21.

Εἰς ποῖον εἶναι οὐαί; εἰς ποῖον στεναγμοί; εἰς ποῖον ἔριδες; εἰς ποῖον ματαιολογίαι; εἰς ποῖον κτυπήματα χωρὶς αἰτίαν; εἰς ποῖον φλόγωσις ὀφθαλμῶν; εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἐγχρονίζουν εἰς τὸν οἶνον, εἰς ἐκείνους, οἵτινες πηγαίνουν ἀνιχνεύοντες οἰνοποσίας. Μὴ θεωρῇς τὸν οἶνον ὅτι εἶναι κόκκινος, ὅτι δίδει τὸ χρῶμά του εἰς τὸ ποτήριον, ὅτι καταβαίνει εὐαρέστως· εἰς τὸ τέλος του δάκνει ὡς ὄφις, καὶ κεντᾷ ὡς βασιλίσκος. Παροιμ. κγ'. 29—32.

Οὐαὶ εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι σηκόνονται ἐνωρὶς τὸ πρωΐ, καὶ ζητοῦν σίκερα· οἱ ὁποῖοι ἐξακολουθοῦν μέχρι τῆς ἑσπέρας, ἕως νὰ ἐξάψῃ ὁ οἶνος αὐτούς! καὶ ἡ κιθάρα, καὶ ἡ λύρα, τὸ τύμπανον, καὶ ὁ αὐλὸς, καὶ ὁ οἶνος, εἶναι εἰς τὰ συμπόσιά των· ἀλλὰ δὲν παρατηροῦν τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου, οὐδὲ συλλογίζονται τὴν ἐνέργειαν τῶν χειρῶν αὐτοῦ. Οὐαὶ εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἶναι δυνατοὶ εἰς τὸ νὰ πίνωσιν οἶνον, καὶ ἰσχυροὶ εἰς τὸ νὰ σμίγωσι σίκερα. Ἡσαΐου ἑ. 11, 22.

Οὐαὶ εἰς τὸν ποτίζοντα τὸν πλησίον του, εἰς σὲ ὅστις προσφέρεις τὴν φιάλην, καὶ ἀκόμη τὸν μεθύεις. Ἀβ. β'. 15

Οὔτε κλέπται, οὔτε πλεονέκται, οὔτε μέθυσοι, οὔτε ὑβρισταὶ, οὔτε ἅρπαγες, θέλουν κληρονομήσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Κορ. Α'. ς'. 10.

Φθόνοι, φόνοι, μέθαι, συμπόσια, καὶ τὰ ὅμοια τούτων· τὰ ὁποῖα σᾶς προλέγω, καθὼς καὶ προεῖπον, ὅτι ὅσοι κάμνουν τὰ τοιαῦτα δὲν θέλουν κληρονομήσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Γαλάτ. ἑ. 21—23.

Εἰς τὴν πρὸς Τιμόθεον Α'. γ'. 3. λέγει ὁ Παῦλος περὶ Ἐπισκόπου, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἦναι πάροινος, μεθυστής· καὶ πάλιν εἰς τὴν πρὸς Τίτον ά. 7—διότι ὁ ἐπίσκοπος χρεωστεῖ νὰ ἦναι ἀνέγκλητος, ὡς οἰκονό-

μος Θεοῦ, νὰ μὴν ἦναι αὐτάρεσκος, ὀργίλος, νὰ μὴν ἄτακτῇ ὡς μεθυσμένος, νὰ μὴ κτυπᾷ, νὰ μὴν ἦν' αἰσχροκέρδης, κτλ.

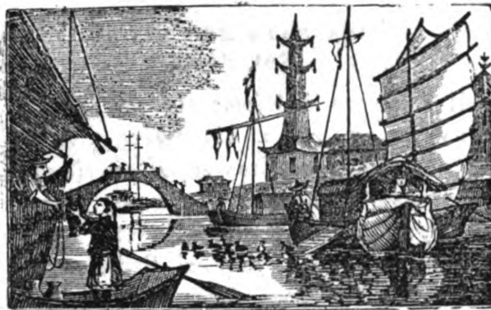

Θέα εἰς τὴν Κίναν.

ΣΙΝΑΙ ΚΑΤΟΙΚΟΥΝΤΕΣ ΕΙΣ ΠΛΟΙΑΡΙΑ.—Ὁ ποταμὸς ἀντικρὺ τῆς πόλεως Καντῶνος εἶναι σχεδὸν καλυμμένος ἀπὸ πλοιάρια, διάφορα κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ εἶδος· εἰς τὸ κυριώτερον αὐτῶν μέρος κατοικοῦν οἱ κτήτορες, οἵτινες πάντοτε ἀνήκουν εἰς τὰς πτωχοτέρας τάξεις. Χιλιάδες γεννῶνται, ἀνατρέφονται, καὶ ἀποθνήσκουν εἰς τὰ πλοιάρια ταῦτα, μὴ συγκοινωνοῦντες μὲ τὴν ξηρὰν ἐκτὸς ὅσον ἡ ἀνάγκη τοὺς βιάζει. Κατὰ τὴν πρύμνην ἔχουν σκέπασμα ἀπὸ εἶδός τι ψάθας, τόσον δυνατὸν καὶ σφιγκτὸν, ὥστε δὲν περνᾷ ἡ βροχὴ, καὶ τόσον μακρὺ, ὥστε χωροῦν ν' ἁπλόνωσιν ὑποκάτω. Οἱ δυστυχεῖς οὗτοι, εἰς τόσον μικρὸν τόπον περιωρισμένοι,—συνειθισμένοι νὰ κάθηνται διπλόποδες, καὶ νὰ κατασύρωνται μέσα εἰς τὰ πλοιάριά των,—κινοῦνται γενικῶς ἀδεξιώτατα ὅταν ἐκβῶσιν εἰς τὴν ξηράν. Τοὺς ἄρρενας παῖδάς των διδάσκουν τὴν κολυμβητικὴν τέχνην εὐθὺς ἀφοῦ ἀρχίσωσι νὰ περιπατῶσιν· ἕως τότε δὲ τοὺς φοροῦν κολοκύνθην τινὰ μεγάλην, περὶ τὸν τράχηλον κρεμαμένην, διὰ νὰ τοὺς ἀνασηκόνῃ, ἐὰν ἤθελαν πέσειν εἰς τὸν ποταμόν.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΙΝΑΝ.—Ἡ πολυσαρκία λογίζεται καλλονὴ μὲν εἰς τοὺς ἄνδρας, ἀσχημία δὲ εἰς τὰς γυναῖκας. Αἱ γυναῖκες ἔχουν συνήθως ὀφρύδια πολὺ καμαρωτὰ,—τέχνης ὄχι ὀλιγώτερον παρὰ φύσεως ἀποτέλεσμα,—πρόσωπον ἀσήμαντον, καὶ, μεταξὺ τῶν ὑψηλοτέρων κλάσεων, μικροτάτους πόδας, προερχομένους ἀπὸ τὰ μικρὰ ξύλινα πέδιλα, μὲ τὰ ὁποῖα συσφίγγουν αὐτοὺς εἰς τὸ διάστημα τῆς νηπιακῆς καὶ παιδικῆς ἡλικίας. Ἔλαβε δ' ἀρχὴν τὸ ἔθιμον τοῦτο (καθὼς περιγράφουν οἱ Σῖναι ἱστορικοὶ) πρό τινων ἑκατονταετηρίδων, ὅτε γυναῖκες πολυπληθεῖς ἐπαναστᾶσαι ἐζήτουν τὴν ἀνατροπὴν τῆς κυβερνήσεως. Διὰ νὰ μὴ συμβῇ δὲ καὶ πάλιν τοιοῦτό τι, ἐνομοθετήθη νὰ φορῶνωσιν ὅλα τὰ θήλεα βρέφη ξύλινα πέδιλα τόσον μικρὰ, ὥστε νὰ μὴ δύνανται, χωρὶς πολλοῦ κόπου, νὰ μεταχειρίζωνται τοὺς πόδας των. Ἡ ποινὴ αὕτη μὲ τὸν καιρὸν ἔγινε τοῦ συρμοῦ, καὶ τέλος κατήντησεν, ὥστε μικρὸν ποδάριον νὰ θεωρῆται μεταξὺ τῶν Σινῶν ὡς ἓν ἀπὸ τὰ κυριώτερα τῆς γυναικὸς θέλγητρα.

ΠΕΡΙ ΜΕΞΙΚΟΥ.

Το Μεξικὸν, ἐπικράτεια τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, πρὸς μεσημβρίαν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ὑπέκειτο μὲν ἀρχήτερα εἰς τὴν Ἱσπανίαν, διεκήρυξε δὲ τὴν ἀνεξαρτησίαν του τὴν 24ην Φεβρουαρίου, 1821.

Τὴν 18ην Μαΐου, 1822, ὁ Αὐγουστῖνος Ἰτουρβίδης, ὁπλαρχηγὸς, ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ· ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τὸν Μάρτιον, 1823.

Τὸ 1824, παρεδέχθησαν οἱ Μεξικανοὶ σύνταγμα κυβερνήσεως, ὁμοιότατον τοῦ συντάγματος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Τὸ Μεξικὸν ἔγινε δημοκρατία ὁμόσπονδος, συνισταμένη ἀπὸ 19 Πολιτείας καὶ 4 Περιοχάς· ἑκάστη Πολιτεία εἶχε τοπικὴν ἢ χωριστὴν διοίκησιν. Τὴν ὑπερτάτην ἐκτελεστικὴν δύναμιν παρέδωκαν εἰς Πρόεδρον, κατὰ τετραετίαν ἐκλεγόμενον ἀπὸ τὰς νομοθετικὰς βουλὰς τῶν Πολιτειῶν· τὴν δὲ νομοθετικὴν εἰς Συνέλευσιν, συνισταμένην ἀπὸ Γερουσίαν, καὶ Συνέδριον Ἀντιπροσώπων·—τὴν μὲν Γερουσίαν ἐσυγκρότουν δύο γερουσιασταὶ ἐξ ἑκάστης Πολιτείας, ἐκλεγόμενοι ἀπὸ τὰς νομοθετικὰς τῶν Πολιτειῶν βουλάς· τὸ δὲ συνέδριον τῶν Ἀντιπροσώπων συνίστατο ἀπὸ ἓν μέλος διὰ κάθε 80,000 κατοίκων, ἐκλεγόμενον κατὰ διετίαν ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Τὸν Ὀκτώβριον 1835, ἡ Συνέλευσις ἐξέδωκε ψηφίσματα, καταργοῦντα τὰς νομοθετικὰς βουλὰς τῶν Πολιτειῶν, καὶ προβλέποντα διὰ τὴν εἰς νομοὺς διαίρεσιν τῆς ἐπικρατείας.

Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Μεξικοῦ λογαριάζεται ὡς 8,000,000· Λευκοὶ, 1,500,000· Ἰνδοὶ, 4,000,000· Γένη μεμιγμένα, 2,500,000.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ εἶναι ζῶον φοβερὸν καὶ διὰ τὰ πάθη καὶ διὰ τὸ λογικὸν αὐτοῦ· τὰ μὲν ὠθοῦν αὐτὸν πολλάκις εἰς μεγάλας κακίας, τὸ δὲ ἱκανοποιεῖ αὐτὸν νὰ τὰς ἐκπληροῖ. Νὰ μεταβαλωσι τὸ ζῶον τοῦτο, νὰ ἐμπνεύσωσιν εἰς τὸν ἄνθρωπον ἔρωτα τῆς εὐταξίας, τῆς δικαιοσύνης, καὶ τῆς ἀρετῆς, νὰ ἐμποδίζωσι μὲν αὐτὸν ἀπὸ δρόμους πονηροὺς διὰ φόβου, νὰ ἐνθαῤῥύνωσι δ' αὐτὸν πρὸς τὸ χρέος του δι' ἐλπίδων· εἰς βραχυλογίαν, νὰ πλάσωσι καὶ νὰ μορφώσωσιν αὐτὸν διὰ συγκοινωνίαν, ἐστάθη ὁ σκοπὸς πολιτικῶν καὶ θρησκευτικῶν συστάσεων, καὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ φρονίμων πάντοτε ἡ προσπάθησις. Ἁρμοδιωτάτη δὲ μέθοδος πρὸς ἐπιτυχίαν τούτου ἐκρίθη ἀείποτε ἡ ὀρθὴ ἀνατροφή.

ΚΑΘΟΣΟΝ προχωρεῖ τις εἰς τὴν ἀρετὴν, χάνει τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἡδονῶν τοῦ κόσμου, ὡς, ὁπόταν προχωρῇ τις εἰς τὴν ἡλικίαν, καταφρονεῖ τὰ παιδαριώδη παιγνίδια.—ΕΦ. ΜΟΥΣΑ.

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΜΑΡΤΙΟΣ. 1839.] [ΑΡΙΘ. 27.

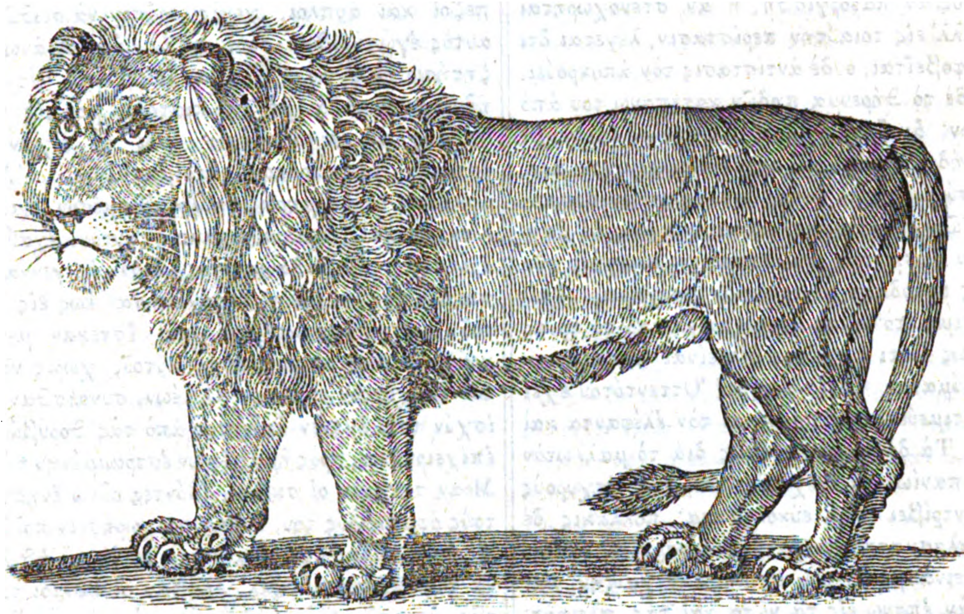

Ο ΛΕΩΝ.

Οι μεγαλήτεροι λέοντες ἔχουν ὡς τεσσάρων πηχῶν μῆκος ἀπὸ τὸ ῥύγχος ἕως εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ουρᾶς, ἥτις εἶναι καὶ αυτὴ σχεδὸν δύο πήχεις μακρά. Τὸ ὕψος τῶν μεγαλητέρων εἶναι δύο πηχῶν καὶ ἐπέκεινα. Ἡ λέαινα, οὖσα καθ' ὅλα περίπου ἓν τέταρτον μικροτέρα τοῦ λέοντος, στερεῖται καὶ ἀπὸ χαίτην.

Τὸ σχῆμα καὶ βαδισμα τοῦ ἀξιολόγου τετραπόδου τούτου εἶναι τολμηρὰ καὶ μεγαλοπρεπῆ. Ἔχει μεγάλην κεφαλὴν, ὠτία στρογγύλα, ὀφρῦς ἀφθόνους, καὶ ὀφθαλμοὺς πυρώδεις, ἰδιαιτέρως πως λάμποντας, ὅταν ὁπωσοῦν ἐρεθισθῇ. Τὸ στῆθος εἶναι δασὺ, τριχώδης πρὸς τὸ ἄκρον ἡ οὐρὰ, χαίτη δὲ ὑποκιτρίνη μελαγχροινος κρέμεται εἰς τὰ πλαγια τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ τραχήλου του. Τὸ κυριεῦον αὐτοῦ χρῶμα εἶναι χλωμοκίτρινον, ἐπὶ τῶν πλευρῶν ὅμως καὶ τῆς γαστρὸς ἀνοικτότερον, κλίνον εἰς τὸ λευκόν. Ἡ σωματικὴ αὐτοῦ σύστασις καὶ τὰ ἐκπληκτικὰ κινήματα δεικνύουν ὅτι ἔχει ὀστᾶ, νεῦρα, καὶ μυῶνας ἰδιαιτέρως πως συνηρμολογημένα, παρέχοντα εἰς αὐτὸν δύναμιν θαυμαστὴν νὰ διώκῃ καὶ νὰ χαλᾷ τὰ πρὸς τροφήν του ζῶα. Μ' ὅλον αὐτοῦ τὸ μέγεθος καὶ πάχος, τόσον ἀπέχει τοῦ νὰ φαίνεται δυσκίνητος ἢ χονδροειδὴς, ὥστε δικαίως ἐμπορεῖ νὰ θεωρῆται ὡς τύπος ἰσχύος καὶ δραστηριότητος.

3 γ'.

Ὅταν παροργισθῇ, ὑψόνει τὴν χαίτην, ἀκοντίζει πῦρ ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του, ῥυτιδόνει φρικωδῶς τὰς παρειὰς καὶ τὸ μέτωπον, δεικνύει τοὺς φοβεροὺς αὐτοῦ ὀδόντας, καὶ παριστανει ἄγριόν τι καὶ μεγαλοπρεπὲς θέαμα, ἀδύνατον νὰ περιγραφθῇ. Οἱ διαπεραστικοί του ὀφθαλμοὶ ἔχουν μεμβραναν, τὴν ὁποίαν δύναται κατ' ἀρέσκειαν ν' απλόνῃ ἐπάνωθεν αυτῶν, καὶ ἥτις πιθανὸν νὰ ἐγέννησε τὴν κοινὴν δόξαν, ὅτι πάντοτε κοιμᾶται μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοικτούς. Οἱ ὀδόντες, διατεταγμένοι ὡς οἱ τοῦ κατου, εἶναι σκληρότατοι· αἱ σιαγόνες μεγάλαι καὶ δυναταί· καὶ τὰ κέντρα τῆς γλώσσης τόσον ὀξέα, ὥστε σχίζουν τὸ δέρμα τῶν πλειοτέρων ζώων. Ἐπειδὴ βρυχώμενος βάλλει τὸ στόμα καταγῆς, ὁ ἦχος ἁπλόνει ἐξίσου μακρὰν κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀνακαλύψῃ τις τὸ καθαυτὸ μέρος, ὅθεν προέρχεται. Τοῦτο αυξάνει ἐπιπλέον τὸν εἰς τὰ ζῶα ἐμπνεόμενον τρόμον, τὰ ὁποῖα φοβισμένα φεύγουν ἔνθεν κἀκεῖθεν, καὶ πολλάκις εἰς τὰ σκοτεινὰ τρέχουν εἰς αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν τόπον, ὅθεν προέρχεται ὁ θόρυβος.

Γεννᾶται δὲ ὁ λέων εἰς τὰς θερμοτέρας χώρας τῆς Ἀσίας· ἀλλὰ πλεονάζει μᾶλλον εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς, βασιλεύων ἐπάνω τῶν ἀδυνατωτέρων τετραπόδων.

Συνήθως κατοικεῖ τὸ πυκνότερον μέρος τοῦ δάσους· βλέπεται δὲ σπανίως τὴν ἡμέραν, ἐπειδὴ τὸν ἐνοχλεῖ τὸ πολὺ φῶς· ἀλλ' ὁπόταν ἡ νὺξ πλησιαζῃ, ἀφίνει τὸ σπήλαιόν του, καὶ περιφέρεται ζητῶν ἄγραν, βρυχώμενος τρομερὰ, καὶ φοβίζων τὰ πλειότερα τῶν ζώων ὅσα τὸν ἀκούουν. Εἷς μόνος κτύπος τοῦ ποδός του συντρίβει τράχηλον ἵππου· μὲ τὴν οὐράν του καταβαλλει ἄνδρα δυνατόν· σηκόνει δ' εὐκόλως βοῦν μετρίου μεγέθους, ἢ καὶ βούβαλον, ἐλαφρωμένον ἀπὸ τὰ ἐντόσθια του. Εἰς τὸ φανερὸν δὲν προσβαλλει καθ' ὁποιουδήποτε ζώου, ἐκτὸς ἂν παροργισθῇ, ἢ ἂν στενοχωρῆται ἀπὸ πεῖναν· ἀλλ' εἰς τοιαύτην περίστασιν, λέγεται ὅτι οὐδὲ κίνδυνον φοβεῖται, ουδὲ ἀντίστασις τὸν ἀποκρούει. Συλλαμβανει δὲ τὸ θήρευμα πηδῶν κατεπάνω του ἀπὸ μέρος ἀπόκρυφον· ἂν ὅμως ἀποτύχῃ, σπανίως ἐπιχειρεῖ καὶ δεύτερον πήδημα κατὰ τοῦ αυτοῦ ἀντικειμένου, ἀλλ' ἐπανέρχεται ἡσύχως εἰς τὸ δασος ὅπου ἔκειτο ἐνεδρεύων. Ὅταν πιάσῃ ζῶον, τὸ τινάσσει κάτω, σπανίως δὲ δαγκάνει αυτὸ πρὶν δώσῃ τὴν θανατηφόρον πληγήν, τὴν ὁποίαν γενικῶς συνοδεύει μὲ τρομερὸν βρύχημα. Φαίνεται νὰ προτιμᾷ τὸ κρέας Ὀττεντότου ἀπὸ τὸ κρέας Εὐρωπαίου, ἴσως διότι ὁ πρῶτος δὲν εἶναι καταφορτωμένος ἀπὸ ἐνδύματα. Δεύτερον τοῦ Ὀττεντότου ἔχει τὸν ἵππον· νοστιμεύεται δὲ πολὺ καὶ τὸν ἐλέφαντα καὶ τὴν κάμηλον. Τὰ δὲ πρόβατα, ἴσως διὰ τὸ μαλλωτὸν αὐτῶν δέρμα, σπανίως τὰ ἐνοχλεῖ. Μὲ τοὺς ἰσχυροὺς ὀδόντας του συντρίβει ὀστᾶ εὐκολώτατα· πολλακις δὲ καταπίνει τὰ κλασματά των μετὰ τῆς σαρκός. Ἐρεθισμένος, ἢ πεινασμένος ὤν, στήνει τὴν χαίτην, καὶ κτυπᾷ τὴν οὐρὰν ἐπανω εἰς τὰ νῶτα καὶ τὰς πλευράς· εἰς τοιαύτην δὲ περίστασιν ῥιψοκινδυνεύει παραπολὺ ὅποιος τὸν πλησιάσῃ· ἀλλ' ὅταν ἡσυχάζῃ ἡ χαίτη καὶ ἡ οὐρὰ, καὶ τὸ ζῶον εὑρίσκεται εἰς διαθεσιν εἰρηνικὴν, ὁδοιπόροι ἐμποροῦν γενικῶς νὰ περάσωσι πολλὰ πλησίον αὐτοῦ μ' ἐντελῆ ἀσφάλειαν.

Ἡ θήλεια, μολονότι φυσικῶς ἀδυνατωτέρα, καὶ ὡς ἐπιτοπλεῖστον δειλατέρα τοῦ ἄῤῥενος, εἶναι ὅμως ἀγριωτέρα ἐκείνου εἰς ὑπεράσπισιν τῶν νεογνῶν της, κάμνουσα μὲ τόλμην μεγαλητέραν τὰς ἐπιδρομὰς αὐτῆς, σκοτόνουσα ὁποιονδήποτε ζῶον ἀπαντήσῃ, καὶ φέρουσά το αἱματοσταγὲς εἰς τὰ τέκνα της. Ὅταν προσβληθῇ ἐνώπιον αὐτῶν, φαίνεται νὰ μὴν αἰσθάνεται τὰς ἰδίας της πληγάς· μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν γῆν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἰς τοὺς ἐχθρούς της, ἢ σώζει τὰ νεογνὰ, ἢ θυσιάζεται ὑπὲρ αὐτῶν.

Ὁ περιηγηθεὶς τὴν Ἀφρικὴν κύριος Burchell ἱστορεῖ ἀξιόλογόν τι μὲ τὸν λέοντα συναπαντημα, τὸ ἀκόλουθον·—

'Δι' ἐν ἢ δύο μίλεια ὡδοιπορούσαμεν ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ, αἵτινες κατὰ τὸ μέρος τοῦτο ἀφθονοῦσαν ἀπὸ ὑψηλοὺς σχοίνους. Οἱ σκύλοι εὐχαριστοῦντο πολὺ περιφερόμενοι νὰ ἐξετάζωσι πάντα δασὺν τόπον· τέλος δὲ, ἀπήντησαν κάτι μεταξὺ τῶν σχοίνων, τὸ ὁποῖον ἔκαμεν αὐτοὺς ν' ἀρχίσωσι σφοδρότατον γαύγισμα.

'Υπωπτεύθημεν ἀμέσως, καὶ παρατηρήσαντες ἐβεβαιώθημεν, ὅτι λέοντες ἦσαν ἐκεῖ. Ἐθαῤῥύναμεν λοιπὸν τοὺς σκύλους νὰ ἐκβάλωσιν αὐτοὺς, καὶ μετ' ὀλίγον ἴδαμεν λέοντα καὶ λέαιναν. Αὕτη μὲν ἐξέφυγεν ὑπὸ σκέπην τῶν σχοίνων· ὁ δὲ λέων ἐξῆλθεν ἀταραχως, καὶ σταθεὶς μᾶς ἐκύτταζε. Τὴν στιγμὴν ταύτην ἠσθάνθημεν ὅτι δὲν ἦτον ἀκίνδυνος ἡ θέσις μας, ἐπειδὴ τὸ ζῶον ἐφαίνετο ἑτοιμαζόμενον νὰ πηδήσῃ κατεπάνω μας, καὶ ἡμεῖς ἐστέκαμεν ἐπὶ τῆς ὄχθης, ὀλίγους μόνον πήχεις μακρὰν, οἱ πλειότεροι ἀπὸ ἡμᾶς πεζοὶ καὶ ἄοπλοι, χωρὶς τρόπον νὰ σωθῶμεν. Καὶ αὐτὸς ἐγὼ εὑρέθην τότε πεζὸς, ἦτο δὲ ἀνωφέλητον νὰ ζητήσω νὰ φύγω. Ἔλαβα λοιπὸν τὰ μέτρα μου ὅσον ἠδυνάμην καλὰ, μὲ τὰ πιστόλιά μου εἰς τὴν χεῖρα, ἕτοιμος νὰ πυροβολήσω· ὅσοι δὲ εἶχαν τουφέκια, ἔστεκαν ταυτοτρόπως ἡτοιμασμένοι. Ἀλλὰ τώρα ὥρμησαν οἱ τολμηροὶ σκύλοι ἀναμέσον ἡμῶν καὶ τοῦ λέοντος, καὶ, περικυκλώσαντες αὐτὸν, ἐγαύγιζαν σφοδρότατα. Ἀξιοθαύμαστος ἦτον ἡ γενναιότης τῶν πιστῶν τούτων ζώων· ἐπροχώρησαν ἕως εἰς τὸ πλάγιον τοῦ εὐμεγέθους κτήνους, καὶ ἔστεκαν μεγαλοφώνως κράζοντα κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, χωρὶς νὰ δείχνωσι τὸν ἐλάχιστον φόβον. Ὁ λέων, συναισθανόμενος τὴν ἰσχύν του, ἔμενεν ἀκίνητος ἀπὸ τὰς θορυβώδεις αὐτῶν ἐπιχειρήσεις, πρὸς ἡμᾶς ἔχων ἐστραμμένην τὴν κεφαλήν. Μίαν στιγμὴν οἱ σκύλοι, ἰδόντες οὕτω ἐνησχολημένους τοὺς ὀφθαλμούς του, εἶχαν προχωρήσειν πολλὰ πλησίον εἰς τοὺς πόδας του, ἐφαίνοντο δὲ ὡς νὰ ἤθελαν τωόντι νὰ τὸν πιάσωσιν· ἀλλ' ἔλαβαν οἱ ἄθλιοι τὰ ἐπίχειρα τῆς ἀφροσύνης των· διότι, χωρὶς νὰ ταράξῃ τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτοῦ στάσιμον, μόνον ἐσάλευσε τὸν πόδα του, καὶ παρευθὺς ἔπεσαν δύο νεκροί. Μὲ τόσον δ' ὀλίγον κόπον ἔκαμε τοῦτο, ὥστε μόλις ἦτον ἐπαισθητὸν τίνι τρόπῳ ἐφονεύθησαν. Ἐκ τοῦ καιροῦ, τὸν ὁποῖον ἐκερδήσαμεν διὰ τῆς μεσολαβήσεως τῶν σκύλων, δὲν ἐχάσαμεν οὔτε λεπτόν· ἐσύραμεν κατ' αὐτοῦ· μία πάλλα διεπέρασε τὴν πλευράν του, καὶ τὸ αἷμα ἤρχισε παραυτα νὰ ῥέῃ, ἀλλ' ἔστεκεν ἀκόμη εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν. Δὲν εἴχαμεν πλέον οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι ἔμελλε νὰ πηδήσῃ κατεπάνω μας· πᾶν τουφέκιον ἐγεμίσθη εὐθύς· ἀλλὰ κατ' εὐτυχίαν εὑρέθημεν λανθασμένοι, καὶ μετὰ χαρᾶς ἴδαμεν αὐτὸν ἡσύχως ἀναχωροῦντα, ἂν καὶ εἶχα ἐλπίσειν νὰ δυνηθῶ μετ' ὀλίγας στιγμὰς νὰ πιάσω τὸν πόδα του ἀκινδύνως. Ὁ λέων οὗτος ἐκρίθη ἀπὸ τὴν συνοδίαν μας ἕνας τῶν μεγαλητέρων, καὶ μ' ἐφάνη, ὡς τὸν ἐμέτρησα συγκρίνων αὐτὸν μὲ τοὺς σκύλους, ἰσομεγέθης μὲ βοῦν, ἂν καὶ ὀλιγώτερον ὀγκώδης. Ἦτο βέβαια ἐπίσης μακρὺς, μολονότι κατώτερος τὸ ἀνάστημα· καὶ ἡ δαψιλὴς χαίτη ἔκαμνεν αὐτὸν νὰ φαίνεται τρομερώτατος. Ἀνῆκε δὲ εἰς τὸ εἶδος τῶν λεγομένων ἀπὸ τοὺς Ὀττεντότους μαύρων λεόντων, διὰ τὸ μαυρότερον τῆς χαίτης χρῶμα· οὗτοι νομίζονται μεγαλήτεροι καὶ κινδυνωδέστεροι ἀπὸ τοὺς χλωμοὺς καλουμένους λέοντας.'

Ἄλλος περιηγητὴς κατὰ τὴν Νότιον Ἀφρικὴν ἱστορεῖ τὰ ἑπόμενα·—'Τὰ ἁμάξιά μας, ὑποχρεωθέντα νὰ κάμωσι μεγάλον γῦρον, ἔφθασαν τέλος παντων· ἐστήσαμεν δὲ τὴν σκηνὴν, καὶ, ἀφοῦ ἐτακτοποιήσαμεν τὰ παντα, ἐπλαγιάσαμεν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον μᾶς ἐξύπνισεν ἡ ταραχή· διότι περὶ τὸ μεσονύκτιον τὰ βοσκήματα καὶ ἄλογα, τὰ ὁποῖα ἔστεκαν εἰς τὸ μέσον τῶν ἁμαξίων, ἤρχισαν νὰ πηδῶσι καὶ νὰ τρέχωσι; καὶ εἷς τῶν ἀγωγιατῶν νὰ φωνάζῃ, ὥστε καθεὶς ὥρμησεν ἔξω μὲ τὸ τουφέκιόν του. Τριάκοντα περίπου βήματα ἀπέχων τῆς σκηνῆς ἔστεκε λέων, ὅστις, ἰδὼν ἡμᾶς, ἐπροπάτησεν ἄλλα τόσα βήματα μακρότερον, ὄπισθεν μιᾶς ἀκανθης, φέρων κάτι μεθ' ἑαυτοῦ, τὸ ὁποῖον ἐγὼ ἐνόμισα βώδιον· ἐρρίψαμεν ὑπὲρ τὰς ἑξήκοντα βολὰς εἰς τὴν ἄκανθαν, καὶ κατετρυπήσαμεν αὐτήν· δὲν ἐφάνη ὅμως κίνημά τι. Ὁ νοτιανατολικὸς ἄνεμος ἐφύσα δυνατὰ, ὁ οὐρανὸς ἦτον αἴθριος, καὶ ἡ σελήνη ἔλαμπε καθαρώτατα, ὥστε ἠμπορούσαμεν εὐκόλως νὰ διακρίνωμεν τὰ τοσοῦτον ἀπέχοντα.

'Ἀφοῦ καθησύχασαν πάλιν τὰ ζῶα, καὶ ἤρχισα νὰ βλέπω ἐὰν ἤμεθα κατὰ πάντα εἰς εὐταξίαν, παρετήρησα ὅτι ἔλειπεν ὁ φύλαξ ἀπ' ἔμπροσθεν τῆς σκηνῆς. Ἐφωνάξαμεν μ' ὅλην μας τὴν δύναμιν, ἀλλ' εἰς μάτην· ουδεὶς ἀπεκρίθη· ὅθεν ἐσυμπέρανα ὅτι ὁ λέων εἶχε τὸν ἐπαρειν. Τρεῖς τέσσαρες ἐπροχώρησαν μετὰ πολλῆς προσοχῆς εἰς τὴν ἄκανθαν, διὰ νὰ ἴδωσιν ἂν ἠμπόρουν νὰ ἀνακαλύψωσιν ἴχνος τι τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ὑπέστρεψαν κατατρομασμένοι, διότι ὁ λέων, σηκωθεὶς, ἤρχισε νὰ βρυχᾶται. Εὗρηκαν δὲ τὸ τουφέκιον τοῦ φύλακος, καὶ τὸν σκοῦφον καὶ τὰ σάνδαλά του. Ἐσύραμεν πάλιν περὶ τὰς ἑκατὸν βολὰς εἰς τὴν ἄκανθαν, πλὴν λέοντα δὲν ἐβλέπαμεν· ὅθεν ἐσυμπεράναμεν ὅτι ἐσκοτώθη ἢ ἔφυγε. Διὰ νὰ βεβαιωθῶμεν, ἐπέμψαμεν ἕνα, δώσαντες εἰς αὐτὸν ἀναμμένον δαυλόν. Ἀλλ' ὡς ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἄκανθαν, ὁ λέων ἔβρυξε τρομερὰ, καὶ ἐπήδησε κατεπάνω του· ἔρριψεν ἐκεῖνος τότε τὸν δαυλὸν, οἱ δὲ λοιποὶ ἔσυραν περὶ τὰς δέκα βολὰς, ὥστε ὁ λέων ὠπισθοδρόμησεν εἰς τὸν πρότερον αὐτοῦ τόπον.

'Ὁ ῥιφθεὶς ἐπὶ τὸν λέοντα δαυλὸς εἶχε πέσειν εἰς τὸ μέσον τῆς ἀκανθης, καὶ, βοηθούμενος ἀπὸ τὸν δυνατὸν ἄνεμον, ἤρχισε νὰ ἀναδίδῃ μεγάλην φλόγα, ὥστε ἠδυνάμεθα νὰ βλέπωμεν καθαρώτατα διὰ μέσου αὐτῆς. Ἐξηκολουθήσαμεν τὴν πυροβόλησιν· ἡ νὺξ παρῆλθε, καὶ ἤρχισαν τὰ χαράγματα· πᾶς ἕνας τώρα ἐνεψυχώθη, καθότι, ἐπειδὴ ἡ ἄκανθα εὑρίσκετο εἰς τοὺς πρόποδας ἀποτόμου λόφου, ὁ λέων δὲν ἠμπόρει νὰ φύγῃ ἐκεῖθεν χωρὶς νὰ ἐκτεθῇ ὁλότελα. Ἑπτὰ, λαβόντες θέσιν εἰς τὰ μακρυνώτερα ἁμάξια, ἐφύλατταν αὐτὸν, ὥστε νὰ σκοπεύσωσιν ἐναντίον του ἐὰν ἤθελεν ἐκβῆν. Τέλος, πρὶν χαλοφέγξῃ, ἐπροπάτησεν ἄνω τοῦ λόφου μὲ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ στόμα του· ἐρρίψαμεν δὲ τεσσαράκοντα βολὰς, χωρὶς κάμμία νὰ τὸν εὕρῃ, ἂν καὶ τινὲς ὑπῆγαν σιμώτατα. Ὁσάκις τοῦτο συνέβαινεν, ἔστρεφεν ὁ λέων πρὸς τὴν σκηνὴν, καὶ ἤρχετο βρυχώμενος

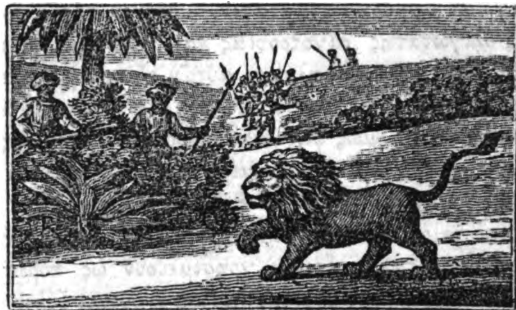

πρὸς ἡμᾶς· εἶμαι δὲ γνώμης, ὅτι, ἂν τὸν ἐκτυποῦσε κάμμία πάλλα, ἤθελεν ὁρμήσειν κατὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς σκηνῆς.

'Ἀφοῦ τέλεια ἐξημέρωσε, τινὲς φρονοῦντες ὅτι ὁ λέων πρέπει νὰ ἐπληγώθη, καὶ μάλιστα νὰ ἐψόφησε διὰ τὴν πληγὴν, ἠθέλησαν νὰ ὑπάγωσιν εἰς ζήτησιν αὐτοῦ, ὥστε τουλάχιστον νὰ εὕρωσι καὶ νὰ θάψωσι τὸ πτῶμα τοῦ συντρόφου των, τὸν ὁποῖον ὑπέθεταν ὅτι ὁ λέων διὰ τὴν ἀδιάκοπον πυροβόλησιν δὲν εἶχε λαβειν καιρὸν νὰ καταφάγῃ εἰς τὸ διαστημα τῆς νυκτός. Τοὺς ἔδωκα τὴν ἄδειαν, μὲ συμφωνίαν νὰ λάβωσι πολλοὺς ἐνόπλους Ὀττεντότους, καὶ νὰ μὴ ῥιψοκινδυνεύσωσιν. Ἑπτὰ λοιπὸν ἐκ τῶν ἀνθρώπων μου, βοηθούμενοι ἀπὸ τεσσαράκοντα τρεῖς Ὀττεντότους, ἠκολούθησαν τὰ ἴχνη τοῦ θηρίου, καὶ ηὗραν αὐτὸ ὡς ἡμίσειαν λεύγαν μακρὰν, κείμενον ὄπισθεν μικροῦ θάμνου. Οἱ Ὀττεντότοι ἐφώναξαν, καὶ αὐτὸς, πηδήσας ἐπάνω, ἔτρεξε νὰ φύγῃ, ἐκεῖνοι δὲ ὅλοι τὸν ἠκολούθησαν. Ὁ λέων τέλος ἐγύρισε, καὶ, βρυχώμενος τρομερώτατα, ὥρμησε μέσα εἰς τὸ πλῆθος. Οἱ ἄνθρωποί μου, ἀποσταμένοι καὶ συγκεχυμένοι ἀπὸ τὸ τρέξιμον, ἐπυροβόλησαν μὲν, πλὴν ἀπέτυχαν· ἐκεῖνος τότε, λαβὼν ἀκόμη θάρρος πλειότερον, ἔπεσε κατεπάνω των. Ὁ ὁπλαρχηγὸς τώρα ἔκαμε πρᾶξιν γενναίαν εἰς βοήθειαν δύο ἀνθρώπων του· τὸ τουφέκιον τοῦ ἑνὸς δὲν εἶχεν ἐπάρειν φωτίαν, ὁ δὲ ἄλλος ἀπέτυχεν· ὁ λέων ἦτον ἤδη σιμά των, καὶ ὁ ἀρχηγὸς Ὀττεντότος, βλέπων τὸν κίνδυνον, ἐμβῆκεν εἰς τὴν μέσην τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ λέοντος, τόσον ὅμως πλησίον, ὥστε οἱ ὄνυχες τοῦ θηρίου ἤγγιξαν τὸ ἐπανωφόριόν του. Μὲ θαυμαστὴν ἐπιτηδειότητα καὶ ταχυκινησίαν ἀπέρριψε τὸ φόρεμα, καὶ ἐμαχαίρωσεν αὐτό. Πάραυτα, δραμόντες οἱ ἄλλοι Ὀττεντότοι, τὸ ἐμαχαίρωσαν καὶ αὐτοί. Μ' ὅλον τοῦτο, ὁ λέων δὲν ἔπαυσεν ἀπὸ τὸ νὰ βρυχᾶται καὶ νὰ πηδᾷ, καὶ μάλιστα ἐσύντριψε μερικὰ τῶν ὅπλων των, ἕωσοῦ μία πάλλα, εὑροῦσά τον εἰς τὸ ὄμμα, ἔκαμεν αὐτὸν νὰ γυρίσῃ ἄνω κάτω, καὶ τότε πλέον τουφεκισθεὶς ὑπὸ τῶν λοιπῶν ἐσκοτώθη. Ἦτο δὲ θηρίον μεγαλώτατον, καὶ πρὸ ὀλίγου καιροῦ εἶχεν ἁρπάσειν καὶ καταφάγειν ἕνα Ὀττεντότον.'

ΑΓΡΙΟΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΑΛΛΙΑΝ.

Εἰς τὸ νοτιανατολικὸν ἄκρον τῆς Γαλλίας, πλησίον εἰς τὰ Ἰταλικὰ σύνορα, εὑρίσκονται ἄνθρωποι τινὲς

εἰς ἀγρίαν σχεδὸν κατάστασιν. Μόνον αὐτῶν ἔργον, ἐκτὸς ὀλιγωτατης αἰγοτροφίας καὶ γεωργίας, εἶναι ἡ ἀνθρακοποιΐα. Αἱ καλύβαι αὐτῶν εἶναι ἀγροικότατα κτισμέναι ἀπὸ λάσπην ἢ πέτρας, ἕνα μόνον ἔχουσαι θάλαμον, ὅστις ὅμως φαίνεται ὁπωσοῦν διῃρημένος· τὸ πάτωμα χωρίζεται εἰς τρία μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν ἐμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ σαλα ἢ ἀριστητήριον, τὸ δὲ κοιτών, καὶ τὸ ἄλλο κτηνοστάσιον. Εἰς τὸ ἀριστητήριον ἔχουν δύο πέτρας, αἵτινες χρησιμεύουν ὡς πυρεστία· τρεῖς τέσσαρες μεγαλήτεραι πέτραι ἢ κορμοὶ ξύλου συνιστοῦν τὰς καθέκλας των. Καπνοδόχη δὲν ὑπάρχει, ἀλλὰ μόνον τρύπα εἰς τὴν στέγην διὰ νὰ ἐξέρχεται ὁ καπνός. Εἰς τὴν μέσην τοῦ πατώματος εἶναι ὁ κοιτών, ἐστρωμένος ἀπὸ ἄχυρα ἢ ξηρὰ φύλλα, τὰ ὁποῖα ἀλλάσσονται σπανιώτατα· ἐπὶ τῆς κλίνης δὲ ταύτης πλαγιάζουν ἀναμεμιγμένοι ὅλοι, πατήρ, μήτηρ, καὶ τέκνα. Ἡ στέγη ὅμως δὲν τοὺς χρειάζεται παρὰ τὸν χειμῶνα· διότι τὸ καλοκαίριον κοιμῶνται ὅλοι ὑπαίθριοι· εἶναι μάλιστα πολλότατοι, εἰς τοὺς ὁποίους οὐδέποτε χρησιμεύει ὁ κοιτών, ἐπειδὴ κοιμῶνται πάντοτε εἰς τὸ ὕπαιθρον, ὅσον καὶ ἂν ἦναι τὸ ψύχος ἢ ἡ δυσκρασία τοῦ καιροῦ. Ἡ τρίτη διαίρεσις ἀπονέμεται εἰς τοὺς ὄνους, οἱ ὁποῖοι τόσον καλῶς εἶναι γυμνασμένοι, ὥστε σπανίως ὑπερπηδοῦν τὴν γραμμήν, ἥτις χωρίζει τὸ οἴκημά των ἀπὸ τὸ οἴκημα τοῦ κυρίου των.

Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἀγνοοῦν τὴν καθαριότητα, ὄχι ὀλιγώτερον παρὰ τὴν τρυφήν· αἱ κατοικίαι, ὡς καὶ τὰ πρόσωπά των, ἀηδιάζουν τὸν θεατήν· τὰ μαλλία κρέμονται συμπεφυρμένα εἰς τοὺς ὤμους, καὶ τὰ γένεια δὲν ἐγγίζονται ποτέ, ἑωσοῦ νὰ ὑπερμακρύνωσι· τότε δὲ ἀφαιροῦν αὐτὰ μὲ μάχαιραν ἢ ἄλλο κοπτερὸν ὄργανον. Ἡ ἐνδυμασία των γίνεται ἀπὸ χονδρὸν ὕφασμα, κομμένον χωρίς τινα τέχνην. 'Μίαν τῶν ἡμερῶν,' λέγει ὁ Γάλλος συγγραφεύς, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐρανιζόμεθα ταῦτα, 'Ἴδα ἕνα τῶν ἀνθρώπων τούτων, ὅστις, ἀφοῦ ἠγόρασε κομμάτιον πανίου, ἔκβαλε μάχαιραν ἀπὸ τὴν ζώνην του, κ' ἔκαμε δύο τρύπας εἰς αὐτό, διὰ τῶν ὁποίων ἐπέρασε τοὺς βραχίονάς του, ἔπειτα δὲ μὲ δύο μεγαλα ξύλινα καρφοβέλονα ἐστερέωσεν ἐπάνω του τὸ ἀλλόκοτον τοῦτο ἐπανωφόρεμα.'

Εἰς τὸ διαστημα τοῦ καλοκαιρίου οἱ ἄνθρωποι οὗτοι γενικῶς κοιμῶνται τὴν ἡμέραν· κάποτε βλέπονται εἰς τὴν κορυφὴν βράχου, εἰς μεγάλην βακτηρίαν ἐπιστηριγμένοι, σκεπασμένοι ἀπὸ δέρματα, καὶ διόλου ἀκίνητοι. Τὰς νύκτας διαγουν εἰς τὰ δάση μεταξὺ τῶν βραχων, τὰς αἶγας φυλασσοντες ἀπὸ τὰς προσβολὰς τῶν λύκων, οἵτινες ὑπερπερισσεύουν εἰς τὰ δάση ταῦτα. Αἱ ὀξεῖαι δὲ καὶ ἄγριαι κραυγαί των φοβίζουσι τοὺς κατὰ τύχην ἐκεῖ ἀδοιπαροῦντας.

Φαίνονται σχεδὸν ἄμοιροι ἀπὸ ἰδέας. Ὅταν ὁμιλῶσι πρὸς αὐτοὺς ξένοι, εἴτε εἰς πανηγύρεις, εἴτε εἰς ἄλλα μέρη ὅπου ἡ ἀνάγκη τοὺς βιάζει νὰ προστρέξωσιν, ἀποκρίνονται μόνον ναί, ἢ ὄχι, ἢ συχνότερον καμνουν σχῆμά τι ἀνυπομονησίας, ἢ καὶ χασκουν ὡς μωροί. Μεταξύ των σπανίως συνομιλοῦν· πληκτική τις σιωπὴ κυριεύει εἰς τὰ οἰκήματα καὶ τὰ δάση αὐτῶν, τὴν ὁποίαν δὲν διακόπτουν εἰμὴ ὀξεῖαι κραυγαὶ καὶ ἄγριοι ὀλολυγμοί.

Μ' ὅλα ταῦτα, δὲν κατηγοροῦνται ὡς σκληροί, οὐδ' ἐνοχλοῦν κατά τινα τρόπον τοὺς πολιτισμένους αὐτῶν γείτονας, ἢ τοὺς ξένους, ὅσοι κατὰ τύχην ἐμβῶσιν εἰς τὰ ὅριά των· εἶναι ἁπλῶς ἀμαθεῖς, καὶ τοῦτο κατὰ φυσικὸν λόγον· διότι σχολεῖα, ἢ ἄλλοι τρόποι διδασκαλίας, δὲν ὑπάρχουν μεταξύ των, καὶ προσέτι στεροῦνται, διὰ τὴν τοποθεσίαν αὐτῶν, πάσης σχέσεως μὲ πλέον καλλιεργημένους λαούς·—οὔτε ἀπὸ παράγγελμα, οὔτε ἀπὸ παράδειγμα ὠφελήθησαν ποτέ. Αἱ μόναι ἰδέαι, τὰς ὁποίας ἔχουν ἐκτὸς τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰς ἀμέσους χρείας των, εἶναι ἡ πίστις ἀξιογελάστων τινῶν οἰωνῶν, πάλαι ποτὲ γενικῶς παραδεδεγμένων εἰς τὴν Εὐρώπην.

Ἐσχάτως ἔγινε μικρά τις ἠθικὴ βελτίωσις τῶν ἡμιαγρίων τούτων, χρεωστουμένη εἰς τοὺς φιλανθρωπικοὺς ἀγῶνας τῶν ἱερέων τῆς περιχώρου· παρεκκλήσια τινὰ ᾠκοδομήθησαν ἐπὶ τῶν μεθορίων, καὶ ὀλίγοι τινὲς ἀκροάζονται τὰ ἐκεῖ παραδιδόμενα ἠθικῆς καὶ θρησκείας μαθήματα. Μὲ τοιαῦτα μέσα, πλέον ὅμως ἐκτεταμένα, καὶ μάλιστα βοηθούμενα ὑπὸ τῆς κατασκευῆς δρόμων διὰ τῆς χώρας αὐτῶν, ἐνδέχεται γρήγορα νὰ πολιτισθῶσι, καὶ οὕτω ν' ἀποβάλῃ ἡ Γαλλία τὸ ὄνειδος ὅτι ἔχει κατοίκους τόσον πολὺ μᾶλλον τῶν λοιπῶν Εὐρωπαίων ἐξευτελισμένους.

Η ΑΓΑΘΟΤΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ.

Με ποῖα λόγια δυνάμεθα ν' ἀποδείξωμεν πᾶσαν τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ; Οἱ οὐρανοί, ἡ γῆ, ἡ θαλασσα, καὶ μαλιστα πᾶσα ἡ κτίσις, μεγαλοφώνως ἀναγγέλλουν τὴν ἀγαθότητά του. Εἰς πάντας εἶναι καλὸς ὁ Θεός, καὶ οἱ οἰκτιρμοί του εἶναι ἐπάνω εἰς ὅλα τῶν χειρῶν του τὰ ἔργα. Ποτὲ ὅμως δὲν φαίνεται ἡ ἀγαθότης αὐτοῦ καθαρώτερον παρ' ὅταν εἰσακούῃ τοῦ λαοῦ του τὰς προσευχας. Δὲν ἀκούει μόνον τὰς προσευχάς των, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀνταμείβει διότι ἔρχονται καὶ ζητοῦσιν ἀπ' αὐτόν.

Πράττουν οἱ ἄνθρωποι τοιουτοτρόπως; Ἐπεριποιήθη ποτὲ κανεὶς οὕτω πτωχὸν ζητοῦντα ἐλεημοσύνην; Ἔλαβεν αὐτὸς ποτὲ ὄχι μόνον ἐλεημοσύνην καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς ἐπιθυμίας του, ἀλλὰ καὶ μεγάλον βραβεῖον διὰ τὰς ἐνοχλήσεις του;

Τοῦτο ὅμως πράττει ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς παρακαλοῦντας αὐτόν. Τοὺς ἀνταποδίδει εἰς τὸ φανερόν, καὶ τοὺς χαρίζει ἀσυγκρίτως περισσότερα ἀπ' ὅσα ζητοῦσιν ἢ καταλαμβάνουσι.

Ὁ Σολομὼν ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Θεὸν σοφίαν καὶ σύνεσιν διὰ νὰ κυβερνᾷ τὸν λαόν του, καὶ ὁ Θεὸς τὸν ἔδωκε ταύτας, καὶ προσέτι ὅσα δὲν ἐζήτησε, πλοῦτον δηλαδὴ καὶ δόξαν, ὥστε δὲν ἦτο βασιλεὺς κανεὶς πλούσιος καὶ ἔντιμος ὡς ἐκεῖνος, οὔτε πρὶν αὐτοῦ, οὔτε μετ' αὐτόν, ἐπάνω εἰς τὸν θρόνον τοῦ Ἰσραήλ.

ΤΟ ΦΟΝΙΚΟΠΟΤΑΜΟΝ.

Αὐτόχθονες Ἰνδοὶ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς.

ΠΡΟ μιᾶς ἑκατονταετηρίδος καὶ ἐπέκεινα ἑκατοικοῦσεν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς ἐπαρχίας τοῦ Νεοβοράκου, ἐπὶ τῶν ὀχθῶν ῥύακος, Φονικοποτάμου σήμερον λεγομένου, μικρά τις φυλὴ Ἀμερικανῶν Ἰνδῶν. Λευκός τις, ἤγουν Ἀγγλαμερικανὸς, λεγόμενος Στάκιος, μέ τινας τέχνας τὰς ὁποίας ἐγνώριζε χρησιμεύων εἰς τοὺς ἀγρίους, ἔλαβε σιωπηλῶς τὴν ἄδειαν νὰ κατοικῇ ἐντὸς εἰς τὰ δριά των· ὑπῆρχε δὲ μάλιστα φιλία μεταξὺ αὐτοῦ καὶ γηραλέου τινὸς Ἰνδοῦ, Ναωμὰν τὄνομα, ὅστις ἐσύχναζε καὶ πολλάκις ἐφιλοξενεῖτο εἰς τὸν οἶκόν του. Οἱ αὐτόχθονες Ἀμερικανοὶ οὐδέποτε μὲν συγχωροῦν ἀδικίας, ἀλλ' οὔτε λησμονοῦν εὐεργεσίας. Ἡ οἰκογένεια συνίστατο ἀπὸ τὸν Στάκιον, τὴν σύζυγον αὐτοῦ, καὶ δύο τέκνα, ἓν ἀρσενικὸν καὶ ἓν θηλυκὸν, τὸ μὲν πενταετὲς, τὸ δὲ τριετές.

Μίαν τῶν ἡμερῶν ὑπῆγεν ὁ Ναωμὰν εἰς τὴν καλύβην τοῦ Σταχίου, ἄναψε τὴν σύριγγά του, καὶ ἐκάθισεν. Ἐφαίνετο σοβαρώτατος· κάποτε ἀνεστέναζεν ἐκ βάθους ψυχῆς, ἀλλὰ γρῦ δὲν τοῦ ἔφευγεν. Ἡ σύζυγος τοῦ Σταχίου,—ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἔλειπε,—τὸν ἠρώτησε τί τρέχει,—μήπως ἦτον ἄῤῥωστος. Ὁ γέρων ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν, ἀνεστέναξεν, ἀλλὰ δὲν ὡμίλησε, καὶ μετ' ὀλίγον ἐξῆλθε. Τὴν ἐπαύριον, ἐπιστρέψας, ἐφέρθη ταυτοτρόπως. Ἡ γυνὴ λοιπὸν, ἀποροῦσα, ἐδιηγήθη τὰ πάντα εἰς τὸν σύζυγόν της, ὁ ὁποῖος ἐσυμβούλευσεν αὐτὴν νὰ βιάσῃ τὸν γέροντα νὰ ἐξηγηθῇ. Ὅθεν τὴν τρίτην ἡμέραν, ὅτε πάλιν ἔκαμε τὴν ἐπίσκεψιν, τὸν ἐβάρυνε πολὺ πλέον παρὰ τὸ σύνηθες. Τέλος, ὁ γέρων Ἰνδὸς εἶπεν, 'Ἐγὼ εἶμαι κόκκινος, τὰ δὲ χλωμὰ πρόσωπα εἶναι οἱ ἐχθροί μας· διατί νὰ ὁμιλήσω;'—'Ἀλλ' ὁ ἀνήρ μου καὶ ἐγὼ εἴμεθα φίλοι σου· χιλιάκις ἔφαγες ἁλάτι μαζῇ μας, καὶ χιλιάκις τὰ τέκνα μου ἐκάθισαν ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά σου. Ἂν ἐξεύρῃς τίποτε, εἰπέ το.'—'Ἀλλὰ θέλω χάσειν τὴν ζωήν μου, ἂν μαθητευθῇ· καὶ αἱ λευκόχροοι γυναῖκες δὲν εἶναι καλαὶ νὰ φυλάττωσι μυστικά,' ἀπεκρίθη ὁ Ναωμάν.—'Δοκίμασέ με, καὶ ἰδέ.'—'Ὀμνύεις, μὰ τὸ Μέγα σας Πνεῦμα, ὅτι δὲν θέλεις τὸ εἰπεῖν εἰς κἀνένα ἐκτὸς εἰς τὸν ἄνδρα σου;'—'Εἰς ποῖον ἄλλον ἔχω νὰ τὸ εἴπω;'—'Ἀλλ' ὀμνύεις;'—'Ὀμνύω, μὰ τὸ Μέγα μας Πνεῦμα, ὅτι εἰς κἀνένα δὲν θέλω τὸ εἰπεῖν ἐκτὸς εἰς τὸν ἄνδρα μου.'—'Οὔτε ἂν σὲ φονεύσῃ ἡ φυλή μου διὰ τὴν ἀθελησίαν σου νὰ τὸ εἴπῃς;'—'Οὔτε ἂν μὲ φονεύσῃ ἡ φυλή σου διὰ τὴν ἀθελησίαν μου νὰ τὸ εἴπω.'

Ὁ Ναωμὰν τότε τὴν ἐγνωστοποίησεν, ὅτι διά τινας ἀδικίας τῶν ὁμογενῶν της, οἱ ὁμόφυλοί του ἦσαν παρωργισμένοι, καὶ εἶχαν ἀπόφασιν ἐκείνην τὴν νύκτα νὰ σφάξωσιν ὅσους ἐπρόφθαναν λευκοὺς οἰκιστάς· ὅτι πρέπει νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν ἄνδρα της, καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν κρυφὰ καὶ γρήγορα νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὸ μονόξυλόν των, καὶ νὰ καταφύγωσι πέραν τοῦ ποταμοῦ εἰς ἀσφαλές τι μέρος. 'Κάμε γρήγορα, καὶ πρόσεχε μὴ βάλῃς κἀνένα εἰς ὑποψίαν,' εἶπεν ὁ Ναωμὰν, ἐνῷ ἀνεχωροῦσεν. Ἡ καλὴ γυνὴ ὑπῆγεν εἰς ἐντάμωσιν τοῦ ἀνδρός της, ὁ ὁποῖος ὠψάρευεν εἰς τὸν ποταμὸν, τὸν ἐδιηγήθη τὰ τρέχοντα, καὶ, χωρὶς διόλου νὰ χάσωσι καιρὸν, ἐπροχώρησαν εἰς τὸ πλοιάριον αὐτῶν, τὸ ὁποῖον κατὰ δυστυχίαν ἦτο γεμάτον ἀπὸ ὕδωρ. Ἐπέρασεν ὀλίγη ὥρα ἕως νὰ τὸ ἀδειάσωσιν· εἰς δὲ τὸ ἀναμεταξὺ, ὁ Στάκιος ἐνθυμήθη τὸ τουφέκιόν του, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν οἶκον νὰ τὸ ἐπάρῃ. Εἰς ὅλα ταῦτα ἐπέρασε καιρὸς, πολύτιμος διὰ τὴν ἀθλίαν ταύτην οἰκογένειαν. Τοῦ Ναωμὰν αἱ καθημέραν ἐπισκέψεις, καὶ ἡ ὑπὲρ τὸ σύνηθες σοβαρότης του, εἶχαν βάλειν εἰς ὑποψίαν μερικοὺς ἀγρίους, οἵτινες διὰ τοῦτο παρετήρουν προσεκτικῶς τοῦ Σταχίου τὰ κινήματα. Νέος τις Ἰνδὸς, βαλμένος ἐξεπίτηδες νὰ φυλάττῃ, βλέπων ὅλην τὴν οἰκογένειαν ἑτοιμαζομένην νὰ ἐμβῇ εἰς τὸ μονόξυλον, ἔτρεξεν εἰς τὸ Ἰνδικὸν χωρίον, ἀπέχον ὡς ἓν μίλιον, καὶ ἔδωκε τὴν εἴδησιν. Πέντε Ἰνδοὶ συνηθροίσθησαν, ἔδραμαν πρὸς τὸν ποταμὸν, ὅπου ἦσαν δεμένα τὰ μονόξυλά των, ἐπήδησαν μέσα, καὶ ἤλαυναν ἕκαστος τὸ κωπίον αὐτοῦ ἐξοπίσω τοῦ Σταχίου, ὅστις εἶχεν ἤδη προχωρήσειν ἀρκετά. Τόσον δὲ ταχέως ἐπλησίαζαν, ὥστε, δὶς ἀφήσας τὸ κωπίον, ἐπίασε τὸ τουφέκιον. Ἀλλ' ἡ γυνή του ἐμπόδισεν αὐτὸν νὰ πυροβολήσῃ, εἰποῦσα ὅτι, ἂν ἐπυροβόλει, καὶ ὕστερον ἐπιάνοντο, ἤθελαν ὑποφέρειν τὰ πάνδεινα. Ἐπολεμοῦσε λοιπὸν ὁ ἄθλιος εἰς τὸ κωπίον, ἐωσοῦ ἱδρῶτος ῥανίδες μεγάλαι ἔτρεχαν ἀπὸ τὸ μέτωπόν του. Τίποτε ὅμως δὲν ὠφέλησεν· οἱ Ἰνδοὶ τοὺς ἐπρόφθασαν, ὀλίγον ἀπέχοντας τῆς ξηρᾶς, καὶ τοὺς ἐγύρισαν ὀπίσω, μὲ ἀγρίους ἀλαλαγμοὺς θριάμβου.

Ἀποβάντες, ἔκαυσαν τὸν οἶκον τοῦ Σταχίου, καὶ ἔσυραν αὐτὸν, τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα του εἰς τὸ χωρίον. Ἐδῶ συνηθροίσθησαν οἱ προὔχοντες τῶν γερόντων, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ὁ Ναωμὰν, διὰ νὰ σκεφθῶσι περὶ τοῦ προκειμένου. Ὁ πρόεδρος τοῦ συμβουλίου εἶπεν ὅτι κάποιος ἄνθρωπος ἰδικός των, ἀναμφιβόλως, εἶχε πράξειν ἔγκλημα καθοσιώσεως, εἰδοποιήσας τὸν λευκὸν Στάκιον περὶ τῶν σκοπῶν τῆς φυλῆς,—καὶ ἐπρότεινε νὰ ἐξετάσωσι τοὺς αἰχμαλώτους, διὰ νὰ μάθωσι ποῖος ἔδωκε τὴν εἴδησιν. Οἱ γέροντες ἐστέρξαν εἰς τοῦτο, καὶ ὁ Ναωμὰν μεταξὺ τῶν ἄλλων. Πρῶ-

Ἰνδῶν Συμβούλιον.

τον ἠρωτήθη ὁ Στάκιος ἀπὸ ἕνα τῶν γερόντων, ὅστις ὡμίλει Ἀγγλικὰ, καὶ διηρμήνευεν εἰς τοὺς λοιπούς. Ὁ Στάκιος δὲν ἠθέλησε νὰ προδώσῃ τὸν φίλον του. Ἠρωτήθη ἔπειτα ἡ γυνή του, ἐνῷ συγχρόνως δύο ἄγριοι ἔστεκαν ἀπειλοῦντες νὰ θανατώσωσι τὰ τέκνα, ἐὰν δὲν τὸ ὡμολόγει. Ἐζήτησε νὰ σκεπάσῃ τὴν ἀλήθειαν, μὲ λόγια ὅτι ἴδεν ὄνειρον τὴν προτεραίαν νύκτα, τὸ ὁποῖον τὴν ἐτρόμαξε, καὶ διὰ τοῦτο κατέπεισε τὸν ἄνδρα της νὰ φύγωσι. ‘ Τὸ Μέγα Πνεῦμα ποτὲ δὲν καταδέχεται νὰ ὁμιλήσῃ δι' ὀνείρου εἰς πρόσωπον λευκὸν,' εἶπεν ὁ γέρων Ἰνδός· ‘ Γύναι, εἶσαι δίγλωσσος καὶ διπρόσωπος· εἰπὲ τὴν ἀλήθειαν· εἰ δὲ μὴ, τὰ τέκνα σου ἐξάπαντος θανατόνονται.' Ὁ υἱὸς καὶ ἡ κόρη της ἐφέρθησαν τότε πλησίον αὐτῆς, καὶ οἱ δύο ἄγριοι ἔστεκαν ἐπάνωθεν των, ἕτοιμοι νὰ ἐκτελέσωσιν αἱματώδεις διαταγάς.

‘ Ὀνοματίζεις,' εἶπεν ὁ γέρων Ἰνδὸς, ‘ τὸν κοκκινόχροον, ὅστις ἐπρόδωκε τὴν φυλήν του; Τρεῖς φορὰς θέλω σ' ἐρωτήσειν.' Ἡ μήτηρ δὲν ἀπεκρίθη. ‘ Ὀνοματίζεις τὸν προδότην; Αὐτη εἶναι ἡ δευτέρα φορά.' Ἡ ἀθλία μήτηρ ἐκύτταξε τὸν ἄνδρα της, ἔπειτα δὲ τὰ τέκνα της, καὶ ὡμματίασε τὸν Ναωμὰν, ὅστις ἐκάθητο καπνίζων μὲ ἀτάραχον σοβαρότητα. Ἔσφιγξε τὰς χεῖράς της, ἐδάκρυσε, ἀλλὰ δὲν ἤνοιξε στόμα. ‘ Ὀνοματίζεις τὸν προδότην; Αὐτη εἶναι ἡ τρίτη καὶ τελευταία φορά.' Ἡ στεναχωρία τῆς μητρὸς ὑπερηύξησε, πάλιν ἔρριψε βλέμμα εἰς τὸν Ναωμὰν, ἀλλ' ἦτο ψυχρὸν καὶ ἀκίνητον τὸ ὄμμα του. Παῦσις στιγμιαία ἠκολούθησε, καὶ τὰ ὄργανα τοῦ θανάτου ἦσαν ὑψωμένα ὑπὲρ κεφαλῆς τῶν τέκνων, τὰ ὁποῖα παρεκάλουν τὴν μητέρα των νὰ μὴν ἀφήσῃ νὰ τὰ σκοτώσωσι.

‘ Στάσου,' ἐφώναξεν ὁ Ναωμάν. Πᾶν ὄμμα ἐστράφη πρὸς αὐτόν. ‘ Στάσου,' ἐπανέλαβε μὲ τόνον ἐξουσίας. ‘ Λευκὴ γύναι, ἐφύλαξες τὸν λόγον σου μέχρι τελευταίας στιγμῆς. Ἐγὼ εἶμαι ὁ προδότης. Ἔφαγα ἀπὸ τὸ ἅλας, ἐθερμάνθην εἰς τὸ πῦρ, ἐμέθεξα τῆς φιλοφροσύνης τῶν Χριστιανῶν τούτων λευκῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐγὼ τοὺς ἐφανέρωσα τὸν κίνδυνον. Εἶμαι μαραμμένος, ἄφυλλος, ἄκλωνος κορμός· κατακόψετέ με, ἂν θέλετε· εἶμαι ἕτοιμος.' Ὀλολυγμὸς ἀγανακτήσεως ἤχησε πανταχόθεν. Ὁ Ναωμὰν κατέβη ἀπὸ τὸ λοφίδιον ὅπου ἐκάθητο, περιετύλιξε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ μὲ τὸν δερμάτινον μανδύαν του, καὶ ὑπέκυψεν εἰς τὸ πεπρωμένον. Ἔπεσε νεκρὸς εἰς τοὺς πόδας τῆς γυναικὸς, μ' ἕνα κτύπον τοῦ πελέκεως.

Ἀλλ' ἡ θυσία τοῦ γέροντος Ἰνδοῦ, καὶ τὸ ἀμετάτρεπτον τῆς Χριστιανῆς, δὲν ἤρκεσαν εἰς σωτηρίαν τῶν ἐπιλοίπων. Ἐχάθησαν—πῶς, εἶναι περιττὸν νὰ εἴπωμεν· ἡ δὲ μνήμη τῆς συμφορᾶς αὐτῶν διατηρεῖται εἰς τ' ὄνομα τοῦ τερπνοῦ ῥύακος, ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ ὁποίου ἔζησαν καὶ ἀπέθαναν,—διότι μέχρι τῆς σήμερον Φονικοπόταμον αὐτὸν καλοῦσι.

ΠΕΡΙ ΝΗΣΤΕΙΑΣ.

ΔΕΝ εἶναι ἀμφιβολία ὅτι οἱ Ἀπόστολοι ἐνήστευαν εἰς τινὰς περιστάσεις, ἑνόνοντες τὴν προσευχὴν μὲ τὴν νηστείαν, ἀλλ' ὄχι πολλὰς ἡμέρας ἀλλεπαλλήλους, οὐδὲ περιοδικῶς εἰς ὥρας τινὰς τοῦ ἔτους ὡρισμένας. Οἱ μετ' αὐτοὺς, κατὰ μὲν τὴν πρώτην καὶ δευτέραν ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα, ἔπρασσαν τὸ αὐτὸ, ἀφίνοντες ὅμως εἰς καθένα τὴν ἄδειαν νὰ νηστεύῃ ὅσον ἤθελε, καὶ ὅτε ἤθελε, καὶ ἡ νηστεία των ἦτο παντελὴς ἀποχὴ τροφῆς. Μόνην περιοδικὴν νηστείαν εἶχαν, εἰς μνήμην τῆς σταυρώσεως τοῦ Χριστοῦ, τὴν πρὸ τοῦ Πάσχα ἑβδομάδα, τὴν ἐπονομασθεῖσαν μεγάλην. Τινὲς θέλουν, ὅτι ἐφύλασσαν καὶ τὴν νηστείαν τῆς Τετράδος καὶ τῆς Παρασκευῆς. Τὴν τρίτην ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα ἐνομίσθησαν ἀπὸ πολλοὺς αἱ περιοδικαὶ νηστεῖαι ἀναγκαιότεραι (εἰς τὰς ὁποίας οἱ Δυτικοὶ Χριστιανοὶ ἐπρόσθεσαν καὶ τὴν νηστείαν τοῦ Σαββάτου)· ἡ νηστεία ὅμως δὲν ἦτο (τοὐλάχιστον εἰς πολλοὺς) παντελὴς ἀποχὴ τροφῆς, ἀλλὰ διάκρισις βρωμάτων, ζώων χερσαίων ἢ θαλασσίων, ἢ καὶ ξηροφαγία. Τὴν τετάρτην ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα, πρώτη ἡ συγκροτηθεῖσα κατὰ τὸ 341 ἔτος ἐν Γάγγρᾳ σύνοδος ἐκύρωσε τὰς νηστείας, λέγουσα, ‘ Εἴ τις τῶν ἀσκουμένων χωρὶς σωματικῆς ἀνάγκης ὑπερηφανεύοιτο, καὶ τὰς παραδεδομένας νηστείας εἰς τὸ κοινὸν, καὶ φυλασσομένας ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας παραλύοι, ἀνάθεμα ἔστω.' Περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἔλεγε καὶ ὁ Κύριλλος Ἱεροσολύμων, ‘ Νηστεύομεν οἴνου τε καὶ κρεῶν ἀπεχόμενοι, οὐχ ὡς βδελύγματα μισοῦντες, ἀλλὰ τὸν μισθὸν προσδοκῶντες, κτλ.' Πρὸς τὰ τέλη ὅμως τῆς αὐτῆς ἑκατονταετηρίδος ἄλλος πατὴρ ἐκκλησιαστικὸς, ὁ Αὐγουστῖνος, ἔλεγε, ‘ Ποίας ἡμέρας χρεωστοῦμεν, καὶ ποίας ὄχι, νὰ νηστεύωμεν, περὶ τούτου δὲν εὑρίσκω τί ὡρισμένον ἀπ' ἐντολῆς τοῦ Χριστοῦ ἢ τῶν Ἀποστόλων.'

Περὶ δὲ τῆς πρὸ τοῦ Πάσχα λεγομένης μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, πρώτη ἡ κατὰ τὸ 366 ἔτος συγκροτηθεῖσα εἰς τὴν Λαοδίκειαν σύνοδος τοπικὴ λέγει, ‘ Δεῖ πᾶσαν τὴν τεσσαρακοστὴν νηστεύειν ξηροφαγοῦντας.' Ὁ κανὼν ἀποβλέπει μόνην τὴν Λαοδίκειαν καὶ τὰς περὶ αὐτὴν χώρας, ἐπειδὴ ἄλλοι εἰς ἄλλους τόπους οὔτ' εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν οὔτ' εἰς τὸ εἶδος τῆς τροφῆς

ἐσυμφωνοῦσαν. Ἡ ξηροφαγία ἢ ὠμοφαγία ἐφυλάσσετο ἀπὸ τινὰς, ἀλλὰ μόνην τὴν μεγάλην ἑβδομάδα, ἤγουν τὰς ἓξ ἡμέρας τὰς πρὸ τῆς Ἀναστάσεως, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ἐπιφάνιος, τῆς αὐτῆς καὶ οὗτος ἑκατονταετηρίδος πατήρ· ‘Τὰς δὲ ἓξ ἡμέρας πρὸ τοῦ Πάσχα ἐν ξηροφαγίᾳ διατελοῦσι πάντες οἱ λαοὶ, φημὶ δὴ ἄρτῳ καὶ ἁλὶ καὶ ὕδατι τότε χρώμενοι πρὸς ἑσπέραν·’ σιωπῶν περὶ τῆς νηστείας τῶν πρὸ τῆς ἑξαημέρου ταύτης λοιπῶν ἡμερῶν τῆς τεσσαρακοστῆς. Ἀναπληρόνει τὴν σιωπὴν ταύτην ὁ Εἰρηναῖος, ἐπίσκοπος Λουγδούνου, ἀκμάσας περὶ τὰ τέλη τῆς δευτέρας ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδος, ὅτε ἡ τεσσαρακοστὴ δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐμβῆν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἢ κἂν δὲν ἦτον ἀκόμη κοινὴ εἰς ὅλας τὰς κατὰ μέρος ἐκκλησίας. Ἰδοὺ τί λέγει γράφων πρὸς τὸν Πάπαν Βίκτορα· ‘Οὐδὲ γὰρ μόνον περὶ τῆς ἡμέρας ἐστὶν ἡ ἀμφισβήτησις, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ εἴδους αὐτοῦ τῆς νηστείας. Οἱ μὲν γὰρ οἴονται μίαν ἡμέραν δεῖν αὐτοὺς νηστεύειν, οἱ δὲ, δύο· οἱ δὲ, καὶ πλείονας· οἱ δὲ τεσσαράκοντα ὥρας τε ἡμερινὰς καὶ νυκτερινὰς συμμετροῦσι τὴν ἡμέραν αὐτῶν. Καὶ τοιαύτη ποικιλία τῶν ἐπιτηρούντων οὐ νῦν ἐφ᾽ ἡμῶν γεγονυῖα, ἀλλὰ καὶ πολὺ πρότερον ἐπὶ τῶν πρὸ ἡμῶν, καὶ οὐδὲν ἔλαττον πάντες οὗτοι εἰρήνευσάν τε, καὶ εἰρηνεύομεν πρὸς ἀλλήλους· καὶ ἡ διαφωνία τῆς νηστείας τὴν ὁμόνοιαν τῆς πίστεως συνίστησι.’ Ἐδῶ βλέπεις τέσσαρας διαφορὰς τῶν νηστευόντων· οἱ μὲν ἐνήστευαν μίαν μόνην ἡμέραν, τὸ μέγα Σάββατον· οἱ δὲ, δύο, ἤγουν τοῦτο καὶ τὴν πρὸ τούτου Παρασκευήν· ἄλλοι πλειοτέρας, δηλονότι τὴν ἑξαήμερον ὅλην τῆς μεγάλης ἑβδομάδος· καὶ τινὲς τελευταῖον, τεσσαράκοντα μόνας ὥρας ἀδιακόπους, ἀρχίζοντες ἀπὸ τὴν μεγάλην Παρασκευήν, καὶ λογαριάζοντες αὐτὰς ὡς μίαν ἡμέραν. Τοῦτο λύει τὴν ἀπορίαν τοῦ ἱστορικοῦ Σωκράτους, διὰ τί, διαφέροντες τόσον οἱ νηστευταὶ, ὠνόμαζαν ὅμως ὅλοι συμφώνως τὴν νηστείαν Τεσσαρακοστήν. Εἰς τὴν Ῥώμην (λέγει) ἐνήστευαν τρεῖς ἑβδομάδας ἀκολούθους· ‘Τρεῖς πρὸ τοῦ Πάσχα ἑβδομάδας, πλὴν Σαββάτου καὶ Κυριακῆς, συνημμένας νηστεύουσιν·’ εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅλην, τὴν Ἰλλυρίαν καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἕξ· ‘Πρὸ ἑβδομάδων ἓξ τὴν πρὸ τοῦ Πάσχα νηστείαν νηστεύουσι, τεσσαρακοστὴν αὐτὴν ὀνομάζοντες·’ ἀλλοῦ δὲ ἤρχιζαν τὴν νηστείαν πρὸ ἑπτὰ ἑβδομάδων, ἀλλ᾽ εἰς τρόπον, ὥστε νὰ νηστεύωσι τρεῖς μόνας πενταημέρους καὶ ἀνακολούθους νηστείας· ‘Ἄλλοι πρὸ ἑπτὰ τῆς ἑορτῆς ἑβδομάδων τῆς νηστείας ἀρχόμενοι, καὶ τρεῖς μόνας πενθημέρους ἐκ διαλειμμάτων νηστεύοντες, οὐδὲν ἧττον καὶ αὐτοὶ τεσσαρακοστὴν τὸν χρόνον τοῦτον καλοῦσι. Καὶ θαυμάσαι μοι ἔπεισι πῶς οὗτοι, περὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν διαφωνοῦντες, τεσσαρακοστὴν αὐτὴν ὀνομάζουσι.’ Παύει τὸν θαυμασμὸν, καὶ λύει τὴν ἀπορίαν, ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος, λέγων περὶ τοῦ Χριστοῦ, πειραζομένου εἰς τὴν ἔρημον ἀπὸ τὸν διάβολον, ‘Καὶ νηστεύσας ΗΜΕΡΑΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΝΥΚΤΑΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑ, ὕστερον ἐπείνασε.’ Τὴν τεσσαρακονταήμερον ταύτην τελείαν ἀποχὴν ἀπὸ βρώματα ἠθέλησαν ὁπωσοῦν νὰ εἰκονίσωσιν οἱ παλαιοὶ Χριστιανοὶ, ἀπέχοντες ὁλότελα ἀπὸ βρώματα ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑ ΩΡΑΣ ΗΜΕΡΙΝΑΣ ΚΑΙ ΝΥΚΤΕΡΙΝΑΣ κατὰ τὴν ἀνωτέρω μαρτυρίαν τοῦ Εἰρηναίου. Καὶ κρίνω πιθανὸν ἢ μᾶλλον βέβαιον, ὅτι ἀπὸ τὴν τεσσαράκοντα ὡρῶν ταύτην ἀποχὴν ἤρχισεν ἡ πρὸ τοῦ Πάσχα νηστεία, τῆς ὁποίας ἔπειτα ηὔξησαν κατὰ μικρὸν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν, ἕως νὰ τὴν καταφέρωσιν εἰς ἀληθινὴν τεσσαράκοντα ἡμερῶν νηστείαν.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς διαφωνίας εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν τῆς νηστείας· ἀλλὰ δὲν ἦσαν συμφωνότεροι οὐδ᾽ εἰς τὸ εἶδος τῶν ἀπαγορευμένων βρωμάτων. Ἴδαμεν ὅτι εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἱεροσολύμων Κυρίλλου (τεταρ. ἑκατονταετηρ.) ἀπεῖχαν, ὡς ἀπέχομεν καὶ σήμερον, ἀπὸ κρέατα (ἤγουν χερσαίων ζώων σάρκας)· δὲν μᾶς λέγει ὅμως ὁ Κύριλλος, ἂν ἡ τοιαύτη ἀποχὴ ἦτο κοινὴ εἰς ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, ἢ ἂν ἐγίνετο μόνον εἰς τὴν Παλαιστίνην καὶ τοὺς πλησιοχώρους τόπους. Πιθανὸν ὅτι δὲν ἦτο κοινὴ, ἀλλ᾽ ἐπεκράτει ἀκόμη (εἰς τινὰς κἂν μερικὰς ἐκκλησίας) ἡ ἀρχαιοτέρα διαφορὰ, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ μὲν ἀπεῖχαν ὁλότελα ἀπὸ ἔμψυχα, οἱ δὲ ἐγεύοντο μόνα ὀψάρια, καὶ ἄλλοι μετὰ τῶν ὀψαρίων καὶ ὄρνεα, διϊσχυριζόμενοι ὅτι καὶ τὰ πτηνὰ ἀπὸ τὰ ὕδατα ἐγεννήθησαν ὡς τὰ ὀψάρια (κατὰ τὸ ‘ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν καὶ πετεινὰ πετόμενα,’ κτλ.) ἄλλοι ἀπεῖχαν ἀπὸ αὐγὰ, καὶ ἀπὸ καρποὺς δένδρων· ἄλλοι ἔτρωγαν ξηρὸν μόνον ἄρτον, καὶ ἄλλοι ἄλλως, ὡς λέγει· ‘Οἱ μὲν γὰρ πάντη ἐμψύχων ἀπέχονται· οἱ δὲ τῶν ἐμψύχων ἰχθῦς μόνους μεταλαμβάνουσι· τινὲς δὲ σὺν τοῖς ἰχθύσι καὶ τῶν πτηνῶν ἀπογεύονται, ἐξ ὕδατος καὶ αὐτὰ, κατὰ τὸν Μωϋσέα, γεγενῆσθαι λέγοντες· οἱ δὲ καὶ ἀκροδρύων καὶ ᾠῶν ἀπέχονται· τινὲς δὲ καὶ ξηροῦ ἄρτου μόνου μεταλαμβάνουσιν· ἄλλοι δὲ οὐδὲ τούτου. Ἕτεροι δὲ, ἄχρις ἐννάτης ὥρας νηστεύοντες, διάφορον ἔχουσι τὴν ἑστίασιν.'—ΚΟΡΑΗΣ.

ΠΕΡΙ ΑΙΓΥΠΤΟΥ.

Η ΑΙΓΥΠΤΟΣ εἶναι χώρα, τὴν ὁποίαν καὶ ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ Ῥώμη ἔβλεπαν μὲ θαυμασμόν· αὐτοῦ ἐγεννήθη ὁ Μωϋσῆς, ὁ μέγας νομοθέτης καὶ ἐλευθερωτὴς τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ αὐτοῦ, βρέφος ὤν, μετεκομίσθη ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου διὰ ν᾽ ἀποφύγῃ τὴν ῥομφαίαν τοῦ Ἡρώδου· εἶναι χώρα, περισπούδαστος εἰς τὸν ἀρχαιολόγον, τὸν φιλόσοφον, τὸν φυσικὸν, καὶ, πρὸ πάντων, εἰς τὸν εὐσεβῆ τῆς Γραφῆς ἀναγνώστην· εἶναι τῷόντι χώρα, ἥτις ἐνήργησε τὰ μέγιστα ἐπάνω εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ Ῥωμαίους, καὶ δι᾽ αὐτῶν ἐπάνω εἰς ὅλα τὰ πολιτισμένα ἔθνη.

Ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Ἡροδότου, τοῦ ἀρχαιοτάτου ὡς καὶ αὐθεντικωτάτου τῶν ὅσοι περὶ αὐτῆς ἐπραγματεύ-

θησαν ἱστορικῶν, ὑπῆρξαν ἀπαραλλάκτως ὅμοια τὰ ὅριά της. Ἐκ τῆς Μεσογείου ἕως εἰς τοὺς καταῤῥάκτας τῆς Συήνης καὶ τὴν Ἐλεφαντίνην νῆσον, τὸ μῆκος αὐτῆς, εἴτε ἐπὶ Μωϋσέως, Ἡροδότου, τῶν Πτολεμαίων, ἢ καὶ ἐφ' ἡμερῶν μας, εἶναι σωστὰ 600 μίλια. Τοσοῦτον εἶναι ἀκριβῶς καὶ τὸ μῆκος τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἀπὸ τὴν πρὸς μεσημβρίαν νῆσον Ουῆκτιν ἕως εἰς τὸ βορεινότατον τῆς Σκωτίας ἄκρον. Τὸ κατὰ μέσον ὅρον πλάτος τῆς Αἰγύπτου εἶναι δέκα μίλια· διότι, ἂν καὶ εἴς τινας τόπους φθάνῃ εἰς 50, εἰς ἄλλους εἶναι μόνον δύο. Τὴν ὑπερβολικὴν ταύτην στενότητα ὑποδηλοῦντες οἱ ἀρχαῖοι, ἔλεγαν ὅτι δύο ἄνθρωποι στεκόμενοι ἐπὶ τῶν ἄκρων αὐτῆς ἠμπόρουν ν' ἀκούσωσιν ὁ εἷς τὸν ἄλλον.

Τὸ κατὰ μέσον ὅρον πλάτος τῆς Μεγάλης Βρετανίας εἶναι 100 μίλια, ὅθεν καὶ περιέχει δεκάκις τόσα τετραγωνικὰ μίλια, ὅσα ἡ Αἴγυπτος· ἀλλ' εἰς τὴν μικρὰν ταύτης περιοχὴν ἔζων ἐπὶ Πτολεμαίων περὶ τὰ 20,000,000 κατοίκων, καὶ πιθανὸν ὅτι ἀρχαιότερα ἦτον ἔτι πολυανθρωποτέρα· ἐνῷ καθ' ὅλην τὴν Μεγάλην Βρετανίαν, περικλειομένης καὶ τῆς Ἰρλανδίας, ὑπάρχουν μόνον 25 ἑκατομμύρια ψυχῶν, καί, μ' ὅλον τοῦτο, δὲν λείπουν παράπονα ὅτι ὁ τόπος ὑπερπληθεῖ.

Σημειωτέον ὅτι, ἂν καὶ ὑπῆρχε τοσαύτη πολυανθρωπία εἰς τὴν Αἴγυπτον, δὲν φαίνεται ὅμως νὰ ἐγίνοντο μετοικεσίαι εἰς ἄλλας χώρας. Κάμμίαν ἐντύπωσιν δὲν ἔκαμεν εἰς τὰ γειτονικὰ τῆς Ἀφρικῆς μέρη, ἥτις τότε, ὡς καὶ σήμερον, ἦτον ἐν γένει ὀλιγάνθρωπος.

Εἰς τί ν' ἀποδώσωμεν τὴν πολυανθρωπίαν ταύτην τῆς Αἰγύπτου; τίνι τρόπῳ τοσοῦτον ἐξεπέρασε τῆς μεγάλης ἐκείνης ἠπείρου ὅλα τὰ λοιπὰ μέρη; τῆς Αἰγυπτιακῆς μεγαλειότητος ἀληθινὴ πηγὴ ἐστάθη ὁ ποταμὸς Νεῖλος,—ποταμὸς ὁ πλέον ἀξιόλογος τῶν ὅσοι ῥέουν ἐπάνω εἰς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. Οὗτος φημίζεται ἐξίσου εἰς τὰς ἱερὰς Γραφὰς καὶ εἰς τοὺς ἐξωτερικοὺς συγγραφεῖς. Ὁ Νεῖλος διαφέρει ἀπὸ τοὺς πλειοτέρους τῶν ἄλλων ποταμῶν κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν στομάτων του. Ὁ Ὅμηρος καλεῖ αὐτὸν ἑ π τ ά σ τ ο μ ο ν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἀρχαῖοι ἐσεβάζοντο μεγάλως τὸν ἀριθμὸν ἑ π τ ά, τοῦτο ηὔξανε τὴν πρὸς τὸν Νεῖλον ὑπόληψιν.

Ἄλλο τι ἰδίωμα ἔχει ὁ Νεῖλος, ὅτι συνίσταται ἀπὸ ἕνα μόνον ῥύακα, οὐδὲν λαμβάνων παραποτάμιον διὰ 1200 μίλια ἐκ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ. Κατὰ τοῦτο εἶναι ἀνόμοιος παντὸς ἄλλου ποταμοῦ. Εἰς τὸν Ἡρόδοτον ἐφάνη τόσον μεγαλοπρεπής, ὥστε καλεῖ αὐτὸν μονάρχην τῶν ποταμῶν.

Ἄλλο τοῦ Νείλου ἰδίωμα εἶναι τὸ ἐπικαλύπτον τὴν πηγὴν αὐτοῦ σκότος. Χιλιάκις ἐπροβλήθη, Πόθεν πηγάζει; ἀλλὰ μέχρι τῆς παρούσης στιγμῆς μένει ἄγνωστον. Καμβύσης, ὁ μονάρχης τῶν Περσῶν, ὁ κυριεύσας τὴν Αἴγυπτον, ἀπέστειλε δύο ἐκστρατείας διὰ νὰ ἐξακριβώσωσι τοῦτο, τὴν μὲν διὰ τῆς Λιβυκῆς ἐρήμου, τὴν δὲ ἀπὸ τὸν δρόμον αὐτὸν τοῦ ποταμοῦ. Ἡ πρώτη δὲν ὑπέστρεψε ποτέ, χαθεῖσα ἀναμφιβόλως εἰς τὰς καυστηρὰς ἄμμους τῆς ἐρημίας· ἡ δὲ ἐδιώχθη ὀπίσω ὑπὸ τῶν ἐντοπίων, χωρὶς νὰ κατορθώσῃ τὸ σκοπούμενον.

Καὶ ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἔστειλεν, ὡς ὁ Καμβύσης, δύο ἐκστρατείας, τὴν μὲν διὰ τῆς ἐρήμου, τὴν δὲ διὰ τοῦ ποταμοῦ. Ἡ δευτέρα συνοδία ἐχάθη· τῆς δὲ πρώτης ἔστησε τὴν πρόοδον ἡ θερμότης, αἱ τῆς ἄμμου ἀνεμοταραχαί, καὶ ὁ χαμὸς τῶν ζωοτροφιῶν των, ὥστε ὑπέστρεψαν ἄπρακτοι.

Πολλὰς ἄλλας ἐπιχειρήσεις ἔκαμαν ἔκτοτε, τὰς μὲν οἱ ἀπόστολοι τῆς Ῥώμης κατὰ τὸν μεσαιῶνα, τὰς δὲ μόναρχοι τινὲς Εὐρωπαῖοι εἰς ἐποχὰς ὀψιμωτέρας. Ὁ περιβόητος Μύγγος Πάρκ ἔκαμε δύο ἐκστρατείας, ἐφονεύθη δὲ ὑπὸ τῶν ἐντοπίων. Ἐντὸς τῆς τελευταίας πεντηκονταετηρίδος διάφοροι ἄλλοι περιηγηταὶ Ἄγγλοι ἐζήτησαν νὰ εὕρωσι τὴν πηγὴν τοῦ θαυμασίου τούτου ποταμοῦ, ἀλλ' ἔτι ὑπεκφεύγει πᾶσαν ἔρευναν, καὶ μέχρι τῆς σήμερον δὲν ἐσηκώθη ὁ καλύπτων αὐτὴν πέπλος. Ὁ διάσημος περιηγητὴς Bruce ἐνόμισεν ὅτι εἶχε κάμειν τὴν ἀνακαλυψιν, ἀλλ' ἔκτοτε ἀπεδείχθη λανθασμένος.

Ἄλλο ἰδίωμα τοῦ Νείλου εἶναι ἡ περιοδικὴ αὐτοῦ πλημμύρα. Ὡς πρὸς τὰς πλημμύρας ἄλλων μεγίστων ποταμῶν, καθὼς τοῦ Ὀρονόκου εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικήν, τοῦ Μισσισσίππου καὶ Μισσουρίου εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, τοῦ Γάγγου εἰς τὴν Ἰνδοστάν, καὶ ἄλλων ἀλλαχοῦ, τὸ αἴτιον εἶναι πρόδηλον. Πάντοτε προηγοῦνται αὐτῶν βροχαὶ ἄφθονοι, ἢ χιόνος διαλύσεις. Ἀλλ' ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Νείλου βλέπει ὁ περιηγητὴς τὸν ποταμὸν ἀρχίζοντα νὰ ἀναβαίνῃ, εἰς καιρὸν ὅτε οὐδὲ βροχὴ ἔπεσεν, οὐδ' ἄνεμοι τινὲς ἰδιαίτεροι ἔπνευσαν, οὐδὲ νέφος κἂν ἐφάνη εἰς τοὺς οὐρανούς. Τὰ ὕδατα ἀρχίζουν νὰ ἀναβαίνωσι περὶ τὴν 9—21ην Ἰουνίου, καὶ ἐξακολουθοῦν ἑωσοῦ γίνεται πέλαγος ἡ Αἴγυπτος ὅλη· τότε δέ, εἰς προσδιωρισμένην χρόνου περίοδον, πίπτουν βαθμηδόν, καί, ἐπανερχόμενα εἰς τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ, ῥέουν ὡς ἀρχῆτερα μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ αὐτοῦ καιροῦ τὸ προσεχὲς ἔτος. Ξήρανε τὸν Νεῖλον, καὶ ἡ Αἴγυπτος ἤθελε καταντήσειν ἐρημία· τῳόντι, ὡς ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι, ἡ Αἴγυπτος δῶρόν ἐστι τοῦ Νείλου. Αἱ πλημμύραι αὐτοῦ νομίζεται γενικῶς ὅτι προέρχονται ἀπὸ τὰς βροχάς, αἵτινες πίπτουν εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἀβυσσινίας, καὶ τὸ πρᾶγμα πιθανῶς ἔχει οὕτω.*

Ἂς ῥίψωμεν διὰ μίαν στιγμὴν ἓν βλέμμα καὶ εἰς τὸν ἰσθμὸν Σουές, ὡς πρὸς τὴν μετὰ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης συνέχειαν αὐτοῦ. Ἐπάνω τοῦ ἰσθμοῦ τούτου ἐπέρασαν οἱ Ἰσραηλῖται, ὅτε ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς Αἰγύπτου. Ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα κεῖται εἰς διεύθυνσιν σχεδὸν παράλληλον μὲ τὸν Νεῖλον. Ὁ ἰσθμὸς ἔχει περίπου 60 μιλίων πλάτος, σύγκειται δὲ ἀπὸ

* Ἰδε Ἀποθ. Τόμ. 1. Σελ. 177.

σκληρὸν πηλὸν συμπεπηγμένον μὲ ἄμμον καὶ χάλικα. Φυσικὰ δύναταί τις νὰ προβάλῃ τὴν ἐρώτησιν, Διατί νὰ μὴ σκαφθῇ διώρυξ εἰς τὸν ἰσθμὸν τοῦτον, καὶ ν' ἀνοιχθῇ οὕτω πέρασμα ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἰνδίαν διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης; Τοιαύτην διώρυγα κατεσκεύασαν οἱ παλαιοί, ὁ μὲν Φαραὼ Νεχὼς, βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, ἀρχίσας, ὁ δὲ Πτολεμαῖος ὁ δεύτερος τελειώσας αὐτήν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ μηχανικοὶ εὕρηκαν ὅτι τὰ ὕδατα τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης ἦσαν 30 πόδας ὑψηλότερα παρὰ τὰ τῆς Μεσογείου, διὰ τοῦτο ἤρχισαν τὴν διώρυγα 120 μίλια ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Νείλου, ὅπου ὁ ποταμὸς εἶναι 30 πόδας ὑψηλότερος παρὰ εἰς τὰς ἐκβολάς του.

Ἴχνη ἐναργῆ τῆς διώρυγος ταύτης ἀνεκάλυψαν οἱ Γάλλοι σοφοί, οἱ συνοδεύσαντες τὸν Βοναπάρτην εἰς τὴν κατὰ τῆς Αἰγύπτου ἐκστρατείαν, ὡς καὶ ἄλλοι πλέον ἐσχάτως, διὰ τριάκοντα μιλίων διάστημα. Φαίνεται δὲ νὰ ἦτον 100 πόδας πλατεῖα, καὶ 30 βαθεῖα. Ὁ Ἡρόδοτος μᾶς εἰδοποιεῖ ὅτι εἶχεν ἀρκετὸν πλάτος, ὥστε δύο τριήρεις νὰ κωπηλατῶσι κατὰ μέτωπον. Ἐπ' αὐτῆς ἡ Κλεοπάτρα μὲ τὴν πολυτελῶς κατεστολισμένην τριήρη της ἐπέρασεν ἐκ τοῦ Νείλου εἰς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν. Ἠμποροῦσε δὲ εὐκολώτατα νὰ μετανοιχθῇ· καὶ ἡ αὐτή, ἡ σιδηρᾶ ὁδὸς, θέλει ἀναμφιβόλως μετὰ βραχὺ καιροῦ διάστημα ἀνοίξειν ἐλεύθερον πέρασμα διὰ τοῦ ἰσθμοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Νείλου εἰς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν, καὶ οὕτω ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἰνδίαν.

Ἕπεται ἡ συνέχεια.

ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ.—Υπο Κ. Κρεατσουλη.

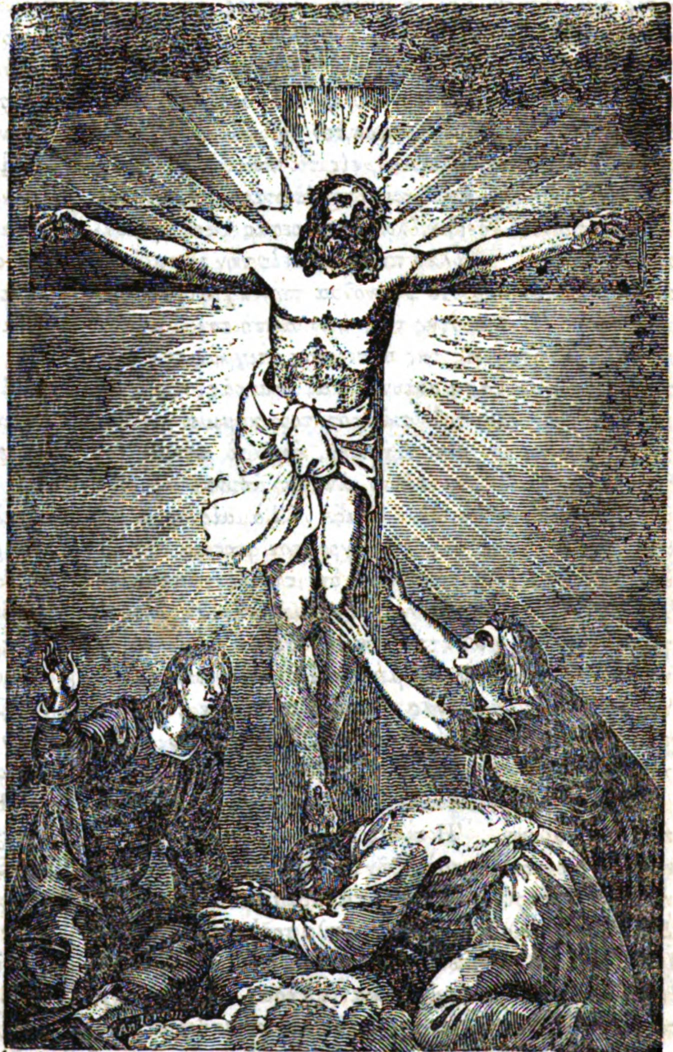

Ὁ Ἰησοῦς ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε, Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν Υἱόν, ἵνα καὶ ὁ Υἱός σου δοξάσῃ σε. Ἰωάν. ιζ'. 1.

Τους λόγους τούτους ἐξεφώνησεν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν εἰς σπουδαιοτάτην περίστασιν. Ἡ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα ἐπλησίαζε, καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ δὲν ἠγνόει, ὅτι ἡτοιμάζοντο βασανιστήρια ἐναντίον του. Ἤξευρεν, ὅτι κατ' αὐτὴν τὴν νύκτα ἔμελλε νὰ παραδοθῇ εἰς τοὺς ἐχθρούς του. Ἐγνώριζεν, ὅτι ὁ σταυρὸς, ἐπάνω εἰς τὸν ὁποῖον ἔμελλε νὰ καρφωθῇ, ἐθεωρεῖτο ἀπ' ὅλα τὰ βασανιστήρια ὡς τὸ πλέον ἄτιμον. Δὲν τὸν ἐλάνθανεν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι, οἱ πολῖται, καὶ αὐτοὶ οἱ πλέον ἔνοχοι, δὲν ἐκαταδικάζοντο διόλου εἰς τὸν σταυρικὸν θάνατον. Οἱ Ῥωμαῖοι τὸν ἐμεταχειρίζοντο σπανιώτατα διὰ τοὺς οὐτιδανοὺς δούλους των, πράττοντας κἀνὲν μέγα ἔγκλημα. Οἱ Ἰουδαῖοι ἐθεώρουν τὸν ἐσταυρωμένον ὡς κατηραμένον ἀπὸ τὸν Θεὸν, διότι ἦτο γεγραμμένον εἰς τὴν νομοθεσίαν των, Κεκατηραμένος ὑπὸ Θεοῦ πᾶς κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου. Ὁ Ἰησοῦς, μολονότι ἐπρόβλεπεν ὅλα ταῦτα τὰ δεινὰ, καὶ τὰς προετοιμαζομένας ἀτίμους βασάνους, συνωμίλει, μ' ὅλον τοῦτο, τὰς τελευταίας ὥρας τῆς ἡμέρας μὲ τοὺς μαθητάς του, ὡς σεβάσμιος πατὴρ οἰκογενείας, ἕτοιμος ν' ἀποθάνῃ εἰς τὸ μέσον τῶν τέκνων του· ἄρχισε νὰ τοὺς παρηγορῇ καὶ νὰ τοὺς διδάσκῃ. Ἐκπληρώσας δὲ ὅλα τὰ παραγγέλματα τοῦ οὐρανίου του Πατρὸς, ἀναχωρεῖ μὲ τοὺς μαθητάς του εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, καὶ παραδίδεται, χωρὶς ἀντίστασιν, εἰς τοὺς ἐρχομένους νὰ τὸν συλλάβωσι. Θεωρῶν δὲ ὅλα, ὅσα ἔμελλε νὰ πάθῃ, ἐφώναξε, Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα.

Ἤγουν, ἔφθασεν ἡ ὥρα, εἰς τὴν ὁποίαν, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, γενόμενος ἄνθρωπος, θέλει τελειώσειν τοὺς ἀγῶνας τῆς πολυπαθοῦς ζωῆς μὲ θάνατον ἔτι πολυπαθέστερον. Ἔφθασεν ἡ ὥρα, εἰς τὴν ὁποίαν αἱ ἁμαρτίαι τοῦ ἀνθρωπίνου γένους θέλουν ἐξαλειφθῆν διὰ τῶν παθῶν του· θέλουν ἐκπληρωθῆν αἱ προφητεῖαι, τὰ σύμ-

βολα, τὰ ὁποῖα τὸν ἀνήγγειλαν ἀπαρχῆς ἕως σήμερον· ἡ ὥρα, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ παλαιὸς νόμος τελειωθεὶς δίδει τόπον εἰς τὸν νέον· ὁ δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς, θριαμβεύσας εἰς τὸν κόσμον, εἰς τὸν θάνατον, καὶ εἰς τὸν ᾅδην, θέλει θεμελιώσειν τὸ βασίλειον τῆς δόξης, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ ἐκλεκτοὶ θέλουν ἀπολαύσειν αἰώνιον εὐτυχίαν.

Εἰς τὴν ὑστέραν ταύτην ὥραν τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ ἐλάμπρυναν τὴν δόξαν του πανταχόθεν. Ἡ ζωή του ὅλη ἦτο πλήρης μεγαλειότητος. Ἡ Θεότης του ἐφάνη παντοῦ, ἐξαιρέτως δὲ τὴν ὥραν τῆς προδοσίας, τοῦ ἐμπαιγμοῦ, καὶ τοῦ θανάτου. Οἱ δήμιοι, ὁ σταυρὸς, αἱ μάστιγες, τὰ καρφία, ἡ λόγχη τὸν ἔκαμαν νὰ φωνάξῃ, 'Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν Υἱὸν, ἵνα καὶ ὁ Υἱός σου δοξάσῃ σε·' διὰ τοῦτο ἐπεσφράγισε μὲ τὸ αἷμά του τὴν διδασκαλίαν, τὴν ὁποίαν ἦλθε νὰ ἐξηγήσῃ· οἱ ἐχθροί του δὲν εὕρηκαν εἰς αὐτὸν παρὰ τὴν μαρτυρίαν τῆς ἀληθείας, τὴν ὁποίαν ἦλθε νὰ μαρτυρήσῃ εἰς τὸν κόσμον, καὶ νὰ μάθῃ ὁ κόσμος, ὅτι ἀπέθανεν ὑπὲρ αὐτῆς.

Ὁποῖον ὕψος φαίνεται εἰς τοὺς λόγους του καὶ εἰς τὰς πράξεις του. Εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἡρώδου, εἰς τὸ κριτήριον τοῦ Πιλάτου, ἔμπροσθεν τοῦ δολίου Ἀρχιερέως, εἰς τὸ ὄρος τοῦ Κρανίου, εἰς τὸ πραιτώριον ἔμπροσθεν εἰς ὅλην τὴν σπεῖραν, ὅτε ἐδέρνετο μὲ τὸ φραγέλλιον· παντοῦ ἔδειξεν ὅλας τὰς ἀρετὰς Θεοῦ, γενομένου ἀνθρώπου. Ἐξῆλθε πηγαίνων εἰς τὴν καταδίκην, καὶ ἡ φωνή του ἠκούετο θρηνοῦσα τὴν ἀχάριστον πατρίδα του. Ἡ ἱλαρότης του, ἡ ὑπομονή του, ἡ ἀγαθότης του ἐφάνησαν εἰς τὰς ὑστερινὰς στιγμὰς τῆς ζωῆς του. Εἰς ὅλας τὰς μακρυνὰς καὶ λυπηρὰς προσεγγίσεις τοῦ θανάτου, τοῦ σκληροτάτου, κάμμία μέμψις, κανὲν παράπονον δὲν ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ στόμα του. Ἐπροδόθη, ἐπωλήθη· κανὲν κίνημα ἀδυναμίας, κάμμίαν ἀνυπομονησίαν δὲν ἔδειξε. Τὸ αἴσθημα τῆς φιλοστοργίας πρὸς τὴν πανάχραντον μητέρα του ἦτο μέγα εἰς τὴν ψυχήν του· ὅθεν, ὅτε τὴν ἴδεν ἱσταμένην πλησίον εἰς τὸν σταυρὸν, τὴν ἐνεπιστεύθη εἰς τὸν ἠγαπημένον του μαθητὴν, νὰ τὴν θεωρῇ ὡς ἰδίαν του μητέρα. Κακοῦργος τις μετανοεῖ πλησίον του, καὶ τοῦ συγχωρεῖ· τὰς ὑστερινὰς στιγμὰς τῆς ζωῆς του μεταχειρίσθη νὰ παρακαλέσῃ διὰ τοὺς δημίους του, καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν συγχώρησίν των.

Σημεῖα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς τὴν γῆν ἐσημείωσαν τὴν ὥραν ταύτην. Ἡ φύσις ὅλη τὴν ᾐσθάνθη. Οἱ νεκροὶ ἑνόνονται μὲ τοὺς ζῶντας διὰ νὰ μαρτυρήσωσι τὴν εὐχαρίστησίν των· τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη· ἡ γῆ ἐσείσθη· σκότος ψηλαφητὸν ἐκάλυψε τὴν Ἰουδαίαν· τὰ μνήματα ἠνοίγησαν· πολλοὶ τῶν κεκοιμημένων ἠγέρθησαν καὶ ἐνεφανίσθησαν εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν. Ὁ κριτὴς, ὅστις ἔμελλε νὰ καταδικάσῃ τὸν θεάνθρωπον, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν κόσμον, μαρτυρεῖ, ὅτι εἶναι ἀθῷος· ὁ Ῥωμαῖος ἑκατόνταρχος, ὅστις προέδρευεν εἰς τὴν πρᾶξιν, δοξάζει τὸν Θεὸν, καὶ ὁμολογεῖ, ὅτι, ὅστις πάσχει, εἶναι ὑπὲρ ἄνθρωπον. Ἀφοῦ δὲ ἴδε τὸ γεγονὸς, εἶπε, Βέβαια ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο δίκαιος· 'Ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς ἦν Θεοῦ.' Οἱ ἀδιάφοροι καὶ περίεργοι θεαταὶ, οἵτινες τὸν ἠκολούθουν, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη, ὑπέστρεφαν.

Τὴν ὥραν ταύτην ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς θυσιασθεὶς ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ κόσμου εἰργάσατο τὴν σωτηρίαν μας· ὁ σταυρὸς ἔγινε τὸ ἐξιλεωτικὸν θυσιαστήριον, ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον τὸ αἷμα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ χυθὲν ἔπλυνε τὰς ἁμαρτίας ὅλων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς. Ἰδοὺ πόσον εἶναι ὀλέθρια τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἁμαρτίας, ἐπειδὴ ἐχρειάσθη τὸ αἷμα τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ πληρώσῃ τὴν Θείαν δικαιοσύνην.

Τὴν ὥραν ταύτην, ὅλαι αἱ προφητεῖαι ἐτελείωσαν. Οἱ προφῆται καὶ ὁ παλαιὸς νόμος ἐγίνοντο μόνον διὰ νὰ ἀναγγέλλωσι τὸν σταυρόν. Ὁ Μωϋσῆς, ὁ Ἀαρὼν μὲ τὴν κιβωτὸν τῆς Διαθήκης ἐπρομήνυαν τὸν σταυρόν. Οἱ χρησμοὶ τοῦ Ἠλία καὶ τοῦ Δαβὶδ ἦσαν μαρτυρίαι, προμηνύουσαι τὸν σταυρὸν εἰς τὸν κόσμον. Τὸ Εὐαγγέλιον μᾶς δεικνύει τὰς εὑρισκομένας σχέσεις μεταξὺ τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν συμβεβηκότων τῶν πλέον ἀξιοπαρατηρήτων, καὶ τῶν ὑποκειμένων τῶν πλέον λαμπρῶν τῆς παλαιᾶς Διαθήκης. Ὁ Ἰσαὰκ δεθεὶς εἰς τὸ θυσιαστήριον, διὰ νὰ γείνῃ θυσία· ὁ χαλκοῦς ὄφις ὑψωθεὶς εἰς τὴν ἔρημον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ· ἡ πέτρα κτυπηθεῖσα ἀπὸ τὸν Μωϋσῆν, καὶ ἐκχέουσα ὕδατα ζωῆς εἰς τὸ μέσον τῆς ἐρήμου, εἶναι τὰ ἐμβλήματα τοῦ Χριστοῦ καὶ τὰ αἰνίγματα τοῦ θανάτου του. Τὴν ὥραν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἀπέθανε, πᾶσα προφητεία ἐπληρώθη, καὶ ὅλα τὰ σύμβολα ἐξηγήθησαν.

Τὴν ὥραν ταύτην τὸ Εὐαγγέλιον διεδέχθη νέαν λατρείαν, καὶ νέαν διδασκαλίαν, ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ νόμου. Ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου δὲν ἔχει νὰ δείξῃ ἐποχὴν μεγαλοπρεπεστέραν. Ἕνας ἀπὸ τοὺς Εὐαγγελιστὰς ἀναφέρει, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς πάσχων ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐφώναξε, Διψῶ! Εὑρίσκετο δὲ ἐκεῖ ἀγγεῖον γεμάτον ὀξείδιον· οἱ στρατιῶται ἐβύθισαν σπογγάριον εἰς τὸ ὀξείδιον, τὸ ἔμπηξαν εἰς τὴν ἄκραν καλαμίου, τὸ ἐπλησίασαν εἰς τὸ στόμα του, καὶ οὕτω τὸν ἐπότιζαν. Ἀφοῦ δὲ ἐγεύθη τὸ ποτὸν τοῦτο, γνωρίζων, ὅτι ὅλα ἦσαν πλέον τετελειωμένα, διὰ νὰ λάβῃ τέλος ἡ Γραφὴ, ἐφώναξε, Τετέλεσται!

Ἡ λέξις αὕτη, προφερθεῖσα ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πάραυτα μετέβαλε τὰ συμφέροντα, τὴν ἐλπίδα, τὴν θρησκείαν τοῦ παντός. Ὁ παλαιὸς νόμος ἐτελείωσε, καὶ ἤρχισε τὸ Εὐαγγέλιον· ὁ νόμος, αἱ θυσίαι, αἱ τελεταὶ τοῦ Ἰσραὴλ παύουν, καὶ τὸ Εὐαγγέλιον προχωρεῖ ἥσυχα, ἀναπτύσσον τὰς ἁπλᾶς καὶ ἀληθεῖς αὐτοῦ διδασκαλίας· τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ σχισθὲν ἀναγγέλλει, ὅτι ἡ λάμψις τῶν Χερουβὶμ, τὰ ὁποῖα ἐσκέπαζαν μὲ τὰς πτέρυγάς των τὴν κιβωτὸν τῆς Διαθήκης, θέλει σκοτισθῆν ἀπὸ τὴν λάμψιν τοῦ Θεοῦ γενομένου ἀνθρώπου. Ὁ ἄκρος Ἀρχιερεὺς ἀποβάλλει τὰ παράσημα τῆς μεγαλειότητός του. Ὁ Χριστὸς μόνος

ἔγινεν ἄκρος Ἀρχιερεὺς τῆς παρούσης καὶ μελλούσης γενεᾶς. Ἡ θυσία τοῦ σταυροῦ ὑπερβαίνει ὅλας τὰς ἄλλας θνητὰς θυσίας καὶ ὅλα τὰ ὁλοκαυτώματα· 'Χριστὸς, παραγενόμενος Ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ἐμβῆκε μίαν φορὰν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ὄχι μὲ αἷμα τράγων καὶ μόσχων, ἀλλὰ μὲ τὸ ἴδιόν του αἷμα, διὰ νὰ μᾶς προνοήσῃ αἰωνίαν λύτρωσιν.' Ἡ ὥρα αὐτὴ εἶναι ἡ ἕνωσις καὶ ἡ κοινωνία ὅλων τῶν λατρευτῶν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ· τὸ ἄπειρον διάστημα, τὸ ὁποῖον ἐχώριζε τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τοὺς Ἐθνικοὺς, ἔπαυσεν. Ἡ σκιὰ τοῦ σταυροῦ σκεπάζει ὅλας τὰς οἰκογενείας, καὶ ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς γῆς. Ἡ γνῶσις τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι προνόμιον ἑνὸς μόνου λαοῦ· οὐδὲ ἡ λατρεία του περιορίζεται εἰς ἕνα μόνον ναόν. Ἡ γῆ εἶναι πλήρης λατρευτῶν τοῦ οὐρανίου Πατρὸς, λατρευόντων αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ.

Τὴν ὥραν ταύτην ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐθεμελίωσε τὴν πνευματικήν του βασιλείαν, ἡ ὁποία ποτὲ δὲν θέλει τελειώσειν. Οἱ ἐχθροί του νομίζουν, ὅτι διεσκόρπισαν κατὰ πάντα τὸν ὀλίγον ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν του, καὶ κρίνουν, ὅτι ἠφάνισαν τὴν δόξαν του καὶ τὴν μνήμην τοῦ ὀνόματός του. Ἀγνοοῦν, ὅτι ὁ κάλαμος, τὸν ὁποῖον τοῦ ἔδωκαν εἰς τὴν δεξιὰν, θέλει μεταβληθῆν εἰς ῥάβδον μὲν σιδηρᾶν κατὰ τῆς κεφαλῆς τῶν ἀδίκων· σκῆπτρον δὲ δικαιοσύνης, μὲ τὸ ὁποῖον θέλει κυβερνᾶν τὸ πᾶν. Ὁ σταυρὸς, ὁ θεωρούμενος ὡς ὄργανον ἀτιμίας, θέλει ὑψωθῆν ὑπεράνω πάσης δόξης, καὶ ὑπεράνω πάντων τῶν θρόνων.

Ο ΤΙΜΙΟΣ ΜΟΡΑΤΙΑΝΟΣ.

ΕΠΙ τινος πολέμου εἰς τὴν Γερμανίαν, λοχαγός τις τοῦ ἱππικοῦ, προνομεύων, ἴδε καλύβην εἰς τὸ μέσον μονήρους κοιλάδος, καὶ, πλησιάσας, ἔκρουσε τὴν θύραν. Εἷς τῶν Μοραυϊανῶν, ἢ Ἡνωμένων Ἀδελφῶν, ἐξῆλθε μὲ πολιότριχον γενειάδα. 'Πάτερ,' εἶπεν ὁ ἀξιωματικὸς, 'δεῖξέ με ἀγρὸν, ὅπου νὰ βάλω τοὺς λοχίτας μου νὰ προνομεύσωσιν.' 'Εὐθὺς,' ἀπεκρίθη ὁ Μοραυϊανὸς· καὶ, προπορευόμενος, ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἀπὸ τὴν κοιλάδα.

Ἀφοῦ ἐπεριπάτησαν ὡς ἓν τέταρτον τῆς ὥρας, ηὗραν χωράφιον μ' ἀξιόλογον κριθήν. 'Τοῦτο δὰ εἶν' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλομεν,' εἶπεν ὁ λοχαγός. 'Λάβε ἀκόμη ὀλίγην ὑπομονὴν,' ἀπεκρίθη ὁ ὁδηγός του· 'ὑπόσχομαι νὰ σ' εὐχαριστήσω.' Ἐξηκολούθησαν τὸν δρόμον, καὶ μετά τινα ὥραν ἔφθασαν εἰς ἄλλον ἀγρὸν κριθῆς. Ὁ λόχος ἐπέζευσε παραυτὰ, ἔκοψε τὸ κριθάριον, ἐδεματίασεν αὐτὸ, καὶ πάλιν ἀνέβη. Ὁ ἀξιωματικὸς τότε εἶπεν εἰς τὸν ὁδηγόν του, 'Πάτερ, καὶ τὸν ἑαυτόν σου καὶ ἡμᾶς ἔβαλες εἰς περιττὸν κόπον· τὸ πρῶτον κριθάριον ἦτο πολὺ καλήτερον ἀπὸ τοῦτο. 'Ναὶ,' ἀπεκρίθη ὁ καλὸς γέρων, 'ἀλλὰ δὲν ἦτον ἰδικόν μου.'

ΚΑΡΟΛΟΣ ὁ πέμπτος, Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, ὅτε, παραιτηθεὶς ἀπὸ τὸν θρόνον, ἀπεσύρθη εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Ἰούστου, διεσκέδαζε καταγινόμενος εἰς τὰς μηχανικὰς τέχνας, μάλιστα δὲ τὴν ὡρολογοποιητικήν. Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐξεφώνησε, 'Πόσην μωρίαν εἶχα νὰ δαπανῶ τόσους θησαυροὺς καὶ νὰ χύνω τόσον αἷμα, ζητῶν νὰ κάμω τοὺς ἀνθρώπους ὅλους νὰ ὁμοφρονῶσιν, ἐνῷ οὔτε ὀλίγα ὡρολόγια δὲν ἐμπορῶ νὰ κάμω ὁμοίως νὰ δείχνωσι τὰς ὥρας!'

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΝΕΥΜΟΝΩΝ.

Οἱ πνεύμονες τοῦ ἀνθρώπου, ὡς οἱ τῶν κατωτέρων ζώων, εἶναι μαλακαὶ σπογγώδεις οὐσίαι, αἵτινες, ὑγραίνουσαι, ἐπιπλέουν εἰς τὸ ὕδωρ. Χρησιμεύουν δὲ εἰς τὸ νὰ καθαρίζωσι τὸ αἷμα. Πολλῶν ζώων τὰ ἀναπνευστικὰ ὄργανα φαίνονται διόλου ἀνόμοια τῶν ἀνθρωπίνων πνευμόνων. Ὅ,τι κάμνουν αὐτοὶ εἰς ἡμᾶς, γίνεται εἰς τοὺς ἰχθύας ἀπὸ τὰ βράγχια. Εἰς δὲ τὰ ἔντομα, ἐπειδὴ ἀὴρ δὲν ἐμβαίνει διὰ τοῦ στόματος, ἀερίζεται τὸ αἷμα διὰ μέσου μικρῶν τρυπῶν, τεταγμένων εἰς τὰς πλευράς των.

Ὁπωσδήποτε καὶ ἂν εἰσέρχεται ὁ ἀὴρ, ἡ ἐνέργειά του ἐπάνω εἰς τὸ αἷμα ἐξίσου ἀπαιτεῖται πρὸς ζωήν· διότι, ἂν καὶ τὸ ἔντομον ἐμπορῇ νὰ ζήσῃ πολὺ περισσότερον χωρὶς ἀέρα παρ' ὅσον ἄνθρωπος ἠδυνήθη ποτὲ, μετὰ καιρὸν ὅμως ἐξάπαντος χάνεται καὶ αὐτὸ, ἂν τοῦ ἀφαιρεθῇ ὁλότελα.

Βαστάζοντες τὴν ἀναπνοήν μας, αἰσθανόμεθα πνιγώδη τινὰ στενοχωρίαν. Τοῦτο εἶναι ψιλῶς αἴσθημα νευρικὸν, προερχόμενον ἀπὸ τὸ αἷμα περνῶν ἀκάθαρτον διὰ τῶν πνευμόνων εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς καρδίας. Διὰ νὰ πνιγῇ ἔντομον, ἀρκεῖ ν' ἀλείψωμεν αὐτὸ μὲ παχὺ ἔλαιον. Τὸ ἔλαιον πληροῖ τους εἰς τὰ πλευρά του ἀναπνευστικοὺς πόρους· αὕτη δὲ ἡ ἔμφραξις τοῦ ἀναπνευστικοῦ μέσου, ἂν ἐξακολουθήσῃ, ἐπὶ τέλους θανατόνει τὸ ζῶον. Κοινὸν ὕδωρ περιέχει πάντοτε ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα· ὀψάρια δὲ πνίγονται, ἂν περιορισθῶσιν εἰς νερὸν, ἀποστερηθὲν τοῦ ἀέρος του διὰ τῆς πνευματικῆς ἀντλίας.

Ὁποίαν μεταβολὴν πάσχει τὸ αἷμα, περνῶν διὰ τῶν πνευμόνων, φαίνεται ἀπὸ τὸ χρῶμά του. Ἐμβαῖνον εἰς τοὺς πνεύμονας, ἔχει ὑπόμαυρον ἢ βαθὺ πορφυροῦν χρῶμα, λέγεται δὲ εἰς τοιαύτην κατάστασιν φλεβῶδες αἷμα· ἐκβαῖνον, εἶναι στιλπνοῦ κοκκίνου, καὶ καλεῖται τότε ἀρτηριακὸν αἷμα. Ἡ μεταβολὴ αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ τὸν ἐμπνεόμενον ἀέρα.

Ἐνδέχεται νὰ ἐρωτήσῃ τις—'Πῶς δύναται τὸ εἰς ἀγγεῖα περιεχόμενον ῥευστὸν νὰ πάθῃ τι ἀπὸ τὸν ἐμπνεόμενον ἀέρα, ὅστις δὲν εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀγγεῖα αὐτά;' Οἱ πνεύμονες, ἐξαιρουμένων τῶν ἀεροσωλήνων, (κλάδων τοῦ λάρυγγος, οἵτινες πανταχοῦ διατρυποῦν αὐτοὺς), δὲν εἶναι παρὰ μία συσσώρευσις αἱματηφόρων ἀγγείων, πλέγμα δικτυωτὸν ὁμοιάζουσα. Τὰ αἱματηφόρα ταῦτα ἀγγεῖα, πλησιάζοντα εἰς τὴν ἐπιφάνειαν

τῶν πνευμόνων, διαιροῦνται εἰς ἀπειρίαν κλαδίσκων, αἱ ἐπιδερμίδες τῶν ὁποίων εἶναι τόσον ὑπερβολῇ λεπταί, ὥστε ὁ ἐμπνεόμενος ἀὴρ εὐκόλως ἐνεργεῖ δι' αὐτῶν, ἐπιφέρων τὰς ἀπαιτουμένας μεταβολάς.

Ἡ τοῦ αἵματος κυκλοφορία, ἀφοῦ ἐκβῇ ἀπὸ τοὺς πνεύμονας ἑωσοῦ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς αὐτοὺς, εἶναι ἁπλουστάτη. Πρῶτον στάδιον διατρέχει, περνῶν ἀπὸ τοὺς πνεύμονας εἰς τὴν ἀριστερὰν κοιλότητα τῆς καρδίας. Ἡ τῆς καρδίας ἀριστερὰ κοιλότης συστελλομένη ἔπειτα ὠθεῖ αὐτὸ εἰς τὰς ἀρτηρίας, αἵτινες τὸ φέρουν εἰς πᾶν μέρος τοῦ σώματος, ὅπου ἀπαιτεῖται πρὸς τροφὴν καὶ ζωογόνησιν. Ἀφοῦ πληρωθῶσιν ὅλαι τοῦ συστήματος αἱ χρεῖαι, ἐπανέρχεται τὸ αἷμα διὰ τῶν φλεβῶν εἰς τὴν δεξιὰν κοιλότητα τῆς καρδίας, ἀπ' ἐκεῖ δὲ εἰς τοὺς πνεύμονας διὰ νὰ καθαρισθῇ. Καθαρισθὲν εἰς τοὺς πνεύμονας, διατρέχει ἐκ νέου τὸ αὐτὸ στάδιον.

Ἐκ τῆς προηγουμένης περιγραφῆς βλέπομεν ὅτι, ἐνῷ τὸ αἷμα διαβαίνει τοὺς πνεύμονας, μεταβάλλεται τὸ χρῶμά του ἀπὸ βαθὺ πορφυροῦν εἰς λαμπρὸν κόκκινον. Εἰς τὰς ἀρτηρίας εἶναι πάντοτε ζωντανοῦ κοκκίνου, εἰς δὲ τὰς φλέβας πάντοτε ὑπομαύρου ἢ βαθέος πορφυροῦ. Ἄνθρωποι, ἀγνοοῦντες τοῦτο, τρομάζουν κάποτε ἐνῷ φλεβοτομοῦνται εἰς τὸν βραχίονα, βλέποντες μαυρειδηρὸν τὸ αἷμα. Οἱ τοιοῦτοι δὲν ἔμαθαν ποτὲ ὅτι τοῦ φλεβώδους αἵματος ἡ φυσικὴ ὄψις εἶναι μελάγχροινος. Τὸ κοινὸν δὲ τοῦτο σφάλμα περιθάλπουν καὶ οἱ ἀγύρται, διὰ νὰ καταπείθωσι τοὺς ἀμαθεῖς ὅτι ἔχουν κάκιστα, ἐνῷ κατ' ἀλήθειαν δὲν πάσχουν εἰμὴ ἀπὸ μικροτάτην ἀδιαθεσίαν.

Ἰατροὶ ἐξ ἐπαγγέλματος ποτὲ δὲν ἐκβάλλουν αἷμα ἀπὸ ἀρτηρίαν· διότι ἀρτηρία ὁπωσοῦν μεγάλη, ἅπαξ κοπεῖσα, δυσκόλως παύει ἀπὸ τὸ νὰ τρέχῃ, ἐκτὸς ἂν δεθῇ μὲ κλωστὴν εἰς τὸ ἐγκοπὲν μέρος. Ἐξαιρεῖται ἀπὸ τὸν κανόνα τοῦτον μικρά τις ἀρτηρία, τὴν ὁποίαν ἐμπορεῖ τις νὰ αἰσθανθῇ, καὶ εἰς πολλοὺς νὰ ἴδῃ, πάλλουσαν ἐπὶ τοῦ κροτάφου. Τὸ ἀγγεῖον τοῦτο ἀνοίγεται κάποτε εἰς ἀποπληξίας, καὶ εἰς ἄλλας τῆς κεφαλῆς ἐπικινδύνους νόσους.

Ο,ΤΙ μάλιστα χρεωστοῦν οἱ γονεῖς εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων εἶναι τὸ μῖσος τοῦ ψεύδους. Ἡ ἀλήθεια, (ἔλεγεν ὁ νομοθέτης Χαρώνδας), εἶναι τὸ ἀναγκαιότατον μάθημα εἰς τὰ παιδία, διότι ἀπὸ τὴν ἀγάπην αὐτῆς, ὡς ἀπὸ σπόρον γονιμώτατον, γεννῶνται ὅλαι αἱ λοιπαὶ ἀρεταί.—ΚΟΡΑΗΣ.

ΤΟ ὡραῖον σύστημα τοῦ ἡλίου, τῶν πλανητῶν, καὶ κομητῶν, δὲν ἠμπόρει νὰ γεννηθῇ ἀλλεοτρόπως εἰ μὴ διὰ τῆς βουλήσεως καὶ προσταγῆς πανσόφου καὶ παντοδυνάμου Ὄντος. Αὐτὸς κυβερνᾷ τὰ πάντα, ὄχι ὡς ἡ ψυχὴ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ὡς ὁ κύριος τοῦ σύμπαντος. Αὐτὸς δὲν εἶναι μόνον Θεὸς, ἀλλὰ Κύριος ἢ Κυβερνήτης, ἀξιοθαύμαστος διὰ τὰς τελειότητας, ἀξιολάτρευτος διὰ τὴν κυβέρνησιν αὐτοῦ.—ΝΕΥΤΩΝ.

ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΒΙΟΥ.

Ποίην τις βιότοιο τάμοι τρίβον; εἰν ἀγορῇ μὲν,
Νείκεα καὶ χαλεπαὶ πρήξιες· ἐν δὲ δόμοις,
Φροντίδες· ἐν δ' ἀγροῖς, καμάτων ἅλις· ἐν δὲ θαλάσσῃ,
Τάρβος· ἐπὶ ξείνης δ', ἢν μὲν ἔχῃς τι, δέος·
Ἢν δ' ἀπορῇς, ἀνιηρόν. Ἔχεις γάμον; οὐκ ἀμέριμνος
Ἔσσεαι· οὐ γαμέεις; ζῇς ἔτ' ἐρημότερον·
Τέκνα, πόνοι· πήρωσις, ἄπαις βίος. Αἱ νεότητες,
Ἄφρονες· αἱ πολιαὶ δ' ἔμπαλιν, ἀδρανέες.
Ἦν ἄρα τοῖν δε δυοῖν ἑνὸς αἵρεσις, ἢ τὸ γενέσθαι
Μηδέποτ', ἢ τὸ θανεῖν αὐτίκα τικτόμενον.

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΒΙΟΥ.

Παντοίην βιότοιο τάμοις τρίβον· εἰν ἀγορῇ μὲν,
Κήδεα καὶ πινυταὶ πρήξιες· ἐν δὲ δόμοις,
Ἄμπαυμ'· ἐν δ' ἀγροῖς, φύσιος χάρις· ἐν δὲ θαλάσσῃ,
Κέρδος· ἐπὶ ξείνης, ἢν μὲν ἔχῃς τι, κλέος·
Ἢν δ' ἀπορῇς, μόνος οἶδας. Ἔχεις γάμον; οἶκος ἄριστος
Ἔσσεται· οὐ γαμέεις; ζῇς ἔτ' ἐλαφρότερον·
Τέκνα, πόθος· ἄφροντις, ἄπαις βίος. Αἱ νεότητες,
Ῥωμαλέαι· πολιαὶ δ' ἔμπαλιν, εὐσεβέες.
Οὐκ ἄρα τῶν δισσῶν ἑνὸς αἵρεσις, ἢ τὸ γενέσθαι
Μηδέποτ', ἢ τὸ θανεῖν· πάντα γὰρ ἐσθλὰ βίου.

Ο ΤΕΡΑΣΤΙΟΣ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟΣ.

ΤΟ δημοσιευθὲν εἰς τὸν τελευταῖον ἀριθμὸν τῆς Ἀποθήκης περὶ Νοητικῆς Πρωϊμότητος ἄρθρον ἴσως κατεκρίθη ἀπὸ τινας ὡς πάντῃ ἀπομεμακρυσμένον τῆς ἀληθείας· προσκαλοῦνται οἱ τοιοῦτοι νὰ ἀναγνώσωσι τὰ ἑπόμενα, περὶ τῶν ὁποίων δὲν ὑπάρχει οὔτε ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολίας σκιὰ, διὰ νὰ πληροφορηθῶσιν ὅτι τὸ παραδοξότατον δὲν εἶναι πάντοτε καὶ ψευδές.

Εἰς χωρίον τῆς Βερμοντίας, μιᾶς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἐγεννήθη τὴν 1ην Σεπτεμβρίου, 1804, ὁ Ζαρὲ Κολβύρνιος (Zerah Colburn) ἀπὸ γονεῖς πτωχούς. Εἰς τὸ διάστημα τῶν πρώτων ἓξ χρόνων τῆς ζωῆς του δὲν εἶχεν ὑπάγειν παρὰ μόνον ἓξ ἑβδομάδας εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ καθ' ὅλον τὸν καιρὸν αὐτὸν δὲν εἶχε δείξειν εὐφυΐαν τινὰ, ἀλλὰ μάλιστα τὸ ἐναντίον.

Πρὸς τὰ τέλη ὅμως τοῦ ἕκτου χρόνου, περὶ τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου, ἐνῷ ὁ πατήρ του, ὅστις ἦτο ξυλουργὸς, κατεγίνετο εἰς τὸ ἔργον του, ὁ δὲ Ζαρὲ, καθήμενος ἐπὶ τοῦ πατώματος, ἔπαιζε μὲ τὰ πελεκούδια, ἤρχισεν ἐξαίφνα νὰ λέγῃ καθ' ἑαυτὸν, 5 φοραῖς 7 εἶναι 35—6 φοραῖς 8 εἶναι 48, κτλ. Ἀκούσας ταῦτα ὁ πατὴρ, φυσικὰ ἐθαύμασε, καὶ, παραιτήσας τὸ ἔργον του, ἤρχισε νὰ τὸν ἐξετάζῃ· ἀφοῦ τὸν ηὗρε τέλειον εἰς ὅλον τὸν πίνακα τοῦ πολυπλασιασμοῦ, τὸν ἠρώτησε· 13 φοραῖς 97 πόσα γίνονται; τὸ παιδίον ἀπεκρίθη παρευθὺς 1261. Ἐσυμπέρανε τότε ὁ ἐκπεπληγμένος ξυλουργὸς ὅτι θαῦμά τι εἶχε συμβῆν· καὶ τῷόντι πολλάκις εἶπεν ὅτι ἔμεινε τόσον ἐκστατικὸς, ὡς νὰ εἶχεν ἀναστηθῆν νεκρὸς ἀπὸ τὸ μνῆμα.

Μετ' ὀλίγον ἐγνωστοποιήθησαν τὰ παράδοξα ταῦτα

εἰς τὸ χωρίον, καὶ μολονότι δυσκόλως ἐπίστευε καθεῖς τὰ ᾀδόμενα, εὐκόλως ὅμως ἐπληροφορεῖτο διὰ προσωπικῆς ἐξετάσεως. Ταχέως δὲ ἀπὸ τὴν μικρὰν κώμην διεδόθη τὸ καινὸν ὄχι μόνον εἰς ὅλας τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην· καὶ φιλολογικαὶ ἐφημερίδες τῆς Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας ἐδιηγοῦντο μὲ θαυμασμὸν τὸ παράδοξον προτέρημα.

Ὁ πατὴρ ἀπεφάσισεν ἔπειτα νὰ περιέλθῃ μὲ τὸν υἱόν του τὰς κυριωτέρας πόλεις τοῦ κράτους. Πρῶτον ὑπῆγεν εἰς Μοντπελιὲρ, ὅπου συνεδρίαζε κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τὸ νομοθετικὸν συμβούλιον τῆς πολιτείας· ἐξεπλάγη δὲ καθεῖς μὲ τοῦ τέκνου τὰς λογιστικὰς δυνάμεις. Ἔπειτα ἐπέρασεν εἰς τὴν Βοστῶνα, καὶ οἱ ἐπιστήμονες τῆς μητροπόλεως ταύτης ἐθαύμασαν ὄχι ὀλιγώτερον παρὰ οἱ ἁπλοῖ χωρικοὶ τῆς Βερμοντίας. Τοῦτο συνέβη τὸ φθινόπωρον τοῦ 1810· ἰδοὺ δὲ τινὰ τῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἐκεῖ ἔλυσε·—

Ἐρωτηθεὶς, πόσα δεύτερα περιέχονται εἰς 2,000 χρόνους, ἀπεκρίθη·

730,000 ἡμέραι.
17,520,000 ὧραι.
1,051,200,000 λεπτά.
63,072,000,000 δεύτερα.

Ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ ὡρολόγιον κτυπᾷ 156 φορὰς εἰς 1 ἡμέραν, πόσας φορὰς θέλει κτυπήσειν εἰς 2,000 χρόνους; 113,880,000 φοράς. Ὁ ἀριθμὸς 12,225 πολυπλασιαζόμενος ἐπὶ 1,223 τί παράγει; 14,951,175.

Εὗρε τὸν τετράγωνον ἀριθμὸν τοῦ 1,449· 2,099,601.

Εἰς ἄλλην πόλιν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, τὸ Πόρτσμουθον, ἔλυσε τὰ ἑξῆς προβλήματα τὸν Ἰούνιον, 1811·—

Ἐὰν ἡ Βοστὼν ἀπέχῃ ἀπὸ τὴν πόλιν Κόνκορδ 65 μίλια, πόσα βήματα πρέπει νὰ κάμω διὰ νὰ περάσω αὐτὸ τὸ διάστημα, πρὸς τρεῖς πόδας τὸ βῆμα; Ἡ ἀπόκρισις, 114,400, ἐδόθη εἰς δέκα δεύτερα λεπτά.

Πόσαι ἡμέραι καὶ ὧραι εἰς 1811 χρόνους; Ἀπεκρίθη εἰς εἴκοσι δεύτερα 661,015 ἡμέραι.
15,864,360 ὧραι.

Πόσα δεύτερα εἰς ἕνδεκα χρόνους; Ἀπόκρισις εἰς τέσσαρα δεύτερα, 346,896,000.

Ποῖος ἀριθμὸς πολυπλασιαζόμενος μὲ ἑαυτὸν παράγει 998,001; Εἰς ὀλιγώτερον παρὰ τέσσαρα δεύτερα, 999.

Πόσαι ὧραι εἰς 38 χρόνους, 2 μῆνας, καὶ 7 ἡμέρας; Εἰς ἓξ δεύτερα, 334,488.

Ἀφοῦ ὁ κύριος Κολβύρνιος ἔδειξε τὸν υἱόν του εἰς τὰς περισσοτέρας πόλεις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, καὶ συνήθροισεν ἀρκετὰ χρήματα, ὑπέστρεψεν εἰς τὸ χωρίον του. Ἤθελεν ἴσως πράξειν φρονίμου ἀνδρὸς ἔργον, ἂν, μείνας ἐνταῦθα, ἀφιέρονε τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς τὴν κατάλληλον ἐκπαίδευσιν τοῦ τεραστίου τέκνου του· φιλαργυρία ὅμως καὶ φιλοδοξία παρεκίνησαν αὐτὸν νὰ ἐκπλεύσῃ διὰ τὴν Ἀγγλίαν τὸν Ἀπρίλιον, 1812. Εἰς τὸ Λονδῖνον ἐπεσκέφθησαν παμπληθεὶ τὸν Ζαρὲ οἱ εὐγενεῖς καὶ οἱ αὐλικοί. Ἡ διαβόητος καὶ πολυθρήνητος Πριγκίπισσα Καρλόττα* ἐτίμησεν αὐτὸν μὲ τὴν ἐπίσκεψίν της· καὶ ὁ ὄχι ὀλιγώτερον διαβόητος μαθηματικὸς Βοννυκάστλιος ἦτο θαυμαστὴς ἰδιαίτερος τῆς παραδόξου του δυνάμεως.

Τὰ ἑπόμενα εἶναι τινὰ τῶν εἰς Λονδῖνον κατορθωμάτων του, καθὼς εὑρίσκομεν αὐτὰ περιγραμμένα εἰς μίαν τοῦ Λονδίνου προκήρυξιν.

Μεταξὺ ἄλλων ἐρωτήσεων, ἐπρόβαλε καὶ ταύτην ὁ Δοὺξ Ἐβοράκου, Πόσα δεύτερα λεπτὰ ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως, δηλαδὴ, εἰς 1813 χρόνους, 7 μῆνας, καὶ 27 ἡμέρας; Ἡ ἀπόκρισις ἐδόθη ὀρθῶς, 57,234,384,-000. Εἰς συνέλευσιν τῶν φίλων του ἐπεχείρησε καὶ ἐπέτυχε νὰ ἀναβιβάσῃ τὸν ἀριθμὸν 8 εἰς τὴν δεκάτην ἕκτην δύναμιν, καὶ ἔδωκεν ὀρθῶς τὴν ἀπόκρισιν, 281,-474,976,710,656.

Τὸν ἐδοκίμασαν ἔπειτα ὡς πρὸς ἄλλους ἀριθμοὺς, ἐξ ἑνὸς χαρακτῆρος συγκειμένους, τοὺς ὁποίους ἀνεβίβασεν ὅλους ἕως τὴν δεκάτην δύναμιν μὲ τόσην εὐκολίαν καὶ ταχύτητα, ὥστε ὁ διωρισμένος νὰ καταγράφῃ τὰ γινόμενα ὑπεχρεώθη νὰ παρακαλέσῃ αὐτὸν νὰ μὴ τρέχῃ τόσον πολύ. Τοῦ ἐζήτησαν τὴν τετραγωνικὴν ῥίζαν τοῦ 106,929, καὶ, πρὶν φθάσουν νὰ καταγράψωσι τὸν ἀριθμὸν, ἀπεκρίθη 327. Παρεκαλέσθη ἔπειτα νὰ ὀνοματίσῃ τὴν κυβικὴν ῥίζαν τοῦ 268,336,125, καὶ μὲ ἴσην εὐκολίαν καὶ ταχύτητα ἀπεκρίθη, 645. Τὸν ἐπρόβαλέ τις νὰ εὕρῃ τοὺς δύο ἀριθμοὺς, οἵτινες παράγουν 247,483· ἀνέφερε δὲ ὡς τοιούτους τὸν 941 καὶ 263, οἵτινες τῳόντι εἶναι οἱ μόνοι δύο ἀριθμοὶ οἱ παράγοντες αὐτόν. Ἄλλος τις ἐπρότεινε 171,395· ὠνομάτισε δὲ τοὺς ἑξῆς παράγοντας ὡς τοὺς μόνους, τουτέστι, 5×34279, 7×24485, 59×2905, 83×2065, 35×4897, 295×581, 413×415. Παρεκάλεσαν αὐτὸν ἔπειτα νὰ εὕρῃ τοὺς παράγοντας τὸν 36,083, ἀλλ' ἀπεκρίθη πάραυτα ὅτι δὲν ἔχει· καὶ τῳόντι δὲν ὑπάρχουν δύο ἀριθμοὶ, οἵτινες, πολυπλασιαζόμενοι ὁ εἷς ἐπὶ τὸν ἄλλον, νὰ παράγωσιν αὐτόν.

Διϊσχυρίζοντο ποτὲ οἱ Γάλλοι μαθηματικοὶ ὅτι δὲν εὑρίσκονται δύο ἀριθμοὶ, οἵτινες, πολυπλασιαζόμενοι ὁ εἷς ἐπὶ τὸν ἄλλον, παράγουν 4294967297· ἀλλ' ὁ περιβόητος Euler διώρθωσε τὸ σφάλμα, ἀνακαλύψας ὅτι ἐξισοῦται μὲ $641 \times 6,700,417$. Τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν ἐπρόβαλαν εἰς τὸ τέκνον τοῦτο, καὶ μὲ μόνην τὴν ἐργασίαν τοῦ νοός του εὕρηκε τοὺς παράγοντας.

Τὸν παρεκάλεσαν ποτὲ εἰς Λονδῖνον νὰ τετραγωνίσῃ 888,888. Ἔδωκεν ὀρθῶς τὴν ἀπόκρισιν, 790,121,-876,544· ἔπειτα δὲ, πολυπλασιάσας τὸ γινόμενον τοῦτο μὲ 49, παρήγαγε 38,715,971,950,656, ἀριθμὸν τετράγωνον τοῦ 6,222,216.

Ὁ Ζαρὲ μετέβη ἀπὸ τὸ Λονδῖνον εἰς τοὺς Παρισίους,

* Ἡ Πριγκίπισσα Καρλόττα, μονογενὴς θυγάτηρ Γεωργίου Δ΄., βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, σύζυγος δὲ Λεοπόλδου, τοῦ νῦν βασιλέως τοῦ Βελγίου, ἀπέθανε πρόωρα, εἰς τὴν γέννησιν τοῦ πρώτου τέκνου της.

καὶ πάλιν ἀπὸ τοὺς Παρισίους εἰς τὸ Λονδῖνον. Μετὰ πολυειδῆ συμβάντα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι τοῦ σκοποῦ μας νὰ ἱστορήσωμεν, ἐξέπλευσε διὰ τὴν πατρίδα του τὸν Μαῖον, 1823, ὅπου τὴν σήμερον ἀκόμη ζῇ, ὄχι μέγας μαθηματικὸς, ἀλλ' ἁπλοῦς ἱεροκήρυξ. Ὁ πατήρ του ἀπέθανεν εἰς Λονδῖνον.

ΧΑΒΙΑΡΙΟΝ.

Το χαβιάριον κατασκευάζεται εἰς τὴν Ῥωσσίαν ἀπὸ τὰ ὠὰ μεγαλων τινῶν ἰχθύων, μαλιστα δὲ ἀπὸ τὰ τοῦ ὀξυῤῥύγχου, κοινότερον λεγομένου Ξυρύχι καὶ Μερσίνι. Τὸ πλεῖστον μέρος γίνεται παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Βόλγα, καὶ προσέτι εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δανουβίου, Βορυσθένους ἢ Νίπρου, καὶ τοῦ Τανοΐδος. Τὸν Μαρτιον φθανει ὁ ὀξύῤῥυγχος παμπληθεὶ εἰς τὰ μέρη ταῦτα διὰ νὰ γεννήσῃ. Αἱ ᾠοθῆκαι τῶν μεγίστων ὀψαρίων τοῦ εἴδους τούτου λογαριαζεται ὅτι περιέχουν 3,000,000 ὠά· πιανονται δὲ καὶ μὲ δίκτυα καὶ μὲ ἄγκιστρα.

Ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς τοῦ χαβιαρίου εἶναι οὗτος· Πρῶτον ἀφαιροῦν ἀπὸ τὰ ὠὰ τὰς μεμβρανας· δεύτερον τὰ πλύνουν εἰς ὀξείδιον ἢ λευκὸν οἶνον, καὶ τὰ ἐξαπλόνουν ἐπὶ σανιδίου εἰς τὸν ἀέρα διὰ νὰ στεγνώσωσι· μετέπειτα ἐντελῶς ἁλατίζουν αυτὰ, μὲ τὴν χεῖρα τρίβοντες ὁμοῦ τὸ ἅλας καὶ τὰ ὠα· ἀκολούθως βαλλεται τὸ ταρίχευμα τοῦτο εἰς σάκκον, καὶ σφίγγεται διὰ νὰ στραγγίσῃ τὸ ὑγρόν· τέλος δὲ, στοιβαζεται εἰς βαρέλια, καὶ εἶναι ἤδη ἕτοιμον διὰ πώλησιν.

Τὸ χαβιαριον, τὸ γινόμενον ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τῆς Κασπίας, στέλλεται ὡς ἐπιτοπλεῖστον διὰ τοῦ Βόλγα εἰς τὴν Μόσχαν· τὸ δ' ἐξαγόμενον ἀπὸ τοὺς λιμένας τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ τῆς Μαιώτιδος Λίμνης ἀγοραζεται εἰς Ἀστραχὰν ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων· τὸ 1833 ἐξήχθησαν ἐκ τῶν λιμένων τούτων 45,852 ποῦδια, ὀκάδες 600,000 περίπου· εἶναι δὲ τοῦτο κατώτερον τοῦ γινομένου ἐπὶ τῆς Κασπίας. Τὸ περισσότερον ἀναλίσκεται εἰς τὴν Ῥωσσίαν, Τουρκίαν, καὶ Ἑλλαδα· στέλλεται ὅμως καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν, εἰς δὲ τὴν Ἀγγλίαν ὀλιγώτατον.

ΗΘΙΚΟΝ ΝΟΗΜΑ ΜΙΑΣ ΟΡΑΣΕΩΣ.

ΕΙΔΕΝ εἰς μίαν ὅρασιν ὁ μέγας Ἀντώνιος, ὅτι ὁ κόσμος ὅλος ἦτο σκεπασμένος ἀπὸ παγίδας· παγίδας εἰς τοὺς κάμπους καὶ εἰς τὰ περιβόλια· παγίδας εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ εἰς τὰς πλατείας· παγίδας εἰς τὰ παλατια τῶν ἀρχόντων, καὶ εἰς τὰς οἰκίας τῶν πτωχῶν· παγίδας μέσα εἰς τὰς ἐκκλησίας, καὶ εἰς τὰ θυσιαστήρια, παγίδας εἰς κάθε τόπον. Καὶ τί τάχα δηλοῖ ἡ ὅρασις αὕτη; παγίδες εἶναι τοῦ κόσμου αἱ πλαναι καὶ αἱ ἀπάται, αἱ φροντίδες καὶ μέριμναι· παγίδες, αἵτινες πιάνουσιν ἀπὸ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, ἀπὸ τὸν λαιμὸν, ἀπὸ τὰ ὄμμάτια, ἀπὸ τὸν νοῦν, ἀπὸ τὴν καρδίαν· παγίδες, αἵτινες κρατοῦν ἄνδρας, γυναῖκας, καὶ παιδία, νέους καὶ γέροντας. Ἐκεῖνος θέλει νὰ κάμῃ προσευχὴν, θέλει νὰ ὑπαγῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, θέλει νὰ ἐξομολογηθῇ, θέλει νὰ μεταλαβῃ, θέλει, τέλος παντων, νὰ διορθωθῇ· ἀλλ' εἶναι πιασμένος ἀπὸ τὴν παγίδα τοῦ κόσμου. Νὰ κάμῃ προσευχήν; ἀλλ' ἔχει εἰς τὸν νοῦν χιλίας φροντίδας οἰκιακας. Νὰ ὑπαγῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν; ἀλλ' ἔχει νὰ ὑπαγῃ εἰς τὸ παλάτιον, νὰ τελειώσῃ ἐκείνην τὴν ὑπόθεσιν· ἔχει νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἀγορὰν, νὰ ἴδῃ ἐκείνην τὴν πραγματείαν. Νὰ ἐξομολογηθῇ, καὶ νὰ μεταλαβῃ; δὲν εὑρίσκει οὔτε τὴν ἡμέραν, οὔτε τὴν ὥραν, οὔτε τὴν στιγμήν. Οὕτω περνᾷ ἡ ἡμέρα χωρὶς προσευχὴν, περνᾷ ἡ ἑορτὴ χωρὶς λειτουργίαν, περνᾷ ὁ χρόνος χωρὶς μετάνοιαν, περνᾷ ὅλος ὁ δρόμος τῆς ζωῆς μὲ τὰς φροντίδας τοῦ κόσμου, χωρὶς κάμμίαν ἔννοιαν τοῦ Θεοῦ. Καὶ πῶς νὰ ἦναι ἔννοια Θεοῦ ἐκεῖ, ὅπου εἶναι αἱ φροντίδες τοῦ κόσμου; Λέγει ὁ μέγας Κύριλλος, 'Ἐν θορυβουμένῳ καὶ ἀγωνίας ἔχοντι νῷ, οὔτε ἔννοιά τις τῶν καλῶν, οὔτε Θεοῦ χαρις ἐγγίγνεται.' Νερὸν τεταραγμένον, ὅπου δὲν φαίνεται ἡ ὄψις! Ὦ πόσον μέγα ἐμπόδιον εἶναι πρὸς τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου ὁ κόσμος!—ΜΗΝΙΑΤΗΣ.

ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΥ ΠΡΩΤΗ ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΝ.

ΕΚ τοῦ ἑπομένου βλέπομεν πόσον ἀσήμαντος ἦτο κατ' ἀρχὰς ὁ ἐπισημότατος τῶν Ἀμερικανῶν φιλοσόφων Βενιαμὶν Φραγκλῖνος.

Ὅτε—λέγει—πρῶτον ἔφθασα εἰς Φιλαδέλφειαν, ἤμην ἐνδυμένος πενιχρότατα, σκεπασμένος ἀπὸ κονιορτὸν καὶ ἀκαθαρσίαν, πλήρεις δὲ ἀπὸ καλτας καὶ υποκαμισα ἔχων τὰς ἐπὶ τῶν φορεματων θήκας μου. Ψυχὴν μὴ γνωρίζων εἰς ὅλην τὴν πόλιν, δὲν ἤξευρα ποῦ νὰ ζητήσω καταλυμα. Κοπιασμένος ἀπὸ περίπατον, κωπηλατημα, καὶ ἀγρυπνίαν, ἐπεινοῦσα καὶ υπερβολικά· ὅλον δὲ τὸ ἀργύριόν μου συνίστατο εἰς ἓν Ὁλλανδικὸν τάλλαρον, καὶ ἑνὸς σιλλινίου χαλκινα νομίσματα, τὰ ὁποῖα ἔδωκα εἰς τὸν περαματάρην διὰ ναῦλον. Ἐπειδὴ ὅμως εἶχα βοηθήσειν εἰς τὴν κωπηλασίαν, τὰ ἀπέβαλε κατὰ πρῶτον, ἀλλὰ τὸν ἐβίασα νὰ τὰ λάβῃ. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι κάποτε γενναιότερος ὅταν ἔχῃ ὀλίγον, παρ' ὅταν ἔχῃ πολύ· ἴσως διότι εἰς τὴν πρώτην περίστασιν ἐπιθυμεῖ νὰ κρύψῃ τὴν πτωχείαν του.

Ἀποβὰς, ἐπεριπατουν κυτταζων προσεκτικῶς ἔνθεν κἀκεῖθεν, ἑωσοῦ ἔφθασα εἰς τὴν Ὁδὸν τῆς Ἀγορᾶς, ὅπου ἀπήντησα τέκνον τι μὲ ἓν ψωμίον· πολλάκις εἶχα γευματίσειν ἀπὸ ξηρὸν ἄρτον· ἠρώτησα δὲ πόθεν τὸ ἠγόρασε, καὶ ὑπῆγα κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ ἀρτοπωλεῖον, τὸ ὁποῖον μὲ ἔδειξε. Ἐζήτησα παξιμάδια, ἐλπίζων νὰ εὕρω καθὼς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εἴχαμεν εἰς Βοστῶνα· ἀλλὰ φαίνεται ὅτι δὲν ἔκαμναν τοιαῦτα εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν. Ἔπειτα ἐζήτησα ψωμίον τριῶν σολδίων, ἀλλὰ δὲν εἶχαν τοσαύτης τιμῆς. Ἀγνοῶν τὰς τιμὰς,

ὡς καὶ τὰ διάφορα εἴδη, τὸν ἐπαρακάλεσα νὰ μὲ δώσῃ ψωμίον τριῶν σολδίων ἀξίας, ὁποιασδήποτε λογῆς. Μὲ ἔδωκε τρεῖς μεγάλους ἄρτους· ἔμεινα ἐκστατικὸς ὅτι ἔλαβα τόσον πολύ, τοὺς ἐπῆρα μ' ὅλον τοῦτο, καὶ, ἐπειδὴ δὲν ἐχώρουν εἰς τὰς θήκας μου, ἐπροπατουν μὲ τοὺς δύο ὑπὸ τὰς μασχάλας μου, τρώγων τὸν τρίτον. Εἰς τοιαύτην καταστασιν ἐμβῆκα ἀπὸ τὴν Ὁδὸν τῆς Ἀγορᾶς εἰς τὴν Τετάρτην Ὁδὸν, καὶ ἐπέρασα ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας τοῦ μέλλοντος πενθεροῦ μου. Ἡ μελλόνυμφος κόρη, στέκουσα εἰς τὴν θύραν, μὲ παρετήρησε, καὶ ἐστοχάσθη δικαίως ἀλλόκοτον καὶ κωμικὸν τὸ φαινόμενόν μου.

Ἀφοῦ ἔκαμα ἕνα γῦρον, τρώγων καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ περιπάτου, εὑρέθην εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, σιμὰ τοῦ πλοιαρίου μὲ τὸ ὁποῖον ἦλθα. Ἐμβῆκα εἰς αὐτὸ διὰ νὰ πίω ὀλίγον νερὸν ἀπὸ τὸν ποταμόν. Ἐπειδὴ δὲ ἤμην χορτασμένος μὲ τὸν πρῶτον ἄρτον, ἔδωκα τοὺς ἄλλους δύο εἰς τέκνον καὶ γυναῖκα, ἥτις εἶχεν ἔλθειν μαζῆ μας ἐπὶ τοῦ πλοιαρίου, καὶ ἥτις ἐπερίμενε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ταξείδιόν της. Οὕτω δροσισθεὶς, ἐπανέστρεψα εἰς τὴν ὁδὸν, ἡ ὁποία τώρα ἔγεμεν ἀπὸ καλοενδυμένους ἀνθρώπους, ὑπάγοντας ὅλους κατὰ τὸ αὐτὸ μέρος. Τοὺς ἐσυνώδευσα, καὶ ὡδηγήθην εἰς μεγάλην ἐκκλησίαν σιμὰ τῆς ἀγορᾶς· ἐκάθισα δὲ, καὶ, ἀφοῦ ἐθεώρησα τριγύρῳ μου διὰ μερικὴν ὥραν, μὴν ἀκούων τίποτε, καὶ ὢν ὑπερβολῇ νυσταγμένος ἀπὸ τὸν κόπον καὶ τὴν ἀγρυπνίαν τῆς νυκτὸς, ἔπεσα εἰς βαθὺν ὕπνον, ὅστις ἐκράτησεν ἑωσοῦ διελύθη ἡ συνέλευσις· τότε δὲ εἷς ἔλαβε τὴν καλοσύνην νὰ μ' ἐξυπνίσῃ. Αὕτη λοιπὸν ἦτον ἡ πρώτη οἰκία εἰς τὴν ὁποίαν εἰσῆλθον, ἢ εἰς τὴν ὁποίαν ἐκοιμήθην, εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν.

ΦΙΛΟΔΩΡΗΜΑΤΟΣ ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

ΠΑΣΙΓΝΩΣΤΟΝ εἶναι ὅτι τὰ φιλοδωρήματα ἦσαν τὸ πάλαι, ὡς καὶ τὴν σήμερον, συνήθη καὶ ἀναπόφευκτα εἰς τὴν Ἀνατολήν. Κάποτε δ' ἐγίνοντο μὲ σκοπόν τινα ἰδιαίτερον, ὡς εἰς τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα·

Ὅσον ὁ Δαρεῖος ἐπροχωροῦσεν εἰς τὰ μέρη τῆς Σκυθίας, τόσον ηὔξανεν ἡ σιτοδεία τοῦ στρατεύματός του. Ὅτε δὲ κατήντησεν εἰς ἐσχάτην ἀνάγκην, ἦλθε πρὸς αὐτὸν μηνυτὴς ἀπό τινα Σκύθην ἡγεμόνα, φέρων ὡς φιλοδώρημα ἓν πουλίον, ἕνα ποντικὸν, ἕνα βάτραχον, καὶ πέντε τόξα. Ὁ βασιλεὺς ἐμβῆκεν εἰς περιέργειαν νὰ μάθῃ τὸ σημαινόμενον αὐτοῦ τοῦ χαρίσματος· ἀλλ' ὁ ἀπεσταλμένος ἀπεκρίθη, ὅτι εἶχε λάβειν προσταγὴν νὰ τὸ παραδώσῃ, καὶ τίποτε περισσότερον· καὶ ὅτι ἀνῆκεν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Περσίας νὰ ζητήσῃ καὶ νὰ εὕρῃ τὸ νόημα. Κατ' ἀρχὰς ὁ Δαρεῖος ἐνόμισεν ὅτι οἱ Σκύθαι ἔστεργαν νὰ τοῦ παραδώσωσι τὴν ξηρὰν καὶ τὰ ὕδατα, ἐξεικονιζόμενα εἰς τὸν ποντικὸν καὶ τὸν βάτραχον· ὡς καὶ τὸ ἱππικὸν αὐτῶν, τοῦ ὁποίου ἡ ταχύτης παριστάνετο ἀπὸ τὸ πουλίον· καὶ συγχρόνως ἑαυτοὺς μὲ τὰ ὅπλα, σημαινόμενα ὑπὸ τῶν τόξων. Ὁ Γωβρύας ὅμως ἐξήγησε τὸ αἴνιγμα κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον· 'Ἐξεύρετε,' εἶπε πρὸς τοὺς Πέρσας, 'ὅτι, ἂν δὲν πετάξετε ὡς τὰ πουλία, ἂν δὲν κρυφθῆτε εἰς τὴν γῆν ὡς οἱ ποντικοὶ, καὶ ἂν δὲν κολυμβήσετε ὡς οἱ βάτραχοι, δὲν θέλετε ἐμπορέσειν ν' ἀποφύγετε τὰ τόξα τῶν Σκυθῶν.'

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΑΡΑΒΙΚΑΙ.

Ο ΜΩΡΟΣ γνωρίζεται ἀπὸ ἓξ χαρακτηριστικά·—ὀργίζεται ἀναιτίως· ὁμιλεῖ ἀνωφελῶς· ἐμπιστεύεται εἰς τὸν καθένα· μεταλλάσσει εὐκόλως· ζητεῖ ὅ,τι δὲν τὸν ἀνήκει· καὶ δὲν ἐξεύρει νὰ διακρίνῃ φίλον ἀπὸ ἐχθρόν.

Ἡ ζωὴ συνίσταται εἰς τὴν αὐτάρκειαν, οὐχὶ δὲ εἰς τὸ περίσσευμα.

Δὲν λογίζεταί τις ἄνθρωπος, ἐνόσῳ κυριεύεται ἀπὸ τὴν ὀργήν.

Δύο εἶναι τὰ πράγματα, διὰ μέσου τῶν ὁποίων χάνονται οἱ ἄνθρωποι,—τὰ περισσὰ κτήματα, καὶ τὰ περισσὰ λόγια.

Νέος χωρὶς μετανόησιν εἶναι ὡς οἶκος χωρὶς στέγην.

Εὑρίσκονται τρία τινὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἀναγνωρίζονται παρὰ εἰς τρεῖς περιστάσεις·—δὲν γνωρίζεται ὁ ἀνδρεῖος εἰμὴ εἰς τὸν πόλεμον· οὐδὲ ὁ φρόνιμος εἰμὴ εἰς καιρὸν ὀργῆς· καὶ ὁ φίλος εἰς τὴν δυστυχίαν.

Μία ἡμέρα τοῦ φρονίμου ἀξίζει περισσότερον ἀφ' ὅλην τὴν ζωὴν τοῦ ἄφρονος.

ΠΟΣΟΝ διαφόρως φρονοῦν ἔθνη διάφορα περὶ τῆς ὡραιότητος τοῦ ἀνθρωπίνου σχήματος καὶ προσώπου! Ῥοδοκόκκινος ὄψις εἶναι ἀσχημοσύνη φρικτὴ ἐπὶ τοῦ παραλίου τῆς Γουϊνέας· χείλη δὲ παχέα καὶ μύτη σιμὴ λογίζονται ὡραιότατα. Εἴς τινα ἔθνη, μακρὰ ὠτία, κρεμάμενα ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους, ἑλκύουν θαυμασμόν. Εἰς τὴν Κίναν, γυνὴ ἔχουσα πόδας ἀρκετὰ μεγάλους, ὥστε νὰ περιπατῇ μ' εὐκολίαν, θεωρεῖται ὡς ἀσχημοτατη. Τινὰ τῶν εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν ἀγρίων ἐθνῶν δένουν τέσσαρα σανίδια περὶ τὰς κεφαλὰς τῶν τέκνων των, καὶ οὕτω, ἐνῷ τὰ κόκκαλα εἶναι ἀκόμη τρυφερὰ καὶ χονδρώδη, συνθλίβουν αὐτὰς εἰς τετράγωνον σχεδὸν μορφήν.

Η ΑΔΕΛΦΙΚΗ ἀγάπη ἦτον ἀρετὴ ἔξοχος τῶν πρώτων Χριστιανῶν. Τόσον μεγαλα δείγματα φιλανθρωπίας ἐφαίνοντο κατ' ἐκείνους τοὺς αἰῶνας, ὥστε οἱ Ἐθνικοὶ, ἂν καὶ καθ' ὅλα ἐθαύμαζαν, πρὸ πάντων ὅμως ἐξεπλήσσοντο, βλέποντες τὴν Χριστιανικὴν φιλαδελφίαν. 'Ἰδὲ πόσην κλίσιν ἔχουν μεταξύ των!' κατήντησε παροιμιῶδες. Ἀκόμη καὶ ὁπότε διεφέροντο περὶ θρησκείας, εἶχαν ὑπομονὴν ἀμοιβαίαν, διὰ νὰ μὴ παραβῶσι τὸν περὶ ἀγάπης μέγαν νόμον τοῦ Χριστιανισμοῦ.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ, ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ, ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑΝ.

Ο ΑΡΙΘΜΟΣ τῶν ἐφημερίδων εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν καὶ Ἰρλανδίαν ἐσυμποσοῦτο τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1837 εἰς 370· ἐκ τούτων 51 ἐδημοσιεύοντο εἰς τὸ Λονδῖνον, καὶ 190 εἰς τὰς Ἀγγλικὰς ἐπαρχίας· 53 εἰς τὴν Σχωτίαν, καὶ 76 εἰς τὴν Ἰρλανδίαν. Κατ' ἔτος ἐξεδίδοντο διὰ τὰς ἐφημερίδας ταύτας περὶ τὰ 45,000,-000 χαρτοσήμων.

Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ἑβδομαδικῶν περιοδικῶν συγγραμμάτων (ὄχι ἐφημερίδων), ὅσα ἐδημοσιεύοντο εἰς Λονδῖνον κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν, ἦτον ὡς 50. Ὀκτὼ ἢ δέκα ἐκ τούτων, τὰ ἀξιολογώτερα, ἐπωλοῦσαν καθ' ἑβδομάδα σχεδὸν 200,000 ἀντίτυπα, ἢ περίπου 10,000,000 κατ' ἔτος.

Τὰ μηνιαῖα περιοδικὰ τοῦ Λονδίνου ἀνέβαιναν εἰς 236. Ἐκτὸς τούτων ὑπῆρχαν καὶ 34 κατὰ τρίμηνον ἐκδιδόμενα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν περιοδικῶν τῶν πωλουμένων τὴν τελευταίαν ἡμέραν ἑκάστου μηνὸς ἀνέβαινεν εἰς 500,000 ἀντιτύπων· ἡ δὲ ποσότης τοῦ εἰς ἀγορὰν τῶν 500,000 τούτων ἐξοδευομένου ἀργυρίου ἐλογαριάζετο ὡς 25,000 λίτραι στηρλίναι.

Ἀπὸ τὸ 1800 ἕως τὸ 1827 ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν 15,888 νέα συγγράμματα, (ἐκτὸς δηλαδὴ μετατυπώσεων καὶ φυλλάδων), ἤτοι 588 νέα βιβλία κατ' ἔτος. Ἀπὸ δὲ τὸ 1828 ἕως τὸ 1836 τὰ δημοσιευθέντα νέα συγγράμματα ἦσαν ὡς ἀκολούθως·

Ἔτος.	Συγγράμματα.	Τόμοι.
1828	842	1105
1829	1064	1413
1830	1142	1592
1831	1105	1619
1832	1152	1525
1833	1180	1567
1834	1220	1494
1835	1382	1713
1836	1332	1573

Ἐλογαριάσθη ὅτι τὰ ἐκδιδόμενα εἰς Μεγάλην Βρετανίαν κατὰ τὸ διάστημα ἑνὸς ἔτους περιοδικὰ συγγράμματα περιλαμβάνουν πλειοτέρας κόλλας χαρτίου, παρ' ὅλα τὰ βιβλία, ὅσα ἐτυπώθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφικῆς τέχνης μέχρι τοῦ 1500.

Ὁ ἀκόλουθος πίναξ δεικνύει πόσοι τόμοι ἐπέρασαν ἀπὸ τὴν Γαλλίαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ πόσοι ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν εἰς τὴν Γαλλίαν, κατὰ τέσσαρας διαφόρους ἐποχάς·

	Τόμ. ἐκ Γαλ. εἰς Ἀγ.	Τόμ. ἐξ Ἀγ. εἰς Γαλ.
1821	81,127	19,086
1825	178,366	19,036
1830	108,897	12,714
1832	84,954	19,682

Ἡ μεγάλη διαφορὰ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν βιβλίων, ὅσα ὑπάγουν ἀπὸ τὸν ἕνα τόπον εἰς τὸν ἄλλον, προέρχεται ἐκ τῶν ἑξῆς·—Γερμανικὰ καὶ Ἰταλικὰ βιβλία πέμπονται εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὡς ἐπιτοπλεῖστον διὰ τῶν Παρισίων· Γάλλοι βιβλιοπῶλαι μετατυπόνουν πλῆθος Ἀγγλικῶν συγγραμμάτων, τὰ ὁποῖα πωλοῦνται εἰς τὴν Εὐρώπην πολὺ εὐθηνότερον παρ' Ἀγγλικὰ βιβλία τυπωμένα εἰς τὴν Ἀγγλίαν· καὶ, τέλος, μεταφράσεις Ἀγγλικῶν βιβλίων εἰς τὴν Γαλλίαν εἶναι πολὺ συχνότεραι παρὰ μεταφράσεις Γαλλικῶν βιβλίων εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

ΠΕΡΙ ΚΑΝΑΔΩΝ.

ΤΑ εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν Βρετανικὰ κτήματα διαιροῦνται εἰς πέντε ἐπαρχίας, Ἄνω Κάναδαν, Κάτω Καναδαν, Νέον Βρυνσουΐκον, Νέαν Σκωτίαν, Πρίγκιπος Ἐδουάρδου Νῆσον, καὶ Νέαν Γῆν.

Ἑκάστη τῶν ἐπαρχιῶν τούτων ἔχει κυβερνήτην, ἢ ἀντικυβερνήτην, Νομοθετικὸν Συμβούλιον, διοριζόμενον ὑπὸ τῆς βασιλίσσης, καὶ Συνέδριον Ἀντιπροσώπων, ἐκλεγόμενον ὑπὸ τῶν κατοίκων.

Εἰς τὴν Κάτω Κάναδαν, τὸ μὲν Νομοθετικὸν Συμβούλιον συνίστατο ἀπὸ 34 μέλη, ἐπὶ ζωῆς διοριζόμενα· τὸ δὲ Συνέδριον τῶν Ἀντιπροσώπων ἀπὸ 88 μέλη, ἐκλεγόμενα ἀπὸ τοὺς πλέον εὐκαταστάτους τῶν κατοίκων. Τὴν σήμερον εὑρίσκεται εἰς ἐπανάστασιν ἡ ἐπαρχία αὕτη.

Εἰς τὴν Ἄνω Κάναδαν τὸ Νομοθετικὸν Συμβούλιον σύγκειται ἀπὸ 17 μέλη, τὸ δὲ Συνέδριον τῶν Ἀντιπροσώπων ἀπὸ 50.

Εἰς τὴν Κάτω Κάναδαν οἱ νόμοι εἶναι μέρος μὲν Ἀγγλικοί, μέρος δὲ Γαλλικοί· ἀλλ' εἰς τὴν Ἄνω Κάναδαν, ὡς καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἐπαρχίας, εἶναι ὅλως Ἀγγλικοί.

Ἐπαρχίαι.	Πληθυσμὸς τὸ 1834	Τετραγωνικὰ Μίλια.	Ἐξαγωγαί, 1834. Ἐπίσημος	Εἰσαγωγαί, 1834. Ἐκτίμησις.
Κάτω Κάναδα	549,005	250,000 }	£613,598	£1,339,624
Ἄνω Κάναδα	336,461	100,000 }		
Νέον Βρυνσουΐκον	119,457	27,704	220,418	519,061
Νέα Σκωτία	142,548	18,742 }	88,014	285,244
Πρίγκ. Ἐδουάρδου Νῆσος	32,292	2,131 }		
Νέα Γῆ	60,088	35,913	181,566	353,981
Ὁλικὸς Ἀριθμὸς	1,239,851			

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ, 1839.] [ΑΡΙΘ. 28.

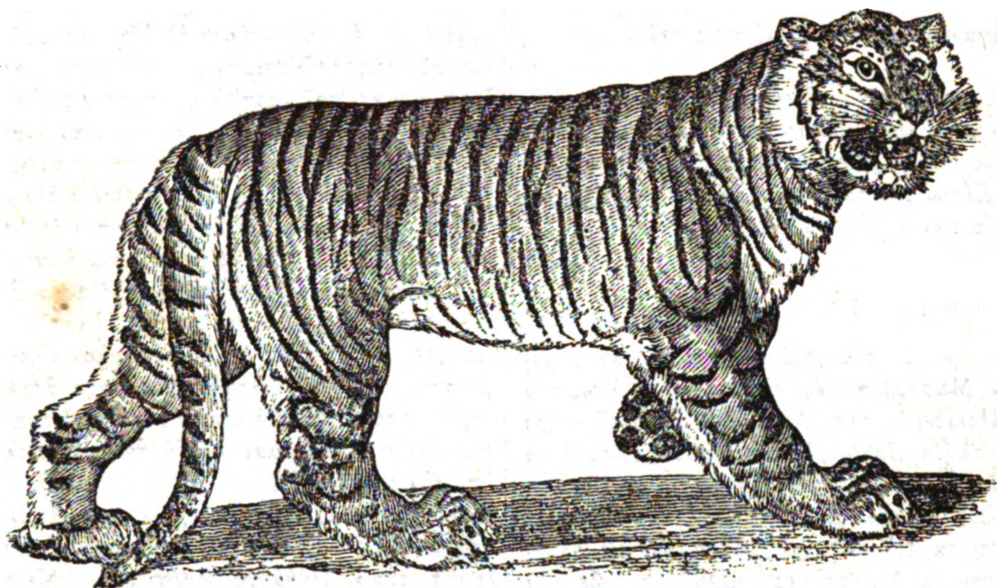

Η ΤΙΓΡΙΣ.

Λεγεται ὅτι ἡ λέξις Τίγρις, εἰς τὴν Ἀρμενικὴν διάλεκτον, σημαίνει βέλος, καὶ ὅτι τὸ ζῶον ἐπωνομάσθη οὕτω πρὸς ὑποδήλωσιν τῆς ταχύτητος, μὲ τὴν ὁποίαν πηδᾷ ἢ ἐφορμᾷ κατεπάνω εἰς τὸ θήραμά του. Τὸ μῆκος τῆς τίγριδος ἀπὸ τὸ ἄνω μέρος τοῦ μετώπου ἕως τὴν ἀρχὴν τῆς ουρᾶς εἶναι περίπου τεσσάρων πηχῶν, τὸ δὲ ὕψος ὡς δύο πηχῶν, καὶ τόσον εἶναι προσέτι τὸ τῆς οὐρᾶς μῆκος. Τὸ ἐπικρατοῦν χρῶμα εἶναι βαθὺ κιτρινωπόν· τὸ πρόσωπον, ὁ λάρυγξ, καὶ τὸ κάτω μέρος τῆς γαστρὸς, εἶναι σχεδὸν λευκά· πολυάριθμοι δὲ μακραὶ μαῦραι λωρίδες διαπερνοῦν ὅλον τὸ σῶμα.

Ἡ τίγρις, γέννημα τῆς Ἀσίας, εὑρίσκεται ἀπὸ τὴν Κίναν καὶ Κινικὴν Ταρταρίαν ἕως εἰς τὴν Ἀρμενίαν, κυριώτερον δὲ συχνάζει τὰ θερμὰ κλίματα τῆς Ἰνδίας καὶ τῶν Ἰνδικῶν νήσων, καὶ μάλιστα τοὺς λοφώδεις καὶ πολυδένδρους τόπους, ἐνεδρεύουσα εἰς δάση καὶ εἰς τὸ μέσον ὑψηλῶν καὶ πυκνῶν χόρτων, ὅθεν ἐξερχομένη λεηλατεῖ τὰ πέριξ, προσβάλλουσα εἰς τὰ ποίμνια καὶ τὰς ἀγέλας, ἀτρόμητος ἀπὸ τὴν θέαν ἢ ἀντίστασιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ συμπλεκομένη ἀκόμη καὶ μὲ τὸν λέοντα εἰς πάλας τόσον ἀγρίας, ὥστε οἱ συναγωνιζόμενοι πολλάκις πίπτουσιν ὁμοῦ. Ὁπόταν δὲν εὕρῃ ἐναντίωσιν, ἐμπήγει τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ σῶμα τοῦ σφαγίου, καὶ ῥοφᾷ αἷμα πάμπολυ, ἐξαντλοῦσα γενικῶς τὰς πηγὰς αὐτοῦ πρὶν ἡ δίψα της σβεσθῇ. Ἔχει δὲ καὶ ἰσχὺν μυώδη τόσον ἐξαίσιον, ὥστε δύναται νὰ σηκώσῃ νεκρὸν βούβαλον διπλάσιον σχεδὸν κοινοῦ βοὸς κατὰ τὸ βάρος. Εἰς τὰς ἀγρίας ἐρήμους τῆς γεννήσεώς της, ὑποκρυπτομένη, πηδᾷ κατεπάνω εἰς τὸ κυνήγιον μὲ φρικωδέστατον βρύχημα· ἀλλ' ἐὰν ἀποτύχῃ, ἀποσύρεται ὡς ὁ λέων, χωρὶς νὰ μεταδοκιμάσῃ. Σπανίως μὲν ἐφορμᾷ εἰς τὸ φανερὸν κατὰ ζώου, τὸ ὁποῖον γνωρίζει ὡς ἱκανὸν ν' ἀντισταθῇ· φαίνεται ὅμως νὰ προκρίνῃ ἀνθρώπαυς, ὅταν ἐμπορῇ νὰ προμηθευθῇ αὐτοὺς ἐκ συναρπαγῆς, ὑπὲρ πᾶν ἄλλο θήραμα. Εἴς τινα μέρη τῆς Ἰνδίας αἱ τίγρεις εἶναι ὀλεθριώταται εἰς ξυλοκόπους καὶ τοὺς περὶ τὰ δάση ἐργαζομένους· ἐνίοτε δὲ καὶ κολυμβοῦν εἰς ἀραγμένα πλοιάρια, ὀλίγον ἀπέχοντα τῆς ὄχθης, καὶ ἀφέλκουν ἐξ αὐτῶν τοὺς ἀνθρώπους. Εἰς τὴν Ἰαύαν, ἐπειδὴ συνεχῶς ἁρπάζουν ὁδοιπόρους, ὅταν σημαντικός τις ὑπάγῃ εἰς τὴν ἐξοχὴν, συνοδεύεται μὲ ἀνθρώπους, οἵτινες φυσοῦν ἀδιακόπως εἶδός τι Γαλλικῶν κερατίων, ὁ ὀξὺς τῶν ὁποίων ἦχος κάμνει αὐτὰς νὰ φεύγωσι πεφοβισμέναι. Ἀπίστευτος σχεδὸν εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν κατ' ἔτος φονευομένων ἀπὸ τίγρεις εἰς τὴν Σουμάτραν· καθότι ἐκεῖ κῶμαι ὁλόκληροι ἐνίοτε ἠρημώθησαν, ἐνῷ δεισιδαιμονικαὶ περὶ μετεμψυχώσεως ἰδέαι κάμνουν τοὺς ἐντοπίους ὀκνηροτάτους εἰς ἐξολό-

θρευσιν αὐτῶν. Τὸ βρύχημα τῆς τίγριδος, τὴν νύκτα συμβαῖνον ὡς ἐπιτοπλεῖστον, καὶ καταρχὰς μὲν ὂν βαθὺ, βραδὺ, καὶ μελαγχολικὸν, ἔπειτα δὲ γινόμενον ὀξύτερον, καὶ τελειόνον μὲ μίαν σφοδρὰν κραυγὴν, ἐμπνέει τρόμον ἀπερίγραπτον, καὶ μάλιστα ὅταν ἀντηχῆται ὑπὸ τῶν ὀρέων. Ἡ θήλεια κυριεύεται ἀπὸ λύσσαν ἀπεριόριστον, ὅταν ἀτεκνωθῇ· πάντα δὲ κίνδυνον καταφρονοῦσα, διώκει τὸν ἅρπαγα ἕως εἰς τὸ παράλιον, ἢ καὶ εἰς τὰς πύλας τῶν πόλεων· ἀφοῦ δ' ἀπελπισθῇ νὰ ἀναλάβῃ τὸ νεογνόν της, φανερόνει τὴν λύπην καὶ ἀγανάκτησιν αὐτῆς μὲ τοὺς πλέον φοβεροὺς ὀλολυγμούς.

Βεβαιόνεται ὅτι οὐδ' εὐμένεια οὐδὲ χαλίνωσις ἐπέτυχεν ἕως τώρα νὰ ἡμερώσῃ τὴν ηὐξημένην τίγριν, ἥτις, μόλις αἰσθανομένη τὰς περιποιήσεις τοῦ φύλακος αὐτῆς, σχίζει ἐξίσου τὴν τρέφουσαν, ὡς καὶ τὴν ὑβρίζουσαν ἢ παιδεύουσαν αὐτὴν, χεῖρα.

ΤΟ ΚΑΙΟΜΕΝΟΝ ΠΛΟΙΟΝ.

Το 18—, πρὸς τὰ τέλη τοῦ φθινοπώρου, ἀνεχώρησα διὰ τὴν Μασσαλίαν ἐκ τῆς Καρολουπόλεως τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς· τὸ πλοῖον ἦτο φορτωμένον ἀπὸ βαμβάκιον, ὁ δὲ πλοίαρχος ὠνομάζετο Σ . . . , καὶ ἦτο προσέτι ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ φορτίου.

Ἀφοῦ χωρὶς τίποτε ἀξιοσημειώτον διεπλεύσαμεν ὑπὲρ τὰ δύο τρίτα τοῦ ὠκεανοῦ, μᾶς ἀπήντησε καράβιον ἐρχόμενον ἐκ Μασσαλίας· ἀλλάξαντες δὲ τὰς νεωτέρας Ἀμερικανὰς ἐφημερίδας διὰ τὰς νεωτέρας Γαλλικὰς, ἐξηκολουθήσαμεν τὸν δρόμον μας. Ὅτε ἠνοίχθησαν αἱ Γαλλικαὶ ἐφημερίδες, ἀνέγνωσεν ὁ πλοίαρχος μὲ ἀνέκφραστον ἀγαλλίασιν, ὅτι τόσον μικρὰ ποσότης βαμβακίου εὑρίσκετο εἰς τὴν Μασσαλίαν, καὶ τόσον κατεπείγουσα ἦτον ἡ ζήτησις αὐτοῦ, ὥστε ὁποιον καράβιον ἔφθανε πρῶτον ἐκεῖ φορτωμένον ἀπὸ βαμβάκιον ἤθελε κάμειν τὴν τύχην του. Ὁ ἄνεμος, πρό τινων ἡμερῶν πνέων ὀλίγον τι πρὸς νότον, ἐγύριζε τώρα πρὸς ἀνατολὰς, καὶ ὑπέσχετο νὰ μᾶς ἐμβάσῃ μετ' ὀλίγον εἰς τὴν Μεσόγειον. Ταῦτο ηὔξησεν ἐπὶ πλέον τὴν ἐνθουσιαστικὴν τοῦ πλοιάρχου χαρὰν, ὅστις, πρὸ χρόνων ἀγωνιζόμενος εἰς ἀπόκτησιν πλούτου, δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐπιτύχειν τὸ ποθούμενον. Τὰ πανία ὅλα ἠνοίχθησαν, καὶ ἡ πρόοδός μας ἔγινε ταχυτάτη.

Ἐνωρὶς τὴν ἐπαύριον, εἴδαμεν φῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ πελάγους· καταρχὰς μὲν ἐφάνη πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἐδιευθυνόμεθα, ἀλλ' ὅσον ἐπροχωρούσαμεν, ἔμενεν αὐτὸ πρὸς μεσημβρίαν· διεκρίναμεν δὲ ὅτι ἦτο πλοῖον καιόμενον. Τὸ φῶς ηὔξανε κατὰ στιγμὴν, καὶ τὰ κανόνια ἐπρόσβαλαν εἰς τὴν ἀκοήν μας μὲ ταχύτητα ὀδυνηράν. Ὁ πλοίαρχος τὴν ὥραν ταύτην ἐβηματίζεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, καθὼς εἶχε πράξειν σχεδὸν ἀδιακόπως ἀφοῦ ἔλαβε τὴν χαροποιὰν εἴδησιν — ἡ ἐκ τῆς ἐλπίδος ταραχὴ μόλις ἄφινεν αὐτὸν στιγμὴν νὰ ἡσυχάσῃ. Εἶχε δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς βορρᾶν ἐπιμόνως ἐστραμμένους· καὶ μολονότι τώρα τὸ φῶς ἔλαμπεν ἀναπόφευκτον, καὶ οἱ συχνοὶ κανονοβολισμοὶ δὲν ἠμπόρουν νὰ παρέλθωσιν ἀνήκουστοι, καὶ ἡ συγκίνησις καὶ αἱ κραυγαὶ τῶν ἐπιβατῶν δὲν ἠμπόρουν νὰ μένωσιν ἀπαρατήρηται, τὸ βλέμμα του ὅμως δὲν ἔπεσεν οὔτε ἅπαξ εἰς τὸ ἀντικείμενον, ὅπου ἦσαν προσηλωμένα τὰ βλέμματα ὅλων τῶν ἄλλων.

Ἡ σιωπὴ αὕτη τοῦ πλοιάρχου ἔβαλεν εἰς ἀπορίαν ἀπερίγραπτον τοὺς ἐπιβάτας καὶ ναύτας, ἕωσοῦ ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ πηδαλιοῦχος ἂν δὲν πρέπῃ νὰ στραφῇ πρὸς τὸ καιόμενον πλοῖον· ἀλλ' ἀγροίκως ἐδιωρίσθη νὰ κυττάζῃ τὰς ὑποθέσεις του. Μετ' ὀλίγον, κατ' αἴτησιν ὅλων τῶν ἐπὶ τοῦ καραβίου, ὑπῆγα εἰς τὸν πλοίαρχον, καὶ τὸν εἰδοποίησα ὅτι μᾶς ἐφαίνετο ἀναγκαιότατον νὰ δώσῃ βοήθειαν εἰς τοὺς καιομένους. Ἐκεῖνος ἀπεκρίθη τεταραγμένος, ὅτι τὸ πλοῖον δὲν ἠδύνατο νὰ σωθῇ, καὶ ὅτι μόνον ἤθελε χάσειν τὸν ἄνεμον· ἀμέσως δὲ καταβὰς εἰς τὸν θάλαμον, ἐκλείδωσε τὴν θύραν. Φύσει ἦτον ἄνθρωπος ἀγαθῆς καρδίας, καὶ εἰς κοινὰς περιστάσεις ἠγάπα νὰ εὐεργετῇ. Ἀλλ' ἡ φιλαργυρία ἐνίκησε τὴν ἀρετήν· ἡ ἐλπὶς μεγάλου κέρδους κατέφαγε πᾶν αἴσθημα φιλανθρωπίας, καὶ ἀπελίθωσε τὴν καρδίαν του. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἂν ἐκραύγαζεν ἀπὸ τὰς φλόγας, φοβοῦμαι ὅτι δυσκόλως ἤθελε στραφῆν ἀπὸ τὸν δρόμον του.

Τὸ πλήρωμα, εἰς ταύτην τῶν πραγμάτων τὴν κατάστασιν, δὲν εἶχαν ἄλλο τι νὰ κάμωσιν, εἰμὴ νὰ ἐλεεινολογῶσι τὴν ὠμότητα τοῦ κυρίου των. Μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἰς τὴν πυρκαϊὰν, πόσον ὠδυνᾶτο ἡ ψυχὴ αὐτῶν, ἐνῷ ἐγνώριζαν ὅτι ἐπυρπολοῦντο πολυάριθμοι συναδελφοί των! Ὥρας τινὰς ἔκαμεν ὁ πλοίαρχος νὰ φανῇ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος· ἀπὸ δὲ τὴν πρόσοψιν αὐτοῦ τότε ἐσυμπέρανα, ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῆς μοναξίας του εἶχεν ὑποφέρειν ὀδυνηρὰν ἀγωνίαν. Πλησίον μου ἐστάθη ὅτε ἀνέβη· τὸ πρόσωπόν του ἐφαίνετο αὐστηρὸν μὲν, πλὴν ἀνήσυχον· ἔστρεψε τὰ νῶτα πρὸς τὸ μέρος ὅθεν ἠρχόμεθα, καὶ εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν μ' ἐδιεύθυνεν ἀταράχως ἀδιαφόρους τινὰς παρατηρήσεις. Ἐνῷ δ' ἐγίνετο ἡ συνομιλία, ἔρριπτε βλέμματα συνεχῆ καὶ κατεσπευσμένα πρὸς μεσημβρίαν καὶ ἀνατολάς, ἕωσοῦ διέτρεξαν ὅλον τὸν ὁρίζοντα οἱ ὀφθαλμοί του, καὶ ηὐχαριστήθη ὅτι τὸ καράβιον ἔγινεν ἄφαντον· ἐστράφη τότε, καὶ μ' εὐθυμίαν προσπεποιημένην, ἀνησυχίαν δὲ πραγματικὴν, ἥτις ἐφαίνετο ἀπὸ τὰς ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε παρατηρήσεις του, ἔκβαλε τὸ τηλεσκόπιον, καὶ, διὰ πολυχρονίου καὶ προσεκτικῆς ἐξετάσεως καθησυχάσας τοὺς φόβους του, συνῆλθε τέλος εἰς ἑαυτόν.

Μετὰ τὸ εἰς Μασσαλίαν εὐόδιόν μας, εὑρὼν πλοῖον ἕτοιμον νὰ ἐκπλεύσῃ διὰ Λιβόρνον, ὅπου μ' ἐκάλουν ὑποθέσεις ἀναγκαῖαι, ἀνεχώρησα εὐθύς. Μετὰ ὀκτὼ δὲ μῆνας, ἀφοῦ σχεδὸν ἐλησμόνησα τὸ συμβεβηκὸς, ἐνῷ ἐκαθήμην εἰς τὸν ἰδιαίτερον θάλαμον ξενοδοχείου τινὸς εἰς Λονδῖνον, μ' ἐνεχειρίσθη γράμμα τοῦ πλοιάρ-

χοῦ Σ. Διελάμβανεν ὅτι ὁ συγγραφεὺς, εἰς τὴν πόλιν εὑρισκόμενος, καὶ ἀκούσας τὸ φθασιμόν μου, ὑπερεπεθύμει νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ μίαν ὥραν ἀρχήτερα· ἡ ἐντάμωσίς μας ἤθελεν ὠφελήσειν τὰ μέγιστα καὶ ἑαυτὸν καὶ ἄλλους· ὁ δοῦλός του, ἐσημείονεν εἰς τὸ τέλος, ἤθελε προσμείνειν νὰ μὲ δείξῃ τὸν δρόμον. Ἀμέσως λοιπὸν ἐξεκίνησα.

Ἐμβὰς εἰς τὸν θάλαμον, ἔφριξα διὰ τὴν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ μεταβολήν. Ἦτον ἰσχνὸς, ὠχρὸς, καὶ ἄγριος· οἱ περιπλανώμενοι ὀφθαλμοί του σχεδὸν ἐδείχνυαν σαλευμένας τὰς φρένας τόυ. Ὑπερεχάρη ὅτε μὲ ἴδε, καὶ, παρακαλέσας με νὰ καθίσω, ἤρχισεν ὡς ἀκολούθως·

'Ἔλαβα, κύριε, τὴν τόλμην νὰ σὲ προσκαλέσω τὴν ὥραν ταύτην, διότι ἄλλος μέσα εἰς τὸ Λονδῖνον δὲν εὑρίσκεται, εἰς τὸν ὁποῖον δύναμαι νὰ ἐξαγορευθῶ· μέλλω δὲ νὰ σὲ παραγγείλω τι, τοῦ ὁποίου εἶμαι πεπεισμένος ὅτι εὐχαρίστως θέλεις ἀναδεχθῆν τὴν ἐκτέλεσιν. Ἐνθυμεῖσαι τὸ εἰς Μασσαλίαν ταξείδιόν μας. Τὸ φορτίον μου ἐπωλήθη μὲ τὴν μεγαλητέραν ὠφέλειαν, ὥστε διαμιᾶς ἐπλούτησα. Ὁ πλοῦτος ἦτον εἰς ἐμὲ νέος, καὶ παρὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ συνήθη εὐχαρίστησιν εἶχε πρὸς ἐμὲ καὶ τὸ θέλγητρον τῆς καινοτανείας. Εἰς τοὺς Παρισίους ἐξώδευσα πολλὰς ἑβδομάδας τὰς πλέον ἡδονικὰς, ἑωσοῦ, ἐμβὰς εἰς καφενεῖον, ἐπῆρα ἐφημερίδα, καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου ἔπεσαν εἰς περιγραφὴν τῆς φοβερᾶς πυρπολήσεως πολεμικοῦ Βρετανικοῦ πλοίου. Ὡς κεραυνὸς ἐξ οὐρανοῦ μὲ κατέπληξεν ἡ ἀγγελία. Ἡ καρδία μου ἔπαλλε, τὸ δὲ σύστημά μου ἔτρεμεν ὁλόκληρον, πλὴν ἀνέγνωσα πᾶσαν λέξιν. Τὸ καράβιον, τὸ ὁποῖον ἐπεράσαμεν τὴν προτεραίαν, ἰδὸν τὸ φῶς ἀπὸ μακρόθεν, ἐπόδισεν ἀμέσως πρὸς βοήθειαν, ἀλλ' ἔφθασεν ἐξώρας, ὥστε δύο μόνον ἔσωσεν. Αὐτοὶ ἀνέφεραν ὅτι πλοῖον ἐπέρασε πρὸς βοῤῥᾶν αὐτῶν ἐντὸς ἡμισείας ὥρας πλευσίματος, ἀλλὰ δὲν ἔδωκεν ἀκρόασιν εἰς τὰ κανόνιά των· ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν ἄρα τοῦ πλοίου ἐκείνου, ἐσυμπέραινε τὸ ἄρθρον, πρέπει νὰ κρέμεται ὁ χαμὸς διακοσίων ἀνθρώπων!

'Ἡ νοητική μου ἀταραξία ἐχάθη πάραυτα καὶ διὰ πάντα. Ἡ εὐφυΐα μου δὲν ἠδύνατο νὰ ἐφεύρῃ σόφισμά τι πρὸς παραμυθίαν. Ὅπου καὶ ἂν ὑπήγαινα τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἔλεγχος συνειδήσεως μὲ κατεδίωκεν. Ἐπλαγίασα, διὰ νὰ λησμονήσω κοιμώμενος τὰς βασάνους τῆς ἡμέρας· ἀλλὰ φρικῶδες ὄνειρον μοῦ παρέστησεν εἰς τὸ πνεῦμα ὅλον τὸ θέαμα τοῦ ἐμπρησμοῦ, μὲ τοῦ κανονοβολισμοῦ τὸν κρότον. Ἐξύπνησα ἔντρομος. Τρὶς κατὰ τὴν αὐτὴν νύκτα εὐτύχησα ν' ἀποκοιμηθῶ, καὶ τρὶς ἐξύπνησα ἐκ τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ ὀνείρατος. Διὰ πολλὰς ὥρας τὴν ἐπαύριον ἡ ἀθυμία μου ἦτο φοβερὰ, ἀλλ' ἡ εὔθυμος συναναστροφὴ βαθμηδὸν διεσκέδασε τὴν μελαγχολίαν μου, καὶ πρὸς τὸ ἑσπέρας ἤμην ἀρκετὰ ἥσυχος. Ἀλλ' ἡ νὺξ πάλιν μὲ κατεφόβισεν· ἡ αὐτὴ ὀπτασία, εἰς τὸ πνεῦμά μου ἐφορμῶσα, μὲ κατεσπάραττεν, ὁπότε καὶ ἂν ἀπεκοιμώμην. Πεπεισμένος ὅτι, ἂν ὑπέκλινα εἰς τοιούτους βασανιστὰς, γρήγορα ἤθελα παραφρονήσειν ἀπὸ τὴν ταλαιπωρίαν, ἀπεφάσισα ν' ἀντιστέκωμαι εἰς τοὺς πνευματικοὺς ἐλέγχους, καὶ νὰ σκληρύνω τὴν καρδίαν μου κατὰ τῆς συνειδήσεως. Ἔξυπνος μὲν εὐτύχουν πάντοτε νὰ κυριεύω τὰ αἰσθήματά μου, ἀλλὰ κἀμμία δύναμις ἐπίγειος δὲν ἴσχυε νὰ μὲ προφυλάττῃ ἀπὸ τὰς τοῦ ὕπνου βασάνους. Φαντασθεὶς, τέλος, ὅτι τὸ ἐπὶ τῆς κλίνης πλαγίασμα ἐνδεχόμενον νὰ ηὔξανε τὴν ζωηρότητα τῶν ὀνείρων μου, ἀπεφάσισα νὰ κοιμηθῶ ὄρθιος εἰς μίαν καθέκλαν, μὲ τὸν δοῦλόν μου πλησίον διὰ νὰ μὲ φυλάττῃ. Ἀλλὰ μόλις μ' ἔπαιρνεν ὁ ὕπνος, μόλις ἡ κεφαλή μου ἔπιπτεν ἐπάνω εἰς τὸ στῆθος, καὶ παρευθὺς ἄναπτε πάλιν τὸ πῦρ εἰς τὸν δυστυχῆ μου ἐγκέφαλον· τὰ βοῶντα κανόνια πάλιν ἐπρόσβαλλαν εἰς τὸ ἐσωτερικόν μου ὠτίον. Ἐξεδιδόμην εἰς πᾶσαν διασκέδασιν· ἐπεριπλανώμην καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, ὥστε, βλέπων καὶ ἀκούων πάντοτε νέα, ν' ἀπαλλαχθῶ ἀπὸ τὴν κυριότητα τῆς φοβερᾶς ἰδέας· ἀλλ' εἰς ματην. Καθημέραν ὑπεδούλονεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν φαντασίαν μου ἡ τρομερὰ εἰκὼν, ἑωσοῦ, τέλος, ἀκόμη καὶ ἔξυπνος, ἐνῷ εἶχα τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἰς τὸν κενὸν αἰθέρα, ἔβλεπα πλοῖον καιόμενον, καὶ μὲ τὰ ὠτία μου ἔξυπνα ἤκουα τὸν κρότον τῶν ἀτελευτήτων κανονίων. Ἡ φρίκη ἀπεῤῥόφησε τὴν ὕπαρξίν μου. Κύκλος πυρώδης μὲ διαχωρίζει ἀπὸ τὸν κόσμον· ἤδη ἀναπνέω τὸν πνιγηρὸν ἀέρα τοῦ ᾅδου. Ἀκόμη καὶ τώρα, δὲν βλέπω τι παρὰ τὴν εὐρύχωρον θάλασσαν καὶ τὴν ἐπ' αὐτῆς ἀδιάλειπτον φλόγα· ἕως καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην ἀκούω μ' ἀγωνίαν ἀπερίγραπτον β ο ύ μ! β ο ύ μ!'

Ἔπαυσεν ὁ ταλαίπωρος ὀλίγον τι, καὶ οὐδέποτε εἰς ἀνθρώπινον πρόσωπον ἴδα τοσαύτην στενοχωρίαν. Μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἀνέλαβε τὸν λόγον.

'Τὸ τέλος μου πλησιάζει. Γνωρίζω ὅτι δὲν ἔχω πολλὰς ὥρας νὰ ζήσω. Ἀποθνήσκω ἐκ πυρετοῦ, ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμῶ ἀνάῤῥωσιν. Ὁ σκοπὸς, διὰ τὸν ὁποῖον σ' ἐκάλεσα, εἶναι συντόμως οὗτος·—ὅλον τὸ ἀργύριον, ὅσον ἐκέρδησα ἀπὸ τὸ φορτίον τοῦ πλοίου μου, εὑρίσκεται εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἀγγλίας. Εἰς τὴν διαθήκην μου θέλω διατάξειν νὰ σὲ παραδοθῇ ὁλόκληρον. Θέλω δὲ νὰ εὕρῃς τὰς οἰκογενείας τῶν ὅσοι ἐχάθησαν εἰς τὸ χαὲν πλοῖον· ἐμπορεῖς νὰ μάθῃς τὰ ὀνόματά των εἰς τὸ Ναυαρχεῖον. Διαμοίρασε εἰς αὐτὰς πᾶν λεπτὸν τοῦ ἀργυρίου τούτου. Δὲν πιστεύω νὰ ἀποβάλῃς τὴν τελευταίαν αἴτησιν θνήσκοντος ἀνθρώπου· μὲ ὑπόσχεσαι ὅτι πιστῶς θέλεις ἐκπληρώσειν τὴν ἐπιθυμίαν μου;'

Τὸν ἔδωκα τὴν ποθουμένην ὑπόσχεσιν, καὶ ἀνεχώρησα.

Τὴν νύκτα ἐκείνην ὁ πλοίαρχος Σ— μετέβη εἰς τὴν ἄλλην ζωήν.

Η Ιλιας τοῦ Ὁμήρου μετεφράσθη εἰς τὴν Σανσκριτικὴν διάλεκτον.

ΥΨΟΣ ΚΑΙ ΒΑΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

Τὸ κατὰ μέσον ὅρον ὕψος τῶν Εὐρωπαίων εἰς τὴν γέννησιν εἶναι ὡς ἐπιτοπλεῖστον 19 δακτυλοι· τὰ θήλεα τέκνα εἶναι μικρότερα τῶν ἀῤῥένων κατ' ἀναλογίαν τοῦ 483 πρὸς 498. Εἰς ἕκαστον τῶν μετὰ τὴν γέννησιν δώδεκα ἐτῶν, τὸ ἀναστημα προσαποκτᾷ ἐτησίως ἐν δωδεκατημόριον. Μεταξὺ τῶν ἡλικιῶν 12 καὶ 20, ἡ τοῦ σώματος αὔξησις προχωρεῖ πολὺ βραδύτερον· μεταξὺ δὲ τῶν ἡλικιῶν 20 καὶ 25, ὁπότε συνήθως τὸ ὕψος τοῦ σώματος φθάνει εἰς τὴν ἀκμήν του, ὀλιγοστεύει ἔτι μᾶλλον. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, τὸ ἀναστημα τοῦ ἀνθρώπου εὑρίσκεται περὶ τὰς 3½ φορὰς μεγαλήτερον παρ' εἰς τὸν καιρὸν τῆς γεννήσεως. Εἰς τὰ γηρατεῖα, τὸ ὕψος τοῦ σώματος ἐλαττόνεται κατὰ μέσον ὅρον τρεῖς περίπου δακτύλους. Ἐν γένει, τὸ ὕψος διαφέρει ὀλιγώτερον εἰς τὰς γυναῖκας διαφόρων τόπων παρ' εἰς τοὺς ἄνδρας.

Τὸ βάρος τῶν δύο φύλων διαφέρει καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῆς γεννήσεως καὶ κατὰ τὸ διάστημα τῆς νηπιότητος. Τὸ κατὰ μέσον ὅρον βάρος ἀρσενικοῦ τέκνου εἶναι περίπου 7 λίτραι, θηλυκοῦ δὲ τέκνου μόνον περίπου 6½ λίτραι. Τὸ βάρος νεογεννήτου βρέφους ὀλιγοστεύει τὰς πρώτας τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησιν, αὐξάνει δὲ ἐπαισθητῶς ἀφοῦ τὸ νήπιον γίνῃ μιᾶς ἑβδομάδος. Πρὸς τὰ τέλη τοῦ πρώτου χρόνου τὸ τέκνον εἶναι σχεδὸν τρὶς τόσον βαρὺ, ὅσον ἦτο κατὰ τὴν γέννησιν. Εἰς ἡλικίαν ἑπτὰ χρόνων εἶναι δὶς τόσον βαρὺ, ὅσον εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου χρόνου, δεκατεσσάρων δὲ ἔχει τετραπλάσιον τὸ βάρος. Τὸ κατὰ μέσον ὅρον βάρος ἑκάστου φύλου εἶναι σχεδὸν τὸ αὐτὸ εἰς ἡλικίαν δώδεκα χρόνων, ἀλλὰ μετὰ τὸν καιρὸν αὐτὸν, αἱ θήλειαι ζυγίζουν ὀλιγώτερον παρὰ τοὺς ἄῤῥενας. Ὁπόταν τὸ βάρος τοῦ σώματος φθάσῃ εἰς τὸν ὕψιστον αὐτοῦ βαθμὸν, εἶναι γενικῶς περίπου δεκαεννέα φορὰς βαρύτερον παρὰ εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς γεννήσεως. Τὸ κατὰ μέσον ὅρον βάρος ἀνδρῶν εἶναι περίπου 130 λίτραι, γυναικῶν δὲ περίπου 112· ἀκμαίων δὲ, χωρὶς διάκρισιν γένους, περίπου 120 λιτρῶν. Ὡς πρὸς ἄτομα καὶ τῶν δύο φύλων κάτω 4 ποδῶν καὶ 4 δακτύλων ὕψους, αἱ γυναῖκες εἶναι ὁπωσοῦν βαρύτεραι τῶν ἀνδρῶν· ἀλλ' ἂν ὑπερβαίνωσι τὸ ὕψος τοῦτο, ἄνδρες ζυγίζουν μᾶλλον παρὰ γυναῖκας. Οἱ ἄνδρες ἀποκτοῦν τὸ μέγιστον αὐτῶν βάρος περίπου τεσσαρακονταετεῖς, αἱ δὲ γυναῖκες περίπου πεντηκονταετεῖς. Εἰς ἡλικίαν ἑξήκοντα χρόνων ἀμφότεροι ἀρχίζουν συνήθως νὰ ἐκπίπτωσι κατὰ τὸ βάρος, τὸ δὲ κατὰ μέσον ὅρον βάρος γερόντων καὶ γραιῶν εἶναι σχεδὸν τὸ αὐτὸ ὡς εἰς τὸ δέκατον ἔνατον ἔτος τῆς ἡλικίας.

ΠΑΛΑΙΟΝ ΚΑΙ ΝΕΟΝ ΜΗΝΟΛΟΓΙΟΝ.

Τὸ Ῥωμαϊκὸν μηνολόγιον ὑπῆρχε κατασυγκεχυμένον ἕως Ἰουλίου Καίσαρος, ὅστις, διὰ νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἀνωμαλίαν, καὶ νὰ μεταθέσῃ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὸ χειμερινὸν ἡλιοστάσιον, ἔκαμεν ἕνα ἐνιαυτὸν ἐκ 445 ἡμερῶν, ὅστις ὠνομάσθη συγχύσεως ἐνιαυτός· ἔπειτα ἀπέδωκεν εἰς τὸν ἐπιδιορθωθέντα ἐνιαυτὸν 365 ἡμέρας, διαιρέσας αὐτὸν εἰς μῆνας 12, καὶ προσθέσας ἀνὰ πάντα τέταρτον ἐνιαυτὸν μίαν ἐπακτὴν ἡμέραν, κατὰ τὸν Φεβρουάριον μῆνα. Οὗτος λοιπὸν εἶναι ὁ λεγόμενος Ἰουλιανὸς Ἐνιαυτός· ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸς σύγκειται ἐξ ἡμερῶν 365¼, εὑρίσκεται μακρότερος τοῦ ἀληθοῦς ἐνιαυτοῦ (ὅστις περιέχει 365 ἡμέρας, 5 ὥρας, 48 λεπτὰ, καὶ 48 δεύτερα) 11 πρῶτα, καὶ 12 δεύτερα λεπτὰ, τὰ ὁποῖα ἐντὸς 128 ἐνιαυτῶν ἀποπληροῦσιν ἡμέραν μίαν. Τὴν δεκάτην ἕκτην ἑκατονταετηρίδα, ἐπειδὴ εὑρέθη, ὅτι προέβαινεν ὁ ἡλιακὸς ἐνιαυτὸς 10 ἡμέρας πρὸ τοῦ ἡλίου, διὰ τοῦτο Πάπας Γρηγόριος ὁ ΙΓ΄. ἀφῄρεσε 10 ἡμέρας ἀφ' ἑνὸς ἐνιαυτοῦ, καὶ ἐθέσπισεν, ὅτι εἰς τὸ ἑξῆς μόνον ὁ τελευταῖος ἐνιαυτὸς ἑκάστης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος νὰ ἦναι δίσεκτος· οἱ δὲ τελευταῖοι ἐνιαυτοὶ τῶν λοιπῶν ἑκατονταετηρίδων, οἵτινες ἕως τότε ἐξελαμβάνοντο ὡς δίσεκτοι, νὰ λογίζωνται κοινοί. Αὕτη λοιπὸν εἶναι ἡ μεταξὺ τοῦ Ἰουλιανοῦ καὶ Γρηγοριανοῦ, ἤτοι τοῦ Παλαιοῦ καὶ Νέου Μηνολογίου, διαφορὰ, ἥτις τὴν δεκάτην ἑβδόμην ἑκατονταετηρίδα ὑπῆρχε 10 ἡμέραι, τὴν δὲ δεκάτην ὀγδόην ἑκατονταετηρίδα 11 ἡμέραι, καὶ κατὰ τὴν παροῦσαν δεκάτην ἐννάτην ἑκατονταετηρίδα ὑπάρχει 12 ἡμέραι. Λοιπὸν τὸ 1800 ἔτος, κατὰ μὲν τὸ παλαιὸν μηνολόγιον ἦτον ὁ ἐνιαυτὸς ἐκεῖνος δίσεκτος· κατὰ δὲ τὸ νέον, κοινός. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὸ νέον μηνολόγιον ὁ τοῦ 1600 ἐνιαυτὸς ἦτο δίσεκτος, μέλλει ἄρα κατ' αὐτὸ καὶ ὁ τοῦ 2000 ἐνιαυτὸς νὰ ἦναι πάλιν δίσεκτος, καὶ οὕτως ἐφεξῆς θέλει εἶσθαι δίσεκτος ὁ τελευταῖος ἐνιαυτὸς ἑκάστης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος, γινομένης τῆς ἀρχῆς ἀπὸ τῆς δεκάτης ἕκτης.

Ἰδὲ καὶ Ἀποθ. Τόμ. Α΄. Σελ. 12—13.

ΙΔΙΩΤΗΣ, ὑπερήφανος διὰ τὰ πλοῦτη του, ἠρώτησε ποτὲ καταφρονητικῶς πεπαιδευμένον τινὰ, διὰ τί οἱ μὲν σοφοὶ συχνάζουν εἰς τὴν θύραν τοῦ πλουσίου, οἱ δὲ πλούσιοι σχεδὸν ποτὲ δὲν πλησιάζουν εἰς τὴν τοῦ σοφοῦ. Ἡ ἐξήγησις εἶναι ἁπλουστάτη, ἀπεκρίθη ὁ πεπαιδευμένος· οἱ σοφοὶ γνωρίζουν τὴν ἀξίαν τῶν χρημάτων, ἐνῷ οἱ πλούσιοι ἀγνοοῦν τὴν ἀξίαν τῆς σοφίας.

ΝΕΟΣ τις, καθήμενος πλησίον τοῦ πατρός του, ἐνῷ οὗτος ἔχανεν ὅλον του τὸ ἀργύριον εἰς τὸ παιγνίδιον, ἤρχισε τὰ κλαύματα. Ἐρωτηθεὶς δὲ ἀπὸ τὸν πατέρα του τὸ αἴτιον, 'Ἀνέγνωσα,' ἀπεκρίθη, 'ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος, ὁπόταν ἐμάνθανε νίκην τινὰ τοῦ πατρός του Φιλίππου, ἔκλαιε πικρῶς, συλλογιζόμενος ὅτι ὁ πατήρ του δὲν ἤθελε τὸν ἀφήσειν τίποτε νὰ κερδήσῃ· ἐγὼ δὲ, ἐξ ἐναντίας, θρηνολογῶ φοβούμενός ὅτι δὲν θέλετε με ἀφήσειν τίποτε νὰ χάσω.'

Πολιὰ χρόνου μήνυσις, οὐ φρόνησις.

ΗΘΗ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΤΟΥ ΖΗΝ ΕΙΣ ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ.

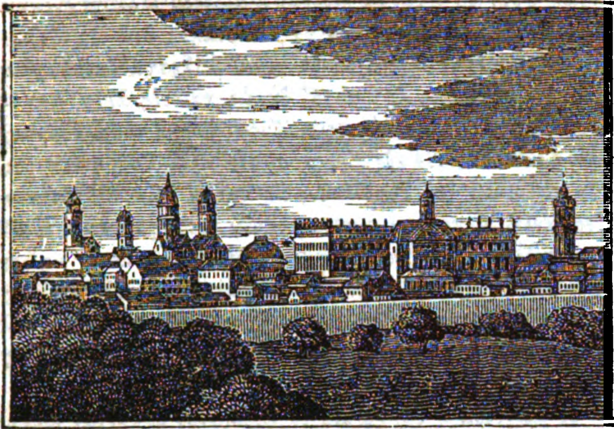

Το Βερολῖνον, ἡ βασιλεύουσα τῆς Προυσσίας, εἶναι πόλις νεόκτιστος, οὐδεμίαν ἀκόμη ἔχουσα σύγκρισιν μὲ τὰς λοιπὰς πρωτευούσας τῆς Εὐρώπης, τὰς δι' ἀρχαιότητα σεβασμίας,—τὴν Μόσχαν, τὴν Βιένναν, τοὺς Παρισίους, τὸ Λονδῖνον. Ἀρχῆτερα ἦτο κώμη, ἀπὸ ἁλιεῖς μόνον κατοικουμένη, τοποθετημένη δ' ἐπὶ μικροῦ ποταμίου εἰς τὸ μέσον ἐρήμου, ἥτις καθυπεβλήθη εἰς καλλιέργειαν διὰ τῆς φιλοπονίας τῶν κατοίκων. Ἐμπόριον ἐνεργοῦσα οὐχὶ πολλὰ ἐκτεταμένον, ἔχει μίαν μόνην κυριωτέραν ὁδὸν, καλουμένην Ὁδὸν τοῦ Βασιλέως· ἀλλ' ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους, ἔχει πολυαρίθμους ὡραίας δημοσίους πλατείας, κομψὰς οἰκοδομὰς, τερπνοὺς καὶ καταγράφους κήπους, καὶ ὁδοὺς εὐθείας, ὅπου δυσκολώτατα χανεται καὶ ὁ ἀπλούστατος ἀκόμη ξένος. Ἀλλογενεῖς κατοικοῦν σπανίως εἰς τὸ Βερολῖνον· ὅθεν οἱ κάτοικοι, εἰς ἑαυτοὺς περιωρισμένοι, διαφέρουν τῶν κατοίκων πάσης ἄλλης Εὐρωπαϊκῆς μητροπόλεως τοσοῦτον, ὥστε δύο αὐτῶν, μετὰ πολυετῆ ἀπουσίαν εἰς ξένον τόπον συναπαντώμενοι, ἀναγνωρίζουν ὁ εἷς τὸν ἄλλον ἀπὸ τὴν πρώτην λέξιν. Σεμνύνονται δὲ διὰ τὴν καθαρότητα, μὲ τὴν ὁποίαν λαλοῦν τὴν μητρικὴν αὐτῶν διάλεκτον· πλὴν τοῦτο καθιστάνει ἐπιτηδευμένην τὴν ὁμιλίαν των· ἐπικρατεῖ δὲ μαλιστα ἡ συνήθεια αὕτη εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῶν βασιλικῶν σωματοφυλάκων.

Αἱ ἀνώτεραι τάξεις λαμβάνουν ἐκπαίδευσιν κλασικὴν, ἥτις ὅμως περιορίζεται ὑπὲρ τὸ δέον εἰς Λατινικὰ καὶ ἱστορίαν, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν ὠφελίμων τεχνῶν διόλου παραλειπομένων· τρίβουν δὲ καί τινα χρόνον εἰς μαθήματα ουτιδανά. Αἱ νεάνιδες λαμβάνουν εὐγενικὴν μὲν, πλὴν περιωρισμένην καὶ μοναστικὴν ὁπωσοῦν ἀνατροφήν· ἀπαιτοῦν δὲ ἀπὸ τοὺς ἄνδρας ὅλας τὰς δυνατὰς περιποιήσεις καὶ φιλοφροσύνας, καὶ μάλιστα πειράζονται σπουδαίως μὲ τὴν ἐλαχίστην παράβασιν τῶν συνήθως ἀπονεμομένων εἰς αὐτὰς τιμῶν. Εἰς τῶν ἀνωτέρων τάξεων τοὺς τεχνητοὺς τρόπους ἀντιπαραβάλλεται ἡ σταθερὰ μὲν καὶ ἁπλοϊκὴ, μᾶλλον δὲ ἄκομψος διαγωγὴ τῶν τῆς μέσης τάξεως πολιτῶν, οἵτινες, ἂν καὶ ὀλίγον τι ἀδιάφοροι πρὸς τὴν παιδείαν, εἶναι μ' ὅλον τοῦτο ὑπερβολῇ δραστήριοι καὶ ἱκανώτατοι. Αἱ ἐργατικαὶ τάξεις εἶναι ἁπλαῖ καὶ εὐπροσήγοροι, ἡ δὲ συναναστροφή των εὐάρεστος, ὅσον ὁποιαδήποτε εἰς τὸ Βερολῖνον. Αἱ διασκεδάσεις τῶν ἀνωτέρων τάξεων συνίστανται εἰς ἑσπερινὰς συναναστροφὰς, εἰς τὸ θέατρον, εἰς μουσικὰς συμφωνίας, μουσεῖα, στοὰς ζωγραφιῶν, κτλ., ὡς καὶ εἰς ἐκδρομὰς εἰς τὴν ἐξοχὴν πανοικὶ γινομένας, καὶ εἰς τὸ κυνήγιον. Κατὰ τὴν περίχωρον τοῦ Βερολίνου ὑπάρχουν μέρη ἀξιόλογα διὰ κυνήγιον· ἀλλ' οἱ συχνάζοντες αὐτὰ κυνηγοὶ ἀνήκουν μᾶλλον εἰς τὰς μέσας παρὰ εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις. Οἱ ταπεινότεροι τῶν πολιτῶν εὐχαριστοῦνται τὴν ἑσπέραν εἰς τὰ σφαιριστήρια (ἐκ τῶν ὁποίων πᾶν καφενεῖον ἔχει ἕν), ὅπου, εὑρίσκοντες τοὺς συντρόφους των, καθίζουν πέριξ μεγάλης τινὸς τραπέζης ὄπισθεν ὑψηλῶν λευκῶν ποτηρίων ζύθου, καὶ περνοῦν τὴν ὥραν μὲ τραχεῖς γέλωτας καὶ ἀγροίκους ἀστεϊσμούς. Ἡ συνομιλία των φυσικὰ δὲν εἶναι πρώτης ποιότητος. Καὶ εἰδημονέστατοι ὅμως νέοι συχνάζουν τὰ καφενεῖα ταῦτα, τῶν ὁποίων ἡ συνομιλία περιστρέφεται εἰς τοὺς θεατρικοὺς νεωτερισμοὺς, τοὺς ὑποκριτὰς, τὸν τελευταῖον νέον ἀοιδὸν τοῦ θεατρου, τὰς μουσικὰς συμφωνίας, καὶ ἄλλας διασκεδάσεις. Εἰς τὸ Βερολῖνον ὑπάρχουν δύο θέατρα. Συχνάζουν δὲ πολὺ τὰ καφενεῖα καὶ οἱ μαθηταὶ, οἵτινες συζητοῦν καὶ κρίνουν τὴν ἱκανότητα τῶν καθηγητῶν τοῦ πανεπιστημίου καὶ τὰς παραδόσεις αὐτῶν, φιλονεικοῦν περὶ τοῦ Εἶναι καὶ Μὴ εἶναι, περὶ Ὑποκειμένων καὶ Ἀντικειμένων, τελειόνοντες γενικῶς τὰς συζητήσεις μ' ἀπόφασιν νὰ καταφύγωσιν εἰς οἰνοπωλεῖον, ὅπου ἓν βωκάλιον Βορδιγαλικοῦ οἴνου πωλεῖται δύο δραχμὰς, Οὑγγρικοῦ δὲ περὶ τὰ 35 λεπτά. Ἂν ἐδῶ ἐρεθισθῶσιν ὀλίγον, ἐμβαίνουν κάποτε εἰς συζητήσεις πολιτικάς· ἀλλὰ πρέπει νὰ ἦναι βεβαιότατοι ὅτι δὲν ὑπάρχει κατάσκοπος εἰς τὴν συντροφίαν αὐτῶν· καθότι ἕνας λόγος ἀπροφύλακτος ἀρκεῖ νὰ τοὺς καθυποβάλῃ διὰ χρόνους εἰς ἐπαγρύπνησιν, ἀκόμη δὲ καὶ νὰ τοὺς πέμψῃ εἰς τὴν φυλακήν. Μ' ὅλον τοῦτο, δὲν ὑπάρχει πόλις Εὐρωπαϊκὴ, ὅπου συζητοῦνται θερμότερον τὰ πολιτικὰ, ὅπου ὁ βασιλεὺς ἐπαινεῖται ἢ ψέγεται πλέον ἐλεύθερα, ἢ ὅπου ἀμφισβητοῦσι περὶ συντάγματος πληρέστερον, παρὰ εἰς τὸ Βερολῖνον· πλὴν ταῦτα γίνονται πάντοτε ἰδιαιτέρως.

Οἱ ἐργάται ἀπέχουν πολὺ μακρὰν εὐδαίμονος καταστάσεως. Οἱ ἐργοδόται, ὀλίγον κερδαίνοντες, δὲν ἐμποροῦν νὰ πληρόνωσι μεγάλους μισθοὺς εἰς τοὺς ἑαυτῶν ἀνθρώπους, τῶν ὁποίων ὅμως προβλέπουν τὰς τροφὰς καὶ τὸ καταλυμα.

Ἀπὸ τὰς κατωτέρας τοῦ λαοῦ τάξεις, τριῶν εἰδῶν ἄνθρωποι πρέπει νὰ σημειωθῶσιν, ὡς ἀποκτήσαντες φήμην εἰς τὸ Βερολῖνον καὶ τὴν Προυσσίαν, τουτέστιν, αἱ ἰχθυοπώλαιναι, οἱ γωνιοστάται, καὶ οἱ Βοϊγτλανδοί. Αἱ ἰχθυοπώλαιναι φημίζονται ὄχι ὀλιγώτερον

ἐνταῦθα παρ' ἀλλαχοῦ διὰ τὴν εὐστροφίαν τῆς γλώσσης των καὶ τὴν ταχύτητα τῆς προφορᾶς των. Νέοι, κλίσιν ἔχοντες νὰ γελάσωσιν, ὑπαγοῦν συχνὰ εἰς τὸ ἰχθυοπωλεῖον, καὶ ζητοῦν νὰ πειράξωσι κάμμίαν ἀπ' αυτας· ἐρεθισθεῖσα ἐκείνη, πηδᾷ ευθὺς ἐπανω, βαλλει τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχίων, καὶ ἐξεμεῖ βωμολοχίας καὶ ὕβρεις κἄποτε δι' ἓν τεταρτημόριον τῆς ὥρας ἀδιακόπως. Οἱ γωνιοστάται εἶναι πτωχοί, δυστυχεῖς ἄνθρωποι, οἵτινες περιμένουν εἰς τὰς γωνίας τῶν ὁδῶν, ζητοῦντες ἔργον ὡς βασταζοι μὲ πληρωμὴν μετριωτατην. Εἶναι δ' ἐπίσημοι διὰ τὴν πολυποσίαν αὐτῶν, καὶ διὰ τὴν γνώρισιν ὅλων τῶν τοῦ Βερολίνου ἀστεϊσμῶν· καθότι πᾶσα μεγαλόπολις ἔχει τοὺς ἰδίους αὐτῆς ἀστεϊσμούς, τὸ δὲ Βερολῖνον εἶναι διαβόητον κατὰ τοῦτο. Οἱ Βοϊγτλανδοὶ εἶναι οἱ πλέον ἄγροικοι, ἀκαλλιέργητοι, ἐξευτελισμένοι κάτοικοι διαφόρων γειτονιῶν εἰς τὸ ἀρκτικὸν μέρος τοῦ Βερολίνου· χρήσιμοι δὲ ἄνθρωποι σπανίως περνοῦν ἀπὸ τὰς συνοικίας των, ἐκ φόβου μὴ συναπαντηθῶσι μὲ τὸ ἄθλιον καὶ δυστυχὲς τοῦτο γένος.

Τόποι ἀνέσεως εἰς τὰ περίχωρα τοῦ Βερολίνου εὑρίσκονται πολυπληθέστατοι, ὅλοι δὲ γέμουν εἰς τὸ ἄκρον τὰς Κυριακάς· ἐξ αὐτῶν εἶναι καὶ ὁ περίφημος καὶ ὡραιότατος Ζωολογικὸς Κῆπος (ὅστις ὅμως δὲν περιέχει ζῶα) μετὰ τῶν πολυαρίθμων καφενείων του. Παραπονεῖται δὲ ὁ Πρεῦσσος ὅτι δὲν ἔχει ἄδειαν νὰ καπνίζῃ εἰς τὸν εὐρύχωρον τοῦτον κῆπον, ὅπου βαδίζει τις ἐν τεταρτημόριον τῆς ὥρας χωρὶς νὰ ἴδῃ καπνικίαν, ἢ κἄποτε καὶ ν' ἀπαντήσῃ ψυχήν. Εἶναι δὲ ἀπηγορευμένον τὸ κάπνισμα καὶ εἰς τὰς ὁδοὺς ὅλων τῶν πόλεων καὶ κωμοπόλεων· ὅθεν καὶ φαίνεται ὁ χαρακτὴρ τοῦ ἀστυνομικοῦ συστήματος τῆς Προυσσίας,—αὐθαίρετος ἀκόμη καὶ εἰς τὰ παραμικρά.

Οἱ πολιτικοὶ ἄρχοντες καὶ ὑπάλληλοι τῆς Προυσσίας εἴς τινας μὲν κλάδους εἶναι ὑπόχρεοι νὰ ἐργαζωνται κοπιαστικώτατα, ὡς, παραδείγματος χάριν, εἰς τὸ ταχυδρομεῖον· εἰς ἄλλους δὲ πραττουν πολλὰ ὀλίγον· ὅλοι πληρόνονται μέτρια. Οἱ στρατιωτικοὶ ἐνοχλοῦνται ἀδιακόπως μὲ μικρὰς ὑπηρεσίας καὶ γυμνάσεις. Τὸν χειμῶνα, κατὰ τὸ διάστημα τῶν δριμυτέρων πάγων, ἐξασκοῦνται εἰς εὐρύχωρα γυμναστήρια, ὠκοδομημένα εἰς τὰ περιπόλια τοῦ Βερολίνου, περικλείοντα δὲ μεταξὺ τεσσάρων τοίχων ἱκανὴν ἔκτασιν μὲ καμαρωτὴν στέγην. Κατὰ τῆς Προυσσικῆς στρατολογίας τοὺς κανονισμούς, πᾶς ἕνας χωρὶς ἐξαίρεσιν εἶναι ὑπόχρεως νὰ ὑπηρετῇ εἰς τὸ στράτευμα· πλὴν μὲ τὴν διάκρισιν ταύτην, ὅτι ὅποιος δύναται νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἀπαιτουμένην ἐξέτασιν, καὶ νὰ παρασκευασθῇ ἀφ' ἑαυτοῦ, δουλεύει ἓν μόνον ἔτος, οἱ δὲ μὴ δυνάμενοι νὰ πράξωσι ταῦτα ὀφείλουν νὰ δουλεύσωσι τρία· μετέπειτα ὅμως δὲν ὑπόκεινται πλέον εἰς ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν, ἐκτὸς κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πολέμου. Ὑποκατάστατοι, καθὼς εἰς τὴν Γαλλίαν, δὲν συγχωροῦνται· ἀνικανότης μόνον ἐξαιρεῖ ἀπὸ δούλευσιν.

Εἰς τὸ Βερολῖνον ὑπάρχει πανεπιστήμιον, καὶ διάφορα γυμνάσια· εἰς ὅλα ὅμως ταῦτα, δίδονται παραπολὺ εἰς κλασικὰ μαθήματα, ἀμελοῦντες τὰς ἐπιστήμας· ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν ἐξαίρετον Πολυτεχνικὴν Σχολήν, τὴν ἀνοιγομένην τὰς Κυριακὰς διὰ τεχνίτας. Εἰς τὸ πανεπιστήμιον αἱ ἰατρικαὶ μάλιστα ἐπιστῆμαι παραδίδονται καλῶς· αὐτοῦ δέ, ὡς καὶ εἰς ἄλλα πανεπιστήμια τῆς Γερμανίας, γεννῶνται ἰατροὶ τόσον ἔξοχοι, ὅσον ὁποιοιδήποτε εἰς τὸν κόσμον. Οἱ νοημονέστεροι τῶν κατοίκων τοῦ Βερολίνου, ὡς καὶ οἱ τῶν πλειοτέρων Γερμανικῶν πόλεων, ὑπεραγαποῦν μεταφυσικὰς ἐρεύνας, περὶ τὰς ὁποίας στρέφονται οἱ διαλογισμοὶ καὶ ἡ συνομιλία τοσοῦτον, ὅσον εἰς ἐπικρατείας ἐλευθερωτέρας περὶ τὰ πολιτικα· τοῦτο δὲ καλῶς γνωρίζουσα ἡ Προυσσικὴ κυβέρνησις ἐνθαῤῥύνει πολὺ τὴν σπουδὴν τῆς ἠθικῆς φιλοσοφίας.

Ἡ μαγειρικὴ τέχνη εἰς τὸ Βερολῖνον δὲν εἶναι παρὰ διὰ τὸ πολυποίκιλον αὐτῆς ἀξιοσημείωτος· ὁ μάγειρος τοῦ Βερολίνου ἀναγκη πᾶσα νὰ δύναται νὰ κάμνῃ δώδεκα διάφορα προσφάγια ἐκ γεωμήλων, καὶ νὰ μαγειρεύῃ κομμάτιον κρέατος κατὰ ὀκτὼ διαφόρους τρόπους. Ἰχθύες, ὄρνιθες, καὶ κυνήγιον, τρώγονται πολύ. Τοῦ γεύματος ἡ γενικὴ ὥρα εἶναι τὰς δώδεκα ἢ τὴν μίαν. Πᾶσα οἰκογένεια πίνει καφὲν τὸ πρωῒ καὶ μετὰ τὸ γεῦμα. Ὁ τρόπος τῆς μαγειρικῆς των ὑπερεπαινεῖται ἀπὸ τοὺς ἐντοπίους· ἀλλὰ τὰ θερμὰ των ῥοφήματα (σοῦπαι) βλαπτουν ἐξίσου τοὺς ὀδόντας καὶ τὸν στόμαχον.

Τὸ 1620 τοῦ Βερολίνου οἱ κάτοικοι ἦσαν μόνον 10,000, τὸ δὲ 1688 δὲν ὑπερέβαιναν 18,000· τὸ 1721 ἐσυμποσοῦντο εἰς 53,355, καὶ τὸ 1775 εἶχαν αὐξήσειν εἰς 135,580. Τὴν παροῦσαν ἑκατονταετηρίδα ἐστάθη πολὺ ταχυτέρα ἡ αὔξησις· ἀπὸ 157,696 κατὰ τὸ 1811 ἀνέβησαν εἰς 178,811 τὸ 1817· τὸ δὲ 1828 εἰς 236,850, καὶ τὸ 1831 εἰς 246,475. Πρὸς τὰ τέλη τοῦ 1834 ἐλογαριάζοντο ὡς 252,000, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν 4,700 Λατῖνοι, καὶ 4,500 Ἰουδαῖοι, οἱ δὲ λοιποὶ Διαμαρτυρόμενοι.

Η ΕΚ ΘΛΙΨΕΩΝ ΩΦΕΛΕΙΑ.

Το ἀκόλουθον εἶναι ἀπόσπασμα ἐξ ἐπιστολῆς, τὴν ὁποίαν ἔπεμψεν ὁ Ὀβερλῖνος πρὸς γυναῖκα, ἥτις εἶχε δοκιμάσειν πολλὰς ἀλλεπαλλήλους θλίψεις· δείχνει δὲ καὶ τὴν ζωηρὰν αὐτοῦ πίστιν καὶ θερμὴν εὐλάβειαν, καὶ τὸν ἁπλοῦν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐξέφραζε τῆς καρδίας αὐτοῦ τὰ αἰσθήματα—

Ἔχω ἔμπροσθέν μου δύο πέτρας, κατὰ μίμησιν πολυτίμων λίθων, αἵτινες ὁμοιάζουν ἐντελῶς κατὰ τὸ χρῶμα, τὸ νερόν, καὶ τὴν καθαρότητα· ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν λάμψιν διαφέρουν πολύ. Ἡ μὲν θαμβόνει ἀπὸ τὴν λαμπρότητα, τῆς δὲ ἡ λάμψις εἶναι ἀσθενής, ὥστε ὁ ὀφθαλμὸς δὲν λαμβάνει εὐχαρίστησιν ἀπὸ τὴν θέαν. Πόθεν ἡ διαφορὰ αὐτή; Τὸ αἴτιον εἶναι τοῦτο. Ἡ

μία ἔχει μόνον ὀκτὼ κοψίματα· ἡ δ' ἄλλη ὀγδοήκοντα. Τὰ κοψίματα ταῦτα γίνονται μὲ ἐργασίαν βιαιοτάτην· χρειάζεται νὰ κόψῃ τις, νὰ ὁμαλύνῃ, καὶ νὰ ὑαλίσῃ. Ἐὰν ἦσαν ἔμψυχοι αἱ πέτραι αὗται, καὶ ἠμπόρουν νὰ αἰσθανθῶσι τί ὑπέφεραν, ἡ λαβοῦσα ὀγδοήκοντα κοψίματα ἤθελε νομίσειν τὸν ἑαυτόν της δυστυχεστάτην, καὶ φθονήσειν τὴν καλοτυχίαν τῆς ἄλλης, ἡ ὁποία, ὀκτὼ μόνον λαβοῦσα, εἶχεν ὑποφέρειν τὸ δεκατημόριον τῶν παθημάτων ἐκείνης. Πλὴν ἡ μὲν ἐργασία, ἀφοῦ μίαν φορὰν γένῃ, τελειόνει· ἡ δὲ μεταξὺ τῶν δύο πετρῶν διαφορὰ μένει διὰ πάντα· ἡ ὀλίγον παθοῦσα ἀμαυρόνεται διόλου ὑπὸ τῆς παθούσης τὰ πολλά.

Δὲν ἐμπορεῖ τοῦτο νὰ ἐξηγήσῃ ὁπωσοῦν τὸ ῥητὸν τοῦ Κυρίου μας, τοῦ ὁποίου οἱ λόγοι πάντοτε ἀναφέρονται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον εἰς τὴν αἰωνιότητα; ' Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται·' —μακάριοι, εἴτε χωριστὰ θεωρούμενοι, εἴτε παραβαλλόμενοι μὲ τοὺς ὅσοι δὲν ὑπέφεραν τόσας θλίψεις. Ὦ! ἂς ἡδυνόμεθα πάντοτε νὰ πίπτωμεν εἰς τὰς ἀγκάλας του ὡς παιδία, νὰ πλησιάζωμεν εἰς αὐτὸν ὡς ἀρνία ἀβοήθητα, καὶ πάντοτε νὰ τοῦ ζητῶμεν ὑπομονήν, ὑπόκλισιν, ὁλοτελῆ ἀφοσίωσιν εἰς τὸ θέλημά του, πίστιν, καὶ ἐγκάρδιον ὑπακοὴν εἰς τὰς ἐντολάς, τὰς ὁποίας δίδει εἰς τοὺς ὅσοι θέλουν νὰ ἦναι μαθηταί του. ' Κύριος ὁ Θεὸς θέλει ἐξαλείψειν τὰ δάκρυα ἀπ' ὅλα τὰ πρόσωπα,' λέγει ὁ Ἡσαΐας. Παρατηρεῖ δὲ καὶ ὁ ἅγιος Παῦλος, ' Τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν.'

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

ΕΙΣ ὅλους τοὺς τόπους καὶ εἰς ὅλους τοὺς καιροὺς εὑρέθη κοινωνία ἀνθρωπίνη, ὅπου εὑρέθησαν ἴχνη τινὰ ἀνθρωπίνου γένους.

Ἂν ἠδύνατο ἓν ἄτομον ἀνθρώπου νὰ ὑπάρχῃ τῶόντι καθ' ἑαυτό, ἤθελεν εἶσθαι ἀδύνατον νὰ πολυπλασιασθῇ. Ἡ χρεία τοῦ γεννᾷν, ἔμφυτος οὖσα εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, πλησιάζει τὸ ἄρρεν πρὸς τὸ θῆλυ, καὶ ἡ ἐντεῦθεν τεκνογονία ἀναπτύσσει τὸ αἴσθημα τῆς συγγενείας. Ἂν εἰς τὰ μαστοφόρα ζῶα ἐν γένει τὸ τέκνον ἐμπορῇ νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τοὺς γονεῖς ἀφοῦ μόλις παύσῃ εἰς αὐτὸ ἡ χρεία τοῦ θηλασμοῦ, εἰς τὸ ἀνθρώπινον ὅμως εἶδος τὸ τέκνον διὰ τὴν ἀδυναμίαν του βιάζεται νὰ μένῃ ἀχώριστον ἀπὸ τοὺς γονεῖς τουλάχιστον ἕως δώδεκα ἔτη. Εἰς τοῦτο τὸ μεταξὺ γεννῶνται ἄλλα τέκνα, καὶ συγχρόνως αὐξάνει τὸ φίλτρον μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν γονέων. Τὸ φίλτρον τοῦτο, ἀναπτυχθὲν ἀμοιβαίως εἰς τὰ τέκνα ἐκ τῶν βοηθειῶν τὰς ὁποίας λαμβάνουν παρὰ τῶν γονέων, προετοιμάζει βοηθείας εἰς τὸ γῆρας τούτων, καὶ εἶναι νέον αἴτιον ἑνώσεως.

Εἰς τὰς αὐτὰς περιστάσεις, καὶ μὴ ὑποτεθείσης χρείας μονώσεως, ἡ εὐυπαρξία ἡμῶν αὐξάνει, ὅταν συζῶμεν μὲ ἀνθρώπους, ἐλαττόνεται δέ, ὅταν ζῶμεν μεμονωμένοι. Ἐντεῦθεν εἰς τὴν μόνωσιν ἡμῶν, ὅταν τύχῃ, παραλαμβάνομεν διὰ συντροφίαν ζῶα κατωτέρου εἴδους, ἢ συνοικειούμεθα μὲ ἄψυχα πράγματα, ζητοῦντες οὕτω νὰ ἀναπληρώσωμεν τὸ κενόν, τὸ ὁποῖον αἰσθανόμεθα εἰς τὴν ψυχήν μας.

Διὰ τῆς γινομένης πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνακοινώσεως αἰσθανόμεθα ὅτι αἱ μὲν ἡδοναὶ ἡμῶν αὐξάνουν, αἱ δὲ λῦπαι ἐλαττόνονται. Ἔχομεν χρείαν συλλυπήσεως εἰς τὰ λυπηρά, καὶ ἡ εὐχαρίστησις ἡμῶν εἰς τὰς εὐτυχίας δὲν εἶναι τελεία, ἐὰν δὲν ἦναι διηρημένη.

Ὅλαι αἱ κοινωνικαὶ παθήσεις, ἀγάπη, εὐγνωμοσύνη, κτλ., μᾶς προξενοῦν ἡδονήν· ἐξ ἐναντίας δὲ ὅλαι αἱ ἀντικοινωνικαί, μῖσος, θυμός, ἐκδίκησις, κτλ., συνεπιφέρουν λύπην.

Μᾶς ἡδύνει ἡ ὑπόληψις, διότι συνάπτει μὲ τὰς ἰδικάς μας δυνάμεις τὰς τῶν ἄλλων· μᾶς λυπεῖ ἡ καταφρόνησις, διότι χωρίζει τὰς δυνάμεις τῶν ἄλλων ἀπὸ τὰς ἰδικάς μας.

Ὁ ἄνθρωπος, ἔχων πλειοτέρας ἰδέας παρὰ τὰ ζῶα, γνωρίζει καλήτερα τοὺς περικυκλοῦντας αὐτὸν κινδύνους, ὅθεν ἕπεται νὰ ἦναι καὶ πλέον δειλός. Ἡ μεγαλητέρα λοιπὸν κρίσις αὐτοῦ καὶ ὁ μεγαλήτερος φόβος πρέπει νὰ τὸν κάμνωσι νὰ ἐκτιμᾷ τὴν ὠφέλειαν, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τοὺς ὁμοίους του, διὰ τῆς ἀντιλήψεως αὐτῶν εἰς τὰς χρείας του, καὶ διὰ τῆς συνδρομῆς τῆς θελήσεως καὶ τῶν δυνάμεων αὐτῶν μὲ τὴν ἰδικήν του. Ἐντεῦθεν πανταχοῦ εὑρέθη γλῶσσα ἔναρθρος μᾶλλον ἢ ἧττον τελειοποιημένη, ἥτις, εὐκολύνουσα τὴν ἀμοιβαίαν ἀνακοίνωσιν τῶν χρειῶν, εὐκολύνει καὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν πρὸς ἐκπλήρωσιν μέσων.

Ἡ κοινωνία δὲν εἶναι, δὲν ἐστάθη, καὶ δὲν θέλει εἶσθαι ποτὲ ἄλλο παρὰ γενικὴ ἀγορά, ὅπου ἕκαστος πωλεῖ τὰ ἰδικά του πράγματα, ἢ τὰς ὑπηρεσίας του, διὰ νὰ λαμβάνῃ ἀντὶ τούτων τὰ πράγματα ἢ τὰς ὑπηρεσίας τῶν ἄλλων. Εἰς τὴν συναλλαγὴν τούτων ἕκαστος δίδει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐκτιμᾷ κατὰ τὴν χρείαν ὀλιγώτερον, δι' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐκτιμᾷ περισσότερον, καὶ οὕτω ἡ κοινωνία γίνεται εἰς ὅλους ὠφέλιμος.

Ἀκόμη καὶ ὅταν οἱ ἄνθρωποι κάμνωσιν ὑπηρεσίας κατὰ τὸ φαινόμενον δωρεάν, ἐμπορεῖ τις νὰ εἴπῃ ὅτι καὶ τότε κάμνουν συναλλαγήν· δίδουν μέρος τῆς καταστάσεώς των, ἢ τοῦ χρόνου, διὰ νὰ ἀπολαύσωσι τὴν ζωηροτάτην, τὴν πλέον ἀξιέπαινον ἡδονήν, τὴν τῆς εὐεργεσίας, ἢ διὰ νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἀπὸ τὸ βαρύτατον ἄλγος, τὸ ὁποῖον εἶναι νὰ βλέπῃ τις ἄλλον πάσχοντα.

Ἡ ἐργασία πολλῶν ἀνθρώπων ἑνωμένων δίδει μεγαλήτερον γινόμενον παρὰ ἡ ἀτομικὴ ἑκάστου.

Ὅταν πολλοὶ ἐργάζωνται ὑπὲρ ἀλλήλων, ἕκαστος ἐμπορεῖ νὰ δοθῇ εἰς ἕν τι ἔργον, πρὸς τὸ ὁποῖον ἔχει μεγαλητέραν κλίσιν, καὶ ἐντεῦθεν γίνεται τελειότερον,

Αἱ νοητικαὶ δυνάμεις ἀναπτύσσονται καὶ ἐκτείνονται εἰς τὴν κοινωνίαν πολὺ πλέον παρὰ εἰς τὴν ἀκοινώνητον κατάστασιν· διότι πρῶτον μὲν κανεὶς δὲν

ἐμπορεῖ νὰ βλέπῃ τὰ πάντα ἀφ' ἑαυτοῦ· ἔπειτα, εἶναι πλέον εὔκολον νὰ μανθάνῃ τις παρὰ νὰ ἐφευρίσκῃ· ὅθεν, πολλῶν ἀνθρώπων συγκοινωνούντων ὁμοῦ, τὸ παρατηρηθὲν ἀπό τινας εὐθὺς γίνεται γνωστὸν εἰς τοὺς ἄλλους· καὶ φθάνει νὰ εὑρεθῇ εἰς τινὰ ἐξ αὐτῶν σπινθὴρ μεγαλοφυΐας, διὰ νὰ ἐκλάμψῃ φῶς, καὶ νὰ γίνωσι πολύτιμοι ἀνακαλύψεις κτῆμα πάντων, καὶ κληρονομία τῶν μεταγενεστέρων.—ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΒΑΜΒΑ.

ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ.

Ο ΑΡΙΘΜΟΣ τῶν ἀποκτώντων τὰ πρὸς ζωὴν εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν ἀπὸ ἕνα μόνον κλάδον τῶν χειροτεχνημάτων αὐτῆς,—τὴν ἐργασίαν τοῦ βαμβακίου,—λογαριάζεται ἀπὸ 1,200,000 ἕως 1,400,000, περιλαμβανομένων καὶ τῶν ὅσοι καταγίνονται εἰς τὴν κατασκευὴν καὶ διόρθωσιν τῶν μηχανῶν καὶ οἰκοδομῶν.

Τὸ 1764 ἡ ποσότης τοῦ εἰσαχθέντος βαμβακίου δὲν ἔφθανεν εἰς 4,000,000 λίτρας· τὸ 1785 ἦτον 17,992,882· τὸ δὲ 1835, μετὰ πεντήκοντα μόνον ἔτη, ἀνέβη εἰς 363,702,963 λίτρας. Τὸ 1790 ἡ ὁλικὴ ἀξία τῶν ἐξαχθέντων βαμβακερῶν ὑφασμάτων ἦτον 1,662,369 στηρλίναι· τὸ δὲ 1835 ἡ ὁλικὴ ἀξία ὑπερέβαινεν 22,000,000 στηρλινῶν. Ἡ ὁλικὴ ἀξία τῶν χειροτεχνουμένων ὑφασμάτων καὶ διὰ τὸ ἡνωμένον βασίλειον τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας καὶ διὰ ξένας ἀγορὰς λογαριάζεται ὡς £34,000,000.

Τὸ 1813 ὑπῆρχαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν μόνον 2,400 διὰ χειρὸς ἱστουργεῖα· τὸ 1820 εἶχαν αὐξήσειν εἰς 14,150· τὸ 1829 εἰς 55,500· καὶ τὸ 1835 εἰς 116,801. Ὁ ἀριθμὸς τῶν παντοειδῶν ὑφαντικῶν ἐργοστασίων, ὅπου μεταχειρίζονται τὰς ἀτμοκινήτους μηχανάς, ἦτον, εἰς τὸ 1834, 3,236· οἱ δὲ εἰς αὐτὰ ἐνασχολούμενοι ἐργάται ἀνέβαιναν εἰς 355,373. Ἐκ τοῦ ἀκολούθου ἐπισήμου πίνακος φαίνεται ἡ ἔκτασις καὶ ἀξιολογότης ἑκάστου κλάδου τῶν μεγάλων ὑφαντῶν χειροτεχνημάτων·—

Ἐργοστάσια	Βαμβακίου,	1304	Ἀνθ.	ἐνασχολούμενοι	220,134
„	Μαλλίου	1322	„	„	71,274
„	Μεταξίου	263	„	„	30,682
„	Λίνου	347	„	„	33,283

Τὸ οἰκοδόμημα, ὅπου κατασκευάζονται τὰ βαμβακερὰ ὑφάσματα,—τὸ ἐργοστάσιον, μετὰ τῶν εἰς αὐτὸ περιεχομένων μηχανῶν,—ἀξίζει περὶ τὰς 100,000 λίτρας στηρλίνας. Συνήθως εἶναι ἑπτάστεγον· ἀλλ' ὁ κόπος τοῦ ἀναβαίνειν εἰς τὰ ἀνώτερα μέρη τόσον ὑψηλοῦ κτιρίου ἀποφεύγεται διά τινος μηχανῆς, ἥτις ἀναβιβάζει καὶ τὰς πραγματείας καὶ τοὺς ἐργάτας.

ΤΑ ΠΙΠΤΟΝΤΑ ΦΥΛΛΑ.—Δὲν πρέπει νὰ φανταζώμεθα ὅτι τὰ πίπτοντα φύλλα χάνονται ὅλως διόλου, πλέον μὴ χρησιμεύοντα· καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος καὶ ἡ πεῖρα μᾶς διδάσκουν τὸ ἐναντίον. Τίποτε δὲν χάνεται, τίποτε δὲν εἶναι ἄχρηστον εἰς τὸν κόσμον· ὅθεν καὶ τὰ φύλλα, ὅσα πίπτουν ἀπὸ δένδρα καὶ φυτά, χρησιμεύουν· σήπονται, καὶ κοπρίζουν τὴν γῆν. Ἡ χιὼν καὶ ἡ βροχὴ διαχωρίζουν ἐξ αὐτῶν τὰ ἁλατώδη μόρια, καὶ μεταφέρουν αὐτὰ εἰς τὰς ῥίζας τῶν δένδρων· ὁπόταν δὲ τὰ φύλλα ἦναι οὕτω ἐστρωμένα ἐπὶ τῆς γῆς, προφυλάττουν τὰς ῥίζας νέων φυτῶν, σκεπάζουν τοὺς σπόρους, καὶ διατηροῦν πέριξ αὐτῶν τὴν ἀναγκαίαν θερμότητα καὶ ὑγρασίαν. Τοῦτο παρατηρεῖται κατ' ἐξαίρετον εἰς φύλλα δρυός· γίνονται κόπρος ἀξιόλογος ὄχι μόνον εἰς τὸ δένδρον αὐτό, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ τρυφερὰ βλαστάρια· μάλιστα δὲ χρησιμεύουν εἰς νομάς, βοηθοῦντα τὴν αὔξησιν τοῦ ὑπ' αὐτῶν καλυπτομένου χόρτου. Τόσον δὲ εἶναι ἀξιόλογοι αἱ ὠφέλειαι αὗται, ὥστε φύλλα πεπτωκότα οὐδέποτε συνάγονται διὰ ν' ἀποῤῥιφθῶσιν, ἐκτὸς ἂν ἦναι τόσον ἄφθονα, ὥστε νὰ πνίγεται μᾶλλον παρὰ νὰ τρέφεται ὑπ' αὐτῶν ὁ χόρτος.

ΑΝΑΤΡΟΦΗ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ.—Πεπαιδευμένη καὶ καλῶς ἀνατεθραμμένη γυνή, μὲ γνώσεις καὶ μὲ τρόπους, εἶναι ἀγαθὸν ἀνεκτίμητον, πλάσμα τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει σύγκρισιν· τὸ πρόσωπον αὐτῆς εἶναι ἀγγελικόν, ἡ συνομιλία της ἐπουράνιος· ὅλη μαλακότης καὶ γλυκύτης, εἰρήνη, ἀγάπη, εὐφυΐα, καὶ ἀγαλλίασις. Κατὰ πάντα εὐχαριστεῖ τὰς πλέον ὑψηλὰς ἐπιθυμίας· ὁ δὲ ἀνήρ, ὅστις ἔλαβε μίαν τοιαύτην διὰ μερίδιόν του, ἂς χαίρεται μόνον αὐτήν, καὶ ἂς εὐγνωμονῇ. Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους, ὑπόθεσε τὴν αὐτὴν γυναῖκα χωρὶς ἀνατροφήν, καὶ ἰδοὺ τί ἕπεται·—Ἂν ἔχῃ ἀγαθὴν ἐκ φύσεως διάθεσιν, ἡ ἀπαιδευσία τὴν καθιστάνει εὐαπάτητον καὶ ἄστατον· ἡ εὐφυΐα, διὰ τὴν ἀμάθειαν, κάμνει αὐτὴν ὀχληρὰν καὶ λάλον· ἡ δὲ ἀκρισία καὶ ἡ ἀπειρία καθιστάνουν αὐτὴν φαντασιώδη καὶ αὐτογνώμονα. Ἂν ἡ διάθεσις αὐτῆς ἦναι πονηρά, ἡ ἀπαιδευσία τὴν κάμνει χειροτέραν· γίνεται δὲ ὑπεροπτικὴ καὶ ὑβρίστρια. Ἂν κλίνῃ πρὸς τὸν θυμόν, ἀγύμναστος οὖσα νὰ χαλιναγωγῇ τὰ πάθη, καταντᾷ ἐριστικὴ καὶ θορυβώδης. Ἂν δὲ πρὸς τὴν ὑπερηφανίαν, ἡ ἐκ τῆς κακῆς ἀνατροφῆς ἀδιακρισία κάμνει αὐτὴν ἀλαζόνα καὶ ἀξιογέλαστον.

ΑΛΑΣ.—Μολονότι τὸ ἅλας δὲν εἶναι τροφῆς εἶδος, χωρὶς ὅμως αὐτὸ ἡ τροφὴ ἤθελε χρησιμεύειν ὀλιγώτατον· ἀπαιτεῖται πρὸς ὑγείαν, καὶ ἴσως πρὸς ζωήν. Εἰς τὴν Ὀλλανδίαν κατεδικάζοντο ποτὲ οἱ κακοῦργοι εἰς ἀποχὴν ἅλατος, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐνωχλοῦντο φοβερῶς ἀπὸ σκώληκας. Ἰατρός τις μᾶς εἰδοποιεῖ ὅτι εἰς τὴν νῆσον Μαυρίτιον οἱ τῶν πολιτῶν ἀγοραστοὶ δοῦλοι σπανίως λαμβάνουν ἅλας, καὶ ὑπόκεινται εἰς σκώληκας μὲ ὑπερβολήν· οἱ δὲ τῆς κυβερνήσεως δοῦλοι καὶ οἱ κατάδικοι λαμβάνουν ἅλας μετὰ τῆς τροφῆς των, καὶ σπανίως πάσχουν ἀπὸ τὴν νόσον αὐτήν.—Ἐκ τοῦ ἐναντίου, παραπολὺ ἅλας, καθ' ὁποιανδήποτε μορφὴν καὶ ἂν λαμβάνεται, εἶναι πάντοτε βλαβερόν.

Ἃ μὴ προσήκει, μήτ' ἄκουε, μήθ' ὅρα.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΕΞ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΟΥΗΔΙΑΝ.

ΜΙΑΝ ἡμέραν μακρὰν τῆς Στοκόλμης εὑρίσκεται ἡ Ουψαλία, μητρόπολις ἄλλοτε τοῦ βασιλείου, κειμένη εἰς εὔφορον πεδιάδα, διαιρουμένη δὲ ἀπὸ ποτάμιον εἰς τὸ μέσον, καὶ ἔχουσα ὀρθογωνίως κομμένας ὅλας τὰς ὁδοὺς, εἰς δὲ τὸ κέντρον μεγάλην πλατεῖαν. Ὀλίγαι τινὲς οἰκίαι φαίνονται λιθόκτιστοι, αἱ δὲ λοιπαὶ ὅλαι κατασκευάζονται ἀπὸ ξύλα μόνον, καὶ βάφονται ἐξωτερικῶς μὲ κόκκινον χρῶμα.

Εἰς τὴν μεγαλην πλατεῖαν εὑρίσκεται ἡ πρώτη ἐκκλησία, Γοτθικὴ οἰκοδομὴ, ἔργον Γαλλου ἀρχιτέκτονος, ὅστις ἔδωκεν εἰς αὐτὴν τὸ σχῆμα τοῦ εἰς Παρισίους ναοῦ τῆς Παναγίας (Notre Dame). Ἐκεῖ εἰς μικρὸν παρεκκλήσιον ἀπὸ μάρμαρον μὲ τέσσαρας πυραμίδας εἰς τὰς γωνίας φαίνεται καὶ ὁ τάφος τοῦ Γουσταβου Βάζα, τὸν ὁποῖον σέβονται κατ' ἐξοχὴν οἱ Σουηδοί· ἐπειδὴ γεννηθεὶς ἁπλοῦς καὶ δυστυχὴς πολίτης ἠλευθέρωσε τοὺς συμπατριώτας του ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῆς ξενοκρατίας, καὶ ἐστερέωσε τὴν διαδοχικὴν μοναρχίαν, τῆς ὁποίας ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ λαοῦ κατέστησεν αὐτὸν ἀρχηγόν.

Τὸ πανεπιστήμιον τῆς Οὐψαλίας εἶναι ἡ πρώτη δόξα καὶ τὸ καύχημα τῆς πόλεως ταύτης, ἐπειδὴ ἐκεῖθεν προῆλθον διασημότατοι κατὰ τὴν σοφίαν ἄνδρες, μεταξὺ δὲ τούτων μάλιστα ὁ Λινναῖος, ὅστις, πτωχὸς τόσον κατ' ἀρχὰς, ὥστε ἐδανείζετο πρὸς χρῆσιν τὰ παλαιὰ τῶν συμμαθητῶν αὐτοῦ ὑποδήματα, κατήντησε διὰ τῆς ἐπιμελείας καὶ ἐπιμονῆς νὰ διορισθῇ καὶ διδάσκαλος τῆς βοτανικῆς εἰς τὸ πανεπιστήμιον αὐτὸ, καὶ διευθυντὴς τοῦ βοτανικοῦ κήπου.

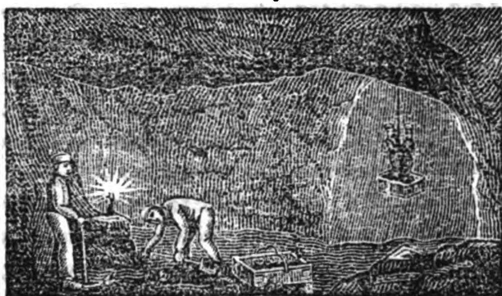

Πλησίον τῆς Οὐψαλίας εὑρίσκονται περίφημα τινὰ σιδηρᾶ μεταλλεῖα, ὅθεν ἐκφέρεται ὁ πρὸς κατασκευὴν χάλυβος ἀναγκαῖος σίδηρος εἰς τὴν Ἀγγλίαν, Γαλλίαν, καὶ ἀλλοῦ. Εἰς τὰ βαθύτατα ταῦτα ὑπόγεια καταβαίνουσιν οἱ ἄνθρωποι κρεμασμένοι εἰς μικρὸν κάδδον τρεῖς τέσσαρες ὁμοῦ. Πολλάκις ἐτρόμαξα, ὅτε τὸ φορεῖον τοῦτο ἐκτύπα ἀπὸ τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο μέρος εἰς τὴν κατάβασιν· ἀλλ' ὁ φόβος μου κατήντησε μάλιστα ἀνυπέρβλητος, ὅτε ἐξαίφνης ἐσάλευσε σχεδὸν ὅλον τὸ σκοτεινὸν ἐκεῖνο σπήλαιον ἀπὸ τὸν κρότον καὶ τὴν βίαν τῆς πυροκόνεως, τὴν ὁποίαν ἀνάπτοντες σχίζουσι τοὺς βράχους καὶ θραύουσι τὰς πέτρας, διὰ νὰ εὕρωσι τὸ σιδηροῦχον ὀρυκτὸν, τὸ ὁποῖον ἔπειτα συντρίβοντες καὶ καίοντες μὲ ἄνθρακας ἀναλύουσι δὶς καὶ τρὶς, ἑωσοῦ σχηματίσωσι τὰ μεγάλα ἐκεῖνα στενὰ καὶ μακρὰ ἐλάσματα, τὰ εἰς ὅλους γνωστά.

Κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν ἐθαύμασα ἐξαιρέτως τὴν πρόνοιαν τοῦ Δημιουργοῦ, ἐπειδὴ ἐγέμισε τὸν μεταλλικὸν τοῦτον τόπον ἀπὸ διεξοδικὰ δάση, τῶν ὁποίων τὰ ξύλα εἶναι τόσον ἀναγκαῖα εἰς τὴν μεταλλουργίαν.

Τὸ πλεονέκτημα τοῦτο εὑρίσκεται καὶ εἰς τὴν Κόρσικαν· ἀλλ' ἡ Ἀγγλία ἔχει πολὺ εὐκολωτέραν ἄλλην ὕλην, τοὺς γαιάνθρακας.

Πλησίον τῆς πόλεως Φαλοὺμ εἶδον ἄλλα μεταλλεῖα χαλκοῦ· ἀλλ' ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπος καταβαίνει πεζός· ἐπειδὴ ἡ φύσις τοῦ τόπου ἐσυγχώρησε νὰ κόψωσιν εἰς τὸν βράχον βαθμίδας ἀλλεπαλλήλους, ὡς κλίμακος, ἀπὸ τὴν κορυφὴν ἕως τὸ βάθος.

Ὁ χρυσὸς, ὁ ἄργυρος, ὁ χαλκὸς, καὶ ὁ σίδηρος, κατήντησαν πολύτιμα καὶ ἀναπόφευκτα μέταλλα εἰς τὴν παροῦσαν κοινωνίαν· ἀλλὰ δὲν δύναται ἄνθρωπος νὰ ἴδῃ οὔτε νὰ ἐνθυμηθῇ χωρὶς φρίκην τοὺς κινδύνους, τοὺς ὁποίους ὑποφέρουσιν οἱ μεταλλευταὶ, θαμμένοι ζωντανοὶ εἰς τοὺς μεγαλους ἐκείνους τάφους, ἐργαζόμενοι ἡμίγυμνοι, καὶ τόσον ὠχροὶ καὶ ἀκάθαρτοι, ὥστε μόλις διακρίνονται.

Ἀναχωροῦντες ἐκεῖθεν εἰς τὴν Χριστιανίαν, καθέδραν τῆς Νορβεγίας, ὑπεφέραμεν τόσην ψύχραν, ὥστε ἡ πνοὴ ἡμῶν μετεβάλλετο εἰς κρύσταλλον. Ἐπεράσαμεν πολλὰς λίμνας, αἱ ὁποῖαι ὅλαι ἦσαν περικυκλωμέναι ἀπὸ κατάπυκνα δάση, τῶν ὁποίων τὰ δένδρα ἔλαμπον τὴν νύκτα ὡς ἀδάμαντες διὰ τὴν παχνην, ἡ ὁποία τὰ ἐσκέπαζεν· ὡδηγούμεθα δὲ εἰς τὸν δρόμον ἀπὸ τὸ βόρειον σέλας, λαμπρότατον φῶς εἰς τὸν ὁρίζοντα, τοῦ ὁποίου αἱ ποικιλόχροοι ἀκτῖνες σκορπιζόμεναι ἀπετέλουν τὸ μεγαλοπρεπέστατον τῆς φύσεως θέαμα.

Ἡ Χριστιανία εἶναι ὡραία πόλις, ἔχει εὐθείας καὶ πλατείας ὁδοὺς, καλοκτίστους δὲ οἰκίας. Οἱ χωρικοὶ τῆς Νορβεγίας εἶναι εὐτυχέστεροι παρὰ τοὺς Σουηδοὺς καὶ τοὺς Δάνους, ὡς ἔχοντες πολλὰ ἐλευθερίας προνόμια, δυνάμει τοῦ κώδηκος τῶν νόμων, τὸν ὁποῖον ἐθέσπισεν ὁ βασιλεὺς Χριστιανὸς πέμπτος.

Τρέφονται δὲ μὲ μεγάλα ὀψάρια καὶ σπανίως μὲ ἁλμυρὸν κρέας. Διὰ τὴν ἔλλειψιν ἢ σπανιότητα τοῦ χόρτου, ἕως καὶ τὰ βοσκήματα τρέφονται ἐκεῖ μὲ ταριχευτὰ ὀψάρια. Μὴ ἔχοντες ἀρκετὸν σῖτον, μεταφέρουσιν αὐτὸν μακρόθεν δίδοντες εἰς ἀντάλλαγμα σίδηρον, χαλκὸν, καὶ οἰκοδομικὴν ἢ ναυπηγήσιμον ξυλείαν, μὲ τὴν ὁποίαν κατασκευάζουσι καὶ αὐτοὺς τοὺς δρόμους. Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων ἐδωδίμων οἱ χωρικοὶ ζητοῦσι μὲ μεγάλους κινδύνους τὰ πτηνὰ καὶ τὰ ὠά των εἰς αὐτὰς τὰς φωλεὰς, πηγμένας ἐπάνω ἀποκρήμνων καὶ ὑπερυψήλων βράχων, ὅθεν πίπτουσι πολλάκις νεκροί.

Εἰς τὴν ὁδοιπορίαν ταύτην ἐθαύμασα βλέπων ὡς πρᾶγμα παράδοξον λευκοὺς λαγωούς· ἀλλ' ἔμαθον ἔπειτα ὅτι αἱ ἄρκτοι, αἱ ἀλώπεκες, καὶ αἱ πέρδικες αὐταὶ

τοῦτο τὸ χρῶμα λαμβάνουσι τὸν χειμῶνα, ὥστε διὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς χιόνος ἀποφεύγουσι τὴν καταδίωξιν τῶν ἐχθρῶν.—ΑΝΘΟΛ. ΚΟΙΝ. ΓΝΩΣΕΩΝ.

Τὰ παράλια τῆς Νορβεγίας φημίζονται διὰ δίνην, ἢ θαλασσοστρόβιλον τρομερώτατον, δστις σύρει ἐντὸς ἑαυτοῦ πλοῖα, ἕως δὲ καὶ κήτη, μίλια εἰσέτι ἀπέχοντα.

ΘΥΜΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΒΟΟΣ.—Εἰς τὴν νότιον Ἀφρικὴν ὁ βοῦς θριαμβεύει τέλεια. Ἡ νόησις αὐτοῦ φαίνεται ἀνωτέρα τῆς τοῦ ἵππου, μόλις δὲ κατωτέρα τῆς τοῦ κυνός. Οἱ Ὀττεντότοι ἔχουν τοὺς βόας οἰκιακούς, καὶ συντρόφους πασης ἡδονῆς καὶ παντὸς κόπου των· εἰς δὲ τοὺς Κάφφρας χρησιμεύουν ὡς ὑπερασπισταὶ καὶ δοῦλοι, βοηθοῦντες αὐτοὺς νὰ ἐπιμελῶνται τὰ ποίμνιά των, καὶ νὰ τὰ προφυλάττωσιν ἀπὸ ἐχθρούς. Ἐνῷ τὰ πρόβατα βόσκουν, ὁ πιστὸς βοῦς στέκει πλησίον αὐτῶν συμβοσκόμενος· προσεκτικὸς ὅμως εἰς τὸ βλέμμα τοῦ κυρίου του, μὲ τὸ παραμικρὸν νεύσιμον, περιτρέχει τὸν ἀγρὸν, βιάζει ὀπίσω τὰ πλανώμενα πρόβατα, καὶ δὲν δείχνει ἔλεος εἰς λῃστὰς ἢ καὶ ἁπλοῦς ξένους. Ἀλλ' οἱ βόες οὗτοι διδάσκονται νὰ πολεμῶσιν ὄχι μόνον τοὺς τὰ ποίμνια λαφυραγωγοῦντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ ἔθνους. Πᾶν στράτευμα Ὀττεντότων προμηθεύεται ἀπὸ ἀγέλην βοῶν, οἵτινες, ἐξαπολυόμενοι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἀνατρέπουν ὅ,τι καὶ ἂν ἤθελε τοὺς ἀπαντήσειν, καταβάλλουν μὲ τὰ κέρατα, καὶ καταπατοῦν μὲ τοὺς πόδας. παντα ὅστις ἐπιχειρεῖ νὰ τοὺς ἐναντιωθῇ, καὶ οὕτω πολλάκις κερδαίνουν νίκην εὔκολον διὰ τοὺς κυρίους των, πρὶν ἐκεῖνοι ἀρχίσωσι κἂν τὴν μάχην.

ΩΑ ΕΙΣ ΓΑΛΛΙΑΝ.—Ὁ ἀριθμὸς τῶν αὐγῶν, ὅσα ἐξήχθησαν ἀπὸ τὴν Γαλλίαν τὸ 1813, ἦτον 1,754,140. Μεταξὺ τοῦ 1816 καὶ 1822 ὁ ἀριθμὸς ἀνέβη ἀπὸ 8,733,000 εἰς 55,717,500· τὸ δὲ 1834 ὁ ἀριθμὸς εἶχεν αὐξήσειν εἰς 90,441,600. Τὸ 1835, 76,190,120 ἀπεστάλθησαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, 60,800 εἰς τὸ Βέλγιον, 49,696 εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, 42,960 εἰς τὴν Ἑλβετίαν, 34,800 εἰς τὴν Ἰσπανίαν, καὶ 306,304 εἰς ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου. Τῶν ἐξαχθέντων κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ ἡ τιμὴ ὁλόκληρος ἐσυμποσοῦτο εἰς 3,829,284 φράγκα. Ἡ ἐν Παρισίοις ἀνάλωσις λογαριάζεται ὡς 115⅟₃ αὐγὰ τὸν ἄνθρωπον, ἤτοι 101,152,400. Ἡ δὲ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Γαλλίας ἀνάλωσις πρέπει νὰ λογαριασθῇ ὡς διπλασία ταύτης δι' ἕκαστον ἄτομον, ἐπειδὴ εἰς πολλὰ μέρη προσφαγιον ἀπὸ αὐγὰ καὶ γάλα κατεσκευασμένον εἶναι τροφὴ συνηθεστάτη. Τὰ εἰς ὅλον τὸ βασίλειον ἀναλισκόμενα αὐγά, περικλειομένης καὶ τῆς πρωτευούσης, ἀναβαίνουν εἰς 7,231,160,000· πρόσθες εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον τὰ ἐξαχθέντα καὶ τὰ διὰ μεταγέννησιν ἀπαιτούμενα, καὶ ἀκολουθεῖ ὅτι 7,380,925,000 αὐγὰ ἐγεννήθησαν εἰς Γαλλίαν κατὰ τὸ 1835.

ΕΛΕΦΑΝΤΙΑΣΙΣ,

ΥΠΟ ΙΑΤΡΟΥ ΣΑΜΙΟΥ.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ τῶν ἀθλίων ἐκείνων, ὅσοι πάσχουν ἀπὸ τὴν τρομερὰν ταύτην νόσον, γνωστὴν εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους ὑπὸ τὸ ὄνομα Λῶβα, κινεῖ πάντα ευαίσθητον εἰς οἶκτον. Διότι οἱ τοιοῦτοι ὄχι μόνον ὑπόκεινται εἰς δριμεῖς πόνους, ἐνῷ τὸ σῶμα βασανίζεται καὶ ἀποθνήσκει βαθμηδὸν, ἀλλὰ καταδικαζονται προσέτι μὲ ἀθυμίαν ψυχῆς νὰ ἀποβάλωσι πᾶσαν ἐλπίδα θεραπείας ἐκ μέρους τῶν ἰατρῶν, καὶ νὰ στερηθῶσιν ἐνταυτῷ τὴν περίθαλψιν καὶ σχέσιν τῶν φιλτάτων συγγενῶν των. Ὅθεν πρὸς τοὺς φιλανθρώπους ἀναγνώστας δὲν χρειάζομαι ἀπολογίαν εἰς τὴν παροῦσαν σύντομον ἐξέτασιν τῆς τοιαύτης νόσου, καὶ τῶν μέσων τὰ ὁποῖα μέχρι τοῦδε ἐφάνησαν χρήσιμα εἰς τὴν θεραπείαν, ἢ τοὐλάχιστον ἐλάφρωσίν της.

Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ἰατροὺς τὴν ὠνόμασαν Λεοντίασιν διὰ τὴν ὑποθετομένην ὁμοιότητα μὲ τὸν λέοντα εἰς τὸ ἐξηγριωμένον βλέμμα, ῥυτιδωμένον πρόσωπον, συνηρεφῆ ὀφρύδια, καὶ στρογγύλους ὀφθαλμοὺς τοῦ λωβοῦ. Ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους ὠνομάσθη Ἐλεφαντίασις τῶν Γραικῶν διὰ τὴν τραχύτητα τοῦ δέρματος ἐξομοιουμένου μὲ τὸ τοῦ ἐλέφαντος, καὶ πρὸς διάκρισιν ὁμοίας τινὸς νόσου μεταξὺ τῶν Ἀράβων. Ἡ δὲ ἀκρωτηρίασις καὶ διαφθορὰ τῶν δακτύλων καὶ τῆς ῥινός, ἀποτελέσματα θλιβερὰ τῆς ἰδίας νόσου, δικαιόνουν τὴν ἐπωνυμίαν Λῶβα.

Ἡ νόσος αὐτὴ χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὰ ἀκόλουθα συμπτώματα. Κατ' ἀρχὰς διάφορα μέρη τοῦ σώματος ἐξογκόνονται συγχρόνως, ἢ ἀλληλοδιαδόχως, ὡς ἀπὸ φλόγωσιν ἐρυσιπελατώδη. Τὸ φύσκωμα μετ' ὀλίγον μετριάζεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ μένουν ἐντὸς τοῦ δέρματος φύματα εἰς εἶδος ῥόζων, τὰ ὁποῖα εἶναι ὁμαλὰ (πλακωτά), καὶ αὐξανουν βαθμηδὸν κατὰ τὸ μέγεθος ἀπὸ ἥμισυν ἐρέβινθον ἕως τὸ ἥμισυ ἑνὸς καρυδίου. Μὲ τὸν καιρὸν τὸ ἄνωθεν ὡς καὶ τὸ πέριξ αὐτῶν δέρμα μεταβάλλει τὸ φυσικόν του χρῶμα εἰς βαθὺ κόκκινον, ἢ στιλπνὸν ὑπόχαλκον, γίνεται τραχὺ καὶ ῥυτιδωμένον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, καὶ ναρκόνεται ἢ χάνει τὴν συνήθη αὐτοῦ αἰσθαντικότητα, ὥστε εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν ὁ πάσχων δὲν δοκιμάζει πόνον, ὕστερον ὅμως μερικὰ ἀπὸ τὰ φύματα καταντοῦν εἰς ὀδυνηρὰ ἕλκη, τὰ ὁποῖα θεραπευόμενα ἀφίνουν κακο-

μόρφους ουλάς, ἄλλα δὲ διαλύονται χωρὶς νὰ ἑλκωθῶσι. Τὰ μεταξὺ τῶν φυμάτων διαστήματα, καὶ ἐξαιρέτως τῶν ὅσα ἀναφύονται εἰς τὸ μέτωπον, διακρίνονται ἀπὸ τὸ ἐκεῖσε βαθέως ῥυτιδωμένον δέρμα. Εἰς τὰς παρειὰς καὶ χείλη τὰ φύματα εἶναι μικρότερα καὶ πυκνότερα, καθὼς καὶ εἰς τοὺς μυκτῆρας, οἵτινες πλατύνονται, συστρέφονται, καὶ γίνονται σκληροὶ ἐξ αἰτίας των. Φύματα τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ἀλλ' ἀκόμη μικρότερα, ὑπάρχουν συνήθως ἐντὸς τοῦ στόματος ἐπάνω εἰς τὸν ουρανίσκον, σταφυλὴν, καὶ φάρυγγα· αὐτὰ ἑλκόνονται συχνὰ, ἀλλ' ἡ ἕλκωσις καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς πόνος εἶναι τόσον ἐλαφρὰ, ὥστε ὁ νοσῶν δὲν αἰσθάνεται τὴν ὕπαρξίν των. Ἐνίοτε ἡ ἕλκωσις συμβαίνει εἰς τὸν μυξώδη ὑμένα τῆς ῥινὸς, καὶ τότε, ἐκτὸς τῆς πυώδους ὕλης, ὁ νοσῶν ἐκπνέει ἐνταυτῷ ἀνυπόφορον δυσωδίαν, καὶ χάνει τὴν αἴσθησιν τῆς ὀσφρήσεως. Μὲ τὴν δυσώδη ὕλην ἐκπίπτουν καὶ τὰ τρυφερὰ καὶ λεπτὰ κόκκαλα τῆς ῥινὸς, ἡ ὁποία ἐξομαλίζεται χάνουσα τὸ κύρτωμά της, καὶ ἐνίοτε σήπεται ὁλοσχερῶς ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἕλκωσιν.

Ἡ ἀλλοίωσις τῆς φωνῆς τοῦ πάσχοντος εἶναι προφανὲς σημεῖον ὅτι καὶ ὁ λάρυγξ ὑπόκειται εἰς παρομοίας ἐπιδρομὰς τῆς νόσου. Ὁ συνημμένος χιτὼν (conjunctiva) τοῦ ὀφθαλμοῦ πρὸς τούτοις συμπάσχει ἐνίοτε, καὶ ἡ δρασις σκοτίζεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον.

Φύματα ὁμοειδῆ ἀναπτύσσονται συγχρόνως εἰς τὰς χεῖρας καὶ πόδας, οἵτινες εἶναι πάντοτε ἐξωγκωμένοι, ἀλλ' εὑρίσκονται συνήθως τοποθετημένα μόνον εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν τοῦ βραχίονος καὶ τῆς χειρὸς, καθὼς καὶ τῶν ποδῶν. Κατὰ πρῶτον αὐξάνουν βραδέως, ἔπειτα φλογόνονται καὶ διαλύονται, ἢ καταντοῦν εἰς ἕλκη. Οἱ καρποὶ τῶν χειρῶν καὶ πολλάκις οἱ λοιποὶ ἁρμοὶ τῶν δακτύλων καὶ ποδῶν σκληρύνονται, καὶ ἐκ τούτου γίνονται δυσκίνητοι. Ὅταν ἑλκωθῶσιν αὐτὰ τὰ μέρη, τὰ ἕλκη βαθμηδὸν προχωροῦν εἰς βάθος, καὶ αἱ φάλαγγες τῶν δακτύλων πίπτουσι μία μετὰ τὴν ἄλλην, ἀφίνουσαι οὕτω τὸν νοσοῦντα κολοβωμένον νὰ ζήσῃ ἀκόμη ὀλίγα ἔτη κακὰ κακῶς.

Τὸ στέλεχος, ἢ κορμὸς τοῦ σώματος, συνήθως μένει ἀκέραιον· ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος γίνεται μὲ περισσοτέραν βραδύτητα, πλὴν τακτικά· ἡ ἀναπνοὴ, πέψις, καὶ ἄδηλος διαπνοὴ ἐξακολουθοῦν εἰς τὴν ὑγιῆ των κατάστασιν πολλοὺς χρόνους, καὶ γενικῶς ὁ ὀργανισμὸς τῶν σπλάγχνων εἶναι φυσικός. Αἱ τρίχες πίπτουν ἀπὸ ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τοῦ σώματος, ἐκτὸς τοῦ περικρανίου. Αἱ νοητικαὶ δυνάμεις τῶν νοσούντων εἶναι συνήθως ναρκωμέναι καὶ ὑπνηλαὶ, καὶ τὸ σῶμά των φαίνεται βεβαρυμένον ὡς ἀπὸ ἐνδόμυχον ὀκνηρίαν. Ὡσαύτως πάσχουν ἀπὸ μελαγχολίαν καὶ ἀθυμίαν ψυχῆς, φυσικὰ παρεπόμενα τῆς τόσον τρομερᾶς νόσου.

Αἱ αἰτίαι τῆς νόσου ταύτης δὲν ἐξηκριβώθησαν ἀρκετὰ εἰσέτι. Ἀπλυσία, ἀκαθαρσία, καὶ κακὴ δίαιτα ὑποθέτονται ὅτι συντείνουν εἰς τὴν ἀνάπτυξίν της, καὶ ἐξαιρέτως ἡ ἄμετρος χρῆσις ταριχευμένων κρεῶν ἢ ἰχθύων. Ὁ συντάκτης τοῦ παρόντος ἄρθρου εἶναι ἀρκετὰ πεπεισμένος, ὅτι εἰς τὴν πατρίδα του Σάμον, ὅπου τὸ πάθος δὲν εἶναι σπάνιον, ἡ ἀρχικὴ αἰτία του προέρχεται ἀπὸ τὴν ἄμετρον χρῆσιν τοῦ ἐλαίου εἰς τὴν δίαιταν τῶν κατοίκων, διότι εἶναι παρατηρημένον ὅτι τὰ θύματά της εἶναι πολυπληθέστερα εἰς ἐκείνας τὰς κωμοπόλεις, ὅπου αὐτὸ εἶναι τὸ δαψιλέστερον προϊὸν, καὶ ἐξετάσας ἐβεβαιώθη ὅτι καὶ εἰς Μιτυλήνην, ὅπου καὶ ἡ νόσος καὶ τὸ ἔλαιον εἶναι ἄφθονα, συμπίπτουν αἱ ἴδιαι περιστάσεις. Αἱ μεσόγειοι πόλεις, καὶ γενικῶς ὅσαι ἀπέχουν τῆς θαλάσσης, ὑπόκεινται σπανιώτερον εἰς τὴν νόσον ταύτην. Ἔχομεν ἀρκετὰ διδόμενα ὅτι αὕτη ἀκολουθεῖ κατὰ κληρονομικὴν διαδοχὴν μᾶλλον παρ' ὅτι μεταδίδεται ἀπὸ ἓν πρόσωπον εἰς ἄλλο· διότι εἶναι παμπολλα παραδείγματα ἀνδρῶν εἰς τὴν πλίον στενὴν κοινωνίαν μὲ συμβίας πασχούσας, γονέων μὲ τέκνα, κτλ., οἵτινες ἔμειναν ὑγιεῖς μέχρι τέλους· ὡς ἐπιτοπλεῖστον ὅμως οἱ συναναστρεφόμενοι τοὺς πάσχοντας ὑπόκεινται εἰς τὴν ἰδίαν νόσον, διότι εἶναι ταυτοχρόνως ἐκτεθειμένοι εἰς τὰς αὐτὰς αἰτίας τοῦ κακοῦ.

Τὰ θεραπευτικὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἀπαλλάσσεται ἀπ' αὐτὴν τὴν νόσον, ἢ τουλαχιστον καταστέλλεται ἡ πρόοδός της, εἶναι ὡς ἐφεξῆς. Ἡ δίαιτα τοῦ πάσχοντος πρέπει νὰ περιορισθῇ εἰς γαλακτηρὰ καὶ ἄλλα ἐξίσου εὔχυμα καὶ ἁπλᾶ φαγητὰ, καὶ εἰς ποτὰ χυλώδη ἢ γλοιώδη, ὡς τὰ κατασκευαζόμενα ἀπὸ ἀφέψημα κριθῆς, ἀλθαίας, τραγακάνθης, ῥίζης ὀρχεως, λειχῆνος Ἰσλανδικοῦ, ἢ σπέρματος κυδωνίων. Ἡ χρῆσις τῶν θερμῶν λουτρῶν πρὸς τούτοις, καὶ μικραὶ δόσεις ὀπίου ἐσωτερικῶς, συντείνουν πολὺ εἰς τὸ νὰ καταπραΰνωσι τὸν γενικὸν ἐρεθισμὸν, τὸν ἀπὸ τὰ ἑλκωμένα φύματα προξενούμενον. Πολλάκις τὸ σύνθετον ἀφέψημα τῆς σαρσαπαρίλλης καὶ ἱεροξύλου, συγχρόνως μὲ μικρὰς δόσεις ὑδραργύρου καὶ ἀντιμονίου, ὠφέλησε τὰ μέγιστα. Οἱ ἰατροὶ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν ἐκθειάζουν τὸ ἀπὸ ἀρσενικὸν καὶ πέπερι σύνθετον καταπότιον πρὸς θεραπείαν τῆς νόσου. Ὁ ἰατρὸς Ῥαϋέρος καὶ ἄλλοι μετεχειρίσθησαν μὲ αἴσια ἀποτελέσματα τὸ ἄλειμμα τῆς ἀμμωνίας καὶ τοῦ ἰωδίου, καὶ βάμμα τῶν κανθαρίδων ἐξωτερικῶς, διὰ νὰ ἐρεθίσωσι τὸ ναρκωμένον δέρμα εἰς ὑγιῆ φλόγωσιν, ἡ ὁποία, ἂν τυχὸν καταντήσῃ ὑπερβολικὴ, μετριάζεται μὲ θερμὰ λουτρὰ, δίδουν δὲ εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ ἐσωτερικῶς βάμμα τοῦ ἰωδίου.

Εἶναι πρόδηλον ὡσαύτως, ὅτι ὁ νοσῶν δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐλπίσῃ τελείαν θεραπείαν ἐνόσῳ ἐξακολουθεῖ ἐπάγγελμα βλαβερὸν εἰς τὴν ὑγείαν, ἢ κατοικεῖ εἰς τοποθεσίαν, ἥτις συντείνει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ αὔξησιν τῆς νόσου, καὶ διαιτᾶται κακῶς.

ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΙΣ.—Κάμνε τὴν ἡδονὴν δούλην τοῦ ἔργου σου, διὰ νὰ μὴ γένῃς σὺ δοῦλος τῆς ἡδονῆς. Ὁσάκις ἀναβαίνεις εἰς τὸ ὄρος, ἄφινε τὴν δούλην ταύτην εἰς τὴν κοιλάδα· ὁσάκις δὲ ὑπάγεις εἰς τὴν πόλιν, ἄφινε αὐτὴν εἰς τὰ προάστεια.

ΠΕΡΙ ΑΙΓΥΠΤΟΥ.

Συνέχεια καὶ τέλος ἀπὸ Σελ. 41.

Το κλίμα τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ μὲν τῶν Εὐρωπαίων γενικῶς νομίζεται θερμότατον, ἀλλ' εἰς τους κατοίκους τῆς Ἰνδίας ἤθελε φανῆν ψυχρόν. Κατ' ἀλήθειαν ὅμως δὲν εἶναι οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ἄλλο, γλυκὺ δὲ καὶ συγκερασμένον, προσφυέστατον εἰς τὴν πλήρη ἀνάπτυξιν ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων, καὶ σωματικῶν καὶ νοητικῶν.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον οἱ ἄνεμοι δὲν εἶναι τόσον εὐμετάβλητοι, ὅσον εἰς τὰ πλειότερα μέρη τοῦ κόσμου. Δύο μόνον ἐπικρατοῦν, ὁ βόρειος, δέκα περίπου μῆνας εἰς τὸ διάστημα τοῦ χρόνου, καὶ ὁ νότιος, τοὺς λοιποὺς δύο. Ὁ πρῶτος, καλούμενος ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐτησίας, εἶναι υγιέστατος, καὶ χρήσιμος εἰς τὰ τῆς ναυτιλίας. Ὁρμώμενος ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν καὶ Θράκην, περνῶν ἐπανωθεν τοῦ ὄρους Ταύρου καὶ τῆς ἐν Κρήτῃ χιονοσκεπάστου Ἴδης, καὶ διαβαίνων τὴν Μεσόγειον, φθάνει δροσερώτατος εἰς τοὺς Αἰγυπτίους, ὑγείαν καὶ ῥώμην βαστάζων ἐπὶ τῶν πτερύγων αὐτοῦ. Χρησιμεύει δὲ τὰ μέγιστα καὶ εἰς τὴν ναυτιλίαν τοῦ Νείλου. Χωρὶς τὴν ἐξ αὐτοῦ βοήθειαν ὁ γενναῖος οὗτος ποταμὸς δὲν ἤθελεν εἶσθαι πλώϊμος, κατὰ μίαν διεύθυνσιν, διὰ τὸ ἰσχυρὸν αὐτοῦ ῥεῦμα· ἀλλὰ μὲ τοῦ βορέους τὴν δυνατὴν πνοὴν τὰ πλοιάρια νικοῦν τὸ ἐμπόδιον τοῦτο, καὶ μάλιστα προβαίνουν ταχύτατα. Ἐπὶ τοῦ Νείλου λοιπὸν ἐμπορεῖς νὰ ἴδῃς πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἀλλοῦ δὲν φαίνεται, πλοῖα ἱστιοφόρα ἀναβαίνοντα καὶ καταβαίνοντα συγχρόνως τὸν ποταμὸν, ἀμφότερα δὲ προχωροῦντα μὲ ἴσην εὐκολίαν καὶ γρηγορότητα.

Ὁ ἄλλος ἄνεμος, ὁ ἐκ τῆς μεσημβρίας πνέων, καλεῖται ὑπὸ τῶν ἐντοπίων Χαμσὴν, ἐπικρατεῖ δὲ τὸν Ἀπρίλιον καὶ Μαΐον. Ἐκνευρίζει τὸ σύστημα εἰς τρόπον παράδοξον, ἐπιφέρων τοιοῦτον αἴσθημα χαυνώσεως, ὥστε δύναταί τις εὔκολα νὰ καταλάβῃ παροιμίαν κοινὴν μεταξὺ τῶν Ἰνδῶν, ἤγουν, ὅτι 'καλήτερον εἶναι νὰ κάθηταί τις παρὰ νὰ στέκῃ, καλήτερον νὰ κείτεται παρὰ νὰ κάθηται, κάλλιστον δὲ πάντων νὰ κοιμᾶται.' Τοῦ μεσημβρινοῦ ἀνέμου αἱ ποιότητες αὗται προέρχονται ἀπὸ τὴν διάβασιν αὐτοῦ ἐπάνωθεν τῶν πρὸς νότον τῆς Αἰγύπτου καὶ Νουβίας ἐρήμων. Εἰς τὰς ἐρήμους αὐτὰς ὁ ἄνεμος οὗτος εἶναι φοβερώτατος. Κάποτε προφθάνει ἐμπορικὴν συνοδίαν· ὅταν δὲ τοῦτο τύχῃ, τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς πλησιάσεώς του εἶναι θερμότης αἰφνιδία καὶ πνιγηρὰ, μὲ σκοτεινὴν σειρὰν κοκκινωποῦ φωτὸς εἰς τὸν ὁρίζοντα. Πλησιάζοντος τοῦ ἀνέμου, τὰ ζῶα χώνουν τοὺς μυκτῆρας αὐτῶν εἰς τὴν ἄμμον· ὁ ἀὴρ μετ' ὀλίγον γεμίζει ἀπὸ λεπτὴν κόνιν, καὶ σκότος παχύτατον καὶ φρικωδέστατον περικυκλόνει τὸν ὁδοιπόρον. Τοιαύτη ἀνεμοζάλη εἰς τὴν ἔρημον εἶναι πολὺ τρομερωτέρα τῶν πλέον σφοδρῶν θαλασσοταραχῶν. Ἀναμφιβόλως αἱ πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν πηγῶν τοῦ Νείλου ἐκστρατεῖαι τοῦ Καμβύσου καὶ Ἀλεξάνδρου ἐχάθησαν εἰς μίαν τῶν ἀνεμοταραχῶν τούτων τῆς ἐρήμου.

Ἄλλο τι, χαρακτηρίζον τὴν φυσικὴν τῆς Αἰγύπτου κατάστασιν, εἶναι ἡ παντελὴς ἀνομβρία. Εἰς μὲν τὴν Κάτω Αἴγυπτον βρέχει κάποτε ὀλίγον τι· ἀλλ' εἰς τὴν Ἄνω, τὴν Θηβαΐδα τῶν Ἑλλήνων, Μιζραΐμ δὲ τῶν Γραφῶν, ἡ βροχὴ παντάπασιν ἀγνοεῖται. Ὁ Μωϋσῆς, ὅστις εἶχε κατοικήσειν πολλοὺς χρόνους εἰς τὴν Αἴγυπτον, εἰδοποίησε τοὺς Ἰσραηλίτας, ὑπαγοντας εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὅτι αὐτὴ δὲν ἦτον ὡς ἡ γῆ τῆς Αἰγύπτου, ὅπου ἐπότιζαν τὰ σπαρτὰ ὡς κῆπον λαχανων· 'ἀλλ' ἡ γῆ, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμβαίνετε διὰ νὰ κληρονομήσετε αὐτὴν, γῆ λόφων καὶ κοιλάδων, πίνει νερὸν ἀπὸ τὴν βροχὴν τοῦ οὐρανοῦ.' Μανθάνομεν δὲ καὶ ἀπὸ τὸν Ἡρόδοτον, ὅτι ἐπὶ Ψαμμητίχου ἡ πτῶσις ὀλίγων σταλαγμῶν ὕδατος ἐτρόμαξε τοὺς κατοίκους τόσον, ὥστε ὁ μὲν λαὸς ἐνεδύθη σάκκον, οἱ δὲ ἱερεῖς ἐδιπλασίασαν τὰς προσφορὰς αὐτῶν.

Ἀλλὰ μολονότι βροχὴ ἐξ οὐρανοῦ δὲν δροσίζει τὴν Αἴγυπτον, ἡ τοῦ Νείλου ὅμως ἐτήσιος πλημμύρα καθιστάνει αὐτὴν γονιμωτέραν πάσης σχεδὸν ἄλλης χώρας ὑπὸ τὸν ἥλιον. Εἰς τόσον ὕψος ἀναβαίνουν τὰ ὕδατα, ὥστε ἀκάτια περνοῦν ἐπάνωθεν τῶν ἀγρῶν καὶ μεταξὺ τῶν δένδρων κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν. Ἀπὸ κώμην εἰς κώμην ὑπάρχουν κατεσκευασμέναι ὑψωμέναι ὁδοί. Τὸν καιρὸν τοῦτον τοῦ ἐνιαυτοῦ ἡ Αἴγυπτος ἀναπαύεται, καὶ ἡ διψασμένη γῆ πληροῦται ἀπὸ ὕδωρ.

Ὡς τὰ ὕδατα ἀρχίσουν νὰ πίπτωσιν, οἱ γεωργοί, χωρὶς ν' ἀροτρεύσωσι, σπείρουν τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς ἰλύος ἢ λάσπης. Ἐπειδὴ δὲ τὰ νερὰ ἀποσύρονται καὶ ξηραίνονται βαθμηδὸν, ἕπεται ὅτι τὰ σπαρτὰ ὡριμάζουν εἰς τὰ πέρατα τῆς Αἰγύπτου κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, ὁπόταν σπείρεται ὁ σπόρος ἐπανω εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ. Τωόντι, εἰς τὴν χώραν ταύτην ἐμπορεῖς νὰ ἴδῃς συγχρόνως τὸν σπορέα διασκορπίζοντα τὸν σπόρον αὐτοῦ, τὸν ἀγρὸν σκεπασμένον ἀπὸ χλωρὰ γεννήματα, καὶ τὸν θεριστὴν συνάγοντα τοὺς μεστωμένους στάχεις· ἢ, μ' ἄλλας λέξεις, ἐμπορεῖς νὰ ἴδῃς τὸ ἔαρ, τὸ θέρος, καὶ τὸ φθινόπωρον, ὅλα ταυτοχρόνως μειδιῶντα ἐνώπιόν σου.

Ὁ θερισμὸς τοῦ σίτου γίνεται τρεῖς ἢ τέσσαρας μῆνας μετὰ τὴν σποράν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Νεῖλος ἐξακολουθεῖ ἐννέα μῆνας εἰς τὴν κοίτην αὐτοῦ, χρειάζεται νὰ ποτίζωνται ἀκολούθως οἱ ἀγροὶ, ὥστε νὰ παράξωσι νέα προϊόντα· τοῦτο κατορθοῦται διὰ τροχῶν, οἵτινες, ἀναβιβάζοντες τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ ποταμοῦ, κενόνουν αὐτὸ εἰς σκάφας, ὅθεν διοχετεύεται ἀπὸ διώρυγας εἰς τοὺς ἀγρούς. Βλέπομεν λοιπὸν τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων τοῦ Μωϋσέως, ὅτι ἡ γῆ τῆς Αἰγύπτου ἐποτίζετο ὡς κῆπος λαχάνων. Ἐκτὸς δὲ τοῦ σίτου, παράγει ὀρύζιον, βαμβάκιον, λίνον, ἰνδικὸν, καὶ ἄλλα.

Δύο ἀξιόλογα θηρία εὑρίσκονται εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὁ Ἱπποπόταμος, καὶ ὁ Κροκόδειλος. Ὁ Ἱπποπόταμος ἦτο ποτὲ κοινότατος εἰς τὴν χώραν ταύτην, ἀλλὰ τώρα

σπανίως εὑρίσκεται ἐδῶθεν τῶν καταῤῥακτῶν τοῦ Νείλου. Τὸ παχύτατον αὐτοῦ δέρμα ἔχει τιμὴν μεγίστην. Λογίζεται ἁρμοδιώτατον πρὸς κατασκευὴν τῶν ἀσπίδων, τὰς ὁποίας κοινῶς μεταχειρίζονται οἱ Ἄραβες. Τὰ μικρότερα κομμάτια χρησιμεύουν δι' ἀσκοὺς, αἱ δὲ μένουσαι λωρίδες διὰ μαστιγας. Οἱ ὀδόντες αὐτοῦ, προσέτι, τιμῶνται μεγαλως, καθότι νεωστὶ ἀνεκαλύφθη ὅτι ἐξ αὐτῶν κατασκευαζονται ὀδόντες ἄριστοι κατὰ μίμησιν τῶν ἀνθρωπίνων. Ὅθεν καὶ μεγαλη ποσότης τῶν ὀδόντων τοῦ Ἱπποποτάμου στέλλεται κατ' ἔτος εἰς Λονδῖνον καὶ Παρισίους. (Ἴδε Ἀποθ. Τόμ. Β'. Σελ. 1—3.)

Τὸν κροκόδειλον μᾶς περιγράφει ὁ Ἡρόδοτος οὕτω· —‛ Τῶν κροκοδείλων ἡ φύσις εἶναι τοιαύτη. Τέσσαρας μῆνας εἰς τὴν καρδίαν τοῦ χειμῶνος δὲν τρώγει τίποτε· ὂν δὲ ζῶον τετράποδον, εἶναι χερσαῖον καὶ λιμναῖον· διότι γεννᾷ τὰ αὐγά του καὶ τὰ ἐκλεπίζει εἰς τὴν γῆν, καὶ τὸ περισσότερον μέρος τῆς ἡμέρας διατρίβει εἰς τὴν ξηράν, τὴν δὲ νύκτα ὅλην εἰς τὸν ποταμόν· διότι τὸ νερὸν εἶναι θερμότερον ἀπὸ τὴν αἰθρίαν καὶ τὴν δρόσον. Ἀπ' ὅλα δὲ τὰ θνητά, ὅσα ἡμεῖς γνωρίζομεν, αὐτὸ ἀπὸ μικρότατον κατὰ τὸ μέγεθος γίνεται μεγαλώτατον· διότι τὰ αὐγά, τὰ ὁποῖα γεννᾷ, δὲν εἶναι πολὺ μεγαλήτερα ἀπὸ τὰ τῶν χηνῶν, καὶ ὁ νεοσσός του γίνεται ἀναλογος μὲ τὸ αὐγόν· αὐξανόμενος δὲ γίνεται καὶ ἕως δεκαὲξ πήχεις, καὶ ἔτι μεγαλήτερος. Ἔχει δὲ ὀμματια μὲν χοίρου, ὀδόντια δὲ μεγαλα καὶ χαυλιόδοντας ἀναλόγους μὲ τὸ μέγεθός του. Μόνον δὲ τοῦτο τὸ θηρίον δὲν ἔχει γλῶσσαν ἐκ φύσεως, οὔτε κινεῖ τὸ κατωσάγωνον, ἀλλά, διαφέρον καὶ κατὰ τοῦτο, εἶναι τὸ μόνον θηρίον, τὸ ὁποῖον προσπελάζει τὴν ἄνω σιαγόνα εἰς τὴν κάτω. Ἔχει δὲ καὶ ὀνύχια δυνατὰ καὶ δέρμα λεπιδωτὸν, τὸ ὁποῖον ἐπάνω εἰς τὴν ῥάχιν εἶναι ἄῤῥηκτον. Μέσα εἰς τὸ νερὸν εἶναι τυφλὸν, καὶ ἔξω εἰς τὸ ὕπαιθρον ὀξυδερκέστατον. Ἐπειδὴ δὲ ζῇ εἰς τὸ νερὸν, ἔχει ἔσωθεν τὸ στόμα γεμάτον ἀπὸ βδέλλας· τὰ ἄλλα λοιπὸν ὅλα πτηνὰ καὶ θηρία τὸν ἀποφεύγουσιν· ὁ δὲ τροχῖλος, ὠφελῶν αὐτὸν, ἔχει εἰρήνην μαζῆ του· διότι, ὅταν ὁ κροκόδειλος ἀπὸ τὸ νερὸν ἐκβῇ εἰς τὴν γῆν καὶ χάσκῃ, (συνειθίζει δὲ νὰ κάμνῃ τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρὸς τὸν ζέφυρον ἄνεμον), τότε ὁ τροχῖλος, ἐμβαίνων εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καταπίνει τὰς βδέλλας, ὁ δὲ κροκόδειλος εὐαρεστεῖται ὠφελούμενος, καὶ δὲν βλάπτει καθόλου τὸν τροχῖλον.

‛ Εἴς τινας μὲν Αἰγυπτίους οἱ κροκόδειλοι εἶναι ἱεροὶ, εἴς τινας δὲ ὄχι, ἀλλὰ τοὺς μεταχειρίζονται ὡς πολεμίους. Οἱ δὲ κατοικοῦντες περὶ τὰς Θήβας καὶ οἱ περὶ τὴν λίμνην τοῦ Μοίριος τοὺς ἔχουσι πολλὰ ἱεροὺς, καὶ τρέφουσιν ἑκάτεροι ἀπὸ ἕνα κροκόδειλον μαθημένον νὰ ἦναι χειροήθης· βάλλοντες δὲ εἰς τὰ αὐτία των ἐνώτια χρυσᾶ καὶ λίθινα χυτά, εἰς δὲ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας περιδέματα, καὶ δίδοντές τους τροφὴν ἀπόταχτον καὶ θύματα, περιποιοῦνται αὐτοὺς πολλὰ καλὰ ἐνόσῳ ζῶσιν, ὅταν δὲ ψοφήσωσι, τοὺς ταριχεύουσι καὶ τοὺς θάπτουσιν εἰς ἱεροὺς τάφους. Οἱ δὲ κατοικοῦντες τὴν Ἐλεφαντίνην πόλιν καὶ τοὺς τρώγουσι· διότι δὲν τοὺς νομίζουσιν ἱεροὺς. Λέγονται δὲ ὄχι κροκόδειλοι, ἀλλὰ χάμψαι· κροκοδείλους δὲ οἱ Ἴωνες ὠνόμασαν αὐτοὺς παρομοιαζοντες τὸ σχῆμα των μὲ τὸ τῶν κροκοδείλων, τῶν γινομένων εἰς τὸν τόπον των μέσα εἰς τοὺς φρακτας.

‛ Τοὺς πιανουσι δὲ μὲ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους, ἐγὼ ὅμως γράφω ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος μὲ φαίνεται ἀξιώτατος διηγήσεως. Ἀφοῦ βαλῃ δόλωμα εἰς ἄγκιστρον πλάτην χοίρου, τὸ ῥίπτει εἰς τὸ μέσον τοῦ ποταμοῦ, αὐτὸς δὲ, ἔχων ἕνα ἄλλον μικρὸν χοῖρον εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ, τὸν κτυπᾷ· ἀκούσας λοιπὸν τὴν φωνὴν ὁ κροκόδειλος, τρέχει πρὸς αὐτὴν, ἔπειτα, ἀπαντήσας τὴν ῥάχιν, τὴν καταπίνει, ἔξωθεν δὲ τὸν ἕλκουσιν. Ὅταν δὲ ἐξελκυσθῇ εἰς τὴν γῆν, πρῶτον μὲν ὁ θηρευτὴς χρίει τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ μὲ λασπην· καὶ ἐὰν μὲν κάμῃ αὐτὸ, πολλὰ εὔκολα ἔπειτα τὸν ὑποτασσει· ἐὰν ὅμως δὲν τὸ καμῃ, μὲ κόπον.'

Φαίνεται ἀληθῶς παράδοξον, ὅτι ἔθνος πολιτισμένον, ὡς οἱ Αἰγύπτιοι, ἐλάτρευαν τὸ ζῶον τοῦτο ὡς θεόν. Ἀλλ' ὁ ἀπόστολος Παῦλος λύει τὴν ἀπορίαν μὲ τὰ ἐφεξῆς λόγια· ‛ Διότι, γνόντες τὸν Θεὸν, ουχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν, ἢ εὐχαρίστησαν· ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία· φασκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν· καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθαρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ πετεινῶν, καὶ τετραπόδων, καὶ ἑρπετῶν.' Ἡ ἀνθρωπίνη φιλοσοφία μόνη δὲν ἀρκεῖ ν' ἀπαλλαξῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν πλέον παχυλὴν εἰδωλολατρείαν, καὶ τὰ πλέον αἰσχρὰ ἐγκλήματα.

ΟΡΝΙΣ Ἰνδικὸς, ἀλέκτωρ, καὶ φασιανὸς, συνεκατοίκουν. Μετὰ καιρὸν, ἐσταλθη ἀλλαχοῦ ὁ Ἰνδικὸς ὄρνις· ὁ δὲ ἀλέκτωρ καὶ φασιανὸς ἐμαλωσαν· ὁ ἀλέκτωρ ἐνίκησεν, καὶ ὁ φασιανὸς ἔγινεν ἄφαντος. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὑπέστρεψε, συνωδευμένος μὲ τὸν Ἰνδικὸν ὄρνιν· οἱ δύο σύμμαχοι ἔπεσαν κατὰ τοῦ δυστυχοῦς ἀλέκτορος, καὶ τὸν ἐσκότωσαν.

ΠΕΡΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΞΥΣΜΟΥ.

ΠΟΛΛΑΚΙΣ θεραπεύεται ὁ παροξυσμὸς μεταξὺ τῶν κατωτέρων τῆς κοινωνίας κλάσεων δι' ἀποκρύφων ἰατρικῶν. Μ' ἔτυχε ποτὲ γραμματεὺς τις περίφημος διὰ τὴν θεραπείαν τοῦ παροξυσμοῦ· ἀλλὰ μολονότι ἰσχυρῶς τὸν παρεκάλεσα, δὲν ἠθέλησε νὰ μὲ φανερώσῃ τὸ μυστικόν. Ἐπιτυχαίνουν δὲ οἱ τοιαῦται, μόνον διότι ἐμπνέουν θάῤῥος καὶ πεποίθησιν. Εἰς τὸν βίον τοῦ Λόρδου Ἀρχιδικαστοῦ Χὸλτ ἱστορεῖται τὸ ἑξῆς περίεργον.

Κατὰ τὴν νεαρὰν αὐτοῦ ἡλικίαν εἶχεν ὁ κύριος Χὸλτ ὑπέρμετρον ζωηρότητα, ὥστε δυσκόλως ἠμπόρει νὰ χαλινωθῇ· ἔτυχε δὲ εἰς μίαν περίστασιν νὰ σταθῇ μὲ τινας συντρόφους του εἰς ξενοδοχεῖόν τι, ὅπου ἐμβῆκαν

εἰς τόσον χρέος, ὅσον δὲν ἠμπόρουν νὰ πληρώσωσιν. Εἰς τοιοῦτο δίλημμα ἐπρόσδραμαν εἰς τὸν Χόλτ, παρακαλοῦντες μὲ κανένα τρόπον νὰ ἐκβάλῃ αὐτοὺς ἀπὸ τὰ στενά. Ὁ Χόλτ παρετήρησε τὴν θυγατέρα τοῦ ξενοδόχου ὅτι ἐφαίνετο πολὺ ἀσθενὴς, ἐρωτήσας δὲ, ἔμαθεν ἀπὸ τὸν πατέρα της ὅτι εἶχε παροξυσμόν. Ἐσύναξε λοιπὸν διάφορα φυτὰ, καὶ ἀνεκάτωσεν αὐτὰ μὲ πολλὰς διατυπώσεις, ἔπειτα δὲ τὰ ἐτύλιξεν εἰς κομμάτιον μεμβράνης, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶχε χαράξειν γραμματα τινὰ καὶ σημεῖα. Ἡ πάλλα, τὴν ὁποίαν οὕτως ἡτοίμασεν, ἐκρεμάσθη περὶ τὸν τράχηλον τῆς νεάνιδος, καὶ ὁ παροξυσμὸς δὲν ἐπανῆλθε. Μετὰ ταῦτα ὁ καλός σου ἰατρὸς ἐζήτησε νὰ πληρώσῃ, ἀλλ' ὁ εὐγνώμων ξενοδόχος ἀπέβαλε πᾶσαν ὁποιανδήποτε ἀνταμοιβὴν, ὁ δὲ Χόλτ καὶ οἱ σύντροφοί του ἀνεχώρησαν.

Μετὰ πολλοὺς χρόνους, ἀφοῦ ἔγινε Λόρδος Ἀρχιδικαστὴς, ἐφέρθη ἔμπροσθεν αὐτοῦ γυνή τις κατηγορουμένη ὡς μάγισσα. Μόνην ἀπολογίαν ἔκαμεν ἡ δυστυχὴς, ὅτι τῆς εὑρίσκετο μία πάλλα, ἥτις πάντοτε ἐθεράπευε τὸν παροξυσμόν. Ὁ κριτὴς ἐπίασε τὴν πάλλαν, ἔλυσεν αὐτὴν, καὶ τὴν εὕρηκεν αὐτὴν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν εἶχε καμειν εἰς τὰς νεανικάς του ἡμέρας διὰ νὰ ἰατρεύσῃ τὸν παροξυσμὸν τῆς νέας, καὶ νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος του.

Ὁ Βαρόνος Dimsdale ἀναφέρει γέροντα σκυτοτόμον, ὅστις ἐφημίζετο ὡς ἰατρὸς ἄριστος τοῦ παροξυσμοῦ. Ὁ Βαρόνος ἠρώτησεν αὐτὸν τίνι τρόπῳ ἐπετύχαινεν, ἢ ποῖον ἰατρικὸν μετεχειρίζετο. "Ὦ!" εἶπεν ὁ σκυτοτόμος, 'ἄκουσε· ἰατρεύω προσποιούμενος ὅτι ἐμπορῶ νὰ ἰατρεύω. Ὁ κόσμος λέγει ὅτι δύναμαι νὰ ἰατρεύω τὸν παροξυσμόν· ὅταν δ' ἔρχωνται πρὸς ἐμὲ, λέγω ὅτι ἐμπορῶ νὰ τοὺς ἰατρεύσω, ἔπειτα ὑπάγω εἰς τὸν κῆπόν μου, καὶ τοὺς διορίζω νὰ περιμείνωσιν ἕως νὰ ἐπιστρέψω· κόπτω κλωναριόν τι ἀπὸ κανὲν δένδρον, κάμνω εἰς αὐτὸ ἐννέα χαράγματα, καὶ τὸ χώνω ἔπειτα εἰς τὸν κῆπον, λέγω δὲ εἰς τὸν ἀσθενῆ ὅτι μετ' αὐτοῦ χώνω τὸν παροξυσμόν. Ἐπειδὴ ὁ κόσμος μὲ στοχάζεται ὅτι ἔχω τοιαύτην δύναμιν, λαμβάνω καὶ ἐγὼ θάρρος· μὲ ταῦτα δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα γενικῶς ἐπιτυχαίνω, ὥστε ὁ παροξυσμὸς δὲν ἐπανέρχεται.'

Ἐλευθερία χωρὶς ὑπακοὴν εἶναι σύγχυσις· ὑπακοὴ δὲ χωρὶς ἐλευθερίαν εἶναι δουλεία.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ τῆς Ἀγγλίας εἶναι ἐμφατικῶς ἱστορία προόδου· ἱστορία μιᾶς ἀδιαλείπτου κινήσεως τοῦ ἀνθρωπίνου νοὸς, ἥτις ἐπέφερε μεταβολὴν ἀδιάλειπτον εἰς τὰ καθεστῶτα μεγάλης κοινωνίας. Τὴν κοινωνίαν αὐτὴν βλέπομεν καταρχὰς τῆς δωδεκάτης ἑκατονταετηρίδος εἰς κατάστασιν ἀθλιεστέραν καὶ παρ' ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκονται τώρα τὰ πλέον ἐξευτελισμένα τῆς Ἀνατολῆς ἔθνη. Βλέπομεν αὐτὴν ὑποκειμένην εἰς τὴν τυραννίαν ὀλίγων ξένων ὁπλοφόρων· βλέπομεν ἰσχυρὰν διάκρισιν μεταξὺ τῶν δύο ἐθνῶν, τὸν Νορμανὸν νικητὴν ἀποκεχωρισμένον τοῦ ἡττημένου Σάξονος· βλέπομεν τὸ μέγα σῶμα τοῦ πληθυσμοῦ εἰς κατάστασιν προσωπικῆς δουλείας· βλέπομεν δεισιδαιμονίαν τὴν σκληροτέραν καὶ χαμερπεστέραν δεσπόζουσαν ἀπεριορίστως τοὺς πλέον ὑψηλοὺς καὶ φιλανθρωπικοὺς νόας· βλέπομεν τὸ πλῆθος εἰς κτηνώδη ἄγνοιαν βεβυθισμένον, τοὺς δ' ὀλίγους σπουδαίους ἐνασχολουμένους εἰς τὴν ἀπόκτησιν γνώσεων τῶν πλέον οὐτιδανῶν. Εἰς τὸ διάστημα ἑπτὰ ἑκατονταετηρίδων τὸ ἄθλιον καὶ ἠχρειωμένον τοῦτο γένος κατεστάθη ὁ μεγαλήτερος καὶ πλέον πολιτισμένος λαὸς, τῶν ὅσους ὁ κόσμος ποτὲ ἴδεν,—ἐξήπλωσαν τὸ κράτος αὐτῶν εἰς πᾶν μέρος τῆς οἰκουμένης,—διεσκόρπισαν αὐτοκρατοριῶν σπέρματα ἐπάνω εἰς εὐμεγέθεις ἠπείρους, τῶν ὁποίων οἱ Στράβωνες καὶ οἱ Πτολεμαῖοι δὲν εἶχαν οὔτε ἀμυδρὰν ἰδέαν,—ἐδημιούργησαν θαλασσινὴν δύναμιν, ἡ ὁποία εἰς ἓν τεταρτημόριον τῆς ὥρας ἤθελε καταστρέψειν τὰ ναυτικὰ τῆς Τύρου, τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Καρχηδόνος, Βενετίας, καὶ Γενούας, συνενωμένα,—ἔφεραν τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην, τὰ τῆς μετατοπίσεως καὶ ἀνταποκρίσεως μέσα, πᾶσαν τέχνην μηχανικὴν, πᾶν χειροτέχνημα, πᾶν ὅ,τι συντείνει πρὸς εὐζωΐαν τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τελειότητα τὴν ὁποίαν οἱ πρόγονοι αὐτῶν ἤθελαν νομίσειν μαγικὴν,—ἐγέννησαν φιλολογίαν ἀφθονοῦσαν ἀπὸ συγγράμματα οὐχὶ κατώτερα τῶν εὐγενεστάτων ἀφ' ὅσα ἡ Ἑλλὰς μᾶς ἐκληροδότησεν,—ἐξεσκέπασαν τοὺς νόμους τῆς τῶν ἐπουρανίων σωμάτων κινήσεως,—ἐφιλοσόφησαν μὲ βαθύνοιαν ἐξαίσιον περὶ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἡμετέρου νοὸς,—ἐστάθησαν ὁμολογουμένως οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἰς τὸ στάδιον τῆς πολιτικῆς βελτιώσεως. Ἡ ἱστορία τῆς Ἀγγλίας εἶναι ἱστορία τῆς μεγάλης ταύτης μεταβολῆς εἰς τὴν ἠθικὴν, νοητικὴν, καὶ φυσικὴν κατάστασιν τῶν κατοίκων τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

ΤΟ ΚΑΠΝΟΧΟΡΤΟΝ.—ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΥΤΟΥ.

Τὸ καπνόχορτον, ἢ καπνὸς, ὡς κοινότερον καλεῖται, νομίζεται γενικῶς προϊὸν τῆς Ἀμερικῆς. Τὸ Εὐρωπαϊκὸν αὐτοῦ ὄνομα ταβάκκος κατά τινας μὲν παράγεται ἀπὸ τὴν εἰς Μεξικὸν ἐπαρχίαν Ταβάκον, ὅθεν πρῶτον ἐξαπεστάλη εἰς τὴν Ἱσπανίαν· κατ' ἄλλους δὲ ἀπ' ὀργανόν τι καλούμενον Ταβάκον, καὶ χρησιμεῦον εἰς τὴν Ἱσπανιόλαν διὰ νὰ καπνίζωσιν αὐτὸ τὸ φυτόν.

Ὁ Κόρτες, κατὰ τὸ 1519, ὅτε ἀπεστάλη ἐκ μέρους τῆς Ἱσπανικῆς αὐλῆς νὰ κατακτήσῃ τὸ Μεξικὸν, ἔπεμψε πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Ἱσπανίας δεῖγμα καπνοῦ· θέλουν δὲ ὅτι ὁ ἱππότης Ἄγγλος Sir Francis Drake περὶ τὸ 1560 εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν Ἀγγλίαν· μετ' ὀλίγα δ' ἔτη, ὁ Ἰωάννης Νικότιος, ὅθεν καὶ ὠνομάσθη βοτάνη Νικοτιανὴ, ἔφερεν αὐτὸ τὸ χόρτον εἰς τὴν Γαλλίαν· ἡ δὲ Ἰταλία χρεωστεῖ τὴν εἰς τὰ μέρη αὐτῆς πρώτην ἐμφάνισιν τοῦ καπνοχόρτου εἰς τὸν Καρδινάλιον Santa Croce.

Ἐπειδὴ παρετηρήθησαν ἴχνη παλαιᾶς συνηθείας τοῦ καπνίζειν ξηρὰ χόρτα, ἐνόμισαν τινὲς ὅτι ἐνδεχόμενον νὰ μετεχειρίζοντο τὸ καπνόχορτον εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ φυτὸν τοῦτο ἐφύλαξεν ὑπό τινας τροποποιήσεις τὄνομα τοῦ ταβάκκου εἰς πολλὰς τῶν Ἀσιατικῶν, ὡς καὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν διαλέκτων, καθίσταται σχεδὸν βεβαία ἡ κοινῶς παραδεδεγμένη γνώμη, ὅτι προῆλθεν ἀπ' αὐτὸν τὸν τόπον, καὶ ἐξ αὐτοῦ μόνου ἐπροχώρησεν εἰς πᾶν μέρος τῆς γῆς, ὅπου τὴν σήμερον γνωρίζεται.

Εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν ἡ πρόοδος τῆς χρήσεως τοῦ καπνοχόρτου δὲν ἔμεινεν ἀνεμπόδιστος. Ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ διεκηρύχθησαν ἐναντίαι της. Παπικὰ ἀναθέματα, καὶ βασιλικὰ διατάγματα, ἐξεδίδοντο μὲ τὰς αὐστηροτέρας ποινάς, μὴ ἐξαιρουμένου καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου. Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τῆς Ἐλισάβετ, τοῦ Ἰακώβου, καὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Καρόλου, ἡ χρῆσις καὶ εἰσαγωγὴ τοῦ καπνοχόρτου κατεστάθησαν ὑποκείμενα νομοθεσίας. Παρὰ τὴν βασιλικὴν αὐτοῦ ἐξουσίαν, ὁ ἐνάρετος καὶ ζηλωτὴς οὗτος βασιλεὺς Ἰάκωβος ἐδιεύθυνεν ὅλην τὴν βαρύτητα τῆς μαθήσεως καὶ λογικῆς αὐτοῦ ἐναντίον τῆς συνηθείας ταύτης, εἰς τὴν κατὰ τοῦ καπνοχόρτου περίφημον διατριβήν του. Ὀνομάζει αὐτὴν ἁμαρτωλὸν καὶ αἰσχρὰν ἐπιθυμίαν, κλάδον μέθης, διαφθορὰν προσώπων καὶ κτημάτων, ἀηδεστάτην εἰς τὸν ὀφθαλμόν, μισητὴν εἰς τὴν ῥῖνα, βλαβερὰν εἰς τὸν ἐγκέφαλον, ἐπικίνδυνον εἰς τοὺς πνεύμονας, καὶ τέλος δηλοποιεῖ, ὅτι ἡ μέλαινα καὶ δυσώδης ἀναθυμίασις αὐτοῦ ὁμοιάζει ὡς ἔγγιστα τὸν φρικώδη Στύγιον καπνὸν τῆς ἀπυθμένου ἀβύσσου.

Εἰς δὲ τὰς Ἀγγλικὰς ἀποικίας τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, κατέφυγαν εἰς τὴν νομοθεσίαν διὰ νὰ κανονίσωσι τὴν χρῆσιν τούτου τοῦ χόρτου, ἀφοῦ ἔγινε τόσον πολύτιμον, ὥστε μ' ἑκατὸν εἴκοσι λίτρας ἐκλεκτοῦ καπνοχόρτου ἠδύνατο γεωργὸς τῆς Βιργινίας ν' ἀγοράσῃ ὡραίαν καὶ ἀκμαίαν γυναῖκα, νεωστὶ ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν εἰσαχθεῖσαν. Εἰς μίαν δὲ τῶν ἐπαρχιακῶν διοικήσεων τῆς Νέας Ἀγγλίας* ἐψηφίσθη νόμος ἀπαγορεύων τὴν χρῆσιν τοῦ καπνοχόρτου εἰς ἅπαντας ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀπὸ εἰκοσιενὸς ἔτους καὶ κάτω, ὡς καὶ εἰς ἄλλους ἀκόμη ἀσυνειθίστους,—ἐκτὸς ἐὰν τις ἤθελε φέρειν ἀπὸ ἔμπειρον ἰατρὸν ἀπόδειξιν ἔγγραφον, ὅτι τὸν ὠφελοῦσε, καὶ πρὸς τούτοις ὅτι ἔλαβεν ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἄδειαν ἀπὸ τὸ νομοθετικὸν σῶμα.

Ἀλλὰ τὸ καπνόχορτον ἐνίκησεν ὅλας τὰς δυνάμεις, ὅσαι ἀντιπαρετάχθησαν εἰς αὐτό. Περιφρονοῦν τὰς διαταγὰς πανεπιστημίων καὶ πόλεων, τοὺς νόμους ἀποικιῶν, καὶ τὰς ἀπειλὰς βασιλέων καὶ Παπῶν, περιεκύκλωσεν ἤδη τὴν γῆν, καὶ κατακρατεῖ ὑπὸ δουλείαν μεγαλήτερον ἀριθμὸν ἀνθρωπίνων νοῶν, παρὰ κἀνὲν ἄλλο φυτὸν ὁποιονδήποτε.

---

* Νέα Ἀγγλία ὀνομάζονται αἱ ἓξ βορειότεραι τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

Ἀποτελέσματα.

Περὶ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1833 βοηθούμενος παρά τινων, τοὺς ὁποίους ἐδίδασκα τὴν ἰατρικήν,—λέγει ἰατρὸς Ἀγγλαμερικανός,—κ' ἐνώπιον κάποτε ἄλλων ὑποκειμένων, ἔκαμα πειράματά τινα εἰς κάτους καὶ εἰς ἄλλα ζῶα διὰ τοῦ ἀπεσταλαγμένου ἐλαίου τοῦ καπνοχόρτου.

ΠΕΙΡΑΜΑ Α'. Μὲ μικρὰν ῥανίδα ἐλαίου ἔτριψα τὴν γλῶσσαν γαλῆς· ἀμέσως ἐφώναξεν ὀδυνηρῶς, καὶ ἤρχισε ν' ἀφρίζῃ τὸ στόμα της. Εἰς ἓν λεπτὸν αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν ἐπλατύνθησαν, καὶ ἡ πνοὴ ἔγινεν ἀγωνιστική. Εἰς 2½ λεπτά, ἔμετος καὶ κλονισμός· εἰς 4 λεπτά, ἐκκενώσεις· κραυγαὶ ἀκολουθοῦν, ἡ δὲ φωνὴ παρὰ φύσιν βραχνή· εἰς 5 λεπτά, ἀλλεπάλληλοι ἀγῶνες πρὸς ἔμεσιν· εἰς 7 λεπτά, ἡ πνοὴ ὁπωσοῦν ἐβελτιώθη.

Ἐτρίφθη ἔπειτα ἡ γλῶσσά της μὲ μεγάλην ῥανίδα, καὶ ἀμέσως ἐκλείσθησαν οἱ ὀφθαλμοί, ἔπαυσαν αἱ κραυγαί, καὶ ἡ πνοὴ ἔγινε σπασμώδης καὶ πνιγηρά. Εἰς ἓν λεπτὸν τὰ ὠτία ἔλαβαν ὁρμητικὴν καὶ σπασμώδη κίνησιν· εὐθὺς δ' ἔπειτα σπασμοὶ βίαιοι καὶ κλονήσεις ἐκυρίευσαν ὅλον τὸ σῶμα καὶ τὰ μέλη. Εἰς 3¼ λεπτὰ τὸ ζῶον ἔπεσε πλαγίως ἀναίσθητον καὶ ἄπνουν, οἱ δὲ παλμοὶ τῆς καρδίας εἶχαν παύσειν.

Μικροὶ τιναγμοὶ τῶν ἐθελουσίων μυώνων, μάλιστα δὲ τῶν εἰς τὰ μέλη, διήρκουν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον 19 λεπτὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ζώου. Οἱ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς μυῶνες ἔτρεμαν σφοδρότερον καὶ περισσοτέραν ὥραν παρ' οἱ τῆς ἀριστερᾶς.

Ἡμίσειαν ὥραν μετὰ τὴν τελευτὴν ἀνετμήθη τὸ σῶμα τοῦ ζώου· ὁ στόμαχος καὶ τὰ ἐντόσθια εὑρέθησαν συνεσταλμένα καὶ στερεά, ὡς ἀπὸ βίαιον καὶ διαμένοντα σπασμὸν τοῦ μυώδους χιτῶνος. Οἱ πνεύμονες ἦσαν κενοὶ καὶ συμπεπτωκότες. Ἡ τῆς καρδίας ἀριστερὰ πλευρὰ καὶ ἡ ἀορτὴ μὲ τοὺς μεγάλους αὐτῆς κλάδους ἦσαν φορτωμέναι μαύρου αἵματος. Ἡ δεξιὰ πλευρὰ τῆς καρδίας καὶ αἱ δύο αὐτῆς κοιλότητες περιεῖχαν ὀλίγον τι αἷμα, ἀλλὰ δὲν ἦσαν διατεταμέναι. Ἡ πνευμονικὴ ἀρτηρία περιεῖχε μικρὰν μόνον αἵματος ποσότητα· παντοῦ δὲ ἦτο ῥευστὸν τὸ αἷμα.

ΠΕΙΡΑΜΑ Β'.—Εἰς τὸ ἄκρον τῆς ῥινὸς μικροῦ ποντικοῦ ἔγινε κέντημα διὰ χειρουργικῆς βελόνης, ἀλειμμένης μὲ ὀλίγον τι τοῦ καπνοχόρτου ἐλαίου. Τὸ ζῶον ἐταράχθη σφοδρῶς, καὶ μετὰ ἓξ λεπτὰ ἐψόφησε.

ΠΕΙΡΑΜΑ Γ'. Μὲ δύο ῥανίδας τοῦ αὐτοῦ ἐλαίου ἐτρίφθη ἡ γλῶσσα ἐρυθροῦ σκιούρου. Παρευθὺς εταράχθη βιαίως εἰς ὅλα τὰ μέλη καὶ εἰς τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ἓν λεπτὸν ἔπεσε νεκρὸν καὶ ἀκίνητον.

ΠΕΙΡΑΜΑ Δ'. Εἰς τὴν γλῶσσαν σκύλου, μετρίου μεγέθους, ἐβάλθησαν πέντε ῥανίδες ἐλαίου τοῦ καπνοχόρτου. Εἰς 45 δεύτερα ἔπεσε πλαγίως, ἐσηκώθη, ἐναυτίασε, καὶ πάλιν ἔπεσεν. Εἰς ἓν λεπτὸν ἔγινε κοπώδης ἡ ἀναπνοή, αἱ δὲ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν ἐμ-

γαλύνθησαν. Εἰς δύο λεπτὰ, ἡ πνοὴ κατήντησε βραδεῖα καὶ ἀσθενής. Εἰς τρία λεπτὰ, ἐσμικρύνθησαν μὲν αἱ κόραι, ἀλλὰ μετεβάλλοντο ἀδιακόπως. Μετὰ ἐννέα λεπτὰ, κενώσεις τροφῆς· τὰ συμπτώματα ἠλαττώθησαν, καὶ τὸ ζῶον ἐδοκίμασε νὰ περιπατήσῃ. Μετὰ 10 λεπτὰ ἐβάλθησαν ἐπὶ τῆς γλώσσης του δύο ῥανίδες ἐλαίου. Ἀμέσως ἡ πνοή του ἔγινεν ἀγωνιστική, αἱ γνάθοι ἐφούσκωσαν, αἱ δὲ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν ὑπερεπλατύνθησαν. Εἰς 12 λεπτὰ αἱ κόραι ἔγιναν φυσικώτεραι· ὀλίγος ἀφρὸς εἰς τὸ στόμα· τὸ ζῶον ἀκόμη ἔκειτο πλάγια· τώρα ἐβάλθη ῥανὶς ἐλαίου εἰς ἕκαστον μυκτῆρά του. Ἡ ἀγωνία τῆς πνοῆς ηὔξησεν, αἱ γνάθοι ἐκλείσθησαν. Ἐντὸς 22 λεπτῶν δὲν ἔγινε μεταβολὴ ουδεμία· ἠνοίξαμεν τὰς σιαγόνας του, καὶ τοῦ ἐτρίψαμεν μὲ πέντε ῥανίδας ἐλαίου τὴν γλῶσσαν. Εἰς ἓν λεπτὸν αἱ κόραι ἐπλατύνθησαν ὑπερβολικὰ, μὲ σφοδροὺς σπασμούς· εἰς ἓν ἥμισυ, δοκιμάσας νὰ περιπατήσῃ, ἔπεσεν. Εἰς τρία λεπτὰ οἱ ὀφθαλμοὶ ἀνεστράφησαν, οἱ δὲ σπασμοὶ ἐξηκολούθουν. Εἰς ἑπτὰ λεπτὰ ἐφάνη ἐπὶ τοῦ στόματος ὀλίγος ἀφρός. Μετὰ 40 λεπτὰ αἱ ἐμπνεύσεις δὲν ἦσαν τόσον βαθεῖαι, οἱ σπασμοὶ δὲν εἶχαν μετριάσειν, ἡ δύναμις ἤδη ἐξέλειπεν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης κατέκειτο ὑπὲρ τὴν ἡμίσειαν ὥραν εἰς τὴν αυτὴν σχεδὸν κατάστασιν· ἡ δύναμις βαθμηδὸν ἠλαττοῦτο, καὶ, ἐπειδὴ δὲν ἦτον ἐλπὶς νὰ ἀναλάβῃ, ἐθανατώσαμεν αὐτόν.

Πιθανὸν,—ἐξακολουθεῖ ὁ αὐτὸς ἰατρὸς,—νὰ μὲ κατηγορήσωσιν ὡς ἀπάνθρωπον διὰ πειράματα, ἐπάνω εἰς ἀβοήθητα μάλιστα ζῶα, γενόμενα μὲ δηλητήριον τόσον ὀδυνηρῶς καὶ ὀλεθρίως ἐνεργοῦν, ὡς τὸ ἔλαιον τοῦ καπνοχόρτου· καὶ τωόντι ὁμολογῶ τὸ δίκαιον τῆς κατηγορίας, ἐὰν αὐτὰ τὰ πειράματα ἐγίνοντο χάριν περιεργείας ἁπλῆς, χωρὶς σκοποῦ καὶ εὐλόγου ἐλπίδος νὰ κατασταθῶσι χρήσιμα εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ νὰ παρακινήσωσι τοὐλαχιστον ὀλίγους ν' ἀπέχωσιν ἀπὸ τὴν ῥυπαρὰν ταύτην καὶ βλαπτικὴν συνήθειαν. Ὀλίγοι βέβαια ἤθελαν ἰδεῖν ἑκουσίως ὑπὲρ τὸ ἐν τοιούτου εἴδους πείραμα, ἐὰν δὲν ἤλπιζαν ὄφελός τι.

Ἕπεται ἡ συνέχεια.

ΠΕΡΙ ΕΟΡΤΩΝ.

ΣΤΕΡΕΥΕΤΑΙ ἀκόμη ὁ πολίτης τοὺς καρποὺς τῶν ἰδίων κόπων, ὅταν ἀναγκάζεται νὰ ἑορτάζῃ συχνά. Αἱ ἑορταὶ ἔγιναν εἰς ἀνάπαυσιν τῶν κόπων, ἀνάπαυσιν ἀναγκαίαν εἰς τὸν κοπιάζοντα, διὰ νὰ μὴν ἐξαντλήσῃ τὰς σωματικάς του δυνάμεις. Ἀλλ' εἶναι ὄχι μόνον ἄδικον, ἀλλὰ καὶ γελοῖον, νὰ τὸν ἀναγκάζῃς νὰ ἀναπαύεται, ὅταν αὐτὸς δὲν αἰσθάνεται χρείαν ἀναπαύσεως. Ἐὰν τὸ, Οὐ σχολὴ δούλοις, ἔγινε παροιμία τῶν τυράννων, δὲν εἶν' ὀλιγώτερον τυραννικὸν νὰ βιάζεται ὁ πολίτης νὰ σχολάζῃ, ὅταν εἰς αὐτὸν συμφέρῃ νὰ ἀσχολῆται. Τοιαύτη βία ὄχι μόνον δεσμεύει ἀνόμως τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου, ὄχι μόνον στερεύει καὶ αὐτὸν καὶ ὅλην τὴν πολιτείαν ἀπὸ τὰ κέρδη τῆς ἐργασίας του, ἀλλὰ καὶ τὸν παρακινεῖ εἰς πράξεις κακὰς, μὴ δυνάμενον νὰ ἀσχολῆται εἰς τὰ καλά. Τὰ καπηλεῖα καὶ τὰ πορνοστάσια τὰς ἑορτὰς μάλιστα γεμίζονται.

Στερεύεται ἀκόμη ὁ πολίτης τοὺς καρποὺς τῶν κόπων του, ὅταν οἱ ἄρχοντες τῆς πολιτείας συγχωρῶσι δημοσίως τὰ παικτήρια, τὰ ληκτήρια, καὶ ὅλα ὅσα ἡ Πολιτική, χωρισμένη ἀπὸ τὴν Ἠθικὴν, ἐπενόησε, διὰ νὰ αὐξάνῃ τοὺς φόρους, τῶν ὁποίων ἡ ὑπερβολὴ προσδεύει πάντοτε, ἢ συνοδεύει τὴν φθορὰν τῶν ἠθῶν.—ΚΟΡΑΗΣ.

ΜΑΝΘΑΝΟΜΕΝ ἀπὸ τὸ Πεκῖνον, ὅπου ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Μεγάλου Πέτρου ὑπῆρξαν ἱεραπόστολοι τῆς Γραικορωσσικῆς ἐκκλησίας, ὅτι ὑπὲρ τὰς 300,000 Σινῶν ἐνηγκαλίσθησαν τὴν Χριστιανικὴν πίστιν· ἐφαίνετο δὲ ὅτι πᾶς διωγμὸς τῶν Χριστιανῶν ἔμελλε νὰ παύσῃ ἐντὸς ὀλίγου. Λέγεται ὅτι καὶ ὁ ἴδιος αὐτοκράτωρ, ἐξετάσας τὸν Χριστιανισμὸν, ὑπολήπτεται αὐτὸν, ἂν καὶ καταρχὰς τῆς βασιλείας του πολλάκις ἐχύνετο αἷμα Χριστιανικόν. Οἱ κατὰ Χριστιανῶν αυστηροὶ νόμοι ὑπάρχουν τώρα μόνον ἐπὶ χαρτίου, ἡ δ' ἐκτέλεσις αυτῶν ἐπιτρέπεται εἰς Μανδαρίνους εὐνοϊκοὺς πρὸς τὸν Χριστιανισμόν. Ὁ νόμος τοῦ 1836, μολονότι κατὰ τὸ γράμμα ἐφηρμόζετο εἰς ὅλους ἐξίσου τοὺς Χριστιανοὺς, ἀπέβλεπεν ὅμως τοὺς Ἄγγλους μόνους, τῶν ὁποίων οἱ Σῖναι ἤρχισαν νὰ φοβῶνται τὴν πολιτικὴν δύναμιν.

ΕΙΣ συνεδρίασιν τῆς Παρισινῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἠθικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν ἀνεγνώσθη κοινοποίησις περὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ῥωσσίας, ἐκ τῆς ὁποίας φαίνεται ὅτι ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ῥωσσίας ἀναβαίνουν εἰς 61,000,000, ἐκτὸς τῶν τῆς ξηρᾶς καὶ θαλάσσης στρατευμάτων, καὶ τῶν Καυκασίων ἐπαρχιῶν. Ὁ δὲ πληθυσμὸς τῆς Ῥωσσικῆς Πολωνίας εἶναι 4,200,000.

ΚΑΤΑ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν, τὴν γενομένην πρὸς τὰ τέλη τοῦ 1837, ὅλος ὁ πληθυσμὸς τῆς Προυσσίας ἀνέβαινεν εἰς 14,098,125 ψυχάς. Ἐκ τούτων ἦσαν Διαμαρτυρόμενοι 8,604,748, Λατῖνοι 5,294,003, Ἰουδαῖοι 183,578, οἱ δὲ λοιποὶ, Γραικοὶ, κτλ.

ΝΕΑ ἤπειρος ἀνεκαλύφθη πρὸς νότον τῆς Μεσημβρινῆς Σχετλανδίας ἀπὸ τὰ Γαλλικὰ πλοῖα τὰ διευθυνόμενα παρὰ τοῦ κυρίου d' Urville· μ' ὅλον δὲ τὸ ἐκ τοῦ πάγου ἐμπόδιον ἐξετάσθησαν καὶ τεσσαράκοντα λεῦγαι αὐτῆς.

ΔΙΑ τὸν ὀβελίσκον, τὸν ὁποῖον εἰς τὸ 1833 μετεκόμισεν ἡ Γαλλικὴ κυβέρνησις ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῶν Αἰγυπτιακῶν Θηβῶν εἰς τοὺς Παρισίους, ἐδαπάνησεν 1,700,000 φράγκα.

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΜΑΙΟΣ, 1839.] [ΑΡΙΘ. 29.

Ο ΑΛΑΛΟΣ ΠΑΙΣ.

Εἷς τῶν νυκτερινῶν φυλάκων τῆς πόλεως τῶν Παρισίων, κάμνων τὸν γῦρον αὐτοῦ μίαν χειμερινὴν ἑσπέραν, εὑρῆκε τέκνον μὲ τὰ πλέον ῥακώδη ἐνδύματα στέκον εἰς μίαν κόγχην τῆς ὁδοῦ, καὶ προφέρον σιγανούς τινας μυγμοὺς, ἐνῷ τὰ δάκρυα ἔτρεχαν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ τὸ ἀσκεπὲς σῶμά του ἔτρεμεν ἀπὸ τῆς νυκτὸς τὸ δριμὺ ψύχος. Ἠρώτησεν αὐτὸ, 'Ποῦ εἶναι ἡ μήτηρ σου—ποῦ εἶναι ἡ κατοικία σου;' ἐπρότεινε πολλάκις τὴν ἰδίαν ἐρώτησιν, ἀλλὰ μόνην ἀπόκρισιν ἐλάμβανε τοὺς αὐτοὺς ἀνάρθρους ἤχους. Ἐπίασε, τέλος, τὸ παιδίον, καὶ ἤρχισε νὰ τὸ τινάζῃ ὀλίγον δυνατὰ, στοχαζόμενος τὴν σιωπὴν αὐτοῦ θυμοῦ ἢ πείσματος ἀποτέλεσμα. Εἰς τὸ μεταξὺ τοῦτο, γηραλέος, πλησιάσας, ἠκροάσθη τὰς ἐπανειλημμένας τοῦ φύλακος ἐρωτήσεις. Τὸ παιδίον ἐξηκολούθει ἔτι ἄφωνον, καὶ ὁ φύλαξ ἔμελλε πλέον νὰ τὸ ἐπάρῃ εἰς τὴν φυλακήν· τότε ὁ γέρων, 'Στάσου ὀλίγον,' εἶπε· 'δός με τὸν λύχνον.' Λαβὼν αὐτὸν, ἔρριψεν ὅλον τὸ φῶς ἐπάνω εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ τέκνου, καὶ μὲ ἱλαρὸν τόνον ἐπανέλαβε τὰς ἤδη γενομένας ἐρωτήσεις. Μετὰ δὲ προσεκτικὴν παρατήρησιν, στραφεὶς πρὸς τὸν φύλακα, 'Τὸ τέκνον,' εἶπεν, 'εἶναι κωφὸν καὶ ἄλαλον.'

Ὁ τοῦτο δηλοποιήσας, ὁ καὶ ἀξιώτατος ἐκ πολυχρονίου σπουδῆς καὶ πείρας νὰ προφέρῃ τοιαύτην ἀπόφασιν, ἄλλος δὲν ἦτο παρ' ὁ Ἀββᾶς Δελεπαῖος, (Abbé de l' Epee), ἀνὴρ ἐξίσου διὰ πνεῦμα καὶ φιλανθρωπίαν ἐπίσημος. Ὁ ἱερωμένος οὗτος, νέος ὢν ἀκόμη τὴν ἡλικίαν, ἐπληροφορήθη ὅτι οἱ κωφοὶ καὶ ἄλαλοι ἐπιδέχονται διδασκαλίαν ἕως εἰς ἕνα βαθμὸν—πρᾶγμα πάντη ἀδύνατον ἀρχήτερα λογιζόμενον·—ὅθεν καὶ κατέβαλε πᾶσαν αὐτοῦ δύναμιν εἰς κατόρθωσιν τοῦ σκοποῦ τούτου· ἐπέτυχε δ' ἄριστα, καὶ τὄνομά του κατετάχθη μεταξὺ τῶν εὐεργετῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Μεγάλη τῷόντι καλοτυχία τοῦ πτωχοῦ τέκνου, ὅτι ὁ Ἀββᾶς ἐπέρασεν ἐκεῖθεν τὴν στιγμὴν τῆς κρατήσεώς του κατὰ τὴν προειρημένην ἑσπέραν. Ὁ φύλαξ εὐκόλως παρέδωκε τὸν παῖδα εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀββᾶ, ὅστις ἐζήτησεν αὐτὸν, ὑποσχεθεὶς νὰ κάμῃ τὴν ἀνήκουσαν ἔρευναν διὰ τοὺς γονεῖς του, καὶ νὰ παραδώσῃ τὸν δυστυχῆ, ἐὰν ποτε ἤθελαν φανῆν νὰ τὸν ζητήσωσι.

Μετ' ὀλίγον ὅμως ἀφοῦ ὁ Δελεπαῖος ἐπῆρε τὸ τέκνον εἰς τὴν οἰκίαν, ἐβεβαιώθη ὅτι κανεῖς δὲν ἤθελε ποτὲ τοῦ τὸ ζητήσειν. Δὲν ἤργησε νὰ καταλάβῃ, ὅτι τὰ φυσικὰ τοῦ παιδὸς ἐλαττώματα εἶχαν καμειν αὐτὸν δόλου καὶ προδοσίας θῦμα. Πολλαὶ περιστάσεις ἔφεραν τὸν Ἀββᾶν εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο. Παρετηροῦσε τὸν ἄθλιον, πρὶν τοῦ ἐκβαλωσι τὰ ῥάκη, ὅτι ἔβλεπεν αὐτὰ μὲ ἔκπληξιν καὶ ἀηδίαν· ἐφαίνετο δὲ πολὺ εὐχάριστος καὶ εὐγνώμων, ὅτε τοῦ ἐβάλθησαν καλήτερα φορέματα. Περιπλέον, τὸ δέρμα τοῦ νέου Ἀρμάνδου (οὕτως ὠνόμασε τὸ τέκνον ὁ καινὸς αὐτοῦ προστάτης) ἦτο λευκὸν ὡς χιὼν, ἀφοῦ ἐξεπλύθησαν αἱ ἀκαθαρσίαι, μὲ τὰς ὁποίας ἐφαίνετο ἐπίτηδες ἠλειμμένον. Τὸ βλέμμα καὶ ὁ τρόπος του ἦσαν ἔξυπνα καὶ εὐγενῆ, ὥστε ἀκόμη περισσότερον ἐπεβεβαίοναν τὴν ἰδέαν τοῦ Ἀββᾶ, ὅτι χαμερπής τις ἰδιοτέλεια εἶχε προξενήσειν τὴν ἔκθεσιν τοῦ παιδός. Στρώσας δὲ καὶ ποικίλα φαγητὰ ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἀνεκάλυψε παρευθὺς, ὅτι ὁ Ἄρμανδος ἦτο συνειθισμένος μόνον εἰς τὴν τροφὴν, ἥτις δίδεται εἰς τῶν ὑψηλοτέρων καὶ πλουσιωτέρων οἰκογενειῶν τὰ τέκνα.

Μ' ὅλας τὰς ἐρεύνας τοῦ καλοῦ Δελεπαίου, καὶ μ' ὅλας τὰς ἀγγελίας, ὅσας κατεχώρισεν εἰς τὰς δημοσίους ἐφημερίδας, τὸ παραμικρὸν δὲν εὐτύχησε νὰ μάθῃ περὶ τῆς τοῦ Ἀρμάνδου ἱστορίας. Ἐν τῷ μεταξὺ, ὁ παῖς ἐφείλκυε καθημέραν τὴν ἀγάπην τοῦ εὐεργέτου του. Ὁ οἶκος τοῦ Ἀββᾶ πρὸ πολλοῦ ἐχρησίμευεν ὡς σχολεῖον, ἢ ἄσυλον, διὰ τοὺς ὁμοιοπαθεῖς τοῦ Ἀρμάνδου· ἀλλ' οὐδεὶς κωφὸς καὶ ἄλαλος εἶχε ποτὲ προοδεύσειν τόσον ταχέως, ὅσον αὐτὸς, ὡς πρὸς τὴν μάθησιν τῶν ἀντὶ ὁμιλίας καὶ ἀκοῆς σημείων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ διδασκάλου εἶχεν ἐφεύρειν. Μετ' ὀλίγα ἔτη ὁ Ἄρμανδος ἠμπόρει οὕτω εὐκόλως νὰ συνεννοῆται μὲ τὸν Ἀββᾶν, ὡς καὶ ἂν δὲν τοῦ ἔλειπε τὸ χάρισμα τῆς ὁμιλίας. Ἀφοῦ τὸ μέγα τοῦτο κατωρθώθη, ἀσμένως ἐπροίκιζεν ὁ Ἀββᾶς τὸ ἐξανοιγόμενον τοῦ μειρακίου πνεῦμα μ' ὅλα τὰ πλούτη τῆς παιδείας καὶ τῶν γνώσεων. Ὅσον δ' ἀνεπτύσσετο ἡ διάνοιά του, τόσον προσεκτικώτερα ἐζήτει ὁ Ἀββᾶς κάμμίαν ἀμυδρὰν τῆς βρεφικῆς ἡλικίας ἀνάμνησιν, ἥτις νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς ἐξήγησιν τοῦ τῆς ἐκθέσεως μυστηρίου. Ἐρωτώμενος ὁ νεανίσκος, ἄλλο δὲν ἐνθυμεῖτο, εἰμὴ ὅτι ἐπέρασε πολὺν δρόμον, πρὶν ἐμβῇ εἰς τοὺς Παρισίους. Ἀλλ' ἐνθυμήσεις νηπιακαὶ ὑπῆρχαν εἰς τὸ πνεῦμά του, μολονότι κεκοιμισμέναι, ἀπῄτουν δὲ μόνον φιλικὰς περιστάσεις διὰ νὰ ἐξεγερθῶσι. Εἰς ἕνα τῶν πολλῶν

περιπάτων, τοὺς ὁποίους ἔκαμνεν ὁ Ἀββᾶς μετὰ τοῦ ἀλάλου μαθητοῦ, ἔτυχε νὰ περάσωσιν ἀπὸ τὰ δικαστήρια, ἐνῷ εἷς τῶν δικαστῶν ἐξήρχετο τῆς ἁμάξης του. Ὁ Ἄρμανδος ἀνεπήδησεν εὐθὺς ἀπὸ τὴν ἔκπληξιν, καὶ εἰδοποίησε τὸν διδάσκαλον, ὅτι ἀνήρ τις, ἰκτίδα (κακοῦμι) καὶ πορφύραν ἐνδεδυμένος ὡς ὁ κριτής, ἐσυνείθιζε πρὸ πολλοῦ νὰ κρατῇ αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ νὰ καταβρέχῃ τὸ πρόσωπόν του μὲ φιλήματα καὶ μὲ δάκρυα. Ἰσχυρὰν ἐντύπωσιν ἔκαμεν εἰς τὸν Ἀββᾶν ἡ ἀνάμνησις αὕτη. Εἴκασεν ὅτι ὁ Ἄρμανδος πρέπει νὰ ἦτον υἱὸς δικαστοῦ τινὸς, καὶ ὅτι ὁ δικαστὴς ἀπὸ τὴν ἐνδυμασίαν του πρέπει νὰ ἐκατοίκει εἰς πόλιν πρωτεύουσαν, ὅπου συνεκροτοῦντο ἀνώτερα δικαστήρια. Ἀπὸ δὲ τὰ δάκρυα, ὡς καὶ τὰ φιλήματα, ἐσυμπέρανεν ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ παιδὸς ἦτο προαποθαμμένη.

Καὶ ἄλλαι περιστάσεις συνέτρεξαν ἀκολούθως εἰς ἐνίσχυσιν τῆς τοῦ Ἀββᾶ ἐλπίδος, ὅτι κἀνένα καιρὸν ἤθελεν ἐμπαρέσειν νὰ λάβῃ τὸ δίκαιόν του ὁ νεανίσκος· ἐπειδὴ, ὅτι ὁ ἄθλιος εἶχεν ἀδικηθῆν, ὁ καλὸς ἱερεὺς ἦτον ὑπερβέβαιος. Τὰς ὁδοὺς ποτὲ διαβαίνων ὁ Ἄρμανδος, ἔμεινε τὰ μέγιστα τεταραγμένος εἰς τὴν θέαν ἐπικηδείου τινὸς πομπῆς· ἐγνωστοποίησε δὲ εἰς τὸν Ἀββᾶν, ὅτι καὶ αὐτὸς συνώδευσε ποτὲ ὁμοίαν πολυπληθῆ πομπὴν, μαῦρα ἐνδεδυμένος, καὶ ὅτι ἔκτοτε δὲν ἴδε ποτὲ πλέον τὸν ἄνθρωπον μὲ τὰ πορφυρᾶ ἐνδύματα. ‘Ταλαίπωρον!’ ἐσυλλογίσθη ὁ Ἀββᾶς, ‘εἶσαι λοιπὸν ὀρφανὸν, καὶ χαμερπής τις συγγενὴς, ἀπὸ τὰ φυσικά σου ἐλαττώματα ὠφελούμενος, ἥρπασε τὴν κληρονομίαν σου!’ Περιδιαβάζων ἄλλοτε μὲ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ εἰς τὴν νότιον πλευρὰν τῶν Παρισίων, ἐστάθη ἐξαφνα, καὶ προσεκτικῶς ἐκύτταζε τὴν πύλην. Εἶπε δὲ εἰς τὸν Ἀββᾶν, ὅτι ἀπὸ τὴν πύλην ταύτην εἰσῆλθε πρῶτον εἰς τοὺς Παρισίους, καὶ ὅτι ἐνθυμεῖτο νὰ ἐσταθῇ αὐτοῦ μέσα εἰς μίαν ἅμαξαν, ἑωσοῦ ἐξετάσθησαν τὰ πράγματά των. Τοῦ ἦλθε περιπλέον εἰς τὴν μνήμην, ὅτι μὲ τὴν ἅμαξαν ταύτην εἶχεν ὁδοιπορήσειν ἡμέρας τινὰς μετὰ δύο ἄλλων ὑποκειμένων.

Ταῦτα πάντα διαλογιζόμενος ὁ Ἀββᾶς, ἠσθάνετο πεπεισμένος, ὅτι ἀφέθη ὀρφανὸς ὁ ἄλαλος παῖς εἰς πόλιν τινὰ τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας· νομίζων δὲ χρέος του νὰ φροντίσῃ κατὰ παντα τρόπον ὑπὲρ τῆς τοῦ νέου ἀποκαταστάσεως, ἀπεφάσισε νὰ περιέλθῃ μετ' αὐτοῦ τὰ ἴποπτα ἐκεῖνα μέρη, εὔελπις ὅτι ἡ θέα τοῦ τόπου τῆς γενέσεώς του ἤθελεν ἐξεγείρειν τὴν ὑπνώττουσαν αὐτοῦ μνήμην. Ἡ ἐπιχείρησις αὕτη ἦτο μὲν πολύμοχθος, ἂν ὄχι διὰ τὸν Ἄρμανδον, νεανίσκον δεκαοκταετῆ, βέβαια ὅμως διὰ τὸν γηραλέον Ἀββᾶν· ἀλλ' ὁ πόθος νὰ ὠφελήσῃ τὸν ἀγαπητὸν αὐτοῦ μαθητὴν ἦτον ἀκαταμάχητος. Ἐπέμεινε σταθερὸς εἰς τὴν ἀπόφασιν, καὶ μετ' ὀλίγον ἤρχισε τὴν ὁδοιπορίαν.

Ψυχὴ ὀλιγώτερον γενναία παρὰ τὴν τοῦ Ἀββᾶ Δελεπαίου ταχέως ἤθελε βαρυνθῆν τοὺς κόπους τῆς ὁδοιπορίας, ἐπειδὴ μάλιστα οἱ μόχθοι οὗτοι διὰ πολὺν καιρὸν ἐφαίνοντο ἄκαρποι. Ἐκ κώμης εἰς κώμην, καὶ ἐκ πόλεως εἰς πόλιν, ἐπερνοῦσαν οἱ περιηγηταὶ, χωρὶς τὴν ἐλαχίστην ἀναγνώρισιν ἐκ μέρους τοῦ Ἀρμάνδου. Ἀλλ' ἤλλαξε διόλου τὸ πρᾶγμα, ὅτε μετὰ τρίμηνον περιοδείαν ἐμβῆκαν εἰς τὰς πύλας τῆς Τολώσης. Καταρχὰς μὲν ὁ Ἄρμανδος ἐφαίνετο νὰ βλέπῃ καὶ τὴν πόλιν ταύτην ἀδιαφόρως· ἀλλ' ἐνῷ ἐπερνοῦσαν ἀπὸ μίαν ἐκκλησίαν, ἐστάθη ἐξαφνα, προσήλωσεν εἰς αὐτὴν τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ μὲ τρεμούσας χεῖρας ἔκαμε σημεῖα εἰς τὸν Ἀββᾶν ὅτι ἐνθυμεῖτο αὐτὸν τὸν τόπον —ὅτι εἰς τὴν ἐκκλησίαν ταύτην ἐσυνώδευσε τὸ προλεχθὲν λείψανον τοῦ δικαστοῦ. Δύσκολον ἤθελεν εἶσθαι νὰ περιγράψῃ τις τὰ μεμιγμένα χαρᾶς καὶ ἀνησυχίας αἰσθήματα, ὅσα ἐγέννησεν ἡ ἀνακάλυψις αὕτη εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ γηραλέου Ἀββᾶ. Ἐνῷ ἐπροχώρουν εἰς τὰς ὁδοὺς, πᾶν σημαντικὸν ἀντικείμενον ἀνεγνωρίζετο ὑπὸ τοῦ Ἀρμάνδου, καὶ δὲν ἔμεινε πλέον ἀμφιβολία εἰς τὸν Ἀββᾶν ὅτι εὑρῆκε τὸ ποθούμενον. Ἀλλὰ, καὶ ἂν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία τις, διεσκεδάσθη μετ' ὀλίγον. Ἀφοῦ ἐμβῆκαν εἰς εὐρύχωρον τινὰ πλατεῖαν, αἱ ἀναμνήσεις τοῦ Ἀρμάνδου ἔγειναν ζωηρότεραι· τέλος δὲ, φθάσας ἔμπροσθεν ἀρχαίου τινὸς καὶ μεγαλοπρεποῦς οἴκου, ἐκραύγασε τρανοφώνως, καὶ ἔπεσεν ὀπίσω εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ συνοδοιπόρου καὶ φίλου του.

Ἀφοῦ δὲ μετὰ ἱκανὴν ὥραν ἀνέλαβεν ἀπὸ τὴν λειποθυμίαν, εἰδοποίησε τὸν Ἀββᾶν, ὅτι ὁ οἶκος οὗτος ἦτον ὁ τόπος τῆς γενέσεώς του—ὅτι αὐτοῦ τὸν ἐχαΐδευεν ὁ κριτὴς—καὶ ὅτι αὐτοῦ ἐκατοίκει, μετὰ τὴν κηδείαν, ὁμοῦ μὲ τέκνον ὁμήλικον, τὸ ὁποῖον ὑπερηγάπα, καὶ ζωηρότατα εἰσέτι ἐνθυμεῖτο. Μετὰ δυσκολίας ἠμπόρεσεν ὁ ἡλικιωμένος ἱερεὺς νὰ σύρῃ τὸ μειράκιον ἀπ' ἔμπροσθεν τοῦ οἴκου·—πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον πολὺ ἐπεθύμει νὰ κάμῃ διὰ νὰ μὴ λάβωσι πρόωρον εἴδησιν οἱ ἐνοικοῦντες. Ἀλλ' ὁ Ἄρμανδος ἦτον εὐπειθὴς, καὶ μετ' ὀλίγον ἐπροχώρησαν εἰς ξενοδοχεῖον, ὅπου ἐκάθισαν πρὸς καιρόν. Εὐκόλως δύναταί τις νὰ φαντασθῇ πόσον περιχαρεῖς καὶ εὐγνώμονες ἦσαν εἰς τὸν Θεὸν διὰ τὰς πρὸ ὀφθαλμῶν αὐτῶν χρηστὰς ἐλπίδας.

Ἡ πρώτη φροντὶς τοῦ Ἀββᾶ, μετὰ ταῦτα, ἦτο νὰ μάθῃ τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ κατέχοντος τὸν οἶκον, ὅστις τόσον ἐκίνησε τὸν Ἄρμανδον. Ἰδοὺ δὲ ὁποία ἦτον ἡ ἔκβασις τῆς ἐρεύνης του. Εἰδοποιήθη, ὅτι ὁ οἶκος ἦτο ποτὲ κτῆμα τοῦ κόμητος Ἀραγκουρτίου, ἀνδρὸς περιπλούτου καὶ δικαστοῦ εἰς τὴν πόλιν Τόλωσαν· καὶ ὅτι πρὸ πολλῶν ἐτῶν ὁ κόμης ἀπέθανεν, ἀφήσας ἕνα υἱὸν, τὸν ὁποῖον ἐγέννησε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἡ σύζυγός του, μὲ θυσίαν τῆς ἰδίας της ζωῆς. Τὸ παιδίον ἐκεῖνο, Θεόδωρος Ἀραγκούρτιος, ἦτο κωφὸν καὶ ἄλαλον, ἀφέθη δ' ἐπίτροπος αὐτοῦ ὁ κύριος Ἀρλεμόντης, θεῖος πρὸς μητρός. Διά τινα καιρὸν ὁ Θεόδωρος ἔμενεν εἰς τὴν πατρικήν του οἰκίαν εἰς Τόλωσαν, συνανατρεφόμενος μὲ τέκνον σχεδὸν ὁμήλικον, μονογενῆ θυγατέρα τοῦ κυρίου Ἀρλεμόντου. Ἀλλ' ἔχων ὑπόθεσιν τινὰ εἰς Παρισίους ὁ κύριος Ἀρλεμόντης, ἐπῆρε μεθ' ἑαυτοῦ τὸν νέον Θεόδωρον, συνοδευμέ-

νον μ' ἕνα μόνον θεράποντα· κατὰ δυστυχίαν ὅμως ὁ παῖς ἀπέθανεν εἰς τὴν μητρόπολιν, ὡς ἀπέδειξαν τὰ παρὰ τῶν ἰατρῶν βεβαιωτικὰ, τὰ ὁποῖα ὁ κύριος Ἀρλεμόντης ἔφερεν ὀπίσω εἰς τὴν Τόλωσαν. Ὁ κύριος αὐτὸς ἐκληρονόμησε τότε τὴν περιουσίαν τοῦ Θεοδώρου, κατὰ τὴν διαθήκην τοῦ μακαρίτου κόμητος, καὶ τὴν ἔχαιρεν ἔκτοτε ἀνενοχλήτως.

Λαβὼν ὁ καλὸς ἱερεὺς τὰς εἰδήσεις ταύτας παρὰ τοῦ ξενοδόχου, ἐφρόντισεν ἔπειτα νὰ βεβαιωθῇ ποῖος ἦτον ὁ ἱκανώτερος καὶ τιμιώτερος δικηγόρος τῆς Τολώσης, ὥστε διὰ τῆς βοηθείας αὐτοῦ ν' ἀποκαταστήσῃ τὸν Θεόδωρον (ὡς δυνάμεθα πλέον νὰ καλῶμεν τὸν νεανίσκον) εἰς τὰ πατρικά του δικαιώματα. Ὁ προτιμηθεὶς ἔτυχε νὰ ἦναι πεφωτισμένος ἀνὴρ, γνωρίζων ἐκ φήμης καὶ τὰ μέγιστα θαυμάζων τὸν φιλάνθρωπον Δελεπαῖον. Ὅτε λοιπὸν οὗτος, ἀρχίσας τὴν περὶ τοῦ κωφοῦ καὶ ἀλάλου διήγησιν, ἀνέφερε καὶ τὸ ἴδιόν του ὄνομα, ὁ δικηγόρος ἐφανέρωσεν ἄκραν εὐχαρίστησιν, ὅτι ἠξιώθη νὰ γνωρίσῃ προσωπικῶς ἄνδρα, τοῦ ὁποίου τόσον ἐτίμα τὰς σπανίους ἀρετάς· ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀββᾶς τὴν διήγησιν· ἀφοῦ δ' ἐναργῶς παρέστησε τὰ πάντα, καὶ διήγειρεν εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν τὴν ἔκπληξιν καὶ ἀγανάκτησιν τοῦ δικηγόρου, ἐπροσκαλέσθη καὶ αὐτὸς καὶ ὁ κωφὸς νέος νὰ συγκατοικήσωσι μὲ τὸν κύριον Beauvoir (οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ δικηγόρος) ἕως νὰ λάβῃ τέλος ἡ ὑπόθεσις.

Ἂς μεταβῶμεν τώρα ἀπὸ τὸν Ἀββᾶν καὶ τὸν νέον αὐτοῦ σύντροφον εἰς τὸν οἶκον τοῦ κυρίου Ἀρλεμόντου, —ἂς ἴδωμεν ἐὰν μετὰ τοῦ ἀδίκως ἀποκτηθέντος πλούτου συγκατοικῇ εἰρήνη καὶ εὐδαιμονία. Βλέπομεν τῷ ὄντι σπουδαστήριον μεγαλοπρεπὲς, παρεσκευασμένον μὲ πᾶν ὅ,τι ἡ τρυφὴ ἐδύνατο νὰ ἐφεύρῃ πρὸς ἀνάπαυσιν τοῦ ἰδιοκτήτου· ἀλλ' ὁ ἰδιοκτήτης τίποτε δὲν δύναται νὰ χαρῇ· ἀφ' ἧς ὥρας ἐκίνησεν αὐτὸν ἡ δίψα τοῦ πλούτου νὰ ἐκθέσῃ τὸν ὀρφανὸν ἀνεψιόν του εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων, δὲν ἴδε στιγμὴν ἀναπαύσεως ἢ πνευματικῆς εἰρήνης. Ἀκόμη καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Παυλίνης, ἐρασμίας κόρης δεκαοκταετοῦς, αἱ φιλόστοργοι φροντίδες δὲν ἰσχύουν νὰ ἐλαφρύνωσι τὰς βαρείας τῆς συνειδήσεως τύψεις. Πολλάκις ἐνθυμεῖται καὶ πολλάκις ἀναφέρει τὸν ἄθλιον ἐξάδελφόν της, τὸν παλαιὸν σύντροφον τῆς παιδικῆς της ἡλικίας, ἀγνοοῦσα ὅτι μὲ τοῦτο ἐγγίζει κατακαρδα τὸν πατέρα της. Τοιαύτη πρὸ πολλοῦ ὑπῆρχεν ἡ κατάστασις τοῦ κυρίου Ἀρλεμόντου, καὶ τοιαύτη διέμενεν εἰσέτι, ὅτε τὰ ἑπόμενα τὸν συνέβησαν.

Ἐνῷ ἐκάθητο εἰς τὸ σπουδαστήριον, ἀνήγγειλεν ὁ ὑπηρέτης τὰ ὀνόματα τοῦ Ἀββᾶ Δελεπαίου καὶ τοῦ δικηγόρου Beauvoir. Ὁ Ἀρλεμόντης, ὅστις ἐγνώριζεν ἐκ φήμης τὴν μεγάλην ὑπόληψιν τοῦ Δελεπαίου ὡς διδασκάλου τῶν κωφῶν καὶ ἀλάλων, ἀκούσας τὴν ἀπροσδόκητον αὐτοῦ ἐπίσκεψιν, ἐμβῆκεν ἀμέσως εἰς ὑποψίαν, ὅτι ὁ Θεόδωρος ἔμελλε νὰ φανερωθῇ,—πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἤλπιζεν ὁμοῦ καὶ ἐφοβεῖτο ὁ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως βασανιζόμενος θεῖος. Ἀπὸ τὴν ταραχὴν ὠχρίασε, καὶ μόλις εἶχε θάῤῥος νὰ ὑποδεχθῇ τοὺς ξένους. Ὅτε εἰσῆλθαν, ἐζήτησε νὰ καλύψῃ τὴν σύγχυσιν αὐτοῦ μὲ ἀλαζονείας πρόσχημα. Ἠρώτησε τὸ αἴτιον τῆς ἐπισκέψεως. Σηκωθεὶς ὁ σεβάσμιος Δελεπαῖος, ἐπλησίασε, καὶ μὲ τὴν εἰς αὐτὸν ἔμφυτον γαληνίαν ἁπλότητα ἐζήτησεν ἀπόδοσιν τῶν κτημάτων, ὅσα σκληρῶς καὶ πονηρῶς ἀφήρπασεν ὁ κύριος Ἀρλεμόντης ἀπὸ τὸν κληρονόμον τοῦ κόμητος Ἀραγκουρτίου. Ἐκεῖνος, ἰδὼν ὅλα τὰ ὁποῖα ἐφοβεῖτο, ἠμπόρεσε μόνον νὰ ψελλίσῃ, ὅτι ὁ Θεόδωρος πλέον δὲν ζῇ. ‘Καὶ μάλιστα ζῇ,’ ἐξεφώνησεν ὁ Ἀββᾶς, ‘καὶ ὑπέστρεψε, σὺν Θεῷ, νὰ ζητήσῃ τὸ ἰδικόν του.’ Ἐδιηγήθη τότε ὅλα τὰ περιστατικὰ, καὶ τὸν ἐνουθέτησε νὰ παραδώσῃ τὰ κτήματα ἑκουσίως, διὰ νὰ μὴ καταντήσωσιν εἰς κριτήρια, καὶ παραδειγματισθῇ πολὺ μᾶλλον. Ὁ Ἀρλεμόντης, ἀναλαβὼν ὁπωσοῦν ἀπὸ τὴν ταραχὴν, ἠρνήθη πάλιν τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἀνεψιοῦ του, μολονότι ἐντὸς αὐτοῦ σφοδρῶς ἠγωνίζετο διὰ τὴν ὑπεροχὴν ἡ καλητέρα του κλίσις. Ἔμελλε δὲ καὶ νὰ διώξῃ τοὺς κυρίους, ὅτε ἡ θύρα τοῦ θαλάμου αἰφνιδίως ἠνοίχθη, καὶ δοῦλός τις οἰκιακὸς, μὲ ὠχρὰ καὶ τεταραγμένα βλέμματα, ὥρμησεν ἔμπροσθεν τοῦ Ἀρλεμόντου καὶ τῶν ἐπισκεπτομένων αὐτόν. ‘Ἦλθεν! ἦλθεν!’ ἐξεφώνησεν ὁ δοῦλος, διευθυνόμενος πρὸς τὸν κύριον Ἀρλεμόντην· ‘ἦλθεν ἀπὸ τὸν τάφον νὰ μᾶς παιδεύσῃ διὰ τὴν σκληρότητά μας. Ἰδοὺ,’ ἐξηκολούθει, ἐκβάλλων χαρτία τινὰ ἐκ τοῦ φορέματός του, ‘ἰδοὺ ἡ χαμερπὴς τιμὴ, διὰ τὴν ὁποίαν ἐπώλησα τὴν ψυχήν μου! Τὸν ἴδα—εἶναι εἰς τὴν θύραν—περιμένει νὰ μᾶς τιμωρήσῃ.’ Ταῦτα εἰπὼν, ἔπεσε κάτω ἐπὶ τοῦ πατώματος μὲ δυνατοὺς σπασμούς.

Ὁ Ἀββᾶς ἔσπευσε πρὸς βοήθειαν τοῦ δυστυχοῦς, λέγων ἐνταυτῷ εἰς τὸν δικηγόρον, ‘Οὗτος εἶναι ὁ συγκοινωνὸς τῆς κακουργίας· τὸν φίλον μας ἴδε περιμένοντα ἔξω τῆς θύρας· φέρε τον μέσα.’ Ὁ κύριος Ἀρλεμόντης μόλις ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους. Ἐκάθητο εἰς τὴν καθέκλαν του, βωβὸς ἀπὸ τὴν ἀνησυχίαν καὶ τὴν φρίκην. Μετ' ὀλίγον εἰσῆλθεν ὁ Θεόδωρος. Καθὼς τὸν ἴδεν ὁ θεῖος, ‘Αὐτὸς εἶναι! αὐτὸς εἶναι!’ ἐξεφώνησε, ἐκάλυψε δὲ τὸ πρόσωπόν του μὲ τὰς χεῖρας, ὡς διὰ νὰ κρύψῃ ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸ θῦμα τῆς ἀδικίας του. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγας στιγμὰς, κινούμενος ἀπὸ μίαν ἀκράτητον φυσικὴν ὁρμὴν, ἐσηκώθη, καὶ ἐπρόσπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ μειρακίου, ὑψωμένας ἔχων ἐνταυτῷ τὰς χεῖρας, ὡς νὰ ἐζήτουσε συγχώρησιν. Ὁ εὐγενὴς νεανίσκος, μολονότι ἔφριξε καταρχὰς εἰς τὴν θέαν ἑνὸς, ὁ ὁποῖος τόσον εἶχε βλάψειν αὐτὸν, δὲν ἤργησεν ὅμως νὰ δείξῃ ὅτι κατελάμβανε τὰ νεωστὶ διεγερθέντα αἰσθήματα τοῦ συγγενοῦς του, καὶ ἐπροσπάθησε νὰ τὸν σηκώσῃ, παρακαλέσας ἐνταυτῷ διὰ σημείων τὸν Ἀββᾶν νὰ φανερώσῃ εἰς τὸν Ἀρλεμόντην τῶν παρελθόντων ὅλων τὴν συγχώρησιν. Καὶ εἰς τὸν δοῦλον ὡσαύτως, ὁ ὁποῖος, ἤδη συνελθὼν, ἦτο γονυπετὴς ἔμπροσθεν τοῦ Θεοδώρου, ἐλάλησεν ὁ Ἀββᾶς

συγγνωμονικούς λόγους, κατ' αἴτησιν τοῦ μεγαλοψύχου μειρακίου.

Ἀφοῦ ἐμετρίασεν ὁπωσοῦν ἡ κατὰ πρῶτον ἀνυπόφορος αἰσχύνη, ὡμολόγησε τὰ πάντα ὁ κύριος Ἀρλεμόντης, καὶ συγκατένευσε ν' ἀποδώσῃ τὰ κτήματα, ὅσα δολερῶς εἶχε σφετερισθῆν, καὶ νὰ ἐξέλθῃ τοῦ οἴκου, ὁ ὁποῖος δὲν ἦτον ἰδικός του. Ἀπὸ παραδειγματισμὸν αἰσχρότερον ἔσωσεν αὐτὸν ἡ γενναιότης τοῦ Θεοδώρου, ὅστις παρεκάλεσε νὰ μὴ διασαλπισθῇ τὸ πρᾶγμα. Ἡ πρᾶξις αὕτη τοῦ νεανίσκου ἦτον ὅλως αὐτόματος, τὸ δὲ μεγαλόψυχον αὐτῆς ἀντήμειψε τὸν Δελεπαῖον δι' ὅλους τοὺς ἀγῶνάς του. Καὶ ἄλλα ὅμως αἴτια, ἐκτὸς τῶν ἐπιπολαίων καὶ προδήλων, παρεκίνησαν τὸν νέον Ἀραγκούρτιον εἰς τὴν διαγωγὴν ταύτην. Ζωηρῶς ἐνθυμούμενος τὴν συμπαίκτριαν τῆς παιδικῆς ἡλικίας του —τὴν καλὴν καὶ ὡραίαν ἐξαδέλφην—ἐφρόντιζε μὴ λυπήσῃ αὐτὴν ἡ καὶ καταισχύνῃ τὄνομά της. Τῶν ἐξαδέλφων ἡ ἐντάμωσις ἦτον ἄδολος χαρά. Ἡ Παυλίνα, μαθοῦσα ὅτι ὁ Θεόδωρος ζῇ ἀκόμη, χωρὶς ὅμως ν' ἀκούσῃ καὶ τὸ ἔγκλημα τοῦ πατρός της, ὑπῆγεν εἰς τοῦ δικηγόρου πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ ἐξαδέλφου της· εὐθὺς ἐγνώρισαν ὁ εἷς τὸν ἄλλον· ἔδειξαν δὲ τὴν ἀμοιβαίαν ἀγαλλίασιν διὰ τῶν πλέον φιλοστόργων ἀσπασμῶν.

Σχεδὸν ἐτελείωσεν ἡ ἱστορία μας. Τόσον εἰλικρινὴς ἦτον ἡ μετάνοια τοῦ Ἀρλεμόντου, ὥστε συγκατένευσεν ὁ Ἀββᾶς νὰ κρατῇ αὐτὸς εἰσέτι τὰ κτήματα τοῦ ἀνεψιοῦ του, ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν ὅμως τοῦ δικηγόρου, ὅστις ἐδιωρίσθη ὁ καθαυτὸ ἐπίτροπος τοῦ νέου Ἀραγκουρτίου. Ἴσως δὲ καὶ ἡ δυνατὴ ἀγάπη, τὴν ὁποίαν ἴδεν ὁ Ἀββᾶς ὅτι ἔτρεφαν πρὸς ἀλλήλους ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀρλεμόντου καὶ ὁ Θεόδωρος, ἦτον ἄλλο αἴτιον τῆς συγκαταθέσεως ταύτης. Καὶ τῷόντι δὲν ἠπατήθη· πᾶσα ἐλπὶς αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ κωφοῦ καὶ ἀλάλου παιδὸς ἔλαβε τὴν ποθουμένην ἐκπλήρωσιν. Ὁ μετανοήσας Ἀρλεμόντης ἐπέζησεν ὀλίγον, ἀλλ' ἐξηκολούθει μέχρι τέλους πιστὸς, χωρὶς νὰ ἐκκλίνῃ ἀπὸ τὴν καλητέραν ὁδὸν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐπανέλθειν. Μετ' ὀλίγα δ' ἔτη ἀφοῦ ὑπέστρεψεν εἰς Παρισίους ὁ Ἀββᾶς, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ αὐτὸ φιλανθρωπικὸν καὶ ἔνδοξον στάδιον, ἐνυμφεύθη ὁ Θεόδωρος τὴν Παυλίναν, ἀπὸ τῆς ὁποίας τὴν μνήμην ἐξήλειφαν τὰ σωματικὰ ἐλαττώματα αἱ ψυχικαὶ τοῦ ἐξαδέλφου της ἀρεταί.

Η ΕΛΑΦΟΣ.

ΤΗΣ Ἐλάφου τὸ σῶμα εἶναι στρογγύλον καὶ ὡραῖον, τὰ σκέλη της μακρὰ καὶ λεπτὰ, ἡ δὲ κεφαλὴ ἐστεμμένη ἀπὸ ζεῦγος κεράτων, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουν πρὸς καλλωπισμὸν ἐξίσου καὶ ὑπερόσπισιν. Ὀφθαλμοὺς ἔχει λαμπροτάτους, καὶ ὀξυτάτην ὄσφρησιν. Γενικῶς εἶναι τρεῖς ἥμισυ πόδας ὑψηλὴ, τέσσαρας δὲ ἕως ἓξ μακρά. Τὸ χρῶμά της εἶναι κοκκινωπὸν, καὶ κἄποτε μελαγχροινον ἢ κίτρινον.

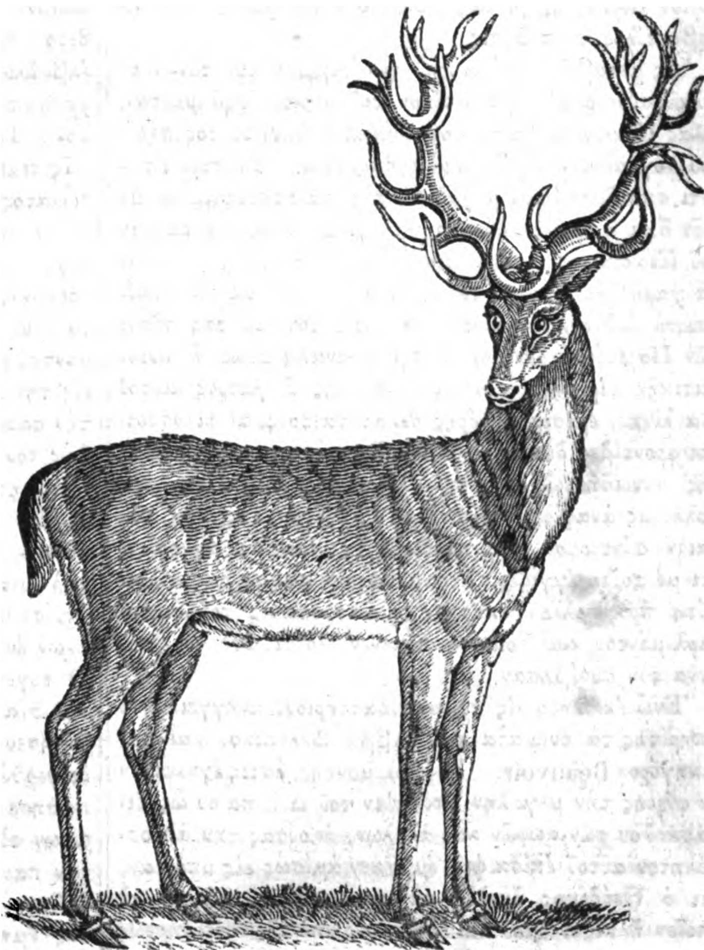

Ἡ ἔλαφος εὑρίσκεται καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν, ὅπου τὸ κλίμα εἶναι συγκερασμένον. Εὐφραίνεται δὲ εἰς παχείας βοσκὰς, καὶ κοινῶς περιφέρεται ἀγεληδὸν, ἐκτὸς δι' ὀλίγον καιροῦ διάστημα πρὸς τὰ τέλη τῆς ἀνοίξεως ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ θέρους, ὁπότε ἀλλάζει τὰ κέρατα, καὶ, ὡς νὰ συνησθάνετο τὴν πρόσκαιρον αὐτῆς ἀδυναμίαν, κρύπτεται ἕως νὰ σκληρυνθῶσι τὰ νέα. Ἡ θήλεια στερεῖται ἀπὸ κέρατα. Ἡ ἔλαφος εἶναι μὲν ζῶον δειλὸν, πλὴν τρέχει ταχύτατα. Κἄποτε ζῇ ἕως τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας· ἡμερόνεται δὲ, ὅταν πιασθῇ νέα. Κρέας ἔχουσα ἐξαίρετον, κυνηγεῖται πολὺ· καὶ, ὅταν ζωγρηθῇ, λέγεται ὅτι χύνει δάκρυα ὡς παιδίον.

Ἔλαφοι τινὲς γίνονται πολὺ μεγάλαι. Μᾶς βεβαιόνει συγγραφεύς τις, ὅτι ἐγνώρισε μίαν, ἥτις ἐζύγιζεν 114 ὀκάδας, ἐκτὸς τῶν ἐντοσθίων, τῆς κεφαλῆς, καὶ τοῦ δέρματος.

ΠΕΡΙ ΠΑΙΔΩΝ ΑΓΩΓΗΣ.

ΕΙΧΕ δίκαιον ὁ Κράτης λέγων, ὅτι ἤθελεν ἀναβῆν εἰς τὴν ὑψηλοτάτην τῆς πόλεως περιωπὴν διὰ νὰ φωνάξη, Τί ποιεῖτε, δυστυχεῖς; ἐνασχολεῖσθε ἀκαταπαύστως μόνον νὰ θησαυρίζετε, περὶ δὲ τῶν τέκνων σας μόλις λαμβάνετέ τινα φροντίδα.—ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ.

Ἀντικείμενον τῆς καλῆς παιδαγωγίας ὑπάρχει ἡ δύναμις τοῦ σώματος, καὶ ἡ ἐνδεχομένη τῆς ψυχῆς τελειότης.

Ὅσω καλητέρου εἴδους τύχη τὸ φυτὸν, καὶ καλητέρας γενεᾶς τὸ ζῶον, τόσον ἐξευτελίζεται, ὅταν ἡ γῆ, ἡ τεχνικὴ καλλιέργεια, ὁ ἁρμόδιος καιρὸς, ἡ ὑγιεινὴ τροφὴ, καὶ ἡ σύντονος ἐπιμέλεια, λείπωσιν. Ὡς ὀργανικὸν ὑποκείμενον οὔτε ὁ ἄνθρωπος ἄρα δὲν πρέπει νὰ ἐξαιρεθῇ. Ἂν ἀμελήσωμεν νὰ ῥίψωμεν τὰ σπέρματα τῆς ἀρετῆς, ὥστε νὰ ῥιζωθῶσιν ἐγκαίρως, θέλομεν ἰδεῖν τὸν νέον ὡς χερσωμένον ἀγρὸν κατάσκεπον ἀπὸ ἀκάνθας καὶ τριβόλους. Ποῦ εὑρίσκομεν πλειότερα κακουργήματα παρὰ εἰς τὰς γενναίας καὶ ἡρωϊκὰς φύσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν ἔλαβαν τὴν πρέπουσαν διεύθυνσιν;—ΠΛΑΤΩΝ.

Ἄξιον μεγάλης προσοχῆς μάλιστα εἰς τὴν ἁπαλὴν τῶν παιδίων ἡλικίαν ὑπάρχει ἡ καλὴ δίαιτα, ἡ τακτικὴ καὶ εἰς ὥρας διωρισμένας τροφὴ, ἡ ἀποχὴ ὅλων τῶν ἐρεθιστικῶν, ὅσα κινοῦσι ψευδῆ καὶ ἀκόρεστον ὄρεξιν.—ΦΕΝΕΛΩΝ.

Ἂν θέλωμεν νὰ μορφώσωμεν τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, πρέπει νὰ φροντίζωμεν ὥστε αἱ ἀσκήσεις νὰ ἀναλογῶσι πάντοτε μὲ τὰς δυνάμεις.—ΒΑΚΩΝ.

Κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Μίνω, ἡ ζωὴ τῶν παιδίων ἦτον αὐστηρὰ καὶ νηφάλιος. Τὰ ἐσυνείθιζαν ν' ἀρκῶνται εἰς τὸ ὀλίγον, νὰ ὑποφέρωσι τὸ ψύχος καὶ θάλπος, νὰ περιπατῶσιν εἰς τραχεῖς καὶ πετρώδεις τόπους.—ΓΟΚΟΥΕΤΙΟΣ.

Ἡ τροφὴ τῶν παιδίων πρέπει νὰ ἐκλέγεται ἁπλῆ, καὶ ὅσω δυνατὸν ἀκατάσκευος. Κατὰ τὴν γνώμην μου μάλιστα δὲν συμφέρει νὰ τρώγωσι ποτὲ κρέας, πρὶν ἔλθωσιν εἰς τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἡλικίας. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον συντηρεῖται ἀνεπηρέαστος ἡ ὑγεία, καὶ ἡ κρᾶσις γίνεται δυνατωτέρα δι' ὅλου τοῦ βίου.

Ζητεῖ τὸ παιδίον νὰ φάγῃ μεταξὺ τῶν συνειθισμένων ὡρῶν τῆς τραπέζης; μὴ δίδῃς ἄλλο τι παρὰ ξηρὸν ἄρτον. Ἂν πεινᾷ, θέλει εὐχαριστηθῆν μὲ αὐτόν· ἂν δὲ κινῆται ἀπὸ τὴν γαστριμαργίαν, δὲν θέλει φάγειν.

Πρέπει νὰ συνειθίζωμεν τὰ παιδία νὰ ἐγείρωνται πρωΐ· ἐπειδὴ τίποτε δὲν τὰ ὠφελεῖ τόσον· ἀλλὰ, διὰ νὰ κατορθωθῇ τοῦτο, πρέπει νὰ κοιμῶνται ὁμοίως ἐνωρίς.

Ἡ πολλὴ, τῶν μητέρων μάλιστα, φιλοστοργία βλάπτει καὶ φυσικῶς καὶ ἠθικῶς τόσον τὰ παιδία, ὅσον δυσκόλως δυνάμεθα νὰ παραστήσωμεν.—ΛΩΚΙΟΣ.

Μόλις βλέπει τὸ φῶς τῆς ἡμέρας τὸ βρέφος, μόλις ἔχει ἐλευθέραν τῶν μελῶν αὐτοῦ τὴν κίνησιν, καὶ τὸ δεσμεύουσιν ὡς κατάδικον μὲ σειρὰς ἀλληπαλλήλους σπαργάνων, καθὼς οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι τοὺς νεκροὺς, τὸ κατακλίνουσιν ἐκτείνοντες αὐτοῦ τὰ γόνατα, καὶ κρατοῦντες σφιγκτὰ κολλημένους εἰς τὰ πλάγια τοὺς βραχίονας. Εὐτυχὲς, ἂν δὲν σφιγχθῇ τόσον, ὥστε νὰ κινδυνεύῃ καὶ αὐτὴ ἡ ἀναπνοή· ἐπειδὴ οἱ πόνοι, τοὺς ὁποίους ὑποφέρει τὸ ἄθλιον, δὲν ἔφεραν εἰς οἶκτον εἰσέτι κἀμμίαν μητέρα.*

Εἴθε νὰ ἐγνώριζαν αἱ ἀνόητοι μητέρες, πόσον ἡ ἀκινησία αὕτη καὶ σύνθλιψις τῶν ὀργάνων ἐμποδίζει τὴν φυσικὴν αὔξησιν τοῦ σώματος, καὶ ὀλιγοστεύει τὰς δυνάμεις!—ΒΥΦΦΩΝ.

Πρέπει νὰ ἐκλέγωμεν τροφοὺς ὄχι μόνον ὑγιεῖς, ἀλλὰ καὶ ἐναρέτους καὶ ἐκφραζομένας εὐκόλως. Ἐπειδὴ αὐτὴν πρώτην τὸ παιδίον βλέπει, αὐτὴν σχεδὸν ἀκούει κατὰ συνέχειαν, αὐτῆς τὰς πράξεις φιλοτιμεῖται νὰ μιμηθῇ, αὐτῆς τοὺς λόγους σπουδάζει νὰ ψελλίσῃ, ὅσον δύναται, καὶ ὅσα τότε μανθάνει τὸ παιδίον μένουσι διὰ παντὸς ἀνεξάλειπτα.—ΚΥΝΤΙΛΙΑΝΟΣ.

Διὰ νὰ ὑγιαίνωμεν, ἀνάγκη νὰ ὑπάρχωμεν πάντοτε καθάριοι, νὰ ἀναπνέωμεν καθαρὸν ἀέρα, νὰ τρεφώμεθα μὲ ἁπλᾶ κρέατα. Ὅ,τι δίδει δύναμιν, βοηθεῖ καὶ τὴν ὑγείαν· δύναμιν ὅμως δὲν δίδει ἡ πολυφαγία, ἀλλ' ἡ μετρία τροφὴ, ἡ σωμασκία, καὶ ἡ ἀνάπαυσις.

Νομίζομεν ὅτι τὰ προτερήματα τοῦ σώματος, ἡ ἰσχὺς, ἡ δεξιότης, καὶ ἡ εὐμορφία, ὑπάρχουσι τῆς φύσεως μόνον δῶρα. Ἐλησμονήσαμεν δὲ τόσον ὅτι ἀποκτῶνται, ὥστε, ἂν δὲν ἦτο βέβαιον ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐγνώριζαν τὴν τέχνην ταύτην, δὲν ἠθέλαμεν οὔτε πιστεύειν τὸ πρᾶγμα ὡς ἐνδεχόμενον· τὴν γυμναστικὴν δὲ τέχνην ταύτην ἐσπούδασαν μάλιστα οἱ Ἕλληνες.—ΦΛΕΥΡΙΟΣ.

Τὸ σῶμα μορφοῦται διὰ τῆς διαίτης καὶ τῆς ἀσκήσεως. Ἀπὸ τὰ ἁπλᾶ φαγητὰ γεννᾶται ἡ ὑγεία, ἀπὸ δὲ τὰς μεγάλας κινήσεις εἰς τὸ ὕπαιθρον ἡ εὐρωστία, ἡ δύναμις, καὶ ἡ χάρις. Οἱ ἄνθρωποι γίνονται ἀδύνατοι, ἐπειδὴ ἀνατρέφονται μὲ μαλθακίαν. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ συνειθίζωμεν τὸ σῶμα εἰς ὅλους τοὺς καιροὺς, νὰ κάμπτωμεν τοὺς μυῶνας εἰς ὅλας τὰς γυμνασίας, νὰ προσοικειῶμεν τὸν στόμαχον μὲ ὅλα τὰ φαγητά. Τοῦτο ἐνισχύει τὰ παιδία, ἀλλὰ τοῦτο μάλιστα ἀμελοῦσιν οἱ πατέρες, αἱ δὲ μητέρες οὔτε κἂν τὸ ἐννοοῦσι. Ἡ σπουδὴ καταδικάζει τὸν νέον εἰς ἀκινησίαν, τὴν ὁποίαν πρέπει ἐκ διαλειμμάτων νὰ διακόπτωμεν, ἐπειδὴ οὔτε τὸ σῶμα δύναται νὰ ὑπάρχῃ χωρὶς κίνησιν, οὔτε τὸ πνεῦμα χωρὶς ἰδέας.—ΔΙΔΕΡΟΤΟΣ.

Η ΑΛΗΘΗΣ ἐλευθερία συνίσταται εἰς τὸ νὰ χαιρώμεθα τὰ ἡμέτερα προνόμια, οὐχὶ δὲ εἰς τὸ νὰ καταστρέφωμεν τὰ ξένα.

---

* Ἀφ' ὅτου ὁ Βυφφὼν καὶ ὁ Ῥουσσῶς ἔγραψαν περὶ παίδων ἀγωγῆς, συνέβη μεγάλη κατὰ τοῦτο μεταβολὴ εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην. Τὰ ἄθλια ταῦτα πλάσματα δὲν δεσμεύονται πλέον ἐπὶ τῆς βρεφικῆς αὐτῶν ἡλικίας, καὶ αἱ μητέρες σχεδὸν ὅλαι φθύνονται νὰ τὰ γαλακτοτροφῶσιν εἰς τὰ ἴδια αὐτῶν στήθη.

Η ΑΓΓΛΙΑ, ΩΣ ΠΕΡΙΕΓΡΑΦΗ ΠΡΟ ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ ΠΕΝΤΕ ΧΡΟΝΩΝ ΥΠΟ ΠΕΡΙΗΓΗΤΟΥ ΙΝΔΟΥ.

Προ δεκατεσσάρων ἐτῶν μετεφράσθη βιβλίον τι ἐκ τῆς Περσικῆς εἰς τὴν Ἀγγλικὴν διάλεκτον, ἐπιγραφόμενον Εἰδήσεις Ἐξαίρετοι περὶ Εὐρώπης, ἤτοι Περιήγησις κατὰ τὴν Μεγάλην Βρετανίαν καὶ Γαλλίαν τοῦ Μίρζα Ἰτέσα Μοδήν. Ὁ πεπαιδευμένος οὗτος Μωαμεθανὸς ἐμβῆκεν ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας εἰς τὴν δούλευσιν τῶν εἰς τὰς Ἰνδίας Ἄγγλων, καὶ διέμεινεν εἰς διάφορα ὑπουργήματα ἱκανοὺς χρόνους. Τέλος δὲ, ὅτε εἰς μίαν περίστασιν ἀξιωματικὸς τοῦ Βρετανικοῦ στρατοῦ ἐδιωρίσθη νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Ἀγγλίας μ' ἐπιστολὴν καὶ δῶρα ἀπὸ τὸν μέγαν Μογγόλον, ἐκρίθη ἀναγκαῖον νὰ συνοδευθῇ μὲ τὸν Ἰτέσαν Μοδὴν, ὡς Πέρσην γραμματέα, ἢ μεταφραστήν. Ὁ Ἄγγλος λοιπὸν ἀξιωματικὸς καὶ ὁ Μίρζας ἀνεχώρησαν ὁμοῦ διὰ τὴν Ἀγγλίαν.

Αἱ τοῦ Μίρζα παρατηρήσεις περὶ τῶν πραγμάτων, ὅσα ἴδεν εἰς τὸ διάστημα τοῦ ταξειδίου, εἶναι κάποτε περιεργόταται καὶ χαρακτηριστικαί· ἀλλὰ παρατρέχομεν αὐτὰς, ὥστε ν' ἀφήσωμεν πλειότερον τόπον διὰ τὸ μέρος τοῦ συγγράμματος, τὸ περὶ Ἀγγλίας πραγματευόμενον. Αἱ πρῶται τοῦ Λονδίνου ἐντυπώσεις ἦσαν εὐχάριστοι·—'Τὸ Λονδῖνον,' λέγει, 'μὲ ὑπερήρεσε, καὶ οἱ Ἄγγλοι ὡσαύτως ὑπερευχαριστοῦντο βλέποντές με. Μολονότι οὐδ' ἐπιστήμας ἐγνώριζα, οὐδὲ ἱκανότητα κάμμίαν εἶχα, μ' ὅλον τοῦτο μ' ἐπεριποιοῦντο φιλοφρόνως. Τωόντι δὲν ἐμπορῶ ἀρκετὰ νὰ ἐπαινέσω τὴν ἀξίαν καὶ τὰς ἀρετὰς τῶν Εὐρωπαίων, διότι βλέπουν τοὺς περιηγητὰς, ἢ τοὺς κατοίκους ξένων τόπων, ὡς τιμιωτέρους καὶ παρὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ζωὴν, καὶ μεγάλως προσπαθοῦν νὰ ἑλκύωσι τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν ἀλλοεθνῶν· ἐγὼ ἔλαβα παρ' αὐτῶν ἐξαίρετον προστασίαν.'

Ἓν αἴτιον τῆς διὰ τὸν Μίρζαν μεγάλης περιεργείας καὶ προσπαθείας τῶν κατοίκων τοῦ Λονδίνου προήρχετο ἀπὸ τὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὸ φαινόμενον αὐτοῦ. Οἱ Ἄγγλοι, ὡς λέγει, καὶ πιθανὸν νὰ τὸ λέγῃ ὀρθῶς, δὲν εἶχαν ποτὲ πρότερον ἰδεῖν κάνένα σημαντικὸν Ἰνδὸν, ἀλλὰ μόνον ναύτας.

'Ὁσάκις ἔκβαινα εἰς τὰς ὁδοὺς, πλῆθος λαοῦ μὲ ἠκολούθει· τὰ παράθυρα ἔγεμαν ἀπὸ ἀνθρώπους, οἵτινες μ' ἐθεώρουν ἐκπεπληγμένοι· μικροὶ δὲ καὶ μεγάλοι, νομίζοντές με παράδοξόν τι γέννημα, ἔτρεχαν ἀπὸ τὰ κάτω πατώματα τῶν οἴκων εἰς τὸ δεύτερον καὶ τρίτον, καὶ ἀνοήτως ἐξεφώνουν, 'Κύτταξε, ἕνα μαῦρον, ἕνα μαῦρον!' ἄλλοι δὲ, σωρηδὸν καὶ δρομαίως καταβαίνοντες ἀπὸ τὰς ἀνωτέρω στέγας, ἤρχοντο εἰς τὰς θύρας, καὶ χάσκοντές με ἐξίσταντο. Ἀφοῦ ὅμως ἐπέρασαν οὕτω δύο τρεῖς μῆνες, πᾶς ἕνας ἐφιλιώθη μετ' ἐμοῦ, καὶ ὁ φόβος, τὸν ὁποῖον καταρχὰς ἐνέπνεα εἰς τὸν κοινὸν λαὸν, ἔπαυσε.'

'Τί νὰ εἴπω περὶ τοῦ Λονδίνου; εἰς ὅλον τὸ πρόσωπον τῆς γῆς δὲν ὑπάρχει πόλις τόσον μεγάλη καὶ ὡραία. Ἡ γλῶσσά μου δὲν δύναται ἁρμοδίως νὰ περιγράψῃ τὴν ὑπεροχὴν αὐτῆς τῆς πόλεως.' Περὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Παύλου λέγει, 'Ἀληθῶς ἦτον οἰκοδομὴ, ἥτις ἤνοιγε τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐνέπνεεν ἡδονήν. Εἰς Ἰνδοστὰν δὲν ὑπάρχουν πέτριναι οἰκοδομαὶ ἴσης δυνάμεως, ὕψους, ἢ μεγέθους, ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν εἰς Βεϊαπώρ.' Εἰς τοῦτο ἐπισυνάπτει ὁ μεταφραστὴς τὴν ἀκόλουθον σημείωσιν·—'Τὸ Μαυσωλεῖον τοῦ Σουλτὰν Μαχμοὺτ Σὰχ σκεπάζεται ἀπὸ θόλον παμμέγιστον, ἴσον κατὰ τὸ ὕψος μὲ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Παύλου· εἰς αὐτὸ ὑπάρχει προσέτι ἐξαίρετος ψιθυριστικὴ στοά.'

Ὁ Μίρζας δὲν ἐθαύμασε πολὺ, καὶ εἶχε δίκαιον, τὸ βασιλικὸν παλάτιον (τὸ τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου), περιγράφει δ' αὐτὸ ὡς ὁμοιάζον οἶκον ἐμπόρου. Τὸ παλάτιον ὅμως τῆς βασιλίσσης τὸν ἐφάνη ὡραιότατον. Πλὴν ἴσως οὔτε τοῦ ἑνὸς οὔτε τοῦ ἄλλου δὲν ἴδε τὸ ἐνδότερον. Περὶ τῆς πόλεως ἐν γένει εὑρίσκομεν τὰ ἑπόμενα·—

'Αἱ ὁδοὶ τῆς πόλεως εἶναι πολλὰ εὐρύχωροι· ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ὑπάρχουν οἶκοι, τρίστεγοι καὶ πεντάστεγοι κατὰ τὸ ὕψος, ὁμοειδεῖς. Δὲν εἶναι λοξοὶ, οὐδ' ἐκκλίνουν ἀπὸ τὴν εὐθεῖαν γραμμήν· ὅθεν οἱ ξένοι, καὶ οἱ μὴ γνωρίζοντες, εὐκόλως ὑποπίπτουν εἰς λάθος. Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τούτου, ὁ οἰκοκύριος χαράττει τὄνομά του ἐπὶ πεταλου χαλκίνου, καὶ προσηλόνει αὐτὸ κατὰ τὸ ἄνω μέρος τῆς ἔξω θύρας του. Τεχνῖται καὶ ἐργαστηριακοὶ ζωγραφοῦν τὸ σημεῖον τοῦ ἐπιτηδεύματός των ἐπὶ σανιδίου, τὸ ὁποῖον θέτουν ἄνωθεν τῆς θύρας· ὡς, παραδείγματος χάριν, ἂν ἦναί τις ὑποδηματοποιὸς, βάλλει τὸ σχῆμα ὑποδήματος· ἂν ἦναι ἀρτοποιὸς, τὸ σχῆμα ἄρτου· ἂν ἦναι ὀπωροπώλης, διάφορα εἴδη ὀπωρῶν.'

Μόλις πλέον ἀληθεύει τὴν σήμερον τὸ ἐνταῦθα λεγόμενον περὶ τοῦ τρόπου τῆς τῶν οἴκων καὶ ἐργαστηρίων διακρίσεως. Ἐργαστηριακὰ σημεῖα ἔγιναν σχεδὸν ἄφαντα, καὶ ἰδιαίτεραι κατοικίαι σπανίως διακρίνονται ἄλλως πῶς εἰμὴ διὰ τοῦ ἀριθμοῦ,—ἐκτὸς μεταξὺ τῶν ὅσοι ἔχουν ἐπάγγελμά τι, εἰς τοὺς ὁποίους συμφέρει εὐκόλως νὰ εὑρίσκεται ἀπὸ ξένους ἡ κατοικία των. Προχωρῶν ὁ Μίρζας λέγει·—

'Αἱ ὁδοὶ εἶναι λιθόστρωτοι, καὶ τόσον πλατεῖαι, ὥστε τρεῖς ἅμαξαι δύνανται νὰ περάσωσιν ἡ μία τὴν ἄλλην· ὑπάρχει δὲ καὶ διὰ τοὺς πεζοὺς διαβάτας ὡς τρίπηχυ διάστημα ἀφ' ἑκάστην πλευρὰν τῆς ὁδοῦ. Ἱππεῖς καὶ τετράποδα δὲν συγχωροῦνται νὰ περιπατῶσιν εἰς τὸ μέρος, τὸ διὰ τοὺς πεζοὺς διαβάτας καὶ τὰς κυρίας προσδιωρισμένον. Ἀμφοτέρωθεν τῆς ὁδοῦ εἶναι ἀνηγερμένοι λυχνοστάται πλησίον εἰς τοὺς τοίχους τῶν οἴκων· ἐφ' ἑκάστου δὲ λυχνοστάτου κρέμεται σκεῦος ὑάλινον ἀπὸ σιδηροῦν κρίκον· ἄνθρωποι περιφέρονται κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας καθαρίζοντες τὰ φανάρια ταῦτα, καὶ βάλλοντες εἰς αὐτὰ

ἔλαιον καὶ θρυαλλίδα· ἄλλοι δὲ πάλιν γυρίζουν τὴν νύκτα μὲ λαμπάδα εἰς τὴν χεῖρα, καὶ ἀνάπτουν τοὺς λύχνους γρηγορώτατα, ὥστε διαμιᾶς φωτίζονται καὶ λάμπουν ὅλαι τῆς πόλεως αἱ ὁδοί. Ὁ κόσμος λοιπὸν περιπατεῖ ἕως τὴν δευτέραν φυλακὴν τῆς νυκτὸς, χωρὶς ἀνάγκην ἀπὸ λαμπάδας ἢ φαναρια. Πάγκοινον πρᾶγμα εἶναι εἰς τὴν Εὐρώπην νὰ βλέπῃ τις εὐγενεῖς καὶ ἡγεμόνας νὰ περιέρχωνται πεζοὶ χωρὶς ἱπποκόμους, θεράποντας, ἢ λαμπαδοφόρους.'

Ὁ Μίρζας εἶχε μὲν δίκαιον νὰ θαυμάζῃ τὰ νυκτερινὰ φῶτα τῆς πόλεως τοῦ Λονδίνου, ἥτις κατὰ τοῦτο ὑπερέβαινε πᾶσαν ἄλλην Εὐρωπαϊκὴν πόλιν ἀκόμη καὶ πρὸ ἑβδομηκονταπέντε χρόνων· ἀλλ' ὁ τότε φωτισμὸς, μὲ τὸν σημερινὸν παραβαλλόμενος, φαίνεται σκότος. Τώρα λάμπει ἀληθῶς τὴν νύκτα τὸ Λονδῖνον.

Περὶ τῶν οἴκων λέγει ὁ Μίρζας τὰ ἑπόμενα·—' Αἱ κατοικίαι τοῦ Λονδίνου ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἶναι τρίστεγοι καὶ πεντάστεγοι. Εἰς τὴν χώραν ταύτην (τὴν Βεγγαλίαν) κάμνομεν τοὺς θαλάμους ὑψηλοὺς διὰ τὸν ἀέρα ἐν καιρῷ θερμότητος· ἀλλ' εἰς τὴν Ἀγγλίαν τοὺς κάμνουν χαμηλοὺς διὰ τὸ ψύχος καὶ τὸν παγετόν. Τὰ πατώματα εἶναι ξύλινα, αἱ στέγαι βάφονται λευκαὶ, οἱ δὲ τοῖχοι σκεπάζονται μὲ χρωματισμένα χαρτία. Ὅταν πνέῃ ὁ ἄνεμος δυνατὰ, σείονται οἱ τοῖχοι τῶν οἴκων, οἱ δὲ ξένοι καὶ ἀσυνείθιστοι φοβοῦνται μὴ πέσωσιν· ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει αἰτία φόβου, μολονότι καὶ ἐγὼ ἐτρόμαξα. . . . Οἱ εὐγενεῖς καὶ ἄλλοι πλούσιοι κατοικοῦν τὰ μέσα πατώματα τῆς οἰκίας· τὸ ὑψηλότατον ἀφίνεται εἰς τοὺς δούλους, τὸ δὲ χαμηλότατον ἐνοικιάζεται ὡς ἐργαστήριον. Εἰς τὰ ἐργαστήρια ἔχουν θήκας ὑαλίνας, ὅπου βάλλονται τὰ διαφορα εἴδη.'

Μετὰ τρίμηνον διατριβὴν εἰς τὸ Λονδῖνον, ἀνεχώρησε διὰ τὴν Ὀξονίαν, τὴν καθέδραν τοῦ περιβοήτου πανεπιστημίου, ὅπου ἐπεριποιήθησαν αὐτὸν μὲ πολλὴν φιλοφροσύνην τινὲς τῶν ἐκεῖ σοφῶν, μάλιστα δὲ οἱ τῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν εἰδήμονες. Τὸν ἔδειξαν τὰ εἰς τὰς βιβλιοθήκας τοῦ Πανεπιστημίου Περσικὰ καὶ Ἀραβικὰ χειρόγραφα· λέγει δὲ ὅτι, διὰ νὰ ἐξετάσωσι καὶ νὰ δοκιμάσωσι τὴν αὐτοῦ ἱκανότητα, τὸν ἐνεχείρισαν διάφορα βιβλία, τῶν ὁποίων ἐξήγησε τὸ νόημα ὅσον ἐντελῶς ἠδύνατο· ὑποδηλοῖ μάλιστα, ὅτι ἐκεῖνοι δὲν ἐννοοῦσαν αὐτὰ καλῶς· τῳόντι, πρὸς τὰ τέλη τοῦ βιβλίου παρατηρεῖ, ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἄνθρωπος εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἄξιος νὰ ἀναγινώσκῃ ἢ νὰ γράφῃ Περσικά· ἀλλ' ἦσαν πολλοὶ, οἵτινες ἐπεθύμουν νὰ μάθωσι· τέλος δὲ, καὶ αὐτὸς ἐβιάζετο νὰ σταθῇ εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὡς διδάσκαλος τῆς γλώσσης αὐτῆς, βεβαιούμενος ὅτι ἤθελαν τοῦ ἐμβαίνειν πάμπολλα χρήματα. Ἀλλ' ἀπέῤῥιψεν ἀδιστάκτως τὴν πρότασιν, λέγων, ' Πενία εἰς τὴν πατρίδα μου εἶναι πολὺ καλητέρα παρὰ πλοῦτος εἰς τὴν ξενιτείαν.'

Ἕπεται ἡ συνέχεια.

ΠΕΡΙ ΒΙΑΝΤΟΣ.*

ΒΙΑΣ ὁ φιλόσοφος ἐνομίζετο ὁ πλέον εὔγλωττος ῥήτωρ τῆς ἐποχῆς του, καὶ ἐνησχολεῖτο μὲ πολὺν ζῆλον, ὑπερασπιζόμενος τοὺς πένητας καὶ τεθλιμμένους, πεποιθὼς ὅτι ὑπηρετοῦσε τὴν πατρίδα του. Δὲν ἀνεδέχετο παρὰ ἐκείνας μόνον τὰς ὑποθέσεις, περὶ τῶν ὁποίων εἶχε πεποίθησιν ἐνδόμυχον, ὅτι εἶναι δικαιόταται· διὰ τοῦτο κατήντησε παροιμία πανταχοῦ, καὶ, ὁσάκις ἤθελε νὰ εἴπῃ τις, ὅτι ἡ δεῖνα ὑπόθεσις ἦτον εὔλογος καὶ δικαία, ἔλεγεν, ὅτι καὶ ὁ Βίας αὐτὸς ἤθελε τὴν αναδεχθῆν. Τοιουτοτρόπως πάντοτε ἐπιτυγχάνων εἰς τὰς ὑποθέσεις του, ἔδωκεν ἀφορμὴν ὥστε, ὁσάκις ἤθελαν νὰ ἐπαινέσωσι κἀνένα ῥήτορα διὰ ἐπιτυχίαν, ἔλεγαν, Ἐπέτυχε καλήτερα καὶ ἀπὸ τὸν Βίαντα.

Τὸ νὰ ὑπερασπίζεταί τις ὁποιονδήποτε ἀδικούμενον, ἐθεωρήθη πάντοτε ἔργον εὐγενὲς καὶ ἔντιμον· τὸ νὰ ὑπερασπίζεται ὅμως μὲ ἀφιλοκέρδειαν τοὺς δυστυχεῖς καὶ τεθλιμμένους, εἶναι ἴδιον ψυχῆς γενναίας, ἐξόχου καὶ σπανίας, εἶναι τῳόντι ἡ ὠφελιμωτέρα καὶ καλητέρα δούλευσις πρὸς τὴν πατρίδα· ἐπειδὴ ἡ καθημερινὴ ὑπερασπισις, τὴν ὁποίαν παρέχει τὸ δικαστικὸν τάγμα εἰς τὸν πτωχὸν πολίτην κατὰ τοῦ πλουσίου, εἰς τὸν ἀδύνατον κατὰ τοῦ δυνατοῦ, τὸν τεθλιμμένον κατὰ τοῦ αὐθαιρέτου, ὑπὲρ τῆς ζωῆς, τιμῆς, καὶ ἰδιοκτησίας, τί ἄλλο εἶναι παρὰ ὑπεράσπισις τῆς πατρίδος; Ὁ αὐτοκράτωρ Ἀναστάσιος ἐξέδωκε νόμον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐσύγκρινε τὰ ἔργα τῶν δικηγόρων μὲ τοὺς στρατιωτικοὺς ἀγῶνας· ἀλλ' ὅμως, καθὼς τὸ δίκαιον τοῦ στρατιωτικοῦ ἀγῶνος λαμπρύνει ἀληθῶς τὸν στρατιώτην, τοιουτοτρόπως ἡ ὑπεράσπισις τῶν δικαίων δικῶν ἀπαθανατίζει τὸ ὄνομα τοῦ δικηγόρου, ὡς τὸ τοῦ Βίαντος.

—Εφ. ΝΟΜΙΚΗ.

ΑΙ ΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

ΟΛΟΣ ὁ περιοδικὸς τῆς σελήνης χρόνος διαιρεῖται εἰς τέσσαρα μέρη, κατὰ τὰς τέσσαρας φάσεις, ἢ μορφὰς αὐτῆς. Κατὰ τὴν νεομηνίαν, ἥτις καὶ συζυγία λέγεται, ἡ σελήνη ἵσταται μεταξὺ γῆς καὶ ἡλίου, καὶ ἑπομένως ἀνατέλλει καὶ δύει μετὰ τοῦ ἡλίου, γινομένη ἀφανὴς, καὶ ἐνθαπτομένη εἰς τὰς ἀκτῖνας αὐτοῦ. Μετὰ ταῦτα φαίνεται πρῶτον τὸ ἑσπέρας, κατὰ τὰ δυτικὰ μέρη τοῦ οὐρανοῦ, εἰς σχῆμα δρεπάνου· διότι τότε βλέπομεν μόνον κατὰ τὸ δυτικὸν αὐτῆς ἄκρον μικρόν τι μέρος τοῦ φωτιζομένου ἡμισφαιρίου της. Ὅσον δὲ ἀπομακρύνεται ἀνατολικώτερον τοῦ ἡλίου, καὶ ἀνατέλλει βραδύτερον, τοσοῦτον βλέπομεν ἐκτεινόμενον τὸ φῶς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς, ἕωσοῦ παριστάνεται πρὸς ἡμᾶς τὸ ἥμισυ μέρος τοῦ δίσκου της πεφωτισμένον, μετὰ 90° ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ἡλίου· τότε εἶναι ὁ πρῶτος τετραγωνισμὸς, ἢ τὸ πρῶ-

* Ἴδε τὸν βίον τοῦ ἀνδρὸς τούτου εἰς Ἀποθ. Τόμ. Α'. Σελ. 141.

τον τέταρτον αὐτῆς, καὶ ὀνομάζεται διχότομος, ἀνατέλλουσα τὴν μεσημβρίαν, καὶ δύουσα τὸ μεσονύκτιον. Προχωροῦσα εἰς τὴν περὶ τὴν γῆν τροχιὰν αὐτῆς, ἀπομακρύνεται μᾶλλον τοῦ ἡλίου, καὶ καταντᾷ εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τῆς γῆς· τὸ δὲ φῶς ἐκτείνεται μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπ' αὐτῆς, ἑωσοῦ μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἀπὸ τοῦ πρώτου τετραγωνισμοῦ της καταντᾷ εἰς τὴν 180° τῆς τροχιᾶς αὐτῆς· τότε δὲ εὑρίσκεται κατὰ τὸ ἐπεσκιασμένον τῆς γῆς μέρος, φαίνεται ὅλος ὁ δίσκος αὐτῆς φωτεινός, καὶ τὸ μὲν ἑσπέρας ἀνατέλλει, τὸ δὲ μεσονύκτιον διέρχεται τὸν ἰσημερινόν, καὶ τὴν αὐγὴν δύει, καὶ λέγεται πανσέληνος, ἢ ἐν ἀντιθέσει· διότι ἵσταται κατ' εὐθεῖαν ἀντικρὺ τοῦ ἡλίου. Μετὰ τοῦτο ἀρχίζει πάλιν νὰ πλησιάζῃ εἰς τὸν ἥλιον, ἀνατέλλουσα καὶ δύουσα πάντοτε βραδύτερον· ὁ δὲ δίσκος αὐτῆς ἀρχίζει νὰ σκοτίζεται κατὰ τὸ δυτικὸν ἄκρον. Ἀφοῦ δὲ πάλιν διέλθῃ 90° τῆς τροχιᾶς αὐτῆς, τότε φαίνεται μόνον τὸ ἀνατολικὸν ἥμισυ τοῦ δίσκου αὐτῆς φωτεινόν, καὶ ἀνατέλλει τὸ μεσονύκτιον, καὶ δύει τὴν μεσημβρίαν, εὑρισκομένη εἰς τὸν τελευταῖον της τετραγωνισμόν. Μετὰ ταῦτα, ὅσον μᾶλλον πλησιάζει πρὸς τὸν ἥλιον, τοσοῦτον ἐλαττόνεται κατὰ μικρὸν τὸ πεφωτισμένον μέρος, ἑωσοῦ ἀποκαθίσταται πάλιν δρεπανοειδές, ὅμως κατὰ τὴν ἀνατολικὴν αὐτῆς ἄκραν. Τελευταῖον, ἀνατέλλει καὶ δύει μετὰ τοῦ ἡλίου, γίνεται ἀόρατος ἐντὸς τῶν ἀκτίνων αὐτοῦ, καὶ τότε πάλιν εἶναι νεομηνία, ἢ νέα συζυγία, καὶ οὕτως ἀναπληροῖ πᾶσαν τὴν περίγειον αὐτῆς περίοδον.

ΤΟ ΚΑΠΝΟΧΟΡΤΟΝ.—ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΥΤΟΥ.

Συνέχεια καὶ τέλος ἀπὸ Σελ. 64.

ΒΛΑΠΤΕΙ πολὺ τὸ καπνόχορτον, καὶ ὅταν ἐπιβληθῇ εἰς εὐαισθήτους ἐπιφανείας ἱκανῆς ἐκτάσεως. Τὸ ἀφέψημά του ἐθανάτωσεν ἵππον πάσχοντα, ὅστις βιαίως ἐποτίσθη αὐτὸ μ' ἐλπίδα θεραπείας. Τὸ ἴδιον, μεταχειρισθὲν ὡς κλύσμα διὰ νὰ ἐξολοθρεύσῃ ζωΰφια οἰκιακῶν ζώων, ἐσκότωσε μετὰ τῶν ζωϋφίων καὶ τὰ ζῶα. Γεωργός τις μ' ἐβεβαίωσεν, ὅτι κατὰ τοιοῦτον τρόπον διέφθειρε πρὸ μικροῦ ἓν μοσχάριον.

Γυνή τις ἔβαλεν εἰς τὰς κεφαλὰς τριῶν τέκνων ἀλοιφὴν ἐσκευασμένην ἀπὸ ταβάκκον καὶ βούτυρον, πρὸς ἴασιν τῆς κασίδας· μετ' ὀλίγον ἐπίασαν αὐτὰ ζάλαι, βίαιος ἐμετός, καὶ λειποθυμίαι, συνωδευμέναι μὲ ἄφθονον ἱδρῶτα.

Ὁ περίφημος Γάλλος ποιητής, Santeuil, ἀπέθανε μὲ σπασμοὺς καὶ φρικώδεις πόνους, λαβὼν ποτήριον οἴνου μεμιγμένου μὲ ταβάκκον.

Ἄνθρωποι ἔτυχε πολλάκις ν' ἀποθάνωσι, μόνον διότι, πρὸς ἀνακούφισιν σπασμῶν, ἔπιαν ἀφέψημα 20 ἢ 30 κόκκων καπνοχόρτου. Τὸ ἴδιον ἀφέψημα, ἐπιβληθὲν εἰς ψωραλέα μέρη, ἐπέφερεν ἐμετὸν καὶ σπαραγμούς. Ὅταν δὲ τεθῇ εἰς τὸ ἐπιστόμιον τοῦ στομάχου, προξενεῖ λειποθυμίαν, ἐμετόν, καὶ ψυχρὸν ἱδρῶτα.

Διηγεῖται ὁ ταγματάρχης Γ., ὅτι εἰς περίστασιν τινά, κατὰ τὸ διάστημα τοῦ μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς πολέμου, οἱ στρατιῶται καθίσταναν αὐτοὶ ἑαυτοὺς ἀνικάνους εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ χρέους των, βάλλοντες φύλλα καπνοῦ ὑπὸ τὴν μασχάλην. Ἐπέφερε μεγάλην ἀδυναμίαν· ἐμετὸς δ' ἐπίανε πολλοὺς ἔξαφνα καὶ σφοδρῶς εὐθὺς μετὰ τὸ φαγητόν.

Ἀνέγνωσα περί τινος πατρός, ὅστις, ἀλείψας ἐξάνθημα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ υἱοῦ του μὲ καπνοχόρτου σίελον, ἐθανάτωσε τὸ παιδίον.

Μία γυνὴ ἐστοχάσθη νὰ ἰατρεύσῃ λειχῆνα, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἡ θυγάτηρ αὐτῆς πλησίον τῆς ῥινός, μὲ ῥύπον τῆς καπνοσύριγγος. Μόλις ἐπέθηκεν αὐτόν, καὶ τὸ κοράσιον μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνεστραμμένους ὥρμησεν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ πίπτον ἐπιάσθη παρὰ τῆς ἐντρόμου μητρός. Ἐπλύθη μὲν παρευθὺς μὲ ψυχρὸν ὕδωρ τὸ ἠλειμμένον μέρος διὰ νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τὸ δηλητήριον, ἀλλ' εἰς μάτην· αἱ σιαγόνες ἦσαν ἀκίνηται καὶ κλεισμέναι· ἡ πάσχουσα, ἤδη ἀναίσθητος, ἐξέπνει κατὰ τὸ φαινόμενον. Ὁ ἰατρός, κληθείς, ηὗρε τὰς ἄκρας τοῦ σώματος ψυχράς, τὸν σφυγμὸν ἀνεπαίσθητον, καὶ τὸ πρόσωπον νεκρῶδες. Μόλις δ' ἠμπόρεσε μετὰ μίαν ἢ μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν νὰ κάμῃ αὐτὴν νὰ συνέλθῃ.

Σαφῶς ἀποδεικνύουν τὰ προειρημένα, ὅτι τὸ καπνόχορτον εἶναι ἀπὸ τὰ πλέον δραστικὰ καὶ ὀλέθρια φυτικὰ δηλητήρια· ἐνεργεῖ ἀμέσως εἰς τὸ νευρικὸν σύστημα, ἐξασθενίζον, συγχέον, ἢ καὶ ἀποσβύνον τὰς ζωτικὰς κινήσεις. Δύναται ἄρα ἡ καθ' ἕξιν μεταχείρισις ἑνὸς τοιούτου χόρτου, τοιαύτας φαρμακερὰς ἔχοντος ἰδιότητας, νὰ συμβάλῃ ποτὲ εἰς ὑγείαν, ἢ μᾶλλον εἶναι δυνατὸν νὰ μὴν ἔχῃ βλαβερὰν ἐπιρροήν; Τῳόντι, εἰς τὸν ἐπιπόλαιον παρατηρητὴν ἐνδέχεται νὰ μὴ φαίνωνται διόλου τὰ τῆς βλάβης σημεῖα, μικρὰ ὄντα καταρχάς· ἀλλ' ἐντεῦθεν ποσῶς δὲν ἕπεται ὅτι βλάβη δὲν προξενεῖται. Εἰς τὸ μέγα τοῦτο σφάλμα ὑποπίπτουν πάμπολλοι, φανταζόμενοι ὅτι πᾶν ἀπαίσιον ἀποτέλεσμα βρώματος, ποτοῦ, ἢ τρυφῆς, πρέπει νὰ φανῇ ἀμέσως. Συχνάκις βλέπουν οἱ ἰατροὶ τὰ παρόμοια εἰς τοὺς ἀσθενεῖς των.

Παραδείγματος χάριν·—Δυσπεπτικός τις συμβουλεύεται τὸν ἰατρόν του, λέγων ὅτι πάσχει ἐκ πόνου ἢ ἀνέμου εἰς τὸν στόμαχον μὲ κεφαλαλγίαν ἢ ζάλην, μὲ περιοδικοὺς τῶν μελῶν πόνους, μὲ νάρκην ἢ μὲ τρόμους τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ μὲ κοπώδη πνοήν, τεταραγμένον ὕπνον, ξηρὸν βῆχα, καὶ στεγνώδη καὶ βραγχώδη φωνὴν καθ' ἑκάστην πρωΐαν. Ὁ ἰατρὸς τὸν δίδει γνώμην νὰ παραιτήσῃ δι' ὀλίγον καιρὸν τὴν κρεωφαγίαν, ἀλλ' ὁ πάσχων ἀνθίσταται, διισχυριζόμενος ὅτι ποτὲ δὲν αἰσθάνεται τόσον καλά, ὅσον ἀφοῦ φάγῃ ἓν καλὸν γεῦμα. Τότε νουθετεῖ αὐτὸν ὁ ἰατρὸς ν'

ἀποφεύγῃ τὰ πνεύματα, τὸν οἶνον, τὸν ζύθον, κτλ. ' Εἶναι τῶν ἀδυνάτων,' ἀποκρίνεται, ' νὰ μὲ βλάπτωσιν αὐτὰ, διότι δὲν πίνω πολύ· ἀλλ' ἐξ ἐναντίας καὶ μὲ ὠφελοῦν· ὁσάκις πίνω, αἰσθάνομαι καλήτερα· ὅσον δὲ περὶ τούτου, δὲν ἔχω ἀνάγκην συμβουλῆς.' Ἐρωτᾶται ἂν συνειθίζῃ τὸν καπνόν. ' Ναὶ, καπνίζω ὀλίγον, καὶ ταβακκίζομαι ὀλίγον.' Καλήτερον νὰ τ' ἀφήσῃς ὅλως διόλου, κύριε. ' Νὰ τ' ἀφήσω; Σὲ βεβαιῶ, ἐξοχώτατε, ὅτι παραπολὺ λανθάνεσαι. Ἂν ἐπαραιτεῦσα τὸν καπνὸν, ἤθελα ἐξεμεῖν ὑπὲρ τὸ ἥμισυ τοῦ γεύματός μου.' Αὐτὸ, κύριε, ἴσως δὲν ἤθελε σὲ βλάψειν. ' Βλέπω ὅτι δὲν καταλαμβάνεις τὸ πάθος μου, ἐξοχώτατε. Πρὸ χρόνων μεταχειριζόμενος τὰ ἀγαθὰ ταῦτα, ἔχαιρα καλὴν ὑγείαν, καὶ οὐδέποτε μ' ἔβλαψαν. Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ μὲ βλάπτωσι, καὶ ἐγὼ νὰ μὴ τὸ καταλαμβάνω; Νομίζεις ὅτι ἀκόμη δὲν ἔμαθα τί μὲ ὠφελεῖ καὶ τί μὲ βλάπτει, ἀφοῦ μάλιστα ἔζησα τόσους χρόνους εἰς τὸν κόσμον;' Τὸ νομίζω, κύριε· καὶ μάλιστα φοβοῦμαι μὴν ἀποθάνῃς, πρὶν ἀποκτήσῃς τὴν ἀξιόλογον ταύτην γνῶσιν.

Ὁ ἄθλιος οὗτος ἀναχωρεῖ μ' ἀγωνίαν, ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους ἐλεγχόμενος ὑπὸ τῆς ἀληθείας, ἐκ δὲ τοῦ ἄλλου καταπιεζόμενος ὑπὸ δυνατῆς ἕξεως. Ὑποστήριγμα ἔχων τὴν καλὴν αὐτοῦ κρᾶσιν, καὶ εἰς τὰς ὑποθέσεις του περιπλεγμένος, δὲν ὠνειρεύετο κἂν, ὅτι ἤθελε βλαφθῆν ἀπὸ τὴν κατ' αὐτὸν μετρίαν χρῆσιν τῶν ἐρεθιστικῶν, δηλαδὴ, πνευμάτων, οἴνων, καπνοῦ, ταβάκκου, κτλ., ἑωσοῦ ἔφθειρε τὴν ὑγείαν του. Αὐτὸ τοῦτο πάσχουν μύριοι.

Ἡ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ζωτικὴ ἀρχὴ δύναται τοσοῦτον ν' ἀντιστέκῃ τὴν ἐπιῤῥοὴν δηλητηρίων βαθμηδὸν εἰς αὐτὸ εἰσαγομένων, ὥστε τὰ ἐξ αὐτῶν ἀποτελέσματα νὰ μένωσι διὰ πολὺν καιρὸν ἀπαρατήρητα, ἑωσοῦ, τέλος, ὑπὸ τὴν ἐνέργειαν ἐρεθιστικῆς τινὸς αἰτίας νὰ ἐκσπάσῃ ἡ αὐξημένη δύναμίς των εἰς φοβερὰν ἢ ἀνίατον ἀσθένειαν. Τὸ εἰς ἐκτεταμένα ἕλη καὶ ὄχθας λιμνῶν ἀπὸ φυτικὰς διαλύσεις προερχόμενον φάρμακον, ἐμβαῖνον εἰς τὸ σῶμα, ἀφίνει κάποτε αὐτὸ ἀβλαβὲς, τὸ φαινόμενον, ἓν ἔτος ὁλόκληρον, πρὶν ἀνάψῃ τὸν περιοδικὸν ὀλέθριον πυρετόν.

Τοιαῦτα καὶ ἄλλα παρόμοια δεικνύουν, ὅτι βλάβη δύναται νὰ προξενηθῇ εἰς τὰ μυστηριώδη τῆς ζωῆς ἐλατήρια, χωρὶς ἡμεῖς ποσῶς νὰ τὴν αἰσθανθῶμεν. Τοῦτο δὲ συμβαίνει καὶ εἰς τὴν καθ' ἕξιν μεταχείρισιν τοῦ καπνοχόρτου καὶ ἄλλων ναρκωτικῶν, προσέτι δὲ καὶ τῶν ἐρεθιστικῶν, ὅσα, καθὼς ἐκεῖνα, κάμνουν ἐντύπωσιν εἰς ὅλον τὸ νευρικὸν σύστημα, χωρὶς νὰ χορηγῶσιν ἀναπληρώσεως ἢ τροφῆς ὕλην.

Τὸ καπνόχορτον πρέπει νὰ ἦναι μάλιστα ἐπιβλαβὲς εἰς τὴν νεαρὰν ἡλικίαν, ὅτε ἀπαιτεῖται ὁλόκληρος ἡ νευρικὴ ἐνέργεια διὰ τὴν πλήρη καὶ ἐντελῆ ἀνάπτυξιν τῶν διαφόρων σωματικῶν ὀργάνων. Ἐγνώρισα παιδίον ἑξαετὲς, τὸ ὁποῖον πρὸ τεσσάρων ἤδη χρόνων εἶχε συνειθίσειν νὰ μασσᾷ τὸ καπνόχορτον· ἦτο δὲ ὠχρὸν, ἰσχνὸν, καὶ φιλάσθενον, πολλάκις ἐξεμοῦν τὸ γεῦμά του. Εἰς ἀνθρώπους καθιστικοῦ βίου, καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τοὺς σπουδάζοντας, ὁ καπνὸς εἶναι μάλιστα ἐπιβλαβής· ἐπειδὴ αἱ τάξεις τῶν ἀνθρώπων τούτων ὑστεροῦνται, μέχρι τινὸς, τὴν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀντενεργητικὴν ἐπιῤῥοὴν τοῦ καθαροῦ ἀέρος καὶ τῆς γυμνάσεως.

Ἡ γνώμη ὅτι ὁ καπνὸς φέρει εὐπεψίαν ἐπικρατεῖ μὲν, πλὴν εἶναι διόλου ἐσφαλμένη. Καὶ ἂν ἀληθεύῃ ὅτι καταπραΰνει τὴν μετὰ τὸ φαγητὸν ἀνησυχίαν τῶν νεύρων τοῦ στομάχου, αὕτη ὅμως προέρχεται ἀπὸ παρεκτροπὴν ὡς πρὸς τὰ τῆς διαίτης, καὶ δύναται ἀλλεοτρόπως νὰ διορθωθῇ. Ἐὰν ἀληθῶς εὐκολύνῃ τὴν πέψιν, διατί τάχα οἱ περισσότεροι, ἀφοῦ ἀποῤῥίψωσι τὴν συνήθειαν ταύτην, νὰ αἰσθάνωνται αὔξησιν ὀρέξεως, νὰ πέπτωσι ταχύτερα τὴν τροφὴν αὐτῶν, καὶ ν' ἀποκτῶσιν εὐσαρκίαν;

Λέγεται κάποτε, ὅτι ἐκ τῶν καταχρωμένων τὴν βοτάνην ταύτην τινὲς ζοῦν εἰς ἔσχατον γῆρας· τοῦτο εἶναι μὲν ἀληθές· πλὴν καὶ οἱ καταχρώμενοι τὰ πνεύματα μήπως δὲν μακροημερεύουν ἐνίοτε; Ἄρα ἕπεται ἐκ τούτου ὅτι τὰ τοιαῦτα ποτὰ εἶναι ἀβλαβῆ, καὶ μακροβιότητος πρόξενα; Οὐδ' ἐκ τοῦ πρώτου, οὐδ' ἐκ τοῦ δευτέρου, ἄλλο συμπέρασμα νὰ συνάξωμεν δὲν ἐμποροῦμεν, εἰμὴ ὅτι κράσεις τινὲς ἀνθίστανται μακρότερον ἢ δραστηριώτερον ἄλλων εἰς τὴν δηλητήριον ἐπιῤῥοήν. Ὅστις δύναται νὰ ζήσῃ πολὺν καιρὸν μεταχειριζόμενος τὴν νικοτιανὴν βοτάνην καὶ τὴν ῥακὴν, δύναται χωρὶς τούτων νὰ ζήσῃ περισσότερον.

Ἐπεκράτησεν εἴς τινας κοινότητας μία ἰδέα, ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ καπνοχόρτου ἐνεργεῖ εἰς προφύλαξιν κολλητικῶν καὶ ἐπιδημικῶν νόσων. Αὕτη πρέπει νὰ ἦναι λανθασμένη. Πᾶν ὅ,τι συντείνει πρὸς ἐξασθένισιν ἢ καταπίεσιν τῶν δυνάμεων τοῦ νευρικοῦ συστήματος, τὸ προδιαθέτει εἰς τὰς ἀσθενείας ταύτας. Ἐὰν ὁ καπνὸς προεφύλαττεν ἀληθῶς ἀπὸ ἐπιδημίας, διατί νὰ μὴν ἐξασφαλίζῃ ἀπὸ τὰς τῆς χολέρας προσβολάς; Εἰς κάμμίαν ἴσως κοινότητα δὲν ἔκαμε τόσον φρικώδη φθορὰν ἡ νόσος αὕτη, ὅσον ὅπου ὅλαι τῶν ἀνθρώπων αἱ τάξεις κυριεύονται ἀπὸ τὴν ἀκόρεστον αὐτοῦ χρῆσιν. Εἰς τὴν Αὐάναν, τῆς ὁποίας ὁ πληθυσμὸς κατὰ τὸ 1833 ἀνέβαινεν εἰς περίπου 120,000, ἀφήρπασεν ἡ χολέρα ἐντὸς ὀλίγων ἑβδομάδων 16,000· εἰς δὲ τὴν πόλιν Ματάνζας, περιέχουσαν 12,000 κατοίκων, λέγεται ὅτι διεφθάρησαν 1,500· τουτέστιν, ἓν ὄγδοον τοῦ πληθυσμοῦ καὶ εἰς τοὺς δύο τόπους. Ὅτι δὲ ἡ χρῆσις ἢ μᾶλλον κατάχρησις τοῦ καπνοῦ εἶναι μεγίστη εἰς τὴν Αὐάναν ἕπεται ἐκ τοῦ ὅτι, κατὰ τὸ 1828, ἐλογαριάζετο κοινῶς ὅτι καθημέραν ἀνηλίσκοντο δέκα χιλιάδων διστήλων σιγάρα. Εἰς τὴν πόλιν τοῦ Μεξικοῦ Καμπεάκην, ἔχουσαν 20,000 κατοίκων, ἀπέθανεν 4,300· μολονότι ὅλοι χωρὶς ἐξαίρεσιν δίδονται κατακόρως εἰς τὸ κάπνισμα· ἀκόμη καὶ διετῆ τέκνα εἶναι πάγκοινον νὰ βλέπῃ τες ἐκεῖ καπνίζοντα.

Ἡ γνώμη ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ καπνοῦ διατηρεῖ τοὺς ὀδόντας δὲν ὑποστηρίζεται οὔτε ἀπὸ τὴν φυσιολογίαν, οὔτε ἀπὸ τὴν παρατήρησιν. Ἐξ ἐναντίας, ἀδυνατίζει τὰ οὖλα καὶ τὴν σκεπάζουσαν τοὺς λαιμοὺς καὶ τὰς ῥίζας τῶν ὀδόντων μεμβράναν, καὶ οὕτω πρέπει μᾶλλον νὰ ἐπιταχύνῃ παρὰ νὰ βραδύνῃ τὴν φθοράν των. Ὅθεν καὶ δὲν εὑρίσκομεν καλητέρους τοὺς ὀδόντας τῶν ὅσοι καπνίζουν παρὰ τοὺς τῶν λοιπῶν· κατὰ μέσον ὅρον μάλιστα αὐτῶν τὰ ὄργανα ταῦτα εἶναι εἰς ἀτελεστέραν διατηρήσεως κατάστασιν. Οἱ ναῦται κάμνουν μὲν κατάχρησιν τῆς νικοτιανῆς, καὶ μασσῶντες καὶ καπνίζοντες αὐτήν· ἀλλ' ἔχουν καὶ ἀχρείους ὀδόντας.

Τὸ κάπνισμα εἶναι ῥυπαρὰ καὶ ἀπειρόκαλος συνήθεια· ῥυπαρὰ διὰ τὴν δυσωδίαν, διὰ τοὺς καταλασπωμένους μύστακας καὶ μυκτῆρας, διὰ τὰ μαυροπισσαλειμμένα χείλη, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον φέρει ἐρέθισμα τοῦ συχνοπτύειν. Εἰς μίαν λοιπὸν τόσον βλαπτικὴν καὶ ἀκαθαρτον συνήθειαν ἀξίζει νὰ θυσιάζῃ τις τόσα χρήματα;

Τινὲς, ὁμολογοῦντες τὸ ἀνωφελὲς ἢ καὶ τὸ βλαβερὸν τοῦ καπνίζειν, διϊσχυρίζονται μ' ὅλα ταῦτα ὅτι ἡ παραίτησις αὐτοῦ ἤθελε τοὺς βλάψειν ἔτι μᾶλλον. Ἀλλὰ πόσα δὲν ἔχομεν παραδείγματα διόλου ἀναιροῦντα τοὺς φόβους τούτους! Εἰς πολλὰς φυλακὰς τῶν ἐξευγενισμένων ἐθνῶν, κάπνισμα δὲν συγχωρεῖται εἰς τοὺς ἐκεῖ διαιτωμένους, ἂν καὶ ὅλοι σχεδὸν, πρὶν ἐμβῶσι, δίδωνται καταχόρως εἰς αὐτό. Μαρτυροῦσι δὲ τῶν καταστημάτων τούτων οἱ ἐπίτροποι, ὅτι οὐδεὶς τῶν φυλακωμένων ἐβλάφθη ποτὲ διὰ τῆς ὑστερήσεως τοῦ ναρκωτικοῦ τούτου· ἀλλ' ὅτι μετ' ὀλίγας ἡμέρας, σπανίως ὑπὲρ τὰς εἴκοσι, ἡ ἀνησυχία καὶ ταραχὴ αὐτῶν ἐλαττοῦνται, ἡ ὄρεξις αὐξάνει, καὶ ἡ ὄψις προδήλως καλητερεύει. Ἐξοχός τις ἰατρὸς μ' ἐβεβαίωσεν, ὅτι ποτὲ δὲν ἐγνώρισεν ἄνθρωπον νὰ ὑποφέρῃ τὴν παραμικρὰν διαμένουσαν βλάβην ἀπὸ τὴν τοῦ καπνοῦ παραίτησιν· ἀλλ' ἐξ ἐναντίας μάλιστα, πᾶς τοιοῦτος ὠφελήθη πραγματικῶς. Ἡ ἰδική μου παρατήρησις συμφωνεῖ καθ' ὅλα μὲ τοῦ ῥηθέντος ἰατροῦ τὴν γνώμην· ἐγνώρισα τοιούτους πολλοὺς, καὶ δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι ποτὲ δὲν ὡμίλησα μὲ ἄνθρωπον, πρὸ ἑνὸς ἔτους ἐλευθερωθέντα τῆς ἕξεως ταύτης, ὅστις νὰ μὴν ὡμολόγησεν ὅτι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἴδεν ὄφελος ἀπὸ τὴν ἀρνησαυτίαν του.

ΠΕΡΙ ΜΙΚΡΟΝΟΙΑΣ.

ΠΟΛΛΟΙ, οἵτινες διέτριψαν πάντοτε εἰς τὸ χωρίον, τὴν πόλιν, ἢ τὴν νῆσον τῆς γενέσεώς των, ἐξίστανται εἰς πᾶν νέον θέαμα, παρουσιαζόμενον εἰς αὐτοὺς ὅταν ἀπομακρυνθῶσιν ἐκεῖθεν ὀλίγα τινὰ μίλια. Ὁ χωρικὸς χάσκει ἐκπεπληγμένος τὰ ἐργαστήρια, τὸ ἐμπόριον, τὰ πλήθη τοῦ λαοῦ, τὰ μεγαλοπρεπῆ κτίρια, τὴν πομπὴν, τὰ πλούτη, καὶ τὴν θεραπείαν τῆς αὐλῆς καὶ μητροπόλεως· ἤθελε δὲ μόλις πιστεύσειν τὴν ὕπαρξιν τοιούτων πραγμάτων, ἐὰν δὲν ἔβλεπεν αὐτὰ ὀφθαλμοφανῶς. Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους, ὁ νεοφερμένος εἰς τὴν ἐξοχὴν πολίτης ἐκπλήττεται εἰς πράξεις πολλὰς τῶν τετραπόδων καὶ πτερωτῶν ζώων, καὶ εἰς πολλὰ κοινὰ ἀγροτικὰ ἐπιτηδεύματα.

Ἐὰν εἰς τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τούτων ἤθελέ τις διηγηθῆν τὰ ἔθιμα ξένων τόπων, τὰ ἀποβάλλουν διαμιᾶς ὡς ἀπαίσια καὶ γελοιώδη· τόσον εἶναι μικρὰ τὰ πνεύματά των, καὶ τόσον περιωρισμένοι οἱ διαλογισμοί των, ὥστε τίποτε δὲν τοὺς φαίνεται φρόνιμον καὶ ὀρθὸν, τὸ ὁποῖον αὐτοὶ δὲν ἐσυνείθισαν νὰ πράττωσι.

Τὴν μικρόνοιαν ταύτην πρέπει νὰ θεραπεύωμεν ἀκούοντες καὶ ἀναγινώσκοντες τὰς περιγραφὰς διαφόρων τῆς οἰκουμένης τόπων, καὶ τὰς ἱστορίας παρελθόντων αἰώνων, καὶ ἐθνῶν, καὶ χωρῶν ἀπομεμακρυσμένων τῆς πατρίδος μας, μάλιστα δὲ τῶν πλέον πολιτισμένων τῆς ἀνθρωπότητος μερίδων. Ἀλλὰ κατὰ τοῦτο τίποτε τοσοῦτον δὲν συντείνει εἰς τὸ νὰ μεγαλύνῃ τὸ πνεῦμα, ὅσον αἱ περιοδεῖαι, τουτέστιν, αἱ εἰς ἄλλας κώμας, πόλεις, ἢ χώρας ἐπισκέψεις· ὁπόταν δὲ ἡ χρηματικὴ μας κατάστασις δὲν συγχωρῇ τοῦτο, πρέπει νὰ ἀναπληρόνωμεν τὴν ἔλλειψιν διὰ βιβλίων.

ΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΔΕΙΝΑ.

ΕΛΘΕΤΕ νὰ ὑπάγωμεν νοερῶς εἰς τὸ θέατρον τῶν δεινῶν τῆς πολυπαθοῦς ἡμῶν πατρίδος. Ἐγὼ κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην σᾶς ὁδηγῶ διὰ τοῦ λόγου ἐκ τούτου τοῦ ἁγίου καὶ καθαροῦ καὶ ἀμιάντου βήματος τοῦ Εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης. Ἴσως ἐκ τῆς ἁπλῆς θεωρίας τῶν σωματικῶν τοῦ πολέμου κακῶν ἀνάψῃ εἰς τὰς ψυχάς σας ὁ κατὰ τῶν παθῶν σας ἱερὸς πόλεμος, καὶ ὑπερισχύσῃ ἡ τοῦ πνεύματος μάχαιρα νὰ διακόψῃ τοὺς αἰσχροὺς τῆς φιλαυτίας δεσμούς. Ἀπέλθετε λοιπὸν διὰ τῆς διανοίας εἰς τὰς φοβερὰς τῆς πατρίδος δραματουργίας. 'Ἔρχου καὶ ἴδε.' Τί βλέπομεν εἰς τὴν πρώτην σκηνήν; Μαχην τῆς ξηρᾶς. Ὑπομείνατε νὰ τὴν θεωρήσωμεν συντόμως ὅσον τὸ δυνατόν. Ἰδοὺ τὰ δύω τῶν πολεμίων στρατεύματα βλέπουσι μακρόθεν πρὸς ἄλληλα κατὰ πρῶτον, παλλόμενα τὴν καρδίαν. Ἰδοὺ συγκινοῦνται, καὶ προχωροῦσι κατ' ἀλλήλων ἐνθουσιῶντα. Χιλιάδες ἀνθρώπων, ὡς εἷς καὶ μόνος ἄνθρωπος, βηματίζουσιν ὁμοθυμαδὸν πρὸς τὸ χάος τοῦ θανάτου. Σκαρδαμύττουσι τὰ βλέφαρα πρὸς τὰς πρώτας ἀστραπὰς τῆς ἀψιμαχίας. Ἀποχαιρετᾷ τὸν πλησίον συστρατιώτην ὁ στρατιώτης, καὶ εἰς ὅλους εὐθὺς φαίνεται ὅτι δύει ὁ ἥλιος τῆς ζωῆς. Ὅλος ὁ αἰὼν τοὺς φαίνεται συνεσταλμένος εἰς μίαν καὶ μόνην τὴν τῆς μάχης στιγμήν. Καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὸ πᾶν ἕκαστος αὐτῶν ἀθρόον βλέπει συγκεντρωμένον εἰς τὴν ὁποίαν πατεῖ σπιθαμὴν τοῦ ἐδάφους. Ἰδοὺ ἡ σάλπιγξ βοᾷ, συνηχοῦσι τὰ κελεύσματα, κυματίζουσιν αἱ σημαῖαι, καὶ ἄρχεται ἡ τῆς μάχης ὁρμή. Κύματα καπνοῦ μαυρίζουσιν ἀναβαίνοντα καὶ λακτίζοντα τὸν αἰθέρα· κροτοῦσιν ἀδιακόπως τὰ στόματα

τῶν τηλεβόλων, ἐξερευγόμενα μυρίους θανάτους· αἱ πυρφόροι σφαῖραι, διαπερῶσαι διὰ τῶν πυκνῶν συστημάτων, ἀφίνουσιν ἐν τούτοις κενὰ χάσματα αὐλακίων, ὡς εἰς τὰ χωράφια τὸ ἄροτρον τοῦ γεωργοῦ, ἢ καὶ εἰς τὰ λήϊα τοῦ θεριστοῦ τὸ δρέπανον. Σώματα καλὰ καὶ γενναῖα, ὡς δένδρα ὑψηλὰ, καταπίπτουσι βαρυστένακτα, καὶ ἄλλα συσσωρεύονται ἀλλεπάλληλα, ὡς ἀσταχύων δράγματα εἰς τὰς ἅλωνας. Ὁρμῶσιν οἱ μαχόμενοι διὰ τῶν πτωμάτων ἐγκαρδιωμένοι ὑπὸ ἀπελπισίας· ὠθοῦσιν, ὠθοῦνται· πληγόνονται, πληγόνουσι· φονεύουσιν, ἀποθνήσκουσι. Νεκρὸς ἀντικρούει πρὸς νεκρὸν, πῦρ εἰς πῦρ, σίδηρος πρὸς σίδηρον. Ἐπιχαίρουσιν ὠμῶς οἱ νικηταὶ, μεθύοντες ἐξ αἵματος. Μογγύζουσιν ἐλεεινῶς οἱ τραυματισμένοι, καὶ ψυχορραγοῦσιν ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἵππων ἢ τῶν πεζῶν φονευτῶν. Ἐδῶ σπαρταροῦσι χεῖρες καὶ πόδες, ἐκεῖ ἀχνίζουσι καρδίαι καὶ σπλάγχνα, ἀλλοῦ κυλίονται σωμάτων, ὡς δένδρων, κορμοὶ, καὶ παρέκει σφενδονίζονται κεφαλαὶ, χάσκουσαι εἰσέτι φοβερῶς κατὰ τοῦ φονέως. Κρουνοὶ καὶ ῥεῖθρα θερμῶν αἱμάτων μεθύουσι τὴν γῆν, καὶ καταβάφουσι τὰς σάρκας, καὶ μολύνουσι ῥαντίζοντα καὶ ἵππους καὶ ὅπλα καὶ φορέματα. Ἀδελφὸς βαρυστενάζων καταπατεῖ τὸ πτῶμα τοῦ ἀδελφοῦ· εἰς τὸ βάθος τῆς ἑαυτῶν καρδίας αἰσθάνονται τὰ θανάσιμα τραύματα τῶν υἱῶν οἱ πατέρες· καὶ τὰ τέκνα παρέρχονται δακρύοντα τοὺς πεσόντας γονεῖς, οἵτινες, ἐκτείνοντες τοὺς νεκρουμένους αὐτῶν βραχίονας μετὰ φωνῆς σβυνομένης καὶ δυόντων ὀμμάτων, τοὺς εὔχονται, τὸ τελευταῖον, ὑγείαν καὶ ζωήν. Ἐδῶ τρέχουσιν ἐξάγοντες οἱ συγγενεῖς ἢ φίλοι τὸν συστρατιώτην ἡμιθανῆ, καὶ μόλις ἀνορθοῦντα τὴν κεφαλὴν, νὰ καθιερώσῃ τὸ ἔσχατον βλέμμα καὶ πνεῦμα εἰς τὸν Δημιουργόν του· ἐκεῖ φθάνει καὶ κατασφάζει τὸν φεύγοντα ὁ διώκων· καὶ μένει, τέλος, τὸ πεδίον τῆς μάχης μυριόνεκρον πολυάνδριον, ὅπου κεῖτονται σώματα Χριστιανῶν συμπεφυρμένα πρὸς ἔρημα ὅπλα, καὶ κτηνῶν θνησιμαῖα, ἐπισκοπούμενα ἄνωθεν ὑπὸ σαρκοφάγων ὀρνέων· τὰ ὁποῖα μόνα διὰ τῆς φρικώδους αὐτῶν κλαγγῆς διακόπτουσιν ἐνίοτε τὴν κατέχουσαν κύκλῳ τὸ πᾶν φοβερὰν τῆς νεκρώσεως ἡσυχίαν καὶ πένθιμον σιωπὴν τοῦ θανάτου. Πῶς σᾶς φαίνεται τοῦτο τὸ θέατρον, ἀδελφοί; εἶναι ἄρά γε ἱκανὸν νὰ κινήσῃ φόβον καὶ ἔλεον εἰς τὰς ψυχάς σας πρὸς βοήθειαν τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος θυσιαζομένων ὁμογενῶν; Ὢ πόσαι οἰκίαι ἠρημώθησαν εἰς ταύτην τὴν μάχην! Πόσαι χῆραι ἤδη, καὶ πόσα ὀρφανὰ, καὶ πόσοι γέροντες γονεῖς περιμένουσιν εἰς μάτην τοὺς πεσόντας αὐτῶν συγγενεῖς! προκύπτουσι διὰ τῶν θυρίδων, ἐξέρχονται εἰς τὰς ὁδοὺς, ἐρωτῶσι τοὺς διαβάτας, περιστρέφουσι πανταχοῦ καὶ τὰ βλέμματα καὶ τὰς διανοίας, πότε καὶ ποῦ νὰ ἴδωσιν ἐκείνους, τοὺς ὁποίους δὲν θέλουσι πλέον ἰδεῖν εἰς τὴν γῆν, θρηνοῦντες διὰ βίου τὸν χωρισμόν των. Πόσαι, τέλος, χρησταὶ τῆς πατρίδος ἐλπίδες, καὶ πόσοι βραχίονες αὐτῆς συνετάφησαν μετὰ τῶν ἐν τῇ μάχῃ πεσόντων εἰς ἕνα τάφον, τὸν ὁποῖον εἰς αὐτοὺς προσφέρει τελευταῖον ἡ εὐσέβεια, δῶρον ὅσιον καὶ θλιβερόν! Δεινὸν, ἀδελφοὶ, τὸ θέαμα, καὶ τὰ παρεπόμενα δεινὰ καὶ ἐλεεινά. Ἀλλ' ἂν ταῦτα δὲν σᾶς μαλάσσωσι τὴν καρδίαν, μετάβητε εἰς ἄλλην σκηνήν. Ἔλθετε εἰς τὴν θάλασσαν, νὰ ἴδωμεν τοὺς συμπατριώτας πῶς ναυμαχοῦσι, 'ποιοῦντες ἐργασίαν ἐν ὕδασι πολλοῖς.'

'Ἔρχου καὶ ἴδε.' Βλέπετε τὰς ὑψηλὰς καὶ βαρείας τῶν ἐχθρῶν τριήρεις, πῶς ἀναβαίνουσιν ὡς Ἡφαίστια εἰς τὴν θάλασσαν τὴν Ἑλληνικήν; Βλέπετε ἀπ' ἄλλου μέρους τὰ πλοῖα τῶν ὁμογενῶν εὐκίνητα καὶ κοῦφα καὶ ἐλαφρὰ, πῶς περιΐπτανται, ὡσὰν κύκνοι, πέριξ εἰς τὰς βαρβαρικὰς πυργοβάρεις; Ἰδοὺ ἐκπυρσοκροτοῦσι κατ' ἀλλήλων. Ἰδοὺ ἀνάπτει ὁ πόλεμος εἰς τὸ πέλαγος, ὅπου παραυτὰ συντρέχουσι καὶ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα νὰ πολλαπλασιάζωσι τὰ τούτου δεινά. Ἡ θάλασσα βοᾷ, καὶ ἀφρίζει, καὶ χάσκει συχνάκις ὑποκάτω τῶν καραβίων, ἀνοίγουσα τὰς ἀβύσσους, ὡς παμφάγους φάρυγγας, νὰ τὰ καταπίῃ. Οἱ ἄνεμοι ἀνυψόνουσιν ὄρη κυμάτων, καὶ διακόπτοντες τῶν πλοίων τὴν ὁρμὴν, τὰ συνταράσσουσι, τὰ στρέφουσι, τὰ συγκρούουσι, καὶ παραδίδουσι πλάγιον πολλάκις τὸ προτρέχον νὰ φύγῃ τὸν ἐχθρόν. Ξηρὰ καὶ ποῦ; μακρόθεν στενάζει, καὶ δὲν δύναται νὰ δώσῃ ἄσυλον εἰς τὰ φεύγοντα θύματα τοῦ θανάτου. Κἂν δὲ τύχῃ πλησίον, ἐπιταχύνει τὸν τούτων ὄλεθρον πολλάκις διὰ τὴν σκληρότητα τῶν ἀποτόμων αἰγιαλῶν. Ῥύακες πυρὸς προχέονται καίοντες ἐπὶ τῶν ὑδάτων· καὶ προσβάλλοντες εἰς τὰς πλευρὰς τῶν πλοίων, τὰ σχίζουσιν ἐξαίφνης, καὶ τὰ καταποντίζουσιν, ἢ τ' ἀνάπτουσιν, ὡς ξύλων δρυμὸν, ἀναμέσον εἰς τὰ κύματα. Βολίδες καὶ σφαῖραι πυρφόροι σπινθηροβολοῦσιν ἐν μέσῳ τῆς νυκτὸς τοῦ καπνοῦ, μαινόμεναι νὰ φάγωσι σάρκας. Ἐδῶ συμπλωτῆρες συντετριμμένοι ἢ καιόμενοι τοὺς βραχίονας κατασπάζονται ἀλλήλους τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν. Ἐκεῖ σύρουσιν εἰς τὰ κάτω τοῦ πλοίου καὶ συσσωρεύουσι τοὺς πληγωμένους αἱματοφόρτους καὶ θρηνοῦντας ἐλεεινῶς. Ἀλλοῦ πολέμιοι συμπεσόντες ἐπὶ τῆς κωπαστῆς κατασχίζουσι, καὶ σφάζουσι, καὶ πνίγουσιν ἀλλήλους εἰς τὸ πέλαγος. Κατάραι καὶ προσευχαὶ τῶν ἀποθνησκόντων ἀντηχοῦσιν εἰς τὸν ἀέρα· πτώματα καὶ ναυάγια ἡμίκαυστα ἐπιπλέουσιν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Πανταχόθεν συῤῥέουσιν αἱ εἰκόνες καὶ τὰ ὄργανα τοῦ ὀλέθρου. Ὁ δὲ ἄνθρωπος μόνος, ἔρημος, φυλακισμένος εἰς μίαν σανίδα, ἀντιμάχεται πρὸς πολλὰ θανάτων εἴδη, τὰ ὁποῖα περὶ αὐτὸν ἁμιλλῶνται, ποῖον πρότερον νὰ τὸν ἁρπάσῃ. Ἐχθρῶν μανία, καὶ τέχνη πολέμου, καὶ λύσσα πυρὸς, καὶ βία κυμάτων, καὶ ζάλη ἀνέμων συναγωνίζονται κατὰ τῶν ἡμετέρων συγγενῶν ἐπάνω εἰς ἕνα τάφον ἀχανῆ!—ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ.

ΕΡΩΤΗΘΕΙΣ ὁ Ἰώνσων, διὰ τί ἡ ἀλαζονεία χαρακτηρίζει τὴν ἀμάθειαν, Διότι, ἀπεκρίθη, καὶ οἱ τυφλοὶ κρατοῦν τὴν κεφαλὴν ὑψηλότερα παρ' οἱ ὀξυδερκεῖς.

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΑΒΡΑΑΜ.

Εἶπε δὲ Ἰσαὰκ, Πάτερ, ἰδοὺ τὸ πῦρ καὶ τὰ ξυλα· ποῦ ἔστι τὸ πρόβατον τὸ εἰς ὁλοκάρπωσιν; Εἶπε δὲ Ἀβραὰμ, Ὁ Θεὸς ὄψεται ἑαυτῷ πρόβατον εἰς ὁλοκάρπωσιν, τέκνον. Γενέσ. κβ΄. 7, 8.

Ο Αβρααμ, καταρχὰς Ἄβραμ, ὁ μέγας πρόγονος καὶ θεμελιωτὴς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους, καὶ ὁ πρῶτος, εἰς τὸν ὁποῖον ἔγιναν θεῖαι ὑποσχέσεις ὑπὲρ τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ, ἦτον ὁ μεγαλήτερος υἱὸς τοῦ Θάῤῥα, τὴν καταγωγὴν ὀγδόου ἀπὸ τὸν τοῦ Νῶε πρεσβύτερον υἱὸν Σήμ· φαίνεται δὲ νὰ ἐγεννήθη εἰς τὴν πόλιν τῆς Χαλδαίας Οὔρ, περὶ τὰ 2000 ἔτη πρὸ τῆς Χριστιανικῆς ἐποχῆς. Ἡ ἱστορία του κατέχει ὡς ἓν τέταρτον τοῦ βιβλίου τῆς Γενέσεως—τουτέστιν, ἀπὸ τὸ 11ον μέχρι τέλους τοῦ 25ου κεφαλαίου. Νυμφευθεὶς τὴν Σάῤῥαν (καταρχὰς Σάραν), ἀδελφὴν αὐτοῦ πρὸς πατρὸς, ἐσυνώδευσε τὸν πατέρα καὶ τὸν ἀνεψιόν του Λὼτ εἰς Χαῤῥὰν, ὅπου ἀπέθανεν ὁ Θάῤῥα· ἔπειτα δὲ, κατὰ θεῖαν ἐπιταγὴν, ἔχων ἀκόμη μεθ' ἑαυτοῦ τὴν ἰδίαν του σύζυγον καὶ τὸν Λὼτ, ἀνεχώρησεν ἀπὸ Χαῤῥὰν, καὶ προβαίνων εἰς νότον, ἔφθασε, τέλος, εἰς τὴν ἐν Χαναὰν πεδιάδα Μορέχ. Ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ἤρχισεν ἡ ὁδοιπορία αὕτη, συμβᾶσα περὶ τὸ ἑβδομηκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, καλεῖται ὑπὸ τῶν χρονολόγων ἡ Κλῆσις τοῦ Ἀβραάμ.

Λιμὸς ἠνάγκασε μετὰ ταῦτα τὸν πατριάρχην νὰ ὁδοιπορήσῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐκ τῆς ὁποίας χώρας ἐπιστρέψας εἰς τὸν ἐν Χαναὰν τόπον τῆς διατριβῆς του, τὸ ἔκρινεν ἀναγκαῖον, διὰ τὴν αὔξησιν τῶν ἰδίων του ποιμνίων καὶ τῶν τοῦ ἀνεψιοῦ του, νὰ ἐκλέξωσι χωριστὰ οἰκητήρια· ὅθεν, μὲ συγκατάνευσιν ἀμοιβαίαν, ἀπεσύρθη ὁ Λὼτ πρὸς ἀνατολὰς, καὶ κατεστάθη μεταξὺ τῶν εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Ἰορδάνου πόλεων, ὁ δὲ Ἀβραὰμ μετῴκησεν εἰς τὴν ἐν Χεβρὼν πεδιάδα Μαμβρῆ.

Ὅτε δὲ ὁ μὲν Ἀβραὰμ εἶχεν ἤδη φθάσειν εἰς τὸ ἐννενηκοστὸν ἔννατον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἡ δὲ σύζυγος αὐτοῦ, ἡ μέχρι τοῦδε στεῖρα, εἰς τὸ ὀγδοηκοστὸν ἔννατον, ἐφάνη πρὸς αὐτὸν ὁ Θεὸς, καὶ τὸν ἐδηλοποίησεν ὅτι μέγα ἔθνος ἔμελλε νὰ προέλθῃ ἐξ αὐτοῦ· τὴν ὑπόσχεσιν δὲ ταύτην, ἥτις ἐφαίνετο σχεδὸν ἀπίστευτος εἰς τὴν μητέρα, ἐπεβεβαίωσε τὸ ἀκόλουθον ἔτος ἡ τοῦ Ἰσαὰκ γένεσις.

Πασίγνωστος εἶναι ἡ τόσον περικαλλῶς ἐξιστορουμένη εἰς τὸ εἰκοστὸν δεύτερον κεφάλαιον τῆς Γενέσεως αὐστηρὰ δοκιμασία τῆς πίστεως τοῦ Ἀβραὰμ, ὅτε ὁ Θεὸς ἐπρόσταξεν αὐτὸν νὰ θυσιάσῃ τὸν ἀγαπητὸν υἱόν του. Σημειωτέον δὲ, ὅτι καὶ ὀλίγον πρὸ ταύτης εἶχε δείξειν ἰσχυρῶς τὴν εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εὐπείθειάν του, καὶ τὴν εἰς τὰς θείας ὑποσχέσεις ἀδίστακτον αὐτοῦ ἐπιστήριξιν, ἀποστείλας τὸν ἐξ Ἄγαρ, τῆς Αἰγυπτίας δούλης, υἱόν του Ἰσμαὴλ, μόνον διότι ἐπληροφόρησεν αὐτὸν ὁ ἐπουράνιος πατήρ του, ὅτι καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἤθελε κάμειν ἔθνος μέγα, ἐπειδὴ ἦτο σπέρμα τοῦ πατριάρχου. Ἂν καὶ ἡ τῆς Σάῤῥας ἀπόφασις, ν' ἀποβληθῇ τοῦ οἴκου ἡ παιδίσκη μετὰ τοῦ τέκνου αὐτῆς, ἐφάνη σκληροτάτη ἐνώπιον τοῦ Ἀβραὰμ ἐξ αἰτίας τοῦ υἱοῦ του, μ' ὅλον τοῦτο, ἅμα ἔλαβε τὴν προειρημένην ἐξ ὕψους ὑποδήλωσιν, 'ἀνέστη τὸ πρωΐ, καὶ ἔλαβεν ἄρτους καὶ ἀσκὸν ὕδατος, καὶ ἔδωκε τῇ Ἄγαρ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν ὦμον αὐτῆς τὸ παιδίον, καὶ ἀπέστειλεν αὐτήν.'

Μετὰ τὸν θάνατον τῆς Σάῤῥας, εἰς ἡλικίαν 127 χρόνων, ἐνυμφεύθη ὁ Ἀβραὰμ τὴν Χεττούραν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐγέννησεν ἓξ υἱούς. Ἀπέθανε δὲ ὁ σεβάσμιος πατριάρχης 175 χρόνων ἡλικίας, καὶ ἐτάφη ὑπὸ Ἰσαὰκ καὶ Ἰσμαὴλ εἰς τὸν αὐτὸν τάφον, ὅστις περιεῖχε τὴν πρώτην αὐτοῦ γυναῖκα, εἰς Μαμβρῆ.

ΗΡΩΙΣΜΟΣ ΙΑΤΡΟΥ ΓΑΛΛΟΥ.

Η ΠΑΝΩΛΗΣ ἐμάστιζε τρομερῶς τὴν Μασσαλίαν. Πᾶς δεσμὸς ἀγάπης ἦτον ἤδη συντετριμμένος· ὁ πατὴρ ἔστρεφεν ἀπὸ τοῦ τέκνου, τὸ δὲ τέκνον ἀπὸ τοῦ πατρός· ἡ ἀχαριστία δὲν διήγειρε πλέον ἀγανάκτησιν. Εἰς τὴν ἀκμὴν εἶναι ἡ ἀθλιότης ὅταν ἐξαλείφῃ οὕτω πᾶν αἴσθημα γενναῖον, ὅταν διαλύῃ τὰ δεσμὰ τῆς ἀνθρωπότητος! Ἡ πόλις ἠρημώθη, χόρτος ἐβλάστανεν εἰς τὰς ὁδούς, λείψανον ἀπηντᾶτο εἰς πᾶν βῆμα.

Ἀπεφάσισαν, τέλος, οἱ ἰατροὶ συνελθόντες νὰ συμβουλευθῶσι περὶ τῆς λαοφθόρου νόσου, διὰ τὴν ὁποίαν κάμμία θεραπεία δὲν εἶχεν ἔτι ἀνακαλυφθῆν. Μετὰ μακρὰν σκέψιν, ἀπεφάσισαν ὁμογνωμόνως, ὅτι ἡ νόσος εἶχεν ἰδιαίτερον τινὰ καὶ μυστηριώδη χαρακτῆρα, τὸν ὁποῖον μόνον ἡ νεκροῦ ἄνοιξις ἠδύνατο νὰ φανερώσῃ· ἀλλὰ τὴν θανατηφόρον ταύτην ἐργασίαν ποῖος ἤθελεν ἐπιχειρισθῆν;

Σιωπή, ὡς ἡ τοῦ κοιμητηρίου, ἐπεκράτησεν ὀλίγας στιγμάς. Τέλος δὲ, χειρουργός, τὄνομα Γουϋὼν, εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας, καὶ περιβόητος εἰς τὰ ἐπάγγελμά του, σηκωθεὶς ἔξαφνα, εἶπε σταθερῶς, ‘ Ἔστω! ἐγὼ θυσιάζομαι διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος μου. Ἐνώπιον τῆς πολυπληθοῦς ταύτης συνελεύσεως ὀμνύω, εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῆς θρησκείας, ὅτι αὔριον, τὰ χαράγματα, θέλω ἀνατέμειν νεκρὸν, καὶ καταγράψειν ὅ,τι παρατηρήσω.’ Πάραυτα ἐξῆλθε τῆς συνελεύσεως. Ὅλοι τὸν θαυμάζουν, ἐλεεινολογοῦν τὴν μοῖραν αὐτοῦ, ἀμφιβάλλουν δὲ ἂν ἐπιμείνῃ εἰς τὸν σκοπόν του.

Ὁ ἀτρόμητος καὶ εὐσεβὴς Γουϋὼν, ὑπὸ τῆς θρησκείας ἐνισχυόμενος, ἐξεπλήρωσε τὸν λόγον του. Οὐδέποτε εἶχε νυμφευθῆν· ἦτο δὲ πλούσιος, καὶ ἀμέσως ἔκαμε τὴν διαθήκην αὐτοῦ μετὰ πάσης δικαιοσύνης· ἐξωμολογήθη, καὶ περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐκοινώνησε. Ἄνθρωπός τις εἶχεν ἀποθάνειν ἀπὸ τὴν πανώλη εἰς τὸν οἶκόν του ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν· ὁ Γουϋὼν, τὰ χαράγματα, ἐκλείσθη εἰς τὸν αὐτὸν θάλαμον· ἔλαβε μεθ’ ἑαυτοῦ καλαμάριον, χαρτίον, καὶ μικρόν τινα σταυρόν.

Πλήρης ἐνθουσιασμοῦ, ἦτον ὅλως θάῤῥος καὶ ἀταραξία· γονατίσας δ’ ἔμπροσθεν τοῦ νεκροῦ, ἐσημείωσε ταῦτα· ‘ Ψυχῆς ἀθανάτου φθαρτὸν λείψανον, ὄχι μόνον δύναμαι χωρὶς φρίκην νὰ σὲ θεωρῶ, ἀλλὰ καὶ μὲ χαρὰν καὶ εὐγνωμοσύνην. Σὺ θέλεις μοῦ ἀνοίξειν τὰς πύλας ἐνδόξου, αἰωνίου μακαριότητος. Σὺ, δεικνύον εἰς ἐμὲ τὴν μυστικὴν αἰτίαν τῆς λαοφθόρου νόσου, θέλεις μ’ ἐνισχύσειν νὰ εὕρω ἰατρικόν τι σωτηριῶδες, —θέλεις καταστήσειν ὠφέλιμον τὴν θυσίαν μου. Ὦ Θεέ! σὺ θέλεις εὐλογήσειν τὴν πρᾶξιν, τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος ἐνέπνευσες.’

Ἤρχισεν,—ἐτελείωσε τὴν φοβερὰν ἐργασίαν, καὶ κατέγραψε λεπτομερῶς τὰς χειρουργικὰς αὐτοῦ παρατηρήσεις. Ἐξῆλθεν ἔπειτα τοῦ θαλάμου, ἔῤῥιψε τὰ χαρτία εἰς ἀγγεῖον ὄξους, καὶ ὑπῆγεν ἀμέσως εἰς τὸ λοιμοκομεῖον, ὅπου ἀπέθανεν εἰς δώδεκα ὥρας—θάνατον μυριάκις ἐνδοξότερον παρὰ τὸν τοῦ πολεμιστοῦ, ὅστις, διὰ νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα του, ὁρμᾷ κατὰ τῶν πρώτων τάξεων τοῦ ἐχθροῦ, καθότι αὐτὰς ὑπάγει τοὐλάχιστον μὲ ἐλπίδα, στηριζόμενος καὶ θαῤῥυνόμενος ὑφ’ ὁλοκλήρου στρατοῦ.

Ο ΑΡΧΑΡΙΟΣ ΧΗΜΙΚΟΣ. ΑΡΙΘ. 10.

ΕΙΣ τὴν περίεργον καὶ ἀξιόλογον ὑπόθεσιν τῆς θερμότητος ἐπιθυμῶ τώρα νὰ διευθύνω τὴν προσοχήν σου.

Ἂν λάβω κομμάτιον μετάλλου, καὶ ἀκριβῶς διαμετρήσω αὐτὸ, ἔπειτα δὲ τὸ πυρώσω, γίνεται μεγαλήτερον παρ’ ὅσον ἦτον· ἀλλ’ ἀφοῦ ψυχρανθῇ, ἐπανέρχεται εἰς τὸ πρότερον αὐτοῦ μέγεθος.

Τοῦτο εὐκόλως ἀποδεικνύεται· ἰδοὺ, κομμάτιον χαλκίνου σύρματος, τοῦ ὁποίου ἡ ἄκρα ἐμβαίνει σωστὰ σωστὰ εἰς τὴν τρύπαν τοῦ κλειδίου τούτου· εἶναι δὲ καὶ τόσον μακρὺ, ὥστε ἀκριβῶς περνᾷ μεταξὺ τῶν δύο τούτων καρφίων, τῶν δυνατὰ ἐπὶ τοῦ σανιδίου ἐμπηγμένων. Πυρόνω τὸ σύρμα τοῦτο ἐξίσου εἰς ὅλα τὰ μέρη· καὶ τί ἕπεται; οὐδὲ εἰς τὴν τρύπαν τοῦ κλειδίου χωρεῖ πλέον, οὐδὲ μεταξὺ τῶν καρφίων ἀρκεῖ νὰ διέλθῃ. Ἀλλὰ ῥίπτω αὐτὸ εἰς τὸ ψυχρὸν νερὸν, τὸ ἐκβάλλω, καὶ τὸ σφογγίζω καλά· δοκιμάζω ἐκ νέου, καὶ ἰδοὺ, εἰσέρχεται πάλιν εἰς τὴν τρύπαν τοῦ κλειδίου, καὶ πάλιν περνᾷ μεταξὺ τῶν δύο καρφίων.

Ἐκ τοῦ ἁπλουστάτου πειράματος τούτου συμπεραίνω, ὅτι τὸ μέταλλον ἐκτείνεται μὲν διὰ τῆς θερμότητος, συστέλλεται δὲ διὰ τοῦ ψύχους.

Τὸ αὐτὸ πάσχουν ὅλα τὰ μέταλλα, καὶ ὅλα τὰ τῶν μετάλλων μίγματα. Ἂν λάβῃς σύρμα σιδηροῦν, ὀρειχάλκινον, χρυσοῦν, ἀργυροῦν, κασσιτέρινον, ἢ μολύβδινον, τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα θέλεις παρατηρήσειν. Σημειωτέον ὅμως, ὅτι μερικὰ ἐκτείνονται πολὺ εὐκολώτερον καὶ πολὺ περισσότερον ἀπ’ ἄλλα· παραδείγματος χάριν, ὁ χαλκὸς ἐκτείνεται μᾶλλον τοῦ σιδήρου, ὁ δὲ ὀρείχαλκος μᾶλλον εἴτε τοῦ ἑνὸς, εἴτε τοῦ ἄλλου.

Τὸ γινόμενον τοῦτο,—ἤγουν ἡ διὰ θερμότητος ἔκτασις τῶν μετάλλων,—εἶναι εἰς πολλὰς τέχνας ἀξιολογώτατον. Κύτταξε, παραδείγματος χάριν, τὸν τροχοποιὸν, ὅταν ἔχῃ νὰ ἐπιβάλῃ τὴν σιδηρᾶν στεφάνην εἰς τὸν τροχὸν ἁμάξης· ἡ στεφάνη γίνεται πολὺ μικροτέρα τῆς περιφερείας τοῦ τροχοῦ, ὥστε, ψυχρὰ οὖσα, δὲν ἐμπορεῖ κατ’ οὐδένα τρόπον νὰ περιζώσῃ αὐτόν. Τί λοιπὸν κάμνει ὁ τροχοποιός; ῥίπτει αὐτὴν εἰς τὸ πῦρ, ὅπου τὴν ἀφίνει νὰ κοκκινίσῃ, καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ ἐκταθῇ πολύ. Εἰς τὴν ἐκτεταμένην ταύτην κατάστασιν ἐμβαίνει εὐκόλως ἐπὶ τῆς περιφερείας· ἀφοῦ δὲ βαλθῇ καὶ προσαρμοσθῇ, χύνεται ἐπ’ αὐτῆς ψυχρὸν ὕδωρ· τὸ ψύχος κάμνει τὸν σίδηρον νὰ συσταλθῇ, ἢ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ πρότερον αὐτοῦ μέγεθος· οὕτω δὲ συσφίγγει τὸ ξύλινον μέρος τοῦ τροχοῦ μὲ ἴσην καὶ

μεγίστην δύναμιν, καὶ ἡ στεφάνη διαμένει ἐπὶ τοῦ τροχοῦ μόνον ἐκ τῆς ἰδίας αὐτῆς συστολῆς.

Καὶ ἀπὸ τὰς μεταβολὰς απλῶς τῆς τοῦ καιροῦ θερμοκρασίας προέρχεται ἡ ἔκτασις καὶ συστολὴ τῶν ἐπιγείων ὅλων πραγμάτων, ἐξαιρέτως δὲ τῶν μεταλλων· τοῦτο εἶναι τώρα πασίγνωστον εἰς τοὺς μηχανικούς. Εἰς τὸ διαστημα τοῦ ἰσχυροῦ καύσωνος τοῦ καλοκαιρίου, δύνασαι νὰ παρατηρήσῃς ὅτι πῦλαι σιδηραῖ, μ' εὐκολίαν ἄλλοτε ἀνοίγουσαι, προσκολλῶνται τόσον σφιγκτὰ, ὥστε χρεία νὰ σύρῃ τις δυνατὰ διὰ νὰ τὰς ἀνοίξῃ· τοῦτο προκύπτει μόνον ἐκ τῆς ἡλιακῆς θερμότητος, τῆς τὸν σίδηρον ἐκτεινούσης.

Συμβαίνει πολλάκις εἰς πετρίνας καὶ πλινθίνους οἰκοδομὰς νὰ βλέπωμεν ῥαγίσματα εἰς τὸ ἀσβέστωμα τῶν τοίχων· αἴτιον αὐτῶν συνεχῶς ἄλλο δὲν εἶναι εἰμὴ σιδηροῦς τις μοχλὸς ἢ κλειδίον ἐμβεβλημένον εἰς τὸ κτίριον, καὶ ἀσβεστωμένον ἐπανωθεν· ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου διαπερνῶσα πυρόνει τὸν σίδηρον, ὅστις, κατὰ συνέπειαν ἐκτεινόμενος, πιέζει τὸ ἀσβέστωμα, καὶ καμνει αὐτὸ νὰ σχίζῃ· τὴν νύκτα συστέλλεται μὲν ὁ μοχλὸς εἰς τὸ σύνηθες αὐτοῦ μέγεθος, ἀλλὰ τὸ ἀσβέστωμα δὲν ἀκολουθεῖ τὸν σίδηρον· τὴν ἐπαύριον, ἴσως, ἡ θερμότης ἐκτείνει παλιν τὸν μοχλὸν, ὅστις καὶ παλιν ὠθεῖ τὸ ἀσβέστωμα, τὸ δὲ ῥάγισμα μεγαλύνεται, καὶ οὕτω καθεξῆς, ἀμοιβαδὸν ἐκτεινομένου καὶ συστελλομένου τοῦ σιδήρου, ἕως νὰ πέσῃ τὸ ἀσβέστωμα. Πολλοὶ πολλάκις ἀποροῦν, τίνι τρόπῳ τὸ ἀσβέστωμα τῶν οἴκων αὐτῶν γεμίζει τόσον ταχέως ἀπὸ ῥαγίσματα· πλὴν πολλάκις, ὡς εἴπαμεν, αὐτὰ προέρχονται μόνον ἀπὸ τὰς βραδείας μὲν καὶ μικρὰς, δυνατὰς ὅμως συστολὰς καὶ ἐκτάσεις σιδηροῦ τινὸς μοχλοῦ ἢ κλειδίου ὑποκάτω τοῦ ἀσβεστώματος.

Ἐσχάραι, ἀναμίσον εἰς πλίνθους ὀπτὰς (τοῦβλα) στερεωμέναι, γίνονται μετ' ὀλίγον ἄστατοι, ὁ δὲ πέριξ αὐτῶν πηλὸς ῥαγίζει, καὶ μὲ τὸν καιρὸν πίπτει, οὐχὶ δι' ἄλλο εἰμὴ διότι ὁ σίδηρος ἐκτείνεται ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ πρῶτον εἰς τὴν ἐσχάραν αναπτομένου πυρός· ἐκτεινόμενος δὲ ἀπωθεῖ τὰς πλίνθους. Ἀφοῦ τὸ πῦρ σβεσθῇ, ἡ μὲν ἐσχάρα συστέλλεται εἰς τὸ πρῶτον αὐτῆς μέγεθος, αἱ δὲ πλίνθοι μένουν ὅπου ἐσπρώχθησαν, καὶ διὰ τοῦτο ἐμπορεῖς νὰ κρίνῃς ὁπόσην ἔκτασιν ἔλαβεν ἡ ἐσχάρα, κυτταζων τὴν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν πλίνθων χαραμίδα.

Πολλοὶ τεχνῖται, ὡραίας καὶ λεπτὰς μηχανὰς κατασκευαζοντες, ἔχουν νὰ προφυλαττωσιν αὐτὰς ἀπὸ τὴν τῶν μεταλλων ἔκτασιν· ὁ ὡρολογοποιὸς κατεξαίρετον ἔχει νὰ πραττῃ τοῦτο.

Ἐξεταζοντες τὴν κατασκευὴν ὁποιουδήποτε κοινοῦ ὡρολογίου, εὑρίσκομεν ὅτι ὅλοι οἱ τροχοὶ ἔχουν βελόνας ἤτοι ἄξονας χαλυβδίνους, δουλεύοντας μέσα εἰς ὀρειχαλκίνας τρύπας. Διατί τοῦτο; Διότι πρῶτον μὲν ὁ χάλυψ, ὢν πολὺ δυνατώτερος τοῦ ὀρειχαλκου, γίνεται καὶ πολὺ ἁρμοδιώτερος ἄξων· τῳόντι, βελόνη ὀρειχαλκίνη ἤθελε λυγίσειν ἀπὸ τὴν μαλακότητα· ἀλλ' ἐκτὸς ταύτης ὑπάρχει καὶ δευτέρα αἰτία. Ὁ χάλυψ δὲν ἐκτείνεται ὑπὸ τῆς θερμότητος, ὅσον ὁ ὀρείχαλκος· ὅθεν, ὅταν κρατῶμεν ὡρολόγιον ἐπανω μας, ἡ τοῦ σώματος θερμότης καμνει καὶ τὰ δύο μέταλλα νὰ ἐκτείνωνται· ἀλλ' ὁ χαλύβδινος ἄξων ἐκτείνεται ὀλιγώτερον τῆς ὀρειχαλκίνης τρύπας, καὶ διὰ τοῦτο ἡ τοῦ ἄξονος κίνησις παντοτε μένει ἐλευθέρα.

Ἀλλ' ἐὰν, τουναντίον, αἱ μὲν βελόναι ἦσαν ὀρειχάλκιναι, αἱ δὲ τρύπαι χαλύβδιναι, τὸ ἀποτέλεσμα ὁποῖον ἤθελεν εἶσθαι; Αἱ ὀρειχαλκιναι βελόναι, πολὺ μᾶλλον τῶν χαλυβδίνων τρυπῶν ἐκτεινόμεναι, ἤθελαν στήνειν τὰ τοῦ ὡρολογίου κινήματα.

Ἡ διὰ θερμότητος ἔκτασις ἐπενεργεῖ καὶ εἰς τὸν ἦχον τῶν κωδώνων. Παρατήρησε ὁποῖον ὀξὺν τόνον καμνει τὸ κωδώνιον τοῦτο· ἰδοὺ τὸ πυρόνω, ὥστε νὰ ἐκταθῇ. Ἄκουσε τώρα· πόσον ὀλιγώτερον ὀξὺς εἶναι ὁ τόνος του.

Ἀπ' ὅλα τὰ εἰς τοὺς χημικοὺς ἐγνωσμένα στερεὰ σώματα, πλειοτέραν ἔκτασιν καὶ συστολὴν ἐπιδέχονται τὰ μέταλλα· ἀλλὰ πᾶσα στερεὰ οὐσία ἐκτείνεται μᾶλλον ἢ ἧττον διὰ τῆς θερμότητος, μολονότι ὁ τῆς ἐκτάσεως βαθμὸς δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἐξακριβωθῇ μὲ ἴσην εὐκολίαν.

Τὰ μέταλλα εἶναι οἱ ἐντελέστεροι θερμαγωγοὶ τῶν ὅσους γνωρίζομεν· τὸ δ' αἴτιον, διὰ τὸ ὁποῖον δὲν ῥαγίζει τὸ κασσιτέρινον τοῦτο ἀγγεῖον, ὅταν αἰφνιδίως γεμίζω αὐτὸ μὲ βραστὸν ὕδωρ, εἶναι ἁπλῶς ἐπειδὴ ἡ θερμότης ἄγεται ταχέως εἰς πᾶν μέρος τοῦ κασσιτέρου, ὅστις κατὰ συνέπειαν ἐκτείνεται ἐπίσης ἐντὸς καὶ ἐκτός.

Πήλινα ἢ πέτρινα σώματα, εἴτε φυσικὰ εἴτε τεχνητὰ, εἶναι θερμαγωγοὶ κακιστοι· παρόμοιος δὲ εἶναι καὶ ὁ ὕελος. Ἐὰν εἰς ὑέλινον ποτήριον χύσω βραστὸν ὕδωρ, σχεδὸν εἶναι βέβαιον ὅτι θέλει σπασειν ἢ ῥαγίσειν, ἐπειδὴ τὸ ἐντὸς μέρος αἰφνιδίως ἐκτείνεται, καὶ ἡ θερμότης δὲν ἄγεται ἀμέσως εἰς τὸ ἐκτός· τὸ ἐντὸς λοιπὸν, μεγαλυνόμενον ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, βιαζει, τέλος, τὸν ὕελον νὰ ῥαγίσῃ.

Ὅσον παχύτερος ὁ ὕελος, τόσον βεβαιότερον τὸ ῥάγισμα· ὅθεν καὶ βλέπεις γενικῶς τοὺς χονδροὺς πυθμένας τῶν κουπῶν νὰ χωρίζωσιν, ὅταν βαλθῇ εἰς αὐτὰς ζεστὸν ὕδωρ, ἐπειδὴ τότε ἡ θερμότης ἄγεται ἀκόμη βραδύτερον διὰ τοῦ τόσον παχέος ὄγκου· ἀλλὰ λεπτότατος ὕελος ἐμπορεῖ νὰ γεμισθῇ αἰφνιδίως ἀπὸ βραζον νερὸν, χωρὶς νὰ ῥαγίσῃ, καθὼς, παραδείγματος χάριν, τινὰ εἴδη φιαλῶν· εἰς τὰ τοιαῦτα ἡ θερμότης μεταβαίνει ταχέως ἀπὸ τὸ ἐντὸς εἰς τὸ ἐκτὸς μέρος, ἀμφότερα ἐκτείνονται ἐξίσου, καὶ οὐδεμία σύντριψις ἀκολουθεῖ.

Ἀρκοῦν, πρὸς τὸ παρὸν, αἱ ὀλίγαι αὗται παρατηρήσεις περὶ τῆς διὰ θερμότητος ἐκτάσεως τῶν στερεῶν· εἰς τὸν προσεχῆ ἀριθμὸν θέλω προσπαθήσειν νὰ σὲ δείξω τὴν τῶν ὑγρῶν ἔκτασιν διὰ τῆς αὐτῆς κραταιᾶς ἐνεργείας.

Πρὸς τὸ λέγοντας οὐδὲν ἀντιλέγειν ἔχω.

ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΤΟΥ ΙΝΔΙΚΟΥ ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΥΣ.

Μεταξυ τοῦ νοτιανατολικοῦ τῆς Ἀσίας ἄκρου καὶ τοῦ ἀρκτῴου παραλίου τῆς Αὐστραλίας ὑπάρχει ἐκτεταμένον ἄθροισμα νήσων, γνωστῶν ὑπὸ τὄνομα αἱ Νῆσοι τοῦ Ἰνδικοῦ Ἀρχιπελάγους. Κυριώτεραι εἶναι ἡ Σουμάτρα, ἡ Ἰαύα, ἡ Βόρνεος, αἱ Μολοῦκκαι, ἡ Κέλεβες, καὶ πλῆθος ἄλλων ἱκανοῦ μεγέθους. Ἐμπορικῶς θεωρούμεναι, αἱ νῆσοι αὗται εἶναι πλείστου λόγου ἄξιαι εἰς τὸν πολιτισμένον κόσμον, καθότι εὐποροῦν ἀπὸ χίλια εἴδη, τὰ ὁποῖα ἔγιναν σχεδὸν ἀναγκαῖα τῆς ζωῆς. Περιγραφή τις λοιπὸν αὐτῶν καὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἐμπορίου των ἐλπίζομεν ὅτι θέλει εὐχαριστήσειν πολλοὺς τῶν ἀναγνωστῶν μας.

Ἡ Βόρνεος, ἡ μεγίστη τῶν νήσων τοῦ Ἰνδικοῦ Ἀρχιπελάγους, σχεδὸν ἐξισοῦται κατὰ τὸ μέγεθος μὲ τὴν Μεγάλην Βρετανίαν. Εὑρίσκεται δὲ ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἰς τὰς χεῖρας διαφόρων ἐντοπίων φυλῶν, αἵτινες ὀλίγον μόνον ὠφελοῦνται ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς πατρίδος των. Οἱ πρὸ πολλοῦ εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος τοῦτο κυριεύοντες Ὀλλανδοὶ πολὺν καιρὸν ἠγωνίζοντο εἰς μάτην νὰ συστηθῶσιν εἰς τὴν Βόρνεον· ἀλλὰ μόνον τὸ 1823 ἐπέτυχαν, τέλος, νὰ στερεωθῶσιν ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ παραλίου, εἰς μέρος καλούμενον Ποντιανή. Ἐνταῦθα ἤρχισαν νὰ ἐμπορεύωνται τὸν χρυσὸν καὶ τοὺς ἀδάμαντας, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἡ νῆσος ὑπερπλουτεῖ· ἀλλ' αὐτοὶ μὲν ὀλίγον ἠδυνήθησαν νὰ ἐκτείνωσι τὸ ἐμπόριόν των· τὰ δὲ λοιπὰ ἔθνη διὰ ζηλοτύπων περιορισμῶν ἐμποδίσθησαν τοῦ νὰ πραγματεύωνταί τι ἐκεῖ· ὅθεν οἱ πόροι τῆς Βορνέου μένουν κατὰ μέγα μέρος κεκλεισμένοι, ἂν καὶ ἀφθονῇ ἀπὸ πλησμονὴν καμφόρας, καὶ ἄλλα εἴδη πολύτιμα, παρεκτὸς τοῦ χρυσοῦ καὶ τῶν ἀδαμάντων.

Αἱ νῆσοι Σουμάτρα καὶ Ἰαύα, τῆς Βορνέου ἀκόλουθοι ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν, εἶναι ἀποικιακὰ κτήματα τῶν Ὀλλανδῶν. Τὸ κυριώτερον Ὀλλανδικὸν κατάστημα εἶναι ἡ Βαταυΐα, πόλις ἐπὶ τοῦ βορειοδυτικοῦ παραλίου τῆς Ἰαύας, καὶ τὸ ἀρχαιότερον καὶ μεγαλήτερον ἐμπορεῖον εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος. Ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως ταύτης ἀναβαίνει εἰς περίπου 70,000, ἐκ τῶν ὁποίων ὀλίγοι μόνον εἶναι Εὐρωπαῖοι. Οἱ Ὀλλανδοὶ ἔχουν προσέτι καταστήματα ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Κέλεβες, καὶ διαφόρων ἄλλων νήσων τοῦ μεγάλου τούτου ἀθροίσματος, αἵτινες θεωροῦνται ὡς ἀποικιακὰ κτήματα τοῦ βασιλέως τῆς Ὀλλανδίας. Πρὸ πολλοῦ ἀπολαμβάνουν οἱ Ὀλλανδοὶ διὰ μέσου τῶν κτημάτων τούτων ἐμπορικὸν μονοπωλεῖον εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ κόσμου, διατηροῦντες αὐτὸ μὲ τὰ χείριστα μέσα. Τὰ κυριώτερα προϊόντα τῆς νήσου Ἰαύας εἶναι ὀρύζιον, φυτικὰ ἔλαια, καπνόχορτον, ζάχαρον, καὶ καφὲς· προσέτι, ἰνδικὸν, κοκοκάρυα, τὲϊ, καὶ μετάξιον.

Ἡ Σιγγαπόρα εἶναι τὸ κέντρον ὅλου τοῦ εἰς τὸ Ἰνδικὸν Ἀρχιπέλαγος Βρετανικοῦ ἐμπορίου. Ὅτε τὰ ἐν Ἰνδίαις Ὀλλανδικὰ κτήματα, τὰ ἐπὶ τοῦ ἐσχάτου πολέμου πεσόντα εἰς τὰς χεῖρας τῶν Βρετανῶν, παρεχωρήθησαν πάλιν εἰς τὴν Ὀλλανδίαν τὸ 1814, ὁ Ἄγγλος κυβερνήτης Θωμᾶς Ῥάφφλης ἐθεμελίωσε τὴν ἀποικίαν τῆς Σιγγαπόρας, ὥστε νὰ ἔχωσιν οἱ συμπατριῶται αὐτοῦ εἰς τὰς θαλάσσας ἐκείνας ὀχύρωμά τι καὶ ὑπεράσπισιν τοῦ ἐμπορίου των ἀπὸ τὰς τῶν Ὀλλανδῶν ἐπιδρομὰς καὶ ἀπαγορεύσεις. Ἡ θέσις τοῦ καταστήματος ἐκλέχθη ἀρίστη. Ἡ Σιγγαπόρα εἶναι νῆσος, εἰκοσιεπτὰ μιλίων ἔχουσα μῆκος, καὶ δεκαπέντε πλάτος, κειμένη κατὰ τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον τοῦ πορθμοῦ τῆς Μαλάκκας, ἢ τοῦ πορθμοῦ ὅστις χωρίζει τὴν Σουμάτραν ἀπὸ τὴν Μαλαϊκὴν χερσόνησον, τὴν μεσημβρινωτάτην κόγχην τῆς Ἀσίας. Εἶναι δὲ ἡ νῆσος αὕτη κέντρον τοῦ πρὸς ἀνατολὰς καὶ δυσμὰς θαλασσινοῦ ἐμπορίου τῶν Ἰνδιῶν, κειμένη καθαυτὸ ἐπὶ τοῦ δρόμου τῶν πλοίων, ὅσα περνοῦν καθ' ὁποιανδήποτε τῶν διευθύνσεων τούτων. Ἡ πόλις τῆς Σιγγαπόρας κεῖται ἐπὶ ποταμοῦ, κατὰ μέρος πλωΐμου· περιέχει δὲ, κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1833, 20,978 κατοίκους, ἐκ τῶν ὁποίων μόνον 119 εἶναι Εὐρωπαῖοι, καὶ 96 Ἰνδοὶ Εὐρωπαϊκοῦ αἵματος. Τὸ δ' ἐπίλοιπον τοῦ πληθυσμοῦ παρουσιάζει δεῖγμα ἐξαίρετον τοῦ εἰς πᾶν κατάστημα τοῦ Ἀρχιπελάγους εὑρισκομένου μίγματος γενῶν.

Τῆς πόλεως Σιγγαπόρας ἡ θέσις εἶναι χαριεστάτη, τὸ δὲ κλίμα, ἂν καὶ θερμὸν, εἶναι ὑγιεινόν. Ἴδιά της προϊόντα ἡ νῆσος ἔχει ὀλιγώτατα· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ λιμὴν αὐτῆς εἶναι πάντη ἐλεύθερος ἀπὸ πᾶν δικαίωμα εἰσαγωγῆς, ἐξαγωγῆς, ἀγκυροβολίου, λιμένος, ἢ φάρου, διὰ τοῦτο ἔγινεν εἶδος παρακαταθήκης, ὅπου συνάγονται καὶ πωλοῦνται τὰ προϊόντα ξένων χωρῶν. Ἀπὸ τὸν Μάϊον 1835, ἕως τὸν Μάϊον 1836, τῶν μὲν εἰσαχθέντων Εὐρωπαϊκῶν εἰδῶν ἡ ἀξία ἀνέβαινεν εἰς 6,618,671 Δίστηλα· τῶν δ' ἐξαχθέντων κατὰ τὴν αὐτὴν τοῦ χρόνου περίοδον προϊόντων τῆς Ἀνατολῆς ἐσυμποσοῦτο ἡ ἀξία εἰς 6,217,703 Δίστηλα.

Ἀδύνατον εἶναι ν' ἀπαριθμήσωμεν ἐνταῦθα ὅλα τὰ κυριώτερα εἴδη, τὰ συγκροτοῦντα τὸ ἐμπόριον τῆς Σιγγαπόρας· ἀλλ' ὁ ἑπόμενος κατάλογος θέλει δείξειν ὀλίγα τινὰ τῶν εἰδῶν, ὅσα ἐξήχθησαν ἀπὸ τὸν λιμένα τὸ 1827—8, ὁμοῦ καὶ τὰς χώρας ἐκ τῶν ὁποίων ἐφέρθησαν,—Κάμφορα, ἀπὸ τὴν Μαλαίαν· καφὲς, ἀπὸ τὴν Ἰαύαν καὶ Σουμάτραν· χρυσὸς, ἀπὸ τὴν Βόρνεον· πιπέρι, ἀπὸ τὴν Σουμάτραν· σάγον, γενόμενον εἰς τὴν Σιγγαπόραν· κασσίτερος καὶ ἄλλα μέταλλα, ἀπὸ τὴν Μαλαίαν· ζάχαρον, ἀπὸ τὴν Σιάμην· ὀρύζιον, ἀπὸ τὴν Μαλαίαν καὶ Σιάμην· ἅλας, ἀπὸ τὴν Σιάμην· τὲϊ, ἀπὸ διαφόρους τόπους· ὄπιον, ἀπὸ τὴν Ἰνδοστάν· καὶ προσέτι, σίδηρος, μετάξιον, κοκοκάρυα, κόγχη μαργαριταφόρος, ἀρώματα, κτλ.

Ἀπὸ δὲ τὴν Βρετανίαν εἰσάγονται εἰς τὴν Σιγγαπόραν τὰ ἑπόμενα· βαμβακερὰ ὑφάσματα καὶ νήματα· μάλλινα ὑφάσματα· Σβεκικὸς καὶ Ἀγγλικὸς σίδηρος· καὶ χάλυψ· σιδηρουργήματα· πήλινα καὶ ὑάλινα σκεύη· οἶνος, πνεύματα, καὶ ζῦθοι· σχοινία· πυροβόλα καὶ πυρίτις· βαφαὶ διαφόρων εἰδῶν, ῥητίνη, πίσσα, κτλ.

Η ΕΣΤΙΑ.

Φιλτάτη Χλόη μου! ἐνῷ εἰς ἄβυσσον μωρίας
Εἰσέρχονται οἱ πλούσιοι, καὶ τῆς κενοδοξίας
Οἱ ἀλαζόνες, οἱ τυφλοί, καὶ θορυβώδεις ἄνθρωποι,
Ἡμεῖς ἂς ὑπεκφύγωμεν, μηδὲ ἂς ἐπεμβῶμεν
Εἰς τοὺς τρελλοὺς αὐτῶν χορούς, κ' ἂν κατηγορηθῶμεν
Ὡς ἰδιότροποι, κωφοί, παράξενοι, μισάνθρωποι.

Συχνὰ θ' ἀποσυρώμεθα ἐκ τοῦ εὐθύμου κόσμου
'Σ τὸν οἶκον, 'ς τὴν ἑστίαν μας, ὅπου ἀπαύστως, φῶς μου,
Ὁ ἔρως ὁ συζυγικὸς θ' ἐνασχολῇ τὰς ὥρας μας·
Ἐνταῦθα δὲν εἰσέρχεται γείτων υἱὸς θορύβων,
Ἢ ξένος πολυπραγμονῶν εἰς τὴν τοῦ ἄλλου τρίβον,
Διὰ νὰ θλίβουν τὴν χαρὰν 'ς τὰς ἐγκαρδίους χώρας μας.

Ἐὰν τὴν ὄντως ἀληθῆ τιμῶμεν εὐτυχίαν,
Κεῖται αὐτὴ ὡς θησαυρὸς εἰς τὴν ἡμῶν καρδίαν·
Μωρ' οἱ εἰς θάλασσαν καὶ γῆν τὰ ἴχνη της θηρεύοντες·
Ὁ κόσμος μὴ πεισθῇς ποτὲ ὅτι θὰ μᾶς χαρίσῃ·
Πᾶσα χαρὰ ἀπὸ ἡμᾶς μόνους ἂς ἀναβρύσῃ,
'Σ τὴν φίλτατον καλύβην μας τὰ μέσα ἀνιχνεύοντες.

Τοῦ Νῶε ἡ περιστερὰ εἰς ταραχὴν ἐμβῆκε,
Ὁπόταν μ' ἀνυπόμονα πτερύγια ἀφῆκε
Τὴν κιβωτὸν, τὸ ἀσφαλὲς ἐκεῖνο καταγώγιον.
Εἰς τὴν ματαίαν ἐκδρομὴν πικρῶς ἀποτυχοῦσα,
Ἡ ὄρνις τότ' ἐπέστρεψε, 'ς τὸ ἀχανὲς ζητοῦσα
Τὴν ἱερὰν καὶ πάλιν ναῦν, γυμνή, χωρὶς ἀγώγιον.

Ἄφες τοὺς τὸν Ὑμέναιον μωρῶς περιγελῶντας·
Τοὺς τῶν χρυσίνων του ὡρῶν τὸ μέλι ἐκπρυγῶντας
Ἡμᾶς ἂς ἐρωτήσωσιν· Ὦ ἀηδὼν, κελάδησον
Ὅτι ὀρθῶς νοούμενος ὁ γάμος ἐπιφέρει
Εἰς μιὰν ψυχὴν εὐαίσθητον θείας τροφὰς, κ' ἐν μέρει
Ἠλύσια ἐπίγεια, ἐπίγειον παράδεισον.

Τὰ βρέφη μας θὰ μᾶς γεννοῦν τερπνὰς παραμυθίας·
Ἂν παιδευθῶσι κατ' εὐχὴν, πηγαὶ φιλοστοργίας
Θέλουν φανῆν εἰς τοὺς γονεῖς, καὶ βρύσεις τρυφερότητος·
Το πνεῦμά των μορφόνομεν μὲ ἄγρυπνον φροντίδα·
Τὰ δίδομεν τὴν ἀγαθὴν, τὴν ἔντιμον μερίδα,
Καὶ τὰ προετοιμάζομεν ὁδὸν μακαριότητος.

Κ' ἐνῷ καρπίμως θὰ τελοῦν τὸ φρόνημα τῆς πείρας μας,
Νέους θὰ μᾶς χαροποιοῦν, θ' εὐαρεστοῦν τὸ γῆράς μας,
Καὶ μὲ στεφάνους θὰ κοσμοῦν τὰς πολιάς μας τρίχας.
Εἰς ἀρετὰς αὐξάνοντα τὸ ἔγκλημα θὰ φύγωσι·
Τὴν τῶν γονέων των στοργὴν πληρόνοντα, θ' ἀνοίγωσι
Μὲ ἀνταξίους ἀμοιβὰς τὰς τῆς ψυχῆς μας πτύχας.

Ω ἀγαθὰ ἀδάνειστα! ὅλα εἶν' ἰδικά μας·
'Σ τὸ σύμπαν ζῶντες ἄγνωστοι μὲ τὰ τεκνίδιά μας,
Ἢ καὶ παρὰ τοῦ σύμπαντος λησμονημένοι τέλεια.
Μονάρχαι, Ἄ! τὰ πλούτη σας διόλου δὲν φθονοῦμεν·
Τοὺς μεγιστᾶνας βλέποντες ἡμεῖς τοὺς συμπαθοῦμεν,
Καὶ μακαρίζομεν ἡμᾶς—Μακρὰν ἡ πολυτέλεια!

Τῷ ὄντι ἄφθονος ἐδῶ δὲν εἶναι ἡ μερίς μας·
Ὀλίγα πλὴν καὶ ταπεινὰ ζητεῖ ἡ ὕπαρξίς μας,
Καθότ' εἶν' ὀλιγώταται τ' αἱ χρεῖαί μας τῆς φύσεως·
Εἰς τοῦτο, καὶ συνίσταται ἡ τέχνη τοῦ βιῶναι,
Αἱ κύριαι ἀνάγκαι σου νὰ σ' ἐξαρκῶσι μόναι·
Φρονίμως νὰ ἐπασχολῇς τὰ τῆς μικρᾶς σου κτήσεως.

Χωρὶς λοιπὸν νὰ πίνωμεν πλεονεξίας κώνεια,
Εἰς ὅσα μᾶς ἐχάρισεν ἡ εὐεργέτις Πρόνοια,
Συμπηλοί, εὐγνώμονες, εὐχάριστοι θὰ ζῶμεν·
Διότι, ἂν καὶ ταπεινὴ ἡ ἰδιοκτησία μας,
Ὅλην ἂς τὴν χαιρώμεθα, ἀφοῦ εἶναι ἰδία μας·
Πῶς τὰς φευγούσας ὥρας μας εἰς μάτην νὰ σκορπῶμεν;

Κ' ἂν μᾶς πλακόνουν συμφοραί, χρεία νὰ ὑποκλίνωμεν·
Κ' ἂν μᾶς ἀρνοῦνται χάριτες, χρεία νὰ ὑπομείνωμεν·
Κ' ἂν μᾶς προσφέρουν χάριτας, εὐθὺς εὐγνωμοσύνη.
Φιλτάτη Χλόη μου! αὐτὸ φρονίμων εἶναι ἴδιον,
Αὐτὸ εἶναι θυμίαμα καρδιακὸν, ἀΐδιον,
Καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ὀσμὴ τοὺς οὐρανοὺς ἡδύνει.

Δὲν ἀπαιτοῦμεν ξενισμὸν 'ς τὴν γῆν πολυχρονίως,
Διότι σπάνια γλυκὺς ὁ χιονώδης βίος·
Ἀλλ' ὅταν ἐκπεραιωθῇ τὸ γήϊνον συμπόσιον,
Ἐκ τῆς τραπέζης ἥσυχοι τότε ἂς ἐγερθῶμεν·
'Σ τὰ τέκν' ἂς τὴν ἀφήσωμεν· οὔτε θὲ νὰ φθονῶμεν
'Σ τοῦ οἴκου μας τὰ λείψανα τὸ ἔσχατόν μας γρόσιον.

Μὲ βήματα προσεκτικὰ, δεμένοι χέρι χέρι,
Οὕτω περνῶμεν τὴν ζωὴν, ὅπου καὶ ἂν μᾶς φέρῃ
Ἡ δίχρους τῆς ζωῆς ὁδός· (χαρᾶς καὶ λύπης χρώματα)·
Καὶ τὰς ματαίας της σκηνὰς φεύγοντες ἀδακρύτως,
Ἀτάραχοι, ἀμέριμνοι, ἄφοβοι, ἀτρομήτως
Τὸ χῶμά μας μιγνύομεν μὲ τῶν νεκρῶν τὰ χώματα.

Κ' ἐν τούτοις ἡ Συνείδησις, πιστή μας φιληνάδα,
Θὰ ἔλθ' εἰς συνοδίαν μας 'ς τὴν ζοφερὰν κοιλάδα,
Καὶ θὰ εὐφράνῃ δυὸ ψυχὰς εἰς μέρος δυσανάβατον·
Κ' ἂν δὲν ἦν' ἄλλη κούφισις ἐκτὸς ἀπ' ἐκείνην,
Ὡς Ἄγγελος εὔνοϊκὸς θὰ ψιθυρίσ' εἰρήνην·
Θὰ μαλακώσῃ τὸν σκληρὸν ἐκεῖνον νεκροκράββατον.

Μετάφρ. Ι. Ι. Σ.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ Ἄγγλος τελειόνει διατριβήν τινα περὶ τῆς θρησκευτικῆς κλίσεως τῶν γυναικῶν μὲ τοὺς ἐφεξῆς λόγους·—Ἂν ὁ Χριστιανισμὸς ἠναγκάζετο νὰ φύγῃ ἀπὸ τὰ παλάτια τῶν μεγιστάνων, τὰς ἀκαδημίας τῶν φιλοσόφων, τὰς αὐλὰς τῶν νομοθετῶν, ἢ τὴν πληθὺν τῶν πολυασχόλων, τὰς γυναῖκας ἠθέλαμεν εὑρεῖν ἔσχατον καὶ καθαρώτερον αὐτοῦ καταγώγιον· ὁ τελευταῖος ναός του ἤθελεν εἶσθαι ἡ γυναικεία καρδία· τὸ τελευταῖόν του ἀκροατήριον, τέκνα συνηγμένα πέριξ τῶν γονάτων τῆς μητρός· τὸ δὲ τελευταῖον ἀφιέρωμα, ἡ κρύφιος προσευχὴ, σιωπηλῶς φεύγουσα ἐκ τῶν χειλέων αὐτῆς, καὶ μόνον εἰς τὸν θρόνον τοῦ Ὑψίστου ἀκουομένη.

ΤΑ σημεῖα τοῦ καλοῦ ὕδατος εἶναι—ὅτι θερμαίνεται καὶ κρυόνει γρήγορα· ὅτι τὸ μὲν θέρος εἶναι ψυχρὸν, τὸν δὲ χειμῶνα ὀλίγον τι ζεστόν· ὅτι, ἐὰν μία ῥανὶς αὐτοῦ στεγνώσῃ ἐπὶ λευκοῦ ὑφάσματος, δὲν ἀφίνει τὸ παραμικρὸν στύμμα· καὶ ὅτι δὲν ἔχει οὔτε γεῦσιν, οὔτε ὀσμήν. Τὰ γλυφὰ νερὰ κάμνουν τὸ δέρμα τραχὺ, τὰ δὲ γλυκέα, λεῖον. Κρέας ἢ χόρτα βραζόμενα εἰς γλυφὸν ὕδωρ δὲν γίνονται τρυφερὰ, καθὼς ὅταν βράσωσι μέσα εἰς γλυκύ.

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΙΟΥΝΙΟΣ, 1839.] [ΑΡΙΘ. 30.

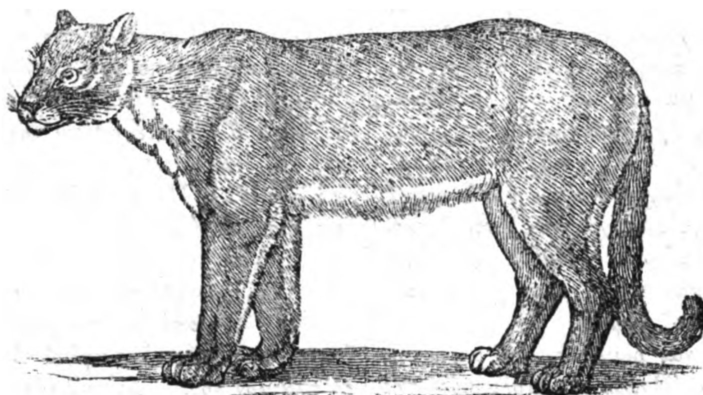

ΛΕΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ, Η ΚΟΥΓΟΥΑΡ.

Το Ἀμερικανὸν τοῦτο θηρίον κοινῶς μὲν λέγεται Κούγουαρ καὶ Πάνθηρ, κάποτε δὲ Λέων Ἀμερικανὸς, ἐκ τῆς ὁμοιότητος αὐτοῦ κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ χρῶμα πρὸς τὸν λέοντα τῆς Ἀνατολικῆς ἠπείρου. Εἶναι μὲν ὀλίγον τι μικρότερον, ἀλλ' ὄχι καὶ ὑποδεέστερον κατὰ τὴν μεγαλοψυχίαν, τὴν ἐπιείκειαν, καὶ τὴν γενναιότητα, αἵτινες τόσον πλουσιοπαρόχως, πλὴν καὶ ψευδῶς, ἀπεδόθησαν εἰς τὸν βασιλέα τῶν θηρίων. Ὁ Κούγουαρ εἶναι ὡς ἓν τρίτον μικρότερος τοῦ λέοντος, στερεῖται δὲ ἀπὸ χαίτην, ὡς καὶ ἀπὸ θύσανον εἰς τὴν ἄκραν τῆς οὐρᾶς, ἥτις ἔχει τὸ ἥμισυ περίπου μῆκος τοῦ σώματος καὶ τῆς κεφαλῆς.

Ἀρχήτερα, τὸ θηρίον τοῦτο ὑπῆρχεν ἀρκετὰ πολυάριθμον εἰς ὅλας τὰς εὐκράτους καὶ θερμὰς χώρας τῆς Ἀμερικῆς· ἀκόμη δὲ καὶ τὴν σήμερον, εὑρίσκεται, ἂν καὶ οὐδόλως πολυπληθὲς, εἰς τὰ νότια, τὰ μέσα, καὶ τὰ βορειοδυτικὰ μέρη τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, καταντῶν ὅμως βαθμηδὸν σπανιώτερον, καθόσον αὐξάνει ὁ πληθυσμὸς, καὶ ἐκτείνεται ἡ καλλιέργεια. Εἶναι μὲν ἄγριον καὶ θηριῶδες ζῶον, πλὴν δειλὸν καὶ προσεκτικόν. Κατὰ τὴν ἀγριότητα ἐξισοῦται μὲ τὰ περισσότερα τῶν ὁμοειδῶν του, καὶ φονεύει πάμπολλα μικρὰ ζῶα, διὰ νὰ πίνῃ τὸ αἷμά των· ὅταν δὲ ἡ πεῖνα τὸ βιάσῃ, ἐφορμᾷ καὶ κατὰ μεγάλων τετραπόδων, ἂν καὶ δὲν ἐπιτυχαίνῃ πάντοτε.

Ὅταν ὁ Ἀμερικανὸς λέων πιάσῃ πρόβατον ἢ μόσχον, σφίγγει αὐτὸ ἀπὸ τὸν λαιμὸν, καὶ, ῥίπτων εἰς τὰ νῶτα τὸ θῦμά του, τρέχει μὲ πολλὴν εὐκολίαν καὶ ταχύτητα, ὥστε νὰ τὸ καταφάγῃ μὲ ἡσυχίαν. Δορκάδας, χοίρους, πρόβατα, καὶ μόσχους διαφθείρει ὡς ἐπιτοπλεῖστον ὁ Κούγουαρ· καὶ κάποτε ἓν ἢ δύο ἀπὸ τὰ θηρία ταῦτα ἐπροξένησαν μεγίστην θραῦσιν εἰς ποίμνια καὶ εἰς ἀγέλας. Ἀναβαίνουν, ἢ, μᾶλλον, πηδοῦν ἐπάνω εἰς μεγάλα δένδρα, μὲ θαυμαστὴν εὐκολίαν καὶ ταχύτητα· ἀπεκεῖ δὲ πίπτοντα κατεπάνω εἰς δορκάδας καὶ ἄλλα τετράποδα, ἁρπάζουν οὕτω ὅσα οὐδέποτε ἤθελαν ἐμπορέσειν νὰ προφθάσωσι.

Κατὰ μὲν τὴν ἡμέραν σπανίως βλέπεται ὁ Κούγουαρ· ἀλλὰ τὴν νύκτα φρίττει πολλάκις ὁ ὁδοιπόρος ἀκούων τὴν εἰς αὐτὸν ἰδιάζουσαν κραυγὴν, ἢ ξυπνᾶται αἰσθανόμενος τὰ προσεκτικὰ βήματα τοῦ ζώου λαθραίως πλησιάζοντος, μὲ σκοπὸν νὰ πηδήσῃ κατά τινος ἀπροφυλάκτου ἢ κοιμωμένου, τὸν ὁποῖον τίποτε ἄλλο δὲν ἐμπορεῖ νὰ σώσῃ εἰμὴ ταχεῖα φυγή. Ὅτι ὁ Κούγουαρ ἐφορμᾷ κατὰ ζώων μεγάλων καὶ ἰσχυρῶν, εἶναι πασίγνωστον εἰς τοὺς διατρίψαντας ὅπου εὑρίσκεται τὸ θηρίον τοῦτο· καὶ βεβαιοῦται ὑπὸ τοῦ ἐφεξῆς ἀνεκδότου·—

Πραγματευτὴς ὁδοιπόρος, ἄοπλος ὢν, καὶ κρατῶν ἱκανὰ χρήματα, ἔλαβεν ὑποψίαν ὅτι ἔμελλε νὰ λῃστευθῇ, καὶ ἀπεφάσισε μεθ' ἑνὸς ἄλλου συνοδοιπόρου, καὶ αὐτοῦ ἀόπλου, νὰ διανυκτερεύσωσιν εἰς τὰ δάση χωρὶς πῦρ· ὅθεν, ἀφήσαντες τοὺς ἵππους αὐτῶν λυτοὺς, ἐπλαγίασαν ἐπὶ τῶν φύλλων καθεὶς μὲ τὸ ἐπάπλωμά του. Τὴν νύκτα ἐξύπνησαν ἀκούσαντες τοὺς ἵππους νὰ ῥογχάζωσι· μετ' ὀλίγον ἤκουσαν αὐτοὺς πηδῶντας, ὡς νὰ ἐζήτει κανεῖς νὰ τοὺς πιάσῃ· ἀφοῦ δ' ἐπέρασε μερικὴ ὥρα, ἤκουσαν πάλιν καὶ οἱ δύο θόρυβον, τὸν ὁποῖον ὑπέλαβαν ὡς προερχόμενον ἐξ ἀνθρώπου, συρομένου πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν του· καθότι ἤκουαν, πρῶτον, μίαν χεῖρα προσεκτικῶς ἐκτεινομένην καὶ πιε-

ζομένην ἐλαφρότατα ἐπὶ τῶν φύλλων, διὰ νὰ μὴ γένη πολλὴ ταραχὴ, ἔπειτα τὴν ἄλλην, καὶ, τελευταῖον, τὰ λοιπὰ μέλη, ὁμοιοτρόπως, καὶ μὲ ἴσην φροντίδα. Ὅτε δὲ τοὺς ἐφάνη ὅτι ὁ πονηρὸς οὗτος ληστὴς δὲν ἀπεῖχεν εἰμὴ τέσσαρας ἢ πέντε πήχεις, ἤγγιξαν ὁ εἷς τὸν ἄλλον, ἀνεπήδησαν συγχρόνως, καὶ ἔδραμαν ἀρκετὰ μακρὰν εἰς ἄλλο μέρος τοῦ αὐτοῦ δάσους, ὅπου ἔμειναν χωρὶς πλέον νὰ ἐνοχληθῶσι. Μετ' ὀλίγον, ἤκουσαν τοὺς ἵππους μανιωδῶς ῥογχάζοντας καὶ πηδῶντας· πλὴν δὲν ἐτόλμησαν νὰ σηκωθῶσιν, ἕωσοῦ ἔφεγξε καλῶς, καθότι ἠγνόουν εἰσέτι τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἐχθροῦ των.

Ὅτε πλέον ἐξημέρωσεν, ἀναβάντες εἰς δένδρον τι, ἀνεκάλυψαν τοὺς ἵππους μακρὰν εἰς τὴν πεδιάδα. Ἀφοῦ δὲ τοὺς ἐπλησίασαν, ἐγνώρισαν εὐθὺς ὅτι ὁ ταραχοποιὸς ἄλλος δὲν ἦτον εἰμὴ Κούγουαρ. Πηδήσας κατεπάνω τῶν ἵππων, κατέσχισεν οὕτω τὰ δυστυχῆ ζῶα μὲ τοὺς ὀδόντας καὶ τοὺς ὄνυχάς του, ὥστε δυσκολώτατα ἠμπόρουν νὰ τὰ ἐλαύνωσι. Καὶ ἄλλοι διάφοροι περιηγηταὶ ἠνωχλήθησαν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, καὶ, ὡς πιστεύεται, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ θηρίου.

Εἰς τὰ μεμακρυσμένα καὶ ὀλιγάνθρωπα μέρη τῆς Πενσυλβανίας, μιᾶς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ὑπάρχει ἔτι ὁ Κούγουαρ· ἡ δ' ἑπομένη διήγησις τοῦ τρόπου, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐφονεύθησαν ἐκεῖ δύο τῶν ζώων τούτων, εἶναι ἀξιοπερίεργος, διὰ τὰ συνακολουθήσαντα ἰδιαίτερα περιστατικά.

Τὴν ὀγδόην Δεκεμβρίου 1825, κυνηγός τις ἐπλήγωσε ζορκάδιον εἰς τὴν πλάτην· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἦτο θανατηφόρος ἡ πληγὴ, καὶ τὸ ζῶον ἔφυγεν, ὁ κυνηγὸς ἔδραμεν ἱκανὴν ὥραν κατόπιν αὐτοῦ, ἕωσοῦ τὸ ἴδε, τέλος πάντων, ὡς πεντήκοντα πήχεις μακρὰν, κείμενον μὲ τοὺς πόδας ἄνω, τὸν δὲ λαιμὸν αὐτοῦ κρατούμενον ὑπό τινος Κούγουαρ· εὐθὺς πυροβολήσας, τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν καρδίαν, τὸ δὲ θηρίον ἀφῆκε τὸ ζορκάδιον, ἐπροχώρησεν ὀλίγα βήματα, καὶ κατέπεσε νεκρόν. Ἀφοῦ πάλιν ἐγέμισε τὸ τουφέκιον, στοχαζόμενος ὅτι ὁ πάνθηρ ἦτο σκοτωμένος, ἐστράφη πρὸς τὸ πληγωμένον ζορκάδιον· πλὴν ἐθαύμασεν ἰδὼν ἄλλον πάνθηρα, ἕτοιμον νὰ τοῦ ἀποσπάσῃ τὴν κεφαλήν· διότι, ὡς ἐφάνη τώρα, καὶ οἱ δύο πάνθηρες ἐκράτουν ἀπὸ τὸν λαιμὸν τὸ ζορκάδιον, τὴν στιγμὴν ὅτε ὁ πρῶτος ἐφονεύθη. Τὸ σῶμα τοῦ ζορκαδίου ἦτο μεταξὺ τοῦ κυνηγοῦ καὶ τοῦ δευτέρου πάνθηρος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἄλλο τι δὲν ἐφαίνετο παρὰ ἡ κεφαλή. Εἰς ταύτην ὠμματίασεν ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ τουφέκιόν του, καὶ τὸ βόλιον ἐμβῆκεν εἰς τὴν γωνίαν τοῦ ὀφθαλμοῦ. Τὸ θηρίον ἔμεινεν ἥσυχον ὀλίγα λεπτὰ, ἔπειτα δὲ, κατὰ πρώτην φορὰν, ἀφῆκε τὸ ζορκάδιον, καὶ ἐπραπάτησεν ἄνωθεν αὐτοῦ πρὸς τὸν κυνηγὸν, ὅστις ἐπυροβόλησεν ἐκ δευτέρου, καὶ τὸ διεπέρασε πλησίον τῆς καρδίας. Τὴν στιγμὴν ταύτην ἐσηκώθη τὸ ζορκάδιον, ἐπρόσκαψεν εἰς τὰ πτῶμα τοῦ πάνθηρος, τέλος ἀπηλλάχθη, καὶ ἔφυγε. Τρίτη πυροβόλησις ἐπλήγωσεν ἐκ νέου τὸν πάνθηρα· μ' ὅλον τοῦτο εἰσέτι ἔμενεν ὄρθιος, ἀλλ' ἀφοῦ μετεγεμίσθη τὸ τουφέκιον, καὶ τέταρτον βόλιον διεπέρασε τὸ ὄπισθεν μέρος τῆς κάτω σιαγόνος του, πεσὼν ἐξέπνευσε.

Δύο κυνηγοὶ ἐξῆλθον μετὰ δύο σκύλων εἰς θήρας ζήτησιν. Εἰς τοὺς πρόποδας μεγάλου τινὸς λόφου ἐσυμφώνησαν νὰ περιέλθωσιν αὐτὸν κατὰ ἐναντίας διευθύνσεις· ὅτε δὲ ὁ εἷς ἐπυροβόλει, νὰ τρέχῃ ὁ ἄλλος πρὸς βοήθειάν του. Μετ' ὀλίγον ἀφοῦ ἐχώρισαν, ἤκουσε κρότον τουφεκίου εἷς ἐξ αὐτῶν, ὅστις, σπεύσας πρὸς τὸ μέρος τῆς πυροβολήσεως, μετά τινα ζήτησιν, εὕρηκε τὸν σκύλον τοῦ ἄλλου, φοβερῶς πως κατεσπαραγμένον, καὶ νεκρόν. Ἐνῷ δὲ, ἔντρομος διὰ τὸν σύντροφον αὐτοῦ, ἐκύτταζεν ἀνησύχως ὁλόγυρα, ἔφριξεν ἀπὸ τὸ τραχὺ βρύχημα ἑνὸς πάνθηρος, τὸν ὁποῖον ἴδεν ἐπὶ μεγάλου τινὸς δένδρου, ἐξηπλωμένον εἰς τὸ σῶμα τοῦ φίλου του, καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον μελετῶντα προσβολὴν καθ' ἑαυτοῦ. Πάραυτα διεύθυνε κατὰ τοῦ θηρίου τὸ τουφέκιον, ἐστάθη δὲ τόσον εὐτυχὴς, ὥστε νὰ τὸ πληγώσῃ θανασίμως, καὶ νὰ τὸ ἴδῃ πίπτον καταγῆς μὲ τὸ σῶμα τοῦ φονευμένου συντρόφου του. Ὁ σκύλος του ὥρμησε τότε κατὰ τοῦ πληγωμένου Κούγουαρ, ὅστις μ' ἕνα κτύπον τοῦ ποδὸς ἀφῆκε τὸ ἄθλιον ζῶον νεκρὸν εἰς τὸ πλάγιόν του. Ἀνεχώρησε τότε ὁ διασωθεὶς κυνηγὸς, ἐπιστρέψας δὲ ταχέως μετὰ διαφόρων ἄλλων εὕρηκαν τὸν νεκρὸν πάνθηρα ἐκτεταμένον πλησίον εἰς τὰ νεκρὰ σώματα τοῦ κυνηγοῦ καὶ τῶν πιστῶν σκύλων.

ΟΙ ΙΣΛΑΝΔΟΙ.

Εις τὸν πρῶτον ἀριθμὸν τῆς Ἀποθήκης, κατεχωρίσαμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς φιλομαθείας τῶν Ἰσλανδῶν· νῦν δ' ἐμβαίνομεν εἰς περιγραφὴν σύντομον τοῦ ἀξιολόγου αὐτοῦ λαοῦ, ὅστις, μὲ πᾶν σχεδὸν φυσικὸν ὑστέρημα, ἐπολιτίσθη ἀρχήτερα παντὸς ἄλλου ἔθνους τῆς νεωτέρας Εὐρώπης.

Ἓν βλέμμα εἰς τὸν γεωγραφικὸν πίνακα ἀρκεῖ νὰ μᾶς δείξῃ τὴν βορειοτάτην, ἑπομένως δὲ καὶ ψυχροτάτην, θέσιν τῆς Ἰσλανδίας. Περὶ τὸ 860, καθόσον γνωρίζομεν βασίμως ἀπὸ τὴν ἱστορίαν, ἀνεκάλυψαν πρῶτον τὴν νῆσον ταύτην Νορβεγοί τινες καὶ Σβέκοι ἐπιχειρηματίαι θαλασσινοί. Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἡ Νορβεγία ἦτο πολιτεία χωριστὴ, ἀνεξαρτήτως βασιλευομένη, κατοικουμένη δὲ ὑπὸ κλάδου τῆς μεγάλης Τευτονικῆς πατριᾶς. Ἀλλὰ, περὶ τὰ δεκατέσσαρα ἔτη μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἰσλανδίας, κατεπάτησε τὴν ἐλευθερίαν τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ ὁ Νορβεγὸς κυρίαρχος, καὶ πολλοὶ, τοῦτο μὴ δυνάμενοι νὰ ὑποφέρωσιν, ἐπρόκριναν μᾶλλον νὰ μετοικήσωσιν εἰς τὴν ἔρημον καὶ ἄκαρπον νῆσον. Ἡ πρώτη ἀποικία κατέλαβε μέρος τοῦ παραλίου τῆς Ἰσλανδίας περὶ τὸ 875. Μετ' ὀλίγον δὲ, τὸ αὐτὸ φιλελεύθερον αἴσθημα ἔσπρωξεν ἄλλους Νορβεγοὺς εἰς τὰς αὐτὰς πολυταράχους ὄχθας, καὶ εἰς διάστημα ὀλίγων ἐτῶν ἐπηυξήθη ἔτι μᾶλλον ἡ δύναμις τοῦ νηπιακοῦ καταστήματος ἀπὸ πλείστας οἰκογενείας Δάνων καὶ Σβέκων, καὶ ἀπ' ὀλίγους Σκώτους καὶ Ἰρλανδοὺς μετοίκους.

Πιστεύουν πολλοί, καὶ μέ τινα βάσιν, ὅτι τὸ κλίμα τῆς Ἰσλανδίας κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἦτον ὁπωσοῦν ὀλιγώτερον δύσκρατον παρὰ τὴν σήμερον, ἀλλ' ἀμφιβάλλεται ἂν ἐγίνοντο ἐκεῖ ποτὲ δημητριακὰ εἴδη. Πολλὰ ὅμως μέρη τῆς νήσου, ὅτε δὲν ἦσαν χιονοσκέπαστα, ἐχρησίμευαν εἰς κτηνοτροφίαν· ἡ δὲ περικύκλω θάλασσα ἔβρυεν ἀπὸ παντοειδῆ ὀψάρια, τὰ ὁποῖα καὶ τροφὴν παρεῖχαν εἰς τοὺς νέους οἰκιστάς, καὶ ἔλαιον πρὸς φωτισμὸν τοῦ μακροῦ καὶ σκοτεινοῦ χειμῶνος. Καταρχὰς οἱ Ἰσλανδοὶ ἦσαν μόνον ποιμένες καὶ ἁλιεῖς. Εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην, καὶ πολὺν καιρὸν πρὶν συνδράμωσι πολυάριθμα περιστατικά, ὥστε νὰ ἐπιφέρωσι τοιοῦτο σύστημα εἰς κἀνὲν ἄλλο μέρος τῆς Εὐρώπης, ἐσχημάτισαν οἱ Ἰσλανδοὶ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα. Πᾶς ἰδιοκτήτης εἶχε τὸ δικαίωμα τῆς ψηφηφορίας· διὰ δὲ τῆς μαθήσεως καὶ ἀμέμπτου ἠθικῆς διαγωγῆς ἔφθανε πᾶς ἐλεύθερος εἰς πολιτικὴν δύναμιν καὶ ἀξίαν· ἀλλὰ βαθμηδὸν πολλαὶ τῶν πρώτων θέσεων ἔγιναν κληρονομικαὶ εἰς ἀρχαίας ἢ ὀνομαστὰς οἰκογενείας, ὥστε ἡ διοίκησις κατήντησε πλέον ἀριστοκρατική. Ὅλα ὅμως τὰ λοιπὰ δικαιώματα παντὸς ἐλευθέρου Ἰσλανδοῦ ἔμειναν ὅλως ἀνεπηρέαστα. Ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις συνήρχετο κατ' ἔτος ἐπὶ τῶν ὀχθῶν λίμνης τινός, καὶ ἐκεῖ, εἰς τὸ ὕπαιθρον, ἐσκέπτοντο περὶ τῶν μέτρων, ὅσα ἔπρεπε νὰ λάβωσιν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος. Ὁ πρόεδρος, εἰς τὸν ὁποῖον ἦτον ἐπιτετραμμένη ἡ ἐκτελεστικὴ δύναμις, ἐκλέγετο καὶ καθῃρεῖτο κατ' ἀρέσκειαν τῆς συνελεύσεως.

Τὸ καλοκαίριον, οἱ εὔρωστοι οὗτοι ἄνδρες ἔβοσκαν τὰ ποίμνιά των, ἐκαλλιέργουν τῇδε κἀκεῖσε μέρη τινὰ τῆς ὀλιγοκάρπου χώρας των, καὶ ἡλίευαν εἰς τὸν πολυτάρακτον ὠκεανόν· τὸν δὲ χειμῶνα, εἰς νύκτα βεβυθισμένοι, ἡσύχαζαν ἐξ ἀνάγκης. Πρὸς ἐλάφρωσιν δὲ τῆς ἐκ τοῦ σκληροῦ αὐτοῦ καιροῦ προξενουμένης ἀνίας, ἀπήγγελλαν εἰς τὰς οἰκογενείας αὐτῶν, συνηθροισμένας τριγύρω τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ λύχνου, τὴν καταγωγὴν καὶ τὰ γενναῖα κατορθώματα τῶν ἰδίων προγόνων, καὶ περιέγραφαν ἐμμέτρως τὰς χώρας, ὅθεν εἶχαν ἔλθειν εἰς τὴν Ἰσλανδίαν πρὸς ζήτησιν τῆς ἐλευθερίας.

Τὴν ἀγάπην ταύτην τῆς γενεαλογίας καὶ ποιήσεως, ἥτις ἀληθῶς ἐχαρακτήριζεν ἐξίσου τοὺς Νορβεγούς, Δάνους, καὶ ὅλας τὰς Τευτονικὰς φυλάς, τὴν εἶχαν φέρειν μεθ' ἑαυτῶν· ἀλλ' ἀφοῦ κατῴκησαν εἰς νῆσον, ὅπου καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ἀνηλίου χειμῶνος δὲν εἶχαν ἄλλην τινὰ διασκέδασιν, ἐκυριεύθησαν ὑπ' αὐτῆς πολὺ μᾶλλον παρ' ὅτε διῆγαν ὑπὸ κλίμα ἱλαρώτερον. Ἐντεῦθεν ἐβελτιώθησαν ἡ ποίησις καὶ τὰ χρονικά των. Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, διεφημίσθη ἡ βελτίωσις αὕτη εἰς τὰ ἔξω, καὶ οἱ ποιηταὶ τῆς Ἰσλανδίας προσεκαλοῦντο εἰς ξένας αὐλάς. Οἱ ἄρχοντες τῆς Ἀγγλίας, Ἰρλανδίας, Σβεκίας, Δανίας, καὶ Νορβεγίας, ἐντιμότατα ὑποδεχόμενοι αὐτοὺς καὶ περιποιούμενοι, τοὺς ἐξαπέστελλαν μὲ πλοῦτη. Τὰ γράμματα ἔγιναν οὕτω εἰς τοὺς Ἰσλανδοὺς εἶδος ἐμπορίου, καὶ οἱ καρποὶ τοῦ νοὸς ἠλλάσσοντο διὰ ξένας τρυφὰς ἢ ἀναπαύσεις, τὰς ὁποίας φυσικῶς ἐστερεῖτο ἡ νῆσός των. Ὡς ἁλιεῖς οἱ Ἰσλανδοὶ ἦσαν τολμηροὶ ναῦται· θαλασσινοὶ ἐχρειάζοντο νὰ μεταφέρωσι τοὺς ποιητὰς εἰς τοὺς ξένους ἡγεμόνας, καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην ηὔξανεν ἡ ναυτική των ἐμπειρία. Μετ' ὀλίγον, ἔμποροι συνηκολούθουν τοὺς ποιητάς, καὶ οὕτως ἐπροχώρει τὸ ξενικὸν ἐμπόριον τῆς νήσου.

Τὸ 1000 ἔτος, ἐπεστράφησαν εἰς τὸν Χριστιανισμὸν οἱ ἀξιοπερίεργοι οὗτοι ἄνθρωποι. Μετὰ πεντήκοντα περίπου ἔτη, ὁ πρῶτος αὐτῶν ἐπίσκοπος ἐθεμελίωσε τὴν πρώτην σχολὴν ἢ γυμνάσιον, καὶ τότε ἀντικατεστάθη τὸ Ῥωμαϊκὸν Ἀλφάβητον εἰς τόπον τῶν ἐλλειπῶν καὶ ἀγροίκων Ῥυνικῶν χαρακτήρων. Τρεῖς ἄλλαι σχολαὶ μετ' ὀλίγον ἐσυστήθησαν, καὶ τὰ μοναστήρια, τὰ νῦν πρῶτον ἀνεγερθέντα, ἐχρησίμευαν καὶ αὐτὰ ὡς διδακτήρια. Κατὰ τὸ τελευταῖον ἥμισυ τῆς ἑνδεκάτης καὶ τὸ ὅλον τῆς δωδεκάτης ἑκατονταετηρίδος οἱ Λατῖνοι συγγραφεῖς παρεδίδοντο ἐπιμελῶς εἰς τὰ γυμνάσια ταῦτα, τινὲς δὲ τῶν πτωχῶν τούτων ἀπομεμακρυσμένων Ἰσλανδῶν ἐσπούδαζαν καὶ τὴν Ἑλληνικήν. Αἱ μηχανικαὶ τέχναι, τὰ μαθηματικά, καὶ ἡ ἀστρονομία, τῶν ὁποίων ἠσθάνοντο τὴν ἀνάγκην, καθόσον ἐξέτειναν τὰς θαλασσίους αὐτῶν ἐπιχειρήσεις, ἐκαλλιεργοῦντο προσέτι ἐπιμόνως.

Περὶ τὰ μέσα τῆς δεκάτης τρίτης ἑκατονταετηρίδος, πλεῖσται ζηλοτυπίαι καὶ διχόνοιαι ἐξέσπασαν μεταξὺ τῶν πρώτων ἀριστοκρατικῶν· ὅθεν ἐκ συμφώνου μετεφέρθη ἡ νῆσος εἰς τοὺς Νορβεγοὺς βασιλεῖς. Τὸ 1380 καὶ αὐτὴ ἡ Νορβεγία ἔπαυσε νὰ ἦναι βασίλειον ἀνεξάρτητον, ἐπισυναφθεῖσα εἰς τὴν Δανίαν· ἡ δὲ Ἰσλανδία ἐδόθη μετ' αὐτῆς. Καὶ αἱ δύο αὗται μεταφοραὶ φαίνεται νὰ ἔγιναν χωρὶς βίαιόν τινα κλονισμόν, καὶ νὰ ἐπροξένησαν ὀλίγας καὶ ἀσημάντους μεταβολὰς εἰς τὴν κυβέρνησιν τοῦ τόπου. Τὰ δ' αἴτια, διὰ τὰ ὁποῖα ἔχασεν ἡ Ἰσλανδία τὴν φιλολογικὴν αὐτῆς ὑπεροχήν, ἦσαν πάντῃ ἀλλότρια τῶν πολιτικῶν τούτων μεταβολῶν. Τὸ καθ' ὅλην τὴν ἀρκτῴαν Εὐρώπην φιλολογικὸν αὐτῆς μονοπωλεῖον ἔχασεν ἡ Ἰσλανδία, ἐπειδὴ ἄλλαι χῶραι ἠγέρθησαν ἀπὸ τὸν ὕπνον τῆς βαρβαρότητος, καὶ ἤρχισαν νὰ καλλιεργῶσι τὴν φιλολογίαν καὶ τὰς ἐπιστήμας.

Τὸ 1402, φοβερός τις λοιμὸς ἀφήρπασε δύο τρίτα τῶν κατοίκων τῆς Ἰσλανδίας· τὴν συμφορὰν ταύτην ἠκολούθησε χειμὼν τόσον δριμύς, ὥστε δὲν ἐξεχείμασε τὸ δεκατημόριον κἂν τῶν βοσκημάτων, τὴν δὲ ζημίαν ταύτην διεδέχθησαν αἱ λεηλασίαι βαρβάρων τινῶν Ἄγγλων πειρατῶν. Κατὰ συνέπειαν τούτων ἁπάντων ἐξέπεσαν καὶ ἠθικῶς καὶ φυσικῶς οἱ δυστυχεῖς νησιῶται, ἀλλ' οὐδ' εἰς ἐκείνην τὴν ἐποχὴν οὐδ' εἰς κἀμμίαν ἄλλην δὲν παρεκτράπησαν εἰς ὀκνηρίαν καὶ ἄγνοιαν. Ἀνδρείως ἀντεπολέμουν τὰ περιεστῶτα δεινά, ἐπιμένοντες εἰς πεφωτισμένον σύστημα ἐσωτερικῆς πολιτικῆς, εἰς ἐλευθερίους μεθόδους ἀνατροφῆς, καὶ εἰς ἥσυχον, σταθερὸν δρόμον ἀμέμπτου διαγωγῆς.

Τὸ 1530 ἔλαβαν οἱ Ἰσλανδοὶ τὸ πρῶτον τυπογραφικὸν πιεστήριον, καὶ θρησκευτικὴ ἀναμόρφωσις ταχέως ἠκολούθησε τὴν εἰσαγωγὴν αὐτοῦ. Οἱ τύποι των ἔγιναν κατὰ πρῶτον ξύλινοι, καὶ ἀτελέστατοι. Τὸ 1574 εἷς τῶν ἐπισκόπων μεγάλως ἐβελτίωσε τὸ τυπογραφεῖόν των, προβλέψας νέα πιεστήρια καὶ τύπους, τινὰς τῶν ὁποίων κατεσκεύασεν ἰδιοχείρως. Πρὸ τοῦ τέλους τῆς δεκάτης ἕκτης ἑκατονταετηρίδος, ἦσαν ἐκδομένα πολλὰ βιβλία ἀξιόλογα, καλοτυπωμένα, ἐπωλοῦντο δὲ καθ' ὅλην τὴν νῆσον.

Πειραταὶ ἐξηκολούθουν ἔτι νὰ ἐνοχλῶσι τοὺς τραχεῖς καὶ πανερήμους αἰγιαλοὺς τῆς Ἰσλανδίας. Ἀκόμη καὶ τὸ 1616 οἱ πένητες οὗτοι καὶ ἀβλαβεῖς νησιῶται ὑπέφεραν ὄχι ὀλίγα δεινὰ ἀπό τινας Ἄγγλους καὶ Γάλλους, οἵτινες ἀληθῶς πρέπει νὰ ἦσαν τέρατα κακίας. Συμφορὰ ἔτι δεινοτέρα τοὺς κατέλαβε τὸ 1627, ὁπότε Ἀλγερῖνοι τινὲς ἐπροχώρησαν ἕως εἰς τὴν ἀπομεμακρυσμένην ταύτην νῆσον, καὶ ἀποβάντες ἐπὶ τοῦ νοτίου αἰγιαλοῦ, ἔπραξαν τὰ πάνδεινα. Αὕτη εἶναι μία τῶν θλιβερωτέρων σελίδων εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἁπλῶν, ἀλλὰ πεφωτισμένων Ἰσλανδῶν. Τεσσαράκοντα ἢ πεντήκοντα ἐξ αὐτῶν ἐσφάγησαν, καὶ σχεδὸν τετρακόσιοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐφέρθησαν εἰς τὴν Μεσόγειον, κ' ἐπωλήθησαν ὡς ἀνδράποδα. Μετὰ ἐννέα ἔτη, ὁπότε ἐξηγόρασεν αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας, μόνον τριάκοντα ἑπτὰ ἐκ τῶν τετρακοσίων εὑρέθησαν ζωντανοί, ἀπὸ δὲ τοὺς τριάκοντα ἑπτά, μόνον δεκατρεῖς ἔφθασαν εἰς τὴν πατρίδα των.

Καταρχὰς τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος ἔκαμαν εἰς τὴν Ἰσλανδίαν θραῦσιν τρομερὰν αἱ εὐλογίαι, μετὰ δὲ πεντήκοντα ἔτη, ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδας θανάτων προῆλθαν ἀπὸ λιμόν. Τὸ 1783, ἐκρήξεις ἡφαίστειοι, δεινότεραι ὁποιωνδήποτε προγενομένων, ἐξέσπασαν πανταχοῦ. Βαθεῖς ποταμοὶ ἐγέμισαν ἀπὸ λάβαν· τὰ βοσκήματα καὶ αἱ βοσκαὶ διεφθάρησαν παντοῦ, καὶ ὑπὲρ τὸ ἓν ἔτος πυκνὸν νέφος καπνοῦ καὶ ἡφαιστείου στάκτης ἐκάλυπτεν ὅλην τὴν νῆσον. Ἀκόμη καὶ ἡ θάλασσα ἐμολύνθη· τὰ ἰχθυοτροφεῖα ἐξηφανίσθησαν, οὐδ' ἀνέλαβαν εἰσέτι ἀπὸ τὴν φοβερὰν ἐκείνην καταστροφήν. Ὁ λιμὸς δὲ καὶ αἱ εὐλογίαι, ἐλθόντα κατόπιν τῶν ἐρημώσεων τούτων, ἔφθειραν ἓν τέταρτον τοῦ πληθυσμοῦ. Μόλις δὲ ἡ νῆσος ἤρχισε νὰ ἀνασαίνῃ ἀπὸ τὰς συμφορὰς ταύτας, καί, ὡς κτῆμα τῆς Δανίας περιπλεχθεῖσα εἰς τὰ δεινὰ τοῦ μεγάλου Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, ἴδε τὸ ἐμπόριόν της, ἤδη μὲν πολὺ περιωρισμένον, ἀλλ' ἀναγκαιότατον πρὸς ὕπαρξιν τῶν κατοίκων της, νὰ διακοπῇ ὁλότελα ὑπὸ τῆς θαλασσοκράτορος Βρετανίας.

Ὀλίγοι τόποι ἐδοκίμασαν τοιαύτην ἀλλεπάλληλον σειρὰν δυστυχημάτων· καὶ μ' ὅλον τοῦτο, μεταξὺ τοῦ 1650 καὶ 1810, ἐγέννησεν ἡ Ἰσλανδία ἀπὸ διακοσίους ἕως τριακοσίους ἀξιοτίμους συγγραφεῖς.

Ἕπεται ἡ συνέχεια.

Ἀχάριστος, ὅστις εὖ παθὼν ἀμνημονεῖ.

ΘΕΟΣ.

ΟΛΟΝ τὸ νόημα τῆς λέξεως ταύτης, οὔτε ἀνθρωπίνη οὔτε ἀγγελικὴ γλῶσσα δὲν δύναται ποτὲ νὰ τὸ παραστήσῃ, οὔτε νοῦς νὰ τὸ συλλάβῃ· διότι εἶναι ὡς βιβλίον μὲ ἀναρίθμητα φύλλα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα καθὲν ἔχει ἄπειρόν τινα σημασίαν. Δύνανται καὶ οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ἅγιοι νὰ τὸ ἀναγινώσκωσιν εἰς αἰῶνας αἰώνων, πλὴν ποτὲ δὲν θέλουν ἀναγνώσειν τὸ τελευταῖον φύλλον, οὔτε θέλουν καταλάβειν ἐντελῶς τὴν σημασίαν μιᾶς κἂν σελίδος. Φαντάσου τὸν καιρόν, ὁπότε ὁ Θεὸς ὑπῆρχε μόνος, ὁπότε δὲν ὑπῆρχαν οὔτε οἱ οὐρανοί, οὔτε ἡ γῆ, οὔτε οἱ ἄγγελοι, οὔτε οἱ ἄνθρωποι. Δυστυχεῖς τωόντι καὶ τρισάθλιοι ἠθέλαμεν εἶσθαι καὶ ἡμεῖς καὶ πᾶν ἄλλο πλάσμα εἰς τοιαύτην κατάστασιν! Ἀλλ' ὁ Θεὸς ἦτο καὶ τότε τόσον μακάριος, ὅσον δὲν δύναταί τις νὰ φαντασθῇ, καὶ τόσον μακάριος μάλιστα, ὥστε δὲν ἐπεδέχετο κἀμμίαν αὔξησιν ἡ μακαριότης του· διότι αὐτὸς εἶναι πηγὴ ὑπερχειλίζουσα, ἀνεξάντλητος καὶ ἀχανὴς ὠκεανὸς ὑπάρξεως, τελειότητος, καὶ εὐδαιμονίας, καὶ ὅταν ὑπερχειλίζῃ ὁ ἄπειρος οὗτος ὠκεανός, καὶ ἥλιοι, καὶ κόσμοι, καὶ ἄγγελοι, καὶ ἄνθρωποι λαμβάνουν τὴν ὕπαρξίν των.

Παρατήρησε ὀλίγον, σὲ παρακαλῶ, τὸν ἀξιοθαύμαστον τοῦτον Θεόν. Πλὴν ποῦ νὰ σταθῶμεν διὰ νὰ παρατηρήσωμεν αὐτόν; Τὸν ὠκεανὸν θέλοντες νὰ παρατηρήσωμεν, στεκόμεθα εἰς τὰς ὄχθας του· ἀλλ' ὁ ἄπειρος οὗτος τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς τελειότητος ὠκεανὸς δὲν ἔχει ὄχθας, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχει τόπος, ὅθεν νὰ τὸν θεωρήσωμεν, καθότι αὐτὸς εὑρίσκεται καὶ ἔσωθεν καὶ ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν καὶ ἄνωθεν καὶ κάτωθεν.

Κατ' ἄλλα τι ὅμως νόημα δὲν ὑπάρχει τόπος, ὅπου νὰ μὴ βλέπωμεν αὐτόν· διότι, 'Ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω; Ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανόν, σὺ ἐκεῖ εἶ· ἐὰν καταβῶ εἰς τὸν ᾅδην, πάρει. Ἐὰν λάβω τὰς πτέρυγάς μου κατ' ὄρθρον, καὶ κατασκηνώσω εἰς τὰ ἔσχατα τῆς θαλάσσης, καὶ γὰρ ἐκεῖ ἡ χείρ σου ὁδηγήσει με, καὶ καθέξει με ἡ δεξιά σου·' ἐπειδὴ αὐτὸς εὑρίσκεται παντοῦ, καὶ ὅσα βλέπομεν ἔλαβαν ἀπ' αὐτὸν τὴν ὕπαρξίν των· 'Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν, καὶ κινούμεθα, καί ἐσμεν, καὶ αὐτός ἐστι τὰ πάντα ἐν πᾶσι, καὶ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων· αὐτὸς Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.' Πλὴν, καὶ ὁ ἴδιος ἂν μᾶς ἔλεγε τί εἶναι, ὁ νοῦς μου δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ συλλάβῃ· ὅθεν τοῦτο μόνον μᾶς λέγει, Ἐγώ εἰμι ὁ Ὤν! ἐγώ εἰμι ὁ Θεός!

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ.—Μολονότι τὸ πάλαι ὑπῆρχαν πολλοὶ γίγαντες κατὰ τὴν φυσικὴν καὶ τὴν φιλοσοφίαν, μ' ὅλον τοῦτο λέγω, ὅτι νάνος, ἱστάμενος ἐπὶ τῶν ὤμων γίγαντος, ἐμπορεῖ νὰ ἴδῃ μακρότερον παρὰ καὶ αὐτὸν τὸν γίγαντα.

Καλὸν δὲ θησαύρισμα, κειμένη χάρις.

Η ΑΓΓΛΙΑ, ΩΣ ΠΕΡΙΕΓΡΑΦΗ ΠΡΟ ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ ΠΕΝΤΕ ΧΡΟΝΩΝ ΥΠΟ ΠΕΡΙΗΓΗΤΟΥ ΙΝΔΟΥ.

Συνέχεια καὶ τέλος ἀπὸ Σελ. 71.

'Οι Ἄγγλοι,' λέγει ὁ Μίρζας Ἰτέσας Μοδὴν, 'δὲν ἔχουν συνήθειαν νὰ ἐπαινῶσιν αὐτοὶ ἑαυτοὺς, μάλιστα δὲ τοὺς φαίνεται ἄτιμον νὰ ὁμιλῇ τις περὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ κατορθωμάτων. Ἂν ἐρωτήσῃς περὶ κάμμιᾶς μάχης ἀξιωματικὸν, ὅστις διὰ τῆς ἐμπειρίας καὶ ἀνδρείας του συνετέλεσεν εἰς τὴν καλὴν αὐτῆς ἔκβασιν, σ' ἐξιστορεῖ τὰ γεγονότα ἁπλῶς καθὼς συνέβησαν. Ἐὰν δ' ἄλλος τις ἐγκωμιάζῃ τὴν διαγωγὴν καὶ τὴν γενναιότητα τοῦ ἀξιωματικοῦ αὐτοῦ (ἐνώπιόν του), στρέφει πάραυτα ἐκεῖνος πρὸς τὴν γῆν τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ μένει σιωπηλὸς, ἀπὸ δὲ τὴν ὑπερβολικὴν αἰδῶ στάζει ὁ ἱδρὼς ἐκ τοῦ προσώπου του. Ἐν γένει λοιπὸν οἱ Ἄγγλοι δὲν νοστιμεύονται ποσῶς νὰ ἐπαινῇ τις αυτοὺς κατὰ πρόσωπον, ἢ, μᾶλλον εἰπεῖν, λαμβάνουν ἐνόχλησιν καὶ δυσαρέσκειαν. Οἱ περιαυτολογοῦντες νομίζονται δειλοὶ, οἱ δὲ παράσιτοι καὶ κόλακες ψεῦσται. Ὅθεν εἰς τὰς συναναστροφὰς δὲν συνειθίζεται ἡ κολακεία. * * * Τωόντι, ὑπάρχει τι μωρότερον τῆς κολακείας; καὶ μ' ὅλον τοῦτο, πολλοὶ ἀξιωματικοὶ τῆς Ἰνδοστὰν νομίζουν ὅτι ἡ κολακεία καὶ ἡ περιαυτολογία καθιστάνουν αυτοὺς πολὺ σημαντικωτέρους· ὡς, παραδείγματος χάριν, ἐάν τις μὲ χιλίους πολυμόχθους ἀγῶνας τύχῃ νὰ φονεύσῃ μίαν ἀλώπεκα, περιφέρεται πανταχοῦ τρανοφώνως διακηρύττων, ὅτι ἐφόνευσε τίγριν, καὶ μὲ τρόπον γενναιότατον στρίφει τοὺς μύστακας, καὶ φουσκόνει τόσον ἀπὸ τὴν ὑπερηφάνειαν, ὥστε μόλις χωροῦν αυτὸν τὰ φορέματά του.'

Τὰ ἐφεξῆς ἀληθεύουν μὲν ὡς πρὸς τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ἀλλὰ τὴν σήμερον δὲν ὑπάρχουν πλέον οἱ ἐνταῦθα περιγραφόμενοι κακοῦργοι·—

'Ἡ Ἀγγλία ἔχει ἐφίππους ληστὰς, οἵτινες ἁρπάζουν ἐπὶ τῆς λεωφόρου. Τινὲς τῶν ἀνδρῶν τούτων εἶναι ἀπὸ περιπλούτους οἰκογενείας· ἀλλ' ἀσωτεύοντες τὴν πατρικὴν αὐτῶν περιουσίαν εἰς τὰ παικτήρια καὶ τὰ χαμαιτυπεῖα, καταντοῦν εἰς ἔνδειαν, καὶ τότε, ἄλλον ζωῆς πόρον μὴ ἔχοντες, δίδονται εἰς τὴν ληστείαν. Ἐνεδρεύουν εἰς τὰς πεδιάδας, εἰς τὰ δάση, καὶ εἰς τόπους ἀπομεμακρυσμένους τῶν ἀνθρωπίνων κατοικιῶν. Καθὼς δὲ φανῇ ἅμαξα προσερχομένη, τρέχουν μὲ πιστόλαν εἰς τὴν χεῖρα, τὴν ὁποίαν παρουσιάζοντες κατὰ κεφαλῆς τοῦ ὀχουμένου, διατάσσουν αυτὸν νὰ παραδώσῃ πᾶν ὅ,τι ἔχει, ἂν θέλῃ νὰ σωθῇ· ὁ ἄθλιος, ἔντρομος, δίδει ὅλην τὴν μεθ' ἑαυτοῦ περιουσίαν.'

Πολλάκις τὸ στάδιον τῶν παλληκαρίων τούτων παρίστανεν ἰδιότητας, θαυμαζομένας κοινῶς ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰς δρόμον ζωῆς εὔτακτον ἀληθῶς ἀξιοθαυμάστους. Καὶ ἡ ἐναντιότης αυτὴ τῶν ἰδιωμάτων τοῦ χαρακτῆρός των ἐφείλκυε τὰ μέγιστα τὴν συμπάθειαν τοῦ ὄχλου. Ὅτι μὲν ἦσαν τολμηροὶ καὶ ἀνδρεῖοι, δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία· ἀλλ' εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἀγριότητος αὐτῶν ἦσαν πολλάκις εὐγενικοὶ—καθότι περιεποιοῦντο μέ τινα ψευδοπολιτικὴν καὶ μέ τι σέβας αὐτοὺς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἐφόβιζεν ἡ παρουσία των, καὶ κατεγύμνοναν αἱ ἁρπαγαί των· ἐν μέσῳ δὲ τῶν χαμερπῶν καὶ ἀπόνων ληστειῶν ἦσαν καὶ γενναῖοι—διότι ἀπεῖχαν ἐνίοτε ἀπὸ πρᾶγμά τι, τὸ ὁποῖον ἰδιαιτέρως πως ἐτίμα ὁ ἰδιοκτήσης, καὶ ἔῤῥιπταν κάποτε ὀπίσω μικρόν τι κλάσμα τῶν λαφύρων, διὰ τὰς ἀμέσους χρείας τοῦ ληστευθέντος. Ἦσαν γενναῖοι ὡς ὁ Ἄραψ, ὅστις, ἀφοῦ ἐπάρῃ ὅλην τὴν ἰδιοκτησίαν σου, ἀκόμη καὶ τὰ ἐνδύματα ὅσα φορεῖς, στρέφει πρὸς σὲ εὐμενέστατα, καὶ σὲ δίδει, 'ἐν ὀνόματι Κυρίου,' ἐπανωφόριον ἀπὸ τοὺς ὤμους του, διὰ νὰ σκεπάσῃ τὴν γυμνότητά σου.

Τὸ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα τῆς Ἀγγλίας ὑπερήρεσεν εἰς τὸν Μίρζαν, μολονότι πρὸς τὸ σημερινὸν παραβαλλόμενον εἶχε δυσαρέστους τινὰς ἐλλείψεις. Ἰδοὺ τί λέγει·—

'Εἰς τὴν Ἀγγλίαν αἱ ἀνώτεραι τῆς κοινωνίας τάξεις ἀνατρέφουν τὰ τέκνα των μὲ τρόπον πάντη διάφορον τοῦ ἡμετέρου· ἡμεῖς ἔχομεν τὸν διδάσκαλον εἰς τὴν οἰκίαν ὡς ὑπηρέτην, καὶ δὲν ἀποστέλλομεν τοὺς υἱούς μας, διὰ νὰ μὴ τύχῃ καὶ πιάσῃ αυτοὺς τὸ κακὸν ὄμμα· οἱ δὲ Ἄγγλοι πέμπουν εἰς μακρυνὰ παιδευτήρια καὶ υἱοὺς καὶ θυγατέρας.

'Διδάσκονται δὲ πρῶτον πάντων τὰ γράμματα τοῦ Ἀλφαβήτου, τὰ ὁποῖα γράφονται ἐπὶ σανιδίου· ἔπειτα τοὺς δίδεται εὔκολόν τι μάθημα· μετὰ ταῦτα διδάσκονται νὰ ἀναγινώσκωσι τερπνοὺς μύθους καὶ ἱστορίδια, κατάλληλα εἰς τέκνων ψυχαγωγίαν. Τὰ παιδαγωγικὰ βιβλία κατεστάθησαν τόσον εὔκολα, ὥστε ὁ μαθητὴς προκόπτει χωρίς τινος μεγάλου κόπου. Μετὰ τὴν ἐφεύρεσιν τῆς τυπογραφικῆς τέχνης, ὁ ἀριθμὸς τῶν βιβλίων ηὔξησε τοσοῦτον, ὥστε καὶ μίαν ἑκατοντάδα σωμάτων τοῦ αυτοῦ συγγράμματος ἂν θέλῃ τις, δύναται ν' ἀγοράσῃ αὐτὰ εἰς ἓν μόνον ἐργαστήριον. Βιβλία, εἰς τὴν χώραν ταύτην (τὴν Βεγγαλίαν) ἀξίζοντα ἑκατὸν πεντήκοντα ρούπια*, προμηθεύονται εἰς τὴν Εὐρώπην μὲ δέκα ἢ δώδεκα.

'Οἱ εὐκατάστατοι Ἄγγλοι, ἀρχίζοντες ἀπὸ τὸν τέταρτον χρόνον τῆς ἡλικίας, ἔχουν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας ἐνησχολημένους εἰς τὸ γράφειν, ἀναγινώσκειν, καὶ μανθάνειν· οὐδέποτε συγχωροῦν εἰς αυτοὺς νὰ μένωσιν ἀργοί. Ἐὰν ἀνὴρ ἢ γυνή τις ἀγνοῇ τὴν μουσικὴν, καὶ δὲν δύναται νὰ ἱππεύσῃ, ἢ νὰ χορεύσῃ, λογίζεται ὑπὸ τῶν εὐκαταστάτων ὡς ἄνθρωπος ἐκ ποταποῦ γένους, καὶ δὲν τοῦ λείπει ἐξουθένησις καὶ ὄνειδος. Εἰς τοιαύτας περιστάσεις λέγουν, Τοῦ δεῖνος οἱ γονεῖς, πτωχοὶ ὄντες, δὲν ἠμπόρουν νὰ χορηγήσωσι τὴν δαπάνην τῆς ἀνατροφῆς του· ὅθεν τὰ τέκνα των εἶναι ἀμαθέστατα. Αἱ κυρίαι μάλιστα, ὅσαι δὲν ἠξεύρουν οὔτε νὰ χορεύωσιν οὔτε νὰ τραγῳδῶσι,

6*γ'.

---

* Τὸ Ῥούπιον, νόμισμα τῆς Ἰνδοστάν, ἰσοδυναμεῖ μὲ δέκα περίπου γρόσια.

δὲν χαίρουν μεγάλην ὑπόληψιν· ποτὲ δὲν καλοῦπανδρεύονται. Ἐν συντομίᾳ, ὁ τρόπος τῆς τῶν Ἄγγλων ἀνατροφῆς καὶ ἐκπαιδεύσεως διαφέρει ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸν ὅλως διόλου· καθότι εὐγενεῖς τινὲς καὶ μεγιστᾶνες εἰς τὴν πατρίδα μας στέλλουν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν νὰ διδάσκωνται ἀμισθί· ἀποκτοῦν δὲ εἰς τὸ σχολεῖον χιλίας πονηρὰς ἕξεις, ἐνῷ ὁ κόσμος φαντάζεται ὅτι μανθάνουν γράμματα. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα παραβλέπονται ὑπὸ τῶν εὐγενῶν μας, καὶ ἡ δωρεὰν ἐκπαίδευσις δὲν λογίζεται ἄτιμος. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὅμως δαπανῶνται χρήματα πρὸς ἀπόκτησιν τῆς σοφίας.'

Ὁ Μίρζας ἐνταῦθα, ὡς Ἀσιανός, κυττάζει μᾶλλον τὰ σωματικὰ παρὰ τὰ νοητικὰ πλεονεκτήματα, ἐξαιρέτως εἰς τὰς γυναῖκας· ἢ ἐνδέχεται, κατὰ τὸ ἐκπαιδευτικὸν σύστημα τοῦ καιροῦ ἐκείνου, νὰ ἐτίμων οἱ Ἄγγλοι μᾶλλον τὰ πρῶτα παρὰ τὰ δεύτερα. Ἔκτοτε βέβαια ἤλλαξαν τὰ πράγματα· ἀλλὰ δὲν ἐμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι τοῦτο δὲν ἀληθεύει ἀκόμη ὡς πρὸς τὰς γυναῖκας. Ἢ οὕτως ὅμως ἢ ἄλλως, ἡ ὑπόθεσις αὕτη δὲν εἶναι τοῦ παρόντος καιροῦ. Ἄς ἴδωμεν τί λέγει περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν πενήτων.

'Οἱ πτωχοὶ τῆς Ἀγγλίας,' παρατηρεῖ, 'γραμματίζουσι τὰ τέκνα των εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, πληρόνοντες ἓν ρούπιον τὴν ἑβδομάδα. Διὰ τὰ κοράσια ὑπάρχουν σχολεῖα ἰδιαίτερα. Ἶδα τοὺς παῖδας κατὰ σειρὰν ἐπί τινος καθίσματος, καταγινομένους εἰς μελέτην. Ὁ διδάσκαλος, μὲ δερμάτινον λωρίον εἰς τὴν χεῖρα, ἤκουεν αὐτοὺς ἀπαγγέλλοντας τὸ μάθημα, ἀρχίζων ἀπὸ τὸ ἓν ἄκρον, καὶ προβαίνων καθ' ὅλην τὴν σειράν. Πάντα δὲ, ὅστις ἔσφαλλε, τὸν ἐκτύπα εἰς τὰ νῶτα τόσον ἀλύπητα, ὥστε πολλάκις ἐπλήγονε τὰ τρυφερὰ μέλη τῶν ἀργυροειδῶν αὐτῶν κορμίων. Τοῦτο φαίνεται μὲν ἀπάνθρωπον, πλὴν ἀληθεύει καὶ ὁ λόγος οὗτος, "Ἡ τυραννία τοῦ διδασκάλου εἶναι καλητέρα παρὰ τὴν ἀγάπην τοῦ πατρός."

'Οἱ τῶν κατωτέρων τάξεων, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Σκωτίαν, δύνανται ὅλοι νὰ ἀναγινώσκωσι καὶ νὰ γράφωσιν, ἐκτὸς μερικῶν, ὅσων οἱ γονεῖς δὲν εὐκολύνονται νὰ στέλλωσιν αὐτοὺς εἰς τὰ σχολεῖα, καὶ ὀλίγων ὅσοι, ἀδύνατον ἔχοντες πνεῦμα, δὲν ἐμποροῦν νὰ μάθωσι. Ἀφοῦ τὰ πτωχὰ παιδία γραμματισθῶσιν ἱκανῶς, βάλλονται εἰς διαφόρους τέχνας· ὁ μὲν γίνεται χρυσοχόος, ὁ δὲ σιδηρουργός, ὁ δὲ ὑποδηματοποιός, ὁ δὲ ράπτης. Οἱ Εὐρωπαῖοι δύνανται νὰ μάθωσιν ὁποίαν τέχνην θέλουν. Ἡμεῖς δὲ, οἱ Ἰνδοί, αἰσχυνόμεθα νὰ μάθωμεν διαφόρους τέχνας. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐὰν ὁ πατήρ τινος μετήρχετο εὐτελές τι ἐπάγγελμα, ὁ υἱὸς δὲν ἀκολουθεῖ τὰ βήματα τοῦ πατρός του, ἀλλὰ λέγει, "Θέλω γένειν στρατιώτης.' Οἱ Ἰνδοὶ πράττουν πάντη διαφόρως· ὅλοι μετέρχονται τὸ αὐτὸ ἐπάγγελμα ἢ ἐπιτήδευμα, ὁποῖον καὶ οἱ προπάτορές των.'

Μολονότι ὁ ἀγαθὸς Μίρζας ἐγκρίνει ἀνεξαιρέτως τὸ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν παιδαγωγικὸν σύστημα τῆς Ἀγγλίας, ἡμεῖς, μ' ὅλον τοῦτο, βλέπομεν εἰς αὐτὸ τινὰ δυσάρεστα· χαίρομεν δὲ πρὸ πάντων διὰ δύο ἔκτοτε γενομένας μεταβολάς· ἡ μὲν εἶναι, ὅτι παρῆλθεν ἡ σκληρὰ ἐκείνη δεσποτεία, καὶ ὅτι τὰ τέκνα ἤρχισαν νὰ θεωρῶνται ὡς προικισμένα μὲ αἰσθήματα καὶ νοητικὰς δυνάμεις, διὰ τῶν ὁποίων δραστηριώτερον ἐμποροῦν νὰ κυβερνῶνται, παρὰ διὰ σωματικῶν ποινῶν. Ἡ βασιλεία τῆς ράβδου καὶ τοῦ δερματίνου λωρίου παρέρχεται πρὸ πολλοῦ, καὶ ἤδη σχεδὸν παρῆλθε. Ἡ δὲ ἄλλη τῆς εὐχαριστήσεως αἰτία εἶναι, ὅτι μόλις πλέον ὁποιαδήποτε τέκνα ἀποκλείονται ἀναγκαίως τῆς ἐκ τῶν γραμμάτων ὠφελείας διὰ τὴν τῶν γονέων ἀνικανότητα νὰ πληρόνωσι τὰ δίδακτρα.

Πολλὰ παρατρέχοντες διὰ τὸ στενὸν τοῦ τόπου, τὰ ὁποῖα σκοπὸν εἴχαμεν νὰ εἰσάξωμεν, ἀρκούμεθα εἰς τὸ ἑξῆς μόνον ἀπόσπασμα, τὸ ὁποῖον συγκροτεῖ μέρος τῆς μεταξὺ τοῦ Ἀγγλικοῦ καὶ Ἰνδικοῦ βίου διεξοδικῆς συγκρίσεως. Σημειωτέον ὅμως, ὅτι ὡς πρὸς τοὺς Ἄγγλους ὁ εὐνοϊκὸς Ἰνδὸς περιγράφει μᾶλλον ὅσα ἔπρεπε νὰ ὑπάρχωσι, παρ' ὅσα κατ' ἀλήθειαν ὑπῆρχαν.

'Οἱ Ἄγγλοι καταγίνονται εἰς ὑποθέσεις μέχρι τοῦ τριακοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των. Περιοδεύουν καὶ βλέπουν τὰ περίεργα καὶ τὰ θαυμάσια τοῦ κόσμου· ἀφοῦ δ' ἀποκτήσωσιν ἀργύρια, τότε νυμφεύονται, καὶ διαμένουν εἰς τὰ ἴδια, παραιτοῦντες τὰς περιπλανήσεις, καὶ ἡσύχως διάγοντες μὲ τὰς συζύγους αὐτῶν.* * * Ἀφοῦ οἱ Ἄγγλοι κάμωσιν ἀρκετὰ χρήματα, ὥστε νὰ διατηρῶνται μὲ ἄνεσιν, τότε νύκτα καὶ ἡμέραν καθ' ὅλον τὸ ἐπίλοιπον τοῦ βίου, ἀκόμη καὶ ἂν ἐκταθῇ εἰς ἑβδομήκοντα ἢ ὀγδοήκοντα χρόνους, καταγίνονται εἰς τὸ νὰ προσαποκτῶσι γνώσεις, καὶ οὐδὲ στιγμὴν ἀπρακτοῦσι.

'Οἱ Ἄγγλοι εἶναι φύσει οἰκονόμοι καλοί· οὐδέποτε ἀσωτεύουν τἀργύριά των, τοὺς φαίνεται δὲ μεγάλη ἀτιμία νὰ ἦναί τις χρεωμένος. Αἱ μέσαι τῆς κοινωνίας τάξεις θέτουν τὸ ἀργύριον αὐτῶν εἰς τὰς χεῖρας τραπεζίτου, καὶ λαμβάνουν τὸν τόκον αὐτοῦ κατὰ μῆνα, ἀνέγγιχτον ἀφίνοντες τὸ κεφάλαιον. Τόσον λογαριάζουν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι τὰ ἔξοδά των, ὥστε πολλάκις συμβαίνει νὰ μὴν ἔχῃ πλούσιός τις παρὰ ἕνα μόνον θεράποντα, ὅστις νὰ ξυρίζῃ καὶ νὰ ἐνδύνῃ αὐτόν· ἐκτὸς δὲ τούτου ἔχει μίαν μαγείρισσαν καὶ μίαν θαλαμηπόλον, καὶ διὰ τοὺς ἵππους ἕνα μόνον ἱπποκόμον. Ὁ οἰκοδεσπότης περνᾷ τὴν ὥραν του εἰς περιπάτους, ἱππηλασίας, καὶ εἰς κυνήγιον· ἡ δὲ συμβία του φροντίζει δι' ὅλους τοὺς λογαριασμούς, ἐπιστατεῖ τὰ οἰκιακὰ ἔξοδα, καὶ γενικῶς οἰκονομεῖ τὰ πάντα.

'Πολλοὶ οἰκογενειάρχαι πλούσιοι δὲν ἔχουν ἁμάξας. Εὐγενεῖς, ἀκόμη καὶ πρίγκιπες, δὲν νομίζουν ὅτι ἐξευτελίζονται, πεζοὶ τὰς ἀγορὰς καὶ τὰς ὁδοὺς περιερχόμενοι, εἴτε ἡμέραν, εἴτε νύκτα· βακτηρίαν λαμβάνοντες εἰς τὴν χεῖρα, ἐξέρχονται μὲ ἁπλᾶ φορέματα. Δὲν ὁμοιάζουν κατὰ τοῦτο τοὺς ἄρχοντας καὶ πλουσίους τῆς Ἰνδοστάν, οἵτινες συνοδεύονται, ὁσάκις ἐξέλθωσι, μὲ πλῆθος ἐφίππων καὶ πεζῶν. Τὴν ἡμετέραν φαντασίαν

καὶ πομπὴν ταύτην θεωροῦν οἱ Ἄγγλοι ὡς ἄτοπον καὶ ἀνωφελῆ δαπάνην, καὶ γελοῦν τοὺς κατοίκους τῆς χώρας ταύτης ὡς μωροὺς καὶ ἠλιθίους. Λέγουν ὅτι, ἐὰν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐφαίνετό τις περιφερόμενος εἰς τὰς ὁδοὺς μετὰ πομπώδους θεραπείας, τὰ παιδία τῆς πόλεως καὶ ἀγορᾶς ἤθελαν ῥίψειν χώματα εἰς τοὺς ὀπαδούς του, καὶ χλευαστικῶς ἤθελαν κροτήσειν τὰς χεῖρας, καὶ λιθοβολήσειν αὐτόν.'

Δὲν μένει πλὴν νὰ προσθέσωμεν, ὅτι μετὰ διετῆ καὶ ἐννεάμηνον ἀπουσίαν ὁ Μίρζας Ἰτέσας Μοδὴν ὑπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἀφοῦ πολλοὶ ματαίως ἐπροσπάθησαν νὰ καταπείσωσιν αὐτὸν ὥστε νὰ μακρύνῃ τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ διατριβήν του.

ΣΕΙΣΜΟΣ ΕΙΣ ΚΑΡΑΚΚΑΝ.

ΤΗΝ 26ην Μαρτίου, 1812, Μεγάλην Πέμπτην, ὥραν τετάρτην μετὰ μεσημβρίαν, ἐνῷ αἱ ὁδοὶ τῆς Καράκκας (πόλεως εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν) ἔγεμαν ἀπὸ λιτανείας, αἱ δ' ἐκκλησίαι ἀπὸ ἱερεῖς καὶ λαϊκούς, καὶ ἐνῷ ἐτελοῦντο αἱ τῆς μαστιγώσεως καὶ σταυροφορίας ἱεροπραξίαι, συνέβη ὀλεθριώτατος σεισμός. Τὸ ῥάγισμα τῶν οἴκων, καὶ ἡ πτῶσις τῶν κεράμων, ἦσαν τὰ πρῶτα σημεῖα τῆς ἐπερχομένης καταστροφῆς. Οἱ σεισμοὶ διεδέχοντο ἀλλήλους μὲ ἀπίστευτον ταχύτητα, καὶ ἦσαν τόσον δυνατοί, ὥστε ἄνθρωποι ἱστάμενοι καὶ περιπατοῦντες ἐκλονίζοντο, καὶ μάλιστα ἔπιπταν καταγῆς. Κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν ἐκρημνίζοντο οἶκοι καὶ ἐκκλησίαι, καὶ παντοειδεῖς ἄλλαι οἰκοδομαί. Νέφη κονιορτοῦ περιετύλισσαν τὰ πάντα· κτίρια δὲ πεπτωκότα, μὲ τοὺς νεκροὺς καὶ πληγωμένους κατοίκους των, παρίσταναν φοβερὰ πανταχοῦ θεάματα. Οἱ δυστυχεῖς ὅσοι ἐπέζησαν περιεπλανῶντο καθ' ὅλην τὴν νύκτα· τὴν δ' ἐπαύριον διετάχθησαν ὑπὸ τῶν ἀρχῶν ν' ἀποσυρθῶσιν ἐκ τῶν ἐρειπίων τῆς πόλεως, καὶ νὰ κατασκηνώσωσιν ἐπὶ τῆς γειτονευούσης πεδιάδος.

ΠΕΡΙ ΜΟΝΟΜΑΝΙΑΣ.

ΕΥΓΛΩΤΤΟΣ τις εἰσαγγελεὺς εἰς τὴν Γαλλίαν διϊσχυρίσθη ποτέ, ὅτι ἡ μονομανία δὲν εἶναι παρὰ μία χίμαιρα, ἓν φάντασμα, τὸ ὁποῖον ἐπικαλοῦνται ποτὲ μὲν διὰ ν' ἀποσπάσωσι τοὺς ἐνόχους ἀπὸ τὴν αὐστηρότητα τῆς δικαιοσύνης, ποτὲ δὲ διὰ νὰ στερήσωσιν αὐθαιρέτως τὸν πολίτην τῆς προσωπικῆς του ἐλευθερίας.

Ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη ἑνὸς ῥήτορος δὲν δύναται νὰ ἀνατρέψῃ τὰς παρατηρήσεις ἀνδρῶν, οἵτινες, ἀφιερώσαντες ὁλόκληρον τὴν ζωὴν εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ πάθους τούτου, βεβαιοῦν τὴν πραγματικὴν αὐτοῦ ὕπαρξιν διὰ διαφόρων παραδειγμάτων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναφέροντες ἐνταῦθα τινά, θέλομεν προσθέσειν καὶ ἓν ἀρκετὰ περίεργον, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐπαρουσίασε δίκη τις συζητηθεῖσα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐνώπιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ Κακουργιοδικῶν.

Ἐνίοτε οἱ μονομανιακοὶ ἐνεργοῦν μὲ πεποίθησιν ἐσωτερικήν, ἀλλὰ παραφρονοῦσαν· ἡ φαντασία των ἀποπλανᾶται· οἱ συλλογισμοὶ των ὑπάρχουν ἐσφαλμένοι· αἱ δὲ πράξεις των ἔχουν μίαν αἰτίαν, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶναι προμελετημέναι.

Ἐκπεπληγμένος χωρικός τις ἀπὸ τὴν κατανυκτικὴν διδαχὴν ἑνὸς ἱεροκήρυκος, σφάζει τὰ τέκνα του, διὰ νὰ σώσῃ αὐτὰ ἀπὸ τὰς ποινὰς τῆς ἄλλης ζωῆς.

Ἄλλοι βλέπουν παντοῦ ἐνώπιόν των ἐχθροὺς καὶ ἀντιπάλους, καταδιωγμοὺς καὶ κινδύνους, καὶ ἄλλοι θέλουν νὰ ἐκδικηθῶσιν ὕβρεις, τὰς ὁποίας ποτὲ δὲν ἔλαβαν.

Ἐνίοτε δὲ οἱ μονομανιακοὶ δὲν παρουσιάζουν οὐδεμίαν ἀταξίαν τῶν διανοητικῶν των δυνάμεων, καὶ μ' ὅλον τοῦτο παρασύρονται ἀπὸ μίαν ὁρμὴν ἀκαταμάχητον, ἀπὸ ἓν ἔνστιγμα τυφλὸν πρὸς τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα πρᾶξιν, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἀποδοκιμάζουν. Καταχυριευμένοι ἀπὸ τὰς ἰδέας τῆς κλοπῆς, τοῦ ἐμπρησμοῦ, τοῦ φόνου, ἢ τῆς αὐτοχειρίας, ἰδέας τὰς ὁποίας ματαίως ἀγωνίζονται ν' ἀποβάλωσι, συναισθάνονται ὅλην τὴν φρίκην τῶν τοιούτων ἐπιθυμιῶν, ἀλλ' ἡ θέλησίς των νικᾶται, καὶ ἄνευ τινὸς αἰτίας, ἄνευ συμφέροντος ἢ πάθους τινός, κλέπτουν, βάλλουν πῦρ, φονεύουν, αὐτοχειριάζονται.

Ὑπηρέτριά τις ἐῤῥίφθη εἰς τοὺς πόδας τῆς κυρίας της, ἱκετεύουσα νὰ τὴν ἐπιτραπῇ ἡ ἐκ τῆς οἰκίας ἀπομάκρυνσις· διότι, εἶπεν, ὁσάκις ἔκδυε τὸ τέκνον, τὸ ὁποῖον ἀνέτρεφε, καὶ τὸ ὁποῖον ὡς ἄλλη μήτηρ ἠγάπα, ᾐσθάνετο ἐπιθυμίαν σφοδρὰν νὰ τοῦ τρυπήσῃ τὴν κοιλίαν.

Ἀνήρ, ἐγνωσμένος διὰ τὴν γλυκύτητα τοῦ ἤθους του, ἐβασανίζετο ἀπὸ φονικὰς ἐπιθυμίας, ἱκέτευε δὲ καθημέραν εἰς τοὺς ναοὺς τὴν ἄπειρον τοῦ Ὑψίστου ἀγαθότητα νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰς φονικὰς ἐπιθυμίας του, τῶν ὁποίων δὲν ἐγνώριζεν οὐδεμίαν αἰτίαν.

Χωρική τις, ἐνῷ ἠγάπα τρυφερῶς τὸ νεογέννητον αὐτῆς τέκνον, αἰσθάνεται αἴφνης καὶ ἄνευ λόγου τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὸ σφάξῃ, ἑτοιμάζεται δὲ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν πρᾶξιν, ἀλλά, φρίττουσα, ἐξέρχεται τῆς οἰκίας, ὥστε νὰ διασκεδάσῃ τὴν τρομερὰν ἐπιθυμίαν της· ἐπιστρέφει διὰ νὰ τὸ γαλακτοτροφήσῃ, ἀλλ' ἡ ἐπιθυμία ἐπανέρχεται, καὶ πάλιν ἀπομακρύνεται.

Ἄλλη δυστυχεστέρα μήτηρ συναισθάνεται τὴν ἐπιθυμίαν νὰ πνίξῃ εἰς τὸν ποταμὸν τὰ τρία τέκνα της, τὰ ὁποῖα ἐλάτρευε, καὶ ἀμέσως τὰ τέκνα της βυθίζονται

τὸ ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου ἀπὸ τὰς μητρικὰς χεῖρας εἰς τὰ βάθη τοῦ ποταμοῦ.

Ὅμοιον σχεδὸν παράδειγμα μονομανίας μᾶς ἐπαρουσίασε καὶ ἡ κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1838 ἐνώπιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ Κακουργιοδικῶν συζητηθεῖσα δίκη.

Νέος τις βουκόλος δεκαεξαετὴς, ἐκ τοῦ χωρίου Τριμποῦνι τῆς Μεγαλοπόλεως, εὐειδὴς, ὑπόξανθος, μὲ ὀφθαλμοὺς ζωηροὺς καὶ μὲ παρειὰς ῥοδοκοκκίνους, Ἰωάννης Δήμου Ζάγουρας καλούμενος, ὑποκύψας ἄνευ τινὸς γνωστῆς αἰτίας εἰς μελαγχολίαν, παραιτεῖ τὴν ἀγέλην του, καὶ ἀποσύρεται εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐντὸς τῆς ὁποίας μελαγχολῶν διῆγεν ἱκανοὺς μῆνας· ἀλλ' αἴφνης ἐξαγριούμενος ἄνευ οὐδενὸς λόγου, ἁρπάζει παρακείμενόν τινα πέλεκυν, καὶ ὁρμᾷ νὰ φονεύσῃ τὴν μητέρα του, ἥτις κραυγάζουσα ἐξέρχεται δρομαίως τῆς οἰκίας· ἀλλ' εἰς τὰς κραυγὰς τῆς μητρός του, προσέρχονται εἰς τὴν οἰκίαν ἡ θεία του, τὴν ὁποίαν ὡς ἄλλην μητέρα ἠγάπα, καὶ ἡ ἐξαδέλφη του, νεᾶνις ἐννεαετὴς, ἀμφότεραι δὲ πίπτουσιν ἐν ἀκαρεῖ νεκραὶ ὑπὸ τὸν πέλεκυν τοῦ Ζάγουρα, ὅστις μετὰ τὸν διπλοῦν τοῦτον φόνον καταφεύγει εἰς παρακείμενον δάσος, ὅπου μετ' ὀλίγον συλλαμβάνεται. Φυλακισθεὶς, δὲν ἠθέλησε ποτὲ ν' ἀπαντήσῃ οὔτε λέξιν εἰς τὰς ὁποίας παρὰ τῶν Ἀνακριτῶν ὑπεβλήθη ἐπανειλημμένας ἐξετάσεις, καὶ εἰς τὰς ὁποίας ὁ συνεχῶς ἐπισκεφθεὶς αὐτὸν εἰς τὴν φυλακὴν ἰατρὸς τὸν ἀπεύθυνεν ἐρωτήσεις. Ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν μηνῶν καὶ μετὰ ἱκανὰς φλεβοτομίας λύσας τὴν σιωπὴν, ἐδιηγήθη, ὅτι ἓν φάντασμα τὸν εἶχε διατάξειν τὴν σιωπὴν, καὶ ἤδη τὴν λύσιν αὐτῆς· μὴ ἔχων δὲ ἀνάμνησίν τινα τοῦ ὁποίου ἐξετέλεσε φόνου, ἐλυπεῖτο καὶ ἔκλαιεν, ὅταν ἔμαθε τοῦτον ἀπὸ τοὺς φυλακωμένους. Οἱ ΚΚ. Ἔνορκοι, ἀναγνωρίσαντες αὐτὸν αὐτουργὸν τῶν δύο φόνων, ἐκήρυξαν ὅτι ἔπραξεν αὐτοὺς, πάσχων ἀπὸ παραφροσύνην, οἱ δὲ Σύνεδροι, δυνάμει τοῦ Ἄρθρ. 86. §. 1. τοῦ Ποιν. Νόμου, ἐκήρυξαν αὐτὸν ἀθῷον.

Κατὰ συνέπειαν τῶν ἄνω ἐκτεθέντων παραδειγμάτων ἕκαστος βλέπει, ὅτι πολλὰ ὀρθῶς ὁ νομοθέτης μας, μακρὰν τοῦ νὰ θεωρήσῃ τὴν μονομανίαν ὡς μίαν χίμαιραν, παρεδέχθη αὐτὴν ὑπὸ τὴν ἔκφρασιν *μερικὴν παραφροσύνην*, ὡς λόγον ἐξαλείφοντα ἢ ἐλαττόνοντα τὸν καταλογισμόν.

Ὁσάκις λοιπὸν ἐκτελεῖται φόνος τις, ἐμπρησμὸς, ἢ ὁποιαδήποτε ἄλλη ἀξιόποινος πρᾶξις, ἡ δὲ ἀνάκρισις δὲν δύναται ν' ἀνακαλύψῃ ἢ νὰ εἰκάσῃ οὐδεμίαν αἰτίαν τοῦ ἀδικήματος τούτου, εἴτε ἐκδίκησιν, εἴτε ἔρωτα, εἴτε ζηλοτυπίαν, εἴτε μῖσος, εἴτε συμφέρον χρηματικὸν, ἡ μονομανία δύναται νὰ πιθανολογηθῇ.

Ἀλλ' αἱ δικαστικαὶ ἀρχαὶ, βοηθούμεναι ἀπὸ τὰ φῶτα τῶν ἰατρῶν, χρεωστοῦν μετ' ἐπιστασίας νὰ ἀνερευνῶσιν ὅλα τὰ περιστατικὰ, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ βεβαιώσωσι τὴν ὕπαρξιν τῆς μονομανίας· ἡ δὲ προσοχή των πρέπει νὰ ἦναι τοσοῦτον μεγαλητέρα, καθόσον τὰ παραδείγματα τῆς μονομανίας εἶναι σπανιώτατα· ἐπομένως αἱ ἀρχαὶ αὗται, ἐξετάζουσαι τὸν αὐτουργὸν τῆς πράξεως, τὰς ἐπιστολὰς καὶ τὰ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα προγενεστέρως ἔγραφεν, ἢ ὑπὸ ὁποιανδήποτε πρόφασιν ἤθελαν τὸν πείσειν νὰ γράψῃ, παρατηροῦσαι αὐτὸν χωρὶς αὐτὸς νὰ ἐξεύρῃ ὅτι παρατηρεῖται, καὶ συλλέγουσαι τὰς μαρτυρίας τῶν ὅσοι τὸν ἐγνώριζαν προηγουμένως, χρεωστοῦν νὰ πληροφορῶνται κυρίως—

Ἐὰν αὐτὸς ἦναι κράσεως νευρικῆς καὶ εὐερέθιστος.

Ἐὰν συνήθως εἶχεν ἀλλοκότους ἰδέας καὶ χαρακτῆρα ἰδιότροπον ἢ βίαιον, ἢ πνεῦμα ἀδύνατον καὶ περιωρισμένον.

Ἐὰν ἦτο πάντοτε σοβαρὸς καὶ μελαγχολικὸς, ἢ ἐὰν φύσει ἀγαθὸς καὶ γλυκὺς, καὶ ἐνίοτε εἰς ἄκρον εὐλαβὴς, ἐδοκίμαζε μεταβολὰς εἰς τὰς ὀρέξεις του, εἰς τὰς ἕξεις του, εἰς τὰ αἰσθήματά του.

Ὅλαι αὗται αἱ περιστάσεις θέλουν πιθανολογήσειν τὴν ὕπαρξιν τῆς μονομανίας, μολονότι αὕτη δύναται αἴφνης ν' ἀναφανῇ ἄνευ οὐδενὸς προγενεστέρου συμπτώματος, ὥστε δύναται νὰ ὑπῆρξε μονομανία, ἂν καὶ οὐδεμία τῶν περιστάσεων τούτων ἀνεφάνη.

Αἱ ἀνακριτικαὶ ἀρχαὶ χρεωστοῦν προσέτι νὰ ἐξετάζωσιν, ἂν ὁ ὑπόδικος ἢ οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ ὑπέπεσαν ἄλλοτε εἰς παραφροσύνην ἢ ἐπιληψίαν, καὶ ἐπὶ τέλους ἐὰν τὸ θῦμα ἦτο συνήθως τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγάπης του.

Ἐξ ὅλων τούτων θέλουν φωτίζειν οἱ Ἔνορκοι τὴν συνείδησίν των διὰ νὰ μὴ φονεύωσιν ἢ δεσμεύωσιν ἄγρια ζῶα, ἀντὶ νὰ καταδικάζωσιν ἐνόχους.—ΕΦ. ΝΟΜΙΚΗ.

ΑΝΕΜΟΖΑΛΑΙ ΕΙΣ ΕΡΗΜΙΑΣ.

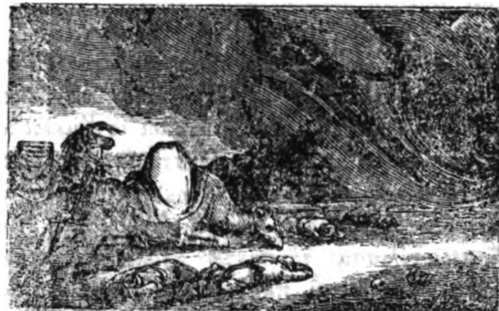

Αἱ κυρίως ἐρημίαι εἶναι πεδιάδες, κάποτε τερατωδῶς ἐκτεταμέναι, πάντη στεῖραι καὶ ἄκαρποι, ὅπου οὔτε φυτὰ βλαστάνουν, οὔτε ζῶα καὶ ἄνθρωποι δύνανται νὰ ζήσωσι. Τὰς καταξηραίνει ἡ φλὸξ τοῦ ἡλίου· καὶ νότος φλογώδης, κάποτε κυματίζων τὴν ἄμμον, ἥτις εἶναι ἄπειρος, πνίγει τοὺς δυστυχεῖς ὁδοιπόρους. Μεταξὺ τούτων τῶν ἀμμωδῶν θαλασσῶν εὑρίσκονται ὡς νῆσοι χωρία τινὰ ἔνυδρα καὶ καρποφόρα, καὶ κατῳκούμενα ἀπὸ ἀνθρώπους· ὀνομάζονται δὲ τὰ χωρία ταῦτα Αὐάσεις ἢ Ὀάσεις. Ἡ Ἀφρικὴ καὶ ἡ Ἀσία ἔχουν τὰς μεγίστας τῆς γῆς ἐρημίας. Ἡ Σαχάρα τῆς Ἀφρικῆς εἶναι ἐκ χιλιοστηρίδων διαβόητος, καὶ ἡ πασῶν μεγίστη καθ' ὅλον τὸ πρόσωπον τῆς γῆς δὲν ὑπάρχει

τόπος φοβερώτερος. Πολλάκις ὑψοῦται ἡ ἄμμος τόσον πυκνὴ καὶ ἄφθονος, ὥστε καταπλακόνει καὶ περιηγητῶν ὁλοκλήρους συνοδίας. 'Κρίνων ἐκ τῶν ὅσα αὐτὸς ἐγὼ ἐδοκίμασα,' λέγει ὁ Δένχαμ, 'ἡ ἀνεμοζάλη εἶναι τρομερὸν πρᾶγμα εἰς τὰς φοβερὰς ταύτας ἐρημίας. Ὁ ἄνεμος ὕψωσε τὴν λεπτὴν κόνιν, ἥτις κατακαλύπτει τὴν παμμεγέθη ταύτην χώραν, εἰς τρόπον, ὥστε ἡ ἀτμοσφαῖρα ἐγέμισε, καὶ τὸ ἔμπροσθεν ἡμῶν ἄπειρον διάστημα κατεστάθη σχεδὸν ἀδιαχώρητον. Ὁ ἥλιος καὶ τὰ νέφη διόλου ἠμαυρώθησαν, καὶ βάρος τι πνιγηρὸν μᾶς κατεπίεζεν, ἐνῷ κατὰ πᾶν βῆμα διεπερνούσαμεν σωροὺς ἄμμου. Κάποτε μόλις ἐβλέπαμεν τὰς καμήλους, ἂν καὶ ὀλίγους μόνον πήχεις προηγουμένας. Οἱ ἵπποι, μὲ τὰς γλώσσας ἔξω τοῦ στόματος κρεμαμένας, ἀπέστρεφαν τὸ πρόσωπον ἐκ τῶν τῆς ἄμμου νεφῶν. Δίψα τις ξηροτάτη μᾶς κατέφλεγε, τὴν ὁποίαν οὐδὲν ἠμπόρει νὰ μετριάσῃ.'

Ὁπόταν δὲ συμβῇ ἀνεμοστρόβιλος εἰς τὴν ἄπειρον ταύτην ἐρημίαν, ἡ ἄμμος ὑψουμένη σχηματίζει στήλας, ζωηρὰν τῶν ὁποίων περιγραφὴν μᾶς ἀφῆκεν ὁ περιηγητὴς Bruce. 'Κατὰ τὴν μίαν ὥραν,' λέγει, 'ἐνῷ ἀνεπαυόμεθα ἀναμέσον εἴς τινας ἀκακίας, μᾶς ἐξέστησε καὶ κατεφόβισε θέαμα ἐκ τῶν μεγαλοπρεπεστάτων. Εἰς τὴν ἄπειρον ἔκτασιν τῆς ἐρήμου ἴδαμεν τερατώδεις τινὰς ἄμμου στήλας, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀπεχούσας, καὶ ποτὲ μὲν ταχύτατα κινουμένας, ποτὲ δὲ προβαινούσας μὲ βραδύτητα μεγαλοπρεπῆ. Ἐκ διαλειμμάτων ἐνομίζαμεν, ὅτι ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν ἤθελαν μᾶς καταπλακώσειν, καὶ μικραὶ ἄμμου ποσότητες μᾶς ἔφθασαν πραγματικῶς κατ' ἐπανάληψιν· πάλιν δὲ ὠπισθοδρόμουν, ὥστε σχεδὸν νὰ γίνωνται ἄφαντοι, ἐνῷ αἱ κορυφαί των ἔφθαναν εἰς αὐτὰ τὰ νέφη· ἔπειτα πολλάκις ἐχωρίζοντο αἱ κορυφαὶ ἀπὸ τὰ σώματα, καὶ διασκορπιζόμεναι εἰς τὸν ἀέρα, δὲν συνήρχοντο πλέον· ἐνίοτε ἐκόπτοντο εἰς τὸ μέσον, ὡς νὰ ἐκτυποῦντο μὲ κανονίου μεγάλην σφαῖραν. Τὸ μεσημέριον ἐπροχώρησαν καθ' ἡμῶν μὲ ἱκανὴν ταχύτητα, βόρειον ἔχουσαι τὸν ἄνεμον. Ἕνδεκα διετάχθησαν ἐκ πλαγίου μας, ἀπέχουσαι περὶ τὰ τρία μίλια· ἡ διάμετρος τῆς μεγαλητέρας μ' ἐφάνη ὡς δέκα ποδῶν· ἤλλαξε δὲ κατ' ευτυχίαν ὁ ἄνεμος, ὥστε ἀπεσύρθησαν ἀπὸ ἡμᾶς, ἀφήσασαι εἰς τὸν νοῦν μου ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν ἀγνοῶ πῶς νὰ ὀνομάσω, μολονότι ἓν συστατικὸν αὐτῆς βέβαια ἦτον ὁ φόβος, μὲ ἱκανὸν βαθμὸν θαυμασμοῦ καὶ ἐκπλήξεως. Μάταιον ἤθελεν εἶσθαι νὰ ζητήσῃ τις νὰ φύγῃ· ὁ ταχύτατος ἵππος δὲν ἤθελε χρησιμεύσειν ποσῶς νὰ μᾶς ἐκβάλῃ ἀπὸ τὸν κίνδυνον· ταῦτα δὲ πληροφορημένος, ἐπροσηλώθην εἰς τὸ μέρος ὅπου ἔστεκα.'

Ὁ περιηγητὴς Ἀδανσών, διαπερνῶν τὸν ποταμὸν Γαμβίαν ἐκ τῆς Μεγάλης Ἐρήμου, παρετήρησε μίαν τῶν ἐξ ἄμμου στηλῶν τούτων διαπερνῶσαν τὸν ποταμὸν αὐτόν. Ἐπέρασεν ἐντὸς δεκαοκτὼ ἢ εἴκοσι ὀργυιῶν ἀπὸ τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου, ἐφαίνετο δὲ νὰ ἔχῃ περιφέρειαν δέκα ἢ δώδεκα ποδῶν, καὶ διακοσίων πεντήκοντα ποδῶν ὕψος. Ἡ θερμότης αὐτῆς ἦτον ἐπαισθητὴ ἑκατὸν πόδας μακράν, ἀφῆκε δὲ κατόπιν δυνατὴν θειώδη ὀσμήν.

ΠΕΡΙ ΑΚΑΙΡΙΑΣ.

Ακαιρια εἶναι τὸ παρὰ καιρὸν λέγειν, καὶ πράττειν, καὶ τοὺς ἄλλους ἐνοχλεῖν. Ὁ δὲ ἄκαιρος τοιοῦτος, ὥστε, καθ' ἣν στιγμὴν ἀσχολεῖταί τις εἰς τὰς ἀναγκαίας ὑποθέσεις του, ἔρχεται πρὸς αὐτόν, καὶ ζητεῖ νὰ τὸν συμβουλευθῇ. Καὶ ὅταν ἡ γυνή του πάσχῃ ἀπὸ πυρετόν, ἀπέρχεται πρὸς αὐτὴν διὰ νυκτὸς μὲ μουσικὰ ὄργανα διὰ νὰ εὐθυμήσῃ. Καὶ πρὸς ζημιωθέντα δι' ἐγγύησιν, τὴν ὁποίαν ἔδωκε πρότερον, ἔρχεται καὶ ζητεῖ νὰ τὸν ἐγγυηθῇ. Καὶ εἰς πρᾶξιν ἀποφασισθεῖσαν ἀπὸ τὸ δικαστήριον παρουσιάζεται νὰ δώσῃ αὐτὸς μαρτυρίαν. Καὶ ἐνῷ εἶναι προσκεκλημένος εἰς γάμον, κατηγορεῖ τὸ γυναικεῖον γένος. Καὶ τοὺς πρὸ ὀλίγου ἀπὸ μακρὰν ὁδὸν ἐλθόντας προσκαλεῖ διὰ νὰ ἐξέλθωσιν εἰς περίπατον. Εἶναι καλὸς νὰ φέρῃ καὶ ἀγοραστὴν πλειοδοτοῦντα, εἰς πωλήσαντα πλέον τὴν πραγματείαν του. Καὶ εἰς ἀκούσαντας καὶ πληροφορηθέντας περὶ τοῦ πράγματος σηκόνεται νὰ διηγηθῇ ἐξ ἀρχῆς τὴν ὑπόθεσιν. Εἶναι ἄξιος νὰ ἐπιμεληθῇ καὶ πράγματα δι' ἄλλον, τὰ ὁποῖα δὲν θέλει ἐκεῖνος νὰ γίνωσι. Καὶ εἰς θυσίαν τετελεσμένην καὶ διαμερισθεῖσαν ἔρχεται, καὶ ζητεῖ μερίδα. Καὶ ἐνῷ ῥαβδίζει τις τὸν δοῦλόν του, ὁ ἄκαιρος διηγεῖται, ὅτι καὶ αὐτοῦ ὁ δοῦλος ποτὲ ῥαβδισθεὶς ἐκρεμάσθη. Καὶ εἰς αἱρετοκρισίαν παρευρισκόμενος, ἐρεθίζει τοὺς διαφερομένους, ἐνῷ αὐτοὶ θέλουν νὰ συμβιβασθῶσι. Καὶ θέλων νὰ χορεύσῃ, προσκαλεῖ ἐκεῖνον, ὅστις δὲν ἔχει πρὸς τοῦτο διάθεσιν.—Θεοφραστος, μετάφ. Μ. Ρογκογνακη.

Αιγες ως Παραμανναι.—Πάγκοινον εἶναι εἰς τὸ μέρος ὅπου κατοικῶ,—λέγει ὁ Μονταίγνης,—νὰ βλέπῃ τις τὰς χωρικάς, ὅταν δὲν ἔχωσιν αὐταὶ γάλα, νὰ φέρωσιν αἶγας πρὸς βοήθειαν. Ἔχω δὲ τὴν στιγμὴν ταύτην δύο θεράποντας, οἵτινες ποτὲ δὲν ἐθήλασαν γυναῖκα πλέον παρὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἀφοῦ ἐγεννήθησαν. Αἱ αἶγες αὗται διδάσκονται ἀμέσως νὰ ἔρχωνται νὰ βυζάνωσι τὰ βρέφη, καλῶς γνωρίζουσαι τὰς φωνάς των ὅταν κλαίωσιν· ἔρχονται δὲ τρέχουσαι πρὸς αὐτά· καί, τὸ περίεργον, ἂν παρουσιασθῇ ἄλλο παρὰ τὰ ὁποῖα γνωρίζουν, δὲν τὸ βυζάνουν, καὶ τὸ τέκνον παρομοίως κάμνει τὸ αὐτὸ πρὸς πᾶσαν ἄλλην αἶγα. Ἴδα πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἕν, ἀποστερηθὲν τῆς αἰγός, ἥτις τὸ ἔτρεφεν (ἐπειδὴ ὁ πατὴρ εἶχε μόνον δανεισθῆν αὐτὴν παρά τινος γείτονος) τὸ ὁποῖον δὲν ἤθελε νὰ ἐγγίξῃ ὁποιανδήποτε ἄλλην, καὶ φοβοῦμαι ὅτι τὸ ἄθλιον ἀπέθανε τῆς πείνας.

Γέρων γέροντι γλῶσσαν ἡδίστην ἔχει·
Παῖς παιδί, καὶ γυναικὶ πρόσφορον γυνή.

Ο ΛΑΒΥΡΙΝΘΟΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ.

ΕΙΣ τὴν νῆσον Κρήτην, ἐπὶ τῆς πλευρᾶς βουνοῦ, σχηματίζοντος μίαν τῶν ῥιζῶν τῆς Ἴδης, τέσσαρα δὲ μίλια μακρὰν ἀπὸ τὴν πόλιν Γόρτυνα, ὑπάρχει ἄνοιγμά τι, στόματος ὁπωσοῦν ἔχον ὁμοιότητα, ἀνδρὸς δὲ ὕψος, καὶ ὅλως ἀδιάκριτον πολλῶν ἄλλων χασμάτων τῆς περιχώρου. Ἀλλ' ἡ πάγκοινος τὸ φαινόμενον εἴσοδος αὕτη φέρει τὸν ἄνθρωπον εἰς εὔμορφα περάσματα, διὰ λίθων κεκομμένα, τὰ ὁποῖα περιστρέφονται, ἐκκλίνουν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ διακόπτουν ἄλληλα μὲ τοσαύτας περιπλοκάς, ὥστε χωρὶς μεγάλην προφύλαξιν φαίνεται ἀδύνατον, ἀφοῦ τὶς περιπλεχθῇ ἅπαξ εἰς αὐτά, νὰ ἐξέλθῃ πλέον. Σχεδὸν ὅλον τὸ βουνὸν εἶναι πανταχοῦ διωρυγμένον μὲ τοιαῦτα ὑπόγεια, ἐστερημένα πάσης τάξεως, ὥστε νὰ ὁμοιάζωσι τύχης μᾶλλον ἀποτέλεσμα παρ' ἀνθρώπου προμελετημένον ἔργον. Ὅτε ὁ Γάλλος περιηγητὴς Τουρνεφόρτιος ἐπεσκέφθη τὸ μέρος τοῦτο, πᾶς ὁ μετ' αὐτοῦ ἐκράτει λαμπάδα· εἰς πᾶσαν δύσκολον στροφὴν ἔμπηγαν, ἐκ δεξιῶν, κομμάτια χαρτίου μὲ ἀριθμοὺς σημειωμένα· εἷς τῶν ὁδηγῶν ἄναπτεν εἰς τακτικὰς ἀποστάσεις δεμάτια ἐκ κλάδων πίτυος, καὶ ἄλλος διεσκόρπιζεν ἐπὶ τῆς γῆς ἄχυρα καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ περιπάτου. Πλὴν, μ' ὅλας τὰς προφυλάξεις ταύτας, φαίνεται ὅτι μικρὸν μόνον μέρος τοῦ λαβυρίνθου ἠμπόρεσε νὰ ἐξετάσῃ ὁ Τουρνεφόρτιος. Νεώτερός τις περιηγητὴς (F. S. North Douglas) ἐπεχείρησε τὴν κατόρθωσιν τοῦ ἄθλου τούτου μετὰ πλείστων ὁδηγῶν, ἀπὸ λαμπάδας καὶ φανάρια, καὶ 1700 πήχεις σχοινιδίου, ἐφωδιασμένος· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἠναγκάσθη ν' ἀφήσῃ πολλὰς τῶν περιστροφῶν ἀνεξετάστους, καὶ νὰ μὴν ἐμβῇ ποσῶς εἰς ὑψηλάς τινας καὶ πλατείας διόδους, αἵτινες ἐφαίνοντο ἁρμόδιαι νὰ δελεάσωσιν, ἔπειτα δὲ ν' ἀποπλανήσωσιν αὐτόν.

Ἀμέσως ἀφοῦ τὶς ἐμβῇ εἰς τὰ σπήλαια ταῦτα, εὑρίσκει ὡς μικρόν τινα θάλαμον, πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ ὁποίου ἐκτείνεται πέρασμα 3300 πόδας μακρὸν, καὶ κατὰ μέσον ὅρον 12 μὲν πόδας πλατὺ, 10 δὲ πόδας ὑψηλὸν, μολονότι ὁ Τουρνεφόρτιος λέγει ὅτι εἴς τινα μέρη ἦτον ὑπόχρεως νὰ κύπτῃ ὀλίγον τι, καὶ ὅτι, περὶ τὴν μέσην τοῦ δρόμου, εὕρηκαν τὸ πέρασμα τόσον χαμηλὸν καὶ στενὸν, ὥστε ἠναγκάσθησαν νὰ συρθῶσιν ἐπὶ τῶν χειρῶν καὶ γονάτων, ἕνας ἕνας. Τὸ πέρασμα τοῦτο οὐδ' ἀναβαίνει οὐδὲ καταβαίνει πολύ· τὸ ἔδαφος εἶναι λεῖον καὶ ὁμαλὸν ἀπὸ πλευρᾶς εἰς πλευράν· οἱ τοῖχοι ἢ τὰ πλευρὰ εἶναι διόλου κατὰ κάθετον, συνίστανται δ' ἐκ τοῦ στερεοῦ βράχου, παρεκτὸς τῇδε κἀκεῖσε, ὅπου ἔχουν αὐτοὺς ἄριστα ἐκτισμένους. Εἰς πᾶσαν δεκάδα ἢ δωδεκάδα βημάτων παρουσιάζονται νέα ὁμοιοειδῆ περάσματα· αὐτὰ δὲ πάλιν ἢ ἀποτόμως στρέφουν εἰς ἄλλα, ἢ ἐπανέρχονται εἰς τὸ πρῶτον, ὅθεν ἐξέκλιναν. Ἀφοῦ ὁ προειρημένος Ἄγγλος περιηγητὴς Δούγλας ἐπροχώρησε κατὰ τὸ φαινόμενον μίαν σχεδὸν ὥραν εἰς τὰ ὑπόγεια ταῦτα, στοχαζόμενος ὅτι ἤδη ἔφθασεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ βουνοῦ, εὑρέθη ἐξαίφνα εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ σχοινιδίου του, κατ' αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὅθεν ἐξεκίνησε. Παρετήρησε δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἰδίωμά τι παράδοξον, ὅτι, ἀντὶ νὰ εὕρωσι πνιγηρὸν ἢ νοσώδη ἀέρα εἰς τὰ στενὰ ταῦτα ἐνδόμυχα, ἀνέπνεαν ἐξίσου ἐλεύθερα ὅτε ἀπεῖχαν σχεδὸν ἓν μίλιον ἀπὸ τὸ στόμα, καθὼς καὶ ὅτε πρῶτον ἐμβῆκαν εἰς τὸν λαβύρινθον. Ἐσημείωσε δὲ, καὶ ὅτι ἅπασαι αἱ γωνίαι εἰς τὴν ἀλλόκοτον ταύτην ἀνασκαφὴν ἦσαν οὕτως ὀξεῖαι, ὡς νὰ εἶχαν πελεκηθῆν τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Εἰς ἓν τῶν περασμάτων μετὰ πλείστης δυσκολίας ἀνεκάλυψε διά τινος στενοῦ ἀνοίγματος μικρὸν ὀκτωγώνιον θάλαμον, κομψοτάτου σχήματος. Ὁ Τουρνεφόρτιος ἀναφέρει δύο δωμάτια, σχεδὸν στρογγύλα, εἰς τὸν βράχον ἐξωρυγμένα, εἰς μέρος τὸ ὁποῖον αὐτὸς ἐνόμιζε τὸ μακρυνώτερον ἢ ἐνδότερον τοῦ λαβυρίνθου. Εἰς τοὺς τοίχους δὲ τῶν δωματίων τούτων εὕρηκε διάφορα ὀνόματα, μὲ ἄνθρακα γραφέντα, ἐπὶ Βενετῶν, ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ εἰσχωρήσαντας. Ἀντέγραψε δὲ δύο ἢ τρία ἐκ τούτων· παραδείγματος χάριν·—'Qui fu el strenuo Signor Zan de Como, Cap^no dela Fanteria, 1526.'—'R. Francesco Maria Pesaro, Capucino· Frater Taddeus Nicolaus, 1539.' Εἰς τὰ δωμάτια ταῦτα, καὶ εἰς τὰς διόδους τὰς εἰς αὐτὰ φερούσας, ἦσαν καὶ ἄλλαι διάφοροι χρονολογίαι, γεγραμμέναι ἢ γεγλυμμέναι μὲ τὴν σμίλην, ἀπὸ τοῦ 1495 μέχρι τοῦ 1579, ὁ δὲ Τουρνεφόρτιος ἐπρόσθεσε 1700, τὸ ἔτος τῆς αὐτοῦ ἐπισκέψεως. Κατὰ τὸν ἀκριβῆ τοῦτον περιηγητὴν, τὸ πλέον ἑλικοειδὲς καὶ δύσκολον μέρος τοῦ λαβυρίνθου εἶναι τὸ ἐκπέμπον κλάδους πρὸς τἀριστερὰ, τριάκοντα περίπου βήματα ἐκ τῆς εἰσόδου, ὅπου περάσματα πολυπληθῆ, τὰ μὲν διασταυρόνοντα ἓν τὸ ἄλλο, τὰ δὲ ἀδιέξοδα, συγχύζουν ἐντελῶς καὶ φύρνουσι τὸν νοῦν. Μᾶς διηγεῖται ὁ περιηγητὴς Σάνδυς, ὁ ἐπισκεφθεὶς τὴν Κρήτην πρὸ δύο ἑκατονταετηρίδων, ἀλλὰ μὴ ἐμβὰς εἰς τὸν λαβύρινθον, ὅτι ἤκουσε παρ' Ἄγγλου ἐμπόρου, ἰδόντος αὐτὸν, ὅτι τόσον ἦτο περιπλεγμένος καὶ παμμεγέθης, ὥστε ὁδηγὸς, συνειθισμένος νὰ δείχνῃ αὐτὸν εἰς ἄλλους εἴκοσι χρόνους κατὰ συνέχειαν, ἐχάθη ἐκεῖ, καὶ οὐδέποτε πλέον ἠκούσθη. Οὔτε ῥανὶς ὕδατος δὲν στάζει διὰ τῶν βράχων, ἀπολιθώσεις δὲν ὑπάρχουν ὁποιαιδήποτε, ἀλλὰ πανταχοῦ εἶναι ξηρὸς ὁ λαβύρινθος, ὁ δὲ ἀὴρ ἴσης καὶ τερπνῆς θερμοκρασίας.

Κατὰ τὸ ἀρχαῖον μέρος τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας, ὅπου μῦθοι εὑρίσκονται συμπεφυρμένοι μὲ τὴν ἀλήθειαν, ἢ σχεδὸν τὰ πάντα πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωνται ἀλληγορικῶς, ὁ λαβύρινθος ἔγινε, κατὰ μίμησιν τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ ὁμοίου οἰκοδομήματος, ὑπὸ Δαιδάλου τοῦ Ἀθηναίου, διὰ τὸν δεύτερον Μίνωα, βασιλέα τῆς Κρήτης, ὅστις ἤκμασε δεκατρεῖς περίπου ἑκατονταετηρίδας πρὸ τῆς Χριστιανικῆς ἐποχῆς. Τὰ περὶ τοῦ τερατώδους Μινωταύρου, ὅστις διήρχετο τὰ ἐνδόμυχα ταῦτα, καὶ τοῦ Θησέως, ὅστις ἐνεκλείσθη εἰς αὐτὰ διὰ νὰ καταφαγωθῇ, καὶ τῆς ὡραίας Ἀριάδνης, ἥτις ἀπήλλαξε τὸν

ἐραστὴν αὐτῆς, μίτου κουβάριον εἰς αὐτὸν ἐγχειρίσασα, ἀνήκουν εἰς τὸ πλέον φανταστικὸν τῆς μυθολογίας μέρος, καὶ διόλου σχεδὸν δὲν μᾶς βοηθοῦν νὰ εἰκάσωμεν εἰς τί ἀπέβλεπεν ὁ τόπος οὗτος. Ὑπό τινων ἐνομίσθη κοιμητήριον· ἀλλὰ ποτὲ δὲν εὑρέθησαν ἐντὸς αὐτοῦ ἢ περὶ αὐτὸν λείψανά τινα, ἐμφανίζοντα ὅτι ἐχρησίμευσεν εἰς τοιοῦτό τι. 'Ὁ Λαβύρινθος,' λέγει ὁ κύριος Δούγλας, 'εἶναι ἀδύνατον νὰ κατεσκευάσθη διὰ νεκροταφεῖον, ἐπειδὴ δὲν εὑρίσκομεν εἰς τοὺς τοίχους κἀνὲν ἀπὸ τὰ ἐνδόμυχα, τὰ ὁποῖα ἐχρησίμευαν ὡς τάφοι εἰς τὰ ὑπόγεια κοιμητήρια τῆς Ἰταλίας καὶ Μελίτης, οὐδὲ ἄλλον τινὰ τόπον ἁρμόδιον εἰς ὑποδοχὴν νεκροῦ.' Ὁ Βελώνιος καὶ ἄλλοι περιηγηταὶ ἐφαντάσθησαν αὐτὸν ἁπλοῦν λιθοτομεῖον. Ὁ Σάνδυς λέγει, 'Κατὰ τὴν γνώμην τῶν πλειοτέρων δὲν ἦτον εἰμὴ λιθοτομία, ὅθεν ἐξωρύχθη ἡ πέτρα, μὲ τὴν ὁποίαν ἐκτίσθησαν ἡ Κνωσσὸς καὶ ἡ Γόρτυς· καὶ οἱ μὲν τοῖχοι ἀφέθησαν διὰ τὴν ὑποστήριξιν τῆς ὀροφῆς, ἀκολουθοῦντες δὲ τὰς φλέβας, ἔκαμαν αὐτὸν τόσον ἑλικοειδῆ.'

Τὴν αὐτὴν γνώμην δέχεται καὶ ἄλλος περιηγητὴς νεώτερος ὁ Γάλλος Σοννίνης, ὅστις ὅμως, καθὼς ὁ Σάνδυς, δὲν ἐπεσκέφθη ποτὲ τὸν λαβύρινθον. Ὁ δὲ Δούγλας, ὁ κατὰ μίμησιν τοῦ Θησέως μὲ κουβάριον μίτου διερευνήσας τὰς διόδους τὸ 1812, ἐναντιοῦται εἰς τοιαῦτον συμπέρασμα, λέγων· 'Εἶναι τάχα διόλου πιθανόν, ὅτι ἤθελεν ὑπάρχειν σχέδιον τόσον κανονικόν, θάλαμοι καὶ εἴσοδοι τόσον ὡραῖοι, καὶ πρὸ πάντων περιπλοκὴ τόσον ἔντεχνος, εἰς τὸ ἀποπλανᾷν φανερῶς ἀποβλέπουσα, ἐὰν ὁ σκοπὸς δὲν ἦτον εἰμὴ λιθοτομία; Τὰ εἰς τοὺς χωρικοὺς πατροπαράδοτα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀκόμη σώζεται τὄνομα Λαβύρινθος, ἐπιβεβαιοῦν τὴν ἀρχαιότητά του· ἀλλ' ὁ καθαυτὸ σκοπός, μολονότι φανερὸν ὅτι γενικῶς ἀπέβλεπεν εἰς τὸ κρύπτεσθαι, πρέπει νὰ μένῃ ἀκόμη ἀμφίβολος.'

Ὁ Τουρνεφόρτιος εἶχεν ἤδη ἀποβάλειν ὡς ἄτοπον τὴν περὶ λιθοτομίας ἰδέαν. Ἡ πέτρα, λέγει, δὲν ἔχει κἀνὲν ἰδιαίτερον συστατικὸν—ἡ αὐτὴ εὑρίσκεται εἰς τὸν λόφον τὸν ἀμέσως ἐπάνωθεν τῆς Γόρτυνος καὶ Κνωσσοῦ. Νὰ πιστεύσωμεν λοιπόν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἤθελαν ζητεῖν μακράν, πέραν βουνῶν καὶ κοιλάδων, πρᾶγμα ἐγγὺς αὐτῶν ὑπάρχον; Ἤθελαν ἄραγε προκρίνειν παντὸς εἴδους δυσκολίας μᾶλλον παρὰ νὰ λιθοτομήσωσιν ὅπου ἔμελλαν καὶ νὰ κτίσωσι; Ὕστερον ἀπ' ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, ἐσυμπέρανεν ὁ Τουρνεφόρτιος, ὅτι ἐξ ἀρχῆς ὁ λαβύρινθος ἦτο φύσεως ἔργον ἢ π α ί γ ν ι ο ν, ἀλλ' ὅτι ὁ ἄνθρωπος, τοῦ ὁποίου ἡ χεὶρ φαίνεται εἰς πᾶν αὐτοῦ μέρος, εἴτε δι' εὐχαρίστησιν, εἴτε δι' ὄφελος, τὸν ἐμεγάλυνεν ὅπου ἦτο στενός, κ' ἐτακτοποίησε τὰς πλευράς, τὴν ὀροφὴν αὐτοῦ, κτλ. 'Οἱ ἀρχαῖοι Κρῆτες,' λέγει, 'πολιτισμένοι ὄντες καὶ φιλόκαλοι, εἶχαν καὶ τὴν κλίσιν καὶ τὴν δύναμιν νὰ τελειώσωσι τὸ σχεδιασθὲν μόνον ὑπὸ τῆς φύσεως. Ἀναμφιβόλως βοσκοί τινες, ἀνακαλύψαντες τὰ ὑπόγεια ταῦτα, παρεχώρησαν εἰς μεγαλητέρους ἄνδρας νὰ κατασκευάσωσιν ἀπ' αὐτὰ τὸν θαυμαστὸν λαβύρινθον, ὅστις ἠδύνατο νὰ χρησιμεύῃ ὡς ἄσυλον διὰ πολλὰς οἰκογενείας, ἐν καιρῷ πολέμου ἢ ἐπὶ τῆς βασιλείας τυράννων, μολονότι τώρα δὲν χρησιμεύει πλὴν ὡς καταγώγιον τῶν νυκτερίδων.' Ἠδύνατο νὰ προσθέσῃ, ὅτι εἰς αἰῶνας, ὁπότε ἡ λῃστεία καὶ ἡ ἁρπαγὴ ἐνομίζοντο ἡρώων ἀρεταί, καὶ ὁπότε τῆς Κρήτης ἐξαιρέτως αἱ θάλασσαι ἔβρυαν ἀπὸ πειρατάς, οἱ κάτοικοι, φεύγοντες ἐνίοτε ἀπὸ τὰ παράλια, ἤθελαν ἀσμένως καταφεύγειν εἰς κρυπτήριον τόσον ἐξαίρετον καὶ δι' ἑαυτοὺς καὶ διὰ τὴν περιουσίαν των.

Εἰκάζει δὲ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Κρῆτες δὲν ἤγγιξαν τὸ μέρος τοῦ περάσματος, ὅπου ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἕρπῃ τις ἐπὶ χειρῶν καὶ γονάτων, διότι ἐπεθύμουν νὰ γνωρίσωσιν οἱ μεταγενέστεροι, βλέποντες αὐτό, πῶς μὲν ἔγινε τὸ λοιπὸν ὅλον ἀρχικῶς ὑπὸ τῆς φύσεως, πόσον δ' ἐβελτιώθη διὰ τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐργασίας. Ἐπέκεινα τοῦ περάσματος τούτου ὁ λαβύρινθος εἶναι τόσον τακτικὸς καὶ ὡραῖος, ὅσον καὶ πρὸ αὐτοῦ. Εἰς ὑποστήριξιν τῆς ὑποθέσεως τοῦ Τουρνεφορτίου πρέπει νὰ ἀναφέρωμεν, ὅτι πολλὰ φυσικὰ ἄντρα καὶ μακρὰ σπήλαια ὑπάρχουν εἰς τὴν ἡφαίστιον ταύτην νῆσον, καὶ ὅτι τὸ πλησιάζον ὄρος Ἴδα εἶναι πολλαχοῦ ἐξ αἰτίας αὐτῶν κηρήθρας ὅμοιον.

Εἰκασίας ἡμετέρας δὲν προσθέτομεν, εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἀφίνοντες τὸ τερπνὸν αὐτὸ στάδιον. 'Ἂν ἐγνωρίζαμεν, λέγει ὁ κύριος Δούγλας, τὴν ἀρχικὴν σημασίαν τῆς λέξεως Λαβύρινθος, ἥτις κατ' αὐτὸν εἶναι Φοινικική, εὐκολώτερον ἠδυνάμεθα νὰ εἰκάσωμέν τι περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῶν χρήσεων αὐτοῦ.

ΟΙ ΑΛΗΘΩΣ ΕΝΑΡΕΤΟΙ.

Οἱ ἀληθεῖς φιλόσοφοι ἀγαπῶσι τὴν ἀρετὴν διὰ μόνην αὐτήν· τοιοῦτοι ὅμως εἶναι πολλὰ ὀλίγοι. Αὐτοὶ εἶναι οἱ ἀληθεῖς ἐρασταὶ τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἀρετῆς, καὶ τῆς θρησκείας. Αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι, διὰ τοὺς ὁποίους ἔλεγεν ὁ Ἀρίστιππος, ὅτι δύνανται νὰ ζῶσι καὶ χωρὶς νόμους· ἐρωτηθεὶς ποτε, τί πλέον ἔχουσιν οἱ φιλόσοφοι, ἔφη, 'Ἐὰν πάντες οἱ νόμοι ἀναιρεθῶσιν, ὁμοίως βιώσομεν.' Εἰς αὐτοὺς ἡ ἀρετὴ εἶναι ἕξις, καὶ γίνεται τρόπον τινὰ χρεία φυσική· καὶ ὡς τοὺς εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ τρώγωσι μηδὲ νὰ πίνωσιν, οὕτω δὲν ἐμποροῦν νὰ ζήσωσι χωρὶς τὴν καθημερινὴν σπουδὴν καὶ μελέτην τῆς εὐδαιμονίας καὶ δόξης τοῦ ἔθνους των. Ἡ ἀναισθησία, ἡ ἀχαριστία, καὶ αὐτὴ τῶν κακῶν ἀντ' ἀγαθῶν ἀπόδοσις, ἀντὶ νὰ κάμωσι μισητὴν εἰς αὐτοὺς τὴν ἀρετήν, τοὺς πληροφοροῦν ἐξ ἐναντίας ὅτι εἶναι ἀναγκαία εἰς τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων. Αὐτοὶ σὲ διδάσκουν, σὲ φωτίζουν, σὲ εὐεργετοῦν, ὄχι διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς πρὸς αὐτοὺς εὐγνωμοσύνης, ἢ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐπαίνων σου, ἀλλὰ διότι νομίζουν χρέος ἀπαραίτητον νὰ σὲ εὐεργετῶσι. Εἰς ὀλίγα λόγια, αὐτοὶ εἶναι ἄλλοι θεοὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀνατέλλοντες τὸν

ρῶσιν τῆς διδαχῆς, καὶ βρέχοντες τὰ ζωογόνα ὕδατα τῆς μαθήσεως εἰς ὅλας τὰς ψυχὰς τῶν ἰδίων συμπολιτῶν, διὰ τοῦτο μόνον, ὅτι ἐπιθυμοῦν τὴν κοινὴν ἁπάντων εὐδαιμονίαν. Τοιοῦτοι ἄνθρωποι ἐχρημάτισαν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ὁ Σωκράτης καὶ ἄλλοι πολλὰ ὀλίγοι τινές· τοιοῦτοι ἐφάνησαν, κατὰ καιρούς, καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ πολλὰ ὀλίγοι.—ΚΟΡΑΗΣ.

ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ.

Η ΣΥΝΕΙΔΗΣΙΣ κατέχει ὡς τόπον Θεοῦ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου· καὶ μολονότι οἱ πονηροὶ δύνανται νὰ τὴν ἀμβλύνωσι καὶ νὰ τὴν καυτηριάσωσι, ποτὲ ὅμως δὲν ἰσχύουν ὅλως διόλου νὰ κατασιγάσωσιν ἢ καὶ νὰ ἐξαλείψωσιν αὐτήν. Ἡ δυσάρεστος αὕτη σύμβουλος ἐγειρομένη ἐπιφέρει πολλάκις τρόμον εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἁμαρτωλοῦ διὰ τῶν ἐλέγχων καὶ ἀπειλῶν της. Κατὰ μὲν τὴν ἡμέραν περικυκλούμενος ἀπὸ μωροὺς καὶ ἀσυνέτους φίλους, ἢ ὅλως διόλου ἐνασχολούμενος εἰς τὰ κοσμικά, εὑρίσκει διαφόρους τρόπους νὰ πνίγῃ τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως, ἢ τοὐλάχιστον νὰ μὴ προσέχῃ εἰς αὐτήν· τὴν νύκτα ὅμως, ὅταν κεῖται εἰς τὴν κλίνην του, ὅταν γαληνιῶσι τὰ πάντα περὶ αὐτόν, ὅταν τὸ σκότος καὶ ἡ μοναξία τὸν βιάζωσι νὰ παραδοθῇ εἰς ἰδίας του σκέψεις, τὸ πρᾶγμα τότε ἀλλάσσει παραπολύ, τότε ἀκούεται ἡ ἀνεγειρομένη συνείδησις. Παράυτα σύρει αὐτὴ τὸν ἁμαρτωλὸν ἐνώπιον τοῦ βήματός της, καὶ ὡς κριτὴς τὸν ἐξετάζει, τὸν κρίνει, τὸν καταδικάζει, καὶ τὸν ἐπαπειλεῖ μὲ τὴν ἀνήκουσαν εἰς τὰς ἁμαρτίας του παιδείαν. Εἰς μάτην προσπαθεῖ τότε ὁ ἄθλιος ν' ἀποφύγῃ τὴν βασανιστικὴν αὐτῆς μάστιγα, ἢ νὰ εὕρῃ καταφύγιον εἰς τὸν ὕπνον. Ὁ ὕπνος πετᾷ ἀπὸ τὰ ὀμμάτιά του, καὶ αἱ ἁμαρτίαι του παρουσιάζονται εἰς αὐτὸν ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, καὶ τὸ φορτίον τῶν ἐγκλημάτων γίνεται εἰς αὐτὸν βαρύτερον, ἕωσοῦ, τελευταῖον, πάσχει ὅ,τι καὶ ὁ ἀσεβὴς Βαλτάσαρ εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ὅτε ἴδε τὴν μυστικὴν χεῖρα γράφουσαν ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ παλατίου του —διαλύονται οἱ σύνδεσμοι τῆς ὀσφύος του, καὶ συγκρούονται τὰ γόνατά του.

Καταλαμβάνει δὲ ὅτι ἐξάπαντος πρέπει νὰ κάμῃ τι, καὶ, γνωρίζων ὅτι ἡ προσευχὴ εἶναι χρέος, ἀρχίζει εὐθὺς νὰ προσεύχεται. Προφέρει λοιπὸν ὀλίγας τινὰς λέξεις, ζητῶν ἔλεος, καὶ κάμνει ὀλίγας ἀποφάσεις, καὶ ὑπόσχεται νὰ βελτιωθῇ· ἀφοῦ δὲ τοιουτοτρόπως καθησυχάσῃ ὁπωσοῦν τοὺς ἐλέγχους τῆς συνειδήσεως, τέλος παραδίδεται εἰς τὸν ὕπνον. Τὸ πρωῒ ἐξυπνᾷ, χαίρων ὅτι βλέπει ἀκόμη τὸ λαμπρὸν φῶς τῆς ἡμέρας. Ἀλλὰ ποῦ αἱ ἀποφάσεις καὶ ὑποσχέσεις τῆς νυκτός; Φεῦ! λησμονοῦνται πλέον, καὶ πάλιν αὐτὸς καταναλίσκει τὴν ἡμέραν εἰς τὰς μωρίας καὶ τὰς ἁμαρτίας του, ὡς πρότερον, καὶ τὴν νύκτα σύρεται εἰς τὴν κλίνην, νὰ μαστιγωθῇ πάλιν ἀπὸ τὴν συνείδησιν διότι παρέβη τὰς ὑποσχέσεις του, πάλιν νὰ καθησυχάσῃ τοὺς ἐλέγχους αὐτῆς μὲ ὑποκριτικὰς δεήσεις καὶ ἀποφάσεις, καὶ πάλιν νὰ τὰς καταπατήσῃ ὅλας, ὅταν ἐπιστρέψῃ τὸ φῶς.

Τί πρέπει λοιπὸν νὰ κάμνῃ ὁ ἁμαρτωλός, ὅταν αἰσθάνεται τῆς συνειδήσεως τοὺς ἐλέγχους; Πρέπει νὰ προστρέχῃ εὐθὺς εἰς τὸν Χριστόν, διότι αὐτὸς 'σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.' Τί τὸ ὄφελος νὰ καθησυχάσῃ τις τὴν συνείδησίν του διὰ ὀλίγας μόνον στιγμὰς μὲ ὑποκριτικὰς ἀποφάσεις καὶ ὑποσχέσεις, ἐνῷ δὲν ἔχει τὴν κατὰ Θεὸν λύπην, ἥτις προξενεῖ μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν; 'Ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται,' λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Εἰς μάτην ταράσσεται ὁ ἁμαρτωλὸς ἀπὸ τὴν μαστιγόνουσαν αὐτὸν συνείδησιν, ἂν δὲν προστρέχῃ εἰς τὸν μόνον Σωτῆρα ἡμῶν Χριστόν. 'Ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν Πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν, δίκαιον. Καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστι περὶ τῶν ἡμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. Τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.' Ἡ συνείδησις πρέπει νὰ ἦναι ὁ παιδαγωγὸς διὰ νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὸν Χριστὸν, ὥστε νὰ δικαιωθῶμεν διὰ τῆς πίστεως.

ΛΟΡΔΟΥ ΤΙΝΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΙΟΝ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΔΑΠΑΝΗΣ.—Ὡς πρὸς τὴν οἰκονομίαν, ἂς ἦναι μετρία ἡ φιλοξενία σου· ἀναλόγως τῆς καταστάσεώς σου, ἄφθονος μᾶλλον παρὰ φειδωλή, οὐχὶ ὅμως καὶ πολυδάπανος. Ποτὲ δὲν ἐγνώρισα κανένα, ὅστις ἐπτώχυνεν ἀπὸ τράπεζαν εὔτακτον. Τινὲς ὅμως φθείρονται μὲ κρυπτὰ ἐλαττώματα, ἔπειτα δὲ κατηγορεῖται ἡ φιλοξενία των. Ἀλλ' ἐξόρισε τὴν βδελυρὰν μέθην ἀπὸ τὸν οἶκόν σου, καθότι αὐτὴ βλάπτει μὲν τὴν ὑγείαν, δαπανᾷ δὲ πάμπολλα, καὶ δὲν κάμνει οὐδεμίαν ἐπίδειξιν. Πρόσεχε μὴν ἐξοδεύῃς ὑπὲρ τὰ τρία τέταρτα τοῦ εἰσοδήματός σου, μήτε ὑπὲρ τὸ ἓν τρίτον αὐτῶν εἰς τὸν οἶκόν σου· καθότι τἄλλα δύο μόλις θέλουν ἐξαρκεῖν διὰ τὰ ἔκτακτά σου, τὰ ὁποῖα θέλουν πάντοτε παραπολὺ ὑπερβαίνειν τὰ τακτικά· ἄλλέως, θέλεις ζήσειν ὡς πτωχὸς ἐπαίτης, ἐνδεὴς πάντοτε.

ΟΡΘΟΤΑΤΑ λέγει κοινή τις παροιμία, Τόσον ἀξίζει ὁ ἄνθρωπος, ὅσον συλλογίζεται. Κατὰ τὸν σοφὸν διδάσκαλον Πεσταλόζην, Τὸ συλλογίζεσθαι φέρει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ γινώσκειν. Πάμπολλα ἠμπορεῖ τις νὰ βλέπῃ καὶ ν' ἀκούῃ, καὶ νὰ ἀναγινώσκῃ καὶ νὰ μανθάνῃ· ἀλλ' οὐδὲν ἐξ αὐτῶν θέλει ποτὲ γνωρίσειν, ἐκτὸς ἐκείνων ὅσα διελογίσθη,—ὅσα διαλογιζόμενος ἔκαμεν ἰδιοκτησίαν τοῦ νοός του. Ὑπερβαίνω λοιπὸν τὰ ὅρια, ἐὰν εἴπω, ὅτι μόνον διὰ τοῦ συλλογίζεσθαι γίνεται ὁ ἄνθρωπος ἀληθῶς ἄνθρωπος; Ἀφαίρεσε τὸν διαλογισμὸν ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνην ζωήν, καὶ τί μένει;

Οὐκ ἔστιν ἀνθρώποις ὑπερηφανία, οὐδὲ ὀργὴ θυμοῦ γεννήμασι γυναικῶν.

Ο ΑΡΧΑΡΙΟΣ ΧΗΜΙΚΟΣ. ΑΡΙΘ. 11.

Τα ῥευστὰ ἐκτείνονται διὰ τῆς θερμότητος πολὺ μᾶλλον ἀπὸ τὰ στερεά. Πρὸς ἀπόδειξιν, ἰδοὺ χύνω νερὸν εἰς τὴν μικρὰν ταύτην φιάλην, ἕωσοῦ δὲν λείπει παρὰ ἓν τέταρτον τοῦ δακτύλου ὥστε νὰ γεμίσῃ· τυλίσσω δὲ περὶ τὸν τράχηλον αὐτῆς κομμάτιον σύρματος, ὅθεν νὰ τὴν βαστάζω ἔμπροσθεν τοῦ πυρός· ἐὰν τώρα παρατηρήσῃς, θέλεις ἰδεῖν ὅτι, ὅσον θερμαίνεται ἡ φιάλη, τόσον ἀναβαίνει τὸ ὕδωρ εἰς τὸν λαιμὸν αὐτῆς, καὶ, τέλος, θέλει γεμίσειν διόλου τὴν φιάλην, καὶ μάλιστα θέλει ἐκχειλίσειν, ἐὰν ἀφήσωμεν αὐτὴν πολλὴν ὥραν ἔμπροσθεν τοῦ πυρός. Πλὴν ἂς μὴ κάμωμεν τοῦτο· ἀλλ' ἀφοῦ τὸ νερὸν φθάσῃ ἕως τὰ χείλη, ἂς ἀπομακρύνωμεν τὴν φιάλην, καὶ ἂς τὴν ἀφήσωμεν νὰ ψυχρανθῇ· μετὰ δὲ μίαν ἢ δύο ὥρας θέλομεν εὑρεῖν τὸ νερὸν εἰς αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ λαιμοῦ, ὅπου ἦτο καὶ πρότερον. Ἐκ τοῦ ἁπλοῦ λοιπὸν τούτου πειράματος ἕπεται νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι τὰ ῥευστὰ ἐκτείνονται μὲν διὰ τῆς θερμότητος, συστέλλονται δὲ διὰ τοῦ ψύχους.

Αὐτὸ τοῦτο ἤθελε πάθειν τὸ οἰνόπνευμα, τὸ ἔλαιον, τὸ τερμινθέλαιον, ἢ ἄλλα ῥευστὰ ὁποιαδήποτε· ἀλλ' ἐπειδὴ τῶν εὐφλέκτων τούτων πραγμάτων ἡ μεταχείρισις δὲν εἶναι τόσον ἀσφαλής, διὰ τοῦτο μὲ μικροτέρας ποσότητας πρέπει νὰ σὲ δείξω τὰς ἐκτάσεις καὶ τὰς συστολὰς αὐτῶν.

Ἰδοὺ ἐνταῦθα τέσσαρες μακρόστενοι φιάλαι, τῶν δύο ουγγιῶν· εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος ἐφ' ἑκάστης κάμνω σημάδιόν τι· πᾶσα δὲ μία πρέπει νὰ γεμισθῇ ἀπὸ διάφορον ὑγρὸν μέχρι τοῦ σημαδίου· εἰς τὴν πρώτην βάλλω ὕδωρ, εἰς τὴν δευτέραν ἔλαιον, εἰς τὴν τρίτην τερμινθέλαιον, καὶ οἰνόπνευμα εἰς τὴν τετάρτην. Ἰδοὺ τώρα, ἔχω ὁ μ ο ί ο υ ς ὄ γ κ ο υ ς ἢ μ έ τ ρ α δ ι α φ ό ρ ω ν ῥ ε υ σ τ ῶ ν· ἂς ἴδωμεν τί θέλει συμβῆν, ὅταν ὅλα π υ ρ ω θ ῶ σ ι ν ὁ μ ο ί ω ς.

Στήνω λοιπὸν ὀρθίους τὰς φιάλας εἰς τὴν λεκάνην ταύτην, ἥτις περιέχει ὀλίγον τι ψυχρὸν ὕδωρ, ἔπειτα δὲ χύνω μέσα βραστὸν νερὸν βαθμηδὸν, ὥστε νὰ ἐλαττωθῇ ὅσον τὸ δυνατὸν ὁ κίνδυνος τοῦ νὰ συντριβῶσιν αἱ φιάλαι· δι' αὐτὴν δὲ τὴν αἰτίαν ἔβαλα κατὰ πρῶτον τὸ ψυχρὸν ὕδωρ εἰς τὴν λεκάνην, ὥστε νὰ μετριάσῃ ὁπωσοῦν τὴν καῦσιν τοῦ βραστοῦ ὕδατος.

Αἱ φιάλαι ἐστάθησαν ἤδη πέντε λεπτὰ εἰς τὸ θερμὸν ὕδωρ· τὰς ἐκβάλλω μὲ βίαν, καὶ τὰς στήνω ἐπὶ τῆς ὁμαλῆς τραπέζης· κύτταξε τώρα ποῦ στέκει καθὲν ἀπὸ τὰ ῥευστά· εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ὅπου καὶ πρότερον; Ὄχι· τὸ ὕδωρ ἀνέβη ὀλίγον τι ὑπὲρ τὸ σημεῖον, τὸ ἔλαιον περισσότερον, τὸ τερμινθέλαιον πολὺ μᾶλλον, καὶ τὸ οἰνόπνευμα παραπολὺ περισσότερον. Τί νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τούτου; Ὅτι, ἂν καὶ ὁμοίως θερμανθῶσιν, ἐκτείνονται διαφόρως ἢ ἀνίσως· ὅτι τὸ ἔλαιον καὶ τὸ τερμινθέλαιον εἶναι δεκτικώτερα ἐκτάσεως παρὰ τὸ νερὸν, καὶ ὅτι τὸ οἰνόπνευμα τὰ ὑπερβαίνει ὅλα ὡς πρὸς ταύτην τὴν ἰδιότητα.

Ἂς ψυχρανθῶσιν αἱ φιάλαι καὶ τὰ περιεχόμενά των, καὶ ὅλα τὰ ῥευστὰ θέλουν ἐπανέλθειν εἰς τοὺς προτέρους αὐτῶν ὄγκους.

Ἀλλ' ἴσως ἐρωτήσῃ κανεῖς, Ταῦτα καὶ ἄλλα ῥευστὰ κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν ἐκτείνονται, ὡς τὰ στερεά; καὶ διατί λοιπὸν δὲν συντρίβουν τὰς φιάλας; Ἐκτείνονται μὲν κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ μόριά των εἶναι κινητὰ, καὶ κατὰ συνέπειαν ἀνόμοια τῶν στερεῶν, εὐκόλως συμμορφόνονται μὲ τὸ σχῆμα τῆς φιάλης ἢ τοῦ ἀγγείου, εἰς τὸ ὁποῖον βαλθῶσι· δὲν σποῦν τὴν φιάλην, καθότι ὑπάρχει τόπος δι' ἔκτασιν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀναβαίνουν· ὅθεν καὶ φαίνονται κατὰ μίαν μόνον διεύθυνσιν ἐκτεινόμενα· ἀλλ' ἐὰν δὲν ἀφήσωμεν τὸν τόπον τοῦτον, ἐνεργοῦν ἰσχυρότατα.

Ἐδῶ βλέπεις ὑαλίνην φιάλην· τὴν ἐγέμισα ὅλην ἀπὸ ὕδωρ, τὴν ἔφραξα, ἐστερέωσα δὲ τὸν φελλὸν μὲ βουλλοκήριον καὶ μὲ λινόδεσμον (σπάγον). Ἐὰν θέσω τὴν φιάλην ταύτην εἰς λεκάνην θερμοῦ ὕδατος, τὰ περιεχόμενά της θέλουν ἀρχίσειν νὰ ἐκτείνωνται· ἀλλ' ἐπειδὴ τόπος δὲν ὑπάρχει διὰ τὴν ἔκτασιν, ἐνδέχεται ἡ φιάλη νὰ ἀνοίξῃ.

Ἐπειδὴ τὰ ῥευστὰ ἐκτείνονται μὲν διὰ τῆς θερμότητος, συστέλλονται δὲ διὰ τοῦ ψύχους, ἕπεται ὅτι πρέπει ν' ἀλλοιόνεται ἡ ε ἰ δ ι κ ὴ αὐτῶν β α ρ ύ τ η ς· λέγεται δὲ βαρύτης εἰδικὴ τὸ σχετικὸν βάρος σωμάτων ἴ σ ο υ ὄ γ κ ο υ.

Ἐὰν ζυγίσω τὴν φιάλην ταύτην, ἢ, κατὰ τὴν κοινὴν φράσιν, ἐπάρω τὴν τ ά ρ α ν της, ἔπειτα δὲ, γεμίσας αὐτὴν ἀπὸ ὕδωρ, τὴν μεταζυγίσω, εὑρίσκω ὅτι περιέχει χιλίους κόκκους ὕδατος· ἐὰν δὲ τώρα βαστάξω αὐτὴν εἰς τὴν χεῖρά μου ὀλίγην ὥραν, καὶ τὴν θερμάνω, ἡ θερμότης κάμνει τὸ νερὸν νὰ ἐκταθῇ, καὶ ὀλίγον τι κατὰ συνέπειαν θέλει ἐκχυθῆν εἰς τὸν λαιμόν· ὥστε, ἂν τώρα σφογγίσω τὸ ἔξωθεν τῆς φιάλης, καὶ τὴν μεταζυγίσω, εὑρίσκω ὅτι δὲν ζυγίζει ὅσον ἀρχήτερα· ἡ φιάλη ὅμως εἶναι ἀκόμη πλήρης, τουτέστιν, ἔχω σωστὰ τὸν αὐτὸν ὄγκον ὕδατος, ἀλλὰ, θερμανθὲν, ζυγίζει ὀλιγώτερον· ἡ ε ἰ δ ι κ ὴ αὐτοῦ β α ρ ύ τ η ς ἠλαττώθη.

Ἔστω λοιπόν· τὸ ψυχρὸν ὕδωρ εἶναι βαρύτερον τοῦ θερμοῦ, ὡς καὶ ἀλλεοτρόπως δύναμαι νὰ σὲ τὸ ἀποδείξω.

Ἰδοὺ μέγα ποτήριον σχεδὸν πλῆρες ψυχροῦ ὕδατος· ἰδοὺ καὶ κουπάκιον γέμον ἀπὸ θερμὸν ὕδωρ, ὀλίγον τι κοκκινισμένον, ὥστε νὰ διακρίνεται ἀπὸ τὸ ψυχρόν· λαμβάνω τὴν μικρὰν ταύτην σύριγγα, καὶ γεμίζω αὐτὴν ἀπὸ τὸ ζεστὸν ὕδωρ· ἔπειτα θέτων τὴν ἄκραν αὐτῆς ἐντὸς τοῦ ποτηρίου, καὶ σχεδὸν ἐγγίζων τὸ ψυχρὸν ὕδωρ, ἐκθλίβω τὸ θερμὸν ἐλαφρότατα. Κύτταξε, δὲν μιγνύεται μὲ τὸ ψυχρὸν, ἀλλὰ πλέει ἐπ' αὐτοῦ.

Ἂς δοκιμάσωμεν τώρα, ἐὰν τὸ ψυχρὸν ὕδωρ β υ θ ί ζ ε τ α ι διὰ τοῦ θερμοῦ· οὕτω δὲ πρέπει νὰ συμβῇ, ἂν ἀληθῶς τὸ ψυχρὸν ἦναι βαρύτερον. Ἰδοὺ ποτήριον σχεδὸν πλῆρες ἀπὸ θερμὸν ὕδωρ· ἀφαιρῶ τὸ ἔμβολον τῆς σύριγγος· βάλλω δὲ τὸν δάκτυλόν μου ἐπὶ τοῦ ἑνὸς ἄκρου, τοῦ μικροτέρου, καὶ γεμίζω αὐτὴν ἀπὸ ψυχρὸν,

ὕδωρ κοκκινωπόν· τούτου γενομένου, ἐπιβάλλω τὸν ἀντίχειρά μου εἰς τὸ μεγάλον ἄκρον, ὥστε νὰ τὸ φράξω, καὶ ἀφαιρῶ τὸν δάκτυλον ἀπὸ τὸ μικρόν· νερὸν δὲν τρέχει· τώρα δὲ, ἀφοῦ θέσω τὸ μικρὸν ἄκρον ὀλίγον τι ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ θερμοῦ ὕδατος, ἐλαφρὰ ἐλαφρὰ σηκόνω τὸν ἀντίχειρά μου πολλὰ ὀλίγον, καὶ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ ἀρχίζει νὰ ῥέῃ λεπτότατον· ἰδὲ, πίπτει διὰ τοῦ θερμοῦ ὕδατος, καὶ διὰ μερικὴν ὥραν δὲν μιγνύεται μ' αὐτό.

Καὶ ἄλλα πολλὰ ἔχω νὰ εἴπω περὶ τῆς ἀξιολόγου ταύτης ὑποθέσεως, ἀλλ' ἐδῶ ἀνάγκη νὰ τελειώσω πρὸς τὸ παρόν.

Ο ΔΟΥΛΟΠΑΡΟΙΚΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ.

Ο Ρωσσος δουλοπάροικος χρεωστεῖ πρὸς τὸν δεσπότην αὐτοῦ ὑπακοὴν, ὑπηρεσίαν, καὶ φόρον· τὴν ὑπηρεσίαν προσδιώρισεν ὁ νόμος τρεῖς ἡμέρας τὴν ἑβδομάδα δι' ἕκαστον ἀνδρόγυνον. Αἱ δημόσιαι ἀρχαὶ ὀφείλουν πάντοτε νὰ βοηθῶσι τὸν δεσπότην. Ἂν αἱ διαταγαὶ τοῦ κυρίου ἀντιβαίνωσιν εἰς τοὺς νόμους, ὁ δοῦλος δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ τὰς ἐκτελῇ. Δὲν ἐμπορεῖ νὰ νυμφευθῇ χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τοῦ κυρίου του, οὔτε βιάζεται ὅμως νὰ νυμφευθῇ παρὰ γνώμην ἑαυτοῦ. Ἐὰν εἰς ὑποστατικόν τι ὑπάρχῃ ἔλλειψις ἐπιγάμων γυναικῶν, ἢ ἂν οἱ χωρικοὶ ἅπαντες συγγενεύωσιν, ἄλλος δὲ πλησιάζων ἰδιοκτήτης ἔχῃ τοιαύτας γυναῖκας, εἰς τοιαύτην περίστασιν αἱ γυναῖκες ἐμποροῦν ν' ἀγορασθῶσιν· ὁπότε δὲ ἤθελε τύχειν, καὶ ὁ δεσπότης καὶ οἱ χωρικοί του νὰ στερῶνται τὰ διὰ τὴν ἀγορὰν ταύτην ἀναγκαῖα χρήματα, τότε ὁ ἀγοραστὴς συμφωνεῖ νὰ ἐγχειρίσῃ εἰς τὸν πωλητὴν μίαν γυναῖκα ἀνεπίγαμον διὰ πᾶσαν ἐπίγαμον, τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος ἤθελε τὸν παραδώσειν. Καὶ ὁ δεσπότης καὶ οἱ χωρικοί του εἶναι ὑπεύθυνοι εἰς τὴν κυβέρνησιν δι' ὅλους τοὺς δημοσίους φόρους, οἱ δὲ χωρικοὶ εἶναι προσωπικῶς ὑπεύθυνοι διὰ τὸν κεφαλικὸν φόρον, δι' ὅλα τὰ εἰς τὴν γῆν ἐπιτιθέμενα βάρη, καὶ διὰ τὴν χορηγίαν τῶν στρατευσίμων. Ὁ δεσπότης χρεωστεῖ νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν ζωοτροφίαν τῶν χωρικῶν αὐτοῦ, καὶ δὲν συγχωρεῖται ν' ἀπαιτήσῃ παρ' αὐτῶν πλειοτέραν δούλευσιν ἀπὸ τρία ἡμεροκάματα τὴν ἑβδομάδα. Παῖδες, προχωρημένοι τὴν ἡλικίαν, δὲν ὑπόκεινται νομίμως εἰς τὸ νὰ δουλεύωσιν, ἐνόσῳ μένουν ἄγαμοι· ἀλλ' ὁ κανονισμὸς οὗτος γενικῶς δὲν φυλάσσεται. Χρείας τυχούσης, ὁ δεσπότης ἐμπορεῖ νὰ βιάσῃ τοὺς χωρικοὺς νὰ κατοικῶσιν ὑπὸ τὴν ἰδίαν του στέγην, ἢ ἐπὶ τοῦ ἰδίου του ἀγροῦ, καὶ νὰ μεταχειρισθῇ ὅλην τὴν οἰκογένειαν εἰς τὸ νὰ ἐργάζεται πρὸς διατήρησιν ἑαυτοῦ. Ὁ χωρικὸς δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἐγκαλέσῃ τὸν ἴδιόν του κύριον· μάλιστα δὲ, ὅλαι του αἱ πράξεις ἀκυροῦνται, ἐὰν ὁ δεσπότης φανῇ ἢ ἔχῃ συνήγορον εἰς τὸ κριτήριον· ἀλλὰ συγχωρεῖται νὰ καταμηνύσῃ τὸν αὐθέντην δι' ἔγκλημα καθοσιώσεως, καὶ διὰ κρύψιμον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δουλοπαροίκων του. Μολονότι δὲν ὑπάρχει νόμος παρέχων εἰς τὸν δεσπότην τὸ δικαίωμα τοῦ διαθέτειν τὰ τῶν δουλοπαροίκων αὐτοῦ κτήματα, ἐπειδὴ ὅμως δὲν εἰσακούεται ὁ ἄθλιος ἐνώπιον δημοσίου κριτηρίου, καὶ προσέτι διὰ τοὺς ἀρχαίους περὶ δουλείας νόμους, εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ λάβῃ ὁ χωρικὸς τὰ δίκαιά του. Ὁ διοικητὴς ἑκάστης ἐπαρχίας ὀφείλει νὰ ἐμποδίζῃ ἢ νὰ παιδεύῃ πράξεις τυραννικὰς ἐκ μέρους τοῦ δεσπότου. Ὁ χωρικὸς δὲν συγχωρεῖται ν' ἀλλάξῃ τὸν τόπον τῆς διατριβῆς του· δραπέται χρεία νὰ παραδίδωνται εἰς τοὺς κυρίους των· ὁ δεσπότης ἔχει δύναμιν νὰ κολάζῃ τὸν χωρικὸν, ἀλλ' οὔτε μὲ λιμοκτονίαν, οὔτε μὲ κολόβωσιν, οὔτε μὲ θάνατον· ἐμπορεῖ νὰ τὸν κάμῃ νεοσύλλεκτον, νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὸ λεγόμενον διορθωτήριον, καὶ νὰ τὸν βιάσῃ ὥστε νὰ κατοικήσῃ ἐπὶ τοῦ ἀγροῦ του, ὅπου καὶ ἂν αὐτὸς θέλῃ, ἂν δὲν ἦναι ἱκανὸς πρὸς δούλευσιν. Ὁ δεσπότης λαμβάνει δικαιωματικῶς ἀποζημίωσιν διὰ πάντα χωρικὸν, ὅστις ἤθελε φονευθῆν ἐκ προμελέτης ἢ καὶ κατὰ συμβεβηκός. Ἐμπορεῖ δὲ νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν χωρικόν του, καὶ προσέτι νὰ πωλήσῃ αὐτὸν μὲ γῆν ἢ χωρὶς γῆν· ἀλλὰ δὲν ἐμπορεῖ νὰ τὸν διαχωρίσῃ ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν του, οὔτε νὰ τὸν πωλήσῃ δημοσίως εἰς τὸν πλειοδοτοῦντα. Πολλοὺς ὅμως τῶν καταθλιπτικῶν τούτων κανονισμῶν ἐμετρίασε βαθμηδὸν ἡ συνήθεια· λαμβάνει δὲ τὴν τραχυτέραν μεταχείρισιν ὁ χωρικὸς εἰς τὰ ὑποστατικὰ τῶν μικρῶν γαιοκτητόρων.—Ἐκ Πραγματείας περὶ τῶν γενικῶν Νόμων τοῦ Ῥωσσικοῦ Κράτους· ἐν Πετρουπόλει, 1833.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΘΟΜΙΛΟΥΜΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

Εἶναι βέβαιον, ὅτι ἡ κοινὴ σημερινὴ γλῶσσα σώζει, ἂν καὶ ἀλλοιωμένον εἰς πολλὰ, μέγα μέρος τῆς λεξικῆς ὕλης τῆς παλαιᾶς Ἑλληνικῆς γλώσσης· καὶ πολλαὶ λέξεις, τὸ φαινόμενον χυδαῖαι, χρησιμεύουν εἰς πληρεστέραν κατάληψιν τῶν ὀρθὰ γραμμένων, καὶ διόρθωσιν τῶν ἐσφαλμένων παλαιῶν λέξεων, καὶ μάλιστα τῶν εὑρισκομένων εἰς ἀρχαῖα Λεξικὰ ἢ Γλωσσάρια, ὡς εἶναι ὁ Ἡσύχιος, ὁ Σουΐδας, καὶ ἄλλοι. Ἀπὸ τὰς συνήθεις σημερινὰς λέξεις, ὅσαι δὲν εἶναι προφανῶς ξέναι δὲν ἐπλάσθησαν ἀπὸ ἡμᾶς χθὲς ἢ προχθὲς, ἀλλ' ἀνάγονται ἐξάπαντος εἰς κάμμίαν διάλεκτον τῆς παλαιᾶς. Πολλὰς τοιαύτας ἀνεκάλυψε, καὶ πλειοτέρας ἔχει νὰ ἀνακαλύψῃ, ἡ κριτικὴ ἐτυμολογία, ἂν οἱ ἐπιστήμονες τῆς προγονικῆς γλώσσης σπουδάζωσιν ἐντάμα καὶ τὴν μητρικὴν αὐτῶν κοινὴν γλῶσσαν. Ἀπὸ τὰ σημερινὰ πολιτισμένα τῆς Εὐρώπης ἔθνη κἀνὲν ἴσως δὲν ἐφύλαξε τόσην ὕλην τῆς προγονικῆς του γλώσσης, ὅσην ἐκληρονομήσαμεν κατ' εὐτυχίαν ἡμεῖς ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς οἱ νέοι Ἕλληνες.

Τὸ εὐτύχημα τοῦτο συνεργεῖ νὰ μᾶς κάμῃ εὐτυχεστέρους καὶ εἰς τὸν καλλωπισμὸν τῆς γλώσσης, ὥστε νὰ κατασταθῇ μία τῶν σημερινῶν καλῶν γλωσσῶν (ἴσως ἡ καλλίστη), ἂν οἱ μορφωταί της διακρίνωσι μὲ προσοχὴν τὰ φυσικά της στολίσματα ἀπ' ὅσα, ἂν κ' ἐρανισμένα μὲ σκοπὸν καλλωπισμοῦ ἀπὸ τὴν παλαιάν,

τὴν ἀσχημίζουν μᾶλλον, τὸ δὲ χειρότερον καὶ τὴν πτωχίζουν. Ὁ καλλωπιστὴς τῆς γλώσσης του Γραικὸς ἔχει τοῦτο κέρδος ὑπὲρ τοὺς καλλωπίσαντας τὰς ἰδίας γλώσσας ἀλλογενεῖς (ἀξιεπαίνους διὰ τὰ κατωρθωμένα, ἀμέμπτους δι' ὅσα δὲν τοὺς ἐσυγχωρεῖτο νὰ κατορθώσωσιν), ὅτι ἡ ἀπὸ τοὺς προγόνους εἰς ἡμᾶς διαδοθεῖσα λεξικὴ ὕλη, εἶναι ὄχι μόνον πλουσιωτάτη, ἀλλὰ καὶ εὐκολόπλαστος, διὰ τὴν θαυμαστὴν παραγωγικὴν ἀναλογίαν, τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν λέξεων, καὶ ἄλλα πολλά της προτερήματα, τὰ ὁποῖα τὸν συγχωροῦν νὰ μορφώσῃ τοὺς γραμμένους κἂν του λόγους χωρὶς ξενισμόν.

Τοῦ ξενισμοῦ τούτου παραδείγματα ἀπαντῶνται μάλιστα εἰς ἐκεῖνο τὸ ἀπό τινας ἀκόμη σπουδαζόμενον ὕφος τοῦ λόγου, τὸ ὀνομαζόμενον Μιξοβάρβαρον, καὶ πολὺ δικαιότερον νὰ ὀνομασθῇ, ὡς καὶ ἄλλοτε τὸ ἔλεγα, Μακαρονικόν·

Πρόσθε λέων, ὄπισθεν δὲ δράκων, μέση δὲ χίμαιρα.

Τὸ βάρβαρον εἶναι λέξις σχετική, οὐδὲ δύναται πλέον νὰ ἐπιτεθῇ εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν, ἀφοῦ ἔπαυσε πρὸ πολλοῦ νὰ λαλῆται ἡ παλαιά. Ἡ σήμερον λαλουμένη δὲν εἶναι οὔτε βάρβαρος, οὔτ' Ἑλληνική, ἀλλὰ νέα νέου ἔθνους γλῶσσα, θυγάτηρ καὶ κληρονόμος παλαιᾶς πλουσιωτάτης γλώσσης τῆς Ἑλληνικῆς. Συγχωρεῖται ὁ λαλῶν, ἢ γράφων, νὰ κανονίζῃ καὶ νὰ καλλωπίζῃ εἰς τὸ εὐσχημότερον τὰς συνειθισμένας λέξεις, ἀλλ' ὄχι νὰ βάλλῃ εἰς τόπον αὐτῶν ἄλλας παλαιάς, διὰ τοῦτο μόνον ὅτι εἶναι ἀρχαιότεραι. Γράφομεν ὄχι διὰ τοὺς πρὸ πολλῶν ἑκατονταετηρίδων ἀποθανόντας προπάτορας, ἀλλὰ διὰ τοὺς σημερινοὺς ὁμογενεῖς καὶ συγχρόνους ἡμῶν Ἕλληνας.

Πρῶτον ἔργον τοῦ κανονιστοῦ τῆς γλώσσης εἶναι νὰ τὴν καθαρίζῃ ἀπὸ τὰ ἀληθῶς ξενικὰ ὀνόματα, ὁποῖα εἶναι τὰ Ἰταλικά, τὰ Τουρκικά, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ἀλλὰ καὶ ταῦτα πάλιν, ὄχι ὅλα χωρὶς διάκρισιν, ἐπειδὴ οὐδ' οἱ παλαιοὶ ἴσχυσαν νὰ λυτρώσωσι τὴν ὡραίαν αὐτῶν γλῶσσαν ἀπὸ πολλὰς Ἀραβικάς, Ἑβραϊκάς, Περσικάς, ἀκόμη καὶ Ἰνδικὰς λέξεις.

Ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ βάλῃ εἰς τόπον τῶν συνειθισμένων νέας ἄλλας λέξεις, χρεωστεῖ πρῶτον νὰ ἐρευνᾷ μὴ δὲν σώζεται ἤδη εἰς τὴν γλῶσσάν του ὅ,τι ματαίως ζητεῖ· καὶ ἂν δὲν τὸ εὕρῃ, νὰ τὸ δανείζεται ἀπὸ τὰ εὑρισκόμενα εἰς τὸν παλαιὸν καὶ εἰς τὸν παρακμάζοντα Ἑλληνισμὸν πολλὰ συνώνυμα, διαλέγων ἀπὸ ταῦτα τὸ εὐκολώτερον νὰ νοηθῇ καὶ ἀπὸ τὸν ἀπαίδευτον τῆς παλαιᾶς γλώσσης.

Δεύτερον ἔργον εἶναι νὰ κανονίσῃ τὰ ὄντως ἀκανόνιστα, ὅταν μάλιστα ὁ κανονισμὸς στέκῃ εἰς ἑνὸς ἢ δύο στοιχείων ἀνεπαίσθητον, καὶ ἀκολούθως ὄχι παράξενον μεταβολήν. Τοιαῦτα εἶναι πολλὰ ῥήματα βαρβαροκατάληκτα, τῶν ὁποίων χωρὶς βίαν ἐμπορεῖ νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν ἀρχαίαν γνησίαν κατάληξιν.

Τρίτον, νὰ προσέχῃ εἰς τὴν χρῆσιν τῶν λεγομένων μορίων, ὡς εἶναι τὸ Οὐδέ, τὸ Οὔτε, τὸ Μηδέ, τὸ Μήτε, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, εἰς τὰ ὁποῖα κυριεύει ἀκόμη πολλὴ σύγχυσις, μολονότι ἐμποροῦμεν νὰ διακρίνωμεν τινὰ ἐξ αὐτῶν (ἂν ὄχι ὅλα), χωρὶς ξενισμόν, ὡς τὰ ἐδιάκριναν οἱ πρόγονοί μας. Ἡ ἄρνησις εἰς τὴν ὁριστικὴν ἔγκλισιν, ὅταν ἦναι χρεία διπλώσεως, πρέπει νὰ διπλόνεται μὲ ἄρνησιν, καὶ ἡ ἀπαγόρευσις εἰς τὰς λοιπὰς μὲ ἀπαγόρευσιν, διὰ νὰ μὴ συγχέωνται ὅσα αὐτὴ τῶν λέξεων ἡ φύσις ἐδιάκρινε. Τοιαῦται συγχύσεις καὶ ἀνωμαλίαι ἀπαντῶνται εἰς τοὺς αὐτοσχεδίους μου στοχασμοὺς τόσον συχναί, ὥστε δὲν ἔχει κανεῖς νὰ μὲ ὑποπτευθῇ, ὅτι, συμβουλεύων τὴν ἀπορυγὴν αὐτῶν, σκοπεύω νὰ μεμφθῶ κανένα.

Μόνον σκοπὸν καὶ μόνην ἐπιθυμίαν ἔχω νὰ καλλύνωμεν τὴν γλῶσσαν, ἀρχίζοντες ἀπ' ἐκεῖνα, ὅσων ὁ καλλωπισμὸς δὲν ξενίζει οὐδὲ τῶν χυδαίων τὴν ἀκοήν· εἰς δὲ τὰ λοιπὰ νὰ προβαίνωμεν κατὰ μικρὸν καὶ χωρὶς βίαν, προσλαμβάνοντες ἢ ἀποβάλλοντες ὅσα συγχωροῦνται ἀπὸ τὴν ἰδίαν τοῦ λόγου τοῦ γράφοντος, καὶ ἀπὸ τὴν κατάληψιν τοῦ μέλλοντος νὰ ἀναγνώσῃ τὰ γραφόμενα. Ἄλλη εἶναι ἡ ἰδέα βιβλίου μαθηματικοῦ, μεταφυσικοῦ, φυσικοῦ, ἰατρικοῦ, καὶ ἄλλη ἱστορικοῦ, ἠθικοῦ, ἢ θρησκευτικοῦ. Τὰ πρῶτα γράφονται διὰ τοὺς γνωρίζοντας ἢ σπουδάζοντας νὰ γνωρίσωσι τὰς ἐπιστήμας, καὶ πρέπει νὰ γράφωνται μὲ ὅρους τεχνικούς, ἤγουν λέξεις ἰδίας καθωσιωμένας εἰς καθεμίαν ἐπιστήμην. Τὰ δὲ ἱστορικά, ἠθικά, ἢ θρησκευτικὰ συντάγματα, ἐπειδὴ γράφονται εἰς χρῆσιν ὅλου χωρὶς ἐξαίρεσιν τοῦ ἔθνους, δὲν συγχωροῦν οὔτε λέξεις οὔτε συντάξεις ἀκατανοήτους εἰς τὸν ἀναγνώστην, πλὴν ἂν εὑρίσκωνται καὶ εἰς αὐτὰ τεχνικοί τινὲς ὅροι, ἴδιαι τῆς ὕλης λέξεις.

Ἀλλὰ καὶ ταύτας δύναται ὁ γράφων νὰ τὰς κάμῃ νοητάς, ἢ μὲ ὑποσημείωσιν τινά, ἤ, ὡς ἔλεγ' ἄλλοτε, τοπίζων τὴν λέξιν εἰς τοιοῦτον μέρος τῆς περιόδου, ὅπου δύναται νὰ τὴν μαντεύσῃ ὁ ἀναγνώστης, μόνον ὁδηγούμενος ἀπὸ τὰς περικύκλῳ ταύτης ἄλλας λέξεις.

Τέταρτον ἔργον τοῦ κανονιστοῦ τῆς γλώσσης εἶναι νὰ ἀποφεύγῃ, ὅσον δύναται, τὴν φυσικὰ προξενουμένην ἀηδίαν ἀπὸ τὴν ἐπανάληψιν τῶν αὐτῶν συνδέσμων, ἐπιῤῥημάτων, προθέσεων, ἢ ἄλλων μορίων, τῶν αὐτῶν πτώσεων εἰς τὰ ὀνόματα, ἢ ἐγκλίσεων εἰς τὰ ῥήματα, εἰς βραχυλογίαν, τῶν αὐτῶν φωνῶν τὴν ἤχησιν, ἢ τὴν ἐπισώρευσιν πολλῶν παρασίτων (ὡς τὰς ὀνομάζουν) λέξεων. Τῶν τοιούτων ἡ προσθήκη παραλύει τὸ ὕφος, ὡς ἐξεναντίας ἡ ἀφαίρεσις τὸ κάμνει γοργότερον, καὶ ἀκολούθως πλέον εὐάρεστον εἰς τὴν ἀκοήν. Ὁ λόγος πρέπει νὰ βαδίζῃ, ὡς στρατιώτης θαῤῥαλέος, ὄχι νὰ σύρεται ὡς αἰχμάλωτος.—ΚΟΡΑΗΣ.

Ο ΠΡΟ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΥ ΕΛΕΦΑΣ.—Πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ὑπῆρχεν ἐλέφας, πολὺ μεγαλήτερος τοῦ νῦν ἐγνωσμένου· τόσον δὲ πολυάριθμα λείψανα τοῦ θηρίου ἐκείνου σώζονται εἰς τὴν ἀρκτῴαν Εὐρώπην,

ὥστε οἱ χωρικοὶ, ἀκόμη καὶ τὴν σήμερον, καταγίνονται εἰς ζήτησιν τοῦ καθ' ὅλην τὴν ψυχρὰν χώραν τῆς ἄρκτου διεσκορπισμένου ἐλεφαντόδοντος. Μολονότι δὲ εἶναι τοὐλάχιστον χίλιοι χρόνοι ἀφοῦ ἤρχισεν ἡ ζήτησις αὔτη, ἡ εὑρισκομένη ποσότης, μ' ὅλα ταῦτα, ποσῶς δὲν ὠλιγόστευσε. Τοῦτο εἶναι ἀληθῶς ἐκπληκτικόν· καθότι ἀποδεικνύει ὅτι τὰ τέρατα ἐκεῖνα—τόσον μεγάλα, ὥστε ὁ νεώτερος Ἀσιατικὸς ἐλέφας ἤθελε φανῆν μικρὸς εἰς τὸ πλάγιον αὐτῶν—ἦσαν τόσον πολυπληθῆ, ὅσον οἱ βόνασοι τῆς Ἀμερικῆς. Ἀναμφιβόλως, ἀγέλαι ἄπειροι συνωδοιπόρουν εἰς ζήτησιν τροφῆς καθ' ὅλην τὴν ἤπειρον. Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς τὰ ὀστᾶ τοῦ ἐλέφαντος τούτου εὑρίσκονται πανταχοῦ ἐστρωμένα, ἐκ τοῦ ἐνδοτέρου τῶν Καναδῶν ἑωσοῦ ἡ γῆ ἐξετάσθη πρὸς μεσημβρίαν καὶ δυσμάς. Τοῦ Ἀμερικανοῦ ἡ κατασκευὴ διέφερεν οὐσιωδῶς ἀπὸ τὴν τοῦ Εὐρωπαίου, ἐπειδὴ ἐκεῖνος μὲν εἶχε τοὺς χαυλιόδοντας ὀλίγον τι κυρτοὺς, οὗτος δὲ τοὺς εἶχεν εἰς εἶδος δρεπάνου. Πόσον φοβερὰ πρέπει νὰ ἦτον ἡ καθ' ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς μεταβολὴ, ἥτις, κατὰ τὸ φαινόμενον, διαμιᾶς ἐξωλόθρευσεν ἅπασαν τὴν γενεὰν καὶ ἀπὸ τὰς δύο ἠπείρους!

Καταβρωσις Βιβλιων.—Ἱστορεῖται περὶ τῆς πολυμαθοῦς Γαλλίδος Madame de Stael Holstein, ὅτι, πρὶν γένη δεκαπενταετὴς, εἶχε ποτὲ *καταφάγειν* 600 μυθιστορίας εἰς τρεῖς μῆνας, ὥστε κατὰ μέσον ὅρον πρέπει νὰ ἀνεγίνωσκεν ὑπὲρ τὰς ἓξ τὴν ἡμέραν. Ὁ Λοδοβίκος ΙΣΤ'., κατὰ τὸ διάστημα τῶν πέντε μηνῶν καὶ ἑπτὰ ἡμερῶν τῆς πρὸ τοῦ θανάτου φυλακώσεώς του, ἀνέγνωσεν 157 τόμους, ἢ ἕνα τὴν ἡμέραν. Ἐὰν δὲ ἡ τοιαύτη λαιμαργία ἦτο συγγνωστὴ εἰς τὰς περιστάσεις τοῦ Λοδοβίκου, ὄχι ὅμως βέβαια καὶ εἰς τὰς περιστάσεις νεάνιδος δεκατετραετοῦς ἢ δεκαπενταετοῦς. Πῶς δύναται νὰ ἔχῃ καιρὸν διὰ σκέψιν ὁ τόσον ταχέως ἀναγινώσκων; Οἱ τὰ βιβλία οὕτω κατατρώγοντες κάμνουν κατάχρησιν τῆς φύσεως τόσον δεινοτέραν τῶν ὑπερφορτονόντων τοὺς ἑαυτῶν στομάχους, καθόσον αἱ νοητικαὶ δυνάμεις ὑπερβαίνουν τὰς ζωϊκὰς ὁρμάς. Πάμπολλοι νέοι ἐξοδεύουν τὸν καιρὸν εἰς διηνεκῆ ἀνάγνωσιν, ἢ μᾶλλον εἰς τὸ κατατρώγειν βιβλία. Καὶ εἶναι μὲν ἡ τροφὴ αὕτη ἐλαφρά· πλὴν, ἐνασχολοῦσα τὰς νοητικὰς δυνάμεις εἰς ἀκάρπους ἀγῶνας, ἀποκλείει τροφὴν καλητέρας ποιότητος.

Κρανιον της βασιλισσης Ματιλδας.—Ὁ εἰς Στοκόλμην κύριος Βερζέλιος ἔστειλε, τὸ 1820, πρὸς τὴν ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν τὸ κρανίον τοῦ Καρτεσίου, ἀποθανόντος εἰς Σβεκίαν τὸ 1650. Ὁ Κυβιὲρ, ὅστις πρῶτος παρέλαβε τὸ δῶρον τοῦτο τοῦ σοφοῦ Σβέκου, παρετήρησε κατ' ἐκείνην τὴν περίστασιν, ὅτι κρανία καὶ ἄλλα ὀστᾶ ἐμποροῦν νὰ διαφυλαχθῶσιν εἰς μολύβδινα κιβώτια ὑπὲρ τὰ 700 ἔτη. Πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῆς γνώμης ταύτης ἀνέφερεν ὡς παράδειγμα, ὅτι τὸ κρανίον καὶ τὰ ὀστᾶ τῆς βασιλίσσης Ματίλδας (ἥτις ἀπέθανε τὸ 1183) εἶχαν εὑρεθῆν καλῶς διατετηρημένα εἰς τὸν τάφον αὐτῆς, εἰς τὸ ἐν Καὲν γυναικεῖον μοναστήριον.

Τὸ 1827, φάλαινά τις εὑρέθη νεκρὰ εἰς τὰ παράλια τοῦ Βελγίου, τὴν ὁποίαν ἐξετάσαντες, ὑπέθεσαν ὅτι ἔζησεν ἐννεακόσια ἢ χίλια ἔτη. Τὸ μῆκος, πλάτος, καὶ βάρος τοῦ τερατώδους τούτου θηρίου ἦσαν ὡς ἕπεται·

	Πόδες.
Ὁλικὸν μῆκος	95
Πλάτος	18
Μῆκος τῆς κεφαλῆς . . .	22
Ὕψος τοῦ κρανίου . . .	4½
Μῆκος τοῦ ῥαχοκοκκάλου . .	69½
Ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν, 28, μῆκος .	9
Μῆκος τῶν πτερυγίων . . .	12½
Πλάτος τῆς οὐρᾶς	22½
Μῆκος τῆς αὐτῆς	3

Βάρος, ὅταν εὑρέθη, 249 τόνοι, ἢ 480,000 λίτραι, ὀκάδες 174,545.

Ποσότης ἐλαίου ἐξαχθέντος, λίτραι 40,000, ὀκάδες 14,545.

Μανια.—Ἀπεδείχθη ὅτι αἱ γυναῖκες ὑπόκεινται εἰς παραφροσύνην πολὺ μᾶλλον ἀπὸ τοὺς ἄνδρας. Εἰς τὴν Γαλλίαν, ὑπάρχουν 11,119 μανιακοὶ, καὶ 13,964 μανιακαί. Εἰς τὰ Μεδιόλανα, οἱ μὲν ἄνδρες εἶναι 2,609, αἱ δὲ γυναῖκες 3,207· καὶ εἰς τὴν Σκωτίαν, τὸ 1818, ἦσαν 2,311 ἄῤῥενες, καὶ 3,339 θήλειαι. Οἱ ἔγγαμοι ὑπόκεινται εἰς τὴν νόσον ταύτην ὀλιγώτερον ἀπὸ τοὺς ἀγάμους· τοῦτο δὲ προέρχεται ἀπὸ τὴν ὁποίαν γενικῶς συνεπιφέρει ὁ γάμος εὐταξίαν ζωῆς, καὶ παθῶν μετριότητα. Ὅσον πλειοτέρας μερίμνας ἔχει ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὅσον πλέον ἔκδοτος εἶναι εἰς τὰς ἡδονὰς, τόσον εὐκολώτερα ὑποπίπτει εἰς τὸ πάθος τοῦτο. Ἐκ 279 ἀσθενῶν, οἵτινες εἰσῆλθαν εἰς φρενοκομεῖόν τι, 96 ἀνῆκαν εἰς τὸ στράτευμα, 63 ἦσαν ἔμποροι, 60 κτηματίαι, 31 γεωργοὶ ἢ κηπουροὶ, 15 λόγιοι, 6 ἐκκλησιαστικοὶ, 6 ἰατροὶ, καὶ 2 χημικοί. Εἰς ἄλλο τι φρενοκομεῖον ἐμβῆκαν 129, ἐκ τῶν ὁποίων 1 ἦτο διδάσκαλος, 5 ἰατροὶ, 7 γεωργοὶ, 11 μαθηταὶ πανεπιστημίων, 11 νομικοὶ, 14 κτηματίαι, 14 κληρικοὶ, 29 ἐκ τοῦ στρατεύματος ἢ τοῦ ναυτικοῦ, καὶ 37 ἔμποροι. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς ἄλλου τινὸς, ἦσαν 50 ἔμποροι, στρατιωτικοὶ 33, σπουδασταὶ 25, ὑπουργικοὶ 21, δικηγόροι 11, καὶ τεχνῖται 6.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν φρενολήπτων εἰς τὴν Ἀγγλίαν λογαριάζεται ὡς 10,000, εἰς δὲ τὴν Σκωτίαν 4,000. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὑπάρχει ἕνας φρενόληπτος διὰ κάθε 782 κατοίκους· εἰς τὴν Οὐαλλίαν, ἕνας πρὸς 800· καὶ εἰς τὴν Σκωτίαν, ἕνας πρὸς 574. Εἰς τὴν Γαλλίαν, ἕνας πρὸς 1000· εἰς τὰς παρὰ τὸν Ῥῆνον Προυσσικὰς ἐπαρχίας, ἕνας πρὸς 666· εἰς τὴν Νορβεγίαν, ἕνας πρὸς 551· εἰς δὲ τὴν Ἀμερικανὴν Πολιτείαν Νεοβόρακον, ἕνας πρὸς 275! Αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι πάσχουν ἀπὸ τὸ δεινὸν τοῦτο μᾶλλον ὁποιουδήποτε ἄλλου μέρους τῆς γνωστῆς οἰκουμένης.

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΙΟΥΛΙΟΣ, 1839.] [ΑΡΙΘ. 31.

ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

ΗΜΕΡΑΝ Παρασκευήν, τρίτην Αὐγούστου, τὸ χιλιοστὸν τετρακοσιοστὸν ἐννενηκοστὸν δεύτερον ἔτος, ἐξέπλευσεν ὁ Κολόμβος ἀπὸ τὴν Πάλον τῆς Ἱσπανίας, ὀλίγον πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, ἐνώπιον μεγίστου πλήθους θεατῶν, οἵτινες ηὔχοντο μὲν εἰς τὸ ταξείδιον καλὰ τέλη, ἀλλὰ δὲν ἐπροσδόκων εἰμὴ ἀποτυχίαν.

Ὁ στολίσκος συνίστατο ἀπὸ τρία μόνον μικρὰ πλοῖα, —Santa Maria, Pinta, καὶ Nigna,—περιέχοντα ἐννενήκοντα ψυχὰς, ὡς ἐπιτοπλεῖστον ναύτας, μέ τινας τυχοδιώκτας, καὶ ὀλίγους κυρίους τῆς Ἱσπανικῆς αὐλῆς, τοὺς ὁποίους ἡ βασίλισσα διώρισε νὰ συνοδεύσωσι τὸν Κολόμβον.

Πρῶτον διευθύνθη εἰς τὰς Καναρίας Νήσους, ὅθεν, ἀφοῦ ἐπεσκεύασε τὰ πλοῖά του, καὶ ἐφωδιάσθη ἀπὸ νωπὰς ζωοτροφίας, ἀνεχώρησε τὴν ἕκτην Σεπτεμβρίου. Ἐδῶ ἤρχισε κυρίως τὸ τῆς ἀνακαλύψεως ταξείδιον· καθότι ὁ Κολόμβος, πλέων κατευθεῖαν πρὸς δυσμὰς, ἀφῆκε τὸν συνήθη τῆς ναυτιλίας δρόμον, καὶ ἐξετάθη εἰς ἀπέραστα καὶ ἄγνωστα πελάγη.

Τὴν πρώτην ἡμέραν, ἐξ αἰτίας τῆς γαλήνης, προώδευσαν ὀλίγον· ἀλλὰ τὴν δευτέραν, ἐχάθησαν αἱ Κανάριαι· καὶ πολλοὶ τῶν ναυτῶν, ἀθυμοῦντες ἤδη καὶ καταπεπληγμένοι ἀπὸ τὴν τόλμην τῆς ἐπιχειρήσεως, ἤρχισαν νὰ κτυπῶσι τὰ στήθη καὶ νὰ δακρύωσιν, ὡς νὰ μὴν ἔμελλαν ποτὲ πλέον νὰ ἴδωσι ξηράν. Ὁ δὲ Κολόμβος ἐπαρηγόρει αὐτοὺς, ὑποσχόμενος καλὰ τέλη καὶ μεγάλα πλούτη εἰς τὰς εὐδαίμονας χώρας, ὅπου τοὺς ὡδηγοῦσε.

7 ά.

Ἀπὸ τὴν πρώϊμον ταύτην φανέρωσιν τῆς διαθέσεως τῶν ὀπαδῶν του ἐδιδάχθη ὁ Κολόμβος, ὅτι πρέπει νὰ ἑτοιμασθῇ ὄχι μόνον διὰ τὰς ἀναποφεύκτους δυσκολίας τοῦ ταξειδίου, ἀλλὰ καὶ δι' ὅσας ἦτο πιθανὸν νὰ τὸν προξενήσῃ ἡ ἄγνοια καὶ ἡ δειλία τοῦ πληρώματος· κατέλαβε δὲ, ὅτι πρὸς κατόρθωσιν τοῦ σκοπουμένου ἀπαιτεῖτο ὄχι ὀλιγώτερον ἡ τέχνη τοῦ κυβερνᾷν τὰ πνεύματα τῶν ἀνθρώπων παρ' ἡ ναυτικὴ ἐμπειρία καὶ ἡ δραστήριος γενναιότης.

Κατ' εὐτυχίαν ὅμως καὶ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ κράτους τὸ ὁποῖον ὑπηρέτει, σιμὰ τῆς θερμῆς καρδίας καὶ τοῦ γεννητικοῦ πνεύματος εἶχε καὶ ἄλλου εἴδους ἀρετὰς, —γνῶσιν τῶν ἀνθρώπων ἀκριβῆ, τρόπους ἑλκυστικοὺς, σταθερὰν ἐπιμονὴν εἰς ἐκπλήρωσιν ὁποιουδήποτε σχεδίου, τὴν ἐντελῆ κυβέρνησιν τῶν ἰδίων του παθῶν, καὶ τὸ προτέρημα τοῦ διευθύνειν τὰ τῶν ἄλλων. Ἐκτὸς τούτων, τὰ ὁποῖα καθίσταναν αὐτὸν ἀρχικώτατον, εἶχε καὶ τὰς ἀνωτέρας ἐκείνας τοῦ ἐπαγγέλματός του γνώσεις, αἵτινες γεννοῦν θάῤῥος εἰς καιροὺς δυσκολίας καὶ κινδύνου. Εἰς τοὺς ἀπείρους Ἱσπανοὺς ναύτας, συνειθισμένους μόνον εἰς τὰ παραπλοϊκὰ ταξείδια τῆς Μεσογείου, ἡ θαλάσσιος ἐπιστήμη τοῦ Κολόμβου, ὁ καρπὸς τριακονταετοῦς πείρας, ἐφαίνετο θαῦμα τῷόντι. Τὰ πάντα ἐκανόνιζεν ἀφ' ἑαυτοῦ· ἐπεστάτει τὴν ἐκτέλεσιν πάσης διαταγῆς, καὶ ὀλίγας ὥρας μόνον κοιμώμενος, ἦτον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καθ' ὅλον τὸν ἐπίλοιπον χρόνον. Διαβαίνων πελάγη πρότερον ἀνεπίσκεπτα, ἐκράτει πάντοτε εἰς τὰς χεῖρας τὴν βολίδα καὶ ἄλλα παρατηρήσεως ὄργανα. Παρετήρει τὴν κίνησιν τῶν παλιῤῥοιῶν καὶ ῥευμάτων, ἐθεώρει προσεκτικῶς τὰ πτηνὰ, τοὺς ἰχθύας, τὰ φύκια, καὶ πᾶν τὸ εἰς τὰ κύματα ἐπιπλέον, καὶ ἀκριβῶς κατέγραφεν εἰς ἡμερολόγιον πᾶν ὅ,τι συνέβαινε.

Τὴν δεκάτην τετάρτην Σεπτεμβρίου, ὁ στόλος ἦτον ὑπὲρ τὰς διακοσίας λεύγας πρὸς δυσμὰς τῶν Καναρίων, μακρότερον ἀπὸ ξηρὰν παρ' ὅσον εἶχεν ἕως τότε ὑπάγειν ὁποιοσδήποτε Ἱσπανός. Ἐνταῦθα ἐξέπληξε τοὺς Ἱσπανοὺς νέον τι καὶ παράδοξον φαινόμενον. Παρετήρησαν ὅτι ἡ μαγνητικὴ βελόνη τῆς πυξίδος δὲν ἐδείκνυε καθαυτὸ εἰς τὸν πολικὸν ἀστέρα, ἀλλ' ἔκλινεν ὀλίγον πρὸς δυσμάς. Τοῦτο, πρᾶγμα τὴν σήμερον εἰς ὅλους γνωστὸν, κατεφόβισε τοὺς συντρόφους τοῦ Κολόμβου. Εὑρίσκοντο εἰς ὠκεανὸν ἀπεριόριστον καὶ ἄγνωστον, ἡ φύσις αὐτὴ ἐφαίνετο ἠλλοιωμένη, καὶ ὁ μόνος

ὁδηγός των ἔμελλεν ἤδη καὶ αὐτὸς νὰ ἐκλείψῃ. Ὁ Κολόμβος μὲ ὀξύνοιαν ἐπίσης καὶ εὐφυΐαν ἀπέδωκε λόγον τοῦ φαινομένου τούτου, ὁ ὁποῖος, ἂν καὶ δὲν ευχαρίστησεν αυτὸν τὸν ἴδιον, διεσκέδασεν ὅμως τοὺς φόβους ἐκείνων, καὶ κατεσίγασε τοὺς γογγυσμούς των.

Τὴν πρώτην Ὀκτωβρίου, ἦσαν περὶ τὰς ἑπτακοσίας ἑβδομήκοντα λεύγας πρὸς δυσμὰς τῶν Καναρίων. Ὑπὲρ τὰς τρεῖς ἑβδομάδας εἶχαν ἤδη πλεύσειν· ἀπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν πτηνῶν, καὶ ἀπ' ἄλλας περιστάσεις, εἶχαν γεννηθῆν ἐλπίδες ἀνακαλύψεως, πλὴν ἔμεναν εἰσέτι ἀπλήρωτοι, καὶ ἀγαθή τις ἔκβασις ἐφαίνετο τόσον απομεμακρυσμένη τώρα, ὅσον καταρχάς. Τὸ πνεῦμα τῆς δυσαρεσκείας καὶ τοῦ στασιασμοῦ ἤρχισε νὰ ἀναφαίνεται μεταξὺ τῶν ναυτῶν, καὶ βαθμηδὸν ἐξηπλώθη ἀπὸ πλοίου εἰς πλοῖον.

Ὅλοι ὁμοφώνως ἔλεγαν, ὅτι πρέπει νὰ βιάσωσι τὸν Κολόμβον νὰ ἐπιστρέψῃ, ἐνόσῳ τὰ παραλελυμένα πλοῖά των εὑρίσκοντο ἀκόμη εἰς κατάστασιν νὰ θαλασσομαχῶσι· τινὲς μάλιστα ἐπρότειναν νὰ τὸν ῥίψωσιν εἰς τὴν θάλασσαν, ὥστε καὶ ἀπὸ τὰς ἐπιπλήξεις αυτοῦ ν' ἀπαλλαχθῶσι, καὶ νὰ ἐπανέλθωσιν ἐγκαίρως εἰς τὴν πατρίδα των. Τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου δὲν ἐλάνθανε τὸν Κολόμβον. Κατενόησεν ευθὺς τὸ ἀνωφελὲς τοῦ νὰ προσδράμῃ εἰς τὰ πρότερά του μέσα, διὰ νὰ μετεμψυχώσῃ τὰς ἐλπίδας τῶν συντρόφων του, καὶ τὸ ἀδύνατον τοῦ νὰ μετανάψῃ ζῆλόν τινα διὰ τὴν καλὴν ἔκβασιν τῆς ἐπιχειρήσεως μεταξὺ ἀνθρώπων, εἰς τῶν ὁποίων τὰ στήθη ὁ φόβος εἶχε σβέσειν πᾶν αἴσθημα γενναῖον. Ἠναγκάσθη νὰ γαληνίσῃ πάθη, τὰ ὁποῖα πλέον δὲν ἠδύνατο νὰ κρατῇ, καὶ νὰ δώσῃ τόπον εἰς χείμαῤῥον ἀκαθέκτου ὁρμῆς. Ὑπεσχέθη λοιπὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους του, ὅτι ἤθελεν ἐκπληρώσειν τὸ ζήτημά των, ἐὰν τὸν συνώδευαν καὶ τὸν ὑπήκουαν τρεῖς ἡμέρας ἀκόμη· ἂν δὲ, κατὰ τὸ διάστημα τοῦ καιροῦ αὐτοῦ, ξηρὰ δὲν ἀνεκαλύπτετο, τότε ἤθελε παραιτήσειν τὴν ἐπιχείρησιν, καὶ διευθύνειν πρὸς τὴν Ἱσπανίαν τὸν δρόμον του.

Μολονότι δὲ οἱ ναῦται ἦσαν πολὺ παρωργισμένοι, καὶ ἀνυπόμονοι νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα των, ἡ πρότασις ὅμως αὕτη δὲν τοὺς ἐφάνη παράλογος· κα' αὐτὸς δὲ ὁ Κολόμβος ὀλίγον ἐῤῥιψοκινδύνευσεν, εἰς τόσον μικρὸν χρόνου διάστημα περιορισθείς· καθότι τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα εἶχαν γένειν τὰ προμηνύματα τοῦ ὅτι ἐπλησίαζαν εἰς ξηρὰν, ὥστε τὰ ἐνόμιζεν ὑπερβέβαια. Διά τινας ἡμέρας τὸ σχοινίον τῆς βολίδος εἶχε φθάσειν εἰς τὸν πάτον τῆς θαλάσσης· τὸ δὲ χῶμα, τὸ ὁποῖον ἔφερεν ἐπάνω, ἔδειχνεν ὅτι δὲν ἀπεῖχεν ἡ ξηρὰ πολύ. Τὰ πτηνὰ ἀδιακόπως ηὔξαναν, καὶ συνίσταντο οὐχὶ μόνον ἀπὸ θαλασσινὰ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ χερσαῖα. Οἱ ναῦται τῆς Πίντας παρετήρησαν κάλαμον ἐπιπλέοντα, ὅστις ἐφαίνετο νεοκομμένος, ὡς καὶ κομμάτιον ξύλου, γεγλυμμένον. Τὸ πλήρωμα τῆς Νίγνας ἐπίασαν κλάδον δένδρου, μὲ ἐρυθροὺς κόκκους, διόλου νωπούς. Τὰ περὶ τὸν δύοντα ἥλιον νέφη ἐφαίνοντο πάντη διαφόρως· ὁ ἀὴρ ἦτο γλυκύτερος καὶ θερμότερος· καὶ τὴν νύκτα ὁ ἄνεμος ἐγίνετο ἀνώμαλος καὶ ἄστατος.

Ὅλα τὰ σημεῖα ταῦτα τόσον ἔπεισαν τὸν Κολόμβον ὅτι ευρίσκετο πλησίον στερεᾶς, ὥστε, τὴν ἑσπέραν τῆς ἑνδεκάτης Ὀκτωβρίου, μετὰ τὴν συνήθη παράκλησιν, ἐπρόσταξε νὰ μαζευθῶσι τὰ πανία, καὶ νὰ προσέχωσι μὴ τὸ πλοῖον πέσῃ τὴν νύκτα εἰς τὴν ξηράν. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ μετεωρισμοῦ καὶ τῆς ἐλπίδος, ουδεὶς ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς· ὅλοι ἔμεναν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, προσηλωμένα ἔχοντες τὰ βλέμματα εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἤλπιζαν νὰ ἀνακαλύψωσι τὴν περιπόθητον στερεάν.

Δύο περίπου ὥρας πρὸ τοῦ μεσονυκτίου, ἱστάμενος ὁ Κολόμβος ἐπὶ τῆς πρώρας, ἴδε φῶς ἀπομεμακρυσμένον, τὸ ὁποῖον ἔδειξε κρυφίως εἰς δύο τῶν ἀνθρώπων του. Καὶ οἱ τρεῖς ἐθεώρησαν αυτὸ κινούμενον, ὡς νὰ μετεφέρετο ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Ὀλίγον μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἠκούσθη ἀπὸ τὴν Πίνταν ἡ χαροποιὰ φωνὴ Ξηρά! Ξηρά! Ἀλλὰ τοσάκις ἀπατηθέντες ἀπὸ σφαλερὰ φαινόμενα, εἶχαν τώρα καταντήσειν βραδύπιστοι, καὶ μ' ὅλον τὸν πόνον τῆς ἀδηλότητος καὶ ἀνυπομονησίας περιέμεναν τῆς ἡμέρας τὴν ἐπιστροφήν.

Ἅμα ἐχάραξε, διεσκεδάσθησαν αἱ ἀμφιβολίαι καὶ οἱ φόβοι των. Ἴδαν νῆσον περὶ τὰς δύο λεύγας πρὸς ἄρκτον, τῆς ὁποίας οἱ ὁμαλοὶ καὶ καταπράσινοι ἀγροὶ, ἀπὸ δένδρα ἐσκιασμένοι, καὶ μὲ πλῆθος ῥυακίων ποτιζόμενοι, παρίσταναν τερπνότατον εἰς αυτοὺς θέαμα. Τὸ πλήρωμα τῆς Πίντας ἤρχισεν ἀμέσως ὕμνον εὐχαριστίας πρὸς τὸν Θεὸν, μ' αυτοὺς δὲ ἡνώθησαν οἱ τῶν ἄλλων πλοίων, δακρυῤῥοοῦντες ἀπὸ χαρὰν, καὶ ἐκστατικοὶ ἀπὸ τὸ μεγαλεῖον τῆς ἀνακαλύψεως.

Πληρώσαντες εἰς τὸν Παντοκράτορα τὸ χρέος τῆς εὐγνωμοσύνης, ἔπραξαν τὸ δίκαιον καὶ εἰς τὸν ἀρχηγὸν αυτῶν. Ἔπεσαν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Κολόμβου, μ' αἰσθήματα κατακρίσεως μὲν πρὸς ἑαυτοὺς, σεβασμοῦ δὲ πρὸς ἐκεῖνον. Παρεκάλεσαν νὰ τοὺς συγχωρήσῃ τὴν ἄγνοιαν, δυσπιστίαν, καὶ αὐθάδειαν, ἥτις εἶχε προξενήσειν εἰς αὐτὸν τόσην περιττὴν ἀνησυχίαν, καὶ τοσάκις ἐμποδίσειν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀρίστου σχεδίου του· εἰς δὲ τὴν ἔξαφιν τοῦ θαυμασμοῦ των, ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον μεταβάντες, ἐκήρυξαν τὸν πρὸ ὀλίγου ὀνειδιζόμενον καὶ ἀπειλούμενον, ὡς ὑπὸ Θεοῦ προικισθέντα μὲ υπερανθρωπίνην ἀγχίνοιαν καὶ καρτερίαν, διὰ νὰ κατορθώσῃ πρᾶγμα ἀνώτερον πάσης ἰδέας καὶ παντὸς στοχασμοῦ τῶν προτέρων ὅλων αἰώνων.

Περὶ ἀνατολὰς ἡλίου, ἐπληρώθησαν καὶ ὡπλίσθησαν αἱ λέμβοι. Ἐκωπηλάτησαν δὲ πρὸς τὴν νῆσον μὲ τὰς σημαίας των ἱπταμένας, μὲ μουσικὴν πολέμου, καὶ μ' ἄλλην στρατιωτικὴν παράταξιν· προσελθόντες εἰς τὴν παραλίαν, ἴδαν αὐτὴν καλυμμένην ἀπὸ πλῆθος λαοῦ, εἰς τὸ καινὸν καὶ ἀπροσδόκητον θέαμα συῤῥεύσαντος, καὶ μὲ τὰς χειρονομίας καὶ τὰ σχήματα δεικνύοντος θαυμασμὸν καὶ ἔκπληξιν διὰ τὰ πρὸ ὀφθαλμῶν αὐτοῦ παράξενα ἀντικείμενα.

Ὁ Κολόμβος ἦτον ὁ πρῶτος Εὐρωπαῖος, ὅστις ἐπάτησεν εἰς τὸν ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθέντα νέον κόσμον. Ἀπέβη πολυτελῶς ἐνδεδυμένος, καὶ μὲ γυμνὴν ῥομφαίαν εἰς τὴν χεῖρα. Οἱ ἄνθρωποί του ἠκολούθησαν, καὶ γονατίσαντες κατεφίλησαν τὴν πολυπόθητον γῆν. Ἑπομένως ἀνύψωσαν σταυρὸν, καὶ, πεσόντες πρηνεῖς ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἀπέδωκαν εἰς τὸν Θεὸν εὐχαριστίας, ὅτι κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν των εὐώδωσεν αὐτούς. Σεμνοπρεπῶς ἐκυρίευσαν ἔπειτα τὸν τόπον διὰ τὸ στέμμα τῆς Καστέλλης καὶ Λεγιῶνος, μεθ' ὅλων τῶν εἰς τοιαύτας περιστάσεις συνειθιζομένων διατυπώσεων.

Ἐνῷ δ' ἦσαν οἱ Ἱσπανοὶ οὕτως ἐνησχολημένοι, περιεκυκλοῦντο ὑπὸ πλήθους ἐντοπίων, οἵτινες, σιωπηλῶς θαυμάζοντες, ἐθεώρουν πράξεις, τὰς ὁποίας δὲν κατελάμβαναν, καὶ τῶν ὁποίων δὲν ἐπρόβλεπαν τὰς συνεπείας. Ἡ ἐνδυμασία τῶν Ἱσπανῶν, ἡ λευκότης τοῦ δέρματος, αἱ γενειάδες, τὰ ὅπλα των, ἐφαίνοντο ἀλλόκοτα καὶ ἐξαίσια. Αἱ παμμεγέθεις μηχαναὶ, μὲ τὰς ὁποίας εἶχαν διαπεράσειν τὸν ὠκεανὸν, αἵτινες ἐφαίνοντο μὲ πτέρυγας κινούμεναι ἐπὶ τῶν ὑδάτων, αἵτινες ἐπρόφεραν ἦχον τρομερὸν, βροντῆς ὅμοιον, μὲ ἀστραπὴν καὶ καπνὸν συνωδευμένης, τόσον κατέπληξαν αὐτοὺς, καὶ τοσαύτην φρίκην τοὺς ἐπροξένησαν, ὥστε ἤρχισαν νὰ σεβάζωνται τοὺς νεοφερμένους ὡς ἀνωτέρας τάξεως ὄντα, καὶ τέλος ἐσυμπέραναν ὅτι ἦσαν τέκνα τοῦ ἡλίου, καταβάντα πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς γῆς.

Τοὺς δ' Εὐρωπαίους μόλις ἐξέπληττεν ὀλιγώτερον ἡ προκειμένη θέα. Πᾶσα βοτάνη, καὶ θάμνος, καὶ δένδρον, ἦτο διάφορον ἀπὸ τὰ εἰς τὴν Εὐρώπην ἀκμάζοντα. Ἡ γῆ ἐφαίνετο μὲν καρποφόρος, ἀλλ' ὀλίγον καλλιεργημένη. Τὸ κλίμα ἦτο θερμὸν, πλὴν τερπνότατον. Οἱ κάτοικοι ἦσαν ὁλόγυμνοι· αἱ μαῦραι τρίχες των, μακραὶ καὶ εὐθεῖαι, ἢ ἐκυμαίνοντο εἰς τοὺς ὤμους, ἢ ἦσαν πλεγμέναι καὶ δεμέναι περὶ τὰς κεφαλάς των· γενειάδα ἐστεροῦντο· χρῶμα εἶχαν βαθὺ χαλκοειδές· οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου ἦσαν παράξενοι μᾶλλον παρὰ δυσάρεστοι· ἡ πρόσοψίς των πραεῖα καὶ δειλή. Ὑψηλοὶ μὲν δὲν ἦσαν, πλὴν εὔμορφοι καὶ δραστήριοι. Τὰ πρόσωπα καὶ ἄλλα μέρη τοῦ σώματος ἦσαν φανταστικῶς βαμμένα μὲ χρώματα ἐπιδεικτικά. Κατὰ πρῶτον, ἐφοβοῦντο νὰ δείξωσι θάῤῥος εἰς τοὺς Ἱσπανοὺς, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον οἰκειώθησαν, καὶ μὲ χαρὰν ὑπερβολικὴν ἔλαβαν παρ' αὐτῶν κωδώνια, ὑάλινα σφαίρια, καὶ ἄλλα πράγματα ἐξίσου ποταπὰ, ἀντὶ τῶν ὁποίων ἔδωκαν ζωοτροφίας, καὶ ὀλίγον νῆμα, τὸ μόνον ὁπωσοῦν ἀξιότιμον τῆς νήσου προϊόν.

Πρὸς τὸ ἑσπέρας ὁ Κολόμβος ὑπέστρεψεν εἰς τὰ πλοῖά του, συνωδευμένος μὲ πολλοὺς τῶν νησιωτῶν ἐντὸς εἰς τὰ ἴδιά των μονόξυλα, τὰ ὁποῖα, ἂν καὶ ἀτέχνως ἐσχηματισμένα ἀπὸ τὸν κορμὸν ἑνὸς μόνου δένδρου, τὰ ἐκωπηλάτουν μὲ θαυμαστὴν ἐπιδεξιότητα.

Οὕτω, τὴν πρώτην φορὰν, ὅτε συνανεστράφησαν οἱ κάτοικοι τοῦ Παλαιοῦ μὲ τοὺς κατοίκους τοῦ Νέου Κόσμου, τὰ πάντα ἔγιναν εἰρηνικῶς, καὶ μ' εὐχαρίστησιν ἀμοιβαίαν. Οἱ πρῶτοι, πεφωτισμένοι καὶ φιλόδοξοι, ἐνόησαν ἤδη πόσον μεγάλας ὠφελείας ἠδύναντο νὰ λάβωσιν ἀπὸ τὰς νέας ἐκείνας χώρας. Οἱ δεύτεροι, ἁπλοῖ καὶ ἄκακοι, δὲν ἐπρόβλεψαν τὰς συμφορὰς καὶ τὸν ὄλεθρον, ὅσα τώρα προσήγγιζαν εἰς τὴν πατρίδα των.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΙΓΡΙΔΟΣ.

Εἰς τὰ προειρημένα περὶ τῆς τίγριδος (ἴδε σελ. 49) προσθέτομεν τὰ ἑξῆς.

Ἐνῷ συντροφία τις ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν διεσκέδαζεν ὑπὸ τὴν σκιὰν δένδρου, ἐπὶ τῶν ὀχθῶν ποταμοῦ τῆς Ἰνδίας, ἴδαν ἔξαφνα τίγριν ἕτοιμον νὰ πηδήσῃ κατεπάνω των. Ὅλοι φυσικὰ ἔμειναν ἔντρομοι καὶ καταπεπληγμένοι ἀπὸ φρίκην· ἀλλὰ τὴν στιγμὴν, ὅτε τὸ θηριῶδες κτῆνος ἔμελλε νὰ κάμῃ τὸ θανατηφόρον πήδημα, μία τῶν Ἀγγλίδων μὲ θαυμαστὴν ἀταραξίαν πνεύματος ἥρπασε σκιάδιον, (ὀμπρέλλαν), καὶ ἥπλωσεν αὐτὸ κατὰ πρόσωπον τοῦ ζώου. Ἡ πρᾶξις αὕτη ἔσωσε τουλάχιστον ἕνα ἀπὸ φρικώδη θάνατον· καθότι ἡ τίγρις, τρομάξασα ἀπὸ τὴν αἰφνίδιον καὶ ἀπροσδόκητον τοῦ σκιαδίου παρουσίασιν, ἐστράφη καὶ ἀνεχώρησε.

Τέσσαρες Ἄγγλοι ἐξῆλθαν τοῦ πλοίου των, διὰ νὰ κυνηγήσωσι ζορκάδια, εἰς παράλιον τῆς Ἰνδίας. Ὀλίγον προχωρήσαντες, ἴδαν ἴχνη τίγρεων· ἀλλὰ στοχαζόμενοι ὅτι οὐδόλως ἐκινδύνευαν, ἐνῷ εἶχαν εἰς τὰς χεῖρας γεμισμένα τὰ πυροβόλα των, ἐξηκολούθουν κυνηγοῦντες ἕως τὰς τρεῖς μετὰ τὸ μεσημέριον. Ἀποσταμένοι τέλος, καὶ θέλοντες ν' ἀναπαυθῶσι, πρῶτον μὲν ἐπυροβόλησαν, ἔπειτα δὲ ἄναψαν μεγάλην πυρκαϊὰν, διὰ νὰ ἐκφοβίσωσι τὰς τίγρεις, ἐάν τινες παρευρίσκοντο. Ἐκάθισαν ἑπομένως νὰ γευματίσωσιν· ἀλλὰ μόλις ἤρχισαν, καὶ εἷς τῶν δούλων ἦλθε νὰ τοὺς εἴπῃ, ὅτι ὡραία τις δορκὰς εὑρίσκετο πλησιέστατα. Ἀμέσως ἔλαβαν τὰ πυροβόλα, διὰ νὰ τουφεκίσωσι τὴν δορκάδα· πλὴν τὴν στιγμὴν ἐκείνην μουγγρισμὸς φρικώδης ἠκούσθη σιμώτατα, καὶ, πρὶν ἴδωσι πόθεν ἤρχετο, ἐπήδησε τρομερὰ τίγρις, καὶ, ἁρπάσασα ἕνα τῶν τεσσάρων, ἔφυγε μετ' αὐτοῦ εἰς τὰ δάση. Τοῦτο ἔγινε τόσον ταχέως, ὥστε δὲν ἔλαβαν καιρὸν νὰ σύρωσι κατ' αὐτῆς, πλὴν ἀφοῦ ἔδραμεν ὀλίγον διάστημα μετὰ τοῦ Ἄγγλου εἰς τὸ στόμα. Καὶ ἀφοῦ ὅμως ἐπυροβόλησαν, ἐξηκολούθει ἀκόμη νὰ τρέχῃ τὸ θηρίον μὲ τὸ λάφυρον αὐτοῦ, ὥστε πλέον ἐνόμιζαν τὸν φίλον κατεσπαραγμένον καὶ φονευμένον. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐχαροποίησε τὴν συντροφίαν ἐπιστρέψας ζωντανὸς, μολονότι καταιματωμένος καὶ φοβερώτατα ἐσχισμένος. Τὰ βόλια, ὅσα εἶχαν ῥίψειν, ἐπλήγωσαν τὴν τίγριν· ἐπειδὴ δὲ ἡ αἱμόῤῥοια φυσικὰ ἠδυνάτισεν αὐτὴν, καταβαλὼν ἐκεῖνος πᾶσαν δύναμιν, ἐξέφυγε τέλος, πλὴν τόσον καταπληγωμένος περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν τράχηλον, ὥστε ἀπέθανεν εἰς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας. Ἡ τίγρις αὕτη ἦτο δύο πήχεις ὑψηλὴ, τέσσαρας δὲ μακρὰ, καὶ τὸ βρύχημά της, ὅτε ὥρμησε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, ἦτον ἀπεριγράπτως φρικῶδες.

Τὸ 1790, μετεκομίσθη ἀπὸ τὴν Κίναν εἰς τὴν Ἀγγλίαν νέα τίγρις ὡραιοτάτη. Τόσον εὐμενὴς καὶ ἡμερος ἦτον ἡ τίγρις αὕτη, ὥστε δὲν ἔβλαπτε ποσῶς, καὶ μάλιστα ἔπαιζεν ὡς κατάκιον. Πολλάκις συνεχορμᾶτο μὲ τοὺς ναύτας· ἐνῷ δ' ἐκοίτετο τὴν ἡμέραν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, θερμαινομένη εἰς τὸν ἥλιον, ἄφινε δύο ἢ τρεῖς νὰ πλαγιάζωσιν ἐπὶ τῶν νώτων αὐτῆς, ὡς ἐπὶ προσκεφαλαίου. Πολλάκις ὅμως ἔκλεπτε τὰς ζωοτροφίας τῶν ναυτῶν, καὶ κρυπτομένη ἔτρωγεν αὐτὰς μὲ τὴν ἡσυχίαν της. Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἐπίασέ τις αὐτὴν κλέπτουσαν τὸ κρέας του· μολονότι δὲ, οὐχὶ μόνον τῆς τὸ ἐπῆρεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔδειρεν αὐστηρὰ, ἐκείνη ὅμως διόλου δὲν παρωξύνθη. Συχνὰ ἀνέβαινεν εἰς τὰ κατάρτια, ἡ ἐπήδα ἀπὸ σχοινίου εἰς σχοινίον, μ' ἐξαίσιον εὐκινησίαν. Συνέπαιζε δὲ καὶ μὲ σκύλον, ὅστις ἦτον ἐπὶ τοῦ πλοίου, εἰς τρόπον τόσον διασκεδαστικὸν, ὥστε ὑπερευχαρίστει τοὺς ναύτας. Ὅτε πρῶτον ἐπάρθη εἰς τὸ πλοῖον, ἦτον ἑνὸς περίπου μηνός. Ὅτε δ' ἔγινεν ἑνὸς χρόνου, ἐστάλθη δῶρον εἰς τὸν βασιλέα τῆς Ἀγγλίας, καὶ περιωρίσθη εἰς ἓν ἀπὸ τὰ θηριοτροφεῖα τοῦ Λονδίνου. Ἐνταῦθα ἐξηκολούθει τόσον ευδιάθετος, ὥστε μὲ τὸν καιρὸν ὁ φύλαξ ἐτόλμησε νὰ βάλη σκυλίον εἰς τὸ σπήλαιον αὐτῆς· τοῦτο οὐχὶ μόνον ποσῶς δὲν τὸ ἔβλαψεν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον καὶ ἠγάπησεν αὐτὸ, καὶ μάλιστα ἀνησύχει, ὅτε ὁ φύλαξ ἔπαιρνεν αὐτὸ διὰ νὰ τὸ ταγίσῃ. Μίαν ἢ δύο φορὰς, ἀφεθεὶς ὁ σκύλος κατὰ λάθος εἰς τὸ σπήλαιον, ἐνῷ ἔτρωγεν ἡ τίγρις, ἀπετόλμησε νὰ φάγῃ καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν ἰδικῶν της· ἐκείνη δυσηρεστήθη μὲν, ὄχι ὅμως ὥστε καὶ νὰ βλάψῃ τὸν σύντροφον. Συνήθως ἄφινε τὸ σκυλίον νὰ παίζῃ μαζῆ της, χωρὶς νὰ δείχνῃ σημεῖόν τι θυμοῦ. Ἐνίοτε ἐγαύγιζε πρὸς αὐτὴν, καὶ ἐδάγκανε τὸ στόμα ἢ τὸν πόδα της. Ἐκείνη ὅμως, πάντη ἀδιάφορος, μόνον ἐσήκονεν ὑψηλὰ τὸν πόδα της, ὥστε νὰ μὴ φθάνῃ αὐτὸν τὸ μικρὸν ζῶον.

Μετὰ δύο χρόνους ἀφοῦ ἡ τίγρις αὕτη ἐμβῆκεν εἰς τὸ θηριοτροφεῖον, ὑπῆγε νὰ τὴν ἴδῃ ὁ ναύτης, ὁ δείρας αὐτὴν διὰ τὴν κλοπὴν τοῦ κρέατος. Ἐκείνη ἐγνώρισεν αὐτὸν ἀμέσως, καὶ, τριβομένη ἐπὶ τοῦ κλωβίου, ἐφαίνετο ὑπερευχαριστημένη διὰ τὴν θεωρίαν τοῦ παλαιοῦ της φίλου. Ὁ ναύτης ἐζήτησε καὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ κλωβίον της· μολονότι δὲ ὁ φύλαξ ἐδυσκολεύθη καταρχὰς νὰ τὸν ἀφήσῃ ἐκ φόβου μὴ κατασπαραχθῇ, ἔστερξεν ὅμως τέλος πάντων. Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἔδειξε τὸ θηρίον πᾶν σημεῖον χαρᾶς· ἐτρίβετο ἐπάνω του, ὡς γάτα, ἔγλειφε τὰς χεῖράς του, καὶ τὸν ἐχαΐδευε μὲ τὸν πλέον ἠγαπημένον τρόπον. Ὁ ἄνθρωπος ἔμεινε μετ' αὐτοῦ δύο ἢ τρεῖς ὥρας· τόσην δ' ἀγάπην ἐδείκνυεν ἡ τίγρις, ὥστε ὁ ἄνθρωπος ἤρχισε νὰ φοβῆται μὴ κρατήσῃ αὐτὸν ἐκεῖ παρὰ γνώμην του· ὅθεν ἐπενόησεν ὁ φύλαξ τρόπον τοῦ νὰ μεταβῇ εἰς ἄλλο κλωβίον ἡ τίγρις, καὶ οὕτω ἐξέφυγεν ὁ ναύτης.

Προσέταξε ποτὲ ὁ βασιλεὺς τῆς Σιάμης νὰ γένῃ πάλη μεταξὺ μιᾶς τίγριδος τοῦ μεγαλητέρου εἴδους, καὶ τριῶν ἐλεφάντων. Πρὸς τοῦτο περιέκλεισε μὲ ὑψηλὸν φραγμὸν ἔκτασιν ἱκανὴν, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ τεθῶσι τὰ ζῶα, καὶ ἔξω τῆς ὁποίας στεκόμενον τὸ πλῆθος νὰ βλέπῃ τὴν μάχην ἀκινδύνως. Ἐφέρθησαν δὲ εἰς τὸ περίφραγμα, πρῶτον οἱ ἐλέφαντες, οἵτινες καὶ ἀφέθησαν λυτοὶ, ἔπειτα δὲ ἡ τίγρις· πλὴν αὐτὴ ἠδικήθη, καθότι ἐκρατεῖτο δεμένη, ἑωσοῦ εἷς τῶν ἐλεφάντων τὴν ἔδωκε τρεῖς ἢ τέσσαρας κτύπους μὲ τὴν προβοσκίδα του τόσον δυνατοὺς, ὥστε καταπεσοῦσα ἐκοίτετο μερικὴν ὥραν ὡς νεκρά. Ἡ σκληρὰ ὅμως αὕτη καὶ ἄδικος μεταχείρισις δὲν ἠφάνισε τὴν γενναιότητα τῆς τίγριδος· διότι μόλις ἀφέθη λυτὴ, καὶ ὥρμησε μὲ τρανὸν βρύχημα καὶ μὲ τὴν ἐσχάτην λύσσαν κατὰ τοῦ ἐλέφαντος, ὁ ὁποῖος εἶχε κτυπήσειν αὐτήν. Ἐζήτησε δὲ νὰ πιάσῃ τὴν προβοσκίδα του, ἀλλ' ὁ πανοῦργος οὗτος ἔσυρεν αὐτὴν ὀπίσω, ὥστε νὰ κτυπήσῃ ἐπὶ τοὺς χαυλιόδοντας αὐτοῦ ἡ τίγρις, τὴν ὁποίαν καὶ εἰς μίαν στιγμὴν ἀνέρριψεν εἰς τὸν ἀέρα. Τοῦτο ἐπλήγωσεν αὐτὴν, ὥστε ἠλαττώθη ἡ τόλμη της, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν φραγμὸν ζητοῦσα νὰ πιάσῃ τοὺς ἔξωθεν ἱσταμένους. Ἐστάλθησαν τότε συγχρόνως κατὰ τῆς δυστυχοῦς καὶ οἱ τρεῖς ἐλέφαντες, οἵτινες ταχέως ἤθελαν θανατώσειν αὐτὴν, ἂν ὁ βασιλεὺς δὲν διώριζε νὰ ἐπαρθῶσι.

ΜΕΓΙΣΤΑ καλὰ γεννᾷ ἡ ἐλευθεροτυπία. Καὶ αὐτὸς ὁ ἀκόλαστος τύπος εἶναι δεινὸν πολὺ μικρότερον τύπου δεδουλωμένου· ἐπειδὴ κατ' ἐκεῖνον καὶ τὰ δύο μέρη ἐμποροῦν ν' ἀκουσθῶσιν, ἀλλὰ κατὰ τοῦτον, ὄχι. Τύπος ἀκόλαστος ἐνδέχεται νὰ βλάψῃ, ἀλλὰ τύπος δεδουλωμένος βλάπτει ἐξάπαντος· ὁ δεδουλωμένος τύπος ἐμπορεῖ νὰ κάμῃ τὴν πλάνην εὐϋποληπτοτέραν τῆς ἀληθείας, καὶ τὸ ἄδικον πολὺ δυνατώτερον τοῦ δικαίου· τύπος ὅμως ἀκόλαστος δὲν δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο· διότι, ἂν δώσῃ τὸ φάρμακον, δίδει ὅμως καὶ τὸ ἀντιφάρμακον. Τύπος δεδουλωμένος εἶναι κατὰ δύο τρόπους ὀλέθριος· ὄχι μόνον ἀφαιρεῖ τὸ ἀληθινὸν φῶς, ἀλλὰ καὶ στήνει φῶς ψευδὲς, τὸ ὁποῖον μᾶς ἀποπλανᾷ καὶ μᾶς ἀφανίζει.

ΛΥΚΟΥ ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΙΑ.—Κυρία τις εἶχεν ἥμερον λύκον, ὅστις ἔτρεφε πρὸς αὐτὴν θερμὴν ἀγάπην. Μίαν φορὰν ἔτυχε νὰ λείψῃ ὀλίγας ἑβδομάδας ἡ γυνὴ ἀπὸ τὸν οἶκον· καθ' ὅλον δὲ τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας της ὁ λύκος ἐφαίνετο εἰς τὸ ἄκρον περίλυπος, καὶ καταρχὰς δὲν ἤθελεν οὔτε νὰ φάγῃ. Τέλος, ὑπέστρεψεν ἡ δέσποινα· ὁ λύκος ἀκούει τὰ πατήματά της· ὁρμᾷ εἰς τὸν θάλαμον μ' ἔκστασιν χαρᾶς· πηδᾷ ἐπάνω της, θέτει τοὺς πόδας ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῆς, ἔπειτα, πίπτει ὀπίσω, καὶ παραυτα ἐκπνέει!

ΠΛΕΙΟΤΕΡΟΥΣ ἠφάνισεν ἡ φιλαργυρία παρ' ἡ ἀσωτία· ἡ τυφλοτέρα εἰς τὸ δαπανᾷν ἀπερισκεψία δὲν ἔφθειρε τόσας καταστάσεις, ὅσας ἡ ἄπληστος τοῦ ἐπισωρεύειν ὄρεξις.

ΟΙ ΙΣΛΑΝΔΟΙ.

Συνέχεια καὶ τέλος ἀπὸ Σελ. 84.

Η ΙΣΛΑΝΔΙΑ ὁλόκληρος εἶναι ἡφαιστίων σειρὰ, ἄλλων μὲν ἐσβεσμένων, ἄλλων δ' ἐνεργούντων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον· τὸ χῶμά της, σχεδὸν παντοῦ, ἐσχηματίσθη ἀπὸ τὴν φθορὰν τεφρῶν, μύδρων, καὶ σκωριῶν. Θερμαὶ πηγαὶ πολυάριθμοι ἀναπέμπουσιν ὑψηλὰ εἰς τὸν ἀέρα παχείας στήλας βραστοῦ ὕδατος, συνωδευμένου μὲ πέτρας εὐμεγέθεις, ὡς αἱ ἀπὸ τὸν κρατῆρα ἡφαιστίου ἐξερευγόμεναι φλόγες. Τινὰ τῶν πολλῶν ὀρέων, τῶν κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν διαπερνώντων τὴν νῆσον, εἶναι πάντοτε μὲ χιόνα καὶ μὲ πάγον ἐσκεπασμένα· αἱ δὲ μεταξὺ τῶν βουνῶν τούτων κοιλάδες εἶναι ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἐστρωμέναι ἀπὸ σκληρὰς, μαύρας, γυμνὰς ἡφαι-

στείους ὕλας. Πολλάκις κατακρημνίζονται σωροὶ πάγου καὶ χιόνος, κάποτε δὲ καὶ τῶν ὀρέων αὐτῶν ἀποσπάσματα κατακυλίονται εἰς τὴν πεδιάδα, χώνοντα τὰς ὑποκάτω καλύβας ἢ ἀγρούς. Οἱ σεισμοὶ, πρὸς τούτοις, εἶναι πάγκοινοι, καὶ κατὰ καιροὺς, (ὡς ἔτυχε τὸ 1755), τόσον σφοδροὶ, ὥστε ἀνατρέπονται οἰκίαι ὁλοκλήρου περιοχῆς, καὶ λόφοι διαρρηγνύονται. Τυφῶνες τρομεροὶ, ὄντες ἔτι πλέον συχνοὶ, ἐπιφέρουν ὄχι μικρότερον ἀπὸ τοὺς σεισμοὺς ὄλεθρον.

Εἴς τινα μέρη γίνονται μικραί τινες σημύδαι, ἄρκευθοι, καὶ ἄλλοι θάμνοι, ἀλλὰ καθ' ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῆς νήσου δὲν ὑπάρχουν ἄξια λόγου δένδρα. Ὅπου δὲ λείπη ἀρκετὰ ἡ ἡφαιστειος ὕλη, ἢ ἐπεκαλύφθη μὲ φυτικὴν γῆν, τόσον ἐπὶ τῶν πεδιάδων ὅσον καὶ ἐπὶ τῶν ὀρέων, χρησιμεύει πρὸς κτηνοτροφίαν καὶ οὕτω διατηροῦνται μεγάλα ποίμνια προβάτων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὡς καὶ ἀπὸ τὴν αλιείαν, πορίζεται κυρίως, ἢ δύναται τις νὰ εἴπη καὶ ὁλοτελῶς, ἡ ὕπαρξις τῶν κατοίκων. Ἄγρια ζῶα κατ' εὐτυχίαν δὲν ὑπάρχουν ἐπὶ τῆς νήσου, ἐκτὸς μυῶν καὶ ἀλωπέκων· ἀλλ' ὑπόκεινται εἰς τὰς ἐπισκέψεις μεγάλων πολικῶν ἄρκτων, αἵτινες φέρονται εἰς τοὺς αἰγιαλούς των ἐπάνω εἰς ἀπεσπασμένα κομμάτια πάγου. Ἐὰν τὰ ζῶα ταῦτα κατορθώσωσιν ἀπόβασιν, προξενοῦν γενικῶς μέγαν ὄλεθρον εἰς τὰ πρόβατα. Πρὸς ἐμποδισμὸν τούτου εἶναι ἀγρυπνότατοι οἱ Ἰσλανδοί. Ὁπόταν ἦναι ὀλιγοστὰ τὰ πυροβόλα, ἐξέρχονται εἰς τὸ πέλαγος μὲ τὰ μικρά των αλιευτικὰ πλοιάρια, καὶ κτυποῦν τὰ ἐπερχόμενα θηρία μὲ λόγχας καὶ μαχαίρια. Ἐὰν δὲ φονευθῶσι καὶ πιασθῶσιν, αἱ ἄρκτοι αὗται δὲν εἶναι ὀλίγου ἄξιαι, διότι ταριχεύουν καὶ τρώγουν τὸ κρέας των, καὶ κάμνουν σκεπάσματα ἐξαίρετα ἐκ τοῦ δέρματος αὐτῶν. Τὰ κύματα τοῦ ὠκεανοῦ, ῥίπτοντα εἰς τὸ παράλιον αὐτῶν ποσότητας ξύλων ἐξ Ἀμερικῆς καὶ ἀλλαχόθεν, ἐπαυξάνουν τοὺς πόρους τῶν πενήτων Ἰσλανδῶν. Τὰ μεταχειρίζονται διὰ καύσιμον, καὶ πολλάκις αἱ μικραὶ κατοικίαι των οἰκοδομοῦνται ἀπὸ τὰ πλωτὰ ξύλα ταῦτα. Γενικῶς ὅμως κτίζουν τοὺς οἴκους των ἀπὸ μεγάλα κομμάτια λάβας τὰ μεταξὺ τῶν ὁποίων διαστήματα γεμίζουν ἐπιμελῶς ἀπὸ βρύον, διὰ νὰ μὴν εἰσέρχεται τὸ ψῦχος. Αἱ στέγαι των εἶναι ἀπὸ εἶδός τι βώλων, τὰ δὲ παράθυρα, εἰς τόπον ὑαλίου, ἔχουν τὰς λεπτὰς μεμβράνας προβάτων ἢ ἀρνίων. Εἰς μικροὺς περιφραγμένους τόπους πλησίον τῶν ἀρχαίων τούτων κατοικιῶν καλλιεργοῦν λάχανα, πετροσέλινον, σπανάκια, γογγύλια, μέ τινας ἄλλας ῥίζας καὶ φυτὰ, καὶ κάμνουν λινὸν καὶ κάνναβιν πρὸς ἐνδυμασίαν. Δένδρον ὀπωροφόρον δὲν γνωρίζεται κἀνέν.

Ἐντὸς, εἶναι ἱλαρωτέρα ἡ σκηνή· διότι ἐνῷ ἡ μικρὰ καλύβη εὑρίσκεται σχεδὸν χωμένη εἰς τὴν χιόνα τοῦ χειμῶνος, καὶ σκότος καὶ ἐρήμωσις καλύπτουν τὴν γῆν, τὸ φῶς ἑνὸς λύχνου ἀκτινοβολεῖ ἐπὶ τὴν σελίδα, ἐκ τῆς ὁποίας ἀναγινώσκει ὁ πατὴρ εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ μαθήματα γνώσεως, θρησκείας, καὶ ἀρετῆς. Εἰς τὰς ἑσπερινὰς ταύτας τακτικὰς ἀναγνώσεις ὁ οἰκοδεσπότης ἀρχίζει πάντοτε, ἕκαστος δὲ τῶν λοιπῶν ἀκολουθεῖ κατὰ σειράν. Ἀκόμη καὶ εἰς τὸ διάστημα τοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας ἡμεροκαμάτου, ἐνῷ τινὲς καταγίνονται εἰς τὸ νὰ κάμνωσι σχοινία ἀπὸ μαλλίον ἢ ἱππείους τρίχας, ἄλλοι εἰς τὸ νὰ κατασκευάζωσι προβιὰς δι' ἐνδύματα, ἢ εἰς τὸ κλώθειν, πλέκειν, ἢ ὑφαίνειν, εἷς ἐξ αὐτῶν γενικῶς ἀναγινώσκει δυνατὰ πρὸς διασκέδασιν καὶ διδασκαλίαν ὅλων. Αἱ πλειότεραι ἀγροτικαὶ κατοικίαι ἔχουν μικράν τινα βιβλιοθήκην, συναλλάττουσι δὲ μεταξύ των τὰ βιβλία. Ἐπειδὴ δὲ τὰ οἰκήματα ταῦτα εἶναι διεσκορπισμένα ἐπὶ ἐρήμου τόπου, καὶ μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων, δὲν εὐκολύνονται νὰ κάμνωσι τὰς ἀλλαγὰς ταύτας, ἐκτὸς ὅταν συνέρχωνται εἰς τὴν ἐκκλησίαν· εἰς δὲ τὴν ἐκκλησίαν παρευρίσκονται πάντοτε τινὲς, ὅσον καὶ ἂν ἦναι δύσκρατος ὁ καιρός. Εἰς πολλὰς ἐνορίας ὑπάρχει μικρά τις συνάθροισις βιβλίων, κτῆμα τῆς ἐκκλησίας. Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ἐπιστατεῖται ὑπὸ τοῦ ἐφημερίου, ὅστις δανείζει τὰ βιβλία εἰς ὁποιανδήποτε τῆς περιοχῆς οἰκογένειαν, ἥτις ἐπιθυμεῖ

ν' αὐξήσῃ τὰ πρὸς διδασκαλίαν καὶ διασκέδασιν μέσα της. Ὁ ἐφημέριος, συνεργῶν κάποτε μὲ τοὺς γονεῖς, εἶναι καὶ ὁ διδάσκαλος τῆς ἐνορίας, καὶ κρατεῖ κατάλογον τῆς νοητικῆς καὶ ἠθικῆς βελτιώσεως τῆς νεολαίας τοῦ ποιμνίου του. Αὐτὸς ὁ ἴδιος υπόκειται εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ ἐπίπονα των ἀνασχολήματα, δὲν απολαμβάνει εἰμὴ ὀλίγα περιπλέον προνόμια ἢ ἀναπαύσεις, καὶ βαστάζει τὴν θέσιν αὐτοῦ εἰς κοινωνίαν, ὅπου ὅλοι προσπαθοῦν νὰ διδαχθῶσι, μόνον διὰ τῆς υπεροχῆς τῶν νοερῶν αὐτοῦ ἀποκτημάτων. Εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν αὐτῶν κώδηκα υπάρχει νόμος τις, παράξενος μέν, ἄριστον ὅμως ἔχων σκοπόν, κατὰ τὸν ὁποῖον ἔχει ὁ κλῆρος τὸ δικαίωμα νὰ ἐμποδίζῃ ὁποιονδήποτε γάμον, ὅταν ἡ μελλόνυμφος δὲν δύναται νὰ ἀναγινώσκῃ· οὕτω δὲ μὲ τὴν διδασκαλίαν τῆς μητρός, ἀπὸ τὴν ὁποίαν κρέμεται τόσον πολύ, προβλέπει ὁ νόμος οὗτος διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων της. Παρετήρησαν δύο Ἄγγλοι περιηγηταί, ὅτι, ἐκτὸς εἰς τὰ μεγάλα αλιευτικὰ καταστήματα, ἦτο σπανιώτατον νὰ εὕρῃ τις Ἰσλανδὸν ὁποιονδήποτε, ὅστις δὲν ἠδύνατο καὶ νὰ ἀναγινώσκῃ καὶ νὰ γράφῃ. Ἀλλ' ἡ μάθησις αὐτῶν δὲν περιορίζεται εἰς τοῦτο. Τὰ Λατινικὰ συγκροτοῦν μέρος τῶν μαθημάτων τοῦ λαοῦ, ὡς καὶ τοῦ κλήρου—οἱ Ἰσλανδοὶ ἔτι γράφουν αὐτὰ καὶ ποιητικὰ καὶ πεζικά· συμβαίνει δὲ πολλάκις, ἐνῷ διέρχεται τὴν χώραν αὐτῶν ὁ ξένος, ν' ἀκούσῃ τὸν χωρικὸν ὁδηγόν του ὁμιλοῦντα πρὸς αὐτὸν Λατινιστί, καὶ τὸν ξενοδόχον του τὸ ἑσπέρας, ἐπιστρέψαντα ἴσως ἀπὸ τὸ ταπεινὸν ἡμερομίσθιον τοῦ σιδηρουργείου, νὰ συνδιαλέγεται μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ Βιργιλίου καὶ Κικέρωνος, μὲ ὁμοφότητα καὶ εὔροιαν. Ὄχι ὀλίγοι τῶν πτωχῶν τούτων νησιωτῶν γνωρίζουν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν. Ἀπὸ τὰς νεωτέρας διαλέκτους ἐκαλλιέργησαν τὴν Δανικήν, τὴν Γερμανικήν, καὶ τὴν Ἀγγλικήν. Τὸ 1810 εἶχαν μεταφράσεις ἀπὸ τινας τῶν ἀρίστων Ἄγγλων συγγραφέων.

Αἱ μεταξὺ τοῦ λαοῦ τούτου διαδεδομέναι γνώσεις εἶναι τόσον μᾶλλον ἐκπληκτικαί, καθόσον, διὰ τὴν ἐκ τόπου εἰς τόπον ἀπόστασιν, διὰ τὰς προερχομένας ἀπὸ τὴν χιόνα καὶ τὴν δυσκρασίαν τοῦ καιροῦ συχνὰς διακοπὰς τῆς συγκοινωνίας, διὰ τὴν ἀνάγκην εἰς τὴν ὁποίαν ὅλοι εὑρίσκονται νὰ ἐργάζωνται σχεδὸν ἀδιακόπως πρὸς διατήρησιν ἑαυτῶν, καὶ δι' ἄλλας περιστάσεις, οἱ Ἰσλανδοὶ δὲν δύνανται ν' ἀποκαταστήσωσιν ἐκτεταμένον τι σύστημα δημοσίου ἐκπαιδεύσεως, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπόκτησιν καὶ διάδοσιν τῶν γνώσεων ἐξαρτῶνται ὅλως διόλου ἀπὸ τοὺς ἰδιωτικούς αὐτῶν πόρους καὶ οἰκιακὰς ἕξεις. Τὸ 1810 υπῆρχε μία μόνον δημόσιος σχολὴ καθ' ὅλην τὴν νῆσον.

Αἱ ὡραῖαι τέχναι δὲν ἐκαλλιεργήθησαν εἰς τὴν Ἰσλανδίαν μὲ τὴν αὐτὴν ἔκβασιν ὡς ἡ φιλολογία. Μολονότι ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους νόμους τοῦ τόπου ἡ μουσική, ὡς καὶ ἡ ποίησις, ἔμενε κλάδος τῆς κοινῆς ἐκπαιδεύσεως, ἡ μουσικὴ των ὅμως διέμεινε στάσιμος καὶ ἀπλουστάτη, ἢ μᾶλλον βάρβαρος. Καὶ ἡ ζωγραφικὴ δὲ καὶ ἡ γλυπτικὴ δὲν ἔκαμαν περισσοτέρας προόδους. Πλὴν δίκαιον εἶναι νὰ σημειωθῇ ἐνταῦθα, ὅτι ὁ περιβόητος νεώτερος ἀγαλματοποιός, Thorvaldson, ὅστις διέτριψε τόσον πολὺν χρόνον εἰς τὴν Ῥώμην, ὅπου ἦτο μόνον τοῦ μεγάλου Κανόβα δεύτερος, ἐγεννήθη ἀπὸ Ἰσλανδόν.

Ἐκθέσαντες τὴν φιλαναγνωσίαν, περιεγράψαμεν ἤδη τὴν κυριωτέραν διασκέδασιν τῶν ἀνθρώπων τούτων. Ἄλλην διατριβὴν ἔχουν, συνερχόμενοι ὁπόταν εὐκαιρῶσι, νὰ διηγῶνται πρὸς ἀλλήλους τὴν ἱστορίαν τῶν παρεληλυθότων, ὥστε, μέχρι τῆς σήμερον, δὲν εὑρίσκεις Ἰσλανδόν, ὅστις δὲν γνωρίζει καλὰ τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος του. Ἀπαγγέλλουν δὲ καὶ στίχους εἰς τὰς πανηγύρεις των, ὅπου γενικῶς δὲν πίνουν εἰμὴ σκεύασμά τι ἀπὸ ὕδωρ καὶ γάλα. Γνωρίζουν μὲν διάφορα εὐφυῆ χαρτοπαίγνια, ἀλλὰ ποτὲ δὲν παίζουν δι' ἀργύριον.

Ἡ κοινὴ τροφὴ τῶν πολιτισμένων τούτων χωρικῶν εἶναι ἀθλιεστάτη. Ἄρτον πολλάκις δὲν ἀπογεύονται διὰ μῆνας, καὶ ὁ τὸν ὁποῖον δὲ τρώγουν συνίσταται ἀπὸ ὄξυνα παξιμάδια, καὶ ἀπὸ σκληρὸν βρίζινον ψωμίον, ἐκ τῆς Κοπενάγης εἰσαγόμενα. Ἰχθύες εἶναι τὸ κυριώτερον τῶν ἀπ' αὐτοὺς ἀναλισκομένων εἰδῶν, τρώγουν δὲ καὶ τὸ κρέας θαλασσίων λύκων καὶ φαλαινῶν. Εἰς μεγάλους κινδύνους υπόκεινται, ἐνῷ ἁλιεύουν εἰς τὰ θορυβώδη πελάγη των· μολονότι δὲ ἀπαντοῦν αὐτοὺς μὲ γενναιότητα, δὲν τοὺς λανθάνει ὅμως πάσῃς ἡ ὕπαρξίς των. Ὁπόταν σηκόνωνται ἀπὸ τὸν αἰγιαλόν, ἐκβάλλουν εὐλαβῶς τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς των, ψάλλουν ἐκ συμφώνου ὕμνον τινα σύντομον, καὶ μὲ προσευχὴν παραδίδουν ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἐλεήμονα τοῦ Παντοκράτορος υπεράσπισιν.

Προσωπικῶς, οἱ Ἰσλανδοὶ δὲν εἶναι οὔτε δυνατοὶ οὔτε ὡραῖοι· κατὰ τὴν διάθεσιν αὐτῶν λέγονται πρᾶοι, σκεπτικοί, καὶ σοβαροί· δὲν ἔχουν εὐθυμίαν θορυβώδη, ἀλλὰ σώφρονα, μετριασμένην ἱλαρότητα, ἥτις εἶναι καλητέρα, καὶ διαρκεῖ πολὺ μᾶλλον. Ἡ φιλοξενία, καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς δυνάμεως αὐτῶν, εἶναι μία ἀπὸ τὰς πολλὰς ἀρετάς των. Δὲν υπάρχει λαὸς εἰς τὸν κόσμον περισσότερον προσκολλημένος εἰς τὴν πατρίδα του, τὴν ὁποίαν, ψυχράν, θυελλώδη, καὶ ἔρημον, τὴν προτιμοῦν πάσης ἄλλης χώρας. Τῆς Ἰσλανδίας ὁ σημερινὸς πληθυσμὸς λογαριάζεται ὡς πεντήκοντα χιλιάδες.

Τῶν ἄνω εἰρημένων θερμῶν πηγῶν τῆς Ἰσλανδίας ἐμπορεῖ νὰ ἴδῃ ὁ ἀναγνώστης λεπτομερῆ περιγραφὴν εἰς Σελ. 135 τοῦ πρώτου Τόμου τῆς Ἀποθήκης.

ΟΣΤΙΣ, ὀλίγα ἔχων, χρειάζεται ἀκόμη ὀλιγώτερα, εἶναι πλουσιώτερος τοῦ πολλὰ μὲν ἔχοντος, ἔτι δὲ πλειότερα χρειαζομένου. Κρέμεται ἡ ἀληθινὴ εὐχαρίστησις ὄχι ἀφ' ὅσα ἔχομεν, ἀλλ' ἀφ' ὅσα ἐπιθυμοῦμεν· ἀρκετὰ εὐρύχωρος ἦτον ὁ πίθος διὰ τὸν Διογένην, ἀλλ' ὁ κόσμος δὲν ἐχώρει τὸν Ἀλέξανδρον.

Ο ΑΔΙΑΦΘΟΡΟΣ ΓΕΩΡΓΟΣ.

ΚΑΤΑ τὸ διάστημα τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πολέμου, εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν, γεωργός τις, ὀνομαζόμενος Στέδμαν, ἐκατοίκει πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς ἐπαρχίας Μασσαλουσέττης. Ἦτον ἄνθρωπος ευκατάστατος, καταγόμενος ἀπὸ χρησιμωτάτην Ἀγγλικὴν οἰκογένειαν, καλῶς ἀνατεθραμμένος, σταθερωτάτου ἐν γένει χαρακτῆρος, καὶ τῆς πλέον ἀκάμπτου ἀδιαφθορίας, καὶ ἀκλινοῦς εἰς τὸν βασιλέα του ὑπακοῆς. Τοσαύτην ὑπόληψιν ἔχαιρεν, ὥστε καὶ ὁπότε ἡ πλέον σφοδρὰ κατὰ τοῦ βασιλέως ἀντιπάθεια ἐκυρίευε τὸ δημόσιον, ἀκόμη καὶ τότε ὡμολογεῖτο παρὰ πάντων, ὅτι ὁ γεωργὸς Στέδμαν, μολονότι βασιλικὸς, ἦτον ὅμως εἰλικρινὴς ὡς πρὸς τὰς δοξασίας του, διόλου πεπεισμένος ὅτι ἦσαν ὀρθαί.

Ὁ Ἀγγλικὸς στρατὸς ἤρχισε, τέλος, νὰ καταβαίνη ἀπὸ τὸν βοῤῥᾶν. Καὶ οἱ φίλοι καὶ οἱ ἐχθροὶ τῆς ἐπαναστάσεως ευρίσκοντο εἰς ἀνησυχίαν ὑπερβολικὴν, καὶ καθεὶς ἐπροσπάθει τὰ μέγιστα ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς ἰδίας του φατρίας, οἱ μὲν εἰς τὰς δημοκρατικὰς σημαίας, οἱ δὲ εἰς τὰς τῆς Μεγάλης Βρετανίας σπεύδοντες. Μεταξὺ τῶν δευτέρων ἦτο καὶ ὁ Στέδμαν. Μόλις ἀπεφάσισεν ὅτι χρεωστεῖ νὰ πολεμήση, καὶ ἀπεχαιρέτησεν ευμενῶς τὴν ὡραιοτάτην αὐτοῦ σύζυγον, ἐνηγκαλίσθη τρυφερῶς τὰ δίδυμα τέκνα του, υἱὸν καὶ θυγατέρα, καὶ, ἀναβὰς εἰς τὸν ἵππον, ἀνεχώρησε. Συνώδευσε δὲ τὴν δυστυχῆ ἐκστρατείαν τοῦ Βώμου, καὶ ἠχμαλωτίσθη μετὰ πολλῶν ἄλλων, ὑπὸ τοῦ νικηφόρου Στάρκ. Ποσῶς δὲν ἐζήτησε νὰ κρύψη τὸ ὄνομα ἢ τὸν χαρακτῆρά του· ἀμφότερα ταχέως ἐγνωρίσθησαν, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐφυλακώθη ὡς προδότης. Ἡ φυλακὴ ὅμως ἦτο σχεδὸν χαλασμένη, καὶ μίαν νύκτα ἐξύπνισαν αὐτὸν τινὲς τῶν συναιχμαλώτων, λέγοντες, 'Σῆκω, ἐλευθερώσου· χαλάστραν ἐκάμαμεν, διὰ τῆς ὁποίας ἐμπορεῖς καὶ σὺ νὰ ἐκφύγης.' Ἀλλὰ πόσον ἐξεπλάγησαν, ὅτε, ἀντὶ νὰ τοὺς ευχαριστήση, τοὺς εἶπεν ὅτι δὲν στέργει ποσῶς νὰ ἐξέλθη τῆς φυλακῆς! Εἰς μάτην ἐπροσπάθουν νὰ τὸν καταπείσωσιν· εἰς μάτην παρίσταναν εἰς αὐτὸν ὅτι ἡ ζωή του κινδυνεύει. Μόνην ἀπόκρισιν τοὺς ἔδιδεν ὅτι ἦτον ἄνθρωπος ἀληθινὸς, καὶ ὑπήκοος τοῦ βασιλέως Γεωργίου· καὶ ὅτι ἐπροτίμα νὰ κρεμασθῇ παρὰ νὰ συρθῇ ἔξω ἀπὸ μίαν τρύπαν διὰ νυκτὸς, καὶ νὰ θραπευτεύση ἀπὸ τοὺς ἀντάρτας. Ἰδόντες, ἐπὶ τέλους, τὸ ἀμετάθετον τῆς γνώμης του, ἀφῆκαν αὐτὸν, μὲ πολλὴν ἀπορίαν καὶ τινὰ μάλιστα δυσαρέσκειαν.

Ἔφθασε, τέλος, ὁ καιρὸς νὰ δικασθῇ ὁ αἰχμάλωτος. Ἡ πόλις, ὅπου τὸ κριτήριον ἐσυνεδρίαζεν, ἀπεῖχε περὶ τὰ ἑξήκοντα μίλια. Εἶπε δὲ ὁ Στέδμαν εἰς τὸν ἀπάλληλον, ὅστις ἦλθε νὰ τὸν συνοδεύση, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι καὶ οἰκονομικώτερον καὶ ευκολώτερον νὰ τὸν ἀφήση νὰ ὑπάγη μόνος, καὶ πεζός. 'Ἀλλὰ, κύριε,' εἶπεν ὁ ὑπάλληλος, 'ἂν προκρίνης τὴν ἀσφάλειαν ἀπὸ τὴν τιμήν σου, καὶ μὲ ἀφήσης νὰ σὲ ζητῶ εἰς τὸ Βρετανικὸν στρατόπεδον;' 'Ἐνόμιζα,' ἀπεκρίθη ὁ γεωργὸς ἐρυθριῶν ἀπὸ ἀγανάκτησιν, 'ὅτι ὁμιλοῦν πρὸς ἄνθρωπον, ὅστις μ' ἐγνώριζε!' 'Τῷ ὄντι σὲ γνωρίζω,' εἶπε τότε ὁ ὑπάλληλος· 'ἀστεϊζόμενος ἐλάλησα· κάμε ὡς ἀγαπᾷς. Ὕπαγε, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας θέλω σὲ περιμένειν εἰς τὴν πόλιν Σ——.' Ὁ γεωργὸς ἀνεχώρησε, καὶ τὸν διωρισμένον καιρὸν παρεδόθη εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ὑπαλλήλου.

Ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ὁ ἀγαθὸς Στέδμαν ἐπέμενεν εἰς τὸ νὰ διηγηθῇ κατὰ πλάτος καὶ ἀπαρακαλύπτως τὴν ὑπόθεσιν· ὅτε δὲ ὁ συνήγορος αὐτοῦ ἠθέλησε νὰ ὠφεληθῇ ἀπό τινας τεχνικοὺς ὅρους, τὸν ἐπέπληξεν ἀποτόμως, λέγων ὅτι εἶχε μισθώσειν αὐτὸν ὄχι διὰ νὰ ψευσθῇ, ἀλλὰ διὰ νὰ τὸν βοηθήση ὥστε νὰ εἴπη ὅλην τὴν ἀλήθειαν. 'Ποτὲ,' λέγει ὁ συνήγορος, 'δὲν εἶχα ἰδεῖν τοιαύτην ἁπλουστάτην ἀδιαφθορίαν. Ἡ φιλαλήθεια ἐβασίλευεν εἰς τὴν ψυχήν του ὡς αἴσθημα ἀνώτερον καὶ αὐτῆς τῆς φιλοζωΐας. Εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν δικαστῶν εἶδα πολλάκις νὰ ἀναβρύσωσι δάκρυα. Ποτὲ οὐδ' ἀρχήτερα, οὐδ' ἔκτοτε, δὲν ἔλαβα τόσην προσπάθειαν εἰς πελάτην. Συνηγόρευσα ὑπὲρ αὐτοῦ ὡς ἤθελα συνηγορεύσειν ὑπὲρ τῆς ἰδίας μου ζωῆς. Ἐκίνησα μὲν εἰς δάκρυα, ἀλλὰ δὲν ἴσχυσα νὰ μετατρέψω τὴν κρίσιν ἀνδρῶν, οἵτινες ὡδηγοῦντο μᾶλλον ἀπὸ τὸ αἴσθημα τοῦ καθήκοντος, παρ' ἀπὸ τῆς φιλανθρωπίας τὰς συμπαθητικὰς ὁρμάς. Ὁ Στέδμαν κατεδικάσθη. Τὸν εἶπα ὅτι, ἂν ἐζητοῦσε συγχώρησιν, ἦτον ἐνδεχόμενον νὰ τὴν λάβη. Ἔγραψα μάλιστα μίαν ἱκετήριον ἀναφορὰν, καὶ τὸν παρεκίνησα νὰ τὴν ὑπογράψη· ἀλλὰ δὲν ἤθελε. "Δὲν ἔκαμα τίποτε ἄλλο," εἶπε, "παρ' ὅ,τι ἔκρινα χρέος μου. Ἐμπορῶ νὰ ζητήσω συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Θεόν μου καὶ ἀπὸ τὸν βασιλέα μου· ἀλλ' ἤθελεν εἶσθαι ὑποκρισία νὰ ζητήσω συγχώρησιν ἀπὸ τούτους τοὺς ἀνθρώπους διὰ πρᾶξιν, τὴν ὁποίαν ἤθελα ἐξαναχάμειν, ἂν ευρισκόμην πάλιν εἰς ὁμοίας περιστάσεις. Ὄχι, ὄχι! μή με λέγης νὰ ὑπογράψω τὴν ἱκετηρίαν αὐτήν. Ἐὰν ὁ κατὰ σὲ ἀγὼν τῆς Ἀμερικανικῆς ἐλευθερίας ἀπαιτῇ τὸ αἷμα τιμίου ἀνδρὸς, διότι ευσυνειδήτως ἐξεπλήρωσε τὸ νομιζόμενον χρέος του, ἂς ἀποθάνω,—ἂς γένω θῦμα τοῦ ἀγῶνός σας. Ὕπαγε εἰς τοὺς κριτάς μου, καὶ εἰπέ τους ὅτι οὔτε αὐτοὺς φοβοῦμαι, οὔτε εἰς αὐτοὺς ἐλπίζω.' Εἰς μάτην τὸν παρεβίαζα· καὶ τέλος ἀνεχώρησα ἀπηλπισμένος.

'Ἐπιστρέφων εἰς τὸν οἶκόν μου, ἐπεσκέφθην κατὰ τύχην νέον ευφυέστατον εἰς τὴν ζωγραφικὴν, ὅστις πολλάκις περιώδευε, διὰ νὰ σχεδιάζη ἀντικείμενα καὶ θέας ἀξιολόγους. Ἀπὸ μίαν τῶν περιηγήσεων ταύτων ἐπιστρέψας τότε, ἐκάθητο ζωγραφίαν τινὰ ἀπεξεργαζόμενος. Μὲ ἠρώτησε περὶ αὐτῆς. "Ὡραία εἶναι," τὸν ἀπεκρίθην· "αὐτὰ τὰ τρία πρόσωπα εἶναι τάχα ἐκ φαντασίας, ἢ ἀληθινά;" "Ἀληθινὰ," εἶπε, "καὶ παρεκτὸς ἴσως ὀλίγου καλλωπίσματος, μὲ φαίνονται εἰκόνες ζωηρόταται τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων τοῦ δυστυχοῦς πελάτου σου Στέδμαν." Εἰς τὸ διάστημα

τῆς περιηγήσεώς μου, ἔτυχα νὰ ὑπάγω εἰς τὸν οἶκόν του. Ποτὲ δὲν ἴδα ὡραιοτέραν οἰκογένειαν. Ὡσὰν τὴν μητέρα δὲν εὑρίσκεις μίαν εἰς τὰς χιλίας· τὰ δὲ τέκνα εἶναι ζεῦγος χερουβίμ." "Εἰπέ με," ἐφώναξα, βάλλων ἐπὶ τῆς ζωγραφίας τὰς χεῖράς μου, "εἰπέ με, εἶναι τάχα ἀληθιναὶ καὶ πισταὶ εἰκόνες τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων τοῦ Στέδμαν;" Ἡ πολλή μου προθυμία ἔκαμε τὸν φίλον μου νὰ χάσκῃ. Μ' ἐβεβαίωσε δὲ, ὅτι, καθόσον ἐσυγχωρεῖτο νὰ κρίνῃ περὶ τῶν ἰδίων του ἔργων, ἦσαν παραστάσεις ὀρθόταται. Ἄλλας ἐρωτήσεις δὲν ἐπρόβαλα· ἥρπασα τὴν ζωγραφίαν, καὶ μετ' αὐτῆς ἐτάχυνα εἰς τὴν φυλακὴν, ὅπου ὁ πελάτης μου ἦτο περιωρισμένος. Τὸν ηὗρα καθήμενον, μὲ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ προσώπου, καὶ δεινῶς ἐκ λύπης πάσχοντα. Ἔβαλα τὴν ζωγραφίαν εἰς τοιαύτην θέσιν, ὥστε δὲν ἠμπόρει νὰ μὴ τὴν ἴδῃ. Ἀφῆκα τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ τῆς ἔμπροσθεν ἄκρας τοῦ τραπέζης, καὶ ἐξῆλθα.

'Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ὑπέστρεψα. Ὁ γεωργὸς ἔσφιγξε τὴν χεῖρά μου, ἐνῷ τὰ δάκρυα κατεκύλιαν εἰς τὰς παρειάς του· ἔρριψε δ' ἐν βλέμμα εἰς τὴν ζωγραφίαν, καὶ ἄλλο εἰς τὴν ἀναφοράν. Λόγον δὲν ἐπρόφερεν, ἀλλὰ μ' ἐνεχείρισε ταύτην. Λαβὼν αὐτὴν, ἐξέβηκα· εἶχεν ὑπογράψει τὄνομά του. Μὲ ἔγινεν ἡ ζητουμένη χάρις, καὶ ὁ Στέδμαν ἀπελύθη.'

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΛΗΣΤΑΙ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ.

ΤΩΝ ἀδυνάτων ἤθελεν εἶσθαι νὰ ὑπάρξῃ πολὺν χρόνον κοινωνία, συνισταμένη ὅλως διόλου ἀπὸ κακούς· τοιαύτη κοινωνία περιέχει ἐντὸς ἑαυτῆς τὰ σπέρματα τοῦ ἰδίου της ὀλέθρου, καὶ, χωρὶς κατακλυσμὸν ὑδάτων, ἤθελεν ἐξαλειφθῆν ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς διὰ τῆς πλημμύρας τῶν ἰδίων της ἀνομιῶν. Πάσης κοινωνίας ἠθικὴ κόλλα, τρόπον τινὰ, εἶναι ἡ ἀρετή· αὐτὴ ἑνόνει καὶ συντηρεῖ, ἐνῷ ἡ κακία διαχωρίζει καὶ καταστρέφει. Δικαίως οἱ ἀγαθοὶ ἐμποροῦν νὰ ὀνομασθῶσι τὸ ἅλας τῆς γῆς. Διότι, ὅπου δὲν ὑπάρχει ἀδιαφθορία, ἐκεῖ τῶν ἀδυνάτων νὰ ὑπάρχῃ ἐμπιστοσύνη· καὶ ὅπου δὲν ὑπάρχει ἐμπιστοσύνη, ἐκεῖ λείπει ὁμόνοια. Ἐδῶ ἁρμόζει τὸ ἱστορούμενον περὶ τῶν τριῶν ληστῶν τῆς Γερμανίας. Ἀποκτήσαντες διὰ παντοίων κακουργημάτων ἱκανὰ λάφυρα, ἀπεφάσισαν νὰ μοιρασθῶσιν αὐτὰ, καὶ νὰ παραιτήσωσι τὴν τόσον ἐπικίνδυνον τέχνην. Ὅτε ἦλθεν ἡ ἐπιτούτῳ προσδιορισθεῖσα ἡμέρα, ἀπεστάλθη εἷς ἐκ τῶν τριῶν εἰς γειτονικὴν πόλιν ν' ἀγοράσῃ ζωοτροφίας διὰ τὸ τελευταῖον συμπόσιον. Οἱ ἄλλοι δύο συμφώνησαν μυστικῶς, νὰ θανατώσωσιν αὐτὸν εἰς τὴν ἐπιστροφήν του, ὥστε νὰ τοὺς πέσῃ τὸ ἥμισυ τῶν λαφύρων, ἀντὶ τοῦ τρίτου· καὶ τωόντι ἔπραξαν οὕτω. Ἀλλ' ὁ φονευθεὶς ἦτον ἀκόμη καὶ τῶν δολοφόνων του πανουργότερος, διότι εἶχε προφαρμακεύσειν μέρος ἀπὸ τὰς ζωοτροφίας, ὥστε νὰ οἰκειοποιηθῇ αὐτὸς ὅλα τὰ λάφυρα. Ἡ ἀξιόλογος λοιπὸν αὕτη τριανδρία εὑρέθη νεκρὰ συνάμα, — παράδειγμα ἐπίσημον, ὅτι οὐδὲν εἶναι τόσον τυφλὸν καὶ ὀλέθριον εἰς ἑαυτὸ, ὅσον ἡ περιπλεκτικὰ τῆς κακίας.

Ο ΛΕΥΚΟΣ ΑΦΡΙΚΑΝΟΣ ΜΥΡΜΗΞ.

ΕΙΣ τὴν Ἀφρικὴν ὑπάρχει λευκός τις μύρμηξ, τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα τόσον ὑπερβαίνουν τὰ τῶν κοινῶν μυρμήκων, τῶν μελισσῶν, σφηκῶν, καὶ καστόρων, ὅσον αἱ οἰκοδομαὶ τῶν Εὐρωπαίων ὑπερέχουν τὰς τῶν Ἀφρικανῶν καὶ ἄλλων ἐθνῶν ἀπολιτίστων.

Τὰ κτίρια τοῦ λευκοῦ μύρμηκος ἔχουν τεσσάρων ἢ πέντε πηχῶν ὕψος· διαιροῦνται δὲ εἰς κατατομὰς, ἐκ τῶν ὁποίων σημαντικώτεραι εἶναι οἱ βασιλικοὶ θάλαμοι, τὰ τροφεῖα, αἱ ἀποθῆκαι, αἱ καμάραι καὶ στοαὶ, αἱ πολυάριθμοι ὁδοὶ καὶ εἴσοδοι, αἱ γυρταὶ κλίμακες, καί τινες γέφυραι, κατεσκευασμέναι ὥστε νὰ συντέμνωσι τὴν μεταξὺ τῶν διαφόρων οἰκημάτων ἀπόστασιν. Εἴς τινα μέρη τῆς Σενεγαλίας ὁ ἀριθμὸς, τὸ μέγεθος, καὶ ἡ πυκνότης τῶν οἰκοδομῶν τούτων κάμνουν αὐτὰς νὰ φαίνωνται μακρόθεν ὡς χωρία τῶν ἐντοπίων· καὶ μ' ὅλον τοῦτο, οἱ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην ἐνασχολούμενοι ἐργάται δὲν εἶναι ὑπὲρ τὸ ἓν τέταρτον τοῦ δακτύλου κατὰ τὸ μῆκος.

Ὑπάρχουν δὲ μεταξύ των τρεῖς διάφοροι βαθμοὶ, ἢ τάξεις, ὡς ἀκολούθως· πρῶτον, οἱ ἐργάται· δεύτερον, οἱ στρατιῶται, οἵτινες δὲν πράττουν τίποτε οἱ ἴδιοι, ἀλλὰ μόνον ἔχουν τὴν ἐπιστασίαν τῶν ἐργατῶν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους καὶ εἶναι μεγαλήτεροι, ἐξισούμενοι κατὰ τὸν ὄγκον μὲ πεντήκοντα περίπου ἐξ αὐτῶν· καὶ τελευταῖον, οἱ πτερωτοὶ, τοὺς ὁποίους δύναταί τις νὰ ὀνομάσῃ τοὺς εὐγενεῖς τῆς ἐπικρατείας, καθότι οὔτε μάχονται, οὔτε ἐπιστατοῦν, οὔτε ἐργάζονται, ἀνίκανοι ὄντες νὰ ὑπερασπισθῶσιν ἑαυτούς. Εἶναι, μ' ὅλον τοῦτο, ἱκανοὶ νὰ ἐκλέγωνται βασιλεῖς καὶ βασίλισσαι· καὶ ἡ φύσις διέταξεν οὕτω, ὥστε ἀποδημοῦν μετ' ὀλίγον ἀφοῦ προβιβασθῶσιν εἰς τὴν θέσιν ταύτην, καὶ ἢ θεμελιόνουν νέα βασίλεια, ἢ χάνονται εἰς διάστημα ὀλίγων ἡμερῶν, θηρευόμενοι ὑπ' ἀναριθμήτων πτηνῶν, ἰχθύων, καὶ ἑρπετῶν. Τὸ πρῶτον τάγμα, ἤτοι οἱ ἐργάται, εἶναι τῶν λοιπῶν ὅλων πολυαριθμότεροι, τὸν αὐτὸν λόγον ἔχοντες πρὸς τοὺς στρατιώτας ὁποῖον ἑκατὸν πρὸς ἕν.

Εὐθὺς ἀφοῦ οἱ ἐργάται ἐκλέξωσι βασιλέα καὶ βασίλισσαν, ὑπερασπίζουν αὐτοὺς ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς των, περικλείοντες ἀμφοτέρους εἰς πήλινον δωμάτιον, ὅπου ἡ βασίλισσα ἀρχίζει μετ' ὀλίγον νὰ ὠοτοκῇ, καὶ κάποτε μὲ τοσαύτην πολυπλήθειαν, ὥστε εἰς διάστημα ἑνὸς ἡμερονυκτίου ὁ ἀριθμὸς τῶν ὠῶν ἀναβαίνει εἰς ὀγδοήκοντα χιλιάδας. Τὰ ὠὰ ταῦτα, ἀμέσως λαμβανόμενα ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν της, ἐκ τῶν ὁποίων ἱκανοὶ πάντοτε παρευρίσκονται εἰς τὸν βασιλικὸν θάλαμον καὶ εἰς τὰς παρακειμένας στοὰς, μεταφέρονται εἰς τὰ τροφεῖα, ἀπέχοντα ἐνίοτε ὑπὲρ τοὺς δύο πήχεις. Ἐδῶ, ἅμα ἐκκολαφθῶσι, θεραπεύονται μὲ τὴν μεγίστην ἐπιμέλειαν τὰ νεογνὰ ἔντομα, καὶ προβλέπονται ἀφ' ὅλα τὰ χρειώδη.

ἐκεῖσε συναναθῶσιν ὥστε νὰ φροντίζωσι δι' ἑαυτὰ, καὶ νὰ συμμετέχωσι τῶν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος ἀγώνων.

Πολλὰ περίεργα καὶ θαυμαστὰ διηγοῦνται οἱ φυσικοϊστορικοὶ περὶ τῆς ἀπὸ τὰ ἔντομα ταῦτα προερχομένης ἐρημώσεως· εἰς τοὺς γεωργοὺς προξενοῦν μεγίστην ζημίαν διὰ τῶν ὁποίων κατασκευάζουν σκεπαστῶν ὁδῶν, κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν ἐκτεινομένων ἀπὸ τὴν φωλεὰν εἰς πᾶν αρπαγῆς ἀντικείμενον. Πλὴν, τόσον ἀξιόλογα οἰκονομεῖ τὰ πράγματα ἡ φύσις, ὥστε ἱκανῶς ἀντισταθμίζει τὴν βλάβην ἡ ἐξ αὐτῶν ὠφέλεια. Πόσα δὲν ὑπάρχουν, τὰ ὁποῖα κατὰ μὲν πρώτην προσβολὴν φαίνονται ὡς μεγάλα δεινὰ ἢ ὡς πάντη ἄχρηστα, μετὰ δὲ σκέψιν ὡριμωτέραν, εὑρίσκονται διόλου σύμφωνα μὲ τὴν σοφίαν καὶ ἀγαθότητα τοῦ ἐλεήμονος Ὄντος, τὸ ὁποῖον ἐσχεδίασε τὴν ὡραίαν ταύτην οἰκουμένην.

Τῷόντι, οἱ μύρμηκες οὗτοι πολλάκις εἶναι εἰς τὸν ἄνθρωπον ὀλεθριώτατοι· ἀλλ' εἶναι καὶ χρησιμώτατοι μάλιστα δὲ καὶ ἀναγκαῖοι, ἀφανίζοντες δένδρα ξηρὰ καὶ ὕλας ἐφθαρμένας, αἵτινες, ἂν ἀφίνοντο ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς γῆς, εἰς τὰ θερμὰ ἐκεῖνα κλίματα, ἤθελαν εἰς ὀλίγον καιροῦ διάστημα μολύνειν τὸν ἀέρα. Τόσον δὲ προθυμοῦνται εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, ὥστε εἰς ὀλίγας ἑβδομάδας ἀφανίζουν καὶ μεταφέρουν τοὺς κορμοὺς μεγάλων δένδρων, μόριον μὴ ἀφίνοντες κατόπιν· καὶ οὕτω καθαρίζεται ὁ τόπος δι' ὠφέλιμον βλάστησιν, ἥτις ταχέως γεμίζει πᾶν κενόν. Ἀκόμη καὶ εἰς μέρη, ὅπου πρὸ δύο ἢ τριῶν ἐτῶν ἤκμαζε πόλις εὐδαίμων καὶ πολυάνθρωπος, (ἐὰν οἱ κάτοικοι παρήτησαν αὐτὴν διὰ κάμμίαν αἰτίαν, ὡς πολλάκις συμβαίνει), ἐκφύει πυκνὸν δάσος, καὶ πᾶν ἴχνος κατοικίας ἐξαλείφεται· καθότι ὁ λευκὸς μύρμηξ δὲν ἀφίνει κομμάτιον πασσάλου ἢ δοκοῦ, νὰ βαρύνη τῆς γῆς τὴν ἐπιφάνειαν.

Τοσαύτην δύναμιν ἔχουν αἱ οἰκοδομαὶ, τὰς ὁποίας ἀνεγείρουν τὰ μικρὰ ταῦτα ἔντομα, ὥστε, ἀφοῦ σηκωθῶσιν ὀλίγον ὑπὲρ τὸ ἥμισυ τοῦ ὕψους των, συνειθίζουν οἱ ἀγριόταυροι νὰ στέκωσιν ἐπ' αὐτῶν ὡς φύλακες, ἐνῶ ὑποκάτω βόσκει τῆς ἀγέλης τὸ ἐπίλοιπον. Ὅταν δὲ λάβωσι τὸ πλῆρες αὐτῶν ὕψος, τέσσαρας δηλαδὴ ἢ πέντε πήχεις ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, χρησιμεύουν εἰς τοὺς ἐντοπίους, ἀκόμη δὲ καὶ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους, ὡς σκοπιαὶ, διὰ νὰ θεωρῶσιν ὑπὲρ τὰς κορυφὰς τοῦ μακροῦ χόρτου, τὸ ὁποῖον ἐδῶ ἀναβλαστάνει ἀπὸ πέντε ἕως ἓξ πήχεις, ὥστε καὶ νὰ ἐμποδίζῃ τὴν θέαν μακρυνῶν ἀντικειμένων.

Τῶν ζωϋφίων τούτων ἡ διαγωγὴ, ὅταν ἐνοχλήσῃ τις τὰς οἰκοδομάς των, εἶναι πολὺ ἀξιοπαρατήρητος. Μόλις δίδεται ὁ πρῶτος κτύπος μὲ λισγάριον ἢ ἀξίνην, καὶ ἰδοὺ ἐκβαίνει στρατιώτης, ὅστις περιπατεῖ κύκλω τῆς χαλάστρας, καταλεπτῶς ἐξετάζων τὸ μέρος, ὅθεν ἔγινεν ἡ προσβολή· Μετ' ὀλίγον ἀκολουθοῦν αὐτὸν δύο ἢ τρεῖς ἄλλοι, προσεκτικῶς τὴν θραῦσιν ἐξετάζοντες· μὲ τούτους δὲν ἀργοῦν νὰ συνενωθῶσιν ἔτι περισσότεροι· τέλος δὲ, ἐξορμοῦν ἅπαντες ὅσον ταχέως ἡ χαλάστρα τοὺς συγχωρεῖ, πληθυνόμενοι ἐνόσῳ ἐξακολουθεῖ τις νὰ τοὺς προσβάλῃ. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο ἐπικρατεῖ βιαιότατος θόρυβος καὶ ταραχή· τινὲς μάλιστα καταγίνονται εἰς τὸ νὰ κτυπῶσι τὸ κτίριον μὲ τὴν λαβίδα των, κάμνοντες κρότον, ὑπὲρ τὸν ἕνα πῆχυν μακρὰν ἀκουόμενον.

Ἀφοῦ πλέον ἀφεθῶσιν ἀνενόχλητοι, οἱ μὲν στρατιῶται ἀπομακρύνονται, διαδέχονται δ' αὐτοὺς οἱ ἐργάται, οἵτινες σπεύδουν πανταχόθεν πρὸς τὴν χαλάστραν, ἕκαστος φέρων εἰς τὸ στόμα του φορτίον ἐκ λάσπης ἁρμοδίως συγκερασμένης. Μολονότι δὲ συμποσοῦνται εἰς μυριάδας μυριάδων, τόσον καλῶς ὅμως εἶναι διατεταγμένοι, ὥστε ποτὲ δὲν ἐμπεριδένονται συναλλήλως εἰς τὰ ἔργα των, καὶ μετ' ὀλίγον, ἀνυψοῦται τεῖχος διὰ τῆς ἐπιμελείας τῶν θαυμασίων τούτων ἐντόμων, ἐντελῶς πληροῦν τὸ γενόμενον χάσμα.

Πᾶς στρατιώτης συνοδεύει ἑξακοσίους ἢ χιλίους ἐργάτας, διευθύνων καὶ ἐπιστατῶν αὐτοὺς, ἀλλ' οὐδέποτε ἐγγίζων ὁ ἴδιος τὴν λάσπην. Ἀπέναντι μάλιστα τοῦ διορθονομένου τείχους λαμβάνει θέσιν ἕνας στρατιώτης, καὶ πολλάκις κάμνει τὸν προειρημένον θόρυβον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνταποκρίνονται μὲ τραχὺ σύριγμα οἱ ἐργάται διπλασιάζοντες συγχρόνως τοὺς ἀγῶνάς των. Εἶναι δ' ἀξιοπαρατήρητον ὅτι μὲ τόσον ἀκριβεῖς νόμους διοικοῦνται τὰ ζωΰφια ταῦτα, ὥστε οὐδεμία ἀνάγκη, ὅσον καὶ ἂν ἤθελεν εἶσθαι κατεπείγουσα, δὲν παρακινεῖ ποτὲ τοὺς μαχίμους, ἢ τοὺς στρατιώτας, νὰ ἐργασθῶσιν, ἢ τοὺς ἐργάτας νὰ γίνωσιν ὑπερασπισταὶ ἢ ἐπιστάται. Τόσον μέγα εἶναι τὸ πεῖσμα τῶν στρατιωτῶν, ὥστε μάχονται μέχρι ἐσχάτης πνοῆς, δι' ἕκαστον γῆς δάκτυλον φιλονεικοῦντες, καὶ πολλάκις ἀποδιώκοντες μὲν τοὺς ἐξυπολύτους Αἰθίοπας, καταματοκόνοντες δὲ τῶν Εὐρωπαίων τοὺς κεκαλυμμένους πόδας.—Ταῦτα μᾶς ἐξιστόρησαν εὐφυεῖς περιηγηταὶ καὶ φυσικοὶ περὶ τῶν ἕξεων καὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ Αφρικανοῦ Λευκοῦ Μύρμηκος.

Ο ΔΕΡΒΙΣΗΣ ΚΑΙ Η ΚΑΜΗΛΟΣ.

ΔΕΡΒΙΣΗΣ τις, μόνος ὁδεύων εἰς τὴν ἔρημον, ἀπήντησεν ἔξαφνα δύο ἐμπόρους· ‘Κάμηλον ἐχάσετε;’ εἶπε πρὸς αὐτούς· ‘Μάλιστα,’ ἀπεκρίθησαν ἐκεῖνοι.—‘Δὲν εἶχε τυφλὸν τὸ δεξιὸν ὄμμα, καὶ χωλὸν τὸν ἀριστερὸν πόδα;’ εἶπεν ὁ Δερβίσης· ‘Ναὶ,’ ἀπεκρίθησαν οἱ ἔμποροι.—‘Δὲν τῆς ἔλειπε τὸ ἓν ἀπὸ τὰ ἔμπροσθεν της ὀδόντια;’ ‘Τῷόντι,’ ἀπεκρίθησαν.—‘Δὲν ἦτο φορτωμένη σῖτον ἐξ ἑνὸς μέρους, μέλι δ' ἐκ τοῦ ἄλλου;’ ‘Βεβαιότατα’ ἀπεκρίθησαν οἱ ἔμποροι· ‘λοιπὸν σὲ παρακαλοῦμεν, ἐπειδὴ πρὸ ὀλίγου τὴν εἶδες καὶ τὴν παρετήρησες τόσον ἀκριβῶς, νὰ μᾶς ὁδηγήσῃς πρὸς αὐτήν.’ ‘Φίλοι μου,’ εἶπεν ὁ Δερβίσης, ‘ποτὲ δὲν εἶδα τὴν κάμηλόν σας, οὔτε ποτὲ ἤκουσα περὶ αὐτῆς, πλὴν ἀπὸ λόγου σας.’ ‘Μὴ παραμύθια,’ ἐφώναξαν οἱ ἔμποροι· ‘ἔκλεψες τοὺς πολυτίμους λίθους, οἵτινες ἐσύγκροτουν μέρος τοῦ φορτίου της.’ ‘Οὔτε τὴν κάμηλόν σας εἶδα, οὔτε

τοὺς πολυτίμους λίθους σας,' ἐπανέλαβεν ὁ Δερβίσης. Τότε, πιάσαντες αὐτὸν, βιαίως τὸν ἔφεραν ἔμπροσθεν τοῦ Καδῆ, ὅπου, μετὰ τὴν ἀκριβεστάτην ἔρευναν, δὲν εὑρέθη ἐπάνω του τίποτε, οὔτε ἠμπόρει ν' ἀποδειχθῇ ὁπωσδήποτε εἴτε ψεύδους, εἴτε κλοπῆς ἔνοχος. Ἔμελλαν λοιπὸν νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτὸν ὡς μάγον· ἀλλ' ὁ Δερβίσης μὲ ἀταραξίαν εἶπεν εἰς τοὺς κριτάς· 'Ἡ ἀπορία σας μὲ κάμνει νὰ γελῶ, πλὴν ἔχει καί τινα βάσιν· ἀρκετὸν χρόνον, κύριοι, ἔζησα μόνος εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἔμαθα νὰ παρατηρῶ μετὰ προσοχῆς ἀκόμη καὶ εἰς τὴν ἔρημον. Ἐγνώρισα ὅτι ἐπέρνων ἀπὸ τὰ ἴχνη καμήλου, ἀποπλανηθείσης ἐκ τοῦ κυρίου της, διότι δὲν εἶδα κἀνὲν σημεῖον ἀνθρωπίνου ποδὸς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ δρόμου· ἐγνώρισα ὅτι τὸ ζῶον ἦτο μονόφθαλμον, ἐπειδὴ εἶχε δαγκάσειν τὰ χόρτα μόνον ἐξ ἑνὸς μέρους τῆς ὁδοῦ· καὶ κατέλαβα ὅτι ἐχώλαινε τὸν ἕνα πόδα, ἀπὸ τὴν ἀμυδρὰν ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν ὁ ποῦς ἐκεῖνος εἶχε κάμειν ἐπὶ τῆς ἄμμου· ἐσυμπέρανα ὅτι ἔλειπε τῆς καμήλου τὸ ἓν ὀδόντιον, ἐπειδὴ, ὅπου καὶ ἂν εἶχε βοσκήσειν, μικρόν τι μέρος τοῦ χόρτου εἶχε μείνειν ἀβλαβὲς, εἰς τὸ κέντρον τοῦ δαγκάματος. Ὡς δὲ πρὸς τὸ φορτίον τοῦ κτήνους, οἱ ἐπιμελεῖς μύρμηκες μὲ εἰδοποίησαν ὅτι ἀπὸ τὸ ἓν μέρος ἦτο σῖτος, τὰ δὲ κοπάδια τῶν μυιῶν ὅτι ἀπὸ τἄλλο ἦτο μέλι.'

ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΕΙΝ.

ΟΣΟΝ ἡ ὀρθὴ χρῆσις τῶν βιβλίων συμβάλλει εἰς τὸ νὰ φωτίζῃ τὸ πνεῦμα, εἰς τὸ νὰ ὀξύνῃ τὴν κρίσιν αὐτοῦ, καὶ νὰ τὸ πλουτίζῃ μὲ καθαρὰς ἀληθείας, τόσον ἐξ ἐναντίας ἡ ἄτακτος καὶ ἐπιτροχάδην γινομένη ἀνάγνωσις φθείρει τὴν κρίσιν, καὶ παρεκτρέπει αὐτὸ εἰς τὴν ἀπάτην. Ὅθεν, διὰ νὰ ὠφελώμεθα ἐκ τῆς ἀναγνώσεως, πρῶτον πρέπει νὰ ἐκλέγωμεν εἰς ὁποιανδήποτε ὑπόθεσιν τοὺς καλητέρους συγγραφεῖς. Δεύτερον, νὰ ἀναγινώσκωμεν αὐτοὺς μὲ ἀκρίβειαν. Τρίτον, πᾶν τὸ εὑρισκόμενον εἰς αὐτοὺς ὠφέλιμον καὶ ὀρθὸν, νὰ ἐναποταμιεύωμεν αὐτὸ εἰς τὴν μνήμην.

Α΄. Ὅσον περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν βιβλίων, δὲν πρέπει νὰ ἀναγινώσκωμεν ὅ,τι ἤθελε πέσειν εἰς τὰς χεῖράς μας. Τοιαύτη ἄτακτος σπουδὴ δὲν γεννᾷ παρὰ σύγχυσιν καὶ ἀβεβαιότητα εἰς τὰς ἰδέας. Διὰ νὰ φεύγωμεν τὸ ἄτοπον τοῦτο, πρέπει νὰ προσδιορίζωμεν εἰς ποίαν ἐπιστήμην θέλομεν νὰ ἐνασχοληθῶμεν. Ἐκ τῶν ἐπιστημῶν αἱ μὲν εἶναι ἀναγκαῖαι, αἱ δὲ ἁπλῶς ὠφέλιμοι, αἱ δὲ συμβάλλουν εἰς μόνον στολισμὸν τοῦ πνεύματος. Ὁ λόγος δὲ ὁ ὀρθὸς ἀπαιτεῖ τὸ ἀναγκαῖον νὰ προτιμᾶται ἀπὸ τὸ ἁπλῶς ὠφέλιμον, καὶ τὸ ὠφέλιμον ἀπὸ τὸ ἁπλῶς χρήσιμον πρὸς στολισμόν· ὅθεν ἡ σπουδή μας ἡ πρωτίστη πρέπει νὰ περιστρέφεται εἰς τὰς ἀναγκαίας εἰς ἡμᾶς ἐπιστήμας, καὶ εἰς ἄλλας, ὅσαι εἶναι αὐτῶν ἀναγκαῖαι ἀρχαὶ, ὁποῖαι, παραδείγματος χάριν, εἶναι πρὸς τὴν Φυσικὴν ἡ Ἀριθμητικὴ τουλάχιστον καὶ Γεωμετρία, νὰ δαπανᾶται δὲ ὀλιγώτερος καιρὸς εἰς τὰ ἁπλῶς ὠφέλιμα, καὶ ἔτι ὀλιγώτερος εἰς τὰ κοσμητικὰ τοῦ πνεύματος. Διὰ νὰ μὴ προέρχεται δὲ σύγχυσις ἐκ τῆς ποικίλης ἀναγνώσεως, δὲν πρέπει συγχρόνως νὰ ἀναγινώσκωμεν πολλὰ βιβλία· ἤ, ἐὰν διὰ ποικιλίαν θέλωμεν νὰ ἀναγινώσκωμεν δύο, παραδείγματος χάριν, συγγραφεῖς διαφόρου πραγματείας, πρέπει νὰ ἐκλέγωμεν αὐτοὺς τοιούτους, ὥστε νὰ γυμνάζωσι τὴν κρίσιν τοῦ πνεύματος, καὶ νὰ δίδωσιν εἰς αὐτὸ ἀγχίνοιαν· διότι ἡ ποικιλία, ἁρμοδίως προσφερομένη εἰς τὸ πνεῦμα, ἡδύνει, ἐνδυναμόνει, καὶ ἐκτείνει αὐτό.

Β΄. Ἀφοῦ προσδιορίσωμεν εἰς ποίαν ἐπιστήμην θέλομεν νὰ δοθῶμεν, τότε πρέπει νὰ ἐκλέγωμεν συγγραφεῖς, οἵτινες πραγματεύονται περὶ αὐτῆς ἐξ αὐτῶν τῶν θεμελίων της, καὶ τὴν ἀκολουθοῦν μὲ ἀδιάκοπον σειρὰν τῶν ἐμπεριλαμβανομένων εἰς αὐτὴν γνώσεων. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀναγινώσκωμεν τοὺς μὲ τάξιν φυσικὴν διαιροῦντας εἰς τὰ μέρη της τὴν προκειμένην ἐπιστήμην· διότι αἱ ἐπιστῆμαι συνίστανται ἐκ πολλῶν μερῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλα ἄλλων ἔχουν χρείαν διὰ τὴν ἐξήγησιν καὶ κατάληψίν των.

Γ΄. Ἀλλ' ὅστις δὲν ἐσπούδασε ποτὲ ἐπιστήμην τινὰ, πῶς ἐμπορεῖ νὰ ἐκλέξῃ τοὺς καλητέρους συγγραφεῖς αὐτῆς; Δύναται νὰ κάμῃ τοῦτο, πρῶτον, ἐὰν συμβουλεύεται ἄνδρας σοφοὺς, καὶ ὑγιαίνοντας εἰς τὴν κρίσιν, οἵτινες ἐνησχολήθησαν ἐπιμελῶς εἰς τὴν ἐπιστήμην ταύτην. Δεύτερον, ἐὰν δὲν παρευρίσκεται τοιοῦτος σύμβουλος καὶ ὁδηγὸς τῆς σπουδῆς, ἐμποροῦμεν νὰ συμβουλευώμεθα τοὺς νεωτέρους ἐξαιρέτως συγγραφεῖς, οἵτινες συνέγραψαν περὶ τῆς αὐτῆς ἐπιστήμης, ἢ ἀπαριθμοῦν τοὺς συγγράψαντας περὶ αὐτῆς, καὶ δίδουν τὴν περὶ αὐτῶν κρίσιν των· ἢ ἀκόμη ἐμποροῦμεν νὰ κάμνωμεν τὴν ἐκλογὴν ταύτην ἡμεῖς ἀναγινώσκοντες μετὰ προσοχῆς τὰ προλεγόμενα τοῦ βιβλίου, ὅπου κοινῶς συνειθίζεται νὰ ἐκτίθεται τοῦ συγγραφέως ὁ σκοπὸς καὶ ἡ μέθοδος· ἤ, τέλος πάντων, ἀναγινώσκοντες σελίδας τινὰς τοῦ βιβλίου, ἢ διατρέχοντες ὅλον αὐτό. Γενομένης δὲ τῆς ἐκλογῆς τοῦ συγγραφέως, πρέπει νὰ φυλάττωνται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν οἱ ἀκόλουθοι κανόνες.

ά. Ἀναγινώσκομεν τὸ βιβλίον μὲ σκοπὸν νὰ ἐννοήσωμεν αὐτὸ, καὶ νὰ λάβωμεν ὠφέλειάν τινα ἐκ τῆς ἀναγνώσεως αὐτοῦ. Δὲν πρέπει λοιπὸν οὔτε ἐπιτροχάδην νὰ τὸ ἀναγινώσκωμεν, οὔτε ἀπὸ πάθος τι πρὸς τὸν συγγραφέα προκατειλημμένοι· διότι οἱ μὴ ἀναγινώσκοντες, ἀλλὰ μᾶλλον ἀδηφάγως χάπτοντες, νὰ εἴπω οὕτω, τὰ βιβλία, οὗτοι δὲν λαμβάνουν κἀμμίαν τροφὴν εἰς τὸ πνεῦμά των, δὲν ἀποκτοῦν καθαρὰς γνώσεις. Εἰς ὅσους δὲ ἀπαρέσκει ὁ κόπος τῆς σπουδῆς, οἱ τοιοῦτοι ἀναγινώσκουν οὕτω ἀμελῶς, ὥστε τὸ πνεῦμά των φεύγει εἰς πᾶσαν στιγμὴν ἀπὸ τὰ ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν προκείμενα, καὶ περιπλανᾶται εἰς διάφορα ἄλλα· ἐκ ταύτης δὲ τῆς ἀποπλανήσεως ἕπεται νὰ μὴ ἐννοῇ καλῶς, μηδὲ βεβαίως νὰ κρατῇ εἰς τὴν μνήμην τὰ χωρὶς προσοχῆς ἀναγινωσκόμενα. Ὅσοι δὲ πάλιν εὑρίσκονται προκατειλημμένοι ἀπὸ πάθος τι πρὸς τὸν συγγραφέα, οὗτοι εὐκόλως προσάπτουσιν εἰς αὐτὸν

τοὺς ἰδικούς των στοχασμούς, καὶ κρίνουν κατὰ τὸ πάθος των, ἀλλ' ὄχι κατὰ τὴν νόμιμον ἔννοιαν τοῦ λόγου.

β'. Διὰ νὰ καταλαμβάνωμεν τὴν ἔννοιαν τοῦ συγγραφέως, πρέπει ἐκ τῶν προλεγομένων, ἢ ἐκ τοῦ προοιμίου, νὰ γνωρίσωμεν τὴν ὕλην τοῦ βιβλίου, τὴν μέθοδον, τὸ ὕφος, τὸν σκοπὸν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀπευθύνεται. Πρέπει ἀκριβῶς νὰ καταλαμβάνωμεν, καὶ εἰς τὴν μνήμην νὰ φυλάττωμεν ὅλους τοὺς ὁρισμοὺς, τοὺς ὁποίους δίδει ὁ συγγραφεὺς, διὰ νὰ ἐννοῶμεν τοὺς ὅρους κατὰ τὴν αὐτὴν μὲ ἐκεῖνον ἔννοιαν. Πρέπει ἐξίσου ἀκριβῶς νὰ ἐξετάζωμεν καὶ νὰ ἐνθυμώμεθα τὴν στάσιν τοῦ ζητήματος, περὶ τὸ ὁποῖον κυρίως στρέφεται ὁ λόγος τοῦ συγγράμματος, ἢ τοῦ κεφαλαίου, κτλ. Ἐὰν δὲ εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀναγνώσεως ἀπαντῶμεν τὶ σκοτεινὸν, ἢ ἀμφίβολον, πρέπει νὰ σαφηνίζωμεν τοῦτο διὰ τοῦ σαφοῦς καὶ καθαροῦ, τὸ ὁποῖον ἠθέλαμεν ευρεῖν ἄλλοθι εἰς τὸν αὐτὸν συγγραφέα.

γ'. Εἰς τὴν ἀρχὴν μάλιστα τῆς μελέτης, εἰς πᾶσαν σχεδὸν περίοδον, ἀφοῦ ἀναγνώσωμεν αὐτὴν, πρέπει ὀλίγον νὰ στεκώμεθα, καὶ αὐτοὶ ἑαυτοὺς νὰ ἐρωτῶμεν τρόπον τινὰ, Εἰς τὴν ἤδη ἀναγνωσθεῖσαν ταύτην περίοδον περὶ τίνος πρόκειται; Τί λέγει ὁ συγγραφεύς; μὲ ποῖον λόγον ἢ ἐπιχείρημα ἀποδεικνύει τοῦτο; Ἔπειτα πρέπει νὰ σταθμίζωμεν ὅλην τὴν ἰσχὺν καὶ δύναμιν τοῦ ἐπιχειρήματος, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζεται. Ἐὰν κατὰ ταύτην τὴν μέθοδον ἐξακολουθήσωμεν τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ μῆνας τινὰς, θέλομεν ἰδεῖν ἐκ πείρας μὲ ἄκραν ευχαρίστησιν, ὅτι διακρίνομεν μὲ ἐξαίσιον ταχύτητα καὶ ευκολίαν, καὶ σαφῶς ἐννοοῦμεν τί περιέχει ἑκάστη περίοδος, ποῖα εἶναι τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ συγγραφέως, τίς ἡ δύναμις αὐτῶν· καὶ θέλομεν αἰσθανθῆν εἰς τὸν ἑαυτόν μας τὴν δύναμιν τοῦ ἐννοεῖν μεγάλως ἐπηυξημένην.

δ'. Ὁποιονδήποτε κεφάλαιον ἢ ἄρθρον τοῦ συγγράμματος πρέπει νὰ τὸ καταστήσωμεν οἰκεῖον εἰς τὸν ἑαυτόν μας, πρὶν μεταβῶμεν εἰς ἄλλο· ἔπειτα πολλὰ, καὶ μετὰ ταῦτα ὅλα, ἀναθεωροῦντες καὶ συμπαραβάλλοντες αὐτὰ, διὰ νὰ γείνῃ εἰς ἡμᾶς σαφέστατος καὶ συνήθης ὁ δεσμὸς καὶ ἡ τάξις ὅλων τῶν μερῶν αὐτοῦ. Πρὸς μεγαλητέραν δὲ βεβαίωσιν ὅτι προβαίνομεν ἀκριβῶς, εἶναι κάλλιστον τὰ εἰς ἕκαστον κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον ἤδη σαφῶς ἐννοήσαμεν, περιεχόμενα ἐπιχειρήματα νὰ συνάγωμεν μὲ βραχυλογίαν, καὶ ἰδίᾳ νὰ καταγράφωμεν. Εἰς τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς σπουδῆς πρέπει νὰ μεταχειριζώμεθα τὸν ὠφελιμώτατον τοῦτον τρόπον· ἀφοῦ ὅμως διὰ τῆς γυμνάσεως ἀποκτήσῃ τὸ πνεῦμα μεγαλητέραν δύναμιν καὶ ευκολίαν, ἐμποροῦμεν ὁλόκληρα κεφάλαια νὰ ἀναγινώσκωμεν ευθὺς, καὶ νὰ κάμνωμεν ἔπειτα περίληψιν αὐτῶν, καὶ τελευταῖον, ἀφοῦ πολυπλασιάσωμεν τὰς γνώσεις ἡμῶν, καὶ αὐξήσωμεν τὰς δυνάμεις τοῦ πνεύματος, τότε ἐμποροῦμεν νὰ τολμήσωμεν εἰς τοὺς στοχασμοὺς τοῦ συγγραφέως νὰ προσθέσωμεν τοὺς ἰδικούς μας. Ἡ μέθοδος αὕτη εἶναι καλλίστη διὰ τὴν ὀξύτητα τὴν ὁποίαν δίδει εἰς τὸ πνεῦμα, καὶ ὠφελιμωτάτη διὰ τὰς ἄλλας συνεπείας της. Πρῶτον, συχνότατα ἀκολουθεῖ νὰ νομίζωμεν ὅτι ἐννοοῦμεν ἐντελῶς πράγματα, τὰ ὁποῖα ἐὰν θελήσωμεν νὰ ἐκθέσωμεν ἐγγράφως, θέλομεν εὑρεῖν ὅτι δὲν ἔχομεν τούτων παρὰ ἰδέας συγκεχυμένας καὶ ἀτελεῖς. Δεύτερον, ὅταν τὸ πνεῦμα ἐκθέτῃ ἐγγράφως τοὺς στοχασμοὺς τῶν ἄλλων καλῶς ἐννοουμένους καὶ ὡς ἰδικούς του καταστάθέντας, διατίθεται εἰς τὸ νὰ γεννᾷ ἄλλους ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ τὸ ὕφος τοῦ λέγειν καὶ γράφειν τελειοποιεῖται, ἐνῷ καὶ τοῦ πνεύματος ἡ ἀγχίνοια αὔξεται πάντοτε ἐπὶ τὸ μᾶλλον. Ἐὰν ὅμως δὲν ἔχωμεν καιρὸν νὰ ἐξετάσωμεν τὰ πράγματα μὲ τόσην ἀκρίβειαν, τότε πρέπει νὰ θεωρῶμεν αὐτὰ ἱστορικῶς, καὶ χωρὶς νὰ τολμῶμεν κάμμίαν κρίσιν, διὰ νὰ μὴ πέσωμεν εἰς ἀπάτην.

ε'. Ὁ καλὸς συγγραφεὺς δὲν πρέπει νὰ λείπῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας ἡμῶν, ἕως νὰ στερεώσωμεν αὐτὸν εἰς τὴν μνήμην μας· διότι μεγαλητέραν ὠφέλειαν θέλομεν λάβειν ἀπὸ τὴν ἀκριβῆ ἀνάγνωσιν καὶ ἐπανάληψιν ἑνὸς καλοῦ συγγραφέως παρ' ἀπὸ τὴν ἐπιπόλαιον χιλίων ἄλλων. Ἡ συχνὴ αὕτη γύμνασις ὄχι μόνον τὴν δύναμιν τοῦ ἐννοεῖν ὀξύνει, τὸ ὁποῖον εἶναι μέγα ἤδη κατόρθωμα, ἀλλὰ καὶ τὴν μνήμην αὐτὴν πλουτίζει καὶ ἐνδυναμόνει. Εἰς πλουτισμὸν δὲ καὶ ἐνδυνάμωσιν τῆς μνήμης κἀνὲν ἄλλο μέσον δὲν εἶναι τόσον ὠφέλιμον, ὅσον ἡ τάξις καὶ καθαρότης. Ἐντεῦθεν, ὅταν ἦναι χρεία νὰ ἐμπιστευθῶμεν εἰς τὴν μνήμην ἐκτεταμένην τινὰ σειρὰν ἐννοιῶν, βλέπομεν ὅτι τοῦτο κατορθόνεται ταχύτερα καὶ ευκολώτερα, ἐὰν ἕκαστον πρᾶγμα βάλλεται μὲ τάξιν πρέπουσαν κατόπιν ἄλλου, παρὰ ἐὰν παρασχίζωμεν διαμιᾶς καὶ ἀτάκτως νὰ ἐπισωρεύσωμεν αὐτὰ εἰς τὴν μνήμην.

ς'. Ἀπὸ τοὺς διδομένους εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν βιβλίων ἄλλοι μὲν ὄντες καθ' υπερβολὴν απλοϊκοὶ καὶ εὔπιστοι, υποδουλόνονται οὕτω εἰς τὰς δόξας τῶν ἀνὰ χεῖρας συγγραφέων, ὥστε πᾶν ὅ,τι ἀναγινώσκουν, δέχονται αὐτὸ καὶ ἐναγκαλίζονται ὡς ἀληθὲς καὶ ἀδιάσειστον· ἄλλοι δὲ ἐξ ἐναντίας κάμνουν τοιαύτην σπουδὴν εἰς τὰ βιβλία, ὥστε πᾶν ὅ,τι ἀναγινώσκοντες ευρίσκουν ἐναντίον εἰς τὰς δόξας των, πολεμοῦν αὐτὸ καὶ τὸ ἀποῤῥίπτουν. Καὶ τὰ δύο ταῦτα εἴδη τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἀποδοκιμαστέα, διότι οἱ μὲν πρῶτοι ἀνοίγουν δρόμον εἰς πᾶσαν ἀπάτην, οἱ δὲ δεύτεροι βλάπτουν τὴν παράστασιν τῆς ἀληθείας. Ὅθεν πρέπει μέσον τινὰ ὅρον μεταξὺ αὐτῶν νὰ κρατῶμεν, οὕτω δηλαδὴ νὰ ἀναγινώσκωμεν τὰ βιβλία, ὥστε μήτε πάραυτα νὰ συγκατατιθέμεθα εἰς ὁποιανδήποτε δόξαν, μήτε ἰσχυρογνωμόνως νὰ τὴν πολεμῶμεν ὡς ψευδῆ, ἀλλὰ μετὰ προσοχῆς νὰ σημειόνωμεν καὶ νὰ διακρίνωμεν τὰ υποθετικὰ καὶ ἀμφίβολα ἀπὸ τὰ ἀποδεδειγμένα καὶ βέβαια, τὰ ὠφέλιμα ἀπὸ τὰ βλαπτικὰ, τὰ περιττὰ ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖα, τὰ σαφῆ ἀπὸ τὰ σκοτεινά. Εἰς τὴν ἀνάγνωσιν λοιπὸν τῶν βιβλίων ὄχι μόνον πρέπει, ὡς εἴπαμεν, νὰ

ἤμεθα ἐλεύθεροι ἀπὸ πᾶν προληπτικὸν πάθος πρὸς τὸν συγγραφέα, ἀλλὰ καὶ μὲ ψυχὴν ἥσυχον, καὶ μὲ ἐπιμέλειαν ἀκόμη μεγαλητέραν νὰ φεύγωμεν πάντα θόρυβον παθῶν· διότι ταράττει τὴν προσοχὴν, καὶ διαφθείρει τὴν κρίσιν. Τὰ μέτρια μόνον καὶ τίμια πάθη συγχωροῦνται, τὰ διεγείροντα εἰς ἔρευναν τῆς ἀληθείας, καὶ ἀνακουφίζοντα τὸν κόπον τῆς σπουδῆς. Μέγα συμβάλλει εἰς τὴν προσοχὴν ἡ ἡσυχία τῆς μονα ξίας, ἐξαιροῦσα ἡμᾶς ἀπὸ πᾶσαν ζωηρὰν ἐντύπωσιν. Κυρίως ὅμως κἀνὲν γενικὸν βοήθημα τῆς προσοχῆς δὲν ἐμπορεῖ νὰ προσδιορισθῇ, διότι κρέμεται ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀπὸ τὴν ἕξιν τῆς σπουδῆς. Εἶναι πολλοὶ, τῶν ὁποίων ἡ προσοχὴ δὲν ταράττεται ἀπὸ τὴν αἴσθησιν τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων· αἱ ὡραιότητες τῆς ἐξοχῆς διεγείρουν μάλιστα τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ὀξύτητα τῆς εὐφυΐας. Ἀλλ' ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, ἐπειδὴ ἡ προσοχὴ εἶναι ἀναγκαία διὰ νὰ γίνεται ἡ σπουδὴ μὲ καρποφορίαν, πρέπει νὰ πασχίζωμεν μὲ ὅλην μας τὴν καρδιαν νὰ τὴν συνειθίσωμεν, συλλογιζόμενοι τὴν ἐξ αὐτῆς ὠφέλειαν.

ζ'. Πολλὰ ἀπὸ τὰ εἰρημένα περὶ τῆς ἀναγνώσεως ἐμποροῦν νὰ ἐφαρμόζωνται καὶ εἰς τὰς ὁμιλίας, διὰ νὰ λαμβάνωμεν καὶ ἐκ τούτων ὠφέλειάν τινα. Ὅθεν δὲν εἶναι χρεία ἰδιαιτέρων κανόνων εἰς ταύτας· ἀρκεῖ τοῦτο μόνον νὰ προσθέσωμεν. Ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀρέσκωμεν εἰς τὰς συνδιαλέξεις, καὶ νὰ συνάγωμέν τι ὠφέλιμον ἐξ αὐτῶν, πρέπει νὰ ἑνόνωμεν τὴν εἰλικρίνειαν μὲ τὴν πολιτικότητα, καὶ νὰ δίδωμεν εἰς ἄλλους τόπον περὶ ἐκείνων τῶν πραγμάτων, περὶ τῶν ὁποίων ἐξεύρουν νὰ ὁμιλῶσι καλήτερα, νὰ υποδεχώμεθα τοὺς λόγους των εὐνοϊκῶς καὶ μὲ προσοχὴν, καὶ νὰ τοὺς ἀνακρίνωμεν εὐμενῶς, ἐὰν μᾶς συγχωρῶσι τὴν ἀνάκρισιν αἱ περιστάσεις τοῦ τόπου, τοῦ χρόνου, καὶ τῶν προσώπων. Ἐὰν δὲ μὴ, νὰ ἀναβάλλωμεν τὴν ἐξέτασιν εἰς ἄλλον καιρόν· ἐν τοσούτῳ δὲ, νὰ μὴν ἀποφασίζωμεν, ἂν ἡ ἀλήθεια δὲν ἀποδειχθῇ καθαρά.—ΒΑΜΒΑΣ.

ΑΙΩΝΙΟΤΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ.

ΦΑΝΤΑΣΟΥ, ἂν δύνασαι, Ὂν ἄναρχον, τὸ ὁποῖον καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν ἀναριθμήτων αἰώνων μένει πάλιν τὸ αὐτὸ, καὶ δὲν παλαιοῦται. Τὸ ἄπειρον τοῦτο Ὂν εἶναι ὁ Θεός. Φαντάσου μυριάδας μυριάδων αἰώνων πρὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου, καὶ τότε ὑπῆρχεν ὁ Θεός· μολονότι δὲ τοῦτο ἐμπορεῖ νὰ φανῇ παράδοξον, καὶ τότε τῆς ὑπάρξεώς του ἡ διάρκεια ἦτον ἡ αὐτὴ, καθὼς καὶ τὴν σήμερον.

Ἀδύνατον νὰ πλησιάσῃς ποτὲ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὑπάρξεώς του, διότι αὐτὸς εἶναι ἄναρχος, καὶ εἰς πρᾶγμα ἀνύπαρκτον δύναταί τις νὰ πλησιάσῃ; Καθὼς δὲ ἡ ὕπαρξίς του εἶναι χωρὶς ἀρχὴν, οὕτω θέλει εἶσθαι καὶ χωρὶς τέλος. Πρόσθες αἰῶνας εἰς αἰῶνας, πολυπλασίασε αὐτοὺς μὲ τὰ φύλλα τῶν δένδρων, μὲ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης, καὶ μὲ τὸ χῶμα τῆς γῆς, καὶ οὔτε μετὰ τὸν λογαριασμὸν τοῦτον δὲν θέλεις πλησιάσειν οὐδαμῶς εἰς τὸ τέλος τῆς ὑπάρξεώς του, ἀλλὰ θέλεις μένειν πάντοτε ἐπίσης μακρὰν ἀπ' αὐτὸ, ὡς καὶ πρότερον. Αὐτὸς δὲν ἔχει οὔτε ἀρχὴν ἡμερῶν, οὔτε τέλος ζωῆς· ἂς ἐνθυμώμεθα δὲ, ὅτι τῆς ὑπάρξεως ἐκείνου ἡ διάρκεια εἶναι τῆς ἰδικῆς μας τὸ μόνον μέτρον, διότι ὡς πρὸς τὸ μέλλον εἴμεθα ὅλοι ἀθάνατοι, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Θεός.

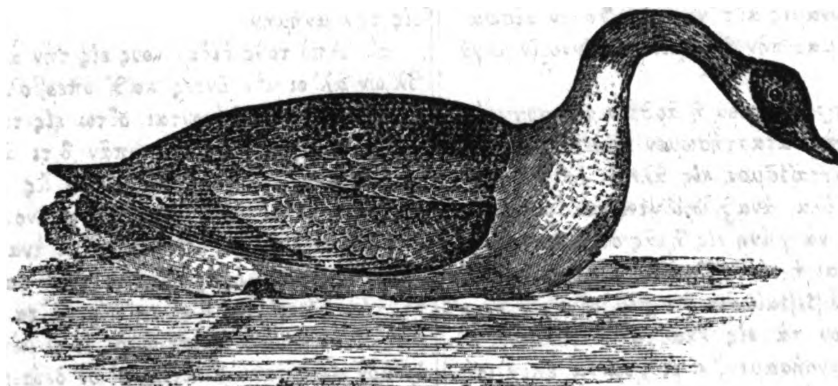

ΧΗΝ ΚΑΝΑΔΑ.

Η ΑΜΕΡΙΚΑΝΗ αὕτη Χὴν, Ἀγρία κοινῶς καλουμένη εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, ὑπὸ δὲ τῶν συγγραφέων Καναδία, εἶναι ὄρνις ἀποδημητικὴ, μεταβαίνουσα κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀπὸ τὰ θερμότερα εἰς τὰ ψυχρότατα μέρη τοῦ νέου κόσμου. Κοπάδια παμμεγέθη, σχεδὸν ὡς οἱ γέρανοι διατεταγμένα, βλέπονται, κατὰ τὸ ἔαρ καὶ τὸ φθινόπωρον, ταχέως ἐξακολουθοῦντα τὸν πρὸς ἄρκτον ἢ μεσημβρίαν δρόμον των. Συνήθως πετοῦν ὑψηλότατα· παρετηρήθη δὲ ὅτι ἔχουν διωρισμένα περάσματα καὶ ἀναπαυτήρια, εἰς τὰ ὁποῖα προσφεύγουν ἐτησίως κατὰ τὸ διάστημα τῶν μετοικεσιῶν τούτων, εἰς ἄλλα μὲν καὶ τὸ ἔαρ καὶ τὸ φθινόπωρον, εἰς ἄλλα δὲ μόνον τὸ ἔαρ.

Περὶ τῶν ἕξεων καὶ τοῦ κυνηγίου τῆς χηνὸς ταύτης ἱστοροῦνται πολλὰ περίεργα.

Εἰς τὰς παρὰ τὸν Ὑδσόνειον Κόλπον ἐρήμους σχεδὸν χώρας τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, αἵτινες μόνον προϊὸν ἐξαγώγιμον ἔχουν τὰς τῶν ζώων μηλωτάς, προθύμως ἀναμένουν καὶ ἀσμένως ὑποδέχονται τὸ πτηνὸν τοῦτο οἱ τὰς ἑλώδεις καὶ δασώδεις περιοχὰς κατοικοῦντες ἐντόπιοι, οἵτινες ἀπ' αὐτὸ ὡς ἐπιτοπλεῖστον ζωοτροφοῦνται εἰς τὸ διάστημα τοῦ καλοκαιρίου. Κατὰ πρῶτον φαίνονται κοπάδια ἐξ εἴκοσι ἢ τριάκοντα χηνῶν, τὰ ὁποῖα εὐκόλως δελεάζουν οἱ κυνηγοί, τὴν κραυγὴν αὐτῶν μιμούμενοι. Τόσον δὲ συχνὰ φονεύονται δύο, τρεῖς, ἢ καὶ περισσότεραι διὰ μιᾶς βολῆς, ὥστε ἡ μία συνήθως τιμᾶται ὅσον ἡ πυρίτις καὶ τὰ σφαίρια ἑνὸς κρότου. Τῆς διὰ τὸ ἐμπόριον τῶν μηλωτῶν ἐκεῖσε καταστημένης Ἀγγλικῆς συντροφίας λαμβάνει καθημέραν ἕκαστος δοῦλος πρὸς ζωοτροφίαν του μίαν χῆνα, καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ καλοκαιρίου· ζυγίζει δὲ αὐτη, ὅταν ἦναι παχεῖα, τέσσαρας ὀκάδας, καὶ κρίνεται ἰσότιμος τριῶν νησσῶν. Περὶ τὰς τρεῖς ἑβδομάδας μετὰ τὴν πρώτην αὐτῶν ἐμφάνισιν, διασκορπίζονται ἀνὰ ζεύγη αἱ Κανάδιαι χῆνες καθ' ὅλην τὴν περιοχήν, τὴν μεταξὺ τοῦ πεντηκοστοῦ καὶ ἑξηκοστοῦ ἑβδόμου παραλλήλου, διὰ νὰ γεννήσωσιν, ἐνταυτῷ ἀποσυρόμεναι ἀπὸ τοὺς αἰγιαλοὺς τοῦ Ὑδσονείου Κόλπου. Σπανίως ἢ οὐδέποτε τυχαίνουν ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Ἀρκτικῆς Θαλάσσης. Τὸν Ἰούλιον, ἀφοῦ οἱ νεοσσοὶ ἐκλεπισθῶσιν, ἀλλάσσουν οἱ γονεῖς τὰ πτερά, καί, μὴ δυνάμενοι νὰ πετάξωσι, φονεύονται παμπληθεὶ ἐπὶ τῶν ποταμῶν καὶ λιμνῶν. Ὅταν διώκωνται ὑπὸ μονοξύλου, ἠναγκασμέναι συνεχῶς νὰ δύωσιν, ἀποκάμνουν ταχέως, καὶ διευθύνονται πρὸς τὴν ξηράν, μὲ σκοπὸν νὰ κρυφθῶσιν· ἀλλὰ μὴ οὖσαι ταχύποδες, εὐκόλως θηρεύονται ἀπὸ τοὺς διώκτας των. Τὸ δὲ φθινόπωρον συναθροίζονται πάλιν ἀνὰ κοπάδια ἐπὶ τῶν αἰγιαλῶν τοῦ Ὑδσονείου Κόλπου διὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἑβδομάδας πρὸ τῆς μεσημβρινῆς αὐτῶν ἀναχωρήσεως.

Κυριωτέραν τροφὴν ἔχουν αἱ ὄρνεις αὗται βοτάνας, φύκη ἁπαλά, καὶ σπάρτου τινὸς ῥίζας. Τὴν ἄνοιξιν τρώγουν κόκκους φυτῶν, τοὺς ὁποίους σκέπουσα ἡ χιὼν διαφυλάττει καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα. Γεννῶσι δ' ἓξ ἢ ἑπτὰ ὠά, πρασινωποῦ λευκοῦ χρώματος, εἰς φωλεὰς ἀτέχνως κατεσκευασμένας ὡς ἐπιτοπλεῖστον καταγῆς· τινὲς ὅμως ἐναποθέτουν τὰ ὠὰ των ἐπὶ δένδρων εἰς τὰς παρητημένας φωλεὰς κοράκων ἢ ἁλιαέτων. Εἰς μέρη πολὺ μεταξύ των ἀπέχοντα εὑρέθησαν γεννῶντα τὰ πτηνὰ ταῦτα· πιθανὸν ὡς τριάκοντα μοίρας πλάτους νὰ ἐκτείνεται ὁ τόπος τῆς γεννήσεώς των. Τὸν χειμῶνα εὑρίσκονται ἱκανὰ πλησίον τῆς Φιλαδελφείας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, τὸ δὲ φθινόπωρον κυνηγοῦνται εἰς τὴν παραλίαν.

Ἀξιοπαρατήρητον εἶναι πόσον ὠφελοῦν τὸν ἄνθρωπον αἱ χῆνες αὗται. Οἱ διατρίβοντες περὶ τὸ ἐμπορικὸν κατάστημα τοῦ Ὑδσονείου Κόλπου, ἐκτὸς τῶν ὅσας τρώγουν τὸ καλοκαίριον, φυλάττουν καὶ τὸν χειμῶνα, ἀπ' αὐτὰς ὡς ἐπιτοπλεῖστον διὰ ζωοτροφίαν ἐξαρτώμενοι· εἰς καλοὺς χρόνους λέγεται ὅτι φονεύονται 3000 ἢ 4000, καὶ διατηροῦνται εἰς πάγον μετὰ τῶν πτερῶν· τὸ κρέας των εἶναι χυμῶδες καὶ θρεπτικόν. Ἀξίζουν δὲ καὶ τὰ πτερά των ὡς ἐμπορικὸν εἶδος. Εἰς τὴν Εὐρώπην ὑπάρχει πρὸ πολλοῦ ἥμερος ἡ ὄρνις αὕτη, εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ Ἀγγλίαν κατεξαίρετον, ὅπου γεννᾷ ἐλευθέρως, καὶ εἶναι μέγας στολισμός. Ὁ Βυφφὼν λέγει ὅτι συνεγέννα μὲ τοὺς κύκνους εἰς τὴν Ουερσαλλίαν· συγγενᾷ δὲ καὶ μὲ τὴν κοινὴν χῆνα. Αἱ τοῦ δευτέρου μίγματος λέγεται ὅτι ἔχουν κρέας πολὺ νοστιμώτερον παρὰ τὸ τῆς οἰκιακῆς χηνὸς ἄμικτον γένος.

ΜΑΤΑΙΟΠΟΝΙΑ.

Εις ὅλους τοὺς αἰῶνας ἐπεκράτησε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἡ ἀγάπη τοῦ κατορθόνειν πράγματα δυσκολώτατα μέν, πλὴν καὶ ἀνωφελέστατα. Ὀλίγα τινὰ ἐκ τούτων ἀναφέρομεν πρὸς ψυχαγωγίαν τοῦ ἀναγνώστου.

Εἰς ἀριθ. 285 τῶν Φιλοσοφικῶν Πράξεων (Philosophical Transactions) ἱστορεῖ ὁ Δόκτωρ Ὄλιβερ, ὅτι ἴδεν αὐτὸς ὁ ἴδιος πυρῆνα κερασίου, τὸ 1687, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦσαν γεγλυμμέναι ἑκατὸν εἰκοσιτέσσαρες κεφαλαὶ τόσον καθαρά, ὥστε ὁ γυμνὸς ὀφθαλμὸς ἠμπόρει νὰ διακρίνῃ τὰς εἰς Πάπας, αὐτοκράτορας, καὶ βασιλεῖς ἀνηκούσας, ἀπὸ τὰς μίτρας καὶ τοὺς στεφάνους των. Ἠγοράσθη εἰς τὴν Προυσσίαν διὰ τριακοσίας λίτρας στηρλίνας, ἀπεκεῖ δὲ μετεκομίσθη εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου ἐλογίζετο πρᾶγμα τόσον πολύτιμον, ὥστε οἱ κληρονόμοι κατήντησαν ποτὲ εἰς τὰ δικαστήρια περὶ αὐτοῦ.

Ἀναβαίνοντες εἰς αἰῶνας πολὺ μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένους, εὑρίσκομεν ὅτι ὁ Μερμεκίδης κατεσκεύασεν ἅμαξαν ἐλεφαντίνην τόσον μικράν, ὥστε μυῖα ἠδύνατο μὲ τὴν πτέρυγά της νὰ καλύπτῃ αὐτήν· καὶ προσέτι πλοῖον, ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης, δυνάμενον νὰ κρυφθῇ ὑπὸ τὴν πτέρυγα μελίσσης. Ὁ Πλίνιος ἱστορεῖ, ὅτι ἡ Ἰλιὰς τοῦ Ὁμήρου ἐγράφη εἰς διάστημα τόσον μικρόν, ὥστε κάρυον τὴν ἐχωροῦσεν· ὁ δ' Αἰλιανὸς ἀναφέρει τεχνίτην, γράψαντα δίστιχον μὲ χρυσᾶ γράμματα, καὶ εἰς τὸ φλούδιον ἑνὸς κόκκου σιταρίου περικλείσαντα αὐτό.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐπὶ τῆς βασιλίσσης Ἐλισάβετ, ὁ Πέτρος Βάλης (Peter Bales) κατώρθωσε ν' ἀντιγράψῃ ὁλόκληρον τὴν ἁγίαν Γραφὴν εἰς τρόπον, ὥστε περιείχετο εἰς ἓν μέγα κάρυον, ἰσομέγεθες μὲ αὐγὸν ὄρνιθος· ἡ μικρὰ Γραφὴ αὕτη, ἥτις ἐχωροῦσεν εἰς τὸ κάρυον, εἶχε τόσα φύλλα, ὅσα ἡ μεγάλη Γραφή· καὶ εἰς ἕκαστον ἀπὸ τὰ μικρὰ φύλλα ἀντέγραφεν ὅσον περιεῖχεν ἕκαστον ἀπὸ τὰ μεγάλα. Μᾶς λέγεται ὅτι χιλιάδες ἴδαν τὸ θαυμάσιον τοῦτο κατόρθωμα.

Ἱστοροῦνται καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, τὰ ὁποῖα δεικνύουν ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους τί δύναται ἡ ἐπιμονὴ νὰ κατορθώσῃ, μᾶς λυποῦν δ' ἐκ τοῦ ἄλλου ὅτι τόση φιλοπονία καὶ τόση δύναμις ἐξωδεύθησαν εἰς μάτην.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

ΘΕΙΟΝ ΑΡΧΕΤΥΠΟΝ.

11. Μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἔξω· ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον.

12. Καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσὶν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

13. Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· Γύναι, τί κλαίεις; Λέγει αυτοῖς· Ὅτι ἦραν τὸν Κύριόν μου, καὶ ουκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

14 Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα· καὶ ουκ ᾔδει ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστι.

15. Λέγει αυτῇ ὁ Ἰησοῦς· Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; Ἐκείνη, δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ· Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτὸν, εἰπέ μοι ποῦ αὐτὸν ἔθηκας· κἀγὼ αιτὸν ἀρῶ.

16. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μαρία· Στραφεῖσα ἐκείνη, λέγει αὐτῷ· Ῥαββουνί· ὃ λέγεται, Διδάσκαλε.

17. Λέγει αυτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μή μου ἅπτου, οὔπω γαρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεόν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν.

Πρὸς εὐχαρίστησιν τῆς περιεργείας τῶν ἀναγνωστῶν μας καταχωρίζομεν τρεις διαφόρους μεταφράσεις τῶν προηγουμένων ἐδαφίων.

ΠΑΛΑΙΑ ΧΥΔΑΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ.

11. Καὶ ἡ Μαρία ἐστέκουνταν ἔξω εἰς τὸ μνῆμα, καὶ ἔκλαιεν· ὡσὰν ἔκλαιε λοιπὸν, ἐπαράσκυψεν εἰς τὸ μνῆμα.

12. Καὶ βλέπει δύο ἀγγέλους ὁποῦ ἐκάθουνταν μὲ ἄσπρα φορέματα, ἕνα εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ ἕνα εἰς τὰ ποδάρια, ἐκεῖ ὁποῦ ἐκείτουνταν τὸ κορμὶ τοῦ Ἰησοῦ.

13. Καὶ λέγουν της ἐκεῖνοι· Ὦ γυναῖκα, τί κλαίεις; Λέγει τους· Ὅτι ἐσήκωσαν τὸν Αὐθέντην μου, καὶ δὲν ἰξεύρω ποῦ τὸν ἔβαλαν.

14. Καὶ ὡσὰν εἶπεν ἐτοῦτα, ἐγύρισεν ὀπίσω, καὶ βλέπει τὸν Ἰησοῦν ὅπου ἔστεκε· καὶ δὲν ἴξευρεν ὅτι εἶναι ὁ Ἰησοῦς.

15. Λέγει της ὁ Ἰησοῦς· Ὦ γυναῖκα, διατί κλαίεις; τίνα ζητᾷς;

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΙΛΑΡΙΩΝΟΣ.

11. Ἡ δὲ Μαρία ἵστεκεν ἔξω ἀπὸ τὸ μνῆμα, καὶ ἔκλαιε· καὶ ἐν ᾧ ἔκλαιεν, ἔκυψεν εἰς τὸ μνῆμα.

12. Καὶ εἶδε δύο ἀγγέλους μὲ λευκὰ (φορέματα), οἱ ὁποῖοι ἐκάθηντο, ὁ εἷς εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ ὁ ἄλλος εἰς τὰ ποδάρια, ὅπου ἦτο τεθειμένον τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

13. Καὶ ἐκεῖνοι τῇ εἶπον· Γύναι, διατί κλαίεις; Λέγει εἰς αὐτούς· Διότι ἐπῆραν τὸν Κύριόν μου, καὶ δὲν ἠξεύρω ποῦ τὸν ἔβαλον.

14. Ἀφοῦ εἶπεν αὐτοὺς τοὺς λόγους, ἐγύρισεν ὀπίσω, καὶ εἶδε τὸν Ἰησοῦν στεκόμενον, δὲν ἤξευρεν ὅμως ὅτι ἦτον ὁ Ἰησοῦς.

15. Καὶ ὁ Ἰησοῦς τῇ εἶπε· Γύναι, διατί κλαίεις; ποῖον ζητεῖς; Ἐκεί-

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΒΑΜΒΑ.

11. Ἡ δὲ Μαρία ἐστέκετο πλησίον τοῦ μνημείου κλαίουσα ἔξω· καὶ ἐνῷ ἔκλαιεν, ἔσκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον.

12. Καὶ βλέπει δύο ἀγγέλους μὲ λευκὰ ἱμάτια καθημένους, ἕνα εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ ἕνα εἰς τοὺς πόδας, ἐκεῖ ὅπου ἐκοίτετο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

13. Καὶ λέγουν εἰς αὐτὴν ἐκεῖνοι, Γύναι, διατί κλαίεις; Λέγει εἰς αὐτούς, Διότι ἐσήκωσαν τὸν κύριόν μου, καὶ δὲν ἐξεύρω ποῦ ἔθεσαν αὐτόν.

14. Καὶ ἀφοῦ εἶπε ταῦτα, ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν στεκόμενον, καὶ δὲν ἤξευρεν ὅτι εἶναι ὁ Ἰησοῦς.

15. Λέγει εἰς αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς, Γύναι, διὰ τί κλαίεις; ποῖον ζη-

Ἐκείνη, λογαριάζωντας ὅτι εἶναι ὁ περιβολάρης, τοῦ λέγει· Αὐθέντη, ἐὰν ἐσὺ τὸν ἐπίασες, εἰπέ μου ποῦ τὸν ἔβαλες· καὶ ἐγὼ θέλω τὸν σηκώσει.

16. Λέγει της ὁ Ἰησοῦς· Μαρία· Ἐκείνη ἐγύρισε, καὶ λέγει του· Ῥαββουνί· τὸ ὁποῖον θέλει νὰ εἴπῃ, Διδάσκαλε.

17. Λέγει της ὁ Ἰησοῦς· Μή με πιάνῃς· διότι ἀκόμη δὲν ἀνέβηκα εἰς τὸν πατέρα μου· ἀμμὴ σύρε εἰς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπέ τους· Ἀναβαίνω εἰς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα σας, καὶ Θεόν μου καὶ Θεόν σας.

νη, ἐπειδὴ ἐνόμισεν ὅτι εἶναι ὁ κηπουρὸς, τῷ εἶπε· Κύριε, ἂν σὺ τὸν ἐσήκωσας, εἰπέ μοι, ποῦ τὸν ἔβαλες· καὶ ἐγὼ θέλω τὸν ἐπάρῃ.

16. Καὶ ὁ Ἰησοῦς τῇ εἶπε· Μαρία· Ἐκείνη ἐγύρισεν ὀπίσω, καὶ τῷ εἶπε· Ῥαββουνὶ, δηλαδὴ, Διδάσκαλε.

17. Καὶ ὁ Ἰησοῦς τῇ εἶπε· Μή με πιάνῃς· διότι ἐγὼ δὲν ἀνέβην ἀκόμη εἰς τὸν πατέρα μου· ὕπαγε δὲ εἰς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ εἰς αὐτούς· Ἐγὼ ἀναβαίνω εἰς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα σας, καὶ Θεόν μου καὶ Θεόν σας.

τεῖς; Ἐκείνη, νομίζουσα ὅτι εἶναι ὁ κηπουρὸς, λέγει εἰς αὐτὸν, Κύριε, ἐὰν σὺ τὸν ἐσήκωσες, εἰπέ με ποῦ ἔθεσες αὐτὴν, καὶ ἐγὼ θέλω σηκώσει αὐτόν.

16. Λέγει εἰς αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς, Μαρία· Ἐκείνη στραφεῖσα, λέγει εἰς αὐτὸν, Ῥαββουνὶ, τὸ ὁποῖον θέλει νὰ εἴπῃ, Διδάσκαλε.

17. Λέγει εἰς αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς, Μή με ἐγγίζῃς· διότι ἀκόμη δὲν ἀνέβην πρὸς τὸν Πατέρα μου· ἀλλ' ὕπαγε εἰς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ εἰς αὐτούς· Ἀναβαίνω πρὸς τὸν Πατέρα μου καὶ Πατέρα σας, καὶ Θεόν μου καὶ Θεόν σας.

Ἂς μᾶς συγχωρηθῇ νὰ ἐπισυνάψωμεν ἐδῶ ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ἥτις εἶναι ὁμολογουμένως ἡ ἀρχὴ καὶ βάσις τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας.

Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ διεκήρυξαν, ὅτι ἀνέστη, καὶ ὅτι μετὰ τὴν ἀνάστασιν διέτριψεν ἐπὶ γῆς τεσσαράκοντα ἡμέρας. Τοῦτο ἢ ἀληθὲς ἦτον ἢ ψευδές. Ἂν ἦτο ψευδὲς, τί παρεκίνησε τοὺς Ἀποστόλους νὰ τὸ εἴπωσιν; Ἡ ἐλπὶς τάχα κέρδους ἢ τιμῆς; Ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐναντίου, διακηρύττοντες τὴν Ἀνάστασιν, ἔσυραν καθ' ἑαυτῶν τὸν διωγμὸν καὶ τὴν πλέον ἄσπονδον ἔχθραν τῶν Ἰουδαίων καὶ Ῥωμαίων, καὶ τέλος ἐξ αἰτίας τοῦ κηρύγματος αὐτοῦ ἐθανατώθησαν. Δύναταί τις νὰ πιστεύσῃ, ὅτι χάριν τοῦ ψεύδους ἤθελαν ἐπιμείνειν καθ' ὅλην τὴν ζωὴν αὐτῶν εἰς κακοπαθείας καὶ κινδύνους, καὶ μάλιστα ἐπισφραγίσειν τὴν πλάνην μὲ τὸ ἴδιον αὐτῶν αἷμα; Πολλοὶ μὲν ἀπέθαναν ὑπὲρ τῆς πίστεως αὐτῶν,—εἰς ὑπεράσπισιν δηλαδὴ τῶν ὅσα ἐφρόνουν ὅτι ἀληθεύουν,—ουδεὶς ὅμως ὑπὲρ γνωστοῦ ψεύδους,—εἰς ἐπιβεβαίωσιν δηλαδὴ τῶν ὅσα ἐγνώριζεν ὅτι εἶναι ψευδῆ.

Ἀλλ' ἴσως εἴπῃ τις, Ναὶ μὲν, ἐπίστευαν οἱ Ἀπόστολοι ὅτι ὁ Χριστὸς ἀνέστη, ἀλλ' ἦσαν ἠπατημένοι. Πῶς ἦτο δυνατὸν ν' ἀπατηθῶσι; Τὴν σήμερον εἶναι δυνατὸν ν' ἀπατηθῶσι δώδεκα φρόνιμοι ἄνδρες εἰς τοιαύτην ὑπόθεσιν; Ὅτε κατὰ πρῶτον ἐφάνη εἰς τοὺς μαθητὰς μετὰ τὴν ἀνάστασιν, τινὲς αὐτῶν ἀμφίβαλλαν· 'Ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν,' λέγει ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς· ἀλλ' ἠμπόρουν πλέον ν' ἀμφιβάλλωσιν, ἀφοῦ τοὺς εἶπεν, 'Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα ουκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα;' Ἀπάτη ουδόλως ἐχωροῦσε, καθότι διὰ πολλῶν σημείων ἀναντιῤῥήτων παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ πάθος του· συνέτρωγε καὶ συνέπινε, καὶ συμπεριεπάτει καὶ συνδιελέγετο μετ' αὐτῶν ἡμέραν καὶ νύκτα, καὶ ἐβλέπετο ὑπ' αὐτῶν ἁπάντων ὄχι μίαν ἡμέραν ἢ μίαν ἑβδομάδα, ἀλλὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας μετὰ τὴν αὐτοῦ ἀνάστασιν.

Ἐὰν δὲν ἀνέστη, τὸ νεκρὸν σῶμά του ἢ εὑρίσκετο ἀκόμη εἰς τὸν τάφον, ἢ τὸ εἶχαν κλεμμένον οἱ μαθηταί του. Ἂν εὑρίσκετο ἀκόμη εἰς τὸν τάφον, τί τάχα ἐμπόδισε τοὺς Ἰουδαίους νὰ τὸ ἐκβάλωσιν εἰς τὸ μέσον, νὰ καταισχύνωσι τοὺς διακηρύττοντας ὅτι ἀνέστη, καὶ νὰ πνίξωσι τὴν νέαν θρησκείαν εἰς τὰ σπάργανα; Ἂν ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους εἶχαν αὐτὸ κλεμμένον οἱ μαθηταί του, ἡ θέα τοῦ νεκροῦ Κυρίου των δὲν ἤθελε σβέσειν πάντα σπινθῆρα ἐνθουσιασμοῦ; δὲν ἤθελε καταστρέψειν ὁλοτελῶς τὰς ἐλπίδας καὶ τὰ θάῤῥη των; Ἐνῷ ἐκοίτετο εἰς τὸν τάφον, σχεδὸν κατήντησαν εἰς ἀπελπισίαν, καὶ δειλία τοὺς ἐκυρίευσεν· ἐθρήνουν καὶ ἔκλαιαν· ἀλλὰ καθὼς ἀνέστη καὶ ἐφάνη εἰς αὐτοὺς, ἀνεμψυχώθησαν αἱ ἐλπίδες των. Ἡ διαγωγὴ αὐτῶν ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης ἑωσοῦ ἐμαρτύρησαν ὡς μαθηταί του, ἦτο τοιαύτη, ὁποίαν ἠθέλαμεν φυσικὰ περιμένειν ἀπὸ τοὺς γενομένους μάρτυρας αὐτόπτας συμβάντος τόσον ἐκπληκτικοῦ. Κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ Κυρίου των, περιήρχοντο τὴν οἰκουμένην, διαδίδοντες τὴν θρησκείαν σταυρωθέντος καὶ ἀναστάντος Σωτῆρος. Διωκόμενοι, ἀπειλούμενοι, δαιρόμενοι, φυλακιζόμενοι, παντοιοτρόπως κακοπαθοῦντες, ἐπέμεναν μ' ὅλα ταῦτα δηλοποιοῦντες ὅτι ὁ Χριστὸς ἀνέστη, καὶ κατεγίνοντο ἀόκνως εἰς τῆς θρησκείας του τὴν ἐξάπλωσιν, ἑωσοῦ ἐθανατώθησαν ὑπὲρ αὐτοῦ.—Δὲν ἦτον ἄρα οὔτε πυρωμένης φαντασίας ἐνθουσιασμὸς ἢ ἀπάτη, οὔτε ψεῦδος προμελετημένον, ἀλλὰ γνῶσις ἀκριβεστάτη ὅτι ὁ Χριστὸς ἀνέστη, καὶ κατὰ συνέπειαν ὅτι ἀληθῶς ἦτον ὁ προσδοκώμενος Μεσσίας, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

ΑΓΝΟΕΙΤΑΙ καὶ ποῦ ἐγεννήθη, καὶ ποῦ ἀπέθανεν ὁ τοῦ ἀρότρου ἐφευρετής· μ' ὅλον τοῦτο, αὐτὸς συνεισέφερε μᾶλλον εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ κόσμου, παρ' ὅλον τὸ πλῆθος τῶν ἡρώων καὶ δορικτητόρων, οἵτινες κατέκλυσαν τὴν γῆν μὲ δάκρυα, καὶ ἐκόπρισαν αὐτὴν μὲ αἷμα, καὶ τῶν ὁποίων ἡ γέννησις, συγγένεια, καὶ ἀνατροφὴ μετεδόθησαν εἰς ἡμᾶς μ' ἀκρίβειαν καθαυτὸ ἀνάλογον τῆς ὁποίας ἐπροξένησαν βλάβης.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ ΤΕΘΛΙΜΜΕΝΟΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΣΤΑΥΡΩΣΙΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.—Ἐκ τοῦ νεοφανοῦς ποιήματος Ο ΜΕΣΣΙΑΣ, ὑπὸ Π. ΣΟΥΤΣΟΥ

ΜΑΤΘΑΙΟΣ.

Ἐπάταξαν οἱ τύραννοι τὸν ἀγαθὸν ποιμένα,
Καὶ μένουσι τὰ πρόβατα ἰδοὺ ἐσκορπισμένα.
Ἔτειναν τόξον ἐφ' ἡμᾶς, καὶ βέλος εἰς φαρέτραν
Ἡτοίμασαν· πλὴν ἔπεσεν αὐτὸ ἐπὶ τὴν πέτραν.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ.

Φιλήσας τὸν παρέδωκας, ὦ μαθητὰ προδότα!
'Αλλ' εἶπεν εἰς τὴν σπεῖράν σου αὐτὸς, 'Ισκαριῶτα!
'Αἱμάτων ἄνδρες, ἤλθετε ὡς εἰς αἱμάτων φίλον;
Ὡς εἰς λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ ξιφῶν καὶ ξύλων;'

ΠΕΤΡΟΣ κλαίων.

Ὢ μεταμέλεια πικρά! εἰς τοῦ ἀρχιερέως
Τὰς θύρας τὸν συνώδευσα μακρόθεν καὶ βραδέως.
Ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς πολλῶν εἰς πῦρ συγκαθημένων
Ἐκάθισα, τὸν θρῆνόν μου βαστάζων κεκρυμμένον.
Ἰδοῦσά με παιδίσκη τις μὲ εἶπε, 'Πῶς; λυπεῖσαι;
Μὴ μετὰ Ἰησοῦ καὶ σὺ τοῦ Γαλιλαίου εἶσαι;'
Καὶ τὸν ἠρνήθην τότε τρὶς, ὦ αἰωνία λύπη!
Κ' ἐνίκησαν τὴν πίστιν μου δειλῆς καρδίας κτύποι.
Καὶ μεταξὺ λαλοῦντός μου, φωνὴ ἀλεκτρυόνος
Ἠκούσθη· καὶ τῶν λόγων του ἐμνήσθην τότε μόνος.
Καὶ ὅτε πρὸς ἐμὲ αὐτὸς ἠτένισε τὸ βλέμμα,
Ἠσθάνθην εἰς τὰς φλέβας μου πηγνύμενον τὸ αἷμα,
Κ' ἐξῆλθον, κ' ἔκλαυσα πικρῶς.

ΘΩΜΑΣ.

Τὸν τῆς ὀδύνης δρόμον
Διῆλθε, φέρων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ὤμων,
Κ' ἐβάδιζεν εἰς τὴν σφαγὴν, βαστάζων οὕτω μόνος
Τὸ ξύλον τῆς μελλούσης του φρικώδους ἀλγηδόνος.

ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ.

Ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ σταυροῦ ἀπηυδημένον ὅτε
Τὸν εἶδαν οἱ θεοστυγεῖς τῆς Ῥώμης στρατιῶται,
Εὑρόντες Σίμωνα τινὰ, τὸ ἔθνος Κυρηναῖον,
Εἰς τοῦτον ἐπιβάλλουσιν (ἀγγάρευμα ὡραῖον!)
Τὸν τίμιον αὐτοῦ σταυρὸν, κ' ἐν συῤῥοῇ ἀνθρώπων
Πορεύονται εἰς Γολγοθᾶ, τὸν τοῦ Κρανίου τόπον.

ΑΝΔΡΕΑΣ.

Τὸν ἠκολούθουν κλαίουσαι, καὶ πλήττουσαι τὰ στήθη
Γυναῖκες· εἶπε δὲ αὐτὸς λαλήσας εἰς τὰ πλήθη·
'Γυναῖκες Ἱερουσαλὴμ! μὴ δι' ἐμὲ θρηνεῖτε·
Τὰ τέκνα σας, καὶ σᾶς αὐτὰς, ἐλεεινολογεῖτε.
Μακάριοι αἱ ἄνυμφοι, κ' εἰσέτι θυγατέρες,
Κ' οἱ μὴ θηλάσαντες μαστοὶ, κ' αἱ ἄγονοι γαστέρες.
Ἰδοὺ ἀνέβης τὰ βουνὰ, καὶ τρέχεις, νέα κόρη!
Καὶ λέγεις, βουνὰ πέσετε, καλύψατέ με ὄρη.
Τὸ καρποφόρον στέλεχος ὁ σίδηρος ἂν δρέπῃ,
Τί τὸ ξηρὸν καὶ ἄκαρπον νὰ περιμένῃ πρέπει;'

ΙΑΚΩΒΟΣ Ο ΤΟΥ ΖΕΒΕΔΑΙΟΥ.

Τῆς φοβερᾶς σταυρώσεως τοὺς πόνους ὑποφέρων,
Ἐπὶ τοῦ ξύλου ἔβλεπε καὶ βλασφημοῦν καὶ χαῖρον
Τὸ πλῆθος τῶν δημίων του, κ' εἰς κλῆρον πρὸ ποδῶν του
Ὁ ἅγιος ἐτίθετο καὶ ἄῤῥαφος χιτών του.

ΙΩΑΝΝΗΣ.

Παρίστατο εἰς τὸν σταυρὸν αὐτοῦ δακρυῤῥοοῦσα
Ἡ μήτηρ του, τὸ αἷμά του τὸ ῥέον θεωροῦσα·
Ἐκείνην δὲ κ' ἐμὲ ἰδὼν, πρὸς ταύτην εἶπε, 'Γύναι!
Αὐτὸς υἱός σου·' κ' εἰς ἐμὲ, 'Πλησίον ταύτης μεῖνε.'

ΜΑΤΘΑΙΟΣ.

Τὸ φοβερὸν μυστήριον λαμπρῶς καὶ παραδόξως
Ἐτελειοῦτο· ἔκραξε, 'Διψῶ·' καὶ ἰδοὺ ὄξος.
Λαβὼν τὸ ὄξος, ἔκραξεν ὁ Ἰησοῦς καὶ πάλιν,
'Τετέλεσται!' κ' ἐξέπνευσε, φωνὴν ἀφεὶς μεγάλην.

ΙΩΑΝΝΗΣ μετ' ἐνθουσιασμοῦ.

'Τετέλεσται!' τῆς λέξεως τὸ ὕψος ἐννοεῖτε;
Ὁ Ἰησοῦς ἐκ τοῦ σταυροῦ τὰ ἔθνη ἐνθυμεῖται,
Καὶ λέγει, Ἐξετέλεσα καὶ τὸν προορισμόν μου,
Κ' ἐκένωσα ὑπὲρ ὑμῶν πᾶν τὸ ποτήριόν μου.
Τετέλεσται! πεπλήρωται τῆς γῆς ἡ ἀνομία,
'Αλλ' ἐνταυτῷ τετέλεσται ἡ ἀνθρωποθυσία,
Ἡ πλάνη, ὁ δεσποτισμὸς, ἐθνῶν ἡ βαρβαρότης,
Καὶ ἄρχεται ἀλήθεια, φιλότης καὶ ἰσότης.
Τετέλεσται! ὡς μέθυσος ἡ γῆ δὶς, τρὶς ἐσείσθη,
Καὶ τ' ὄμμα τὸ οὐράνιον ὁ ἥλιος ἐσβύσθη,
Καὶ οἱ νεκροὶ ἀνήρχοντο εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν.
Φεῦ! τότε τὴν συντέλειαν τοῦ κόσμου βλέπων ὅλην,
Τετέλεσται, τετέλεσται! παράφρων κ' ἐν ἐκστάσει
Ἐφώναξα πλανώμενος εἰς τὰ πλησίον δάση.

ΤΑΧΥΤΗΣ ΠΤΗΝΩΝ.—Γερμανική τις ἐφημερὶς, πραγματευομένη περὶ τῆς ταχύτητος διαφόρων πτηνῶν, λέγει, 'Ὁ γὺψ ἐμπορεῖ νὰ πετάξῃ πρὸς 150 μίλια τὴν ὥραν· ἄγριαι χῆνες πρὸς 90· ἡ κορώνη πετᾷ 25 μίλια, αἱ δὲ χελιδόνες 92 μίλια. Λέγεται ὅτι ἱέραξ τις εὑρέθη εἰς Μάλταν 24 ὥρας μετὰ τὴν ἐκ Φονταιν—βλῶ ἀναχώρησιν τοῦ Ἐῤῥίκου Δ'. Ἂν τοῦτο ἀληθεύῃ, ὁ ὄρνις πρέπει νὰ ἐπέτα διὰ 24 ὥρας πρὸς 57 μίλια τὴν ὥραν, χωρὶς νὰ σταθῇ οὔτε στιγμὴν καθ' ὅλον τὸ διάστημα.'

ΑΣΦΑΛΕΣ εἶναι πάντοτε νὰ μανθάνωμεν καὶ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς μας· κινδυνῶδες ὅμως νὰ διδάσκωμεν καὶ αὐτούς μας τοὺς φίλους.

ΟΤΑΝ δὲν ἔχῃς τί νὰ εἴπῃς, μὴ λέγῃς τίποτε· ἀσθενὴς ἀπολογία ἐνδυναμόνει τὸν ἐχθρόν σου, ἡ δὲ σιωπὴ βλάπτει ὀλιγώτερον τῆς κακῆς ἀποκρίσεως.

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ, 1839.] [ΑΡΙΘ. 32.

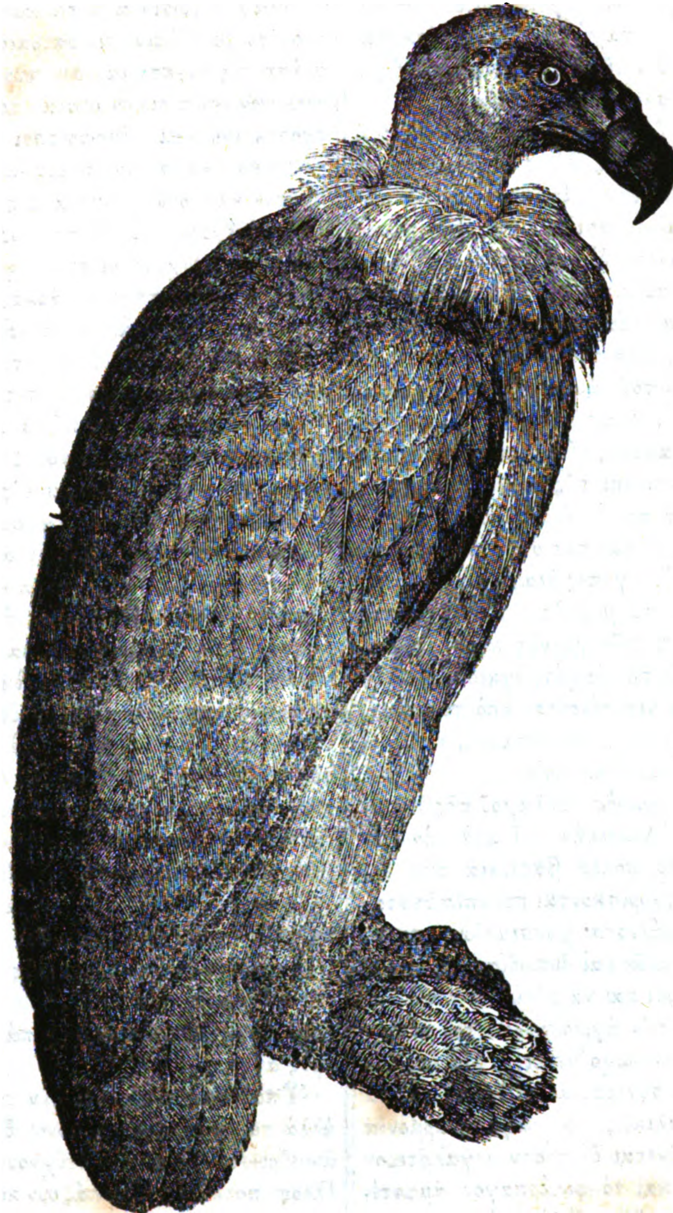

Ο ΧΡΥΣΟΓΥΨ.

ΤΟΝ πρῶτον βαθμὸν μεταξὺ τῶν ὀρνέων κατέχει ὁ ἀετὸς, ὄχι ὡς δυνατώτερος τοῦ γυπὸς ἢ μεγαλήτερος, ἀλλ' ὡς γενναιότερος καὶ τολμηρότερος. Ὁ ἀετὸς δὲν συγκαταβαίνει ποτὲ εἰς θνησιμαῖα, πλὴν ὅταν ἡ πεῖνα τὸν βιάσῃ, καὶ οὐδέποτε κατατρώγει πλὴν ὅσα αὐτὸς διώξας κατέλαβεν. Ὁ γὺψ, ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἔχει ἄκοσμον ἀδηφαγίαν, καὶ σπανίως διώκει τὰ ζωντανὰ, ὅταν εὑρίσκῃ ψοφημένα. Ὁ μὲν ἀετὸς ἀπαντᾷ καὶ ἀντιστέκεται μόνος εἰς τὸν ἐχθρόν του· ὁ δὲ γὺψ, ὅταν περιμένῃ ἀντίστασιν, ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῶν ὁμοει

δῶν αὐτοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀνάνδρου συμμαχίας αἰσχρῶς τὸ θήραμα κατατροπόνει. Σῆψις καὶ δυσωδία ἑλκύουν, ἀντὶ ν' ἀποδιώκωσι τὸν γύπα· μεταξὺ τῶν ὀρνέων εἶναι αὐτὸς ὅ,τι μεταξὺ τῶν τετραπόδων ὁ θὼς καὶ ἡ ὕαινα, οἵτινες εὐωχοῦνται ἀπὸ τὰ θνησιμαῖα, ἕως καὶ τοὺς νεκροὺς ἐκχώνοντες.

Τοὺς γύπας διακρίνει ἀπὸ πᾶν εἶδος ἀετῶν ἡ γυμνότης τῶν ἀπτέρων κεφαλῶν καὶ τραχήλων, ὅπου δὲν φύεται παρὰ μικρός τις χνοῦς, ἢ ὀλίγαι τινὲς ἀραιαὶ τρίχες. Οἱ ὀφθαλμοὶ ἐξέχουν περισσότερον· οἱ ὄνυχες εἶναι βραχύτεροι, καὶ ὀλιγώτερον ἀγκιστρωτοί· τὸ ἔνδοθεν τῆς πτέρυγος εἶναι μὲ παχύ τι πτίλον ἐσκεπασμένον· ἡ στάσις αὐτῶν δὲν εἶναι τόσον ὄρθιος, ὡς ἡ τοῦ ἀετοῦ· ἡ δὲ πτῆσις δυσκολωτέρα καὶ βαρυτέρα.

Τῶν γυπῶν ὑπάρχουν διάφορα εἴδη, ὁ χρυσοῦς, ὁ σταχτόχροος, καὶ ὁ μελάγχροινος, εἰς τὴν Εὐρώπην· ὁ κηλιδωτὸς, καὶ ὁ μέλας, εἰς τὴν Αἴγυπτον· καὶ ὁ πωγωνίας, ὁ Βραζιλιανὸς, καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν γυπῶν, εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικήν. Ὅλοι δ' ἔχουν τὴν αὐτὴν φύσιν, ὄντες ἐξίσου ὀκνηροὶ, ἁρπακτικοὶ, καὶ ἀκάθαρτοι.

Πρώτιστος ἁπάντων φαίνεται ὁ Χρυσογὺψ, ὅστις κατὰ πολλὰ ὁμοιάζει τὸν χρυσάετον, εἶναι ὅμως μεγαλήτερος. Ἀπὸ τὴν ἄκραν τοῦ ῥάμφους ἕως τὴν ἄκραν τῆς οὐρᾶς ἔχει δύο πηχῶν μῆκος· τὸ κάτω μέρος τοῦ τραχήλου, στήθους, καὶ γαστρὸς εἶναι κοκκίνου χρώματος, ἀμυδροτέρου γινομένου ἐπὶ τῆς οὐρᾶς, βαθυτέρου δὲ σιμὰ τῆς κεφαλῆς. Τὰ πτερὰ εἶναι μαῦρα ἐπὶ τῶν νώτων· ἐπὶ δὲ τῶν πτερύγων καὶ τῆς οὐρᾶς κιτρινωποῦ μελαγχροίνου. Ἄλλων εἰδῶν γύπες διαφέρουν μὲν ἀπὸ τοῦτον κατὰ τὸ χρῶμα καὶ τὸ μέγεθος· ἀλλ' ἅπαντες χαρακτηρίζονται δυνατὰ ὑπὸ τῶν γυμνῶν κεφαλῶν, καὶ τοῦ ῥάμφους, εὐθέος μὲν εἰς τὴν ἀρχὴν, ἀγκιστρωτοῦ δὲ εἰς τὴν ἄκραν. Ἔτι μᾶλλον διακρίνονται ἀπὸ τὰς φυσικὰς αὐτῶν διαθέσεις, αἵτινες, ὡς προείπαμεν, εἶναι ἡ σκληρότης, ἡ ἀκαθαρσία, καὶ ἡ ὀκνηρία.

Ὁ ὄρνις οὗτος εἶναι μὲν κοινὸς πολλαχοῦ τῆς Εὐρώπης, κοινότερος δὲ εἰς τὴν Ἀμερικήν. Κατὰ τὴν Αἴγυπτον, Ἀραβίαν, καὶ ἄλλα πολλὰ βασίλεια τῆς Ἀφρικῆς καὶ Ἀσίας, οἱ γύπες εὑρίσκονται πολυπληθέστατοι. Εἰς τὴν Αἴγυπτον μάλιστα χρησιμεύουν παραπολὺ, κατατρώγοντες θνησιμαῖα καὶ δυσωδίας, τὰ ὁποῖα ἠδύναντο ἀλλέως νὰ μολύνωσι καὶ νὰ φθείρωσι τὸν ἀέρα. Συνήθως βλέπονται μετὰ τῶν ἀγριοσκύλων τοῦ τόπου, ἀταράχως ἀπὸ πτῶμά τι συνευωχούμενοι. Μάχας δὲν προξενεῖ ἡ ἀλλόκοτος αὕτη συντροφία· οἱ ὄρνεις καὶ τὰ τετράποδα συγκατοικοῦν φιλικῶς, καὶ μεγάλη ἁρμονία ὑπάρχει μεταξύ των. Φαίνεται δὲ τόσον μεγαλήτερον τὸ θαῦμα τοῦτο, καθόσον καὶ τὸ φιλάρπαγον ἀμφοτέρων εἶναι ὑπερβολικὸν, καὶ ἄκρα ἡ ἰσχνότης αὐτῶν, προερχομένη ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν ἴσως καὶ τῆς ἀθλίας τροφῆς μὲ τὴν ὁποίαν ζῶσι.

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν διάγουν σχεδὸν τὸν αὐτὸν βίον. Ὅπου ἴδωσιν ὑπάγοντας τοὺς κυνηγοὺς, οἵτινες ἐκεῖ θηρεύουν τὰ κτήνη μόνον διὰ τὰ δέρματα, ἀκολουθοῦν ἐξοπίσω οἱ ὄρνεις οὗτοι· περιΐπτανται ὀλίγον ἀπέχοντες, καὶ, ὅταν ἴδωσιν ἐκδαρμένον καὶ παραιτημένον τὸ ζῶον, ἀνακράζουν εἰς ἀλλήλους, χύνονται κατὰ τοῦ πτώματος, καὶ ἐν ἀκαρεῖ γυμνόνουν τὰ κόκκαλα, καθαρίζοντες αὐτὰ, ὡς νὰ εἶχαν ξεσθῆν μὲ μάχαιραν.

Εἰς τὸ Ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος, δεικνύουν ἔτι μεγαλητέραν ἐπιδεξιότητα εἰς τὰς ἀνατομικὰς μεθόδους των. 'Πολλάκις ἴδα,' λέγει ὁ Κόλβεν, 'τίνι τρόπῳ ἀνατέμνουν τὸ νεκρὸν σῶμα· λέγω ἀνατέμνουν· καθότι ουδεὶς τεχνίτης ἠμποροῦσε νὰ κάμῃ αυτὸ ἁρμοδιώτερα. Ἔχουν μίαν θαυμαστὴν μέθοδον τοῦ νὰ διαχωρίζωσιν ἀπὸ τὰ κόκκαλα τὴν σάρκα, καὶ μ' ὅλον τοῦτο ν' ἀφίνωσιν ἀκέραιον τὸ δέρμα. Ὅταν πλησιάσῃ τις τὸ πτῶμα, δὲν στοχάζεται αὐτὸ στερημένον ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν οὐσίαν του· ἀλλ' ἀφοῦ τὸ ἐξετάσῃ προσεκτικώτερα, δὲν εὑρίσκει εἰμὴ δέρμα καὶ κόκκαλον. Ὁ τρόπος, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐκτελοῦν τοῦτο, εἶναι ὁ ἑξῆς· πρῶτον κάμνουν ἄνοιγμα εἰς τὴν γαστέρα τοῦ ζώου, ὅθεν ἐξάγουν καὶ ἀδηφάγως χάπτουν τὰ ἐντόσθια· ἔπειτα, εἰσερχόμενοι εἰς τὸ γενόμενον κοῖλον, διαχωρίζουν ἀπὸ τὰ ὀστᾶ τὴν σάρκα, χωρὶς κἂν νὰ ἐγγίξωσι τὸ δέρμα. Συμβαίνει πολλάκις, βοῦς ἐπιστρέφων μόνος ἀπὸ τὸ ἄροτρον εἰς τὸ κτηνοστάσιον, νὰ πλαγιάσῃ καθ' ὁδόν· τότε, ἂν οἱ γύπες τὸν παρατηρήσωσι, πίπτουν μανιωδῶς κατεπάνω αὐτοῦ, καὶ κατατρώγουν ἀναποφεύκτως τὸ δύστηνον ζῶον. Κάποτε ἐπιχειροῦν κατ' αὐτῶν ἐνῷ βόσκονται εἰς τοὺς ἀγροὺς, ἑκατὸν ἢ καὶ πλειότεροι διαμιᾶς καὶ συνάμα ἐφορμῶντες.'

'Τὰ θνησιμαῖα,' γράφει ἄλλος περιηγητὴς, 'ἑλκύουσι τοὺς γύπας, μακρότατα εὑρισκομένους. Τερπνὸν εἶναι νὰ θεωρῇ τις αὐτοὺς, ὅταν τρώγωσι, μαχόμενοι κάποτε συναλλήλως. Πολλάκις ἀετὸς καθίζει πρῶτον εἰς τὴν τράπεζαν ταύτην, καὶ ἀναγκάζει τοὺς γύπας νὰ στέκωσιν ἀπομεμακρυσμένοι ἕως νὰ τελειώσῃ· τότε δὲ πίπτουν εἰς τὸ ἀπολειφθὲν μὲ θαυμαστὴν ὄρεξιν. Τόσον ὀξεῖαν ὄσφρησιν ἔχουν οἱ ὄρνεις οὗτοι, ὥστε, καθὼς πέσῃ πτῶμα, καὶ ἂν οὐδεὶς ἐφαίνετο ἀρχήτερα, βλέπονται πολλοὶ πανταχόθεν ὁρμῶντες κατ' αὐτοῦ.' Ἄλλοι ὅμως φρονοῦν ὅτι ὁδηγεῖται εἰς τὸ θνησιμαῖον ὁ γὺψ ὄχι ἀπὸ τὴν ὄσφρησιν, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ὀξυδέρκειαν· καὶ πρὸς ἀπόδειξιν ἀναφέρουν ὅτι ψοφίμιον περικλεισμένον εἰς καλάθιον, ὅθεν ἐλευθέρως ἠμπόρουν νὰ ἐξέρχωνται τὰ μιάσματα, δὲν ἐφείλκυσε κανένα, μὴ βλεπόμενον· ἀφοῦ ὅμως ἐξεσκεπάσθη, πάμπολλοι εὐθὺς ὥρμησαν πρὸς αὐτό.

Ὑποθέτουν τινὲς, ὅτι δὲν τρώγουν τίποτε ζωντανόν ἀλλὰ τοῦτο συμβαίνει μόνον ὅταν δὲν ἐμπορῶσι· διότι, ἂν εὕρωσιν ἀρνία, δὲν δείχνουν εἰς αὐτὰ τὸ παραμικρὸν ἔλεος· πολλάκις δὲ ἁρπάζουν καὶ ὄφεις. Ὁ τρόπος τῶν ὀρνέων τούτων εἶναι νὰ καθίζωσι, διάφορα ὁμοῦ, εἰς τὰς παλαιὰς πεύκας καὶ κυπαρίσσους, ὅπου ἐξακολουθοῦν ὥρας τινὰς, μὲ τὰς πτέρυγας ἀνεωγμένας. Κοινῶς δὲν ἔχουν δειλίαν, οὔτε φοβοῦνται κίνδυνον, ἀλλ' ἀφίνουν ἀνθρώπους νὰ πλησιάζωσι, καὶ μάλιστα ὅταν τρώγωσι.

Ἡ ὀκνηρία, ῥυπαρότης, καὶ ἀδηφαγία τῶν πτηνῶν

τούτων καταντοῦν σχεδὸν ἀπίστευτα. Εἰς τὴν Βραζιλίαν, ὅπου εὑρίσκονται πολυπληθῆ, ὅταν καθίσωσιν ἐπί τινος πτώματος, τὸ ὁποῖον δύνανται ἀνενοχλήτως νὰ κατασπαράξωσι, τόσον ὑπεργεμίζουν τὸν στόμαχον, ὥστε δὲν ἐμποροῦν νὰ πετάξωσιν, ἀλλὰ τρέχουν πηδῶντα ὅταν διώκωνται. Πάντοτε πετοῦν βραδέως, καὶ σηκόνονται ἀπὸ τὴν γῆν μὲ δυσκολίαν· ἀλλ' ὅταν ὑπερφάγωσιν, εἶναι παντάπασιν ἀβοήθητα· δὲν ἀργοῦν ὅμως ν' ἀποβάλωσι τὸ φορτίον των, καθότι ἔχουν μέθοδον τινὰ τοῦ ἐξεμεῖν ὅσα κατέφαγαν, καὶ τότε πετοῦν πλέον εὐκόλως.

Ἡδονικὸν εἶναι πάντοτε νὰ βλέπῃ τις ἐχθροπραξίας μεταξὺ μισητῶν ἢ βλαβερῶν ζώων. Ἀπ' ὅλα δὲ τὰ ζῶα δὲν ὑπάρχουν ἐχθρικώτερα εἰς ἄλληλα παρὰ τὸν γύπα τῆς Βραζιλίας καὶ τὸν κροκόδειλον, ὅστις ἐκεῖ αὐξάνει ἕως δώδεκα πήχεις. Ἡ θήλεια τοῦ φοβεροῦ τούτου πλάσματος γεννᾷ τὰ ὠά της ἑκατὸν ἕως διακόσια τὸν ἀριθμὸν εἰς τὰς ἄμμους, ἐπὶ ὄχθης ποταμοῦ, ὅπου ἐκκολάπτονται διὰ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου. Λαμβάνει δὲ πᾶσαν προφύλαξιν νὰ κρύπτῃ ἀφ' ὅλα τὰ λοιπὰ ζῶα τὸν τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐναποθέτει τὸ βάρος της. Πολλάκις ὅμως ἀρκετοὶ γύπες κάθηνται σιωπηλοὶ καὶ ἀόρατοι ἐπὶ τῶν κλάδων γειτονικοῦ τινὸς δάσους, βλέποντες τὰς ἐργασίας τῆς κροκοδείλου, μὲ τὴν εὐάρεστον ἐλπίδα μελλούσης ἁρπαγῆς. Περιμένουν ὑπομονητικῶς ἕως νὰ γεννήσῃ ἡ κροκόδειλος ὅλον τὸν ἀριθμὸν τῶν ὠῶν, ἕως νὰ σκεπάσῃ αὐτὰ μὲ τὴν ἄμμον, καὶ ν' ἀποσυρθῇ ἐξ αὐτῶν. Τότε, ὅλοι ὁμοῦ, ἐνθαῤῥύνοντες εἷς τὸν ἄλλον διὰ κραυγῶν, χύνονται κατεπάνω τῆς φωλεᾶς, ἀφαιροῦν εἰς μίαν στιγμὴν τὴν ἄμμον, καὶ κατατρώγουν ἀνηλεῶς ἅπασαν τὴν γενεάν.

Ἂν καὶ ἦναι τρισαθλία ἡ τῶν ζώων τούτων σάρξ, ἔτυχεν ὅμως νὰ τὴν ἀπογευθῶσιν ἄνθρωποι, ἀπὸ τὴν πεῖναν βιασμένοι. Ἀδύνατον νὰ εὑρεθῇ τι ἰσχνότερον, ἰνωδέστερον, ναυτιωδέστερον, καὶ ἀνοστότερον. Ματαίως τοῦ ἀπεκόπησαν τὰ ὀπίσθια, ἀφοῦ ἐφονεύθη· ματαίως ἐπλύθη τὸ σῶμα, καὶ ἀρώματα συνεμίχθησαν διὰ νὰ ὑπερβῶσι τὴν ἐπικρατοῦσαν ὀσμήν· διαφυλάττει ἀκόμη τὴν δυσωδίαν καὶ γεῦσιν τῶν θνησιμαίων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐτρέφετο, καὶ ἐξαποστέλλει βρῶμον ἀνυπόφορον.

Τὰ πτηνὰ ταῦτα, τοὐλάχιστον τὰ Εὐρωπαϊκὰ, γεννοῦν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ τότε δύο μόνον ἢ τρία ὠά. Τὰς φωλεὰς αὐτῶν κατασκευάζουν εἰς δυσβάτους κρημνοὺς, καὶ εἰς τόπους τόσον ἀπομεμακρυσμένους, ὥστε δυσκόλως εὑρίσκονται. Ὡς ἐπιτοπλεῖστον διατρίβουν εἰς τὰ ὄρη ὅπου γεννῶνται, καὶ σπανίως καταβαίνουν εἰς τὰς πεδιάδας, ἐκτὸς ἀφοῦ ἡ δριμύτης τοῦ ψύχους ἐξορίσῃ πᾶν ἄλλο ζῶον ἀπὸ τὰ φυσικά των καταγώγια· τότε κατερχόμενοι ἀπὸ τὰ ὕψη των, ἐκθέτονται εἰς τοὺς κινδύνους ὅσους ἀναγκαίως ἀπαντῶσιν εἰς πλέον καλλιεργημένας χώρας. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὸν καιρὸν αὐτὸν τῆς χιόνος καὶ τοῦ πάγου δὲν εὑρίσκονται ἀρκετὰ πτώματα, ἁρπάζουν λαγωοὺς, ὄφεις, καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλο μικρὸν κυνήγιον προφθάσωσιν ἢ νικήσωσι.

ΟΙ ΑΓΡΙΟΠΑΙΔΕΣ.

ΚΑΤΑ καιροὺς καὶ κατὰ τόπους εὑρέθησαν εἰς μοναξίαν παῖδες, διάγοντες βίον κτηνώδη, μὴ δυνάμενοι νὰ κοινοποιῶσι διὰ γλώσσης τὰς ἰδέας των, καὶ παντάπασιν ἀγνοοῦντες τὰ κοινωνικὰ ἔθιμα τῆς ἀνθρωπότητος. Χρησιμεύουν δὲ μεγάλως τὰ περὶ αὐτῶν ὡς δεικνύοντα, πόσον ἐξευτελισμένη καὶ ἀθλία εἶναι ἡ κατάστασις ἀνθρώπου, τοῦ ὁποίου ὁ νοῦς δὲν ἐμορφώθη διὰ τοῦ παραδείγματος ἄλλων, οὐδ' ἔλαβεν ἠθικήν τινα ἢ πνευματικὴν καλλιέργειαν. Δύο τοιαῦτα ὑποκείμενα, τὰ γνωστότερα, ἐχρημάτισαν Πέτρος ὁ Ἀγριόπαις, καὶ ὁ ἐξ Αὐειρῶνος Ἀγριάνθρωπος, οἵτινες πιθανὸν μὲν νὰ ἦσαν ἐκ γενετῆς φρενόληπτοι, ηὔξησεν ὅμως καὶ ἡ θηριώδης ζωὴ τὰ νοητικά των ἐλαττώματα.

Τὸν Ἰούλιον, 1724, ὁ Jurgen Meyer, κάτοικος τῆς Χάμελν, κωμοπόλεως εἰς τὴν Ἀνοβέραν, εὕρηκεν εἰς τὸν ἀγρόν του γυμνόν τινα μελάγχροινον, μελανότριχα παῖδα, τὸ φαινόμενον δωδεκαετῆ, καὶ διόλου ἄφωνον. Ἀπό τινα μῆλα, τὰ ὁποῖα τὸν ἐδείχθησαν, δελεασθεὶς, ἠκολούθησε τὸν ἄνθρωπον ἕως μέσα εἰς τὴν πόλιν· ἐβάλθη δὲ, ἀσφαλείας χάριν, εἰς νοσοκομεῖόν τι, ἐκ διαταγῆς τοῦ πολιτάρχου. Ὁ Πέτρος (ἐπειδὴ οὕτω τὰ παιδία ὠνόμασαν αὐτὸν ὅτε πρῶτον ἐφάνη εἰς τὰς ὁδοὺς, καὶ τοῦ ἀπέμεινε μέχρι θανάτου τὸ ὄνομα) ἐφέρετο κατὰ πρῶτον κτηνωδῶς πως, ζητῶν νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ θύρας καὶ παράθυρα, ἐπιστηριζόμενος εἰς τὰ γόνατα καὶ τοὺς ἀγκῶνάς του, καὶ κυλιόμενος ἀπὸ πλευρᾶς εἰς πλευρὰν ἑωσοῦ ἀπεκοιμᾶτο. Ψωμίον δὲν τὸν ἤρεσκεν, ἀλλὰ προθύμως ἐξεφλούδιζε χλωρὰ ξύλα, καὶ κατεμάσσει τὸ φλούδιον διὰ τὸν χυμόν· ἔκαμνε δὲ τὸ αὐτὸ καὶ εἰς λαχανικὰ, χόρτα, καὶ εἰς τὰ ἐξώφλοια τῶν φασήλων. Μετ' ὀλίγον ἔμαθε νὰ διάγῃ κοσμιώτερα, κ' ἔλαβεν ἄδειαν νὰ περιφέρεται εἰς τὴν πόλιν. Ὁπότε τὸν ἔδιδαν τίποτε φαγητὸν, ὠσφραίνετο πρῶτον αὐτὸ, ἔπειτα δὲ τὸ ἔβαλλεν εἰς τὸ στόμα, ἢ τὸ ἀπέῤῥιπτε σείων τὴν κεφαλήν του. Ταὐτοτρόπως ὠσφραίνετο τὰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων, ἔπειτα δὲ ἐκτύπα τὸ στῆθός του, ἂν εὐηρεστεῖτο· εἰ δὲ μὴ, ἔσειε τὴν κεφαλήν. Ὅτε τὸν ἤρεσκέ τι ἐξαιρέτως πως, ὡς φάσηλοι, πίσα, συκάμινα, ὀπῶραι, καὶ μάλιστα κρομμύδια καὶ κάρυα, ἐδείκνυε τὴν εὐχαρίστησιν, κτυπῶν κατ' ἐπανάληψιν τὸ στῆθος.

Ὅτε πρῶτον ἐδόθησαν εἰς αὐτὸν πέδιλα, ἐδυσκολεύετο νὰ περιπατῇ· ἀσμένως δ' ἐκβάλλων αὐτὰ, περιέτρεχεν ἐξυπόλυτος. Ἐπίσης δυσηρεστεῖτο νὰ καλύπτῃ τὴν κεφαλήν· ἔχαιρε δὲ πολὺ ῥίπτων εἰς τὸν ποταμὸν ὅ,τι καπέλλον τὸν ἐχαρίζετο, καὶ βλέπων αὐτὸ φερόμενον εἰς τὰ κάτω ὑπὸ τοῦ ῥεύματος· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐσυνείθισε τὰ ἐνδύματα. Ἡ ἀκοὴ καὶ ἡ ὄσφρησις αὐτοῦ ἦσαν ὀξύταται.

Τὸν Ὀκτώβριον, 1725, μετεφέρθη ἐκ διαταγῆς τοῦ βασιλέως Γεωργίου Α'. εἰς τὴν πόλιν Ἀνοβέραν, ὅθεν ἐπέμφθη μετὰ βασιλικοῦ ὑπηρέτου εἰς Λονδῖνον καταρχὰς τοῦ προσεχοῦς ἔτους, καὶ παρεδόθη εἰς τὴν φρον-

τίδα τοῦ ἰατροῦ Arbuthnot. Ὅτε πρῶτον εὕρηκαν αὐτὸν, εἶχε μικρόν τι κλάσμα χιτῶνος περὶ τὸν τράχηλον· ἡ δὲ λευκότης τῶν μηρῶν, παραβαλλομένη μὲ τὰς μελαγχροίνους κνήμας του, ἀπεδείκνυεν ὅτι πρέπει νὰ ἐφοροῦσε βρακία, ἀλλ' ὄχι κάλτας. Ἡ γλῶσσά του ἦτο μεγάλη καὶ δυσκίνητος· ὅθεν χειροῦργός τις ἐστοχάσθη ν' ἀπολύσῃ αὐτὴν, κόπτων τὸν γλωσσοδέτην· ἀλλὰ δὲν ἐξετέλεσε τὴν ἐργασίαν. Πρὸς δὲ τούτοις, πορθμεῖς τινὲς, καταβαίνοντες τὸν ἐκεῖ ποταμὸν Οὐέσεραν, εἶχαν ἰδεῖν εἰς διάφορα μέρη ἐπὶ τῶν ὀχθῶν αὐτοῦ πτωχόν τινα γυμνὸν παῖδα, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ εἶχαν δώσειν φαγητόν· καὶ τέλος, ἐξηκριβώθη ὅτι χηρευμένος τις εἶχε βωβὸν τέκνον, τὸ ὁποῖον, χαθὲν εἰς τὰ δάση τὸ 1723, ἐπέστρεψε πάλιν, ἀλλὰ μετὰ τὸν δεύτερον γάμον τοῦ πατρός του ἀπεδιώχθη ἐκ νέου ὑπὸ τῆς μητρυιᾶς. Ἀφοῦ ἔμεινε χρόνον τινὰ ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν τοῦ ἰατροῦ, ἐπληροφορήθησαν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ βελτιωθῇ, ὅτι πραγματικῶς ἦτο φρενοβλαβής· ἐβάλθη ἔπειτα σιμὰ εἰς γεωργόν τινα, μὲ τὸν ὁποῖον συνεκατοίκησε μέχρι θανάτου, συμβάντος τὸ 1785.

Ὁ Πέτρος ἦτο μεσαίου ἀναστήματος, τὸ φαινόμενον εὔρωστος καὶ ἰσχυρὸς, καὶ μὲ καλὴν γενειάδα. Ἔτρωγε τὰς συνήθεις τροφὰς, φυλάττων ὅμως ἰσχυρὰν κλίσιν εἰς τὰ κρομμύδια. Ὑπερηγάπα τὴν θερμότητα, καὶ ὑπερενοστιμεύετο ἓν ἢ δύο ποτήρια πνευμάτων. Ποτὲ δὲν ἔμαθε νὰ ὁμιλῇ. Ἠγάλλετο μὲ τὴν μουσικὴν, καὶ πολλάκις ἐψιθύριζε σκοποὺς τινας, τοὺς ὁποίους συνεχῶς ἤκουεν. Ὁσάκις ἔπαιζαν μουσικὰ ἐργαλεῖα, ἐπηδοῦσεν ἀπὸ τὴν χαρὰν, ἑωσοῦ διόλου ἀπέκαμνε. Ποτὲ δὲν ἴδε τις αὐτὸν νὰ γελᾷ.

Ὁ Πέτρος ἦτον εὐάγωγος καὶ ἀβλαβής· εἰργάζετο δὲ ὠφελίμως καὶ κατ' οἶκον καὶ εἰς τοὺς ἀγροὺς, ἐνόσῳ ἐπεστατεῖτο. Ἀφεθεὶς ποτὲ μόνος νὰ ῥίψῃ φορτίον κόπρου εἰς ἅμαξαν, εὐθὺς ἀποῦ ἐτελείωσε, πηδήσας ἐπάνω, ἤρχισε μὲ ἴσην ἐπιμέλειαν νὰ τὴν ῥίπτῃ ὅλην ἔξω πάλιν. Ἀποπλανηθεὶς ποτὲ ἐκ τῆς κατοικίας του ἐν καιρῷ πολιτικῶν ταραχῶν, συνελήφθη ὡς ὕποπτον ὑποκείμενον, καὶ μὴ ἀποκρινόμενος εἰς τὰς ἐρωτήσεις εἰρηνοδίκου τινὸς, ἐφυλακώθη. Τὴν νύκτα ἐξέσπασε πυρκαϊὰ εἰς τὴν φυλακήν· εὗρηκαν δ' αὐτὸν καθήμενον ἀταράχως εἰς μίαν γωνίαν, εὐφραινόμενον μὲ τὸ φῶς καὶ τὴν θερμότητα, καὶ οὐδόλως πεφοβισμένον. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ Πέτρου. Περὶ δὲ τοῦ ἐξ Αὐειρῶνος Ἀγριανθρώπου, ἱστοροῦνται τὰ ἑπόμενα.

Τέκνον ἑνδεκαετὲς ἢ δωδεκαετὲς, πρὸ χρόνων φανὲν ὁλόγυμνον εἰς ἓν ἀπὸ τὰ δάση τοῦ νομοῦ τῆς Αὐειρῶνος, εἰς τὴν νότιον Γαλλίαν, ἀπηντήθη πλησίον τοῦ αὐτοῦ μέρους, τὸ 1801, ἀπὸ τρεῖς κυνηγοὺς, οἵτινες ἐπίασαν αὐτὸ καθ' ἣν στιγμὴν ἀνέβαινε δένδρον τι διὰ ν' ἀποφύγῃ τοὺς διώκτας του. Ἐπάρθη δὲ εἰς κώμην γειτονεύουσαν, ἀλλ' ἐξέφυγε μετὰ μίαν ἑβδομάδα εἰς τὰ ὄρη, ὅπου περιεπλανᾶτο κατὰ τὸ διάστημα δριμυτάτου χειμῶνος, ἄλλο σκέπασμα μὴ ἔχων παρ' ἐσχισμένον χιτῶνα, καὶ τὴν μὲν νύκτα καταφεύγων εἰς μονήρεις τόπους, τὴν δὲ ἡμέραν πλησιάζων εἰς τὰ γειτονεύοντα χωρία. Τὴν ἀγρίαν ταύτην ζωὴν ἐξηκολούθει νὰ διάγῃ, ἑωσοῦ μίαν τῶν ἡμερῶν ἐμβῆκεν εἰς ἀνθρωπίνην κατοικίαν· πιασθεὶς δὲ πάλιν, ἐπηγρυπνεῖτο, καὶ ἐφυλάσσετο μερικὰς ἡμέρας· ἐντεῦθεν μετεκομίσθη πρῶτον εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς κωμοπόλεως Ἁγ. Ἀφρικῆς, ἀκολούθως δὲ εἰς τὴν Ῥοδὲς, πρωτεύουσαν τοῦ νομοῦ, ὅπου ἐκάθισε μῆνας τινάς. Ἐνῷ διέτριβεν εἰς τὰ μέρη ταῦτα, ἦτο πάντοτε ἐξίσου ἄγριος, ἀνυπόμονος, καὶ ἀνήσυχος, ἀδιακόπως προσπαθῶν νὰ δραπετεύσῃ. Πρὸς τὰ τέλη τοῦ 1802, ἐστάλθη ἐκ διαταγῆς τῆς κυβερνήσεως εἰς τοὺς Παρισίους. Ἀλλ' ἡ μεγίστη τῶν Παρισινῶν περιέργεια ἐψυχράνθη παραπολὺ, ὅτε ἴδαν τὸν νέον ἀγριάνθρωπον ἀηδὲς ῥυπαρώτατον τέκνον, πάσχον ἀπὸ σπασμοὺς, ἀδιαλείπτως ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν ταλαντευόμενον, καθὼς ζῶα τινὰ εἰς τὰ θηριοτροφεῖα, δαγκάνον καὶ ἀμύσσον (τσουγγρανίζον) πάντα ὅστις αὐτὸ ἔβλαπτεν, οὐδεμίαν δὲ φιλοστοργίαν δεικνύον πρὸς τοὺς ὅσοι φιλοφρόνως αὐτὸ περιεποιοῦντο· ἀδιάφορον εἰς ἅπαντα, καὶ τὸ φαινόμενον ἀνίκανον νὰ προσηλώσῃ εἰς τίποτε τὴν προσοχήν του.

Κατὰ τὸν ἰατρὸν Πίνελ, ὅστις ἔκαμε λεπτομερῆ ἀναφορὰν περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἀγρίου, τόσον ἐλλειπὴς ἦτον ἡ ἁφή του, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ ὑψωμένην ἐπιφάνειαν ἀπὸ ζωγραφίαν· ἀναισθητοῦσεν ἐξίσου εἰς πάντα ἦχον, εἴτε τρανὸν, εἴτε σιγανόν· ἠδύνατο μόνον νὰ κάμνῃ θόρυβόν τινα διὰ τοῦ λάρυγγος· ἐφαίνετο ἐπίσης ἀδιάφορος εἰς τὰς τερπνοτέρας εὐωδίας καὶ τὰς δυσωδεστέρας ἀποφοράς· καὶ δὲν ἠδύνατο πρὸς ἄλλο τι νὰ μεταχειρισθῇ τὰς χεῖράς του εἰμὴ διὰ νὰ πιάνῃ. Ὁ νοῦς αὐτοῦ δὲν ἦτον εἰς καλητέραν κατάστασιν. Ἀποκεχωρισμένος πάσης μὲ τοὺς ὁμοίους αὐτοῦ συγκοινωνίας, ἐστερεῖτο μνήμης, κρίσεως, καὶ πάσης μιμητικῆς δυνάμεως· αἱ χειρονομίαι καὶ τὰ κινήματα αὐτοῦ ἦσαν διόλου μηχανικά· μετέβαινε δὲ χωρίς τινα φαινομένην αἰτίαν ἀπὸ ἠλιθίου μελαγχολίας εἰς ὑπερβολικοῦ γέλωτος κατάστασιν· δὲν ἐγνώριζεν ἀγάπην, δὲν εἶχεν ἠθικήν τινα αἴσθησιν, καὶ ἠδύνετο μόνον τὰ τῆς γεύσεως ὄργανα θεραπεύων. Εἰς βραχυλογίαν, ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ ἦτον ἁπλῶς ζωϊκὴ, καὶ τῷ ὄντι πολλὰ ζῶα ὑπερέβαιναν αὐτὸν κατὰ τὴν νόησιν. Ὁ ἰατρὸς Πίνελ ἦτο γνώμης, ὅτι ὁ παῖς ἦτον ἀνιάτως φρενοβλαβής· ἀλλ' ὁ Ἰτάρδ, ἰατρὸς τοῦ ἐν Παρισίοις καταστήματος τῶν Κωφαλάλων, ὅστις εἶχε τὸν ἀγριάνθρωπον ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν του, ἔτρεφεν ἔτι ἐλπίδας, στοχαζόμενος ὅτι ὁ φυσικὸς καὶ ἠθικὸς ἐξευτελισμὸς τοῦ ἀτόμου τούτου προήρχετο πιθανῶς ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν πάσης ἀνατροφῆς, καὶ τὸν παντελῆ αὐτοῦ χωρισμὸν ἀπὸ ἀνθρώπους.

Μὲ τὰ συνετὰ δὲ μέσα, τὰ ὁποῖα ὁ ἰατρὸς οὗτος μετεχειρίσθη, εὐτύχησε καὶ φυσικῶς καὶ νοερῶς νὰ βελτιώσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ δυστυχοῦς ἀγρίου. Μετὰ ἐννέα μῆνας ὀλίγον διέφερε κατὰ τὸ φαινόμενον καὶ τὴν διαγωγὴν ἀπὸ κοινὰ κωφάλαλα παιδία· ὥστε οἱ παρατηρήσαντες αὐτὸν εἰς τὴν ἀγρίαν κατάστασιν μόλις ἐπείθοντο ὅτι βλέπουν τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΤΡΟΦΗ.

Τὸ Σχολεῖον τῆς Ἠθικῆς.

Η ΜΕΛΛΟΥΣΑ τῶν παιδίων τύχη, ἔλεγεν ὁ Ναπολέων, ὑπάρχει πάντοτε τῆς μητρὸς ἔργον. Ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ ἀνεγνώριζε τὴν μητέρα αὑτοῦ ὡς πρωταίτιον ὅλης τῆς δόξης, εἰς τὴν ὁποίαν εὐτύχησε νὰ ὑψωθῇ. Ἀλλ' ἡ ἱστορία δίδει καὶ ἄλλα ἐκτὸς τούτου παραδείγματα. Ὁ Ἐρρίκος τέταρτος, ὁ Τίτος τῶν Γάλλων, ἐμορφώθη ὁποῖος ἦτον ἀπὸ τὴν μητέρα του· εἰς δὲ τὸν Λοδοβίκον ΙΣΤ'. βλέπομεν ἐξεναντίας τὰ πάθη Ἱσπανῆς γυναικὸς, φιληδονίαν μέχρι ἀκολασίας, φόβον καὶ τρόμον δεισιδαίμονος καὶ ἀγεννοῦς ψυχῆς, ὑπερηφάνειαν δεσπότου ἀπαιτοῦντος ἔμπροσθεν τοῦ θρόνου τὸ σέβας, τὸ ὁποῖον χρεωστοῦμεν εἰς μόνον τοῦ Θεοῦ τὸ θυσιαστήριον Οἱ δύο Γράκχοι ἦσαν καὶ αὐτοὶ πλάσματα τῆς Κορνηλίας· ἐνῷ τοῦ Βολταίρου ἡ μήτηρ, κακοήθης, ἀγχίνους, σκωπτικὴ, κενόδοξος, μετέδωκεν ὅλα τὰ προτερήματα καὶ τὰς κακίας εἰς τὸν διαβόητον αὑτῆς υἱὸν, ὅστις ἐτίμησε τόσον τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, ὅσον διέστρεψε τὰ ἤθη, καὶ ἐφαρμάκευσε τὴν πηγὴν ὅλων τῶν ἐναντίων αἰσθημάτων εἰς τὴν καρδίαν τῶν νέων. Ἀλλὰ πρὸς πίστωσιν τῶν λεγομένων δυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα καὶ δύο ἐνδόξους ποιητὰς τῆς ἐποχῆς, ὅπου ζῶμεν, τὸν Βύρωνα καὶ Λαμαρτῖνον. Ὁ πρῶτος, δυστυχήσας νὰ ἔχῃ ἀνόητον, φαντασιώδη, ἀλαζόνα, καὶ ματαιόφρονα μητέρα, ἥτις ἀλληλοδιαδόχως τὸν περιέπαιζεν ὡς χωλὸν, παρώξυνε, περιεποιεῖτο, κατεφρόνει, καὶ κατηρᾶτο τὸ ἴδιον αὑτῆς τέκνον, ἐκυριεύθη ἐνωρὶς ἀπὸ τὸν θυμὸν, τὴν ἔπαρσιν, τὴν ὑπεροψίαν, τὸ μῖσος, καὶ ὅλα τὰ βίαια πάθη, τὰ ὁποῖα ἔβρασαν καὶ ἐχύθησαν ἔπειτα ὡς χείμαῤῥος ἡφαιστείου πυρὸς εἰς τὰς ἀθανάτους αὑτοῦ ποιήσεις. Ὁ δεύτερος, γεννημένος ἀπὸ μητέρα τρυφερὰν, εὐσεβῆ, εὔμορφον, καὶ πεπαιδευμένην, ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὸν ὅλας τὰς ἀρετὰς ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων.

Μεταῤῥύθμισον ἤδη, ἂν δύνασαι, μὲ τὴν ἠθικὴν τοῦ γυμνασίου καὶ τὴν φιλοσοφίαν τοῦ διδασκάλου τὴν ἐπιῤῥοὴν τῆς μητρικῆς παιδαγωγίας· δοκίμασον νὰ μεταπλάσῃς τὸν Βύρωνα καὶ Λαμαρτῖνον· θέλεις κοπιάσειν ματαίως· τὸ ἀγγεῖον ἐποτίσθη, τὸ φάρμακα ἔλαβε

τὴν πτυχὴν, καὶ τὰ πάθη τῶν δύο μητέρων κατήντησαν δευτέρα φύσις.

Ἰδοὺ ἡ μεγάλη δύναμις, ἡ ὁποία ἐνεργεῖ ἀκαταπαύστως εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀρχικῶς προέρχεται ἡ μέλλουσα τούτου εὐτυχία ἢ δυστυχία εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον. Καὶ ὅμως μόνη αὐτὴ ἔμεινεν ἀδιεύθυντος σχεδὸν ἀπ' ἀρχῆς τοῦ κόσμου μέχρι τοῦδε, ἐπειδὴ μόλις περὶ τοὺς ἐσχάτους χρόνους ἔστρεψαν τὴν προσοχὴν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν παιδείαν τῶν γυναικῶν. Πόσην ἄρα εὐγνωμοσύνην χρεωστοῦμεν εἰς τοὺς ξένους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι πρῶτοι ἐπεχείρησαν νὰ ἡμερώσωσι τὰ ἄγρια ἤθη τῶν Ἑλληνικῶν κορασίων εἰς διαφόρους πόλεις, καὶ νὰ δώσωσιν ἀξιομίμητον παιδαγωγίας τύπον εἰς τοὺς δήμους ὅλης τῆς ἐλευθέρας καὶ ἀνεξιθρήσκου Ἑλλάδος;

Τὸ παιδίον μανθάνει ἀπὸ τὸν διδάσκαλον, ἀλλὰ μορφοῦται ἀπὸ τὴν μητέρα· ἀπὸ τὰς χεῖρας καλῶν διδασκάλων λαμβάνομεν καλοὺς μαθητὰς, ἀπὸ δὲ τὰς μητέρας καλοὺς ἀνθρώπους καὶ ὠφελίμους πολίτας. Εἰς αὐτὰς ἄρα κυρίως ἀνήκει ἡ παιδαγωγία, εἰς δὲ τοὺς διδασκάλους ἡ παιδομάθεια, δύο πράγματα, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε ποτὲ νὰ μὴ συγχέωνται.

Νέαι μητέρες, καὶ νέαι σύζυγοι! Σεῖς εἴσθε προωρισμέναι νὰ φέρετε εἰρήνην εἰς τὸν κόσμον, τάξιν εἰς τὰς οἰκίας, τιμὴν εἰς τὰ τέκνα σας, εὐτυχίαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀναδειχθῆτε ἄρα ἄξιαι τοῦ οὐρανίου τούτου προορισμοῦ καὶ τῶν ἐλπίδων τῆς πατρίδος! Μὴ μιμηθῆτε τὰς ξένας εἰς τὴν ματαιότητα τοῦ καλλωπισμοῦ, καὶ εἰς τὴν περιέργειαν τῆς ἐνδυμασίας· ἀλλὰ φυλάξετε καθαρὸν καὶ ἀκέραιον τὸν Ἑλληνικὸν χαρακτῆρα, διὰ νὰ τὸν μεταδώσετε ὡς πολύτιμον κληρονομίαν εἰς τὰ τέκνα σας.—ΑΝΘΟΛ. ΚΟΙΝ. ΓΝΩΣΕΩΝ.

Η ΑΥΡΗΛΙΑΝΗ ΚΟΡΗ.

Η ΙΩΑΝΝΑ ΔΑΡΚ, Jeanne d' Arc, κοινότερον καλουμένη Αὐρηλιανὴ Κόρη, διὰ τὴν ἡρωϊκὴν ἐλευθέρωσιν τῆς πόλεως Αὐρηλίας, ἐγεννήθη τὸ 1410 ἢ 1411 εἰς τὸ χωρίον Δομρεμὶ, τότε μὲν ἐπὶ τῶν δυτικῶν συνόρων τῆς Λοθαριγγίας κείμενον, τώρα δὲ περιλαμβανόμενον εἰς τὸν νομὸν Meuse, κατὰ τὴν βορειανατολικὴν ἄκραν τῆς Γαλλίας. Ὁ πατὴρ αὐτῆς ἦτο πένης χωρικὸς, ὀνομαζόμενος Ἰάκωβος Δάρκ· εἶχε δὲ τρεῖς υἱοὺς καὶ δύο θυγατέρας, οἵτινες ὅλοι ἐδόθησαν εἰς ταπεινὰ ἢ δουλικὰ ἐπιτηδεύματα, σύμφωνα μὲ τῆς οἰκογενείας τὴν κατάστασιν. Ἡ Ἰωάννα, ἥτις δὲν ἔμαθε κἂν νὰ γράφῃ τὸ ἴδιόν της ὄνομα, εἶχε κατὰ πρῶτον ὡς ἔργον αὑτῆς τὸ ῥάπτειν καὶ κλώθειν· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐμβῆκεν ὡς θεράπαινα εἰς ξενοδοχεῖόν τι, εἰς τὴν γειτονικὴν πόλιν Neufchateau. Ἐνταῦθα ἔμεινε πέντε χρόνους. Παιδιόθεν ἦτο κόρη θερμοῦ πνεύματος καὶ ζωηρᾶς φαντασίας. Μολονότι δὲ εἶχε πολὺ κάλλος, καὶ ἠδύνατο μὲ τὸ ἑλκυστικὸν τοῦ προσώπου καὶ τὴν πραότητα τοῦ ἤθους νὰ εὐφραίνῃ ὅλους, μὲ τοὺς ὁποίους συνανεστρέφετο, ἐδείκνυε, μ' ὅλον τοῦτο,

ὀλιγωτάτην κλίσιν εἰς τὰς διασκεδάσεις τῶν συνηλικιωτίδων αὐτῆς, καὶ ἦτο πάντη ἀδιάφορος εἰς τὰ ἐγκόσμια. Ἡ θρησκεία ἐκυρίευσε πρῶτον, καὶ διὰ πολλοὺς χρόνους κατεῖχεν ἐξ ὁλοκλήρου, τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν της. Πρὶν ἐμβῇ θεράπαινα, ἐδαπάνα ὅλον τὸν καιρὸν, καθ' ὅσον ἐσχόλαζεν, εἰς τὰ βάθη γειτονικοῦ τινὸς δάσους. Ἐδῶ συνωμίλει ὄχι μόνον μὲ τὸ ἴδιόν της πνεῦμα, ἀλλὰ κατὰ φαντασίαν καὶ μὲ τοὺς ἁγίους καὶ μὲ τοὺς ἀγγέλους, ἐωσοῦ τὴν ἐφαίνοντο ἀληθῆ τὰ ὄνειρα τῆς πεπυρωμένης φαντασίας. Ἐπίστευεν ὅτι ἤκουε μὲ τὰ ἴδιά της ὠτία φωνὰς ἐξ οὐρανοῦ· ὁ ἀρχάγγελος Μιχαὴλ, ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ, ἡ ἁγία Αἰκατερίνα, καὶ ἡ ἁγία Μαργαρίτα, ὅλοι ἐφαίνοντο κατὰ διαφόρους καιροὺς ὅτι ὡμίλουν πρὸς αὐτὴν ἀκουστῶς. Ταῦτα δὲν εἶναι ποσῶς δυσεξήγητα ἢ καὶ ἀσυνήθη. Εἰς πάντα αἰῶνα κατάστασις πνευματικὴ, ὡς ἡ περιγραφεῖσα, προῆλθε πολλάκις ἀπὸ εὐλαβῆ ἐνθουσιασμόν.

Μετὰ καιρὸν, κατέλαβε τὸ πνεῦμά της καὶ ἄλλο ἰσχυρὸν αἴσθημα,—τὸ τοῦ πατριωτισμοῦ. Ἡ Γαλλία, μὲ τὴν ὁποίαν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἡ Λοθαριγγία συνείχετο σφιγκτὰ, μολονότι δὲν ἦτο συνενωμένη, εὑρίσκετο εἰς ἐλεεινοτάτην κατάστασιν. Ξένη δύναμις, ἡ Ἀγγλία, ἐζήτει ὡς κληρονομικὸν αὐτῆς δικαίωμα τὴν κυριαρχίαν τοῦ βασιλείου, κατεῖχε πραγματικῶς τὸ πλεῖστον αὐτοῦ μέρος, καὶ εἶχε φρουρὰς συστημένας εἰς σχεδὸν ὅλας τὰς ἀξιολόγους πόλεις. Ὁ Δοὺξ Βεδφορδίας, εἷς τῶν θείων τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, Ἐῤῥίκου ΣΤ'., διέτριβεν εἰς Παρισίους, κυβερνῶν τὴν ἐπικράτειαν ὡς ἀντιβασιλεὺς ἐν ὀνόματι τοῦ ἀνηλίκου ἀνεψιοῦ του. Ὁ Δοὺξ Βουργουνδίας, ὁ τοῦ Γαλλικοῦ στέμματος δυνατώτερος τιμαριώτης, συνεμάχει καὶ υπεστήριζε τοὺς ξένους κρατοῦντας. Ὁ δὲ Κάρολος Ζ'., ὁ τοῦ θρόνου νόμιμος κληρονόμος, καὶ τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐθνικῆς ἀγάπης, ἦτο φυγὰς, εἰς στενὴν ἄκραν τοῦ βασιλείου περιωρισμένος, καὶ καθ' ἑκάστην βλέπων ἐλαττουμένους τοὺς πόρους του. Βαθεῖαν ἐντύπωσιν ἔκαμαν ταῦτα εἰς τὴν Ἰωάνναν. Τὸ χωρίον Δομρεμὶ ἦτο σχεδὸν διόλου ἀφωσιωμένον εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ Καρόλου. Εἰς αὐτὴν μάλιστα ἐφαίνετο ἀγὼν τοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ τῆς Γαλλίας. Πολεμικὰ αἰσθήματα ἤρχισαν νὰ μιγνύωνται μὲ τὸν θρησκευτικὸν ἐνθουσιασμόν της. —μίγμα κοινὸν καὶ φυσικὸν τοὺς καιροὺς ἐκείνους, ὅσον καὶ ἂν φαίνεται ἀσυμβίβαστον τὴν σήμερον. Τὸ θῆλυ γένος, ὡς ἀποκλεῖον τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν ὅπλων, ἐφαίνετο εἰς αὐτὴν σχεδὸν ἀτιμαστικὸς ζυγὸς, τὸν ὁποῖον ἤμελλε νὰ παραβλέψῃ καὶ ν' ἀποτινάξῃ. Ἐδόθη λοιπὸν εἰς ἀῤῥενικὰ γυμνάσματα, τὰ ὁποῖα διαμιᾶς ἐνίσχυαν τὸ σῶμα, κ' ἐνεφύχοναν τὰ κάλλη της. Προώδευσεν ἐξαιρέτως εἰς τὴν ἱππηλασίαν· καὶ λέγεται ὅτι ἐδιοίκουσε τὸν ἵππον της μὲ τὴν ἐμπειρίαν καὶ τόλμην τοῦ ἱκανωτέρου ἱππέτου.

Τὴν 24ην Φεβρουαρίου 1429, παρεστάθη πρῶτον ἡ Ἰωάννα ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Καρόλου εἰς τὴν κωμόπολιν Chinon. Ἦτον ἀνδρικὰ ἐνδεδυμένη καὶ ὡπλισμένη ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν· ὑπὸ τοῦτο δὲ τὸ κάλυμμα, μετ' ὀλίγων συνωδευμένη, εἶχεν ὁδοιπορήσειν ἑκατὸν πεντήκοντα λεύγας διὰ χώρας ἐχθρικῆς. Εἶπεν εἰς τὴν αὐτοῦ μεγαλειότητα, ὅτι ἦλθε μὲ παραγγελίαν ἐξ οὐρανοῦ ν' ἀποκαταστήσῃ αὐτὸν εἰς τὸν θρόνον τῶν προπατόρων του. Ὁ Κάρολος ἐπεθύμει μὲν, πλὴν ἐφοβεῖτο, νὰ δεχθῇ τὴν προσφερομένην βοήθειαν, γνωρίζων ὅτι ἀμέσως οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ἤθελαν διακηρύξειν, ὅτι ἔβαλε τὰ θάῤῥη του εἰς τὴν μαγείαν, καὶ ὅτι συνεμάχησε μὲ τοὺς καταχθονίους δαίμονας. Ἐντεῦθεν ἀπήντησε πᾶν εἶδος δυσπιστίας ἡ Ἰωάννα· κἂν νὰ παῤῥησιάζεται εἰς τὴν αὐτοῦ μεγαλειότητα δὲν εἶχε τὸ ἐλεύθερον· ἀπήτησαν παρ' αὐτῆς νὰ γνωρίσῃ τὸν βασιλέα ἀναμέσον ὅλης τῆς αὐλῆς του· ἐπέτυχησε δὲ νὰ κάμῃ τοῦτο, ὡς καὶ νὰ ἑλκύσῃ τὴν εὔνοιαν τοῦ νέου μονάρχου διὰ τῆς ἁπλότητος τῶν ἠθῶν της. Μ' ὅλα ταῦτα, πᾶσαν προφύλαξιν ἔλαβεν ὁ Κάρολος πρὶν φανερώσῃ τὴν ἐμπιστευθῇ. Πρῶτον διώρισεν ἐκκλησιαστικὴν ἐπιτροπὴν, νὰ τὴν ἐξετάσῃ· ἔπειτα ἔστειλεν αὐτὴν εἰς τὸ Πικταυῖον, Poitiers, ὅπου ὑπῆρχε μεγάλη νομικὴ σχολὴ, διὰ ν' ἀποφασίσῃ τὸ συνέδριον τῶν νομοδιδασκάλων, ἐὰν ἡ τῆς Ἰωάννης ἀποστολὴ ἦτον ἐκ Θεοῦ ἢ ἐκ τοῦ διαβόλου· καθότι οὐδεὶς ἐπίστευεν ὅτι ἦτον ἁπλῶς ἀνθρωπίνη. Ὡς μεγαλητέρα κατὰ τῆς μαγείας ἐγγύησις ἐθεωρεῖτο ἡ ἁγνεία τῆς νεάνιδος· ἐπειδὴ ἦτον ἀξίωμα ὅτι ὁ διάβολος οὔτε ἤθελεν οὔτε ἠμπόρει νὰ συμμαχήσῃ μὲ παρθένον· μετεχειρίσθησαν δὲ πάντα τρόπον, ὥστε νὰ ἐξακριβώσωσι τὸν ἀληθῆ χαρακτῆρά της ὡς πρὸς τοῦτο. Εἰς βραχυλογίαν, ἡ ἐσχάτη ἀπιστία δὲν ἠμπόρει νὰ κοπιάσῃ περισσότερον διὰ νὰ εὕρῃ τὴν πλάνην, παρ' ὅσον ἐκοπίασεν ἡ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εὐκολοπιστία διὰ νὰ στερεώσῃ πίστεως θεμέλια. Πολλάκις ἐζήτουν παρ' αὐτῆς νὰ κάμῃ θαύματα, ἀλλὰ μόνην ἀπόκρισιν ἔδιδε, 'Φέρετέ με εἰς τὴν Αὐρηλίαν, καὶ θέλετε ἰδεῖν. Ἡ πολιορκία θέλει σηκωθῆν, καὶ ὁ Δελφῖνος θέλει στεφθῆν βασιλεὺς εἰς τοὺς Ῥέμους.'

Ἡ Αὐρηλία ἦτο κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὁ ἰσχυρότερος τόπος ἐκ μέρους τοῦ Καρόλου· στενὰ δὲ πολιορκούμενος ὑπὸ τῶν Ἄγγλων, ἐκινδύνευε τὰ μέγιστα ν' αλωθῇ, καὶ νὰ κραταιώσῃ αὐτοὺς διὰ παντὸς εἰς τὴν Γαλλίαν. Βλέπων λοιπὸν ὁ πρίγκιψ τὴν ἐπισφαλῆ τῶν πραγμάτων αὐτοῦ θέσιν, ἀπεφάσισε, τέλος, νὰ ὠφεληθῇ καὶ ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμὸν τῆς Κόρης· ὅθεν, χαρίσας τὸ ζήτημά της, προεβίβασεν αὐτὴν εἰς βαθμὸν στρατηγοῦ. Τὴν 29ην Ἀπριλίου, πανοπλίαν ἐνδεδυμένη, ἐφ' ἵππου λευκοῦ, καὶ μὲ σημαίαν φερομένην ἔμπροσθεν αὐτῆς, ὥρμησεν εἰς τὰ ἔμπροσθεν, ἐπὶ κεφαλῆς συνοδίας μετὰ ζωοτροφιῶν· μ' ὅλην δὲ τοῦ ἐχθροῦ τὴν ἀντίστασιν, ἐμβῆκεν εἰς τὴν πολιορκουμένην πόλιν. Ὁ θρίαμβος οὗτος ἦτον ἡ ἀρχὴ μιᾶς σειρᾶς λαμπρῶν κατορθωμάτων, τὰ ὁποῖα, ταχέως ἄλληλα διαδεχόμενα, ἐφαίνοντο θαύματα. Εἰς ὀλίγας ἐξόδους ἐδίωξε τοὺς πολιορκητὰς ἀπὸ πᾶσαν θέσιν. Τίποτε δὲν ἠμπόρει ν' ἀντισταθῇ τὴν γενναιότητα τῆς Κόρης, καὶ τὸν

ἐνθουσιασμὸν ἐκείνων, οἵτινες, τὴν σημαίαν αὐτῆς ἀκολουθοῦντες, ἐπίστευαν ὅτι ὡδήγει αὐτοὺς ἡ ἀκαταμάχητος τοῦ Θεοῦ δύναμις. Τὴν 8ην Μαΐου, ὁ ἐχθρὸς, ὅστις εἶχεν ἀποκλεισμένον τὸν τόπον ἀπὸ τῆς 12ης Ὀκτωβρίου, ἐσήκωσε τὴν πολιορκίαν, καὶ ὀπισθοδρόμησε μὲ φόβον καὶ ἀταξίαν. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἡ τῶν Ἄγγλων κυριότης εἰς τὴν Γαλλίαν ἐμαράνθη ὡς ἐξεῤῥιζωμένον δένδρον. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἠκολούθησεν ἡ ἐν Παταίῳ μάχη, ὅπου αἱ Γαλλικαὶ δυνάμεις ὑπὸ τὴν στρατηγίαν τῆς Κόρης ἐκέρδησαν μεγάλην νίκην κατὰ τῶν Ἄγγλων, ἐκ τῶν ὁποίων δύο χιλιάδες πεντακόσιοι ἀφίθησαν νεκροὶ εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, καὶ χίλιοι διακόσιοι ἐζωγρήθησαν, περιλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ τοῦ στρατηγοῦ. Καὶ ἄλλαι πόλεις ἤνοιξαν τώρα ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης τὰς πύλας αὐτῶν εἰς τοὺς νικητὰς, ἐνῷ αἱ Ἀγγλικαὶ φρουραὶ ἀνεχώρουν γενικῶς χωρὶς ἀντίστασιν. Τὴν 16ην Ἰουλίου παρεδόθησαν οἱ Ῥέμοι, καὶ τὴν ἐπαύριον καθιερώθη πανδήμως, καὶ ἐστέφθη ὁ Κάρολος εἰς τὴν ἐκεῖ πρωτεύουσαν ἐκκλησίαν. Δικαίως ἠμπόρει καὶ ἄλλος αἰὼν, πλέον φωτισμένος τοῦ δεκάτου πέμπτου, νὰ πιστεύσῃ ὅτι τὰ ἔργα τῆς Ἰωάννης ἐφανέρωναν ὑπερανθρωπίνην μεσολάβησιν.

Διηγοῦνται ἱστορικοί τινες, ὅτι εὐθὺς μετὰ τὴν στέψιν ἡ Αὐρηλιανὴ Κόρη, λαβοῦσα ἐπιθυμίαν ν' ἀποσυρθῇ εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτῆς εἰς Δομρεμὶ, ἐμποδίσθη ἀπὸ τὸν βασιλέα· ἀλλ' αἱ ἀποδείξεις τοιαύτης ἀποφάσεως ἐκ μέρους της εἶναι πολλὰ ὀλίγαι.

Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ χρόνου, τὴν εὑρίσκομεν κατέχουσαν στρατηγικὴν θέσιν εἰς τὸ βασιλικὸν στράτευμα, τὸ κυριεῦσαν τὴν πόλιν Ἅγιον Διονύσιον, St. Denis, ὅπου ἐκρέμασε τὰ ἴδιά της ὅπλα εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐκκλησίαν. Μετ' ὀλίγον, ἠνάγκασαν αὐτὴν οἱ Γάλλοι στρατηγοὶ νὰ ἑνωθῇ μετ' αὐτῶν εἰς προσβολὴν κατὰ τῶν Παρισίων, εἰς τὴν ὁποίαν μετὰ μεγάλης ζημίας ἀπεκρούσθησαν, καὶ αὐτὴ ἡ Ἰωάννα διετρυπήθη μὲ βέλος κατὰ τὸν μηρόν. Τὴν φορὰν ταύτην πρῶτον ἡττήθη στράτευμα, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὴ ἐδιοίκοῦσε. Περὶ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐξεδόθη βασιλικὸν ψήφισμα, δίδον τίτλους εὐγενείας καὶ εἰς αὐτὴν καὶ εἰς πᾶν μέλος τῆς οἰκογενείας της, καὶ συγχρόνως καθιστάνον ἀσυντελὲς τὸ χωρίον Δομρεμί. Τὸ προσεχὲς ἔαρ, οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ Βουργουνδεῖοι ἐπολιόρκησαν τὴν Compiègne· ἡ δὲ Ἰωάννα εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, ὥστε νὰ διαφυλάξῃ αὐτὴν ἀπὸ τὰς ἐφόδους των, ὡς πρότερον τὴν Αὐρηλιαν. Ἀλλ' εἰς ἔξοδον, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὀλίγας ὥρας μόνον ἀφοῦ ἐμβῆκεν, ἐπιάσθη ἀπό τινας ἀξιωματικοὺς, οἵτινες παρέδωκαν αὐτὴν εἰς τὸν Βουργουνδεῖον στρατηγὸν, Ἰωάννην Λουξεμβούργου, τὴν 23ην Μαΐου, 1430. Οὗτος ἐπώλησεν αὐτὴν εἰς τοὺς Ἄγγλους διὰ δέκα χιλιάδας λίτρας. Ἐφέρθη ἔπειτα εἰς Ῥωτόμαγον, ὅπου ἐκρίθη, ὡς μάγισσα κατηγορουμένη. Τὰ δὲ μηχανήματα, ὅσα μετεχειρίσθησαν διὰ ν' ἀποδείξωσιν αὐτὴν ἔνοχον, παριστάνουν σειρὰν πράξεων τόσον σκληρῶν καὶ ἀτίμων, ὅσον ὁποιαιδήποτε εἰς τὰ χρονικὰ τῆς δικαστικῆς ἀνομίας καταγεγραμμέναι· πρὸς τὰ τέλη Μαΐου, 1431, κατεδικάσθη νὰ καῇ, ἐκτὸς ἂν ὑπετάσσετο εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τουτέστι, ἂν ὡμολόγει ὅτι ἦσαν ψευδεῖς αἱ ὀπτασίαι της, ἂν ἀπηρνεῖτο τὰ ἀνδρικὰ ἱμάτια καὶ ὅπλα, καὶ γενικῶς ἂν ἐγνώριζε τὸ σφάλμα της. Παντοιοτρόπως ἐζήτουν νὰ καταπείσωσιν αὐτὴν εἰς τοῦτο, ἀλλὰ ματαίως. Τέλος, φερθεῖσα εἰς τὴν δημόσιον ἀγορὰν τῆς Ῥωτομάγου, ἔμελλε νὰ καῇ, καὶ ἤρχισεν ἤδη ἐπίσκοπός τις νὰ ἀναγινώσκῃ τὴν ἀπόφασιν τῆς καταδίκης. Ἐνῷ ἀνεγινώσκετο, προέτρεπαν τὴν Ἰωάνναν εἰς μετάνοιαν κατὰ πάντα τρόπον, ἕωσοῦ ἐξέλιπεν ἡ γενναιότης αὐτῆς, κ' ἔστερξε νὰ ὑποταχθῇ, ὥστε νὰ σωθῇ ἀπὸ τὰς φλόγας. Πάραυτα ἔφεραν εἰς μέσον ἔγγραφον ἐξομολόγησιν, τὴν ὁποίαν τῆς ἀνέγνωσαν· ἡ δὲ Ἰωάννα, μὴ ἐξεύρουσα νὰ γράφῃ, ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ. Ἐμετριάσθη λοιπὸν ἡ ποινή της, μεταβληθεῖσα εἰς διηνεκῆ φυλάκισιν, 'εἰς ἄρτον ὀδύνης, καὶ ὕδωρ θλίψεως.'

Φερθεῖσα πάλιν εἰς τὴν φυλακὴν, ἐφόρεσε γυναικεῖα ἐνδύματα, καὶ συνεμορφώθη κατὰ πάντα μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἐχθρῶν της· ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν δύο ἡμερῶν, ἀφοῦ εἰς τὴν μοναξίαν τῆς φυλακῆς ἀνεκάλεσεν ἡ ἡρωΐνη τὴν ὑστέραν ταύτην δειλὴν, ἄνανδρον πρᾶξιν, τὴν τόσον ἐναντίαν μὲ τῆς ζωῆς αὐτῆς τὰ ἔνδοξα κατορθώματα, ἐκυριεύθη ἀπὸ καταισχύνην καὶ συνειδήσεως ἔλεγχον, καὶ ὁ θρησκευτικὸς ἐνθουσιασμὸς ἐπανῆλθε μὲ ὅλην τὴν προτέραν ἰσχύν του. Φωναὶ οὐράνιοι τὴν ἐπέπληττον· ὑπὸ δὲ τὴν ὤθησιν αὐτῶν ἐφόρεσε τὰ ἀρρενικὰ ἐνδύματα, κακονόως πλησίον αὐτῆς ἀφεθέντα, καὶ διεκήρυξεν ὅτι μετεμελήθη, ὅτι οὐδέποτε πλέον ἤθελεν ἀρνηθῆν τὰς δυνατὰς ὁρμὰς ἢ ἐμπνεύσεις, αἵτινες εἶχαν κινήσειν αὐτὴν νὰ πράξῃ ὡς ἔπραξε, καὶ ὅτι ἐπροτίμα ν' ἀποθάνῃ διαμιᾶς μᾶλλον παρὰ νὰ ὑποφέρῃ ὅσα ἔπασχεν εἰς τὴν φυλακήν.

Ἡ μετακύλισις αὕτη ἐφάνη ἔγκλημα δεινότατον εἰς τοὺς δικαστὰς τῆς Ἰωάννης, καὶ ἀπεφασίσθη πάραυτα νὰ ἐκβάλωσι τὴν δυστυχῆ ἀπὸ τὸ μέσον. Σωρὸς ξύλων ἡτοιμάσθη εἰς τὴν παλαιὰν ἀγορὰν τῆς Ῥωτομάγου, καὶ σανιδώματα ἐβάλθησαν πέριξ αὐτοῦ διὰ τοὺς κριτὰς καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικούς. Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ Μαΐου, 1431, ἔσυραν αὐτὴν εἰς καταδίκην· ἔκλαιεν ἐλεεινῶς, καὶ ἔδειξε τὴν αὐτὴν ἀδυναμίαν, ὡς καὶ ὅτε πρῶτον ἐθεώρησε τὴν πυράν. Ἀλλὰ τώρα οὐδὲν ἔλεος ὑπῆρχε. Τῆς ἔθεσαν ἐπὶ κεφαλῆς τὸ κάλυμμα τῶν θυμάτων τοῦ Ἱεροῦ Δικαστηρίου, καὶ ταχέως ἔγινε πυρὸς ἀνάλωμα ἡ ταλαίπωρος Ἰωάννα. Ἀφοῦ κατεκάη, συναχθεῖσα ἡ στάκτη, ἐῤῥίφθη εἰς τὸν Σηκουάναν.

Δύσκολον εἶναι νὰ εἴπῃ τις εἰς ποίους ἀνήκει περισσοτέρα καταισχύνη διὰ τὸν βάρβαρον τοῦτον φόνον· εἰς τοὺς Βουργουνδίους, τοὺς πωλήσαντας τὴν Αὐρηλιανὴν Κόρην· εἰς τοὺς Ἄγγλους, τοὺς συγχωρήσαντας τὴν θανάτωσιν αὐτῆς· εἰς τοὺς Γάλλους τῆς Ἀγγλικῆς φατρίας, τοὺς προετοιμάσαντας καὶ ἐκτελέσαντας αὐτὸν·

ἢ εἰς τοὺς Γάλλους τοῦ ἐναντίου κόμματος, οἵτινες τόσον ὀλίγον ἐπροσπάθησαν νὰ λυτρώσωσι τὴν γυναῖκα εἰς τὴν ὁποίαν ἐχρεώστουν τὴν ἐλευθέρωσιν καὶ τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν ὕπαρξιν. Σύμπαντας, φίλους καὶ ἐχθρούς, ἀτιμάζει τὰ μέγιστα τὸ φρικῶδες τέλος τῆς Αὐρηλιανῆς κόρης· ἡ ἱστορία της σχηματίζει ἓν τῶν περιεργοτέρων αἰνιγμάτων, καὶ μίαν τῶν μεγαλητέρων κηλίδων, εἰς τὰ χρονικὰ τῆς ἀνθρωπότητος.

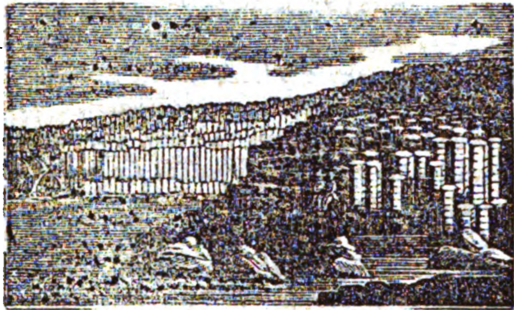

ΓΙΓΑΝΤΩΝ ΠΡΟΚΥΜΑΙΟΝ.

Εις τὴν Ἰρλανδίαν, ἐπὶ τοῦ βορειανατολικοῦ αὐτῆς αἰγιαλοῦ, παρατείνεται βασαλτικῶν στύλων εὐμεγέθης σειρά, εἰς ἓν μέρος τῆς ὁποίας δίδεται τὄνομα Γιγάντων Προκύμαιον. Συνίσταται ἀπὸ τὴν πλέον ἄτακτον συσσώρευσιν πολλῶν μυριάδων στύλων ἑξαπλεύρων, τὸ μὲν πάχος ἑνὸς ἕως πέντε ποδῶν, τὸ δὲ ὕψος 20 ἕως 250.

Τοῦ βασάλτου ἢ βασανίτου λίθου ἡ ἀρχὴ φαίνεται ἀναντιῤῥήτως ἡφαίστειος· τὸ δὲ σύνηθες αὐτοῦ πρισματικὸν σχῆμα δεικνύει ὅτι ἕνα καιρὸν ἦτο διαλελυμένος. Τῶν στύλων τούτων εἶναι ἀξιοπαρατήρητος ἡ σύνθεσις· καθότι δὲν συνίστανται ἐκ μιᾶς στερεᾶς πέτρας, ἀλλ' ἐκ διαφόρων, περιέργως πως ἀλληλενδέτων, ουχὶ μὲ ὁμαλὰς ἐπιφανείας, ἀλλ' ὡς σφαῖρα καὶ ὑποβάσιον, ἢ ὡς οἱ σπόνδυλοι εἰς τὰ ῥαχοκόκκαλα τῶν ἰχθύων, τοῦ ἄκρου τῆς μιᾶς ὄντος κεκοιλωμένου, ὥστε νὰ δέχεται τὸ τῆς ἄλλης, τῆς δὲ βαθύτητος τοῦ κοιλώματος οὔσης ἐν γένει περὶ τοὺς τρεῖς ἢ τέσσαρας δακτύλους. Μολονότι τὸ κοινότερον σχῆμα τῶν στύλων τούτων εἶναι, ὡς προείπαμεν, ἑξάπλευρον, πολλοὶ ὅμως εὑρίσκονται καὶ μὲ πέντε καὶ μὲ ἑπτὰ καὶ μὲ ὀκτὼ καί τινες μὲ τέσσαρας πλευράς· ἀλλὰ μ' ὅλην τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην καὶ τοῦ σχήματος καὶ τοῦ μεγέθους, καὶ μολονότι ἄνωθεν ἕως κάτω φαίνονται διόλου χωριστοί, τόσον ὅμως σφιγκτὰ συνενωμένη πανταχοῦ εἶναι ὁλόκληρος ἡ σειρά, ὥστε δυσκόλως ἐμπορεῖ τις νὰ ἐμβάσῃ μεταξύ των τὴν λεπτοτάτην ουσίαν, εἴτε εἰς τὰς πλευράς, εἴτε εἰς τὰς γωνίας. Σύμπας ὁ σωρὸς συγκροτεῖ προκυμαίου ἤτοι μόλου εἶδος, ἀπὸ τὴν βάσιν ἀποτόμου ἀκρωτηρίου ἑκατοντάδας ποδῶν εἰς τὴν θάλασσαν ἐξέχοντος.

Καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου εὑρίσκεται ὁ βασάλτης οὕτω πως διατεταγμένος. Τὸ Φιγγάλειον Σπήλαιον εἰς μίαν τῶν Δυτικῶν νήσων τῆς Σκωτίας, τὴν Στάφφαν, συνίσταται ἀπὸ γιγαντιαίας στήλας τοῦ λίθου τούτου, αἵτινες σχεδὸν ἔχουν τῆς πελεκητῆς πέ-

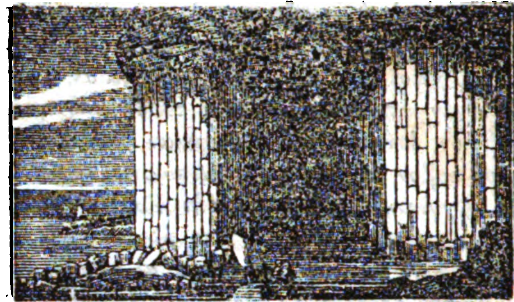

τρας τὴν ὁμαλότητα. Τὸ μῆκος αὐτοῦ εἶναι 164 πηχῶν, τὸ δὲ ὕψος κατὰ τὴν εἴσοδον 52 πηχῶν. Ἡ θάλασσα, τῆς ὁποίας τὰ κύματα, μὲ ὁρμὴν εἰσερχόμενα, προξενοῦν θόρυβον, υπὸ τοῦ θόλου ἡδονικῶς ἀντηχούμενον, καλύπτει ἐξ ὁλοκλήρου τὸν πυθμένα. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀνοίγματος διαπερνῶν τὸ φῶς εἰς πᾶν μέρος τοῦ σπηλαίου, παριστάνει λαμπρότατα τὴν μεγαλοπρεπῆ καὶ ὡραίαν ἀρχιτεκτονικὴν τῆς φύσεως.

Τὸ χρῶμα τοῦ βασάλτου εἶναι βαθὺ γαλανωπὸν λευκόφαιον, κάποτε δὲ μελάγχροινον ἢ ἐρυθρόν. Οἱ παλαιοὶ μετεχειρίζοντο αὐτὸν εἰς οἰκοδομάς, ἀγάλματα, βάσεις, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· τὸ δὲ λεπτότατον εἶδος αὐτοῦ εἰς βάσανον τοῦ χρυσίου, ὅθεν καὶ βασανίτην λίθον ὠνόμαζαν αὐτόν. Ἐντεῦθεν κρίνουσι τινὲς τῶν νεωτέρων ὅτι τὸ ὄνομα βασάλτης ἔγινεν ἐκ παραφθορᾶς τοῦ βασανίτης· ἄλλοι ὅμως θέλουν ὅτι βασάλτ εἶναι λέξις Αἰθιοπικὴ, σημαίνουσα σιδηροῦχον λίθον, ὁποῖος καὶ πραγματικῶς εἶναι ὁ βασάλτης.

Εις τὴν μικρὰν ταύτην γωνίαν τῆς γῆς, τὴν καλὴν Ἑλλάδα, καθὼς εἶπέ τις τῶν νεωτέρων λογιώτατος ἀνὴρ, (Segur), εὑρίσκονται συνηθροισμένα ὅλα τὰ μεγάλα, ὅλα τὰ μικρὰ, ὅλη ἡ σοφία, ὅλη ἡ μωρία τοῦ ἀνθρώπου, οἱ σκληρότεροι τύραννοι, οἱ χρηστότεροι βασιλεῖς, οἱ περιφημότεροι δορικτήτορες, οἱ ἐνδοξότεροι σοφοί, οἱ καλήτεροι νόμοι, οἱ ἐλευθερώτεροι λαοί, οἱ ὑποκλινέστεροι δοῦλοι, ἀρεταὶ διαλάμπουσαι, κακίαι θεοπεποιημέναι, πρωτότυπα παντὸς εἴδους ευφυΐας, τέχνης, ἀκρασίας καὶ αυστηρότητος, πᾶν εἶδος πολιτείας καὶ ἀναρχίας.

Ελεεινοτατον ἤθελεν εἶσθαι, ἐὰν τὰ τοῦ παρόντος κόσμου ἀγαθὰ ἦσαν εἴτε πολυτιμότερα, εἴτε διαρκέστερα· διότι, ἂν καὶ ἤδη πολὺ ευκαταφρόνητα, πάμπολλοι ὅμως προθυμοῦνται ν' ἀγοράζωσιν αὐτὰ, δίδοντες εἰς ἀντάλλαγμα τὴν ψυχήν των.

Με τοσαύτην δραστηριότητα πρέπει νὰ ἐνεργῶμεν, ὡς νὰ ἐπεριμένωμεν τὰ πάντα ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν· μὲ τοσαύτην δὲ προθυμίαν νὰ προσευχώμεθα, ὡς νὰ ἐπεριμένωμεν τὰ πάντα ἐκ Θεοῦ.

Ουδεις ἀγαπᾷ τόσον τὰ μυστικὰ, ὅσον οἱ μὴ αὐτὰ φυλάσσοντες· οἱ τοιοῦτοι ἐπιθυμοῦν τὰ κρυφὰ, ὡς οἱ ἄσωτοι τὸ ἀργύριον, μὲ σκοπὸν κυκλοφορίας.

ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΝΕΟΥ ΣΥΝΔΙΑΛΕΞΙΣ, ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

ΟΥΤΩΣ ὁμιλοῦντες, ἐτρεπόμεθα εἰς ἀργολογίαν· ἀλλ' ὅταν γέρων καὶ νέος συνδιαλέγωνται, γέρων, ὅστις ἤδη κρούει τὰς θύρας τοῦ ἄλλου κόσμου, καὶ νέος εἰσέτι ἀγνοῶν διὰ τίνος πύλης πρέπει νὰ ἐμβῇ εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ἡ ἀργολογία, μόλις προκύπτουσα, ἀφανίζεται, ἐπικρατούσης πάντοτε σπουδαίας καὶ ἐμβριθοῦς ὁμιλίας. Τί στηρίζεις, μὲ ἠρώτησε, τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς ἐκείνην τὴν καλύβην; (τὴν καλύβην τοῦ ἀσκητοῦ ἐπὶ τῶν κιόνων τοῦ ἐν Ἀθήναις Ὀλυμπείου). Ὁ κατοικήσας ἐκεῖ ταλαίπωρος ἄνθρωπος, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ γέρων, δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ἐφέρετο ἐναντίον τοῦ σκοποῦ του, ἐκτρεπόμενος ἀπὸ τὴν ὁδὸν τῆς φύσεως, καὶ ἀντιφερόμενος εἰς τὰ σχέδια τῆς θείας Προνοίας. Ἡ φύσις ἀποδοκιμάζει τοὺς ἀνωφελεῖς ἀγῶνας, ἀποστρέφεται τὴν ἄγονον φθοράν· ἡ δὲ θρησκεία, ἡ μετὰ λόγου λατρεύουσα τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον καὶ φιλάνθρωπον Θεὸν, ἀποποιεῖται ὁμοίως τὰς πράξεις τοῦ ἀνθρώπου, ὅσαι δὲν ὠφελοῦσι τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὀνομάζει ἀρετὰς ἐκείνας μόνον τὰς διαθέσεις, ὅθεν γεννᾶταί τι πρὸς τὸν πλησίον ἔργον ἐπωφελές. Ἐκ τῆς συναφείας τῶν ἰδεῶν πολλάκις ὁ ἄνθρωπος ἀπατᾶται· ἀλλ' εἶναι συχνοτέρα ἡ ἀπάτη καθ' ἣν ἐκλαμβάνεται τὸ μέσον ἀντὶ τοῦ σκοποῦ, καὶ τιμᾶται τὸ ὄργανον ἀντὶ τοῦ ἔργου. Ἐκ ταύτης τῆς ἀπάτης ἐγεννήθησαν πολλαὶ περὶ ἀπαθείας ἰδέαι ψευδεῖς καὶ ἐπικίνδυνοι. Ἡ ἄρνησις ἁπλῶς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐνομίσθη πρᾶξις ἀρετῆς, καὶ ὄχι ὁ σκοπὸς τὸν ὁποῖον πρέπει ν' ἀποβλέπῃ. Ἀλλ' ἡ κοινωνία ἔχει χρείαν Ἡρακλέων καὶ Θησέων, ἀνθρώπων ἀγωνιζομένων νὰ τὴν ἀπαλλάξωσιν ἀπὸ τὰ κακὰ, καὶ νὰ συστήσωσι τὰ κοινὰ συμφέροντα· ἡ δὲ θρησκεία ἔχει χρείαν Πέτρων καὶ Παύλων καὶ τοιούτων ἀνδρῶν, δαπανώντων τὰς ἰδίας αὐτῶν δυνάμεις εἰς διδασκαλίαν τῆς ἀληθείας, εἰς θεραπείαν τοῦ πάσχοντος, εἰς ἀντίληψιν τοῦ ἀσθενοῦς, εἰς ἄνεσιν τοῦ θλιβομένου. Εἰς τοιούτους ἀνθρώπους ἀνεγείρονται ἀξίως ἀνδριάντες, καὶ ἀπονέμονται δίκαιαι τιμαί. Ὁ δὲ καθ' ἑαυτοῦ ἀγωνιζόμενος καὶ ἀντιφερόμενος καὶ πρὸς αὐτὰς τὰς ἀθωοτάτας αὐτοῦ ὀρέξεις, διὰ λόγον οὐδένα σχετικὸν, ἀλλὰ μόνον διὰ νὰ καταστρέφῃ τὴν ζωήν του, ὁποίαν πρέπει νὰ εἴρῃ χάριν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ ζωοδότου Θεοῦ;

Παράδοξον, εἶπα πρὸς τὸν γέροντα· ἐάν τις, καθ' ὑπόθεσιν, καταβῇ εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ ῥίψῃ εἰς τὴν θάλασσαν ὅλας τὰς δραχμάς του, ὅλην τὴν χρηματικήν του δύναμιν, δὲν τιμᾶται ὡς ἐλευθέριος, ἀλλὰ καταφρονεῖται ὡς μωρός· ἐὰν δὲ τὶς, ἑκουσίως σκληραγωγούμενος, στερηθῇ ἀφ' ἑαυτοῦ πάσης θεραπείας δι' οὐδὲν ἄλλο, εἰμὴ διὰ νὰ φθείρῃ τὴν ὑγείαν του, καὶ νὰ καταλύσῃ τὰς ζωτικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, ὁ τοιοῦτος εὐλογεῖται ἀπὸ τοὺς πολλοὺς καὶ μακαρίζεται! Τοῦτο συμβαίνει, μὲ εἶπεν ὁ γέρων, ἐξ ἐκείνης τῆς ἀπάτης, περὶ τῆς ὁποίας πρὸ ὀλίγου ὡμιλήσαμεν. Παντὸς ἔργου ἐκτέλεσις, ὠφελοῦντος τὸν πλησίον, πᾶσα πρακτικὴ ἀρετὴ ἐμβάλλει τοὺς ἐργαζομένους αὐτὴν εἰς δύσκολον τινὰ ἀγῶνα· ἡ ἐλεημοσύνη, παραδείγματος χάριν, σὲ ἀφαιρεῖ χρήματα, ἡ ἀνδρία γνωρίζεται εἰς κινδύνους, ἡ δικαιοσύνη ἀπαιτεῖ ἀπάθειαν, τὸ φιλόπατρι σὲ ἀναγκάζει εἰς ἀμίσθους κόπους, καὶ δὲν φυλάττει λογαριασμοὺς ἀποζημιώσεων· εἰς βραχυλογίαν, πᾶσα μία τῶν ἀρετῶν διὰ μέσου δυσκολίας κατορθοῦται, καὶ κατὰ τὴν δυσκολίαν της τιμᾶται καὶ θαυμάζεται. Διὰ νὰ τιμηθῇ τις ἄρα ὡς ἐνάρετος, δὲν πρέπει ἁπλῶς νὰ ὑποφέρῃ στερήσεις ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ προξενήσῃ τ' ἀγαθὰ εἰς τὴν πατρίδα, πρὸς τὸν πλησίον του. Οἱ δὲ ἁπλούστεροι δὲν πράττουσιν οὕτως, ἀλλὰ προχωροῦσιν εἰς τὸ ἥμισυ τῆς πράξεως, καὶ μένουσιν ἐκεῖ, ἤγουν τιμῶσι τὸ μέσον ἀντὶ τοῦ τέλους. Παραδείγματος χάριν, νηστεύουσιν, ὅμως ὄχι διὰ νὰ φάγῃ ὁ πτωχὸς, ὁ ἀποθνήσκων τῆς πείνας, ἀλλ' ἁπλῶς διὰ νὰ νηστεύωσι, καὶ νηστεύοντες τιμῶνται ἀπὸ τοὺς ὁμοίως συλλογιζομένους. Ἀναβαίνουσιν ἐπὶ τοῦ κίονος, τρωγλοδυτοῦσιν, ὄχι ὅμως διὰ νὰ εἰσάγωσιν ὑπὸ τὴν στέγην τὸν ξένον ἢ τὸν ἄρρωστον, ἀλλ' ἁπλῶς διὰ νὰ ταλαιπωρηθῶσιν αὐτοὶ, καὶ ταλαιπωρούμενοι μακαρίζονται ἀπὸ τοὺς ὁμοίως συλλογιζομένους. . . . . .

Μετὰ ταῦτα, ὁ γέρων ἐπρόσθεσεν· Ὅστις ἐκλαμβάνει ὡς ματαίας ὅλας τὰς ἐλπίδας τοῦ πιστεύοντος εἰς Θεὸν, πῶς θεωρεῖ ἐκείνην τὴν παγκόσμιον συμφωνίαν ὅλων τῶν πασχόντων, ἐκείνας τὰς κατ' ἐπανάληψιν δεήσεις τοῦ πόνου καὶ τῆς θλίψεως; νομίζει ἄρα, ὅτι ἀποτείνονται ματαίως πανταχόθεν τῆς γῆς εἰς χάλκινον οὐρανὸν, διὰ νὰ μὴ λάβωσιν ἀπόκρισιν; Πόσας ἔχομεν αἰτίας θλίψεων εἰς τοῦτον τὸν βίον! Τὸ ψεῦδος μᾶς συκοφαντεῖ, ὁ δόλος μᾶς ἐπιβουλεύεται, ἡ πλαστὴ φιλία μᾶς προδίδει· οἱ δεσμοὶ τῆς κοινωνίας, ἀντὶ νὰ συνάπτωσι, πληγόνουσι τὰ μέλη της· ἡ ἐξουσία πολλαχοῦ, ὅσον δραστηρίως φορολογεῖ, τόσον ἀμελῶς παραβλέπει καταλυομένας τὰς πολιτικὰς ἐγγυήσεις· ἡ ἄκαμπτος φύσις μᾶς ἐπηρεάζει πολλαχῶς· ἡ σκοτεινὴ καὶ ψυχρὰ ἡλικία, καθ' ἣν ἀποσύρονται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀφανίζονται ὅλα τὰ τερπνὰ, τὸ γῆρας, βεβαίως ἐπέρχεται, καθὼς ἐπῆλθε καὶ πρὸς ἐμὲ τὸν σήμερον πρεσβύτην, καὶ χθὲς ἄνδρα, καὶ προχθὲς μειράκιον.

Εἰς τόσα ψυχρὰ πράγματα πανταχόθεν ζητοῦμεν παραμυθίαν, ἀλλ' ἐκ μόνης τῆς θρησκείας τὴν ἀπολαμβάνομεν. Μᾶς καταδιώκουσιν οἱ ἄνθρωποι; δημιουργοῦμεν καταφυγὴν πέραν γῆς καὶ ἀνθρώπων. Μᾶς ἀποστρέφεται ἡ ἐξουσία ὡς φίλους τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς πατρίδος; παρηγορούμεθα ἐκ τῆς ἰδέας ἰσχυροῦ τινὸς ἐξουσιαστοῦ, πατρὸς τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, ὅστις, πάντοτε μεθ' ἡμῶν εὑρισκόμενος, θέλει μᾶς βραβεύσειν ἀξίως, διότι ἐμείναμεν πιστοὶ εἰς τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἐλευθερίαν, τὴν πατρίδα. Μᾶς θλίβει πρόωρος φιλτάτων στέρησις; δὲν εἶναι ἀδύνατον τὸ ζεῦγμα τῆς ἀβύσσου· ῥίπτομεν γέφυραν ἐπ' αὐτῆς θρησκευτι-

κὴν, νωθρὰν, καὶ ἀπολαμβάνομεν τὰ φίλτατα. Τέλος, ὅταν καταντήσωμεν εἰς τὴν ἑσπέραν τῆς παρούσης ζωῆς, περιμένομεν εὐέλπιδες τὴν ἀνατολὴν τῆς μελλούσης.—Ο Γερων Αιμπερις.

ΘΥΜΟΣΟΦΙΑ ΖΩΩΝ.

Εσυνειθιζε τις νὰ μεταβαίνῃ διὰ τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ τὴν πόλιν τῆς Ἀγγλίας ὅπου διέτριβεν εἰς ἄλλην τινὰ γειτονικὴν, μὲ τὸν σκύλον του συνωδευμένος. Ἔτυχε δὲ μίαν τῶν ἡμερῶν νὰ χάσῃ ὁ σκύλος τὸν αὐθέντην του εἰς τὴν ξένην πόλιν, καὶ συμπεράνας ὅτι ἐπέρασε τὸν ποταμὸν, ἔδραμεν εἰς γνωρίμου τινὸς βιβλιοπώλου, καὶ ὑπεδήλωσε τὴν συμφοράν του. 'Τί!' ἐξεφώνησεν ὁ βιβλιοπώλης, 'τὸν αὐθέντην σου ἔχασες! Ἰδοὺ, ἓν σολδίον, νὰ περάσῃς τὸν ποταμόν.' Ὁ σκύλος ἥρπασε τὸ νόμισμα, ἔτρεξεν εἰς τὴν ὄχθην, ἔρριψεν αὐτὸ εἰς τὴν χεῖρα τοῦ πορθμέως, κ' ἐπέρασε μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιβατῶν.

Ἅμαξα, εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων τρέχουσα ἐπλάκωσε καὶ συνέτριψε σκύλου κνήμην. Χειρουργός τις, περνῶν κατ' εὐτυχίαν, ἐλυπήθη τὸ ζῶον, ἐπῆρε δ' αὐτὸ εἰς τὸν οἶκον, τοῦ ἔβαλε τὴν κνήμην, καὶ, ἀφοῦ τέλεια ἐθεραπεύθη, τὸ ἀφῆκε, πεπεισμένος ὅτι ἤθελεν ἐπιστρέψειν εἰς τοῦ παλαιοῦ του αὐθέντου. Ὁσάκις μετὰ ταῦτα ἀπήντα τὸν χειροῦργον ὁ σκύλος, ἀνεγνώριζεν αὐτὸν πάντοτε, τὴν οὐρὰν σείων, καὶ ἀλλεοτρόπως παριστάνων τὴν χαρὰν αὐτοῦ. Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἠκούσθη τρανὸν γαύγισμα εἰς τὴν θύραν τοῦ χειρούργου· ἦτο δὲ ὁ ἰατρευθεὶς σκύλος, προσπαθῶν νὰ εἰσάξῃ ἄλλον σκύλον, τοῦ ὁποίου ὡσαύτως εἶχε σπάσειν ἡ κνήμη.

Ἵππος τις, πεταλωθεὶς καὶ εἰς τοὺς τέσσαρας πόδας, ἔλαβε κατὰ δυστυχίαν βλάβην εἰς τὴν πετάλωσιν τοῦ ἑνός. Μετά τινας ἡμέρας, πόνον αἰσθανόμενος καὶ χωλὸς ἤδη, ὑπῆγε περὶ τὰ χαράγματα εἰς τὴν πύλην τοῦ ἀγροῦ, ὅπου ἔβοσκεν, ἐσήκωσεν αὐτὴν μὲ τὸ στόμα, ἐξῆλθε, κ' ἐπροχώρησε κατευθεῖαν εἰς τοῦ ἰδίου πεταλωτοῦ τὸ ἐργαστήριον, ἓν ἥμισυ μίλιον μακράν. Μόλις ἤνοιξεν ὁ πεταλωτὴς, καὶ ὁ ἵππος, πλησιάσας, ἐσήκωσε τὸν πονεμένον πόδα. Ὁ σιδηρουργὸς ἀμέσως ἤρχισε νὰ ἐξετάζῃ τὸ ὀνύχιον, ἀνεκάλυψε τὴν βλάβην, ἔχβαλε τὸ πέταλον, καὶ μετέβαλεν αὐτὸ προσεκτικώτερα· μετὰ τοῦτο στραφεὶς ὁ ἵππος, ἐξεκίνησε μ' εὐχάριστον βῆμα πρὸς τὴν καλῶς ἐγνωσμένην βοσκήν του.

Ο ΑΛΗΘΗΣ ΠΟΙΗΤΗΣ.

Ο Αληθης ποιητὴς λαλεῖ, σκέπτεται, εἰκονίζει, ἐπινοεῖ διαφόρως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἐξίσταται ἀπὸ τὴν ἤρεμον καὶ ἥσυχον κατάστασιν, ὑψοῦται, ἐξάπτεται συγκλονίζεται ἔξω τῆς συνηθείας, καὶ φαίνεται, τέλος πάντων, ὅτι δὲν ἐνεργεῖ ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅτι ἁρπάζεται καὶ ἐκφέρεται ἔξω ἑαυτοῦ ὑπό τινος ἀνωτέρας δυνάμεως καὶ φωτός. Τῷόντι, ὅλοι θέλουν συνομολογήσειν ὅτι ταῦτα εἶναι ψυχῆς ἐνθουσιώσης, ἥτις ἐξίσταται καὶ φέρεται ἔξω τῆς συνήθους σφαίρας. Βλέπει μὲ τοὺς ἐσωτερικοὺς ὀφθαλμοὺς ὁράσεις, θεάματα, καὶ σκηνὰς ἐνεργεῖ μὲ δύναμιν, καὶ ὁρμὴν, καὶ ἔκρηξιν βιαίαν, καὶ εἰς στιγμὰς παρερχομένας, ὡς ἀστραπαί. Τὰ ἀντικείμενα αὐτῆς εἶναι νέα, καὶ παρὰ τὸ σύνηθες ἔχοντα μέγεθος καὶ κάλλος. Δὲν βλέπει ἐνώπιόν της παρὰ θαύματα, τεράστια, κάλλη, ἡρωϊσμοὺς, ἀρετὰς, καὶ ἄνδρας ἐνδόξους ἢ θεοὺς, τοὺς ὁποίους ἀγαπᾷ, μὲ τοὺς ὁποίους συνομιλεῖ, συναγάλλεται, καὶ ἐντεῦθεν διεγείρονται εἰς αὐτὴν πάθη, δάκρυα, τὰ ὁποῖα μεταδίδει εἰς ἄλλους, ἐρίλλουσα, συγκινοῦσα, καὶ ἠλεκτρίζουσα τὸν ἀναγινώσκοντα ἢ ἀκούοντα. Διὰ τοῦτο μὲ φαίνεται ὅτι δὲν δύναταί τις κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ὁρίσῃ ἢ νὰ περιγράψῃ τὸν ἐνθουσιασμὸν παρὰ λέγων, ὅτι εἶναι ἔψωσις τῆς ψυχῆς εἰς τὸ βλέπειν μὲ ὀξύτητα ἀήθη καὶ θαυμαστὰ πράγματα, ἐμμανὴς οὖσα αὐτὴ, καὶ εἰς ἄλλους μεταδίδουσα τὸ πάθος της.—Φιλος. Βαμβα.

ΠΕΡΙ ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑΣ.

Συγγραφοντες, ἂς ἀποφεύγωμεν ἐπιχειρήματα ἀμφισβητήσιμα· τὰ ἐπιχειρήματα ὁμοιάζουν στρατιώτας· κάλλιον νὰ ἔχωμεν ὀλίγους, ἱκανοὺς, ὡς οἱ ἐν Θερμοπύλαις Σπαρτιᾶται, νὰ βαστάζωσι μίαν θέσιν, παρὰ πολλοὺς, ὡς αἱ μετὰ τοῦ Ξέρξου μυριάδες ἐκεῖναι τῶν Περσῶν, αἵτινες μόνον ἐχρησίμευσαν νὰ λαμπρύνωσι τὸν θρίαμβον, καὶ ν' αὐξήσωσι τὸ κλέος τοῦ νικητοῦ. Καὶ δι' ἄλλην αἰτίαν συμφέρει νὰ προτιμῶμεν ἐκλεκτὰ μόνον ἐπιχειρήματα, μᾶλλον παρὰ ν' αὐξάνωμεν τὸ πλῆθος αὐτῶν μὲ τὴν προσθήκην τῶν ἀσθενῶν· ὁ ἀντίδικός μας θέλει ἀποκριθῆν εἰς τὰ ἀδύνατα, καὶ νικήσας αὐτὰ θέλει ζητήσειν τὴν τιμὴν, καὶ πολλάκις μάλιστα θέλει τὴν λάβειν, ὅτι ἐνίκησε καὶ τὰ ἰσχυρά. Συνομιλοῦντες προσέτι, ὄχι ὀλιγώτερον παρὰ συγγράφοντες, χρεία ν' ἀκολουθῶμεν τὸν προειρημένον κανόνα, ἐὰν θέλωμεν νὰ μὴν ἀκούσωμεν καὶ ἡμεῖς ὅ,τι ἐλέχθη ποτὲ εἴς ἕνα, τοῦ ὁποίου ἡ γλῶσσα, ὡς ὁ ταχυδρόμος ἵππος, ἔτρεχε τόσον ταχύτερα, ὅσον μικρότερον ἐσήκονε φορτίον· δηλαδὴ, ὅτι ἔδειχνεν εἰς μὲν τοὺς ἀμαθεῖς τὴν πολυμάθειαν, εἰς δὲ τοὺς πολυμαθεῖς τὴν ἀμάθειαν αὐτοῦ. Τῷόντι, ἂν οἱ ἄνθρωποι περιωρίζοντο εἰς μόνα ὅσα ἐγνώριζαν, συχνότατα ἤθελε συμβαίνειν ἐπὶ γῆς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁ ἅγιος Ἰωάννης μᾶς εἰδοποιεῖ ὅτι συνέβη ἅπαξ εἰς τὸν οὐρανὸν, 'σιγὴ ὡς ἡμιώριον.' Ὁ μέγας μαθηματικὸς Ἅλλεϋς (Halley) ἐφλυάρει οὐκ ὀλίγον ὑπὲρ ἀπιστίας· μίαν δὲ φορὰν, ἀφοῦ ἐλευθέρως ὡμίλησε περὶ αὐτῆς ἐνώπιον τοῦ φίλου του Νεύτωνος, Sir Isaac Newton, τὸν διέκοψεν οὗτος ἀποτόμως μὲ τὴν ἐφεξῆς παρατήρησιν· 'Πάντοτε, φίλε, σὲ ἀκούω μὲ τὸ μεγαλήτερον σέβας, ὅταν ὁμιλῇς περὶ ἀστρονομίας ἢ τῶν μαθηματικῶν· διότι αὗται εἶναι ὑποθέσεις, τὰς ὁποίας ἠρεύνησες ἐπιμελῶς, καὶ τὰς ὁποίας καλῶς ἐννοεῖς· ἀλλ' ὅταν λαλῇς περὶ θρησκείας, σὲ ἀκούω πάντοτε μὲ πόνον· καθότι τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ποτὲ δὲν ἐξήτασες σπουδαίως, καὶ δὲν τὴν καταλαμβάνεις· τὴν καταφρονεῖς, διότι δὲν τὴν ἐσπούδασες, καὶ δὲν θέλεις νὰ τὴν σπουδάσῃς, ἐπειδὴ τὴν καταφρονεῖς.'

ΠΥΡΚΑΙΑΙ ΕΙΣ ΔΑΣΗ.

ΤΗΝ ἀκόλουθον ζωηρὰν περιγραφὴν λαμβάνομεν ἐκ τῶν περιηγήσεων Ἄγγλου τινὸς κατὰ τὴν Σβεκίαν, Νορβεγίαν, καὶ Φιννιαν, μέχρι τῆς Βορείου Ἄκρας·—

‘ Ἐπεράσαμεν ἀπό τινα δάση ἐκτεταμένα, καταναλωθέντα ὑπὸ τοῦ πυρὸς, καὶ παριστάνοντα οἰκτρὸν θέαμα ἐρημώσεως. Τὸ ὡραῖον καταπράσινον τῆς γῆς σκέπασμα, ὅπου μὲ τόσην τέρψιν ἐπανεπαύετο πρότερον ὁ ὀφθαλμὸς, εἶχε τώρα γίνειν ἄφαντον· πέριξ δ᾽ ἔκειντο πανταχοῦ διεσκορπισμένοι κορμοὶ κατάμαυροι τῶν μαραμμένων πίτυων, ἄνθρακας ὁμοιάζοντες. Ἀπὸ διαφόρους αἰτίας προέρχονται αἱ βορειναὶ αὗται πυρπολήσεις· ὅθεν καὶ δὲν εἶναι παράδοξον ὅτι συμβαίνουν τόσον συχνά. Γενικῶς, ὅταν χωρικός τις θέλῃ νὰ καθαρίσῃ μέρος δάσους πρὸς καλλιέργειαν, καίει τὰ δένδρα. Τοῦτο δὲ οὐχὶ μόνον ἀπαλλάττει αὐτὸν τοῦ μεγάλου κόπου τῆς ἀφαιρέσεως τῶν πυκνῶν χαμοκλάδων, καὶ προσέτι ευκολύνει τὴν πρόοδον τῆς ἀξίνης, ἀλλὰ καὶ τὴν γῆν ὠφελεῖ τὰ μέγιστα, καθότι αἱ τέφραι χρησιμεύουν ὡς κόπρος γονιμωτάτη. Πολλάκις ὅμως, εἴτε διότι δὲν μεταχειρίζονται τὰς ἀναγκαίας προφυλάξεις, εἴτε διότι ἀρχίζουν τὴν πυρπόλησιν ὁπόταν ὁ καιρὸς ἦναι ὑπὲρ τὸ δέον ξηρὸς, συμβαίνει νὰ ἐκτείνεται τὸ πῦρ πολὺ μᾶλλον παρ᾽ ὅσον ἐσκόπευαν, φθορὰν καὶ ὄλεθρον πανταχοῦ συνεπιφέρον. Κάποτε προέρχονται ἀπὸ κακίαν ἢ ἐκδίκησιν αἱ πυρκαϊαὶ αὗται· μ᾽ ἐδιηγήθησαν περί τινος χωρικοῦ, ὅστις, ζητήσας μέρος δάσους διὰ νὰ καθαρίσῃ καὶ νὰ καλλιεργήσῃ αὐτὸ (τὰ δὲ τοιαῦτα αἰτήματα γενικῶς εἰσακούονται), καὶ μὴ ἐπιτυχὼν, παρωργίσθη τοσοῦτον, ὥστ᾽ ἔβαλεν εἰς αὐτὸ πῦρ. Πολλῶν μιλίων ἔκτασις περιετυλίχθη εἰς φλόγας, καὶ ἱκανὸς χρόνος ἐπέρασε πρὶν στήσωσι τὴν πρόοδον αὐτῶν. Πολλάκις ἡ ἀστραπὴ φέρει τὰς ἐκτεταμένας ταύτας ἐρημώσεις, κατασκήπτουσα εἰς τοὺς ξηροὺς κλάδους γηραιᾶς τινὸς πίτυος, καὶ οὐχὶ μόνον αὐτὴν πυρπολοῦσα, ἀλλὰ δι᾽ αὐτῆς καὶ τὸ ὑποκάτω ξηρὸν βρύον, ὅθεν τὸ πῦρ πανταχοῦ μεταδίδεται. Χωρικός τις, ἀφοῦ καπνίσῃ, ἐκτινάσσει τὴν τέφραν τῆς καπνοσύριγγος· διά τινας ὥρας μένει πεπνιγμένη καὶ ἄφαντος· κατ᾽ ὀλίγον δὲ αὐξάνουσα ἡ αὔρα, ζωογονεῖ καὶ ἀναφλέγει αὐτὴν, καὶ ὁ ὄλεθρος ἤδη ἄρχεται. Αἱ φλόγες, ὡς ἔσκαν τὸ ξηρὸν καὶ καιόμενον βρύον διατρέχουσαι, ἀπαντῶσι κάμμίαν πεύκην, τὴν ὁποίαν ευθὺς ἀναβαίνουν μὲ ἀστραπῆς ταχύτητα, βοηθούμεναι ἀπὸ τοὺς ῥητινώδεις χυμούς της. Οὕτω δ᾽ ἐξαπλοῦνται ταχέως καθ᾽ ὅλον τὸ δάσος, μὲ καπνὸν καὶ κρότους συνωδευμέναι, φοβερὸν δὲ καὶ καταπληκτικὸν θέαμα παριστάνουσαι. Ὁ ἀποπλεμακρυσμένος ὁδοιπόρος, τὸ αἴτιον ἀγνοῶν, βλέπει μὲ ἀπορίαν τὸ παράδοξον ἐρυθρὸν φαινόμενον τοῦ ὁρίζοντος· ἂν δ᾽ ἐξ ἀτυχίας μέλλῃ νὰ διαβῇ τὸ καιόμενον δάσος, πολλὰ δυσκόλως θέλει ἀποφύγειν τὴν μανίαν τοῦ πυρός. Πανταχόθεν ἀπὸ πίπτοντα δένδρα περικυκλωμένος, τὴν ὁδὸν αὐτοῦ μὴ βλέπων ἀπὸ τὸν καπνὸν καὶ τὰς φλόγας, στέκει ἔκθαμβος, ἀπορῶν εἴτε νὰ προχωρήσῃ, εἴτε νὰ ὀπισθοδρομήσῃ. Ἂν σηκωθῇ ἄνεμος, εὐθὺς ἀνάπτει ὅλον τὸ δάσος· χίλιοι δυνατοὶ κρότοι προσβάλλουν πανταχόθεν εἰς τὰ ὦτία· ἂν δὲ πέσῃ ἐλαφρά τις βροχὴ, ἀκούεται δυνατὸν σύριγμα, καπνὸς παχύτατος ἕρπει καταγῆς, καὶ πνίγονται μὲν στιγμιαίως αἱ φλόγες, ἀλλὰ μετ᾽ ὀλίγον ἐκρηγνύονται ὁρμητικώτεραι. Τὰ θηρία τοῦ δάσους, διωκόμενα ὑπὸ ἐχθροῦ ἀκαταλλάκτου, φεύγουν ἀπὸ ἄγρια σπήλαια μέχρι τοῦδε ἀνενόχλητα· ἄρκτοι δὲ καὶ λύκοι κάμνουν ἐφόδους ἀπηλπισμένας εἰς τὰ βοσκήματα τῶν χωρικῶν. Ὀλίγα θεάματα ἐμπορεῖ τις νὰ συλλάβῃ φοβερώτερα ἢ μεγαλοπρεπέστερα τῆς τοιαύτης πυρπολήσεως εἰς τὰ τῆς ἄρκτου ἀκατοίκητα μέρη, καὶ μάλιστα ὁπόταν τὶς ἐκ τῆς κορυφῆς ὄρους βλέπῃ τὴν πρόοδον τῶν φλογῶν, καὶ τὴν ὑπ᾽ αὐτῶν ταχέως γινομένην ἀλλοίωσιν ἐπὶ τοῦ γελαστοῦ τῆς φύσεως προσώπου.’

Εἰς ἓν ἀπὸ τὰ δάση ταῦτα ὀλίγον ἔλειψε νὰ χαθῇ ὁ μέγας φυσικοϊστορικὸς τῆς Σβεκιας, ὁ Λίνναιος· τὸ πῦρ εἶχε προέλθειν ἀπὸ ἀστραπήν· συνέβη δὲ εἰς καιρὸν ἀξιοσημειώτου ἀνομβρίας. ‘ Διεπέρασα,’ λέγει, ‘ δάσος τεσσάρων ἢ πέντε μιλίων Ἀγγλικῶν, ὅλως διόλου κεκαυμένον· ὥστε ἡ γῆ, ἀντὶ νὰ φορῇ τὸν ἀνοικτὸν καὶ καταπράσινον αὐτῆς πέπλον, ἦτο πενθίμως ἐνδεδυμένη· μ᾽ ἔκαμε δὲ πολὺ περισσοτέραν δυσαρέσκειαν καὶ λύπην τὸ θέαμα τοῦτο, παρ᾽ ὅσην μ᾽ ἐπροξένησε ποτὲ ἡ κατάλευκος χειμερινὴ στολή της· καθότι αὕτη, μολονότι ἀφανίζει τὰ χόρτα, ἀφίνει ὅμως τὰς ῥίζας ἀβλαβεῖς. Τὸ πῦρ ἐφαίνετο σχεδὸν ἐσβεσμένον εἰς τὰ πλειότερα τῶν μερῶν ὅσα ἐπεσκέφθημεν, ἐκτὸς εἰς μυρμηκιὰς καὶ ξηροὺς κορμοὺς δένδρων. Ἀφοῦ διωδεύσαμεν ὀλίγον διάστημα εἰς τὸ μέσον τῆς ἐρημώσεως ταύτης, ἤρχισεν ὁ ἄνεμος νὰ πνέῃ δυνατώτερα, καὶ θόρυβος αἰφνιδίως ἠκούσθη εἰς τὸ ἡμικαυμένον δάσος τοιοῦτος ὁποῖον δύναμαι μόνον νὰ παραβάλω μὲ τὸν διεγειρόμενον εἰς στράτευμα προσβαλλόμενον ὑπὸ ἐχθροῦ. Ἠγνοοῦσαμεν ποῦ νὰ στρέψωμεν τὰ διαβήματά μας· ὁ καπνὸς δὲν ἐσυγχώρει νὰ μένωμεν ἐκεῖ ὅπου ἤμεθα, οὐδ᾽ ἐτολμοῦσαμεν νὰ στραφῶμεν ὀπίσω. Μᾶς ἐφάνη προτιμότερον νὰ σπεύσωμεν εἰς τὰ ἔμπροσθεν, ἐλπίζοντες ταχέως νὰ φθάσωμεν εἰς τὰ πέρατα τοῦ δάσους, ἀλλ᾽ εἰς τοῦτο ἠπατήθημεν. Ἐτρέξαμεν ὅσον ἐγρήγορα ἠδυνάμεθα, διὰ νὰ μὴ κατασυντριβῶμεν ἀπὸ τὰ πίπτοντα δένδρα, τινὰ τῶν ὁποίων μᾶς ἠπείλουν πᾶσαν στιγμήν. Συνέβαινε κάποτε νὰ πέσῃ ἔξαφνα μέγας τις κορμός· ἡμεῖς δ᾽ ἐστέκαμεν οἱ ἄθλιοι χάσκοντες, ἀγνοοῦντες ποῦ νὰ στρέψωμεν πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ὀλέθρου, καὶ ἀφινόμενοι διόλου εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῆς Προνοίας. Μέγα τι δένδρον ἔπεσε καθαυτὸ μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ ὁδηγοῦ μου, ὅστις προηγεῖτο μόλις ὑπὲρ τὴν μίαν ὀργυιάν· ἀλλὰ, χάριτι θείᾳ! διεσώθημεν ἀμφότεροι. Ὑπερεχάρημεν δὲ, ὅταν ἐτελείωσεν ἡ κινδυνώδης αὕτη ἐπιχείρησις, καθότι ὅλην τὴν ὥραν ἠσθανόμεθα ὡσὰν δύο κακοῦργοι, τρέμοντες μὴ συλληφθῶσι.’

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΟΣΟΥ ΤΩΝ ΕΥΛΟΓΙΩΝ.

Το ὄνομα Εὐλογία καὶ Εὐλογίαι δίδεται κατ' εὐφημισμὸν εἰς τὰ λοιμώδη τῶν τέκνων ἐξανθήματα, ὡς οἱ Τοῦρκοι ὀνομάζουν τὴν πανώλη Μουμπαρὲκ, Εὐλογημένην, καὶ ὡς οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλουν ἱερὰν νόσον τὴν ἐπιληψίαν. Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἀγνοοῦσαν τὴν ἀσθένειαν ταύτην· οἱ Σῖναι ὅμως καὶ οἱ Ἰνδοὶ ἔκπαλαι συναριθμοῦν τὴν Εὐλογίαν μετὰ τῶν κοινοτέρων νόσων, καὶ εἴς τινα τῶν ἀρχαιοτάτων περὶ θρησκείας καὶ φιλοσοφίας βιβλίων των εὑρέθησαν περιγραφαὶ αὐτῆς.

Ἡ Κίνα λοιπὸν ἢ ἡ Ἰνδοστὰν πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς ἡ πατρὶς τῶν Εὐλογιῶν. Ἀλλὰ δὲν ἐξηκριβώθη οὔτε εἰς ποίαν ἐκ τῶν δύο τούτων πρῶτον ἐφάνησαν, οὔτε τίνι τρόπῳ ἐγεννήθησαν, ἐκτὸς ὅτι ἐκ μεμακρυσμένων αἰώνων βρύουν ἀπὸ κατοίκους αἱ χῶραι αὗται, καὶ ὅτι κατὰ καιροὺς ὑπόκεινται εἰς φοβερὰν πεῖναν·—περιστάσεις ἀφ' ἑαυτῶν γεννητικαὶ λοιμικῶν νόσων.

Εἰς τὴν Δυτικὴν Ἀσίαν ἐφάνησαν κατὰ πρῶτον αἱ Εὐλογίαι περὶ τὰ μέσα τῆς ἕκτης ἑκατονταετηρίδος, εἰς δὲ τὴν Εὐρώπην ἔτι πλέον ἐσχάτως. Τὸ 569, στράτευμα Χριστιανῶν ἐκ τῆς Ἀβυσσινίας ἐπολιόρκησε τὴν Ἀραβικὴν πόλιν Μέκκαν, μ' ἐλπίδα νὰ καταστρέψῃ τὸν ἐντὸς αὐτῆς ναὸν τῶν Ἐθνικῶν, Καάβαν· τοὺς πολιορκητὰς τούτους κατέφθειρεν ἡ Εὐλογία, καὶ λέγεται πρὸς τούτοις ὅτι ἡ Κοκκίνα ἐφάνη ἐκεῖ περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον.

Ἀπὸ τὴν πολιορκίαν τῆς Μέκκας, Σ. Ε. 569, ἕως τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀλεξανδρείας, 639, ἡ πρόοδος τῆς Εὐλογίας δὲν ἀναφέρεται εἰς κἀνὲν τῶν σωζομένων Ἀραβικῶν ὑπομνημάτων. Ἀμφιβολία ὅμως δὲν ὑπάρχει, ὅτι καθ' ὅλον τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἡ νόσος ἐξηπλόνετο κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, ἐξοπίσω τῶν νικητῶν Ἀράβων, οἵτινες συνηγμένοι ὡδηγοῦντο εἰς πολέμους ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ προφήτου των. Ὁ πόλεμος ἐχρημάτισε πάντοτε τοῦ λοιμοῦ διασπορεύς· ἐπειδὴ δὲ ἡ Περσία καὶ ἡ Συρία υπετάχθησαν μετ' ὀλίγον εἰς τοὺς διαδόχους τοῦ Μωάμεθ, δυνάμεθα εὐλόγως νὰ συμπεράνωμεν ὅτι μετὰ τῶν νικητῶν τούτων εἰσήχθη καὶ ἡ νόσος εἰς τὰς χώρας ταύτας, ἐὰν δὲν εἶχε φθάσειν καὶ ἀρχήτερα.

Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους, ὁ Ἀμροῦ, τοποτηρητὴς τοῦ Καλιφᾶ Ὀμὰρ, κατέδραμε τὴν Αἴγυπτον τὸ 638. Εἰς δύο ἔτη ἥλωσε τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Εἰκάζεται δὲ ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῆς πολιορκίας μετεδόθησαν ὑπὸ τοῦ Μωαμεθανικοῦ στρατοῦ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως αἱ Εὐλογίαι. Ὁ Ἀρὼν, συγγραφεὺς εἰς Ἀλεξάνδρειαν τότε διατρίβων, ἐξέδωκε πραγματείαν περὶ τῶν Εὐλογιῶν, τὴν ὁποίαν αἰνίττεται ὁ περιβόητος Ἄραψ ἰατρὸς Ῥαζῆς. Κατὰ δυστυχίαν τὸ πόνημα τοῦ Ἀρὼν ἐχάθη ἔκτοτε.

Ἡ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν ταχεῖα καὶ μακροχρόνιος εὐδοκίμησις τῶν Σαρακηνικῶν ὅπλων ἤνοιξε τώρα νέας διώρυγας πρὸς διάδοσιν τῶν Εὐλογιῶν. Οἱ δορικτήτορες, βαθμηδὸν ὑποτάξαντες τὰ ἐπὶ τῆς Μεσογείου Ἀφρικανὰ παράλια, μετέβησαν τὸ 712 εἰς τὴν Ἱσπανίαν. Ἀφοῦ δ' ἐνίκησαν τὸν Ῥοδερίκον, ἔσχατον βασιλέα τῶν Γότθων, ἐπῆραν τὸ Τώλητον, καὶ μετὰ καιρὸν κατέδραμαν τὴν χώραν ὁλόκληρον. Περὶ τὸ 732 διέβησαν οἱ Σαρακηνοὶ τὰ Πυρηναῖα. Ὅθεν σύγχρονον τῆς ἐπιδρομῆς ταύτης ἐμποροῦμεν νὰ λογιζώμεθα τῶν Εὐλογιῶν τὴν εἰς τὸ βασίλειον αὐτὸ εἰσαγωγήν.

Εἰς τὴν Βρετανίαν ἔφθασεν ἡ νόσος περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐννάτης ἑκατονταετηρίδος· ἀλλ' οἱ τοῦ καιροῦ ἐκείνου συγγραφεῖς δὲν παρέχουν καθαράν τινα εἴδησιν τῆς παραδόξου ταύτης ἐπισκέψεως. Εἰς τὴν ἄγνοιαν τοῦ μεσαιῶνος βεβυθισμένοι, ἀφῆκαν ἀπερίγραπτον τὴν χειροτέραν μάστιγα τῆς ἀνθρωπότητος· ἤ, ἐὰν πῶς μνημονεύωσιν αὐτὴν εἰς τὰ ἰσχνὰ χρονικά των, καλοῦν αὐτὴν μόνον 'λοιμὸν,' ἢ 'πῦρ καταναλίσκον,'—ἐπίθετα ἐφαρμοζόμενα τότε εἰς ὅλας ἐπίσης τὰς ἐξανθηματικὰς νόσους.

Ὁπόταν ἐμβῶσιν αἱ Εὐλογίαι εἰς μέρος ὅπου δὲν ὑπῆγαν ποτὲ ἀρχήτερα, τὰ πρῶτά των ἀποτελέσματα εἶναι σχεδὸν πάντοτε πολὺ μᾶλλον ὀλέθρια παρ' ὁποιαδήποτε τῶν ἐφεξῆς. Τὸ 1517 ἐμολύνθη ὁ Ἅγιος Δομίνικος, εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας. Ἡ νῆσος περιεῖχε τότε ἓν ἑκατομμύριον Ἰνδῶν· ἀλλ' οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ἐξωλοθρεύθησαν διόλου ἀπὸ τὰς Εὐλογίας καὶ τὰ φονικὰ ὅπλα τῶν Ἱσπανῶν. Περὶ τὸ 1520 ἤρχισαν αἱ Εὐλογίαι εἰς τὴν Κούβαν. Ἐκεῖθεν ἐπέρασαν εἰς τὸ Μεξικόν. Εἰς βραχὺ δὲ καιροῦ διάστημα ἔφθειραν κατὰ τοὺς γενομένους ὑπολογισμοὺς εἰς μόνον τὸ βασίλειον τοῦ Μεξικοῦ τρία ἥμισυ ἑκατομμύρια τῶν κατοίκων. Εἰς ἀκολούθους χρόνους διάφορα μέρη τῆς Ἀμερικανῆς ἠπείρου ἐβλάφθησαν δεινότατα. Ὁλόκληρα ἔθνη πολεμικῶν Ἰνδῶν σχεδὸν ἐξεκληρίσθησαν· καὶ σωροὶ κοκκάλων, εὑρεθέντες ὑπὸ τὰ δάση τοῦ ἐνδοτέρου τῆς Ἀμερικῆς, ὑπολαμβάνονται ὡς μαρτύρια τῆς τῶν Εὐλογιῶν φθορᾶς.

Ουδεμίαν ἐλάττωσιν ἐπιφέρει τὸ κλίμα εἰς τὴν δύναμιν τῆς νόσου ταύτης. Ἡ Ἰσλανδία, ὅπου εἰσεχώρησε τὸ 1707, ὑπέφερεν ὄχι ὀλιγώτερον ἀπὸ μεσημβρινωτέρας χώρας. Δεκαὲξ χιλιάδας ἀνθρώπων ἠφάνισεν, ἤτοι ὑπὲρ τὸ ἓν τέταρτον τοῦ λογιζομένου τῆς νήσου πληθυσμοῦ. Ἡ Γροελλανδία ευτύχησε μὲν νὰ τὴν ἀποφύγῃ ἕως τὸ 1733· τότε δὲ φανεῖσα ἐκεῖ, ἀφήρπασε σχεδὸν ὅλους τοὺς κατοίκους.

Πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης εἶναι τὴν σήμερον πασίγνωστος ἡ Εὐλογία· ἀλλὰ δὲν διατρέχει πλέον τὴν γῆν ὡς δαίμων ἐξολοθρευτικὸς, ἀπὸ χιλιάδας καὶ μυριάδας τὸν δρόμον αὐτοῦ στρώνων. Ἡ εὐεργετικὴ Πρόνοια, ἥτις διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἰδίων αὐτῆς μυστηριωδῶν σκοπῶν ἀνέχεται τὴν γέννησιν καὶ ἔκτασιν πολυαρίθμων νόσων, ἐνισχύει τὸν ἀνθρώπινον νοῦν νὰ ἐφευρίσκῃ πολυάριθμα ἰατρικὰ, προσφυῆ νὰ ἐλαφρύνωσιν ἢ καὶ διόλου νὰ προλαμβάνωσι τὰ κινδυνώδη αὐτῶν ἀποτελέσματα. Χωρὶς τὴν βοήθειαν τοῦ ἐνοφθαλ-

μισμοῦ, λογαριάζεται ὅτι τοὐλάχιστον ἓν τεσσαρεσκαιδέκατον πάσης γενεᾶς ἀνθρώπων ἤθελε χάνεσθαι ἀπὸ τὸ θανατηφόρον μόλυσμα τῶν Εὐλογιῶν· ἀλλ' ὅτι, ἂν ὁ ἐνοφθαλμισμὸς ἐνηργεῖτο γενικῶς, ἡ θνῆσις δὲν ἤθελε συμποσοῦσθαι εἰς ἕνα πρὸς ἑβδομήκοντα τῶν ἐνοφθαλμιζομένων· ὑπὸ δὲ τὴν ἐπιῤῥοὴν τοῦ διὰ τῆς δαμαλίδος ἐνοφθαλμισμοῦ, μόλις ἀποθνήσκει ἕνας εἰς πολλὰς ἑκατοντάδας τῶν οὕτω θεραπευομένων.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Γ'.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ τῆς Ἀγγλίας, Γεώργιος Γ'., διώρισε ποτὲ νὰ οἰκοδομήσωσι τάφον ἑαυτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του· ἔφερε λοιπὸν τὸ σχέδιον ὁ ἀρχιτέκτων, καὶ συνωμίλησαν περὶ αὐτοῦ ἱκανὴν ὥραν· τέλος δὲ, ὁ ἀρχιτέκτων εὐχαρίστησεν εἰς τὸν μονάρχην διὰ τὴν συγκατάβασιν· καὶ συγχρόνως εἶπεν, 'Ἐτόλμησα νὰ πολυλογήσω καὶ νὰ φανῶ τόσον ὀχληρὸς εἰς τὴν ὑμετέραν Μεγαλειότητα, ὥστε νὰ μὴν εὑρεθῶ ἠναγκασμένος καὶ πάλιν νὰ ἀναφέρω τὴν λυπηρὰν ταύτην ὑπόθεσιν.' 'Κύριε,' ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, 'σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ ἀναφέρῃς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ὁσάκις θέλεις· δι' ἐμὲ ἡ κτίσις τάφου διὰ τὸ νεκρόν μου σῶμα εἶναι πρᾶγμα ὄχι ὀλιγώτερον εὐχάριστον παρ' ὁ καλλωπισμὸς παλατίου διὰ τὴν ἀγαλλίασιν καὶ τέρψιν μου ἐνῷ ζῶ. Ἂν ὁ Θεὸς εὐδοκήσῃ νὰ γένωσιν αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς μου ἐννενήκοντα ἢ καὶ ἑκατὸν χρόνοι, εὐχαριστοῦμαι· ἀλλ' ἂν εὐδοκήσῃ ν' ἀποθάνω καὶ ἀπόψε, προθύμως ὑποκλίνω εἰς τὸ θέλημά του.'

Η ΑΝΟΙΞΙΣ.

Ω ΖΩΟΓΟΝΕ ἄνοιξις, χαριεστάτη ὥρα,
  Νεότης τοῦ ἐνιαυτοῦ, τῆς φύσεως ὀπώρα !
Οἱ εὔκραεις σου ζέφυροι, ὡς ἐκλεκτοὶ ζωγράφοι,
  Πολυειδῶς ἐποίκιλαν τὸ δροσερὸν χωράφι.
Μοσχοβολεῖ ἡδύοσμος, βασιλικὸς μυρίζει,
  Εἰς τὸν ἀέρα φέρεται, καὶ τὸν ἀρωματίζει.
Ὁ οὐρανὸς ἐγέλασεν, ἡ θάλασσα ἐχάρη,
  Θεία φαιδρότης πρόδηλος εἰς ὅλα ἐνεσπάρη.
Οἱ ναῦται εἰς τὰ πλοιά των τὴν ἄγκυραν ἐπῆραν,
  Κ' εὐτυχῶς ἀρμενίζοντες, ἀσμένως παίζουν λύραν.

ΟΜΟΥ βαδίζουν ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία· ὅπου ἡ μία ὑπάρχει, ἐκεῖ τῶν ἀδυνάτων καὶ ἡ ἄλλη νὰ μὴ γεννηθῇ. Κἀνὲν εἶδος δεσποτισμοῦ δὲν εἶναι τόσον ἐντελὲς, ὅσον τὸ ἐπιβάλλον ἐκκλησιαστικοὺς ὡς καὶ πολιτικοὺς περιορισμούς.

ΑΠΟ τὴν μοναξίαν τοῦ σπουδαστηρίου ἐξαπέστειλάν τινες ἀκτίνας νοεροῦ φωτὸς, αἵτινες ἐτάραξαν αὐλὰς, καὶ βασίλεια ἐπανεστάτησαν· ὡς ἡ σελήνη, ἥτις, μολονότι μακρὰν ἀπέχουσα τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ λάμπουσα ἐπ' αὐτοῦ μὲ γαλήνιον καὶ ἤρεμον φῶς, εἶναι ὅμως ἡ πρωταίτιος ὅλων ἐκείνων τῶν ἀμπωτίδων καὶ πλημμυρῶν, αἵτινες ἀδιακόπως ταράττουν τὸν ἀνήσυχον κόσμον τῶν ὑδάτων.

ΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ.

ΟΤΑΝ στοχασθῶμεν πόσων εἰδῶν πράγματα περίεργα ἐθησαύρισεν ὁ ὠκεανὸς εἰς τὸ διάστημα παντὸς ναυτικοῦ πολέμου ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς σήμερον, αὐξάνει μεγάλως ἡ ἰδέα μας περὶ τοῦ πλήθους τῶν ἀφινομένων ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου διαρκῶν τῆς ἐργασίας αὐτοῦ ὑπομνημάτων. Ἐπὶ τοῦ ἐσχάτου Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, τριάκοντα δύο Βρετανικὰ πλοῖα τῆς γραμμῆς κατεποντίσθησαν εἰς τὸ διάστημα εἰκοσιδύο χρόνων, ἐκτὸς ἑπτὰ πλοίων τῶν πεντήκοντα κανονίων, ὀγδοήκοντα ἓξ φρεγατῶν, καὶ πλήθους μικροτέρων καραβίων. Κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦ χρόνου διάστημα ἠφανίσθησαν σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου οἱ στόλοι τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, τῆς Γαλλίας, Ὁλλανδίας, Ἱσπανίας, καὶ Δανίας, ὥστε τὸ σύνολον τῆς ζημίας αὐτῶν πρέπει πολλὰς φορὰς νὰ ὑπερέβῃ τὴν ζημίαν τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Εἰς ἕκαστον ἀπὸ τὰ πλοῖα ταῦτα ὑπῆρχαν σειραὶ κανονίων, κατεσκευασμένων ἀπὸ σίδηρον καὶ χαλκὸν, εἰς πολλὰ δὲ ἦτο σημειωμένος ὁ καιρὸς καὶ τόπος τῆς κατασκευῆς των, μὲ γράμματα μεταλλόχυτα. Εἰς ἕκαστον ἦσαν νομίσματα χάλκινα, ἀργυρᾶ, πολλάκις δὲ καὶ πάμπολλα χρυσᾶ, ἁρμόδια νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἀξιόλογα ἱστορικὰ ὑπομνήματα· εἰς ἕκαστον ἦσαν ἀπειροειδῆ ἐργαλεῖα τῶν τεχνῶν τοῦ πολέμου καὶ τῆς εἰρήνης, πολλὰ ὑάλινα καὶ κεράμεια, δυνατὰ ὥστε νὰ διαρκέσωσιν ἀπροσδιορίστους αἰῶνας, ὅταν ἅπαξ ἀφαιρεθῶσιν ἀπὸ τὴν μηχανικὴν ἐνέργειαν τῶν κυμάτων, καὶ χωθῶσιν ὑπὸ σωρὸν ὕλης ἀποκλειούσης τὴν καταβιβρώσκουσαν τοῦ ὕδατος ἐνέργειαν. Ἀλλὰ δὲν πρέπει διόλου νὰ φανταζώμεθα, ὅτι τοῦ πολέμου ἡ λύσσα συντελεῖ μᾶλλον παρὰ τοῦ ἐμπορίου τὸ εἰρηνικὸν πνεῦμα εἰς καταποντισμοὺς καὶ εἰς ναυάγια.

Ἀπὸ ἐξέτασιν τῶν καταλόγων τοῦ Lloyd, ἐκ τοῦ 1793 μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ 1829, ἐφάνη ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν Βρετανικῶν μόνον πλοίων, ὅσα ἐχάθησαν εἰς αὐτὴν τοῦ χρόνου τὴν περίοδον, ἐσυμποσοῦτο, κατὰ μέσον ὅρον, εἰς ἓν ἥμισυ τὴν ἡμέραν. Ἀπὸ τὰ πεντακόσια πεντήκοντα ἓν πλοῖα τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ, ὅσα ἔχασεν ἡ Ἀγγλία κατὰ τὴν προειρημένην περίοδον, μόνον ἑκατὸν ἑξήκοντα ἠλώθησαν ἢ ἐφθάρησαν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, τὰ δὲ λοιπὰ ἔπεσαν εἰς τὴν ξηρὰν, ἢ κατεποντίσθησαν, ἢ ἐχάησαν κατὰ συμβεβηκός—δεῖγμα τοῦτο ἀξιοσημείωτον, ὅτι τοὺς κινδύνους τοῦ ναυτικοῦ πολέμου, ὅσον καὶ ἂν ἦναι μεγάλοι, τοὺς ὑπερβαίνουν οἱ ἐκ τῆς τρικυμίας, τῆς θυέλλης, τῶν ῥηχῶν, καὶ ἄλλων δεινῶν τῆς θαλασσοπλοΐας. Ἑκατομμύρια διστήλων καὶ ἄλλων νομισμάτων κατεβυθίσθησαν ἐνίοτε μεθ' ἑνὸς μόνου πλοίου· ἐπὶ δὲ τούτων, ὅταν τύχωσι περιτυλιγμένα εἰς μῆτραν ἱκανὴν νὰ προφυλάξῃ αὐτὰ ἀπὸ χημικὰς μεταβολὰς, θέλουν μένειν ἐγγεγραμμέναι πολλαὶ εἰδήσεις ἱστορικῶς ἀξιόλογοι, καὶ διαρκέσειν αἰῶνας ἀπροσδιορίστους. Εἰς πᾶν μέγα πλοῖον, πρὸς τούτοις, ὑπάρχουν τίμιαί τινες πέτραι δεμέναι εἰς σφραγῖδας, εἰς

δακτυλίδια, καὶ εἰς ἄλλα χρήσιμα ἢ κοσμητικὰ σκεύη, ἐκ τῶν σκληροτέρων οὐσιῶν τῆς φύσεως συνιστάμενα· ἐπὶ τῶν πετρῶν αὐτῶν εἶναι γεγλυμμένα γράμματα καὶ διάφοροι εἰκόνες· τὰς δὲ γλυφὰς ταύτας ἐμποροῦν νὰ διατηρήσωσιν, ὅταν ἦναι κεκρυμμέναι εἰς ὑποβρύχια στρώματα, ὅσον καιρὸν ὁ κρύσταλλος διατηρεῖ τὸ φυσικόν του σχῆμα.

Τωόντι, λάφυρα ἐκ παντὸς αἰῶνος καὶ παντὸς ἔθνους, πολλὰ καὶ πολυτελῆ, ἔχει κεκρυμμένα εἰς τὰ βάθη του ὁ ὠκεανὸς, μαρτύρια εἰς μέλλοντας ἀπομεμακρυσμένους αἰῶνας τῶν ἐπὶ γῆς προϋπαρξάντων.

ΗΜΙΜΑΘΕΙΑ.

ΜΑΘΗΜΕΝΟΙ εἰς τὰ θυμιάματα καὶ τὰς προσκυνήσεις τῆς ἀπαιδευσίας ὀλίγοι τινὲς κακῶς γραμματισμένοι ἀλαζόνες, σπουδάζουν νὰ διώξωσι τὴν φιλοσοφίαν, μόνην ἱκανὴν νὰ δείξῃ τὴν ὀρθὴν μέθοδον τῆς παιδείας, ποτὲ μὲν αὐτὴν κατηγοροῦντες ὡς ἐναντίαν τῆς θρησκείας, ποτὲ δὲ τοὺς ἐπαινέτας αὐτῆς κηρύττοντες ὡς ἀθρήσκους. Δὲν ἤθελαν εἶσθαι εὐτυχέστεροι καὶ τιμιώτεροι ἄνδρες, ἐὰν ὁμοῦ μὲ τὴν ἀπαιδευσίαν εἶχαν καὶ τὰ ἤθη τοῦ Βολισσινοῦ ἱερέως, ὅστις ἔδειξεν ὅτι ὀλιγώτερον κακὸν εἶναι ἡ ἀμάθεια παρὰ τὴν ὁποίαν αὐτοὶ ἐδιδάχθησαν κακὴν καὶ ἀμέθοδον παιδείαν;

Εἶναι, φίλε, βέβαιον, ὅτι μεταξὺ τῶν ἀπαιδεύτων εὐκολώτερον εὑρίσκει τις ἄνθρωπον χρηστὸν, παρὰ τῶν ὅσοι χωρὶς μέθοδον ὀρθὴν ἐπαιδεύθησαν. Τὸ αἴτιον εἶναι ὅτι ὁ παντάπασιν ἀπαίδευτος ὁμοιάζει τὸν παντάπασι τυφλόν· καὶ, ἂν ἡ φύσις δὲν τὸν ἔκτισεν ὁλότελα ἠλίθιον, φοβούμενος τὴν πτῶσιν, ἡσυχάζει εἰς τὸ σκότος. Ἐξεναντίας, ὁ κακῆς καὶ ἀμεθόδου παιδείας μέτοχος, φανταζόμενος ὅτι βλέπει πλέον τῶν ἄλλων, τολμᾷ νὰ περιπατῇ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν σκοτίαν. Ἐὰν κατὰ δυστυχίαν κρατῇ εἰς τὰς χεῖρας καὶ βακτηρίαν, συντρίβει ὅ,τι τὸν ἀπαντήσῃ, νομίζων ὅτι εἶναι περικυκλωμένος ἀπὸ παντὸς εἴδους καὶ πάσης μορφῆς δαίμονας, χωρὶς κἂν νὰ ὑποπτεύεται, ὅτι ἀῤῥωστεῖ ἡ κεφαλή του, καὶ οἱ δαίμονες δὲν εἶναι περίγυρα, ἀλλὰ κατοικοῦν εἰς αὐτήν του τὴν ψυχήν.—ΚΟΡΑΗΣ.

ΤΑ πλούτη μᾶς ἐνισχύουν ν' ἀγαθοποιῶμεν· ἀλλὰ, διὰ νὰ πράττωμεν τὸ ἀγαθὸν μὲ κοσμιότητα καὶ χάριν, χρειάζεταί τι, τὸ ὁποῖον ὁ πλοῦτος δὲν παρέχει· ἀκόμη καὶ τὰ πλέον οὐτιδανὰ πράγματα ἐμποροῦν νὰ χαρίζωνται εἰς τρόπον, ὥστε νὰ μὴ φαίνωνται οὐτιδανά. Οἱ Μεγαρεῖς ἐπολιτογράφησαν τὸν Ἀλέξανδρον· τοιαύτη προσφορὰ ἔκαμε τὸν κοσμοκράτορα νὰ μειδιάσῃ· ἀλλ' ἐδέχθη εὐγνωμόνως τὸ τεκμήριον τοῦτο τοῦ σεβασμοῦ των, ἀφοῦ ἔμαθεν ὅτι οὐδένα ποτὲ εἶχαν τιμήσειν οὕτως εἰμὴ τὸν Ἡρακλέα καὶ αὐτόν.

ΥΠΑΡΧΟΥΝ τινὲς, τῶν ὁποίων καὶ οἱ ἐχθροὶ εἶναι ἀξιολύπητοι, καὶ οἱ φίλοι πολὺ μᾶλλον.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΓΥΠΩΝ.

ΚΑΤΑ τὴν γνώμην πολλῶν, τὰ ζῶα ἐμποροῦν νὰ φανερόνωσιν εἰς ἄλληλα τοὺς διαλογισμούς των. Ὅτι μὲν ἐκφράζουν γενικὰ αἰσθήματα, εἶναι βεβαιότατον· πᾶν ζῶον, ἤχους προφέρον, ἔχει ἄλλην φωνὴν διὰ τὴν εὐχαρίστησιν, καὶ ἄλλην διὰ τὸν πόνον. Οἱ λαγωνικοὶ εἰδοποιοῦνται συναλλήλως ὅταν ὀσφρανθῶσι κυνήγιον· ἡ ὄρνις καλεῖ τοὺς νεοσσοὺς κλώζουσα, καὶ προφυλάττει αὐτοὺς ἀπὸ κίνδυνον ἀνακράζουσα.

Παρετηρήθη ὅτι μεταξὺ τῶν ἀλόγων ζώων τὰ πτηνὰ ἔχουν τὴν ποικιλωτέραν φωνήν· τωόντι, διὰ νὰ κοινοποιῶσι τὰς ὀλίγας χρείας τοῦ ἐνστιγματικοῦ βίου των σχεδὸν ἐξαρκεῖ τῶν ἤχων αὐτῶν ἡ ποικιλία. Εἰς τὰς κραυγὰς τῶν πτηνῶν ἡ περιέργεια ἢ μᾶλλον ἡ δεισιδαιμονία ἐστάθη πάντοτε προσεκτική· πολλοὶ ἐσπούδασαν τὴν διάλεκτον τοῦ πτερωτοῦ φύλου, καί τινες μάλιστα ἐκαυχήθησαν ὅτι ἐνόουν αὐτήν.

Οἱ ἐμπειρότεροι ἢ θαῤῥαλεώτεροι διερμηνευταὶ τῆς τῶν ὀρνίθων συνομιλίας εὑρέθησαν κοινῶς μεταξὺ τῶν φιλοσόφων τῆς Ἀνατολῆς, εἰς χώραν, ὅπου ἡ γαλήνη τοῦ ἀέρος καὶ ἡ γλυκύτης τοῦ κλίματος ἑλκύουσι πολλάκις εἰς ἀγροὺς καὶ εἰς δάση τοὺς ἀνθρώπους. Ἀλλὰ τὸ γινόμενον εἴς τινας τόπους ἀπὸ ἰδιαιτέραν εὐκαιρίαν ἐμπορεῖ νὰ γένῃ ἀλλαχοῦ ἀπὸ ἰδιαιτέραν ἐπιμέλειαν.

Βοσκὸς τῆς Βοεμίας, μακρὸν χρόνον εἰς τὰ δάση διατρίψας, ἔμαθε τὴν γλῶσσαν τῶν πτηνῶν· τοὐλάχιστον, μετὰ πλείστης πεποιθήσεως διηγεῖτο πολλάκις τὰ ἐφεξῆς, τῶν ὁποίων ὅμως ἀφίνομεν τὴν ἀξιοπιστίαν εἰς τὴν κρίσιν τῶν πεπαιδευμένων. 'Ἐνῷ,' λέγει, 'ἐκαθήμην ἐντὸς κοίλης πέτρας, βλέπων τὰ εἰς τὴν κοιλάδα βόσκοντα πρόβατά μου, ἤκουσα δύο γύπας ἀμοιβαδὸν κράζοντας ἐπὶ τῆς κορυφῆς βράχου. Ἀμφοτέρων αἱ κραυγαὶ ἦσαν πρόθυμοι καὶ σπουδαῖαι. Περιέργεια μ' ἐκυρίευσεν ἀμέσως, καὶ παραιτήσας δι' ὀλίγην ὥραν τὴν φροντίδα τοῦ ποιμνίου μου, ἀνέβην βραδέως καὶ σιωπηλῶς ἀπὸ κρημνοῦ εἰς κρημνὸν, μεταξὺ τῶν θάμνων κεκρυμμένος, ἑωσοῦ εὕρηκα κοιλότητα, ὅπου ἠδυνάμην καθήμενος ν' ἀκούω χωρὶς μήτε νὰ ἐνοχλῶμαι, μήτε νὰ ἐνοχλῶ.

'Μετ' ὀλίγον ἐβεβαιώθην ὅτι ἔμελλα νὰ πληρωθῶ καλὰ διὰ τὸν κόπον μου· διότι μία γὺψ, μὲ ἡλικίαν καὶ φρόνησιν, καθημένη ἐπί τινος γυμνῆς ἄκρας, ἐδίδασκε τοὺς περιεστῶτας νεοσσοὺς τίνι τρόπῳ νὰ πορίζωνται τὰ ἀναγκαῖα, μὲ τὸ τελευταῖον τοῦτο μάθημα προετοιμάζουσα τοὺς φιλτάτους υἱοὺς καὶ θυγατέρας της νὰ ἐξέλθωσιν ἐλεύθεροι καὶ αὐτεξούσιοι εἰς τὰ ὄρη καὶ τοὺς οὐρανούς.

'Τέκνα μου,' εἶπεν ἡ γὺψ, 'αἱ παραγγελίαι μου τόσον δὲν σᾶς χρειάζονται, ἐπειδὴ καλῶς γνωρίζετε τὰς πράξεις μου· μὲ ἴδετε ν' ἁρπάζω τὴν ὄρνιθα ἐκ τῆς αὐλῆς τοῦ γεωργοῦ, μὲ ἴδετε νὰ πιάνω τὸν λαγωὸν εἰς τοὺς θάμνους, καὶ τὸ ἐρίφιον εἰς τὴν βοσκήν· γνωρίζετε πῶς νὰ ἐμπήγετε τοὺς ὄνυχας, καὶ νὰ ἰσοσταθ-

μίζεσθε ὁπόταν σηκόνετε φορτίον. 'Αλλ' ἐγεύθητε καὶ νοστιμωτέραν τροφήν· πολλάκις εὔφρανα τὴν οἰκογένειάν μου μὲ κρέας ἀνθρώπινον.' 'Εἰπέ μας,' εἶπαν οἱ μικροὶ γύπες, 'ποῦ εὑρίσκεται ὁ ἄνθρωπος, καὶ πόθεν γνωρίζεται· ἡ σὰρξ αὐτοῦ βέβαια εἶναι τῶν γυπῶν ἡ φυσικὴ τροφή. Διατί ποτὲ δὲν μᾶς ἔφερες ὁλόκληρον ἄνθρωπον εἰς τὴν φωλεάν;' 'Εἶναι πολλὰ ὀγκώδης,' εἶπεν ἡ μήτηρ· 'ὅταν εὕρωμεν ἄνθρωπον, δυνάμεθα μόνον ν' ἀποσπάσωμεν τὴν σάρκα του, ἀφίνομεν δὲ τὰ κόκκαλα ἐπὶ γῆς.' ''Αλλ' ἂν ὁ ἄνθρωπος ἦναι τόσον μεγάλος, πῶς τὸν φονεύετε; Σεῖς φοβεῖσθε τὸν λύκον καὶ τὴν ἄρκτον· μὲ ποίαν δύναμιν καθιστάνονται οἱ γύπες ἀνώτεροι τοῦ ἀνθρώπου; Ἆρα εἶναι ὁ ἄνθρωπος πλέον ἀβοήθητος ἀπὸ τὸ πρόβατον;' 'Ἡμεῖς,' ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ, 'ποσῶς δὲν ἔχομεν τὴν ἰσχὺν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἀμφιβάλλω ἂν ἔχωμεν καὶ τὴν πανουργίαν του· σπανίως δὲ οἱ γύπες ἤθελαν ἀπογεύεσθαι τὸ κρέας αὐτοῦ, ἂν ἡ φύσις, ἥτις τὸν ἔκαμε πρὸς χρῆσίν μας, δὲν εἶχεν ἐγκεχυμένην εἰς αὐτὸν μίαν ἀλλόκοτον ἀγριότητα, τὴν ὁποίαν οὐδέποτε παρετήρησα εἰς ἄλλο τι ὄν, τρεφόμενον ἐπὶ γῆς. Πολλάκις δύο ἀγέλαι ἀνθρώπων συναπαντώμεναι σείουν τὴν γῆν ἀπὸ τὸν κρότον, καὶ γεμίζουν ἀπὸ πῦρ τὸν ἀέρα. Ὁπόταν ἀκούῃς θόρυβον, καὶ βλέπῃς πῦρ ἀστράπτον ἐπὶ τῆς γῆς, πέτα ὅσον τάχιστα εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, διότι βέβαια οἱ ἄνθρωποι ἀφανίζουν ἀλλήλους· ἐκεῖ θέλεις εὑρεῖν τὴν γῆν ἀχνίζουσαν ἀπὸ αἷμα, καὶ σκεπασμένην ἀπὸ πτώματα, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ εἶναι διαμελισμένα καὶ κατεσπαραγμένα, πρὸς εὐκολίαν τῶν γυπῶν.' ''Αλλ' ἀφοῦ οἱ ἄνθρωποι θανατώσωσι τὸ θήραμά των,' εἶπεν ὁ μαθητής, 'διατί τάχα δὲν τὸ τρώγουν; Ὁ λύκος, ὅταν θανατώσῃ πρόβατον, δὲν ἀφίνει τὸν γύπα νὰ τὸ ἐγγίζῃ, πρὶν αὐτὸς χορτάσῃ. Δὲν εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἄλλου εἴδους λύκος;' 'Ὁ ἄνθρωπος,' εἶπεν ἡ μήτηρ, 'εἶναι τὸ μόνον ζῶον, τὸ ὁποῖον φονεύει μὲν, ἀλλὰ δὲν κατατρώγει τὸ φονευθέν· καὶ τοῦτο δὰ κάμνει αὐτὸν εὐεργέτην τῆς φυλῆς μας.' 'Ἂν οἱ ἄνθρωποι σκοτόνωσι τὸ ἰδικόν μας θήραμα, καὶ προετοιμάζωσιν αὐτὸ,' εἶπεν ὁ νεοσσὸς, 'τίς ἡ χρεία νὰ κοπιάζωμεν ἡμεῖς διὰ τὸν ἑαυτόν μας;' 'Μάλιστα καὶ εἶναι χρεία,' ἀπεκρίθη ἡ καλὴ μήτηρ, 'ἐπειδὴ πολλάκις ὁ ἄνθρωπος μένει πολὺν καιρὸν ἥσυχος εἰς τὸ σπήλαιόν του. Οἱ γηραλέοι γύπες γνωρίζουν τὸν καιρὸν τῆς σφαγῆς. Ὅταν ἴδῃς νὰ κινῆται πλῆθος ἀνθρώπων συμπυκνωμένον ὡς κοπάδιον πελαργῶν, ἐμπορεῖς νὰ συμπεράνῃς ὅτι κυνηγοῦν, καὶ ὅτι μετ' ὀλίγον θέλεις χορτάσειν ἀπὸ ἀνθρώπινον αἷμα.' ''Αλλ' ἐπεθύμουν πολὺ νὰ μάθω,' εἶπεν ὁ νεοσσὸς, 'τὸ αἴτιον τῆς ἀμοιβαίας ταύτης σφαγῆς· ἐγὼ ποτὲ δὲν ἠμπόρουν νὰ φονεύσω, ὅ,τι δὲν ἠμπόρουν νὰ φάγω.' 'Τέκνον μου,' εἶπεν ἡ μήτηρ, 'εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην δὲν δύναμαι οὔτ' ἐγὼ ν' ἀποκριθῶ, ἂν καὶ λογίζωμαι τὸ ἀγχινούστερον ἀπὸ τὰ ὄρνεα τοῦ βουνοῦ μας. Ὅτε ἤμην νέα, ἐπεσκεπτόμην συχνὰ γέροντα τινὰ γύπα, ὅστις κατοίκει ἐπὶ τῶν Καρπαθίων βράχων· εἶχε κάμειν πολλὰς παρατηρήσεις· ἤξευρεν ὅλα τὰ κατατόπια, ἐξ ἀνατολῆς μέχρι δύσεως τοῦ ἡλίου, ὅσα παρεῖχαν θήραμά τι· ἔτος δὲν ἐπέρνα χωρὶς νὰ εὐφρανθῇ ἀπὸ ἀνθρώπινα ἐντόσθια. Αὐτὸς ἦτο γνώμης ὅτι ἐφαίνοντο μόνον ζωὴν ἔχοντες οἱ ἄνθρωποι, ἐνῷ κατ' ἀλήθειαν ἦσαν φυτὰ μὲ δύναμιν κινήσεως· καὶ ὅτι, καθὼς οἱ κλάδοι τῆς δρυὸς συγκρούονται ὑπὸ τῆς ἀνεμοζάλης, διὰ νὰ παχύνωνται οἱ χοῖροι ἀπὸ τὰς πιπτούσας βαλάνους, οὕτω διά τινος ἀκατανοήτου δυνάμεως ὠθοῦνται οἱ ἄνθρωποι ὁ εἷς κατὰ τοῦ ἄλλου, ἑωσοῦ χάνουν πᾶσαν δύναμιν, ὥστε νὰ τρέφωνται οἱ γύπες. Ἄλλοι φρονοῦν ὅτι παρετήρησαν ἐπινόησίν τινα καὶ πολιτικὴν μεταξὺ τῶν κακοποιῶν τούτων πλασμάτων· οἱ δὲ πλησιέστερον αὐτῶν περιϊπτάμενοι θέλουν ὅτι εἰς πᾶσαν ἀγέλην ὑπάρχει ἕνας διευθύνων τοὺς λοιποὺς, καὶ κατεξαίρετον ἀπὸ τὴν σφαγὴν εὐφραινόμενος. Διατί ὅμως ἀξιοῦται τοιαύτης ὑπεροχῆς, ἀγνοοῦμεν· σπανίως εἶναι εἴτε ὁ μέγιστος, εἴτε ὁ τάχιστος, ἀλλὰ δεικνύει διὰ τῆς προθυμίας καὶ τῆς ἐπιμελείας αὐτοῦ ὅτι εἶναι, πρὸ πάντων, φίλος τῶν γυπῶν.'

ΦΩΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

Πας ὁ ἀκούων τὴν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου αἰσθάνεται κάποτε ἀσύνηθές τι. Τὸν φαίνεται ὅτι κάτι, ὡς φῶς, λάμπει εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ, καὶ τὸν ἐνδυναμόνει νὰ ἀνακαλύπτῃ ὅσα ποτὲ οὔτε ἴδεν, οὔτε παρετήρησεν. Ὅταν τὸ φῶς τοῦτο ἀδιακόπως ἐξακολουθῇ νὰ λάμπῃ, ὁ ἄνθρωπος λαμβάνει πλήρη καὶ ἀναμφίβολον πεποίθησιν περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, πεποίθησιν, λέγω, τὴν ὁποίαν ποτὲ ἀρχήτερα δὲν ᾐσθάνθη.

Τότε θεωρεῖ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ὅτι εἶναι τωόντι ἁμαρτωλὸς, καὶ ὅτι ὡς τοιοῦτος ὑπόκειται εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐὰν δὲν εὑρεθῶσιν ἰσχυρά τινα μέσα διὰ νὰ τὸν σύρωσι, χάνεται ἐξ ὁλοκλήρου. Καὶ βέβαια φροντίζει πολλὰ διὰ νὰ εὕρῃ τὰ μέσα ταῦτα· ἀναγινώσκει συχνότερον τὰς Γραφὰς, ἀκούει τὸ Εὐαγγέλιον μὲ προσοχὴν μεγαλητέραν παρὰ τὸ σύνηθες, γίνεται ἐπιμελέστερος ὡς πρὸς τὴν σωτηρίαν του, καὶ ἴσως προσεύχεται εἰς τὸ κρυπτὸν διὰ τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν του.

Εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ὁ Χριστὸς τωόντι στέκει εἰς τὴν θύραν τῆς καρδίας του, καὶ κρούει διὰ νὰ ἐμβῇ, καὶ δὲν εἶναι κἀμμία ἀμφιβολία ὅτι συνευρίσκεται μὲ τὸν τοιοῦτον πραγματικῶς, ἀλλ' ἀοράτως, καθὼς καὶ συνευρίσκετο ποτὲ μὲ τοὺς Ἰουδαίους, ὅτε εἶπεν, 'Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστι· περιπατεῖτε, ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· ἕως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς· ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.'

ΤΩΟΝΤΙ πολλοὶ καταφρονοῦν τὰ πλούτη καὶ τὰς τιμάς· ὄχι ὅμως τὰ ἰδικά των, ἀλλὰ τὰ ξένα.

ΤΟ ΣΚΟΤΟΣ.

Ω ΣΚΟΤΟΣ, πρώτιστε γονεῦ καὶ ῥίζα τῶν ἁπάντων,
'Ω ὑπερμέγιστος ἀρχὴ καὶ μήτρα τοῦ κόσμ' ὅλου,
Τὸ πᾶν πηγάζει ἀπὸ σοῦ πρὸ χρόνων ἀπεράντων·
Σὺ περιέζωσας τὸ πᾶν ἐν εἴδει περιβόλου.

Τὴν θαυμαστήν σου γέννησιν ὁ χρόνος δὲν γνωρίζει·
Ἡ γέννησιν δὲν ἔλαβες, ὡς ἡ αἰωνιότης·
Τὸ φῶς σὲ εἶν' ἐφάμιλλον, τολμᾷ νὰ σὲ λακτίζῃ·
Τὴν ὕπαρξίν του πλὴν τὸ φῶς σὲ χρεωστεῖ ἐν πρώτοις.

Εἰς τί μονὰς διέτριβες μεμακρυσμένου τόπου;
Εἰς τῶν βροτῶν ἀπρόσιτον τὰ ἐλαφρὰ κρανία,
Ἄϋλον, ἀσχημάτιστον, ἵπτασο ἐκεῖ ὅπου
Οὔτε ποτὲ σὲ ἔφθανεν ἡ τοῦ θνητοῦ σοφία.

Κ' ἐμπνέομεν κ' ἐκπνέομεν ἐντὸς τοῦ σοῦ στοιχείου·
Σὺ ἄλφα καὶ ὠμέγα μας, ἀρχὴ καὶ τελευτή μας·
Μονάρχης ὑπερμέγιστος τῆς μήτρας, τοῦ μνημείου,
Κρατεῖς τὸ σῶμα, καὶ ἀλλοῦ ἂν φύγῃ ἡ ψυχή μας.

Ἐκ φόβου καταπλήσσεται ἡ σιγαλέα σφαῖρα,
Ὅταν ἀρχίσ' ἡ πτέρυξ σου σκιὰς νὰ παρατάττῃ·
Τότε ἁρπάζει ἡ σιγὴ τοὺς πόντους, τὸν ἀέρα,
Τότε ἡ χθὼν σὲ σέβεται, καὶ σάββατον φυλάττει.

'Σ τὰς γαληνίους σου σκιὰς τὰ πνεύματά μας χαίρουν·
Τὸν πέπλον σου τὸν ἀγαποῦν, τὴν νύκτα σου δοξάζουν·
Εἰς μνήματα, εἰς σπήλαια τὸ βάδισμά των φέρουν·
Τὸ λυκαυγὲς τὰ ἐνοχλεῖ· τὸ φῶς ἀηδιάζουν.

Τὰ στερεὰ τὰ σώματα τὸ φῶς τὸ ἀποκλείουν·
Δὲν δέχονται ἀκτῖνος του τὸ πλέον στιλπνὸν κέντρον·
Πλὴν σὲ νὰ ἀποκρούσωσι τί πράγματα ἰσχύουν;
Ἀνάσσεις εἰς τὰ βάραθρα, καὶ κατοικεῖς τὸ κέντρον.

Κυττάζω τὴν πολύτιμον σπινθηροβόλον πέτραν·
Εἰς σὲ ἀφεύκτως χρεωστεῖ τὴν λάμψιν της, ὦ σκότος·
Αὐτὴ καὶ ὅταν εὑρεθῇ 'ς τὴν τῆς νυκτὸς φαρέτραν,
Αἱ φυσικαὶ ἀκτῖνές σου τὴν στίλβουν αὐτοφώτως.

Ἡ σεβασμία κάρα σου ὁπόταν ἐκπροβάλλῃ,
Γνησίας νυκτὸς δέματα ἐνῷ τὴν εὐπρεπίζουν,
Ὦ, πῶς τὰ Αἰθιοπικὰ μὲ τέρπουν τὰ σὰ κάλλη!
Τί κάλλη! ἐβενόστιλπνα, αὐτόσκοτα φωτίζουν.

Σκορπίζεις ἀμερόληπτον τὰ μειδιάματά σου·
Σὺ παντελῶς διαφορὰν ἐδῶ χαμαὶ δὲν βλέπεις·
Τὸ φῶς ζητεῖ διαφοράς, πλὴν 'ς τὰ βασίλειά σου
Τὴν γενικὴν ἰσότητα, μονάρχα, ἐπιτρέπεις.

Ὁ μοναχὸς 'ς τὸ ζοφερὸν κελλί του γαληνίζει,
Καθὼς εἰς τὸν παράδεισον οἱ μάκαρες ἐκεῖνοι·
Τὸ πνεῦμά του ἀπὸ χαρὰν οὐράνιον γεμίζει·
Καὶ χύνεις τέρψεις ἱλαράς, ὅσας τὸ φῶς δὲν χύνει.

Εἰς σκοτισμένα σπήλαια ἀνέπτυσσε τοπάλαι
Ὅλα του τὰ μυστήρια πᾶν ἱερὸν μαντεῖον·
'Σ τὴν τῆς θρησκείας ἀπαρχὴν τοῦ σκότους αἱ φιάλαι
Χυθεῖσαι, ἔχρισαν τὸ ΟΝ καὶ φοβερὸν καὶ θεῖον.

Ὁπόταν ἐπὶ τοῦ Χωρὴβ ἵστατ' ὁ παντοκράτωρ,
Τὴν παναγίαν ταύτην γῆν ἐφρούρουν αἱ σκιαί σου,
Καὶ ἐνδυμένος σκοτεινὰ σύννεφα ὁ ἀπάτωρ,
Ἠθέλησε καὶ ἔγιναν σκηναὶ του αἱ σκηναί σου.

Ὁπόταν μὲ τὸ κράτος του ἐφάνη ὡπλισμένος,
Κρύψας τὸ φῶς, ἀόρατος ἐκεῖνος, ἐθεώρει·
Καί, νομοδότης φοβερὸς ὁ πλάστης, κεκλεισμένος
Εἰς τοὺς στροβίλους μεταξύ, σὲ μόνον, σὲ ἐφόρει.

Πρὶν τὰ θεμέλια τῆς γῆς εἰσέτι νὰ βληθῶσι,
Πρὶν τὸ λαμπρὸν στερέωμα νὰ γεννηθῇ ἀκόμη,
Πρὶν ὕλη, τόπος, καὶ καιρὸς ἔτι νὰ γνωρισθῶσι,
'Σ τὰ κράτη ταῦτα ἴσχυον οἱ σοί, μονάρχα, νόμοι.

Πλὴν τώρα ἡ γαλήνιος, ξενόφωτος σελήνη
Εἰς τὴν μικρὰν νυκτερινὴν μερίδα σ' ἐπεμβαίνει·
Ὁλοτελῶς ἀπείθαρχα τὰ τῶν ἀστέρων σμήνη!
Ἀπὸ ἀντάρτας δούλους σου τὸ κράτος σου χωλαίνει.

Ἀ! μή σε μέλῃ· τοῦ φωτὸς ὁ θρόνος θὰ κρημνίσῃ·
'Σ τὸν ὄλεθρον τοῦ σύμπαντος τὸν σὸν θὰ στήσῃς θρόνον.
Ἡ δύναμις τῆς φύσεως θὰ σὲ ὑποχωρήσῃ,
Καὶ θέλεις ἄρχειν σὺ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Μετάφ. Ι. Ι. Σ.

ΚΑΙ πολυαριθμότεροι καὶ καρτερικώτεροι ἐστάθησαν οἱ μάρτυρες τῆς κακίας παρὰ τοὺς μάρτυρας τῆς ἀρετῆς. Τόσον τετυφλωμένους ἔχουσιν ἡμᾶς τὰ πάθη, ὥστε πλειότερα πάσχομεν διὰ νὰ κολασθῶμεν, παρὰ διὰ νὰ σωθῶμεν.

ΚΑΤΑ τὸ πρῶτον τρίμηνον τοῦ 1839 ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν περὶ τὰ 1,100 πονήματα, ἐκ τῶν ὁποίων 400 Γαλλικά, 200 Ἰταλικά, 172 Ἀγγλικά, 118 Γερμανικά, 48 Ἱσπανικά, καὶ 150 εἰς διαφόρους ἄλλας γλώσσας ἀρχαίας καὶ νεωτέρας.

Ο ΕΠΙ τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν Γαλλίαν διέταξεν ἐσχάτως, ὅτι πᾶς σπουδαστὴς εἰς τὰ βασιλικὰ γυμνάσια τῆς Γαλλίας ἀνάγκῃ πᾶσα νὰ μανθάνῃ μίαν ζῶσαν ξένην Εὐρωπαϊκὴν διάλεκτον· οἱ ἐν Παρισίοις μαθητευόμενοι εἶχαν νὰ ἐκλέξωσιν ἢ τὴν Ἀγγλικὴν ἢ τὴν Γερμανικήν· φαίνεται δὲ ὅτι 406 ἐπροτίμησαν τὴν Ἀγγλικήν, καὶ 165 τὴν Γερμανικήν.

ΤΑ συγγράμματα τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, Ἑλληνιστὶ καὶ Λατινιστί, ἐξεδόθησαν νεωστὶ εἰς Παρισίους, ὁμοιόμορφα μὲ τὰ τοῦ Χρυσοστόμου.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ τῆς Βαυαρίας ἠγόρασεν εἰς Ῥώμην 1800 σκεύη Τυῤῥηνικά, τὰ ὁποῖα μετεφέρθησαν εἰς τὴν ἐν Μονάχῳ Πινακοθήκην.

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΣΕΠΤΕΜ. 1839.] [ΑΡΙΘ. 33.

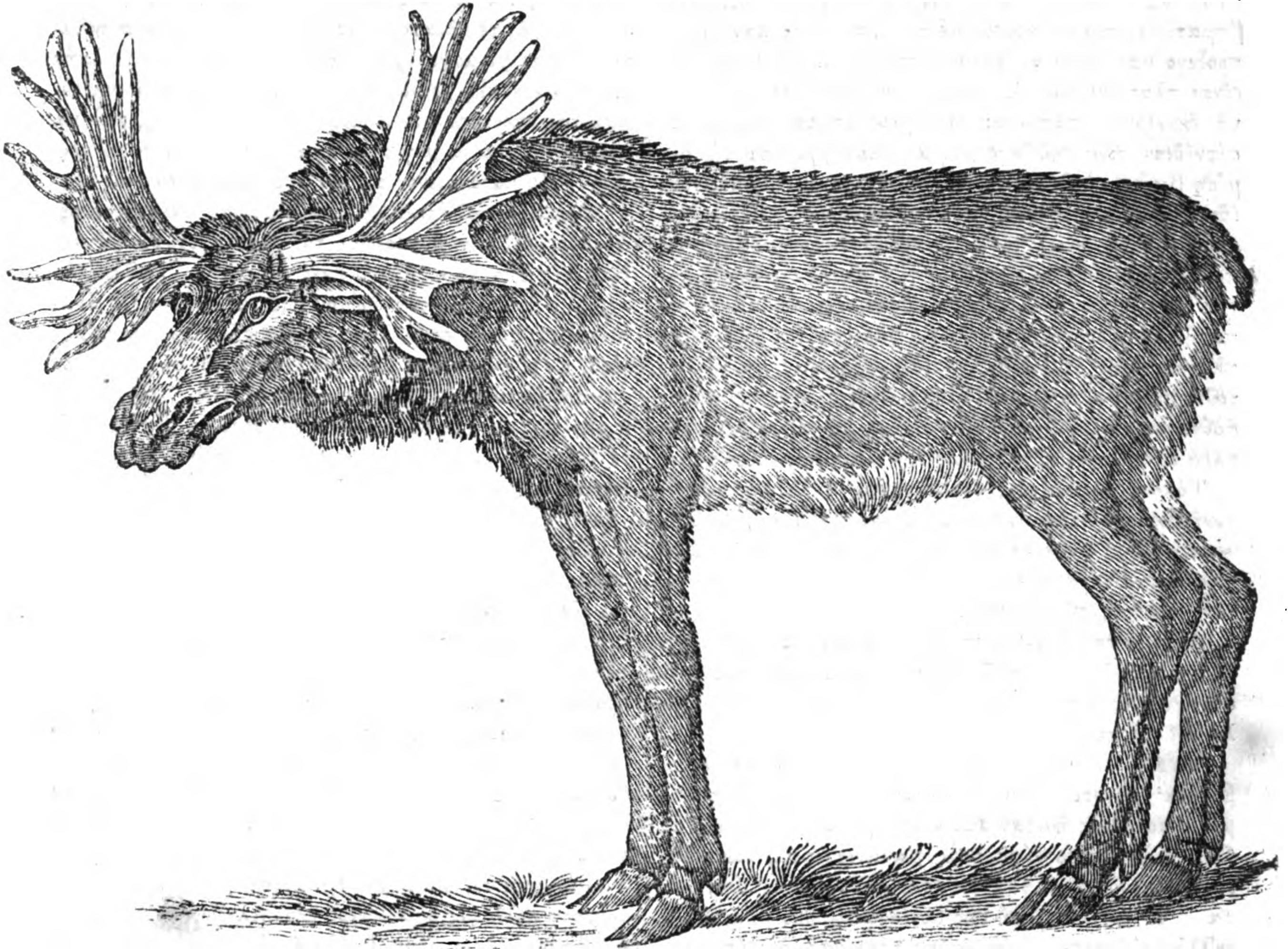

Η ΑΛΚΗ.

Η ΑΛΚΗ γεννᾶται εἰς τὰς δασώδεις ἐρήμους τῆς Πολονίας, Σβεκίας, καὶ Σκανδιναυΐας, ὡς καὶ εἰς τὰς βορεινὰς χώρας τῆς Ἀμερικῆς. Εἰσέτι μένει ἄδηλον, ἐὰν ἡ Σκανδιναυϊκὴ καὶ ἡ Ἀμερικανὴ Ἀλκὴ ἀληθῶς ὁμοιάζωσι κατὰ πάντα, μολονότι γενικῶς τοῦτο ὑποθέτουν οἱ φυσικοϊστορικοί· πλὴν οὐδόλως εἶναι ἀπίθανον, νὰ ὑπάρχῃ διαφορά τις μεταξὺ των, τοὐλάχιστον τοιαύτη, ὁποία γενικῶς διακρίνει τὰ τῆς Ἀμερικῆς ἰθαγενῆ ζῶα ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους ἀντιπροσώπους των.

Τὸ ζῶον τοῦτο εἶναι τὸ ἀκομψότερον καὶ τὸ μεγαλήτερον ἐνταυτῷ ἐκ τοῦ γένους τῶν ἐλάφων· κατὰ τοὺς ὤμους ὑπερβαίνει καὶ τὸν ἵππον αὐτόν. Ἡ κεφαλή του εἶναι μεγάλη καὶ μακρυλή, τὸ ἄνω χεῖλος προέχον καὶ πολὺ εὔκαμπτον, χρησιμεῦον διὰ νὰ σύρῃ πρὸς τὰ κάτω ἢ νὰ διευθύνῃ εἰς τὸ στόμα τοὺς βλαστοὺς καὶ τὰ κλωνία τῶν δένδρων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ζωοτροφεῖται· τὰ ὦτα μεγάλα καὶ ἀνοικτά· τὰ ὄμματα μικρὰ καὶ ἄψυχα· ἡ μύτη πλατεῖα· οἱ μυκτῆρες μεγάλοι· ὁ τράχηλος βραχὺς καὶ δυνατὸς, μὲ χαίτην ὄρθιον· τὸ δέρμα σκληρότατον, μόλις διαῤῥηκτόν· τὸ δὲ σῶμα ἰσχυρὸν, εἰς σκέλη τοῦ πλέον ἀσυμμέτρου μήκους ἐπιστηριζόμενον. Τὰ κέρατα φθάνουν εἰς τὸ ἐντελὲς σχῆμά των

μετὰ τὴν πέμπτην ἀλλαγὴν ἢ τὸ ἕκτον ἔτος· εἶναι δὲ μεγαλώτατα, τινὰ ζυγίζοντα ὑπὲρ τὰς εἴκοσι ὀκάδας· ἐντεῦθεν ἡ δύναμις καὶ βραχύτης τοῦ τραχήλου, πρὸς ὑποστήριξιν τοσούτου βάρους. Ἡ οὐρὰ εἶναι πολλὰ κοντή· αἱ τρίχες μακραί, χονδραί, καὶ ἁδραί, μαῦραι εἰς τὰς κορυφάς, ψαραὶ εἰς τὸ μέσον, καὶ λευκαὶ εἰς τὰς ῥίζας.

Ἡ Ἀλκὴ ἔχει μὲν ἀδέξιον καὶ ἄχαρι βάδισμα, δύναται ὅμως ν' ἀντέχῃ εἰς πολυχρόνιον κυνηγεσίαν· δὲν πηδᾷ ὡς ἡ δορκάς, οὐδὲ τροχάζει ὡς ὁ ἵππος, ἀλλὰ βηματίζει, τρανὸν κρότον μὲ τὰς ὁπλὰς εἰς πᾶν βῆμα προξενοῦσα· διότι αἱ ὁπλαὶ αὐτῆς, ὡς αἱ τοῦ Ταράνδου, εἶναι πλατεῖαι καὶ εἰς ἱκανὸν ὕψος διεσχισμέναι, ὥστε νὰ ἐκκλίνωσι πατοῦσαι τὴν γῆν· ὁπόταν δέ, μὲ τὸ αἰφνίδιον τῶν ποδῶν σήκωμα, προσεγγίσωσι τὰ δύο μέρη βιαίως τὸ ἓν εἰς τὸ ἄλλο, συγκρουόμενα, κάμνουν ἰδιαίτερόν τινα κρότον, μακρὰν ἀκουόμενον. Σπεύδουσα ἡ Ἀλκή, φέρει τόσον ἔμπροσθεν τοὺς ὀπισθίους πόδας, ἐξ αἰτίας τοῦ μεγάλου τῶν σκελῶν μήκους καὶ τῆς βραχύτητος τοῦ σώματος, ὥστε, διὰ νὰ μὴ καταπατῇ τὰς ἐμπροσθίους πτέρνας, ὑποχρεοῦται νὰ ἐκτείνῃ πλαγίως πρὸς τὰ ἔξω τοὺς ὀπισθίους πόδας, καὶ μ' ὅλον τοῦτο πίπτει κάποτε. Πήδημα εἶναι πρὸς αὐτὴν πάντη ἀδύνατον· ἀλλὰ διασκελίζει δένδρα χαμαὶ κείμενα καὶ ἄλλα ἐμπόδια τοιαῦτα, χωρὶς τὴν ἐλαχίστην δυσκολίαν.

Τόπους καταφύτους διαβαίνουσα ἡ Ἀλκή, κρατεῖ συνήθως τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ὁριζόντειον, ἢ μᾶλλον ὑψόνει τὴν ῥῖνα, ὥστε τὰ κέρατα νὰ πίπτωσιν ὀπίσω ἑκατέρωθεν τοῦ τραχήλου, διὰ νὰ μὴ περιπλέκωνται εἰς τοὺς κλάδους τῶν δένδρων.

Αἱ περὶ τοῦ ζώου τούτου πληροφορίαι μας πηγάζουν ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἐκ τοῦ Ἀμερικανοῦ εἴδους, καθὸ γνωστοτέρου εἰς αὐτό, λοιπόν, ἐφαρμόζονται κυρίως αἱ ἀκόλουθοι παρατηρήσεις.

Ἡ Ἀλκὴ εἶναι εἰς ἄκρον φίλυδρος καὶ ἀρίστη κολυμβήτρια· τῷόντι, κατὰ τὸ διάστημα τοῦ καλοκαιρίου, μένει πολλάκις ἡμέραν καὶ νύκτα βεβυθισμένη εἰς τὰ ἕλη, διὰ ν' ἀποφεύγῃ τοὺς βασανιστικοὺς κώνωπας, εὐχαριστουμένη μὲ ὅσα δύναται ἀκόπως νὰ φθάνῃ χόρτα. Ἡ φυσικὴ τροφή της συνίσταται ἀπὸ κλωνία καὶ φύλλα· οὐδέποτε, πλὴν χρείας τυχούσης, δὲν ἐπιχειρεῖ νὰ βόσκεται χαμαὶ ὡς ἄλλα κτήνη, διότι τὸ μῆκος τῶν σκελῶν καὶ ἡ βραχύτης τοῦ τραχήλου καθιστάνουν ἔργον ἐπίπονον τὸν προσεγγισμὸν τοῦ στόματος εἰς τὴν γῆν· τρέφεται λοιπὸν τὸ μὲν θέρος ἀπὸ τὰς κορυφὰς μεγάλων φυτῶν καὶ τὰ φύλλα δένδρων, τὸν δὲ χειμῶνα ἀπὸ τὰ κλαδία τῆς ἰτίας καὶ στεμύδας· ὅθεν κατὰ τὸν καιρὸν αὐτὸν δὲν εὑρίσκεται ποτὲ τὸ ζῷον ἐκτὸς ὅπου ὑπάρχει μὲ δαψίλειαν ἡ τοιαύτη τροφή. Τὸ κρέας καὶ ἡ γλῶσσα τῆς Ἀλκῆς τιμῶνται τὰ μέγιστα ὑπὸ τῶν αὐτοχθόνων φυλῶν εἰς τὰς βορείους χώρας τῆς Ἀμερικῆς· χρησιμεύει δὲ καὶ τὸ δέρμα παραπολύ· ὅθεν εἶναι πολλοῦ λόγου ἄξιον τὸ κυνήγιόν της, ἀλλ' ἐνταυτῷ ἐπίπονον καὶ κινδυνῶδες.

'Ἡ Ἀλκή,' λέγει ὁ Ῥιχαρδσών, εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθεῖσαν Ζωολογίαν τῶν ἀρκτικῶν μερῶν τῆς Βρετανικῆς Ἀμερικῆς, 'ἔχει τὴν αἴσθησιν τῆς ἀκοῆς ἐντελεστάτην, καὶ συνιστᾷ τὸ δειλότερον καὶ προφυλακτικώτερον εἶδος τῶν δορκάδων· διὰ τοῦτο δὲ ἡ τέχνη τῆς τῶν Ἀλκῶν κυνηγεσίας θεωρεῖται ὡς τὸ μεγαλήτερον ἀπὸ τὰ τοῦ Ἰνδοῦ προτερήματα. Δοκιμάζεται δὲ μάλιστα ἡ ἐπιδεξιότης τοῦ τῶν Ἀλκῶν κυνηγοῦ εἰς τὸ πρώϊμον μέρος τοῦ χειμῶνος· διότι τὸ καλοκαίριον ἡ Ἀλκή, ὡς καὶ ἄλλα ζῷα, τόσον βασανίζεται ὑπὸ τῶν κωνώπων, ὥστε ἀδιαφορεῖ εἰς τοῦ ἀνθρώπου τὴν πλησίασιν. Τὸν χειμῶνα ἰχνηλατεῖ ὁ κυνηγὸς τὴν Ἀλκὴν διὰ τῶν ἐπὶ τῆς χιόνος πατημάτων· ἀνάγκη δὲ νὰ εὑρίσκεται πάντοτε ὑπ' ἄνεμον τοῦ θηράματος, καὶ νὰ προσέρχεται μετὰ μεγίστης προφυλάξεως· διότι τὸ τρίξιμον ἑνὸς μαραμμένου φύλλου ἢ τὸ σπάσιμον ἑνὸς σαπημένου βλαστοῦ ἀρκεῖ νὰ διεγείρῃ τὸ ἄγρυπνον κτῆνος. Αὐξάνει δὲ τὴν δυσκολίαν τοῦ προσεγγισμοῦ ἡ συνήθεια τὴν ὁποίαν ἡ Ἀλκὴ ἔχει νὰ κάμνῃ καθημέραν στροφὴν ὀξεῖαν εἰς τὸν δρόμον της, καὶ νὰ ἐκλέγῃ ἀναπαυτήριον τόσον σιμὰ μέρους τινὸς τῆς διατρεχθείσης ὁδοῦ, ὥστε δύναται ν' ἀκούῃ πάντα θόρυβον γινόμενον ὑπὸ τοῦ ζητοῦντος νὰ ἰχνηλατήσῃ αὐτήν. Πρὸς ἀποφυγὴν τούτου, ὁ φρόνιμος κυνηγός, ἀντὶ νὰ βαδίζῃ εἰς τὰ ἴχνη τοῦ ζῴου, κρίνει ἐκ τῶν φαινομένων περὶ τῆς ὁποίας πιθανὸν νὰ ἔλαβε διευθύνσεως, καὶ κάμνει ἕνα γῦρον ὑπ' ἄνεμον, ὥστε νὰ μεταεύρῃ τὰ ἴχνη· ἐπαναλαμβάνει δὲ τὸ τέχνημα τοῦτο, ἑωσοῦ, τέλος, ἀπὸ τὴν μαλακότητα τῆς χιόνος ἐπὶ τῶν ἰχνῶν καὶ ἀπ' ἄλλα σημεῖα ἀνακαλύπτει ὅτι εὑρίσκεται πλησιέστατα τοῦ κυνηγίου. Τότε ἀποβάλλει πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ ἐνοχλήσῃ τὰ κινήματά του, καὶ πλησιάζει ὅσον ἐμπορεῖ προσεκτικώτερα. Ἐὰν προσέλθῃ ἀπαρατήρητος εἰς τὴν κοίτην τοῦ ζῴου, συντρίβει μικρόν τινα κλάδον· ἡ δὲ Ἀλκή, τρομάζουσα, πηδᾷ ἐπάνω· ἀλλὰ μὴ γνωρίζουσα ἐντελῶς τὸν κίνδυνον αὐτῆς, ἀργοπορεῖ ὡς μίαν στιγμήν,—στιγμὴν πολύτιμον εἰς τὸν κυνηγόν, ὅστις σπανίως συμβαίνει ἀτυχῶς νὰ πυροβολήσῃ.

Τὴν ἄνοιξιν, ὁπότε ἡ χιὼν εἶναι βαθυτάτη, κατατρέχουν πολλάκις οἱ κυνηγοὶ τὴν Ἀλκὴν ἐπὶ χιονοϋποδημάτων. Διηγεῖται ὁ πλοίαρχος Φραγκλῖνος, ὅτι τρεῖς κυνηγοὶ ἐδίωκαν Ἀλκήν τινα τέσσαρας ἡμέρας κατὰ συνέχειαν, ἑωσοῦ τὰ ἴχνη τοῦ κυνηγίου ἐσημειώθησαν μὲ αἷμα, ἂν καὶ εἰσέτι δὲν εἶχαν ἰδεῖν αὐτό. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τῆς διώξεως ἔλαβε τὸ δυστύχημα ὁ πρώτιστος κυνηγὸς νὰ στραγγουλίσῃ τὸν πόδα του, οἱ δ' ἄλλοι δύο ἀπέκαμαν· ἀλλ' εἷς ἐξ αὐτῶν, ἀναπαυθεὶς δώδεκα ὥρας, ἐξεκίνησε πάλιν, καὶ μετὰ διήμερον ἀκόμη διωγμὸν ἐπέτυχε νὰ φονεύσῃ τὸ ζῷον. Ἀλλά, μολονότι ἐπὶ τῆς χιόνος κυνηγουμένη, δύναται τόσον πολὺν χρόνον ν' ἀντέχῃ ἡ Ἀλκή, εἶναι ὅμως καὶ ἁπαλόπους καὶ βραχύπνοος, καί, ἂν εὑρίσκετο εἰς χώραν ἐλευθέραν ἀπὸ χαμόκλαδα καὶ στεγνὴν ὑποκάτω, ἤθελεν εὐκόλως γίνεσθαι λεία ἱππέων καὶ κυνῶν.'

Ἂν καὶ ἡ Ἀλκὴ συνήθως ἦναι ἄτολμος καὶ δειλή, ὁ ἄῤῥην ὅμως εἴς τινας καιροὺς γίνεται τολμηρὸς καὶ μανιώδης, κτυπῶν μετὰ κεράτων καὶ ὁπλῶν, καὶ ὁρμητικῶς προσβάλλων πᾶν τὸ συναπαντώμενον ζῶον· τὸ ἔργον τοῦ κυνηγοῦ εἶναι τότε κινδυνωδέστατον· διότι, ἐὰν ἡ βολή του ἀποτύχῃ, κινδυνεύει τὰ μέγιστα, ἐκτὸς ἂν παρευρίσκεται δένδρον, ὄπισθεν τοῦ ὁποίου νὰ σκεπασθῇ· ἔτυχε δὲ κάποτε, ὥστε τὸ παρωργισμένον ζῶον ν' ἀποφλοιώσῃ ὁλότελα τὸν κορμὸν μεγάλου δένδρου, κτυπῶν αὐτὸν μὲ τοὺς πόδας του.

Κἀνὲν ἄλλο ζῶον τοῦ γένους τῶν δορκάδων δὲν ἡμερόνεται τούτου εὐκολώτερα, νέου πιασθέντος. Εἰς φυσικὴν κατάστασιν φαίνεται νὰ διάγῃ μονήρη βίον, ὄχι συνερχόμενον ὡς ἄλλαι δορκάδες, ἀλλ' ἕκαστον ζῶν καὶ ἐνεργοῦν ἀνεξαρτήτως τῶν ὁμοίων του. Τὸ μέγεθος, εἰς τὸ ὁποῖον φθάνουν οἱ ἄῤῥενες, εἶναι ἀληθῶς ἐκπληκτικόν· λέγεται ὅτι κάποτε ζυγίζουν περὶ τὰς τετρακοσίας ὀκάδας.

ΠΑΤΡΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ.

Ο ΦΙΛΟΤΕΚΝΟΣ δὲν εἶχε παρὰ ἕνα υἱὸν, τὸν ὁποῖον ἀνέθρεψεν ὁ ἴδιος. Ἐνῷ δὲ μίαν τῶν ἡμερῶν συνεκάθηντο εἰς τὸν κῆπον, τοῦ τέκνου ὄντος δεκαετοῦς, ὁ πατὴρ ὡμίλησεν οὕτως·—Υἱέ μου, μολονότι τώρα κρίνεις σεαυτὸν ἀξιομακάριστον, διότι κρατεῖς τὴν χεῖρά μου, εὑρίσκεσαι ὅμως εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὑπὸ τὴν εὐνοϊκὴν ἐπιμέλειαν Πατρὸς καὶ Φίλου πολὺ μεγαλητέρου παρ' ὅσον ἐγὼ εἶμαι, ὅστις τρέφει ἀγάπην πρὸς σὲ ἀνωτέραν τῆς ἰδικῆς μου, καὶ παρὰ τοῦ ὁποίου λαμβάνεις ἀγαθὰ ὅσα θνητὸς ἀδύνατον εἶναι νὰ σὲ χορηγήσῃ. Ὁ Θεὸς αὐτὸς, τὸν ὁποῖον μὲ βλέπεις καθημέραν νὰ λατρεύω· τὸν ὁποῖον καθημέραν ἐπικαλοῦμαι νὰ εὐλογήσῃ καὶ σὲ καὶ ἐμὲ, καὶ πᾶσαν τὴν ἀνθρωπότητα· τὰ θαυμάσια τοῦ ὁποίου ἔργα ἱστοροῦνται εἰς τὰς ἱερὰς Γραφάς· ὁ Θεὸς αὐτὸς, ὁ δημιουργήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ· ὁ Θεὸς, τὸν ὁποῖον εὐλόγησε καὶ ἤνεσεν ὁ Ἰὼβ εἰς τὰς μεγαλητέρας θλίψεις του· ὅστις ἐλύτρωσε τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Αἰγυπτίων· ὅστις ἦτον ὁ ὑπερασπιστὴς τοῦ Ἰωσὴφ, Μωϋσέως, καὶ Δανιήλ· ὅστις ἔπεμψε τόσους προφήτας εἰς τὸν κόσμον· ὅστις διώρισε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ Ἰησοῦν Χριστὸν νὰ ἐξαγοράσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος· ὁ Θεὸς οὗτος, ὁ ποιήσας ὅλα τὰ μεγαλεῖα ταῦτα, ὁ δημιουργήσας τόσας μυριάδας μυριάδων ἀνθρώπων, μετὰ τοῦ ὁποίου θέλουν συγκατοικεῖν καὶ ἀγάλλεσθαι διὰ παντὸς τῶν ἀγαθῶν τὰ πνεύματα·—ὁ μέγας οὗτος Θεὸς, ὁ πλάσας κόσμους, ἀγγέλους, καὶ ἀνθρώπους, εἶναι ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Φίλος σου.

Αὐτὸς ἐγὼ δὲν ἔχω οὔτε τὴν ἡμίσειαν ἡλικίαν τῆς σκιερᾶς ταύτης δρυὸς, ὑπὸ τὴν ὁποίαν καθήμεθα· πολλοὶ τῶν προπατόρων μας ἐκάθισαν ὑπὸ τοὺς κλάδους της· ἅπαντες κατὰ σειρὰν ὠνομάσαμεν αὐτὴν ἰδικήν μας, μολονότι αὐτὴ στέκει καὶ ἀποβάλλει τοὺς κυρίους, ὡς ῥίπτει τὰ φύλλα της.

Βλέπεις, υἱέ μου, τὸ ὑπὲρ κεφαλῆς μας εὐρύχωρον τοῦτο καὶ μέγα στερέωμα, ὅπου ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη, καὶ πάντες οἱ ἀστέρες, μεγαλοπρεπῶς λάμπουν. Ἐὰν μετεφέρετο εἰς κἀνὲν τῶν σωμάτων αὐτῶν, τὰ ὁποῖα τόσον ἀπείρως ἀπέχουν ἀπὸ ἡμᾶς, ἤθελες ἀνακαλύψειν καὶ ἄλλα τόσον ὑπὲρ κεφαλῆς σου, ὅσον οἱ ἀστέρες τοὺς ὁποίους ἐδῶ βλέπεις εἶναι ὑπεράνω τῆς γῆς. Ἐὰν ὑπήγαινες ἄνω ἢ κάτω, πρὸς ἀνατολὰς ἢ πρὸς δυσμὰς, πρὸς ἄρκτον ἢ πρὸς νότον, ἤθελες εὑρεῖν τὸ αὐτὸ ὕψος χωρὶς κορυφὴν, καὶ τὸ αὐτὸ βάθος χωρὶς πυθμένα.

Πλὴν, τόσον μέγας εἶναι ὁ Θεὸς, ὥστε τὰ σώματα ὅλα ταῦτα συνενωμένα εἶναι μόνον ὡς κόκκος ἄμμου ἐνώπιόν του· καὶ ὅμως τόσην ἔχει φροντίδα ὑπὲρ σοῦ ὁ μέγας οὗτος Θεὸς καὶ Πατὴρ ὅλων τῶν κόσμων καὶ ὅλων τῶν πνευμάτων, ὡς νὰ μὴν εἶχεν ἄλλον υἱὸν παρ' ἐσὲ, ἢ ὡς νὰ μὴν ὑπῆρχε πλάσμα, τὸ ὁποῖον ν' ἀγαπᾷ καὶ νὰ ὑπερασπίζεται, ἐκτὸς σοῦ μόνου. Αὐτὸς ἀριθμεῖ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς σου, σ' ἐπαγρυπνεῖ κοιμώμενον καὶ ἐξυπνοῦντα, καὶ σὲ διεφύλαξεν ἀπὸ χιλίους κινδύνους, ἀγνώστους καὶ εἰς σὲ καὶ εἰς ἐμέ.

Φοβοῦ, λοιπὸν, υἱέ μου, καὶ λάτρευε, καὶ ἀγάπα τὸν Θεόν. Οἱ ὀφθαλμοί σου τωόντι δὲν ἐμποροῦν ἀκόμη νὰ τὸν ἴδωσιν, ἀλλὰ πάντα, ὅσα βλέπεις, εἶναι τόσα σημεῖα τῆς δυνάμεως καὶ παρουσίας του, καὶ αὐτὸς εἶναι πλησιέστερον εἰς σὲ ὑπὲρ πᾶν ὅ,τι δύνασαι νὰ ἴδῃς.

Λάβε αὐτὸν ὡς Κύριον, καὶ Πατέρα, καὶ Φίλον σου· ἀνάβλεπε εἰς αὐτὸν ὡς τὴν πηγὴν καὶ τὸν αἴτιον παντὸς ἀγαθοῦ, τὸ ὁποῖον ἔλαβες παρ' ἐμοῦ, καὶ σέβου ἐμὲ μόνον ὡς ὄργανον τῆς πρὸς σὲ θεϊκῆς εὐεργεσίας. Ὁ εὐλογήσας τὸν Πατέρα μου πρὶν γεννηθῶ μέλλει νὰ εὐλογήσῃ καὶ σὲ ἀφοῦ ἀποθάνω.

Καθὼς εἰς ὅλας τὰς πράξεις σου ἀπέβλεπες πρὸς ἐμὲ, καὶ ἐφοβεῖσο νὰ κάμῃς τὶ ἄβουλά μου· οὕτω ἂς ἦναι τώρα κανὼν τῆς ζωῆς σου ν' ἀποβλέπῃς πρὸς τὸν Θεὸν εἰς ὅλα τὰ ἔργα σου, νὰ κάμνῃς τὰ πάντα ἐν φόβῳ αὐτοῦ, καὶ ν' ἀπέχῃς ἀπὸ κάθε τι ἀσύμφωνον μὲ τὸ θέλημά του.

Ἀγάπα δὲ τὸν πλησίον μὲ τρυφερότητα καὶ φιλοστοργίαν. Στοχάζου πῶς ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, πόσον ἐλεεῖ, πόσον ἐπιμελῶς διαφυλάττει αὐτοὺς, ἔπειτα δὲ προσπάθει καὶ σὺ ν' ἀγαπᾷς τὸν κόσμον ὡς ὁ Θεὸς τὸν ἀγαπᾷ.

Κάμνε καλὸν, υἱέ μου, πρῶτον μὲν εἰς τοὺς ἀξιωτέρους, ἀλλ' ἐνθυμοῦ νὰ κάμνῃς καλὸν πρὸς ὅλους. Οἱ μεγαλήτεροι ἁμαρτωλοὶ λαμβάνουν καθημέραν δείγματα τῆς πρὸς αὐτοὺς θεϊκῆς ἀγαθότητος· ὁ Θεὸς τρέφει καὶ διατηρεῖ αὐτοὺς, ὥστε νὰ μετανοήσωσι καὶ νὰ στραφῶσιν εἰς αὐτόν· μιμοῦ ἄρα τὸν Θεὸν, καὶ μὴ στοχάζεσαι ὁποιονδήποτε ἀνάξιον εὐνοίας καὶ βοηθείας, ὅταν βλέπῃς ὅτι χρειάζεται αὐτήν.

Τὰ ἐνδύματά σου ἂς ἦναι καθάρια καὶ σεμνά· σκοπὸν ἔχοντα ὄχι νὰ ἐπιδεικνύωσι τὴν ὡραιότητα τοῦ σώματος, ἀλλὰ τὴν σωφροσύνην τοῦ νοός· ὥστε τὸ ἔξω-

τερικόν σου φόρεμα νὰ ὁμοιάζῃ τὴν ἐσωτερικὴν ἁπλότητα τῆς καρδίας σου, καθότι πρεπωδέστατον εἶναι νὰ συνιστᾷς ἕνα μόνον ἄνθρωπον, καὶ νὰ ἦσαι ἐξωτερικῶς ὁποῖος καὶ ἐσωτερικῶς.

Εἰς τὸ τρώγειν καὶ πίνειν, φύλαττε τοὺς κανόνας τῆς Χριστιανικῆς ἐγκρατείας καὶ σωφροσύνης· στοχάζου τὸ σῶμά σου μόνον ὡς ὑπηρέτην τῆς ψυχῆς σου, καὶ τόσον μόνον τρέφε αὐτό, ὥστε κάλλιον νὰ ἐκπληροῖ τὰ ἴδιά του καθήκοντα.

Ἀγάπα τὴν ταπεινοφροσύνην καθ' ὅλας τὰς μορφάς· ἐνέργει αὐτὴν καθ' ὅλα τὰ μέρη της· διότι δὲν ὑπάρχει εὐγενεστέρα κατάστασις ψυχῆς· αὐτὴ στρέφει τὴν καρδίαν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ σὲ κληροῖ ἀπὸ πᾶσαν τρυφερὰν καὶ φιλόστοργον πρὸς τοὺς ἀνθρώπους διάθεσιν.

Πᾶσα λοιπὸν ἡμέρα ἂς ἦναι ἡμέρα ταπεινοφροσύνης· συγκατάβαινε εἰς ὅλην τὴν ἀσθένειαν τῶν ὁμοίων σου· τὰς ἀδυναμίας κάλυπτε, τὰς ὑπεροχάς των ἀγάπα· ἐνθάῤῥυνε τὰς ἀρετάς, ἀναπλήρονε τὰς ἐλλείψεις των· χαῖρε εἰς τὴν εὐδαιμονίαν των, συλυποῦ εἰς τὴν δυστυχίαν των· δέχου τὴν φιλίαν, παρόβλεπε τὴν ἔχθραν· συγχώρει τὴν κακίαν· ἔσο δοῦλος δούλων· καὶ συγκατάβαινε νὰ πράττῃς τὰ εὐτελέστατα διὰ τοὺς εὐτελεστάτους.

Μὲ φαίνεται ὡς χθὲς ἀκόμη νὰ ἔλαβα παρὰ τοῦ φιλτάτου πατρός μου τὰς ὁποίας τώρα μεταδίδω εἰς σὲ διδασκαλίας. Ὁ Θεὸς δέ, ὅστις ἔδωκεν εἰς ἐμὲ ὦτα ν' ἀκούσω, καὶ καρδίαν νὰ δεχθῶ, ὅσα ὁ πατήρ μου μὲ παρήγγειλεν, ἐλπίζω νὰ δώσῃ καὶ εἰς σὲ χάριν ν' ἀγαπᾷς καὶ νὰ ἐκπληροῖς τὰς αὐτὰς διδασκαλίας.

Ο ΑΥΤΟΔΙΔΑΚΤΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΣ.

Ὅτι δι' ἐπιμονῆς καὶ μεγαλοφυΐας δύναται ὁ ἀπαίδευτος ν' ἀποκτήσῃ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀκριβεῖς γνώσεις ἐπιστημῶν καὶ διαλέκτων, ἀποδεικνύεται τρανῶς ἐκ τοῦ παραδείγματος διαβοήτου τινὸς μαθηματικοῦ Ἄγγλου, τοῦ Edmund Stone. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦτο κηπουρὸς τοῦ Δουκὸς Ἀργύλης. Ὁ νέος Stone ἔγινεν ὀκταετής, καὶ ἠγνόει ἀκόμη τὴν ἀνάγνωσιν. Τὰ γράμματα δὲ τοῦ Ἀλφαβήτου κατὰ τύχην διδαχθεὶς παρά τινος δούλου, τίποτε ἄλλο δὲν ἐχρειάσθη πρὸς ἔκτασιν καὶ πλουτισμὸν τοῦ νοός του. Ἐδόθη εἰς τὴν σπουδήν, καὶ μόλις δεκαοκταετής, εἶχεν ἀποκτήσειν χωρίς τινος διδασκάλου γνῶσιν ἐντελῆ τῆς γεωμετρίας.

Ὁ Δοὺξ Ἀργύλης, ὅστις μὲ στρατιωτικὰ προτερήματα ἥνονε γενικὴν εἴδησιν τῶν ἐπιστημῶν, περιδιαβάζων μίαν τῶν ἡμερῶν εἰς τὸν κῆπον αὐτοῦ, ἶδε Λατινικὸν ἀντίτυπον τοῦ περιβοήτου πονήματος τοῦ Νεύτωνος, τὰς Ἀρχάς, κείμενον ἐπὶ τοῦ χόρτου. Ἐκάλεσε δ' ἕνα τῶν ὑπηρετῶν νὰ πιάσῃ καὶ νὰ φέρῃ αὐτὸ εἰς τὴν βιβλιοθήκην, ἐκ τῆς ὁποίας ἐνόμισεν ὅτι εἶχεν ἐπαρθῆν. Ὁ νέος ὅμως κηπουρὸς εἶπεν εἰς αὐτόν, ὅτι τὸ βιβλίον ἦτον ἰδικόν του. 'Ἰδικόν σου!' ἀπεκρίθη ὁ Δούξ· 'τί γνωρίζεις σὺ ἀπὸ γεωμετρίαν, Λατινικά, Νεύτωνα;' 'Γνωρίζω κάτι,' εἶπεν ὁ νέος, μὲ ἁπλούστατον βλέμμα, προερχόμενον ἀπὸ ἐντελῆ ἄγνοιαν τῶν ἰδίων αὐτοῦ προτερημάτων καὶ γνώσεων. Ὁ Δοὺξ ἔμεινεν ἐκπεπληγμένος, καὶ ἤρχισεν ὁμιλίαν μετὰ τοῦ νέου μαθηματικοῦ. Προτείνας διάφορα ἐρωτήματα, ἐθαύμασε τὴν δύναμιν, τὴν ἀκρίβειαν, καὶ τὴν εἰλικρίνειαν τῶν ἀποκρίσεων. 'Ἀλλὰ πῶς,' ἠρώτησεν ὁ Δούξ, 'ἔμαθες σὺ τόσα πράγματα;' Ὁ Stone ἀπεκρίθη, 'Εἷς τῶν ὑπηρετῶν σας μ' ἐδίδαξε νὰ ἀναγινώσκω πρὸ δέκα περίπου χρόνων. Τί δὲ ἄλλο χρειάζεταί τις παρὰ τὴν ἀνάγνωσιν, διὰ νὰ μάθῃ ὅ,τι καὶ ἂν θέλῃ;'

Τοῦ Δουκὸς ἡ περιέργεια διηγέρθη ἔτι μᾶλλον· παρεκάλεσε δ' αὐτὸν νὰ διηγηθῇ τίνι τρόπῳ ἔγινε τόσον πολυμαθής. 'Πρῶτον ἔμαθα νὰ ἀναγινώσκω,' εἶπεν ὁ νέος. 'Οἱ κτίσται ἐδούλευαν τότε εἰς τὸν οἶκόν σας. Μίαν τῶν ἡμερῶν πλησιάσας, ἶδα τὸν ἀρχιτέκτονα μεταχειριζόμενον ἀρίδα καὶ διαβήτας, καὶ κάμνοντα λογαριασμούς. Ἠρώτησα τί τάχα ἐσήμαιναν, καὶ εἰς τί ἐχρησίμευαν ταῦτα· μὲ εἶπαν δὲ ὅτι ὑπάρχει ἐπιστήμη καλουμένη Ἀριθμητική. Ἠγόρασα βιβλίον Ἀριθμητικῆς, καὶ τὴν ἔμαθα. Ἤκουσα ὅτι εἶναι καὶ ἄλλη ἐπιστήμη, καλουμένη Γεωμετρία. Ἠγόρασα τὰ στοιχειώδη βιβλία, καὶ ἔμαθα τὴν γεωμετρίαν. Ἀναγινώσκων ἔμαθα ὅτι εὑρίσκονται καλὰ βιβλία περὶ τῶν ἐπιστημῶν τούτων εἰς τὸ Λατινικόν. Ἠγόρασα λεξικόν, καὶ ἔμαθα Λατινικά. Εἰδοποιήθην πρὸς τούτοις, ὅτι ἦσαν ἄριστα ὁμοιοειδῆ βιβλία εἰς τὸ Γαλλικόν, καὶ ἀγοράσας λεξικὸν ἔμαθα Γαλλικά. Ταῦτα, κύριέ μου, εἶναι ὅσα ἔκαμα. Μὲ φαίνεται ὅτι πᾶν ὅ,τι θέλει ἐμπορεῖ τις νὰ μάθῃ ἀφοῦ ἅπαξ γνωρίσῃ τὸ Ἀλφάβητον.' Ὑπερευχαριστήθη ὁ Δοὺξ μὲ ὅσα ἤκουσε· τὸν ἔδωκε δὲ ἄλλο ὑπούργημα, τὸ ὁποῖον ἄφινεν εἰς αὐτὸν ἀρκετὴν σχολὴν διὰ νὰ καλλιεργῇ τὰς μούσας· καθότι ἀνεκάλυψε τὴν αὐτὴν ἐπιτηδειότητα καὶ κλίσιν εἰς τὴν μουσικήν, ζωγραφικήν, ἀρχιτεκτονικήν, καὶ ὅλας τὰς ἐπιστήμας, τὰς ἐξαρτωμένας ἀπὸ λογισμοὺς καὶ ἀναλογίας. Ἀγνοεῖται ἐξίσου καὶ ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος τῆς γεννήσεώς του· ἀπέθανε δὲ τὸ 1768.

Θλίψις πνεύματος ὤθησεν εἰς αὐτοχειρίαν χιλιάδας· θλίψις δὲ σώματος, κἀνένα. Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι πνευματικὴ ὑγεία συμβάλλει πολὺ μᾶλλον εἰς τὴν εὐδαιμονίαν μας παρὰ ὑγεία σωματική· μολονότι ἀμφότεραι εἶναι ἄξιαι πολὺ περισσοτέρας προσοχῆς παρ' ὅσην εἴτε ἡ μία εἴτε ἡ ἄλλη ἐξ αὐτῶν λαμβάνει.

Ο ἔπαινος τῶν φθονερῶν εἶναι πολὺ ὀλιγώτερον ἔντιμος παρ' ὁ ψόγος των· διότι ἐπαινοῦν μόνον ὅσα δύνανται νὰ ὑπερβῶσιν, ἀλλ' ὅσα δὲν δύνανται νὰ ὑπερβῶσιν, αὐτὰ μέμφονται.

Τὸν νόμον καὶ τὴν δικαιοσύνην συνέζευξε μὲν ὁ Θεός, ἐχώρισε δὲ ὁ ἄνθρωπος.

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ.

Ἐκ τοῦ Ἀπανθίσματος Ἐπιστολῶν Ἀ. Κοραῆ, νεωστὶ ἐκδοθέντος ὑπὸ Ι. Ῥώτα, ἀπανθίζομεν τὸ ἐφεξῆς ἀστειότατον καὶ διδακτικώτατον ὄνειρον, ἐπισταλθὲν πρὸς τὸν Σμύρνης Πρωτοψάλτην, Δημήτριον Λῶτον.

ΠΟΛΛΑΚΙΣ, ἀδελφέ μου, εἰς τὰς ἀνιαράς μου ἀγρυπνίας, (καὶ αὗται αἱ ἀγρυπνίαι μὲ συμβαίνουσι πολλάκις, μάλιστα τὸν χειμῶνα, ὅταν αἱ νύκτες ἦναι μακραὶ), ἀναλίσκω τὸν καιρὸν, συλλογιζόμενος τὰ πάθη μου. Ἀφοῦ τὰ ἀπαριθμήσω ὅλα ἓν πρὸς ἓν, ἀρχόμενος ἀπὸ ἐκεῖνα τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ὁποῖα ἦσαν αἱ πατρικαὶ παιδεύσεις διὰ τὰς ἐν οἴκῳ ἀταξίας μου, καὶ οἱ ῥαβδισμοὶ τοῦ φροντιστηρίου διὰ τὰ γραμματικὰ, καὶ διαβαίνων ἔπειτα εἰς τὰ πλέον ἀνιαρὰ, τὴν μετὰ τοῦ Εὐσταθίου συντροφίαν, τὴν εἰς Ὀλλανδίαν ἀποδημίαν, τὰς περιηγήσεις ἐν Γερμανίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ, τὴν ἀπώλειαν τῶν ὑπαρχόντων, τὴν δευτέραν ἐκδημίαν μου εἰς Γαλλίαν, ἀφοῦ, λέγω, τὰ ἀπαριθμήσω ὅλα, ἢ κἂν ὅσα ἐνθυμοῦμαι, μὲ φαίνεται νὰ ἀκούω μίαν φωνὴν ἀοράτως, ‘Ἀχάριστε, ἂν ἡ Πρόνοια σὲ ἐπαίδευσε πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως, σὲ ἔκαμεν ὅμως καὶ μεγάλας εὐεργεσίας.’ Καὶ τότε ἄρχομαι ἐκ τοῦ ἐναντίου νὰ ἀπαριθμῶ τὰ τῆς Προνοίας δωρήματα, καὶ σὲ βεβαιόνω, φίλε μου, ὅτι εἰς αὐτὸν τὸν ὑπολογισμὸν εὕρηκα πάντοτε τὸν ἀριθμὸν τῶν καλῶν ἀνώτερον ἀπὸ τὰ κακά. Οὕτω παρηγορούμενος μὲ τοιούτους λογισμοὺς, ἀπεκοιμήθην μίαν νύκτα πρὸς τὸ ξημέρωμα· καὶ εἶδον καθ' ὕπνους θέαμα περίεργον, καὶ ἄξιον νὰ παρηγορήσῃ ὄχι μόνον ἐμὲ, ἀλλὰ πάντας τοὺς κακῶς πάσχοντας.

Ἄγγελος, ἐξ οὐρανοῦ καταβαίνων, παρεστάθη εἰς τὴν κλίνην μου, κολοσσαῖος τὸ μέγεθος· ἐκράτει τρυτάνην εἰς χεῖράς του, ὡς ἐκείνην, μὲ τὴν ὁποίαν ζυγίζουσι κάμμίαν φορὰν τὰ ξύλα ἔμπροσθεν εἰς τὸ Κουμέρκιον. ‘Παραπονεῖσαι,’ μὲ λέγει, ‘ὡς ἠδικημένος ὑπὸ τῆς Προνοίας. Ἀλλ' ἰδοὺ τῆς δικαιοσύνης ἡ τρυτάνη! Βάλε εἰς τὸ ἓν μέρος ὅσα κακὰ ἐδοκίμασας ἐν τῷ βίῳ, καὶ πρόσεχε μὴ λησμονήσῃς τίποτε.’ Ἐγὼ, τρέμων ἀπὸ τὸ ἓν μέρος ὡς βλάσφημος, καὶ ἐπιθυμῶν ἀπὸ τὸ ἄλλο νὰ δικαιολογηθῶ, ἄρχισα μὲ μεγάλην προθυμίαν νὰ ἐπιφορτίζω τὴν μίαν πλάστιγγα τῆς τρυτάνης μὲ ὅσα κακὰ ἐδυνήθην νὰ συλλογισθῶ, καὶ, φοβούμενος μὴ νικηθῶ ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου, συνεφόρουν ἀκόμη καὶ πολλὰ ἄλλα εὐτελῆ καὶ ἀνάξια λόγου· ὁποῖα, παραδείγματος χάριν, ἦσαν, νὰ ὑπάγω κάμμίαν φορὰν εἰς τὸν Κουκλουτζᾶν περιπατῶν, νὰ κρημνισθῶ μίαν ἡμέραν ἀπὸ τὴν κλίμακα τοῦ οἴκου, τρεῖς μόνον ἢ τέσσαρας βαθμοὺς (ἂν ἐνθυμοῦμαι καλὰ), χωρὶς ἄλλην βλάβην παρὰ τὴν συντριβὴν ἑνὸς ποτηρίου, τὸ ὁποῖον ἐκράτουν εἰς χεῖρας. Εἰς ὀλίγα λόγια, ἐφόρτισα τὴν πλάστιγγα, ὅσον ἦτο δυνατὸν, καὶ ἀπὸ τὰ ὄντα καὶ ἀπὸ τὰ δοκοῦντα κακά. Τί θαυμαστὸν ἦτον ὅτι ὁ ἄγγελος δὲν ἔλεγε τίποτε πρὸς αὐτά· ἀλλ' ἐπροσποιεῖτο νὰ μὴ καταλαμβάνῃ τὴν ἀπάτην! Ἀφοῦ ἐτελείωσα τὴν συγκομιδὴν ὅλων μου τῶν κακῶν, ‘Ἔχεις ἄλλο τι περισσότερον;’ μὲ λέγει ὁ ἄγγελος. ‘Ὄχι,’ ἀπεκρίθην ἔντρομος. ‘Σὺ μὲν,’ λέγει, ‘ἐπεφόρτισας τὴν πλάστιγγα μὲ ὅσα ἤθελες, καὶ δὲν σὲ ἐκώλυσα κατ' οὐδέν· ἐγὼ δὲ θέλω βάλειν εἰς τὴν ἑτέραν πλάστιγγα τὰς δωρεὰς τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ μὲ τὴν συγκατάθεσίν σου· σὲ δίδω ἄδειαν νὰ μὲ ἐναντιωθῇς εἰς ὅ,τι κρίνεις ἢ κατὰ πολλὰ βαρὺ, ἢ ἀνοίκειον νὰ συγκαταριθμηθῇ μετὰ τῶν καλῶν.’ Ἤρχισε λοιπὸν, ἀδελφέ μου, νὰ στοιβάζῃ καὶ αὐτὸς τὰ παρὰ τοῦ Θεοῦ δωρήματα. Καὶ ποῖα δωρήματα; ὁποῖα ποτὲ δὲν συλλογιζόμεθα· τόσον ἐτυφλώθημεν ἀπὸ τὴν φιλαυτίαν! Ἔρριψεν εἰς τὴν πλάστιγγα τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὕπαρξιν, καὶ τὸ νὰ μὴν ἀποθάνω μέχρι τοῦ νῦν, μολονότι πολλὰ νοσήσας, ὡς δώρημα τοῦ Θεοῦ. Εἰς αὐτὸ βλέπων με ἀποροῦντα, ‘Δὲν ἀνέγνωσες ποτὲ,’ μὲ λέγει, ‘τὴν Γραφήν;’ ‘Ναὶ,’ τὸν ἀπεκρίθην, ‘ἐπειδὴ μετέφρασα μίαν Κατήχησιν, εἰς τὴν ὁποίαν συνήθροισα τὰ ὡραιότερα ῥητὰ τῆς Γραφῆς.’ ‘Μεταξὺ αὐτῶν,’ μὲ λέγει, ‘πρέπει νὰ εὕρηκας καὶ τὸ Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν, καὶ κινούμεθα, καὶ ἐσμέν.’ Ἀλλὰ τί κακόν μου καιρὸν ἤθελα, πρωτοψάλτα, νὰ τὸν ἐνθυμίσω τὴν κατήχησιν; Ἁρπάζει ἓν ἀντίτυπον (δὲν ἐξεύρω ποῦ τὸ ηὗρεν εὐθὺς), καὶ τὸ ῥίπτει εἰς τὴν πλάστιγγα, ὡς δώρημα Θεοῦ καὶ αὐτό. Ἐζήτησα νὰ ἐναντιωθῶ, προφασιζόμενος τοὺς μόχθους τῆς μεταφράσεως, καὶ σπουδάζων νὰ δείξω ἀληθῶς ὅτι εἶναι πόνημα ἰδικόν μου, καὶ ὄχι δώρημα ἄλλου· καὶ αὐτὸς μὲ ἀπεστόμωσε μὲ τὸ ‘Χωρὶς αὐτοῦ δυνάμεθα ποιεῖν οὐδέν·’ καὶ μὲ τὸ ‘Πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθεν ἐστὶ καταβαῖνον·’ καὶ μὲ τὸ ‘Τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν·’ καὶ μὲ ἄλλους μυρίους τόπους τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης. Ἐθαύμασα, φίλε μου, πόσον ἦτο δυνατὸς ἐν ταῖς Γραφαῖς ὁ ἄγγελος, καὶ ποῦ ἀνέγνωσε τὴν Γραφὴν, μὴ ὄντων (καθὼς ἐξεύρεις) ἐν οὐρανοῖς μήτε βιβλίων, μήτε τυπογράφων. Ἀνέβασεν ἔπειτα εἰς τὴν πλάστιγγα τοὺς μακαρίτας γονεῖς μου, μὲ πᾶσαν αὐτῶν τὴν προθυμίαν νὰ μὲ προξενήσωσιν ὅλα τὰ μέσα τῆς σπουδῆς· ἀνέβασε τοὺς καλούς μου συγγενεῖς καὶ τοὺς εὐεργέτας μου, ὡς τοσαῦτα τοῦ Θεοῦ δωρήματα· ἡ πλάστιγξ ἤρχισε νὰ κινῆται· ἐγὼ ἔτρεμον ὅλος, ἐνθυμούμενος τὸ ‘Οὐ δικαιωθήσεται ἐνώπιόν σου πᾶς ζῶν·’ ἀναβιβάζει, τέλος, τὸν Δόμινον Keun. Εἰς αὐτὰ ὅλα δὲν εἶχόν τι νὰ ἐναντιωθῶ· ἔπειτα βλέπω τὴν λογιότητά σου πλησίον τοῦ ἀγγέλου, ἕτοιμον νὰ ἀναβῇ εἰς τὴν πλάστιγγα. Τότε ἀληθινὰ ἤρχισα νὰ φοβῶμαι, ὅτι ἔχω νὰ μείνω ἀναπολόγητος, μάλιστα βλέπων ὅτι διὰ τὸ ψῦχος (ἐπειδὴ ἦτο χειμὼν) ἦσουν ἐνδεδυμένος, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν καταπεφορτισμένος μὲ δύο βαρυτάτας γούνας, καὶ εἶχες ἐπὶ κεφαλῆς σου καλουπάκιον, ὄχι ὡς τὰ σημερινὰ τῶν Χίων, ἀλλ' ὡς ἐκεῖνα τὰ παλαιὰ, ὡς ἐφόρει ὁ μακαρίτης Θεόδωρος ὁ Λαχάνας, ὁ Χατζῆ Παντελῆς, καὶ ἄλλοι πρὸ τούτων. Οὐαὶ, ἔλεγον εἰς ἐμέ! Ἂν ἀναβῇ ὁ πρωτοψάλτης μὲ τοιαύτην σκευὴν, ἡ πλάστιγξ ἔχει νὰ κλίνῃ ἐξάπαντος.

Μὴν ἔχων τί ποιήσω, εἶπον τὸν ἄγγελον ὅτι δὲν στέργω νὰ σὲ ἀναβάσῃ οὕτως ἔχοντα ἐπὶ τῆς πλάστιγγος· καὶ αὐτὸς, αὐθέντα μου, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, ἤρχισε νὰ σὲ ἐκδύνῃ ἓν πρὸς ἓν τῶν ἐνδυμάτων σου, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ μπινισίου, καὶ καταντῶν εἰς τὸν χιτῶνα, εἰς τρόπον ὥστε σὲ ἀφῆκε γυμνὸν, παντάγυμνον, ὡς ἐξῆλθες ἐκ κοιλίας μητρός σου, καὶ ὡς ἀπελεύσῃ εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν μητέρα τὴν γῆν. Μὲ ὅλην τὴν ἀπορίαν εἰς τὴν ὁποίαν εὑρισκόμην, μὲ ἦτον ἀδύνατον νὰ κρατήσω τὸν γέλωτα ὄχι μόνον διὰ τὴν γυμνότητα εἰς τὴν ὁποίαν σὲ ἔβλεπον, ἀλλὰ προσέτι καὶ διὰ τὴν ἀγανάκτησιν τὴν ὁποίαν εἶχες, καὶ τὰς ἀρὰς τὰς ὁποίας ἐξέχεες κατ' ἐμοῦ ἐξ αἰτίας τοῦ ψύχους. Τέλος πάντων, σὲ ἀνεβίβασε, τζὶπ τζιμπλάκην, εἰς τὴν πλάστιγγα κατὰ τὴν θέλησίν μου· ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος; μ' ὅλον τοῦτο, ἡ τρυτάνη ἔκλινε πρὸς τὸ ἔδαφος. Καὶ ὁ ἄγγελος, θέλων νὰ μὲ καταισχύνῃ περισσότερον, 'Αὐτὰ,' μὲ λέγει, 'ὅσα συνεφόρησα εἰς τὴν πλάστιγγα, δὲν εἶναι οὔτε τὸ ἑκατοστημόριον ἐκ πάντων, ὅσα σὲ εὐεργέτησεν ἡ Πρόνοια, καὶ ὅμως ὑπερβαίνουσιν ὅσα κακὰ ἐδοκίμασας. Γενοῦ λοιπὸν εὐγνωμονέστερος, καὶ ἐνθυμοῦ πάντοτε τὸ 'Τί ἀνταποδώσω τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἔδωκέ μοι;' Καὶ τοῦτα τὰ λόγια ἦσαν τοῦ ἐνυπνίου τὸ ἐπιμύθιον. Ἔπειτα ἀνέπτη πάλιν εἰς τοὺς οὐρανοὺς μὲ τοσαύτην ταχύτητα, ὥστε, ἂν δὲν σὲ ἥρπαζον ἀπὸ τὸν πόδα, διὰ νὰ σὲ ἐκβάλω ἀπὸ τὴν πλάστιγγα, ἤθελε βέβαια σὲ συναναβιβάσειν μαζῆ του, καὶ Κύριος οἶδεν, ἂν ἐκατέβαινες πλέον. Αὐτὸ τὸ ἔκαμα ὄχι φθονήσας τὴν εἰς οὐρανοὺς ἄνοδόν σου, ἡ ὁποία ἤθελε βέβαια σὲ ἀξιώσειν μὲ τὸν Ἐνὼχ καὶ τὸν Ἠλίαν, μὲ προσθήκην νέας ἑορτῆς εἰς τὸ μηνολόγιον· ἀλλ' ἀπορῶν τί ἔμελλα νὰ γενῶ χωρὶς τῆς λογιότητός σου. Ζῆθι λοιπὸν εὐδαιμόνως, καὶ μένε ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ διὰ τὴν οἰκογένειάν σου, καὶ διὰ τὸν φίλον σου.

ΤΑ ΥΠΟΓΕΙΑ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ.

Η ΠΟΛΙΣ τῶν Παρισίων κατὰ μέγα μέρος εἶναι ὑπεσκαμμένη· ὅτε πρῶτον ἐκτίζετο, ἐλαμβάνοντο αἱ πέτραι ἐξ ὑπογείων λιθοτομιῶν εἰς τὰ περίχωρα· καθόσον δὲ ηὔξανεν, ᾠκοδομοῦντο τὰ προάστεια ἄνωθεν τῶν λιθοτομιῶν αὐτῶν, ὥστε πᾶν τὸ ἐπέκεινα τῶν ἀρχαίων ὁρίων στερεῖται, τρόπον τινὰ, ἀπὸ θεμέλια. Στῆλαι ἀνηγέρθησαν εἰς πλεῖστα μέρη διὰ νὰ ὑποβαστάζωσι τὸ βάρος τῶν οἴκων. Ἡ κυριωτέρα εἴσοδος εἶναι πλησίον Barrière St. Jacques, ὅθεν καταβαίνει τις διὰ βαθμίδων 160 πήχεις κατὰ κάθετον. Εἰσερχόμενος, εὑρίσκει τὴν ὁδὸν στενὴν εἰς ἀρκετὸν διάστημα· ἀλλὰ μετέπειτα ἐμβαίνει εἰς πλατυτέρας, εὐρυχώρους ἀγυιὰς, μὲ ὀνόματα σημειωμένας, ὡς εἰς τὴν ὑπεράνω πόλιν, καὶ μ' ἀγγελίας καὶ γραμμάτια τοιχοκολλημένα, ὥστε φαίνεται, τρόπον τινὰ, ὡς μεγαλόπολις καταπομένη ἔνδον τῆς γῆς. Ἐν γένει τὸ τῆς ὀροφῆς ὕψος εἶναι ὡς δέκα ποδῶν· ἀλλ' εἴς τινα μέρη ὄχι ὀλιγώτερον παρὰ τριάκοντα καὶ τεσσαράκοντα. Ὑπὸ τοὺς οἴκους καὶ πολλὰς τῶν ὁδῶν φαίνεται ἡ στέγη ἀρκετὰ ἠσφαλισμένη διὰ μεγίστων πετρῶν μὲ λάσπην ἐκτισμένων· εἰς ἄλλα δὲ μέρη, ὅπου εὑρίσκονται ἄνωθεν ἀγροὶ μόνον ἢ κῆποι, εἶναι ὅλως ἀνυποστήρικτος δι' ἀρκετὸν διάστημα. Μετὰ περίπατον δύο μιλίων, ἔφθανεν ὁ τὰ ὑπόγεια ταῦτα ἐπισκεπτόμενος εἰς αἴθουσαν λελατομημένην ἐκ πέτρας, καὶ τοποθετημένην, ὡς ἐλέγετο, καθαυτὸ ὑπὸ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγ. Ἰακώβου· ἐφωτίζετο δὲ κατὰ καιροὺς, καὶ περιελάμβανε παραστάσεις ὀχυρωμάτων, μὲ κανόνια ἕτοιμα νὰ συρθῶσι, κτλ. Ἡ διὰ τῶν ὑπογείων ὅμως πορεία εἶναι ὀχληροτάτη, καὶ πολλάκις ὁ ὑγρὸς καὶ ψυχρὸς ἀὴρ ἐπιφέρει ἀποτελέσματα νοσώδη. Ἡ θερμοκρασία ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἶναι ψυχροτέρα παρ' ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἐκτὸς εἰς δυνατοὺς πάγους, ὁπότε λέγεται ὅτι τὸ πρᾶγμα ἔχει ἄλλεως. Εἴς τινας τῶν χαμηλοτέρων διόδων καὶ σπηλαίων, καὶ εἰς τὴν κατάβασιν, ὑποφέρει τις δύσπνοιαν. Πρὸ πολλοῦ δὲν ὑπάρχουν εἰμὴ δύο εἴσοδοι εἰς τὰς λιθοτομίας ταύτας, καθότι ἐκρίθη ἀναγκαῖον νὰ κλεισθῶσιν αἱ λοιπαὶ, ἐπειδὴ συμμορία ληστῶν, κατοικοῦσα πρότερον ἐντὸς αὐτῶν, παρηνώχλει τοὺς Παρισίους. Καὶ αἱ δύο ὅμως αὗται ἐκλείσθησαν ἐσχάτως πρὸς τὸ δημόσιον, ἐπὶ λόγῳ κινδύνου, καὶ δυσκόλως συγχωρεῖταί τις νὰ εἰσέλθῃ. Οἱ πλεῖστοι λοιπὸν ἐκ τῶν περιηγητῶν ἀνάγκη πᾶσα νὰ εὐχαριστῶνται μὲ ψιλὴν περιγραφὴν τῶν διαβοήτων τούτων σπηλαίων, καὶ νὰ παρηγορῶνται στοχαζόμενοι ὅτι ἀποφεύγουν παντοίους ῥευματισμοὺς καὶ βῆχας, τοὺς ὁποίους βέβαια ἤθελαν φέρειν μεθ' ἑαυτῶν ἀπὸ τὰς τοῦ γύψου σκοτεινὰς κοίτας.

Τὰ ὑπόγεια ταῦτα περιέχουν ὅλα τῆς ἀνθρωπότητος τὰ ὁρατὰ λείψανα, ὅσα κατὰ χιλίους σχεδὸν χρόνους ἐπλήρωναν τὰ τῶν Παρισίων νεκροταφεῖα. Τὸ 1788 μετεφέρθησαν ἐκ τῶν κοιμητηρίων· ἐσκόπευε δὲ ὁ ἐφορεύων ἀστυνόμος νὰ τεθῶσι τὰ κόκκαλα ταῦτα εἰς κανονικὰς ἀράδας, μ' ἐπιγραφὰς ἁρμοδίους, αἵτινες νὰ χρησιμεύωσιν ὡς μαθήματα εἰς τοὺς ζῶντας. Τὰ κρανία, ἐκ τῶν ὁποίων ὑπάρχουν ὑπὲρ τὰ δύο ἑκατομμύρια, εἶναι διατεταγμένα ὁμοῦ μὲ τὰ ὀστᾶ τῶν βραχιόνων καὶ μηρῶν εἰς τρόπον ἀλλόκοτον ἐνταυτῷ καὶ φρικώδη. Πολλὰ τούτων ἀνήκουν εἰς τὰ θύματα τῆς πολιτικῆς μεταβολῆς· οἱ νεκροὶ τῆς 10ης Αὐγούστου, καὶ οἱ τῆς 2ας καὶ 3ης Σεπτεμβρίου, 1792, εἶναι αὐτοῦ ἀποτεθειμένοι εἰς χωριστὰς διαιρέσεις. Τὰ διάφορα μέρη τῶν ὑπογείων εἶναι ὠνομασμένα μὲ ἀλλόκοτόν τινα ἀσυμφωνίαν, κατὰ τὸ νόημα τῆς ἐκεῖ τεθειμένης ἐπιγραφῆς, ἢ ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ αὐτὴν συγγράψαντος. Ὁ Βιργίλιος, Ὀβίδιος, καὶ Ἀνακρέων, ἔχουν ἕκαστος τὰς κρύπτας αὐτῶν, ὡς καὶ οἱ προφῆται Ἱερεμίας καὶ Ἰεζεκιήλ· ὁ θρησκευτικὸς Ἄγγλος ποιητὴς Ἕρβειος, ὁ Λατῖνος Ὁράτιος, ὁ Μαλέρβης, καὶ ὁ Ῥουσσὼς, εὑρίσκονται συμπεφυρμένοι. Μεταξὺ τῶν κοσμημάτων εἶναι πηγὴ, εἰς τὴν ὁποίαν τέσσαρες ἰχθύες χρυσοῖ ἦσαν καὶ εἶναι

ἴσως ἀκόμη φυλακισμένοι. Τὸ 1810 ἐβελτιώθησαν πολὺ τὰ ὑπόγεια ταῦτα ὑπὸ τὴν φροντίδα τοῦ κυρίου de Thury, ὅστις ἔφραξε τὴν εἴσοδον τοῦ ὕδατος, τοῦ στραγγίζοντος διὰ τῆς στέγης,—ἔκαμε στοὰς διὰ τῶν κοκκάλων, τὰ ὁποῖα εἴς τινα μέρη ἦσαν ὑπὲρ τοὺς τεσσαράκοντα πήχεις χονδρὰ,—ἐπρόβλεψε κυκλοφορίαν τοῦ ἀέρος διὰ τῶν λαιμῶν βωκαλίων,—ἀπήγαγε τὸ ὕδωρ μὲ διώρυγας,—κατεσκεύασε βαθμίδας ἐκ τοῦ κατωτέρου εἰς τὸ ἀνώτερον ἐξόρυγμα,—ᾠκοδόμησε στήλας εἰς ὑποστήριξιν τῶν ἐπικινδύνων τῆς στέγης μερῶν,—καὶ, εἰς βραχυλογίαν, ἦτον ὁ μέγας καινουργητὴς τοῦ τόπου, ὅστις ἔκτοτε ὀλίγην ἔλαβεν ἐπιμέλειαν.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἐπιγραφῶν, τῶν ἐκ τῆς Γραφῆς ἢ ἐκ ποιημάτων ἐπαρμένων, ὑπάρχει μία ἀξιοσημείωτος ἄνωθεν τῆς πηγῆς, ἥτις ἀνεκαλύφθη πρῶτον ὑπὸ τῶν ἐργατῶν, πρὸς χρῆσιν τῶν ὁποίων ἡ δεξαμενὴ κατεσκευάσθη. Ἐκλήθη δὲ καταρχὰς Πηγὴ τῆς Λήθης, καὶ ἐπεγράφησαν εἰς αὐτὴν τρεῖς στίχοι τοῦ Βιργιλίου. Ἀλλ' ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη μετηλλάχθη ἔκτοτε δι' ἓν τῶν προσφυεστέρων ἀπὸ τὰ εἰς τὴν Γραφὴν ῥητά·—'Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος, οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ, ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος, ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.'

Δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὅλα τὰ ἔθνη, ἀκόμη καὶ τὰ πλέον ἄγρια, δεικνύουν ἰσχυρὸν καὶ τρυφερὸν αἴσθημα πρὸς τὰ λείψανα τῶν νεκρῶν. Ἐπισκεπτόμενός τις τὰ ἤδη περιγραφέντα ὑπόγεια κοιμητήρια τῶν Παρισίων, εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ μὴ θαυμάσῃ τὴν εὐλάβειαν, ἡ ὁποία ἐσύστησε τοιοῦτον ἐκτεταμένον τόπον ταφῆς, καὶ διετήρησεν αὐτὸν ἀπαραβίαστον καὶ ἅγιον ἀναμέσον τοσούτων πολιτικῶν ταραχῶν, μ' ὅλον τὸ τῆς ὕβρεως πρὸς τὰ ἱερὰ καὶ περιφρονήσεως ἐκεῖνο πνεῦμα, τὸ ὁποῖον θέλει μείνειν ὄνειδος ἀτελεύτητον τῆς πρώτης Γαλλικῆς μεταβολῆς, καὶ τῶν μετ' αὐτὴν χρόνων. Τὰ ἐπιτάφια καὶ αἱ ἐπιγραφαὶ εἰς τὰ κοιμητήρια τῆς Γαλλίας δεικνύουν μὲν πολλάκις κουφόνοιαν ὡς πρὸς τὰ τοῦ θανάτου· ἀλλὰ δὲν δύναταί τις εὐλόγως νὰ κατηγορήσῃ τοὺς Γάλλους ὡς ἐλλειπεῖς ἀπὸ σέβας ἢ ἀγάπην εἰς τὰ θνητὰ λείψανα τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, τῶν φίλων, ἢ συγγενῶν των.

Καὶ ἄλλη σκέψις, ἔτι μᾶλλον ἀξιόλογος, ἀναγκαίως κυριεύει τὸ πνεῦμα τοῦ περνῶντος ἀπὸ τοὺς κρανιοτοίχους τῆς ὑπογείου ταύτης τῶν Παρισίων νεκροπόλεως. Τὰ φοβερὰ καὶ ἄγρια τοῦ θανάτου πρόσωπα δὲν ἐμποροῦν νὰ μὴ μας ἐνθυμίσωσιν ὁποῖον στιγμιαῖον διάστημα εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου μεταξὺ τῆς αἰωνιότητος τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος. Ποία τάχα εἶναι τώρα ἡ μονὴ τῶν πνευμάτων, ὅσα ἐνεψύχοναν ποτὲ τὰ κρανία ταῦτα καὶ σκελετὰ, ἢ ποῖος μέλλει νὰ ἦναι ὁ ἡμέτερος διορισμὸς μετὰ θάνατον, ἐμποροῦμεν νὰ μαντεύωμεν ὅσον θέλομεν, καὶ νὰ μαντεύωμεν εἰς μάτην, καθότι ἡ γνῶσις αὕτη εἶναι κεκρυμμένη ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον. Πρὸ χιλιετηρίδων συζητοῦν οἱ φιλόσοφοι ἂν ἡ ψυχὴ ζῇ ἢ ὄχι μετὰ τὸ σῶμα· ἡ δ' ἔκβασις εἶναι, ὅτι ἡ φιλοσοφία δὲν δύναται νὰ μᾶς δώσῃ βέβαιά τινα περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης φῶτα. Ἡ θρησκεία μᾶς παριστάνει τὰς ἰσχυροτάτας ἐλπίδας, ὅτι ὁ τάφος δὲν εἶναι ἡ τελευταία μας κατοικία, καὶ ὅτι εἴμεθα προωρισμένοι εἰς ὑψηλοτέραν σφαῖραν παρ' ἐπιγείους ἢ ὑπογείους τάφους. Ἐὰν λοιπὸν εἰς τὸ διάστημα τῆς ζωῆς ἔχωμεν μεγάλην ἀνάγκην ἐλπίδος νὰ μᾶς ὑποστηρίζῃ καὶ εὐφραίνῃ ὡς πρὸς τὰ κοσμικὰ, (καὶ ποῖος δὲν ἠσθάνθη τοιαύτην ἀνάγκην;) πόσον πρέπει νὰ ἦναι πολυτιμότεραι αἱ περὶ μελλούσης ζωῆς παραμυθητικαὶ ἐλπίδες, τὰς ὁποίας ἡ θρησκεία μόνη δύναται νὰ μᾶς χορηγήσῃ;

Η ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΙΣ.

ΤΗΝ σημερινὴν μητρόπολιν τῆς Ῥωσσικῆς αὐτοκρατορίας, νῦν περιέχουσαν ὑπὲρ τὰς 350,000 κατοίκων, ἐθεμελίωσεν ὁ Μέγας Πέτρος τὸ 1703, αὐτὸς ἀνεγείρας ἰδιοχείρως τὴν πρώτην καλύβην, ἥτις ἀκόμη φυλάσσεται εἰς θεωρίαν τῶν περιέργων. Ἡ πρώτη πλινθίνη κατοικία ἐκτίσθη τὸ 1710· τὸ δὲ 1712 μετῴκησεν ὁ αὐτοκράτωρ ἀπὸ τὴν Μόσχαν εἰς τὴν νέαν πόλιν, κληθεῖσαν Ἁγ. Πετρούπολιν ἀπὸ τὄνομα τοῦ τὸν αὐτοκράτορα προστατεύοντος Ἁγ. Πέτρου.

Εἰς τὴν βασιλεύουσαν ταύτην προσέρχεταί τις δι' ἐρήμου καὶ ἀγρίας χώρας. Εἰς τὰ πέριξ δὲν εὑρίσκονται οὐδ' ἐπαύλεις οὐδὲ κῆποι προμηνύοντες τὸν εἰς μεγαλόπολιν προσεγγισμὸν, καὶ τὰ κωδωνοστάσια δὲν εἶναι ἀρκετὰ ὑψηλὰ, ὥστε νὰ βλέπωνται μακρόθεν. Ἐμβαίνει δέ τις ἀπὸ ξύλινον περίφραγμα, καὶ δι' ἓν μίλιον διατρέχει ὁδὸν μικρῶν ξυλίνων οἴκων. Στρέψας γωνίαν τινὰ, εὑρίσκεται ἀμέσως ἐπὶ γεφύρας ἄνωθεν τοῦ κυανοχρόου Νεύα, ἔχων ἔμπροσθεν αὐτοῦ τὸ Ναυαρχεῖον, τὸ χειμερινὸν παλάτιον τοῦ Αὐτοκράτορος, τὸ Ἐρημιτήριον, τὸ Μαρμάρινον Παλάτιον, καὶ σειράν τινα μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομημάτων ἐπὶ τῆς λιθίνου προκυμαίας (μόλου). Τὸ πρόσωπον τοῦτο, τὸ ἀπέναντι φρούριον, αἱ πλωταὶ γέφυραι, καὶ οἱ θερινοὶ κῆποι, σιδηρᾶς κιγκλίδας ἔχοντες ἔμπροσθεν μὲ ἀστραπτούσας κορυφὰς, συγκροτοῦν τὸ πλέον ἀξιοπαρατήρητον θέαμα. Δὲν βλέπει τις πούποτε ῥυπαρὰς στενωποὺς, οὐδ' εὐτελεῖς καλύβας. Ἐπειδὴ ὅλος ὁ τόπος εἶναι τοῦ αὐτοκράτορος ἢ τῶν εὐγενῶν, τὰ πτωχότερα κτίρια, τὰ εἰς ἄλλας Εὐρωπαϊκὰς πόλεις παρατηρούμενα, φαίνονται σπανίως· ἐπικρατεῖ δὲ, καθὼς καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης, ἡ συνήθεια τοῦ ἐνοικιάζειν εἰς τοὺς πενεστέρους τὰ ὑπόγεια τῶν μεγάλων κατοικιῶν.

Οἱ πλειότεροι τῶν πρωτοκτίστων οἴκων ἔγιναν χρόνου ἢ πυρὸς παρανάλωμα, καὶ εἰς οὐδεμίαν τῶν σημαντικῶν ὁδῶν συγχωρεῖταί τις τώρα νὰ κτίζῃ ἀπὸ ξύλον. Ἡ συνήθης ὕλη εἶναι πλίνθος, καλῶς κεκονιαμένη· ἐπειδὴ δὲ ὑποχρεοῦνται οἱ ἰδιοκτῆται νὰ ἀνανεόνωσι κατ' ἔτος τὸ ἔξωθεν κονίαμα, φαίνονται τὰ κτίρια πάν-

τοτε νέα. Οἱ νεώτεροι τῶν οἴκων εἶναι κτισμένοι ἐπὶ πασσάλων διὰ τὸ ἑλῶδες τῆς γῆς, ὡς εἰς τὴν Βενετίαν καὶ Ὀλλανδίαν. Εἶναι δὲ ὑψηλοὶ, καὶ γενικῶς εὔμορφοι, μὲ στέγας σχεδὸν ἐπιπέδους, ἐσκεπασμένας μὲ σίδηρον, κόκκινον ἢ πράσινον βεβαμμένον. Ἅπαντες εἶναι ἠριθμημένοι, καὶ τὄνομα τοῦ ἰδιοκτήτου ὑπάρχει ἐπὶ ἑκάστης θύρας. Τὰ καταγῆς πατώματα χρησιμεύουν ἐν γένει ὡς ἐργαστήρια, οἰκογένειαι δὲ κατοικοῦν τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον πάτωμα. Οἱ ἴαλοι τῶν παραθύρων εἶναι πολλάκις ἓξ πόδας μακροὶ καὶ τέσσαρας πλατεῖς, ὥστε καθεῖς φαίνεται ὡς χωριστὸν παράθυρον. Αἱ ὁδοὶ εἶναι εὐθεῖαι, πλατεῖαι, καὶ μακραὶ, διακόπτουσαι ἀλλήλας ὀρθογωνίως, αἱ δὲ μεγαλήτεραι ἔχουν περιχείλια διὰ πεζοὺς διαβάτας—βελτίωσις εἰσαχθεῖσα μετὰ τὴν εἰς Ἀγγλίαν ἐπίσκεψιν τοῦ Ἀλεξάνδρου. Εἰς τὴν γωνίαν ἑκάστης ὁδοῦ κάθηται εἷς ἀστυνόμος. Τρεῖς μεγάλαι, καὶ διάφοροι μικρότεραι διώρυγες, πλουτισμέναι ἀπὸ γεφύρας ἐκ σιδήρου καὶ κοκκωτοῦ λίθου, εὐκολύνουν τὴν μεταξὺ τῶν διαφόρων μερῶν τῆς πόλεως συγκοινωνίαν, τῆς ὁποίας ἡ περιφέρεια, ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὀχθῶν τοῦ Νεύα, εἶναι σχεδὸν εἴκοσι μιλίων, ἂν καὶ μόλις ἓν τέταρτον τοῦ ἐμβαδὸν τούτου ἦναι σκεπασμένον ἀπὸ κτίρια.

Τὰ ὕδατα τοῦ Νεύα εἶναι ὅλως κυανᾶ καὶ διαφανῆ, ἀνταναχλῶσι δὲ τὴν μακρὰν σειρὰν τῶν ἐπὶ τῶν ὀχθῶν Ἑλληνικῶν κιόνων. Εἰς τὸ ἀνοικτότερον μέρος, ἔχει τριῶν τετάρτων τοῦ μιλίου πλάτος, ἀρκετὸν δὲ βάθος διὰ μεγάλα πλοῖα· ἴφαλός τις ὅμως κατὰ τὸ στόμιον ἐμποδίζει πλοῖα ἕλκοντα ὑπὲρ τοὺς ἑπτὰ πόδας νὰ ἀναβῶσιν ὑψηλότερα. Ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους εἶναι ἡ ἀπὸ λίθου κοκκωτοῦ προκυμαία, δέκα πόδας ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων, καὶ δύο ἥμισυ μίλια μακρά. Πλησίον τῆς Γεφύρας τοῦ Ἰσαὰκ, εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, εὑρίσκεται ὁ περίφημος ὀρειχάλκινος ἔφιππος ἀνδριὰς τοῦ Μεγάλου Πέτρου, ζυγίζων δεκαὲξ τόνους, ἐπιστηριζόμενος δὲ εἰς κομμάτιον κοκκωτῆς πέτρας σχεδὸν 1500 τόνων, ὃν ὁ μέγιστος μονόλιθος ἀφ' ὅσους ἐκίνησέ ποτε ἡ τέχνη. Αἱ τρεῖς κυριώτεραι ὁδοὶ ἐξέρχονται ἀπὸ τὴν πλατεῖαν τοῦ Ναυαρχείου, ὡς ἀπὸ κοινὸν κέντρον, ὁμοίως μὲ τὰς ῥάβδους ῥιπιδίου. Ἡ ὡραιοτέρα ἔχει 180 ποδῶν πλάτος, πλέον δὲ παρὰ δύο Ἀγγλικῶν μιλίων μῆκος. Αἱ κατοικίαι εἶναι ἀπὸ πλίνθον κεκονιαμένην, καὶ τὰ ἐργαστήρια καλά. Εἰς τὸ κέντρον τῆς ὁδοῦ ταύτης ἵσταται ἐκκλησία μεγαλοπρεπὴς, ἥτις ᾠκοδομεῖτο δέκα χρόνους· ὁμοιάζει δὲ τὴν τοῦ ἁγίου Πέτρου ὡς πρὸς τὸ σχέδιον τοῦ ἐνδοτέρου. Περιέχει τὰ μνημεῖα τοῦ Μορῶ καὶ Κουτουσόφ.

Τὰ ἀνακτόρια εἶναι τόσον πολυάριθμα, ὥστε δικαίως ἠμπορεῖ τις νὰ ὀνομάσῃ τὴν Πετρούπολιν "πόλιν παλατίων." Τὸ Μαρμάρινον Παλάτιον, τὸ Ἐρημιτήριον, καὶ τὸ Χειμερινὸν Παλάτιον, εὑρίσκονται ἐπὶ τῆς προκυμαίας τοῦ Νεύα, εἰς τὴν αὐτὴν γραμμὴν μὲ τὸ πρόσωπον τοῦ Ναυαρχείου· τὸ τοῦ Μεγάλου Δουκὸς Μιχαὴλ εὑρίσκεται εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς πόλεως ἄλλα δὲ διάφορα ἔξω αὐτῆς. Τὸ Ἐρημιτήριον ἦτον ἡ κατοικία τῆς Αὐτοκρατορίσσης Αἰκατερίνης, καὶ περιέχει πολυτίμων ζωγραφιῶν συνάθροισμα. Τὸ Χειμερινὸν Παλάτιον ἦτο, πρὶν καῇ, τὸ μεγαλήτερον ἀνακτόριον εἰς τὴν Εὐρώπην, κρατοῦν περιοχὴν 45,000 τετραγωνικῶν υαρδῶν, καὶ χωρητικὸν ὡς χιλίων κατοίκων. Ἡ εἰς τὸ παλάτιον τοῦτο μεγάλη αἴθουσα τοῦ Ἁγ. Γεωργίου ἦτον 140 πόδας μακρὰ, 60 δὲ πλατεῖα, περικυκλωμένη ὑπὸ τεσσαράκοντα μαρμαρίνων κιόνων εἰς διπλᾶς ἀράδας.

Τὸ Νομισματοκοπεῖον εἶναι ἄριστα διωργανισμένον, ἔχον Ἀγγλικὰς μηχανὰς καὶ Ἄγγλους ἐπιστάτας. Τὸ κοινὸν νόμισμα εἶναι τὸ ῥούβλιον, διαιρούμενον εἰς 100 χάλκινα κοπέκια· ὑπάρχουν δύο εἰδῶν ῥούβλια, τὸ χάρτινον καὶ τὸ ἀργυροῦν· ἀρχικῶς τὸ ἓν παρίστανε τὸ ἄλλο, ἐσχάτως ὅμως ὠλιγοστεύθη ἡ τιμὴ τοῦ χαρτίνου, ὥστε τὸ ἀργυροῦν ἔχει τετραπλασίαν σχεδὸν ἀξίαν. Νόμισμα ἀπὸ πλατίναν ἐκόπη προσέτι εἰς τὸ νομισματοκοπεῖον τοῦτο. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀξιολόγων δημοσίων οἰκοδομημάτων εἶναι τὸ Πανεπιστήμιον, τὸ Μουσεῖον τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, ἡ φυλακὴ, τὸ καταφύγιον τῶν ἐνδεῶν, τὸ ἐργοστάσιον τῶν βαμβακερῶν χειροτεχνημάτων, ἐνασχολοῦν 2000 ἄνδρας καὶ γυναῖκας καὶ 800 εὑρημένα τέκνα, καὶ τὰ ἐργοστάσια τῶν φαρφουρίων, τοῦ ὑάλου, καὶ τοῦ σιδήρου.

Αἱ κατοικίαι τοῦ ἐργατικοῦ πλήθους εἶναι ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀπὸ ξύλον, μὲ προεχούσας ὀροφὰς, μικρὰ παράθυρα, καὶ στενὰ ἐξώστεγα. Τὸ κυριώτερον σκεῦος εἰς ὅλας εἶναι ἡ θέρμαστρα· τὸν χειμῶνα πᾶς οἶκος ἔχει διπλᾶ ἢ καὶ τριπλᾶ ὑαλοπαράθυρα, πρὸς ἀποκλεισμὸν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀέρος, ὥστε, ὅση καὶ ἂν ἦναι ἡ δριμύτης τοῦ καιροῦ, εἰς τὸν οἶκον ὑπάρχει περισσὴ θερμότης.

Ἡ νῆσος Κρόνσταδτ, ὁ ναύσταθμος τῶν Ῥωσσικῶν πλοίων τοῦ πολέμου, κεῖται εἰς τὸ στόμιον τοῦ Νεύα, εἴκοσι μίλια ἐκ τῆς Πετρουπόλεως. Περὶ τὰς 15,000 ναυτῶν διατηρεῖ ἐνταῦθα ἡ κυβέρνησις, γυμναζομένους νὰ ἐνεργῶσιν ὡς σῶμα θαλάσσιον κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ναυπηγοῦνται δὲ ὅλα τὰ μεγάλα πλοῖα εἰς τὴν Πετρούπολιν, ἐκ τῆς ὁποίας μεταφέρονται εἰς τὴν Κρόνσταδτ μέσα εἰς κοίλας θήκας ξύλου, λεγομένας καμήλους, αἵτινες εἶναι κατεσκευασμέναι εἰς τρόπον, ὥστε νὰ σηκόνωσι τὸ σκάφος τοῦ πλοίου, καὶ νὰ περνῶσιν αὐτὸ ἄνωθεν τῶν προειρημένων ῥηχῶν.

Ἡ Πετρούπολις ἀπέχει 465 μίλια ἀπὸ τὴν Μόσχαν· ἡ δὲ πορεία μὲ τὴν ταχυδρομικὴν ἄμαξαν ἀπαιτεῖ τέσσαρα ἡμερονύκτια. Διϊσχυρίσθησαν τινὲς, ὅτι ἔσφαλεν ὁ Μέγας Πέτρος ἐκλέξας τὴν θέσιν ταύτην τῆς νέας μητροπόλεως, ἐξ αἰτίας τῆς χαμηλῆς καὶ ἑλώδους γῆς, καὶ τοῦ πλήθους τῶν περικειμένων νήσων, εἰς τὰς ὁποίας διαιρεῖ τὴν χώραν ὁ ποταμός. Ἀλλ' ὁ Μέγας Πέτρος, πληροφορημένος τὰ σημαντικὰ πολιτικὰ καὶ ἐμπορικὰ πλεονεκτήματα τῆς τοποθεσίας, ἔκρινε πᾶν τοιοῦτον ἐλάττωμα ὡς δευτερεῦον, καὶ ἐπεστηρίζετο εἰς τὴν ἀν-

θρωπίνην ἐπιτηδειότητα καὶ φιλοπονίαν διὰ νὰ ὑπερβῇ ὁποιασδήποτε τοπικὰς δυσκολίας τοῦ εἴδους αὐτοῦ. Κατὰ τοῦτο ἠκολούθησε τὸ παράδειγμα τῶν θεμελιωτῶν τῆς Βενετίας, καὶ ἤξευρεν ὅτι ὁμοία ἐστάθη ἡ ἀρχὴ τῶν τῆς Ὀλλανδίας μεγαλοπόλεων.

Βέβαια ἡ Πετρούπολις κάμνει ἐντύπωσιν εἰς τὸν περιηγητὴν ὡς μία τῶν μεγαλοπρεπεστέρων πόλεων τῆς Εὐρώπης· διότι, ἂν καὶ οὔτε ἡ φύσις ἦναι ὡραία, οὔτε ἡ θέσις πεποικιλμένη, ὡς εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ Νεάπολιν, οὔτε αἱ ὁδοὶ ἢ τὰ ἐργαστήρια ὅμοια τῶν ἐν Λονδίνῳ καὶ Παρισίοις, μ' ὅλον τοῦτο ὑπερβαίνει ἄλλας πόλεις ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ μέγεθος τῶν δημοσίων οἰκοδομῶν, τὸ ἁπανταχοῦ τολμηρὸν ὕφος τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, καὶ τὴν παντελῆ ἔλλειψιν τῶν ἀθλίων ἐκείνων αὐλῶν καὶ στενωπῶν, αἵτινες εἰς ἄλλας πόλεις εἶναι τὰ σκοτεινὰ καὶ νοσώδη κατοικητήρια τῶν πτωχοτέρων κλάσεων. Εἶχε δίκαιον νεοφερμένος τις Γάλλος περιηγητὴς νὰ ἐρωτήσῃ ποῦ κατοίκει ὁ λαός; καθότι οὐδεμία μητρόπολις περιέχει κτίρια τόσον ἐκπληκτικά, οὔτε τόσους ἰδιωτῶν οἴκους, ἁμιλλωμένους καὶ μ' αὐτὰ τῆς Ῥώμης τὰ παλάτια.

ΚΡΟΙΣΟΣ, ΑΤΥΣ, ΚΑΙ ΑΔΡΑΣΤΟΣ.

Ο Κροισος ἴδεν εἰς τὸν ὕπνον του ὄνειρον, τὸ ὁποῖον τὸν ἐφανέρονε τὴν ἀλήθειαν τῶν κακῶν, ὅσα ἔμελλαν ν' ἀκολουθήσωσιν εἰς τὸν υἱόν του. Εἶχεν ὁ Κροῖσος δύο υἱούς, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἷς ἦτο βλαμμένος· καθότι ἦτο βουβός· ὁ δὲ ἄλλος ἦτο καθ' ὅλα πρώτιστος ἀπὸ τοὺς συνηλικιώτας του· τὸ ὄνομά του δὲ ἦτον Ἄτυς. Αὐτὸν τὸν Ἄτυν, φανερόνει τὸ ὄνειρον εἰς τὸν Κροῖσον, ὅτι θέλει τὸν χάσειν, κτυπηθέντα ἀπὸ αἰχμὴν σιδηρᾶν. Ἀφοῦ ἐσηκώθη καὶ ἐσκέφθη καθ' ἑαυτὸν ὁ Κροῖσος, φοβηθεὶς τὸ ὄνειρον, νυμφεύει τὸν υἱόν του. Ἐνῷ δὲ ὁ νέος ἐσυνείθιζε νὰ ὑπαγαίνῃ εἰς τοὺς πολέμους, δὲν τὸν ἔστελλε πλέον πούποτε εἰς παρόμοιον πρᾶγμα. Ἀκόντια δὲ καὶ δοράτια, καὶ τὰ τοιαῦτα ὅλα, ὅσα μεταχειρίζονται οἱ ἄνθρωποι εἰς τὸν πόλεμον, τὰ ἔκβαλεν ἀπὸ τοὺς ἀνδρῶνας, καὶ τὰ ἐμάζευσεν εἰς θαλάμους, μήπως κανὲν ἀπεκεῖ, ὅπου ἐκρέμετο, πέσῃ ἐπάνω εἰς τὸν υἱόν του.

Ἐνῷ δὲ κατεγίνετο εἰς τὸν γάμον τοῦ υἱοῦ του, ἔρχεται εἰς τὰς Σάρδεις ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος εἶχε περιπέσειν εἰς συμφοράν, καὶ δὲν ἦτο καθαρὸς κατὰ τὰς χεῖρας, Φρὺξ κατὰ τὸ γένος, καὶ ἀπὸ τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν. Ἐμβὰς δὲ εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Κροίσου, τὸν παρεκάλει νὰ τὸν καθαρίσῃ κατὰ τοὺς τοπικοὺς νόμους· καὶ ὁ Κροῖσος τὸν ἐκαθάρισεν. Ἀφοῦ ὁ Κροῖσος ἔκαμε τὰ νομικὰ τῆς καθάρσεως, ἠρώτα αὐτὸν πόθεν ἦτο, λέγων οὕτως· 'Ἄνθρωπε, τίς ὤν, καὶ ἀπὸ ποῖον μέρος τῆς Φρυγίας ἐλθών, κατέφυγες εἰς τὴν οἰκίαν μου; Ποῖον ἄνδρα ἢ γυναῖκα ἐφόνευσες;' Ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη· 'Ἐγὼ εἶμαι, βασιλεῦ, υἱὸς τοῦ Γορδίου τοῦ Μίδου, ὀνομάζομαι δὲ Ἄδραστος· φονεύσας δὲ ἀδελφόν μου τινὰ ἀκουσίως, ἦλθα ἐδῶ διωγμένος ἀπὸ τὸν πατέρα μου, καὶ στερημένος ὅλα.' Ὁ δὲ Κροῖσος ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν τὰ ἑξῆς· 'Εἶσαι ἀπόγονος ἀνδρῶν φίλων, καὶ ἦλθες εἰς φίλους· μένων λοιπὸν εἰς τὴν οἰκίαν μου, δὲν μέλλεις νὰ στερηθῇς τίποτε. Ὑποφέρων δὲ τὴν συμφορὰν ταύτην γενναίως, θέλεις ὠφεληθῆν τὰ μέγιστα.' Ὁ Ἄδραστος λοιπὸν διέτριβεν εἰς τοῦ Κροίσου.

Κατὰ τὸν ἴδιον δὲ τοῦτον καιρόν, εἰς τὸν Ὄλυμπον τῆς Μυσίας ἐκβαίνει μεγαλώτατος ἀγριόχοιρος, ὁ ὁποῖος, καταβαίνων ἀπὸ τὸ βουνὸν τοῦτο, διέφθειρε τὰ ἔργα τῶν Μυσῶν. Μολονότι δὲ πολλάκις οἱ Μυσοὶ ἐκβῆκαν νὰ τὸν κυνηγήσωσι, δὲν τὸν ἔκαμναν κανὲν κακόν, μάλιστα δὲ ἐπάθαιναν ἀπ' αὐτόν· τέλος δὲ πάντων, ἐλθόντες εἰς τὸν Κροῖσον ἄνθρωποι ἀπὸ τοὺς Μυσούς, ἔλεγαν τὰ ἑξῆς· 'Βασιλεῦ, ἀνεφάνη εἰς τὴν χώραν μας μεγαλώτατος ἀγριόχοιρος, ὁ ὁποῖος διαφθείρει τὰ ἔργα μας· ἐκάμαμεν πάντα τρόπον νὰ τὸν φονεύσωμεν, πλὴν δὲν ἠμπορέσαμεν. Τώρα λοιπὸν σὲ παρακαλοῦμεν νὰ στείλῃς μαζῆ μας τὸν υἱόν σου καὶ διαλεκτούς τινὰς νεανίας καὶ σκύλους, διὰ νὰ τὸν ἐξολοθρεύσωσιν ἀπὸ τὴν χώραν μας.' Οἱ Λυδοὶ αὐτὰ ἐζήτουν. Ὁ δὲ Κροῖσος, ἐνθυμούμενος τοὺς λόγους τοῦ ὀνείρου, ἔλεγεν εἰς αὐτοὺς τὰ ἑξῆς· 'Διὰ τὸν υἱόν μου μὴ μ' ἀναφέρετε πλέον· ἀδύνατον εἶναι νὰ τὸν στείλω μαζῆ σας· διότι εἶναι νεόγαμος, καὶ τώρα κυττάζει τὰ τοῦ γάμου του· νεανίας ὅμως ἐκ τῶν Λυδῶν, καὶ τὸ κυνηγέσιον ὅλον θέλω πέμψειν μαζῆ σας, καὶ τοὺς παραγγείλειν νὰ προθυμηθῶσιν ὁμοῦ μὲ σᾶς νὰ ἐκβάλωσι τὸ θηρίον ἀπὸ τὴν χώραν.' Ταῦτα ἀπεκρίθη.

Ἐνῷ δὲ εὐχαρίστουν δι' αὐτὰ οἱ Μυσοί, ἐμβαίνει μέσα ὁ υἱὸς τοῦ Κροίσου, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀκούσειν τί ἐζήτουν οἱ Μυσοί· καὶ ἐπειδὴ ὁ Κροῖσος εἶπεν ὅτι δὲν θέλει στείλειν μαζῆ τὸν υἱόν του, λέγει ὁ νέος πρὸς αὐτὸν τὰ ἑξῆς· 'Πάτερ μου, αἱ λαμπρότεραι καὶ εὐγενέστεραι πράξεις ἦσαν εἰς ἡμᾶς πρότερον, τὸ νὰ συχνάζωμεν εἰς τοὺς πολέμους καὶ εἰς τὰ κυνήγια, καὶ νὰ εὐδοκιμῶμεν· τώρα δὲ μ' ἔχεις μέσα κλεισμένον, καὶ μ' ἐμποδίζεις ἀπὸ τὰ δύο ταῦτα, ἐνῷ δὲν εἶδες εἰς ἐμὲ καμμίαν δειλίαν, οὔτ' ἔλλειψιν προθυμίας. Τώρα μὲ ποῖα ὄμματα πρέπει νὰ μὲ βλέπῃ ὁ κόσμος, ὅταν ὑπαγαίνω ἢ ἔρχωμαι ἀπὸ τὴν ἀγοράν; Ποῖός τις θέλω φανῆν εἰς τοὺς πολίτας ὅτι εἶμαι; Ποῖος εἰς τὴν νεόγαμον γυναῖκά μου; Ποῖον ἄνδρα θέλει στοχασθῆν ἐκείνη ὅτι ἔχει; Ἢ ἄφες με νὰ ὑπάγω εἰς τὸ κυνήγιον, ἢ ἀνάπεισέ με μὲ λόγον, ὅτι αὐτό, τὸ ὁποῖον κάμνεις, εἶναι συμφερώτερον.'

Τὸν ἀποκρίνεται ὁ Κροῖσος τὰ ἑξῆς· 'Υἱέ μου, οὔτε δειλίαν οὔτε ἄλλο τι δυσάρεστον παρατηρήσας εἰς σέ, κάμνω αὐτά: ἀλλ' ὄνειρον, τὸ ὁποῖον εἶδα εἰς τὸν ὕπνον μου, μὲ εἶπεν ὅτι θέλεις εἶσθαι ὀλιγοχρόνιος, καθότι θέλεις θανατωθῆν ἀπὸ αἰχμὴν σιδηρᾶν. Διὰ τοῦτο λοιπὸν τὸ ὄνειρον ἐβιάσθην νὰ σὲ νυμφεύσω, καὶ δὲν σὲ ἀφίνω νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸ ἐπιχειρούμενον κυνήγιον, προσέχων ἴσως ἐμπορέσω νὰ σὲ διακλέψω ἀπὸ τὸν θά-

νατον, ἐνόσῳ ζῶ. Διότι ἕνα μόνον υἱὸν σ' ἔχω· τὸν ἄλλον, βλαμμένον κατὰ τὴν ἀκοὴν, οὔτε λογαριάζω ὅτι τὸν ἔχω.'

'Αποκρίνεται ὁ νέος τὰ ἀκόλουθα· '"Εχεις δίκαιον, πάτερ μου, νὰ μὲ φυλάττης ἀφοῦ εἶδες τοιοῦτον ὄνειρον· χρεωστῶ ὅμως νὰ σὲ εἴπω ὅ,τι εἰς τὸ ὄνειρον σὲ λανθάνει, καὶ δὲν ἐνόησες καλά. Τὸ ὄνειρον, λέγεις, εἶπεν ὅτι μέλλω ν' ἀποθάνω ἀπὸ αἰχμὴν σιδηρᾶν. Ὁ δὲ ἀγριόχοιρος ἔχει χεῖρας; Ποία εἶναι ἡ σιδηρᾶ αἰχμή του, τὴν ὁποίαν σὺ φοβεῖσαι; Ἐὰν σ' ἔλεγεν ὅτι μέλλω ν' ἀποθάνω ἀπὸ ὀδόντια, ἢ ἄλλο τι παρόμοιον, ἔπρεπε νὰ κάμνης ὅσα κάμνεις· τώρα ὅμως σὲ εἶπεν, ἀπὸ αἰχμήν. Ἐπειδὴ λοιπὸν δὲν ἔχομεν νὰ πολεμήσωμεν μ' ἀνθρώπους, ἄφες με νὰ ὑπάγω.'

'Αποκρίνεται πρὸς ταῦτα ὁ Κροῖσος· 'Ἡ ἐξήγησις, υἱέ μου, τοῦ ἐνυπνίου τὴν ὁποίαν κάμνεις, ἔχει λόγον· καὶ, ὡς νικημένος ἀπὸ σὲ, ἀλλάσσω γνώμην, καὶ σὲ δίδω τὴν ἄδειαν νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸ κυνήγιον.'

Εἰπὼν ταῦτα ὁ Κροῖσος, στέλλει καὶ φέρει τὸν Φρύγα Ἄδραστον· ἐλθόντα δὲ λέγει πρὸς αὐτὸν τὰ ἑξῆς· '"Αδραστε, περιπεσόντα εἰς συμφορὰν ἀνόσιον, διὰ τὴν ὁποίαν μὴ στοχασθῇς ὅτι σὲ ὀνειδίζω, ἐγὼ σ' ἐκαθάρισα, σ' ἐδέχθην, καὶ σ' ἔχω εἰς τὴν οἰκίαν μου, δίδων σε ὅλα σου τὰ ἔξοδα· τώρα λοιπὸν (χρεωστεῖς δὲ νὰ μ' ἀνταμείψῃς καὶ σὺ μὲ καλοσύνην, καθότι πρότερον ἐγὼ σ' ἔκαμα καλοσύνην), θέλω ἀπὸ σὲ νὰ γένῃς φύλαξ τοῦ υἱοῦ μου, ὁ ὁποῖος ὑπαγαίνει εἰς κυνήγιον, μήπως φανῶσι καθ' ὁδὸν κακοποιοί τινες κλέπται, καὶ τὸν πειράξωσι. Πρὸς τούτοις, εἶναι πρέπον νὰ ὑπάγῃς καὶ σὺ εἰς τὸ κυνήγιον τοῦτο διὰ νὰ ἀπολαμπρυνθῇς μὲ τὰς πράξεις σου· καθότι καὶ διὰ τὸ γένος σου σὲ ἁρμόζει, καὶ δύναμιν σώματος ἔχεις.'

'Αποκρίνεται εἰς αὐτὰ ὁ Ἄδραστος· 'Ἀλλέως, ὦ βασιλεῦ, δὲν ἤθελα ὑπάγειν εἰς παρόμοιον ἀγῶνα καθότι οὔτε μὲ πρέπει νὰ ἐμβαίνω μεταξὺ συνηλικιωτῶν εὐτυχούντων, ἀφοῦ περιέπεσα εἰς τοιαύτην συμφορὰν, οὔτε ἡ θέλησις εἶναι· καὶ κατὰ πάντα τρόπον ἤθελα πασχίσειν νὰ τ' ἀποφύγω· τώρα ὅμως, ἐπειδὴ σὺ μὲ παρακινεῖς, καὶ πρέπει νὰ σ' εὐχαριστήσω (διότι χρεωστῶ νὰ σ' ἀνταμείψω μὲ καλοσύνην) εἶμαι ἕτοιμος νὰ κάμω αὐτὸ, καὶ ἔλπιζε ὅτι ὁ υἱός σου, τοῦ ὁποίου μὲ διορίζεις φύλακα, θέλει ἐπιστρέψειν τὸ κατ' ἐμὲ ἀβλαβής.'

'Αφοῦ τοιουτοτρόπως ὁ Ἄδραστος ἀπεκρίθη εἰς τὸν Κροῖσον, ἐκίνησαν μετὰ ταῦτα συντροφευμένοι ἀπὸ ἐκλεκτοὺς νεανίας καὶ σκύλους· φθάσαντες δὲ εἰς τὸν Ὄλυμπον τὸ ὄρος, ἐζήτουν τὸ θηρίον· καὶ ἀφοῦ τὸ ηὗραν, περικυκλώσαντές το, ἠκόντιζαν ὅλοι εἰς τὴν μέσην, ὅπου ἦτο τὸ θηρίον. Τότε ὁ ξένος, αὐτὸς τὸν ὁποῖον ἐκαθάρισεν ὁ Κροῖσος ἀπὸ τὸν φόνον, καὶ ὠνομάζετο Ἄδραστος, ἀκοντίζων τὸν ἀγριόχοιρον, ἀπ' αὐτὸν μὲν ἀποτυχαίνει, εὑρίσκει δὲ τὸν υἱὸν τοῦ Κροίσου. Καὶ αὐτὸς μὲν, κτυπηθεὶς ἀπὸ αἰχμὴν, ἐξεπλήρωσε τὸν λόγον τοῦ ὀνείρου. Ἕνας δὲ ἔτρεξεν ἀμέσως νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Κροῖσον διὰ τὸ γεγονὸς, καὶ φθάσας εἰς τὰς Σάρδεις τὸν ἐφανέρωσε τὴν μάχην καὶ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ του.

Ὁ δὲ Κροῖσος, συγκεχυμένος ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ του, περισσότερον ἐπαραπονεῖτο ὅτι τὸν ἐφόνευσεν ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ὁ ἴδιος ἐκαθάρισεν ἀπὸ φόνον. Ἀγανακτῶν δὲ πολὺ διὰ τὴν συμφοράν του, ἐφώναξε τὸν Δία Καθάρσιον, μαρτυρόμενος ὅσα ἔπαθεν ἀπὸ τὸν ξένον· ἐφώναξε τὸν Ἐφέστιον καὶ Ἑταιρεῖον, ὀνομάζων τὸν ἴδιον θεόν. Ἐφώναξε δὲ τὸν μὲν Ἐφέστιον, διότι, ἐνῷ ἐδέχθη τὸν ξένον εἰς τὴν οἰκίαν του, δὲν ἤξευρεν ὅτι ἔτρεφε φονέα τοῦ υἱοῦ του· τὸν δὲ Ἑταιρεῖον, διότι, ἐνῷ τὸν ἔστειλε μαζῇ ὡς φύλακα, τὸν ηὗρε μεγαλώτατον ἐχθρόν.

Ἔφθασαν δὲ μετὰ τοῦτο οἱ Λυδοὶ φέροντες τὸν νεκρόν· κατόπιν δὲ ἠκολούθει ὁ φονεύς. Σταθεὶς δὲ πρὸ τοῦ νεκροῦ, παρέδιδε τὸν ἑαυτόν του εἰς τὸν Κροῖσον, καὶ, προτείνων τὰς χεῖρας, τὸν παρεκάλει νὰ τὸν σφάξῃ ἐπάνω τοῦ νεκροῦ, ἀναφέρων τὴν προτέραν του συμφορὰν, καὶ ὅτι κοντὰ εἰς αὐτὴν ἠφάνισε καὶ ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος τὸν ἐκαθάρισε, καὶ ἐπομένως ὅτι δὲν ἔπρεπε πλέον νὰ ζῇ. Ὁ δὲ Κροῖσος, ἀκούσας αὐτὰ, μὲ ὅλα τὰ δεινὰ, εἰς τὰ ὁποῖα εὑρίσκετο, ἔλαβε συμπάθειαν εἰς τὸν Ἄδραστον, καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· '"Ελαβ' ἀπὸ σὲ, ὦ ξένε, πᾶσαν ἐκδίκησιν· διότι μόνος σου καταδικάζεις τὸν ἑαυτόν σου εἰς θάνατον. Δὲν μὲ πταίεις σὺ εἰς τοῦτο τὸ κακὸν, εἰμὴ καθ' ὅσον ὡς ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἐφόνευσες ἀκουσίως. Θεός τις βέβαια εἶναι αἴτιος αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος καὶ πρὸ πολλοῦ μ' ἐφανέρωσε τὸ μέλλον νὰ γένῃ.' Ὁ Κροῖσος λοιπὸν ἔθαψε, καθὼς ἔπρεπε, τὸν υἱόν του. Ὁ δὲ Ἄδραστος, υἱὸς τοῦ Γορδίου τοῦ Μίδου, αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἐστάθη φονεὺς τοῦ ἀδελφοῦ του, καὶ φονεὺς ἐκείνου, ὁ ὁποῖος τὸν ἐκαθάρισεν, ἀφοῦ ἀπεμακρύνθησαν ὅλοι, καὶ ἔγινε μοναξία εἰς τὸ μνῆμα, συναισθανόμενος τὸν ἑαυτόν του δυστυχέστατον ἀπ' ὅλους ὅσους ἐγνώριζε, σφάζεται μόνος του ἐπάνω εἰς τὸν τάφον τοῦ νεκροῦ. Ὁ δὲ Κροῖσος διὰ τὴν στέρησιν τοῦ υἱοῦ του δύο χρόνους εἶχε πένθος μέγα.—ΗΡΟΔΟΤΟΣ, μετάφρ. Α. ΡΑΔΙΝΟΥ.

Η ΦΙΛΟΠΑΙΓΜΟΣΥΝΗ, τουτέστι τῶν τυχηρῶν παιγνιδίων ἡ ἀγάπη, εἶναι θυγάτηρ μὲν τῆς φιλαργυρίας, μήτηρ δὲ τῆς ἀσωτείας.

ΠΑΝΤΑ βλέπε τὸν ἄνθρωπον, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁμιλεῖς· ἀλλὰ ποτὲ μὴ βλέπῃς ἐκεῖνον, περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλεῖς.

ΚΑΘΩΣ νὺξ δὲν γίνεται πρὶν ὁ ἥλιος δύσῃ, παρόμοια δεσποτισμὸς δὲν στερεοῦται, πρὶν ἡ ἐλευθεροτυπία καταστραφῇ.

ΟΤΑΝ μυριάδες σ' ἐπικροτῶσιν, ἐρώτα σεαυτὸν, τί κακὸν ἔπραξα· ὅταν δὲ σὲ μέμφωνται, τί καλόν!

Η ΠΥΡΙΤΙΣ κατασκευάζεται ἀπὸ 75 μέρη νίτρου, 10 θείου, καὶ 15 ἄνθρακος.

ΣΑΜΨΩΝ.

Ο Σαμψων ἦτον υἱὸς Μανωὲ, τοῦ ἐκ τῆς φυλῆς Δάν. Ἡ μήτηρ αὐτοῦ πολὺν χρόνον ἦτο στεῖρα· τέλος δὲ, ἄγγελος Κυρίου, φανεὶς, εἰδοποίησεν αὐτὴν, ὅτι ἔμελλε νὰ γεννήσῃ υἱὸν, ὅστις ἤθελεν ἀρχίσειν νὰ ἐλευθερόνῃ τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν τυραννούντων Φυλισταίων. Τὴν διέταξε νὰ μὴ πίῃ οἶνον ἢ σίκερα κατὰ τὸ διάστημα τῆς κυοφορίας, μήτε νὰ φάγῃ ἀκάθαρτόν τι· ἀλλ' ἐκ τῆς γαστρὸς ν' ἀφιερώσῃ τὸ τέκνον εἰς τὸν Θεὸν, ποτὲ σίδηρος νὰ μὴν ἀναβῇ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ καθ' ὅλα νὰ τὸ ἀναθρέψῃ ὡς Ναζηραῖον. Ἡ γυνὴ παρευθὺς ἐκοινοποίησε τὴν ὀπτασίαν εἰς τὸν ἄνδρα της, λέγουσα, '"Ανθρωπος τοῦ Θεοῦ ἦλθε πρός με, καὶ ἡ ὅρασις αὐτοῦ ὡς ὅρασις ἀγγέλου τοῦ Θεοῦ· ἐπιφανὴς σφόδρα· καὶ ἠρώτων αὐτὸν πόθεν ἐστὶ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὐκ ἀπήγγειλέ μοι.' Ἀκούσας ὁ Μανωὲ τοῦτο, παρεκάλεσε τὸν Κύριον νὰ μεταφανῇ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ φωτίσῃ αὐτοὺς ἔτι μᾶλλον περὶ τῆς ἀνατροφῆς τοῦ τέκνου. Ἐφάνη λοιπὸν ἐκ νέου εἰς τὴν γυναῖκα, ἥτις, ταχύνασα, εἰδοποίησε τὸν ἄνδρα της· οὗτος δὲ, μετ' αὐτῆς ἐπιστρέψας, ἤκουσεν ἀπὸ τὸ ἴδιον τοῦ ἀγγέλου στόμα τὰς προτέρας παραγγελίας· ἔπειτα παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ προσμείνῃ, ὥστε νὰ τοῦ ἑτοιμάσωσιν ἔριφον αἰγῶν· ἀλλὰ τοὺς ἀπεκρίθη, ὅτι δὲν ἤθελε μεθέξειν τῆς τραπέζης αὐτῶν, καὶ ἂν ἦτον ἑτοίμη· διώρισε δὲ νὰ προσφέρωσιν ὁλοκαύτωμα εἰς τὸν Κύριον. 'Καὶ ἔλαβε Μανωὲ τὸν ἔριφον τῶν αἰγῶν, καὶ ἀνήνεγκεν ἐπὶ τὴν πέτραν τῷ Κυρίῳ τῷ θαυμαστὰ ποιοῦντι. Καὶ Μανωὲ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐθεώρουν· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀναβῆναι τὴν φλόγα ἐπάνωθεν τοῦ θυσιαστηρίου εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἀνέβη ὁ ἄγγελος Κυρίου ἐν τῇ φλογί· καὶ Μανωὲ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐθεώρουν, καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν ἐπὶ τὴν γῆν.' Ἀφοῦ ἐγνώρισαν ὅτι ὁ φανεὶς ἦτον ἄγγελος Κυρίου, ὁ μὲν Μανωὲ ἐσυμπέρανεν ὅτι ἐξάπαντος ἔμελλαν ν' ἀποθάνωσι διὰ τὴν ὅρασιν ταύτην· ἡ δὲ γυνή του, ὀρθότερον κρίνασα, παρετήρησεν ὅτι, ἂν ὁ Κύριος ἐμελέτα νὰ θανατώσῃ αὐτοὺς, δὲν ἤθελε προσδεχθῆν ὁλοκαύτωμα ἐκ τῆς χειρός των, οὔτε εἰδοποιήσειν αὐτοὺς περὶ τοῦ τέκνου των.

Τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐγεννήθη ὁ Σαμψών· εὐλόγησε δὲ αὐτὸν ὁ Κύριος, τὸ μὲν πνεῦμά του μὲ ἀσυνήθη γενναιότητα, τὸ δὲ σῶμά του μὲ ὑπερφυσικὴν δύναμιν προικίσας, καὶ οὕτω προετοιμάσας αὐτὸν διὰ σημαντικὰς ἐπιχειρήσεις. Ἀφοῦ ηὐξήθη, ἔτυχε μίαν τῶν ἡμερῶν νὰ καταβῇ εἰς Θαμναθᾶ, ὅπου ἴδε θυγατέρα τῶν ἀλλοφύλων, ἥτις ἤρεσεν εἰς αὐτὸν τοσοῦτον, ὥστε ἀπεφάσισε νὰ τὴν νυμφευθῇ· τὸ ἀνέφερε δὲ εἰς τοὺς γονεῖς του· εἰς ἀπόκρισιν τὸν εἶπαν ἐκεῖνοι, 'Μὴ οὐκ ἔστιν ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν ἀδελφῶν σου καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ μου γυνὴ, ὅτι σὺ πορεύῃ λαβεῖν γυναῖκα ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν ἀλλοφύλων τῶν ἀπεριτμήτων;' Ἀλλ' ὁ νέος ἐπέμενε, καθότι ἀναμφιβόλως ὁ Θεὸς τοῦ διήγειρε τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην, σκοπεύων δι' αὐτοῦ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς καταδυνάστας τοῦ Ἰσραήλ· τέλος δὲ, ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἔστερξαν νὰ ὑπάγωσι μετ' αὐτοῦ εἰς Θαμναθᾶ, πρὸς κατόρθωσιν τοῦ ποθουμένου. Καθ' ὁδὸν ἐξέκλινεν ὁ Σαμψὼν εἰς ἀμπελῶνα, καὶ ἰδοὺ σκύμνος λέοντος ὠρυόμενος εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Μολονότι δὲ οὔτε ἁπλῆν βακτηρίαν ἐκράτει, ἐπίασεν ὅμως τὸν μανιώδη λέοντα, καὶ κατεσπάραξεν αὐτὸν ὡς νὰ ἦτον ἔριφος. Ἐτάχυνεν ἔπειτα ἐξοπίσω τῶν γονέων του, ἀλλὰ δὲν τοὺς ἐφανέρωσε τὸ γεγονός. Μετ' ὀλίγον καιροῦ διάστημα, ἐνῷ ὑπήγαιναν πάλιν εἰς Θαμναθᾶ νὰ ἑορτάσωσι τοὺς γάμους, ἐξέκλινεν ὁ Σαμψὼν νὰ ἴδῃ τὸ πτῶμα τοῦ λέοντος· ἐθαύμασε δὲ παραπολὺ, εὑρὼν μελίσσιον ἐντὸς αὐτοῦ. Μέρος τοῦ μέλιτος ἔφαγεν ὁ ἴδιος, καὶ μέρος ἔφερεν εἰς τοὺς γονεῖς του· ἀλλ' εἰσέτι ἐφύλαττε κρυφὸν τὸν κατὰ τοῦ λέοντος ἀγῶνα.

Ὅτε ὁ γάμος ἑωρτάσθη εἰς Θαμναθᾶ, τριάκοντα νέοι ἐντόπιοι συνευφραίνοντο μετὰ τοῦ Σαμψών. Ἐπειδὴ δὲ πρὸς διασκέδασιν ἐπρότειναν εἰς ἀλλήλους αἰνίγματα, τοὺς ἐπρόβαλε καὶ ὁ Σαμψὼν ἕν, μὲ συμφωνίαν, ἐὰν μὲν ἔλυαν αὐτὸ εἰς τὸ διάστημα τῶν ἑπτὰ ἡμερῶν τοῦ πότου, νὰ τοὺς δώσῃ τριάκοντα σινδόνας καὶ τριάκοντα στολὰς ἱματίων· εἰ δὲ μὴ, ἐκεῖνοι νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὸν τόσα. Ἀφοῦ συγκατένευσαν, τοὺς εἶπε τὸ αἴνιγμά του, τὸ ὁποῖον ἦτον, Ἐκ τοῦ ἐσθοντος ἐξῆλθε βρῶσις, καὶ ἐξ ἰσχυροῦ ἐξῆλθε γλυκύ. Διὰ τρεῖς ἡμέρας ματαίως ἐπροσπάθουν νὰ μαντεύσωσι τὸ νόημα· ἔπειτα δ' ἐπρόσδραμαν εἰς τὴν γυναῖκά του, τὴν ὁποίαν ἐφοβέρισαν νὰ καύσωσι πανοικὶ, ἐὰν δὲν ἤθελεν ἐκβάλειν τὸ κρυφὸν ἀπὸ τὸν ἄνδρα της, καὶ τὸ κοινοποιήσειν εἰς αὐτούς. Μὲ τὰς ἀδιακόπους παρακαλέσεις καὶ τὰ ἐνοχλητικά της κλαύματα ἐβίασε τὸν Σαμψὼν νὰ ἐξηγήσῃ τὸ πρόβλημα· καὶ παραυτα εἰδοποίησε τοὺς συντοπίτας της. Τὴν ἑβδόμην λοιπὸν ἡμέραν, πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, ἠρώτησαν τὸν Σαμψὼν, 'Τί γλυκύτερον μέλιτος, καὶ τί ἰσχυρότερον λέοντος;' Ὁ Σαμψὼν ἀπεκρίθη, 'Εἰ μὴ κατεδαμάσατέ μου τὴν δάμαλιν, οὐκ ἂν εὕρετε τὸ πρόβλημά μου.' Κινηθεὶς δὲ ἀπὸ Πνεῦμα Κυρίου, κατέβη εἰς Ἀσκάλωνα, καὶ, φονεύσας ἐκεῖ τριάκοντα Φυλισταίους, ἔδωκε τὰ φορέματά των εἰς τοὺς τριάκοντα ἑταίρους, τοὺς τὸ αἴνιγμα ἐξηγήσαντας. Μὲ τὴν γυναῖκά του δυσηρεστήθη διὰ τὸ ἄπιστον αὐτῆς κίνημα· παραιτήσας δὲ αὐτὴν, ὑπῆγεν εἰς τῶν γονέων του. Ὁ πατὴρ τῆς νύμφης, ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους, νομίσας ὅτι ὁ Σαμψὼν εἶχε παραιτήσειν αὐτὴν διὰ πάντα, τὴν ὑπάνδρευσε μ' ἕνα τῶν τριάκοντα ἑταίρων τῶν παρευρεθέντων εἰς τοὺς γάμους. Ἀλλ' ὁ Σαμψὼν ὑπέστρεψεν, ἀφοῦ τοῦ παρῆλθεν ἡ ὀργὴ, μετὰ ἐρίφου εἰς τὴν γυναῖκά του. Ἐπειδὴ ὅμως εἶχε δοθῆν εἰς ἄλλον, ὁ πατὴρ δὲν ἀφῆκεν αὐτὸν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν κοιτῶνά της, ἀλλὰ τὸν παρεκάλεσε νὰ νυμφευθῇ τὴν νεωτέραν ἀδελφήν της, ἡ ὁποία καὶ ἦτον ὡραιοτέρα. Ὁ Σαμψὼν, ἀποφασισμένος νὰ λάβῃ ἐκδίκησιν, ἐπίασε τριακοσίας ἀλώπεκας,

καὶ ἔδεσεν αὐτὰς οὐρὰν πρὸς οὐρὰν, μὲ δαυλὸν ἀναμέσον τῶν δύο ουρῶν· ἔπειτα δὲ τὰς ἐξαπέστειλεν εἰς τοὺς ἀγροὺς τῶν Φυλισταίων, εἰς τὰ σιτάρια, τοὺς ἀμπελῶνας, καὶ τὰς ἐλαίας των, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ ἐχάησαν. Γνωρίζοντες δὲ οἱ Φυλισταῖοι ὅτι αἰτία τῆς διαγωγῆς ταύτης ἦτον ἡ παρὰ τοῦ πενθεροῦ του ὕβρις, ἔκαυσαν τὴν ἄπιστον αυτοῦ σύζυγον καὶ τὸν πατέρα της. Τοὺς ἐβεβαίωσε δὲ ὁ Σαμψὼν ὅτι ἔμελλεν ἔτι μᾶλλον νὰ ἐκδικηθῇ, πρὶν παύσῃ. Ἀφοῦ ἐθανάτωσε πλῆθος αυτῶν, ἀπεσύρθη εἰς τὸ σπήλαιον τῆς πέτρας Ἰτάμ, περὶ τὰ ὀκτὼ μίλια νοτιοδυτικῶς ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ. Μαθόντες οἱ Φ λισταῖοι τὸ καταγώγιον αὐτοῦ, εἰσέβαλαν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἰούδα, καὶ ἀπήτησαν νὰ τοὺς παραδοθῇ Σαμψὼν ὁ ἐξολοθρευτής των. Τρισχίλιοι Ἰουδαῖοι ἀνέβησαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βράχου, καὶ τὸν εἶπαν ὅτι ἦλθαν νὰ δέσωσι καὶ νὰ παραδώσωσιν αυτὸν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Φυλισταίων. Ἀφοῦ ὡρκώθησαν ὅτι δὲν ἤθελαν τὸν φονεύσειν οἱ ἴδιοι, τοὺς ἀφῆκε νὰ τὸν δέσωσιν. Ὑπερεχάρησαν δὲ οἱ Φυλισταῖοι, ὅτε τὸν ἔλαβαν δεμένον· ἀλλ' αἰφνιδίως ἔσπασε τὰ σχοινία, καὶ λαβὼν σιαγόνα τινὰ ὄνου, ἐφόνευσε μὲ αὐτὴν 1000 Φυλισταίους.

Μετὰ καιρὸν, ὁ Σαμψὼν λαβὼν σχέσεις ἁμαρτωλοὺς μέ τινα πόρνην εἰς Γάζαν, κατέλυσεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Μαθόντες τοῦτο οἱ Φυλισταῖοι, ἔστησαν φύλακας εἰς τὴν πύλην, διὰ νὰ τὸν φονεύσωσιν ἐξερχόμενον τὸ πρωΐ. Εἰδοποιηθεὶς ἐκεῖνος τοὺς σκοποὺς των, ἐσηκώθη περὶ τὸ μεσονύκτιον, καὶ ἐπῆρε μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς σταθμοὺς καὶ τὰς θύρας τῆς πύλης εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἀντικρὺ τῆς Χεβρὼν λόφου. Δὲν ἐπέρασε πολὺς καιρὸς, καὶ ἠγάπησεν ἄλλην γυναῖκα ἐκ τοῦ χειμάῤῥου Σωρὴχ, καλουμένην Δαλιδά· ἀλλ' ἐὰν εἶχεν αὐτὴν ὡς σύζυγον, ἢ μόνον ὡς πόρνην, μένει ἄδηλον. Οἱ πέντε ἄρχοντες τῶν Φυλισταίων ὑπεσχέθησαν εἰς αὐτὴν μεγάλα πλοῦτη, ἐὰν ἤθελεν ἐμπορέσειν νὰ εὕρῃ εἰς τί συνίστατο ἡ μεγάλη αὐτοῦ ἰσχύς. Ἐκείνη ἔπραττε πᾶν τὸ κατὰ δύναμιν, διὰ νὰ λάβῃ τὰ χρήματα· ὁ Σαμψὼν ὅμως, ὑποπτευόμενος προδοσίαν, τὴν ἠπάτησε τρεῖς φοράς. Τέλος δὲ, μὲ τὰς πολλὰς κολακείας καὶ παρενοχλήσεις ἔκαμεν αὐτὸν ἀνοήτως νὰ φανερώσῃ τὸ μυστικὸν, λέγων ὅτι, Ναζηραῖος ὢν ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, δὲν ἔπρεπε νὰ ξυρισθῇ ποτέ· ὅθεν, ἂν ἐξυρίζετο, ἤθελεν ἀπομείνειν ἀσθενὴς, ὡς ἄλλοι ἄνθρωποι. Τὸν ἀπεκοίμισε τότε ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτῆς, καὶ ἀπέκοψε τοὺς ἑπτὰ βοστρύχους τῆς κεφαλῆς του. Ὅτε δὲ τὸν ἐξύπνισε, φωνάξασα, ὡς ἀρχήτερα, Ἀλλόφυλοι ἐπὶ σὲ, Σαμψών! ἐστοχάσθη νὰ ἐξέλθῃ, καὶ ν' ἀποτιναχθῇ, καὶ νὰ κάμῃ τὰ συνήθη· ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο, καθότι ὁ Κύριος εἶχε μακρυνθῆν ἀπ' αὐτοῦ. Οἱ Φυλισταῖοι, οἵτινες ἐπερίμεναν εἰς τὸν οἶκον, ὥρμησαν κατ' αὐτοῦ, τὸν συνέλαβαν, καὶ τοῦ ἐξώρυξαν τοὺς ὀφθαλμούς· ἔπειτα δὲ τὸν ὑπῆγαν εἰς Γάζαν, τὸν ἐφυλάκωσαν, καὶ τὸν ἔκαμαν ν' ἀλέθῃ εἰς τὸν μύλον, ὡς ἐξουθενημένον ἀνδράποδον.

Ἀφοῦ δ' ἐκάθισεν ἐδῶ περὶ τὸν ἕνα χρόνον, καὶ ἐπανῆλθεν ἡ δύναμίς του μὲ τὰς αὐξηθείσας τρίχας του, ἔτυχε νὰ φυλάττωσιν ἑορτὴν εὐχαριστήριον οἱ Φυλισταῖοι, διὰ τὴν εἰς χεῖρας αὐτῶν παράδοσιν τοῦ Σαμψών· ἔφεραν δὲ καὶ αυτὸν εἰς τὴν πανήγυριν, διὰ νὰ τὸν ἐμπαίξωσιν. Ὁ ναὸς ἦτον εὐρύχωρος, ἀλλὰ πλήρης ἀνθρώπων, καὶ πολλοὶ ἐθεώρουν ἐκ τοῦ δώματος. Εἶπε δὲ ὁ Σαμψὼν εἰς τὸν παῖδα, ὅστις ἐκράτει αὐτὸν, νὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τοὺς στύλους, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ οἶκος ἐπεστηρίζετο. Ἀφοῦ τοὺς ἐνηγκαλίσθη, θεόθεν ἐμπνευσμένος ὢν νὰ καταθέσῃ τὴν ζωὴν αὐτοῦ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἔθνους του καὶ τὸν ὄλεθρον τοῦ ἐχθροῦ, μετὰ σύντομον προσευχὴν κατεκρήμνισε τοὺς στύλους καὶ τὸν ἐπ' αὐτῶν ναὸν, θανατώσας οὕτω πλειοτέρους παρ' ὅσους ἐθανάτωσεν ἐπὶ ζωῆς του.

Τοιουτοτρόπως ἔπεσεν ὁ Σαμψὼν, κρίνας μὲν τὸν Ἰσραὴλ εἴκοσι ἔτη, ζήσας δὲ τριάκοντα ὀκτώ. Οἱ ἀδελφοὶ καὶ συγγενεῖς αὐτοῦ καταβάντες, ἔλαβαν τὸ λείψανον, καὶ ἔθαψαν αὐτὸ εἰς τὸν τάφον τοῦ πατρός του. Κριτ. ιγ'-ις'.

Ο ΑΒΒΑΣ ΔΕΛΕΠΑΙΟΣ, ΚΑΙ ΟΙ ΚΩΦΑΛΑΛΟΙ.

ΟΤΙ γνώσεις ἐμποροῦν νὰ μεταδίδωνται εἰς τὰ πνεύματα τῶν κωφαλάλων ἤρχισε νὰ βεβαιοῦται τὴν δεκάτην ἕκτην ἑκατονταετηριδα. Ὁ ἀπὸ Γρονίγγης Ῥοδόλφος Ἀγρικόλας ἀνέφερεν ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶχε γνωρίσειν ἄνθρωπον κωφὸν ἐκ γενετῆς, καὶ κατὰ συνέπειαν ἄλαλον, ὅστις ἐνόει τὰ γεγραμμένα, καὶ ἠδύνατο νὰ καταγράφῃ τοὺς διαλογισμούς του, ὡς καὶ ἂν εἶχε τὸ τῆς ὁμιλίας χάρισμα. Ἀλλ' αἱ θεωρητικαὶ ἀρχαὶ, εἰς τὰς ὁποίας ἡ τέχνη ἐπιστηρίζεται, ἀνεκαλύφθησαν καὶ διεδόθησαν ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Ἱερωνύμου Καρδὰν, ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς πατρίδος αὐτοῦ Παυΐας. Ἐγεννήθη τὸ 1501, καὶ ἀπέθανε τὸ 1576. Ὁ Καρδὰν ἐκφράζεται οὕτω πως—'Τὸ γράφειν συνέχεται μὲ τὸ λέγειν, καὶ τὸ λέγειν μὲ τὸ διαλογίζεσθαι· ἀλλ' ἔγγραφοι χαρακτῆρες καὶ ἰδέαι ἐμποροῦν νὰ συνέχωνται χωρὶς τὴν μεσολάβησιν ὁποιασδήποτε φωνῆς, ὡς εἰς τὰ ἱερογλυφικά.'

Ὁ Πέτρος de Ponce, μοναχὸς Βενεδίκτειος τῆς Ἱσπανίας, ἀποθανὼν τὸ 1584, λέγεται ὅτι ἐχρημάτισεν ὁ πρῶτος, ἢ τοὐλάχιστον ὁ ἐπισημότερος, τῶν ὅσοι καταρχὰς μετῆλθον τὴν τέχνην τοῦ διδάσκειν τοὺς κωφαλάλους. Τεσσαράκοντα περίπου ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ponce, ὁ Ἰωάννης Παῦλος Βονέτιος, ἄλλος Ἱσπανὸς, ἐξέδωκε βιβλίον περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, τὸ ὁποῖον μετέπειτα ἐχρησίμευσεν εἰς τὸν Δελεπαῖον. Ἐπὶ Βονετίου προώδευεν ὁπωσοῦν ἡ τέχνη καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν. Πολλαὶ στοιχειώδεις ἀνακαλύψεις πιθανὸν ὅτι ἔγιναν· καὶ διάφοροι αὐτῶν ἐπήγασαν ἢ προεβιβάσθησαν ἀπὸ φιλολόγους, μάλιστα δὲ τοὺς καταγινομένους εἰς ἐφεύρεσιν παγκοσμίου γλώσσης. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὸ πρῶτον περὶ τοῦ προκειμένου σύγγραμμα ἐκαλεῖτο Φιλόκωφος, καὶ περιεῖχε πολλὰς ὑγιεῖς καὶ πρακτικὰς γνώμας.

Ἀλλὰ τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν μεταξὺ τῶν φιλοκώφων καὶ κωφοδιδασκάλων κατέχει ἀναντιῤῥήτως ὁ Ἀββᾶς Δελεπαῖος. Πρὶν αὐτοῦ, καὶ ἐπ' αὐτοῦ, οἱ διδάσκοντες τοὺς ἀπὸ τὴν συμφορὰν ταύτην πάσχοντας ἀπέβλεπαν εἰς τὸ ἴδιον αὐτῶν ὄφελος μᾶλλον παρ' εἰς μετρίασιν τοῦ φυσικοῦ δεινοῦ. Ἅπαντες σχεδὸν ἐφύλατταν μυστικὴν τὴν τέχνην· ἀλλ' ὁ Ἀββᾶς Δελεπαῖος ἐπεχειρίσθη τὸ ἔργον τοῦτο μὲ ἀφιλοκερδῆ ἀγαθότητα, ἄδολον εἰλικρίνειαν, καὶ ὑπομονητικὴν προσκαρτέρησιν, αἵτινες ἀνύψωσαν τὴν τέχνην εἰς ἐπάγγελμα τίμιον καθ' ἑαυτὸ, ἁρμόδιον νὰ διεγείρῃ τῶν ἀνθρώπων τὴν συμπάθειαν, καὶ νὰ ἐκτείνῃ τὴν θέλησιν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ λυτρόνειν ἀπὸ ληθαργίαν νοερὰν τοὺς ἀπεστερημένους τὰ συνήθη μέσα τῆς μετὰ τῶν ὁμοίων αὐτῶν συγκοινωνίας.

Ὁ Κάρολος Μιχαὴλ Δελεπαῖος (de l' Epée) ἐγεννήθη εἰς Οὐερσαλλίαν τὸ 1712. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ, τὸ ἐπάγγελμα ἀρχιτέκτων τοῦ βασιλέως, ἦτον ἄξιος καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ, καὶ ἀνέθρεψε τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, ὡς θέλει καὶ ὀφείλει πᾶς ἐνάρετος· ὅθεν ὁ υἱὸς Δελεπαῖος ἔλαβε τὴν προσήκουσαν ἀγωγήν. Τὴν ἐκ πονηρᾶν ἕξεων προερχομένην οἰκιακὴν ἀθλιότητα δὲν ἴδαν ποτὲ οἱ ὀφθαλμοί του—οἱ γονεῖς αὐτοῦ τὸν ἐδίδαξαν τὴν θεωρίαν καὶ τὸν ἔδειξαν τὴν πρᾶξιν τῆς θεοσεβίας καὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης. Θρῆσκος ὢν, ἐσπούδασε διὰ τὴν ἐκκλησίαν. Ἀλλὰ δισταγμοὶ συνειδήσεως ἐμπόδιζαν αὐτὸν νὰ χειροτονηθῇ, καθότι, ὢν Ἰανσενιστὴς, καὶ μὴ θέλων νὰ ὑπογράψῃ ἄρθρα τινὰ πίστεως κατὰ τὴν καθεστῶσαν πρᾶξιν τῆς ἐπαρχίας τῶν Παρισίων, δὲν ἠδύνατο νὰ προβιβασθῇ εἰς τὸ ἀξίωμα διακόνου. Ἔστρεψε λοιπὸν τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς τὰ νομικά· ἀλλὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο δὲν ἥρμοζεν εἰς τὴν κλίσιν καὶ τὸ πνεῦμά του. Ἡ μόνη του ἐπιθυμία ἦτο νὰ γένῃ ὑπηρέτης τοῦ Εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, καὶ τέλος ἐπέτυχεν. Ἀνεψιός τις τοῦ περιβοήτου Βοσσουὲτ, ὅστις, καθὼς ὁ θεῖός του, ἦτον εὐσεβὴς καὶ ἐλευθερόφρων, ὢν τότε ἐπίσκοπος Τρηκῶν (Troyes), ἐχειροτόνησε τὸν Δελεπαῖον, καὶ τὸν ἔδωκε θέσιν εἰς τὴν μητροπολιτικὴν ἐκκλησίαν του

Τοῦ Ἀββᾶ Δελεπαίου τὴν προσοχὴν διεύθυνεν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν κωφαλάλων τυχηρά τις περίστασις. Ὑποθέσεις ἐκάλεσαν αὐτὸν μίαν τῶν ἡμερῶν εἰς οἶκόν τινα, ὅπου εὕρηκε δύο μόνον νεάνιδας, ἐπιμελῶς εἰς τὸ ῥάπτειν καταγινομένας. Τὰς ὡμίλησε κατ' ἐπανάληψιν, ἀλλὰ δὲν ἔλαβεν ἀπόκρισιν. Φθάσασα τέλος ἡ μήτηρ, ἐξήγησε τὸ αἴτιον τῆς σιωπῆς των—αἱ δύο ἀδελφαὶ ἦσαν κωφάλαλοι! Φιλάνθρωπός τις ἐκκλησιαστικὸς εἶχε πασχίσειν νὰ τὰς ἐκπαιδεύσῃ διὰ μέσου εἰκόνων· ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἠμελήθησαν. 'Πιστεύων,' λέγει ὁ Δελεπαῖος, 'ὅτι αἱ δύο αὗται κόραι ἤθελαν ζήσειν καὶ ἀποθάνειν ἐν ἀγνοίᾳ τῆς θρησκείας, ἂν δὲν ἐπεχείρουν κατά τινα τρόπον νὰ διδάξω αὐτὰς, ἔλαβα συμπάθειαν, καὶ εἶπα εἰς τὴν μητέρα των νὰ τὰς στέλλῃ καθημέραν εἰς τὴν οἰκίαν μου, ὑποσχεθεὶς νὰ κάμω ὑπὲρ αὐτῶν τὸ κατὰ δύναμιν.'

Ἐνθυμεῖτο ὁ κύριος Δελεπαῖος ὅτι δεκαεξαετὴς ὢν ἤκουσεν ἀπὸ τὸν παιδαγωγὸν αὐτοῦ τὴν παρατήρησιν ταύτην, ὅτι δὲν ὑπάρχει πλειοτέρα φυσικὴ συνέχεια μεταξὺ ἰδεῶν καὶ τῶν ἤχων, διὰ τῶν ὁποίων φανερόνονται εἰς τὸ ὠτίον, παρὰ μεταξὺ τῶν αὐτῶν τούτων ἰδεῶν καὶ τῶν ἐγγράφων χαρακτήρων, διὰ τῶν ὁποίων φανερόνονται εἰς τὸν ὀφθαλμόν. Οὕτω, λάβε ὁποιανδήποτε λέξιν, ὡς ὕδωρ, ἢ πῦρ—ὁ Ἕλλην, ὁ ἀκούων τὰς λέξεις ταύτας προφερομένας, ἢ βλέπων αὐτὰς γεγραμμένας ἢ τυπωμένας, συνδέει ἀμέσως τὰς λέξεις μὲ αὐτὰ τὰ πράγματα, ἀλλ' εἰς ξένον ἀγνοοῦντα τὴν

γλῶσσάν μας δὲν μεταδίδουν νόημα ὁποιονδήποτε. Ἐὰν λοιπὸν ἰδέαι μεταδίδωνται εἰς τὸ πνεῦμα χωρὶς τὴν μεσολάβησιν τῆς ὁράσεως ἢ τῆς φωνῆς, ἕπεται ὅτι οἱ τυφλοὶ ἐμποροῦν νὰ διδαχθῶσι τὴν ἀνάγνωσιν διὰ τῶν δακτύλων, οἱ δὲ κωφάλαλοι τὸ μὲν ὁμιλεῖν διὰ τῶν χειρῶν, τὸ δὲ ἀκούειν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν. Ἐπὶ τῆς βάσεως ταύτης ἤρχισεν ὁ Δελεπαῖος, καὶ ἀφιερώθη εἰς τὸ ἐπίπονον ἔργον τοῦ διδάσκειν τοὺς κωφαλάλους. Οἱ μὲν ἐκάλουν αὐτὸν ἀνόητον διὰ τὴν τόσην φιλανθρωπίαν καὶ προσπάθειαν, καὶ περιέπαιζαν τοὺς ἀγῶνάς του· οἱ δὲ τὸν συνελυποῦντο, φρονοῦντες ὅτι ἐξεμώρανεν ὁ φιλάνθρωπος ἐνθουσιαστής, ματαίως προσπαθῶν, ὡς ἐφαντάζοντο, νὰ προσέλθῃ εἰς πνεύματα πεφυλακισμένα. Ἀλλ' οὔτε χλευασμοί, οὔτε οἰκτιρμοί, ἔστηναν τοὺς κόπους τοῦ ἀγαθοῦ Ἀββᾶ. Τέλος, ἤρχισε ν' ἀλλάζῃ ἡ δημόσιος γνώμη· κληρικός τις εἶπε πρὸς αὐτὸν μίαν τῶν ἡμερῶν, 'Ἀρχήτερα σ' ἐλυπούμην, τώρα πλέον δὲν σὲ λυποῦμαι· σὺ ἐπαναφέρεις εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ εἰς τὴν θρησκείαν ὄντα, τὰ ὁποῖα πρότερον ἦσαν ἀμφοτέρων ἀπεξενωμένα.'

'Μίαν τῶν ἡμερῶν,' λέγει ὁ Δελεπαῖος, 'ξένος τις ἦλθεν εἰς τὴν δημόσιόν μας παράδοσιν, καὶ προσφέρων εἰς ἐμὲ Ἱσπανικόν τι βιβλίον, εἶπεν ὅτι ἤθελα κάμειν μεγάλην χάριν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην, ἂν τὸ ἠγόραζα. Ἐγὼ ἀπεκρίθην, ὅτι, ἐπειδὴ δὲν κατελάμβανα τὴν Ἱσπανικὴν γλῶσσαν, ἤθελε μὲ εἶσθαι πάντη ἄχρηστον· ἀλλ' ἀνοίξας αὐτὸ κατὰ τύχην, ἰδοὺ ἐνώπιόν μου τὸ διὰ χειρὸς Ἱσπανικὸν ἀλφάβητον, εὔμορφα χαλκογραφημένον. Δέν μ' ἐχρειάζετο ἄλλη παρακίνησις· ἐπλήρωσα τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐκράτησα τὸ βιβλίον. Ἔγινα ἔπειτα ἀνυπόμονος νὰ τελειώσῃ τὸ μάθημα· πόσον δ' ἐξεπλάγην εὑρὼν τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην, "Arte para enseñar á hablar los Mudos." Ὀλίγον ἐδυσκολεύθην νὰ μαντεύσω ὅτι τοῦτο ἐσήμαινεν, "Ἡ τέχνη τοῦ διδάσκειν τοὺς βωβοὺς νὰ ὁμιλῶσι·" καὶ παρευθὺς ἀπεφάσισα νὰ μάθω τὴν Ἱσπανικὴν γλῶσσαν πρὸς ὄφελος τῶν μαθητῶν μου.' Ἡ βίβλος αὕτη ἦτον ἡ προειρημένη τοῦ Βονετίου.

Μετ' ὀλίγον ἐστράφη τοῦ Δελεπαίου ἡ προσοχὴ εἰς ἄλλο βιβλίον, γεγραμμένον Λατινιστὶ ὑπό τινος Ἐλβετοῦ ἰατροῦ, ὅστις, τὸ 1690, ἐπεχείρησε τὴν διδασκαλίαν κόρης τινός, κωφαλάλου ἐκ γενετῆς. Τὰ δύο ταῦτα πονήματα ἐνίσχυσαν αὐτὸν νὰ σχηματίσῃ ἴδιον αὐτοῦ σύστημα, τὸ ὁποῖον, ἂν καὶ ἐλλιπὲς ὡς πρὸς τὰς ἔκτοτε γενομένας βελτιώσεις, ἐπέτυχεν ὅμως ἱκανώτατα.

Ἀλλ' ὁ Δελεπαῖος δὲν ἀφιέρονε τὸν καιρὸν μόνον καὶ τὸν κόπον αὐτοῦ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν κωφαλάλων. Τὸ εἰσόδημά του ἦτο περίπου 400 λίτραι στήρλιναι, ὑπὲρ τὰς 40,000 γρόσια κατ' ἔτος. Ἐκ τούτου, ἐξώδευεν 100 μόνον λίτρας πρὸς ἰδίαν αὐτοῦ χρῆσιν, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἐθεώρει ὡς κληρονομίαν τῶν θετῶν αὐτοῦ τέκνων, τῶν ἐνδεῶν κωφαλάλων, εἰς ὄφελος τῶν ὁποίων πιστῶς αὐτὸ μετεχειρίζετο. 'Οἱ πλούσιοι,' ἔλεγεν, 'ἔρχονται εἰς τὸν οἶκόν μου μόνον κατὰ χάριν· δὲν ἀφιερόνομαι εἰς αὐτούς, ἀλλ' εἰς τοὺς πένητας· ἂν δὲν ἦσαν οὗτοι, ποτὲ δὲν ἤθελα ἐπιχειρισθῆν τῶν κωφαλάλων τὴν ἐκπαίδευσιν.' Παντὸς εἴδους ὑστερήσεις ὑπέφερεν αὐτός, εἰς τοὺς μαθητὰς χαριζόμενος. Διὰ νὰ ἀναπληροῖ τὰς χρείας ἐκείνων, περιώριζε τὰς ἰδικάς του. Τὸν δριμὺν χειμῶνα τοῦ 1788, πάσχων ἤδη ἀπὸ πρεσβυτικὴν ἀσθένειαν, δὲν μετεχειρίζετο ξύλα, διὰ νὰ μὴν ἀναβῶσιν ὑπὲρ τὸ διωρισμένον τὰ ἔξοδά του. Ὅλα τὰ περὶ τούτου λόγια τῶν φίλων αὐτοῦ ἦσαν μάταια. Ὁ οἰκονόμος παρατηρήσας τὸν αὐστηρὸν περιορισμὸν τῆς δαπάνης, καὶ ἀποδίδων αὐτὸν ἀναμφιβόλως εἰς τὸ ἀληθὲς αἴτιον, ὡδήγησεν εἰς τὸ οἴκημα τοῦ Ἀββᾶ τοὺς τεσσαράκοντα μαθητάς, οἵτινες θερμῶς παρεκάλεσαν νὰ λυπηθῇ ἑαυτὸν χάριν ἐκείνων. Μὲ δυσκολίαν ὑπέκλινεν εἰς τὰς δεήσεις των, ἀλλὰ μετέπειτα ἐπέπληττεν ἑαυτὸν διὰ τὴν ὑποχώρησιν ταύτην. Δώδεκα λίτρας στηρλίνας δαπανήσας ὑπὲρ τὸ σύνηθες, ἐξεφώνει ἔπειτα, εἰς τὸ μέσον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, 'Ἄθλια τέκνα μου, ἀπὸ ἑκατὸν στεφάνους σᾶς ἠδίκησα!'

Εἰς τὰ γηρατεῖα, καὶ ὅτε τῶν ἀγώνων αὐτοῦ τἀποτελέσματα ἦσαν πολὺ προφανέστερα παρὰ νὰ σκώπτωνται, ἔλαβεν ὁ Ἀββᾶς καὶ ἔπαινον καὶ κολακείαν. Ὁ πρέσβυς τῆς τῶν Ῥωσσιῶν Αἰκατερίνης ἐπρόσφερεν εἰς αὐτὸν δῶρα πολύτιμα. 'Κύριέ μου,' εἶπεν ὁ Ἀββᾶς, 'ἐγὼ οὐδέποτε λαμβάνω χρυσίον· εἰπὲ εἰς τὴν Αὐτῆς Μεγαλειότητα ὅτι, ἂν ἔκρινε τοὺς ἀγῶνάς μου ἀξιοτίμους, τίποτε ἄλλο δὲν ζητῶ, παρὰ νὰ στείλῃ κωφάλαλόν τινα ἢ σχολάρχην, νὰ παραδοθῇ τὴν διδακτικὴν ταύτην τέχνην.' Ὁπότε ὁ τῆς Ἀουστρίας αὐτοκράτωρ Ἰωσὴφ ἐπεσκέφθη τὸ κατάστημα τοῦ Δελεπαίου, ἔμεινεν ἐκπεπληγμένος ὅτι τόσον ἄξιος ἄνθρωπος δὲν εἶχε λάβειν τουλάχιστον κἀνὲν μοναστήριον, τοῦ ὁποίου τὰ εἰσοδήματα ν' ἀφιερόνῃ εἰς τὰς χρείας τῶν κωφαλάλων. Ἐπρότεινε δὲ νὰ ζητήσῃ αὐτὸς ἓν ἀντὶ ἐκείνου, ἢ καὶ νὰ τὸν δώσῃ κἀνὲν εἰς τὰ ἴδιά του κράτη· 'Ἐγήρασα πλέον,' εἶπεν ὁ Ἀββᾶς· 'ἂν ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ἐπιθυμῇ τὸ καλὸν τῶν κωφαλάλων, ἡ εὐεργεσία χρεωστεῖ νὰ πέσῃ ὄχι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, κλινούσης ἤδη πρὸς τὸν τάφον, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ.'

Ἡ ἐπιτυχία τοῦ Ἀββᾶ Δελεπαίου ἦτο μὲν ἀτελής, ἀλλ' ἠκολούθει τὰς μεθόδους αὐτοῦ μὲ πόθον καὶ εἰλικρίνειαν, καὶ μόνον εἰς τὸ ἠθικὸν καὶ νοητικὸν ὄφελος τῶν κωφαλάλων ἀποβλέπων. Ὁ ἐν Λειψίᾳ Heinecke, καὶ ὁ ἐν Παρισίοις Péreire πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς ἀντίζηλοί του· δὲν ἐδέχθησαν ὅμως τὴν ὁποίαν τοὺς ἔκαμε πρόσκλησιν νὰ συζητήσωσι τὰ πλεονεκτήματα τῶν διαφόρων συστημάτων. Ἐνῷ ὁ ἀγαθὸς Ἀββᾶς μὲ τὴν χαρακτηρίζουσαν αὐτὸν εἰλικρίνειαν ἐζήτει τὴν περὶ τῶν μεθόδων αὐτοῦ ἐξέτασιν καὶ κρίσιν τῶν πεπαιδευμένων, οἱ ἀντίζηλοί του περιεκάλυπταν τὰς πράξεις αὐτῶν μὲ μυστηριώδη πέπλον. Ὁ Ἀββᾶς ἀφιέρωσε τὸν βίον καὶ ὅλην αὐτοῦ τὴν περιουσίαν, ἐκτὸς τῶν ὀλί-

γων ὅσα ἐχρειάζετο ἀπαραιτήτως, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς κλάσεως τὴν ὁποίαν εἶχε λάβειν ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Péreire δὲν ἔστεργε νὰ ἀνακαλύψη τὰς μεθόδους του ἐκτὸς δι' ἄφθονον ἀνταμοιβήν· καὶ ὁ Heinecke, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἐπληρόνετο ἀπὸ τοὺς πλουσίους, ἐλάμβανε παρὰ τοῦ μεγάλου Δουκὸς τῆς Σαξονίας ἐτήσιον σιτηρέσιον 400 στεφάνων. Ἀμφότεροι οὗτοι ἔκαμαν τὴν τέχνην ἰδιοτελῆ κερδοσκοπίαν· ὁ δὲ Ἀββᾶς Δελεπαῖος μόνον ἀνείχετο τοὺς πλουσίους· ἐσεμνύνετο νὰ διδάσκη τοὺς πτωχούς. Ὁ διάδοχος αὐτοῦ, ὁ Ἀββᾶς Σικὰρδ, προήγαγε τὰς ἀρχὰς τοῦ Δελεπαίου· ἐδίδασκε τοὺς μαθητὰς τὰ στοιχεῖα τοῦ συγγράφειν· καὶ εἰς τὸν κλάδον τοῦτον, νέον σχεδὸν ὡς πρὸς τοὺς κωφαλάλους, ἐφάνη πολὺ ἀνώτερος τοῦ διδασκάλου του. Ὁ Σικὰρδ παρέδιδε πρῶτον εἰς σχολήν τινα κωφαλάλων ἐν Βορδιγάλη· ἀποθανόντος δὲ τοῦ Ἀββᾶ Δελεπαίου, προσεκλήθη νὰ λάβη τὸν τόπον του εἰς Παρισίους.

Ὁ Ἀββᾶς Δελεπαῖος ἀπέθανε τὴν 23ην Δεκεμβρίου, 1789. Τιμαὶ διάφοροι ἀπεδόθησαν εἰς τὴν μνήμην του· ὁ ἱεροκήρυξ τοῦ βασιλέως ἐξεφώνησε τὸν ἐπικήδειον αὐτοῦ λόγον· εἷς δὲ τῶν κωφαλάλων μαθητῶν συνέγραψε δίστιχον νὰ τεθῆ ὑπὸ τὸ ἄγαλμα τοῦ διδασκάλου του —

Il révèle à la fois secrets merveilleux,
De parler par les mains, d' entendre par les yeux.

Μυστήρια θαυμάσια συγχρόνως εἰχ' ἐκδώσει·
Τὰ ὄμματα ν' ἀκούωσιν, αἱ χεῖρες νὰ λαλῶσι.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν κωφαλάλων εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης, τῶν δι' αὐτοὺς καταστημάτων, κτλ., φαίνεται ἀπὸ τὸν ἀκόλουθον πίνακα·

Χῶραι.	Πληθυσμός.	Ἀριθ. Κωφαλάλων.	Ἀριθ. Καταστ.	Μαθητ. Διδασκόμ.	Ἀριθ. Εἰσερχόμ. κατ' ἔτος.
Πορτογαλλία	3,815,000	2,407	1	20	
Ἰσπανία	11,500,000	7,255	1	30	
Γαλλία	32,000,000	20,189	28	798	159
Ἰταλία	20,000,000	12,618	5	147	29
Ἑλβετία	2,000,000	3,976	5	80	16
Αὐστρία	26,444,000	16,684	6	197	39
Προυσσία	12,726,823	8,223	18	314	62
Γερμανικαὶ Πολιτεῖαι	9,905,475	8,283	28	410	81
Ἀνοβέρα	1,500,000	946	1	10	2
Ὀλλανδία καὶ Βέλγιον	6,166,584	2,166	5	294	50
Δανία	1,800,000	1,260	2	190	38
Σβεκία καὶ Νορβεγία	3,800,000	2,397	1	40	8
Ῥωσσία	44,118,000	27,834	2	111	22
Βρετανία καὶ Ἰρλανδία	23,365,807	14,328	12	745	194

ΕΝΔΕΗΣ, κάμνων δεῖπνα πολυέξοδα, πληρόνει διὰ νὰ περιγελᾶται.

Η ΚΙΝΝΑΜΩΜΕΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΗΣ.

Το δένδρον Κινναμωμέα γεννᾶται εἰς τὰς νήσους Ταπροβάνην, Σουμάτραν, Βόρνεον, τὸ Ἀρχιπέλαγος Σουλοῦ, τὰς Νικοβορικὰς καὶ Φιλιππινὰς Νήσους, τὴν Κοχὶν Κίναν, τὸ Μαλαβαρικὸν παράλιον τῆς Ἰνδοστάν, κτλ. ἐκαλλιεργήθη δὲ καὶ εἰς τὰς Βραζιλίας, τὴν Γουϊάναν, τὰς νήσους Βουρβονίαν καὶ Μαυρίτιον, τὰς Δυτικο-Ἰνδικὰς νήσους, τὴν Αἴγυπτον, κτλ.

Τὸ δένδρον αυξάνει εἰς εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα ποδῶν ὕψος, ὁ δὲ κορμὸς εἰς διάμετρον δώδεκα ἕως δεκαπέντε δακτύλων. Τὰ νέα φύλλα εἶναι πορφυρᾶ βυσσινοβαφῆ· ὁ φλοιὸς τῶν κλωναρίων ἔχει πολλάκις ὡραίας κηλίδας, βαθείας πρασινωπάς, καὶ ἀνοικτὰς χρυσοχρόους. Τὰ εἰς ἐντέλειαν φθασμένα φύλλα ἔχουν ἓξ ἕως ἐννέα δακτύλων μῆκος, καὶ δύο ἕως τριῶν πλάτος. Τὰ μὲν ἄνθη γίνονται τὸν Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον, οἱ δὲ σπόροι ὡριμάζουν τὸν Ἰούνιον, Ἰούλιον, καὶ Αὔγουστον. Ἡ ὀσμὴ τῶν ἀνθέων ὁμοιάζει τὴν ἀπὸ πριόμενα κόκκαλα ἐξερχομένην δυσωδίαν. Ἐκτὸς δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀνθίσεως, τὸ δένδρον δὲν ἀποστέλλει ὀσμὴν ὁποιανδήποτε.

Βούβαλοι, ἀγελάδες, αἶγες, ζορκάδια καὶ ἵπποι, τρώγουν τὰ φύλλα, φάσσαι δὲ καὶ κόρακες καταπίνουν μὲ πολλὴν ὄρεξιν τοὺς κόκκους. Ὑπὸ τῶν ὀρνίθων τούτων διασπείρεται τὸ δένδρον εἰς μεγάλην ἔκτασιν, καὶ εἰς τὰ πλέον ἀδιάβατα δάση· καθότι δὲν φθείρουν οἱ στόμαχοι αὐτῶν τὰς βλαστητικὰς ποιότητας τῶν σπόρων.

Ἴσως δὲν ὑπάρχει μέρος τοῦ κόσμου, ὅπου βλαστάνει τόσον δαψιλῶς τὸ δένδρον κινναμωμέα ὅσον εἰς τὴν Ταπροβάνην· ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν νῆσον ταύτην γίνεται κυρίως μόνον ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς. Εἰς τὰ λοιπὰ μέρη καὶ τὸ δένδρον εἶναι σπανιώτερον, καὶ ὁ φλοιὸς ἐλλειπὴς κατὰ τὴν ἀρωματικὴν εὐωδίαν. Εἰς τὰ βόρεια καὶ βορειανατολικὰ τῆς νήσου μέρη δὲν ἔγινε ποτέ. Ἀκμάζει δὲ καλήτερα εἰς παχύ, ἐλαφρὸν, καὶ ξηρὸν χῶμα, καὶ ὠφελεῖται ἀπό τινα βαθμὸν σκέπης ἐκ τῶν τοῦ ἡλίου θερμῶν ἀκτίνων.

Εἰς τὰ περίχωρα τῆς ἐν Ταπροβάνη Κολόμβου ὑπάρχουν τέσσαρες φυταλιαί, συνιστάμεναι ὅλαι ὁμοῦ ἀπὸ ὀκτὼ ἕως δέκα χιλιάδας Ἀγγλικῶν στρεμμάτων, καὶ παρέχουσαι μέγα μέρος τοῦ ἐξαγομένου ἀπὸ τὴν νῆσον κινναμώμου· ἀλλ' ἱκανὴ ποσότης προμηθεύεται καὶ ἀπὸ τὰ φυσικὰ δάση, τόσον τὰ ἐπὶ τῆς παραλίας, ὅσον καὶ τὰ εἰς τὸ ἐνδότερον. Τὰ κυριώτερα τῆς κινναμωμέας προϊόντα εἶναι —

1. Οἱ Κάλυκες τῆς Κασσίας. Ὁ λεγόμενος κάλυξ ἤτοι βαβούλιον τῆς κασσίας εἶναι ὁ ἄωρος καρπὸς καὶ τὸ σαρκῶδες δοχεῖον τοῦ τῆς κινναμωμέας σπέρματος. Οἱ ἐσκευασμένοι κάλυκες φαίνονται ὡς καρφία μὲ στρογγύλας κεφαλάς. Ἔχουν δὲ τὰς αὐτὰς ἰδιότητας ὡς τὸ κιννάμωμον, πλὴν πολὺ κατωτέρας

Ὡς ἐπιτακλεῖστον γίνονται εἰς τὰ Ἀνατολικὸν Ἀρχιπέλαγος. Ἀπὸ τὴν Ταπροβάνην δὲν ἐξήχθησαν μέχρι τῆς σήμερον, μολονότι ἐδύνατο ἐκεῖ νὰ συνάγεται μεγίστη ποσότης.

2. Τὸ κιννάμωμον. Τὸ ευϋπόληπτον τοῦτο ἄρωμα εἶναι ὁ ἐσκευασμένος φλοιὸς τῆς κινναμωμέας. Ἡ σύναξις τοῦ κινναμώμου εἰς τὴν Ταπροβάνην ἀρχίζει πρώϊμα τὸν μῆνα τοῦ Μαΐου, ἐξακολουθεῖ δ' ἕως τὰ τέλη τοῦ Ὀκτωβρίου. Βλαστοὶ, ἡμιδακτύλου ἕως τριῶν δακτύλων διάμετρον ἔχοντες, παρέχουν καλήτερον κιννάμωμον ἀπὸ μεγαλητέρους βλαστοὺς ἢ κλάδους. Ἀποφλοιοῦσι δὲ τοὺς βλαστοὺς, ἐγκόπτοντες κατὰ μῆκος τὸν φλοιὸν καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, ἔπειτα δὲ εἰσάγοντες μάχαιραν ὑπὸ τὸν φλοιὸν, καὶ οὕτω ἀποχωρίζοντες αὐτὸν τοῦ ξύλου.

Ὁ πράσινος ἢ ἐξωτερικὸς φλοιὸς ἀποξύεται τοῦ ἐνδοτέρου, ὅστις, ἀφοῦ ἐπιμελῶς ξηρανθῇ, γίνεται τὸ κιννάμωμον τοῦ ἐμπορίου. Τὸ τῆς Ταπροβάνης κιννάμωμον σχηματίζεται κοινῶς εἰς κονδύλια ἢ σωληνάρια περὶ τοὺς τεσσαράκοντα πόδας μακρά. Ἀπαιτεῖται μεγάλη φροντὶς νὰ μὴν ἀναμιγνύεται τὸ ἐξαγόμενον κιννάμωμον μὲ ἄοσμον καὶ ἄνοστον φλοιόν. Εἰς τὴν ποιότητα τοῦ κινναμώμου ὑπάρχει μεγάλη διαφορὰ, προερχομένη ἀπὸ τὴν ποικιλίαν τοῦ κλίματος, τοῦ χώματος, τῆς θέσεως, τῆς ἡλικίας καὶ ὑγείας τοῦ φυτοῦ, καὶ τῆς διδομένης εἰς τὴν σκευασίαν αὐτοῦ φροντίδος καὶ ἐπιδεξιότητος.

Ἀπὸ τοῦ καιροῦ ὅτε οἱ Ἄγγλοι ἐκυρίευσαν τὴν Ταπροβάνην ἕως τοῦ 1823, ἡ Συντροφία τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν ἔχαιρε τὸ μονοπώλιον τοῦ εἰς τὴν νῆσον αὐτὴν παραγομένου κινναμώμου. Διὰ νὰ ἐπιστατῶσι δὲ τὸ διάλεγμα καὶ στοίβασμα τοῦ κινναμώμου, εἶχεν ἡ Συντροφία ἕνα ἐπιθεωρητὴν καὶ δύο βοηθοὺς εἰς τὴν Κόλομβον. Τὸ κιννάμωμον διεχωρίζετο ἀπὸ τοὺς διαλεκτὰς εἰς τρία εἴδη, πρῶτον καὶ δεύτερον, καὶ τρίτον ἢ ἀπόῤῥιψιμον εἶδος. Τὸ συμβόλαιον τῆς Συντροφίας περιελάμβανε τὰ δύο πρῶτα εἴδη, τὸ δὲ τρίτον ἢ ἀπόῤῥιψιμον εἶδος ἔμενεν εἰς χεῖρας τῆς Ταπροβαναϊκῆς κυβερνήσεως. Μέρος τῆς συμφωνίας ἦτο νὰ μὴν εἰσάγεται εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ τρίτον εἶδος· καὶ τωόντι, ἐνῷ ὁ στρατηγὸς Μαϊτλανδος ἦτο κυβερνήτης τῆς Ταπροβάνης, μεγάλη ποσότης αὐτοῦ ἐκάη, διὰ νὰ κενωθῶσιν αἱ ἀποθῆκαι. Ἀλλ' ἐπομένως ἐστέλλετο δι' ἀλλογύρου εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου εἰσήγετο ὑπὸ τὄνομα ὄχι κινναμώμου, ἀλλὰ κασσίας. Τὸ κιννάμωμον, τὸ εἰσαγόμενον ἀπὸ τὴν χερσόνησον τῆς Ἰνδίας, Σουμάτρας, Ἰαύας, κτλ., ὡς καὶ τὸ παχυλὸν εἶδος, τὸ ἐκ τῆς Ταπροβάνης, ὀνομάζεται κασσία. Κιννάμωμον, εἰς τὸ Ἀνατολικὸν ἀρχιπέλαγος ἐσκευασμένον, συνίσταται κοινῶς ἀπὸ κονδύλια δεκαοκτὼ περίπου ἢ εἴκοσι δακτύλους μακρά. Εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ Λονδίνου τιμᾶται τὸ κιννάμωμον ἀπὸ πέντε ἕως δέκα σιλλίνια τὴν λίτραν, κατὰ τὴν ποιότητα.

3. Τὸ οὐσιῶδες Ἔλαιον τοῦ Κινναμώμου. Τὸ ἔλαιον τοῦτο κυρίως κατασκευάζεται εἰς τὴν Ταπροβάνην, καὶ γενικῶς ἀπὸ τὰ κομμάτια, τὰ ἐκ τῶν κονδυλίων χωριζόμενα εἰς τὸ διάστημα τῆς ἐπιθεωρήσεως καὶ ἐκλογῆς. Τὰ κλάσματα τοῦ κινναμώμου κοπανίζονται χονδρὰ, ἔπειτα δὲ βυθίζονται διὰ περίπου τεσσαράκοντα ὀκτὼ ὥρας εἰς θαλάσσιον ὕδωρ. Γίνεται ἀκολούθως ἡ διαστάλαξις, ὁπότε ἔλαιόν τι ἀναβαίνει, χωριζόμενον εἰς δύο εἴδη, βαρύτερον καὶ ἐλαφρότερον· τὸ ἐλαφρὸν ἔλαιον χωρίζεται ἀπὸ τὸ νερὸν εἰς ὀλίγας ὥρας, ἀλλὰ τὸ βαρὺ ἐξακολουθεῖ νὰ κρημνίζεται διὰ δέκα ἢ δώδεκα ἡμέρας. Ὀγδοήκοντα λίτραι κινναμώμου παρέχουν ὡς δύο ἥμισυ ουγγίας ἐλαίου, ἐπιπλέοντος εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ πέντε ἥμισυ ουγγίας βαρέος ἐλαίου. Τὸ κινναμωμέλαιον πωλεῖται εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὡς πέντε δίστηλα ἡ ουγγία.

Ὅλαι αἱ ἐν Ταπροβάνῃ κινναμωμίαι ἀνήκουν εἰς τὴν κυβέρνησιν· καὶ ὅποιος ἀνακαλυφθῇ ἐκριζόνων τοιαῦτα δένδρα ὑπόκειται εἰς αυστηρὰς ποινάς.

Ἐκ τῶν λογίων οἱ Φυσικοὶ ἐστάθησαν καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας οἱ μακροβιώτεροι, οἱ δὲ Ποιηταὶ οἱ ὀλιγοβιώτεροι, καὶ ἀπὸ τοὺς Φυσικοὺς πάλιν οἱ Ἀστρονόμοι φαίνεται ὅτι ὑπερβαίνουν τοὺς λοιποὺς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς.

Βλέπομεν εἰς κατάλογον περιέχοντα ὅλους τοὺς Ἀστρονόμους ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Θάλητος μέχρι τῆς τελευταίας ἑκατονταετηρίδος, ὅτι ἐξ ὀγδοήκοντα πέντε μόνον εἰκοσιπέντε εἶχαν ἀποθάνειν εἰς ἡλικίαν 60, πέντε εἶχαν ζήσειν ἕως μεταξὺ 90 καὶ 100· δεκαοκτὼ μεταξὺ 80 καὶ 90· εἰκοσιπέντε μεταξὺ 70 καὶ 80· δεκαεπτὰ μεταξὺ 60 καὶ 70· δέκα μεταξὺ 50 καὶ 60· πέντε μεταξὺ 40 καὶ 50· καὶ τέσσαρες μεταξὺ 30 καὶ 40. Τωόντι, κάμμία ἐπιστήμη ἄλλη δὲν ἀνυψόνει τόσον τὸ πνεῦμα ὑπὲρ τὰς ουτιδανὰς ἐνοχλήσεις καὶ τὰς μικρὰς ἀθλιότητας τοῦ βίου, αἵτινες συγκροτοῦν τὸ μέγα σύνολον τῆς ἀνθρωπίνου δυστυχίας.

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ τῆς Προυσσίας τὸ 1831 ἦτο 12,726,825. Ὅλος ὁ ἀριθμὸς τῶν μὴ δεκατετραετῶν τέκνων ἦτο 4,767,072· ἐκ τῶν ὁποίων, 2,043,030 ἦσαν τῆς ἀπαιτουμένης διὰ τὸ σχολεῖον ἡλικίας, τουτέστιν, ἀπὸ 7 ἕως 14 ἐτῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν τέκνων, ὅσα πραγματικῶς ἐφοίτων εἰς τὰ προκαταρκτικὰ σχολεῖα, ἦτο 2,021,421· ἢ μόνον 21,609 ὀλιγώτερον τοῦ ἀριθμοῦ, τὸν ὁποῖον ὁ νόμος ἀπαιτοῦσε.

ΤΑ δύο πολυτιμότερα πράγματα εἰς τὸν κόσμον τοῦτον εἶναι ἡ ὑπόληψις καὶ ἡ ζωή μας. Ἀλλὰ πόσον ἀξιοθρήνητον, ὅτι τὴν μὲν δύναται νὰ μᾶς ἀφαιρέσῃ ὁ πλέον ευκαταφρόνητος ψιθυρισμὸς, τὴν δὲ τὸ ἀσθενέστερον ὅπλον. Καταγίνεται λοιπὸν ὁ φρόνιμος μᾶλλον εἰς τὸ νὰ γένῃ ἄξιος καλοῦ ὀνόματος παρ' εἰς τὸ ν' ἀποκτήσῃ αὐτό· τοιουτοτρόπως δὲ μανθάνει νὰ διάγῃ τὴν ζωὴν εἰς τρόπον, ὥστε νὰ μὴ φοβῆται τὸν θάνατον.

ΑΠΟΘΗΚΗ
ΤΩΝ
ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΟΚΤΩ. 1839.] [ΑΡΙΘ. 34.

ΡΥΝΙΕΕΤΙΟΣ ΣΙΓΓΗΣ, (*RUNJEET SINGH*), ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΛΑΧΩΡΙΑΣ.

Εις την ἤπειρον τῆς Ἀσίας, πρὸς τὴν τριακοστὴν μοῖραν τοῦ βορείου πλάτους, μεταξὺ τῆς Βρετανικῆς Ἰνδίας καὶ τῆς Περσίας, υπάρχει τόπος ὀλίγον ἐγνωσμένος, ἂν καὶ μέγας, πλούσιος, καὶ ὑπὸ φιλοπόνου πολεμικοῦ, καὶ πολυανθρώπου λαοῦ κατοικούμενος. Κατὰ τὸ σχῆμα ἡ χώρα αὕτη ὁμοιάζει Δέλτα, διὰ τῆς ἑνώσεως τῶν ποταμῶν Ἰνδοῦ καὶ Συτλίδγου ἀποτελούμενον συνορεύει δὲ πρὸς ἄρκτον μὲ τὰ Ἱμαλαῖα ὄρη, καὶ καλεῖται βασίλειον τῆς Λαχωρίας, Lahore.

Πρὸ τεσσαράκοντα ἐνιαυτῶν ἡ Λαχωρία δὲν ὑπῆρχεν ὡς βασίλειον. Μικροί τινες ἡγεμόνες, ἀπὸ ἁρπαγὴν καὶ λεηλασίαν ζῶντες, ἀλλήλων δὲ ἀνεξάρτητοι εἶχαν διαμοιρασμένας μεταξύ των τὰς ἐπαρχίας τῆς ὡραίας ταύτης χώρας. Ἀδιακόπως ἐνησχολοῦντο εἰς πόλεμον ἀμοιβαῖον· ταχέως δὲ νικῶντες καὶ νικώμενοι δὲν ἄφιναν τὰς τέχνας τῆς εἰρήνης νὰ ἐμψυχωθῶσι μεταξύ των. Ἡ πλουσία λοιπὸν αὕτη χώρα, τόσον θαυμασίως τοποθετημένη ἀναμέσον δύο μεγάλων αυτοκρατοριῶν, εἰς τὸ κέντρον παμμεγέθους ἠπείρου, μὲ πολυαρίθμους πλωτοὺς ποταμούς, καὶ μὲ σύνορα φυσικά, κατεσχίζετο ἀπὸ ἐσωτερικὰς διχονοίας, καὶ δὲν ἴσχυε νὰ λάβῃ πολιτικήν τινα ἀξιολογότητα, δι' ἔλλειψιν δεσμοῦ τινός, ὁ ὁποῖος νὰ συνενώσῃ τὰ διαφωνοῦντα στοιχεῖά της· δι' ἔλλειψιν ἡγεμόνος, ὁ ὁποῖος νὰ κατακτήσῃ τὴν χώραν ὁλόκληρον, καὶ κατακτηθεῖσαν νὰ τὴν κυβερνᾷ.

Τὴν σήμερον ὁ τόπος οὗτος ἔχει ἄρχοντα, ὅστις συνήνωσεν εἰς ἓν βασίλειον ὅλας τὰς μαχομένας πολιτείας, ὅσαι πρότερον συνεκρότουν αὐτόν. Εἶναι τώρα βασίλειον μὲ εἴκοσι περίπου ἑκατομμύρια κατοίκων· ἔχει στρατὸν ἱκανὸν καὶ καλῶς γεγυμνασμένον, πολυάριθμα τηλεβόλων χωνευτήρια καὶ ὁπλοθήκας, τακτικὴν διοίκησιν, καὶ εἰσοδήματα εἰς ἀνθηρὰν κατάστασιν.

Τὸ βασίλειον τοῦτο χρεωστεῖ ὡς ἐπιτοπλεῖστον τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν παροῦσαν αὐτοῦ εὐδαιμονίαν καὶ ἰσχὺν εἰς δύο ἄνδρας παραδόξους, ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν φαίνονται εἰς τὸ θέατρον τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, καὶ τόσον ουσιωδῶς ἐπενεργοῦν εἰς τὰ ἀνθρωπίνου γένους τὴν κατάστασιν. Εἷς τούτων εἶναι ὁ Ῥυνιεέτιος Σίγγης, βασιλεὺς Λαχωρίας καὶ Κασμιρίας, ὁ νικητὴς ὅλων τῶν κυριάρχων ἡγεμονίσκων, οἵτινες πρότερον ἠνώχλουν ἅπασαν τὴν χώραν μεταξὺ τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ Συτλίδγου· ὁ δὲ ἄλλος εἶναι Γάλλος, Ἀλλὰρδ τὄνομα, εἷς τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ παλαιοῦ αὐτοκρατορικοῦ στρατεύματος τοῦ Ναπολέοντος, νῦν δὲ ἀρχιστράτηγος τῶν δυνάμεων τοῦ Ῥυνιεετίου Σίγγου.

Πρὸ δύο περίπου ἐνιαυτῶν ὁ στρατηγὸς Ἀλλὰρδ ἐπεσκέφθη τὴν πατρίδα του, μετὰ συζύγου καὶ τέκνων, ἐπὶ σκοπῷ νὰ βάλῃ ταῦτα ὑπὸ ἁρμοδίους παιδαγωγούς, ὥστε νὰ διδαχθῶσι τὴν πάτριον θρησκείαν, καὶ τὰ ἔθιμα τῆς πεπολιτισμένης Εὐρώπης. Εἰς Παρισίους διατρίβων, συνδιελέχθη ὁ στρατηγὸς μὲ τὸν ἐκδότην τῆς Εφημερίδος τῶν Ἀμφισβητήσεων, καὶ ἐκοινοποίησεν εἰς αὐτὸν τὰ ἑπόμενα·—

Ὁ στρατηγὸς Ἀλλὰρδ εἶναι πεντηκοντούτης, μεσαίου ἀναστήματος, εὔμορφος· ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου του εἶναι ἱλαρὰ μέν, ἀλλ' ἀξιοπρεπής· τὸ λεκτικόν του σύντομον καὶ ἀκριβές, ἡ φωνή του μελῳδική, ἡ ὁμιλία του σεμνή. Ἔχει μακρὰν λευκὴν γενειάδα καὶ μύστακας. Αἱ τρίχες του εἶναι πολιαί, ἀλλ' ἅπαν τὸ ἐξωτερικὸν αὐτοῦ φαινόμενον δεικνύει ῥωμαλέαν ὥριμον ἡλικίαν· οἱ ὀφθαλμοί του εἶναι φαιδροὶ καὶ διαπεραστικοί· εἶναι ἀφωσιωμένος εἰς τὸ στρατιωτικὸν ἐπάγγελμα, καὶ φαίνεται διὰ στρατηγίαν πεπλασμένος.

Ὁ στρατηγὸς Ἀλλὰρδ παρῄτησε τὰ Γαλλικὰ στρατεύματα εἰς τὴν πτῶσιν τοῦ Ναπολέοντος, μὲ σκοπὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, καὶ εἶχεν ἤδη πληρώσειν τὸν ναῦλον διὰ τὸ ταξεῖδιον, ὅτε τὸν ἔτυχεν ἀξιωματικὸς Ἰταλός, καὶ παρεκίνησεν αὐτὸν νὰ ὑπάγωσιν ὁμοῦ εἰς Αἴγυπτον. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔλαβε ψυχρὰν ὑποδοχὴν παρὰ τοῦ Πασσᾶ, καὶ θέσιν οὐδεμίαν, ἐπροχώρησεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Περσίας Ἰσπαχάν, ὅπου ἐγκαρδίως τὸν ὑπεδέχθη ὁ Ἀββᾶς Μίρζας, ὅστις διώρισεν αὐτὸν χιλίαρχον, καὶ τὸν περιεποιεῖτο ὡς τοιοῦτον· ὑπεσχέθη δὲ καὶ τὸ γῆμα τι νὰ θέσῃ ὑπ' αὐτόν, ἀλλὰ δὲν ἐξεπλήρωσε τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην. Κατ' εὐτυχίαν τοῦ Ἀλλὰρδ εὑρίσκετο εἰς τὴν Περσικὴν αὐλὴν γέρων βασιλεὺς τῆς Καβοὺλ, τοῦ ὁποίου ὁ ἀδελφός, τὸν θρόνον ἁρπάσας, εἶχε τυφλώσειν αὐτόν· ὁ βασιλεὺς οὗτος, πρεσβύτης ἔμπειρος, εἶπεν εἰς τὸν Ἀλλὰρδ, ὅτι εἰς Καβοὺλ ἤθελεν ἐξάπαντος λάβειν ὑποδοχὴν εὐμενῆ καὶ ὠφέλιμον ὑπούργημα. Ἡ Καβοὺλ κεῖται μεταξὺ Περσίας καὶ Κασμιρίας. Ὁ Ἀλλὰρδ ὑπῆγεν ἐκεῖ, καὶ ἀληθῶς εὗρηκε βασιλέα ἱκανὸν νὰ ἐκτιμᾷ τὰς ἐκδουλεύσεις Εὐρωπαίου ἀξιωμα-

τικοῦ. 'Αλλ' εἰς τὴν χώραν ταύτην μόλις συστηθεὶς, ἔμαθεν ὅτι διακοσίας λεύγας μακρότερον ἐκατοίκει ἔμπειρος καὶ τολμηρὸς ἀρχηγὸς, ὅστις μετεχειρίζετο ὅλην τὴν δραστηριότητα καὶ ὅλους τοὺς πόρους αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ θεμελιώσῃ βασίλειον. Τοιούτου εἴδους βασιλέα ἐπεθύμει νὰ ὑπηρετῇ ὁ 'Αλλάρδ· ὑπῆγε λοιπὸν εἰς Λαχωρίαν, καὶ εὑρῆκε τὸν 'Ρυνιεέτιον Σίγγην, ὅστις τότε ἦτον ἁπλοῦς ἡγεμὼν, καὶ παρὰ τοῦ ὁποίου ἔλαβεν ὑποδοχὴν καλὴν καὶ ὑπούργημα, ταχέως τὴν εὔνοιαν αὐτοῦ ἑλκύσας· ὀλίγοι τινὲς, βαλθέντες ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν αὐτοῦ, καὶ γυμνασθέντες κατὰ τὸ στρατιωτικὸν σύστημα τῆς Γαλλίας, ἔγιναν τὸ κέντρον τῆς μελλούσης τοῦ Σίγγου στρατιᾶς. 'Επομένως ἐγύμνασεν ὁ 'Αλλάρδ μίαν ἑκατοστὴν ἀνδρῶν, διδάξας αὐτοὺς καὶ τὰ χρέη ἀξιωματικῶν. Μετέπειτα ὠργάνισε τάγμα, ὕστερον δύο, τρία τάγματα, καὶ οὕτω καθεξῆς, ἐπαυξάνων τὴν ὑπόληψιν ἀναλόγως μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν στρατιωτῶν, καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ ἡγεμόνος ἐφελκύων καθόσον ηὔξανεν ὁ στρατός. Μετ' ὀλίγον ὁ στρατὸς οὗτος ἐνέπνεε τρόμον εἰς τοὺς γειτνιάζοντας ἡγεμόνας, οἵτινες διεφιλονείκουν μὲ τὸν 'Ρυνιεέτιον Σίγγην περὶ τῆς κυριαρχίας· ὅλοι ἐκ διαδοχῆς ἐπολιορκήθησαν εἰς τὰ φρούριά των, προσεβλήθησαν εἰς τὰ καταγώγια, ἡττήθησαν εἰς τὰς πεδιάδας, ἢ κατετροπώθησαν εἰς τὰ στενὰ καὶ τὰ ὀχυρώματα τῶν ὀρέων των. Τέλος, ουδεὶς ἀντεστέκετο· καὶ μετ' ὀλίγα ἔτη ὁ 'Ρυνιεέτιος Σίγγης ἦτον ὁ μόνος βασιλεὺς τῆς χώρας ταύτης. Ἡ ἄσκησις ἐθριάμβευσε κατὰ τῆς ἀγροίκου τῶν βαρβάρων πολεμικῆς, καὶ ὁ 'Αλλάρδ κατεφορτίσθη τιμὰς καὶ πλοῦτη· τὸν ἐδόθη παλάτιον εἰς τὰ Λαχώριον, πλῆθος θεραπόντων καὶ δούλων, καὶ τάγμα ὁλόκληρον πρὸς συνοδίαν του. 'Ενυμφεύθη μίαν πριγκίπισσαν, συγγενῆ τοῦ βασιλέως, καὶ τέλος ὠνομάσθη ἀρχιστράτηγος τοῦ βασιλείου· μετὰ τὸν 'Ρυνιεέτιον Σίγγην ἔγινεν αὐτὸς τὸ σημαντικώτερον, δυνατώτερον, καὶ αὐτεξουσιώτερον υποκείμενον εἰς τὴν ἐκτεταμένην ταύτην χώραν. Τοιαύτη ἐχρημάτισεν ἡ τύχη τοῦ στρατηγοῦ 'Αλλάρδ.

Μετὰ δεκαεξαετῆ ἀπουσίαν ἐπεθύμησεν ὁ 'Αλλάρδ νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν πατρίδα του. Ἡ σύζυγος αὐτοῦ δὲν τὸν συνώδευσε μέχρι Παρισίων· ἔμεινεν εἰς Saint Tropez, πόλιν τῆς Γαλλίας παραθαλάσσιον ἐπὶ τῆς Μεσογείου. Τὰ ἤθη καὶ οἱ τρόποι τῶν Γάλλων διήγειραν φρίκην εἰς τὴν κυρίαν ταύτην· τὸ ἐνόμιζεν ἀπαίσιον ν' ἀφίνωσιν ἀκάλυπτα τὰ πρόσωπά των αἱ Γαλλίδες, καὶ ὑπερεπόθει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα της.

Εἰς τὴν Λαχωρίαν τῶν γυναικῶν ἡ κατάστασις εἶναι σχεδὸν ἡ αὐτὴ ὡς εἰς τὰς πλειοτέρας Μωαμεθανικὰς χώρας. Σχεδὸν κἀνενὸς εἴδους ὠφέλιμοι γνώσεις δὲν μεταδίδονται εἰς αὐτάς· αἱ πλειότεραι δὲν γνωρίζουν οὔτε τὴν ῥαπτικήν. Ζῶσι μεμονωμέναι, καὶ οὐδέποτε βλέπουν τὸν οὐρανὸν, ἐκτὸς ἀπὸ τὰς ὁμαλὰς στέγας τῶν οἴκων, ἢ ἀπὸ τὰς ἀνοικτὰς κορυφὰς τῶν πανταχόθεν κεκλεισμένων ἑδρῶν μέσα εἰς τὰς ὁποίας περιτρέρονται, ὥστε, καθὼς λέγει ὁ στρατηγὸς 'Αλλάρδ, οὐδέποτε βλέπουν τὸν ὁρίζοντα. Τὸ πλεῖστον τοῦ καιροῦ διάγουν εἰς τὸν καθρέπτην, τὰς μαύρας τρίχας των διατάττουσαι, καὶ καλλωπιζόμεναι· τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν χρίουν μὲ κοκκίνην βαφήν. Εἰς τὸν οἶκον δὲν φοροῦν κἀνὲν σκέπασμα τῶν ποδῶν· αἱ συρταὶ κρηπίδες των εἶναι μεταξωταὶ, χρυσοκέντητοι· ταύτας ἀφίνουν εἰς τὴν θύραν τοῦ θαλάμου, ὅστις εἶναι κεκαλυμμένος ἀπὸ τοὺς πλουσιωτέρους τοῦ κόσμου τάπητας.

Τὰ τέκνα δὲν λαμβάνουν νοεράν τινα διδασκαλίαν· δὲν μανθάνουν οὔτε τὸ ἀναγινώσκειν, οὔτε τὸ γράφειν. Ἡ τοῦ καλοῦ καὶ κακοῦ γνῶσις ἀφίνεται εἰς τὸ φυσικὸν αὐτῶν ἔνστιγμα. Τὸ σύστημα δὲ τοῦτο ἐξηγεῖ διατί πλεονάζουν λησταὶ καὶ κακοῦργοι εἰς τὴν Λαχωρίαν. 'Οκταετεῖς οἱ παῖδες διδάσκονται νὰ ἱππεύωσι, νὰ ὁδηγῶσι τὸν ἐλέφαντα, καὶ νὰ πυροβολῶσι· μετ' ὀλίγα δ' ἀκόμη ἔτη γίνονται νεοσύλλεκτοι ἄριστοι διὰ τὸν στρατηγὸν 'Αλλάρδ.

Ὁ 'Ρυνιεέτιος Σίγγης δὲν εἶναι πολυμαθέστερος τῶν υπηκόων αὐτοῦ· οὔτ' ἐπιθυμεῖ, οὔτε ζητεῖ ν' ἀποκτήσῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος γνώσεις, ἀλλ' ἔχει τόσην αἴσθησιν καὶ διάκρισιν, ὥστε νὰ ἐκτιμᾷ καὶ νὰ ἐφαρμόζῃ πρὸς ἴδιον αὐτοῦ ὄφελος τὰς τῶν ἄλλων. Εἶναι ἀνὴρ πεντηκοντούτης, ἀσχημότατος, μονόφθαλμος, εὔρωστος, δραστήριος, ἄσωτος, πολεμικὸς, ἀνδρείας δεδοκιμασμένης, καὶ θαυμαστῆς καρτερίας. Ὅτε ὁ στρατηγὸς 'Αλλάρδ ἠθέλησε νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Γαλλίαν, ὁ βασιλεὺς δυσηρεστήθη ὅλως διόλου· πολὺν καιρὸν ἐναντιοῦτο εἰς τὸν εἰνοούμενον. ''Ας κρατήσω τουλάχιστον τὰ παιδία σου,' εἶπε τέλος εἰς τὸν στρατηγὸν, 'καὶ τότε θέλω εἶσθαι βέβαιος περὶ τῆς ἐπιστροφῆς σου.' 'Τὰ παιδία μου!' ἐξεφώνησεν ὁ 'Αλλάρδ· 'καὶ δι' αὐτὰ ἐπιθυμῶ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν Γαλλίαν· διότι ἐκεῖ μόνον ἐμποροῦν νὰ διδαχθῶσι θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς τὴν θρησκείαν μου.' 'Ακούσας ταῦτα, δὲν ἀντέλεγε πλέον ὁ βασιλεύς. ''Επειδὴ μὲ ἀναφέρεις τὴν θρησκείαν σου,' εἶπε, 'δὲν δύναμαι πλέον νὰ ἀντιστέκω εἰς τὸ θέλημά σου· αὐτὸ εἶναι πρᾶγμα τῆς συνειδήσεως, καὶ καθεῖς χρεωστεῖ ν' ἀκολουθῇ τὴν ὁποίαν ἐγκρίνει πίστιν, καὶ εἶναι ὑπόχρεως νὰ ὑπακούῃ τὰς ἐντολάς της. Ἔχεις ἄδειαν νὰ ἀναχωρήσῃς.' 'Ενῷ ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας, ἦτο πολὺ συγκεκινημένος. 'Αρκετὴν ὥραν ἔμεινεν εἰς βαθύτατον διαλογισμὸν, ὡς νὰ ἐδίσταζε περὶ τοῦ νὰ δώσῃ τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν· ἔπειτα εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ στρατηγοῦ πεσὼν, καὶ σφοδρῶς κλαίων, ἀπέλυσεν αὐτὸν, λέγων, ''Εχε υγείαν, ὕπαγε ἐν εἰρήνῃ.'

Ὁ 'Ρυνιεέτιος Σίγγης δὲν εἶναι λοιπὸν ὅλως διόλου βάρβαρος. Διηγεῖται ὁ στρατηγὸς 'Αλλάρδ ὅτι πολλάκις ἴδε τοὺς ὑπουργοὺς αὐτοῦ, τινὲς τῶν ὁποίων ἀνήκουν εἰς τὴν πίστιν τοῦ Μωάμεθ, νὰ σηκόνωνται εἰς τὸ μέσον τῶν διαβουλεύσεων, νὰ διακόπτωσι τὸν λόγον αὐτῶν, καὶ ν' ἀποσύρωνται εἰς τὴν ἄκραν τῆς αἰθούσης, διὰ νὰ τελέσωσιν ἱεροπραξίαν τινὰ προσδιωρισμένην. Ὁ βασιλεὺς οὐδέποτε λέγει τι, ἀλλ' ἀναμένει μετὰ θαυμαστῆς ὑπομονῆς, ἕως νὰ τελειώσωσιν αἱ τοιαῦται δεήσεις.

Ἕπεται ἡ συνέχεια.

ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑΙ ΔΗΜΩΔΕΙΣ.

Ολιγοι μὲν ἤθελαν ὁμολογήσειν αὐτοὶ ἑαυτοὺς δεισιδαίμονας· ἀλλ' ἔτι ὀλιγώτερος εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν ὅσοι δὲν ὑπόκεινται, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, εἰς τὴν ἐπιῤῥοὴν δεισιδαιμονικῶν τρόμων· σχεδὸν πανταχοῦ ἐπικρατεῖ φόβος τις περὶ πραγμάτων υπερφυσικῶν. Καὶ αὐτοὶ οἱ τρανώτερον γελῶντες εἰς στοιχεῖα καὶ βορβόλακας ταχύνουν κάποτε τὸ βῆμα, ἐὰν, κοιμητήριον διαβαίνοντες κατὰ τὴν ζοφερὰν τοῦ μεσονυκτίου ὥραν, ἀκούσωσιν ἦχον τινὰ ἐκ τῶν ἀσυνήθων· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ γαλήνιος καὶ διανοητικὸς φιλόσοφος, τοῦ ὁποίου τὸ λογικὸν περιφρονεῖ πᾶν δεινὸν φαντασιῶδες, ἐνδέχεται κάποτε νὰ αἰσχυνθῇ ἑαυτὸν, βλέπων ὅτι ἐθριάμβευσε κατὰ τῆς κρίσεως ἡ φαντασία. Τῆς γενικῆς ἐπικρατήσεως τῶν αἰσθημάτων τούτων αἴτιον κυριώτερον εἶναι αἱ λαμβανόμεναι εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ἐντυπώσεις. Τὰ ἀκουόμενα τότε παραμύθια διεγείρουν πίστιν, ἡ ὁποία φαίνεται μὲν μωρὰ εἰς τὴν ἀνδρικὴν ἡλικίαν, ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο ἐπενεργεῖ, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, διὰ παντὸς τοῦ βίου. Παῖδες ὄντες, λαμβάνομεν γενικῶς ἐντυπώσεις, τὰς ὁποίας μέλλοντες ἐνιαυτοὶ ἀδυνατοῦν νὰ ἐξαλείψωσιν· εἶναι δὲ λυπηρὸν ὅτι μόλις υπάρχει ἓν ἄτομον, τὸ ὁποῖον δεν δοκιμάζει κάποτε στιγμιαίαν βάσανον ἀπ' αἰσθήματα πλειότερον ἢ ὀλιγώτερον μὲ δεισιδαιμονίαν βεβαμμένα· ὑπάρχουν δὲ καὶ πάμπολλοι, ἀδίστακτον ἔχοντες πεποίθησιν ὅτι στοιχεῖα καὶ βορβόλακες ἀληθῶς μεσολαβοῦν εἰς τὰ ἀνθρώπινα.

Οἱ μὴ συνειθισμένοι νὰ διαλογίζωνται διατηροῦν πολλάκις ἀμείωτον μέχρι θανάτου τὴν εἰς σημεῖα καὶ τέρατα πίστιν. Οἱ τοιοῦτοι δὲν ἀμφιβάλλουν περὶ τῆς ἀληθείας τῶν ἰδεῶν, ὅσας κατὰ τὴν νηπιότητα οἱ γονεῖς αὐτῶν συχνὰ μετεχειρίζοντο διὰ νὰ κυβερνῶσιν αὐτούς. Ποσάκις φοβερίζεται τὸ τέκνον, ὅτι ἐὰν δὲν ἡσυχάσῃ, ἔχει νὰ κλεισθῇ εἰς σκοτεινὸν ταμεῖον, ὅπου βορβόλακες θέλουν ἐλθεῖν νὰ τὸ ἁρπάσωσιν. Ὁποίαν δὲ ἀνεξάλειπτον ἐντύπωσιν πρέπει νὰ κάμνῃ τοιαύτη ἀπειλὴ ἐπὶ τὸν εὔκαμπτον νοῦν! Εἰς τοὺς ἀπερισκέπτους λοιπὸν ἡ δεισιδαιμονία εἶναι ἰσχυρὰ, ἐπειδὴ δὲν ἔχουν τὰ πνεύματά των ἱκανῶς καλλιεργημένα, ὥστε ν' ἀποῤῥίψωσι τὸ εἰς αὐτὰ ἐπιτεθὲν φορτίον. Οἱ εἰδημονέστεροι, ὅσοι ἔχουν συνήθειαν νὰ ἐξετάζωσι τὰ ἴδιά των αἰσθήματα, καὶ νὰ ἐρευνῶσι τὰς βάσεις τῆς πίστεως αὐτῶν, ἀπαλλάσσονται μὲν ἀπὸ τοὺς ψευδεῖς τούτους φόβους, ἀλλ' ἐν γένει διὰ βίου ὑπόκεινται μέχρι τινὸς εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ἰσχυρῶν προλήψεων, ὅσας πρώϊμα ἐποτίσθησαν. Ἡ πίστις εἰς υπερφυσικὰ φαινόμενα, μολονότι ὀλιγώτερον γενικὴ τώρα παρ' ὅσον ἦτον ἀρχήτερα, εἶναι μ' ὅλον τοῦτο ὑπόθεσις, περὶ τῆς ὁποίας ἀπαιτοῦν φωτισμὸν πολλῶν ἀνθρώπων τὰ πνεύματα.

Ἀς στοχασθῶμεν πρῶτον τινὰ τῶν φαινομένων, τὰ ὁποῖα εἶναι μὲν ἀσυνήθη, καὶ ἀπὸ τοὺς ἀμαθεῖς κρίνονται υπερφυσικὰ, ἐπιδέχονται ὅμως ἐξήγησιν διὰ τῶν τῆς φυσικῆς ἀρχῶν. Εἰς ἑλώδεις τόπους βλέπονται κάποτε πύριναι σφαῖραι, σκιρτῶσαι τῇδε κἀκεῖσε, μέγαν δὲ φόβον, καὶ πολλάκις καιρίαν ἐπιφέρουσαι βλάβην. Τοῦτο δὲν εἶναι ἀπάτη, δὲν εἶναι ὀφθαλμοπλανία. Πραγματικῶς βλέπει τις φῶς, ὅπου ἄνθρωπος δὲν ὑπάρχει, ὅστις νὰ κρατῇ αὐτό· ἀγνοῶν δὲ τὰς χημικὰς ἀρχὰς τῶν ευφλογίστων ἀέρων καὶ τῆς αὐτομάτου ἐμπρήσεως, συμπεραίνει ὅτι πρέπει νὰ ἦναι φάντασμα. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐνδέχεται νὰ πάθῃ αὐτός τι, ἢ κάνεῖς γείτων ν' ἀποθάνῃ, καὶ ὁ δεισιδαίμων πληροφορεῖται πάραυτα ὅτι ἔλαβε τούτου ὑπερφυσικὴν προδήλωσιν. Ὁ τῆς φυσικῆς ἔμπειρος, ἐκ τοῦ ἐναντίου, δὲν ἤθελε στοχασθῆν ποσῶς φοβερὸν τὸ τοιοῦτο φαινόμενον, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ἓν ἀπὸ τὰ τῆς φύσεως περίεργα. Εὐφλόγιστος ἀὴρ, ἐκ τῆς γῆς ἐξερχόμενος, ἀνάπτει αὐτομάτως· ὁ τοὺς ἀέρας δὲ γνωρίζων ἠδύνατο, υπάγων εἰς τὸ ἕλος, νὰ γεμίσῃ ἀγγεῖον ἀπὸ τὸν ἀέρα τοῦτον, μετὰ τοῦ ὁποίου νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν οἶκον, καὶ νὰ καύσῃ αὐτόν. Ἀλλὰ τίνι τρόπῳ ἀνάπτει ὁ ἀὴρ ἐπὶ τοῦ ἕλους, ὅπου τὰ πάντα εἶναι υγρά; Γνωστὸν εἶναι, ὅτι πολλάκις καίονται ἀχυρῶνες υπὸ χόρτου, βαλλομένου εἰς αὐτοὺς πρὶν ἀρκετὰ ξηρανθῇ. Ὁ χόρτος ἀναφλέγεται ἀφ' ἑαυτοῦ. Ὁμοιοτρόπως, ὁ ἀὴρ οὗτος, ὁ τόσον ευφλόγιστος, ἐμπορεῖ νὰ ἀνάψῃ, καὶ τῆς ἀδυνάτου αὐτοῦ φλογὸς τὰ ἄθῳα σκιρτήματα νὰ διεγείρωσι τρόμον εἰς ἀμαθεῖς καὶ δεισιδαίμονας χωρικούς.

Τὸ ἀπὸ ξύλα σεσηπότα πολλάκις προερχόμενον φῶς παράγεται υπὸ οὐσίας φωσφόρου καλουμένης, οὐσίας ὠφελιμωτάτης ὅταν ἁρμοδίως σκευασθῇ πρὸς χρῆσιν υπὸ τῶν χημικῶν. Τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον ἐξαποστέλλει, εἶναι τόσον ὠχρὸν, ὥστε δὲν ἐμπορεῖ τις νὰ ἴδῃ αὐτὸ κατὰ τὴν ἡμέραν, ἀλλ' εὐκόλως διακρίνεται τὴν νύκτα. Μὲ κομμάτιον φωσφόρου ἔγραψέ τις ἐπάνω εἰς τὸν τοῖχον τοῦ κοιτῶνος φίλου τινὸς, 'Ταύτην τὴν νύκτα ἔχεις ν' ἀποθάνῃς.' Τὸ φῶς τοῦ λύχνου ἐμπόδιζεν αὐτὸν τοῦ νὰ παρατηρήσῃ τὸ τοῦ φωσφόρου ἀποτέλεσμα· ἀλλ' εὐθὺς ὅτε ὁ λύχνος ἐσβέσθη, περιέπτατο ἐπὶ τοῦ τοίχου τὸ τοῦ φωσφόρου φῶς. Ἔτυχεν ὅμως νὰ γνωρίζῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν φύσιν τοῦ φωσφόρου, καὶ, γελάσας ἀπὸ καρδίας διὰ τὴν ἐπιχειρισθεῖσαν ἀπάτην, ἡσύχως ἀπεκοιμήθη. Ἦτον ὅμως κινδυνῶδες καὶ κακὸν τὸ πείραμα· διότι ἀνὴρ ευαίσθητος καὶ ἀμαθὴς ἠδύνατο καιριώτατα νὰ βλαφθῇ.

Ὁ περιβόητος Ἄγγλος ποιητὴς καὶ μυθιστοριογράφος, Sir Walter Scott, διηγεῖται τὸ ἑπόμενον παράδειγμα τῆς ἐφαρμογῆς φιλοσοφικῶν ἀρχῶν εἰς παραγωγὴν ἀπάτης διαφόρου εἴδους. 'Ὁ ἄρχων παλαιοῦ τινὸς πύργου, ἐπὶ τῶν μεθορίων τῆς Ουγγαρίας, ἀπεφάσισε ποτὲ νὰ κάμῃ συμπόσιον, ἄξιον τοῦ ἰδίου του βαθμοῦ καὶ τῆς μεγαλοπρεπείας τοῦ ἀρχαίου οἴκου, εἰς τὸν ὁποῖον διέτριβεν. Οἱ προσκεκλημένοι φυσικὰ ἦσαν πολυάριθμοι· μεταξὺ δ' αὐτῶν ἦτο καὶ παλαιός τις ἀξιωματικὸς τοῦ ἱππικοῦ, ἐπίσημος διὰ τὴν ἀνδρείαν

του. Ὅτε ἤρχισαν νὰ γίνωνται αἱ διὰ τὴν νύκτα ἑτοιμασίαι, εἰδοποιήθη ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι δύσκολον νὰ εὑρεθῇ τόπος εἰς τὸν πύργον δι' ὅλην τὴν συντροφίαν, ἐκτὸς ἂν ἀπεφάσιζέ τις νὰ πλαγιάσῃ εἰς κοιτῶνα, ὅπου ἐνομίζετο ὅτι ἐσύχναζαν φαντάσματα· ἐπειδὴ δὲ πάντες ἐγνώριζαν ὅτι αὐτὸς ἦτον ὑπεράνω τοιούτων προλήψεων, ἐπρότειναν νὰ λάβῃ τὸ σχῆμα, ὡς ὀλιγώτερον παντὸς ἄλλου κινδυνεύων νὰ μὴ καλοκοιμηθῇ εἰς τοιοῦτον ὕποπτον θάλαμον. Ὁ ἀξιωματικὸς ευγνωμόνως ἐδέχθη τὴν προτίμησιν· ἀφοῦ δ' ἐμέθεξε τῶν ἡδονῶν τῆς ἑσπέρας, ἐπλαγίασε μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἐκδίκησιν ἀπειλῶν καθ' ὁποιουδήποτε, ὅστις ἤθελε ζητήσειν νὰ τοῦ ἐνοχλήσῃ τὴν ἀνάπαυσιν. Ἀφῆκε δὲ ἀναμμένον τὸν λύχνον, κ' ἔθηκε τὰ δύο πιστόλια γεμάτα εἰς τὸ πλάγιον τῆς κλίνης του.

'Μόλις εἶχε κοιμηθῆν μίαν ὥραν, κ' ἐξύπνισεν αὐτὸν σεμνοπρεπὴς ᾠδή. Κυττάξας, ἴδεν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ θαλάμου τρεῖς κυρίας φανταστικῶς πράσινα ἐνδεδυμένας, καὶ ψαλλούσας· ἤκουε δ' ευχαρίστως ὥραν τινά· ἀλλά, τέλος, ἐβαρύνθη. "Κυρίαι," εἶπε, "τὸ ᾆσμα εἶναι καλόν, ἀλλὰ μονότονον· παρακαλῶ, ἀλλάξετε τὸν ἦχον." Αἱ κυρίαι ἐξηκολούθουν ψάλλουσαι. Ἐπέπληξεν αὐτάς, ἀλλ' ἡ μουσικὴ δὲν διεκόπτετο. Ὁ ἀξιωματικὸς ἤρχισε νὰ θυμόνῃ. "Κυρίαι," εἶπε, "τὸ κίνημά σας τοῦτο μὲ φαίνεται παιγνίδιον, σκοπὸν ἔχον νὰ μὲ φοβίσῃ· τὸ χρόνω δὲ ὀχληρὸν, καὶ θέλω σᾶς καταπαύσειν μὲ βίαν." Ταῦτα εἰπών, ἤρχισε νὰ χειρομαλάσσῃ τὰ πιστόλιά του. Αἱ κυρίαι ἀκόμη ἔψαλλαν. Ὠργίσθη τότε μὲ τὰ σωστά του. "Πέντε λεπτὰ μόνον θέλω περιμείνειν, ἔπειτα δὲ σκοπεύω νὰ πυροβολήσω ἀδιστάκτως." Τὸ ᾆσμα ἔτι ἐξηκολούθει· τὰ πέντε λεπτὰ ἐξέπνευσαν. "Σᾶς δίδω ἀκόμη καιρὸν," εἶπεν, "ἐνόσῳ ἀριθμῶ εἴκοσι." Τοῦτο ἐνήργησεν ουχὶ μᾶλλον τῶν προτέρων ἀπειλῶν. Ἠρίθμησε λοιπὸν ἕν,—δύο,—τρία, κτλ· ἀλλὰ φθάσας εἰς τὸ τέλος τοῦ εἰρημένου ἀριθμοῦ, καὶ τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ νὰ πυροβολήσῃ ἐπαναλαβών, ἐπρόφερε τοὺς τελευταίους ἀριθμούς, δεκαεπτά,—δεκαοκτώ,—δεκαεννέα μὲ ἱκανὰς παύσεις ἐν τῷ μεταξύ, καὶ μὲ βεβαίωσιν ὅτι τὰ πιστόλια ἦσαν σηκωμένα. Αἱ κυρίαι εἰσέτι ἔψαλλαν. Μόλις ἐπρόφερε τὴν λέξιν εἴκοσι, καὶ ἐπυροβόλησεν ἀμφότερα τὰ πιστόλια κατὰ τῶν μουσικῶν νεανίδων,—ἀλλ' εἰς μάτην, ἡ ψαλμῳδία ἐξηκολούθει. Τρόμος ἐπέπεσε νῦν εἰς τὸν ἀξιωματικὸν, κατὰ συνέπειαν τοῦ ὁποίου ἦτον ἀσθενὴς ὑπὲρ τὰς τρεῖς ἑβδομάδας.

'Τὸ τέχνασμα, διὰ τοῦ ὁποίου αὐτὸν ἠπάτησαν, ἦτο συντόμως τὸ ἑπόμενον· αἱ ψάλτριαι ευρίσκοντο εἰς πλησιάζοντα θάλαμον· ἐπυροβόλησε δὲ μόνον εἰς τὴν ἀντανάκλασιν αυτῶν, ἥτις ἐρρίπτετο εἰς τὸν κοιτῶνα, ὅπου ἐκοιμᾶτο, υπὸ κοίλου κατόπτρου.'

Εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν τὸ φαινόμενον ὁλόκληρον ἐξηγεῖται διὰ τῶν απλῶν καὶ πασιγνώστων νόμων τῆς τοῦ φωτὸς ἀνταναχλάσεως. Ἀλλ' ἐὰν ἡ ἀπάτη δὲν ἐξηγεῖτο, μ' ὁποίους λόγους ἠδύνατο ποτὲ ὁ ἄνθρωπος νὰ πληροφορηθῇ, ὅτι ὁ θάλαμος δὲν εἶχε τοιοῦτα στοιχεῖα; Βέβαια ἤθελεν εἶσθαι ἓν ἀπὸ τὰ πλέον συμπερασματικὰ περὶ βορβολάκων ἱστορήματα. Ἂν ἐσηκόνετο ἀπὸ τὴν κλίνην νὰ ἐξετάσῃ, αἱ κυρίαι ἤθελαν ἁπλῶς συρθῆν ἀπ' ἔμπροσθεν τοῦ κατόπτρου, καὶ τὸ φάντασμα ἤθελε χαθῆν· ἀφοῦ ἐπλαγίαζεν, ἤθελαν πάλιν ἀναλάβειν τὴν θέσιν αυτῶν, καὶ ἡ ὀπτασία ἤθελε πάλιν φανῆν ἐνώπιόν του.

Ἕπεται ἡ συνέχεια.

Η ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΟΣ.—Μόλις παρῆλθε μία ἑκατονταετηρὶς ἀφοῦ τὰ βάρβαρα ἔθνη τῆς Ἄρκτου κατῴκησαν εἰς τὴν νοτιωτέραν Ευρώπην, καὶ ἠφανίσθησαν σχεδὸν ὅλα τἀποτελέσματα τῶν Ῥωμαϊκῶν γνώσεων καὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Ὄχι μόνον αἱ κομψαὶ τέχναι, αἱ τὴν τρυφὴν υπηρετοῦσαι, καὶ υπ' αυτῆς διατηρούμεναι, ἀλλὰ καὶ πολλαὶ τῶν ὠφελίμων τεχνῶν, χωρὶς τὰς ὁποίας μόλις δύναται νὰ υπάρξῃ ζωὴ ἀνεκτική, παρημελήθησαν ἢ ἐχάθησαν. Ἡ φιλολογία, αἱ ἐπιστῆμαι, καὶ ἡ φιλοκαλία ἦσαν λέξεις ὀλίγον ευχρηστοι κατ' ἐκείνους τοὺς αἰῶνας· καὶ ἂν τυχαίνωσι δὲ κάποτε, υπεροχὴ ὡς πρὸς αυτὰς ἀποδίδεται εἰς υποκείμενα καὶ συγγράμματα τόσον ευκαταφρόνητα, ὥστε φαίνεται ὀλίγον νὰ ἐνοεῖτο ἡ ἀληθὴς αυτῶν σημασία. Ἄνδρες τοῦ υψίστου βαθμοῦ, καὶ εἰς τὰς πλέον ἐξόχους θέσεις, δὲν ἠδύναντο νὰ ἀναγινώσκωσιν ἢ νὰ γράφωσι. Πολλοὶ ἐκ τοῦ κλήρου δὲν κατελάμβαναν τὸ ὡρολόγιον, τὸ ὁποῖον καθημέραν ἦσαν υπόχρεοι νὰ ἀπαγγέλλωσι· τινὲς αυτῶν μόλις ἠδύναντο νὰ τὸ ἀναγινώσκωσιν. Ἡ μνήμη τῶν παρεληλυθότων κατὰ μέγα μέρος ἦτο χαμένη, ἢ διετηρεῖτο εἰς χρονικὰ πλήρη ουτιδανῶν συμβάντων καὶ μύθων συναξαριακῶν.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ἐπλάσθη μὲ διάνοιαν πρὸς ἀπόκτησιν γνώσεων· ευδαίμων δὲ ὁ εἰς ζήτησιν αυτῶν καταγινόμενος. Ἡ ἄγνοια εἶναι φύσει ἀνωφέλητος· ἀλλὰ παντὸς εἴδους γνώσεις ἐμποροῦν νὰ χρησιμεύσωσιν. Ἡ ἐπιμέλεια γενικῶς ἀνταμείβεται μὲ τοῦ ζητουμένου τὴν ἀνακάλυψιν, κἄποτε δὲ καὶ ἄλλων πολυτιμοτέρων.

Μάθησις ἐξωτερικὴ μᾶς προετοιμάζει διὰ τὴν περὶ τὰ Θεϊκὰ σοφίαν· ἐνῷ δὲ μελετῶμεν τὰ τῆς φύσεως ἔργα, ὁ Θεὸς τῆς φύσεως φανεροῦται εἰς ἡμᾶς· καθότι εἰς νοῦν καλῶς πεπαιδευμένον, 'Οἱ ουρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ, ποίησιν δὲ χειρῶν αυτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα.'

ΟΡΘΟΤΑΤΟΣ λόγος εἶναι ὅτι ουδὲν ἀπόλλυται. Ἡ χυνομένη τοῦ ὕδατος ρανίς, τὸ καιόμενον τοῦ χαρτίου κλάσμα, τὸ καταγῆς σηπόμενον φυτόν, πρὶν ὅ,τι χάνεται καὶ λησμονεῖται, ζητεῖ ἐξίσου τὴν ἀτμοσφαῖραν, καὶ τὸ πρὶν ἐκεῖ διατηρεῖται, καθημέραν ἐκεῖθεν εἰς χρῆσιν ἐπαναστρέφον.

Ο ΑΓΝΟΩΝ τὰ δι' ἑαυτὸν χρήσιμα καὶ ἀναγκαῖα εἶναι ἀμαθής, ὁ,τιδήποτε ἄλλο καὶ ἂν γνωρίζῃ.

ΤΟ ΗΘΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Εισ ἐστὶν ὁ Θεός· αὐτὸς μόνος ἐστίν· ἡμεῖς δὲ γινόμεθα καὶ ἀπογινόμεθα, καὶ καταχρηστικῶς καλούμεθα ὄντα. Εἷς ἐστὶν ὁ ὤν, ἐξ οὗ κατέρχεται εἰς τὸ μέγα σύμπαν ἀέναος ῥοῦς γινομένων καὶ ἀπογινομένων πλασμάτων· αὐτὸς ἐστὶ τὸ φῶς, ἐξ οὗ ὡς ἀμυδρά τις ἀντίλαμψις ἐπιχέεται εἰς ἡμᾶς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας· αὐτὸς νοῦς ἐστί, νοῦς ἥλιος, ὅθεν ἐκπέμπονται, ὡς ἀκτῖνες πόῤῥωθεν ἐρχόμεναι, οἱ τῆς ἀνθρωπότητος μεγάλοι νόες, οἱ φαίνοντες ὡς φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ τοῦ κόσμου.

Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται τὴν δόξαν αὐτοῦ. Ἴδε, καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ· ποτίζει τὰ ὄρη ἐκ τῶν ὑπερώων αὐτοῦ· καταφέρει χιόνα ὡς ἔριον, καὶ τὴν ὁμίχλην πάσσει ὡς σποδόν· περικλείει τὰ ὕδατα τῶν ὠκεανῶν εἰς τὸ κοίλωμα τῆς χειρὸς, μετρᾷ διὰ σπιθαμῆς τὴν ἔκτασιν τοῦ παντὸς, καὶ ζυγίζει τὰ βουνὰ εἰς στατῆρα καὶ τὰς νάπας εἰς στάθμην· ἐπιτιμᾷ τοὺς οὐρανοὺς, καὶ οἱ οὐρανοὶ τρέμοντες ἵστανται· διατάττει τὴν καταστροφὴν τῆς κτίσεως, καὶ ἡ κτίσις γίνεται ἀφανὴς, ὡς σκηνὴ σήμερον πηγνυομένη καὶ αὔριον καταλυομένη.

Ἐρωτῶ σε, ὑλιστὰ φιλόσοφε! Σὺ ἔθεσας τὸν ἀκρογωνιαῖον λίθον τῆς γῆς, καὶ διὰ σπαρτίου ἐμέτρησας τὰ ὅριά της; Σὲ, ὅτε κατὰ πρῶτον οἱ ἀστέρες συνήχθησαν εἰς τοὺς οὐρανοὺς, σὲ ὕμνησαν φωνῇ μεγάλῃ; Σὺ ἔκλεισας τὴν θάλασσαν διὰ πυλῶν, ὅτε τὸ πρῶτον βιαίως ἐξέῤῥευσεν ὡς ἐκ κοιλίας μητρός; Σὺ συνέταξας τὸ πρωϊνὸν φέγγος; Οἱ δάκτυλοί σου ἔπλεξαν τὸν δεσμὸν τῶν Πλειάδων; Εἰσδύεις εἰς τὸν πυθμένα τῶν ὠκεανῶν; Ἐπὶ τοῦ κατακλυσμοῦ κάθησαι; Ἐπὶ τῆς ἀβύσσου περιπατεῖς; Ἀνοίγονται εἰς σὲ περίφοβοι αἱ πύλαι τοῦ θανάτου, καὶ οἱ θυρωροὶ τοῦ ᾅδου βλέποντές σε φρίττουσι; Φιλόσοφε! γνωρίζεις τὸ εὖρος τοῦ οὐρανοῦ; Ἐπίστασαι ποῦ τὸ φῶς αὐλίζεται, ἢ ποῦ διασκεδάζεται; Φιλόσοφε! ἡ τυφλή σου εἱμαρμένη κατ' ἔτος καὶ κατὰ τάξιν ἀποστέλλει πνεῦμα, καὶ ἀνακαινίζει τὴν φύσιν; καλεῖ τὰς ἀστραπὰς, καὶ αὐταὶ ἐξερχόμεναι λέγουσιν, ''Ἰδοὺ ἡμεῖς!' ἢ νεύει πρὸς τοὺς αἰέρας, καὶ αὐτοὶ ἔρχονται; ἢ ἀποπέμπει τοὺς κεραυνοὺς, καὶ αὐτοὶ πορεύονται; ἢ ἐπιβλέπει ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἡ γῆ πυρέσσει; ἢ ἅπτεται τῶν ὀρέων, καὶ τὰ ὄρη καπνίζονται;

Εἷς ἐστὶ λοιπὸν ὁ Θεός· ἰδοὺ ἡ πρώτη ἀρχὴ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ ἄνθρωπος ὑπάρχει ἄνωθεν γεγεννημένος ἐκ πνεύματος, ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ἀθάνατον, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἀκτὶς μία τοῦ ἡλίου τῆς Θεότητος· ἰδοὺ ἡ δευτέρα ἀρχή.

Οὐσῶν ἀληθῶν τῶν δύο τούτων ἀρχῶν, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ συγκοινωνία μεταξὺ τοῦ Ὄντος καὶ τοῦ γινομένου, μεταξὺ τοῦ Πλάστου καὶ τοῦ πλάσματος, μεταξὺ τοῦ κέντρου καὶ τῆς ἀκτῖνος· διότι τότε μόνον ὁ ἄνθρωπος διατηρεῖ τὸν ὕψιστον κρίκον εἰς τὴν ἅλυσιν τῶν ὄντων, καὶ διαφυλάττει τὴν ὀσμὴν, νὰ εἴπω οὕτω, τῶν δακτύλων τοῦ Θεοῦ, ἐξ ὧν ἐδημιουργήθη. Ἀλλὰ τρία τινὰ ὑπάρχουσι τὰ μέσα, δι' ὧν ὁ ἄνθρωπος συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ Θεοῦ· ἡ ἀγάπη αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεὸν, ἡ ἀγάπη αὐτοῦ πρὸς τὸν πλησίον, καὶ ἡ λατρεία αὐτοῦ πρὸς ἐκείνην τὴν ὑψίστην ἀρετὴν καὶ τελειότητα, ἥτις, καθιστῶσα τὸν ἄνθρωπον πνεῦμα ἁγνὸν καὶ πανάγαθον, τὸν προσεγγίζει εἰς τὸν Θεόν.

Προβῶμεν εἰς ἀνάλυσιν λεπτομερεστέραν.

''Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου.' Πρῶτον ἀξίωμα τῆς συγκοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τοῦ Θεοῦ· διὰ ταύτης τῆς ἀρχῆς ὁ ἄνθρωπος ἀνυψοῦται εἰς τὴν θέαν τοῦ ὑπερτάτου δικαίου, τοῦ ὑπερτάτου ἐντελοῦς, τῆς ὑπερτάτης σοφίας, καὶ γινόμενος ἐκ τῶν ἄνω καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν κάτω, βλέπει μετ' οἴκτου τὴν ἀτελῆ τελειότητα τοῦ κόσμου τούτου, τὴν ἄσοφον σοφίαν του, τὴν ἄδικον δικαιοσύνην του, τοὺς ἀνόμους νόμους του.

''Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν· ἑπομένως ὃ σὺ μισεῖς ἑτέρῳ μὴ ποιήσῃς, καὶ ὅσα θέλετε ἵνα ποιῶσιν εἰς ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, ποιεῖτε εἰς αὐτούς·' ἰδοὺ τὸ δεύτερον ἀξίωμα. Διὰ ταύτης τῆς ἀρχῆς ὁ ἄνθρωπος μακρύνεται ἀπὸ πᾶσαν κακίαν· διότι, ἀγαπῶν τὸν ἄλλον ὡς ἑαυτὸν, δὲν τὸν βλάπτει οὔτε διὰ λόγου οὔτε δι' ἔργου, ἀλλὰ μάλιστα τὸν εὐεργετεῖ, καὶ πρὸς αὐτὸν ποιεῖ ὅσα ἀγαθὰ εὔχεται δι' ἑαυτόν. Εἰς ταύτην τὴν ἀρχὴν ἐνυπάρχουσιν ὅλαι συλλήβδην αἱ ἀρεταὶ, τὰς ὁποίας ἐγνώριζον οἱ παλαιοί. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔφερεν ἐπὶ γῆς ἄλλην ἀπόῤῥοιαν Θεότητος, τὴν πρὸ αὐτοῦ ἄγνωστον ὑψίστην ἀρετὴν, καὶ ἐκ τῆς καρδίας του τὴν ἐξέχυσεν εἰς τὸν κόσμον. Διὰ τοῦτο ὡς τρίτον μέσον συγκοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐκήρυξεν εἰς τὴν οἰκουμένην·

'Εἰς ὅποιον σᾶς ῥαπίσῃ ἐπὶ τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέψατε καὶ τὴν ἀριστερὰν, καὶ εἰς τὸν εἰσάγοντα δίκην διὰ τὸν χιτῶνα ἀφετε καὶ τὸ ἱμάτιον· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν· εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς· ἀγαθοποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς, γινόμενοι οὕτως υἱοὶ τοῦ Θεοῦ, ὅστις τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βλέπει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους· καταστῆτε δὲ τέλειοι, καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἐστὶ τέλειος.'

Διὰ τούτων τῶν ῥήσεων ὁ ἄνθρωπος ἀποδυόμενος τὸ φιλέκδικον, τὴν μνησικακίαν, καὶ μεταβάλλων τὴν καρδίαν αὐτοῦ εἰς κηρὸν ἀγαθότητος τηκόμενον καὶ ῥέοντα, λαμβάνει τὸ βάπτισμα τῆς θείας τελειότητος, γίνεται τύπος Θεότητος φέρων σάρκα, διαμένει ἐν μέσῳ τοῦ ὑλικοῦ τούτου κόσμου πνεῦμα, ὡς ὁ Θεὸς, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ σκότους υἱὸς φωτὸς, καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων ἰσάγγελος.

Τοιοῦτον ὑπάρχει τὸ ἁπλοῦν καὶ μέγα φιλοσοφικὸν σύστημα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ μὲν ἄνθρωπος, παραδεχόμενος τὰς τρεῖς ταύτας ἀρχὰς μερικῶς, τελειοποιεῖται

καθ' ἑκάστην, καὶ βαθμηδὸν ἐξαγιοῦται· ἡ δὲ κοινωνία θεμελιοῦται εἰς στύλους ἰσότητος, δικαιοσύνης, ἐλευθερίας, καὶ φιλότητος· οὐδὲ κυβέρνησις, οὐδὲ δικαστήρια, οὐδὲ στρατοὶ νομίζονται ἀναγκαῖοι· οἱ πόλεμοι τῶν ἐθνῶν, αἱ ἔριδες καὶ αἱ σφαγαὶ τῶν ἰδιωτῶν, ἡ ἄνισος διανομὴ τῆς γῆς εἰς τὰς χεῖρας ὀλίγων, ἡ πενία τῶν πολλῶν, αἱ κοινωνικαὶ δυστυχίαι παύουσι, καὶ ἡ ἀνθρωπότης καθίσταται μία μόνη οἰκογένεια ἐκ μελῶν διαγόντων ἐν ἁρμονίᾳ, εἰρήνῃ, καὶ εὐδαιμονίᾳ, καὶ τὸ πολίτευμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἔχει τρία μόνον ἄρθρα,

1. Ἀγαπήσεις τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου·
2. Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν·
3. Ἀποδυθεὶς τὴν σάρκα καὶ τὰ πάθη της, ἔσῃ πνεῦμα ἁγνὸν καὶ πανάγαθον·

Τὸ πολίτευμα τοῦτο δὲν εἶναι εἰδικὸν δι' ἓν ἔθνος, ἀλλὰ παγκόσμιον· οὐδὲ προσωρινὸν, ἀλλ' αἰώνιον· καὶ αἰώνιον, διότι δὲν ὑπάρχει, ὡς τὸ τοῦ Σόλωνος, γεγλυμμένον εἰς στήλας, ὡς τὸ τοῦ Λυκούργου, κεχαραγμένον εἰς χαλκοῦς πίνακας, καὶ ὡς τὸ τοῦ Οὐασιγκτῶνος, γεγραμμένον ἐν χάρτῃ, ἀλλὰ διατελεῖ ἐντετυπωμένον εἰς ὅλας τὰς καρδίας, καὶ καθιερούμενον διὰ θρησκείας, περικλείει ἀμοιβὰς μὲν διὰ τὸν πιστῶς καὶ κατὰ γράμμα φυλάττοντα αὐτὸ, ποινὰς δὲ διὰ τὸν ἀθετοῦντα καὶ μὴ φυλάττοντα αὐτό.—Π. ΣΟΥΤΣΟΣ.

Ο ΛΟΔΟΒΙΚΟΣ ΚΟΡΝΑΡΟΣ.

ΤΟΥ Λοδοβίκου Κορνάρου ἡ ἱστορία παρέχει ἓν ἀπὸ τὰ πλέον ἀξιομνημόνευτα παραδείγματα τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐγκρατείας καὶ σωφροσύνης ὡς πρὸς τὴν μακροβιότητα. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐγεννήθη ἐξ εὐπατριδῶν εἰς Βενετίαν τὸ 1467· ἐπὶ νεότητος αὐτοῦ φαίνεται ὅτι ἔπεσεν εἰς καταχρήσεις, αἵτινες τὸν ἐπροξένησαν πολλὰς καὶ βαρείας νόσους, καὶ κατέστησαν ἐπισφαλῆ καὶ ἀθλίαν τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ τριακοστοῦ πέμπτου μέχρι τοῦ τεσσαρακοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας του. Κατ' αὐτὴν δὲ τὴν ἐποχὴν εἰδοποιήθη ἀπὸ τοὺς ἰατροὺς, ὅτι δὲν ὑπῆρχε παρὰ μία μόνη ὁδὸς εἰς ἀνάῤῥωσιν, τουτέστι, τακτικὴ καὶ μετρία δίαιτα. Ὁ Κόρναρος παρευθὺς ἤλλαξε ζωήν· ἀλλὰ, κατὰ πρῶτον, εὑρὼν αὐτὴν δυσάρεστον, δὲν ἐπέμεινε μετὰ σταθερότητος. Ἡ τῶν ἀσθενειῶν ὅμως ἐπιστροφὴ ἐνουθέτησεν αὐτὸν, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ παραβαίνῃ ἀτιμωρητὶ τοὺς περὶ διαίτης νόμους· καὶ, τέλος, ἐστερεώθη ἀκλινῶς εἰς ὁδὸν ἐγκρατείας, τὴν ὁποίαν βαδίζων ἀπηλλάχθη τῶν νόσων αὐτοῦ, καὶ ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν ἐννενηκονταοκτὼ χρόνων, ὑγιὴς τὸ σῶμα, γαλήνιος δὲ καὶ ἱλαρὸς τὸ πνεῦμα.

Διὰ νὰ λάβῃ ὁ ἀναγνώστης ἰδέαν τῆς μικρᾶς ποσότητος τοῦ φαγητοῦ, τὸ ὁποῖον ὁ Κόρναρος ἐξώδευεν, ἠμποροῦμεν νὰ ἀναφέρωμεν ὅσα περὶ ἑαυτοῦ ἱστορεῖ, ὅτι, ὢν ἑβδομηκονταοκτὼ χρόνων ἡλικίας, παρεκινήθη ἀπὸ τὰς συμβουλὰς τῶν ἰατρῶν καὶ τὴν καθημερινὴν ἐνόχλησιν τῶν φίλων, νὰ προσθέσῃ μικρόν τι εἰς τὸ σύνηθες φειδωλότατον μέτρον τῆς τροφῆς του. Πολὺν καιρὸν ἀντεστέκετο, λέγων τὴν Ἰταλικὴν παροιμίαν, 'Ὁ θέλων νὰ φάγῃ πολλὰ, ἂς τρώγῃ ὀλίγον· ἐπειδὴ μὲ τὴν ὀλιγοφαγίαν μακρύνεται ἡ ζωή.' Μ' ὅλον τοῦτο, λέγει, 'Διὰ ν' ἀποφύγω τὸ πεῖσμα, καὶ νὰ εὐχαριστήσω τοὺς φίλους μου, ὑπέκλινα τέλος, καὶ ἀφῆκα ν' αὐξηθῇ ἡ ποσότης τοῦ φαγητοῦ μου, πλὴν δύο μόνον οὐγγίας. Διότι, ἐνῷ ἀρχήτερα τὸ μέτρον τῆς καθ' ἡμέραν τροφῆς μου, δηλαδὴ, τοῦ ἄρτου, τῶν αὐγῶν, τοῦ κρέατος, καὶ τοῦ ζωμοῦ, ἦτο δώδεκα οὐγγίαι σωστὰ ζυγισμέναι, ηὔξησα τὴν ποσότητα δύο οὐγγίας· καὶ τὸ μέτρον τοῦ ποτοῦ μου, τὸ ὁποῖον ἀρχήτερα ἦτο δεκατέσσαρες οὐγγίαι, τὸ ἔκαμα δεκαέξ. Ἡ προσθήκη αὐτὴ,' ἐξακολουθεῖ λέγων, 'ἐπενήργησεν εἰς ἐμὲ τοσοῦτον, ὥστε ἀντὶ εὐθύμου καὶ ἱλαροῦ ἀνδρὸς ἔγινα μελαγχολικὸς καὶ χολερικὸς, καὶ τὰ πάντα μὲ ἠνώχλουν· οὔτε ἤξευρα τί ἔπραττα ἢ τί ἔλεγα. Τὴν δωδεκάτην ἡμέραν, μ' ἐπίασε πόνος εἰς τὸ πλευρὸν, ὅστις μ' ἐκράτει εἰκοσιδύο ὥρας. Κατόπιν αὐτοῦ ἦλθε φοβερὸς πυρετὸς, ὅστις διήρκεσε τριάκοντα πέντε ἡμερανύκτια, μολονότι μετὰ τὴν δεκάτην πέμπτην ἡμέραν ἠλαττοῦτο ὁλονέν· ἐκτὸς τούτων, δὲν ἠμπόρουν νὰ κοιμῶμαι οὔτε δι' ἓν τεταρτημόριον τῆς ὥρας· ὅθεν καὶ μὲ ἀπεφάσισαν οἱ ἰατροί. Μ' ὅλον τοῦτο, ἐγὼ, χάριτι θείᾳ, ἰάτρευσα αὐτὸς ἐμαυτὸν, ἐπανελθὼν εἰς τὴν προτέραν μου δίαιταν, ἂν καὶ τώρα ἤμην ἑβδομήκοντα ὀκτὼ χρόνων, καὶ τὸ σῶμά μου ὑπερβολικὰ ἰσχνὸν, καὶ ἡ ὥρα τοῦ ἐνιαυτοῦ χειμὼν, καὶ ὁ ἀὴρ ψυχρότατος· εἶμαι δὲ πεπεισμένος, ὅτι, μετὰ Θεὸν, τίποτε ἄλλο δὲν μ' ἐβοήθησε παρὰ ὁ ἀκριβὴς κανὼν, τὸν ὁποῖον τόσον καιρὸν εἶχα πιστῶς ἀκολουθήσειν.'

Διὰ νὰ δείξῃ πόσον ὠφελεῖ ὁ ἐγκρατὴς βίος εἰς κτυπήματα καὶ πληγὰς, διηγεῖται συμφορὰν, ἡ ὁποία τὸν ἔτυχεν ἐπὶ τῆς γεροντικῆς ἡλικίας του. Μίαν τῶν ἡμερῶν ἡ ἅμαξά του ἀνετράπη, ὥστε ἱκανὸν δρόμον ἐσύρετο κατὰ γῆς ὑπὸ τῶν ἵππων. Ἡ κεφαλὴ, οἱ βραχίονες, ὅλον τὸ σῶμά του, ἐτραυματίσθησαν πολὺ, καὶ μία τῶν πτερνῶν ἐξηρθρώθη. Ἀφοῦ μετεφέρθη εἰς τὸν οἶκον, ἰδόντες αὐτὸν οἱ ἰατροὶ πολὺ βεβλαμμένον, τὸ ἐστοχάσθησαν ἀδύνατον νὰ ζήσῃ τρεῖς ἡμέρας· ἀλλ' ἀφοῦ ἐπῆρεν αἷμα, καὶ μετεχειρίσθη ὀλίγα καθάρσια, ἀνέλαβε ταχέως τὴν ὑγείαν καὶ δύναμιν αὐτοῦ.

Ἀξιοπαρατήρητον εἶναι ὅτι ἡ ἄκρα τοῦ Κορνάρου ἀποχὴ δὲν συνέβαλε ποσῶς νὰ καταστήσῃ αὐτὸν δύσκολον ἢ μελαγχολικόν. Ἐκ τοῦ ἐναντίου, μεγάλως ἔχαίρετο τοῦ βίου τὰς ἀθώας ἡδονάς. Λέγει περὶ ἑαυτοῦ, 'Πάντοτε εἶμαι ἱλαρὸς, εὔθυμος, καὶ εὐχαριστημένος, ἐλεύθερος πάσης ταραχῆς καὶ παντὸς θορυβώδους διαλογισμοῦ, ἀντὶ τῶν ὁποίων χαρὰ καὶ εἰρήνη κατοικοῦν εἰς τὴν καρδίαν μου. Δὲν βαρύνομαι τὴν ζωὴν, ἀλλὰ μάλιστα διάγω αὐτὴν μετ' ἄκρας ἀγαλλιάσεως. Συνομιλῶ μὲ προκομμένους ἄνδρας, ὑπερόχους τὸ πνεῦμα, τὴν μάθησιν, τὴν διαγωγὴν, καὶ ἄλλας ἀρετάς. Ὅταν μὲ λείπῃ αὐτῶν ἡ συναναστροφὴ, δίδομαι εἰς τὴν ἀνάγνωσιν σοφοῦ τινὸς βιβλίου, ἔπειτα δὲ

εἰς τὸ γράφειν, προσπαθῶν κατὰ πάντα νὰ γίνωμαι ὠφέλιμος καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν δυνάμεών μου. Ἐσεμνύνετο πολὺ ὅτι ἔμενεν εἰς αὐτὸν τόση ζωηρότης τοῦ πνεύματος, ὥστε εἰς ἡλικίαν ὀγδοήκοντα τριῶν ἐτῶν συνέγραψε κωμῳδίαν, 'πλήρη εὐθυμίας καὶ ἀστειότητος.' Ἀναφέρει τὰς ὁποίας ἔκαμνε περιηγήσεις διὰ νὰ βλέπῃ τοὺς φίλους του, καὶ νὰ συνδιαλέγεται μὲ τοὺς ἐμπείρους πάσης τέχνης καὶ ἐπιστήμης.—ἀρχιτέκτονας, ζωγράφους, ἀγαλματοποιούς, μουσικούς, ἀκόμη δὲ καὶ γεωργούς. Ὁμιλεῖ μὲ πολλὴν εὐαρέσκειαν περὶ τῶν ἐπισκέψεων εἰς τὰς διαφόρους κατοικίας του, καὶ τῆς φιλοκαλίας καὶ ἐμπειρίας αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ τὰς βελτιόνῃ. Περὶ μιᾶς ἐξαιρέτως τῶν κατοικιῶν τούτων λέγει, "Ἄλλοτε καταφεύγω εἰς οἶκόν μου, τοποθετημένον εἰς τὴν κοιλάδα, ὅστις εἶναι ἀληθῶς ὡραιότατος, ἐπειδὴ πολλοὶ δρόμοι αὐτοῦ εἶναι οὕτω διατεταγμένοι, ὥστε, συνερχόμενοι ἅπαντες τελειόνουν εἰς τερπνόν τι μέρος γῆς, κατὰ τὸ μέσον τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται ἁρμόδιός τις ἐκκλησία. Ὁ τόπος οὗτος βρέχεται ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Βρέντα, ἀμφοτέρωθεν τοῦ ὁποίου ὑπάρχουν μεγάλοι καὶ καρποφόροι ἀγροί, καλῶς κοπρισμένοι, καὶ καλλωπισμένοι μὲ πολλὰς κατοικίας. Ἀρχήτερα τὸ πρᾶγμα εἶχε πάντη ἀλλέως, καθότι ὁ τόπος ἦτον ἑλώδης καὶ νοσώδης, προσφυέστερος εἰς κτήνη παρ' εἰς ἀνθρώπους· ἀλλ' ἐξήρανα τὴν γῆν, κ' ἔκαμα καλὸν τὸν ἀέρα· τούτου δὲ γενομένου, συνέῤῥευσαν ἐκεῖ ἄνθρωποι, καὶ ᾠκοδόμησαν ἐπιτυχῶς. Τοιουτοτρόπως ἔφθασεν ὁ τόπος εἰς τὴν ὁποίαν τώρα βλέπομεν αὐτὸν ἐντέλειαν· ὥστε ἀληθῶς δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι καὶ ναὸν ἔδωκα εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἀνθρώπους νὰ τὸν λατρεύωσιν ἐντὸς αὐτοῦ· ἡ μνήμη τοῦ ὁποίου μὲ εἶναι τερπνοτάτη.' Ἀλλαχοῦ δὲ λέγει περὶ ἑαυτοῦ, 'Διὰ νὰ μὴ λείψῃ τοῦ γήρατός μου καμμία εὐχαρίστησις, ἀγάλλομαι καθ' ἡμέραν ἀναπολῶν τὴν ἀθανασίαν, τὴν ὁποίαν στοχάζομαι ὅτι βλέπω εἰς τὴν διαδοχὴν τῶν ἀπογόνων μου. Διότι, ὁσάκις ἐπιστρέφω εἰς τὸν οἶκον, εὑρίσκω ἕνδεκα ἐγγόνους, ὅλους τέκνα ἑνὸς πατρὸς καὶ μιᾶς μητρός· ὅλους εἰς καλὴν ὑγείαν· ὅλους, καθόσον δύναμαι νὰ διακρίνω, εὐμαθεῖς καὶ χρηστοήθεις. Πολλάκις μὲ διασκεδάζει ἡ ψαλμῳδία των· μάλιστα δὲ καὶ ψάλλω μετ' αὐτῶν, ἐπειδὴ ἔχω φωνὴν τρανωτέραν καὶ καθαρωτέραν παρ' ὅσον ἦτο ποτὲ ἀρχήτερα ἐπὶ ζωῆς μου. Ταῦτα εἶναι αἱ ἀγαλλιάσεις καὶ παραμυθίαι τοῦ γήρατός μου· ὅθεν φαίνεται, τολμῶ εἰπεῖν, ὅτι δὲν διάγω νεκρόν, δύσκολον, καὶ μελαγχολικὸν βίον, ἀλλὰ ζῶντα, δραστήριον καὶ τερπνόν, τὸν ὁποῖον δὲν ἤθελα ποτὲ ἀνταλλάξειν μὲ τὸν πλέον εὔρωστον ἀπὸ τοὺς νέους ἐκείνους, οἵτινες εὐφραίνονται ἡδυπαθοῦντες· ἐπειδὴ γνωρίζω ἅτι ὑπόκεινται εἰς χιλίας νόσους καὶ χιλίων εἰδῶν θανάτους.'

Ἀπηνθίσαμεν τὰ ἀνωτέρω ἐκ τῶν περὶ ἐγκρατοῦς ζωῆς διαφόρων λόγων τοῦ Κορνάρου· τὸν τελευταῖον,—διαλαμβάνοντα ζωηρὰν περιγραφὴν τῆς ὑγείας, εὐρωστίας, κ' ἐντελοῦς χρήσεως τῶν αἰσθητηρίων αὐτοῦ εἰς ἔσχατον γῆρας,—ἔγραψεν ἐννενήκοντα ἑνὸς χρόνου ἡλικίας. Ὁ ἐνάρετος καὶ εὐδαίμων γέρων ἐξέπνευσε χωρὶς πόνον, βαθμηδὸν παρακμάσας, Ἀπριλίου 26ην, 1566, εἰς τὸ ἐννενηκοστὸν ὄγδοον ἔτος τῆς ἐγκρατοῦς ζωῆς του.

Η ΠΟΜΠΗΙΟΥΠΟΛΙΣ.

Η ΠΟΜΠΗΙΟΥΠΟΛΙΣ κατεστράφη δι' ἐκρήξεως τοῦ Βεσουβίου τὸ 79 ἀπὸ Χριστοῦ ἔτος. Εἶναι δὲ τῷόντι θαυμάσιον, ὅτι τόσους αἰῶνας ἔμενε κεκαλυμμένη, καὶ ὅτι τόσον πολὺν χρόνον καὶ τόσον σημαντικῶς ἔσφαλλαν ὡς πρὸς τὴν θέσιν αὐτῆς οἱ ἀρχαιολόγοι καὶ οἱ σοφοί. Πολλαχοῦ ἐρειπίων σωροί, καὶ μέρη τῶν κεχωμένων θεάτρων, ναῶν, καὶ οἴκων, ἦσαν μόλις δύο πόδας ὑπὸ τῆς γῆς τὴν ἐπιφάνειαν· ἀδιακόπως ἐξώρυτταν οἱ χωρικοὶ κομμάτια εἰργασμένου μαρμάρου, καὶ ἄλλας ἀρχαιότητας· τῇδε κἀκεῖσε εἶχαν ἐκσκεπάσειν καὶ τὰ τῆς πόλεως ἐξώτερα τείχη· ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο, δὲν ἐμάντευαν τί ἐκάλυπτεν ὁ ἔμπροσθεν αὐτῶν παράξενος, μεμονωμένος σωρὸς στάκτης, χώματος, καὶ κισσήρεως. Ὑπάρχει δὲ καί τι ἄλλο, τὸ ὁποῖον ἀκόμη περισσότερον μᾶς κάμνει νὰ θαυμάζωμεν ὅτι τόσους χρόνους ἔμενε κεκρυμμένη ἡ Πομπηϊούπολις. Ἀρχίζουσα ἐκ τοῦ ποταμοῦ Σάρνου, διαπερνᾷ τὴν πόλιν διώρυξ ὑπόγειος, τῆς ὁποίας τὰ ὕδατα βλέπονται σκοτεινῶς πως καὶ σιωπηλῶς ῥέοντα ὑπὸ τὸν ναὸν τῆς Ἴσιδος. Λέγεται δὲ ὅτι ἐξωρύχθη πρὸς τὰ μέσα τῆς δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος, διὰ νὰ φέρῃ γλυκὺ νερὸν εἰς τὴν γειτνιάζουσαν πόλιν Torre dell' Annunziata· πιθανὸν νὰ ἔτρεχε καὶ τὸ πάλαι εἰς τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν. Ἀλλ' ἐξορύττοντες, ἢ καθαρίζοντες τὴν διώρυγα ταύτην, ἀνάγκη πᾶσα νὰ διέβαιναν οἱ ἐργάται ὑποκάτω τῆς Πομπηϊουπόλεως ἐκ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν.

Πᾶς ὁ τὰ τείχη τῆς πόλεως περιερχόμενος, καὶ βλέπων τὸν ἐπ' αὐτῆς σωρὸν ἡφαιστείου ὕλης, πιστεύει σχεδὸν ὅτι χεὶρ ἀνθρωπίνη ἐπίτηδες τὴν παρέχωσε, μετακομίσασα καὶ ἐπιῤῥίψασα τὰς ἡφαιστείους ὕλας. Αἱ ὕλαι αὗται δὲν εὑρίσκονται κατ' οὐδεμίαν διεύθυνσιν ἐπέκεινα τῆς πόλεως ἐξηπλωμέναι ἐπὶ τῆς ὡραίας πεδιάδος, ἥτις βαθμηδὸν κλίνει πρὸς τὸν κόλπον τῆς Νεαπόλεως. Τόσον περιωρισμένη ἦτον ἡ ἡφαίστειος ἔκρηξις κατὰ τὸν δρόμον ἢ τὴν πτῶσιν αὐτῆς, ὥστε τὴν Πομπηϊούπολιν μόνον ἔχωσε· διότι ἡ καταβᾶσα εἰς τὰ πέριξ βροχὴ στάκτης καὶ κισσήρεως ὀλίγην βέβαια ἔκαμε διαφορὰν ὡς πρὸς τὸ ὕψωμα τῆς πεδιάδος.

Εἰς πόλεις, τεθαμμένας ἐντὸς εἰς λάβαν, καθὼς ἡ Ἡράκλεια, εὐκόλως παρατηρεῖ τις καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν πρόοδον τῆς καταστροφῆς. Δύναται ν' ἀκολουθήσῃ τὴν μέλαιναν, πεπωρωμένην λάβαν ἀπὸ τὸν κῶνον τοῦ ὄρους ἕως εἰς τὴν θάλασσαν, τῆς ὁποίας καὶ μετατοπίζει πολλάκις τὰ ὕδατα εἰς πολλῶν σταδίων ἔκτασιν· ὅσοι δὲ ποτὲ εἶδαν τὴν λάβαν εἰς τὴν ὑγρὰν αὐτῆς κατάστασιν, ὁπόταν ῥέῃ ὡς ποταμὸς διαλελυμένου σιδήρου, ἐμποροῦν δεμιᾶς νὰ ἐννοήσωσι πῶς ἤθελε χώσειν πᾶν τὸ εἰς τὸν δρόμον αὐτῆς. Συγκεχυμένας

ἰδίας ἔχουν πολλάκις οἱ μὴ ἐπισκεφθέντες τοὺς ἀξιολόγους τόπους τούτους ὡς πρὸς τὴν ὕλην τὴν καλύπτουσαν τὴν Πομπηϊούπολιν καὶ Ἡράκλειαν· φαντάζονται ὅτι ἀμφότεραι ἐσκεπάσθησαν ὑπὸ λάβας. Ἡ μὲν Ἡράκλεια κατ' ἀλήθειαν ἔπαθε τοῦτο, καὶ ἡ ἐργασία τοῦ ἐξορύττειν ἐκεῖ ὡμοίαζε σκάψιμον εἰς λιθοτομίαν σκληροτάτης πέτρας. Ἡ κατάβασις εἰς τοὺς καθαρισθέντας τόπους εἶναι ὡς ἡ κατάβασις εἰς λατόμιον ἢ μεταλλεῖον· εὑρίσκεσαι δὲ πάντοτε ὑπὸ γῆν, ἀπὸ λαμπάδας φωτιζόμενος. Τὴν δὲ Πομπηϊούπολιν ἐπεκάλυψεν ἀραιὰ λάσπη, κίσσηρις, καὶ στάκτη, ἐπὶ τῶν ὁποίων, προϊόντος τοῦ χρόνου, συνήχθη φυτικὴ γῆ. Ὑπὸ τὸ ἄβαθον τοῦτο χῶμα, τὸ πᾶν εἶναι εὔθρυπτον, καὶ τὸ σκάψιμον εὔκολον. Ἡ ἀνασκαπτομένη ὕλη μεταφέρεται ἐπὶ ἁμαξῶν, καὶ ῥίπτεται ἔξω τῆς πόλεως· ὁπόταν δ' ἐξακολουθῇ δραστηρίως ἡ ἐργασία, ἐνῷ ἅμαξαι ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης ἀπομακρύνονται πλήρεις χωμάτων, βλέπει τις νὰ προβάλλωσιν οἶκοι ἀκέραιοι, τῶν στεγῶν ἐξαιρουμένων, αἵτινες σχεδὸν πάντοτε εἶναι μέσα κρημνισμέναι, ὥστε βαθμηδὸν ἀνοίγεται ὁδὸς ὁλόκληρος εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου ἢ τὰς ῥανίδας τῆς βροχῆς, ἀπαράλλακτα καθὼς αἱ ὁδοὶ ὁποιασδήποτε κατοικουμένης πόλεως. Εἶναι δὲ περίεργον νὰ παρατηρῇ τις, καθόσον ἀπομακρύνεται ἡ ἡφαίστειος ὕλη, ὅτι αἱ οἰκίαι ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἶναι κτισμέναι ἀπὸ λάβαν, τὸ ἀρχαιότερον προϊὸν τοῦ αὐτοῦ Βεσουβίου, αἱ ὑστερώτεραι τοῦ ὁποίου ἐκρήξεις παρέχωσαν καὶ διὰ τόσους αἰῶνας εἶχαν κεκρυμμένην τὴν Πομπηϊούπολιν.

Τὸ φθινόπωρον τοῦ 1822, ἴδα τὴν Πομπηϊούπολιν μετ' ὀλίγας μόνον ἡμέρας ἀφοῦ συνέβη μία τῶν πλέον μεγαλοπρεπῶν ἐκρήξεων τοῦ Βεσουβίου. Τὸν πρὸς αὐτὴν δρόμον μας ἐκάλυπτε κίσσηρις, καί τις λεπτὴ σταχτόχροος κόνις, ἀποῤῥιφθεῖσα ἐκ τοῦ ὄρους, περὶ τὴν βάσιν τοῦ ὁποίου ἐστρεφόμεθα. Εἰς πολλὰ μέρη τὸ κάλυμμα τοῦτο εἶχε πλέον παρ' ἑνὸς ποδὸς βάθος, ἀλλ' ἦτο γενικῶς ἴσα ἐξηπλωμένον, μὴ ὂν συσσωρευμένον εἰς κανένα τόπον ἰδιαίτερον. Ἐνῷ ἐζευγηλατούσαμεν εἰς τὴν Πομπηϊούπολιν, οἱ τῆς ἁμάξης τροχοὶ ἔθραυαν τὴν ὕλην ταύτην· ἦτο δὲ καθισμένη εἰς τὰς ἄκρας τῶν τοίχων, καὶ εἰς τὰς ὀλίγας ὀροφάς, ὅσας ἡ Νεαπολιτικὴ διοίκησις εἶχεν ἐκ νέου οἰκοδομήσειν· ἔκειτο δακτύλους παχεῖα εἰς τὰς κορυφὰς παντὸς στύλου τῶν ἀρχαίων ναῶν· ἐκάλυπτεν ὅλα τὰ πατώματα τῶν ἀστέγων οἴκων, καὶ ἀπέκρυπτε τὰς ψηφίδας. Εἰς τὸ ἀμφιθέατρον, ὅπου ἐκαθίσαμεν διὰ νὰ γευθῶμεν, ἠναγκάσθημεν νὰ βάλωμεν τοὺς ὁδηγοὺς νὰ καθαρίσωσι τὸ μέρος μὲ πτυάρια, διότι παντοῦ ἦτον ὁ κονιορτός. Θεωροῦντες ἐκ τῶν ἀνωτέρων τοίχων τοῦ ἀμφιθεάτρου, ἴδαμεν τὴν χώραν ὁλόκληρον ἐσκεπασμένην μὲ αὐτήν· δένδρα καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ ἦσαν κεκαλυμμένα μὲ τὸ ὠχρολευκόφαιον κονίαμα, τὸ ὁποῖον καὶ δὲν ἔγινεν ἄφαντον ἐκτὸς μετὰ πολλοὺς μῆνας.

Ἀμαθεῖς τινὲς εἰς τὴν Νεάπολιν διϊσχυρίζοντο ὅτι ἡ λεπτὴ αὕτη στάκτη, ἡ κόνις, περιεῖχε χρυσόν! Ἤρχισαν λοιπὸν οἱ Νεαπολῖται νὰ τὴν συνάγωσι· χρυσὸν μὲν δὲν ἐπέτυχαν, ἀλλὰ τὴν εὗρηκαν ἐξαίρετον διὰ τὸν καθαρισμὸν καὶ τὴν στίλβωσιν τοῦ ἀργύρου.

Ἡ κόνις αὕτη ἐξηκολούθει νὰ ἐκπέμπεται τοῦ ὄρους πολλὰς ἡμέρας μετὰ τὴν παῦσιν τῆς ἐκρήξεως. Μίαν φορὰν κατεστόλισε κ' ἐμὲ τὸν ἴδιον. Ἐνῷ ἵππευα ἐπὶ τοῦ εἰς Ποσίλιππον δρόμου, ἤρχισε νὰ βρέχῃ· ἡ δὲ βροχὴ κατεβίβασε καὶ συνέπηξε τὸν κονιορτόν, ὅστις, καθίσας ἐπὶ τῶν μαύρων μου φορεμάτων, μ' ἔκαμε νὰ φαίνωμαι ὡς νὰ εἶχα κυλισθῆν μέσα εἰς γύψον. Ἔμαθα δὲ καὶ παρά τινος φίλου μου, ἀξιωματικοῦ εἰς τὸ ναυτικόν, ὅτι εἶχε πέσειν μετὰ βροχῆς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου του, τριακόσια ἕως τετρακόσια μίλια μακρὰν εὑρισκομένου τῆς Νεαπόλεως καὶ τοῦ ὄρους Βεσουβίου.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΗΣ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΥ.

Ο ΠΡΩΗΝ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως Φερδινάνδος, τόσον ἐγνωσμένος εἰς ἅπαντας ὡς μονάρχης Λαζαρόνος, καὶ ὡς ἕνας τῶν πλέον ἀγραμμάτων, ὀκνηρῶν, καὶ ἀπερισκέπτων ἀνθρώπων τῆς Εὐρώπης, ἦτο καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν τόσον ἀφιερωμένος εἰς τὰς ἡδονὰς τοῦ κυνηγίου, ὥστε μόλις δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι διελογίζετο ποτὲ περί τινος ἄλλου πράγματος. Ὁπότε τὰ Γαλλικὰ στρατεύματα δευτέραν φορὰν ἐπλησίαζαν εἰς τὰ σύνορά του, μὲ σκοπὸν ἐκ δευτέρου νὰ τὸν διώξωσιν ἀπὸ τὴν ὡραίαν αὐτοῦ ἐπικράτειαν, συνεκροτήθη μέγα συμβούλιον εἰς τὸ Πορτίκι (Portici), διὰ νὰ γένῃ σκέψις καὶ ἀπόφασις περὶ τοῦ πρακτέου εἰς μίαν τόσον δεινὴν κρίσιν. Ἡ βασίλισσα, Καρολίνα ἡ ἐκ τῆς Αὐστρίας, ἡ τόσον δραστηρία ὅσον ὁ σύζυγος αὐτῆς ἦτον ἀδρανής, προέδρευε πάντοτε εἰς τὸ βουλευτήριον. Τὴν ἡμέραν ταύτην, τόσον μεγάλου κινδύνου ἐπαπειλοῦντος, αἱ διαβουλεύσεις φυσικὰ ἦσαν καὶ σπουδαῖαι καὶ μακροχρόνιοι. Ὁ βασιλεὺς ἔχασε τὴν ὑπομονήν· ἀφοῦ δέ, κατ' ἐπανάληψιν κυττάξας ἔξω τοῦ παραθύρου, ἐπληροφορήθη ὅτι ὁ καιρὸς ἦτον ἁρμόδιος διὰ κυνήγιον, σηκωθείς, ὡμίλησεν οὕτω· 'Καρολίνα, τί λέγεις νὰ κάμωμεν; Ἐὰν πρέπῃ νὰ φύγωμεν, ἂς φεύγωμεν· ἀλλ' ἂν πρέπῃ νὰ σταθῶμεν, εἰπέ με το, διὰ νὰ ὑπάγω εἰς τὸ κυνήγιον!'

Μετά τινας χρόνους, ὁπότε δὲν εἶχε πλέον σύζυγον νὰ τελειόνῃ τὰς ὑποθέσεις του, ἄφινε τὸ βουλευτήριον, ὅσον καὶ ἂν ἦτο σπουδαῖον καὶ κατεπεῖγον τὸ συζητούμενον, ἅμα ἤκουε τὸ ὡρολόγιον νὰ κτυπᾷ δώδεκα, ὥραν συνήθη τοῦ γεύματος, λέγων κοινῶς εἰς τοὺς ὑπουργούς του, ἐνῷ ἐσηκόνετο, 'Κύριοι, τὰ μακαρόνια θέλουν κρυώσειν!'

Ὁ βασιλεὺς Φερδινάνδος,—γράφει Ἄγγλος τις,—μὲ ἠξίωσεν ἀκροάσεως εἰς ἓν ἀπὸ τὰ μεγαλοπρεπῆ αὐτοῦ παλάτια, ὀλίγας ἑβδομάδας πρὶν ἀποθάνῃ. Σκοπός μου ἦτο νὰ παρουσιάσω εἰς αὐτὸν ἔγγραφά τινα, διαλαμβάνοντα ἔκθεσιν ἀξιόλογον περὶ τοῦ τῆς Μεσσήνης

ἐμπορίου· ἐπειδὴ δὲ ἦτο πασίγνωστον ὅτι ποτὲ δὲν ἀνεγίνωσκε τὰ εἰς αὐτὸν ἐγχειριζόμενα, συνεβουλεύθην νὰ τὸν γνωστοποιήσω διὰ ζώσης φωνῆς τὴν ἔννοιαν τῶν εἰρημένων ἐγγράφων. Μὲ ὑπεδέχθη πολὺ συγκαταβατικῶς, σχεδὸν ἐμπορῶ νὰ εἴπω εὐμενῶς, καὶ δύο ἢ τρεῖς στιγμὰς ἔδιδε προσοχήν τινα εἰς τοὺς λόγους μου. Ἀλλ' αἰφνιδίως, τὄνομά μου, τὸ ὁποῖον ἐνεχείρισεν εἰς αὐτὸν ἔγγραφον ὁ ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος, ὁ τὴν εἴσοδόν μου προμηθεύσας, εἵλκυσε τοὺς διαλογισμούς του, καὶ διακόπτων τὴν ὁμιλίαν μου περὶ τοῦ ἀτελοῦς λιμένος τῆς Μεσσήνης καὶ τῶν εἰς ξένους ἐμπόρους βεβαιωμένων δικαιωμάτων, μὲ ἠρώτησεν ἂν ἤμην συγγενὴς τοῦ στρατηγοῦ———, ὅστις εἶχεν ὑπάγειν μετὰ τοῦ στρατεύματός μας εἰς τὴν Σικελίαν, ἐνῷ οἱ Γάλλοι κατεῖχαν τὴν Νεάπολιν. Ἀποκριθέντος ἐμοῦ ὅτι δὲν εἶχα τὴν τιμὴν τοιαύτης συγγενείας, εἶπεν ἡ αὐτοῦ μεγαλειότης, ‘Ἆ! ἦτον ἀξιόλογος ἄνθρωπος! Τί κυνηγός! τί κυνηγός!’ ἀφοῦ δ' ἅπαξ ἐμβῆκεν εἰς τὴν προσφιλῆ αὐτοῦ ὑπόθεσιν, ἐφανταζόμην ὅτι τὸν ἔβλεπα νὰ συλλογίζεται μᾶλλον περὶ αὐτῆς παρὰ περὶ τῶν ὅσα ἐγὼ τὸν ἱστοροῦσα. Μὲ ἤκουσεν ὅμως μέχρι τέλους, καὶ πιστεύω ὅτι ἤθελε πράξειν κατὰ τὸ ζήτημά μου, ἐὰν δὲν ἀπέθνησκε μετὰ τόσον βραχὺ χρόνου διάστημα. Τὴν ὥραν ἐκείνην ἔμελλε νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὰ δάση διὰ κυνήγιον. Ἐμβαίνοντα εἰς τὸν θάλαμον, ὀλίγον ἔλειψεν νὰ μὲ ἀνατρέψωσι δύο εὐμεγέθεις Ἱσπανοὶ κύνες ἀπὸ τοὺς λεγομένους δείκτας, οἵτινες ἔδραμαν εἰς τὸ μέσον τῶν σκελῶν μου· καὶ κατὰ τὸ διάστημα δὲ τῆς συνομιλίας, οἱ εὐνοούμενοι οὗτοι σύντροφοι μὲ ἠνώχλουν ἔτι μᾶλλον, σκιρτῶντες ἔμπροσθέν μου· εἷς δ' αὐτῶν ἐπήδησεν εἰς τὸν κράββατον τῆς αὐτοῦ μεγαλειότητος, εὑρισκόμενον εἰς ἐνδότερον τινὰ θάλαμον, καὶ φαινόμενον ποταπώτατον. Ὁ μεγαλοπρεπὴς θάλαμος, εἰς τὸν ὁποῖον μὲ ὑπεδέχθη, δὲν εἶχεν ἔπιπλα νὰ καυχηθῇ. Τὰ ἐπιφανέστερα εἰς αὐτὸν ἀντικείμενα ἦσαν ζεῦγος ὑποδημάτων τῆς λάσπης, τὰ ὁποῖα μετεχειρίζετο εἰς τὴν κυνηγεσίαν τῶν σκολοπάκων, δύο τουφέκια εἰς μίαν γωνίαν, μία πυριτοθήκη, σκεπάρνιόν τι ἐπὶ μεταξωτῆς καθέκλας, καὶ ἄλλα τινὰ ὁμοιοειδῆ. Ἡ αὐτοῦ μεγαλειότης ἐφοροῦσε λευκόφαιον ἱμάτιον, λευκόφαιον ἐσωκάρδιον, καὶ λευκόφαια βραχία, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶχε συρμένον, ἕως εἰς τὰ γόνατα, ζευγάριον χονδρῶν μελαγχροίνων μαλλίνων καλτῶν, τοιαύτας ὁποίας γενικῶς φοραίνουν τὸ καλοκαίριον οἱ ὀρνιθοθῆραι τῆς Νεαπόλεως. Ἔστεκε δὲ μεταξὺ δύο παραθύρων, ἔχων τὴν μίαν αὐτοῦ χεῖρα ἐπεστηριγμένην εἰς μαρμαρίνην τράπεζαν. Παρετήρησα ὅτι αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἦσαν χονδροειδεῖς, σκληραί, καὶ τυλώδεις, ὡς αἱ τῶν ἀποχειροβιώτων. Ἀναμφιβόλως δέ, καθόσον ἀπέβλεπε τὸ κυνήγιον καὶ τὴν ἅλιειαν, ἡ αὐτοῦ μεγαλειότης εἶχε δουλεύσειν καλὰ ἐπὶ ζωῆς του. Μολονότι προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν, ἦτον εὔρωστος, εὐθύς, καὶ δραστήριος. Σχεδὸν πρὶν ἐξέλθω τῆς πύλης τοῦ ἀνακτορίου, τὸν εἶδα κυλιόμενον κατόπιν μου ἐφ' ἁμάξης ἀσχήμου, σπεύδοντα εἰς τὸ κυνήγιον. Ὅτε τὸν μεταεῖδα, ἔκειτετο νεκρός!

Ὁ Φερδινάνδος εἶχεν ὑποφέρειν τὰ ἄνω καὶ κάτω τοῦ βασιλικοῦ σταδίου (ἦσαν δὲ ἱκανὰ ὥστε νὰ θανατώσωσι πλέον ὑπερήφανον ἢ πλέον εὐαίσθητον βασιλέα) μὲ θαυμαστὴν ἀταραξίαν. Οὐδέποτε τοῦ ἠνώχλησαν τὸν ὕπνον, τὴν ὄρεξιν, τὰ προσφιλέστατα κυνήγια, καὶ τοὺς τρανοὺς γέλωτας. Τὸν ἤκουσα πολλάκις, ἀκόμη καὶ ὅτε δὲν ἦσαν τὰ πράγματά του,—ἢ μᾶλλον τὰ τοῦ βασιλείου του,—εἰς τὴν πλέον γαλήνιον κατάστασιν, νὰ γελᾷ τόσον τρανῶς καὶ τόσον πολυχρονίως, ὅσον ὁποιοσδήποτε Λαζαρόνος τῆς Νεαπόλεως. Πρέπει δὲ καὶ σχεδὸν ν' ἀπέθανε πλήρη τὴν κεφαλὴν ἔχων ἀπὸ ἀγριοχοίρους καὶ ἀγριονήσσας, σκύλους, καὶ τουφέκια, καὶ καλοὺς κυνηγούς. Διότι, τὸν Ἰανουάριον 1824, ἀφοῦ ἔμεινε κλινήρης ὀλίγας ἡμέρας ἀπὸ κρυολόγημα, ἠσθάνθη καλητέρευσιν μίαν ἑσπέραν, καὶ προητοιμάσθη νὰ κάμῃ τὴν ἐπαύριον κυνηγετικὴν ἐκστρατείαν. Ἐπλαγίασε δὲ εὐθυμότατος καὶ ἐνωρίς, κατὰ τὴν συνήθειαν· ἀλλὰ τὸ πρωῒ δὲν ἐκάλεσε τὸν θεράποντα αὐτοῦ ἐνωρίς, ὡς εἶχε καὶ τοῦτο συνήθειαν. Τὰ πάντα ἦσαν ἕτοιμα διὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν κυνηγῶν· ὁ κύριος Δ———, καὶ ὁ κύριος Γ———, καὶ ἄλλοι τῶν ὑπ' αὐτοῦ εὐνοουμένων ἐπερίμεναν. Τέλος, ἤνοιξαν τὴν θύραν τοῦ βασιλικοῦ θαλάμου, καὶ ἡ αὐτοῦ μεγαλειότης εὑρέθη νεκρός! Μία τῶν χειρῶν αὐτοῦ ἦτον ἐῤῥιμμένη ὀλίγον τι κατὰ τὸ πλάγιον τῆς χαμηλῆς στρατοπεδευτικῆς κλίνης του, ὡς νὰ ἐπροσπάθει νὰ σηκωθῇ· σημεῖα κακοπαθείας δὲν ὑπῆρχαν ἐπὶ τοῦ προσώπου του. Ἡ ἀποπληξία τὸν εἶχεν ἀφαρπάσειν μὲ τὸν ταχύτερον καὶ ἡσυχώτερον τρόπον. Ἤγγιζε δὲ εἰς τὸ 80ον ἔτος.

Τὰ ἐλαττώματα τοῦ Φερδινάνδου ἐχρεωστοῦντο ἂν ὄχι ἐξ ὁλοκλήρου, ὡς ἐπιτοπλεῖστον ὅμως βέβαια, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε λάβειν κακὴν ἀνατροφήν, καὶ εἰς τὴν χώραν ὅπου ἐκατοικοῦσε. Τὰ φυσικά του προτερήματα ἦσαν καλά, ἀλλ' οὐδέποτε εἶχαν καλλιεργηθῆν. Κάποτε, ὁσάκις κατώρθονε ν' ἀποῤῥίψῃ τὴν συνήθη αὐτοῦ ἀδράνειαν καὶ ἀδιαφορίαν, ἠμπόρει καὶ ὀρθῶς νὰ συλλογίζεται, καὶ δραστηρίως νὰ ἐνεργῇ. Εἶχε δὲ καί τινα ἰδιάζουσαν εὐφυΐαν, καὶ ἔλεγεν ἀστεῖά τινα καὶ ἀλλόκοτα. Μετὰ τὴν τελευταίαν ἐκ τῆς Σικελίας ἐπιστροφήν του, ὁπότε οἱ Ἀουστριακοὶ εἶχαν διώξειν ἐκ τοῦ βασιλείου τῆς Νεαπόλεως τὸν Ἰωακεὶμ Μουρὰτ, ὁ στρατηγὸς Νουγέντιος, ὑπουργὸς τοῦ πολέμου, ἔδειξε μίαν τῶν ἡμερῶν εἰς τὸν Φερδινάνδον θώρακας τινάς, λέγων ὅτι μὲ αὐτοὺς ἐσκόπευε νὰ ὁπλίσῃ ἓν ἀπὸ τὰ τάγματα τοῦ τότε ὀργανιζομένου νέου στρατοῦ τῆς Νεαπόλεως. Ὁ βασιλεὺς ἐνέκρινε μὲν αὐτούς, ἀλλ' ἠρώτησε τὸν στρατηγόν, μὲ μειδίαμα, τί μέρος ἀπὸ τὰ σώματα τῶν στρατιωτῶν ἔμελλαν νὰ καλύψωσιν; Ὁ στρατηγὸς ἀπεκρίθη φυσικά, Τὸ στῆθος. ‘Λοιπὸν τίποτε δὲν χρησιμεύουν εἰς τοὺς γενναίους μακαρονοφάγους μου!’ ἔκραξεν ὁ βασιλεύς· ‘οἱ στρατιῶταί μου δὲν ἐκθέτουν τὰ ἐμπρόσθιά των—ὄχι, ὄχι! Στρατηγέ, ἀνάστρεψέ τους· ὀπίσω βάλε τους, ὀπίσω!’ ἐξεκαρδίσθη δ' ἀπὸ τὰ γέλια διὰ τὴν αὐτοῦ ἀστειότητα καὶ τὴν πασίγνωστον τῶν στρατευμάτων αὐτοῦ δειλίαν.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΠΑΡΑΙΝΕΣΙΣ.

ΠΡΟΣΕΧΕ ἀπὸ τὴν φιλοποσίαν· καθότι οὐδεὶς οἰνοπότης ἠξιώθη ποτὲ εὐδαιμονίας ἢ τιμῆς· αὐτὴ μεταμορφόνει τὸν ἄνθρωπον εἰς κτῆνος, φθείρει τὴν ὑγείαν, φαρμακεύει τὴν πνοὴν, καταπαύει τὴν φυσικὴν θερμότητα, γεννᾷ τεχνητὴν θερμότητα εἰς τὸν στόμαχον, ἀσχημίζει τὸ πρόσωπον, σαπίζει τοὺς ὀδόντας, φέρει εἰς γῆρας πρόωρον, καθιστάνει τὸν ἄνθρωπον ἐξουθένημα ὅλων τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν, μισητὸν εἰς τοὺς δούλους, τοὺς συντρόφους του, καὶ εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτόν. Οὐδέποτε ὁ μέθυσος ἀποτινάζει τὴν κτηνωδίαν του· διότι, ὅσον μακρότερον τὸν κυριεύει, τόσον μᾶλλον τὸν εὐφραίνει, καὶ ὅσον γηράσκει, τόσον μᾶλλον ὑποπίπτει εἰς αὐτήν· αὐτὴ ἀμβλύνει τὰ πνεύματα, καὶ ἀφανίζει τὸ σῶμα, ὡς ὁ κισσὸς τὸ γηραιὸν δένδρον· ἢ ὡς ὁ σκώληξ ὁ γεννώμενος εἰς τὸν πυρῆνα τοῦ καρύου.

Φυλάττου λοιπὸν μὴ τοιαύτη ἀνίατος γάγγραινα σὲ διαπεράσῃ κατὰ τὴν νεότητα, μὴ τοιοῦτο κτηνῶδες μίασμα σὲ κολλήσῃ κατὰ τὸ γῆρας· ἐπειδὴ τότε ὁλόκληρος ἡ ζωή σου θέλει μόνον εἶσθαι ὡς ἡ ζωὴ κτήνους, καὶ μετὰ θάνατον θέλεις μόνον ἀφήσειν αἰσχρὰν ἀτιμίαν εἰς τοὺς ἀπογόνους σου, οἵτινες θέλουν προσπαθεῖν νὰ λησμονήσωσιν ὅτι ποτὲ εἶχαν τοιοῦτον πατέρα. Ὁ Ἀνάχαρσις λέγει, ὅτι ἡ πρώτη πόσις χρησιμεύει διὰ ὑγείαν, ἡ δευτέρα δι' εὐχαρίστησιν, ἡ τρίτη δι' αἰσχύνην, ἡ τετάρτη διὰ μανίαν· ἀλλ' εἰς τὴν νεότητα δὲν συγχωρεῖται οὔτε μία πόσις· καθότι ἐπιβάλλει πῦρ εἰς πῦρ· ὅθεν, ἂν ἐπιθυμῇς νὰ μὴ ταχύνῃς τὸ τέλος σου, ἀκολούθει τοῦτον ὡς γενικὸν κανόνα, ποτὲ νὰ μὴ προσθέτῃς τεχνητὴν θερμότητα εἰς τὸ σῶμά σου, δι' οἴνου ἢ ἀρώματος, πρὶν ἴδῃς ὅτι ὁ χρόνος ἔφθειρε τὴν φυσικήν σου θερμότητα· ὅσον δὲ ταχύτερον ἀρχίσῃς νὰ βοηθῇς τὴν φύσιν, τόσον ταχύτερον θέλει σ' ἐγκαταλείψειν, ὥστε νὰ ἐξαρτᾶσαι μόνον ἀπὸ τὴν τέχνην. 'Εἰς ποῖον εἶναι οὐαί;' λέγει ὁ Σολομών· 'εἰς ποῖον στεναγμοί; εἰς ποῖον ἔριδες; εἰς ποῖον ματαιολογίαι; εἰς ποῖον κτυπήματα χωρὶς αἰτίαν; εἰς ποῖον φλόγωσις ὀφθαλμῶν; Εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἐγχρονίζουν εἰς τὸν οἶνον, εἰς ἐκείνους, οἵτινες ὑπάγουν ἀνιχνεύοντες οἰνοποσίας.' Λέγει δὲ καὶ ὁ Πλίνιος, 'Ὁ οἶνος κάμνει τρέμουσαν τὴν χεῖρα, ὑδατώδεις τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀνήσυχον τὴν νύκτα, καὶ δυσώδη καθ' ἑκάστην πρωΐαν τὴν πνοήν· ἐπιφέρει δὲ καὶ λήθην παντελῆ ἁπάντων.'

Τὸν φίλοινον οὐδεὶς ἐμπιστεύεται, καθότι ὁ τοιοῦτος δὲν ἐμπορεῖ νὰ φυλάξῃ μυστικόν. Ὁ οἶνος κάμνει ὄχι μόνον κτηνώδη, ἀλλὰ καὶ μανιώδη τὸν ἄνθρωπον· ἐὰν δὲ ἀγαπᾷς αὐτὸν, ἡ σύζυγος, τὰ τέκνα, καὶ οἱ φίλοι σου, θέλουν σὲ καταφρονήσειν. Οἱ μέθυσοι ἀγνοοῦν τί λέγουν, δὲν τοὺς μέλει πόσον προσκρούουν, λησμονοῦν τὴν εὐσχημοσύνην, πράττουν ἀταξίας, καὶ, μὲ συντομίαν, πειράζουν πᾶσαν ἐνάρετον καὶ τιμίαν συναναστροφὴν, πρὸ πάντων δὲ τὸν Θεὸν, τὸν ὁποῖον καθημέραν παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς χαρίσῃ ὑγείαν καὶ βίον ἀνώδυνον· καὶ ὅμως διὰ τῆς μέθης καὶ λαιμαργίας (ἥτις εἶναι ἡ μέθη τοῦ τρώγειν) ἐπιφέρομεν, λέγει ὁ Ἡσίοδος, ταχὺ, πρόωρον, σκληρὸν, καὶ ἄτιμον γῆρας. Ὁ δὲ ἅγιος Αὐγουστῖνος οὕτω περιγράφει τὴν μέθην—'Ἡ μέθη εἶναι διάβολος κολακευτικὸς, ἡδὺ φάρμακον, τερπνὸν ἁμάρτημα, τὸ ὁποῖον ὅστις ἔχει, δὲν ἔχει ἑαυτόν· τὸ ὁποῖον ὅστις πράττει, δὲν πράττει ἁμαρτίαν, ἀλλ' εἶναι αὐτὸς ὅλος ἁμαρτία.'

Ὁ Ἰννοκέντιος λέγει,—'Τί ῥυπαρώτερον τοῦ μεθύσου, ὅστις ἔχει βρωμερὸν τὸ στόμα, τρέμον δὲ τὸ σῶμα· ὅστις προφέρει λόγους μωροὺς, καὶ ἀποκαλύπτει τὰ κρύφια· τοῦ ὁποίου ὁ νοῦς εἶναι ἀπεξενωμένος, καὶ τὸ πρόσωπον μετεσχηματισμένον; Κρυφιότης δὲν ὑπάρχει ὅπου ἡ μέθη κυριεύει· μάλιστα δὲ ποίαν ἄλλην βλάβην δὲν σχεδιάζει; Ποῖον δὲν κατέστησεν εὔγλωττον καὶ λάλον ἡ τῶν ποτηρίων δαψίλεια;'

Ὅτε ὁ Διογένης ἴδε νὰ πωλῆται οἶκος, τοῦ ὁποίου ὁ κύριος ἦτον ἔκδοτος εἰς τὸ πίνειν, 'Τὸ ἐνόμιζα,' εἶπεν, 'ὅτι ἔμελλε, τέλος πάντων, νὰ ἐξεμέσῃ οἶκον ὁλόκληρον!'

ΡΗΤΟΡΙΚΗ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.

Ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ἂν καὶ δὲν ἐπηγγέλλετο ῥήτωρ, ὡς ἐκαυχῶντο εἰς τὴν ῥητορείαν των οἱ σοφισταὶ, ἦτον ὅμως ἀληθῶς καὶ ἐνομίζετο ῥήτωρ. Ὁ Ἀλκιβιάδης καὶ ὁ Κριτίας, δύο ἀπὸ τοὺς πλουσιωτέρους τῶν Ἀθηναίων νέους, βλέποντες πόσον ἦσαν πειστικώτεροι τῶν ῥητορικῶν λόγων οἱ λόγοι τοῦ Σωκράτους, ἀνθρώπου πένητος, καὶ διὰ τοῦτο, κατὰ τὴν ὑπόληψιν αὐτῶν, ἀνδρὸς πολλὰ ταπεινοῦ, ἔτρεξαν εἰς αὐτὸν, ὄχι διὰ νὰ σωφρονισθῶσιν, ἀλλὰ διὰ νὰ μάθωσι τὴν ῥητορικὴν, καὶ νὰ κατασταθῶσι δι' αὐτῆς δημαγωγοὶ καὶ δυνάσται τῆς πατρίδος· εὐθὺς ἀποῦ ἐφαντάσθησαν ὅτι ἦσαν ἱκανοὶ νὰ πλανῶσι τὸν ἀνόητον ὄχλον μὲ τῆς ῥητορικῆς τὴν δύναμιν, ἀπεχαιρέτησαν τὸν Σωκράτην, ὡς λέγει ὁ Ξενοφῶν, κ' ἔγιναν ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης, ὁ πλέον ἀκόλαστος τῶν δημοκρατικῶν, ὁ δὲ Κριτίας, ὁ βιαιότερος πλεονέκτης τῶν ὀλιγαρχικῶν, ἕως νὰ κατασταθῇ καὶ τύραννος τῆς πατρίδος του, ἕνας ἀπὸ τοὺς Τριάκοντα.

Ἡ ῥητορικὴ τοῦ Σωκράτους δὲν ὡμοίαζε τὴν ῥητορικὴν τῶν σοφιστῶν· καὶ τοῦτο ἐξηγεῖ ποίαν ῥητορικὴν νοεῖ ὁ Πλάτων, ὅταν περιπαίζῃ τὴν ῥητορικὴν, καὶ παραστένῃ τὸν διδάσκαλόν του καταφρονητὴν αὐτῆς. Πολὺ μέρος τοῦ Γοργίου εἶναι περίγελως τῆς ῥητορικῆς· καὶ ὅμως ὁ πικρὸς αὐτῆς κατήγορος Πλάτων εἰς τὸν Γοργίαν μάλιστα ἔδειξεν ὅτι ἦτον αὐτὸς μέγας ῥήτωρ. Τῶν σοφιστῶν ἡ καθαυτὸ φροντὶς ἦτο νὰ ἡδύνωσι τὴν ἀκοὴν μὲ τὴν ἐναρμόνιον συμπλοκὴν τῶν λέξεων, ὀλίγον φροντίζοντες περὶ τῆς ἀξίας ἢ τῆς ἀπαξίας τῶν λεγομένων, καὶ ἡ μακρὰ ἕξις τῆς τοιαύτης συμπλοκῆς τοὺς ἔκαμνεν ἀληθεῖς Αὐτοσχεδιαστὰς, ὡς εἶναι σήμερον οἱ περίφημοι τῆς Ἰταλίας αὐτοσχεδιασταί. Καθὼς οὗτοι ἀπαγγέλλουν αὐτοσχεδίους μακρὰς ῥήσεις περὶ ὅ,τι τις ἤθελε τοὺς προβάλειν, ἀπαράλλακτα καὶ οἱ

σοφισταὶ ἐλαλοῦσαν χωρὶς προπαρασκευὴν κάμμίαν περὶ πάσης ὑποθέσεως. Ὁ Γοργίας ἐκαυχᾶτο, ὅτι ἦτον ἕτοιμος ν' ἀποκριθῇ εἰς πᾶσαν ἐρώτησιν, κ' ἐπαραπονεῖτο, ὅτι δὲν τὸν ἐρώτα κἀνεῖς πλέον τίποτε νέον. ' Οὐδείς μέ πω ἠρώτηκε καινὸν οὐδὲν πολλῶν ἐτῶν.' Ἡ τοιαύτη δύναμις ἐνομίζετο ῥητορική, καὶ ἐπλάνα τόσον εὐκολώτερα τοὺς ἀπείρους, καὶ ἐξαιρέτως τοὺς νέους, ὅσον εἰς ἐκείνην τοῦ χρόνου τὴν περίοδον ἓν ἀπὸ τὰ πολλὰ τῆς πολιτείας νοσήματα ἦτο καὶ ἡ σπουδαρχία, τὴν ὁποίαν ἐβοήθει ἡ δύναμις τοῦ λόγου, ἐπειδὴ ἔδιδε τὴν εἴσοδον εἰς τὰς ἐκκλησίας, ὅπου ἡ δημαγωγία ἔπρεπε νὰ ἔχῃ σύμμαχον πολλάκις τὴν αὐτοσχέδιον δημηγορίαν.

Ἐκαυχῶντο, τὸ χειρότερον, οἱ σοφισταί, ὅτι ἡ ῥητορική των εἶχε τόσην δύναμιν, ὥστε ν' ἀποδείχνῃ τὸ συμφέρον ἀσύμφορον, τὸ δίκαιον ἄδικον, τὴν ἀλήθειαν ψεῦδος, καὶ τὸ ψεῦδος ἀλήθειαν. Τοῦτο ὠνομάζετο ' τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιεῖν·' ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ συνείδησις τοὺς ἔλεγεν, ὅτι τοιαύτη δύναμις εἶναι δύναμις κακούργων ἀνθρώπων, τὴν ἐπροσκόλλησαν καὶ ταύτην εἰς τὸν Σωκράτην, ὡς ἐτόλμησαν νὰ λέγωσι κατ' αὐτοῦ ὅτι ἔκαμνε τοὺς νέους ὑβριστὰς τῶν ἰδίων γονέων, φέροντες αὐτοὶ τοὺς νέους εἰς τόσην ὕβριν, ἀπαράλλακτα καθὼς σήμερον τὸ μάλιστα φθοροποιὸν τῆς Εὐαγγελικῆς διδασκαλίας τάγμα τῶν μοναχῶν σπουδάζει νὰ ἀποσπάσῃ τοὺς νέους ἀπὸ τὰ παραγγέλματα τῆς ἠθικῆς· καὶ ὅμως προσάπτει εἰς τοὺς φιλοσόφους, ὅσα κακὰ ἐτόλμησεν αὐτὸ κατὰ τῆς ἠθικῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ, τοῦ ὁποίου ἐσφετερίσθησαν καὶ τὄνομα.

Ἡ ῥητορικὴ τοῦ Σωκράτους ὄχι μόνον δὲν εἶχεν, ὡς εἶπα, κάμμίαν ὁμοιότητα πρὸς τὴν ῥητορικὴν τῶν σοφιστῶν, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἐδίδασκεν, ὡς τὴν ἐδίδασκαν ἐκεῖνοι. Οἱ σοφισταὶ εἶχαν σχολεῖα καὶ μαθητάς, ἐκ τῶν ὁποίων ἐλάμβαναν ἀδροτάτους μισθούς. Ὁ Σωκράτης οὔτε σχολεῖον ἤνοιξεν, οὔτε μαθητὰς ἐσυνάθροισε· σχολεῖόν του ἔγινεν ἡ πόλις ὅλη, καὶ μαθηταί του ἦσαν ὅλοι οἱ πολῖται, τοὺς ὁποίους, ἀντὶ νὰ λάβῃ παρ' αὐτῶν μισθόν, ἐσυμβούλευε νὰ μεταδίδωσι, καὶ αὐτοὶ ἀμίσθως, ὅ,τι καλὸν ἐδιδάσκοντο ἀπ' αὐτόν, παραγγέλλων πρὸ Χριστοῦ, ὅ,τι ἐπαράγγελλεν ὁ Χριστὸς εἰς τοὺς μαθητάς του, ' Δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.'

Τοῦ Σωκράτους ἡ ῥητορικὴ ἦτον ἡ ἀληθινὴ ῥητορική, ἤγουν ἡ δύναμις νὰ πείθῃ τις τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὰ δίκαια μὲ λόγον θεμελιωμένον εἰς τῶν πραγμάτων τὴν ἀλήθειαν καὶ φύσιν, καὶ μαρτυρούμενον ἀπ' αὐτὴν τὴν διάθεσιν τῆς ψυχῆς τοῦ λέγοντος. Ἂν καὶ δὲν ἐμιμεῖτο τὴν καλλιέπειαν τῶν σοφιστῶν, εἶχαν ὅμως οἱ λόγοι του ἓν ἄλλο εἶδος εὐφραδείας, ἥτις ἔπειθε πολλάκις ὅσους δὲν ἔφθασε νὰ φαρμακεύσῃ ἡ γελοία τῶν σοφιστῶν καλλιέπεια. Ἂν ἀμφιβάλλῃ τις περὶ τούτου, ἂς παραβάλῃ τοὺς λόγους τοῦ Σωκράτους, εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ Ξενοφῶντος, μὲ τοὺς σωζομένους δύο λόγους τοῦ Γοργίου.

Παρὰ τὸ παράδειγμα τῆς ἀρετῆς τοῦ Σωκράτους, δύο πράγματα συνήργησαν ἀκόμη νὰ κάμνωσι πιθανοὺς τοὺς λόγους του. Τὸ πρῶτον ἦτον, ἡ μέθοδος νὰ τοὺς σαφηνίζῃ μὲ παραδείγματα ἀπὸ τὰ φυσικὰ φαινόμενα, ἢ ἀπὸ τὰς τέχνας, γνωστὰ καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ὁλοτελ' ἀμαθεῖς, καὶ ἀπ' ὅλους ἀναντιῤῥήτως ὁμολογούμενα· μέθοδος θαυμαστή, τὴν ὁποίαν εἰς τὰς ἡμέρας μας ἐμιμήθη ὁ περίφημος Φραγκλῖνος. Ὁ Σωκράτης ἐλάμβανε τὰ παραδείγματα ποτὲ μὲν ἀπὸ τὴν γεωργίαν, ἄλλοτε δὲ ἀπὸ κάμμίαν τέχνην, οἷον τῶν σκυτοτόμων, τῶν τεκτόνων, τῶν χαλκέων, τῶν αὐλητῶν, ἀκόμη καὶ τῶν μαγείρων. Καὶ ἐπειδὴ τὰ τοιαῦτα ἔπειθαν πολὺ πλέον παρὰ τὴν φλύαρον τῶν σοφιστῶν ῥητορείαν, διὰ τοῦτο ἔγιναν καὶ αὐτὰ μι' ἀπὸ τὰς κατὰ τοῦ Σωκράτους κατηγορίας. Ὁ θρασύτατος Καλλικλῆς τὸν ὑβρίζει ἀναισχύντως, ὅτι εἶχε καθημέραν εἰς τὸ στόμα του ὀνόματα τεχνῶν καὶ τεχνιτῶν, τὰ ὁποῖα κατ' αὐτὸν δὲν ἦσαν ἄξια νὰ προφέρωνται ἀπ' ἀνθρώπους καλοὺς κἀγαθούς. Τὰ αὐτὰ τὸν ὠνείδισαν φοβερίζοντες καὶ οἱ τύραννοι, ἀφοῦ τοῦ ἔδειξαν τὸν νόμον, κοινόν, κατὰ τὸ φαινόμενον, Νὰ μὴ διδάσκῃ κἀνεῖς ῥητορικήν, ἀλλὰ θεμένον ἀπ' αὐτοὺς ἐπίτηδες, διὰ μόνην τὴν ῥητορικὴν τοῦ Σωκράτους, τὴν ὁποίαν καὶ μόνην ἐφοβοῦντο. Τὸ δεύτερον ἀπὸ τὰ ὀνομασθέντα δύο συνεργὰ τῆς πιθανότητος ἦτο καὶ τὸ ἅλας τῆς εἰρωνείας, τὴν ὁποίαν ὁ Σωκράτης ἐμεταχειρίζετο συχνά. Μὲ τὴν εἰρωνείαν ἐπολέμει τὴν οἴησιν ἐκείνων τῶν νέων, ὅσοι, χωρὶς νὰ ἐξεύρωσι τίποτε, ἐνόμιζαν ὅτι ἤξευραν πολλά, ἤ, διότι ἤκουσαν τὰς ῥητορείας τῶν σοφιστῶν, ἐφαντάζοντο ὅτι ἦσαν ἀρκετοὶ νὰ ῥητορεύωσιν εἰς τὰς ἐκκλησίας, καὶ νὰ κυβερνῶσι τὴν πατρίδα των μὲ τὰς δημηγορίας. Παρατήρησε μὲ ποίαν εἰρωνείαν ζητεῖ ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὰ πολιτικὰ τὸν Γλαύκωνα καὶ τὸν Εὐθύδημον, ἐπειδὴ ἐπρόβλεπε πόσον ἔμελλε νὰ βλάψῃ πλέον παρὰ νὰ ὠφελήσῃ τὴν πατρίδα ἡ ἀπειρία των. Παρατήρησε μὲ πόσην ἐξεναντίας σπουδὴν παρακινεῖ τὸν φρόνιμον Χαρμίδην εἰς τὰ πολιτικά, ὡς χρέος ἀπαραίτητον εἰς τὴν πατρίδα, ὅταν ἔχῃ τις καὶ δύναμιν καὶ θέλησιν νὰ τὴν ὠφελήσῃ, ἐκ τῆς ὁποίας κοινῆς ὠφελείας, ἔλεγ' εἰς αὐτόν, ὅτι εἶχε νὰ προσμένῃ καὶ τὴν ἰδίαν του ὠφέλειαν. ' Τούτων γὰρ καλῶς ἐχόντων, οὐ μόνον οἱ ἄλλοι πολῖται, ἀλλὰ καὶ οἱ σοὶ φίλοι καὶ αὐτὸς σὺ οὐκ ἐλάχιστα ὠφελήσῃ.'

Ἀλλ' ὅπου μάλιστα ἐμεταχειρίζετο τὴν εἰρωνείαν, ἦσαν αἱ μετὰ τῶν σοφιστῶν διαλέξεις του, ὄχι ἀπὸ μῖσος κατ' αὐτῶν· εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Σωκράτους δὲν εὕρηκε ποτὲ χώραν τὸ μῖσος· ἀλλὰ διότι βλέπων πόσον ἦτον ὀλέθριος ἡ διδασκαλία των εἰς τὴν νεότητα, ἄλλο μέσον ν' ἀποσπάσῃ τοὺς νέους ἀπὸ τὰς παγίδας των δὲν εἶχε παρὰ νὰ καταστήσῃ παντάπασι γελοίους τοὺς ἐπαγγελλομένους τούτους τῆς ῥητορικῆς καὶ (τὸ ἐπικινδυνώτερον) αὐτῆς τῆς ἀρετῆς διδασκάλους. Μὲ τὸ ἅλας τῆς εἰρωνείας ἀποκρίνεται εἰς τὸν σοφιστὴν Ἱππίαν. Μὲ τὸ ἅλας τοῦτο πολεμεῖ τὸν Γοργίαν μετρίως, καὶ σφοδρότερα τὸν Πῶλον καὶ τὸν Καλλικλέα, διότι ἦτο καὶ φανερωτέρα καὶ πλέον ἐπικίνδυνος τῶν δύο τούτων ἡ περὶ τοῦ δικαίου καὶ ἀδίκου διδασκαλία.—ΚΟΡΑΗΣ.

Ο ΑΡΧΑΡΙΟΣ ΧΗΜΙΚΟΣ. ΑΡΙΘ. 12.

Ας έξετάσωμεν έτι μᾶλλον τὴν ἐπὶ τῶν ῥευστῶν ἐνέργειαν τῆς θερμότητος. Μεγάλην διαφορὰν εὑρήκαμεν μεταξὺ τῆς βαρύτητος τοῦ ψυχροῦ καὶ θερμοῦ ὕδατος· θέλω δὲ τώρα κάμειν ὀλίγα τινὰ ἁπλᾶ πειράματα, διὰ νὰ ἐντυπώσω τὸ περίεργον τοῦτο ἔτι πλέον ἰσχυρῶς ἐπὶ τοῦ νοός σου· διότι θέλεις εὑρεῖν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὠφελιμωτάτας τὰς πρακτικὰς ἐφαρμογάς του.

Πρῶτον πάντων, χρειάζομαι κομμάτιον λεπτοῦ ὑαλένου σωλῆνος, περὶ τὸν ἕνα πόδα μακρὸν, καὶ ἡμίσεως δακτύλου κατὰ τὴν διάμετρον, κεκλεισμένον εἰς τὴν μίαν ἄκραν, ὄχι μὲ φελλὸν ἢ κἀνὲν ἄλλο τοιοῦτον, ἀλλ' Ἑρμητικῶς κεκλεισμένον. Πλὴν ἴσως ἀγνοεῖς τί σημαίνει ἡ φράσις αὕτη· ὅθεν ἂς σοῦ τὴν ἐξηγήσω.

Σωλὴν, ἢ ὁποιονδήποτε ἄλλο σκεῦος ὑάλινον, λέγεται Ἑρμητικῶς κεκλεισμένος, ἢ ἐσφραγισμένος, ὅταν, τοῦ ἀνοίγματος θερμανθέντος, ὁ ὕαλος διαλυθῇ καὶ συγκολλήσῃ· τὸ εὐφυὲς τοῦτο σχέδιον ἐφεύρηκαν οἱ διαβόητοι παλαιοὶ Ἀλχημικοὶ, καὶ τὸ μετεχειρίζοντο ἀδιακόπως ὄχι μόνον διὰ νὰ μὴν ἐξέρχωνται τὰ ἰσχυρὰ πνευματώδη, ἢ ἄλλα βαρύτιμα περιεχόμενα τῶν ὑάλων των, πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ὁποίου ἤρκουν καὶ οἱ κοινοὶ φελλοὶ, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ἐμποδίζωσι τοὺς περιέργους ἢ ἀτίμους ἀπὸ τὸ νὰ ἐξετάζωσιν ἢ κλέπτωσιν αὐτά· καθότι ἐξέτασις ἢ κλοπὴ ἦτον ἀδύνατον νὰ γένῃ, ἐκτὸς ἂν ἔκοπταν μὲ ὀξὺ ῥινίον τοὺς ὑάλους· τὸ δὲ κόψιμον φυσικὰ ἐπέφερεν ἄμεσον ἀνακάλυψιν.

Οἱ Ἀλχημικοὶ ἐκάλουν τοῦτο Ἑρμητικῶς κλείειν ἢ σφραγίζειν, πρὸς τιμὴν τοῦ Ἑρμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐστοχάζοντο θεμελιωτὴν τῆς Ἀλχημείας τέχνης, κύριον ἐχούσης σκοπὸν τὴν μεταβολὴν τῶν κοινῶν μετάλλων, ὁποῖος ὁ μόλυβδος καὶ ὁ κασσίτερος, εἰς τὰ πολύτιμα μέταλλα τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργύρου· ἐλέγετο δὲ τοῦτο μεταλλικὴ ἀλλοίωσις, ἀλλὰ δὲν κατωρθώθη ποτὲ, μ' ὅλους τοὺς ἀφιερωθέντας εἰς αὐτὴν κόπους κατὰ τὸ διάστημα σχεδὸν ὀκτακοσίων ἐτῶν.

Ἐπρομηθεύθην κομμάτιον ὑαλίνου σωλῆνος, περὶ τοὺς δεκαοκτὼ δακτύλους μακρὸν, καὶ ἀνοικτὸν εἰς τὰς δύο ἄκρας· θέλω δὲ τώρα σὲ δείξειν πῶς κλείεται ἢ σφραγίζεται ἑρμητικῶς.

Ἰδοὺ ὁ πνευματόλυχνος, τὸν ὁποῖον τοσάκις εὑρήκαμεν ὠφέλιμον εἰς τὰ πρότερά μας πειράματα· ἡ ὠχρὰ δὲ, θερμοτάτη ὅμως φλὸξ αὐτοῦ, ταχέως θέλει μαλακύνειν τὸν ὕαλον ἀρκετὰ διὰ τὸν σκοπόν μας· ἀπαιτῶ νὰ κλεισθῇ ὁ σωλὴν περὶ τοὺς ἓξ δακτύλους ἀπὸ τὸ ἓν ἄκρον, ὥστε νὰ τοῦ ἀπομείνῃ ἑνὸς ποδὸς μῆκος· περὶ τὸ μέρος λοιπὸν τοῦτο περνῶ αὐτὸν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν διὰ τῆς φλογὸς, ὥστε νὰ θερμανθῇ βαθμηδόν· διότι, ἂν αἰφνιδίως ἔμενεν ὥραν τινὰ ἐντὸς τῆς φλογὸς, σχεδὸν εἶναι βέβαιον ὅτι ἤθελε ῥαγίσειν, ἐξ αἰτίας τῆς ἀνίσου ἐκτάσεως τοῦ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν μέρους, ὡς ἤδη ἀλλαχοῦ εἴπαμεν. Ἐξακολουθῶ λοιπὸν θερμαίνων τοιουτοτρόπως τὸν σωλῆνα δι' ἓν ἢ δύο λεπτὰ, ἔπειτα δὲ κρατῶ αὐτὸν εἰς τὴν φλόγα, περιστρέφων αὐτὸν μεταξὺ τῶν δακτύλων μου, ὥστε νὰ τὸν θερμάνω πανταχοῦ κατὰ τὸ μέρος ὅπου ἐπιθυμῶ νὰ τὸν κλείσω. Ἤδη ἐκοκκίνισε καὶ ἐμαλάκυνε πολύ· βλέπεις ὅτι δύναμαι νὰ τὸν λυγίσω· ἀλλὰ θέλω νὰ φράξω αὐτὸν, καὶ διὰ τοῦτο σύρω ἐλαφρὰ τὰς δύο ἄκρας τοῦ σωλῆνος,—ὁ μαλακὸς ὕαλος εὐκόλως κλίνει, καὶ συστέλλεται εἰς τὴν τρύπαν του. Ἔτι κρατῶ αὐτὸν μέσα εἰς τὴν φλόγα, ἐλαφρὰ περιστρέφων καὶ σύρων αὐτόν· καὶ τώρα ἰδὲ πῶς συνείλκυσα τὰς πλευρὰς τοῦ μεγάλου σωλῆνος—πολλὰ ὀλίγον λείπει νὰ κλείσῃ· ἀφίνω δὲ νὰ κοκκινίσῃ ἐξ ὁλοκλήρου· ἔπειτα σίρων αὐτὸν ἐλαφρὰ, τελειόνω.

Ἀλλ' ἡ ἄκρα δὲν εἶναι καλῶς στρογγυλευμένη· ἐξέχει μικρός τις ὑάλου κόμβος, τὸν ὁποῖον διὰ ν' ἀποβάλω, πυρόνω τὸ κεκλεισμένον ἄκρον ὁλοκόκκινον, ἔπειτα δὲ, βάλλων τὸ ἀνοικτὸν ἄκρον καθαυτὸ μεταξὺ τῶν χειλέων μου, φυσῶ ἐλαφρότατα εἰς τὸν σωλῆνα,—ὁ μαλακὸς ὕαλος ὑποχωρεῖ εἰς τὴν δύναμιν τῆς πνοῆς μου, ἐκτείνεται, καὶ ἡ ἄκρα στρογγυλεύει, ὄχι βέβαια τόσον εὔμορφα, ὅσον ἤθελε τὸ κάμειν ὁ ὑαλουργὸς, ἀλλ' ἀρκετὰ καλὰ διὰ τὸν σκοπόν μας· ὁπόταν δὲ κρυώσῃ ὁ σωλὴν, θέλει πλέον εἶσθαι ἕτοιμος διὰ τὸ πείραμα.

Χρειάζεται δὲ προσοχὴ, μὴ, θέσας αὐτὸν ἐπὶ ψυχρᾶς ἐπιφανείας, τὸν ῥαγίσω· ὅθεν τὸν βάλλω εἰς ποτήριον μὲ τὸ ἐσφραγισμένον ἄκρον ἐπάνω, διὰ νὰ ψυχρανθῇ βραδέως εἰς τὸν ἀέρα. Σφραγίζοντες τὸν σωλῆνα, ἐτύχαμεν καλὴν εὐκαιρίαν νὰ παρατηρήσωμεν τὴν κακίστην θερμαγωγικὴν δύναμιν τοῦ ὑάλου· καθ' ὅλην τὴν ὥραν ἐκρατοῦσα τὸν σωλῆνα μεταξὺ τῶν γυμνῶν μου δακτύλων, καὶ μ' ὅλον τοῦτο δὲν ἐκάησαν, οὔτε ἤθελαν καῆν, ἂν ἦσαν καὶ πολὺ σιμώτερα εἰς τὸ πυρακτωμένον μέρος, τοῦ ὑάλου ὄντος κακοῦ θερμαγωγοῦ. Ἐὰν ἐκρατοῦσα μετάλλινον σωλῆνα εἰς τὴν φλόγα τοσοῦτον καιρὸν, οἱ δάκτυλοί μου ἤθελαν καῆν αὐστηρῶς,—τοῦ μετάλλου ὄντος ἐξαιρέτου θερμαγωγοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ταχέως θερμαινομένου ἀπ' ἄκρας εἰς ἄκραν.

Ὁ σωλὴν εἶναι τώρα ἀρκετὰ ψυχρὸς νὰ χειρομαλάσσεται μὲ ἀσφάλειαν· θέλω δὲ γεμίσειν αὐτὸν μὲ ψυχρὸν ὕδωρ, ἀφίνων κενοὺς δύο μόνον δακτύλους. Πιάνω τὸ κεκλεισμένον ἄκρον, καὶ κλίνω τὸν σωλῆνα, ὥστε ἡ φλὸξ τοῦ λύχνου νὰ θερμάνῃ τὸν ὕαλον καθαυτὸ ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος.

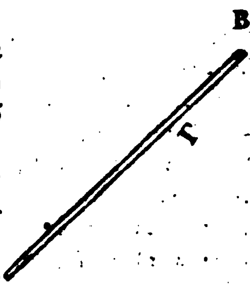

Τὸ σχῆμα Α Β ἂς παριστάνῃ τὴν θέσιν ταύτην· Α εἶναι ὁ πυθμὴν τοῦ σωλῆνος, Β δὲ ἡ κορυφή· Γ εἶναι ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατος. Τὸ θερμαίνω πολλὰ ὀλίγον καταρχὰς, καὶ βαθμηδὸν περισσότερον, ἕωσοῦ, τέλος, πραγματικῶς βράζει τὸ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ὕδωρ. Τώρα βράζει ταχέως, καὶ μ' ὅλον τοῦτο κρατῶ Α τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ σωλῆνος εἰς τὴν γυμνήν μου χεῖρα, καὶ δὲν αἰσθάνομαι κἀμμίαν θερμότητα· τὸ ὕδωρ

κάτω τῆς βραζούσης ἐπιφανείας εἶναι τόσον ψυχρὸν, ὅσον ὅτε πρῶτον ἔχυσα αὐτὸ εἰς τὸν σωλῆνα·—πληροφορήσου τοῦτο, βραδέως περνῶν τὸν δάκτυλόν σου ἐκ τοῦ κεκλεισμένου ἄκρου πρὸς τὸ ἀνώτερον ἄκρον· κἀμμίαν θερμότητα δὲν αἰσθάνεσαι, πλὴν ἀφοῦ πλησιάσῃς ὡς ἕνα δάκτυλον εἰς τὸ βραστὸν ὕδωρ.

Ἄκουσε τώρα τὴν αἰτίαν τούτου. Τὸ βράζον θερμὸν ὕδωρ εἶναι εἰδικῶς ἐλαφρότερον τοῦ ψυχροῦ ὕδατος· καὶ διὰ τοῦτο πλέει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, ὡς ἤθελε πλεύσειν φελλὸς ἢ ἄλλη τις ἐλαφρὰ οὐσία· τὸ ὕδωρ μόλις εἶναι θερμαγωγόν· ὁ ὑάλινος σωλὴν εἶναι θερμαγωγὸς κάκιστος· αἱ τρεῖς δὲ αὗται περιστάσεις συντρέχουν νὰ διατηρῶσι ψυχρὸν τὸ ὑποκάτω ὕδωρ.

Ἐὰν τὸ ὕδωρ ἦτο θερμαγωγὸν, ἠθέλαμεν ἐμπορεῖν νὰ βράζωμεν ὅλα τὰ τοῦ σωλῆνος περιεχόμενα, εἰς τὴν κορυφὴν ἐφαρμόζοντες τὴν θερμότητα, ἐπειδὴ (ὡς λεπτομερέστερον θέλομεν ἐξετάσειν μετέπειτα) οἱ θερμαγωγοὶ τὸ ἀφίνουν νὰ ὁδεύῃ κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν ἄνω, κάτω, καὶ πλαγίως, μὲ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν· ἀλλ ἐμπορῶ νὰ θερμαίνω πολλὴν ὥραν τὴν ἐπιφάνειαν, μάλιστα δὲ πραγματικῶς νὰ ἀνάψω ἐπ' αὐτῆς πῦρ, καὶ ὅμως ποτὲ νὰ μὴ θερμάνω ἢ βράσω τὸ ὑποκάτω ὕδωρ.

Ἰδοὺ ὑψηλὸν ποτήριον σχεδὸν πλῆρες ψυχροῦ ὕδατος· χύνω ἐπ' αὐτοῦ ὡς δύο δακτυλήθρας πνεύματος τῆς τερμινθίνης, τὸ ὁποῖον, ἐλαφρότερον τοῦ ὕδατος ὂν ἐπιπλέει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν· ἀναφλέγω τώρα τὴν τερμινθίνην μὲ κομμάτιον ἀναμμένου χαρτίου, καὶ ἰδοὺ ἔχομεν φλόγα, καὶ ἰσχυρὰν φλόγα, πραγματικῶς καίουσαν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος, καὶ θερμαίνουσαν αὐτὸ, ὡς κατὰ τὸ πρῶτόν μας πείραμα, ἐνῷ μένει ψυχρὸν τὸ ὑποκάτω ὕδωρ.

Ἃς ἐπανέλθωμεν τώρα εἰς τὸ ὕδωρ τοῦ σωλῆνος· ἐὰν κρατῶμεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν κορυφὴν, καὶ βάλωμεν τὴν φλόγα τοῦ λύχνου εἰς τὸν πυθμένα, τί θέλει συμβῆν; Τὸ εἰς τὸν πυθμένα ὕδωρ θερμαινόμενον γίνεται ε ἰ δ ι κ ῶ ς ἐ λ α φ ρ ό τ ε ρ ο ν, καὶ διὰ τοῦτο ἀναβαίνει· ψυχρότερον ὕδωρ κ α τ α β α ί ν ε ι, θερμαίνεται, καὶ ἀναβαίνει ὡσαύτως· ἡ ἀνάβασις δὲ καὶ κατάβασις αὕτη ἐξακολουθεῖ, ἕωσοῦ νὰ βράσῃ τὸ ὕδωρ, καὶ νὰ ἐξέρχεται ἀτμός.

Σχεδὸν ἤρχισεν ἡ βράσις τοῦ ὕδατος, καὶ δὲν ἐμπορῶ πλέον νὰ κρατῶ μὲ τοὺς δακτύλους μου τὸν σωλῆνα, διότι εἶναι πολὺ θερμός· ἀλλ' ἀφοῦ βάλω παχεῖαν μαλλίνην χειρίδα, ἥτις εἶναι κακὸς θερμαγωγὸς ἐμπορῶ νὰ κρατῶ αὐτὸν χωρὶς δυσκολίαν, ἀκόμη καὶ ὅταν τὸ ὕδωρ βράζῃ μὲ ταχύτητα, ὡς θέλει γένειν μετ' ὀλίγας στιγμάς.

Οὕτω λοιπὸν θερμαίνομεν τὸ ὕδωρ εἰς χύτρας καὶ λέβητας, κτλ., ὄχι διὰ τῆς θερμαγωγικῆς, ἀλλὰ διὰ τῆς μ ε τ α β α τ ι κ ῆ ς αὐτοῦ δυνάμεως, ἥτις βάλλεται εἰς ἐνέργειαν διὰ τῆς ἐφαρμογῆς θερμότητος εἰς τὸν πυθμένα τῶν τοῦ ὕδατος περιεκτικῶν ἀγγείων. Μ' ἄλλας λέξεις, ἡ θερμότης δὲν μεταβαίνει ἀπὸ τὸ κάτω στρῶμα τοῦ ὕδατος εἰς τὸ ἀνώτερον· ἀλλὰ τὸ κάτω στρῶμα, θερμαινόμενον, ἀναβαίνει διὰ τὴν εἰδικὴν αὐτοῦ ἐλαφρότητα· καταβαίνει δὲ τὸ ἀνώτερω ψυχρότερον, τὸ ὁποῖον θερμαινόμενον ἀναβαίνει ὡσαύτως, ἕωσοῦ νὰ θερμανθῇ ὅλον τὸ ὕδωρ.

Ο ΠΡΟΒΑΤΟΦΑΓΟΣ ΙΝΔΟΣ.

Προ τινων χρόνων ὑπῆρχεν ἄνθρωπος εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, ὅστις, περιερχόμενος, ἐπεδείκνυε τὴν ἔκτακτον αὐτοῦ ὄρεξιν, καὶ ἄπληστον ἀδηφαγίαν. Λεπτομερῆ ἔκθεσιν μιᾶς τῶν παραστάσεων τούτων ἐκοινοποίησεν εἰς τὴν Βασιλικὴν Ἀσιατικὴν Ἀκαδημίαν Ἄγγλος αὐτόπτης, ἐκ τῆς ὁποίας ἐρανιζόμεθα τὰ ἐφεξῆς.

Ἐνωρὶς τὸ πρωῒ, συνωδευμένος μὲ τὸν πνευματικὸν αὐτοῦ πατέρα ὁ Προβατοφάγος, ἐφάνη ἔμπροσθεν τοῦ συνηγμένου πλήθους. Εἶχε μαζῆ δύο ζωντανὰ πρόβατα· μετὰ σύντομον δὲ πρὸς τὸν λαὸν δημηγορίαν, ἥπισε κατὰ τοῦ πρώτου προβάτου, πιάσας τὸ δέρμα μὲ τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ· ἀφοῦ δὲ πρὸς ὀλίγον ἐβάσταξεν α τὸ τοιουτοτρόπως, τοῦ ἐγύρισε τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ ἔρριψε καταγῆς ἐπὶ τῶν νώτων. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἐκράτουσε τὸ ζῶον, ἕωσοῦ μὲ τοὺς ὀδόντας μόνον σχίσας ἤνοιξεν αὐτὸ, ἀφαιρέσας τὸ δέρμα ἐκ τῆς πλευρᾶς μέχρι τοῦ στήθους· ἐξέβαλε τότε τὰ ἐντόσθια, καὶ ἔμπηξε μέσα τὴν κεφαλὴν διὰ νὰ πίῃ τὸ αἷμα. Εἰς τοῦτο ἐνησχολήθη ἓν ἢ δύο λεπτά· ἔπειτα δ' ἀπέσυρε τὴν κεφαλὴν, αἱμοσταγῆ, καὶ ἔστρεψε τριγύρω τοὺς ὀφθαλμοὺς μ' ἐλπίδα χειροκροτήσεως, θέαμα παριστάνων ἀγριώτατον. Ἑπομένως ἀφήρεσε τὸ ἐπίλοιπον τοῦ δέρματος, διεχώρισε τὰς πλευρὰς, ἐξήρθρωσε τὰ μέλη, καὶ ἀπέσπασε τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τὸν τράχηλον· ταῦτα συναθροίσας, ἔτριψεν αὐτὰ μὲ χῶμα, λέγων ὅτι τοιουτοτρόπως ἐξήραινε τὸ αἷμα, καὶ μὲ περισσοτέραν εὐκολίαν ἀπέσπα τὸ κρέας ἀπὸ τὰ ὀστᾶ καὶ τὰ νεῦρα. Κατέφαγε δὲ πᾶν μέρος τοῦ προβάτου, μεθ' ὅλης τῆς ἀκαθαρσίας καὶ τοῦ ἀπομείναντος ἐκεῖ χώματος, χωρὶς τὸν ἐλάχιστον δισταγμόν. Τέλος τοῦ δράματος ἦτον ἡ συνάθροισις φύλλων ἱκανῶν τοῦ φυτοῦ Μαδάρ*, τὰ ὁποῖα ἐμάσσησε μὲν, ἀλλὰ κατέπιε μόνον τὸν ἀπ' αὐτὰ ῥέοντα γαλακτώδη χυλόν. Ἐνῷ κατεγίνετο εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην, ἥτις δὲν διήρκεσε πολλὰ λεπτὰ, ἐκάθητο καταγῆς. Σηκωθεὶς μετέπειτα, ὡμίλησε πρὸς τοὺς θεατὰς, λέγων ὅτι, ἂν ἤθελαν, ἠδύνατο νὰ καταφάγῃ καὶ δεύτερον πρόβατον.

Ὁ πνευματικὸς αὐτοῦ πατὴρ, μετὰ τοῦ ὁποίου πολλοὺς χρόνους εἶχε συνοδοιπορήσειν, ἦτο μεγαλόσωμος, λεπτὸς, ἑκατονταετὴς γέρων, μελαγχροινότατος, καὶ σχεδὸν παλιότριχας· τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του εἶχε

---

* Ἡ Ἀσκληπιὰς γιγαντιαία τῶν βοτανολόγων. Οἱ Ἰνδοὶ μεγαχειρίζονται αὐτὴν ὡς πολλὰ ἰαματικὴν, καὶ χρησιμεύει μάλιστα πρὸς θεραπείαν τῶν μυρμηκιῶν καὶ ἄλλων ἐξανθημάτων. Ἐφαρμόζουν τὸν γαλακτώδη αὐτῆς χυλὸν, ὅστις ῥέει ἀφθόνως ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ φυτοῦ ὅταν συντριβῇ ἢ κοπανισθῇ· εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν ὁ Προβατοφάγος εἶπεν ὅτι ἔτρωγεν αὐτὸν ὡς χωνευτικόν.

περιτυλιγμένας ἐν εἴδει κεφαλοδέτου, ἐνῷ ἡ γενειὰς αὐτοῦ, ἄπλεκτος οὖσα, ἔφθανε μέχρι ἐδάφους· ἀλλὰ γενικῶς τὴν εἶχε πλεγμένην, ἐκράτει δὲ τὴν κάτω ἄκραν αὐτῆς εἰς μίαν χεῖρα μετὰ κομβολογίου, εἰς δὲ τὴν ἄλλην, μακρὰν βακτηρίαν.

Ὁ Προβατοφάγος ἠδύνατο συνήθως νὰ καταφάγῃ δύο μικρὰ πρόβατα· ὁσάκις δ' ἔτρωγε τὸ πρωῒ ἓν πρόβατον, ἐδειπνοῦσε τὸ ἑσπέρας κατὰ τὸ σύνηθες. Ἐφαίνετο ἰσχνότατος, καὶ δυνάμεθα εὐλόγως νὰ συμπεράνωμεν ὅτι εἶχε τὴν ὄρεξιν ἠσθενημένην, καὶ ὅτι ἡ πολυφαγία ἐμπόδιζε τὴν τροφήν του.

ΠΕΡΙ ΑΛΗΘΙΝΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ.

Εμπορει τις νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν ὑπάρχουν ποσῶς ἀστέρες, διότι ἐνίοτε βλέπομεν νὰ πίπτωσι τὰ μετέωρα τὰ ὁποῖα πρὸς καιρὸν ἐφαίνοντο ἀστέρες; Ἐμπορεῖ νὰ εἴπῃ ὅτι τὰ ἄνθη τῶν δένδρων ποτὲ δὲν καρποφοροῦν, διότι πολλὰ ἐξ αὐτῶν πίπτουν, ἢ ὅτι δὲν γίνεται ποτὲ καλὸς καρπὸς, διότι πολλοὶ καρποὶ, κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν καλοὶ, εἶναι εἰς τὸ ἔνδον σαπροί;

Ὄχι μικροτέρα μωρία εἶναι τὸ νὰ λέγῃ τις, ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον ἀληθινὴ θρησκεία, διότι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὅσοι αὐτὴν ἐπαγγέλλονται ἀποστατοῦν, καὶ τέλος φαίνονται κατὰ τὴν καρδίαν ὑποκριταί. Δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἰατρικόν τι δὲν προξενεῖ καλὸν ἐπειδὴ, μολονότι θεραπεύει τὴν θέρμην, δὲν δυναμόνει ὅμως ἐν ἀκαρεῖ τὸν πάσχοντα; Ἐπίσης ἄτοπον καὶ μωρὸν εἶναι νὰ λέγῃ τις, ὅτι ἡ θρησκεία δὲν κάμνει τοὺς ὀπαδοὺς αὐτῆς καλητέρους, διότι δὲν τελειοποιεῖ εὐθὺς, οὐδὲ καθιστάνει αὐτοὺς ἰσαγγέλους. Τὰ πολλὰ ψευδῆ καὶ κίβδηλα φαινόμενα εἰς τὸν κόσμον, ἀντὶ ν' ἀποδεικνύωσιν ὅτι δὲν ὑπάρχει θρησκεία, ἀποδεικνύουν ὄχι μόνον ὅτι τωόντι ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ ὅτι εἶναι πολυτιμοτάτη· διότι κανεῖς βέβαια δὲν λαμβάνει τὸν κόπον νὰ νοθεύσῃ πρᾶγμα, ὅλως ἀνύπαρκτον, ἢ μηδεμίαν ἔχον τιμήν. Κανεῖς δὲν κάμνει ψευδεῖς λίθους ἢ ψευδῆ χώματα, μολονότι ὄχι ὀλίγοι κάμνουν ψευδεῖς μαργαρίτας καὶ ἀδάμαντας. Ἐὰν δὲν ἦσαν ἀληθῆ νομίσματα, ποτὲ βέβαια δὲν ἤθελαν εἶσθαι οὔτε κίβδηλα. Καὶ οὕτως, ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ἀληθὴς θρησκεία, δὲν ἤθελεν εἶσθαι οὔτε ψευδής. Ποτὲ δὲν ὑπάρχει τὸ ἓν χωρὶς τὸ ἄλλο, καθὼς ἡ σκιὰ δὲν ὑπάρχει χωρὶς οὐσίαν. Ὅστις λοιπὸν ἀποῤῥίπτει τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν, διότι κάποτε οἱ ὑποκριταὶ λαμβάνουν τὸ ὄνομα καὶ τὸ σχῆμά της, φέρεται μὲ τὴν ἰδίαν ἀναισθησίαν, καθὼς καὶ ὅστις ῥίπτει τὸ χρυσίον καὶ τοὺς ἀδάμαντας εἰς τὸ πῦρ, διότι κάποτε τὸ χρυσίον καὶ οἱ ἀδάμαντες ἐκιβδηλεύθησαν.

Ἂν ὁ Χριστιανισμὸς ἦναι ἀπάτη, ὡς λέγουν οἱ ἄπιστοι, εἶναι τωόντι εὐλογημένη ἀπάτη, καὶ ὅστις προσπαθεῖ νὰ τὴν ἀφανίσῃ εἶναι ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἂν ἦναι ἀπάτη, μᾶς διδάσκει μ' ὅλον τοῦτο νὰ διάγωμεν σωφρόνως, δικαίως, καὶ εὐσεβῶς, ν' ἀγαπῶμεν τὸν Πλάστην μας ἐξ ὅλης καρδίας, καὶ τὸν πλησίον μας ὡς ἑαυτούς. Ἦτο ποτὲ εἰς τὸν κόσμον ἀπάτη, ἡ ὁποία καθοδηγεῖ τοὺς ἀνθρώπους ν' ἀγαπῶσι, νὰ συγχωρῶσι, καὶ νὰ δέωνται ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἐχθρῶν, νὰ τοὺς ἀποδίδωσι καλὸν ἀντὶ κακοῦ, νὰ προβιβάζωσι κατὰ δύναμιν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ πλησίον;

Ποῦ εὑρέθη ποτὲ ἀπάτη, ἥτις, ὅπου καὶ ἂν εἰσχωρήσῃ, γεννᾷ ταπεινὴν, πραεῖαν, φιλάνθρωπον, καὶ εἰρηνικὴν διάθεσιν, καὶ ἥτις, ἂν ὑπῆρχε παντοῦ, ἤθελεν ἀποδιώξειν τοὺς πολέμους, τὰ ἁμαρτήματα, καὶ τὴν ἀθλιότητα ἀπὸ τὸν κόσμον; Ποῖος ἐγνώρισε ποτὲ ἀπάτην, ἥτις δύναται ὄχι μόνον νὰ μᾶς παρηγορῇ ὁδεύοντας εἰς τὴν κοιλάδα ταύτην τοῦ κλαυθμῶνος, ἀλλὰ καὶ νὰ μᾶς συνοδεύσῃ ἕως εἰς τὸν θάνατον, καὶ νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ θριαμβεύσωμεν κατὰ τῶν θλίψεων καὶ τῆς ὀδύνης αὐτοῦ; Ἂν λοιπὸν ἡ ἀπάτη δύναται νὰ κατορθώσῃ ὅλα ταῦτα, εἰς ταύτην τὴν ἀπάτην ἂς ζῶμεν, καὶ εἰς ταύτην ἂς ἀποθάνωμεν, ἐπειδὴ τί περισσότερον ἐμπορεῖ νὰ κάμῃ ἡ ἀλήθεια;

ΑΙ ΠΥΡΑΜΙΔΕΣ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ.

Εξελθοντες ἀπὸ τὴν διώρυγα Μενούφ,—λέγει περιηγητὴς Γάλλος,—καὶ ἀναβαίνοντες τὸν Νεῖλον, εἴδαμεν ἀριστερόθεν τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Μογατταμ, καὶ δεξιόθεν τοὺς ὑψηλοὺς ἀμμώδεις λόφους τῆς Λιβύης. Πάραυτα, εἰς τὸ κενὸν διάστημα, τὸ διαχωρίζον τὰς δύο αὐτὰς τῶν ὀρέων σειρὰς, ἐξηνοίξαμεν τὴν κορυφὴν τῶν πυραμίδων· ἀπείχαμεν δὲ ὑπὲρ τὰς δύο λεύγας. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πλοὸς, διαρκέσαντος ὀκτὼ σχεδὸν ἀκόμη ὥρας, ἔμενα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος διὰ νὰ θεωρῶ αὐτοὺς τοὺς τάφους· ἐφαίνοντο νὰ μεγαλύνωσι καὶ νὰ ἀναβαίνωσιν εἰς τὸν οὐρανὸν, καθόσον ἐπλησιάζαμεν. Ὁ Νεῖλος, ὁ ὁποῖος τότε ἦτον ὡς μικρὰ θάλασσα, ἡ τῶν ἄμμων τῆς ἐρήμου καὶ τῆς δροσερᾶς χλόης ἀνάμιξις, οἱ φοίνικες, αἱ συκάμινοι, οἱ θόλοι, τὰ τζαμιὰ καὶ οἱ μιναρέδες τοῦ Καΐρου, αἱ ἄλλαι μακρυνώτεραι πυραμίδες, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ποταμὸς ἐφαίνετο νὰ ἐξέρχεται ὡς ἐκ τῶν ἀπείρων αὐτοῦ δοχείων· ὅλα ταῦτα ἐσχημάτιζαν θέαν ἐκ τῶν ὡραιοτάτων ἐπὶ γῆς. . . . . Εὐχαριστούμην πολὺ μᾶλλον νὰ στρέφω πρὸς τὰ ἔξω τὰ βλέμματά μου, καὶ νὰ θαυμάζω ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ φρουρίου τὸ εὐρύχωρον θέαμα, τὸ ὁποῖον ἐπαρουσίαζε

μακρόθεν ὁ Νεῖλος, οἱ ἀγροί, ἡ ἔρημος, καὶ αἱ πυραμίδες· ἐφαίνετο ὡς νὰ ἠγγίζαμεν εἰς ταύτας, μολονότι ἀπείχαμεν τέσσαρας λεύγας. Μὲ τὸν ὀφθαλμὸν γυμνὸν ἔβλεπα ἐντελῶς τὰ διάφορα τῶν πετρῶν στρώματα, καὶ τὴν κεφαλὴν τῆς Σφιγγὸς, ἐκ τῆς ἄμμου ἐξερχομένην· μὲ τηλεσκόπιον ἐμετροῦσα τοὺς βαθμοὺς τῶν γωνιῶν τῆς μεγάλης πυραμίδος, καὶ διέκρινα τοὺς ὀφθαλμοὺς, τὸ στόμα, καὶ τὰ ὦτα τῆς Σφιγγός· τόσον οἱ σωροὶ αὐτοὶ εἶναι τερατώδεις.

Ὑπήγαμεν ἀκολούθως εἰς τὴν νῆσον Ῥόδαν, τὴν ἀρχαίαν Ἐλεφαντίνην· ἐξετάσαμεν δὲ τὸ Νειλομέτριον, εἰς τὸ μέσον τῶν ἐρειπίων οἰκίας Μωαμεθανικῆς. Ευρισκόμεθα τώρα πλησιέστατα τῶν πυραμίδων. Ἐκ τῆς ἀποστάσεως ταύτης ἐφαίνοντο ὕψους ἀμετρήτου· πρασίνους δ' ἀγρούς, φοίνικας καὶ συκαμίνους, πέριξ ἔχουσαι, ὡμοίαζαν οἰκοδομὰς κολοσσαίας, ἐκτισμένας εἰς κῆπον μεγαλοπρεπῆ. Τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, θαυμάσιόν τινα ἔχον ἱλαρότητα, ἐχρωμάτιζε τὰ κατάξηρα βουνὰ, τὰς ἄμμους τῆς Λιβύης, τὸν μακρυνὸν ὁρίζοντα, καὶ τὴν πεδιάδα τῶν μνημάτων. Ἄνεμος δυνατὸς ὤθει τὰ μικρὰ λευκὰ νέφη πρὸς τὴν Νουβίαν, καὶ ἐρρυτίδονε τοῦ Νείλου τὴν εὐρύχωρον ἐπιφάνειαν. Ἡ Αἴγυπτος μ' ἐφάνη ὁ ὡραιότερος ἐπὶ γῆς τόπος· μ' ἀρέσκουν καὶ αἱ περικυκλοῦσαι αὐτὴν ἔρημοι, αἱ εἰς τὴν φαντασίαν ἀπειρίας ἀνοίγουσαι στάδιον.

Ο ΨΙΤΤΑΚΟΣ.

Το γένος τῶν ψιτταχῶν περιλαμβάνει ἑκατὸν ἑβδομήκοντα περίπου εἴδη. Ὅλα τὰ εἴδη ταῦτα ἀκμάζουν εἰς θερμὰ κλίματα, ἀλλ' ἐκτείνονται πολὺ μᾶλλον παρ' ὅσον ἐστοχάζετο ὁ Βυφφών, ὅτε περιώρισεν αὐτὰ εἰς 23 ἑκατέρωθεν τοῦ ἰσημερινοῦ· καθότι γνωστὸν εἶναι ὅτι φθάνουν μέχρι τοῦ Μαγελλανικοῦ Πορθμοῦ πρὸς νότον, καὶ προσέτι ευρίσκονται εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Βανδιεμενῆς Γῆς· ὁ δὲ Καρολιναῖος ψιτταχὸς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν προχωρεῖ ἕως τὴν 42αν μοῖραν βορείου πλάτους. Ὁ Ουΐλσων ἶδεν αὐτοὺς, τὸν μῆνα Φεβρουάριον, ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Ὀχίου, εἰς καιρὸν χιονοβόλον, πετομένους τῇδε κἀκεῖσε, ὡς αἱ περιστεραί, καὶ μεγαλοφώνως κράζοντας. Ἄλλοτε ἶδεν αὐτοὺς, περὶ τὰ τριάκοντα μίλια ὑπεράνω τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Κεντυκίου, ἐνῷ ἤρχοντο πολυπληθεῖς διὰ τοῦ δάσους κραυγάζοντες, περὶ τὴν μίαν ὥραν μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, διὰ νὰ πίωσι τὸ ἀγαπητὸν αὐτῶν ἁλμυρὸν ὕδωρ.

Οἱ ψιτταχοὶ συνοικοῦν κατὰ οἰκογενείας, καὶ σπανίως πλανῶνται μακράν· αἱ κοινωνίαι αὗται δυσκόλως προσδέχονται ξένον, ἂν καὶ μεταξὺ ἑαυτῶν ζῶσι μὲ ἄκραν αρμονίαν. Ἀγαποῦν νὰ ξύωσιν ἀλλήλων τὰς κεφαλὰς καὶ τοὺς τραχήλους· ὅταν δὲ κοιτάζωσι, συμμαζεύονται ὅσον τὸ δυνατὸν, τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα διανυκτερεύοντες κἄποτε εἰς τὴν κοιλότητα ἑνὸς δένδρου. Αυτοῦ κοιμῶνται, θέσιν ἔχοντες κατὰ κάθετον, εἰς τὰ πλάγια προσηρτημένοι ἀπὸ τοὺς ὄνυχας καὶ τὰ ῥάμφη. Ὑπεραγαπῶσι δὲ τὸν ὕπνον, καὶ σύρονται πολλάκις τῆς ἡμέρας εἰς τὰς τρύπας αὐτῶν διὰ νὰ τὸν ἀπολαύωσι.

Τροφὴν κυριωτέραν ἔχουν οἱ ἐλεύθεροι ψιτταχοὶ νωπὰ κλωνάρια, τρυφεροὺς βλαστοὺς, ὀπώρας, γεννήματα, καὶ κάρυα, τὰ ὁποῖα μετὰ πολλῆς ἐπιτηδειότητος ἀνοίγουν. Γνωρίζομεν ὅτι ἥμεροι ὄντες τρώγουν σχεδὸν πᾶν ὅ,τι τοὺς προσφερθῇ· παρετηρήθη ὅμως ὅτι οὐσίαι τινὲς, ὡς ὀρεοσέλινον παραδείγματος χάριν, αἵτινες δὲν ἐπενεργοῦν αἰσθητῶς εἰς ἄλλα ζῶα, εἶναι εἰς τοὺς ψιτταχοὺς φάρμακα θανατηφόρα. Εἰς τὰ προσφιλῆ αὐτῶν καταγώγια, τὰ δάση, συναθροίζονται παμπληθεῖ, καὶ προξενοῦν ὄλεθρον διὰ τῆς μεγάλης ποσότητος τοῦ φαγητοῦ, τὸ ὁποῖον καταναλίσκουν ὄχι μόνον πρὸς διατήρησιν ἑαυτῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ευχαρίστησιν τῆς ὀλεθρομανίας ἐκείνης, διὰ τὴν ὁποίαν, καὶ εἰς τὴν ἥμερον αὐτῶν κατάστασιν, τόσον εἶναι γνωστοί. Αἱ τραναὶ κραυγαὶ τῶν κοπαδίων τούτων ἀκούονται μακρότατα, ὁπόταν ζητῶσι τὸ τελευταῖον δεῖπνον πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. Διὰ τῶν κραυγῶν ὅμως νουθετεῖται ὁ γεωργὸς νὰ μεταχειρισθῇ μέσα τινὰ, ὥστε νὰ ἐμποδίσῃ τὰ ἐξολοθρευτικὰ ταῦτα πλήθη τοῦ νὰ καθίσωσιν εἰς τοὺς νεοσπάρτους ἀγροὺς του, ὅπου εἰς βραχὺ καιροῦ διάστημα δὲν ἤθελαν ἀφήσειν οὔτε ἴχνος γεννήματος.

Ἡ παρὰ τοῦ Ουΐλσωνος διδομένη περιγραφὴ τοῦ Καρολιναίου ψιτταχοῦ πιθανὸν νὰ ἐφαρμόζεται καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ εἴδη, τὰ ὁποῖα δὲν παρετηρήθησαν εἰς τὴν ἀγρίαν αὐτῶν κατάστασιν ὑπὸ τόσον εἰδήμονος παρατηρητοῦ. Ὅλως ἐναντίον εἶναι τὸ κομψὸν αὐτῶν πέτασμα ἀπὸ τὸ μεταξὺ τῶν κλάδων χωλὸν βάδισμα. Πετοῦν ὁμοιότατα μὲ τὴν ἀγρίαν περιστερὰν, κατὰ σώματα πεπυκνωμένα, καὶ μὲ ταχύτητα μεγαλωτάτην, τρανὴν ἀφίνοντες καὶ βιαστικὴν κραυγήν. Ἵπτανται δὲ ποτὲ μὲν κατ' ευθεῖαν, ἀλλὰ συνηθέστερον κυκλοειδῶς, πολυποικίλας καμψὰς καὶ ὀφιοειδεῖς στροφὰς κάμνοντες, ὡσὰν δι' ευχαρίστησιν.

Εἴδη τινὰ κτίζουν τὰς φωλεὰς ἐπὶ τῶν ὑψηλοτάτων δένδρων. Σύγκειται δὲ ἡ φωλεὰ ἀπὸ ξυλάρια καὶ τρυφεροὺς βλαστοὺς, συμπεπλεγμένα μὲ τέχνην ἐξίσου καὶ στερεότητα. Τὰ λοιπὰ, καὶ ταῦτα εἶναι τὰ πολυπληθέστερα, ἐκλέγουν τοὺς κορμοὺς κοίλων δένδρων. Ἐκεῖ συσσωρεύουν χῶμα, καὶ διατάσσουν χόρτον καὶ τὰς ἶνας τῶν ριζῶν, μὲ τὰ ἴδια των πτίλα καλύπτοντες τὸ ἐδάφ-

τερον. Ἡ θήλεια γεννᾷ ἀπὸ δύο ἕως τέσσαρα ὠὰ, κάθηται δ' ἐπ' αὐτῶν μετὰ μεγάλης σταθερότητος, ἐνῶ ὁ ἄῤῥην στέκει ὀλίγον ἀπομεμακρυσμένος τῆς φωλεᾶς, εἰς ὅλας τὰς χρείας τῆς ἑταίρου του προσέχων.

Περὶ τοῦ εἴδους τῆς παιδεύσεως, τὴν ὁποίαν ἐπιδέχονται οἱ ψιτταχοὶ, ἁρμόζει νὰ σημειώσωμεν ὀλίγα τινὰ ἐνταῦθα. Μανθάνουν νὰ ὁμιλῶσι, καὶ δύνανται νὰ ἐνθυμῶνται καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνωσιν ἱκανωτάτην σειρὰν λέξεων. Προέρχεται δὲ τοῦτο ἀπὸ βεβιασμένην τῆς φωνῆς τροποποίησιν, τὴν ὁποίαν ἀποκτῶσιν ἀκούοντες τὰς αὐτὰς λέξεις ἢ φωνὰς συχνάκις ἐπαναλαμβανομένας· ταύτας, διὰ τοῦ μιμητικοῦ ἐνστίγματος, τοῦ κοινοῦ μὲν πρὸς ὅλα τὰ ζῶα, ἰσχυρότερον δὲ ἴσως ἀνεπτυγμένου εἰς τὸν ψιττακὸν παρ εἰς τὰ πλειότερα τῶν ἄλλων, δύνανται καὶ νὰ ἐνθυμῶνται. Ἀλλὰ τὰ διὰ τῆς γλώσσης ταύτης ἐκφραζόμενα αἰσθήματα ἢ φρονήματα ἀγνοοῦν αὐτοὶ παντάπασι. Πολλάκις ἀκούομεν ψιττακοὺς εἰς τὴν ἔξαψιν τοῦ θυμοῦ, ὅστις συχνὰ τοὺς κυριεύει, νὰ μεταχειρίζωνται τὰς αὐτὰς φιλικὰς φράσεις, αἵτινες, ὅταν ἦναι γαλήνιοι, φαίνονται νοημονέστατοι καὶ ἁρμοδιώτατοι, ἐπειδὴ κοινῶς δίδονται ὡς ἀποκρίσεις εἰς στενώτατον ἐρωτήσεων κύκλον.

ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΜΥΩΝΩΝ.

Ο ΡΟΒΕΡΤΟΣ Φραγκίσκος Δαμιένς, ὁ ζητήσας νὰ δολοφονήσῃ τὸν Λοδοβῖκον ΙΕ'. τὸ 1757, ἀφοῦ ὑπέφερεν ἀνηκούστους βασάνους, κατεδικάσθη νὰ σπασθῇ εἰς τέσσαρα μερίδια ὑπὸ τεσσάρων ἵππων. Ἀλλὰ, μολονότι κατέθεσαν ὅλην αὐτῶν τὴν δύναμιν, κατὰ τέσσαρας διευθύνσεις σύροντες τὰ μέλη αὐτοῦ διὰ πεντήκοντα λεπτὰ, οἱ μυῶνες, μ' ὅλον τοῦτο, δὲν ἀπεσπάσθησαν ἐκ τῶν συνδέσμων αὐτῶν· ζῶντος δὲ αὐτοῦ ἀκόμη, ἠναγκάσθησαν οἱ δήμιοι νὰ κόψωσι μὲ μάχαιραν τοὺς τένοντάς του, ὥστε νὰ ἐκπληρωθῇ ὁ νόμος, ὁ ὁποῖος διελάμβανε νὰ χωρισθῇ εἰς τεταρτημέρια τὸ σῶμα τοῦ ἐγκληματίου. Αὐτὸ τοῦτο ἔγινε καὶ ὡς πρὸς τὸν Ῥαβελλὰκ, τὸν δολοφόνον τοῦ Ἐῤῥίκου Τετάρτου, τῶν ἵππων μὴ δυνηθέντων νὰ διαμελίσωσι τὸ σῶμα τοῦ ἐγκληματίου.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ εἶναι τὸ μόνον ζῶον, τὸ ὁποῖον γεννᾶται γυμνὸν, καὶ τὸ ὁποῖον ἐμπορεῖ νὰ ἐνδύεται Αὕτη δὲ εἶναι μία ἐκ τῶν ἰδιοτήτων, ὅσαι καθιστάνουν αὐτὸν ζῶον παντὸς κλίματος καὶ πάσης τοῦ ἐνιαυτοῦ ὥρας. Τῶν σκεπασμάτων αὐτοῦ τὴν θερμότητα ἢ ἐλαφρότητα δύναται νὰ προσαρμόζῃ εἰς τὴν θερμοκρασίαν τῆς κατοικίας του. Ἂν ἐγίννετο μὲ δέρμα ἐπὶ τῶν νώτων αὐτοῦ, μολονότι ἤθελε τὸν χρησιμεύειν εἰς ὑψηλὰ πλάτη, ἤθελε καταπιέζειν αὐτὸν διὰ τοῦ βάρους καὶ τῆς θερμότητος, ὅσον ἐπρόβαινεν εἰς τὸν ἰσημερινόν.

Η ΑΛΗΘΙΝΗ φιλία ὁμοιάζει τὴν καλὴν ὑγείαν, τῆς ὁποίας γενικῶς τότε μόνον αἰσθανόμεθα τὴν ἀξίαν, ὅταν χάσωμεν αὐτήν

Ο ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ αὐτοκράτωρ Φραγκίσκος Α'. ἔκαμε τὸ 1758 μεγάλην κυνηγετικὴν ἐκστρατείαν· οἱ κυνηγοὶ ἦσαν εἰκοσιτρεῖς, ἐκ τῶν ὁποίων τρεῖς κυρίαι· ἐκράτησε δὲ ἡμέρας δεκαοκτώ. Ἐφονεύθησαν ζῶα 47,950, συνιστάμενα ἐκ 19 δορκάδων, 77 ἐλάφων, 10 ἀλωπέκων, 8,243 λαγωῶν, 19,545 περδίκων, 9,499 φασιανῶν, 114 κορυδαλῶν, 353 ὀρτύκων, κτλ., κτλ. Ὁ αὐτοκράτωρ ἔῤῥιψεν 9,789 βολὰς, ἡ δὲ ἀδελφή του πριγκίπισσα Καρλόττα, 9,010. Ὁλόκληρος ὁ ἀριθμὸς τῶν βολῶν ἦτον 116,209.

ΚΑΤΑ τοὺς νεωτέρους ὑπολογισμοὺς, τοὺς εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς Στοκόλμης περιεχομένους, ὁ πραγματικὸς πληθυσμὸς τῆς Σβεκίας συμποσοῦται εἰς 3,025,140 ψυχάς· ἤτοι, ἔγινεν αὔξησις ἑνὸς πέμπτου μετὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασιν τῆς παρούσης αὐτοῦ μεγαλειότητος.

Η ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ τῶν ἐφημερίδων τῆς Βιέννης εἶναι ὡς ἀκολούθως· Ἐπίσημος Ἐφημερὶς, 2,600· Αὐστριακὸς Παρατηρητὴς, 600· Ὁ Ἀετὸς, 270· Θεατρικὴ Ἐφημερὶς, 1,300· Ἀστεῖος, 450· Ἐφημερὶς τῆς Βιέννης, 600· Θεατὴς, 750.

Εἰς τὴν Γερμανίαν ὑπάρχουν 50,000 συγγραφεῖς· τυπόνονται δὲ κατ' ἔτος 10,000,000 τόμοι.

ΠΡΑΓΜΑΤΕΥΤΗΣ δεισιδαίμων εἶπε μίαν τῶν ἡμερῶν εἰς τὸν δοῦλον αὐτοῦ, 'Ἰωάννη, ἔβαλες νερὸν εἰς τὸ ῥακί;'—'Μάλιστα.'—'Ἔβαλες ἄμμον εἰς τὴν ζάχαριν;'—'Μάλιστα'—'Ἔβρεξες τὸν καπνόν;'—'Μάλιστα.'—'Λοιπὸν κοπίασε μαζῆ μου εἰς τὸν ἑσπερινόν!'

'ΑΠΕΦΑΣΙΣΑ,' λέγει ἐπίσκοπός τις, 'ποτὲ νὰ μὴν ὁμιλῶ περὶ τῶν ἀρετῶν τινὸς κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, μηδὲ περὶ τῶν κακιῶν τινὸς ὄπισθεν αὐτοῦ·' χρυσοῦς κανὼν, ἡ φύλαξις τοῦ ὁποίου ἤθελεν ἐξορίσειν διαμιᾶς τὴν κολακείαν καὶ τὴν κακολογίαν ἀπὸ τὸν κόσμον.

ΠΟΛΛΑ ὀλίγοι στοχάζονται πόσον ἐνωρὶς λαμβάνουν τὰ τέκνα τὰς πρώτας αὐτῶν ἐντυπώσεις· πόσον ταχέως μανθάνουν ν' ἀκολουθῶσι τὰς διαθέσεις καὶ τοὺς τρόπους τῶν περικυκλούντων αὐτά. Πόσον λοιπὸν πρέπει νὰ ἦναι ἀξιόλογον τὸ παράδειγμα τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός των! Πόσον φυσικὸν νὰ ὁδηγῆται τὸ τέκνον ὑπὸ τῆς καθημερινῆς συναναστροφῆς, τῆς καθημερινῆς διαγωγῆς τῶν γεννητόρων του. Πόσον ἰσχυρὰ πρέπει νὰ ἦναι ἡ αὐτῶν ἐπιῤῥοὴ ἐπὶ τὸ νεαρὸν πνεῦμα, τὸ διδαγμένον νὰ ἀναβλέπῃ πρὸς αὐτοὺς μὲ ἀγάπην καὶ μὲ σέβας.

ΩΣ αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, ἂν καὶ ταχύταται, δὲν βλάπτουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ τὴν ὑπερβολικὴν λεπτότητα, παρόμοια αἱ προσβολαὶ τοῦ φθόνου, ἂν καὶ πολυαριθμόταται, δὲν πρέπει νὰ πληγόνωσι τὴν ἀρετὴν μας διὰ τὸ ἀσήμαντον αὐτῶν.

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΝΟΕΜ. 1839.] [ΑΡΙΘ. 35.

Ο ΑΛΕΚΤΩΡ.

ΟΛΑ τὰ πτηνὰ, ὅταν ὑποταχθῶσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀνθρώπου, χάνουν μέρος τοῦ φυσικοῦ α τῶν σχήματος, καὶ ἀλλοιόνονται ὄχι μόνον εἰς τὰς ἕξεις, ἀλλὰ καὶ εἰς αυτὴν ἀκόμη τὴν μορφήν των. Τὸ κλίμα, ἡ τροφὴ, καὶ ἡ αἰχμαλωσία, συνεργοῦν ἰσχυρότατα εἰς τὸ νὰ παράγωσι τὰς ἀλλοιώσεις ταύτας· ἐκεῖνα δὲ τὰ ὄρνεα, ὅσα κατὰ πλειοτέρους αἰῶνας ἠσθάνθησαν τῶν τριῶν αὐτῶν αἰτίων τὴν ἐπιῤῥοὴν, ἕπεται νὰ δεικνύωσι καὶ τὴν μεγαλητέραν ποικιλίαν εἰς τὸ σχῆμα, τὰ πτερὰ, καὶ τὰς διαθέσεις.

Ἀφ' ὅλα τὰ πτηνὰ ὁ ἀλέκτωρ φαίνεται ὅτι ἐχρημάτισεν ὁ ἀρχαιότατος σύντροφος τοῦ ἀνθρώπου, αὐτὸς πρῶτος ἐκ τῶν ὀρνίθων τοῦ δάσους ἡμερωθείς· ὡς δὲ ὑπῆρξε πλειότερον χρόνου διάστημα ὑπὸ ἀνθρωπίνην φροντίδα, οὕτω παρ' ὅλους τοὺς λοιποὺς δεικνύει αὐτὸς ἴσως τὴν μεγαλητέραν ποικιλίαν, καθότι μόλις εὑρίσκονται δύο πτηνὰ τοῦ εἴδους τούτου ἀκριβῶς ὁμοιάζοντα ἓν τὸ ἄλλο εἰς τὰ πτερὰ καὶ τὸ σχῆμα. Ἡ οὐρὰ, ἡ τόσον καλλωπίζουσα τοὺς πλειοτέρους τῶν ὀρνίθων τούτων, λείπει ἐξ ὁλοκλήρου εἴς τινας· οἱ δάκτυλοι, οἱ συνήθως τέσσαρες εἰς ὅλα τὰ ἀλεκτόρεια ζῶα, εἶναι πέντε εἰς εἶδός τι τοῦ ἀλέκτορος· τὰ πτερὰ, τὰ τόσον λεῖα καὶ τόσον ὡραίως διατεταγμένα εἰς τοὺς πλείστους τῶν ὅσους ἡμεῖς γνωρίζομεν, εὑρίσκονται ὅλα ἐξανάστροφα εἰς ἰδιαίτερόν τι γένος, καὶ στέκουν εἰς τρόπον, ὥστε χάσκουσι στραβά· μάλιστα δὲ ὑπάρχει ἓν εἶδος εἰς τὴν Ἰαπονίαν, τὸ ὁποῖον ἀντὶ πτερῶν φαίνεται παντατοῦ μὲ τρίχας ἐσκεπασμένον. Ταύτας καὶ ἄλλας πολλὰς διαφορὰς ἔχει τὸ ζῶον τοῦτο, αἵτινες φαίνονται ὡς σημεῖα τῆς μακροχρονίου δουλείας του.

Ἄδηλον εἶναι πότε ὁ ἀλέκτωρ πρῶτον ἔγινεν οἰκιακὸν ζῶον εἰς τὴν Εὐρώπην· ἀλλ' ὁμολογεῖται γενικῶς ὅτι μᾶς ἦλθεν ἀπὸ τὴν Περσίαν. Ὁ Ἀριστοφάνης καλεῖ αὐτὸν ὄρνιν Περσικὸν, καὶ λέγει ὅτι ἐχάρη τὸ ασίλειον τῆς Περσίας πολὺ πρότερον τινῶν ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους αὐτοῦ μονάρχας. Τόσον πρώϊμα ἐξηπλώθη τὸ ζῶον τοῦτο, ἀκόμη καὶ εἰς τὰ πλέον ἄγρια μέρη τῆς Εὐρώπης, ὥστε μανθάνομεν ὅτι ὁ ἀλέκτωρ ἦτον ἐκ τῶν ἀπηγορευμένων τροφῶν εἰς τοὺς ἀρχαίους Βρετανούς. Τῷόντι ὁ ἥμερος ὄρνις ἐξώρισε τὸν ἄγριον. Καὶ αὐτὴ ἡ Περσία, ἥτις πρώτη μετέδωκεν αὐτὸν εἰς ἡμᾶς, φαίνεται πλέον νὰ μὴ τὸν γνωρίζῃ εἰς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ κατάστασιν· καὶ, ἂν δὲν εὑρίσκαμεν αὐτὸν ἄγριον εἰς μερικὰ τῆς Ἰνδίας δάση, ἐνδεχόμενον νὰ ἠρχίζαμεν λογομαχίας περὶ τοῦ ὁποῖος ἦτο τὴν μορφὴν κατὰ πρῶτον ὁ ἀλέκτωρ.

Ἀλλὰ τοιαῦται λογομαχίαι δὲν ἐμποροῦν πλέον νὰ γεννηθῶσι, καθότι καὶ τὴν σήμερον εὑρίσκεται ἀνεξάρτητος εἰς τὴν νῆσον Τιτιὰν, εἰς ἄλλας πολλὰς τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ, καὶ εἰς τὰ δάση τῆς Μαλαβαρικῆς παραλίας. Εἰς τὴν ἀγρίαν αὐτοῦ κατάστασιν ἔχει μαῦρα καὶ κίτρινα πτερὰ, λόφον δὲ κίτρινον καὶ πορφυροῦν. Καὶ ἄλλο τι ἰδιαίτερον ἔχουν οἱ εἰς τὰ δάση τῆς Ἰνδίας· τὰ κόκκαλά των, ὅταν βρασθῶσι, γίνονται ὄχι λευκὰ, ὡς τὰ τῶν ἰδικῶν μας, ἀλλὰ κατάμαυρα. Ἐὰν δὲ ὁ χρωματισμὸς οὗτος προέρχεται ἀπὸ τὴν τροφὴν, ὡς κοκκινίζουν τὰ κόκκαλα τῶν ζώων ὅσα τρώγουν ἐρυθρόδανον, ἀφίνω ἄλλους νὰ τὸ ἐρευνήσωσιν.

Ὅτε πρῶτον οἱ ἀλέκτορες ἐπληθύνθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην, ὑπῆρχαν διακρίσεις αὐτῶν, αἵτινες τώρα πλέον ἀγνοοῦνται. Οἱ ἀρχαῖοι ὑπελήπτοντο ἐκείνους τὰ μέγιστα, τῶν ὁποίων τὰ πτερὰ ἦσαν κοκκινωπά· ἀλλ' ὅσον διὰ τοὺς λευκοὺς, ἐνομίζοντο εἰς τὰ τοῦ οἴκου διόλου ἄχρηστοι. Τούτους ἐθεώρουν ὡς ὑποκειμένους νὰ γένωσι θήρευμα τῶν ἁρπακτικῶν πτηνῶν· ὁ δὲ Ἀριστοτέλης νομίζει αὐτοὺς ὄχι τόσον γονίμους, ὅσον τοὺς πρώτους. Τῷόντι αὐτὸς διαιρεῖ τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος ὄρνεις κατὰ τὰς μαγειρικὰς χρήσεις των· ὀνομάζει γενναῖον τὸ ἓν εἶδος διὰ τὸ πολύγονον αὐτοῦ, ἀγεννὲς δὲ

καὶ ἄχρηστον τὸ ἄλλο, διὰ τὸ στειρῶδες. Αἱ διακρίσεις αὗται διαφέρουν παντάπασιν ἀπὸ τὰς τῶν νεωτέρων ἰδέας περὶ τῆς γενναιότητος τοῦ ζώου τούτου· ὁ τὴν σήμερον χρησιμεύων ὡς μάχιμος ἀλέκτωρ, καὶ διὰ τοῦτο ὑπερτιμώμενος, δὲν εἶναι κατ' οὐδένα τρόπον τόσον γόνιμος, ὅσον ἄλλα εἴδη μὲ περιφρόνησιν θεωρούμενα. Οἱ Ἀθηναῖοι τὸ πάλαι εἶχαν τὰς ἀλεκτρυομαχίας αὐτῶν, ὡς καὶ τὴν σήμερον οἱ Ἄγγλοι· ἀλλὰ πιθανὸν ὅτι ἐκεῖνοι δὲν ἔκλεγαν, ὡς οὗτοι, τοὺς στειροτέρους διὰ τὴν μάχην.

Ὅπως ὅμως καὶ ἂν ἔχῃ τοῦτο, κἀνὲν ζῶον δὲν ὑπάρχει γενναιότερον τοῦ ἀλέκτορος, πρὸς ἀλέκτορα μαχομένου· πανταχοῦ δὲ τῆς οἰκουμένης, ὅπου δὲν ἐπικρατεῖ ὁ πολιτισμὸς καὶ τὰ ἐξευγενισμένα ἤθη, ἡ ἀλεκτρυομαχία εἶναι μία τῶν κυριωτέρων διασκεδάσεων. Εἰς τὴν Κίναν, τὴν Ἰνδίαν, τὰς Φιλιππινὰς νήσους, καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς, ἡ ἀλεκτρυομαχία εἶναι τὸ παίγνιον καὶ ἡ τέρψις βασιλέων καὶ ἡγεμόνων. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν παρακμάζει καθ' ἡμέραν· ἐλπίζεται δὲ ὅτι μὲ τὸν καιρὸν θέλει ευφραίνειν μόνον τοὺς ευτελεστάτους τῶν χυδαίων.

Τοῦ ἀλέκτορος ἡ παράδοξος γενναιότης προέρχεται ἴσως ἐκ τοῦ ὅτι αυτὸς εἶναι τὸ ἀσελγέστερον ὅλων τῶν πτηνῶν. Εἷς μόνος ἀλέκτωρ ἀρκεῖ διὰ δέκα ἢ δώδεκα ὄρνιθας, καὶ λέγεται ὅτι αυτὸς εἶναι τὸ μόνον ζῶον, τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόλαυσις δὲν ἐλαττόνει τὴν προθυμιαν· ἀλλὰ γηράσκει ἐγρήγορα· τὸ ῥιζικὸν ὑγρὸν ἐξαντλεῖται, καὶ εἰς τρία ἢ τέσσαρα ἔτη γίνεται πάντῃ ἀνίκανος διὰ τεκνογονίαν. Καὶ αὗται δὲ αἱ ὄρνιθες, ἐπειδὴ κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ ὠοτοκοῦν καθ' ἡμέραν, δὲν δύνανται νὰ ἐξαρκέσωσι διὰ τοσαύτας γεννήσεις, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, στειρόνονται μετὰ τρία ἢ τέσσαρα ἔτη.

Ἐπωάζουν δ' αἱ ὄρνιθες, ἄλλαι ἅπαξ, ἄλλαι δὶς, καὶ ἄλλαι τρὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ὠὰ γεννᾷ εἰς τὸ διάστημα τοῦ ἔτους μία ὄρνις οἰκιακὴ ὑπὲρ τὰ διακόσια, ἐὰν ταγίζεται καλὰ, καὶ ἔχῃ ἐλευθερίαν καὶ ἥλιον. Ἐὰν ἀφεθῇ μόνη, κάμνει τὴν φωλεάν της χωρὶς τινος ἐπιμελείας, τρύπαν μόνον σκαλίζουσα εἰς τὴν γῆν μεταξὺ ὀλίγων θάμνων. Ἡ φύσις, σχεδὸν ἐξηντλημένη ἀπὸ τὴν ἰδίαν αὐτῆς πολυγονίαν, φαίνεται νὰ τὴν γνωστοποιῇ τὸν ἁρμόδιον τοῦ ἐπωασμοῦ χρόνον, τὸν ὁποῖον καὶ αυτὴ μαρτυρεῖ κλώζουσα καὶ ἀπογεννῶσα. Αἱ δὲ καλαὶ οἰκοκυρίαι, ὅσαι προτιμοῦν νὰ μὴ καθίσωσι τὰς κλώσσας των, βρέχουν αὐτὰς μὲ ψυχρὸν ὕδωρ, καὶ παύουσιν οὕτω τὸν πόθον τοῦ ἐπωασμοῦ.

Ἐὰν ἡ ὄρνις ἀφίνετο εἰς ἑαυτὴν ὅλως διόλου, σπανίως ἤθελε γεννᾷν ὑπὲρ τὰ εἴκοσι ὠὰ εἰς τὴν ἰδίαν φωλεὰν, χωρὶς νὰ ζητήσῃ νὰ τὰ ἐκκολάψῃ· ἀλλὰ καθόσον γεννᾷ, τῆς ἀφαιροῦνται τὰ ὠά· ἐξακολουθεῖ δὲ ὠοτοκοῦσα, ματαίως ἐλπίζουσα ν' αὐξήσῃ τὸν ἀριθμόν. Εἰς τὴν ἀγρίαν κατάστασιν ἡ ὄρνις σπανίως γεννᾷ ὑπὲρ τὰ δεκαπέντε ὠὰ, πρὶν καθίσῃ· ἀλλ' ἐκεῖ δυσκολώτερα εὑρίσκει ζωοτροφίαν, καὶ αἰσθάνεται ἴσως τὸ ἐπίπονον τοῦ νὰ θρέψῃ πολυάριθμον οἰκογένειαν.

Ἀνυπέρβλητος εἶναι τῆς ἐπωαζούσης ὄρνιθος ἡ προσκαρτέρησις καὶ ὑπομονή· διά τινας ἡμέρας ἐξακολουθεῖ ἀκίνητος, καὶ ὅταν δὲ πεῖνα ἢ δίψα βιάσῃ αὐτὴν εἰς τὸ νὰ ἐξέλθῃ, ταχέως πάλιν ἐπιστρέφει. Ἐνῷ κάθηται, γυρίζει μετ' ἐπιμελείας καὶ μετατοπίζει τὰ ὠά της, ἕωσοῦ, τέλος, μετὰ τρεῖς περίπου ἑβδομάδας, ἀρχίζουν νὰ φαίνωνται σημεῖα ὅτι ἐπιθυμοῦν νὰ διαῤῥήξωσι τὴν φυλακὴν αὐτῶν οἱ νεοσσοί. Οἱ δυνατώτεροι καὶ καλήτεροι γενικῶς ἐλευθεροῦνται πρῶτοι· οἱ ἀσθενέστεροι ἐκβαίνουν κατόπιν· τινὲς δὲ καὶ ἀποθνήσκουν εἰς τὸ λέπος. Ἀφοῦ δ' ὅλοι πλέον ἐξέλθωσιν, ὁδηγεῖ αυτοὺς ἡ μήτηρ νὰ προμηθεύωνται τὴν ἀπαιτουμένην τροφήν. Τότε ἡ μητρικὴ στοργὴ καὶ υπερηφανία, μεταβάλλουσαι, τρόπον τινὰ, καὶ τὴν φύσιν αυτὴν, διορθόνουν τῆς ὄρνιθος τὰς ἀτελείας. Ουδαμῶς πλέον ἀδηφάγος ἢ δειλὴ, ἀπέχει ἀπὸ πᾶσαν τροφὴν, τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ καταπίωσι τὰ νεογνά της, καὶ ἀτρομήτως ὁρμᾷ κατὰ παντὸς ζώου, ἱκανοῦ νὰ βλάψῃ αυτά. Ὁποῖος καὶ ἂν ἦναι ὁ ἐχθρὸς, ἵππος, χοῖρος, ἢ σκύλος, τολμηρῶς τὸν ἀντιτάσσεται. Ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ μικροῦ τάγματος, φέρεται ὡς ἔμπειρος στρατηγὸς, ποικιλίαν φωνῶν ἔχουσα, διὰ τῶν ὁποίων καὶ προσκαλεῖ εἰς φαγητὸν τὰ πολυάριθμα νεογνά της, καὶ νουθετεῖ αυτὰ νὰ φύγωσιν ἀπὸ κίνδυνον. Εἰς μίαν τοιαύτην περίστασιν ἴδα ποτὲ ὅλον τὸ κοπάδιον τρέχον ἀσφαλείας χάριν εἰς τὸ πυκνότερον μέρος φράκτου τινὸς, ἐνῷ ἡ ὄρνις γενναίως ἀπετόλμησε νὰ παρουσιασθῇ κατὰ πρόσωπον ἀλώπεκος, εἰς ἁρπαγὴν ἐρχομένης. Μὲ τὴν βοήθειαν ὅμως καλοῦ κυνηγετικοῦ ταχέως ἀπεδιώξαμεν τὴν πανοῦργον, πλὴν, κατὰ δυστυχίαν, ἀφοῦ πολλαχοῦ ἐπλήγωσε τὴν ὄρνιθα.

Εἰς τὸ Κάϊρον, καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Αἰγύπτου, ἔχουν κλιβάνους, ἤτοι φούρνους, ὅπου ἐκκολάπτουν διὰ μιᾶς ἑξακόσια ἢ ἑπτακόσια ὀρνίθια· ἀλλ' ἡ μέθοδος αὕτη, ἀκόμη καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον, τελεσφορεῖ μόνον κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ ἐνιαυτοῦ· εἰς ἄλλα δὲ μέρη, καθὼς εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Γαλλίαν, ἐπέτυχαν μὲν διὰ τῆς μεθόδου ταύτης νὰ ἐκλεπίσωσι ζῶντας τοὺς νεοσσοὺς, πάραυτα ὅμως, ἀφοῦ ἐξῆλθον, ἐψόφησαν σχεδὸν ὅλοι δι' ἔλλειψιν μητρικῆς περιθάλψεως. Εἰς θεραπείαν τούτου μετεχειρίσθη ὁ φυσικὸς τῆς Γαλλίας κύριος Reaumur ὄρνιθα μαλλίνην, ὡς αυτὸς τὴν ὀνομάζει· ἤτοι, ἔβαλλε τὰ ὀρνίθια εἰς θερμὸν καλάθιον, καὶ ἄνωθεν αυτοῦ ἔστηνε παχὺ μάλλινον σκέπασμα. Ὑπάρχει ὅμως ἄλλος τρόπος πολὺ καλήτερος· οἱ κάπωνες μανθάνουν καὶ νὰ ἐπωάζωσι, καὶ νὰ περιθάλπωσι, καὶ νὰ ἐκτρέφωσι τοὺς νεοσσούς· διδάσκονται δὲ κατὰ τὸν ἐφεξῆς τρόπον·—Πρῶτον ὁ κάπων ἡμερόνεται, ὥστε νὰ ταγίζεται ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ ἀνθρώπου· ἔπειτα, πρὸς τὸ ἑσπέρας, τοῦ ἀφαιροῦν ἀπὸ τὸ στῆθος τὰ πτερὰ, καὶ τρίβουν μὲ κνίδας τὸ γυμνὸν δέρμα· βάλλουν ἐπομένως πλησίον αὐτοῦ τὰ ὀρνίθια, τὰ ὁποῖα τρέχουν εὐθὺς ὑπὸ τὸ στῆθος καὶ τὴν γαστέρα του· πιθανὸν δὲ ὅτι, ἐλαφρῶς μὲ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν τρίβοντα τὸ γυμνὸν δέρμα, ἐλαφρύνουν τὸν ἀπὸ τὰς κνίδας προερχόμενον πόνον. Τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται δύο ἢ τρεῖς νύκτας, ἕωσοῦ ὁ

κάπων λαμβάνει κλίσιν τινὰ πρὸς τὰ ὀρνίθια, τὰ ὁποῖα τὸν ἀνεκούφισαν, καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ παρέχῃ τὴν ζητουμένην περίθαλψιν· ἴσως δὲ καὶ ἡ γοερὰ φωνὴ τῶν ὀρνιθίων τέρπει αὐτὸν εἰς τὴν δυστυχίαν του, καὶ τὸν προτρέπει εἰς συνδρομὴν τῶν τεθλιμμένων. Ἀπὸ τότε ἀνατρέφει κλωσσοπούλια ὡς ἡ ὄρνις, περισκέπων, τρέφων αὐτά, κλώζων, καὶ πᾶν ἄλλο ἐκτελῶν καθῆκον τῆς τρυφερωτάτης μητρός. Ὅταν δὲ ἅπαξ συνειθίσῃ ὁ κάπων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην, δὲν παραιτεῖ εὐκόλως· ἀλλ' ἀφοῦ μία νεοσσιὰ μεγαλύνῃ, ἐμπορεῖ ἄλλη, σχεδὸν ἀπελπισμένη, νὰ βαλθῇ ὑποκάτω του, τὴν ὁποίαν θέλει περιποιεῖσθαι μὲ τὴν αὐτὴν τρυφερότητα, ὡς τὴν προτέραν.

ΓΥΛΙΕΛΜΟΣ ΑΡΒΕΙΟΣ,

Ο ΤΗΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΝ ΤΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ ΑΝΑΚΑΛΥΨΑΣ.

ΟΛΙΓΟΙ ὠφέλησαν τόσον ἀξιολόγως τὴν ἀνθρωπότητα, ὅσον ὁ Γυλιέλμος Ἄρβειος (Dr William Harvey), ἰατρὸς Ἄγγλος, πρὸ διακοσίων περίπου ἐτῶν ἀκμάσας Αὐτὸς πρῶτος ἀναντιρρήτως ἀπέδειξεν ὅτι τὸ αἷμα κυκλοφορεῖ ἀκατάπαυστα, ἐνόσῳ ὑπάρχει ζωή τις· διὰ δὲ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης ἔδωκε μέγα φῶς εἰς τοὺς ἰατρούς· καθότι πρόδηλον εἶναι, ὅτι πάντῃ διαφορετικὰ μέσα θεραπείας πρέπει νὰ μεταχειρίζεται ὁ φρονῶν ὅτι τὸ αἷμα στέκει ἀπὸ τὸν γνωρίζοντα ὅτι κυκλοφορεῖ.

Ὁ Γυλιέλμος Ἄρβειος ἐγεννήθη εἰς τὴν κωμόπολιν Folkstone, κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Κάντιον (Kent), τὴν 1ην Ἀπριλίου, 1578. Τὰ στοιχεῖα τῶν γραμμάτων ἐδιδάχθη εἰς τὴν Καντουαρίαν, ἔπειτα δὲ ὑπῆγεν εἰς τὸ ἐν Κανταβριγίᾳ πανεπιστήμιον. Τὴν ἡλικίαν δεκαεννεαετής, ἀφοῦ εἶχεν ἤδη ἀφιερώσειν ἓξ ἔτη εἰς ἐπιστημονικὰς σπουδάς, μετέβη εἰς τὴν ἠπειρωτικὴν Εὐρώπην πρὸς τελειοποίησιν τῶν μαθημάτων αὐτοῦ, καὶ ἠκροάσθη, εἰς τὴν Πάδουαν, τὰς παραδόσεις τοῦ Φαβρικίου περὶ ἀνατομίας, τοῦ Μιναδέου περὶ φαρμακείας, καὶ τοῦ Κασσερίου περὶ χειρουργίας. Τὸ 1602 ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου μετὰ ἓξ ἔτη ἐξελέχθη Ἑταῖρος μὲν τοῦ Συλλόγου τῶν Ἰατρῶν, Ἰατρὸς δὲ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον τοῦ Ἁγ. Βαρθολομαίου. Τὸ 1615 διωρίσθη νὰ παραδίδῃ περὶ ἀνατομίας καὶ χειρουργίας εἰς τὸν σύλλογον, καὶ τότε ἤρχισε πρῶτον νὰ ἀναπτύσσῃ τὰς ἰδέας αὐτοῦ περὶ τῆς τοῦ αἵματος κυκλοφορίας.

Εἰς τὴν νέαν ταύτην δοξασίαν φαίνεται ὅτι ὡδηγήθη ὁ Ἄρβειος κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον· παρετήρησεν εἰς τὰς φλέβας δικλίδας τινάς, οὕτω πως ἐσχηματισμένας, ὥστε ὑγρόν, ὁποῖον τὸ αἷμα, ἠδύνατο νὰ περάσῃ διὰ μέσου αὐτῶν κατὰ μίαν διεύθυνσιν, οὐχὶ δὲ κατ' ἄλλην. Πᾶς δέ, ὁ καὶ μίαν μόνην στιγμὴν σκεφθεὶς περὶ τῶν θαυμασίων καὶ ὡραίων προϊόντων τῆς φύσεως, πρέπει νὰ συναισθάνεται ὅτι οὐδὲν ἔγινεν εἰς μάτην. Ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ διέταξε τὰ πάντα, ὥστε τίποτε νὰ μὴν ἦναι ἄχρηστον. Τοιαύτας ἰδέας ἔχων ἐντετυπωμένας εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ ὁ Ἄρβειος περὶ τῶν ἔργων τῆς δημιουργίας, ἐσυμπέρανεν ὅτι αἱ δικλίδες τῶν φλεβῶν ἔγιναν ὡς προείπαμεν, διὰ ν' ἀφίνωσι τὸ αἷμα εἰσερχόμενον νὰ κυκλοφορῇ διὰ μέσου αὐτῶν κατὰ ἰδιαιτέραν τινὰ διεύθυνσιν.

Πρὸ τοῦ Ἀρβείου ἐπεκράτουν αἱ πλέον συγκεχυμέναι καὶ ἀντιφατικαὶ δόξαι ὡς πρὸς τὰς ἐνεργείας τοῦ αἵματος. Οἱ μὲν ἐφρόνουν ὅτι ἐκινεῖτο ἀπὸ τοὺς πνεύμονας εἰς τὴν καρδίαν διά τινων ἀεροσωλήνων, καὶ ὅτι συνεμιγνύετο μὲ τὸν ἀέρα· οἱ δὲ ὅτι ἐστράγγιζε διὰ λεπτοτάτων πόρων. Ἀλλ' ὁ Ἄρβειος ἔκαμε προσεκτικὴν παρατήρησιν καὶ εἰς ζῶντας καὶ εἰς νεκρούς, καὶ συνήγαγε τὰς δοξασίας αὐτοῦ ἀπὸ πάμπολλα, πολυειδῆ περιστατικά. Εἴρηκεν ὅτι ἡ καρδία ἔχει περιόδους ἐνεργείας καὶ ἀναπαύσεως, ἀλλ' ὅτι εἰς θερμοαίματα ζῶα αἱ κινήσεις αὐτῆς εἶναι τόσον ταχεῖαι, ὥστε δὲν ἐμποροῦν νὰ διακριθῶσι τὰ διάφορά των βήματα. Εἰς ψυχροαίματα ζῶα εἶναι βραδύτεραι. Ἡ καρδία ὑψοῦται κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐνεργείας της, καὶ τὸ ὀξὺ ἄκρον στρέφει ἔμπροσθεν. Συστέλλεται δὲ κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν, καὶ μάλιστα εἰς τὰς πλευράς. Ταῦτα καὶ ἄλλα πολλά, δυσκολώτερα παρὰ νὰ ἐξηγηθῶσιν εἰς τοὺς ἀμυήτους τῆς ἰατρικῆς, ἔκαμαν αὐτὸν νὰ διαδώσῃ τὴν γνώμην, ὅτι τὸ αἷμα κυκλοφορεῖ ἀκαταπαύστως.

Ἡ γνώμη αὕτη ταχέως διήγειρε τὴν προσοχὴν τῶν ἀνατόμων εἰς πᾶν μέρος τῆς Εὐρώπης. Ὁ Πριμιρόσιος, Παρισανός, Ριολάριος, καὶ ἄλλοι ἀνατόμοι, σφοδρῶς ἠναντιώθησαν. Εἴς τινας μὲν τούτων ἀπήντησεν, ἄλλους δ' ἀφῆκε χωρὶς ἀπόκρισιν, ἐξ ἀηδίας πρὸς τὸ βίαιον καὶ ὑβριστικὸν τοῦ τρόπου των. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς φιλονεικίας διῆγε μὲ τὴν εὐγένειαν ἀνδρὸς γνωρίζοντος ὅτι εἶχε τὸ δίκαιον· καὶ βαθμηδὸν ἔλαβε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἴδῃ τοὺς παλαιοὺς ἐχθρούς του, στρέφοντας ἕνα ἕνα, καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ ἐναγκαλιζομένους. Ἀφοῦ δὲ κατ' ὀλίγον ὡμολογήθη ὅτι ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος ἦτον ἡ ἀληθὴς θεωρία, οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ἐζήτησαν νὰ τὸν ἀποστερήσωσι τῆς τιμῆς, λέγοντες ὅτι πρὸ αὐτοῦ εἶχεν ἀνακαλυφθῆν. Τινὲς ἔλεγαν, ὅτι εἶχεν ἀνακαλυφθῆν ὑπὸ τοῦ ἐκ Βενετίας πατρὸς Παύλου· ἄλλοι τὴν ἀπέδιδαν εἰς ἰατρόν τινα Ἱσπανόν, τὸν Σέρβετον, ὅστις μετέπειτα ἐκάη εἰς τὴν Γενεύαν ὡς αἱρετικός· ἄλλοι δὲ πάλιν ἀνέβαιναν ἕως τοὺς χρόνους τοῦ Ἱπποκράτους, διὰ νὰ εὕρωσι τὸν ἀνακαλύψαντα. Ἀλλὰ πᾶν ἐφεξῆς ἔτος, καὶ πᾶσα ἐφεξῆς πρόοδος εἰς τὰς ἐπιστήμας, ἀπεδείκνυε σαφέστερα τοῦ Ἀρβείου τὸ δικαίωμα νὰ θεωρῆται ὡς ὁ ἀληθῶς ἀνακαλύψας τὴν τοῦ αἵματος κυκλοφορίαν.

Ὁ Ἄρβειος διωρίσθη Ἔκτακτος Ἰατρὸς τοῦ βασιλέως Ἰακώβου τοῦ πρώτου, τὸ δὲ 1632 Τακτικὸς Ἰατρὸς τοῦ βασιλέως Καρόλου, ὅστις μεγάλως αὐτὸν ὑπελήπτετο, καὶ τὸν ἐχορήγει ζῶα, εἰς τὰ ὁποῖα νὰ κάμνῃ παρατηρήσεις, ἁρμοδίας νὰ προάγωσι τὰς λοιπὰς ἐρεύνας του. Κατὰ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους, προσεκολλήθη εἰς τὴν αὐλικὴν φατρίαν, καὶ συνωδοιπόρει μετὰ τοῦ βασιλέως. Ὅτε δὲ πρὸς ὀλίγον ἐστάθησαν εἰς τὴν Ὀξωνίαν, ἔλαβε παρὰ τοῦ μονάρχου θέσιν εἰς τὸ πανεπιστήμιον, ἀφαιρεθεῖσαν ἀπὸ ἀντιπολιτευόμενον κα-

θηγητήν· ἀλλ' ἀφοῦ ἡ Ὀξονία παρεδόθη εἰς τοὺς συγκλητικοὺς, ἐπανέλαβε τὴν ἕδραν αὐτοῦ ὁ ἀποβληθεὶς, καὶ ὁ Ἄρβειος ἀπεσύρθη εἰς τὰ περίχωρα τοῦ Λονδίνου.

Ἐξέδωκεν ἔπειτα ἀνατομικά τινα καὶ φυσιολογικὰ συγγράμματα, τὰ ὁποῖα μεγάλως ηὔξησαν τὴν ὑπόληψιν αὐτοῦ, ἤδη ἀρχομένην ἱκανῶς νὰ ἐκλάμπῃ διὰ τὰς περὶ τὴν κυκλοφορίαν ἐρεύνας του. Ἀλλὰ πολὺ τοῦ ἐβράδυνε τοὺς κόπους ἡ γενομένη ἀπὸ ἐχθροὺς πολιτικοὺς, ἐνῷ εὑρίσκετο εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ βασιλέως, ἁρπαγὴ καὶ ἀφανισμὸς τοῦ πολυτίμου αὐτοῦ μουσείου.

Τὸ 1652 οἱ ἐκ τοῦ συλλόγου τῶν ἰατρῶν συναδελφοί του ἀνήγειραν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ μικρὸν ἄγαλμα, ἀντὶ τοῦ ὁποίου ᾠκοδόμησεν ἐκεῖνος βιβλιοθήκην καὶ μουσεῖον διὰ τὸν σύλλογον. Ὅσον προέβαινεν εἰς τὴν ἡλικίαν, ἔπασχεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀπὸ τὴν ποδάγραν, καὶ τοσοῦτον ἔθλιβεν αὐτὸν τὸ πάθος τοῦτο, ὥστε λέγεται ὅτι ἐσύντεμε τὴν ζωὴν μὲ δόσιν ὀπίου. Ἀπέθανε δὲ τὴν τρίτην τοῦ Ἰουνίου, 1657, ὀγδοηκοντούτης, τῶν μὲν συγχρόνων αὐτοῦ χαίρων τὴν ὑπόληψιν καὶ τὸ σέβας, τῶν δὲ μεταγενεστέρων ἐξασφαλίσας τὸν θαυμασμόν.

Ἐνταῦθα ἐμποροῦμεν συντόμως τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος νὰ περιγράψωμεν,—τὸ μέγα πρόβλημα, τὸ τὴν προσοχὴν τοῦ Ἀρβείου ἀπασχολῆσαν.

Ἡ πρωτίστη μηχανὴ, διὰ τῆς ὁποίας βάλλεται εἰς κυκλοφορίαν τὸ αἷμα, εἶναι ἡ καρδία· μετακομίζεται δὲ αὐτὸ εἰς πᾶν μέρος τοῦ σώματος διὰ σωλήνων ἢ ἀγωγῶν, οἵτινες γίνονται μικρότεροι ἢ λεπτότεροι, καθόσον ὑποδιαιροῦνται εἰς κλάδους πρὸς τὰ ἄκρα τοῦ συστήματος. Ποία μὲν εἶναι ἡ πρώτη δύναμις, ἡ τὸ αἷμα κινοῦσα, εἶναι ζήτημα μυστηριῶδες· ἀλλ' ἀφοῦ ἡ κίνησις ἅπαξ ἀρχίσῃ, προβαίνει τακτικώτατα. Διὰ τῶν φλεβῶν φέρεται τὸ αἷμα πανταχόθεν τοῦ σώματος εἰς τὸ δεξιὸν ὠτίον τῆς καρδίας, ὅθεν βιάζεται εἰς ἄλλο μέρος τῆς καρδίας, καλούμενον τὸ δεξιὸν γαστρίδιον. Ἐκ τῆς θέσεως ταύτης μεταφέρεται δι' ἀρτηρίας εἰς τοὺς πνεύμονας, ὅπου καθαρίζεται διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, τὸν ὁποῖον ἐμπνέομεν εἰς τοὺς πνεύμονας, καὶ καθίσταται ἁρμόδιον νὰ ἐκπληροῖ πάλιν τὰ χρέη του. Ἀπὸ τοὺς πνεύμονας μεταβαίνει ἔπειτα εἰς τὸ ἀριστερὸν ὠτίον τῆς καρδίας· ἐντεῦθεν εἰς τὸ δεξιὸν γαστρίδιον, ὅθεν πάλιν ἀποστέλλεται νὰ κάμῃ τὴν περίοδον αὐτοῦ καθ' ὅλον τὸ σύστημα.* (Ἴδε καὶ Ἀποθήκης Τόμ. Α'. Σελ. 138, καὶ Τόμ. Β'. Σελ. 46.)

Τοιουτοτρόπως ἐκτελεῖται ἡ θαυμάσιος αὕτη ἐργασία! Τὸ αἷμα διαῤῥέον τρέφει ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος, καὶ συνάγει τὰς εἰς τὸν δρόμον αὐτοῦ ἀπαντωμένας ἀκαθαρσίας. Τόσον δὲ ἀληθεύει τοῦτο, ὥστε, ὁπόταν ἐπανέλθῃ τὸ αἷμα εἰς τὴν καρδίαν, ἔχει χρῶμα διόλου πορφυροῦν, γενόμενον τοιοῦτον ἀπὸ τὰς συναγομένας κατὰ τὴν περίοδον αὐτοῦ οὐσίας, μάλιστα δὲ τὸν ἄνθρακα. Ὅταν τὸ αἷμα ἐγγίξῃ τὸν εἰς τοὺς πνεύμονας ἀέρα, τὸ ὀξυγόνον τῆς ἀτμοσφαίρας τοῦ ἀφαιρεῖ τὰς ἀκαθαρσίας, καὶ ἐπαναστέλλει αὐτὸ εἰς τὴν καρδίαν μὲ τὸ σύνηθες ἐρυθρὸν χρῶμά του.

Λέγεται ὅτι πᾶσα τῆς καρδίας κοιλότης περιέχει ἀπὸ δύο ἕως τρεῖς οὐγγίας αἵματος,—ὅτι συστέλλεται ἡ καρδια τέσσαρας χιλιάδας φορὰς τὴν ὥραν,—καὶ ὅτι, κατὰ συνέπειαν, καθ' ὥραν διαπερνᾷ τὴν καρδίαν ὀκτὼ χιλιάδων οὐγγιῶν αἷμα, ἢ σχεδὸν 260 ὀκάδων. Ὁλόκληρος ἡ ποσότης τοῦ αἵματος εἰς τέλειον ἄνδρα λογαριάζεται περὶ τὰς δέκα ἢ δώδεκα ὀκάδας· ὥστε ποσότης αἵματος, ἰσοβαρὴς μὲ ὁλόκληρον τὸν εἰς τὸ σῶμα ὄγκον, πρέπει νὰ περνᾷ διὰ τοῦ σώματος εἰκοσιὲξ φορὰς καθ' ὥραν.

Εἰς ἄτομα διάφορα, καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ἄτομον κατὰ διαφόρους ἐποχὰς, διαφέρει μεγάλως ἡ δύναμις τῶν τῆς καρδιας κινήσεων, καὶ ἡ ἐνέργεια τῶν αἱματηφόρων ἀγγείων. Εἰς ψυχρᾶς κράσεως ἀνθρώπους ἡ κυκλοφορία γίνεται βραδέως· εἰς δὲ τοὺς θερμῆς κράσεως, ταχύτερον. Ὅταν ἡ ἐλπὶς ζωογονῇ, ἢ ἡ εὐδαιμονία ἐνθαῤῥύνῃ τὸ πνεῦμα, τότε ὁ ζωτικὸς ῥοῦς τρέχει μ' ἐλευθερίαν καὶ ταχύτητα· ἀλλ' ἡ θλίψις ἢ ἡ δυστυχία βραδύνει αὐτόν. Εἰς τοὺς νέους ὁ σφυγμὸς εἶναι συχνός· εἰς τοὺς μεσοχαιρίτας σταθερός· εἰς δὲ τοὺς γέροντας, ἀσθενής.

Δὲν ὑπάρχει μέρος τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, οὐδὲ τὸ πλέον ἀπομεμακρυσμένον τῆς καρδίας, τὸ ὁποῖον δαψιλῶς νὰ μὴν ἀναπληροῦται ἀπὸ αἷμα· περὶ δὲ τῆς λεπτότητος τῶν ἀγγείων, ὅσα διακομίζουσι τὸ αἷμα τοῦτο, ἐμποροῦμεν νὰ λάβωμεν ἰδέαν τινὰ ἐκ τοῦ ὅτι καὶ τῆς λεπτοτάτης βελόνης ἡ κέντησις ἐξάγει αἷμα! Δὲν πρέπει νὰ φανταζώμεθα ὅτι θήκη αἵματος κατέχει τὸ μέσον τοῦ δακτύλου, ἢ τοῦ βραχίονος, ἢ ἄλλου τινὸς μέρους τοῦ σώματος, μόνον ἐπειδὴ καὶ νύξις ἐλαφρὰ ἐξαιματόνει. Ὄχι· ὅπου καὶ ἂν κεντήσωμεν τὸ δέρμα, διαπερνῶμεν ἀγγεῖα λεπτότητος ἀπιστεύτου, πλήρη δ' αἵματος. Ἐλογαρίασέ τις ἀπὸ παρατηρήσεις μικροσκοπικὰς, ὅτι ἕκαστον τετραγωνικὸν δάκτυλον τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος διαπερνῶσι τουλάχιστον χίλια διάφορα καὶ χωριστὰ ἀγγείδια! Ὁπόση πρέπει νὰ ἦναι ἡ λεπτότης τῶν ἀξιοθαυμάστων τούτων ἀγωγῶν! Προβαίνον δὲ τὸ αἷμα διὰ τῶν λεπτῶν τούτων διωρύγων, ἐναποθέτει ὕλην συμβάλλουσαν εἰς τῶν διαφόρων μερῶν τὴν αὔξησιν. Τὸ αἷμα εἶναι τὸ μέγα ταμεῖον, ὅθεν σχηματίζονται βαθμηδὸν ὅλα τὰ στερεὰ μέρη τοῦ ἀνθρωπίνου συστήματος. Ὅπου ὀστοῦν χρειάζεται, ἐναποθέτει οὐσίαν τινὰ, προσφυῆ νὰ παράξῃ ὀστοῦν· ὅπου μῦς ἀπαιτεῖται, ἐκεῖ ἀφίνεται εἶδός τι σαρκώδους ἰνός.

Πόσον ἀσήμαντα καταντῶσι τὰ ἔργα τοῦ ἀνθρώπου, παραβαλλόμενα μὲ τὸν ἐξαίρετον μηχανισμὸν, διὰ τοῦ ὁποίου ἐνεργεῖται ἡ τοῦ αἵματος κυκλοφορία! Οὐδὲν περιττὸν—οὐδὲν ἐλλειπὲς—πᾶν ὄργανον, καὶ πᾶν μέρος παντὸς ὀργάνου, ἔχον τὸ ἴδιον αὐτοῦ καὶ προσδιωρισμένον ὑπούργημα, καὶ ὅλα μὲ ἁρμονίαν συνεργοῦντα εἰς παραγωγὴν ἑνὸς κοινοῦ τέλους! Ἐὰν τοῦτο ἦναι μέγα καὶ θαυμάσιον, ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἀληθείας ταύτης ὠφελεῖ, καὶ πρέπει ἀναγκαίως τὰ μέγιστα νὰ ὠφελῇ, τὸν ἄνθρωπον· ὅθεν καὶ ὀφείλουν χάριτας ἀπείρους οἱ μεταγενέστεροι εἰς τὸν ἰατρὸν Γυλιέλμον Ἄρβειον.

ΡΥΝΙΕΕΤΙΟΣ ΣΙΓΓΗΣ.

Συνέχεια καὶ Τέλος ἀπὸ Σελ. 145.

Ο Ρυνιεετιος Σιγγης ἔχει πολλὰς κλίσεις δαπανηράς, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ μία μόνη, ἂν ἐθεραπεύετο, ἤθελεν ἀφανίσειν ὁποιονδήποτε, ἐκτὸς πλουσιωτάτου ἀνδρός. Δίδεται παραπολὺ εἰς τὸ κυνήγιον· ὑπεραγαπᾷ δὲ καὶ τὰς πολυτίμους πέτρας καὶ τοὺς εὐμόρφους ἵππους. Μίαν τῶν ἡμερῶν ἔμαθεν ὅτι εὑρίσκετο ἵππος ὡραιότατος εἰς γειτονικήν τινα ἐπαρχίαν, εἰς μέρος τοῦ βασιλείου τῆς Καβοὺλ ἔτι ἀνυπόταχτον εἰς ἑαυτόν. Ἀπεφάσισε ν' ἀποκτήσῃ τὸν ἵππον, καὶ ἀμέσως ἔστειλε κατασκόπους νὰ βεβαιωθῶσι περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ, καὶ τοῦ μέρους ὅπου εὑρίσκετο. Ἀφοῦ ταῦτα ἐξηκριβώθησαν, ἐστάλθη μυριὰς ἀνδρῶν διὰ ν' ἁρπάσῃ τὸ ζῶον· διεπέρασαν ἐπαρχίας πολλάς, ἐδαπάνησαν πολὺ ἀργύριον, ἐμβῆκαν μαχόμενοι εἰς τὸ ἱπποστάσιον, καὶ δὲν ἔπαυσαν ἑωσοῦ ἐκυρίευσαν τὸ ποθούμενον.

Ὁμοιοτρόπως ἀπέκτησε καὶ τὸν ὡραιότατον ἴσως ἀδάμαντα τοῦ κόσμου. Μικρός τις βασιλεὺς πλησιόχωρος ἐλέγετο κτήτωρ ἀδάμαντος, εἰς τὸν Μέγαν Μογόλον ποτὲ ἀνήκοντος, μεγαλητέρου δὲ καὶ καθαρωτέρου ὅλων τῶν ἐγνωσμένων. Τοῦτον ὁ Ῥυνιεέτιος Σίγγης ἐπιθυμήσας, προσεκάλεσε φιλικῶς τὸν ἡγεμόνα εἰς τὴν αὐλήν του· ἐλθόντα ἐκράτησεν αὐτόν, καὶ τοῦ ἀπῄτησε τὸν ἀδάμαντα. Ὁ βασιλεὺς ἐπροσποιήθη μὲν ἀντίστασιν· ἀλλὰ μετὰ πολλὰς τέχνας παρέδωκε τὸ ζητούμενον. Ὑπερευχαριστήθη ὁ ἅρπαξ τύραννος, καὶ μετ' ὀλίγον ἔφερε λιθουργόν, νὰ δέσῃ τὴν πολύτιμον πέτραν· ἀλλὰ πόσον ἐκπεπληγμένος καὶ μανιώδης ἀπέμεινε, μαθὼν ὅτι ὁ νομιζόμενος οὗτος ἀδάμας ἦτο μόνον κρυστάλλου κομμάτιον! εὐθὺς διώρισε νὰ περικυκλωθῇ τὸ παλάτιον τοῦ ἡγεμόνος· οἱ στρατιῶται διήρπασαν αὐτὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. Διὰ πολὺν καιρὸν ἦτο πάντῃ ματαία ἡ ἔρευνά των· τέλος, θεράπων τις, τὸ μυστικὸν τοῦ κυρίου αὐτοῦ πωλήσας, ἔδειξε τὸν ἀδάμαντα εἰς τὸ μέσον τῆς στάκτης κεκρυμμένον. Ἔκτοτε ὁ Ῥυνιεέτιος Σίγγης φορεῖ αὐτόν, δεδεμένον ἐπὶ χρυσοῦ ψελλίου, ὡς νίκης τρόπαιον. Εἰς ἐπισήμους ἡμέρας ἔχει πέριξ τῆς κεφαλῆς κορωνίδας ἐκ πολλῶν ἄλλων ἀδαμάντων ἐκτάκτου μεγέθους καὶ ὡραιότητος. Λέγεται ὅτι αὐτοῦ οἱ πολύτιμοι λίθοι εἶναι ἀπὸ τοὺς ὑπάρχοντας ὅλους οἱ ἀκριβώτεροι καὶ ὡραιότεροι· καὶ τὰ πλούτη δὲ καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ παλατίου του, ἡ λαμπρότης τῶν ὁδοιπορικῶν αὐτοῦ σκευῶν καὶ ὅλων τῶν ἐπίπλων του, πιθανὸν νὰ ὑπερβαίνωσι πᾶν ὅ,τι περὶ Ἀσιανῶν ἡγεμόνων ἀκούομεν.

Ὁ Ῥυνιεέτιος Σίγγης δὲν ἐξεύρει κἂν νὰ ἀναγνώσῃ, οὐδ' αὐτός, οὐδ' οἱ υἱοί του. Μ' ὅλον τοῦτο, εἶναι ὁ ἀρχιδικαστὴς τοῦ βασιλείου, καί, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ στρατηγοῦ Ἀλλάρδ, κρίνει καὶ δικαίως καὶ ταχέως. Τὸ πολίτευμα εἶναι οὕτω πως διωργανισμένον· ἑκάστη κώμη ἔχει ἄρχοντα ἢ δικαστήν, ἀποφασίζοντα περὶ τῶν μικροτέρων ζητημάτων· ὑποθέσεις ἀξιολογώτεραι θεωροῦνται ὑπὸ κριτοῦ, ἡ δικαιοδοσία τοῦ ὁποίου εἶναι μᾶλλον τῆς τοῦ πρώτου ἐκτεταμένη. Ὁ ἀνώτερος τούτων ἀξιωματικὸς ὑπάρχει ὁ βασιλεὺς αὐτός, τὸν ὁποῖον εὐκόλως πλησιάζει ὁποιοσδήποτε, καὶ πᾶς ὁ θέλων δύναται νὰ δικαιολογηθῇ ἐνώπιόν του. Εἰς τὴν πύλην τοῦ ἀνακτορίου τῆς αὐτοῦ μεγαλειότητος στέκουν φύλακες, ἀναγγέλλοντες τοὺς ἐρχομένους. Ἐὰν ὁ βασιλεὺς δὲν ἐμπορῇ νὰ τοὺς δεχθῇ, λέγει, 'Ἔλθετε αὔριον.' Τέκνον ἀνέστιον, ἢ ἄνθρωπος χωρὶς πόρον ζωῆς, δύναται νὰ προτείνῃ τὸ ζήτημά του εἰς τὸν βασιλέα, καὶ πάντοτε ἀπολαμβάνει τὸ ποθούμενον, ἐὰν φανῇ ἄξιος τῆς βασιλικῆς μεγαλοδωρίας. Τοὺς διαφερομένους συμβιβάζει γενικῶς μὲ σύνεσιν καὶ ἀγχίνοιαν θαυμαστήν, καὶ σπανίως ἀπατᾶται εἰς τὰς κρίσεις του.

Κατὰ τοὺς ἐπιτοπίους νόμους ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου δὲν ἐπιβάλλεται ποτέ. Ἐνίοτε κόπτουσι τὴν ῥῖνα ἢ τὰ ὦτα τοῦ ἐγκληματίου, ἀλλ' οὐδέποτε τὴν κεφαλήν. Συμβαίνει προσέτι νὰ κόπτωσι τὰς χεῖρας τοῦ κακούργου. Εἰς περιστάσεις σπουδαίας, καὶ ὁπότε ὁ ἔνοχος ἔπραξεν ἐκ νέου τὸ ἔγκλημα, διὰ τὸ ὁποῖον ἤδη ἅπαξ ἐπαιδεύθη, διακόπτεται ὁ τένων τοῦ Ἀχιλλέως.* Ὁ στρατηγὸς Ἀλλάρδ ἴδεν ἄθλιόν τινα, ὅστις κατεδικάσθη εἰς τὴν ποινὴν ταύτην. Ἦτο λῃστής, τοῦ ὁποίου εἶχαν ἤδη ἀποκοπῆν αἱ χεῖρες. Πλὴν καὶ οὕτω κεκολοβωμένος, ἐξηκολούθει ὄχι ὀλιγώτερον νὰ θεραπεύῃ κλίσιν, ἀκαταμάχητον ἐντὸς αὐτοῦ. Εἰς τὴν δεξιάν του λόγχη ἦτο στερεὰ δεδεμένη, ὁ δὲ χαλινὸς τοῦ ἵππου εἰς τὴν ἀριστεράν· οὕτω περιεφέρετο εἰς τὰς λεωφόρους, λῃστεύων σχεδὸν τόσον ἐπιτυχῶς, ὅσον ἀρχήτερα. Συνελήφθη τέλος, καὶ φερθεὶς ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ἐτιμωρήθη κατὰ τὸν προειρημένον τρόπον. Κεκολοβωμένος νῦν διπλασίως, ἠναγκάσθη νὰ εὐχαριστηθῇ μὲ τὴν ἐτήσιον σύνταξιν, τὴν ὁποίαν χαρίζει ὁ Ῥυνιεέτιος Σίγγης εἰς ὅλους τοὺς δυστυχεῖς, ὅσους ἡ δικαιοσύνη κατέστησεν ἀνικάνους νὰ πορίζωνται τὰ πρὸς ζωὴν ἐκτὸς ἀπὸ ἄλλων ἱδρῶτας.

Ὁ Ῥυνιεέτιος Σίγγης δὲν κατήργησε τὴν φοβερὰν συνήθειαν τοῦ νὰ καίωνται αἱ γυναῖκες μετὰ τὸν θάνατον τῶν ἰδίων των ἀνδρῶν. Ὁ Ῥυνιεέτιος Σίγγης εἶναι θαῤῥαλεότατος· ἀλλὰ δὲν ἔχει θάῤῥος ν' ἀντισταθῇ εἰς τὴν φρικώδη ταύτην τῶν ὑπηκόων του δεισιδαιμονίαν. Εἰς τὴν Λαχωρίαν καίονται αἱ γυναῖκες εἰς τὰς ἐπικηδείους πυρὰς τῶν ἰδίων συζύγων, ὡς ἦτον ἡ συνήθεια καθ' ὅλην τὴν Ἰνδίαν πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἑωσοῦ κατηργήθη ὑπὸ τῶν Ἄγγλων, πρὸς δόξαν αὐτῶν ἀΐδιον. Εἰς τὴν Λαχωρίαν αἱ γυναῖκες φιλοτιμοῦνται νὰ θυσιάζωνται τοιουτοτρόπως.

Ματαίως ὁ στρατηγὸς Ἀλλάρδ ἐζήτησε νὰ καταργήσῃ τὴν συνήθειαν ταύτην. Ἀκούσας μίαν τῶν ἡμερῶν ὅτι ἡ χήρα ἑνὸς τῶν ἀξιωματικῶν αὐτοῦ εἶχεν ἀπόφασιν νὰ καῇ ὁμοῦ μὲ τὸ λείψανον τοῦ ἀνδρός της, ἐκά-

* Τὸ νεῦρον, τὸ ὁποῖον συνδέει τὴν πτέρναν τοῦ ποδὸς μὲ τὴν κνήμην.

λεσεν αὐτὴν, κ' ἐπροσπάθησε νὰ τῆς κλονήσῃ τὴν ἀπόφασιν· ἀλλ' εἰς μάτην. Ἐφοβέρισεν ἀκολούθως ν' ἀντισταθῇ μ' ἔνοπλον δύναμιν εἰς τὴν πονηρὰν ταύτην καὶ ἀνόητον αὐτοκτονίαν. Τὴν ἐπαύριον ὅμως συνηθροίσθησαν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ πάντες συνάμα οἱ ἀξιωματικοί του, καὶ παρέστησαν εἰς αὐτὸν μὲ σταθερότητα, ἀλλὰ καὶ μὲ πολὺ σέβας, ὅτι καθ' ὅλα τὰ εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἀναφερόμενα ἦσαν ἕτοιμοι νὰ τὸν ὑπακούωσιν· ἀλλ' ὅτι δὲν ἤθελαν ποτὲ δεχθῆν παρ' αὐτοῦ νόμον καὶ ἀπόφασιν εἰς πρᾶγμα τὴν συνείδησιν καὶ τὴν θρησκείαν ἀφορῶν. Εἰς τοῦτο φυσικὰ ἦτον ἀδύνατον ν' ἀντισταθῇ, καὶ ἡ χήρα ἐκάη.

Ὁ στρατηγὸς Ἀλλὰρδ παρευρέθη εἰς μίαν τῶν ἀπανθρώπων τούτων ὁλοκαυτώσεων. Τὸ θῦμα ἦτο νέα καὶ ὡραία γυνή. Ἐπλησίασε δὲ εἰς τὴν πυρὰν, ἀτάραχος τὸ φαινόμενον· ἀλλ' ἡ πρόσοψις αὐτῆς ἐδείκνυεν ὅτι ἐσωτερικῶς ὑπῆρχεν ἀγὼν μεταξὺ τοῦ νομιζομένου καθήκοντος καὶ τοῦ φυσικοῦ αἰσθήματος τῆς φιλοζωίας. Ὡμίλησεν ὀλίγα λόγια, τὰ ὁποῖα προθύμως ἠκροάσθησαν οἱ περιεστῶτες, καὶ ὑπεδέχθησαν ὡς χρησμοὺς ἀλανθάστους, ὡς τὰ τελευταῖα ἔπη τῆς μάρτυρος! Ἦτο δὲ λαμπρῶς ἐνδεδυμένη, καὶ κατεσκεπασμένη ἀπὸ λίθους τιμαλφεῖς. Ἀναβᾶσα εἰς τὴν πυρὰν, ἐξηπλώθη ἐπ' αὐτῆς ἀναμέσον εἰς τὰς περιχαρεῖς κραυγὰς τῶν βοηθῶν, καὶ τὸν θόρυβον τρανοφώνων μουσικῶν ὀργάνων· ἀλλ' ἓν ἀπὸ τὰ τῆς πυρᾶς ξύλα, τυχὸν ὑψηλότερα τῶν ἄλλων, ἠνώχλει αὐτήν· ἐσηκώθη λοιπὸν, ἀφήρεσε τὸν ἐπεστρωμένον τάπητα, ἔβαλε τὸ ξύλον εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἐξετάθη ἐπὶ τῆς πυρᾶς. Στοῖβα ξύλων, τεθεῖσα ἐπάνω τῆς δυστυχοῦς, καὶ ἀπὸ ἔλαιον περιχυθεῖσα, ἀνεφλέχθη. Ὁ στρατηγὸς Ἀλλὰρδ ἐθεώρει τὸ φρικῶδες τοῦτο καὶ παράδοξον θέαμα ἐκ τῶν νώτων τοῦ ἰδίου του ἐλέφαντος. Ἴδε τὴν ταλαίπωρον γυναῖκα νὰ χαθῇ, χωρὶς οὔτε γρὺ νὰ τῆς φύγῃ. Οἱ θεαταὶ ἐφαίνοντο ὑπερευχαριστημένοι.

Ἄλλο δεισιδαίμονος σεβασμοῦ ἀντικείμενον εἰς τὴν χώραν ταύτην εἶναι οἱ Φακῖραι· οἵτινες, μὲ σκοπὸν νὰ διατηρήσωσιν ἐπὶ ζωῆς παρακλητικὸν τάχα στάσιμον, δένουσι τοὺς βραχίονας εἰς τοὺς κλάδους δένδρου, καὶ μένουν ἓξ μῆνας εἰς τοιαύτην θέσιν, ἑωσοῦ τόσον σκληρύνονται καὶ ξηραίνονται οἱ μῦες, ὥστε δὲν ἐμποροῦν πλέον νὰ καταβιβάσωσι τοὺς βραχίονας. Οἱ τοιοῦτοι λογίζονται ἅγιοι, τιμῶνται δὲ καὶ τρέφονται ὑπὸ πάντων, ὥστε δὲν ἀργοῦν νὰ παχύνωσι. Τινὲς τῶν Φακιρῶν διαφυλάττουν τὴν χρῆσιν τῶν βραχιόνων, καὶ περιφέρουν μεθ' ἑαυτῶν ὅπλον τι, διὰ τοῦ ὁποίου γυμνόνουν τοὺς ὁδοιπόρους. Ὁ Γάλλος περιηγητὴς Jacquemont (πολλὰς τῶν διηγήσεων τοῦ ὁποίου ἐπεβεβαίωσεν ὁ Ἀλλὰρδ), πικρῶς παραπονεῖται περὶ τῶν Φακιρῶν τούτων, ὑπὸ τῶν ὁποίων φαίνεται ὅτι κατ' ἐπανάληψιν ἐληστεύθη.

Παραδοξότατον εἶναι ὅτι ὁ στρατηγὸς Ἀλλὰρδ ἔκαμε τὸ στράτευμα τῆς Λαχωρίας σχεδὸν διόλου Γαλλικόν. Ἡ στολὴ, τὰ ὅπλα, αἱ στρατιωτικαὶ σχολαὶ, ἀκόμη δὲ καὶ ἡ σημαία του, εἶναι σχεδὸν κατ' ἀκρίβειαν τὰ τῆς Γαλλίας ἐπὶ Ναπολέοντος. Ἕως καὶ οἱ προστακτικοὶ λόγοι δίδονται Γαλλιστί.*

Πᾶς νεοσύλλεκτος ἐμβαίνει ἐλευθέρως καὶ αὐτοθελήτως εἰς τὸ στράτευμα· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ λαὸς εἶναι φιλοπόλεμος, καὶ τὸ στρατιωτικὸν ὑπούργημα τὸ κάλλιστον ἁπάντων, οἱ νεοσύλλεκτοι πλεονάζουν. Εἰς ἄλλο τι δὲν δυσκολεύονται οἱ στρατολογοῦντες ἀξιωματικοί, εἰμὴ πότε καὶ πῶς ν' ἀποβάλλωσι τὰς εἰς αὐτοὺς γινομένας πολυαρίθμους προσφοράς· ὥστε, ὁπόταν ὁ βασιλεὺς τῆς Λαχωρίας ἐπιθυμῇ ν' αὐξήσῃ τὸν στρατὸν, ἔχει μόνον, ἐμποροῦμεν σχεδὸν νὰ εἴπωμεν, νὰ κροτήσῃ τὰς χεῖρας, ἢ νὰ κτυπήσῃ τὸν πόδα καταγῆς, καὶ ἰδοὺ τάγματα ἕτοιμα ἐξέρχονται εἰς τὸ στάδιον τῆς μάχης.

Τὸ σύστημα τῆς τροφοδοτήσεως τοῦ στρατοῦ εἶναι ἁπλούστατον· ἡ κυβέρνησις οὐδόλως ἐνέχεται. Οἱ στρατιῶται λαμβάνουν μισθὸν προσδιωρισμένον κατὰ μῆνα, μὲ τὸν ὁποῖον ἔχουν νὰ προβλέπωσι καὶ τροφὴν δι' ἑαυτοὺς, καὶ προνομὴν διὰ τοὺς ἵππους των. Ὅταν στρατεύωνται, ἀκολουθεῖ αὐτοὺς συνοδία πραγματευτῶν καὶ μεταπρατῶν παντὸς εἴδους, οἵτινες ὁδοιποροῦν μὲ ἰδίαν των δαπάνην, καὶ πωλοῦν διὰ ἴδιον αὐτῶν λογαριασμὸν, μηδόλως ὄντες ὑπεύθυνοι εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ στρατεύματος· οὗτοι ὅμως ὀφείλουν νὰ διατηρῶσι τάξιν εἰς τὰς ἐμπορικὰς ταύτας συνοδίας. Οἱ ἔφιπποι στρατιῶται ἔχουν θεράποντας ὁμοίως ἐφίππους, οἵτινες προβλέπουν τὴν τροφὴν τῶν ζώων. Ἀξιοθαύμαστον εἶναι, λέγει ὁ στρατηγὸς Ἀλλὰρδ, νὰ βλέπῃ τις μὲ πόσην εὐκολίαν εἰς ὀλίγων ὡρῶν διάστημα εὑρίσκεται προβλεμμένος ἀπ' ὅλα τἀναγκαῖα στρατὸς φθάνων εἰς χώραν, παντὸς πόρου ἐνδεῆ, καὶ ὅπου δι' ἔλλειψιν ζωοτροφιῶν φαίνεται ὅτι ἔπρεπε νὰ χαθῇ πᾶν ὂν ἀνθρώπινον· τοῦτο δὲ ἱκανοποίησε τὰ στρατεύματα τοῦ βασιλέως τῆς Λαχωρίας νὰ ἐπιχειρήσωσι τοιαύτας δυσκόλους ἐκστρατείας, καὶ νὰ ὁδεύσωσιν εἰς χώρας σχεδὸν πάντῃ ἀγνώστους εἰς τὸν γεωγράφον, χωρὶς ποτὲ νὰ δοκιμάσωσι τὰς ὑστερήσεις ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι ἀλλαχοῦ τόσον ὁλοτελῶς ἀφανίζουν τὴν στρατιωτικὴν εὐταξίαν.

Ἡ μόνη οὐσιώδης διαφορὰ μεταξὺ τῆς στολῆς τῶν στρατευμάτων τοῦ Ῥυνιεετίου Σίγγου καὶ τῆς τῶν Γαλλικῶν εἶναι ὅτι ἐκεῖνοι φοροῦν ἀκόμη τὸν κεφαλοδέτην, τὰς μακρὰς αὐτῶν τρίχας ἔχοντες μετ' αὐτοῦ συμπεπλεγμένας. Οἱ ἄνδρες σεμνύνονται διὰ τὴν κόμην των, θεωροῦντες αὐτὴν ὡς δεῖγμα ῥώμης καὶ δυνάμεως. Σέβονται δὲ πολὺ καὶ τὴν γενειάδα· χωρὶς αὐτὴν δὲν

* Ὁ Jacquemont ἐπεσκέφθη τὸν στρατηγὸν Ἀλλὰρδ εἰς τὴν Λαχωρίαν. Οὗτος ἐφιλοξένησε τὸν περιηγητὴν πολυτελέστατα. Ἐξαιρέτως ἀναφέρει ὁ Jacquemont ὁπόσην ἔκπληξιν καὶ χαρὰν μίαν τῶν ἡμερῶν ἐδοκίμασεν, ἐνῷ συνεγευμάτιζε μετὰ τοῦ ξενοδόχου του, ἰδὼν τάγμα ὡς Γαλλικὸν φαινόμενον, τὸ ὁποῖον περιεκύκλωσε τὸ ἀριστητήριον αὐτῶν, καὶ ἐξετέλεσε διαφόρους ἑλιγμοὺς, Γαλλιστὶ λαμβάνον τὰς προσταγὰς ὑπὸ τῶν ἐντοπίων ἀξιωματικῶν τῆς Λαχωρίας.

λογίζεταί τις ἀνήρ· καὶ τῶν νέων καὶ τῶν γερόντων πρέπει νὰ καταβαίνῃ ἡ κατάμαυρος ἢ κατάλευκος γενειὰς ἐπὶ τοῦ στήθους. Ὁ στρατηγὸς Ἀλλάρδ ἔχει μακρὸν πώγωνα, τὸν ὁποῖον εἰς Γαλλίαν εὑρισκόμενος ἔστρεφεν ὄπισθεν τῶν ὤτων αὐτοῦ, ἐνῶ ἔτρωγε.

Ἡ μονομαχία ἀγνοεῖται εἰς τὸ στράτευμα τοῦ Ῥυνιεετίου Σίγγου· ἔχουν ὅμως οἱ στρατιῶται ἄλλην μέθοδον τοῦ συμβιβάζεσθαι ὄχι ὀλιγώτερον κτηνώδη, τοὺς γρόνθους αὐτῶν.

Μετὰ ὀλιγόμηνον διατριβὴν εἰς Γαλλίαν, ἐξεκίνησεν ὁ στρατηγὸς Ἀλλάρδ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Λαχωρίαν, παραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ τὴν σύζυγον, καὶ ἀφήσας τὰ τέκνα νὰ ἀνατραφῶσιν εἰς τὴν πατρίδα του.*

ΠΕΡΙ ΑΣΤΕΙΟΤΗΤΟΣ.

Ὁ Ἀστεῖος, καθὼς ἀκόμη σήμερον τὸν ὀνομάζομεν, εἶχεν εἰς τοὺς παλαιοὺς κοινότερον ὄνομα τὸν Εὐτράπελον· καὶ τὴν ἀπὸ ἡμᾶς λεγομένην Ἀστειότητα ὠνόμαζαν ἐκεῖνοι Εὐτραπελίαν. Τοῦτο σημαίνει καὶ ὑποθέτει Εὐτροπίαν, ἤγουν καλοτροπίαν, καλοηθίαν· καθὼς ἡ ἀστειότης†, διάθεσιν ψυχῆς ἀνθρώπου, γεννημένου καὶ θρεμμένου εἰς Ἄστυ, ἤγουν εἰς πόλιν, ὅπου τὰ ἤθη ὑποθέτονται κομψότερα καὶ ἡμερώτερα παρὰ τῶν χωρικῶν, τῶν γεννημένων δηλαδὴ εἰς τὰ χωρία.

Ἡ διάθεσις αὐτη στέκει εἰς τὸ νὰ λέγῃ τις κατ' ἄλλων, καὶ ν' ἀκούῃ ἀπ' ἄλλους, σκώμματα καὶ περιπαίσματα εὐφυῆ, ἐκφρασμένα μὲ τοιαύτην χάριν, ὥστε νὰ κινῶσιν εἰς γέλωτα, χωρὶς νὰ λυπῶσιν ἢ νὰ ταράσσωσι τὸν ἀκούοντα. Ἡ φυσικὴ αὐτη ἀρετὴ, διὰ νὰ ἦναι ἀληθῶς τοιαύτη, πρέπει, καθὼς καὶ αἱ ἠθικαὶ ἀρεταὶ, νὰ στέκῃ εἰς τὴν μεσότητα. Τὰ ἄκρα της εἶναι, καθ' ὑπερβολὴν, ἡ Βωμολοχία, κατ' ἔλλειψιν, ἡ Ἀγροικία. Ὁ βωμολόχος λέγει καὶ ἀκούει τοιαῦτα γελοῖα, ὁποῖα λυποῦσι πλέον παρὰ εὐφραίνουσι τὸν ἀκούοντα· ἐξεναντίας, ὁ ἄγροικος οὔτε λέγει, οὔτε ν' ἀκούσῃ ἀπ' ἄλλους ὑποφέρει τίποτε γελοῖον.

Ὁ βωμολόχος καὶ ὁ ἄγροικος ὑποθέτουσιν ἄνθρωπον, ἢ παντάπασιν ἀπαίδευτον, ἢ κακὰ παιδευμένον. Ὁ πρῶτος, μὴν ἔχων ἄλλον σκοπὸν παρὰ νὰ κινήσῃ γέλωτα, ὀλίγον φροντίζει, ἂν τὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων θέλει νὰ τὸν κινήσῃ, ἦναι αἰσχρὰ, ἢ τίμια. Ταύτης τῆς τάξεως γίνονται ὅσοι, διὰ ν' ἀπολαύσωσιν ἡδονὰς, ἀξίας, ἢ τιμὰς, ὑποφέρουν νὰ κολακεύωσι καὶ αὐτοὺς τους τοὺς ἐχθρούς· ἀνθρωπίσκοι, τῶν ὁποίων ὁ πληθυσμὸς προμαντεύει μέλλουσαν ἀπώλειαν τῆς δυστυχῶς γεννησάσης αὐτοὺς πατρίδος. Ὁ δεύτερος, κατὰ τοὺς ἐξερχομένους ἀπὸ τοῦ Τροφωνίου τὸ ἄντρον, οὔτ' αὐτὸς γελᾷ, οὔτ' ἄλλους γελῶντας ὑποφέρει, καὶ σπουδάζων ν' ἀποφύγῃ τὸ ἴδιον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως γελαστικὸν, μεταβάλλεται εἰς θηρίον ἀπὸ ἄνθρωπον. Εἰς ταύτην τὴν τάξιν καταριθμοῦνται πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀπαιδεύτους, ἢ τοὺς κακοπαιδευμένους, οἱ ὑποκριταὶ, οἱ ψευδόσεμνοι· ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἡ πατρὶς δὲν ὠφελεῖται ποτὲ, καὶ πολλάκις βλάπτεται βλάβας μεγάλας. Ταύτης τῆς τάξεως εἶναι καὶ πολλοὶ τίμιοι μὲν ἄνθρωποι, ἀλλ' εἰς τῶν ὁποίων τὴν πλάσιν ἡ φύσις δὲν ἔβαλεν οὔτε πολὺ οὔτ' ὀλίγον ἅλας. Διὰ νὰ σαφηνίσω μὲ παράδειγμα τὸ λεγόμενον, οἱ βωμολόχοι ὁμοιάζουσι τοὺς Ἡδονικοὺς ὀνομασθέντας φιλοσόφους, καὶ τοὺς ἐκείνων χειροτέρους Κυνικούς· οἱ ἄγροικοι κλίνουν ὀλιγώτερον ἢ περισσότερον εἰς τῶν Στωϊκῶν τὴν αἵρεσιν. Μόνος ὁ εὐτράπελος εἶναι μαθητὴς τῆς Σωκρατικῆς φιλοσοφίας, ἥτις ἐπέρασεν εἰς τὸν Πλάτωνα, εἰς τὸν Ἀριστοτέλην, καὶ ἄλλους ὀλίγους τινὰς φρονίμους ἄνδρας. Διότι μόνος αὐτὸς, μαθητευμένος τὴν ὀρθὴν παιδείαν, ἐξεύρει νὰ μεταχειρισθῇ τὴν ὁποίαν ἔχει εὐφυΐαν εἰς τὰ ἀστεῖα, καὶ νὰ πατῇ πάντοτε τὴν μέσην ὁδόν. Μακρυσμένος φυσικὰ ἀπὸ τὴν ἀγέλαστον ἀγροικίαν, προσέχει νὰ μὴ πέσῃ μηδ' εἰς τὴν καταγέλαστον βωμολοχίαν.

Ἀλλ' ἡ τοιαύτη προσοχὴ εἶναι πρᾶγμα τόσον δυσκολώτερον, ὅσον ἡ μεσότης εἰς τὰς ἀρετὰς ὑποθέτεται ὡς γραμμὴ χωρὶς πλάτος, καὶ ὁ πατῶν αὐτὴν παρομοιάζει τὸν σχοινοβάτην. Καθὼς οὗτος, ἐὰν δὲν ἔχῃ ἕξιν ἀρκετὴν τῆς ἰσορροπίας, κινδυνεύει νὰ κρημνισθῇ ἀπὸ τὸ εἰς τὸ ὁποῖον χορεύει σχοινίον, παρόμοια καὶ ὁ εὐτράπελος, διὰ νὰ μὴ κυλισθῇ ἀπὸ τὴν μετριότητα τοῦ γελοίου εἰς τῶν βωμολόχων τὴν αἰσχρὰν γελωτοποιΐαν, ἔχει πολλῆς γυμνασίας καὶ μεγάλης προσοχῆς χρείαν. Τοῦτο ἐξηγεῖ τὴν αἰτίαν, διὰ τί εἶναι τόσον σπάνιοι οἱ ἀληθινοὶ ἀστεῖοι, καὶ διὰ τί ἡ γλῶσσα καὶ εἰς τὴν ἀκμὴν, καὶ εἰς τὴν παρακμὴν αὐτῆς, ἐσύγχυσε πολλάκις καὶ τὰ ὅρια καὶ τὰ ὀνόματα τῆς Εὐτραπελίας καὶ τῆς Βωμολοχίας.*

Τῶν ὁρίων τούτων ἡ διάκρισις κρέμεται ἀπὸ τὴν παιδείαν. Ὅστις εὐτύχησε νὰ λάβῃ παιδείαν ὀρθὴν, καὶ σκώπτων ἄλλους, καὶ γελῶν εἰς τῶν ἄλλων τὰ σκώμματα, φροντίζει πάντοτε νὰ μὴν ὑπερβαίνῃ τὰ ὅρια τοῦ σεμνοῦ καὶ τοῦ πρέποντος· καὶ μεταχειρίζεται τὸν γέλωτα, ὡς πάρεργον, ὄχι ὡς ἔργον· ὡς παιγνίδιον ἀναγκαῖον εἰς ἄνεσιν τῶν βιωτικῶν φροντίδων, ὄχι ὡς καθημερινὴν ἀσχολίαν· ὡς ἅλας, ἐπιτήδειον νὰ ἡδύνῃ

---

* Εἰδήσεις πρόσφατοι ἀπὸ τὰς Ἰνδίας γνωστοποιοῦν τὸν θάνατον τοῦ Ῥυνιεετίου Σίγγου· πρὸ αὐτοῦ εἶχεν ἀποβιώσειν καὶ ὁ στρατηγὸς Ἀλλάρδ.

† Τὴν αὐτὴν μεταφορὰν ἐφύλαξε καὶ ἡ κοινὴ γλῶσσα. Ἀπὸ τὴν χώραν, τὴν σημαίνουσαν τὸ ἄστυ, ἢ τὴν πόλιν, ἐσχημάτισε τὸ χωρατὸν ἢ χωράτευμα, (ἀστειότητα), τὸ χωρατεύω (ἀστειεύομαι), καὶ τὸ χωρατευτὴς, ἢ γραικοτουρκοχυδαϊκῶς, χωραταντσὴς (ἀστεῖος).

* Ὁ Ἀπόστολος μεταχειρίζεται ἐπὶ κακοῦ τὴν λέξιν Εὐτραπελία εἰς τὸ ἑξῆς ἐδάφιον· ‘Πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, (καθὼς πρέπει ἁγίοις), καὶ αἰσχρότης, καὶ μωρολογία, ἢ εὐτραπελία, τὰ οὐκ ἀνήκοντα. Ἐφ. έ. 3, 4.

πολλὰς ἀηδεῖς τοῦ βίου περιστάσεις, ὄχι ὡς συνειθισμένον φαγητόν.

Συμπεραίνεται ἐκ τούτων, ὅτι γενικῶς ἡ ἀστειότης τῶν ἐθνῶν προχωρεῖ ἀναλόγως μὲ τὴν παιδείαν καὶ ἡμέρωσιν αὐτῶν. Ἡ ἀληθὴς παιδεία τελειοποιεῖται ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς φιλολογίας τὴν ἕνωσιν, ἐκ τῆς ὁποίας γεννᾶται μεταξὺ πολλῶν ἄλλων καλῶν καὶ ἡ σκηνικὴ ποίησις, καὶ ἐξαιρέτως ἡ καλὴ κωμῳδία, εἶδος καὶ αὐτὴ τῆς εὐτραπελίας, ἢ μᾶλλον αὐτὴ ἡ εὐτραπελία καὶ ἀστειότης, μεταβαίνουσα ἀπὸ τὰς μερικὰς τῶν πολιτῶν ἀναστροφὰς καὶ συνομιλίας, εἰς ἐπήκοον ὅλου τοῦ ἔθνους, καθημένου εἰς τὰ θέατρα. Ὁποιον ἔθνος λοιπὸν ἔχει σχετικῶς πρὸς τἄλλα σοφώτερον θέατρον, εἶναι καὶ ἀστειότερον καὶ ἡμερώτερον εἰς τὰ ἤθη. Τοιοῦτοι ἐστάθησαν μεταξὺ τῶν παλαιῶν οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ εἶναι μεταξὺ τῶν νέων οἱ Γάλλοι.

Ἐξεναντίας, εἰς τὰ βάρβαρα ἔθνη ἀληθινοὶ εὐτράπελοι, ἢ ὁλότελα δὲν εἶναι, ἢ πολλὰ σπανίως εὑρίσκονται. Τοιούτων ἐθνῶν μέγα μέρος κλίνει εἰς τὴν ἀγροικίαν, καὶ οἱ θέλοντες νὰ ἀστειεύωνται, γίνονται βωμολόχοι. Εἰς αὐτὰ οἱ ὑπερέχοντες διὰ πλοῦτον, ἐξουσίαν, ἢ βίου περίστασιν ἄλλην τινὰ, εἶναι οἱ περισσότεροι ἄγροικοι, ἤγουν οὔτ' αὐτοὶ ἀστειεύονται, οὔτ' εἰς ἄλλους συγχωροῦν νὰ γίνωνται πρὸς αὐτοὺς ἀστεῖοι. Ἡ τυραννία εἶναι τὸ ἀγελαστότερον πρᾶγμα τοῦ κόσμου· καὶ ἂν ποτὲ γελάσῃ, ὁ σαρδόνιός της γέλως, ὅμοιος μὲ τὰς προδρόμους σφοδρᾶς ἀνεμοζάλης ἀστραπὰς, προμηνύει ὀλεθρίαν τινὰ καταστροφήν. Ἀλλ' ἐὰν δὲν ὑποφέρῃ τὴν ἀστειότητα, συγχωρεῖ κάμμίαν φορὰν ὅμως τὴν βωμολοχίαν, τὴν πληρόνει, καὶ πολλάκις μὲ μεγάλας δωρεὰς τὴν ἀνταμείβει. Τοῦτο ἀρκεῖ νὰ γεννήσῃ εἰς τὸ ταπεινὸν μέρος τοῦ ἔθνους πολλὰ βωμολόχα ἀνδράποδα, καταγινόμενα μὲ παντοίους τρόπους νὰ κινήσωσιν εἰς γέλωτα τοὺς ὑπερέχοντας, διὰ νὰ μὴ κλαίωσιν αὐτοί. Ἡ ἀληθὴς ἀστειότης δὲν ἔχει χώραν πλὴν μεταξὺ ἐλευθέρων, ἰσονόμων, καὶ φωτισμένων ἀνθρώπων, ὡς καὶ τὰ παντὸς εἴδους ἄλλου παιγνίδια γίνονται μεταξὺ φίλων καὶ ἀδελφῶν, ὄχι ἀπὸ ξένους πρὸς ξένους. Εἰς τὰ βαρβαρωμένα ἔθνη, ἂν ἐπιθυμῇς ἀστειότητα, ἢ κἂν ἀστειότητος εἴδωλον, πρέπει νὰ ἐρευνήσῃς, ἂν εὑρίσκεταί τι μέρος τῆς ἐπικρατείας, τοῦ ὁποίου οἱ κάτοικοι ἔχουν κάποιαν ἡμερότητα, κάποιον ὀρθῆς πολιτείας καὶ ἀδελφικῆς ἰσότητος ὁμοίωμα. Ἐκεῖ θέλεις εὑρεῖν ἀστείους, ἢ τοὐλάχιστον φιλαστείους, πολλούς· ἐκεῖ θέλεις ἰδεῖν καὶ τὴν ἀγέλαστον ἀγροικίαν, καὶ τὴν καταγέλαστον βωμολοχίαν, ἀφανιζομένας, καθόσον ἀφανίζεται τῶν κατοίκων ἡ βαρβαρότης, διὰ τῆς μαθήσεως καὶ παιδείας τῶν καλῶν.—ΚΟΡΑΗΣ.

Ο ΝΟΥΣ ἀπαιτεῖ καλλιέργειαν διὰ νὰ ἐκταθῇ. Ὁμοιάζει τὸ εἰς τὸν χάλικα κεκρυμμένον πῦρ, τὸ ὁποῖον τότε μόνον φανεροῦται, ὁπόταν συγκρουσθῇ μὲ τὸν χάλυβα.

ΒΡΕΦΟΚΤΟΝΙΑ.

ΤΟ ἔθιμον τῆς βρεφοκτονίας μολύνει τὰ χρονικὰ τοῦ κόσμου ἐκ τῆς πλέον μεμακρυσμένης ἐποχῆς, ἂν καὶ διάφοροι ἐστάθησαν κατὰ διαφόρους αἰῶνας καὶ τόπους αἱ ἀφορμαὶ τῆς ἀπανθρώπου πράξεως. Εἰς τὴν Σπάρτην, καὶ εἰς ἄλλας τῶν ἀρχαίων Ἑλληνίδων πολιτειῶν, ἐφθείροντο κατ' ἐπιταγὴν ἢ κατ' ἄδειαν ὅσα τέκνα ἐγεννῶντο δύσμορφα ἢ ἀσθενῆ. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐξέθεταν ἢ ἐθανάτουν ὄχι μόνον τὰ ἡμισερὰ ἢ βασανισμένα, ἀλλὰ καί τινα ὑγιέστατα, ὡς ἐμπόδιον τῆς ὑπεραυξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ. Τὴν κακουργίαν ταύτην ἐχαλίνωσε πρῶτον ἡ ἐξάπλωσις τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας· κατὰ δὲ τὸ 315 Σ. Ε. Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας διέταξε νὰ ζωοτροφῶνται μὲ δημόσιον δαπάνην τὰ τέκνα τῶν ἀπόρων, καὶ ἐπέθηκε βαρείας ποινὰς εἰς τοὺς ἀπανθρώπους γονεῖς. Τὸ κακὸν ὅμως ἐπεκράτησεν, ἂν καὶ μετριώτερον, ἕως τῆς βασιλείας τοῦ Οὐαλεντινιανοῦ. Μεταξὺ τῶν συγχρόνων βαρβαρικῶν ἐθνῶν, παρεκτὸς τῆς ἐνδείας, αἱ διὰ τοὺς θεοὺς αὐτῶν ἀπαιτούμεναι θυσίαι ἔτι μᾶλλον ἔφεραν εἰς τὸ αὐτὸ ἔγκλημα τοὺς ἀνθρώπους.

Τὴν σήμερον, ἂν καὶ δὲν ἦναι πούποτε διὰ νόμου ἐπικεκυρωμένη ἢ ἐπιτεταγμένη ἡ βρεφοκτονία, πολλαχοῦ ὅμως συγχωρεῖται. Εἰς τὴν Κίναν πάμπολλα θηλυκὰ νήπια φονεύονται ἅμα γεννηθῶσι. Μεταξὺ τῶν Ἰνδῶν αὐτὸ τοῦτο ἐπεκράτει τὰ μέγιστα, καὶ μολονότι τῶν Ἄγγλων ἡ ἐπιῤῥοὴ ἐμπόδισε πρὸς καιρὸν ἢ ὠλιγόστευσε τὸ δεινὸν, πάλιν ὅμως κατὰ δυστυχίαν σχεδὸν ἀνέλαβε τὴν προτέραν ἰσχύν του· εἰς τὰς ἐπιπλήξεις τῶν Βρετανῶν ἀξιωματικῶν ἀποκρίνονται οἱ ἐντόπιοι, 'Προικίζετε τὰς θυγατέρας μας, καὶ τότε τὰς ἀφίνομεν νὰ ζῶσι.' Περὶ τῆς νήσου Ταπροβάνης παρατηρεῖ σοφὸς Ἄγγλος περιηγητὴς, ὅτι 'ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀῤῥένων ὑπερέβαινε τὸν ἀριθμὸν τῶν γυναικῶν ὡς 20,000· εἰς μίαν περιοχὴν ἦσαν πεντήκοντα πέντε γυναῖκες διὰ πᾶσαν ἑκατοστὴν ἀνδρῶν· εἰς τὰ μέρη δ' ἐκεῖνα, ὅπου ὁ ἀριθμὸς ἦτον ἴσος, οἱ κάτοικοι ἦσαν σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου Μουσουλμάνοι. Ἐνταῦθα, ὡς καὶ εἰς τὴν Ἰνδοστὰν, ἡ δυσκολία καὶ ἡ δαπάνη τῆς τῶν θήλεων τέκνων ἀνατροφῆς, καὶ τὸ ἀπίθανον τοῦ νὰ νυμφευθῶσι ποτὲ χωρὶς προῖκα, ἐνῷ ἡ ἄγαμος ζωὴ θεωρεῖται ὡς ἄτιμος, εἶναι τὰ παρακινοῦντα εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ ἐγκλήματος αἴτια.' Μεταξὺ τῶν Μωαμεθανῶν ἐλαττοῦται μεγάλως ἡ ἀνάγκη τῆς δεινῆς ταύτης κακουργίας ἀπὸ τὴν σχεδὸν πανταχοῦ ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν τῆς ἐκτρώσεως. Εἰς τὰς πολυπληθεῖς νήσους τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ ἐνεργεῖται ἡ βρεφοκτονία τόσον ἐκτεταμένα, ὥστε τινὲς αὐτῶν κάποτε, καὶ τοῦ λοιμοῦ συμβοηθήσαντος, σχεδὸν ἠρημώθησαν ἀπὸ ἀνθρώπους. Ὁπότε ὁ διαβόητος πλοίαρχος Cook ἐπεσκέφθη τὴν Ὀταχείτην, (μίαν τῶν Κοινωνικῶν Νήσων), εὕρηκε τὸν πληθυσμὸν ὑπὲρ τὰς 200,000· ἀλλὰ καταρχὰς τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος εἶχεν ἐκπέσειν εἰς μόνον 5000 ἢ 6000· τοῦτο δὲ

προέκυψεν ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀπὸ τὴν συνήθειαν τῆς βρεφοκτονίας. Ἄγγλος συγγραφεὺς, πολλοὺς χρόνους διατρίψας εἰς τὴν νῆσον ταύτην, λέγει ὅτι μὲ κάμμίαν γυναῖκα δὲν συνωμίλησε, μητέρα χρηματίσασαν ἐπὶ τῆς εἰδωλολατρείας, ἥτις νὰ μὴν εἶχε βάψειν τὰς χεῖρας εἰς τὸ αἷμα τοῦ ἰδίου της τέκνου. Ὁμοίας εἰδήσεις λαμβάνομεν ἀπὸ σχεδὸν ὅλα τὰ βόρεια μέρη τῆς Ἀμερικῆς, ἀπὸ τὸν Ὑδσόνειον Κόλπον, τὴν Λαβραδορίαν, τὸ Μεξικὸν, κτλ. ἀλλ' εὐχάριστον καταπολλὰ εἶναι, ὅτι εἰς ὅλας, ἓν τῶν πρώτων καὶ μεγαλητέρων ἀγαθῶν, ἀφ' ὅσα ἠκολούθησαν τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἐστάθη τῆς βδελυρᾶς ταύτης συνηθείας ἡ ἐλάττωσις ἢ καὶ παντελὴς παῦσις.

Εἰς χώρας πλέον πεπολιτισμένας, μολονότι θεωρεῖται μὲ τὴν ἐσχάτην φρίκην ἡ βρεφοκτονία, καὶ τιμωρεῖται ὑπὸ τῶν νόμων αὐστηρότατα, μ' ὅλον τοῦτο, ἡ δαπάνη καὶ ὁ κόπος τῆς τῶν τέκνων διατηρήσεως, καὶ ὁ φόβος τῆς αἰσχύνης καὶ ἀτιμίας, ἔχουν ἱκανὴν δύναμιν, ὥστε νὰ παρακινῶσι τινὰς εἰς τὸ φοβερὸν τοῦτο κακούργημα.

ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑΙ ΔΗΜΩΔΕΙΣ.

Συνέχεια καὶ Τέλος ἀπὸ Σελ. 148.

ΕΓΝΩΡΙΣΑ ποτὲ νεανίσκον, ὅστις, πνιγηρὰν τινα τοῦ καλοκαιρίου νύκτα, σηκωθεὶς ἀπὸ τὴν κλίνην αὐτοῦ νὰ περιπατήσῃ εἰς τὸν θάλαμον, ἴδεν ἄνθρωπον εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τοῦ κοιτῶνος. Πολὺ ἐτρόμαξε, καὶ σταθεὶς ὀλίγον, ἐκύτταζεν αὐτόν· ἔπειτα δ' ἐσύρθη ὄπισθεν τῆς κλίνης, διὰ νὰ παρατηρῇ τοῦ ἀνθρώπου τὰ κινήματα. Ἐπειδὴ ὅμως, ὅτ' ἔκυψεν αὐτὸς, ἔκυψε καὶ ἡ μορφὴ, κατέλαβεν ὅτι παρετήρει τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀντανάκλασιν εἰς τὸ κάτοπτρον. Ἀνὴρ ὀλιγώτερον θαῤῥαλέος, ἢ εὐερέθιστος ἀπὸ νευρικὴν ἀδυναμίαν, ἤθελεν ἐκφωνήσειν, Φάντασμα! καὶ ἤθελεν ἐπιμένειν, ὅτι δὲν ἠμποροῦσε νὰ μὴ πιστεύῃ τῶν ἰδίων του αἰσθήσεων τὴν μαρτυρίαν.

Καὶ ἄλλο τι ἁρμόζει νὰ ἀναφερθῇ ἐνταῦθα, δεικνύον πόσον εὐκόλως ἀπατῶσι τὸν ἄνθρωπον φαινόμενα, ἁπλουστάτης ἐξηγήσεως ἐπιδεκτικά. Γηραλέα τις ἔπασχε πρὸ πολλοῦ· μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν, μετὰ τὴν μεσημβρίαν, ἐνῷ ἐκάθητο εἰς τὸν θάλαμον μετά τινος φίλης νεάνιδος, ἥτις πάντοτε τὴν ἐσυντρόφευεν, ἐφάνη ἔξαφνα ὅλος ὁ θάλαμος πεφωτισμένος. 'Τί εἶν' αὐτό;' εἶπεν ἡ γηραλέα. Ἐκύτταξαν ἀμφότεραι, καὶ ἴδαν τὸ παράξενον φῶς λάμπον ἐπὶ τοῦ τοίχου. Πρὸς ἕνα τῆς οἰκογενείας, ὅστις μετ' ὀλίγον εἰσῆλθεν, εἶπεν ἡ κυρία, 'Τώρα ἔλαβα νουθεσίαν, ἥτις μὲ λέγει ὅτι εὑρίσκομαι πολλὰ πλησίον εἰς τὸ τέλος μου.' Ἐὰν μόνη ἔβλεπε τὴν ὅρασιν, εὐκόλως ἤθελαν ἅπαντες τὴν ἀποδώσειν εἰς φαντασίαν πάσχουσαν, ἀλλ' ἐξίσου εἶχεν ἰδεῖν αὐτὴν καὶ ἡ νεᾶνις· τρόπος δὲν ἦτο νὰ ἐξηγηθῇ, καὶ αὐτοῦ ἔμεινε τὸ πρᾶγμα. Τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν δὲν ᾐσθάνετο ἡ κυρία ὅτι ἐνουθετήθη νὰ ἑτοιμασθῇ διὰ τὸν θάνατον, καὶ εἰς μίαν ἢ δύο ἑβδομάδας ἀπέθανεν.

Ὀλίγον δὲ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν αὐτῆς ἐφανερώθη, ὅτι παῖδες τινὲς τοῦ σχολείου διεσκέδαζαν, διά τινος μεγάλου κατόπτρου ἀντανακλάσεις ῥίπτοντες εἰς τοὺς οἴκους τοῦ χωρίου. Ὁλόκληρον τὸ τοῦ φαντάσματος μυστήριον ἐξηγήθη τοιουτοτρόπως.

Ὁποιοσδήποτε γνωρίζων τὰς θαυμασίους δυνάμεις τῆς ἐγγαστριμυθίας, ἐξεύρει ὅτι δύναταί τις νὰ καταχρασθῇ αὐτὴν τὴν δύναμιν πρὸς σπουδαιοτάτην ἐνόχλησιν τῶν δειλῶν. Ὁ ἐγγαστρίμυθος εὐκόλως ἐμπορεῖ νὰ κάμῃ ν' ἀκουσθῶσιν εἰς διάφορα τοῦ οἴκου μέρη φωναὶ παράξενοι, στεναγμοὶ, κρότοι, κτλ., καὶ συγχρόνως νὰ περιφέρεται μετὰ τῆς οἰκογενείας, ἀνύποπτος θεατής. Πολλαχοῦ συνέβησαν τοιαῦτα, τρόμου μὲν ὑπερβολικοῦ πρόξενα εἰς τοὺς ἐνοικοῦντας, εὐθυμίας δὲ μεγάλης πρὸς τὸν ἀστεϊζόμενον.

Ὑπάρχει διήγημα περί τινος πλοίου, τὸ ὁποῖον ἐπρόφθασε νηνεμία κατὰ τὸ μέσον τοῦ Ἀτλαντικοῦ θερμήν τινα ἡμέραν τοῦ καλοκαιρίου· ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦτο καθαρὰ, καὶ ὁ οὐρανὸς γαλήνιος, ἐκτὸς ὀλίγων νεφῶν μετ' ἐριώδους λευκότητος περιπλεόντων. Ἐνῷ δὲ οἱ μὲν ἀξιωματικοὶ τοῦ πλοίου ἦσαν κεκλιμένοι ἐπὶ τοῦ τῆς πρώρας καταστρώματος, οἱ δὲ ναῦται περιεκυλίοντο τῇδε κἀκεῖσε μὲ τὴν ῥαθυμίαν, ἥτις συνήθως προέρχεται ἀπὸ γαλήνην εἰς τὸ πέλαγος, ἐξεπλάγησαν ἅπαντες, ἰδόντες μακρὰν εἰς τὸν ὁρίζοντα, ὅπου ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ θάλασσα ἐφαίνοντο συνερχόμενα, καράβιον μὲ ὅλα τὰ πανία πλέον κατὰ τὸν οὐρανόν· ἦτο δὲ ἄνω κάτω, πρὸς τὴν θάλασσαν ἔχον τὰ κατάρτια. Οἱ ναῦται μὲ τὴν συνήθη αὐτῶν δεισιδαιμονίαν κατετρόμαξαν, στοχασθέντες αὐτὸ βέβαιον προμήνυμα τοῦ ἰδίου των ὀλέθρου· ἀλλ' οἱ ἀξιωματικοὶ, κάλλιον γνωρίζοντες τῆς φύσεως τοὺς νόμους, διέκριναν ἀμέσως ἐκπληκτικὸν καὶ ἀξιολογώτατον φυσικὸν φαινόμενον. Ἀπὸ τὴν ἀτμοσφαιρικὴν ἰδιαιτέραν κατάστασιν, καὶ τὴν θέσιν τῶν νεφῶν, ἐσχηματίσθη κατόπτρου* εἶδος, εἰς τὸ ὁποῖον, διὰ τῆς φυσικῆς ἐνεργείας τοῦ ἀντανακλωμένου φωτὸς, ἐθεώρησαν τὴν εἰκόνα πλοίου μακρυνοῦ, μὴ ἀναβάντος εἰσέτι τὸν ὁρίζοντα. Ὀλίγας ὥρας μετὰ τὴν ὀπτασίαν, ἐφάνη τὸ πλοῖον εὐκρινῶς, ἐπὶ τῶν κυρτῶν ὑδάτων ὑψούμενον.

Ἄλλο τι, ὁπωσοῦν ὅμοιον, δεικνύει ἔτι μᾶλλον πῶς δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσι δι' ἐγνωσμένων ἀρχῶν ὅσα κατὰ πρῶτον φαίνονται ὑπερφυσικά. Γαλήνιόν τινα ἡμέραν, οἱ ναῦται καραβίου, πολλὰ μίλια τῆς ξηρᾶς ἀπέχοντος, ἤκουσαν ἔξαφνα τὸν ἦχον κώδωνος. Κανὲν ἄλλο πλοῖον δὲν ἐβλέπετο· ἀνέβησαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ καταρτίου, ἀλλ' οὔτ' ἐκεῖθεν τίποτε δὲν ἀνεκάλυψαν· ἡ θρηνήρης δὲ μονοτονία τῶν μυστηριωδῶν ἐκείνων ἤχων ἐνέβαλεν ὠχρότητα εἰς τὰς παρειὰς πολλῶν εὐρώστων θαλασσινῶν. Ἐπιστημονικοὶ ὅμως ἄνδρες ἐπὶ τοῦ πλοίου δια-

---

* Διαφόρων εἰδῶν κάτοπτρα ὑπάρχουν, ποτὲ μὲν ἀπὸ ὕαλον, ποτὲ δὲ ἀπὸ ἐστιλβωμένον χάλυβα κατεσκευασμένα. Τὸ ὕδωρ εἶναι κάτοπτρον, εἰς τὸ ὁποῖον βλέπει τις τὰ ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ δένδρα· καὶ ἀπὸ τοὺς ἀτμοὺς δὲ, τοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν πλέοντας, εἰκόνες πολλάκις ἀντανακλῶνται, ὡς ἀπὸ κοινὸν καθρέπτην.

μιᾶς ἐξήγησαν τὸ φαινόμενον· ὡς ὁ κρότος τηλεβόλου, ἐπὶ βράχων συρομένου, ἀντηχεῖται ἀπὸ κρημνοῦ εἰς κρημνὸν, οὕτω, εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν, τὰ νέφη ἀντανέκλασαν τοὺς ἤχους ἀπὸ τὸν κώδωνα μακρυνοῦ πλοίου εἰς τὴν θέσιν ὅπου εὑρίσκοντο. Τὴν ἐπαύριον ἀπήντησαν τὸ καράβιον, τοῦ ὁποίου τὸν κώδωνα εἶχαν ἀκούσειν, καὶ ἐρευνήσαντες ἔμαθαν ὅτι, καθ' ἣν ὥραν ἤκουσαν τὸν ἦχον, τὸ πλήρωμα ἐσήμαινε σφοδρῶς πρὸς διασκέδασιν. Πόσαι φωναὶ ἀσυνήθεις ἐπιδέχονται ὁμοίως ἁπλῆν ἐξήγησιν.

Ἀκούομεν περὶ πολλῶν ἐκτάκτων φαινομένων, τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσιν ἀπό τινας γνωστοὺς νόμους τῆς ὕλης, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα εὐκόλως ἐμποροῦν νὰ αἰτιολογηθῶσι διὰ τῶν τοῦ νοὸς ἐγνωσμένων ἀρχῶν. Φανερὸν εἶναι ὁπόσην δύναμιν ἡ φαντασία ἔχει νὰ γεννᾷ τὰ ἀνύπαρκτα, καὶ νὰ μεταμορφόνῃ τὰ κοινότερα τῶν ὑπαρχόντων. Ἄνθρωπος καταπεφοβισμένος δύναται σχεδὸν ὁ,τιδήποτε νὰ φαντασθῇ. Τὸ σφύρισμα τοῦ ἀνέμου ἐνηχεῖ ὡς στεναγμὸς θνήσκοντος εἰς τὰ ὠτία του· ἓν ἁπλοῦν ξύλον εἰς τὸ σκότος μεταμορφοῦται εἰς γίγαντα, καὶ δένδρον, εἰς τὸν ἄνεμον κυματιζόμενον, εἰς φάντασμα φοβερόν. Τίς δὲν δύναται ἐκ πείρας νὰ μαρτυρήσῃ τοιαῦτά τινα παίγνια τῆς φαντασίας; Ποσάκις νευρικός τις, ἐξυπνῶν τὴν νύκτα, εὑρίσκει τὰ ἐνδύματα ἐπί τινος καθέκλας, ἢ ἔπιπλόν τι εἰς τὸν θάλαμον, σχήματος πάντῃ διαφόρου ἀπὸ τὸ ἀληθινόν; Ἡ ἑπομένη διήγησις ἄριστα διασαφηνίζει τοὺς λόγους μας.

Ποιητοῦ τινὸς πρὸ μικροῦ ἀποθανόντος φίλος ἐπιστήθιος, καθήμενος εἰς τὸ ἐκλεῖπον ἤδη φῶς φθινοπωρινῆς τινὸς ἑσπέρας, ἀνεγίνωσκε ποίημα, λεπτομερῶς διηγούμενον τὰς ἕξεις καὶ τὰς γνώμας τοῦ ἀποβιώσαντος ἐπισήμου ἀνδρός. Τὴν στενὴν τοῦ μακαρίτου σχέσιν ἀπολαύσας ὁ ἀναγνώστης, ἔλαβε πολλὴν προσπάθειαν εἰς τὸ σύγγραμμα, τὸ ὁποῖον καὶ διελάμβανεν ἰδιαίτερα τινὰ εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς ἄλλους φίλους ἀναφερόμενα. Ξένος τις ἐκάθητο εἰς τὸ οἴκημα, καὶ αὐτὸς ἀναγινώσκων. Ὁ θάλαμος, ὅπου ἐκάθηντο, ἤνοιγεν εἰς αἴθουσαν φανταστικῶς παρεσκευασμένην μὲ ὅπλα, θηρίων δέρματα, καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἀφοῦ κατέθηκε τὸ βιβλίον, περάσας εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην, διὰ τῆς ὁποίας ἤρχιζε νὰ ῥίπτῃ ὠχρὸν φέγγος ἡ σελήνη, ἴδεν ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνὴρ, κατευθεῖαν ἔμπροσθέν του, εἰς θέσιν ὄρθιον, τὴν ἀκριβῆ παράστασιν τοῦ κεκοιμημένου φίλου, τοῦ ὁποίου ἡ ἀνάμνησις τόσον ἰσχυρῶς εἶχε φερθῆν εἰς τὴν φαντασίαν του. Ἐστάθη μίαν στιγμὴν, ὥστε νὰ περιεργασθῇ τὴν θαυμαστὴν ἀκρίβειαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἡ φαντασία εἶχεν ἐντυπώσειν εἰς τὸ σωματικὸν ὄμμα τὰ ἐνδύματα καὶ τὴν μορφὴν τοῦ ἐνδόξου ποιητοῦ. Γνωρίζων ὅμως τὴν ὀφθαλμοπλανίαν, δὲν ᾐσθάνετο εἰμὴ θαυμασμὸν εἰς τὴν παράδοξον ἀκρίβειαν τῆς ὁμοιότητος, καὶ προέβηκεν εἰς τὸ σχῆμα, τὸ ὁποῖον, αὐτοῦ πλησιάσαντος, διελύθη εἰς τὰ διάφορα πράγματα, ἐξ ὧν συνετίθετο. Ταῦτα ἦσαν ἁπλῶς διάφραγμά τι ἐσκεπασμένον μ' ἐπανωφορέματα, σάλια, ποδίας, καὶ ἄλλα ὅμοια. Ὁ θεατὴς ἐπιστρέψας εἰς τὸ μέρος, ἐκ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἰδεῖν τὴν ὀφθαλμοπλανίαν, ἐπροσπάθησε κατὰ πάντα τρόπον νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν τόσον παράξενον καὶ τόσον ζωηρὰν εἰκόνα. Ἀλλὰ τοῦτο ὑπερέβαινε τὴν δύναμίν του, καὶ εἶχε μόνον νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν νέον αὐτοῦ φίλον, εἰς τὸν θάλαμον ἐπανελθὼν, ὁποία ἐκπληκτικὴ πλάνη διὰ μίαν στιγμὴν τὸν ἐκυρίευσε.

Πάμπολλοι εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἤθελαν ἀδιστάκτως δηλοποιήσειν ὅτι ἐθεώρησαν τὸ φάντασμα τοῦ μακαρίτου, καὶ πλείστους ἤθελαν εὑρεῖν νὰ τὸ πιστεύσωσιν. Ὁπόταν λοιπὸν ἡ φαντασία ἔχῃ τοσαύτην δύναμιν νὰ ἀνακαλῇ τὰς τῶν ἀπόντων εἰκόνας, εἶναι ποσῶς θαυμάσιον ὅτι πολλοὶ ἀποδίδουν τοιαῦτα φαινόμενα εἰς ὑπερφυσικὰς ἐπισκέψεις; Καὶ ὁ ποιητὴς αὐτὸς ἂν ἔστεκεν εἰς τὸν τοῦ διαφράγματος τόπον, πιθανὸν ὅτι δὲν ἤθελε ζωηρότερα παρευρεθῆν. Πόσους ἄρα τῶν δημωδῶν φόβων πρέπει ν' ἀποδώσωμεν εἰς τὴν ἰσχὺν τῆς φαντασίας.

Τοῦ ἐπτοημένου ἡ ψυχὴ κλίνει φυσικὰ εἰς τὸ ὑπερμεγαλύνειν· καὶ μικρόν τι ἂν ἐφόβισεν αὐτὸν, διὰ νὰ μὴν ὑποπέσῃ εἰς περίγελων, τὸ ὑψόνει εἴς τι φοβερώτατον. Ἓν ἀπὸ τὰ πλέον αὐθεντικὰ περὶ βορβολάκων διηγημάτια, τὸ ὁποῖον διὰ πολὺν καιρὸν ἔμενεν ὅλως ἀνεξήγητον, οὕτω πως κατὰ συγκυρίαν ἐξηγήθη. Εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἀγγλίας Πλύμουθον, συνεκρότησαν ἑταιρείαν ὀπαδοί τινες τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς φιλολογίας. Τὸ μὲν καλοκαίριον συνήρχοντο εἰς σπήλαιον παρὰ τὸν αἰγιαλόν· τὸ δὲ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα ἐντὸς τῆς περιοχῆς ξενοδοχείου τινὸς, ἀλλὰ, χάριν ἡσυχίας, ἔκαμναν τὰς συνελεύσεις των εἰς θερινὸν οἴκημα, τοποθετημένον εἰς τὸν κῆπον, ἀπέχον δὲ τοῦ κυριωτέρου οἰκοδομήματος. Τινὰ ἐκ τῶν μελῶν, ὅσων εὑρίσκοντο αἱ οἰκίαι εἰς θέσιν ἁρμόδιον, εἶχαν κλειδίον, διὰ τοῦ ὁποίου ἀνοίγοντες τὴν θύραν τοῦ κήπου καὶ εἰσερχόμενοι, ἔφθαναν εἰς τὸ θερινὸν οἴκημα, χωρὶς νὰ διαπερνῶσιν ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸν ξενοδοχεῖον. Μίαν φορὰν τὸν χειμῶνα ὁ τῆς ἑσπέρας ἐκείνης πρόεδρος ἔτυχε νὰ πάσχῃ κάκιστα, καὶ μάλιστα διεδόθη λόγος ὅτι ἔπνεε τὰ λοίσθια. Ἡ ἑταιρεία συνῆλθεν ὡς ἄλλοτε· ἀπὸ σεβασμοῦ δ' αἴσθημα, ἀφῆκαν κενὴν τὴν ἕδραν, ὅπου ἔπρεπε νὰ καθίσῃ ὁ ἀσθενὴς, ἐὰν εἶχε τὴν συνήθη αὐτοῦ ὑγείαν. Ἡ συνομιλία περιεστρέφετο εἰς τοῦ ἀπόντος φίλου τὰ προτερήματα, καὶ τὴν ζημίαν, ἥτις ἐκ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔμελλε νὰ προκύψῃ εἰς τὴν ἑταιρείαν. Ἐνῷ δὲ συνδιελέγοντο περὶ τῆς λυπηρᾶς ταύτης ὑποθέσεως, ἤνοιξεν αἰφνιδίως ἡ θύρα, καὶ τὸ φάσμα τοῦ προέδρου ἐμβῆκεν εἰς τὸν θάλαμον. Ἐφόρει λευκὸν ἱμάτιον, καὶ νυκτικὸν κάλυμμα πέριξ τοῦ νεκρικοῦ μετώπου. Ἐπροπάτησε δὲ εἰς τὸν θάλαμον μὲ ἀσυνήθη σοβαρότητα· ἔλαβε τὴν κενὴν θέσιν· ἐσήκωσε τὸ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἄδειον ποτήριον· ἔκυψε πρὸς ὅλους· ἔβαλεν αὐτὸ εἰς τὰ χείλη του· ἔπειτα, τὸ ἀφῆκε πάλιν ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου τόσον σιωπηλῶς,

ὅσον εἶχεν ἐμβῆν. Ἡ συντροφία ἔμεινεν ἔκθαμβος. Τέλος, μετὰ πολλὰς παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἀλλοκότου ὁράματος, ἀπεφάσισαν νὰ στείλωσι δύο ἐξ ἑαυτῶν εἰς τοῦ προέδρου, ὅστις τόσον παράξενα εἶχε φανῆν μεταξύ των. Οἱ ἀποσταλθέντες ἐπέστρεψαν μὲ τὴν φοβερὰν εἴδησιν, ὅτι ὁ φίλος εἶχεν ἀποθάνειν ἐκείνην τὴν ἑσπέραν. Οἱ τῆς συνόδου ἐπιστήμονες καὶ λόγιοι, πάντη ἐκπεπληγμένοι εἰς τὸ θαυμάσιον καὶ ἀκατανόητον θέαμα, ἀπεφάσισαν τίποτε περὶ αὐτοῦ νὰ μὴ φανερώσωσι. Πολὺ φιλοσοφικώτεροι παρὰ νὰ πιστεύσωσιν ὅτι πραγματικῶς ἴδαν τὸ φάντασμα τοῦ τεθνηκότος συναδελφοῦ των, ἦσαν καὶ πολὺ φρονιμώτεροι παρὰ νὰ ἰσχυροποιήσωσι τὰς δεισιδαιμονίας τῶν χυδαίων διὰ τῆς ἀνεξηγήτου καὶ ἀκατανοήτου ταύτης ὀπτασίας.

Μετὰ πολλοὺς χρόνους, ἠσθένησε γηραλέα, ἥτις ἔργον εἶχε τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἀσθενῶν· ἐπεσκέπτετο δ' αὐτὴν ἰατρός, ἀνήκων εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ φιλολογικὴν ἑταιρείαν. Εἰς τοῦτον ἐξωμολογήθη μὲ λύπην ἐγκάρδιον, ὅτι πρὸ πολλοῦ εἶχεν ὑπηρετήσειν τὸν κύριον ——, ὀνομάσασα τὸν πρόεδρον, καὶ ὅτι ᾐσθάνετο ἔλεγχον συνειδήσεως διὰ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἀπέθανεν· εἶπεν ὅτι, ἐπειδὴ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ἀσθένεια συνωδεύετο μὲ παραφροσύνην, παρήγγειλεν εἰς αὐτὴν ὁ ἰατρὸς νὰ προσέχῃ καλὰ μὴν ἤθελε τῆς φύγειν. Κατὰ δυστυχίαν ὅμως αὐτὴ ἀπεκοιμήθη, καὶ εἰς τὸ διάστημα τοῦ ὕπνου της ἐξυπνήσας ὁ ἄῤῥωστος ἐκβῆκε τοῦ κοιτῶνος. Ἐγερθεῖσα, καὶ εὑροῦσα κενὸν τὸν κράββατον, καὶ τὸν ἀσθενῆ λείποντα, ἔδραμεν ἔξω τοῦ οἴκου πρὸς ζήτησιν αὐτοῦ, καὶ τὸν ἀπήντησεν ἐπιστρέφοντα· ἔβαλε δ' αὐτὸν πάλιν ἐπὶ τῆς κλίνης, ἀλλὰ μόνον διὰ ν' ἀποθάνῃ. Μὲ σκοπὸν νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὸν ἀκούοντα περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων αὐτῆς, ἐπρόσθεσεν ὅτι, εὐθὺς ἀφοῦ ἐξέπνευσεν ὁ δυστυχής, εἰσῆλθε διμελὴς ἐπιτροπὴ ἐκ τῆς ἑταιρείας νὰ ἐρωτήσωσι περὶ τῆς ὑγείας τοῦ προέδρου των, καὶ εἰς ἀπόκρισιν τοὺς ἐλέχθη ὅτι ἀπέθανε. Τὰ πάντα ἐξήγησεν ἡ ὁμολογία αὐτη. Ὁ παράφρων ἀσθενὴς εἶχεν ἐπάρειν τὴν πρὸς τὸ κατάστημα τῆς ἑταιρείας ὁδόν, ἀπὸ ἀνάμνησιν τοῦ κατ' ἐκείνην τὴν ἑσπέραν χρέους του· ὑπάγων καὶ ἐπιστρέφων, μετεχειρίσθη ἓν ἀπὸ τὰ προειρημένα διαβατικὰ κλειδία, τὸ ὁποῖον πολὺ ἐσύντεμε τὸν δρόμον. Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους, οἱ περὶ τῆς ὑγείας αὐτοῦ σταλθέντες νὰ ἐρωτήσωσιν ὑπῆγαν ἀπὸ δρόμον μακρυνώτερον, καὶ οὕτω ἔλαβεν αὐτὸς καιρὸν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν κλίνην του, ἀρκετὴν ὥραν πρὶν φθάσωσιν ἐκεῖνοι. Οἱ τῆς παραξένου ταύτης σκηνῆς φιλοσοφικοὶ μάρτυρες ἦσαν τώρα τόσον πρόθυμοι νὰ διαδώσωσι τὸ γενόμενον, ὅσον ἀρχήτερα νὰ τὸ κρύπτωσι—καθότι ἄριστα ἐδείκνυε τίνι τρόπῳ δύνανται οἱ τοῦ ἀνθρώπου ὀφθαλμοὶ ἄλλ' ἀντ' ἄλλων νὰ ἐκλάβωσι.

Μη ζητῇς πλοῦτον ὑπερήφανον, ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον, ὅσον ἐμπορεῖς δικαίως ν' ἀποκτήσῃς, σωφρόνως νὰ μεταχειρίζεσαι, ἱλαρῶς νὰ διανέμῃς, εὐχαρίστως δὲ ν' ἀφήσῃς.

ΖΩΟΚΟΜΙΑ.

Μεταξυ τῶν ἄλλων ἐδωδίμων, ὅσα δὲν εὑρίσκουσι, καθὼς ἀλλοῦ, οἱ ξένοι ἐρχόμενοι εἰς τὴν Ἑλλάδα, πρῶτον σχεδὸν τόπον κατέχουσι τὰ κρέατα. Ἡ πάχυνσις τῶν κερασφόρων ζώων κατήντησε τέχνη, τὴν ὁποίαν ἐπιμελοῦνται κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν Εὐρώπην, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, Ἑλβετίαν, καὶ Ὁλλανδίαν. Ἐκεῖ ὅμως ποτὲ ὁ ἀγρὸς δὲν ἀναπαύεται, καθὼς εἰς ἡμᾶς, διὰ νὰ γεννᾷ ἄγρια καὶ βλαβερὰ χόρτα· ἀλλὰ κατὰ τάξιν μετὰ τὸ σιτάριον καὶ τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς, οἱ ὁποῖοι ἐξαντλοῦσι πολὺ τὴν γῆν, σπείρονται διάφορα ὄσπρια καὶ τὸ ἀναγκαῖον εἰς τροφὴν τῶν ζῴων χορτάριον, οἷον, τριφύλλιον, μελίλωτον, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ὀνομάζεται δὲ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς γεωργίας ἀλλεπαλληλοσπορία. Ἡ αὔξησις τῆς χλοερᾶς καὶ ξηρᾶς τροφῆς πολλαπλασιάζει τὰ ζῶα, καὶ τούτων πάλιν ἡ κόπρος παχύνει τὴν ἀδυνατισμένην γῆν.

Τὸ ἔδαφος τῶν ζωοστασίων (ἢ ἀχουρίων) πρέπει νὰ γίνεται λιθόστρωτον καὶ κατωφερὲς διὰ νὰ τρέχωσιν ἔξω εὐκόλως δι' αὔλακος τὰ οὖρα εἰς λάκκον, ὅπου ἡ κόπρος σταιβάζεται. Τὸ ὑγρὸν τοῦτο (τὸ οὖρον) ἔχει πολλὴν παχυντικὴν ἰδιότητα· ὅθεν ὠφελοῦνται καὶ ἀπ' αὐτὴν οἱ ἐπιτήδειοι γεωργοί. Ἀντικρὺ τῶν παραθυρίων ἀνοίγονται εἰς τοὺς τοίχους μακραὶ τρύπαι χρησιμεύουσαι εἰς τὸν καθαρισμὸν τοῦ ἀέρος· ἐπειδὴ ἡ ἀναπνοὴ καὶ διαπνοὴ, μολύνουσαι εὐκόλως τὸν ὑπάρχοντα ἤδη εἰς τὴν φάτνην, βλάπτουσι κατ' ὀλίγον καὶ ἀνεπαισθήτως τὴν ὑγείαν τῶν ζώων.

Τὰ νέα καὶ γηραιὰ ζῶα δυσκόλως καὶ βραδέως παχύνονται· ἐπειδὴ ἡ τροφὴ ἐκείνων μὲν μεγαλύνει καὶ αὐξάνει τὰς μικρὰς, τούτων δὲ θεραπεύει τὰς ἐξηντλημένας δυνάμεις. Εἰς τὸ Παλατινάτον παχύνουσι τὰ βώδια μετὰ τὸν ἕκτον τῆς ἡλικίας χρόνον.

Τὰ ζῶα παχύνονται ὄχι ὅταν τρώγωσι διὰ μιᾶς καὶ κατακόρως· ἀλλ' ὅταν τρέφωνται κατ' ὀλίγον μὲ διαφόρους τροφὰς, αἱ ὁποῖαι ἐρεθίζουσι τὴν ὄρεξιν.

Ἐν καιρῷ θέρους ἡ τροφὴ συνίσταται εἰς τὰ περισσεύματα καὶ ἐξώφλοια τῶν ὀσπρίων, εἰς χόρτον τρυφερὸν καὶ ξηρὸν ἑνωμένον. Ὅταν δὲ ἤδη ἀρχίσωσι νὰ παχύνωνται, λαμβάνουν στερεωτέραν ἄλλην τροφὴν, δηλαδὴ ξηρὰ ὄσπρια βρασμένα, ἢ ἁπλῶς βρεγμένα, καὶ ἄλευρον κρίθινον. Τὰ φύλλα τοῦ σεύτλου, ἢ κοκκινογουλίου, τὸ ὁποῖον σπείρουσιν εἰς ἀγροὺς ὁλοκλήρους, καὶ τὰ γεώμηλα εὐχαριστοῦσι πολὺ τὴν ὄρεξιν τῶν ζώων τὸ φθινόπωρον, ὁμοίως δὲ καὶ αἱ βολβώδεις ῥίζαι, οἷον, γογγύλια, καρωτὰ, ῥαφανίδες, κτλ. Οἱ καλοὶ ζωοκόμοι δίδουσι πεντάκις τῆς ἡμέρας τροφὴν εἰς τὰ ζῶα· ἀλλὰ φροντίζουσι πάντοτε νὰ τὴν συναλλάσσωσι. Τὸ ἅλας (1¼ οὐγγία), ἐξαπλωμένον εἰς ψωμίον, κινεῖ θαυμασίως τὴν ὄρεξιν, καὶ ἐμποδίζει τῶν ὑγρῶν τὴν σῆψιν.

Ὅταν τὸ ζῶον ἀργοκινῆται, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἤδη φαίνεται γεμάτον καὶ στρογγύλον, ὠφελεῖ πολὺ τὸ κρίθινον ἄλευρον.

Τὰ ζῶα παχύνονται κάλλιον εἰς τὸν ἀχυρῶνα, παρὰ εἰς τὰς βοσκάς.

Τὰ ζῶα καθαρίζονται ξυστριζόμενα ὁπωσοῦν. Πολλάκις μάλιστα καὶ πλύνονται ἐλαφρῶς μὲ βρεγμένον σπογγάριον, διὰ νὰ μὴ ἐμποδίζεται ἡ ἄδηλος διαπνοὴ (ὁ λεπτὸς ἱδρὼς) ἀπὸ τὸν ῥύπον (οἴσυπον). Αἱ προσκολλώμεναι εἰς τὸ δέρμα ἀκαθαρσίαι ἐρεθίζουσι τὸ ζῶον, προξενοῦσιν ἐνίοτε ἕλκη (πληγάς), καὶ τὸ μαλλίον ἢ αἱ τρίχες αὐτοῦ πίπτουσι. Πῶς θέλεις νὰ παχυνθῇ τὸ ζῶον, ὅταν ἔχῃ κνισμὸν ψώρας, καὶ βιάζεται νὰ ξύεται ἀκατάπαυστα;

Τὰ λείψανα τῆς ταγῆς ἀπὸ τὴν παρελθοῦσαν ἡμέραν πρέπει νὰ μὴ μένωσιν εἰς τὴν κάπην τὴν ἀκόλουθον. Νέον καὶ καθαρὸν χόρτον στοιβάζεται καταγῆς ὡς στρῶμα, καὶ ὅταν πάλιν τοῦτο βρωμισθῇ, ῥίπτουσιν ἄχυρον εἰς διάφορα αὐτοῦ μέρη.

Τὸ ἄχυρον τοῦ σιταρίου, τοῦ κριθαρίου, τοῦ λαθύρου, τοῦ πίσου, τῆς βρίζης, κτλ., χρησιμεύουσιν ὅλα· προκρίνεται ὅμως ὡς θρεπτικώτατον τὸ κρίθινον.—ΑΝΘΟΛ. ΚΟΙΝ. ΓΝΩΣΕΩΝ.

Ο ΠΙΘΗΞ.

Η ΠΑΝΟΥΡΓΙΑ τοῦ πίθηκος, καὶ ἡ κλίσις αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ μιμῆται τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων, καθιστάνουν αὐτὸν ζῶον πολὺ διασκεδαστικὸν, καὶ πολὺ ὅμως ἐπιζήμιον. Τὴν μιμητικὴν ταύτην διάθεσιν, ἔμφυτον οὖσαν εἰς τὴν πιθήκειον φυλὴν, ἔχουν καὶ εἰς τὴν ἀγρίαν κατάστασιν· μικρὰ δὲ γύμνασις ἱκανοποιεῖ αὐτοὺς νὰ κατορθόνωσι πολλὰ περίεργα. Γεννῶνται μόνον εἰς θερμὰ κλίματα, καὶ εὑρίσκονται ἄγριοι εἰς τὰς πλειοτέρας τροπικὰς χώρας, ὡς καὶ εἰς τὴν βόρειον Ἀφρικήν· ἀλλ' εἰς οὐδὲν μέρος τῆς Εὐρώπης, ἐκτὸς περὶ τὸν Βράχον τῆς Γιβραλτὰρ, εἰς τοῦ ὁποίου τὰ σπήλαια καὶ τὰς σχισμὰς ὑπάρχουν πάμπολλοι, ἐξερχόμενοι συχνάκις καὶ τρέχοντες εἰς τὰ ὕψη μετὰ πλείστης εὐκινησίας. Πρῶτον δ' ἐφέρθησαν ἐνταῦθα ἐκ τῆς ἀντικρυνῆς παραλίας τοῦ Μαρόκκου, ἥτις κατὰ τὴν Κέουταν, τὴν πλησιεστέραν ἄκραν, ἀπέχει δεκαπέντε μόνον μίλια.

Ἄγγλος τις ἀξιωματικὸς ἀναφέρει ὅτι, εἰς τὴν Ἰνδίαν εὑρισκόμενος μὲ τὸ στράτευμα εἰς τὸ ὁποῖον ἀνῆκεν, ἐστρατοπέδευσε μίαν ἑσπέραν μετὰ ἐπίπονον βάδισμα πλησίον τινὸς δάσους, εἰς μέρος τῆς ἐκτεταμένης ἐκείνης χώρας, ὅπου αἱ νύκτες εἶναι κάποτε τόσον ψυχραὶ, ὥστε νὰ χρειάζεταί τις ἐπάπλωμα. Οἱ ἄνθρωποι ἐκοιμήθησαν βαθύτατα· τὸ πρωῒ ὅμως ἔλειπαν τὰ ἐπαπλώματα ὅλων, ὅσων αἱ σκηναὶ ἦσαν πλησίον τοῦ δάσους. Οἱ φύλακες εἶπαν ὅτι δὲν εἶχαν ἰδεῖν κανένα νὰ ἐκβῇ ἢ νὰ ἐμβῇ εἰς τὸ στρατόπεδον· καὶ κατὰ συνέπειαν ὑποψία τις ἔπεσεν ἐπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων. Αὐστηρὰ ἔρευνα διετάχθη διὰ τὰ λείποντα ἐπαπλώματα, καὶ κάθε μέρος τοῦ στρατοπέδου ἐξετάσθη παραυτὰ· πλὴν ματαίως. Εἰς τὸ διάστημα ὅμως τῆς ἡμέρας ἀνεκαλύφθησαν οἱ κλέπται· κάμποσοι μεγάλοι πίθηκες ἐφάνησαν περιπατοῦντες εἰς τὸ δάσος, μὲ κομμάτια τῶν κλαπέντων ἐπαπλωμάτων, τὰ ὁποῖα ἐφόρουν ὡς σάλια.

Μέγας τις πίθηξ ἦτο συνεπιβάτης μ' ἕνα μικρότατον εἰς Ἀγγλικὸν πλοῖον, ἀπὸ τὰς Ἰνδίας ἐπιστρέφον. Γαλήνης συμβάσης, ἠθέλησαν οἱ ναῦται νὰ μεταβάψωσι μέρη τινὰ τοῦ πλοίου· πρὸς δὲ τοῦτο ἔστησαν ἔξωθεν σανίδωμά τι. Ὅτε μίαν φορὰν οἱ βαφεῖς ὑπῆγαν νὰ γευματίσωσιν, ὠφεληθεὶς ἀπὸ τὴν ἀπουσίαν αὐτῶν ὁ μέγας πίθηξ, ἔδραμεν εἰς τὰ ἀγγεῖα τῶν χρωμάτων καὶ τοὺς βαφικοὺς καλάμους· ἐπιστρέψαντες δὲ, εὕρηκαν ὅτι εἶχε πιάσειν δυναστικῶς τὸν μικρὸν πίθηκα, καὶ κατεγίνετο ἐπιμελῶς εἰς τὸ νὰ βάψῃ αὐτὸν κατάλευκον.

Διηγεῖται εἷς ταξειδιώτης, ὅτι ἐπί τινος νήσου τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν ἴδε θήλειαν, ἥτις ἔφερε τὸ νεογνὸν αὐτῆς κάτω εἰς τὸν αἰγιαλὸν, καὶ προσεκτικῶς ἔνιψεν αὐτὸ μὲ θαλάσσιον ὕδωρ· ἔπειτα δὲ τὸ ἔθεσεν ἐπὶ βράχου διὰ νὰ στεγνώσῃ, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὰ δάση νὰ τοῦ προμηθεύσῃ φαγητόν. Ὁ μικρὸς πίθηξ, εὐθὺς ὅτε ἀνεχώρησεν ἡ μήτηρ, ἀνυψώσας τὴν κεφαλὴν, λαθραίως ἐκύτταξε τριγύρῳ, καὶ καταβὰς ἀπὸ τὸν βράχον, ἐκυλίσθη ὁλόκληρος εἰς τὴν ἄμμον. Ὅτε δὲ ἡ μήτηρ ἐπιστρέψασα ἴδε τὸ γεγονὸς, ἐπίασεν αὐτὸν, καὶ τὸν ἔδειρε καλά.

Εἰς τὸν λιμένα τοῦ Λονδίνου ὁποιονδήποτε ἐμπορικὸν πλοῖον ἤθελε κανονοβολήσειν ὑπόκειται εἰς πεντήκοντα λιτρῶν πρόστιμον. Καράβιόν τι ἔνοπλον ἔφθασε ποτὲ ἀπὸ μακρυνὸν ταξείδιον, εἰς τὸ διάστημα τοῦ ὁποίου εἶχε σταθῆν εἰς πολλὰ μέρη, ὅπου εὐθὺς, ὅτε ἤραζεν, ἐκανονοβόλει πρὸς χαιρετισμόν. Πίθηξ τις ἐπὶ τοῦ πλοίου, θαυμάζων διατί νὰ μὴ γένῃ καὶ εἰς τὴν μεγαλόπολιν τοῦ Λονδίνου ἡ τιμὴ αὕτη, ἀπεφάσισε νὰ κανονοβολήσῃ ὁ ἴδιος. Ἐπομένως, ἐνῷ ἅπαντες ἦσαν τῇδε κἀκεῖσε ἐνησχολημένοι, ὑπῆγεν εἰς τὸ μαγειρεῖον, καὶ πιάσας μὲ τὴν πυράγραν ἀναμμένον ἄνθρακα, προσήρμοσεν αὐτὸν εἰς τὴν τρύπαν ἑνὸς κανονίου, καὶ ἀμέσως ὅλα τὰ πέριξ ἀντήχησαν ἀπὸ τὸν κρότον. Ὁ πλοίαρχος ἐκλήθη εἰς τὸ δικαστήριον διὰ τὴν παράβασιν τοῦ νόμου· ἠμπόρεσε δὲ μόνον νὰ ἀθωωθῇ φανερώσας, ὅτι τὸ κανόνιον ἐσύρθη ἀπὸ τὸν πίθηκα.

Φίλη μου τις μ' ἐδιηγήθη, ὅτι καθήμεναι ποτὲ αὐτὴ καὶ ἡ ἀδελφή της εἰς παράθυρον βλέπον εἰς τὴν ὁδὸν, ἤκουσαν κτύπον ἐπαναλαμβανόμενον. Κατὰ πρῶτον ὑπέθεσαν ὅτι ἦσαν σταλαγματίαι βροχῆς· ἀλλ' ἀναβλέψασαι ἴδαν τὸν οὐρανὸν καθαρὸν, καὶ νέφη δὲν ἐφαίνοντο. Μία ἐξ αὐτῶν, ἀναβᾶσα μετ' ὀλίγον ἐπάνω, ηὗρε τὸν πίθηκά των καθήμενον εἰς τὸ παράθυρον, εἰς τὸ τρίτον πάτωμα, μὲ τὴν βελονοθήκην εἰς τὴν χεῖρά του, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔπαιρνε τὰς καρφοβελόνας, καὶ τὰς ἔρριπτε μίαν μίαν εἰς τὸν δρόμον.

Οἰκογένειά τις εἶχε πίθηκα, τὸν ὁποῖον γενικῶς ἐφύλαττεν εἰς τὴν αὐλὴν, τὰ δὲ παιγνιά του ἐπροξένουν

μεγάλην διασκέδασιν εἰς τοὺς γείτονας. Ἴδα ποτὲ αὐτὸν τρέχοντα ἐπάνω εἰς τὸ περίφραγμα τοῦ κήπου, εἰς τὸ ὁποῖον ἔτυχε νὰ ἦναι δεμένον σχοινίον δι᾽ ἅπλωμα. Εὐθὺς ἔλυσεν αὐτὸ, καὶ ἤρχισε νὰ τὸ περιπλέκῃ καὶ νὰ δένῃ κόμβους, ἐπιδεξιώτατα τὰς χεῖρας αὐτοῦ μεταχειριζόμενος· ἀφοῦ ἔδενε κόμβον τινα δυσκολώτατον, ἐσήκονε τὴν κεφαλὴν, κ᾽ ἐκύτταζε τριγύρω μὲ θρίαμβον ἐνταυτῷ καὶ μὲ φόβον μὴ φανερωθῇ, ἕωσοῦ ἐξελθοῦσαι, τέλος, αἱ γυναῖκες μὲ τὰ κοφίνια τῶν ὑγρῶν φορεμάτων, ἐδίωξαν αὐτὸν μὲ τὸ σάρωθρον.

Πίθηξ, εἰς πόλιν τινὰ δεικνυόμενος, ἐνοστιμεύθη τὸ σκιάδιον (παρασόλι) μιᾶς νέας· ἐξέτεινε δὲ τὴν χεῖρά του, καὶ τόσον ἐπέμενε νὰ τὸ λάβῃ, ὥστε τοῦ τὸ ἐνεπιστεύθησαν. Ὁ πίθηξ τὸ ἤνοιξε, τὸ ἐκράτει ὑπὲρ κεφαλῆς, κ᾽ ἐπεριπάτει μ᾽ αὐτὸ, ὑπερευχαριστημένος· ἐστάθη δὲ τῶν ἀδυνάτων νὰ τὸ ἐπιστρέψῃ, χωρὶς τὴν τοῦ φύλακος μεσολάβησιν.

Ὁ ὀραγγουτάγγιος εἶναι τὸ μεγαλήτερον ἀφ᾽ ὅλα τὰ ζῶα τοῦ πιθηκείου εἴδους· ἔχει δὲ τὴν μεγίστην μὲ τὸν ἄνθρωπον ὁμοιότητα. Τέλειος γενόμενος, ἔχει σχεδὸν πέντε ποδῶν ὕψος· διὰ δὲ τῆς ὑποστηρίξεως ῥάβδου, τὴν ὁποίαν κρατεῖ μὲ τὴν μίαν χεῖρα, περιπατεῖ ὄρθιος, ὡς ὁ ἄνθρωπος. Οἱ πίθηκες οὗτοι εὑρίσκονται εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ εἰς τινα μέρη τῆς Ἀσίας, καὶ ὅταν ἡμερωθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἐντοπίους, διδάσκονται νὰ κοπανίζωσι σῖτον εἰς ὅλμον, νὰ φέρωσιν ὕδωρ εἰς σταμνίον ἐπὶ κεφαλῆς, καὶ νὰ ἐκτελῶσι πολλὰς οἰκιακὰς ὑπηρεσίας. Ἐφάνησαν τινὲς εἰς τὴν Εὐρώπην, οἵτινες εἶχαν μάθειν νὰ νίπτωσι ποτήρια, καὶ νὰ οἰνοχοῶσιν. Ἕνας, εἰς τὸ Λονδῖνον καὶ εἰς τοὺς Παρισίους δειχθεὶς, ἐπρόσφερε τὴν χεῖρα εἰς τοὺς ἐρχομένους, καὶ ὡδήγει αὐτοὺς εἰς τὸν θάλαμον Ἐλάμβανε καθέκλαν, καὶ ἐκάθιζεν εἰς τὴν τράπεζαν, ἐξεδίπλονε τὸ χειρόμακτρον, ἔτρωγεν ἀπὸ τὸ πινάκιον μὲ κουτάλιον ἢ περόνιον, καὶ ἐσπόγγιζε τὸ στόμα καὶ τὰς χεῖράς του, ὅταν ἀπέτρωγεν. Ὁσάκις ἐπεθύμει τέϊ, ἔφερε τὸ κουπάκιόν του, ἔβαλε ζάχαριν καὶ γάλα, καὶ ἔχυνε τὸ τέϊ ἀπὸ τὸν προχύτην, πάντοτε ἀφίνων αὐτὸ νὰ κρυώσῃ πρὶν τὸ πίῃ.

Ο ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΣ.

Εἰς τὸ ἕκτον καὶ ἕβδομον κεφάλαιον τῆς Γενέσεως περιγράφει ὁ Μωϋσῆς τὸν ἐπὶ Νῶε συμβάντα παγκόσμιον κατακλυσμὸν, ἐκ τοῦ ὁποίου, ὡς λέγει ὁ Πέτρος, ὀκτὼ ψυχαὶ μόνον ἐσώθησαν.

Αἱ ἁμαρτίαι τῶν ἀνθρώπων ἦσαν ἡ αἰτία τοῦ κατακλυσμοῦ· συνέβη δὲ τὸ 1656 ἔτος ἀπὸ κτίσεως κόσμου· δυσκολεύονται ὅμως οἱ ὑπομνηματισταὶ ὡς πρὸς τὸν μῆνα, κατὰ τὸν ὁποῖον ἤρχισε. Διάφοροι ἐκ τῶν πατέρων ἦσαν γνώμης, ὅτι ἤρχισε καὶ ἐτελείωσε κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ ἐνιαυτοῦ· ἐννοοῦντες διὰ τοῦ δευτέρου μηνὸς, τὸν ὁποῖον ὁ Μωϋσῆς ἀναφέρει, τὸν δεύτερον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, ἀρχόμενον ἀπὸ τὸν Νισὰν, (Μάρτιον Ε. Π.) περὶ τὴν ἐαρινὴν ἰσημερίαν. Ἀλλ᾽ οἱ σοφώ-

Καὶ ἐξῆλθε Νῶε, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ θηρία, καὶ πάντα τὰ κτήνη· καὶ πᾶν πετεινὸν, καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν, ἐξήλθοσαν ἐκ τῆς κιβωτοῦ. Γεν. η΄. 18, 19.

τεροι τῶν χρονολόγων φρονοῦν, ὅτι ὁ Μωϋσῆς ἐνόει τὸν δεύτερον μῆνα τοῦ πολιτικοῦ ἔτους, ὅστις περιελάμβανε μέρος τοῦ Ὀκτωβρίου καὶ μέρος τοῦ Νοεμβρίου, ὥστε ὁ κατακλυσμὸς ἤρχισε τὸ φθινόπωρον.

ΜΗΝΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΥ.

Α. Κ. 1656

Μήν.		
Α΄. Σεπτέμβριος.		Ὁ Μαθουσάλα ἀπέθανεν, 969 ἐτῶν ἡλικίας.
Β΄. Ὀκτώβριος.		Ὁ Νῶε καὶ ἡ οἰκογένειά του εἰσῆλθον εἰς τὴν κιβωτόν.
Γ΄. Νοέμβριος.		Συνετρίβησαν αἱ πηγαὶ τῆς μεγάλης ἀβύσσου.
Δ΄. Δεκεμ.	26.	Ἤρχισεν ἡ βροχὴ καὶ διήρκεσε τεσσαράκοντα ἡμερονύκτια.
Ε΄. Ἰανουάριος.		Ἡ γῆ κατέστη ὑποβρύχιος.
ς΄. Φεβρουάριος.		Ἡ βροχὴ ἐξηκολούθει.
Ζ΄. Μάρτιος.		Τὰ ὕδατα εἰς τὸ ὕψος αὐτῶν μέχρι τῆς 27ης, ὁπότε ἤρχισαν νὰ ὀλιγοστεύωσι.
Η΄. Ἀπριλίου	17.	Ἡ κιβωτὸς ἀνεπαύθη ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἀραρὰτ, εἰς τὴν Ἀρμενίαν.
Θ΄. Μάϊος.		Περιέμενεν ὁ Νῶε τὴν πτῶσιν τῶν ὑδάτων.
Ι΄. Ἰουνίου	1.	Ἐφάνησαν αἱ κορυφαὶ τῶν ὀρέων.
ΙΑ΄. Ἰουλίου	11.	Ὁ Νῶε ἀπέστειλε κόρακα, ὅστις δὲν ἐπανῆλθε.
	18.	Ἀπέστειλε περιστερὰν, ἥτις ἐπανῆλθε.
	25.	Ἡ περιστερὰ, σταλεῖσα καὶ δεύτερον, ἔφερεν ὀπίσω τὸν βλαστὸν τῆς ἐλαίας.
ΙΒ΄. Αὐγούστου	2.	Ἡ περιστερὰ, σταλεῖσα καὶ τρίτον, δὲν ἐπανῆλθε πλέον.
Α΄. Σεπτεμ.	1.	Ἡ ξηρὰ ἐφάνη.
Β΄. Ὀκτω.	27.	Ὁ Νῶε ἐξῆλθε τῆς κιβωτοῦ.

Εἰς τους Μουσουλμάνους, Ἐθνικοὺς, Σίνας, καὶ Ἀμερικανοὺς, σώζεται πατροπαράδοτος ἡ μνήμη τοῦ κατακλυσμοῦ· ἀλλ' ἕκαστον ἔθνος διηγεῖται αὐτὸν κατὰ τὸν ἴδιόν του τρόπον. Ὁ Ἰώσηπος φέρει τὸν Βηρωσσὸν εἰς μαρτυρίαν, ὅστις, ἀπὸ ἀρχαῖα ἔγγραφα ἐρανιζόμενος, περιγράφει τὸν κατακλυσμὸν σχεδὸν ὡς ὁ Μωϋσῆς· καὶ δίδει προσέτι τὴν ἱστορίαν τοῦ Νῶε, τῆς κιβωτοῦ, καὶ τῶν ὀρέων, ὅπου ἐκάθισεν. Ὁ Ἀβυδηνὸς διηγεῖται ὅτι ἀνὴρ, τὄνομα Σέσιστρος, ἔλαβε παρὰ τοῦ Κρόνου εἴδησιν κατακλυσμοῦ, μέλλοντος νὰ καταποντίσῃ τὴν γῆν ἅπασαν· ὅτι ὁ Σέσιστρος, ἐμβὰς εἰς πλοῖον κεκαλυμμένον, ἀπέστειλε πτηνὰ διὰ νὰ μάθωσιν εἰς ποίαν κατάστασιν ἡ γῆ εὑρίσκετο· καὶ ὅτι τὰ πτηνὰ ταῦτα ἐπέστρεψαν τρίς. Τὴν ἱστορίαν ταύτην τοῦ Ἀβυδηνοῦ διηγεῖται καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Πολυΐστωρ, προσθέτων ὅτι τὰ τετράποδα, τὰ ἑρπετὰ, καὶ τὰ πτηνὰ τοῦ ἀέρος, διεφυλαχθησαν εἰς τὸ πλοῖον τοῦτο. Λέγει καὶ ὁ Λουκιανὸς, ὅτι διὰ τὴν κακίαν τῶν ἀνθρώπων ἡ γῆ ἅπασα κατεκλύσθη, ὥστε δὲν ἔμεινεν ἐπ' αὐτῆς κἀνεῖς παρὰ τὸν Δευκαλίωνα, ὅστις κατέφυγεν ὑπὸ τὴν σκέπην πλοίου μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ καὶ τῶν ζώων. Ὁ Ἀπολλόδωρος, Ὀβίδιος, καὶ ἄλλοι πολλοὶ, ὡμίλησαν περὶ τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Δευκαλίωνος· ἀλλ' ἀνέμιξαν πολλὰ, τὰ ὁποῖα συμφωνοῦν μόνον μὲ τὰ περὶ τοῦ Νῶε ἱστορούμενα.

'Ὁ μῦθος τοῦ Δευκαλίωνος καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Πύῤῥας,' λέγει τις. 'δῆλον ὅτι παράγεται ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τοῦ Νῶε. Κατὰ συμβουλὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ᾠκοδόμησεν ὁ Δευκαλίων κιβωτὸν, ἢ ξύλινον πλοῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐναπεταμίευσε παντὸς εἴδους ἀναγκαίας ζωοτροφίας, καὶ εἰσῆλθε μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Πύῤῥας, διὰ νὰ ἐξασφαλεσθῇ ἀπὸ κατακλυσμὸν, ὅστις ἔπνιξε σχεδὸν ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα. Ὅλοι τῆς χώρας ταύτης οἱ κάτοικοι ἠφανίσθησαν· οὐδεὶς ἐσώθη πλὴν τῶν ὅσοι κατέφυγαν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὑψίστων ὀρέων. Ἀφοῦ δ' ἐπέρασεν ἡ πλήμμυρα, ἐξελθὼν τῆς κιβωτοῦ ὁ Δευκαλίων, εὑρέθη ἐπὶ τοῦ ὄρους Παρνασσοῦ. Ἐκεῖ ἐπρόσφερεν ὁλοκαυτώματα εἰς τὸν Δία, ὅστις, πέμψας τὸν Ἑρμῆν πρὸς αὐτὸν, ἠρώτησε τί ἐπεθύμει· ὁ δὲ παρεκάλεσε νὰ γένῃ ὁ ἀνακαινιστὴς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· ὁ Ζεὺς ἐχάρισε τὸ αἴτημά του· καὶ ὁ Δευκαλίων καὶ ἡ Πύῤῥα διετάχθησαν νὰ ῥίπτωσι λίθους ὄπισθεν αὐτῶν, οἵτινες ἐγίνοντο παρευθὺς ἄνδρες καὶ γυναῖκες.' Ὑποκρύπτεται δὲ καὶ πολλὴ ἀλληγορία εἰς τὰ ὀνόματα τοῦ πατρὸς τοῦ Δευκαλίωνος, Προμηθέως, τοῦ νουθετήσαντος νὰ οἰκοδομηθῇ τὸ πλοῖον, καὶ τοῦ πατρὸς τῆς Πύῤῥας, Ἐπιμηθέως, ὁ ὁποῖος ἔλαβε σύζυγον τὴν Πανδώραν, ἐστολισμένην μὲ χαρίσματα παρ' ὅλων τῶν θεῶν, καὶ τὸ κιβώτιον τῶν κακῶν ἔχουσαν, εἰς τὸ ὁποῖον, ἀνοιχθὲν, ἀπέμεινε μόνον ἡ ἐλπίς.

Καὶ ᾠκοδόμησε Νῶε θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἔλαβεν ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀνήνεγκεν εἰς ὁλοκάρπωσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς πρὸς Νῶε, Τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης, ὃ ἐγὼ δίδωμι ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν· τὸ τόξον μου τίθημι ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἔσται εἰς σημεῖον διαθήκης ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ τῆς γῆς. Γεν. κ. 20. θ΄. 12, 13.

Ο ΣΦΥΓΜΟΣ.

ΓΝΩΡΙΖΕΙ μὲν ἕκαστος, ὅτι μεταξὺ τῶν πολλῶν ἐρευνῶν καὶ παρατηρήσεων, ὅσας κάμνει πρὸ τῆς διαταγῆς ὁ προσεκτικὸς ἰατρὸς, εἶναι καὶ ἡ τοῦ σφυγμοῦ ἀκριβὴς ἐξέτασις· ἐπειδὴ ὅμως πιθανὸν ὀλίγοι ἀπὸ τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας νὰ γνωρίζωσι τὰ αἴτια τῆς ἐρεύνης, ἢ τὰ ἐξ αὐτῆς μανθανόμενα, ἐκρίναμεν ὄχι ἀνωφελὲς ν' ἀπαριθμήσωμεν τινὰ τῶν κυριωτέρων.

Σχεδὸν περιττὸν εἶναι νὰ προείπωμεν, ὅτι σφυγμὸν λέγοντες ἐννοοῦμεν τὸν κτύπον ἀρτηρίας, καὶ ὅτι δι' ἐξέτασιν κοινῶς ἐκλέγεται ἡ ἐπὶ τοῦ καρποῦ τῆς χειρός. Θεωρεῖται δὲ πρῶτον πάντων ὁ ἀριθμὸς τῶν κτύπων ἢ παλμῶν· ἐπειδὴ δὲ εἰς τοῦτο, καθὼς καὶ εἰς πᾶν ἄλλο ἰατρικὸν ζήτημα, ἀπαιτεῖται νὰ ἐξεύρῃ τις τὴν ὑγιεινὴν

κατάστασιν, διὰ νὰ γνωρίσῃ παρεκτροπήν τινα ἐξ αὐτῆς, πρέπει νὰ ἀναφέρωμεν τὴν κατὰ διαφόρους ἡλικίας συνήθη τοῦ σφυγμοῦ συχνότητα. Εἰς τὸ νεογέννητον βρέφος, πάλλει ἀπὸ 130 ἕως 140 φορὰς τὸ λεπτόν· ἀλλ' ὅσον ὁ βίος προχωρεῖ, ἐλαττοῦται κατὰ τὴν συχνότητα· ὥστε εἰς μεσοχαιρίτην ἐντελῶς ὑγιῆ πάλλει ἀπὸ 72 ἕως 75. Κατὰ τὴν παρακμὴν τοῦ βίου εἶναι βραδύτερος ἀκόμη, καὶ καταντᾷ εἰς περίπου 60. Φανερὸν δὲ ὅτι, ἂν ὑποθέσωμεν ἀγύρτην ἄμοιρον τῶν ἁπλουστάτων τούτων γνώσεων, ἤθελεν υπόκεισθαι εἰς τὸ νὰ κάμῃ τὰ πλέον ἄτοπα λάθη, καὶ ἠδύνατο ἴσως νὰ στοχασθῇ τέκνον δεκαετὲς ὡς πάσχον ἀπὸ βαρυτάτην νόσον, ἐπειδὴ ὁ σφυγμὸς αυτοῦ δὲν ἔπαλλε μ' ὅσην βραδύτητα ὁ τοῦ πάππου του. Σφάλμα ευκολώτερον εἶναι νὰ ἐκλάβῃ τις τὴν ἐπιῤῥοὴν προσωρινῆς αἰτίας ἀντὶ τοῦ ἀποτελέσματος διαρκεστέρας νόσου· παραδείγματος χάριν, ὁπόταν ἀσθενὴς νευρικὸς ἀκούσῃ τὴν θύραν κρουομένην ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ, ταχύνεται ὁ σφυγμὸς αυτοῦ 15 ἢ 20 κτύπους κατὰ λεπτόν. Τοῦτο δὲν ἔλαθε τὸν ἀγχινούστατον Κέλσον, ὅστις λέγει, ' Πολλάκις ἡ τοῦ ἰατροῦ πλησίασις, ἀνησυχίαν ἐπιφέρουσα εἰς τὸν πάσχοντα, ἀλλοιόνει τὸν σφυγμόν. Διὰ τοῦτο ὁ ἔμπειρος ἰατρὸς δὲν πιάνει τὸν σφυγμὸν ἅμα ἔλθῃ· ἀλλὰ καθίζει πρῶτον μεθ' ἱλαροῦ προσώπου,—καταπραΰνει καὶ παρηγορεῖ τὸν δειλὸν μὲ λόγους ευμενεῖς, ἔπειτα δὲ βάλλει τὴν χεῖρα εἰς τὸν βραχίονά του.'

Ὁπόταν ὅμως προσέχῃ τις ἀπὸ τὰ λάθη ταῦτα, λαμβάνει ἐκ τοῦ σφυγμοῦ τὰς πλέον ἀξιολόγους εἰδήσεις. Ἐὰν, παραδείγματος χάριν, εἰς ἄνθρωπον, τοῦ ὁποίου ὁ σφυγμὸς ἦναι συνήθως 72, ἀναβῶσιν οἱ παλμοὶ εἰς 98, δεινή τις ἀσθένεια βεβαίως παρευρίσκεται· ἢ, ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους, ἂν κατέβῃ εἰς 50, καὶ διαμένῃ τοιοῦτος, πιθανώτατον ὅτι ἡ πηγὴ τῆς κυκλοφορίας, ἡ καρδία αυτὴ, πάσχει ἀπὸ ἀνίατον τινὰ νόσον, ἢ ὅτι κἀνὲν ἄλλο ἀπὸ τὰ μεγάλα τῆς ζωῆς ἐλατήρια ὑπέφερεν ἀθεράπευτον βλάβην.

Πάλιν, ἂν ὁ σφυγμὸς ἦναι 72, ἕκαστος κτύπος πρέπει νὰ συμβαίνῃ εἰς διάστημα πέντε ἕκτων ἑνὸς δευτέρου λεπτοῦ· ἀλλ' ἐὰν γένῃ παρεκτροπή τις ἀπὸ τὸν ῥυθμὸν τοῦτον, ὁ σφυγμὸς τότε λέγεται ἄτακτος. Ἡ ἀταξία μὲν εἶναι ἀπειροειδής· ἀλλ' ὑπάρχει ἓν εἶδος ἀξιοσημείωτον. Συμβαίνει κάποτε τὸ μεταξὺ δύο κτύπων διάστημα νὰ ἦναι τόσον μακρότερον τοῦ ἐλπιζομένου, ὥστε φαίνεται ὡς νὰ παρελείφθη ἕνας κτύπος· εἰς τοιαύτην περίστασιν ὁ σφυγμὸς λέγεται διαλείπων. Ὁπόταν ἡ ἐνέργεια τῆς καρδίας ἦναι ἄτακτος, πάλλει καὶ ὁ σφυγμὸς ἀτάκτως· ἀλλ' ἐνίοτε συμβαίνει ἡ δευτέρα ἀταξία χωρὶς τὴν πρώτην, προερχομένη ἀπὸ νόσημά τι μεταξὺ τῆς καρδίας καὶ τοῦ καρποῦ τῆς χειρὸς ευρισκόμενον. Περιττὸν εἶναι σχεδὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι, κατὰ πᾶσαν ἀμφίβολον περίστασιν, ὁ ἰατρὸς ἐξετάζει τὸν παλμὸν τῆς καρδίας ὡς καὶ τοῦ καρποῦ,—ἀπαράλλακτα καθὼς ὁ ἐπιμελὴς μαθητὴς, ὁ ὁποῖος, μὴ ἀρκούμενος εἰς τῶν ἐπαρχιωτικῶν πόλεων τὰς περιωρισμένας εἰδήσεις, καταφεύγει εἰς τὴν μητρόπολιν, διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ μὲ περισσότερον ὄφελος τὰς ἐπιστημονικὰς του ἐρεύνας.

Ἥρμοζε νὰ ὁμιλήσωμεν ἐνταῦθα περὶ τῆς δυνάμεως ἢ ἀδυναμίας, τῆς σκληρότητος ἢ μαλακότητος, καὶ πολλῶν ἄλλων ποιοτήτων τοῦ σφυγμοῦ· ἀλλὰ διὰ τὸ δυσνόητον τοιούτων ἐξετάσεων πρὸς τοὺς ἀμυήτους τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης, παραλείπομεν αυτάς. Ὑπάρχει ὅμως τὶ, τὸ ὁποῖον ἤθελεν εἶσθαι ἀσυγχώρητον νὰ παρασιωπήσωμεν· κάποτε ουδόλως αἰσθάνεταί τις σφυγμὸν εἰς τὸ σύνηθες τοῦ καρποῦ μέρος. Τοῦτο ἐμπορεῖ νὰ προέρχεται ἀπὸ κυκλοφορίαν τόσον κεχαυνωμένην, ὥστε νὰ ἦναι ἀνεπαίσθητος εἰς τὰς ἄκρας· ἢ ἀπὸ τὴν πώρωσιν τῆς ἐγγιζομένης ἀρτηρίας· ἢ ἀπὸ ἄτακτον διανομὴν τῶν ἀρτηριῶν τοῦ ἐμπροσθίου βραχίονος.

ΕΛΛΑΣ, ΡΩΜΗ, ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ.

Αὐρηλία, θυγάτηρ Ποντίου Πιλάτου, μονολογοῦσα.

Ὀσφραίνομαι λιβανωτὸν, καὶ σμύρναν, καὶ κασσίαν·
Θεοῦ, τὸ πᾶν μαρτύρεται, Θεοῦ τὴν παρουσίαν.
Ἡ Φοίβη ἔφερεν ἐδῶ τὸν ἀργυροῦν της πόδα;
Ἡ Ἀθηνᾶ ἐκένωσε τοῦ πέπλου της τὰ ῥόδα;
Ὁ μυροφόρος ζέφυρος ἐπὶ τῶν ῥόδων πνέει,
Καὶ βρύσις μαργαρίτινος τὴν χλόην περιῤῥέει,
Καὶ ἄνθη περιβάλλεται ποικίλα καὶ ὡραῖα
Ἡ φύσις, ὡς Ἀμαρυλλὶς ἀγροτικὴ καὶ νέα.
Σὲ, ψάλλει, θεὰ ἔαρος! ἡ τρέμουσά μου γλῶσσα·
Γελᾷς, καὶ πρὸς ἡμᾶς ἡ γῆ παρίσταται γελῶσα.
Περιπατεῖς; ὡς ἴχνος σου εὐῶδες χύνεις μῦρον,
Καὶ προπορεύεται χορὸς Χαρίτων καὶ Ζεφύρων.

Αὐρηλία καὶ Λίβιος, υἱὸς Ἡρώδου.

Αὐρηλία μετ' ἐκπλήξεως πρὸς τὸν Λίβιον.

Εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα! . . .

Λίβιος.

Ἀπὸ τὴν Γαλιλαίαν,
Ἀφοῦ καὶ πρὸς μελέτην μου καὶ πρὸς ποικίλην θέαν,
Διέτρεξα τοῦ Καίσαρος τὴν μοναρχίαν ὅλην,
Καὶ εἶδα τὴν πρωτεύουσαν τῆς οἰκουμένης πόλιν.

(Ἵσταται ὀλίγον, καὶ βλέπων πέριξ, λέγει).

Ὦ! ποῖον μ' ἕλκει θέλγητρον εἰς ταύτας τὰς γνωρίμους,
Εἰς ταύτας τῆς Ἀνατολῆς τὰς φωτεινὰς ἐρήμους!
Ὢ πόσον μὲ ἡδύνουσι τ' ἀγροτικά των κάλλη,
Ὁ λόφος, ὅπου ἡ συκῆ καὶ ἡ μυρσίνη θάλλει,
Ἡ τοῦ πλανήτου Ἄραβος σκηνὴ ἐπὶ τῆς χλόης,
Τῆς κέδρου ὁ ψιθυρισμὸς, τὸ ἄλσος τῆς ἀλόης,
Τὸ φρέαρ, ὅπου ἔρχεται ἡ τῶν βοῶν ἀγέλη,
Ὁ βράχος, ὅθεν καὶ ξανθὸν κ' εὐῶδες ῥέει μέλι!

Αὐρηλία.

Ποῦ ἦσο τρεῖς ἐνιαυτοὺς, καὶ ποίους εἶδες τόπους;
Τὰ πάντα πῶς σ' ἐφάνησαν; πῶς εὗρες τοὺς ἀνθρώπους;

Λίβιος.

Διέτρεξα ὕλη, δρυμοὺς, ὑπερβορείους πάγους,
Κ' εἰς πεδιάδα καταβὰς ἀπάτητον πελάγους,
Τοὺς Σκάλδους τῶν Σκανδινανῶν, τοὺς Βάρδους τῶν Βανδάλων,

Τοὺς Σεμνοθέους τῶν Κελτῶν, τοὺς Εὐαγεῖς τῶν Γάλλων,
Ἐγνώρισα· πλὴν πανταχοῦ ἐλεεινὴ δουλεία,
Καὶ τῶν λαῶν ἀμάθεια καὶ δεισιδαιμονία.

Αὐρηλία.

Τοῦ Κόδρου ἐχαιρέτισας τὴν εὐγενῆ πατρίδα;

Λίβιος.

Τὴν ἄλλοτε πρωτεύουσαν τῆς εὐφυΐας εἶδα,
Καὶ τῆς Ἑλλάδος τὸν ψυχρὸν ἠσπάσθην ἀνδριάντα.
Εἰς ταύτην, διατὶ τὴν γῆν σὲ λέγουσι τὰ πάντα
Ἡ ποίησιν, ἡ ἀρετήν, ἡ δόξαν, ἡ σοφίαν,
Καὶ θαυμασμοῦ ἀφίνουσι τὰ πάντα φωνὴν μίαν;
Ὁδήγησέ με, Ζέφυρε, εἰς τὰς τερπνὰς Κυκλάδας,
Λαμπρὰς εἰς νύκτα ἔαρος, ὡς οὐρανοῦ πλειάδας.
Ὦ Σαλαμῖνος θάλασσα! αἱ ὕφαλοί σου θρῆνον
Βαρβάρων ἀναπέμπουσι καὶ ᾄσματα Ἑλλήνων,
Καὶ ῥίπτεις εἰς τὰς σιγαλὰς ἀκτάς σου καὶ ἀρχαίας,
Περσῶν εἰσέτι θώρακας καὶ περικεφαλαίας.
Εἰπέ με, Οἴτη! ὦ ναέ, ὦ μνῆμα κολοσσαῖον,
Τῶν ὑπὲρ τῆς πατρίδος των πεσόντων ἡμιθέων,
Εἴπετέ με, ὦ κορυφαὶ τῶν βράχων τῶν πλησίον,
Τοῦ Λεωνίδου τ᾽ὄνομα καὶ τῶν τριακοσίων.
Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν! ἐν μέσῳ τῶν ἀστέρων
Ὁ Παρθενών σου ἵσταται, ὡς τετρωμένος γέρων·
Τὴν χάραν σου τὴν δουλικήν, Ἀκρόπολις ἀρχαία!
Τοῦ Σύλλα ἡ τρισβάρβαρος ἐξύρισε ῥομφαία·
Τοῦ Ὀλυμπίου σου Διὸς αἱ στῆλαι, τεθραυσμέναι,
Ὡς ἄρθρα, κεῖνται, γίγαντος νεκροῦ, διεσπαρμέναι . . .
Εἰς τὴν Ἑλλάδα σήμερον ἐπέβαλεν ἐκείνην,
Ἡ Ῥώμη τὴν βαρεῖάν της ἐσθῆτα καὶ χαλκίνην,
Δι᾽ ἧς πιέζει τοὺς λαοὺς, κ᾽ ὑποδουλοῖ τὰ στήθη·
Οἱ Πραίτορές της ἔφθειραν τὰ τῶν Ἑλλήνων ἤθη.

Αὐρηλία.

Τῆς Ῥώμης δὲν σ᾽ ἐξέπληξαν τὰ πλούτη, τὰ μεγέθη;
Εἰς ποῖον θαυμασμὸν ἐκεῖ τὸ βλέμμα σου εὑρέθη!

Λίβιος.

Ἡ Ῥώμη, ὡς τῆς Μέμφιδος αἱ Πυραμίδες, σύρει
Τὴν ἔκστασίν σου ἔξωθεν, καὶ θάμβος διασπείρει·
Πλὴν τάφος ἔνδον, ὡς αὐταί, ὀστᾶ καὶ κόνιν κλείων,
Ὑψώθη διὰ παμπληθῶν ἱδρώτων καὶ δακρύων.
Κατέσχον ἀπελεύθεροι τὰς ἕδρας τῆς Συγκλήτου,
Συγκλήτου, εἰς πᾶν δουλικῆς, εἰς πᾶν ἀργυρωνήτου.
Ἡ θέα τῆς αἱματηρᾶς παλαίστρας τῶν λεόντων,
Τὴν σάρκα τὴν ἀνθρώπινον ἀσπλάγχνως σπαραττόντων,
Εὐφραίνει δῆμον ἄνανδρον, πλὴν ἄλλοτε γενναῖον,
Ὡς τοὺς ἀσέμνους γέροντας τὸ ἀκρατὲς τῶν νέων.
Ἐξέλιπε πᾶν εὐγενοῦς φιλοτιμίας εἶδος,
Ἐξέπνευσεν ἡ ἀρετή, ὁ ἔρως τῆς πατρίδος.
Ποῦ εἶσθε σεῖς, ζεύγη θεῶν, σεῖς δίδυμοι τοσοῦτοι,
Αἰμύλιοι, Σκιπίωνες, καὶ Κάτωνες, καὶ Βροῦτοι!
Ὁ σκυθρωπὸς Τιβέριος, διώκων καὶ προγράφων,
Ἐπὶ τῆς Ῥώμης ἔχυσε τὴν σιωπὴν τῶν τάφων.
Ἐξῆλθον ὡς ἀπὸ πυκνὴν καὶ δούλην ἀτμοσφαῖραν,
Ὁπότε φωνὴν ἤκουσα γενναίαν κ᾽ ἐλευθέραν,
Καὶ τὸν Χριστὸν ἀπήντησα ἐν ἀγορᾷ λαλοῦντα,
Κ᾽ ἐντεῦθεν τοὺς εἰς τὰ δεσμὰ λαοὺς παρηγοροῦντα.

(*Ἀκούεται μελῳδία ὀργάνων*).

Ἀλλ᾽ ὀργάνων καὶ φωνῶν ἀκούω μελῳδίαν,
Ἀκούω Ἀσιατικὴν τερπνὴν ὑψηγορίαν.
Εἰς τὸν πλησίον νάρθηκα ἐν συντριβῇ μεγάλῃ
Ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς προσεύχεται καὶ ψάλλει.

(*Λαὸς Ἰουδαϊκὸς, ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ ναοῦ, διαμοιράζεται ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν*).

Τὸ ἥμισυ τοῦ χοροῦ.

Τὸν πλάστην μου καὶ Κύριον εὐλόγει τὰ ἐντός μου·
Ἐμεγαλύνθης, Κύριε, ὁ ῥύστης καὶ Θεός μου·
Τὸ ἅγιόν σου ὄνομα αἰνέσω καὶ ὑμνήσω·
Θεέ! μεγαλοπρέπειαν καὶ δόξαν ἐνεδύσω·
Θεέ! ἀναβαλλόμενος φῶς, ὡς ἱμάτιόν σου,
Καὶ τὴν ὑψήλιον ποιῶν τὸ ὑποπόδιόν σου·
Νεφέλην λευκοπόρφυρον ταχύ σου ἅρμα ἔχεις,
Καὶ τοὺς ἀνέμους ὑπ᾽ αὐτὴν ζευγηλατεῖς καὶ τρέχεις.
Ἐπέθου τοὺς δακτύλους σου, κ᾽ ἐχύρωσας εἰς θόλον
Τὸν οὐρανόν, περιλαβὼν εἰς τὴν παλάμην ὅλον,
Οὐδὲ μετατοπίζεται εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας,
Ἡ γῆ τεθεῖσα ἔκπαλαι εἰς ἀσφαλεῖς κολώνας.
Ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν; εἰς ἀνθηρὰς ἐκτάσεις
Τὰ ζῶα, κ᾽ ἐκστόμηχυς ὁ δράκων τῆς θαλάσσης,
Τὴν ἡμερούσιον αὐτῶν περιζητοῦντες βρῶσιν,
Τὴν δαψιλῆ σου δεξιὰν ν᾽ ἀνοίξῃς προσδοκῶσιν.
Κ᾽ ἐξέρχεται ὁ ἄνθρωπος, ὁ βασιλεὺς ἐκείνων,
Εἰς τὴν φιάλην τῆς ζωῆς εὐδαιμονίαν πίνων.
Ἀλλὰ τὴν παρουσίαν σου, Θεέ, πῶς νὰ ὑμνήσω!
Ὁ Ἰορδάνης βλέπων σε, ἀνέδραμεν ὀπίσω·
Σὲ εἶδε κ᾽ ἔφυγεν εὐθὺς ἡ θάλασσα, τὰ ὄρη
Ἐσκίρτησαν ὡς ἔλαφοι καὶ ταῦροι κερασφόροι·
Βουνοί, πῶς ἐσκιρτήσατε; καὶ σὺ πελάγους κῦμα,
Πῶς ἔφυγες; καὶ ποταμέ, πῶς ἔστρεψας τὸ βῆμα;

Τὸ ἄλλο ἥμισυ τοῦ χοροῦ ψάλλοντες.

Ἀλάλαξε πᾶσα ἡ γῆ, καὶ ψάλε τῷ Κυρίῳ·
Τὰ ἔθνη ᾄσατε ᾠδὴν καινὴν ἐν ψαλτηρίῳ·
Ἐκ στόματος καὶ νεοσσῶν καὶ θηλαζόντων ζώων,
Ὦ Πλάστα! ὕμνον ἄδολον ἐξάγεις καὶ αἶνον . . .
Ὑμνοῦσί σε καὶ τ᾽ ἄφωνα τῆς φύσεως ἁπάσης,
Τὰ διαπορευόμενα τὰς τρίβους τῆς θαλάσσης.
Εἰς ἐξουσίαν ἔθεσας ἁπάσης τῆς ἡμέρας
Τὸν ἥλιον· κ᾽ ἐξέρχεται διώκων τοὺς ἀστέρας
Ἐκεῖνος, ὡς ἀπὸ παστὸν νεόνυμφος προβαίνων·
Τὸ δὲ μακρόν του στάδιον, ὡς γίγας, διαβαίνων,
Ταχεῖαν ἤνυσεν ὁδόν, καὶ τὸ κατάντημά του
Εἰς οὐρανοῦ τὰ ἔσχατα ἐξ οὐρανοῦ ἐσχάτου.
Ὀργίζεσαι; σαλεύεται ἡ γῆ ἐκ θεμελίων,
Καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ἐξέρχεται πῦρ θεῖον.
Ὁ λάμπων δὲ ὡς ἥλιος, ὡς νὺξ, προβαίνεις μέλας,
Εἰς σκοτεινὰς ὁ φωτεινὸς καλύπτεσαι νεφέλας,
Κ᾽ ἐρχόμενος, ὡς θύελλα, ἐκ πέρατος περάτων,
Κρατεῖς εἰς τὴν παλάμην σου κατακλυσμὸν ὑδάτων.
Ποῦ τότε πορευθῶ μακρὰν τῆς τηλαυγήσεώς σου,
Καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου καὶ ἀπὸ τῆς χειρός σου;
Ἂν ἀναβῶ εἰς οὐρανὸν, ἐκεῖ μὲ συλλαμβάνεις,
Ἂν εἰς τὸν ᾅδην καταβῶ, καὶ εἰς τὸν ᾅδην φθάνεις·
Ἡ μὴ τὸ σκότος κρύπτῃ με ἀπὸ τοῦ βλέμματός σου;
Ἡ νὺξ ἡμέρα γίνεται, τὸ σκότος φῶς, ἐμπρός σου.

ΜΕΣΣΙΑΣ Π. ΣΟΥΤΣΟΥ.

Η ΑΞΙΑ τῶν πραγματειῶν, ὅσαι εἰσήχθησαν κατὰ τὸ 1838 εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, ἦτον 113,717,404 δίστηλα· ἡ δὲ τῶν πραγματειῶν, ὅσαι ἐξήχθησαν, 108,486,616. Κεφάλαιον εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν, 222,204,020 δίστηλα.

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΔΕΚΕΜ. 1839.] [ΑΡΙΘ. 36.

Ο ΜΑΚΙΑΒΕΛΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ.

ΥΠΟ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ Α. Μ. ΒΛΑΣΤΟΥ.

Parcere personis, dicere de vitiis. *Martial.*

Ὡς γὰρ οἱ παρεισαγόμενοι ἐν τῇσι τραγῳδίῃσι σχῆμα μὲν καὶ στολὴν καὶ πρόσωπον ὑποκριτοῦ ἔχουσιν, οὐκ εἰσὶ δὲ ὑποκριταί, οὕτω καὶ οἱ ἰητροὶ φήμῃ μὲν πολλοί, ἔργῳ δὲ πάγχυ βαιοί. Ἱπποκρ. Νόμ. σελ. 3. Τομ. Α΄. Ἐκδ. Kühn.

ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ Α΄.

Ο ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ εἶπεν, ὅτι ὁ ἰατρὸς πρέπει νὰ ἦναι ὄχι μόνον λόγῳ, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ ἰατρός· ἐγὼ δὲ φρονῶ, ὅτι ἀρκεῖ νὰ ἦναι λόγῳ μόνον ἰατρός.

Μολονότι ἀπαιτεῖ ὁ Ἱπποκράτης* παρὰ τοῦ ἀληθοῦς ἰατροῦ φυσικὴν πρὸς τὴν ἰατρικὴν ῥοπήν, καὶ σπουδήν, καὶ εὐφυΐαν, καὶ παιδομάθειαν, καὶ φιλοπονίαν, καὶ χρόνον, ἡ καθημερινὴ πεῖρα μᾶς διδάσκει ὅτι ὁ ἰατρός, καὶ κἀνὲν ἐκ τούτων τῶν προτερημάτων μὴ ἔχων, ἔχων ὅμως τὸ Δίπλωμα τοῦ Δόκτορος ἢ καὶ τὸ ὄνομα μόνον Ἰατρός, δύναται νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ ἀποκτήσῃ ὅσην ὑπόληψιν ἐπιθυμεῖ. Δὲν εἶναι χρεία οὔτε καρδίαν φιλάνθρωπον καὶ ἤθη χρηστὰ νὰ ἔχῃ, οὔτε ἡδονὰς καὶ κόπους καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν τιμὴν νὰ θυσιάζῃ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ἀσθενῶν, οὔτε τὸν ὑψηλὸν καὶ θεῖον σκοπὸν τοῦ ἐπαγγέλματός του νὰ συναισθάνηται, καὶ κατ' αὐτὸν νὰ πράττῃ, οὔτε πνεῦμα παρατηρητικόν, οὔτε προπαίδειαν, οὔτε φιλόσοφον νοῦν νὰ ἔχῃ, διὰ νὰ ἦναι ἴσος μὲ τοὺς θεούς†, οὔτε τὰς περιστάσεις νὰ ἐφευρίσκῃ, καθὼς ἤθελεν ὁ Γαληνός. Δὲν εἶναι χρεία νὰ γνωρίζῃ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς ἀνακαλύψεις τῶν παλαιῶν, ἢ νὰ ἐξετάζῃ τὰς αἰτίας καὶ τὰ συμπτώματα τῶν ἀσθενειῶν καὶ τὴν πρὸς ἄλληλα αὐτῶν σχέσιν, διὰ νὰ ἐξάγῃ τὰς πρὸς τὴν θεραπευτικὴν μέθοδον ἐνδείξεις, ἢ νὰ ἀκολουθῇ τὴν πρόοδον τῆς ἐπιστήμης ἀναγινώσκων καὶ σπουδάζων καθ' ἡμέραν, ἢ κατ' αὐτήν, τέλος, τὴν ἰατρικὴν πρᾶξιν νὰ σκέπτηται πολλάκις περὶ τοῦ μέλλοντος, ἐνῷ ἀγνοεῖ τὸ παρόν. Ὅλαι αὗται αἱ γνώσεις εἶναι περιτταί. Δὲν ἦτον ὁ Θέσσαλος, ὅστις ὠνόμαζεν αὐτὸς ἑαυτὸν ἰατρονίκην, ὅστις ἐσυκοφάντει τοὺς παλαιοὺς ἰατροὺς ὅτι δὲν ὠφέλησαν διόλου τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην, ὅστις ἐκαυχᾶτο ὅτι ὑπερέβαινεν ὅλους τοὺς ἰατροὺς κατὰ τὰς γνώσεις καὶ τὴν παιδείαν, ὅστις, τέλος, δὲν ἠσχύνετο νὰ γράφῃ πρὸς τὸν Νέρωνα ὅτι ἠδύνατο νὰ διδάξῃ ὅλην τὴν ἰατρικὴν ἐντὸς ἓξ μηνῶν*; Καὶ μ' ὅλον τοῦτο, πόσους ζηλωτάς, καὶ πόσας τιμὰς δὲν ἔλαβεν! Ἄφες λοιπὸν καὶ σὺ κατὰ μέρος πᾶσαν αἰδῶ, καὶ γενόμενος ὅλος θρασύτης, θεώρει καὶ λάτρευε ὡς ἐπίγειον θεὸν μόνον τὸ χρυσίον. Ἀντίγραφε τὰς ἀναγραφὰς τῶν ἄλλων, ἢ ἀκολούθει τὸ παράδειγμα τοῦ medecin malgré lui, μὴ κάμνων ἄλλο τι εἰμὴ

Clysterium donnare,
Postea seignare,
Ensuita purgare.

καὶ καταφρόνει τὸν Γαληνόν, ὅστις ὠνόμαζεν ἄριστον καὶ ἐντελῆ ἰατρὸν τὸν πράττοντα μὲν κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον, ἀπηρτισμένον δὲ κατὰ τὴν θεωρίαν καὶ πρᾶξιν†. Μὴ φοβηθῇς μήπως δι' ἔλλειψιν νοῦ καὶ ξένων γνώσεων διαῤῥαγῇς, καθὼς διαῤῥήγνυται ὁ βάτραχος εἰς τὴν πνευματικὴν ἀντλίαν δι' ἔλλειψιν ἀέρος. Ὁ παράδοξος ἀνὴρ Παράκελσος εἶχεν ὅλην τὴν ἰατρικὴν εἰς τὴν κεφαλήν του, καὶ δὲν ἄφησε μετὰ θάνατον εἰμὴ μόνον . . . . . . ἓξ βιβλία! Μή σε μέλῃ ἂν ἐπιτυγχάνων κάμνῃς τὴν ἰατρικὴν νὰ ὀπισθοδρομῇ, ἀφαιρῶν τὸ θάῤῥος τοῦ μετὰ ζήλου σπουδάζειν ἀπ' ἐκείνους, οἵτινες βλέπουσιν ὅτι ἄνθρωποι, χωρὶς νὰ κοπιάσωσι διόλου, ἀποκτῶσι φήμην καὶ ὑπόληψιν ἀπειράκις περισσοτέραν παρ' αὐτούς. Ἐν ὅσῳ τὸ ἀνθρώπινον γένος θέλει ὑπόκεισθαι εἰς τὸν θάνατον, καὶ ἐν ὅσῳ οἱ ἄνθρωποι θέλουσιν ἔχειν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ζῶσι, σὺ πάντοτε θέλεις τιμᾶσθαι. Καυχῶ εἰς τὰ φῶτά σου καὶ εἰς τὴν ἐπιτηδειότητά σου νὰ θεραπεύῃς πᾶσαν νόσον, καὶ περίπαιζε τὸν Βοεράβιον, ὅστις, καὶ ἑβδομηκοντούτης γενόμενος, παρεπονεῖτο διὰ τὰς ἀπείρους δυσκολίας τῆς ἰατρικῆς! Καὶ διὰ νὰ ἐνθαῤῥυνθῇς περισσότερον, στρέψον μόνον τὰ βλέμματά σου τριγύρῳ. Δὲν βλέπεις ὅτι τὴν σήμερον γίνονται ἰατροὶ αἰσχίστης διαγωγῆς καὶ πάσης τάξεως ἄνθρωποι; ὅτι καὶ γναφεῖς, καὶ χωρικοί, καὶ σκυτοτόμοι, καὶ ἀρτοπῶλαι, καὶ χαλκεῖς, καὶ κουρεῖς, καὶ ἀποθηκάριοι, καὶ οἱ τούτων ὑπηρέται, καὶ οἱ πρώην ἐφαρμοσταὶ τῶν βδελλῶν,

(*) Νόμος· Τόμ. Α΄. Σελ. 3.
(†) Ἰατρὸς φιλόσοφος, ἰσόθεος φώς.

* Γαληφ.
† Ὁ αὐτός· Ὅροι Ἰατρικοί, Σελ. 355.

καὶ οἱ τῶν νοσοκομείων θεράποντες, καὶ οἱ ἱππιατροὶ, καὶ αἱ βυζάστριαι, καὶ αἱ μάμμαι . . . ὅτι ὅλοι θέλουσι νὰ ἦναι ἢ καὶ γίνονται ἰατροὶ καὶ ἰάτραιναι ; Δὲν βλέπεις ὅτι οἱ τοιοῦτοι μάλιστα χαίρονται τὴν σήμερον τὴν μεγίστην ὑπόληψιν, οἱ δὲ ἄξιοι καὶ γνήσιοι θιασῶται τοῦ Ἀσκληπιοῦ παραγκωνίζονται καὶ ἐπιχλευάζονται ; Τούτους λοιπὸν ἀκολούθει καὶ σὺ, πιστεύων ὡς ὀρθὸν ὅ,τι εἶπεν ὁ Πλίνιος, ‘ ὅτι ἕκαστος μιαρὸς, φθάνει νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι ἰατρὸς, καὶ θέλει πιστευθῆν,’ διότι τοιουτοτρόπως θέλεις φθάσειν εἰς τὰ ἀνωτάτω ἀξιώματα.

ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ Β′.

Διὰ νὰ ἀποκτήσῃς ὄνομα καὶ ὑπόληψιν, ἔσο μεγαλοῤῥήμων καὶ πολυπράγμων καὶ ἀναίσχυντος, καὶ ζήτει νὰ προξενήσῃς δι' ὁποιουδήποτε τρόπου θαυμασμὸν καὶ προσοχήν.

Δὲν ὑπάρχει πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον τόσον δύσκολον, ὅσον τὸ νὰ ἀποκτήσῃ τις μέγα ὄνομα· ἀφ' ἑνὸς μέρους, ἡ σπανιότης τοῦ ἀληθοῦς προτερήματος, ἀπ' ἄλλου, ἡ φυσικὴ ῥοπὴ τῶν ἀνθρώπων νὰ θεωρῶσι μᾶλλον ἑαυτοὺς καὶ τὰ πράγματά των παρὰ τοὺς ἄλλους, γίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρόξενοι νὰ φθάνῃ τις εἰς τὸ τέρμα τοῦ βίου του τόσον ἄγνωστος διαμένων, καθὼς ἦτο κοιμώμενος εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρός του. Μίαν φορὰν ἐσυνείθιζον οἱ ἰατροὶ νὰ φορῶσι τετραγωνικοὺς πίλους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ νὰ ἔχωσι καὶ στολὴν ἰδιαιτέραν*· ἀλλ' ἐπειδὴ τοιοῦτον μέσον δὲν συγχωρεῖ πλέον ὁ σημερινὸς πολιτισμὸς, πρέπει νὰ καταφεύγῃς εἰς τὰ ἐφεξῆς·

Περιπάτει σοβαρὸς καὶ σύννους καὶ κάτω ἔχων ἐστραμμένα τὰ βλέμματα, καὶ κάμνε τὰς ἐπισκέψεις σου, ἐὰν δύνασαι, δι' ἁμάξης, ὅσον μικρὰ καὶ ἂν ἦναι τὰ ἀποστήματα, προσέχων πάντοτε, ὅταν μέλλῃς νὰ φθάσῃς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀσθενοῦς, νὰ λέγῃς τὸν ἁμαξηλάτην νὰ ἐλαύνῃ τοὺς ἵππους ταχύτερον, διὰ νὰ κάμνωσι κρότον. Διηγοῦ ὅτι ὁ τρόπος σου τοῦ θεραπεύειν μερικὰς ἀσθενείας διαφέρει ὅλως διόλου ἀπὸ τοῦ τῶν λοιπῶν ἰατρῶν, καὶ ὅτι οἱ ἄῤῥωστοί σου σηκόνονται δύο τρίτα τοῦ καιροῦ ταχύτερα ἐκ τῆς κλίνης. Ὑπόσχου πολλὰ, καὶ ὁμίλει σταθερῶς καὶ βεβαίως· ὕψονε τοὺς ὤμους σου, στρύφονε τὰ συγκόμματα τοῦ προσώπου σου, καὶ λάλει περὶ ἰατρικῆς ὅπως σοῦ ἔλθῃ εἰς τὸν νοῦν, ὅταν μάλιστα εὑρίσκεσαι μεταξὺ μωρῶν κεφαλῶν. Λάλει κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ περὶ παντὸς ἄλλου πράγματος. Ἐπειδὴ καὶ τὰ πλεῖστα δὲν θέλουσι τὰ ἐννοεῖν, θέλουσι σὲ ἀκούειν χάσκοντες· ἂν δὲ μεταξὺ πολλῶν ἐννοήσωσί τι, τότε θέλουσι σὲ θαυμάζειν ἔτι περισσότερον·

Un sot trouve toujours un plus sot qui l'admire.

* Τοῦτο παρεκίνησε καὶ τὸν φιλόσοφον Πασκάλην νὰ εἴπῃ ἐκτόπως συλλογιζόμενος, (Pensées de Pascal, art. viii, ix.) ὅτι οἱ ἰατροὶ δὲν γνωρίζουσι τὴν ἀληθῆ τέχνην τοῦ ἰατρεύειν, διότι ἄλλως δὲν ἤθελον φορεῖν τετραγώνους πίλους πρὸς κίνησιν θαυμασμοῦ.

Ἐν γένει ὅμως λάλει εἰς τρόπον, ὥστε νὰ μὴ σὲ ἐννοῇ κανεῖς, λέγων πολλάκις τὰς λέξεις, ὁ ὀργανισμὸς, I vasi precordiali, τὸ νευρικὸν σύστημα, le adesioni del cervello coll' intestino retto, καὶ ἄλλα παρόμοια. Προσπάθει νὰ μανθάνῃς παρὰ τῶν ὑπηρετίδων πράγματα ἰδιαίτερα τὰς δεσποίνας ἀφορῶντα, καὶ μὲ εὔμορφον τρόπον μεταχειρίζου αὐτὰ, διὰ νὰ φαίνεσαι, τρόπον τινὰ, ὅτι τὰ ἐμάντευσες. Τότε θέλει εἰπεῖν ἡ ἀσθενής σου, ὅτι ὁ ἰατρός μου ἐγνώρισε καλὰ τὴν κρᾶσίν μου, ἐξιχνιάσας, ὡς ἄλλος Ἄργος, ὅλα μου τὰ φυσικά. Κάμνε ἐνίοτε μερικὰ πειράματα τῆς φυσικῆς, χύνων ὀλίγους σταλαγμοὺς Spirit. Salis ammon. εἰς οἶνον, διὰ νὰ ἀλλάσσῃ χρῶμα, καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι ὁ κόσμος ἐκ τῆς περὶ ταῦτα ἐμπειρίας σου θέλει συμπεραίνειν καὶ περὶ τῆς κατὰ τὴν ἰατρικήν. Ἔχε καὶ φέρε μαζῇ σου ὑπάλληλόν τινα εἰς τὰς ἐπισκέψεις, καὶ προσποιοῦ ὅτι τὸν δίδεις πρακτικὰς συμβουλὰς ἐνώπιον ὅλης τῆς οἰκογενείας μὲ σχῆμα σοβαρὸν, πλὴν πρόσεχε ὅσον τὸ δυνατὸν νὰ ἦναι ἀμαθὴς, διότι ἄλλως κινδυνεύεις, ἐὰν γνωρίζῃ τὴν τέχνην του, νὰ χάσῃς ἐξ αἰτίας του πολλὰς οἰκίας. Κατηγόρει τοὺς ἰατροὺς ὡς ἀμαθεῖς, καὶ λέγε μιμούμενος τὸν Παράκελσον περὶ τῶν κορυφαιοτάτων, ὅτι δὲν εἶναι ἄξιοι νὰ λύσωσιν οὐδὲ τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων σου. Δίδε ἰατρικὰ, τὰ ὁποῖα λέγε ὅτι εἶναι ἰδική σου σύνθεσις, διὰ τὴν ὁποίαν ἠναγκάσθης νὰ κάμῃς ἄπειρα πειράματα ἐπὶ ζώων, διὰ νὰ βεβαιωθῇς περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐνεργείας. Καὶ φεύγων εἰπὲ ὅτι ὑπάγεις μίαν στιγμὴν νὰ ἀναπαυθῇς, διότι ἠναγκάσθης ἐκείνην τὴν νύκτα νὰ σηκωθῇς ἑξάκις ! Κήρυττε τὰ ἰατρικά σου διὰ τῶν ἐφημερίδων, ὀνομάζων αὐτὰ διὰ λέξεων ἀνηκούστων, καὶ ἐπαινῶν αὐτὸς σεαυτὸν, μηδένα ἐντρεπόμενος. Προσπάθησον νὰ διασπείρῃς φήμην ἀσφαλῆ ὅτι ἰατρεύεις ἀνεπιστρόφως ἰδιαιτέραν τινα ἀσθένειαν, ὅτι δηλαδὴ κόπτεις δεξιῶς τοὺς κάλους, ἢ ὅτι ἐκβάλλεις τὰς κηλῖδας τοῦ προσώπου· τότε ἔκαμες τὴν τύχην σου ! ὁ κόσμος θέλει σὲ κράζειν διὰ πᾶσαν ἀσθένειαν. Προσποιοῦ, τέλος, ὅτι ἐξετάζεις ἐπιμελῶς ἕκαστον σύμπτωμα τῆς ἀσθενείας, καὶ φαίνου ὅτι συλλογίζεσαι πολὺ περὶ τούτου. Πρὸς τοῦτο κάμνε σχήματα τοῦ προσώπου, θέτε τὸν δάκτυλον εἰς τὸ μεσόφρυδόν σου, καὶ βλέπε τὸν ἀσθενῆ ἀτενῶς δι' ὀλίγα λεπτὰ χωρὶς νὰ τὸν ὁμιλῇς. Ζήτησον ἔπειτα χάρτην, καὶ ἀφοῦ γράψῃς τὴν ἀναγραφὴν, φώναξε κινῶν τὸν δάκτυλον, Ἂς προσθέσωμεν κάτι τι καὶ διὰ τὴν κεφαλαλγίαν καὶ διὰ τοὺς πόνους τῶν ποδῶν !

Ἕπεται ἡ συνέχεια.

ΠΕΡΙ ΞΥΡΙΣΜΑΤΟΣ.

ΠΟΤΕΡΟΝ ἁρμόζει μᾶλλον, τὸ πωγωνοφορεῖν ἢ τὸ ξυρίζεσθαι ; Ἰδοὺ πρόβλημα οὐχὶ τόσον εὔλυτον, ὅσον κατὰ πρώτην ὄψιν ἤθελέ τις φαντασθῆν.

Ὑπὲρ μὲν τῆς γενειάδος ἐῤῥέθη, ὅτι ἡ φύσις πρέπει

νὰ ἔδωκε τοιοῦτο προσάρτημα διὰ νὰ φορῆται· καὶ ὅτι, ὡς διϊσχυρίζετο ὁ Τερτυλλιανὸς, ὑβρίζει τὸ πρόσωπον ὁ ἀποβάλλων αὐτὴν ὅλως διόλου. Εἶναι δὲ καὶ βέβαιον, ὅτι γενειὰς καλῶς κυτταζομένη δεικνύει τὸν ἄνθρωπον ἡγεμονικώτερον, τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ προσώπου εὐειδέστερα, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς μάλιστα πολὺ ζωηροτέρους. Ἀγενείους μὲ γενειάτιδας εἰκόνας παραβάλλοντες, δίδομεν πάντοτε εἰς ταύτας τὴν ὑπεροχήν. Ποῖος δὲν αἰσθάνεται ὅτι ὁ πωγωνοφόρος Ὀθωμανὸς φαίνεται πολὺ ἀξιοπρεπέστερος τοῦ ἀγενείου Εὐρωπαίου; Ἔπειτα, πρέπει νὰ λάβωμεν εἰς τὸν λογαριασμὸν καὶ τὸ βάσανον τοῦ ξυρίζεσθαι, τὸ ὁποῖον ἔκαμε Γερμανόν τινα συγγραφέα νὰ σημειώσῃ εἰς τὸ ἡμερολόγιόν του, ‘ Σήμερον ἀπέρριψα ἔξω τοῦ παραθύρου τὰ πρὸς τὸ κονίζεσθαι ἐργαλεῖά μου· πότε νὰ ἔλθῃ ἡ μακαρία ἡμέρα, ν' ἀποστείλω κατόπιν αὐτῶν καὶ τὰ πρὸς τὸ ξυρίζεσθαι!’

Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ἐμπορεῖ τις νὰ διϊσχυρισθῇ, ὅτι, ἐπειδὴ πάντοτε ἐξύρισαν οἱ ἄνθρωποι τὰ γένεια ὁσάκις ἔφθασαν εἰς ὑψηλὸν βαθμὸν πολιτισμοῦ, τὸ τρέφειν αὐτὰ πρέπει νὰ εὑρέθῃ ἀσυμβίβαστον μὲ τὴν κοσμιότητα καὶ τὸν ἐξευγενισμὸν τοιαύτης καταστάσεως, καὶ ἤθελεν εἶσθαι ὀχληρότατον εἰς πολλὰς τρυφερὰς πράξεις. Ἔπειτα, εἶναι ἀμφισβητήσιμον, ἐὰν ἡ φροντὶς ἡ ἀπαιτουμένη διὰ νὰ φυλάσσωνται ὁπωσοῦν εὔκοσμα τὰ γένεια, καὶ νὰ μὴ καταντῶσι δοχεῖον κονιορτοῦ καὶ ἄλλων ἀκαθαρσιῶν, δὲν ἐξισοῦται μ' ὁποιανδήποτε ἀπὸ τὸ ξύρισμα προερχομένην. Ὡς δὲ πρὸς τὸ φαινόμενον ἁπλῶς, δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι, ὅσον χάνουν οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ γενείου, ἄλλο τόσον κερδαίνει τὸ στόμα, πάντοτε ὂν χαριέστερον εἰς τοὺς ἀγενείους, ἐκτὸς ἐν καιρῷ γήρατος. Ἡμεῖς, θεωροῦντες τὰ ὑπὲρ καὶ κατὰ τοῦ προκειμένου ζητήματος, καὶ κρίνοντες ἅμα ἐκ τῆς πείρας τῶν Εὐρωπαίων, ὅσοι ἀφῆκαν τὴν γενειάδα εἰς ἄλλας χώρας, συμπεραίνομεν ὅτι καθεὶς πρέπει νὰ ἦναι ἴδιος αὐτοῦ νομοθέτης περὶ τούτου, νὰ ξυρίζεται ἢ νὰ μὴ ξυρίζεται, ὡς ἤθελε τὸν ὁδηγήσειν ἡ ἡλικία, τὸ ἐπάγγελμα, ἡ κλίσις αὐτοῦ, καὶ ἄλλα περιστατικά.

Τὴν γενειάδα φαίνεται ὅτι κατὰ πρῶτον ἐξύρισαν οἱ ἄνθρωποι, ὡς παρέχουσαν λαβὴν ἀρίστην εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἐν καιρῷ μάχης. Ἐκ τοιαύτης αἰτίας προῆλθε τὸ ἔθιμον τοῦτο μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων περὶ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀλεξάνδρου· καὶ τωόντι εἰς τὰς πλειοτέρας χώρας εὑρίσκομεν ὅτι τὴν συνήθειαν ταύτην παραδέχονται πρῶτον οἱ στρατιωτικοὶ, οἱ δὲ σπουδαίων καὶ εἰρηνικῶν ἐπαγγελμάτων ἄνδρες διαμένουσι πωγωνοφόροι πολὺ μακρότερον χρόνου διάστημα. Οἱ Ἕλληνες ἐξηκολούθουν νὰ κείρωνται μέχρι τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ὁποίου τὰ γένεια κατήντησαν πάλιν τοῦ συρμοῦ, ἔμειναν δὲ εἰς χρῆσιν, ἑωσοῦ ἥλωσαν οἱ Τοῦρκοι τὴν Κωνσταντινούπολιν. Οἱ Ῥωμαῖοι φαίνεται ὅτι ἔλαβαν τὴν συνήθειαν τοῦ ξυρίζεσθαι παρὰ τῶν Ἑλλήνων τῆς Σικελίας· καθότι κουρεῖς τινὲς ἐστάλθησαν ἐντεῦθεν εἰς τὴν Ῥώμην τὸ 296 π. Χ. ὁ δ' ἐξευγενισμὸς τοῦ καθημέραν ξυρίζεσθαι λέγεται ὅτι πρῶτον εἰσήχθη ὑπὸ ἀνδρὸς σημαντικωτάτου, Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ. Κατὰ τὴν παῦσιν τῆς δημοκρατίας, τὰ γένεια ἦσαν σπανιώτατα· οἱ δὲ ἱστορικοὶ ἀναφέρουν πόσον τρόμον εἶχαν τινὲς αὐτοκράτορες μὴ τοὺς λαιμοτομήσωσιν οἱ κουρεῖς των. Διὰ νὰ κρύψῃ τὰς ουλὰς τοῦ προσώπου, ἀφῆκε τὰ γένεια ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανός· τοῦτο δὲ φυσικὰ ἐπανέφερεν αὐτὰ εἰς χρῆσιν· ἀλλὰ μετ' αὐτὸν διήρκεσεν ὀλίγον ἡ συνήθεια, ἂν καὶ οἱ δύο ἄμεσοι αὐτοῦ διάδοχοι, φιλοσόφου χαρακτῆρα ἔχοντες, ἦσαν καὶ πωγωνοφόροι. Μεταξὺ τῶν Ῥωμαίων, τὸ ξύρισμα δὲν ἤρχιζεν ἅμα αἱ τρίχες ἀνεφύοντο· τὸ μειράκιον ἀφίνετο πρῶτον ν' ἀποκτήσῃ μικρόν τι γένειον, ἡ δὲ πρώτη ξύρησις συνωδεύετο μὲ διαφόρους τελετάς. Εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν εὐγενῶν ἐγίνετο ἡ ἐργασία ὑπ' ἀνδρῶν εὐγενεστέρων· ἡ δὲ πρᾶξις αὕτη καθίστανε τοὺς τοιούτους, θετοὺς πατέρας τῶν τέκνων. Ἡ ἡμέρα ἑωρτάζετο· ἐπισκέψεις φιλοφρονητικαὶ καὶ φιλοδωρήματα ἐγίνοντο πρὸς τὸν νεανίσκον· καὶ τὸ πρῶτον τοῦ γενείου φύτρωμα καθιεροῦτο εἴς τινα θεότητα, συνήθως τοὺς πατρώους θεούς.

Τὰ παλαιὰ Γερμανικὰ ἔθνη ἐξύριζαν τὴν γενειάδα, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸν μύστακα· τὸ δὲ ῥητῶς λεγόμενον περὶ μιᾶς φυλῆς καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ἴσως ἠλήθευεν, ὅτι κἀνὲν μειράκιον δὲν ἐσυγχώρουν νὰ ξυρίσῃ ἢ νὰ κόψῃ τὰς τρίχας αὐτοῦ, πρὶν θανατώσῃ ἕνα ἐχθρὸν εἰς μάχην. Οἱ ἀρχαῖοι Γότθοι, Φράγκοι, Γαλάται, καὶ Βρετανοὶ, ἔτρεφαν ὡσαύτως μόνον τοὺς μύστακας, τῶν ὁποίων τὰς τρίχας ἄφιναν νὰ ὑπερμακρύνωνται. Οἱ Σάξονες ἦσαν πωγωνοφόροι, ἀλλὰ κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἤρχισαν βαθμηδὸν οἱ λαϊκοὶ νὰ μιμῶνται τὸν κλῆρον, ὅστις ἐξυρίζετο· ἐφύλατταν ὅμως ἔτι τὸν μύστακα. Οἱ Δάνοι φαίνεται ὅτι ἐπωγωνοφόρουν. Οἱ Νορμανδοὶ ἐξύριζαν τὰ γένεια ὅλως διόλου, καὶ μὲ τόσην δυσαρέσκειαν ἐθεώρουν τὸ προσάρτημα τοῦτο, ὥστε, ὅπου καὶ ἂν ὑπήγαιναν, ἐκήρυτταν μετὰ θερμοῦ ζήλου τὸ ξύρισμα. Ὅθεν καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅτε κατέκτησαν αὐτὴν, ἐζήτουν νὰ πείσωσιν ἢ καὶ νὰ ἀναγκάσωσι τοὺς κατοίκους νὰ ἀφαιρέσωσι τοὺς μύστακας. Οἱ πλεῖσται ἐξ ἀνάγκης ἔκλιναν, ἀλλὰ πολλοὶ ἐπρόκριναν νὰ ξενιτευθῶσι μᾶλλον παρὰ νὰ στερηθῶσι τῶν μυστάκων. Μ' ὅλον τοῦτο, τὰ γένεια πάλιν ἤκμασαν. Τὴν δεκάτην τετάρτην ἑκατονταετηρίδα ἔγιναν ἐκ νέου τοῦ συρμοῦ, καὶ διήρκεσαν μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς δεκάτης ἑβδόμης. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἦσαν πολὺ συνεσταλμένα, μετ' ὀλίγον δὲ παρητήθησαν, τῶν μυστάκων μόνον διαφυλαχθέντων· περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος εἶχε καταντήσειν πάγκοινος εἰς τὴν Εὐρώπην ἡ ξύρησις ὅλου τοῦ προσώπου. Εἰς τὰς ὑστερινὰς ταύτας μεταβολὰς ἔδιδε τὸ παράδειγμα ἡ Γαλλία. Τῆς χώρας αὐτῆς ἔσχατος πωγωνοφόρος κυρίαρχος ἦτον ὁ Ἑρρίκος Δ'., εἶχε δὲ ἀρκετὰ ὡραῖον τὸν πώγωνα. Αὐτὸν διεδέχθη

ἀνήλικος καὶ ἀγένειος ἡγεμών, εἰς τὸν ὁποῖον χαριζόμενοι ἐξύρισαν ὅλα τὰ γένειά των οἱ αὐλικοί, πλὴν τῶν μυστάκων. Ἡ διαδοχὴ ἄλλου ἀνηλίκου ἐστερέωσε τὸ ἔθιμον, τέλος δ' ἔγιναν ἄφαντοι καὶ οἱ μύστακες. Οἱ Ἱσπανοί, πολὺ βραδύτερον ἀκολουθοῦντες τὸ Γαλλικὸν παράδειγμα, ἐφύλασσαν τὰ γένεια, ἕωσοῦ οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Ἄγγλοι ἤρχιζαν καὶ τοὺς μύστακας νὰ παραιτῶσιν. Ἴσως δὲ καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἤθελαν διατηρήσειν τὸ προσφιλὲς προσάρτημα, ἐὰν Γάλλος ἡγεμὼν (ὁ Φίλιππος Ε'.) δὲν ἀνέβαινε τὸν Ἱσπανικὸν θρόνον μὲ ξυρισμένον τὸν πώγωνα. Οἱ αὐλικοὶ μὲ βαρεῖαν καρδίαν ἐμιμήθησαν τὸν ἡγεμόνα, καὶ ὁ λαὸς μὲ καρδίας ἔτι βαρυτέρας ἐμιμήθη τοὺς αὐλικούς. Τὸ περὶ τούτου ὅμως δημοτικὸν αἴσθημα μένει πεφυλαγμένον εἰς τὴν παροιμίαν, "Ἀφοῦ ἐχάσαμεν τὰ γένειά μας, ἐχάσαμεν καὶ τὰς ψυχάς μας."

Ὡς δὲ πρὸς τὰς γενειάδας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ἐπειδὴ πάντοτε αὐτῶν ἡ κατὰ τοῦτο συνήθεια διέφερεν ὁπωσοῦν ἀπὸ τὴν τῶν λαϊκῶν, πρέπει καὶ χωριστὰ περὶ αὐτῶν νὰ πραγματευθῶμεν. Ἐνίοτε ὁ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας κλῆρος ἐπετάσσετο νὰ πωγωνοφορῇ, ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι τὸ ξύρισμα εἶναι θηλυπρεπές, καὶ ὅτι ἄριστα ὁ πώγων ἁρμόζει εἰς τὴν σεμνότητα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ χαρακτῆρος· ἄλλοτε δὲ πάλιν ἐνετέλλετο εἰς αὐτοὺς νὰ ξυρίζωνται, ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἐμφιλοχωρεῖ ὑπὸ τὸν σεβάσμιον πώγωνα ἡ κενοδοξία. Ἱστορεῖται περὶ τοῦ Guillaume Duprat, ἐπισκόπου τοῦ Κλαρεμοντίου, συμβοηθοῦ δὲ εἰς τὴν ἐν Τριδέντῳ σύνοδον, καὶ κτίτορος τοῦ ἐν Παρισίοις Γυμνασίου τῶν Ἰησουϊτῶν, ὅτι αὐτὸς εἶχε τὸν ὡραιότατον ὅλων τῶν πωγώνων. Ἦτο παραπολὺ ὡραῖος δι' ἐπίσκοπον· οἱ κανονικοὶ δὲ τῆς αὐτοῦ μητροπόλεως, συνηθροισμένοι ἐν πλήρει συνεδριάσει, ἔκαμαν τὴν βαρβαρικὴν ἀπόφασιν νὰ ξυρίσωσιν αὐτόν. Ὅθεν, ὅτε ἀκολούθως ἦλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τῶν ψαλτῶν, ὁ ἀρχιμανδρίτης, ὁ πρωτοσύγγελος, καὶ ὁ πρωτοψάλτης ἐπλησίασαν μετὰ ψαλιδίου καὶ ξυραφίου, σαπονίου, λεκάνης, καὶ ζεστοῦ νεροῦ. Ὁ ταλαίπωρος, ἰδὼν ταῦτα, ἔκοψε δρόμον ὅσον ἠδύνατο, καὶ κατέφυγεν εἰς πύργον δύο μίλια ἐκ τοῦ Κλαρεμοντίου, ὅπου ἠσθένησεν ἀπὸ τὴν ἀγανάκτησιν, καὶ ἀπέθανε.

Ἀπὸ τοὺς νόμους τινῶν μοναστηρίων φαίνεται, ὅτι οἱ μὲν λαϊκοὶ μοναχοὶ ἐχρεώστουν ν' ἀφίνωσι τὰ γένεια, οἱ δὲ ἱερομόναχοι νὰ ξυρίζωνται. Αἱ γενειάδες ὅλων τῶν εἰς μοναστήρια εἰσερχομένων εὐλογοῦντο μὲ πολλὰς ἱεροπραξίας, ἀκόμη δὲ σώζονται αἱ προσευχαί, διὰ τῶν ὁποίων καθιέρουν εἰς τὸν Θεὸν τὴν γενειάδα, ὅτε ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἐξυρίζετο. Οἱ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἱερωμένοι ἦσαν ἔνθερμοι ζηλωταὶ τῶν πωγώνων, καὶ ὅτε συνετελέσθη τὸ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ῥῆγμα, ἔδραμεν ἡ δευτέρα πολὺ πλέον παρὰ πρότερον εἰς τὸ ἐναντίον ἄκρον. Μ' ὅλα ταῦτα, οἱ περὶ τοῦ κείρεσθαι κανονισμοὶ δὲν ἐπεβάλλοντο αὐστηρῶς εἰς τοὺς ἀνωτέρους ἀξιωματικοὺς τῆς ἐκκλησίας, καθότι συνεχῶς εὑρίσκομεν καὶ καρδιναλίους καὶ ἐπισκόπους πωγωνοφοροῦντας. Ἐπωγωνοφόρουν δὲ καὶ οἱ πρῶτοι ἐπίσκοποι καὶ πατέρες τῆς τῶν Διαμαρτυρομένων Ἐκκλησίας· ἀλλ' ὁ Μαρτῖνος Λούθηρος, ὁ καὶ ἱερομόναχος τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας χρηματίσας, παριστάνεται πάντοτε ἄνευ τοιούτου προσαρτήματος.

Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι, ὅπου ἀφίνονται τὰ γένεια, ξυρίζεται ἡ κεφαλή. Συμβαίνει δὲ τοῦτο μάλιστα εἰς τοὺς Μωαμεθανούς, οἵτινες βοστρύχιον μόνον ἀφίνουσι κατακόρυφα, ὡς λαβὴν ὅθεν νὰ τοὺς ἀνυψώσῃ ὁ Προφήτης εἰς τὸν οὐρανόν.

ΤΥΦΩΝΕΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΔΥΤΙΚΑΣ ΙΝΔΙΑΣ.

Οἱ τυφῶνες τῶν μεταξὺ Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς Δυτικο-Ἰνδικῶν Νήσων εἶναι εἰς τὸ ἄκρον φοβεροὶ καὶ ὀλέθριοι. Γενικῶς πρὸ τοῦ τυφῶνος σιωπῶσι τὰ στοιχεῖα· ὁ ἀὴρ συμπυκνοῦται καὶ βαρύνει· ὁ ἥλιος ἐρυθριᾷ· οἱ δ' ἀστέρες τὴν νύκτα φαίνονται ὑπὲρ τὸ σύνηθες μεγάλοι. Συνεχεῖς μεταβολαὶ γίνονται εἰς τὸ θερμόμετρον, τὸ ὁποῖον ἀναβαίνει κάποτε ἀπὸ ὀγδοήκοντα εἰς ἐννενήκοντα βαθμούς. Σκοτία ἐξαπλοῦται ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀστραπτοβολοῦσι τὰ μετέωρα.

Εἰς τὴν θάλασσαν παρατηρεῖται κατὰ πρῶτον ἡ ἐπιχειμένη ἀνεμοζάλη· ὄρη ἀφρίζοντα αἰφνιδίως ἀναβαίνουν ἀπὸ τὴν καθαρὰν καὶ ἀκίνητον αὐτῆς ἐπιφάνειαν. Ὁ ἄνεμος πνέει μὲ ἀκάθεκτον ὁρμήν· μακρυνὴν βροντὴν ὁμοιάζει ὁ θόρυβός του. Ἡ βροχὴ καταβαίνει χρουνηδόν· θάμνους καὶ δένδρα ὑψηλὰ συγκαταφέρουν οἱ ὀρεινοὶ ῥύακες· οἱ ποταμοὶ ἐκχειλίζουν, καὶ πλημμυροῦσιν αἱ πεδιάδες.

Ἔκπληξις καὶ φόβος καταλαμβάνει πᾶν ἔμψυχον· τὰ χερσαῖα πτηνὰ διώκονται εἰς τὸν ὠκεανόν, καὶ τὰ θαλάσσια προσφεύγουν εἰς τὰ δάση. Τοῦ ἀγροῦ τὰ ἐπτοημένα κτήνη συναγελάζονται, ἢ ματαίως περιπλανῶνται εἰς ζήτησιν σκεπαστηρίου. Τὸν σεισμὸν τοῦτον τῆς γῆς δὲν προξενεῖ ὁ συναγωνισμὸς δύο ἀνέμων ἐναντίων, ἢ τὸ βρύχημα τοῦ ὠκεανοῦ· ὅλα τὰ στοιχεῖα εὑρίσκονται συγκεχυμένα καὶ συντεταραγμένα· ἡ ἰσορροπία τῆς ἀτμοσφαίρας φαίνεται ὡς νὰ ἐχαλάσθη· ἡ φύσις σπεύδει, τρόπον τινά, εἰς τὸ παλαιὸν αὐτῆς χάος.

Πολλάκις ἐπὶ τῶν νήσων τούτων εὑρίσκει δεινὴν πανωλεθρίαν ὁ ἀνατέλλων ἥλιος, δένδρα ἐξεῤῥιζωμένα, κλάδους ἐκ τῶν κορμῶν ἀπεσπασμένους, καὶ τὰ ἐρείπια οἴκων ἐστρωμένα ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ γεωργὸς δυσκολεύεται κάποτε νὰ γνωρίσῃ τὸ μέρος, ὅπου ἦνθουν τὰ πρῴην αὐτοῦ κτήματα. Κοιλάδες καρποφόροι μεταβάλλονται ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν εἰς ἀβάτους ἐρημίας, μὲ τὰ πτώματα τῶν οἰκιακῶν ζώων καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ κεκαλυμμένας.

Πολὺ περισσοτέραν ἀγαθότητα ψυχῆς δεικνύει ὁ χαίρων εἰς τὴν εὐδαιμονίαν, παρ' ὁ λυπούμενος εἰς τὴν κακοδαιμονίαν τοῦ πλησίον.

ΟΙ ΚΟΥΡΔΟΙ.

Οι Κοῦρδοι, τόπον ἔχοντες ὀρεινὸν, εἰς οἴκους δὲ καὶ εἰς σκηνὰς ἀμοιβαδὸν ἐνοικοῦντες, διαφέρουν ἀπὸ τοὺς Βεδουΐνους Ἄραβας καθ' ὅλα τὰ συνήθως διακρίνοντα ὀρεινόμον ἀπὸ πεδινὸν λαόν· δίδονται ὅμως ὄχι ὀλιγώτερον, ἴσως δὲ καὶ περισσότερον ἐκείνων, εἰς παντὸς εἴδους ἁρπαγήν. Εἰς τὸ κλέπτειν ἔχουν τόσην ἐπιτηδειότητα, ὅσην εἰς τὸ λῃστεύειν τολμηρίαν. Προσωπικῶς, εἶναι πολὺ τῶν Ἀράβων γενναιότεροι· κατὰ συνέπειαν δὲ τῆς μεγαλητέρας αὐτῶν ἀνδρείας προσβάλλουν καὶ πλέον ἀτρομήτως εἰς ὁδοιπόρους καὶ εἰς συνοδίας ἐμπορικάς. Προσέτι, αὐτοὶ ἀνέχονται ὀλιγώτερον ἀπὸ τοὺς Βεδουΐνους. Οὐχὶ πάντη ἄμοιροι ἠθῶν ἀξιεπαίνων, ἔχουν ὅμως ἄγρια καὶ ἰσχυρὰ πάθη· εὐκαιρίας δὲ τοῦ ἁρπάζειν ὀλιγωτέρας παρὰ τὰς τῶν Ἀράβων εὑρίσκοντες, προθυμοῦνται πολὺ μᾶλλον νὰ ὠφελῶνται ἀπ' αὐτάς, ὁσάκις τύχωσιν. Ὅθεν προσβολὴ ἀπὸ Κούρδους ἐμπνέει τρόμον πολὺ περισσότερον παρὰ τῶν Ἀράβων ὁποιαδήποτε. Οἱ τὴν χώραν τοῦ Εὐφράτου καὶ Τίγρητος κατοικοῦντες, οἵτινες καλῶς γνωρίζουν τρία τουλάχιστον ἀπὸ τὰ ἔθνη τὰ εἰς τὴν ἀκόλουθον σύγκρισιν περιλαμβανόμενα, ἔχουν παροιμίαν ἰσχυρῶς δεικνύουσαν τὴν γνώμην αὐτῶν περὶ τοῦ προκειμένου λαοῦ·— 'Οἱ Κοῦρδοι εἶναι χειρότεροι τῶν Ἀράβων· οἱ Ἄραβες χειρότεροι τῶν Ἰεζιδέων· καὶ οἱ Ἰεζιδεῖς χειρότεροι τοῦ διαβόλου.'

Μ' ὅλα ταῦτα, οὐδέποτε φονεύουν τοὺς μὴ ἀνθισταμένους· καί, ὡς οἱ Ἄραβες, φυλάττουν μὲ ἀκρίβειαν τὰ καθήκοντα τῆς φιλοξενίας. Οὐδεὶς ἐνοχλεῖ ξένον, μετὰ τοῦ ὁποίου συνέφαγεν, οὐδὲ συγχωρεῖ νὰ ὑποφέρῃ βλάβην τινὰ προσωπικὴν ἢ κτηματικὴν ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς ὀροφῆς του. Εἰς τὰς καλύβας αὐτῶν συνεκοιμήθημεν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι μετὰ πέντε ἢ ἓξ τῶν πλέον ἀγριωπῶν ἀνθρώπων ἀφ' ὅσους ποτὲ εἴδαμεν, ἐνῷ τὰ σκεύη μας ἔκειντο τῇδε κἀκεῖσε εἰς τὸν αὐτὸν θάλαμον, καὶ οἱ λαιμοί μας ἦσαν ὅλως διόλου εἰς τὸ ἔλεος τῶν ξιφῶν, τὰ ὁποῖα καθεὶς Κοῦρδος ἐφόρουσεν εἰς τὴν ζώνην αὐτοῦ· μ' ὅλον τοῦτο, ἐξυπνήσαμεν σῶοι, καὶ ἀφέθημεν εἰρηνικῶς νὰ ἀναχωρήσωμεν. Τοῦτο συνέβη εἰς τὴν κυρίως Κουρδιστάν· ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ Ἀρμενία κατοικεῖται εἰς μεγίστην ἔκτασιν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ λαοῦ· ἐνῷ δὲ ἡτοιμαζόμεθά ποτε νὰ κινήσωμεν ἐκ τῆς Περσικῆς μητροπόλεως, μὲ σκοπὸν νὰ περάσωμεν διὰ τῆς Ἀρμενίας εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον, ἐψυχράνθησαν πολὺ αἱ περὶ κατευοδίου ἐλπίδες μας ἀπὸ κακὴν φήμην περί τινος ἰσχυροῦ Κούρδου λῃστοῦ, παρακαθημένου πλησίον εἰς τὸ στενὸν ὀρεινὸν πέρασμα τῆς Δαχάρ, τέσσαρας περίπου σταθμοὺς ἀπὸ τὴν Ἐρζερούμ. Εἰδοποιήθημεν ὅτι κατεῖχε τοιαύτην θέσιν, ὥστε δυσκόλως ἠθέλαμεν ἀποφύγειν τὴν παρατήρησιν αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἀκόμη καὶ ὁ εἰς τὴν Περσικὴν αὐλὴν Βρεττανὸς Ἀπεσταλμένος ἦτον ὑπόχρεως νὰ πέμπῃ ἐτησίως χαρίσματα πρὸς αὐτόν, διὰ νὰ μὴν ἐγγίζωνται οἱ ἐκ τῆς Ἀγγλίας φάκελλοί του.

Ἡ εἴδησις αὕτη πολλάκις μᾶς ἐπέφερεν ἀνησυχίαν, ἐνῷ, διαβαίνοντες τὰ μεταξὺ Τεχεράν καὶ Δαχὰρ 600 μίλια, προσηγγίζαμεν εἰς τὸ κατοικητήριον τοῦ λῃστοῦ. Τέλος, ὁ ὁδηγὸς, τὸν ὁποῖον εἴχαμεν μισθώσειν εἰς τὸν ἔμπροσθεν σταθμόν, νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ διὰ τῶν ἀπατήτων χιόνων, καὶ ὅστις, μὲ χιονοϋποδήματα καὶ περιεζωσμένας κνήμας, εἶχεν ὁδεύσειν εἰκοσιπέντε μίλια χωρὶς ποσῶς νὰ φανῇ ἀπηυδημένος, ἔφερεν ἡμᾶς εἰς τὴν ὀφρῦν βουνοῦ τινὸς, ὅθεν ἐκυττάξαμεν κάτω εἰς βαθεῖαν καὶ στενὴν φάραγγα. Ὁ ὁδηγὸς διεύθυνε τὴν προσοχήν μας εἰς συνάθροισμα κηλίδων μαύρων ἐπὶ τῆς χιόνος, καὶ μᾶς εἶπεν ὅτι αὐτὸ ἦτον ἡ κώμη Δαχάρ, κατοικουμένη ὑπὸ τοῦ ἀρχιλῃστοῦ καὶ τῶν ὀπαδῶν του. Ἡμεῖς μὲν ἐπεθυμούσαμεν καὶ ἐσκοπεύαμεν νὰ ταχύνωμεν, διὰ τῆς κοιλάδος καὶ τοῦ ἐπέκεινα περάσματος, εἰς τὸ ἀκόλουθον χωρίον· ἀλλ' ὁ ὁδηγὸς ἐδηλοποίησεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάγῃ παρέκει, καὶ οἱ ἀγωγιάται ἔκαμαν τὴν αὐτὴν δηλοποίησιν ὡς πρὸς τὰ κοπιασμένα ζῶά των. Μετὰ ὡριμωτέραν λοιπὸν σκέψιν, εὐχαρίστως ἐστέρξαμεν εἰς τοῦτο, στοχασθέντες ὅτι ἤθελεν εἶσθαι ἀδύνατον νὰ καταβῶμεν τὸ ὄρος, καὶ νὰ διέλθωμεν τὴν κώμην ἀπαρατήρητοι· μᾶς ἐφάνη δὲ καὶ ἀσφαλέστερον νὰ δείξωμεν ἐμπιστοσύνην ζητοῦντες τὴν φιλοξενίαν τοῦ ἀρχιλῃστοῦ, παρὰ τὰς ὑποψίας ἡμῶν νὰ φανερώσωμεν ἐπιχειροῦντες νὰ προβῶμεν.

Ὁ ὁδηγὸς προέδραμε κάτω τοῦ ὄρους, ὥστε νὰ φανερώσῃ τὴν πλησίασίν μας εἰς τὸν ἀρχηγόν· καταβάντας δὲ εἰς τὴν κοιλάδα, ὑπέστρεψε καὶ ὡδήγησεν ἡμᾶς εἰς τὸ σπήλαιον αὐτὸ τοῦ Κούρδου λέοντος. Περὶ τὴν εἴσοδον ἔστεκαν διάφοροι ἄνδρες, ἐνδεδυμένοι καλήτερα παρ' ὅσον συνήθως ἐνδύονται οἱ κάτοικοι τοιούτων μικρῶν χωρίων. Ὡς δ' ἐπλησιάσαμεν, ἀνὴρ εὔρωστος, καὶ πολὺ εὐλογιοκομμένος, προέβη καὶ μᾶς ἐβοήθησε νὰ πεζεύσωμεν. Ἐφοροῦσε γοῦναν πορφυρόχροον, καὶ σαρίκι μεταξωτόν. Εἶχε δὲ πρόσοψιν ἥμερον καὶ ὁπωσοῦν εὐμενῆ, ἐκτὸς ὅτι περὶ τὰς ὀφρῦς αὐτοῦ ἐφαίνετο μικρά τις ἀπειλητικὴ κατήφεια. Οὗτος ἦτον ὁ ἴδιος ὁ ἀρχηγός. Μᾶς ἔμβασεν εἰς θάλαμον, ἀποκεχωρισμένον τοῦ ζωοστασίου διὰ τοίχου περὶ τοὺς τρεῖς πόδας ὑψηλοῦ. Ὁ θάλαμος οὗτος ἦτο μακρὺς καὶ στενός, καὶ τὸ μῆκος αὐτοῦ διῃρημένον εἰς τρία ἴσα μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μέσον ἦτον ἀνοικτὸν μονοπάτιον, φέρον ἀπὸ τὴν εἴσοδον εἰς τὴν ἑστίαν· μεταξὺ δὲ τοῦ μονοπατίου καὶ τοῦ ἑκατέρωθεν τοίχου, τὸ πάτωμα ἦτον ἐσκεπασμένον μὲ ψάθας, ροῦχα, καὶ τάπητας, ἐπὶ τῶν ὁποίων διάφοροι γέροντες ἦσαν πλαγιασμένοι, καπνίζοντες. Μικρά τις μετασάλευσις ἔγινε μεταξύ των, ὁπότε εἰσήλθαμεν, καὶ ὀλίγον τι διάστημα ἐκαθαρίσθη ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους τῆς ἑστίας διὰ ἡμᾶς· ἐκεῖ δὲ ἁπλώσαντες τοὺς ἰδίους μας τάπητας, ἐκαθίσαμεν. Ἀλλέως πως οἰκονομούμεθα ὡς ἐπιτοπλεῖστον· διότι, ἂν εἰς τὸν θάλαμον τὸν πρὸς χρῆσίν μας διωρισμένον εὑρίσκαμεν ἀνθρώπους παραπολλοὺς ἢ παραπολὺ ὀχληροὺς, τοὺς ἐλέγαμεν ν' ἀποσυρθῶσιν. Ἀλλὰ τοιοῦτό τι δὲν ἐσυγχώρει ἡ παροῦσα θέσις μας. Μετὰ ὀλίγα

περίπου λεπτά, εἰσῆλθεν ὁ ἀρχηγὸς, καὶ ἐκάθισεν ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους τῆς ἑστίας· ἑπομένως δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, τοὺς ὁποίους προηγουμένως εἴχαμεν ἰδεῖν εἰς τὴν θύραν, ἐμβῆκαν ἕνας ἕνας, ἕωσοῦ ὁ θάλαμος σχεδὸν ἐγέμισεν ἀπὸ καλοενδυμένους Κούρδους, μὲ ξιφήρεις ζώνας, οἵτινες, ἐνῷ ἐκάπνιζαν τὰς σύριγγάς των, προσήλοναν ἐφ' ἡμᾶς καὶ τὰς πράξεις ἡμῶν τοὺς ὀφθαλμούς των μετὰ πολλῆς προσοχῆς. Μόνος ὁ ἀρχηγὸς ἐκάπνιζε ναργιλλέ· ἐνῷ δ' ἐκάθητο ἡσύχως μ' αὐτὸν διασκεδάζων, καὶ χαϊδεύων ὡραῖόν τι τέκνον, τὸν νεώτατον ἀπὸ τοὺς υἱούς του, μᾶς ἐφαίνετο ὅτι πολλοὺς ἄλλους ἐβλέπαμεν ἔμπροσθέν μας, ἕκαστον ἀπὸ τοὺς ὁποίους, ἐὰν ἀφινόμεθα εἰς τὰς ἰδίας ἡμῶν ἐντυπώσεις, ἠθέλαμεν μαντεύσειν ὅτι ἦτον ὁ διαβόητος ληστὴς, περὶ τοῦ ὁποίου τοσαῦτα εἴχαμεν ἀκούσειν. Ἐκ τῶν διαφόρων μας παρατηρήσεων μία εἰς τὸ ἄκρον διασκεδαστικὴ ἦτο νὰ στοχαζώμεθα τὴν ταπεινοφροσύνην, ὑπομονὴν, καὶ καλοσύνην, αἵτινες διεδέχθησαν τὸν συνήθως βαρὺν καὶ ἀλαζόνα τρόπον τοῦ Πέρσου μας θεράποντος Ἀλῆ, ἐνῷ περιεφέρετο εἰς τὸν θάλαμον ἑτοιμάζων τὸ γεῦμα εἰς τὸ πῦρ. Τὸ δεῖπνον τῶν Κούρδων ἡτοιμάσθη πρὸ τοῦ ἡμετέρου γεύματος· συνίστατο δὲ ἀπὸ μεγίστην ποσότητα σίτου*, βρασμένου μέ τινα κομμάτια προβατείου κρέατος, καὶ περιχυμένου ἀπὸ βούτυρον. Ἀμέσως πάμπολλαι δεξιαὶ χεῖρες ἐβυθίσθησαν εἰς τὸ πινάκιον, ζητοῦσαι τὰ τοῦ κρέατος περιπλανώμενα κομμάτια, καὶ συμπιέζουσαι τὸν σῖτον εἰς σφαίρας ἁρμοδίας διὰ τὸ στόμα, ἕωσοῦ, μετ' ὀλίγον, ἤρχισε νὰ φαίνεται ὁ πάτος τῆς εὐρυχώρου ξυλίνης λεκάνης. Ὁ ἀρχηγὸς δὲν συνέφαγεν. Ὅτε ἦλθεν εἰς τὸ μέσον τὸ πιλάβιον, μᾶς προσεκάλεσε νὰ συγγευθῶμεν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐμαγειρεύετο ὄρνις διὰ ἡμᾶς, παρητήθημεν, μὴ στοχασθέντες τὴν στιγμὴν ἐκείνην πόσον ὠφέλιμος ἦτον εἰς ἡμᾶς ἡ τοιαύτη πρότασις, καθότι οἱ Κοῦρδοι, ὡς οἱ Ἄραβες, σπανίως ἐνοχλοῦν ἐκείνους, μετὰ τῶν ὁποίων συνέφαγαν. Εἶπεν ἀκολούθως ὅτι καὶ αὐτὸς ἤθελε περιμείνειν νὰ μεθέξῃ τῆς ἰδικῆς μας τροφῆς, καὶ διώρισε νὰ βαλθῇ παράμερα ἓν πινάκιον τοῦ πιλαβίου πρὸς χρῆσίν μας. Ὅτε λοιπὸν ἐφέρθη τὸ ἰδικόν μας γεῦμα, ἐκάθισε καὶ αὐτός· ἀποβαλὼν δὲ μέ τινα περιφρόνησιν τὸ μαχαίριον καὶ τὸ περόνιον, ἐλευθέρως ἐπίανε μὲ τοὺς δακτύλους ὅ,τι καὶ ἂν ἤθελε, δίδων καί ποτε εὔμορφόν τι κομμάτιον εἰς τὸν υἱόν του· ὥστε διὰ τῆς βοηθείας αὐτοῦ πολλὰ γρήγορα ἐκαθαρίσαμεν τὰ πινάκια, μὲ προφανῆ δυσαρέσκειαν τοῦ δούλου μας, ὅστις εἶχε δικαίωμα ἀποκλειστικὸν εἰς τὰ λείψανα τῆς ἡμετέρας τραπέζης.

Ὅτ' ἔφθασεν ἡ συνειθισμένη ὥρα τῆς κοίτης, παρεκαλέσαμεν ν' ἀποσυρθῶσιν οἱ ἄνθρωποι. Ὁ ἀρχηγὸς εἶπεν ὀλίγα λόγια, καὶ ἀμέσως ἀνεχώρησαν, αὐτοῦ μόνου ἀπομείναντος, καὶ ἑνὸς γέροντος πολιοτρίχου. Οὗτοι ἐκάθισαν ἕως τὸ μεσονύκτιον· τότε δ' ἐφέρθη μέσα καφὲς, ἐκ τοῦ ὁποίου ὁ ἀρχηγὸς ἐνεχείρισε κουπάκιον εἰς τὸν συγγράφοντα, καὶ εἰς ὀλίγον ἐξῆλθε μετὰ τοῦ γηραλέου. Μᾶς ἐφάνη ὅτι ἔμεινε τόσον ἀργὰ, διὰ νὰ μὴ μᾶς καταλέψωσιν οἱ ἄνθρωποί του. Πάλιν δὲ εἰσῆλθε περὶ τὰς τέσσαρας τὸ πρωΐ, καὶ ἐκάθισε καπνίζων ἕως περὶ τὰς ὀκτὼ, ὅτε, τῶν πραγμάτων μας ὄντων ἐστοιβασμένων, ἐκβῆκε νὰ ἐπιστατήσῃ τὰς πρὸς ἀναχώρησιν ἡμῶν ἑτοιμασίας. Μετά τινα σκέψιν ἐκρίναμεν ὀρθὸν καὶ δίκαιον νὰ φιλοδωρήσωμεν αὐτὸν ἓν φλωρίον Ὁλλανδικόν. Ἡ ποσότης αὕτη, ἂν καὶ ὄχι τόση, ὥστε νὰ δείξῃ τοὺς φόβους μας, ἦτον ὅμως διπλασία ἐκείνης, τὴν ὁποίαν συνήθως ἐπληρόναμεν. Ὅθεν ἐπέμψαμεν τὸν Ἀλῆν πρὸς αὐτὸν μετὰ τοῦ χρυσίου· ἀλλ' ὑπέστρεψεν εὐθὺς, λέγων ὅτι ὁ Κοῦρδος δὲν ἤθελε νὰ τὸ λάβῃ ἀπὸ τὴν χεῖρά του. Ἐξελθόντες νὰ ἱππεύσωμεν, τὸν ἐπροσφέραμεν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι τὸ νόμισμα· ἔλαβε δ' αὐτὸ χωρὶς δισταγμὸν καὶ μετὰ εὐχαριστίας, ἂν καὶ ἡ ὑπερηφάνεια δὲν ἐσυγχώρησε νὰ τὸ λάβῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας Πέρσου καὶ δούλου. Μᾶς συνώδευσε πεζὸς ἕως τὴν ἄκραν τοῦ χωρίου· καὶ δείξας ὁποῖον δρόμον ἐχρεωστοῦμεν νὰ ἐπάρωμεν, μᾶς εὐχήθη κατευόδιον, ἀπεχαιρέτησε, καὶ ὑπέστρεψε.

Εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιληστοῦ εὑρισκόμενοι, ἐφοβούμεθα μόνον τὰς μικρὰς κλοπὰς, ὅσας ἦτο δυνατὸν νὰ κάμωσι χωρὶς τὴν συναίνεσιν αὐτοῦ οἱ ὀπαδοί του. Ἀλλ' ἀφοῦ ἀνεχωρήσαμεν, μᾶς ἐκυρίευσεν ἀνησυχία μήπως, εἴτε ἑκόντος εἴτε ἄκοντος αὐτοῦ, μᾶς καταδιώξωσι καὶ μᾶς γυμνώσωσι τινὲς τῶν ἀνθρώπων, μὲ τοὺς ὁποίους δὲν εἴχαμεν συμφάγειν. Τίποτε ὅμως τοιοῦτο δὲν συνέβη, ἂν καὶ δὲν ἔπαυσεν ἐξ ὁλοκλήρου ἡ ἀνησυχία μας, πλὴν ἀφοῦ ἐμακρύνθημεν ὑπὲρ τὰ τεσσαράκοντα μίλια ἐκ τῆς Δαχάρ.

Μ' ὅλην τὴν ἀγρυπνίαν τοῦ ἀρχηγοῦ ἐνῷ μᾶς ἐφιλοξένει, οἱ ἄνθρωποί του εὗρῆκαν διαφόρους τρόπους ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι δὲν ἦσαν ἄδικοι αἱ ὑποψίαι μας. Ἰδοὺ ἓν παράδειγμα. Ὁ συγγραφεὺς, ἐξυπνήσας τὸ πρωΐ, ἐζήτησε τὸ μαντίλιόν του, ἀλλ' εἰς μάτην· μετέπειτα ἐξεπλάγη, ἰδὼν αὐτὸ περιτυλίσσον τὴν κεφαλὴν ἀνθρώπου, ὅστις ἐτριγύριζεν ἐκεῖ εἰς θεραπείαν τῶν ἀλόγων. Τόσον ἀλλόκοτος μ' ἐφάνη ἡ ἀναίσχυντος αὕτη παράταξις τοῦ κλεψιμαίου, ὥστε, ἂν δὲν εἶχε τὸ μαντίλιόν μου ἰδιότροπόν τι σχέδιον, ἤθελα διστάσειν ὡς πρὸς τὴν ταυτότητα. Ἀλλὰ, β[illegible]ιοι ὄντες, ἀνεφέραμεν τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἀρχηγὸν, ὅστις ὡμίλησε πρὸς τὸν κλέπτην· ἐκεῖνος δὲ εἶπεν ὅτι ἐγὼ τοῦ τὸ ἐχάρισα. Ἀρνηθέντος ἐμοῦ τοῦτο, ὁ ἀρχηγὸς διέταξεν αὐτὸν νὰ τὸ ἐπιστρέψῃ. Τότε ἐξετύλιξεν αὐτὸ ἀπὸ τὴν κεφαλήν του, καὶ τὸ ἔρριψε κάτω μὲ ὠργισμένον καὶ ὑβριστικὸν ἀέρα. Ὑπάρχει καὶ ἄλλο τι ἀνέκδοτον περὶ τοῦ αὐτοῦ μαντιλίου, ἀξιοσημείωτον ἐνταῦθα, μολονότι δὲν ἔχει ἄμεσον σχέσιν μὲ τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν. Τρεῖς ἡμέρας ἀφοῦ ἀνεχωρήσαμεν ἀπὸ Δα-

* Ἐπειδὴ τὸ ὀρύζιον εἶναι δυσεύρετον εἰς τὰ μακρυνὰ χωρία τῆς Ἀρμενίας, μεταχειρίζονται ἀντ' αὐτοῦ σῖτον εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ πιλαβίου.

χάρ, κατελύσαμεν εἰς τὸν οἶκον Τούρκου τινὸς εἰς Ἀλβάρ, τὴν δ' ἐπαύριον κατευωδώθημεν εἰς Ἐρζερούμ. Μετ' ὀλίγον ἀφοῦ ἐφθάσαμεν, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μαντίλιον, λησμονηθὲν ἀπὸ ἡμᾶς εἰς Ἀλβάρ, ἐφέρθη παρά τινος, τὸν ὁποῖον ὁ ξενοδόχος Τοῦρκος εἶχε στείλειν κατόπιν μας ἓξ ὡρῶν δρόμον. Ὁ ἄνθρωπος, βεβαιωθεὶς ὅτι ἔφερεν αὐτὸ ὅπου ἀνῆκεν, ἀνεχώρησε, χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἢ νὰ περιμείνῃ νὰ λάβῃ ἀντιμισθίαν τινὰ διὰ τὸν κόπον του.

ΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΤΩΝ ΕΣΚΟΥΙΜΩΝ ΠΛΗΣΙΟΝ ΤΗΣ ΠΑΓΕΤΩΔΟΥΣ ΑΚΡΑΣ.—Τῶν ἀνθρώπων τούτων αἱ σκηναί, λέγει περιηγητὴς Ἄγγλος, συνίστανται ἀπ' ὀλίγα τινὰ ξύλα ἐμπηγμένα εἰς τὴν γῆν, πρὸς τὴν κορυφὴν δὲ συνενούμενα, ὥστε, ἀφοῦ σκεπασθῇ μὲ δέρματα ἡ κατοικία, νὰ λαμβάνῃ κωνικὸν σχῆμα. Ὅταν τὸ ψύχος ἦναι πολύ, φοραίνονται πρὸς τούτοις ἐσωτερικῶς μὲ ταράνδου δέρματα. Ὀλίγα στελέχη συνιστῶσι τὸ πάτωμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐξαπλοῦνται τὰ στρωσείδιά των. Τὴν τροφὴν μαγειρεύουν εἰς τὸ ὕπαιθρον εἰς χωμάτινα σκεύη, ὅπου βάλλουν ὁμοῦ τὸ αἷμα, τὰ ἔντερα, τὸ πάχος, καὶ τὸ κρέας. Κυριωτέρα τροφή των εἶναι ὁ θαλάσσιος ἵππος, ἡ φώκη, ὁ τάρανδος, καὶ ὀψάρια· ἐπειδὴ δὲ τὸ καλοκαίριον προμηθεύονται πλειότερα τῶν ὅσα τότε ἀναλίσκουν, χώνουν τὰ λοιπὰ εἰς τὴν ἄμμον διὰ τὸν χειμῶνα. Μὲ πολλὴν φιλοφροσύνην ἀνέσκαψαν φώκην, ἥτις κατὰ τὸ φαινόμενον ἦτο πρὸ ἱκανοῦ χρόνου ἀποτεθειμένη, καὶ εἷς αὐτῶν, γεμίσας ἀπὸ τὰ ἐντόσθια τὴν χεῖρα, ἐπρόσφερεν αὐτὰ εἰς ἡμᾶς διὰ νὰ φάγωμεν· ἀλλὰ μόνον ἡ θέα μᾶς ἐχόρτασε. Τὸ κρέας τοῦ ταράνδου τρώγεται ὑπ' αὐτῶν ὠμόν.

ΕΠΙΜΟΝΗ.—Εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ διαβοήτου Ἀσιανοῦ δορικτήτορος Τιμοὺρ, κοινότερον λεγομένου Ταμερλάνου, κἀνὲν ἰδίωμα δὲν ὑπῆρχε πλέον ἀξιοσημείωτον τῆς παραδόξου ἐπιμονῆς του. Ὅσον μεγάλας δυσκολίας καὶ ἂν ὑπήντα, ποτὲ δὲν ὠπισθοδρόμει ἀφ' ὅτι ἅπαξ ἐπεχειροῦσε· πολλάκις δ' ἐπέμενεν εἰς τοὺς ἀγῶνας αὐτοῦ ὑπὸ περιστάσεις, αἵτινες ἔκαμναν τοὺς περὶ αὐτὸν ὅλους ν' ἀπελπίζωνται. Εἰς τοιούτους καιροὺς διηγεῖτο τὰ ἐφεξῆς—'Μίαν φοράν,' ἔλεγεν, 'ἠναγκάσθην, φεύγων ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς μου, νὰ προσδράμω εἰς χαλασμένον οἰκοδόμημα, ὅπου ἐκάθισα μόνος πολλὰς ὥρας. Τοὺς λυπηρούς μου διαλογισμοὺς ζητῶν νὰ διασκεδάσω, προσήλωσα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ μύρμηκα, ὅστις, φέρων κόκκον σιταρίου μεγαλήτερον ἑαυτοῦ, ἀνέβαινεν ὑψηλόν τινα τοῖχον. Ἠρίθμησα τοὺς ἀγῶνας, ὅσους ἔκαμε διὰ νὰ κατορθώσῃ τὸν σκοπόν του. Ὁ κόκκος ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν ἑξήκοντα ἐννέα φοράς· ἀλλὰ τὸ ἔντομον ἐπέμενε, καὶ τὴν ἑβδομηκοστὴν φορὰν ἔφθασεν εἰς τὴν κορυφήν. Τὸ θέαμα τοῦτο καὶ τότε μ' ἐνεθάῤῥυνε, καὶ ἀπὸ τότε ὡς μάθημα μ' ἐχρησίμευσε.'

Ἀνδρῶν δὲ φαύλων ὅρκον εἰς ὕδωρ γράφε.

Ο ΑΘΡΗΣΚΟΣ ΕΥΤΥΧΗΣ.

ΣΩΡΕΥΕ χρυσίον καὶ ἀργύριον· σύναγε σπανίους καὶ πολυτιμοτάτους θησαυρούς· γέμισον τὴν πόλιν ἀπὸ χρεωφειλετῶν, καὶ πολλάς σου κιβωτοὺς ἀπὸ βαρυτίμων κειμηλίων καὶ κοσμημάτων καὶ στολῶν· κτίζε μεγάλας οἰκίας ἀπὸ χρυσοῦ καὶ ἠλέκτρου καὶ ἐλέφαντος καταστραπτομένας, καὶ στενοχωρουμένας ὑπὸ πλήθους ἀνδραπόδων καὶ κολάκων βοσκομένων εἰς τὰς συβαριτικὰς τραπέζας σου· πλάτυνον τὰς γαίας καὶ τοὺς κήπους σου εἰς διάστημα πολλῶν ἡμερῶν· ἀνάβα, τέλος, θριαμβεύων μετὰ δόξης καὶ εἰς τοὺς ὑπερτάτους βαθμοὺς τῶν ἀνθρωπίνων ἀξιωμάτων· ἂν δὲν ἔχῃς θησαυρισμένην ἐν τῇ ψυχῇ σου τὴν γαλήνην τὴν ἐκ τῆς ἀρετῆς, ἐκδιώξας τὴν ταραχὴν τῶν ἀλόγων παθῶν καὶ τῆς ἀπληστίας, ὅσον ζωρότερον πίνεις τὸν κρατῆρα τῆς εὐτυχίας, τόσον πλειοτέρας καὶ πικροτέρας ἔχεις ὀδύνας· οἶνον ἰσχυρὸν ποτίζεις τὸν πυρέσσοντα, μέλι ταγίζεις τὸν χολερικόν, ἢ βούτυρον καὶ πάχη τὸν δυσεντερικόν, φλόγα θέλεις νὰ μαράνῃς ἐπιχέων ἔλαιον. Ταύτην δὲ τὴν τόσον εἰς τὰς εὐτυχίας ἀναγκαίαν γαλήνην τῆς ψυχῆς καὶ ἀταραξίαν τίς ἄλλος, ἀδελφοί, δύναται ἀληθῶς νὰ τὴν προξενήσῃ, καὶ παροῦσαν νὰ τὴν διατηρήσῃ, καὶ φυγοῦσαν δὲ πολλάκις νὰ τὴν ἀνακαλέσῃ, εἰμὴ ἡ πιστὴ τοῦ Θεοῦ λατρεία καὶ προσευχή;

Ὁ δὲ τῆς θείας λατρείας ἔρημος εὐτυχὴς ἄλλο τί δύναται νὰ ἦναι παρὰ τρισάθλιον ἀνδράποδον τῆς ἰδίας του εὐτυχίας; Ἐπειδὴ πώποτε δὲν ἀνυψόνει τὸν νοῦν πρὸς τὸ μόνον ἀναλλοίωτον καὶ αἰώνιον Ὄν, τὸν Θεόν, ἀποβαίνει δοῦλος τῆς ματαιότητος καὶ παίγνιον τῆς ἀστασίας τοῦ κόσμου, συρόμενος, ὡς στέλεχος, ἢ σῶμα νεκρόν, ὑπὸ τῆς ὁρμῆς τῶν ἀλόγων αὐτοῦ παθῶν, ὑπὸ τῶν ἀπατηλῶν καὶ ψευδῶν ὑπολήψεων τῶν ἀνθρώπων, ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ῥοῦ καὶ τῆς φορᾶς τῶν εὐρεούντων αὐτοῦ πραγμάτων, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ὁ νοῦς αὐτοῦ καὶ ἡ ψυχὴ φέρεται ὑποβρύχιος. Ἐπειδὴ πώποτε δὲν ἐπικαλεῖται οὐδὲ μελετᾷ τὴν ἄπειρον ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, ἀποβαίνει σκληροκάρδιος πρὸς τοὺς πλησίον, καὶ ὠμός, καὶ ἄγευστος τῶν γλυκερῶν τῆς εὐεργεσίας θελγήτρων, περιορίζων ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐνεργείας εἰς εὐχαρίστησιν τῶν ἀκορέστων αὐτοῦ ἐπιθυμιῶν. Ὅ,τι καλὸν ἂν ἔχῃ, ὅσον ἂν ἦναι μέγα καὶ πολὺ καὶ ἄφθονον, τὸ θέλει μόνον δι' ἑαυτόν· κἂν ποτε μεταδώσῃ καὶ εἰς ἄλλον κἀμμίαν ῥανίδα, τὴν πωλεῖ βαρυτιμότατα. Ὀλίγον ἀργύριον, ὀλίγους λόγους ἡμέρους καὶ παρηγορητικούς, καὶ ἓν πολλάκις βλέμμα ἱλαρόν, μόλις τὰ χαρίζει, ὅταν ἀντιλάβῃ παχεῖς καὶ μακροὺς τῆς ἰδίας ἀλαζονείας ἐπαίνους παρὰ τῶν, ὅσοι κατὰ δυστυχίαν λάβωσι τὴν χρείαν του, ταπεινούμενοι καὶ δακρύοντες καὶ προσκυνοῦντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ κάθηται ὑπέροφρυς καὶ σόλοικος, ἢ βαδίζει σοβαρὸς καὶ περιβλέπων, πόσοι τὸν ζηλεύουσιν ἀποθαυμάζοντες καὶ μακρόθεν.

Καὶ φαίνεται μὲν ἔξωθεν μακάριος καὶ ζηλωτός, ἀλλ' ὅταν ἀνοίξῃς τὰς θύρας τῆς αὐτοῦ καρδίας, τὸν βλέπεις

τρισάθλιον, διότι ἔχει σύνοικον ἐν τοῖς ἐγκάτοις καὶ σύνδειπνον καὶ σύγκοιτον τὴν ἄφρονα κακίαν, ἥτις πανταχοῦ τὸν συντροφεύει, σύντροφος πικρὸς καὶ ὀδυνηρὸς, καὶ τὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν. Σκυθρωπαὶ πλεονεξίας ἢ ἀλαζονείας φροντίδες ὀργόνουσι βαθέως τὸ ῥυτιδωμένον αὐτοῦ μέτωπον· ἄγριαι πάσης ἀκολασίας ἐπιθυμίαι συνεχῶς ἐξανθοῦσιν, ὡς ἄκανθαι, εἰς τὴν ἀναιδῆ καὶ ἄδικον αὐτοῦ ψυχήν· μυρμηκιῶσιν εἰς τὰ σπλάγχνα του σκευωρίαι καὶ δόλοι καὶ ὑποψίαι· κατατρώγει τὴν καρδίαν του ἡ σκωρία τοῦ φθόνου καὶ τῆς μνησικακίας· ὀργαὶ καὶ ὀξυθυμίαι τινάσσουσι τὸ σῶμά του πολλάκις τῆς ἡμέρας· καὶ διὰ νυκτὸς ἐξοιστροῦσι τὴν φαντασίαν του καὶ ταράσσουσι τὸν ὕπνον του τρομερῶν ὀνείρων ἀλλόκοτα φαντάσματα. Οὕτω δὲ τὸ πλεῖστον διάγων, ἀποβαίνει βαρὺς μὲν καὶ πικρὸς πρὸς τοὺς οἰκείους καὶ συγγενεῖς, ἄπιστος δὲ πρὸς τοὺς φίλους, ἀχάριστος δὲ πρὸς τοὺς εὐεργέτας, ἄχρηστος δὲ πρὸς ὅλον αὐτοῦ τὸ γένος, καὶ ἄφιλος καὶ ἄστοργος πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους, πλὴν μόνον, ὡς νομίζει, πρὸς ἑαυτόν· μᾶλλον δὲ, πρὸς τὸ ἄθλιον ἀργύριον, ἢ ἄλλο τι τῆς αὐτοῦ κτηνώδους ὀρέξεως ὑποκείμενον, τὸ ὁποῖον περιέπει δουλικώτατα καὶ λατρεύει, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον τιμωρεῖ καὶ βασανίζει καὶ αὐτὸς ἑαυτόν. Κἂν ποτε ὑπομειδιάσῃ γλυκεῖά τις ἐλπὶς καὶ τέρψις εἰς τὴν καρδίαν του, πάραυτα καὶ ταύτην ἐξηφάνισε φροντίς τις καὶ ζάλη λογισμῶν εὐθὺς ἐκραγεῖσα, καθὼς ταράσσει τὴν εὐδίαν ἀνέμου καταιγὶς ἐξαίφνης ἀπὸ σπηλάδος ἐπιπεσοῦσα. Καὶ ὅταν ἀνενδότως τρυφᾷ, γαστριζόμενος καὶ κοιταζόμενος καὶ μεθύων εἰς τὰς σωματικὰς ἡδονὰς, ἐξυπνᾷ πολλάκις, ὡς οἱ μεθύοντες ἀπὸ οἴνου, κραιπαλῶν καὶ ὀξυρεγμῶν καὶ μελαγχολικὸς, καὶ, τέλος, ἐπανδιάζει πρὸς τὸν θολερὸν κυκεῶνα καὶ τὴν βδελυρὰν τράπεζαν τῶν ἤδη συνειθισμένων ἀπολαύσεων· ὥστε δὲν τον μένει πλέον ἄλλο, εἰμὴ νὰ κατατρώγῃ καὶ αὐτὴν τὴν ἑαυτοῦ ὕπαρξιν. Ὅμοιος ἀῤῥώστου, τοῦ ὁποίου τὴν γεῦσιν δὲν κεντῶσι πλέον τὰ φαγητὰ, μεταλλάσσει καὶ αὐτὸς παντὸς εἴδους τρυφὰς, ἀλλὰ πρὸς ὅλας ταχέως προσοχθίζει καὶ σιχαίνεται καὶ ἀγανακτεῖ· ὅταν δοκῇ ἤδη πεπληρῶσθαι, θλιβήσεται. Θλίβεται θεωρῶν τὰ ἔτη του σωρευόμενα περὶ τὸ σεσαθρωμένον αὐτοῦ σῶμα, καθὼς πίπτουσι περὶ τὴν παρακμάζουσαν συκῆν ξηρὰ τὰ φύλλα τὸ φθινόπωρον· καὶ πάλιν βαρύνεται πολλάκις τὸν βίον, καὶ καταρᾶται τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν τῆς γεννήσεως αὐτοῦ. Καὶ ἡ ζωὴ τὸν ἐνοχλεῖ, καὶ ὁ τάφος τὸν τρομάζει, τὸν τρομάζει καὶ αὐτὴ ἡ ἁπλῆ ἔννοια τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου θέλων χωρίζεται ὁ ταλαίπωρος. Ἀπόστα, κράζει μετὰ λύσσης καὶ ἀπελπισίας, Ἀπόστα ἀπ' ἐμοῦ, ὁδοὺς σου εἰδέναι οὐ βούλομαι· φύγε μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ, αἰώνιον Ὄν, δὲν θέλω νὰ σὲ γνωρίζω· οἱ λόγοι σου μὲ φοβίζουσιν, αἱ ἐντολαί σου μὲ ἐνοχλοῦσιν, ἡ παρουσία σου ταράττει μου τὴν συνείδησιν· ἀποστρέφομαι τὴν συνομιλίαν καὶ τὴν λατρείαν σου. Ἂς ἀποθάνω, καθὼς ἔζησα, μακρὰν ἀπὸ σοῦ, εἰς τὰς ἀνοδίας τῆς ἀνομίας· Ἀπόστα ἀπ' ἐμοῦ, ὁδοὺς σου εἰδέναι οὐ βούλομαι.—ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ.

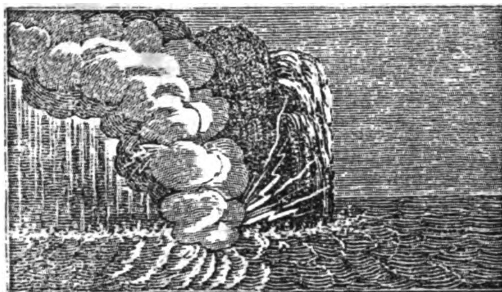

ΗΦΑΙΣΤΕΙΟΣ ΝΗΣΟΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΑ ΠΑΡΑΛΙΑ ΤΗΣ ΣΙΚΕΛΙΑΣ.

Ενθυμουνται ἴσως πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας, ὅτι τὸν Ἰούλιον, 1831, συνέβη πρὸς τὰ μεσημβρινὰ παράλια τῆς Σικελίας ἔκρηξις ἡφαίστειος κατὰ τὸ μέσον τοῦ πελάγους, καὶ ὅτι ἐσχηματίσθη νῆσος ἱκανοῦ μεγέθους, τὴν ὁποίαν, ἀφοῦ διήρκεσεν ὀλίγους μῆνας, ἐξήλειψαν, τέλος, καὶ κατεῤῥόφησαν τὰ κύματα, ἐξ ὧν καὶ ἀνεφάνη.

Ἄγγλος ἔμπορος, ὁ κύριος Wright, διατρίβων εἰς τὴν Σικελίαν τὸν καιρὸν τῆς ὑποθαλασσίου ταύτης ἐκρήξεως (τὴν 12–24ην Ἰουλίου, 1831) καὶ ἀπὸ περιέργειαν φερόμενος ἐπαινετὴν, ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ νεωστὶ ἀνακύψαντος νησίου. Πρὸς τοῦτο ἐναύλωσε πλοῖον τὴν 24ην Αὐγούστου (τεσσαράκοντα τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν πρώτην ἐμφάνισιν τῆς νήσου) εἰς τὴν Σιάκκαν, Sciacca, ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ παραλίου τῆς Σικελίας, καὶ μετὰ ἰχνογράφου, ἰατροῦ, καί τινων ἄλλων Σικελιωτῶν, ὑπῆγεν εἰς ζήτησιν τοῦ ἀντικειμένου, τὸ ὁποῖον τότε διήγειρε τοσαύτην ἔκπληξιν καὶ τοσοῦτον φόβον.

Ἐξέπλευσαν δὲ ἀπὸ τὴν Σιάκκαν εἰς τὰς ἐννέα τὸ ἑσπέρας. Ἡ σελήνη τερπνῶς ἐφεγγοβόλει ἐπὶ τῶν ὑδάτων, καὶ ἀπόγειος αὔρα ταχέως προῆγεν αὐτούς. Μετά τινας ὥρας ὁ Ἄγγλος καὶ οἱ ἄλλοι ἐπιβάται ἀπεκοιμήθησαν· ὀλίγον δὲ πρὶν ὁ ἥλιος ἀνατείλῃ, ἐξύπνισαν αὐτοὺς αἱ τοῦ ἡφαιστείου ἐκρήξεις, καὶ σηκωθέντες εἶδαν, μικρὸν ἀπέχοντας, δύο λόφους μὲ καπνοῦ στήλην ἄνωθεν αὐτῶν. Ἡ περίεργος νῆσος τῆς Παντελλαρίας, ἥτις κατὰ τὸ φαινόμενον ὁμοιοτρόπως ἐγεννήθη δι' ὑποθαλασσίου ἐκρήξεως, μολονότι τώρα κατοικεῖται καὶ μερικῶς καλλιεργεῖται, ἐβλέπετο μακρὰν πρὸς δυσμάς. Ἐλογαρίαζαν ὅτι εἶχαν πλεύσειν περὶ τὰ τριάκοντα ἓξ μίλια, καὶ ὅτι ἡ νέα νῆσος ἀπεῖχεν ἴσα σχεδὸν ἀπὸ τὴν Σιάκκαν καὶ τὴν Παντελλαρίαν. Εἶχε δ' ἐξέλθειν ἀπὸ σύρτιν ἀμμώδη, ἥτις πρότερον ἐκαλύπτετο (ἂν καὶ ὄχι μὲ βαθὺ νερὸν) ὑπὸ τῆς θαλάσσης, καὶ ἦτο πασίγνωστος εἰς τοὺς ναύτας ὑπὸ τὸ ὄνομα Νερίτα. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ σύρτις, ἱκανὴν ἔχουσα ἔκτα-

σιν, εἶναι πιθανῶς γέννημα προτέρου τινὸς ἡφαιστείου σπαραγμοῦ.

Τὸ πλοιάριον ταχέως προσήγγιζεν εἰς τὴν νῆσον· ὅτε δ' ἀπεῖχεν ὀλίγα μόνον κωπία, ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος ὄπισθεν τοῦ μαύρου κρατῆρος, ἀποκαλύπτων τὸ σχῆμά του, καὶ μεγαλοπρεπέστατα διὰ τοῦ καπνοῦ λάμπων. Τὴν ἐξέτασιν ἤρχισαν κατὰ τὸ βορειοδυτικὸν μέρος, ὅπου τὸ ἡφαίστειον παριστάνετο ὡς στρογγύλος λόφος, περὶ τοὺς 120 πόδας ὑψούμενος ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης· ἀλλ' ἐμπόδισε τὴν ἐκεῖ ἀπόβασιν πυκνόν τι νέφος λευκοῦ καπνοῦ, ἀπὸ τὴν πλευρὰν τοῦ λόφου ἐξερχόμενον, εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον μὲ τὴν θάλασσαν. Ὅθεν ἐκωπηλάτησαν τὸ πλοιάριον κύκλῳ τῆς νήσου, περὶ τοὺς εἴκοσι πόδας ἐξ αὐτῆς ἀπέχοντες, ἑωσοῦ ἔφθασαν εἰς τὴν βορειανατολικὴν ἄκραν, τὴν ὁποίαν εὗρηκαν πόδας τινὰς ὑψηλοτέραν παρὰ τὸ ἤδη ἐξετασθὲν μέρος, καὶ προσέτι ἀνεκάλυψαν ἐπίπεδον ἀμμώδη ἀκτήν, ἥτις ἐφαίνετο καλὸς τόπος δι' ἀπόβασιν. Ἀλλ' οἱ Σικελιῶται δὲν ἐτόλμων νὰ πατήσωσιν εἰς τὸ νέον τοῦτο τῆς φύσεως προϊὸν, ἐκ φόβου μὴν ἤθελε τοὺς καταπίειν ἡ ἁπαλὴ ἀκόμη νεογέννητος στερεά. Τέλος ὅμως εἷς τῶν ναυτῶν, θαῤῥυνόμενος ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου ἐμπόρου, ἐπήδησεν εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ ηὗρεν ἀρκετὰ σταθερὸν πάτημα. Ὁ Ἄγγλος ἠκολούθησεν ἀμέσως. Ὁ ναύτης, ὁ φανεὶς τολμηρότερος τῶν συντρόφων αὐτοῦ, ἐδειλία μ' ὅλον τοῦτο ν' ἀπομακρυνθῇ ἐκ τοῦ πλοιαρίου, ἢ νὰ ἀναβῇ τὴν τοῦ ἡφαιστείου πλευράν. Ὁ ἔμπορος λοιπὸν προέβη μόνος ὀλίγα βήματα, καὶ ἰδὼν στιλπνούς τινας κιτρίνους λίθους πολὺ παρεμφέροντας μὲ χρυσὸν, συνήγαγε μερικοὺς, καὶ ἐξεφώνησε, 'Τρέξετε! τρέξετε! φίλοι μου! ἰδοὺ χρυσίον! ἰδοὺ χρυσίον!' Ὁ πειρασμὸς οὗτος ἦτον ἀκαταμάχητος· πᾶς ἕνας ἀφῆκε τὸ πλοιάριον, ἢ, νὰ μεταχειρισθῶ τὰς λέξεις ἑνὸς τῶν Σικελιωτῶν τῆς συντροφίας, 'ὅλοι ἐπήδησαν εἰς τὴν ξηρὰν, ὡς τόσοι διάβολοι ἀφρόντιδες τῆς ζωῆς, ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν ν' ἀποκτήσωσι μέρος τοῦ θησαυροῦ.' (Ἐδῶ ἐμποροῦμεν νὰ ἐνθυμίσωμεν τοὺς ἀναγνώστας ὅτι οἱ Σικελιῶται καὶ Νεαπολῖται κοινῶς πιστεύουν, ὅτι ἐνίοτε ἐκπέμπεται χρυσὸς ἀπὸ τὰ ἡφαίστεια. Ἴδε Σελ. 152 τοῦ παρόντος τόμου τῆς Ἀποθήκης.) Ταχέως ὅμως ἐνόησαν τὴν ἀπάτην· ἀλλ' εὑρόντες ὅτι πούποτε δὲν ἐβυθίζοντο ὑπὲρ τὰς πτέρνας εἰς τὴν ἀμμώδη γῆν, ἀφόβως ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμα τοῦ Ἄγγλου, καὶ ἀνέβησαν τὸν λόφον κατὰ τὸ μέρος ὅπου ἦτο χαμηλότερος. Φθάσαντες δ' ἄνω μέ τινα δυσκολίαν, ἔστεκαν ἐπὶ τῶν χειλέων κρατῆρος, ἑκατέρωθεν ἔχοντος κῶνον ἢ κορυφὴν ὑψηλοτέραν. Τὸ σχῆμα τοῦ κρατῆρος ἦτο πολὺ ἄτακτον· ἐντὸς αὐτοῦ, καὶ τεσσαράκοντα πέντε πόδας κάτω τοῦ χείλους ἢ τῆς ἄκρας ὅπου ἔστεκαν, καὶ σχεδὸν εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ἦσαν δύο λιμνία παφλάζοντος ὕδατος. Ἓν τῶν λιμνίων τούτων ἦτο περίπου ἑκατὸν πεντήκοντα ποδῶν τὴν περιφέρειαν, τὸ δὲ ἄλλο οὐχὶ πλέον τῶν τριάκοντα. Εἰς τὸ πρῶτον τοῦ ὕδατος τὸ χρῶμα ἦτον ἀνοικτὸν κίτρινον, εἰς τὸ δεύτερον κοκκινωπὸν κίτρινον· ἔβραζαν δὲ τῇδε κἀκεῖσε, καὶ ἀνέπεμπαν ἀτμόν.

Ὁ πλοίαρχος (Μελιταῖος) τολμηρῶς ἀνέβη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὑψηλοτέρου κώνου—κατόρθωμα ὄχι ἀκινδύνως γενόμενον, καθότι πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἡ νῆσος κατέβαινε σχεδὸν κατὰ κάθετον εἰς τὴν θάλασσαν, τῆς ὁποίας τὰ κύματα εἶχαν ἤδη ἀρχίσειν νὰ τὴν ἀφανίζωσι, καὶ κάποτε ἀφήρπαζαν μεγάλους ὄγκους διαμιᾶς.

Ὁ Ἄγγλος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὑπέστρεψαν εἰς τὴν λωρίδα τοῦ αἰγιαλοῦ, ὅπου τὸ πλοιάριον ἦτον ἠσφαλισμένον, καὶ διεσκέδαζαν, ἐξετάζοντες καὶ συλλέγοντες τὰ ἐκεῖ ἀποτεθειμένα περίεργα, οἷον, στάκτην, λιθάρια, μύδρους, κτλ., ἑωσοῦ κροτοθόρυβος καὶ καπνὸς, μετὰ δριμυτάτης θειώδους ὀσμῆς, προῆλθον ἐκ τοῦ κρατῆρος, καὶ ἠνάγκασαν αὐτοὺς νὰ ἐπιβιβασθῶσι. Περιεκωπηλάτησαν δὲ εἰς τὴν νοτιανατολικὴν ἄκραν τῆς νήσου, ὅπου εὗρηκαν ἄλλην ἀκτὴν ἐπίπεδον, κείμενον δ' ἐπ' αὐτῆς, ἡμιθανῆ καὶ ναρκωμένον, μέγιστον ξιφίαν, ὡς εἰκοσιπέντε ὀκάδας ζυγίζοντα. Ἔπεσε δὲ εἰς τὴν συμφορὰν ταύτην ὁ ἰχθὺς, καθὸ ὑπερπλησιάσας εἰς τὸ ζεστὸν καὶ μολυσμένον ὕδωρ, τὸ ὁποῖον πανταχόθεν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον τὴν νῆσον περιεκύκλου. Τωόντι, κινήσαντες ἐντεῦθεν πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ περίπλου, ἠναγκάσθησαν νὰ ἐκβῶσιν ὡς ἓν μίλιον εἰς τὸ πέλαγος, διὰ ν' ἀποφύγωσι νέον ὑποθαλάσσιον κρατῆρα, ἐκεῖ σχηματιζόμενον, αἱ τοῦ ὁποίου ἐκρήξεις εἶχαν μεταβάλειν τὸ χρῶμα τῶν κυμάτων ἀπὸ γαλανὸν εἰς βαθὺ κίτρινον, καὶ εἰς διάστημα ἡμίσεως μιλίου ἔκαμναν αὐτὰ ν' ἀφρίζωσι καὶ νὰ βρύχωνται φοβερώτατα. Ἀκόμη δὲ καὶ ὅθεν τὸ πλοιάριον αὐτῶν διέβη, τόσον πεπληρωμένος θείου ἦτον ὁ ἀὴρ, ὥστε σχεδὸν ἔπνιγεν αὐτούς. Ἐνῷ δὲ περιέπλεαν ταύτην, τὴν νοτιοδυτικὴν ἄκραν, ἔβλεπαν ἄπειρα καπνοῦ νέφη, ποτὲ μὲν λευκὰ, ποτὲ δὲ μαῦρα, ἀπὸ σχισμήν, τρόπον τινὰ, τοῦ πελάγους ἐξερχόμενα, ἀναβαίνοντα δὲ εἰς 2000 ποδῶν ὕψος.

Περιελθόντες τὴν νῆσον ὁλόκληρον, ἐξηκρίβωσαν ὅτι εἶχε σχῆμα σφαιρικόν, ἦτο δὲ τὴν περιφέρειαν ὡς δύο μιλίων, πλὴν ἠλαττοῦτο καθημέραν. Φαίνεται δὲ ὅτι ὄχι μόνον αὐτοὺς ἐκίνησεν εἰς περιέργειαν τὸ καινὸν ἡφαίστειον, ἀλλὰ καὶ τρυγόνα τινὰ εἵλκυσε· καθότι, ἀποβάντας νὰ ἐξετάσωσι μέρος τι, ἐχαιρέτησεν αὐτοὺς ἀπὸ τὴν κορυφὴν τῆς νήσου πτηνὸν τοῦ ἡμέρου ἐκείνου εἴδους μὲ τὴν μελαγχολικὴν αὐτοῦ φωνὴν, ἔπειτα δ' ἀμέσως ἔγινεν ἄφαντον.

Τὴν 27ην Ὀκτωβρίου, 1831, τὸ ἀτμόπλουν, Φραγκίσκος Πρῶτος, ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Νεαπόλεως ἐξεπίτηδες διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ ἡφαίστειον, κληθὲν ὑπὸ τῶν Νεαπολιτῶν Νῆσος Φερδινάνδειος. Εἰς τὸ διάστημα δὲ τῶν δύο μηνῶν, οἵτινες εἶχαν παρέλθειν ἀπὸ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ κυρίου Wright, ἡ νῆσος εἶχε καταντήσειν εἰς ἓν ἕβδομον τῆς κατ' ἐκείνην τὴν ἐπίσκεψιν

περιφερείας της. Κορυφαὶ καὶ ὑψώματα εἶχαν καταποντισθῆν — δὲν ἔμενε παρὰ ἕν, πολὺ χαμηλωμένον, καὶ μηδόλως πλέον παρομοιάζον κρατῆρα ἡφαίστειον. Τοῦτο ἀνυψοῦτο εἰς τὸ κέντρον τῆς νήσου· ἦτο δὲ κατὰ τὸ σχῆμα κῶνος ἄτακτος, καὶ συνίστατο ἀπὸ λεπτήν, βαρεῖαν, μέλαιναν ἄμμον, καὶ σκωρίας πολὺ εὐθρύπτους. Ὅλον τὸ ἐπίλοιπον τῆς νήσου ἦτον ἐπίπεδον, μόλις ἀνώτερον τῆς θαλασσίου ἐπιφανείας. Μὲ τὸν παραμικρὸν ἄνεμον τὰ κύματα κατέκλυζαν ὅλον τὸ χαμηλὸν τοῦτο μέρος, τὸ ὁποῖον, ὡς ὁ λόφος, συνίστατο ἀπὸ μέλαιναν ἄμμον καὶ σκωρίας, μεμιγμένας τῇδε κἀκεῖσε μὲ κλάσματα λάβας, πολὺν σίδηρον περιέχοντα. Καπνὸς τότε δὲν ἐξήρχετο ἀπὸ κανὲν μέρος τῆς νήσου, ἀλλ' ὅπου καὶ ἂν ἔσκαπταν ὀλίγον εἰς τὸ πεδίον, ἐξέφευγεν ἰσχυρὰ θέρμη μετὰ καπνοῦ. Ἔμενε, μ' ὅλα ταῦτα, εἰσέτι λιμνίον τι, τὰ ὕδατα τοῦ ὁποίου ἐφαίνοντο, ἐκ τοῦ ἀτμοῦ ὅστις ἐπανεπαύετο εἰς τὴν ἐπιφάνειάν των, ἀκόμη νὰ βράζωσι. Τὰ νερὰ ταῦτα εἶχαν μεταβάλειν τὸ χρῶμα ἐκ κιτρίνου εἰς μελάγχροινον μαῦρον. Ἐξηκριβώθη δὲ ὅτι ἦσαν θαλάσσια, συμμεμιγμένα μὲ θεῖον καὶ ἄλλας ἡφαιστείους ὕλας, ἐκ τῶν ὁποίων εὐκόλως ἀπελύοντο. Κατέναντι τοῦ λιμνίου τούτου, ὀλίγους δὲ πόδας μακρὰν τοῦ αἰγιαλοῦ τῆς νήσου ὡς ὑπῆρχε τότε, ἡ θάλασσα διὰ μερικὸν διάστημα ἦτον ἐσκεπασμένη μὲ στιλπνόν τι γαλανὸν ἐλαιῶδες ῥευστόν, ἐπιφέρον ἀκριβῶς τὸ ἴδιον γαληνίζον ἀποτέλεσμα, ὁποῖον τὸ ἔλαιον ὅταν ῥιφθῇ ἐπὶ τῶν κυμάτων. Πιθανὸν δὲ νὰ ἦτο πετρέλαιον τὸ ῥευστὸν τοῦτο, ὅμοιον ἐκείνου, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται πλέον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Κόλπου τῆς Νεαπόλεως, παρὰ τὰς ῥίζας τοῦ ὄρους Βεσουβίου, καὶ εἰς τὴν γειτονίαν τῶν περισσοτέρων ἡφαιστείων.

Ἡ δυτικὴ πλευρὰ τοῦ κεντρικοῦ γηλόφου ἦτον ἐσκεπασμένη ἀπὸ τέφραν ἡφαίστειον καὶ ἁλατώδη ἐξάνθησιν, τὸ λευκὸν τῆς ὁποίας χρῶμα περιέργως πως ἀντιπαρεβάλλετο μὲ τὴν ζοφερὰν μέλαιναν ὄψιν ὅλου τοῦ λοιποῦ κώνου. Ἐνῷ δὲ οἱ ἐκ τοῦ ἀτμοπλόου ἀνέβαιναν τὸ ὄρος, εὕρηκαν δύο σανίδια βαθέως εἰς τὴν ἄμμον ἐμπεπηγμένα. Ἐπὶ τοῦ πρώτου ἦσαν καταγεγραμμένα τὰ ὀνόματα δύο μελῶν τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας· ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου τὸ ὄνομα Αὐστριακοῦ βρικίου καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πλοιάρχου του, οἵτινες εἶχαν ὅλοι ἐπισκεφθῆν τὸ νησίον μετὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ κυρίου Wright. Ἦτο δὲ πασίδηλον ὅτι τὸ ἐπίπεδον μέρος τῆς νήσου ταχέως ἠφανίζετο, καὶ ὅτι μετὰ τὴν ἐξάλειψιν τούτου, ἐκτεθειμένος καὶ ὁ λόφος εἰς τῶν κυμάτων τὴν ἄμεσον ὁρμήν, δὲν ἠδύνατο, ἀπὸ τὴν ἐλαφρότητα καὶ τὸ εὔθρυπτον τῆς ἀποτελούσης αὐτὸν ὕλης, ν' ἀντισταθῇ πολὺ χρόνου διάστημα εἰς τὴν προσβολήν των. Ἐσυμπέραναν λοιπόν, ὅτι εἰς ὀλίγους μῆνας ἡ νῆσος δὲν ἤθελε πλέον ὑπάρχειν· καὶ τωόντι, μετὰ ὀλιγωτάτους μῆνας, ὅτε ὁ κύριος Wright ἔπλευσεν ἀπὸ τὸ μέρος τοῦτο τῆς Μεσογείου, τὸ μεταξὺ τῆς Σιάκκας καὶ Παντελλαρίας πέλαγος ἦτο διόλου καθαρόν, καὶ δὲν ἔμενεν οὔτε τὸ ἐλάχιστον τῆς νήσου ἴχνος. Δὲν ἔλαβεν ὅμως εὐκαιρίαν νὰ ἐξετάσῃ μέχρι πόσου ἡ τοῦ ἡφαιστείου ἐκτριβὴ ἔβλαψε τὴν ὑποκάτω σύρτιν.

Ὁπουδήποτε καὶ ἂν στρέψῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ περιηγητὴς ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Σικελίας, εὑρίσκει δείγματα μελαγχολικὰ τῶν τῆς ἡφαιστείου ἐνεργείας τρομερῶν ἀποτελεσμάτων. Καὶ αὐτὴ ἡ πόλις Σιάκκα, ὅθεν ἐξεκίνησεν ὁ κύριος Wright νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ καινὸν ἡφαίστειον, περικυκλοῦται ὑπὸ θερμῶν πηγῶν, λάκκων ἀσφάλτου, καὶ σπηλαίων θείου ἔτι καπνίζοντος· πρὸ πέντε δὲ περίπου ἑκατονταετηρίδων κατεστράφη ὁλότελα ὑπὸ ἐκρήξεως, καὶ μολονότι ἀνεκαινίσθη, ποτὲ δὲν ἀνέλαβε τὴν προτέραν εὐδαιμονίαν της. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς, 60,000 τὴν καιρὸν τῆς φοβερᾶς καταστροφῆς, μόλις συμποσοῦται τώρα εἰς 18,000.

ΚΡΕΜΑΣΤΑΙ ΓΕΦΥΡΑΙ ΤΩΝ ΙΜΑΛΑΙΩΝ.

Εἰς ἁρμόδιόν τι μέρος, ὅπου εἶναι στενώτερος ὁ ποταμός, καὶ ὅπου βράχοι κρέμανται ἀμφοτέρωθεν ὑπὲρ τοῦ ῥύακος, προσηλόνεται ὁριζοντείως ἰσχυρά τις δοκὸς ἐπάνω ἢ ὄπισθεν δύο κρατερῶν πασσάλων, οἵτινες ἐμπήγονται εἰς ἀμφότερα τὰ χείλη τοῦ ποταμοῦ· περὶ τὰς δοκοὺς δὲ ταύτας βάλλονται σχοινία, φθάνοντα ἐκ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ὄχθην, σφιγγόμενα δὲ καὶ τανυόμενα ἀπὸ εἶδός τι ἐργάτου. Τὸ σχοινίον, τὸ πρὸς κατασκευὴν τῆς γεφύρας χρησιμεῦον, εἶναι γενικῶς ἀπὸ δύο ἕως τρεῖς δακτύλους τὴν περιφέρειαν, συστρέφεται δὲ τοὐλάχιστον ἐννεάκις ἢ δεκάκις ἀσφαλείας χάριν. Τὰ συνηγμένα ταῦτα σχοινία διαπερνᾷ κορμὸς ξύλου, κοίλωμα ἔχων εἰς τὸ μέσον ἡμικυκλοειδὲς καὶ ἀρκετὰ μεγάλον, ὥστε νὰ γλιστρᾷ μετ' εὐκολίας· πέριξ δὲ τοῦ κορμοῦ τούτου κρεμάζονται σχοινία, ἐπὶ τῶν ὁποίων καθίζουν οἱ διαβάται, μὲ τὰς χεῖρας αὐτῶν τὸ ἄνω μέρος περιλαμβάνοντες, ὥστε νὰ μὴ κενῶνται· ἄλλο σχοινίον, προσηλωμένον εἰς ἕκαστον ἄκρον τοῦ ξυλίνου κορμοῦ, καὶ εἰς ἑκάστην ὄχθην ἐκτεινόμενον, χρησιμεύει διὰ νὰ σύρωσιν αὐτὸν καὶ τοὺς εἰς αὐτὸν προσηρτημένους διαβάτας ἐκ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην τοῦ ποταμοῦ πλευράν.

'Ἡ σχοίνινος γέφυρα εἰς τὸ Ῥαμπώριον,' λέγει περιηγητὴς Ἄγγλος, 'ἦτον ὀλίγον τρομακτική, καθότι ὁ ποταμὸς ῥέει μὲ φοβερωτάτην ὁρμήν· τὰ σχοινία, μολονότι περὶ τὸ κέντρον κλίνουν εἰς τὸ ὕδωρ, εἶναι ἀπὸ τριάκοντα ἕως τεσσαράκοντα πόδας ὑπεράνω αὐτοῦ ὑψω-

μένα· τὸ διάστημα εἶναι ἀπὸ ἐννενήκοντα ἕως ἑκατὸν ὑαρδῶν. Ἦτο δὲ νόστιμον νὰ βλέπῃ τις διαφόρους τῶν ἐκ τοῦ πεδίου θεραπόντων μας ὁπλιζομένους μὲ ἀνδρείαν, ὥστε ν' ἀποτολμήσωσιν εἰς τὸν καινὸν τοῦτον τοῦ διακομίζεσθαι τρόπον· πρέπει δὲ νὰ ὁμολογήσω ὅτι, ἂν καὶ πρόδηλον ὅτι δὲν ἔτρεχέ τις μέγαν κίνδυνον, μ' ὅλον τοῦτο μ' ἐκυρίευσαν αἰσθήματα ὄχι πολλὰ εὐάρεστα, ὅτε πρῶτον ἐκάθισα εἰς τὴν μηχανὴν νὰ διαπεράσω τὸν Συτλέϊον. Ἐμάθαμεν ὅμως ὅτι συμβαίνουν κάποτε δυστυχήματα· μόλις πρὸ δώδεκα μηνῶν Βραχμάν τις, φορτώσας τὰ σχοινία μὲ παραπολὺ βάρος, καὶ συνοδεύσας ὁ ἴδιος τὰς πραγματείας, ἔπεσεν εἰς τὸν ῥύακα, ἀφηρπάσθη, καὶ κατεκομματιάσθη.'

ΤΕΚΝΟΝ ΘΑΥΜΑΣΙΟΝ.

ΡΙΚΑΡΔΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΥΕΛΥΝΟΥ.

ΑΓΓΛΟΣ σοφὸς τῆς δεκάτης ἑβδόμης ἑκατονταετηρίδος, ὁ Ἰωάννης Εὐελύνος, εἶχεν υἱόν, πενταετῆ ἀποθανόντα, τοῦ ὁποίου ἦσαν σχεδὸν τεράστιοι αἱ νοητικαὶ δυνάμεις. Ἐκ τῶν Ἀπομνημονευμάτων καὶ τῆς Ἀλληλογραφίας τοῦ πατρὸς λαμβάνομεν τὰ ἑξῆς περὶ τοῦ θαυμασίου τέκνου·—

1652. Αὐγούστου 24. Τὸ πρῶτόν μου τέκνον, υἱός, ἐγεννήθη καθαυτὸ εἰς τὴν μίαν ὥραν. Σεπτεμβρίου 2, ἐβαπτίσθη καὶ ὠνομάσθη Ῥικάρδος.

1658. Ἰαν. 27. Ἀπέθανεν ὁ φίλτατος υἱός μου Ῥικάρδος, μὲ θλίψιν ἡμῶν ἀνέκφραστον· ἦτο μόνον πέντε χρόνων, πέντε μηνῶν, καὶ τριῶν ἡμερῶν· ἀλλ' εἰς τὴν ἁπαλὴν ταύτην ἡλικίαν εἶχε τεράστιον εὐφυΐαν καὶ νοητικὴν δύναμιν, γνώσεις ἀπιστεύτους, καὶ ἀγγελικὴν ὡραιότητα. Εἶχεν ἀποστηθίσειν ὅλην τὴν κατήχησιν· τριετής, ἀνεγίνωσκεν ἐλευθέρως τὰ Ἀγγλικά, Γαλλικά, Λατινικά, καὶ Γοτθικὰ γράμματα, μὲ ἀκρίβειαν προφέρων τὰς τρεῖς πρώτας γλώσσας. Πρὶν τοῦ πέμπτου ἔτους, ἢ κατὰ τὸ ἔτος αὐτό, ὄχι μόνον ἀνεγίνωσκε τὰ περισσότερα χειρόγραφα, ἀλλὰ καὶ ἠδύνατο νὰ κλίνῃ ὅλα τὰ ὀνόματα τῆς Λατινικῆς γραμματικῆς, καὶ προσέτι ὅλα τὰ ὁμαλὰ ῥήματα, καὶ τὰ πλειότερα ἐκ τῶν ἀνωμάλων· εἶχε μάθειν ἐκ στήθους ὅλον σχεδὸν τὸ γλωσσάριον τῶν Λατινικῶν καὶ Γαλλικῶν πρωτοτύπων λέξεων, ἔκαμνε σύνταξιν ὀρθῶς, μετέφραζεν Ἀγγλικὰ εἰς Λατινικά, καὶ τὸ ἀνάπαλιν· ἐνόει τὴν ἐξάρτησιν καὶ χρῆσιν τῶν ἀναφορικῶν, τῶν ῥημάτων, οὐσιαστικῶν, ἐλλείψεων, καὶ πολλῶν σχημάτων καὶ τρόπων· ἤρχιζεν ἤδη νὰ γράφῃ, καὶ εἶχε κλίσιν ἰσχυρὰν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Θαῦμα ἦτον ὁπόσους στίχους ἠδύνατο ν' ἀποστηθίσῃ, καὶ πόσα μέρη δραμάτων ἐνθυμεῖτο, τὰ ὁποῖα καὶ ὑπεκρίνετο αὐτὸς ὁ ἴδιος· ὅτε δὲ μίαν τῶν ἡμερῶν, κρατῶν τις βιβλίον Λατινικόν, εἶπε πρὸς αὐτὸν ἐρωτήσαντα, ὅτι ἦτο κωμωδία, πολὺ δυσκολωτέρα παρὰ νὰ τὴν ἐννοήσῃ, ἔκλαυσεν ἀπὸ τὴν λύπην του. Ἐκπληκτικὴ ἀληθῶς ἦτον ἡ παρ' αὐτοῦ κατάλληλος ἐφαρμογὴ μύθων καὶ ἐπιμυθίων,—καθότι εἶχεν ἀναγνώσειν τὸν Αἴσωπον· ἦτο δὲ καὶ θαυμασίως πως διατεθειμένος εἰς τὰ μαθηματικά, διάφορα τοῦ Εὐκλείδου προβλήματα γνωρίζων ἐκ στήθους, τὰ ὁποῖα παιδιᾶς χάριν εἰς αὐτὸν ἀνεγνώσθησαν· ἔκαμνε δὲ γραμμάς, καὶ ἀπεδείκνυεν αὐτά.

Ὡς πρὸς εὐσέβειαν, θάμβος διήγειραν αἱ τῆς Γραφῆς ἐφαρμογαί του, καὶ ἡ πρώϊμος αὐτοῦ κατάληψις τοῦ ἱστορικοῦ μέρους τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης, καὶ τοῦ πῶς ὁ Χριστὸς ἦλθε νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ἀνθρωπότητα. Οὗτοι καὶ οἱ τοιοῦτοι φωτισμοί, παραπολὺ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν πεῖραν αὐτοῦ ὑπερβαίνοντες, πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὸ χαρίεν τοῦ τρόπου καὶ τῆς διαγωγῆς του, δὲν ἠμπόρουν νὰ μὴ κάμωσιν ἀνεξάλειπτον ἐντύπωσιν εἰς τὸ πνεῦμά μου.

Ἀκούσας ποτὲ ὅτι Κουάκερός τις ἐνήστευσε πολλὰς ἡμέρας, 'Δὲν εἶναι παράξενον,' εἶπε· 'διότι ὁ Χριστὸς λέγει, Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ.' Αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐξέλεγε τοὺς πλέον κατανυκτικοὺς ψαλμοὺς καὶ κεφάλαια ἐκ τοῦ Ἰώβ, καὶ ἀνεγίνωσκεν αὐτὰ εἰς τὴν θεράπαιναν τὸν καιρὸν τῆς ἀσθενείας του, λέγων πρὸς αὐτήν, περίλυπον οὖσαν, ὅτι ὅλα τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ ὑποφέρωσι θλίψιν. Τὰς ματαιότητας τοῦ κόσμου κατέκρινεν αὐστηρῶς πρὶν γνωρίσῃ ἐξ αὐτῶν ὁποιανδήποτε.

Πολλάκις παρεκάλει τοὺς εἰς ἐπίσκεψιν ἐρχομένους νὰ προσευχηθῶσι πλησίον του· ἐν δ' ἔτος πρὶν ἀρρωστήσῃ, τοὺς ἔπαιρνεν εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ οἴκου, ὥστε νὰ προσευχηθῶσι μετ' αὐτοῦ μόνου. Πόσον εὐγνωμόνως ἐλάμβανε νουθεσίαν, πόσον ταχέως ἐφιλιόνετο! πόσον ἀδιάφορος, πλὴν πάντοτε ἱλαρός! Σοβαρῶς συνεβούλευε τὸν ἀδελφόν του Ἰωάννην, ὑπέφερε τὰς ἐνοχλήσεις του, καὶ ἔλεγεν ὅτι παιδίον ἦτον ἀκόμη.

Ἂν ἤκουε περί τινος νέου πράγματος, ἢ ἔβλεπεν αὐτό, δὲν ἡσύχαζεν ἕως νὰ μάθῃ πῶς ἔγινεν· ὅσα δύσκολα τὸν ἐτύχαιναν εἰς βιβλία, τὰ ἔφερε πρὸς ἡμᾶς δι' ἐξήγησιν. Εἶχε μάθειν ἐκ στήθους διαφόρους Ἑλληνικὰς καὶ Λατινικὰς ῥήσεις, τὰς ὁποίας θαυμασίως ἐφήρμοζεν. Ἦτον ὅλος ζωή, ὅλος ὡραιότης, οὐδόλως δύσκολος, κατηφής, ἢ παιδαριώδης εἰς ὅ,τι ἔλεγεν ἢ ἔπραττε. Τὴν ὑστέραν φορὰν ὅτε ὑπῆγεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τὸν ἠρώτησα, κατὰ τὸ σύνηθες, τί ἐνθυμεῖτο ἀπὸ τὴν διδαχήν· 'Δύο καλά, πάτερ,' ἀπεκρίθη· 'τὸ καλὸν τῆς προσευχῆς, καὶ τὸ καλὸν τῆς δόξης,' μὲ ὀρθὴν περίληψιν τῶν ὅσα ὁ ἱεροκήρυξ εἶπε.

Τὴν προτεραίαν τοῦ θανάτου μ' ἐκάλεσε, καὶ μὲ τρόπον παρὰ τὸν συνήθη σπουδαιότερον μὲ εἶπεν ὅτι, ἂν καὶ τόσον ἀκριβῶς ἠγάπων αὐτόν, ἀνάγκη πᾶσα, μ' ὅλον τοῦτο, νὰ δώσω τὸν οἶκον, τὰς γαίας, καὶ ὅλα τὰ καλά μου, εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἰάκωβον· αὐτὸς τίποτε δὲν ἤθελε λάβειν· τὴν δὲ πρωΐαν τῆς ἐπαύριον, κακῶς ἔχων, καὶ πεισθεὶς ἀπ' ἐμὲ νὰ κρατῇ ὑπὸ τὸ ἐπάπλωμα τὰς χεῖράς του, ἠρώτησεν ἂν ἐσυγχωρεῖτο νὰ προσευχηθῇ μὲ τὰς χεῖρας ἀσυνδέτους· καὶ μετ' ὀλίγον, πολὺ στενοχωρημένος, ἂν δὲν ἐπρόσκρουεν εἰς

τὸν Θεὸν, τόσον συχνὰ μεταχειριζόμενος τὸ ἅγιον αὐτοῦ ὄνομα, ἐνῷ ἐπεκαλεῖτο τὴν βοήθειάν του;

Τί νὰ εἴπω περὶ τῶν συχνῶν αὐτοῦ κατανυκτικῶν ἐκφωνήσεων; 'Ἰησοῦ γλυκύτατε, ἱλάσθητί μοι, ῥῦσαί με, ἄφες τὰς ἁμαρτίας μου! οἱ ἄγγελοί σου ἄς μὲ δεχθῶσι· μνήσθητί μου!' Τόσον μικρὸς, καὶ τόση γνῶσις· τόση εὐσέβεια, καὶ τόση ἀγάπη! Ἀλλ' οὕτω προετοιμάσας αὐτὸν ὁ Θεὸς διὰ τὴν ἐπουράνιον βασιλείαν, δὲν ἤθελε πλέον νὰ τὸν ἀφήσῃ μὲ ἡμᾶς, τοὺς ἀναξίους τῶν καρπῶν, ὅσους ὑπέσχοντο τοιαῦτα σπανιώτατα ἄνθη. Τοιοῦτο τέκνον ποτὲ δὲν ἴδα· διὰ τοιοῦτο τέκνον εὐλογῶ τὸν Θεὸν, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν κόλπον τώρα εὑρίσκεται. Εἴθε ἐγὼ καὶ οἱ μετ' ἐμοῦ νὰ γένωμεν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, τὸ ὁποῖον τώρα ἀκολουθεῖ τὸ τέκνον Ἰησοῦν, τὸν Ἀμνὸν τοῦ Θεοῦ, μὲ λευκὸν ἱμάτιον ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃ. Ναὶ, Κύριε Ἰησοῦ, γενηθήτω τὸ θέλημά σου! Σὺ μᾶς τὸν ἔδωκες, σὺ μᾶς τὸν ἐπῆρες. Εὐλογημένον ἄς ἦναι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου. Ἀμήν.

Ο ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΣ.

ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΣ κυρίως ἐσήμαινε τὸν διατρίβοντα εἰς τὰ σχολεῖα χάριν παιδείας, καὶ ἦτο συνώνυμον τοῦ παλαιοτέρου Σχολαστὴς, ἢ Μαθητὴς, τοῦ ὀνομαζομένου, κατὰ φθορὰν τῆς Ἑλληνικῆς λέξεως, ἀπὸ τοὺς Ἰταλοὺς Scolare, ἀπὸ τοὺς Γάλλους Ecolier, ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους Scholar, καὶ ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς Schüler.

Καὶ ἐπειδὴ οἱ παιδευόμενοι εἰς τὰ σχολεῖα ὑποθέτονται φίλοι τῶν λόγων, καὶ γίνονται τοιοῦτοι, ἐκατάντησε τὸ Σχολαστικὸς νὰ σημαίνῃ τὸ Λόγιος, ἢ Σπουδαῖος, ἢ κοινότερον Γραμματισμένος. Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν ἐμεταχειρίσθησαν ὁ Ἱερώνυμος, καὶ ἄλλοι σύγχρονοί του συγγραφεῖς, εἰς τὸν παρακμάζοντα Λατινισμὸν, τὸ Scholasticus.

Ἀλλ' οἱ λόγιοι, ὡς τὸ φανερόνει καὶ τὄνομα, ὠνομάσθησαν οὕτως καὶ δι' αὐτὸν ἀκόμη τὸν προφορικὸν λόγον, ἤγουν διότι παρὰ τοὺς ἄλλους εὐκολώτερον αὐτοὶ καὶ εὐφραδέστερον ἐκφράζουν τῆς ψυχῆς των τὰ νοήματα. Ἐκ τούτου τὸ Σχολαστικὸς ἔγινε συνώνυμον τοῦ Ῥήτωρ. Εὑρίσκονται καὶ ταύτης τῆς σημασίας τοῦ Scholasticus παραδείγματα εἰς τὸν παρακμάζοντα Λατινισμόν.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ῥητορικὴ δύναμις τοῦ λόγου χρησιμεύει πολὺ εἰς τὰ κρισολογήματα, ἔφθασε τὸ Σχολαστικὸς νὰ σημαίνῃ καὶ τὸν Δικολόγον ἢ Συνήγορον. Ὅταν ἡ ἐν Σαρδικῇ σύνοδος εἰς τὸν δέκατον αὐτῆς κανόνα λέγῃ, Σχολαστικὸς ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς, νοεῖ τοὺς δικολόγους, ὡς ὀρθῶς τὸ ἐξηγεῖ ὁ Σουΐκηρος, καὶ ὄχι ἁπλῶς τοὺς περὶ λόγους σχολάζοντας, ὡς ἐνόμισεν ὁ Ζωναρᾶς. Ὁ εἰς τοῦ Ἰουστινιανοῦ τοὺς χρόνους ἀκμάσας ἱστορικὸς Ἀγαθίας ἐπονομάζεται Σχολαστικός· καὶ τοῦτο σημαίνει ὅτι ἦτον εἰς τὰ κριτήρια δικολόγος.

Ἀπὸ τοὺς δικολόγους ἐπέρασε τὄνομα καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς κριτὰς, ἤγουν ἔγινε συνώνυμον τοῦ Δικαστής. Εἰς ταύτην τὴν σημασίαν νομίζει ὁ Σουΐκηρος ὅτι πρέπει νὰ νοῆται ὁ Σχολαστικὸς Δομιτιανὸς, πρὸς τὸν ὁποῖον γράφονται αἱ δύο τελευταῖαι τοῦ Συνεσίου ἐπιστολαί. Πείθομαι χωρὶς δυσκολίαν ὅτι ὠνομάζοντο καὶ οἱ δικασταὶ Σχολαστικοί· ὅτι ὅμως συνάγεται ἀπὸ τοῦ Συνεσίου τὰς ἐπιστολὰς, περὶ τούτου δὲν εἶμαι πληροφορημένος ἀκόμη.

Εἰς τὴν πρώτην σημασίαν ἴδαμεν τὸν διατρίβοντα εἰς τὰ σχολεῖα διὰ παιδείαν, ὀνομαζόμενον Σχολαστικόν. Ἀλλ' ἡ παιδεία ἐνδέχεται νὰ ἦναι κακὴ, δι' αὐτὴν αὐτῆς τὴν φύσιν, ὡς ἔπρεπε νὰ ἦναι ἡ παραδεδομένη εἰς τῶν Νεοπλατωνικῶν τὰ σχολεῖα, ἢ νὰ καtασταθῇ τοιαύτη, διὰ τὴν ἀμέθοδον καὶ κακὴν παράδοσιν, ἢ διότι παραδίδεται εἰς φυσικὰ ἀχρεῖαν ψυχήν· καὶ τότε προξενεῖ τὸ ἐναντίον τοῦ σκοποῦ, διὰ τὸν ὁποῖον παιδεύονται οἱ ἄνθρωποι. Τίς εἶναι τῆς παιδείας ὁ σκοπός; Διαγωγὴ βίου ἥμερος καὶ χρηστή. Γραμματικὴ, Ποιητικὴ, Ῥητορικὴ, Διαλεκτικὴ, Ἐπιστημῶν παντοίων παράδοσις καὶ γνῶσις, ἁπλῶς ὅσα κτυποῦν εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον, δὲν εἶναι πλὴν ὄργανα ἢ μέσα τοῦ σκοποῦ.

Ὑπόθεσε τώρα νεοκενωμένον εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ τὰ σχολεῖα λόγιον, ὅστις, λησμονῶν τὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὁποῖον τὰ ἐσύχναζε, τρίβει τὸν καιρὸν καὶ τὸν βίον εἰς τὸ νὰ παίζῃ μὲ τὰ ὄργανά του, ὡς ἔπαιζεν εἰς τὸ σχολεῖον· διότι ἡ γινομένη εἰς τὰ σχολεῖα ἀπαραίτητος ἄσκησις, ὁποῖα ἦσαν τὰ γραμματικὰ, ποιητικὰ, ῥητορικὰ, διαλεκτικὰ γυμνάσματα, καὶ αὐτὰ τῶν ἐπιστημῶν τὰ πειράματα, δὲν εἶναι παρὰ παιγνίδια, παραβαλλόμενα πρὸς τοῦ βίου τὰς καθημερινὰς πράξεις, καὶ τὰ πρὸς ἀλλήλους τῶν ἀνθρώπων καθήκοντα, διὰ τῶν ὁποίων τὴν εἰσέπειτα σπουδὴν καὶ κατόρθωσιν ἐπαίζοντο τότε ἀναγκαίως ἐκεῖνα.

Ὑπόθεσέ τον, εἰς ὅ,τι εἶδος ἐπιστημῶν ἢ τεχνῶν ἐπαγγέλλεται, τόσον σφοδρὰ προσκολλημένον, ὥστε νὰ καταφρονῇ ἀλαζονικῶς ὅλα τἄλλα, καὶ εἰς τὰς μετὰ τῶν γνωρίμων συναναστροφὰς, πλὴν τῆς τέχνης, ἢ τῆς ἐπιστήμης του, μήτε νὰ θέλῃ μήτε νὰ δύναται νὰ λαλήσῃ περὶ τινὸς ἄλλου. Ποιητής· παρὰ τὴν ποίησιν ἀνώτερον ἄλλο τι δὲν νομίζει. Ῥήτωρ· μόνην τὴν ῥητορικὴν θαυμάζει. Διαλεκτικός· ὀλίγην ὑπόληψιν ἔχει περὶ τῶν ὅσοι δὲν λαλοῦν διὰ συλλογισμῶν, καὶ ἀπὸ τὸ στόμα του παρὰ τὸ, Ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ Ἆρα, σχεδὸν ἄλλο δὲν ἀκούεις. Γραμματικός· τὰ κατ' αὐτὸν καλὰ γραμματικὰ κρίνει ἡ κεφαλή του μόνα ἀναγκαῖα, καὶ καταφρονεῖ ἠλιθίως τὴν φιλοσοφίαν. Φιλόσοφος· μόνον ὅτι δὲν πτύει εἰς τὸ πρόσωπον τοὺς γραμματικούς. Ἰατρός· μόνην τὴν ἰατρικὴν ἐγκωμιάζει, καὶ περὶ μόνης αὐτῆς λαλεῖ, καὶ εἰς τὴν κλίνην τοῦ ἀρρώστου, καὶ εἰς τὴν τράπεζαν συμποσιάζων μὲ τοὺς φίλους του· ἂν ἀπὸ τοὺς συμπότας τις τὸν ἐρωτήσῃ κατὰ τύχην περὶ τῆς φύσεως τινὸς φαγητοῦ, δὲν ἀρκεῖται νὰ τὸν ἀποκριθῇ εἰς δύο λόγια· ἀλλὰ φέρει μάρτυρα τὸν Γαληνὸν, ὀνομάζει τὸν Δίφιλον, τὸν Ἱκέσιον, τὸν

Μνησίθεον, καὶ ὅλους, ὅσοι ἔγραψαν Περὶ Ὕλης ἢ Δυνάμεως Τροφῶν.

Ὑπόθεσε ἕνα τῶν τοιούτων, ὅτι, συναναστρεφόμενος μὲ ἄλλους, ἀντὶ συνομιλίας πρεπούσης εἰς τὸν καιρὸν, εἰς τὸν τόπον, εἰς τοὺς ἀκούοντας, βασανίζει τὴν κεφαλήν του νὰ καταφέρῃ τὸν λόγον εἰς περίστασιν, ὅπου εἶναι τρόπος νὰ προσαρμόσῃ (καλὰ ἢ κακὰ ὀλίγον τὸν μέλει) κάμμίαν ποιητοῦ ἢ συγγραφέως ῥῆσιν, κάμμίαν παροιμίαν, διὰ νὰ δείξῃ ὅτι εἶναι λογιώτερος τῶν ἄλλων· καὶ ἂν ἀπὸ τοὺς συνομιλοῦντας τὶς τὸν ἐναντιωθῇ, ἀντὶ νὰ συζητήσῃ μ' αὐτὸν ἡσύχως τὴν ἀλήθειαν, διὰ νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ, ἢ νὰ ἐλευθερωθῇ αὐτὸς, ἀπὸ τὴν πλάνην, θυμόνει, ὀργίζεται, μαίνεται, ὡς μανίζουσι τὰ νήπια, ὅταν ἴδωσιν ἁρπαζόμενα, ἢ συντριβόμενα, τὰ παίγνιά των.

Ὑπόθεσέ τον, ὅτι εἰς τὰ μικρὰ καὶ εὐτελῆ μεταχειρίζεται πολλὴν ἀκρίβειαν, καὶ εἰς τὰ ἀξιόλογα δὲν δίδει κάμμίαν προσοχήν· προσαρμόζει, λαλῶν, ἢ γράφων, παραδείγματα μεγάλα καὶ ῥήσεις ὑψηλὰς εἰς τὰ ταπεινὰ, καὶ λαλεῖ περὶ τῶν ὑψηλῶν μὲ ὕφος βωμολοχικόν· ἀφοῦ πολλὴν ὥραν, μὲ πολλὴν ἀηδίαν τῶν ἀκουόντων, φλυαρήσῃ περὶ πραγμάτων εἰς μόνον αὐτὸν ἀγνώστων, συμπεραίνει τὸν λόγον μὲ κάμμίαν τοῦ Σοφοκλέους, ἢ τοῦ Εὐριπίδου, τραγικὴν ῥῆσιν. Ἂς ἔλθωμεν εἰς τὰ πλέον χρειώδη.

Ὑπόθεσέ τον, ὅτι ἔχει χρείαν νὰ μηνύσῃ τι πρὸς φίλον ἀπόντα, καὶ, ἀντὶ νὰ γράψῃ ἐπιστολὴν ἔχουσαν καὶ τὸ πραγματικὸν καὶ τὸ λεκτικὸν ἁρμόδια εἰς τὴν χρείαν, διὰ τὴν ὁποίαν γράφει, αὐτὸς τρέχει εἰς τὰ παίγνιά του, λαμβάνει ἀπὸ τοῦ Κορυδαλέως τὸ ἐπιστολάριον τοὺς κοινοὺς τόπους, ἐρανίζεται καὶ ἀπὸ κάνένα ποιητὴν ἢ συγγραφέα λέξεις καὶ φράσεις, καὶ συῤῥάπτει ἐξ αὐτῶν κέντρωνα, τερατωδέστερον ἀπ' αὐτὸ τοῦ Ἀρλεκίνου τὸ φόρεμα, τὸν ὁποῖον ὀνομάζει καὶ νομίζει ἐπιστολὴν, καὶ πέμπει ὡς τοιαύτην πρὸς τὸν φίλον διὰ νὰ φανερώσῃ τὴν χρείαν του. Τοῦτο εἶναι ἀρκετὰ γελοῖον. Ὑπόθεσε δὲ, ὅτι καὶ χωρὶς χρείας γράφει πρὸς αὐτὸν, καὶ μόνον διότι νομίζει, ὅτι ἔχων καὶ χαρτίον καὶ μελάνιον, ἔχει ὅσα χρειάζονται εἰς ἐπιστολῆς σύνταξιν· τοῦτο βέβαια εἶναι γελοιότερον. Ἀλλ' ὑπόθεσε, ὅτι, μηδ' ἔχων πρὸς τίνα νὰ γράψῃ, γράφει πρὸς πλαστὰ πρόσωπα, ὁποῖαι εἶναι πολλαὶ τοιαῦται σωζόμεναι ἐπιστολαί. Τοῦτο πλέον ὀνόμασέ το, φίλε, σὺ, ὡς θέλεις· ἐγὼ ἀπορῶ τί ἐπίθετον πρέπει νὰ δώσω εἰς τοιαύτην, ἐλέου πλέον παρὰ γέλωτος ἀξίαν, ματαιοπονίαν.

Ὑπόθεσέ τον, ἐὰν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ νὰ δημηγορήσῃ εἰς κοινὴν συνέλευσιν, καὶ νὰ συμβουλεύσῃ τοὺς συμπολίτας τὸ κοινὸν συμφέρον, ἀντὶ νὰ ἐξετάσῃ τὴν φύσιν αὐτὴν τοῦ πράγματος, περὶ τοῦ ὁποίου ἔγινεν ἡ συνέλευσις, καὶ νὰ συνάξῃ ἀπ' αὐτὴν τὰ ἀναγκαῖα ἐπιχειρήματα, ἐκ τῶν ὁποίων μόνων εἶναι ἐλπὶς νὰ πείσῃ τοὺς ἀκούοντας, αὐτὸς ἐνθυμούμενος τοῦ Ἀφθονίου τὰ προγυμνάσματα, τοῦ Ἑρμογένους, τοῦ Κορυδαλέως, ἢ τοῦ Σκούφου, τὴν ῥητορικὴν, ἁπλῶς τοῦ σχολείου τὰ παιγνίδια, συῤῥάπτει ἐξ αὐτῶν λόγον γελοῖον, τὸν ὁποῖον ὀνομάζει δημηγορίαν.

Ἀλλ' ὑπόθεσε, ὅτι καὶ χωρὶς ἀνάγκην κοινῆς συνελεύσεως, μηδ' ἔχων ἀφορμὴν ἀληθινῶν ῥητορικῶν λόγων κάμμίαν, γράφει, καθήμενος ἥσυχος εἰς τὸν οἶκον, μελέτας λόγων πλαστάς. Ὅ,τι ὄνομα δώσῃς εἰς τὸν γράφοντα πλαστὰς ἐπιστολὰς, τὸ αὐτὸ, φίλε, πρέπει νὰ προσαρμόσῃς καὶ εἰς τοῦτον.

Ὅστις παίζει ὅσα κατηρίθμησα παίγνια, ἢ μέρος αὐτῶν, εἰς τοῦτον ἐδόθη τὸ ὄνομα, Σχολαστικός· ἐπειδὴ τρίβει τὸν βίον ὅλον, ὡς νὰ ἦτον ὅλον του τὸν βίον εἰς τὸ σχολεῖον, ὡς νὰ ἦτο καταδικασμένος ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν νὰ μανθάνῃ, χωρὶς ποτὲ νὰ πράξῃ τι εἰς ἰδίαν ἢ κοινὴν ὠφέλειαν. Τοιαύτη κεφαλῆς καὶ ψυχῆς κατάστασις ὑποθέτει μωρίαν, καὶ συνοδεύεται μὲ τύφον, καὶ τοῦ τύφου τὸ ἀναγκαῖον ἀκολούθημα, πεῖσμα. Τοιοῦτος ἄνθρωπος στοχάζεται τὴν σοφίαν ὡς ἐπάγγελμα χωριστὸν, καὶ εἰς αὐτὸν καὶ τοὺς κατ' αὐτὸν ἴδιον· καὶ ὀργίζεται, ὅταν βλέπῃ ἄλλους νὰ μεταχειρίζωνται φρονίμως, ὡς ὄργανα βίου καὶ πολιτικῆς κοινωνίας, τὰ ὁποῖα εἰς αὐτοῦ τὰς χεῖρας κατεδικάσθησαν νὰ ἦναι πάντοτε παίγνια. Τοιοῦτος ἄνθρωπος, ἂν ἦναι γραμματικὸς, βλέπων, φερειπεῖν, πραγματευτὴν φιλολόγον καὶ φιλόμουσον, ἀντὶ νὰ συγχαίρῃ τὴν πατρίδα καὶ τὸ γένος του, ὅτι ἡ παιδεία ἐξαπλοῦται εἰς ὅλας τὰς τάξεις καὶ τὰ ἐπαγγέλματα τοῦ βίου, ταράσσεται, τὸν ὀνομάζει παραβάτην τοῦ ἐπαγγέλματός του, τὸν πολεμεῖ. —Ὡς σφετεριστὴν τάχα τῆς σοφίας του;—Καλὲ ποίας σοφίας! Τί κοινὸν αὐτὸς ἔχει μὲ τὴν σοφίαν! Τὸν πολεμεῖ, ὡς σοφῶς καὶ φρονίμως μεταβάλλοντα τὰ παίγνιά του εἰς ὄργανα πολιτικῆς εὐδαιμονίας· τὸν πολεμεῖ, διότι φοβεῖται μὴ γενῇ εἰς ὅλους φανερὰ ἀπὸ τὴν ἐκείνου φρόνιμον τῶν ὀργάνων μεταχείρισιν ἡ ἰδία του οὐτιδανότης, καὶ ἀκούσῃ, τέλος πάντων, καὶ ἀπὸ τοὺς ὅσοι ἠλιθίως ἕως τότε τὸν ἐθαύμαζαν, τὸ φρικτὸν,

Ἐπαρίστερ' ἔμαθες, ὦ πόνηρε, γράμματα·
Ἀντέστροφέν σου τὸν βίον τὰ βιβλία·
Πεφιλοσόφηκας γῇ τε κοὐρανῷ λαλῶν,
Οἷς οὐδέν ἐστιν ἐπιμελὲς τῶν σῶν λόγων.

Τοιοῦτος ἄνθρωπος ἤθελε κατηγορήσειν τὸν Θουκυδίδην καὶ τὸν Ξενοφῶντα, ὅτι, στρατιωτικοὶ ὄντες, δὲν ἠρκέσθησαν εἰς τὰ Τακτικὰ, ἀλλ' ἐτόλμησαν νὰ συγγράψωσι καὶ ἱστορίαν· αὐτὸν τὸν Μάρκον Αὐρήλιον, ὅτι δὲν ἠρκέσθη εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς βασιλείας του, ἀλλ' ἔγραφε καὶ ἠθικὰ παραγγέλματα· αὐτὸν τὸν Γαληνὸν, ὅτι δὲν ἐπεριωρίσθη εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ἀλλ' ἐσύνταττε καὶ φιλοσοφικὰ καὶ φιλολογικὰ συγγράμματα· αὐτὸν τὸν Πατριάρχην Φώτιον, ὅτι δὲν ἠσχολήθη εἰς μόνην τὴν λειτουργίαν τοῦ ἱεροῦ, ἀλλ' ἀπεκότησε νὰ γένῃ καὶ κριτικός· αὐτὸν τὸν ἀρχιερέα τῆς Θεσσαλονίκης Εὐστάθιον, ὅτι δὲν εὐχαριστήθη νὰ χειροτονῇ ἱερεῖς καὶ διακόνους, ἀλλ' ἠθέλησε νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ καὶ τὸν Ὅμηρον. Τί, φίλε, τὰ πολλά; Τοιοῦτος εἶναι ὁ Σχολαστικός· ὄχι ἀληθῶς λόγιος, ὡς ὀνομάζεται ἀπὸ τὸν

ὄχλον, ἀλλ' εἴς ἀπ' ἐκείνους,

Οὓς ἐδίδαξαν ἀριστερὰ γράμματα Μοῦσαι.

Καὶ τοῦτο δὲν ἀποβλέπει μόνους τοὺς γραμματικούς. Καὶ φιλόσοφος, καὶ τεχνίτης, καὶ ἁπλῶς πάσης τάξεως καὶ παντὸς ἐπαγγέλματος ἄνθρωπος γίνεται σχολαστικὸς (pedant), ὁσάκις προσκολλᾶται εἰς τὸ ἐπάγγελμά του, ὄχι μὲ τὸν πολλῶν ἐπαίνων ἄξιον σκοπὸν νὰ τὸ τελειοποιήσῃ, ἀλλ' ὡς εἰς ἴδιον παίγνιον, μὲ τὸ ὁποῖον συνειθισμένος νὰ παίζῃ, φοβεῖται μὴ τοῦ ἁρπασθῇ ἀπὸ τὰς χεῖρας, καὶ μεταβληθῇ εἰς σπουδαῖον ὄργανον.

Τοιαύτην μακρὰν περιγραφὴν τοῦ Σχολαστικοῦ ἠναγκάσθην, φίλε μου, νὰ κάμω, καὶ διότι εἶναι δύσκολον νὰ ἐξηγήσῃ τις μὲ σύντομον ὁρισμὸν τὸ πολύμορφον καὶ καταγέλαστον τοῦτο ζῶον, καὶ διότι ὅσα εἶπα, γνωστὰ καὶ εἰς αὐτὰ τῆς φωτισμένης Εὐρώπης τὰ μαθητάρια, εἰς πολλοὺς ἀπὸ ἡμᾶς εἶναι κατὰ δυστυχίαν ἀκόμη νέα. Καὶ ὅμως εἶναι ἀναγκαῖα νὰ τὰ μάθωμεν ὅλοι, διὰ νὰ παύσῃ τῆς παλαιᾶς ζύμης ἡ μωρὰ φλυαρία, μηδὲ νὰ στοχαζώμεθα πλέον τὴν παιδείαν ὡς πατρογονικὸν κτῆμα, ἢ μονοπώλιον, ὀλίγων τινῶν κακῶς ἀναθραμμένων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι, μὴν ὄντες ἄλλο παρὰ καταγέλαστοι σχολαστικοί, ἀποκλείουσιν ὑπερηφάνως τοῦ χοροῦ τῶν σοφῶν ὅσους αἰσθάνωνται καλοὺς νὰ μεταβάλωσι τὰ παίγνιά των εἰς ἀληθινὰ τοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς δόξης τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους ὄργανα.—ΚΟΡΑΗΣ.

Ο ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΤΗΣ.

ΠΕΡΙΗΓΗΤΗΣ, καταρχὰς μὲν ἔχων νὰ διέλθῃ ὡραῖα πράσινα χωράφια, ἔπειτα δὲ τόπους δυσβάτους, πλήρεις ἀκανθῶν καὶ τριβόλων, ἡτοιμάσθη μόνον διὰ τὸ πρῶτον μέρος τῆς ὁδοῦ.

Ἐνεδύθη ἐλαφρὰ καὶ ποικιλόχροα φορέματα, ἔθεσε ῥόδα εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ, καὶ μὲ ῥάβδον ἐλαφρὰν εἰς τὴν χεῖρα, ἤρχισε περιχαρὴς νὰ διατρέχῃ τὴν ἐγνωσμένην ὁδόν· ἡ θάλλουσα φύσις ἔχαιρε πέριξ αὐτοῦ, ὁ ἥλιος ἔλαμπεν ὑπὲρ κεφαλῆς του λαμπρότατα· ὅθεν ἐξηκολούθει μὲ χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν τὸν δρόμον.

Προχωρῶν ὅμως, ἔφθασεν εἰς τὰ δύσβατα, καὶ ὅτε ἐπλησίασεν ἡ νύξ, εὑρέθη εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν· διότι αἱ τροφαί του ἦσαν ἤδη τελειωμέναι, τὰ φορέματα ἀπὸ τὴν βροχὴν ὑγρά, καὶ ἀπὸ τὰς ἀκάνθας ἐσχισμένα, τὰ ῥόδα μαραμμένα, καὶ κοπιασμένον ἤδη παραπολύ, ὀλίγον ἐβοηθοῦσεν αὐτὸν ἡ πρὸς ἐπίδειξιν μικρά του ῥάβδος· ἦτο δὲ καὶ ποταμὸς ἔμπροσθεν, καὶ τριγύρῳ σκότος.

'Ἀλλοίμονον!' εἶπε καθ' ἑαυτόν, τύπτων καὶ τὸ στῆθος, 'εἶμαι πεινασμένος, καὶ δὲν ἔχω φαγητόν· εἶμαι βρεγμένος, καὶ δὲν ἔχω φορέματα διὰ νὰ ἀλλάξω· κοπιασμένος, καὶ δὲν ἔχω βακτηρίαν, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ στηρίζωμαι· ποταμὸν ἔχω νὰ περάσω, καὶ δὲν εὑρίσκω πλοιάριον· ἐπλανήθην, καὶ τώρα δὲν ἔχω ὁδηγόν· ἐνυκτώθην, καὶ δὲν ἔχω φανόν! Ἀλλοίμονον! πόσον εἶμαι ἀνόητος! Διατί δὲν ἐπρόβλεψα καὶ διὰ τὸ τέλος τῆς ὁδοιπορίας μου, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀρχήν;'

Ἀναγνῶστα! ὁ χρόνος φεύγει ταχύτατα,—ὁδοιπόρος εἶσαι καὶ σύ! Ἀρχὴ τῆς ὁδοιπορίας σου εἶναι ἡ ζωή, καὶ τέλος ὁ θάνατος. Ἂν εὑρίσκεσαι δι' ἀμφότερα προητοιμασμένος, εἶσαι ἀξιομακάριστος· εἰδεμή, ὁμοιάζεις τὸν ἀπρόβλεπτον περιηγητήν!

ΠΕΡΙ ΨΕΥΔΟΥΣ.

ΚΑΤ' ἀλήθειαν τίποτε δὲν γνωρίζω κακοηθέστερον, χαμερπέστερον, καὶ γελοιωδέστερον τοῦ ψεύδους. Εἶναι γέννημα κακεντρεχείας, δειλίας, ἢ κενοδοξίας· γενικῶς δὲ καθ' ὅλα ταῦτα ἀποτυγχάνει τοῦ σκοποῦ του· διότι πάντοτε τὰ ψεύδη φανερόνονται ταχύτερον ἢ βραδύτερον. Ἂν εἴπω ψεῦδος κακεντρεχές, μὲ σκοπὸν νὰ ἐγγίξω τὴν ὑπόληψιν τινός, ἐνδέχεται μὲν νὰ βλάψω αὐτὸν πρὸς καιρόν· ἀλλὰ τὸ πλεῖστον κακὸν ἐπὶ τέλους θέλει ἐπανέλθειν εἰς ἐμὲ αὐτόν· διότι, εὐθὺς ὅταν φανερωθῶ, (ἐξάπαντος δὲ μέλλω νὰ φανερωθῶ), καταισχύνομαι καὶ συγχέομαι διὰ τὸ ἄτιμον τῆς ἐπιχειρήσεως· ὅ,τι δ' ἂν λεχθῇ μετέπειτα πρὸς βλάβην ἐκείνου τοῦ ὑποκειμένου, ὅσον καὶ ἂν ἀληθεύῃ, περνᾷ ὡς συκοφαντία.

Ἐὰν προσδράμω εἰς ψευδεῖς ἢ καὶ ἀμφιβόλους φράσεις, ὥστε νὰ δικαιολογηθῶ διά τι τὸ ὁποῖον εἶπα ἢ ἔπραξα, καὶ ν' ἀποφύγω τὸν ἐξ αὐτοῦ κίνδυνον ἢ τὴν ἐξ αὐτοῦ αἰσχύνην, κηρύττω διαμιᾶς τὸν φόβον, ὡς καὶ τὸ ψεῦδός μου· καί, ἀντὶ ν' ἀποφύγω, αὐξάνω τὸν κίνδυνον καὶ τὴν αἰσχύνην· δεικνύω ἐμαυτὸν τὸν ἔσχατον καὶ χαμερπέστατον τῆς ἀνθρωπότητος, μέλλω δ' ἐξάπαντος τοιαύτην πάντοτε νὰ λαμβάνω μεταχείρισιν. Ὁ φόβος, ἀντὶ ν' ἀποχρούῃ, ἐπισύρει τὸν κίνδυνον· καθότι οἱ ὑποκεκρυμμένοι δειλοὶ ἀγαποῦν νὰ ὑβρίζωσι τοὺς ἐγνωσμένους. Ἐάν τις ἔλαβε τὴν κακοτυχίαν νὰ σφάλῃ, γενναῖον ἴδιον εἶναι ἐλευθέρως νὰ ὁμολογήσῃ τὸ σφάλμα του· δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος τοῦ νὰ ἐξιλεώσῃ δι' αὐτό, οὐδ' ἄλλος τρόπος νὰ συγχωρηθῇ.

Ὁ ψευδόμενος, δολιευόμενος, ἢ τοὺς λόγους αὐτοῦ συγχέων καὶ περιπλέκων, διὰ ν' ἀπομακρύνῃ τίποτε κινδυνῶδες ἢ δυσάρεστον, δεικνύει τοσαύτην χαμέρπειαν καὶ τοσοῦτον φόβον, ὥστε πάντοτε τὸν πρέπει νὰ καταπτύεται, καὶ πολλάκις θέλει τωόντι καταπτύεσθαι.

Ὑπάρχουν καὶ ἄλλου εἴδους ψεύδη, ἀβλαβῆ μὲν καθ' ἑαυτά, πλὴν γελοιωδέστατα· ἐννοῶ ἴσα ἡ ἐσφαλμένη κενοδοξία ὑπαγορεύει, τὰ ὁποῖα ἐνεργοῦν κατ' αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ σκοποῦ ὑπὲρ τοῦ ὁποίου λέγονται, καὶ τελειόνουν εἰς τὴν ταπείνωσιν καὶ σύγχυσιν τοῦ γεννήτορος αὐτῶν, ὅστις ἐξάπαντος μέλλει νὰ φανερωθῇ. Ταῦτα εἶναι ὡς ἐπιτοπλεῖστον διηγηματικὰ καὶ ἱστορικὰ ψεύδη, ὅλα σκοπὸν ἔχοντα νὰ ὑπερτιμήσωσι τὸν αὐτὰ γεννῶντα.

Αὐτὸς εἶναι πάντοτε ὁ ἥρως τῶν ἰδίων αὐτοῦ μυθιστοριῶν· ἐστάθη εἰς κινδύνους, ἐκ τῶν ὁποίων οὐδεὶς ποτὲ διεσώθη πλὴν αὐτοῦ· ἴδεν ὀφθαλμοφανῶς ὅσα ἤκουσαν ἢ ἀνέγνωσαν ἄλλοι· καὶ ἵππευσε μᾶλλον εἰς

μίαν ἡμέραν παρ' ὅσον ταχυδρόμος διέτρεξε ποτὲ εἰς δύο. Ταχέως δὲ ἀνακαλύπτεται, καὶ γίνεται πάραυτα τὸ ἀντικείμενον παγκοσμίου περιφρονήσεως καὶ χλευασμοῦ.

Ἐνθυμοῦ λοιπὸν, ὅσον ζῇς, ὅτι οὐδὲν ἄλλο παρ' ἡ ἀκριβὴς ἀλήθεια ἐμπορεῖ νὰ σὲ διαβιβάσῃ ἀπὸ τὸν κόσμον μὲ ἀβλαβῆ τὴν συνείδησιν ἢ τὴν τιμήν σου. Δὲν εἶναι μόνον χρέος, ἀλλὰ καὶ συμφέρον σου· πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τούτου ἐμπορεῖς νὰ παρατηρήσῃς, ὅτι οἱ ἀνοητότεροι εἶναι καὶ οἱ φιλοψευδέστεροι. Τὸ κατ' ἐμὲ, ἀπὸ τὸν βαθμὸν τῆς φιλαληθείας ἑκάστου, κρίνω καὶ τὴν ποσότητα τοῦ νοὸς αὐτοῦ.

Ο ΦΑΛΑΚΡΟΚΟΡΑΞ.

Ο ΦΑΛΑΚΡΟΚΟΡΑΞ εἶναι περίπου ἰσομεγέθης μὲ Μοσχοβικὴν μεγάλην νῆσσαν· τοὺς τέσσαρας δακτύλους ἔχει διὰ μεμβρανῶν συνενωμένους, τὸν δὲ μέσον ὀδοντωτὸν ὡς πριόνιον, διὰ νὰ κρατῇ μετὰ πλειοτέρας εὐκολίας τοὺς ἀλιευομένους ἰχθῦς. Ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ τράχηλος τοῦ πτηνοῦ τούτου εἶναι κατάμαυρα· τὸ σῶμα παχὺ καὶ βαρὺ, παρεμφερὲς μᾶλλον μὲ τὸ τῆς χηνὸς παρὰ μὲ τὸ τοῦ λάρου· τὸ δὲ ῥάμφος εὐθὺ, ἐκτὸς πρὸς τὴν ἄκραν, ὅπου γίνεται ἀγκιστροειδές.

Ἀλλὰ μ' ὅλην τὴν φαινομένην βαρύτητα καὶ δυσκινησίαν αὐτοῦ, ὀλίγα πτηνὰ εὑρίσκονται ἁρπακτικώτερα. Εὐθὺς ὁπόταν ὁ χειμὼν πλησιάσῃ, βλέπονται οἱ φαλακροκόρακες διασκορπιζόμενοι κατὰ τὴν παραλίαν, καὶ περὶ τὰς ἐκβολὰς τῶν ποταμῶν, φέροντες ὄλεθρον εἰς ἅπαν τὸ λεπιδωτὸν γένος. Ἔχουν ἀδηφαγίαν παράδοξον, καὶ πέψιν αἰφνιδιωτάτην. Ἡ ὄρεξις αὐτῶν πάντοτε ζητεῖ, καὶ οὐδέποτε χορταίνει. Τοῦτο δὲ πιθανὸν ὅτι προέρχεται καὶ ἀπὸ τὴν πληθὺν τῶν εἰς τὰ ἐντερά των σκωληκίων, γεννωμένων καὶ αὐτῶν ἐκ τῆς ἀκαταπαύστου λαιμαργίας των. Εἶναι προσέτι ῥυπαροὶ καὶ δυσωδέστατοι.

Πολυμόρφους ἰδιότητας ἔχει ὁ φαλακροκόραξ· βλέπεται εἰς τὴν ξηρὰν, ὡς καὶ εἰς τὴν θάλασσαν· ἀλιεύει εἰς γλυκείας λίμνας, ὡς καὶ εἰς τὰ βάθη τοῦ ὠκεανοῦ· κτίζει ἐπὶ βράχων ἀποκρήμνων, ὡς καὶ ἐπὶ δένδρων· καὶ θηρεύει ὄχι μόνον τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ καὶ τὴν νύκτα.

Διὰ τὸ ἀκάματον αὐτοῦ καὶ τὴν μεγάλην εἰς τὸ ἀλιεύειν ἐπιτηδειότητα παρεκινήθησαν λαοί τινες νὰ ἡμερόνωσι τὸ πτηνὸν τοῦτο· εἰς τὴν Κίναν, ὅπου ὑπάρχουν πολλαὶ λίμναι καὶ διώρυγες, μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἀλιείαν καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη τὸν φαλακροκόρακα. ‘ Πρὸς τοῦτο ἀνατρέφονται,’ λέγει ὁ Le Compte, ‘ ὡς ἀλλαχοῦ ἀνατρέφουσι τοὺς κυνηγετικοὺς ἢ τοὺς ἱέρακας· εἷς δὲ ἄνθρωπος εὐκόλως ἐμπορεῖ ἑκατὸν νὰ διοικῇ. Ὁ ἁλιεὺς φέρει αὐτοὺς ἔξω εἰς τὴν λίμνην, ἀταράχως ἐπὶ τοῦ πλοιαρίου καθημένους, καὶ μεθ' ὑπομονῆς τὰς διαταγὰς περιμένοντας. Φθάσαντες εἰς τὸν ἁρμόδιον τόπον, ἅμα τὸ πρῶτον σημεῖον δοθῇ, πετῶσιν ἕκαστος εἰς διάφορον μέρος, πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ διωρισμένου καθήκοντος. Εἶναι δὲ τερπνότατον νὰ βλέπῃ τις πόσον εἰδημόνως μοιράζονται τὴν λίμνην ἢ τὴν

διώρυγα, ὅπου ἔχουν νὰ ὀψαρεύσωσι. Διώκουν τῇδε κἀκεῖσε, βυθίζονται, ἀναβαίνουν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἑκατοντάκις, ἑωσοῦ, τέλος, νὰ εὕρωσι τὸ θήραμά των. Τότε πιάνουν αὐτὸ ἀπὸ τὴν μέσην μὲ τὸ ῥάμφος, καὶ τὸ φέρουν εἰς τὸν δεσπότην. Ὁπόταν ἦναι ὁ ἰχθὺς παραπολὺ μεγάλος, βοηθοῦνται ἀμοιβαίως· εἷς τὸν πιάνει ἀπὸ τὴν κεφαλὴν, ἄλλος ἀπὸ τὴν οὐρὰν, καὶ τοιουτοτρόπως μετακομίζουν αὐτὸν εἰς τὸ πλοιάριον. Ἐκεῖ ὁ πλοίαρχος ἐκτείνει ἓν τῶν μακρῶν αὐτοῦ κωπίων, ὅπου καθίζοντες, ἐλευθεροῦνται ἀπὸ τὸ βάρος των, ἔπειτα δὲ πετῶσιν ἐκ νέου εἰς ζήτησιν ἄγρας. Ὅταν φανῶσι κοπιασμένοι, τοὺς ἀφίνει ὀλίγον νὰ ἀναπαυθῶσιν· ἀλλὰ ποτὲ δὲν τρέφονται πρὶν τελειώσωσι τὸ ἔργον. Πάντα, ἐνόσῳ ἁλιεύουν, ἔχουν δακτύλιον περὶ τὸν λάρυγγα, ὥστε νὰ μὴ καταπίνωσι τὸ θήραμά των· ἐπειδὴ ἀλλέως ἤθελαν χορταίνειν διαμιᾶς, καὶ παύειν ἀπὸ τὴν ἄγραν ἅμα ἐγέμιζαν τὴν κοιλίαν.'

Ἀφ' ὅλους τοὺς ὄρνεις καλήτερος ἁλιεὺς εἶναι ὁ φαλακροκόραξ· μολονότι δὲ παχὺς καὶ βαρὺς ἀπὸ τὸ πάμπολυ φαγητὸν, ὡς ἐπιτοπλεῖστον ὅμως περιΐπταται. Δὲν ὑπάρχει θέαμα πλέον διασκεδαστικὸν, παρ' ἱστάμενός τις ἐπὶ βράχου τῆς παραλίας νὰ βλέπῃ αὐτὸν καταβαίνοντα ἐξ ὕψους, καὶ διόντα κατόπιν τοῦ θηρευομένου ἰχθύος. Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ὅμως, πρέπει νὰ μὴν εὑρίσκεται τὸ ὀψάριον βαθύτερα παρ' ὅσον ἡ ὁρμὴ τῆς καταβάσεως ἱκανοποιεῖ τὸν φαλακροκόρακα νὰ δύσῃ· καθότι τὸ πτηνὸν τοῦτο δὲν ἐμπορεῖ νὰ κινῆται τόσον ταχέως ὑπὸ τὸ ὕδωρ, ὅσον ὁ ἰχθὺς δύναται νὰ κολυμβᾷ. Σπανίως, μ' ὅλα ταῦτα, κάμνει ἀτυχῆ δύσιν· πολλάκις δὲ βλέπεται βαρέως ὑψούμενος, μετὰ ἰχθύος μεγαλητέρου παρ' ὅσον εὐκόλως ἐμπορεῖ νὰ καταφάγῃ. Συμβαίνει δὲ καί ποτε νὰ πιάσῃ τὸν ἰχθὺν ὁ φαλακροκόραξ ἀπὸ τὴν οὐράν· καὶ τότε τὰ πτερύγια ἐμποδίζουν εὐκόλως νὰ τὸν καταῤῥοφήσῃ. Εἰς τοιαύτην περίστασιν, βλέπεται ὁ ὄρνις τινάσσων τὸ θήραμα ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ πολλὰ ἐπιδεξίως πιάνων αὐτὸ, ἐνῷ καταβαίνει, ἀπὸ τὴν ἁρμοδίαν ἄκραν, καὶ οὕτω μετ' εὐκολίας καταπίνων τὸν ἰχθύν.

ΤΩΝ ἐντόμων ἡ εὐκινησία καὶ δύναμις εἶναι πασίγνωστοι. Οἱ μύρμηκες δύνανται νὰ σηκώσωσι φορτία τεσσαρακοντάκις ἢ πεντηκοντάκις βαρύτερα ἑαυτῶν. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Λινναίου, ἡ μηλολόνθη, σχετικῶς πρὸς τὸ μέγεθος αὐτῆς, εἶν' ἑξάκις τοῦ ἵππου δυνατωτέρα· καὶ ἂν ὁ ἐλέφας εἶχε κατ' ἀναλογίαν τόσην ἰσχὺν, ὅσην ὁ ἐλάφειος κάνθαρος, ἠδύνατο πρόῤῥιζα νὰ ἀνασπᾷ τὰ μεγαλήτερα δένδρα, καὶ, ὡς οἱ γίγαντες τῆς μυθολογίας, νὰ ῥίπτῃ βράχους εὐμεγέθεις κατὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ.

ΟΙ ΑΥΤΟΧΘΟΝΕΣ Ἰνδοὶ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς εἶναι εἰς τὸ ἄκρον φιλόξενοι· προθυμότατα δίδουν τροφὴν καὶ ποτὸν εἰς τὸν ξένον ὁδοιπόρον. Ἰνδὸς γυμνὸς καὶ διὰ τὸ κυνήγιον ὡπλισμένος, ἐμβαίνων εἰς καλύβην, λέγει πρὸς τὸν ἡμικοιμισμένον αὐτῆς κύριον, ὅστις ποτὲ ἴσως ἀρχήτερα δὲν ἴδεν αὐτὸν, 'Ἦλθα!' ὁ ἄλλος σοβαρῶς ἀποκρίνεται, 'Κάθισε!' καὶ τροφὴ καὶ κατάλυμα προσφέρονται ἀμέσως.

ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑΝ.—Εὐγενὴς Ἄγγλος ἔκαμε πρὸ μικροῦ συμπόσιον εἰς ὅλους τοὺς γέροντας, ὅσοι ἐκατοίκουν ἐντὸς πέντε μιλίων ἀπὸ τὴν κώμην, ὅπου αὐτὸς διέτριβε. Τὸν ἀριθμὸν ἦσαν εἴκοσι, οἱ δὲ χρόνοι αὐτῶν ἐσυμποσοῦντο εἰς 1,667. Ὁ νεώτερος ἦτον ἑβδομήκοντα δύο, ὁ δὲ πρεσβύτερος ἐννενήκοντα ἑπτά. Μεταξὺ τῶν σεβασμίων πατριαρχῶν ἦτον εἷς, ὁ ὁποῖος ἐστάθη εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Γιβραλτὰρ, 1779· ἄλλος τις εἶχεν ἀξιωθῆν νὰ ἴδῃ ἑπτὰ τρισέγγονα· καὶ ἄλλος, τοῦ ὁποίου ὁ πατὴρ, ζῶν ἐπὶ Κρομουελλίου, ἐνυμφεύθη καὶ δεύτερον 86 ἐτῶν ἡλικίας, τὸ 1743· ὁ υἱός του Ἰάκωβος ἐγεννήθη Μάρτιον, 1744· μετὰ τὴν γέννησιν αὐτοῦ ὁ γέρων ἔζησεν ἕνδεκα χρόνους· ὁ υἱός του (ὁ παρευρισκόμενος πρεσβύτης) ἦτον 95 τὸν τελευταῖον Μάρτιον.

ΝΕΩΣΤΙ ἐξεδόθη εἰς τὴν Πάνορμον τῆς Σικελίας ἐφημερὶς διὰ τοὺς τυφλούς. Τὸ χαρτίον τυπόνεται μόνον ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους, εἰς τρόπον ὥστε τὰ γράμματα ἐξέχουν ἐκ τοῦ ἄλλου· ἀναγινώσκουσι δὲ οἱ τυφλοὶ, περνῶντες τοὺς δακτύλους ἄνωθεν τῶν στίχων. Ἡ ἐφημερὶς αὕτη ἐπιγράφεται, Il Consolatore dei Ciechi.

ΜΕΤΑΞΥ τοῦ 1815 καὶ τοῦ 1835 ηὔξησεν ὁ πληθυσμὸς τῆς Γαλλίας ἀπὸ 29,500,000 εἰς 33,500,000. Ἀναλόγως ηὔξησε καὶ ἡ ποσότης τῶν γεννημάτων. Τὸ μὲν 1815 ἐσυμποσοῦντο εἰς 30,460,000 ἑκατόλλιτρα· τὸ δὲ 1835 εἰς 41,684,971, ἐτησίως.

ΑΠΟΦΕΥΓΕ τοὺς δόγματα ὀλέθρια ζητοῦντας νὰ ἐνσταλάξωσιν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, μὲ πρόφασιν ὅτι τάχα ἐξηγοῦν τὰ τῆς φύσεως. Ἀνατρέποντες, καταστρέφοντες, καταπατοῦντες πᾶν ὅ,τι χρεωστεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ σεβάζεται, στεροῦν τοὺς τεθλιμμένους τῆς παρηγορίας αὐτῶν ἐν καιρῷ δυστυχιῶν· ἀφαιροῦν ἀπὸ τοὺς πλουσίους καὶ δυνατοὺς τὸν μόνον χαλινὸν εἰς τὰ πάθη των· ἐκριζόνουν ἀπὸ τὰ ἐνδόμυχα τῆς καρδίας τὸν φόβον τῆς κακίας, τὴν ἐλπίδα τῆς ἀρετῆς· ἔπειτα δὲ σεμνύνονται ὡς εὐεργέται τῆς ἀνθρωπότητος! Ἡ ἀλήθεια, τολμοῦν νὰ λέγωσιν, οὐδέποτε εἶναι βλαβερά. Κατὰ τοῦτο εἶμαι σύμφωνος· αὐτὸ δὲ τοῦτο, κατ' ἐμὴν γνώμην, ἀποδεικνύει ὅτι ὅσα αὐτοὶ διακηρύττουν δὲν εἶναι ἀλήθεια.

ΤΗΣ γυναικὸς τὸ χαριέστατον κόσμημα περιγράφεται ὅπου αἱ καλαὶ τοῦ συρμοῦ ποτὲ δὲν ἤθελαν ὀνειρευθῆν,—εἰς τὸ τέταρτον ἐδάφιον τοῦ τρίτου κεφαλαίου τῆς πρώτης Ἐπιστολῆς τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου·—ΠΡΑΥ καὶ ΗΣΥΧΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελές.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΙΑΝΟΥΑΡ. 1840.] [ΑΡΙΘ. 37.

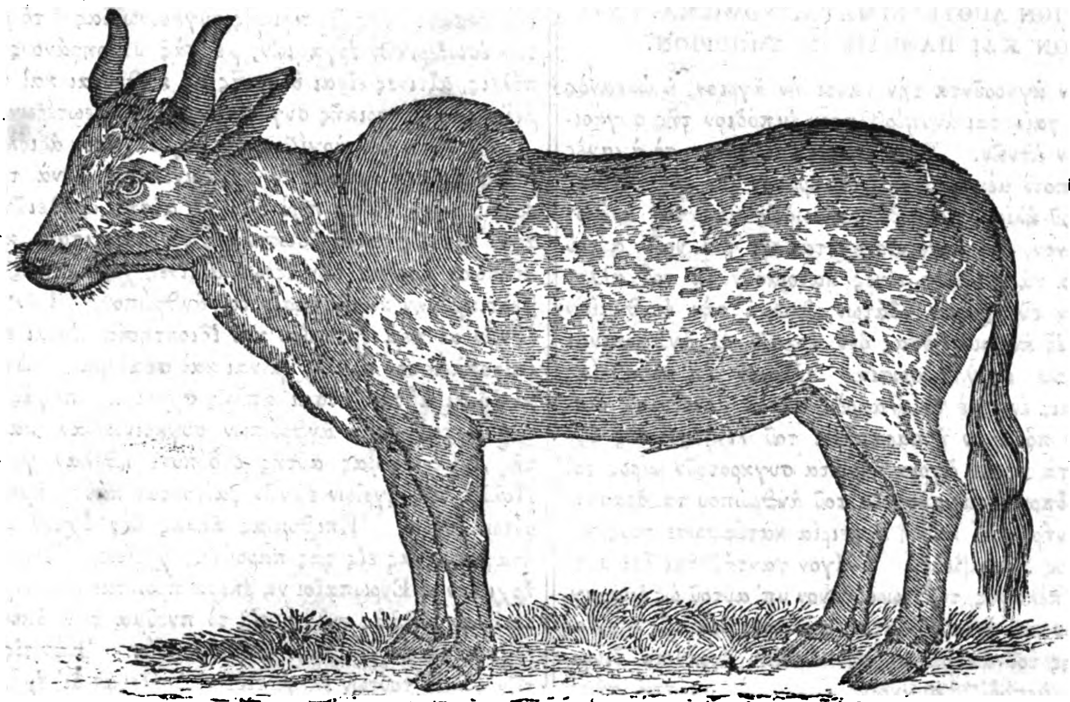

ΒΟΥΣ ΙΝΔΙΚΟΣ.

Ο ΙΝΔΙΚΟΣ ΒΟΥΣ εὑρίσκεται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον εἰς ὅλην τὴν Μεσημβρινὴν Ἀσίαν, τὰς νήσους τοῦ Ἰνδικοῦ Ἀρχιπελάγους, καὶ τὸ ἀνατολικὸν παράλιον τῆς Ἀφρικῆς, ἐκ τῆς Ἀβυσσινίας μέχρι τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος. Εἰς ὅλας τὰς χώρας ταύτας χρησιμεύει ἀντὶ τοῦ κοινοῦ βοός· διότι καὶ ὡς κτῆνος ἀχθοφόρον μεταχειρίζονται αὐτὸν, καὶ πρὸς τροφὴν καὶ γεωργίαν. Εἴς τινα μέρη τῆς Ἰνδίας ἐκπληροῖ προσέτι τοῦ ἵππου τὰ καθήκοντα, εἴτε σαμαρονόμενος καὶ ὀχούμενος, εἴτε ζευγνυόμενος εἰς ἅμαξαν, καὶ τελειόνων οὕτω ἱκανοῦ μήκους ὁδοιπορίας μὲ ἀρκετὴν ταχύτητα. Κατά τινας τῶν ἀρχαιοτέρων συγγραφέων πεντήκοντα ἢ ἑξήκοντα μίλια εἶναι συνήθως ὁ καθ' ἡμέραν δρόμος του· ἀλλὰ τῶν ἐσχάτων συγγραφέων ὁ μετριώτερος λογαριασμὸς δίδει μόνον ἀπὸ εἴκοσι ἕως τριάκοντα. Τὸ κρέας αὐτοῦ ποσῶς δὲν λογίζεται καταφρονήσεως ἄξιον, μολονότι διόλου δὲν ἐξισοῦται μὲ τὰ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ βοός. Ὁ ὕβος, ἐκ πάχους τὸ πλέον συνιστάμενος, θεωρεῖται ὡς τὸ τρυφερώτατον μέρος. Κατὰ τὸν χρωματισμὸν, ὑπόκειται εἰς ὅσην οἱ Εὐρωπαϊκοὶ βόες ποικιλίαν. Ἡ κοινοτέρα ὄψις αὐτοῦ εἶναι σταχτερὰ λευκόφαρος, μεταβαίνουσα εἰς τὴν τοῦ ἀνθογάλακτος ἢ τὴν τοῦ γάλακτος· ἀλλ' οὐχὶ σπανίως ἐπικρατοῦν διάφοροι ἐρυθρόχροοι ἢ μελάγχροινοι σκιαὶ, ἐνίοτε δὲ καὶ χρῶμα κατάμαυρον. Εἴς τινας ὁ ὕβος ὑπερυψοῦται, καὶ φυλάττει μὲν συνήθως θέσιν ὄρθιον, ἀλλὰ κάποτε κλίνει ἀρκετὰ πρὸς τὸ ἓν μέρος. Συμβαίνει δὲ καὶ σχεδὸν εἴκοσι ὀκάδας νὰ ζυγίζῃ. Εἰς Σουρὰτ λέγεται ὅτι εὑρίσκονται τινὰ τῶν ζώων τούτων μὲ δύο ὕβους.

Εἰς τοὺς Ζωολογικοὺς Κήπους τοῦ Λονδίνου φυλάσσονται δύο βόες Ἰνδικοὶ, παραπολὺ ἀλλήλων διαφέροντες· ὁ μὲν μόλις πρόβατον ὑπερβαίνων κατὰ τὸ μέγεθος, ἥμερος, θυμόσοφος, δραστήριος, καὶ ὡραίαν ἔχων συμμετρίαν· ὁ δὲ, τοῦ ἡμετέρου βοὸς ἀνώτερος κατὰ τὸ ὕψος, καὶ οὐχ ἧττον ἐπίσημος διὰ τὴν γενναίαν φαντασίαν παρὰ διὰ τὴν ἥσυχον καὶ ὑποκλινῆ αὐτοῦ διάθεσιν.

Πασίγνωστον εἶναι ὅτι καὶ τοῦτον καὶ παντὸς ἄλλου εἴδους βόας περιποιοῦνται μετὰ δεισιδαίμονος εὐλαβείας

οἱ Ἰνδοὶ, ἁμάρτημα τὴν σφαγὴν αὐτῶν κρίνοντες, καὶ βδελυσσόμενοι τοὺς τρώγοντας τὸ βοϊδινὸν κρέας.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ, ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΩΝ.

ΜΕΡΟΣ Α΄.—ΕΙΣΑΓΩΓΗ. ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΠΟΛΕΩΝ. ΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ. ΝΟΜΙΣΜΑ. ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ ΕΜΠΟΡΙΟΝ.

ΕΙΣ τὸν ἀγνοοῦντα τὴν ναυτικὴν ἄγριον, ὁ ὠκεανὸς πρέπει νὰ φαίνεται ἀνυπέρβλητον ἐμπόδιον τῆς συγκοινωνίας τῶν ἐθνῶν. Ἐνῷ στέκει ἐπιβλέπων τὸ ἀχανὲς πέλαγος, ποτὲ μὲν ἡσύχως κοιμώμενον ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ πρωϊνοῦ ἡλίου, ποτὲ δὲ μανιωδῶς ὑπὸ τοῦ ἀνέμου τεταραγμένον, ἐάν ποτε εἰσέρχεται εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ ἡ ἐπιθυμία νὰ γνωρίσῃ τίνες κατοικοῦν ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους τῶν εὐρυχώρων ὑδάτων, θεωρεῖ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτὴν ὡς ἐξ ἐκείνων, ὅσας δὲν ἀρκοῦν αἱ ἀνθρώπιναι δυνάμεις νὰ ἐκπληρώσωσιν. Ὀλίγον ἐπ' ἀληθείας φαντάζεται, ἐνῷ μὲ τὸ ἐλαφρὸν αὐτοῦ μονόξυλον διαπερνᾷ τὸν ποταμὸν ἢ παραπλέει τοῦ λιμνίου τὰς ὄχθας, ὅτι τὰ πέραν ἄγρια κύματα συγκροτοῦν μέρος τοῦ σταδίου, ὅπου ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ ἀνθρώπου τὰ δραστηριώτατα ἐνήργησε, καὶ ἡ ἐμπειρία κατώρθωσε τοὺς εὐκλεεστάτους θριάμβους. Ὀλίγον φαντάζεται ὅτι αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ πέλαγος, τὸ θεωρούμενον ὑπ' αὐτοῦ ὡς ἔμφραγμα φοβερὸν καὶ ἀνυπέρβλητον, εὐκόλυνε διὰ τῆς εὐφυΐας καὶ τέχνης τοῦ ἀνθρώπου τὴν ὁποίαν ἐφαίνετο διωρισμένον νὰ ἐμποδίζῃ συγκοινωνίαν, καὶ κατέστη σήμερον θέατρον ἐμπορικῶν ἐργασιῶν πολὺ σπουδαιοτέρων ὅλων τῶν γενομένων ποτὲ ἀρχήτερα. Καὶ ὅμως ἀληθεύουσι ταῦτα πάντα. Τὸ ἀρχαῖον ἐμπόριον, καὶ ἡ συγκοινωνία μεταξὺ τῶν τὴν ναυτικὴν ἀγνοούντων ἐθνῶν, σχεδὸν ἐξουθενοῦνται, παραβαλλόμενα μὲ τὰ ἔργα καὶ ἀποτελέσματα τοῦ τὴν σήμερον ἐνεργουμένου ἐμπορίου. Ἀληθεύει μὲν, ὅτι ὁ παλαιὸς τρόπος τοῦ διὰ συνοδιῶν ἐμπορεύεσθαι ἔχει πολὺ τὸ λαμπρὸν καὶ καταπληκτικόν. Ἡ μακρὰ σειρὰ τῶν τὰ πλοῦτη τῆς Ἀνατολῆς φορτωμένων καμήλων, ἡ τῆς πολυποικίλου τρυφῆς μεγαλοπρεπὴς ἐπίδειξις, ἡ διὰ νυκτὸς στρατοπέδευσις μετὰ τῶν παρακολουθούντων ᾀσμάτων καὶ ἀνατολικῶν διηγήσεων,—ταῦτα πάντα κάμνουν ἀληθῶς δυσεξάλειπτον ἐντύπωσιν εἰς τὸ πνεῦμα.

Καὶ τῷόντι, ἐνῷ ἡ φαντασία ὁδεύει ὀπίσω διὰ τοῦ μακροῦ παρεληλυθότος χρόνου, καὶ διατρίβει σύννους περὶ τὰ ἐρείπια τῆς ὑπερηφάνου Ἡλιουπόλεως, ἢ τῆς ὡραίας Παλμύρας, καὶ ἀναπολοῦμεν ὅτι τὸ κλέος καὶ τὰ πλοῦτη αὐτῶν ἐχρεώστουν αἱ μεγαλοπρεπεῖς αὗται πρωτεύουσαι εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος εἶδος ἐμπορίου, μᾶς ἔρχεται νὰ ἐρωτήσωμεν ἂν τὸ σημερινὸν ἐμπόριον, μὲ ὅλην τὴν πολυθρύλλητον αὐτοῦ ἔκτασιν καὶ βελτίωσιν, δύναται νὰ παραστήσῃ σχέδιον γενναιότερον, ἢ ἐκτέλεσιν εὐρυχωροτέραν καὶ μεγαλοπρεπεστέραν. Ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν, τὸ διὰ συνοδιῶν ἐμπόριον ἦτο πτωχὸν καὶ μικροπρεπὲς ὡς πρὸς ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου ὁ ὠκεανὸς εἶναι θέατρον, καὶ θεράπαινα ἡ ναυτιλία. Ἓν μόνον πλοῖον, ἀταράχως καὶ ἀφανῶς τὸ πέλαγος διαβαῖνον, ἐμπορεῖ νὰ φέρῃ γόμον ἀνώτερον κατὰ τὴν ἀξίαν ἀπ' ὁλόκληρον κιρβάνιον· καὶ αὗται δ' αἱ πόλεις, ὅπου ἤνθει τὸ ἀρχαῖον τοῦτο ἐμπόριον, μ' ὅλην τὴν τότε αὐτῶν λαμπρότητα, δὲν δύνανται ποσῶς νὰ συγκριθῶσι κατὰ τὴν ἔκτασιν τῆς ἐξωτερικῆς συγκοινωνίας ἢ τὸ μέγεθος τῶν ἐσωτερικῶν ἐργασιῶν, μὲ τὰς ὑπερηφάνους μητροπόλεις, αἵτινες εἶναι διαμιᾶς αἱ καθέδραι καὶ τὰ μνημεῖα τῆς ἐμπορικῆς συγκοινωνίας τῶν νεωτέρων.

Τὰ ἔθνη δὲν ἀρχίζουν νὰ λαμβάνωσιν ἀξιόλογόν τι μέρος εἰς τὴν ἐμπορικὴν συγκοινωνίαν, ἢ νὰ τρέφωσιν ὀρθάς τινας ἰδέας περὶ τῶν ἐξ αὐτῆς ὠφελειῶν, πλὴν ἀφοῦ ἱκανῶς προοδεύσωσιν εἰς τὸν πολιτισμὸν, καὶ ἀποκτήσωσι πολλὰς τῶν ἕξεων, αἵτινες χαρακτηρίζουν τὴν βελτιωμένην κατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου. Τῶν ἀγρίων ἐθνῶν αἱ περὶ ἐμπορίου καὶ ἰδιοκτησίας ἰδέαι εἶναι ὡς ἐπιτοπλεῖστον συγκεχυμέναι καὶ σφαλεραί. Δῆλον ὅτι αἱ ἰδέαι αὗται, οὖσαι ἁπλῶς σχετικαὶ, πηγάζουν ἀπὸ τὴν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων συγκοινωνίαν, καὶ χωρὶς τῆς συγκοινωνίας αὐτῆς οὐδέποτε ἤθελαν γεννηθῆν. Πολλὰ τῶν ἀγρίων ἐθνῶν φαίνονται πάντῃ ἄμοιρα τοιούτων ἰδεῶν. Ἐπιθυμίας ἄλλας δὲν ἔχουν εἰμὴ τὰς ἀναφερομένας εἰς τὰς παρούσας χρείας. Ὅτε πρῶτον ἤρχισαν οἱ Εὐρωπαῖοι νὰ ἐπισκέπτωνται τὴν Ἀμερικὴν, εὕρηκαν πολλὰς φυλὰς, εἰς τὸ πνεῦμα τῶν ὁποίων δὲν εἶχε κάμμίαν ἐπιρροὴν ἡ ἰδιοκτησία. Ἐὰν εἰς ἄτομον τῶν φυλῶν τούτων ἔλεγέ τις, 'Δούλευσέ δι' ἐμὲ, καὶ σὲ πληρόνω καλὰ,' ἀπεκρίνετο, 'Δὲν πεινῶ.' Ἐὰν τὸν ἐπρόσφερε χρήσιμόν τι σκεῦος, ἀπεκρίνετο, 'Δὲν με χρειάζεται.' Καὶ ἄλλο ἐὰν τὸν ἐπρόσφερεν, ἔλεγεν, 'Ἔχω ἤδη ἀρκετά.' Εἷς τῶν πρώτων ἐν Ἀμερικῇ τυχοδιωκτῶν, ἠγανακτημένος διὰ τὴν τοιαύτην ἠλιθιότητα, ἔλεγεν, 'Ἀπορεῖ τις ὁποῖα παρακινητικὰ νὰ θέσῃ πρὸ ὀφθαλμῶν των.'

Ὅπου ἡ κοινωνία οὕτως ἔχει, μόλις δύναται νὰ ὑπάρχῃ τὸ ἐμπόριον· ἀκόμη δὲ καὶ μεταξὺ τῶν εἰδημονεστέρων ἀγρίων ἐθνῶν, περιορίζεται εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν ὀλιγωτάτων καὶ μικροῦ ἀξίων εἰδῶν, ὅσ' ἀπαιτεῖ ὁ ἁπλοῦς τρόπος τῆς ζωῆς των. Ἀλλὰ καθόσον ἐκτείνονται τοῦ ἀγρίου αἱ γνώσεις, ἐγείρεται ἀπὸ τὸν βυθὸν τῆς ληθαργίας, ἥτις ἐχαρακτήριζεν αὐτὸν πρότερον, ἐνόσῳ δὲν κατεγίνετο εἰς τὸν πόλεμον ἢ τὸ κυνήγιον, καὶ ἀρχίζει νὰ παρατηρῇ τὰ μέσα, δι' ὧν ἐμπορεῖ τὸ εἶναι αὐτοῦ νὰ βελτιώσῃ. Βαθμηδὸν γίνονται σαφεῖς καὶ ὡρισμέναι αἱ περὶ κτημάτων ἰδέαι του. Ἔχει τώρα νέα ἐπιμελείας αἴτια. Δὲν ζητεῖ πλέον μόνον νὰ ἀναπληροῖ τὰς καθημερινὰς χρείας, ἀλλὰ καὶ ν' αὐξάνῃ τὴν ποσότητα τῶν μονίμων αὐτοῦ κτημάτων. Ὁ,τιδήποτε ἡ εὐφυΐα ἢ ἐπιμέλειά του δύναται νὰ παράξῃ ὑπὲρ τὰ χρειώδη πρὸς ἰδίαν τροφὴν ἢ εὐχαρίστησιν, ἀνταλ-

λάσσεται διὰ τὰ μὴ παραγόμενα ὑπὸ τῆς ἀβοηθήτου ἐργασίας του. Τοιαύτην εὐλόγως δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν τὴν ἀρχὴν τῆς ἐμπορικῆς συγκοινωνίας. Τέλος, καθόσον ἐκτείνεται αὐτὴ ἡ συγκοινωνία, γίνεται μᾶλλον ἐπαισθητὴ ἡ ἀνάγκη γενικοῦ τινὸς κυκλοφορικοῦ μέσου, καὶ τοιοῦτον μέσον ἡ εὐφυΐα ταχέως προμηθεύει. Εἶναι δὲ τοῦτο, μεταξύ τινων ἐθνῶν, ὄστρακα ἢ ἄλλαι φθαρταὶ οὐσίαι, ἀλλὰ γενικῶς χρησιμεύουν τὰ μέταλλα. Κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, οἱ Λυδοὶ πρῶτοι ἔκοψαν νόμισμα· 'Λυδοὶ δὲ, πρῶτοι ἀνθρώπων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, νόμισμα χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ κοψάμενοι ἐχρήσαντο·' τὰ Πάρια ὅμως Χρονικὰ ἀποδίδουν εἰς τοὺς Αἰγινήτας τὴν ἀρχὴν τοῦ κεκομμένου νομίσματος, ἐπὶ Φείδωνος, βασιλέως τοῦ Ἄργους, 895 πρὸ Χριστοῦ· τοῦτο ἐπιβεβαιόνει ὁ Αἰλιανὸς εἰς τὴν Ποικίλην Ἱστορίαν του· καὶ οἱ καλήτεροι δὲ νομισματολόγοι συμφώνως θεωροῦν τὰ τῆς Αἰγίνης νομίσματα, ἐκ τοῦ ἀρχαϊκοῦ αὐτῶν σχήματος καὶ φαινομένου, ὡς τὰ παλαιότατα τῶν ἐγνωσμένων.

Αἱ κατὰ τὴν νηπιότητα τοῦ ἐμπορίου περὶ τῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος τρεφόμεναι ἰδέαι πολὺ πολλάκις ἀπέχουσι τοῦ νὰ ἦναι ὀρθαί. Ἄνθρωποι, τῶν ὁποίων αἱ ἐμπορικαὶ πράξεις περιορίζονται ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἰς ἀνταλλαγὴν, θεωροῦν αὐτὸ ἐν γένει ὡς ἀπόλυτον ἔχον καὶ ὁμοειδῆ ἀξίαν. Δι' ὀλίγης ὅμως σκέψεως καθίσταται δῆλον, ὅτι τοῦ νομίσματος ἡ ἀξία κρέμεται ἀπὸ τὴν ποσότητα τῶν ὁποίων δύναται ν' ἀγοράσῃ ἀναγκαίων ἢ χρησίμων τῆς ζωῆς, καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν εἶναι, ὡς ἡ τῶν λοιπῶν ὅλων, σχετικὴ καὶ μεταβλητή. Ὁ εἰς τὴν ἔρημον περιπλανώμενος, ὅτε, λιμοκτονημένος σχεδὸν, εὗρηκε σάκκον περιέχοντα μαργαρίτας ἀντὶ τῶν ὁποίων αὐτὸς ἤλπιζε φοινίκων, εἶχε δίκαιον νὰ ἐκφωνήσῃ, 'Φεῦ, μαργαρῖται μόνον εἶναι!' Εἰς ἐκεῖνον αἱ μαργαρῖται δὲν ἤξιζαν τίποτε, καθότι δὲν ἠμπόρει νὰ τοὺς μεταχειρισθῇ αὐτὸς, οὔτε ἠμπόρει νὰ τοὺς ἀλλάξῃ ἀντὶ τροφῆς, δι' ἔλλειψιν τῆς ὁποίας ἐχάνετο. Ἐὰν ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος δὲν ἠμπόρουν ν' ἀλλαχθῶσι διὰ πράγματα πολὺ αὐτῶν ἀναγκαιότερα πρὸς διατήρησιν καὶ ἀνάπαυσιν τῆς ζωῆς, τὰ μέταλλα αὐτὰ, τὰ νῦν τόσον πολύτιμα, ἤθελαν ἔχειν ὀλιγωτάτην ἀξίαν. Ὁ μικρὸς ὄγκος, καὶ ἡ ἄφθαρτος σχεδὸν φύσις τῶν πολυτίμων μετάλλων, κατέστησαν αὐτὰ σχεδὸν πανταχοῦ τὸ μέσον τῆς ἀνταλλαγῆς· ἐκ δὲ τῆς κατὰ συνέπειαν τούτου δυνάμεως αὐτῶν νὰ προμηθεύωσιν πᾶν ἄλλο εἶδος προέρχεται τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἀξίας των.

Τὸ ἐμπόριον εἶναι πηγὴ πλούτου, διότι λαμβάνον τὰ προϊόντα τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης ἀπὸ τὰς χώρας, ὅπου διὰ τὴν πληθὺν ἐλαττοῦται ἡ ἀξία των, μετακομίζει αὐτὰ εἰς χώρας, ὅπου αὐξάνει διὰ τὴν ὀλιγότητα. Διαιροῦν δὲ τὸ ἐμπόριον οἱ περὶ πολιτικῆς οἰκονομίας συγγράψαντες εἰς ἐνεργητικὸν καὶ παθητικόν. Οἱ Ἄγγλοι, οἵτινες στέλλουν τὰς πραγματείας ἢ τὸ ἀργύριον αὐτῶν εἰς τὴν Τουρκίαν διὰ νὰ λαμβάνωσι τὰ προϊόντα μας, λέγεται ὅτι κάμνουν μὲ τὴν Τουρκίαν ἐμπόριον ἐνεργητικόν. Ἀλλ' οἱ Τοῦρκοι, οἵτινες δὲν στέλλουν τὰ προϊόντα των, ἀλλὰ περιμένουν ἕως νὰ ἔλθωσιν οἱ Ἄγγλοι νὰ ἐπάρωσιν αὐτὰ, κάμνουν μὲ τὴν Ἀγγλίαν ἐμπόριον παθητικόν. Εἶναι δὲ τὸ ἐνεργητικὸν ἐμπόριον πολὺ ἐπωφελέστερον τοῦ παθητικοῦ, καθότι καὶ εἰς πλειοτέρους δίδει ἐνασχόλησιν, καὶ προσέτι ἀφίνει τοὺς εἰς αὐτὸ καταγινομένους ἐλευθέρους νὰ ἐκλέγωσιν ὁποιανδήποτε θέλουν ἀγοράν. Ὅθεν ὅλα τὰ πεφωτισμένα ἔθνη δίδονται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον εἰς ἐνεργητικὸν ἐμπόριον.

Ἡ ἐκτεταμένη συναλλαγὴ τῶν εἰς διάφορα ἔθνη πραγματειῶν, καὶ ἡ κατὰ συνέπειαν τούτου σχεδὸν παγκόσμιος διάδοσις τῶν ὁπουδήποτε τῆς γῆς πολυτίμων προϊόντων, εἶναι ἀξιολογώταται ὠφέλειαι τῆς ἐξαπλώσεως καὶ βελτιώσεως τῆς ναυτιλίας. Ἀλλὰ δὲν εἶναι αὐταὶ μόναι. Ἡ τέχνη αὕτη συνήργησε πολὺ εἰς τὸ νὰ ἐκτείνῃ τὰς γνώσεις, καὶ νὰ διεγείρῃ πνεῦμα ἐπιχειρήσεως. Ἡ ναυτικὴ ἐστάθη τῆς ἀνακαλύψεως οὐχ ἧττον παρὰ τοῦ ἐμπορίου ἡ θεράπαινα. Εἰς τὴν τέχνην ταύτην χρεωστοῦμεν τὸ ὅτι οὐδὲν μέρος τῆς σφαίρας μένει ἀνεξέταστον. Μόλις δύναται νὰ εὑρεθῇ μέρος τοῦ Ἀτλαντικοῦ ἢ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, τὸ ὁποῖον ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ναύτου δὲν ἐθεώρησε· μόλις αἰγιαλὸς ὁποιασδήποτε ἠπείρου, τὸν ὁποῖον δὲν κατεμέτρησε.

ΟΙ ΣΚΥΛΟΙ ΤΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΕΡΝΑΡΔΟΥ.

Τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Βερνάρδου κεῖται ἐπὶ τῆς κορυφῆς σχεδὸν τοῦ ὑψηλοῦ ὄρους τῶν Ἄλπεων, εἰς τὴν ἐπαρχίαν Wallis τῆς Ἐλβετίας. Ἐκεῖ ὅπου τὰ ἐρυθρᾶ ἄνθη τοῦ ῥοδοδένδρου ἀναπτύσσονται μὲ σπανίαν ὡραιότητα, ὁ ὁδοιπόρος ὑποφέρει τὰ μέγιστα τὸν χειμῶνα ἀπὸ δεινὰς θυέλλας, αἱ ὁποῖαι συμβαίνουσιν αἰφνιδίως. Οἱ δρόμοι τότε γίνονται ἄβατοι διὰ τῆς συσσωρευομένης χιόνος, τῆς ὁποίας ὑπερμεγέθεις ὄγκοι καταφέρονται ἀπὸ τὰ ὕψη τῶν ὀρέων εἰς τὰς κοιλάδας. Οἱ φιλόξενοι μοναχοὶ, ἂν καὶ ἔχωσιν ὀλίγας προσόδους, δέχονται τοὺς ῥιγοῦντας καὶ ἀπηυδηκότας ὁδοιπόρους εἰς τὸ μοναστήριον, καὶ προθύμως μεταδίδουσιν εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τὴν ἰδίαν αὐτῶν τροφήν. Ἡ φιλανθρωπικὴ ὅμως προσοχὴ αὐτῶν δὲν περιορίζεται εἰς τοὺς δεομένους τῆς φιλοξένου ταύτης περιθάλψεως, ἀλλ' ἀνεδέχθησαν τὸ ἐπικίνδυνον ἔργον νὰ ἀνιχνεύωσι καὶ τοὺς δυστυχεῖς, οἱ ὁποῖοι, ἐκτεθειμένοι εἰς τὴν θύελλαν, ἄνευ τῆς φιλανθρωπικῆς αὐτῶν βοηθείας ἤθελον ἀποθάνειν. Βοηθοῦνται δὲ εἰς τοῦτο πολὺ ἀπὸ ἓν εἶδος μεγαλωτάτων σκύλων ἐπίτηδες γυμναζομένων, τῶν ὁποίων ἡ ὀξεῖα ὄσφρησις σώζει πολλοὺς ἡμιθανεῖς ὁδοιπόρους. Ῥιγῶν ἀπὸ ψύχραν καὶ ἀποπλανημένος τοῦ ὀρθοῦ δρόμου, ὁ ταλαίπωρος ὁδοιπόρος καταλαμβάνεται ἀπὸ ὕπνον, καὶ σκεπασμένος ἀπὸ χιόνα ἐνίοτε ἕως δέκα πόδας καὶ ἐπέκεινα, ἀνιχνεύεται ὑπὸ μόνων τῶν προσεκτικῶν σκύλων. Ἀνασπάπτουσι δὲ οὗτοι μὲ τοὺς πόδας τὴν

χιόνα, καὶ ὀλολύζοντες προσκαλοῦσι τοὺς μοναχοὺς εἰς βοήθειαν. Διὰ νὰ ἀναλαμβάνωσι ταχέως οἱ δυστυχεῖς ὁδοιπόροι, περιβάλλουσιν οἱ μοναχοὶ εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ σκύλου ἀγγεῖον γεμάτον μὲ δυνατὸν ῥακί· ὁ σύντροφός του ἔχει ἐν ζεστὸν ἐπανωφόρεμα. Ἂν δὲν τοὺς εὕρωσι πλέον ζωντανούς, τοὺς ἀνιχνεύουσι τοὐλάχιστον νεκρούς, ὥστε νὰ ἀναγνωρίζωνται ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς των*. Εἷς τῶν σκύλων τούτων ἐφόρει ἀριστεῖον, διότι ἔσωσεν 22 ἀνθρώπους. Πολλοὶ ὁδοιπόροι εἶδον τὸν γενναῖον τοῦτον σκύλον κατὰ τὸ 1814 ἔτος, καὶ ἤκουσαν τὸ ἑσπέρας παρὰ τῶν μοναχῶν τὴν βιογραφίαν του· ἀπέθανε δὲ τὸ 1816 ἔτος συνοδεύων πτωχὸν ὁδοιπόρον. Οὗτος ἦτον ὁ ταχυδρόμος τοῦ Πεδεμοντίου (Piemont), ὁ ὁποῖος, ἐπιθυμῶν νὰ ἐπιστρέψῃ ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὴν οἰκογένειάν του, ἂν καὶ οἱ μοναχοὶ τὸν ἀπέτρεπαν τῆς νυκτερινῆς ὁδοιπορίας, μόλις ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὸ μοναστήριον, καὶ ἐσκεπάσθη αὐτός, καὶ οἱ δύο του σύντροφοι, καὶ ὁ τόσον ὠφέλιμος διὰ τὴν ἀνθρωπότητα σκύλος, ὑπὸ τῶν βιαίως καταφερομένων μεγίστων ὄγκων τῆς χιόνος, οἱ ὁποῖοι ἔθαψαν συγχρόνως καὶ τὴν οἰκογένειαν τοῦ δυστυχοῦς ταχυδρόμου ἐξελθοῦσαν πρὸς ἀπάντησιν αὐτοῦ, ὥστε δὲν ἐσώθη κανεῖς.

Εἷς τῶν ὠφελίμων τούτων σκύλων ἀνίχνευσεν εἰς τὴν χιόνα μητέρα ἀποθανοῦσαν μὲ τὸ ζῶν ἔτι αὐτῆς παιδίον, τὸ ὁποῖον παρεκίνησε νὰ ἀναβῇ εἰς τὸν νῶτόν του, ὥστε τοιουτοτρόπως τὸ ἔφερεν εἰς τὸ μοναστήριον.

Τὸ μοναστήριον κεῖται εἰς βράχον ὑπερέχοντα 7348 πόδας ἀπὸ τὴν τῆς πεδιάδος ἐπιφάνειαν, καὶ φιλοξενίζει κατ' ἔτος 8 ἕως 9000 ὁδοιπόρους, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δωρεάν.—ΑΝΘΟΛ. ΚΟΙΝ. ΓΝΩΣΕΩΝ.

* Εἰς τὸ ψυχρὸν κλίμα τοῦτο ἡ φυσιογνωμία τοῦ νεκροῦ ἀναγνωρίζεται καὶ μετὰ παρέλευσιν δύο ἐτῶν.

ΙΟΥΔΑΙΚΟΣ ΜΥΘΟΣ.

ΡΑΒΒΙΝΟΣ τις, Ἀχίβας ὀνομαζόμενος, ἀναγκασθεὶς ὑπὸ βιαίου διωγμοῦ ν' ἀφήσῃ τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, περιεπλανᾶτο εἰς ἀκάρπους, ἀμμώδεις ἐρημίας. Μόνα σκεύη ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ λύχνον, τὸν ὁποῖον ἄναπτε τὴν νύκτα διὰ νὰ μελετᾷ τὸν Νόμον· ἀλεκτρύονα, ὅστις ἐχρησίμευεν εἰς αὐτὸν ἀντὶ ὡρολογίου, τακτικῶς τὴν αὐγὴν ἀναγγέλλων· καὶ ὄνον, ἐφ' οὗ ὠχεῖτο.

Ὁ ἥλιος ἔδυε βαθμηδὸν ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα, ἡ νὺξ προσήγγιζε ταχέως, καὶ ὁ πτωχὸς ὁδοιπόρος ἠγνόει ποῦ νὰ σκεπάσῃ τὴν κεφαλήν, ἢ νὰ ἀναπαύσῃ τὰ κοπιασμένα μέλη του. Ἀπηυδημένος, καὶ σχεδὸν ἕτοιμος νὰ λειποθυμήσῃ, ἔφθασε, τέλος, πλησίον τινὸς χωρίου. Ἐχάρη δὲ ὅτι εὕρηκεν αὐτὸ κατῳκημένον, στοχασθεὶς ὅτι, ὅπου ἄνθρωποι διέτριβαν, ἐκεῖ ὑπῆρχε καὶ φιλανθρωπία καὶ συμπάθεια· ἀλλὰ πόσον ἐλανθάνετο! Ἐζήτησε κατάλυμα διὰ τὴν νύκτα,—δὲν τὸν ἐδόθη. Οὐδεὶς τῶν μισοξένων κατοίκων ἤθελε νὰ ὑποδεχθῇ αὐτόν. Ὅθεν ἐξ ἀνάγκης προσέδραμεν εἰς γειτονεῦόν τι δάσος. 'Σκληρόν, σκληρότατον,' εἶπε, 'νὰ μὴν εὑρίσκω στέγην φιλόξενον νὰ μὲ σκεπάσῃ ἀπὸ τὴν δυσκρασίαν τοῦ καιροῦ· ἀ λ λ ὰ δ ί κ α ι ο ς ὁ Θ ε ὸ ς, κ α ὶ π ᾶ ν ἐ μ π ό δ ι ο ν δ ι ὰ τ ὸ κ ά λ λ ι ο ν.' Ἐκάθισεν ὑπὸ δένδρον, ἄναψε τὸν λύχνον, καὶ ἤρχισε νὰ ἀναγινώσκῃ τὸν Νόμον. Μόλις δὲ εἶχεν ἀναγνωσμένον ἓν κεφάλαιον, καὶ σφοδρὸς ἄνεμος ἔσβυσε τὸ φῶς. 'Τί!' ἐξεφώνησε, 'νὰ μὴν ἀφεθῶ κἂν νὰ ἐξακολουθῶ τὰς προσφιλεῖς μελέτας μου! Ἀ λ λ ὰ δ ί κ α ι ο ς ὁ Θ ε ὸ ς, κ α ὶ π ᾶ ν ἐ μ π ό δ ι ο ν δ ι ὰ τ ὸ κ ά λ λ ι ο ν.'

Ἐξηπλώθη ἐπὶ τῆς γυμνῆς γῆς, νὰ λάβῃ, εἰ δυνατόν, ὀλίγων ὡρῶν ὕπνον. Μόλις δ' ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ λύκος ἄγριος ὁρμήσας ἐφόνευσε τὸν ἀλεκτρύονα. 'Τί νέον δυστύχημα τοῦτο!' ἔκραξεν ὁ ἐκπεπληγμένος Ἀχίβας. 'Ὑπάγει ὁ ἄγρυπνός μου σύντροφος! ποῖος λοιπὸν θέλει μ' ἐξυπνίζειν εἰς τὸ μέλλον νὰ σπουδάζω τὸν Νόμον; Ἀ λ λ ὰ δ ί κ α ι ο ς ὁ Θ ε ὸ ς, κ α ὶ α ὐ τ ὸ ς γ ι ν ώ σ κ ε ι κ α λ ή τ ε ρ α τ ὸ ε ἰ ς τ ο ὺ ς τ α λ α ι π ώ ρ ο υ ς ἡ μ ᾶ ς θ ν η τ ο ὺ ς ἐ π ω φ ε λ έ ς.' Μόλις ἐτελείωσε τὰ λόγια ταῦτα, καὶ φοβερὸς λέων ἐλθὼν κατέφαγε τὸν ὄνον. 'Τί μέλλει γενέσθαι τώρα;' ἐξεφώνησεν ὁ ἔρημος ὁδοιπόρος· 'ὑπάγει ὁ λύχνος καὶ ὁ ἀλεκτρυών μου, ὑπάγει καὶ ὁ δυστυχὴς ὄνος μου· ὑπάγουν ὅλα! Ἀ λ λ ὰ δ ό ξ α σ ο ι, ὁ Θ ε ό ς· α ὐ τ ὸ ς π ρ ά τ τ ε ι τ ὸ κ α λ ή τ ε ρ ο ν.' Ἐπέρασεν ἄγρυπνον νύκτα· ἐνωρὶς δὲ τὸ πρωῒ ὑπῆγεν εἰς τὸ χωρίον νὰ προμηθευθῇ, εἰ δυνατόν, ἵππον τινὰ ἢ κανὲν ἄλλο κτῆνος ἀχθοφόρον, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ὁποίου νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον του. Ἀλλὰ πόσον ἠπόρησε, μὴ εὑρὼν ἄνθρωπον ζωντανόν!

Φαίνεται ὅτι συμμορία λῃστῶν, εἰσελθοῦσα εἰς τὸ χωρίον κατὰ τὸ διάστημα τῆς νυκτός, ἐφόνευσε τοὺς κατοίκους, καὶ διήρπασε τοὺς οἴκους των. Εὐθὺς δὲ ὅτε ὁ Ἀχίβας συνῆλθεν ἱκανῶς ἀπὸ τὸ θάμβος, τὸ προξενηθὲν ὑπὸ τοῦ θαυμασίου τούτου συμβεβηκότος, ἀνύψωσε τὴν φωνήν, καὶ εἶπεν, 'Ὦ μεγάλε Θεέ, Θεὲ τοῦ Ἀβραάμ, Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ, τώρα γνωρίζω ἐκ πείρας ὅτι οἱ ταλαίπωροι θνητοὶ ἀμβλυωποῦν καὶ τυφλώττουν, πολλάκις ὡς δεινὰ θεωροῦντες τὰ πρὸς σωτηρίαν αὐτῶν ἀποβλέποντα. Σὺ δὲ μόνος εἶσαι εὐμενής, δίκαιος, καὶ ἐλεήμων. Ἂν οἱ σκληροκάρδιοι χωρικοὶ δὲν μ' ἀπεδίωκαν διὰ τῆς μισοξενίας αὐτῶν, ἐξάπαντος ἤθελα γένειν τῆς δυστυχίας αὐτῶν συμμέτοχος· ἂν ὁ ἄνεμος δὲν μου ἔσβυνε τὸν λύχνον, οἱ λῃσταὶ ἤθελαν ἑλκυσθῆν εἰς τὸ δάσος, καὶ μὲ φονεύσειν. Νοῶ δὲ καὶ ὅτι τὸ ἔλεός σου μ' ἐστέρησε τῶν δύο συντρόφων μου, ὥστε νὰ μὴ γνωρίσωσιν οἱ ἅρπαγες διὰ τοῦ θορύβου αὐτῶν ποῦ εὑρισκόμην. Εὐλογητὸν εἴη τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων!'

ΚΑΙ οἱ πιστεύοντες καὶ οἱ ἀπιστοῦντες χωρὶς λόγου εἶναι καταφρονήσεως ἐπίσης ἄξιοι. Ὑποπίπτουν δὲ εἰς τὴν πλάνην ταύτην τόσον συνεχῶς οἱ δεύτεροι, ὅσον οἱ πρῶτοι.

ΜΙΑΣ ΗΜΕΡΑΣ ΟΔΟΙΠΟΡΙΑ.—ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΒΙΟΥ.

Ενωρις τὸ πρωῒ ἐξῆλθε τοῦ πανδοχείου Ὀβιδᾶς, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀβενσίνα, καὶ ἤρχισεν ὁδοιπορίαν εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Ἰνδοστάν. Ἐνδυναμωμένος ὑπὸ τοῦ ὕπνου, θαῤῥυνόμενος ὑπὸ τῆς ἐλπίδος, καὶ ὑπὸ τοῦ πόθου κεντούμενος, ταχέως διέβαινε τὰς κοιλάδας, ἔβλεπε δὲ τοὺς λόφους βαθμηδὸν ὑψουμένους ἐνώπιον αὐτοῦ.

Ἐνῷ ἐπέρνα, τοῦ ἔθελγαν τὴν ἀκοὴν τὰ ἑωθινὰ τῶν παραδεισείων πτηνῶν ᾄσματα, ἐῤῥιπίζετο ἀπὸ τὰς τελευταίας πνοὰς τῆς πιπτούσης αὔρας, ἐῤῥαντίζετο δὲ μὲ δρόσον ἐξ ἀρωματοφόρων δασῶν· ποτὲ μὲν ἐθεώρει τὴν οὐρανομήκη δρῦν, ἄλλοτε δ' ἐνέπνεε τοῦ ῥόδου τὴν γλυκυτάτην εὐωδίαν· ἐτέρπετο πᾶσα αἴσθησις αὐτοῦ, καὶ πᾶσα φροντὶς ἐξωρίσθη ἀπὸ τὴν καρδίαν του.

Προέβαινε τοιουτοτρόπως, ἑωσοῦ σχεδὸν ἔφθασεν ὁ ἥλιος κατὰ τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τοῦ ἐμάρανε τὴν δύναμιν ἡ αὐξηθεῖσα θερμότης· περιέστρεψε τότε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς ζήτησιν ὁδοῦ εὐκολωτέρας. Ἐκ δεξιῶν, ἴδεν ἄλσος τι, φαινόμενον τὰς σκιὰς αὐτοῦ νὰ σαλεύῃ ὡς σημεῖον προσκλήσεως· ἐμβὰς, κατεγοητεύθη ἀπὸ τὸ εὐθαλὲς καὶ δροσερὸν τοῦ τόπου. Διόλου ὅμως δὲν ἐλησμόνησε ποῦ ὡδοιπόρει, ἀλλ' εὗρηκε μονοπάτιον, ἀνθέων πρασιὰς ἔχον ἔνθεν κἀκεῖθεν, καὶ, ὡς ἐνόμιζε, παράλληλον μὲ τὸν κυριώτερον δρόμον· ὑπερεχάρη δὲ ὅτι τὸ εὐτυχὲς τοῦτο πείραμα ἱκανοποίησεν αὐτὸν νὰ ἑνώσῃ τὴν ἡδονὴν μετὰ τοῦ ἔργου, καὶ ν' ἀπολαύσῃ τὰς ἀμοιβὰς τῆς ἐπιμελείας χωρὶς νὰ ὑποφέρῃ τὰς κακοπαθείας αὐτῆς.

Ἐξηκολούθει λοιπὸν ἔτι νὰ προοδεύῃ, χωρὶς τὴν παραμικρὰν τοῦ ζήλου αὐτοῦ χαύνωσιν, πλὴν ὅτι κάποτε ἵστατο δελεαζόμενος ὑπὸ τῆς μουσικῆς τῶν εἰς τὴν σκιὰν συνηθροισμένων πτηνῶν, καὶ ἄλλοτε διεσκέδαζε συλλέγων τὰ ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῆς ὁδοῦ ἄνθη, ἢ τοὺς ἐπὶ τῶν κλάδων κρεμαμένους καρπούς. Τέλος, τὸ πράσινον μονοπάτιον ἤρχισε νὰ ἐκκλίνῃ ἀπὸ τὴν πρώτην αὐτοῦ ῥοπὴν, καὶ νὰ περιστρέφεται ἀναμέσον λόφων καὶ δασῶν, ὅπου πηγαὶ τὸν ἀέρα ἐδρόσιζαν, καὶ ῥύακες κρημνιζόμενοι ἔλυαν τὴν σιωπήν.

Ἐδῶ σταθεὶς ὀλίγον, ἤρχισε νὰ σκέπτεται, μήπως πλέον δὲν ἦτον ἀσφαλὲς ν' ἀποπλανᾶται τῆς ἐγνωσμένης λεωφόρου· ἀλλ' ἐνθυμηθεὶς ὅτι τώρα ἡ θερμότης ἦτον εἰς τὴν ἀκμὴν αὐτῆς, καὶ ὅτι τὸ πεδίον ἦτο κονιορτῶδες καὶ ἀνώμαλον, ἀπεφάσισε νὰ ἐξακολουθῇ τὴν καινὴν ὁδὸν, τὴν ὁποίαν ἐστοχάζετο ὅτι μόνον ἔκαμνεν ὀλίγας τινὰς καμπὰς διὰ τοῦ τόπου τὸ ἄνισον, ἔπειτα δ' ἐτελείονεν εἰς τὸν κοινὸν δρόμον.

Ἀποδιώξας οὕτω τὴν μέριμναν, ἀνεκαίνισε τὸ βῆμα, ἂν καὶ μετά τινος ὑποψίας ὅτι δὲν προώδευεν. Ἡ τοῦ πνεύματος δὲ ἀνησυχία παρεκίνει αὐτὸν νὰ προσηλοῦται εἰς πᾶν νέον ἀντικείμενον, καὶ νὰ παραχωρῇ εἰς πᾶσαν αἴσθησιν, ἱκανὴν νὰ τέρψῃ ἢ νὰ διασκεδάσῃ αὐτόν. Ἠκροάζετο πᾶσαν ἠχὼ, ἀνέβαινε πάντα λόφον, ἐξέκλινεν εἰς πᾶν ῥυάκιον, καὶ ἠδύνετο ἀνιχνεύων τὸν δρόμον ἑνὸς σιγαλέου ποταμοῦ, ὅστις μεταξὺ τῶν δένδρων περιεκυλίετο, καὶ μεγίστην ἐπότιζε χώραν δι' ἀναριθμήτων περιστροφῶν.

Εἰς τὰ τερπνὰ ταῦτα αἱ ὧραι παρήρχοντο ἀμέτρητοι· αἱ παρεκτροπαὶ εἶχαν ἤδη συγκεχυμένην τὴν μνήμην αὐτοῦ, καὶ ἠγνόει πρὸς τί μέρος νὰ ὁδεύσῃ. Ἔστεκε σύννους καὶ τεθορυβημένος, φοβούμενος μὲν νὰ προβῇ, διὰ νὰ μὴν ἀποπλανηθῇ ἔτι μᾶλλον, καὶ μ' ὅλον τοῦτο συναισθανόμενος ὅτι παρῆλθε πλέον ὁ καιρὸς τοῦ παίζειν καὶ βραδύνειν. Ἐνῷ δὲ τοιουτοτρόπως ἐβασάνιζεν αὐτὸν ἡ ἀδηλότης, νέφη ἐκάλυψαν τὸν οὐρανὸν, ἡ ἡμέρα ἐχάθη ἀπ' ἔμπροσθέν του, καὶ ἀνεμοζάλη αἰφνίδιος συνήχθη περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

Ὁ κίνδυνος τώρα διήγειρεν αὐτὸν εἰς ταχεῖαν καὶ λυπηρὰν τῆς μωρίας του ἀνάμνησιν· ἴδε πῶς ἡ εὐδαιμονία χάνεται ὅταν ἡ ἀνάπαυσις ζητῆται· ἐλεεινολόγησε τὴν γυναικώδη ἀνυπομονησίαν, ἥτις παρεκίνησεν αὐτὸν νὰ ζητήσῃ σκέπην εἰς τὸ δάσος, καὶ κατεφρόνησε τὴν μικροπρεπῆ περιέργειαν, ἥτις ὡδήγησεν αὐτὸν ἐκ μιᾶς εἰς ἄλλην οὐτιδανότητα. Ἐνῷ δὲ τοιουτοτρόπως ἐσκέπτετο, ἔγινε μαυρότερος ὁ ἀὴρ, καὶ κρότος βροντῆς διέκοψε τὴν μελέτην του.

Μόνη σωτηρίας ἐλπὶς ἔμεινε τώρα νὰ ὀπισθοδρομήσῃ, καὶ νὰ ζητήσῃ ἄνοιγμά τι τοῦ δάσους, ὅθεν νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν πεδιάδα. Ἔπεσε πρηνὴς καταγῆς, καὶ παρέδωκε τὴν ζωὴν αὐτοῦ εἰς τὸν Κύριον τῆς φύσεως. Σηκωθεὶς δὲ πεποιθὼς καὶ ἀτάραχος, ἔσπευδεν ἔμπροσθεν τὴν ῥομφαίαν ἔχων εἰς τὴν χεῖρα· διότι τὰ θηρία τῆς ἐρήμου ἦσαν συγκεκινημένα, καὶ πανταχόθεν ἠκούοντο οἱ μεμιγμένοι ὀλολυγμοὶ τῆς λύσσης, καὶ τοῦ φόβου, καὶ τοῦ ὀλέθρου, καὶ τῆς ψυχοῤῥαγίας· ὅλα τὰ φρικτὰ τοῦ σκότους καὶ τῆς μοναξίας περιεστοίχουν αὐτόν· οἱ ἄνεμοι ἐβρυχῶντο εἰς τὰ δάση, καὶ οἱ χείμαῤῥοι ἀπὸ τοὺς λόφους κατεκρημνίζοντο.

Οὕτω, ἀμηχανῶν καὶ τεθλιμμένος, περιεπλανᾶτο εἰς τὴν ἔρημον, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ποῦ ὑπήγαινεν, ἢ ἂν κατὰ πᾶσαν στιγμὴν προσήγγιζε μᾶλλον εἰς τὴν σωτηρίαν ἢ τὴν ἀπώλειαν. Τέλος, ὄχι ὁ φόβος, ἀλλ' ὁ κόπος, ἤρχισε νὰ τὸν κυριεύῃ· δυσπνοῶν καὶ τρέμων, ἔμελλεν ἤδη νὰ πλαγιάσῃ τὴν τελευταίαν ἴσως φορὰν, ὅτε τὸν ἔφθασαν διὰ τῶν βάτων ἀκτῖνες ἀμαυροῦ τινὸς λύχνου. Προεχώρησεν εἰς τὸ φῶς, καὶ βεβαιωθεὶς ὅτι προήρχετο ἀπὸ τὴν καλύβην ἐρημίτου, ἔκρουσε ταπεινῶς τὴν θύραν, καὶ λαβὼν ἄδειαν εἰσῆλθεν. Ὁ γέρων παρέθηκεν εἰς τὸν ξένον τὰς δι' ἑαυτὸν συνηγμένας ζωοτροφίας, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ Ὀβιδᾶς μετὰ προθυμίας καὶ εὐγνωμοσύνης μετέλαβε.

Τοῦ δείπνου τελειώσαντος, 'Διηγήσου με,' εἶπεν ὁ ἀσκητὴς, 'τίνι τρόπῳ κατήντησες ἐδῶ· πρὸ εἴκοσι ἐτῶν κατοικῶ τὴν ἔρημον ταύτην, καὶ ὅμως ποτὲ πρότερον ἄνθρωπον δὲν ἴδα.' Ὁ Ὀβιδᾶς τότε διηγήθη τὰ τῆς ὁδοιπορίας αὐτοῦ, χωρὶς νὰ κρύψῃ ἢ νὰ δικαιολογήσῃ τίποτε.

'Υἱὲ,' εἶπεν ὁ ἐρημίτης, 'τὰς σημερινὰς πλάνας καὶ μωρίας, κινδύνους καὶ ἀποφυγὰς, ἄφες νὰ διαπεράσωσιν εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας σου. 'Ενθυμοῦ ὅτι ὁ ἀνθρώπινος βίος εἶναι μιᾶς ἡμέρας ὁδοιπορία. Τὴν πρωΐαν τῆς νεότητος σηκονόμεθα εὔρωστοι καὶ εὔελπιδες· κινοῦμεν πρόθυμοι, μετὰ χαρᾶς καὶ ἐπιμελείας, καὶ ὁδεύομεν ὀλίγον εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, πρὸς τὰς μονὰς τῆς ἀναπαύσεως. Μετὰ βραχὺ καιροῦ διάστημα ὁ ζῆλος ἡμῶν ψυχραίνεται, καὶ ζητοῦμεν ἐλάφρωσιν τοῦ χρέους μας, καὶ μέσα τινὰ εὐκολώτερα, δι' ὧν νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ αὐτὸ τέλος.

''Αποφασίζομεν ἀκολούθως νὰ μὴ μᾶς τρομάζωσι πλέον μεμακρυσμένα τὰ ἐγκλήματα, ἀλλ' εἰς τὴν ἰδίαν ἡμῶν σταθερότητα πεποιθότες νὰ πλησιάζωμεν αὐτὰ, χωρὶς ὅμως νὰ τὰ ἐγγίζωμεν. 'Εμβαίνομεν οὕτω εἰς τοὺς λειμῶνας τῆς τρυφῆς, καὶ ἀναπαυόμεθα εἰς τὰς σκιὰς τῆς ἀσφαλείας. 'Ενταῦθα ἡ καρδία μαλακύνεται, καὶ ἡ ἀγρυπνία παύει· τότε μᾶς φαίνεται ἀκίνδυνον ἓν ἄλλο βῆμα, καὶ πειθόμεθα εὐκόλως νὰ στρέψωμεν τοὐλάχιστον τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τοὺς κήπους τῆς ἡδονῆς. Πλησιάζομεν αὐτοὺς μετ' ἀπορίας καὶ δισταγμοῦ· εἰσερχόμεθα, ἀλλ' εἰσερχόμεθα δειλοὶ καὶ τρέμοντες· πάντοτε δ' ἐλπίζομεν νὰ διέλθωμεν αὐτοὺς χωρὶς νὰ χάσωμεν τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, τὴν ὁποίαν, δι' ὀλίγον τινὰ καιρὸν, φυλάττομεν ὑπ' ὄψιν, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν προτιθέμεθα νὰ ἐπανέλθωμεν.

''Αλλὰ πειρασμὸς διαδέχεται πειρασμὸν, καὶ ἁμάρτημα προετοιμάζει δι' ἁμάρτημα· τοῦ χρόνου προϊόντος, χάνομεν τὴν εὐδαιμονίαν τῆς ἀθωότητος, καὶ παραμυθοῦμεν τὴν ἀνησυχίαν ἡμῶν μὲ σαρκικὰς ἀπολαύσεις. Βαθμηδὸν λησμονοῦμεν τὸν πρῶτόν μας σκοπὸν, καὶ ἐγκαταλείπομεν τὴν μόνην τοῦ ἡμετέρου βαθμοῦ ἀνάλογον ἐπιθυμίαν. Περιπλεκόμεθα εἰς ὑποθέσεις, καταβυθιζόμεθα εἰς τρυφὰς, καὶ πλανώμεθα εἰς τοὺς λαβυρίνθους τῆς ἀστασίας, ἑωσοῦ τὸ σκότος τοῦ γηρατείου νὰ μᾶς περικαλύψῃ, καὶ ἀσθένεια καὶ μέριμνα νὰ ἐμφράξωσι τὴν ὁδόν μας. Στρέφομεν τότε εἰς τὸν παρελθόντα βίον τοὺς ὀφθαλμοὺς μετὰ φρίκης, μετὰ λύπης, καὶ μετανοίας· καὶ ποθοῦμεν, πλὴν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ποθοῦμεν εἰς μάτην, νὰ μὴν εἴχαμεν ἐγκαταλείψειν τὰς ὁδοὺς τῆς ἀρετῆς.

'Εὐδαίμονες, υἱέ μου, ὅσοι μάθωσιν ἀπὸ τὸ παράδειγμά σου νὰ μὴν ἀπελπίζωνται, ἀλλ' ἐνθυμῶνται ὅτι, ἂν καὶ παρῆλθεν ἡ ἡμέρα, καὶ ἡ δύναμίς των κατεφθάρη, μένει, μ' ὅλον τοῦτο, εἰς ἀκόμη ἀγών· ὅτι πάντοτε ὑπάρχει διορθώσεως ἐλπὶς, καὶ οὐδέποτε μένουν ἀβοήθητοι αἱ εἰλικρινεῖς προσπαθήσεις· ὅτι ὁ πλανώμενος ἐμπορεῖ, τέλος, νὰ ἐπιστρέψῃ μεθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς πλάνας· καὶ ὅτι ἐνώπιον τοῦ ἐπικαλουμένου ἐνίσχυσιν καὶ γενναιότητα ἐξ ὕψους φεύγουν οἱ κίνδυνοι καὶ πᾶσα δυσκολία. Ὕπαγε τώρα, υἱέ μου, εἰς ἀνάπαυσιν· παραδώσου εἰς τὴν φροντίδα τῆς Παντοδυναμίας· καὶ ὅταν σὲ καλέσῃ πάλιν εἰς τὸν κάματον ὁ ὄρθρος, ἐκ νέου ἄρχισε τὴν ὁδοιπορίαν καὶ τὴν ζωήν σου.'

Η ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝΕΙΑ, ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

ΕΙΣ τὰς Ἡνωμένας ἢ Ὁμοσπόνδους Πολιτείας ἀνήκει ὅλον τὸ μέσον μέρος τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν. Δὲν κατοικεῖται ὅμως εἰσέτι ὁλόκληρος ἡ ἐκτεταμένη αὕτη χώρα· τὸ δυτικὸν μέρος εἶναι ἀκαλλιέργητος ἐρημία, ὅπου περιπλανῶνται ὀλίγαι μόνον μυριάδες αὐτοχθόνων Ἰνδῶν· τὸ δὲ ἀνατολικὸν, τὸ κατῳκημένον καὶ πεπολιτισμένον, διαιρεῖται εἰς ἐπαρχίας ἢ μᾶλλον πολιτείας τὸν ἀριθμὸν εἰκοσιέξ. Ἑκάστη τῶν Πολιτειῶν ἔχει μὲν διοίκησιν ἰδιαιτέραν καὶ ἀνεξάρτητον, μὲ κυβερνήτην ἐπὶ κεφαλῆς· ἅπασαι ὅμως εὑρίσκονται συνενωμέναι ὑπὸ κεντρικὴν ἢ ὁμόσπονδον ἀρχὴν, τῆς ὁποίας καθέδρα εἶναι ἡ πόλις Οὐασιγκτώνεια, κειμένη εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Κολομβίας. Διαφέρουσι δὲ κατὰ τὸ μέγεθος αἱ Πολιτεῖαι, αἱ μὲν οὖσαι ὀκταπλάσιαι τῆς Πελοποννήσου, αἱ δὲ ὀλίγον αὐτὴν ὑπερβαίνουσαι.

Ἡ περιοχὴ τῆς Κολομβίας, τὴν ὁποίαν ἤδη ἀνεφέραμεν, εἶναι ἀξιοσημείωτος καὶ διὰ τὴν γένεσιν καὶ διὰ τὸν σκοπὸν αὐτῆς. Συνίσταται ἀπὸ μερίδιόν τι χώρας ἐκ δύο τῶν μεγαλητέρων ἐπαρχιῶν ἢ πολιτειῶν, ἀπεσπασμένον ἐξ αὐτῶν, ἀποκεχωρισμένον ἐκ τῆς δικαιοδοσίας των, καὶ διόλου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἤτοι τῶν γερουσιαστῶν καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ. Ἔγινε δὲ τοῦτο, μὲ σκοπὸν νὰ ἐξασφαλισθῶσι τὰ μέλη τῆς Συνελεύσεως,—οἱ ὑπάλληλοι τῆς ὁμοσπόνδου κυβερνήσεως,—ἀπὸ τὴν τοπικὴν δικαιοδοσίαν ὁποιασδήποτε ἁπλῆς πολιτείας, καὶ ἀπὸ πᾶσαν μὲ τὰς ἀρχὰς αὐτῆς σύγκρουσιν. Πρὸς τοῦτο, διέταξαν οἱ πρῶτοι νομοθέται τῆς Ἀμερικῆς, νὰ ὑπάρχῃ μικρά τις περιοχὴ ἔξω τῆς δυνάμεως ὁποιασδήποτε τῶν πολιτειῶν· οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς ταύτης νὰ μὴ στέλλωσιν ἀντιπροσώπους εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν· νὰ κυβερνῶνται ἀμέσως ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως· καὶ εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην νὰ κτισθῇ τὸ Κοινοβουλευτήριον, ἤτοι ὁ οἶκος, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ συνεδριάζῃ ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις. Ταῦτα δὲ πάντα καὶ ἔγιναν.

Ἡ περιοχὴ τῆς Κολομβίας εἶναι τετράγωνος, δέκα μιλίων ἔκτασιν ἔχουσα πανταχόθεν. Ὁ ποταμὸς Ποτομάκιος διαρρέει αὐτὴν κατὰ τὸ μέσον· συνίσταται δὲ ἡ περιοχὴ ἐκ μεριδίου ἐπαρθέντος ἀπὸ τὴν Μαριλανδίαν πρὸς ἄρκτον τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἄλλου μεριδίου ἐπαρθέντος ἀπὸ τὴν Βιργινίαν πρὸς νότον. Ὁλόκληρος ἡ περιοχὴ περιλαμβάνει τεσσαράκοντα περίπου χιλιάδας κατοίκων, τρεῖς δὲ πόλεις, τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τὴν Γεωργιούπολιν, καὶ τὴν Οὐασιγκτώνειαν, ὀνομασθεῖσαν οὕτω ἀπὸ τοῦ μεγάλου ἀρχιστρατήγου καὶ προέδρου τῆς Ἀμερικῆς, Washington. Εἰς τὴν ἐσχάτην ταύτην πόλιν εἶναι ᾠκοδομημένον τὸ μεγαλοπρεπὲς τῆς Ἀμερικῆς Κοινοβουλευτήριον.

Τὸ Κοινοβουλευτήριον τοῦτο, ἢ, ὡς κοινότερον λέγεται, τὸ Καπιτώλιον, εἶναι οἰκοδομὴ μεγαλοπρεπεστάτη.

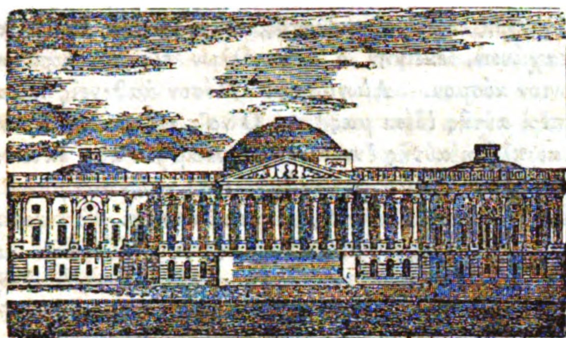

Καπιτώλιον τῆς Ἀμερικῆς.

Εὑρίσκεται τοποθετημένον ἐπί τινος ὑψώματος, περὶ τοὺς ὀγδοήκοντα πόδας ὑπὲρ τὰ ὕδατα τοῦ Ποτομαχίου. Παριστάνει δὲ πρόσωπον ἑξακοσίων εἰκοσιδύο ποδῶν μήκους, μετὰ περιστύλου διακοσίων ἑξήκοντα ποδῶν, καὶ μετὰ δεκαὲξ Κορινθιακῶν στύλων τριάκοντα ἑνὸς καὶ ἡμίσεως ποδῶν ὕψους. Ὁ θόλος ἀνυψοῦται ἑκατὸν πεντήκοντα πόδας, τὸ τῆς βάσεως στέγασμα εἴκοσι, τὸ ὑπερστύλιον ἑπτά, καὶ τὸ τειχίον ἓξ ἥμισυ. Τὸ κέντρον τῆς οἰκοδομῆς, ἐκ τῆς ἀνατολικῆς εἰς τὴν δυτικὴν στοὰν, ἔχει περίπου διακοσίων τεσσαράκοντα ποδῶν μῆκος. Ἡ στέγωσις εἶναι καμαρωτή· ὅλον δὲ τὸ οἰκοδόμημα στερεώτατα ἐκτισμένον ἀπὸ πελεκητὴν πέτραν. Ἡ βορεινὴ πτέρυξ, περιλαμβάνουσα τὸν τῆς Γερουσίας θάλαμον, ἔχει τὸ σχῆμα τομῆς κύκλου, μὲ θόλον διπλοκαμαρωμένον, καὶ μὲ στύλους Ἰωνικούς. Ἡ δὲ νότιος πτέρυξ, περιλαμβάνουσα τὸν Οἶκον τῶν Ἀντιπροσώπων, καὶ δωμάτια πρὸς συνεδρίασιν τῶν Ἐπιτροπῶν, εἶναι σχήματος κυκλοειδοῦς, κεκοσμημένη δὲ μὲ εἰκοσιτέσσαρας Κορινθιακοὺς στύλους, ὄπισθεν τῶν ὁποίων εὑρίσκονται στοαὶ διὰ τοὺς τὰς ἀμφισβητήσεις ἀκροωμένους. Τὸ ἔνδον τῆς οἰκοδομῆς ἦτον ἀπ' ἀρχῆς ξύλινον, πέτρα δὲ ἀντικατεστάθη μετέπειτα. Δι' ὁλόκληρον τὸ κτίριον ἐδαπανήθησαν τρία ἑκατομμύρια διστήλων.

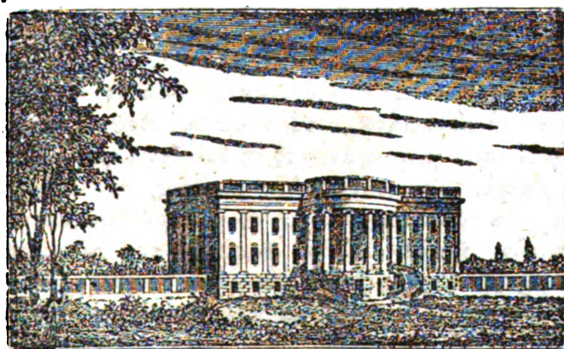

Προεδρεῖον τῆς Ἀμερικῆς.

Ὄχι μακρὰν τοῦ Καπιτωλίου εὑρίσκεται ὁ οἶκος τοῦ Προέδρου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν· οἰκοδόμημα μεγαλοπρεπὲς, ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ποδῶν μήκους, ὀγδοήκοντα πέντε δὲ πλάτους.

Ἐνταῦθα φαίνεται ἁρμόδιον νὰ καταχωρίσωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ πολιτεύματος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, τὸ ὁποῖον ἴσως δὲν γνωρίζουν ἐντελῶς πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν μας. Κατὰ τετραετίαν ἐκλέγεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ πρόεδρος καὶ ἀντιπρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, οἵτινες διατρίβουν μὲν εἰς τὴν Οὐασιγκτώνειαν, καθ' ὅσον χρόνον συνεδριάζει ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις, ἄλλοτε δὲ ὅπου ἀγαπῶσιν. Ὁ οἶκος τοῦ προέδρου ἀνήκει εἰς τὸ ἔθνος, καὶ κατέχεται ὑπὸ τῶν προέδρων ἐκ διαδοχῆς· ἀλλὰ διὰ τὸν ἀντιπρόεδρον δὲν προβλέπεται ὑπὸ τοῦ ἔθνους κατάλυμα. Ὁ αὐτὸς πρόεδρος καὶ ἀντιπρόεδρος ἐμποροῦν καὶ δεύτερον νὰ ἐκλεχθῶσιν, οὐχὶ ὅμως καὶ τρίτον. Ὁ πρόεδρος λαμβάνει σιτηρέσιον εἰκοσιπέντε χιλιάδας δίστηλα κατ' ἔτος, ὁ δὲ ἀντιπρόεδρος πέντε χιλιάδας. Ὁ πρόεδρος εἶναι ἀρχιστράτηγος καὶ ἀρχιναύαρχος. Ἔχει ἐξουσίαν ν' ἀπαιτήσῃ, ὁπόταν κρίνῃ εὔλογον, τὰς ἐγγράφους γνώμας τῶν διαφόρων τῆς κυβερνήσεως ὑπουργῶν, περὶ ὁποιασδήποτε δημοσίου ὑποθέσεως. Μετὰ τῆς γερουσίας δύναται νὰ κάμνῃ συνθήκας, νὰ διορίζῃ πρέσβεις, προξένους, δικαστὰς, ἀξιωματικοὺς τοῦ στρατεύματος καὶ τοῦ ναυτικοῦ, καὶ ἄλλους ὑπουργοὺς μὴ διοριζομένους ὑπὸ θετῶν νόμων· διὰ νὰ ἔχῃ δὲ κῦρος ὁποιοσδήποτε τῶν διορισμῶν τούτων, ἀπαιτεῖται νὰ κλίνωσιν εἰς αὐτὸν δύο τριτημόρια τῆς γερουσίας. Εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, συγχωρεῖται νὰ καθαιρῇ ὑπαλλήλους ἀπὸ τὰς θέσεις αὐτῶν, χωρὶς νὰ συμβουλευθῇ τὴν γερουσίαν· ὑπόκειται δὲ καὶ αὐτὸς νὰ καθαιρεθῇ ἐκ τοῦ ἀξιώματός του, ἐὰν ἀποδειχθῇ ἔνοχος ἀδικήματός τινος, λογιζομένου ἴσου μ' ἔγκλημα καθοσιώσεως.

Ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις συνίσταται ἀπὸ δύο μέρη, τὴν γερουσίαν, καὶ τὸ συνέδριον τῶν ἀντιπροσώπων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀντιπροσώπων συμποσοῦται εἰς περίπου διακοσίους, ἐκλέγονται δὲ κατὰ διετίαν. Τὰ μέλη ταῦτα ὀφείλουν νὰ ἦναι εἰκοσιπενταετῆ, πολῖται τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, καὶ κάτοικοι τῆς ἐκλεγούσης αὐτὰ πολιτείας. Ἡ δὲ γερουσία συνίσταται ἀπὸ δύο γερουσιαστὰς ἐξ ἑκάστης πολιτείας, ἐκλεγομένους δι' ἓξ ἔτη ὑπὸ τοῦ νομοθετικοῦ τῆς πολιτείας σώματος. Ἐκλέγονται δὲ οὐχὶ ταὐτοχρόνως, ἀλλ' ἡ ἐκλογὴ εἶναι διατεταγμένη κατὰ τρόπον, ὥστε πᾶσαν διετίαν ἐκλέγεται ἓν τριτημόριον. Ὁ γερουσιαστὴς ὀφείλει νὰ ἦναι τριακονταετὴς, ἐννέα χρόνους πολίτης τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, καὶ κάτοικος τῆς ἐκλεγούσης αὐτὸν πολιτείας. Καὶ οἱ γερουσιασταὶ καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι λαμβάνουν ἓξ δίστηλα καθ' ἡμέραν, ἐνόσῳ ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις συνεδριάζει, ἐκτὸς τῶν ὁδοιπορικῶν ἐξόδων, τὰ ὁποῖα προσδιορίζονται ὡς μιᾶς ἡμέρας πληρωμὴ διὰ κάθε εἴκοσι μίλια.

Αἱ εἰς τὴν Συνέλευσιν θεωρούμεναι δημόσιαι ὑποθέσεις σχεδὸν πάντοτε προετοιμάζονται ὑπὸ μονίμων ἐπιτροπῶν, διοριζομένων καταρχὰς ἑκάστης συνεδριάσεως ὑπὸ τοῦ προεδρεύοντος ῥήτορος. Ὁπόταν δὲ ὑποβληθῇ νέον τι μέτρον εἰς τὴν Συνέλευσιν, πέμπεται, κατὰ πρῶτον, εἰς μίαν τῶν εἰρημένων ἐπιτροπῶν· καὶ ἡ ἀναφορὰ, τὴν ὁποίαν ἡ ἐπιτροπὴ κάμῃ, ἐγκρίνεται ὡς ἐπιτοπλεῖ-

στον χωρὶς περαιτέρω συζήτησιν. Ἐὰν ὅμως δὲν στερχθῇ διαμιᾶς, καὶ ἀκολουθήσῃ ἀμφισβήτησις, ὁ πρὸς τοῦτο διωρισμένος καιρὸς εἶναι ἀπὸ τὰς δώδεκα ἕως τὰς τρεῖς μετὰ τὴν μεσημβρίαν, ἐκτὸς ἂν γένῃ ἀπόφασις ἰδιαιτέρα νὰ ἐξακολουθήσῃ μακρότερον χρόνου διάστημα ἡ ἀμφισβήτησις, τὸ ὁποῖον συμβαίνει πολλάκις περὶ τὰ τέλη τῆς συνεδριάσεως. Ἐὰν πολλοὶ ῥήτορες ἐπιθυμῶσι νὰ ἐκθέσωσι τὰς σκέψεις αὐτῶν, ἀναβάλλεται ἡ ὑπόθεσις ἐξ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, καὶ τὸ αὐτὸ δημόσιον ζήτημα ἐμπορεῖ νὰ διακροτῆται κατὰ πολλὰς ἑβδομάδας. Πλὴν τἄλλα δημόσια πράγματα δὲν ἀμελοῦνται ἐν τῷ μεταξύ· διότι αἱ ἐπιτροπαὶ συνέρχονται τὸ πρωΐ καὶ τὸ ἑσπέρας, καὶ διατάττουν καὶ προάγουν τὰ μὴ ἀμφισβητήσιμα προβουλεύματα. Σχεδὸν ὅλα τὰ μέλη ἐνασχολοῦνται ὅλην τὴν ἡμέραν, κατὰ τὸ διάστημα τῆς συνεδριάσεως, εἴτε εἰς ἐπιτροπὰς παρευρισκόμενοι, εἴτε εἰς τὰς ἀμφισβητήσεις τῆς ὁλομελείας.

Φυσικὰ δύναταί τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἡ πόλις, ὅπου συγκροτοῦνται αἱ τοῦ ἔθνους νομοθετικαὶ συνελεύσεις, πρέπει καὶ διὰ τοῦτο μόνον, χωρὶς ἄλλης τινὸς περιστάσεως, νὰ καθίσταται ἀξιόλογος· διότι οἱ γερουσιασταὶ καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι πανταχόθεν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν διατρίβουν ἐκεῖ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συνεδριάσεως, ἥτις ἄρχεται πρώϊμα τὸν Δεκέμβριον, καὶ κρατεῖ γενικῶς σχεδὸν ἓξ μῆνας. Τῳόντι, μέγα μέρος τοῦ ἀξιολόγου αὐτῆς λαμβάνει ἐκ τούτου ἡ Οὐασιγκτώνεια, προσέτι δὲ καὶ ἀπὸ τὸ ἄριστον σχέδιον, καθ' ὃ ἐξ ἀρχῆς ᾠκοδομήθη. Αἱ ὁδοὶ εἶναι μὲ τρόπον παράξενον διατεταγμέναι· αἱ περισσότεραι διευθύνονται ἀπὸ βορρᾶ εἰς νότον, ἢ ἀπ' ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς, ὀρθογωνίως ἀλλήλας διασταυρόνουσαι. Τοῦ κανόνος τούτου ἐξαιροῦνται δεκαπέντε, δεικνύουσαι κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν πρὸς τὰς δεκαπέντε κυριωτέρας πολιτείας τοῦ κράτους· τὸ Καπιτώλιον δὲ καὶ τὸ Προεδρεῖον εἶναι τὰ σημεῖα, ὅθεν ἀπέρχονται πρὸς πᾶν μέρος τῆς πόλεως. Οὐδεμία τῶν ὁδῶν εἶναι στενωτέρα ἐννενήκοντα ποδῶν· μία δ' ἐξ αὐτῶν, ἡ τῆς Πενσυλβανίας, ἔχει ἑκατὸν ἑξήκοντα ποδῶν πλάτος, ἑνὸς δὲ μιλίου μῆκος, ἐκτεινομένη ἀπὸ τὸ Καπιτώλιον εἰς τὸ Προεδρεῖον.

ΑΙΩΝΙΟΤΗΣ ΚΑΙ ΑΘΑΝΑΣΙΑ.

ΟΛΑ τὰ ἔθνη ἀπὸ κτίσεως κόσμου μέχρι τῆς σήμερον ἐπίστευσαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς. Ἀλλὰ μολονότι καὶ οἱ τῆς θείας ἀποκαλύψεως ἔρημοι λαοὶ ἐδέχθησαν γενικῶς τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἠπόρουν ὅμως τίνι τρόπῳ ν' ἀποδείξωσι τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐφώτισε ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ Εὐαγγελίου. Οὐδεὶς, τὸ Εὐαγγέλιον πιστεύων, δύναται στιγμὴν ν' ἀμφιβάλῃ, ἐὰν ἡ ψυχὴ μέλλῃ νὰ ζῇ διαπαντός. Ὁ Κύριος ἡμῶν ἐδηλοποίησεν ὅτι ἔρχεται ὥρα, ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

Ὁ θάνατος πρὸς καιρὸν μόνον διαλύει τὴν συνένωσιν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, τοῦτο μὲν εἰς τὸν τάφον καταχώνων, ἐκείνην δ' ἀποστέλλων εἰς τὸν ἀόρατον, αἰώνιον κόσμον. Αἰωνιότης! Πόσον ἀσθενεῖς πᾶσαι αἱ περὶ αὐτῆς ἰδέαι μας! Ὁ νοῦς εἰς μάτην ἀγωνίζεται πλήρη αὐτῆς ἔννοιαν νὰ συλλάβῃ. Τὴν ἔκτασιν αὐτῆς δὲν χωρεῖ οὔτε ἀρχαγγελικὸς νοῦς, καὶ μόνος ὁ Θεὸς, ὁ κατοικῶν τὴν αἰωνιότητα, δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὸ μῆκος,, πλάτος, καὶ βάθος, καὶ ὕψος αὐτῆς.

Σ' ἐρωτῶ, ἀναγνῶστα, Τί ἐστιν αἰωνιότης; Συγχέεσαι, καὶ δὲν ἐμπορεῖς ν' ἀποκριθῇς. Περὶ ἡμερῶν, καὶ μηνῶν, καὶ ἐνιαυτῶν, καὶ ἑκατονταετηρίδων, δύνασαι καὶ ποῦ ἄρχονται καὶ ποῦ τελευτῶσι νὰ μὲ εἴπῃς. Ἀλλὰ ποῦ ἡ ἀρχὴ, καὶ ποῦ τὸ τέλος τῆς αἰωνιότητος; Διὰ ποίων ἀριθμῶν ἔχεις νὰ σημειώσῃς τὸ κεφάλαιον τῶν ἀτελευτήτων αὐτῆς αἰώνων; Δοκίμασε.

Σύναψε ὅσα λεπτὰ ἔζησεν ἕκαστον ἄτομον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀφ' ἧς ὥρας ὁ Ἀδὰμ ἐδημιουργήθη μέχρι τοῦ νῦν, ἔπειτα δὲ λάβε ἕκαστον λεπτὸν τοῦ ἐκπληκτικοῦ τούτου κεφαλαίου ἀντὶ χιλίων ἐτῶν· καὶ ὅμως ταῦτα πάντα ἤθελαν εἶσθαι ἀπείρως ὀλιγώτερα τῶν ἐνιαυτῶν τῆς αἰωνιότητος! Ὑπόθες ὅτι καθ' ἕκαστον ἑκατομμύριον ἐτῶν ἐξηραίνετο μία μόνη ῥανὶς τοῦ ἀχανοῦς ὠκεανοῦ, καὶ εἰπέ με εἰς πόσα ἑκατομμύρια αἰώνων ἤθελε ξηρανθῆν κατὰ τὸν βραδὺν τρόπον τοῦτον ὁ μέγας ἐκεῖνος κόσμος τῶν ὑδάτων· ἀλλὰ καὶ οἱ αἰῶνες οὗτοι ἤθελαν εἶσθαι ἀπείρως ὀλιγώτεροι τῶν τῆς αἰωνιότητος! Ὑπόθες ὅτι καθ' ἕκαστον ἑκατομμύριον ἐτῶν ἄνεμός τις μετέφερεν ἐκ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου ἓν μόριον ἄμμου εἰς τὸν ἀπώτατον ἀστέρα, καὶ πόσος χρόνος ἤθελε παρέλθειν πρὶν μεταφερθῇ ὁλόκληρος ἡ σφαῖρα αὕτη, ἐὰν ἅπασα ἐγίνετο ἄμμος; Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐτῶν εἶναι μὲν εἰς ἡμᾶς ἀκατανόητος· ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο εἶναι ἀπείρως μικρότερος τῶν ἐτῶν τῆς αἰωνιότητος!

Ὑπόθες ὅτι ὁ ἥλιος, ὁ πλέον παρ' ἑκατομμυριάκις μεγαλήτερος τῆς γῆς, καὶ ἅπαντες οἱ πλανῆται καὶ οἱ ἀστέρες, οἱ τοὺς οὐρανοὺς κοσμοῦντες, μετεφέροντο εἰς μακρυνήν τινα χώραν τοῦ ἀπεριορίστου διαστήματος πρὸς ἓν μόριον εἰς ἑκατὸν ἑκατομμύρια ἐτῶν· τίς δύναται νὰ λογαριάσῃ ἢ νὰ συλλάβῃ πόσα ἔτη θέλουν φύγειν, πρὶν γένῃ ἀφανὲς τὸ τελευταῖον μόριον; Ἀλλ' ἡ μακρὰ, μακροτάτη αὕτη περίοδος, τῆς ὁποίας ἡ διάρκεια τόσον καταπλήττει τὸ ἡμέτερον περιωρισμένον λογικὸν, ἤθελεν εἶσθαι ἀπείρως τῆς αἰωνιότητος μικροτέρα· ἤθελεν εἶσθαι μία μόνον στιγμὴ χρόνου εἰς τὸν ἀτελεύτητον κύκλον καὶ ὠκεανὸν τῆς αἰωνιότητος!

Αὐτὸς ἐγὼ τάχα διὰ τὴν αἰωνιότητα ἐγεννήθην; Εἰς αὐτὴν σπεύδω διὰ τοῦ προσωρινοῦ τούτου κόσμου; Ἔχω ψυχὴν, διωρισμένην ὑπὸ τοῦ Πλάστου αὐτῆς νὰ περάσῃ τοὺς ἀκατανοήτους καὶ ἀτελευτήτους αἰῶνας τῆς αἰωνιότητος, ἀδιαλείπτως εἰς ἁγιωσύνην καὶ μακαριότητα ὑψουμένη, ἢ βυθιζομένη κατὰ στιγμὴν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἀθλιότητα; Ναὶ, τῆς αἰωνιότητος εἶμαι κληρονόμος, καὶ μετ' ὀλίγον θέλω εἰσέλθειν εἰς την κληρονομίαν μου ταύτην.

Διατί λοιπὸν περὶ μὲν τοῦ εὐτελοῦς ὀλιγοβίου σώματος νὰ μεριμνῶ τόσον, περὶ δὲ τῆς ἀθανάτου ταύτης πολυτίμου ψυχῆς νὰ ἦμαι τόσον ἄφροντις καὶ ἀμελής; Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ δημιουργήσας τοὺς κόσμους ἅπαντας, ὁ πλάσας τὴν ψυχήν μου καὶ μὲ τὸ ἴδιόν του αἷμα λυτρώσας αὐτήν, γινώσκει τί ἀξίζει. Αὐτὸς γινώσκει τί ἐστιν αἰωνιότης, κάτοικος ὢν αὐτῆς. Αὐτὸς μὲ ἐρωτᾷ τὴν σπουδαιοτάτην ταύτην ἐρώτησιν, Τί θέλω δώσειν ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς μου, καὶ τί θέλει μὲ ὠφελήσειν ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσω, τὴν δὲ ψυχήν μου ζημιωθῶ;

Ἡ ψυχὴ ἄρα ἐμπορεῖ τῳόντι νὰ χαθῇ; Ἂν ὄχι, διατί λοιπὸν ἐπρόβαλε τοιαύτην ἐρώτησιν ὁ Χριστός; Ναί, ἐμπορεῖ νὰ χαθῇ, καὶ κινδυνεύει νὰ χαθῇ. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦλθεν ἐξ οὐρανοῦ νὰ σώσῃ αὐτήν, μάλιστα νὰ σώσῃ αὐτὴν εἰς αἰῶνας τοὺς ἅπαντας! Ἀναγνῶστα, ἡ ψυχή σου βαδίζει τὴν εἰς σωτηρίαν ὁδόν; Μετενόησας, καὶ ἔλαβες ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν σου διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Ἀμνοῦ τοῦ Θεοῦ, ὅστις αἴρει τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου; Ὢ μελέτα τὴν ἀθανασίαν σου. Συλλογίζου περὶ τῆς αἰωνιότητος, εἰς τὴν ὁποίαν μετ' ὀλίγον ἔχεις νὰ εἰσέλθῃς. Θέλεις νὰ ἐμβῇς ἐκεῖ, καὶ νὰ περάσῃς τοὺς ἀναριθμήτους ἐνιαυτοὺς καὶ τοὺς ἀτελευτήτους αἰῶνάς της, ὡς ἀμετανόητος ἀσυγχώρητος ἁμαρτωλός! Ἐνθυμοῦ πόσον εἶναι πολύτιμος ἡ ἀθάνατος ψυχή, καὶ πόσον πολύτιμος ὁ Σωτὴρ αὐτῆς!

Ο ΜΑΚΙΑΒΕΛΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ.

Συνέχεια ἀπὸ Σελ. 176 Τόμ. γ'.

ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ Γ'.

Σπουδαζε ὅσον τὸ δυνατὸν νὰ ἀποκτήσῃς τὴν εὔνοιαν τῶν γυναικῶν, καὶ μάλιστα τῶν πλουσίων καὶ προβεβηκυιῶν, ἡ ἐκείνων αἵτινες ἔχουσιν ἐπιῤῥοὴν εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον.

Εἰς τὰς γυναῖκας θέλεις ἀρέσκειν ἐνδυόμενος καθαρὰ*, καὶ ἀλείφων τὴν κεφαλήν σου διὰ μύρων, καὶ ἐν γένει φαινόμενος κομψὸς καὶ ὑποχωρητικὸς πρὸς αὐτάς. Κράτει ἄνθη διὰ νὰ ταῖς τὰ προσφέρῃς, καὶ ζαχαρωτὰ διὰ τὰ παιδία, καὶ λέγε, ὅταν ἦναι εὔμορφα, ὅτι ἔχουσιν ὅλως διόλου τὸ πρόσωπον τῆς μητρός. Ἐπισκέπτου αὐτὰς εἰς τὰς λέσχας τοῦ θεάτρου, ἐκτέλει ὅλας των τὰς ἐπιθυμίας, καὶ ἄκουέ τας μὲ ὑπομονήν, δίδων πάντοτε δίκαιον, ὅταν ἔχωσι τὸ ἐλάττωμα νὰ φλυαρῶσι. Θεράπευε καὶ αὐτὰς τὰς θεραπαίνας, ἐὰν ἐξεύρῃς ὅτι διὰ εὔλογον ἢ διὰ ὑποχρεωτικήν τινα αἰτίαν χαίρουσι τὴν εὔνοιαν καὶ πίστιν τῆς δεσποίνης των. Ἀλλὰ πρὸ πάντων πρέπει νὰ θυσιάζῃς καὶ χαρακτῆρα καὶ τὸ κἄν διὰ νὰ ἀποκτήσῃς τὰ ἱλαρὰ βλέμματα μιᾶς πλουσίας γυναικός. Ἂν ἐπιτύχῃς εἰς τοῦτο, ἔσο βέβαιος ὅτι θέλεις εἰσαχθῆν εἰς πολλὰς οἰκίας, καὶ θέλεις θεωρεῖσθαι παρὰ πάντων ὡς πάνσοφος. Ἔχε κανόνα νὰ μὴν ἐναντιόνεσαι ποτὲ εἰς τὰς γεροντίσσας, ὅσον καὶ ἂν παραλαλῶσι περὶ τῆς ἀσθενείας. Καὶ ὅταν τὰς ἀπαντᾷς εἰς τὸν δρόμον, σφίγγε τὴν χεῖρά των, καὶ ἐρώτα περὶ τῆς ὑγείας των. Διότι ἐκ τῶν ἐπαίνων καὶ συστάσεων αὐτῶν παρακινουμένη καὶ ἡ σύζυγος, κολακεύει τοῦ ἀνδρὸς τὴν σιαγόνα, καὶ τὸν λέγει, ‘ Αὐτὸν τὸν ἰατρὸν νὰ μοῦ ἐπάρῃς.' Πολλάκις ἡ οἰκογένεια τοῦ ἀσθενοῦς σου λέγει, ‘ Ἂς ἐρωτήσωμεν καὶ τὴν κυρίαν Πέπαν, ἥτις εἶναι παλαιὸς ἰατρός· ἴσως μᾶς δώσῃ κάμμίαν καλὴν συμβουλήν.' Διὰ νὰ μὴν ἀκούσῃς παρ' αὐτῆς ὅτι ὁ Κ. Δόκτωρ εἶναι ὑπερήφανος, καὶ δὲν ὑποφέρει νὰ τὸν ὁμιλήσῃ κἀνεῖς λέξιν, ὅταν σὲ εἴπῃ, ‘ Sign. D., νὰ τὸν δώσωμεν ἓν κλυστῆρι ἀπὸ lattuga;' σὺ ἀποκρίσου, ‘ Μάλιστα! δὲν ἐμπορεῖ παρὰ νὰ ὠφελήσῃ· πλὴν ἐγὼ ἤθελα προσθέσειν καὶ ὀλίγον ὄξος διὰ νὰ δροσισθῇ τὸ αἷμα καὶ τὸ σηκότι.' Παρομοίως φέρου καὶ πρὸς τὰς ὑπόληψιν χαιρούσας μάμμας. Ὅταν πολλάκις σὲ ζητῶσιν ἰατρικὰ τῆς ἀρεσκείας των, σύ, ὅταν αἱ ἀσθένειαι ἦναι χρονικαί, συγκατάνευε εἰς ὅ,τι ἐπιθυμοῦσι· διότι ἄλλως κράζουσιν ἄλλον ἰατρὸν εἴτε φανερὰ εἴτε κρυφά σου, ὅστις, διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν νέαν οἰκίαν, ἐκτελεῖ καθ' ὅλα τὴν ἐπιθυμίαν των. Τοιουτοτρόπως καὶ ὁ πολύκροτος Θέσσαλος ἐσυγχώρει εἰς τοὺς ἐν Ῥώμῃ προὔχοντας ὅ,τι ἐπεθύμουν*.

ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ Δ'.

Ὅταν εὑρίσκεσαι παρὰ τὴν κλίνην τοῦ ἀσθενοῦς, ἔξευρε νὰ διηγῆσαι πολλὰ καὶ νὰ φλυαρῇς.

Ὁ Ἱπποκράτης συνεβούλευε† νὰ μὴ λαλῇ πολλὰ ὁ ἰατρὸς μετὰ τοῦ ἀσθενοῦς, ἀλλὰ μόνον τὰ ἀναγκαῖα. Ἀλλὰ τὴν σήμερον πρέπει νὰ κάμνῃς ὅλον τὸν ἐναντίον. Καὶ ἐὰν μὲν θεραπεύῃς ἀνθρώπους πεπαιδευμένους καὶ τῆς πρώτης τάξεως, ὁμίλει περὶ πολιτικῆς, περὶ μινιστερίων, καὶ ἐν γένει περὶ ὅσων ἀρέσκουσιν εἰς καλλιεργημένον νοῦν. Ἐὰν δὲ ἀνθρώπους χυδαίους ἢ τρίτης τάξεως, διηγοῦ καὶ εἰς τούτους νέα, διότι τὸ νομίζουσι μεγάλην των τιμήν. Εἰς δὲ τὰς γυναῖκας ὁμίλει περὶ πραγμάτων οἰκειακῶν, περὶ συνοικεσίων, περὶ μοδῶν, τί συνέβη εἰς τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα, κατάκρινε μερικῶν τὴν φήμην, ἐκείνων μάλιστα μὲ τὰς ὁποίας ἐξεύρεις ὅτι δὲν ἔχουσι φιλίαν, ἀνάφερε περὶ μυθιστοριῶν, καὶ μάλιστα τῶν νεωτάτων, ἐρώτα τὴν περὶ τούτων γνώμην των, ἂν μάλιστα παρατηρήσῃς ὅτι ἐπαγγέλλονται τὰς σοφάς, ἢ διηγοῦ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν, ἂν δὲν ἔτυχε νὰ τὰς ἀναγνώσωσι, καὶ τελείονε λέγων, ‘ Ἂν ἀγαπᾶτε, κυρία

* Τὴν καθαρὰν στολὴν καὶ τὸ ἄλειμμα τῆς κεφαλῆς ἐπῄνεσαν καὶ ὁ Ἱπποκράτης καὶ ὁ Γαληνός· (Περὶ Ἰητροῦ σελ. 6. Ὑπόμνημ. εἰς Ἱπποκρ. Ἐπιδ. ς'. σελ. 138). Ὅταν ὅμως στερεώσῃς τὴν ὑπόληψίν σου, ἐμπορεῖς καὶ νὰ ἐνδύεσαι φορέματα ῥυπαρὰ καὶ ἐξεσχισμένα, ὥστε νὰ μὴ διακρίνεσαι ἀπὸ ψωμοζήτην, διότι θέλεις ἐπισύρειν περισσότερον τὴν προσοχὴν τοῦ κόσμου.

* Γαλην. Θεραπευτ. Μεθόδ. Βιβ. Α'. Κεφ. Α'.

† Περὶ Εὐσχημοσ. σελ. 71.—Εἶπε καὶ ὁ Κέλσος, morbos non eloquentia, sed remediis, curare· καὶ ὁ Μένανδρος, Ἰατρὸς ἀδόλεσχος νοσοῦντι πάλιν νόσος.

μου, ἐγὼ μετὰ πάσης χαρᾶς σᾶς τὴν προμηθεύω.' Τοιαῦτα πράττων, θέλεις ἀκούειν πάντοτε νὰ σὲ ὀνομάζωσιν ἐξαίρετον ἰατρὸν, καὶ θέλεις ἀποκτήσειν μεγάλην φήμην. Ἀφοῦ φλυαρήσῃς ἱκανὴν ὥραν, ἐγέρθητι, καὶ σύρας τὸ ὡρολόγιον εἰπὲ, ἔκθαμβος, 'Ἐλησμόνησα τὴν ὥραν μου ἀπὸ τὴν καλὴν συναναστροφὴν, μολονότι ἔχω τόσας ἐνασχολήσεις, ὥστε ἀκόμη δὲν ἐπρογευμάτισα!'

ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ Ε'.

Σπούδαζε νὰ βλάψῃς τοὺς ὁμοτέχνους σου παντοιοτρόπως.

Τοῦτο δύνασαι πολλαπλῶς νὰ τὸ ἐκτελέσῃς. Ὅταν ἀποθάνῃ τις, ὅστις εἶχεν ἄλλον ἰατρὸν, ἂν αἱ γυναῖκες τῆς οἰκίας ἐκείνης, μὴ οὖσαι εὐχαριστημέναι διὰ τὴν θεραπείαν, σὲ ἐρωτήσωσι, 'Sign. D., ἐὰν τὸν ἐφλεβοτομοῦσε, τί στοχάζεσθε, δέν τον ἐγλύτονεν;' ἀποκρίσου σὺ σοβαρῶς, 'Δὲν εἶναι ἀμφιβολία·' τότε ἐτελείωσε! κανεῖς δέν τας μεταπείθει ὅτι δὲν ἔσφαλεν ὁ ἰατρός. Ἢ ἐρώτησον, 'Ποῖος ἰατρὸς ἐθεράπευε τὴν μακαρίτριαν;' καὶ ὅταν σὲ εἴπωσι τὸ ὄνομά του, ἀναστέναξον βαθέως, καὶ εἰπὲ, 'Πόσους χρόνους ἠδύνατο νὰ ζήσῃ ἀκόμη ἡ ἀθλία, ἐὰν . . .' ἐνταῦθα ἀπόκοψον τὴν ὁμιλίαν, καὶ ὁ κόσμος ἐννοεῖ. Ὅταν ἀκούῃς ὅτι ἐπαινεῖται ἰατρός τις διότι ἐθεράπευσεν ἀσθενῆ ἀπὸ μεγάλην νόσον, λέγε ὅτι αἱ τοιαῦται ἀσθένειαι δὲν ἀποβαίνουσι ποτὲ θανατηφόροι, καὶ ὅτι μόνη ἡ φύσις εἶναι ἱκανὴ νὰ τὰς ἰατρεύσῃ. Ὅταν κραχθῇς νὰ ἐπισκεφθῇς ἀσθενῆ θεραπευόμενον πρότερον ὑπὸ ἄλλου ἰατροῦ, ζήτει νὰ ἴδῃς τὰς ἀναγραφάς του, καὶ ὅταν σὲ τὰς φέρωσι, μειδιάσας καὶ κινήσας ὀλίγον τὴν κεφαλὴν, εἰπὲ, 'Τί πλῆθος ἰατρικῶν! Βέβαια, ἐὰν δὲν ὠφελήσῃ τὸ ἕν, νὰ ὠφελήσῃ τὸ ἄλλο!' ἢ ἐμπορεῖς νὰ εἴπῃς, 'Τὸ ἰατρικὸν δὲν εἶναι κακὸν, πλὴν δὲν εἶναι διὰ τὴν ἀσθένειάν σου.' Ὅταν εὑρεθῇς μετ' ἄλλου ἰατροῦ εἰς συμβούλιον, ἐπαίνεσον μερικὰ ἐξ ὅσων ἔδωκεν ἰατρικῶν. Ἔπειτα, στραφεὶς πρὸς τὴν ἀσθενῆ, εἰπέ την, 'Πλὴν τὸ ποτὸν, τὸ ὁποῖον ἐπήρετε χθὲς, πρέπει νὰ σᾶς ἐπείραξεν ἀρκετὰ τὰ νεῦρα.' Ἐκ τούτου καταλαμβάνει παραυτα ἡ πάσχουσα ἀσθενὴς, ὅτι ἔσφαλεν ὁ ἄλλος ἰατρὸς, καὶ ὅτι ὁ εἰς συμβούλιον κραχθεὶς ζητεῖ νὰ τὸν σκεπάσῃ· ὅταν ἀπαντήσῃς δὲ κανένα ἄλλον της συγγενῆ, εἰπέ τῳ, τρόπον τινὰ μυστικὰ, ὅτι ὁ ἰατρὸς ἔκαμε μέγα σφάλμα, καὶ ὅτι εἶναι εὐτυχία πῶς δὲν ἐπέφερε ὀλεθριώτερα ἀποτελέσματα. Ἐὰν ἐξεύρῃς ὅτι ὁ ἄλλος κραχθεὶς ἰατρὸς δὲν γνωρίζει τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν, σὺ ὁμίλει τον Λατινιστὶ, καὶ ἐπειδὴ δὲν θέλει δυνηθῆν νὰ σὲ ἀποκριθῇ, ὁ ἀσθενὴς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν θέλουσι τὸν καταδικάσειν ὡς ἀμαθῆ*. Ἐὰν ἦσαι γέρων ἰατρὸς, κατηγόρει τοὺς νέους ὡς μὴ ἔχοντας πρᾶξιν, καὶ λέγε ἐναντίον μάλιστα ἐκείνου, ὅστις ἀρχίζει τὸ στάδιόν του. Ναὶ μὲν, εἶναι καλὸς νέος, καὶ ἐσπούδασε, καὶ ἐμπορεῖ νὰ ἐξεύρῃ θεωρίας πολλὰς καὶ πολλὰ βιβλία, πλὴν δὲν γνωρίζει ἀκόμη τὸ κλίμα, καὶ altro è la Grammatica, ed altro la pratica. Ὁ δὲ κόσμος, ἐπειδὴ δὲν ἐρωτᾷ—ἔχει πνεῦμα καὶ δαιμόνιον;—ἀλλ' ἔχει λευκὰς τρίχας;—καὶ ἐπειδὴ φρονεῖ ὅτι, διότι ὁ γέρων ἴδε περισσότερον παρὰ τὸν νέον ἰατρὸν, πρέπει ἑπομένως νὰ ἐσυλλογίσθη καὶ περισσότερον· καὶ ἐπειδὴ δεν συλλογίζεται ὅτι πάμπολλοι ἐκ τῶν γερόντων ἰατρῶν ἔλαβαν, κατὰ τὴν φράσιν τοῦ ἀθανάτου Ζιμερμάνου, ἀκόμη εἰς τὴν μήτραν ὄντες, λευκὰς τρίχας· καὶ ἐπειδὴ δὲν βάλλει ποτὲ εἰς τὸν νοῦν του ὅτι ἕνας νέος δύναται καὶ εἰς ὀλίγα ἔτη νὰ ζήσῃ πολὺν καιρὸν, καὶ νὰ παρατηρήσῃ πολλὰ,—θέλει σὲ πιστεύσειν ἔτι καλήτερα. Ἐν γένει, προσπάθει νὰ ὑποσκάπτῃς τῶν ἄλλων τὴν ὑπόληψιν διὰ νὰ εἰσέλθῃς ἐσὺ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀσθενοῦς, ὑποσχόμενος μὲν περισσότερα ἀφ' ὅσα δύνανται ἐκεῖνοι νὰ ὑποσχεθῶσι, γνωρίζοντες τὰ ὅρια τῆς τέχνης, ἐμπνέων δὲ εἰς τοὺς συγγενεῖς φόβους καὶ ὑποψίας, ἐὰν ἐπιμένωσιν εἰς τὸ ν' ἀκολουθῶσι τὴν μέθοδόν του·—'Μὲ τόσας βδέλλας δὲν θέλει σ' ἀφήσειν διόλου αἷμα!' ἢ λέγε, 'Αὐτὴ ἡ ψευδοπλευρῖτις διὰ νὰ ἰατρευθῇ, πρέπει νὰ κυττάξωμεν τὰ νεῦρα, καὶ ὄχι τὴν χολήν!' Ὅλα δὲ ταῦτα πράττε τα μὲ μεγάλην ἀναίδειαν καὶ ἀναισχυντίαν καὶ τέχνην, διὰ νὰ μὴν ἀνακαλυφθῇ ἡ πανοῦργος ἀχρειότης σου.

ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ ϛ'.

Ὅταν κινδυνεύῃ ἢ ἀποθάνῃ ὁ ἀσθενής σου, ζήτει ὅπως δύνασαι νὰ σκεπάσῃς τὸ πρᾶγμα, καὶ νὰ ἀποδειχθῇς ἀθῶος.

Ἐν γένει, λέγε πάντοτε ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐφέτος ἀποθνησκόντων εἶναι πολύς, πλὴν ὄχι εἰς τὸν ἀσθενῆ, ἀλλ' εἰς τοὺς συγγενεῖς, εἰς τρόπον ὥστε, ἐὰν μὲν ἀποθάνῃ, σὺ δὲν θέλεις πταίσειν, ἐὰν δὲ ὑγιασθῇ, τότε ἡ ἀξία σου θέλει φαίνεσθαι ἔτι μεγαλητέρα. Ἐὰν προβλέπῃς ὅτι ὁ ἀσθενής σου μέλλει νὰ ἀποθάνῃ, πρόφθασον ὀλίγον τι καλητερεύσαντα νὰ τὸν στείλῃς εἰς τὰ λουτρά. Ἀλλ' ἐὰν τέλος ἀποθάνῃ, τότε ἀπόδος τὸ σφάλμα ἢ εἰς ὅσα ἰατρικὰ μετεχειρίσθη πρὶν σε κράξῃ, ἢ διότι σ' ἔκραξεν ἀργὰ, ἢ διότι ἢ ὁ ἀσθενὴς ἢ οἱ περιεστῶτες δὲν ἐφύλαξαν τὴν δίαιταν καὶ τὰς προσταγάς σου, ἢ ζήτει νὰ ῥίψῃς τὸ σφάλμα εἰς τὰ ἰατρικὰ τοῦ ἀποθηκαρίου, ἢ ὅταν, τέλος, δὲν δύνασαι νὰ εὕρῃς αἰτίαν τοῦ θανάτου εὐλογοφανῆ, ἀπόδος την εἰς αὐτὸν τὸν θάνατον, διηγούμενος πόσον βαρεῖα ἦτον ἡ ἀσθένεια, καὶ δεικνύων μὲ πομπώδη τῶν συμπτωμάτων περιγραφὴν ὅτι εἶναι θαῦμα ἂν ποτε δυνηθῇ τις νὰ μὴ γείνῃ θῦμά της.

Ἕπεται ἡ συνέχεια.

ΑΝ εἴχαμεν τοσοῦτον πόθον νὰ φωτισθῶμεν ὅσον νὰ πλουτήσωμεν, ἡ Ἀμάθεια ἤθελεν ἐξορισθῆν τοῦ κόσμου πολὺ πρότερον τῆς Πενίας.

---

* Εἰς ταύτην τὴν περίστασιν δὲν δύναμαι νὰ ἀποσιωπήσω τὸ ἐφεξῆς συμβὰν, τὸ ὁποῖον ἀδίκως ἤθελέ τις ἐκλάβειν ὡς ἀνέκδοτον. Εὑρεθεὶς ποτὲ ὁ συγγραφεὺς εἰς συμβούλιον μετά τινος ἰατροῦ, τὸν ἐλάλησε Λατινιστὶ, διὰ νὰ μὴ τὸν ἐννοήσωσιν οἱ περιϊστάμενοι ἀνήσυχοι συγγενεῖς· ὁ δὲ ἀπεκρίθη ἀταράχως, 'Ἔξευρε ὅτι ἐγὼ δὲν ἐννοῶ τὰ Γραικικά!'

ΒΙΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΣ.

ΤΑ ἑπόμενα τεμάχια ἐκ τῆς βίβλου τοῦ Ἰὼβ ἀνέγνων πάντοτε μετ' ἄκρας ἀγαλλιάσεως. Περιγράφουσι τὴν πολιτείαν τοῦ ἁγίου ἐκείνου εἰς τὰς ἡμέρας τῆς εὐδαιμονίας του· εἶναι δ' εἰκὼν ἐλεήμονος καὶ καλοκάγάθου ἀνδρὸς ὡραιοτέρα ὁποιασδήποτε εἰς ἄλλο βιβλίον εὑρισκομένης.

'Ὤ νὰ ἤμην ὡς τοὺς παρελθόντας μῆνας, ὡς τὰς ἡμέρας ὅτε ὁ Θεὸς μὲ ἐφύλαττεν· ὅτε ὁ λύχνος του ἔφεγγεν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς μου, καὶ μὲ τὸ φῶς του ἐπεριπατοῦσα εἰς τὸ σκότος· ὅτε ὁ Παντοδύναμος ἦτον ἀκόμη μετ' ἐμοῦ, καὶ τὰ παιδία μου τριγύρω εἰς ἐμέ· ὅτε ἔπλυνα τὰ βήματά μου μὲ βούτυρον, καὶ ὁ βράχος ἔχυνε δι' ἐμὲ ποταμοὺς ἐλαίου.

'Ὅτε τὸ ὠτίον μὲ ἤκουεν, εὐθὺς καὶ μὲ ἐμακάριζε· καὶ ὅτε ὁ ὀφθαλμὸς μὲ ἔβλεπεν, ἐμαρτυροῦσεν ὑπὲρ ἐμοῦ· διότι ἐλευθέρονα τὸν πτωχὸν, ὁ ὁποῖος ἐφώναζε, καὶ τὸν ὀρφανὸν, ὅστις δὲν εἶχε βοηθόν. Ἡ εὐλογία ἐκείνου, ὅστις ἦτον εἰς ἀκμὴν νὰ χαθῇ, ἦλθεν ἐπάνω μου, καὶ ἔκαμνα τὴν καρδίαν τῆς χήρας νὰ ψάλλῃ ἀπὸ χαράν. Ἐγὼ ἤμην ὀφθαλμὸς εἰς τὸν τυφλὸν, καὶ ποῦς εἰς τὸν χωλόν· ἤμην πατὴρ εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ τὴν κρίσιν τὴν ὁποίαν δὲν ἐγνώριζα ἐξιχνίαζα.

' Δὲν ἔκλαυσα ἐγὼ διὰ ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος εὑρίσκετο εἰς σκληρὰς ἡμέρας; δὲν ἐλυπήθη ἡ ψυχή μου διὰ τὸν πτωχόν; Ἄς μὲ ζυγίσῃ εἰς τὰ ζύγια τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἄς γνωρίσῃ ὁ Θεὸς τὴν ἀκεραιότητά μου. Ἂν κατεφρόνησα τὴν κρίσιν τοῦ δούλου μου ἢ τῆς δούλης μου, ὅταν αὐτοὶ ἐκρίνοντο μὲ ἐμὲ, τί λοιπὸν νὰ κάμω, ὅταν σηκόνεται ὁ Θεός; καὶ ὅταν ἐπισκέπτεται, τί θέλω ἀποκριθῆν εἰς αὐτόν; Ἐκεῖνος, ὅστις ἔκαμεν ἐμὲ, δὲν ἔκαμε καὶ ἐκεῖνον;

'Ἂν ἠρνήθην εἰς τοὺς πτωχοὺς τὴν ἐπιθυμίαν των, ἢ ἔφθειρα τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς χήρας, ἢ ἔφαγα μόνος τὸ ψωμίον μου, καὶ ὁ ὀρφανὸς δὲν ἔφαγεν ἀπὸ αὐτό· ἂν ἴδα τινὰ νὰ χάνεται δι' ἔλλειψιν φορεμάτων, ἢ πτωχὸν χωρὶς σκέπασμα· ἂν οἱ νεφροί του δὲν μὲ εὐλόγησαν, καὶ δὲν ἐθερμάνθη μὲ τὸ μαλλίον τῶν προβάτων μου· ἂν ἐσήκονα τὴν χεῖρά μου ἐναντίον τοῦ ὀρφανοῦ, ὅταν ἴδα ὅτι ὑπερίσχυα εἰς τὴν πύλην· νὰ πέσῃ ὁ βραχίων μου ἀπὸ τὸν ὦμόν μου, καὶ ἡ χείρ μου νὰ συντριφθῇ ἀπὸ τὸν ἀγκῶνα!

'Ἂν εὐφράνθην εἰς τὸν ἀφανισμὸν ἐκείνου, ὅστις μὲ ἐμισοῦσεν, ἢ ἐπεχάρην ὅτε τὸν εὗρῆκε κακόν· (ἐγὼ κἂν δὲν ὑπέφερα τὸ στόμα μου νὰ ἁμαρτήσῃ, εὐχόμενος κατάραν εἰς τὴν ψυχήν του·) ἂν οἱ ἄνθρωποι τῆς σκηνῆς μου δὲν εἶπαν, Τίς νὰ μᾶς δείξῃ ἄνθρωπον, ὅστις δὲν ἐχόρτασεν ἀπὸ τὰ σφακτά του, (ὁ ξένος δὲν ἐξενυκτοῦσεν ἔξω· ἤνοιγα τὴν θύραν μου εἰς τὸν διαβάτην·) ἂν ὁ ἀγρός μου φωνάζῃ ἐναντίον μου, καὶ κλαίωσιν ὁμοῦ τὰ αὐλάκιά του· ἂν ἔφαγα τὸν καρπόν του χωρὶς μισθὸν, ἢ ἔκαμα νὰ ἐκβῇ ἡ ψυχὴ τῶν γεωργῶν αὐτοῦ· ἂς φυτρώσωσι τρίβολοι ἀντὶ σίτου, καὶ ζιζάνια ἀντὶ κριθαρίου.'

ΩΦΕΛΕΙΑΙ ΤΗΣ ΑΤΜΟΠΛΟΙΑΣ.

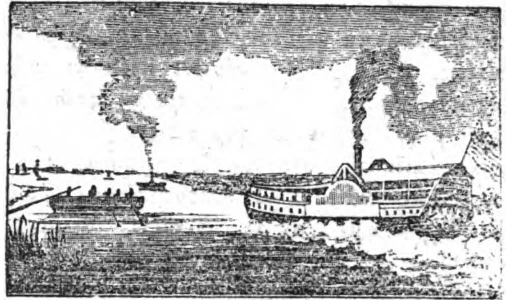

Ἀτμόπλοια ἐπὶ τοῦ Μισσισσίππου.

Η ΑΤΜΟΚΙΝΗΤΟΣ ΜΗΧΑΝΗ ἀναντιῤῥήτως εἶναι μία τῶν σημαντικωτάτων ἐφευρέσεων, ὄχι μόνον διὰ τὴν γιγαντικὴν αὐτῆς δύναμιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πολύμορφον χρῆσιν· καθότι σχεδὸν εἰς πᾶσαν τέχνην, ἥτις ἀπαιτεῖ μηχανῶν ἁπλῶν ἢ συμπεπλεγμένων κίνησιν, ἡ κίνησις αὕτη δίδεται ὑπὸ τῆς ἀτμοκινήτου μηχανῆς κατὰ τρόπον πολὺ ἐντελέστερον καὶ δραστηριώτερον παρὰ διὰ μέσου ὁποιασδήποτε ἄλλης δυνάμεως. Ἀλλ' ἐκ τῶν πολυειδῶν ἐφαρμογῶν τῆς ἀξιολόγου ταύτης μηχανῆς οὐδεμία ἐστάθη πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα ὠφελιμωτέρα τῆς γενομένης εἰς τὴν ναυτιλίαν. Πόσον θαυμασίως εὐκόλυνε τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ἐπιμιξίαν τοῦ πολιτισμένου κόσμου! 'Ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων,' λέγει συγγραφεὺς νεώτερος, 'ἐχλεύασε τοὺς ἀνθρώπους ἡ τῶν ἀνέμων καὶ κυμάτων ἀκαταστασία· ὑπὸ τούτων ἀντετάσσετο ἔμφραγμα εἰς τὴν πρόοδον τῆς ναυτιλίας, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε ἴσχυσαν νὰ ὑπερβῶσιν αἱ τῶν νεωτέρων πολυθρύλλητοι βελτιώσεις· κατὰ συνέπειαν δὲ, ἡ τῶν ταξειδίων παροιμιακὴ ἀδηλότης ἐξηκολούθει νὰ τάσσεται μεταξὺ τῶν τῆς ζωῆς ἀδιορθώτων βασάνων. Ἐντεῦθεν, ἐπειδὴ ταξείδιον ὀλίγων ὡρῶν ἠδύνατο εἰς ἡμέρας νὰ μακρυνθῇ, οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι ποταμοὶ, καὶ οἱ κόλποι καὶ μυχοὶ τῆς θαλάσσης, οἱ μακρὰν εἰς τὰ τῆς ξηρᾶς ἐνδότερα διαπερνῶντες, ἀντὶ τὰ μέγιστα τὸ ἐμπόριον νὰ ὠφελῶσιν, ἐμπόδιζαν μᾶλλον, εἰς πολλὰς περιστάσεις, τὴν ἐσωτερικὴν τῶν ἀνθρώπων συγκοινωνίαν· ὡς δὲ πρὸς τοὺς ποταμοὺς, πολύπονος καὶ ἀνωφελὴς ἦτον ὁ ἀνάπλους αὐτῶν,—ὁ κατὰ τοῦ ῥεύματος γινόμενος. Κάμμίαν δύναμιν δὲν εἴχαμεν ἱκανὴν νὰ κατορθώσῃ τοῦτο. Ἡ ὠφέλεια τῶν ποταμῶν, ὡς ὀργάνων ἐσωτερικῆς συγκοινωνίας, ἦτο κατὰ συνέπειαν πολὺ περιωρισμένη· καὶ ποτὲ πλοῖα δὲν εὑρίσκοντο ταξειδεύοντα ἐπί τινος τῶν μεγάλων ποταμῶν, ἐπειδὴ κατὰ μίαν μόνον διεύθυνσιν ἠδύναντο νὰ προοδεύωσι, τουτέστι καταπλέοντα. Ἦσαν ἄχρηστοι, ἐκτὸς διὰ τοῦτο μόνον· εἰς πᾶσαν δὲ χώραν ἡ διὰ τῶν ποταμῶν καὶ τῆς θαλάσσης συγκοινωνία ἦτο κεκολοβωμένη καὶ ἀτελής.'

Πρὸς διασάφησιν τῶν παρατηρήσεων τούτων, καταχωρίζομεν ἐκ τοῦ Ἡροδότου τὰ ἐφεξῆς·—' Τῶν Ἀσσυρίων τὰ πλοῖα, ὅσα ὑπάγουν διὰ τοῦ Εὐφράτου εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ὄντα στρογγύλα, ὅλα εἶναι δερμάτινα.

οἱ Ἰνδοί, ἁμάρτημα τὴν σφαγὴν αὐτῶν κρίνοντες, καὶ βδελυσσόμενοι τοὺς τρώγοντας τὸ βοΐδινὸν κρέας.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ, ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΩΝ.

ΜΕΡΟΣ Α΄.—ΕΙΣΑΓΩΓΗ. ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΠΟΛΕΩΝ. ΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ. ΝΟΜΙΣΜΑ. ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ ΕΜΠΟΡΙΟΝ.

ΕΙΣ τὸν ἀγνοοῦντα τὴν ναυτικὴν ἄγριον, ὁ ὠκεανὸς πρέπει νὰ φαίνεται ἀνυπέρβλητον ἐμπόδιον τῆς συγκοινωνίας τῶν ἐθνῶν. Ἐνῷ στέκει ἐπιβλέπων τὸ ἀχανὲς πέλαγος, ποτὲ μὲν ἡσύχως κοιμώμενον ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ πρωϊνοῦ ἡλίου, ποτὲ δὲ μανιωδῶς ὑπὸ τοῦ ἀνέμου τεταραγμένον, ἐάν ποτε εἰσέρχεται εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ ἡ ἐπιθυμία νὰ γνωρίσῃ τίνες κατοικοῦν ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους τῶν εὐρυχώρων ὑδάτων, θεωρεῖ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτὴν ὡς ἐξ ἐκείνων, ὅσας δὲν ἀρκοῦν αἱ ἀνθρώπιναι δυνάμεις νὰ ἐκπληρώσωσιν. Ὀλίγον ἐπ' ἀληθείας φαντάζεται, ἐνῷ μὲ τὸ ἐλαφρὸν αὐτοῦ μονόξυλον διαπερνᾷ τὸν ποταμὸν ἢ παραπλέει τοῦ λιμνίου τὰς ὄχθας, ὅτι τὰ πέραν ἄγρια κύματα συγκροτοῦν μέρος τοῦ σταδίου, ὅπου ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ ἀνθρώπου τὰ δραστηριώτατα ἐνήργησε, καὶ ἡ ἐμπειρία κατώρθωσε τοὺς εὐκλεεστάτους θριάμβους. Ὀλίγον φαντάζεται ὅτι αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ πέλαγος, τὸ θεωρούμενον ὑπ' αὐτοῦ ὡς ἔμφραγμα φοβερὸν καὶ ἀνυπέρβλητον, εὐκόλυνε διὰ τῆς εὐφυΐας καὶ τέχνης τοῦ ἀνθρώπου τὴν ὁποίαν ἐφαίνετο διωρισμένον νὰ ἐμποδίζῃ συγκοινωνίαν, καὶ κατέστη σήμερον θέατρον ἐμπορικῶν ἐργασιῶν πολὺ σπουδαιοτέρων ὅλων τῶν γενομένων ποτὲ ἀρχήτερα. Καὶ ὅμως ἀληθεύουσι ταῦτα πάντα. Τὸ ἀρχαῖον ἐμπόριον, καὶ ἡ συγκοινωνία μεταξὺ τῶν τὴν ναυτικὴν ἀγνοούντων ἐθνῶν, σχεδὸν ἐξουθενοῦνται, παραβαλλόμενα μὲ τὰ ἔργα καὶ ἀποτελέσματα τοῦ τὴν σήμερον ἐνεργουμένου ἐμπορίου. Ἀληθεύει μὲν, ὅτι ὁ παλαιὸς τρόπος τοῦ διὰ συνοδιῶν ἐμπορεύεσθαι ἔχει πολὺ τὸ λαμπρὸν καὶ καταπληκτικόν. Ἡ μακρὰ σειρὰ τῶν τὰ πλούτη τῆς Ἀνατολῆς φορτωμένων καμήλων, ἡ τῆς πολυποικίλου τρυφῆς μεγαλοπρεπὴς ἐπίδειξις, ἡ διὰ νυκτὸς στρατοπέδευσις μετὰ τῶν παρακολουθούντων ᾀσμάτων καὶ ἀνατολικῶν διηγήσεων,—ταῦτα πάντα κάμνουν ἀληθῶς δυσεξάλειπτον ἐντύπωσιν εἰς τὸ πνεῦμα.

Καὶ τῷόντι, ἐνῷ ἡ φαντασία ὁδεύει ὀπίσω διὰ τοῦ μακροῦ παρεληλυθότος χρόνου, καὶ διατρίβει σύννους περὶ τὰ ἐρείπια τῆς ὑπερηφάνου Ἡλιουπόλεως, ἢ τῆς ὡραίας Παλμύρας, καὶ ἀναπολοῦμεν ὅτι τὸ κλέος καὶ τὰ πλούτη αὐτῶν ἐχρεώστουν αἱ μεγαλοπρεπεῖς αὗται πρωτεύουσαι εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος εἶδος ἐμπορίου, μᾶς ἔρχεται νὰ ἐρωτήσωμεν ἂν τὸ σημερινὸν ἐμπόριον, μὲ ὅλην τὴν πολυθρύλλητον αὐτοῦ ἔκτασιν καὶ βελτίωσιν, ...ναται νὰ παραστήσῃ σχέδιον γενναιότερον, ἢ ἐκτέλεσιν εὐρυχωροτέραν καὶ μεγαλοπρεπεστέραν. Ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν, τὸ διὰ συνοδιῶν ἐμπόριον ἦτο πτωχὸν καὶ μικροπρεπὲς ὡς πρὸς ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου ὁ ὠκεανὸς εἶναι θέατρον, καὶ θεράπαινα ἡ ναυτιλία. Ἓν μόνον πλοῖον, ἀταράχως καὶ ἀφανῶς τὸ πέλαγος διαβαῖνον, ἐμπορεῖ νὰ φέρῃ γόμον ἀνώτερον κατὰ τὴν ἀξίαν ἀπ' ὁλόκληρον κιρβάνιον· καὶ αὐταὶ δ' αἱ πόλεις, ὅπου ἤνθει τὸ ἀρχαῖον τοῦτο ἐμπόριον, μ' ὅλην τὴν τότε αὐτῶν λαμπρότητα, δὲν δύνανται ποσῶς νὰ συγκριθῶσι κατὰ τὴν ἔκτασιν τῆς ἐξωτερικῆς συγκοινωνίας ἢ τὸ μέγεθος τῶν ἐσωτερικῶν ἐργασιῶν, μὲ τὰς ὑπερηφάνους μητροπόλεις, αἵτινες εἶναι διαμιᾶς αἱ καθέδραι καὶ τὰ μνημεῖα τῆς ἐμπορικῆς συγκοινωνίας τῶν νεωτέρων.

Τὰ ἔθνη δὲν ἀρχίζουν νὰ λαμβάνωσιν ἀξιόλογόν τι μέρος εἰς τὴν ἐμπορικὴν συγκοινωνίαν, ἢ νὰ τρέφωσιν ὀρθάς τινας ἰδέας περὶ τῶν ἐξ αὐτῆς ὠφελειῶν, πλὴν ἀφοῦ ἱκανῶς προοδεύσωσιν εἰς τὸν πολιτισμὸν, καὶ ἀποκτήσωσι πολλὰς τῶν ἕξεων, αἵτινες χαρακτηρίζουν τὴν βελτιωμένην κατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου. Τῶν ἀγρίων ἐθνῶν αἱ περὶ ἐμπορίου καὶ ἰδιοκτησίας ἰδέαι εἶναι ὡς ἐπιτοπλεῖστον συγκεχυμέναι καὶ σφαλεραί. Δῆλον ὅτι αἱ ἰδέαι αὗται, οὖσαι ἁπλῶς σχετικαὶ, πηγάζουν ἀπὸ τὴν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων συγκοινωνίαν, καὶ χωρὶς τῆς συγκοινωνίας αὐτῆς οὐδέποτε ἤθελαν γεννηθῆν. Πολλὰ τῶν ἀγρίων ἐθνῶν φαίνονται πάντη ἄμοιρα τοιούτων ἰδεῶν. Ἐπιθυμίας ἄλλας δὲν ἔχουν εἰμὴ τὰς ἀναφερομένας εἰς τὰς παρούσας χρείας. Ὅτε πρῶτον ἤρχισαν οἱ Εὐρωπαῖοι νὰ ἐπισκέπτωνται τὴν Ἀμερικὴν, εὕρηκαν πολλὰς φυλὰς, εἰς τὸ πνεῦμα τῶν ὁποίων δὲν εἶχε κάμμίαν ἐπιῤῥοὴν ἡ ἰδιοκτησία. Ἐὰν εἰς ἄτομον τῶν φυλῶν τούτων ἔλεγέ τις, 'Δούλευσε δι' ἐμὲ, καὶ σὲ πληρόνω καλὰ,' ἀπεκρίνετο, 'Δὲν πεινῶ.' Ἐὰν τὸν ἐπρόσφερε χρήσιμόν τι σκεῦος, ἀπεκρίνετο, 'Δὲν με χρειάζεται.' Καὶ ἄλλο ἐὰν τὸν ἐπρόσφερεν, ἔλεγεν, 'Ἔχω ἤδη ἀρκετά.' Εἷς τῶν πρώτων ἐν Ἀμερικῇ τυχοδιωκτῶν, ἠγανακτημένος διὰ τὴν τοιαύτην ἠλιθιότητα, ἔλεγεν, 'Ἀπορεῖ τις ὁποῖα παρακινητικὰ νὰ θέσῃ πρὸ ὀφθαλμῶν των.'

Ὅπου ἡ κοινωνία οὕτως ἔχει, μόλις δύναται νὰ ὑπάρχῃ τὸ ἐμπόριον· ἀκόμη δὲ καὶ μεταξὺ τῶν εἰδημονεστέρων ἀγρίων ἐθνῶν, περιορίζεται εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν ὀλιγωτάτων καὶ μικροῦ ἀξίων εἰδῶν, ὅσ' ἀπαιτεῖ ὁ ἁπλοῦς τρόπος τῆς ζωῆς των. Ἀλλὰ καθόσον ἐκτείνονται τοῦ ἀγρίου αἱ γνώσεις, ἐγείρεται ἀπὸ τὸν βυθὸν τῆς ληθαργίας, ἥτις ἐχαρακτήριζεν αὐτὸν πρότερον, ἐνόσῳ δὲν κατεγίνετο εἰς τὸν πόλεμον ἢ τὸ κυνήγιον, καὶ ἀρχίζει νὰ παρατηρῇ τὰ μέσα, δι' ὧν ἐμπορεῖ τὸ εἶναι αὐτοῦ νὰ βελτιώσῃ. Βαθμηδὸν γίνονται σαφεῖς καὶ ὡρισμέναι αἱ περὶ κτημάτων ἰδέαι του. Ἔχει τώρα νέα ἐπιμελείας αἴτια. Δὲν ζητεῖ πλέον μόνον νὰ ἀναπληροῖ τὰς καθημερινὰς χρείας, ἀλλὰ καὶ ν' αὐξάνῃ τὴν ποσότητα τῶν μονίμων αὐτοῦ κτημάτων. Ὁ,τιδήποτε ἡ εὐφυΐα ἢ ἐπιμέλειά του δύναται νὰ παράξῃ ὑπὲρ τὰ χρειώδη πρὸς ἰδίαν τροφὴν ἢ εὐχαρίστησιν, ἀνταλ-

λάσσεται διὰ τὰ μὴ παραγόμενα ὑπὸ τῆς ἀβοηθήτου ἐργασίας του. Τοιαύτην εὐλόγως δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν τὴν ἀρχὴν τῆς ἐμπορικῆς συγκοινωνίας. Τέλος, καθόσον ἐκτείνεται αὕτη ἡ συγκοινωνία, γίνεται μᾶλλον ἐπαισθητὴ ἡ ἀνάγκη γενικοῦ τινὸς κυκλοφορικοῦ μέσου, καὶ τοιοῦτον μέσον ἡ εὐφυΐα ταχέως προμηθεύει. Εἶναι δὲ τοῦτο, μεταξὺ τινων ἐθνῶν, ὄστρακα ἢ ἄλλαι φθαρταὶ οὐσίαι, ἀλλὰ γενικῶς χρησιμεύουν τὰ μέταλλα. Κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, οἱ Λυδοὶ πρῶτοι ἔκοψαν νόμισμα· 'Λυδοὶ δὲ, πρῶτοι ἀνθρώπων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, νόμισμα χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ κοψάμενοι ἐχρήσαντο·' τὰ Πάρια ὅμως Χρονικὰ ἀποδίδουν εἰς τοὺς Αἰγινήτας τὴν ἀρχὴν τοῦ κεκομμένου νομίσματος, ἐπὶ Φείδωνος, βασιλέως τοῦ Ἄργους, 895 πρὸ Χριστοῦ· τοῦτο ἐπιβεβαιόνει ὁ Αἰλιανὸς εἰς τὴν Ποικίλην Ἱστορίαν του· καὶ οἱ καλήτεροι δὲ νομισματολόγοι συμφώνως θεωροῦν τὰ τῆς Αἰγίνης νομίσματα, ἐκ τοῦ ἀρχαϊκοῦ αὐτῶν σχήματος καὶ φαινομένου, ὡς τὰ παλαιότατα τῶν ἐγνωσμένων.

Αἱ κατὰ τὴν νηπιότητα τοῦ ἐμπορίου περὶ τῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος τρεφόμεναι ἰδέαι πολὺ πολλάκις ἀπέχουσι τοῦ νὰ ἦναι ὀρθαί. Ἄνθρωποι, τῶν ὁποίων αἱ ἐμπορικαὶ πράξεις περιορίζονται ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἰς ἀνταλλαγὴν, θεωροῦν αὐτὸ ἐν γένει ὡς ἀπόλυτον ἔχον καὶ ὁμοειδῆ ἀξίαν. Δι' ὀλίγης ὅμως σκέψεως καθίσταται δῆλον, ὅτι τοῦ νομίσματος ἡ ἀξία κρέμεται ἀπὸ τὴν ποσότητα τῶν ὁποίων δύναται ν' ἀγοράσῃ ἀναγκαίων ἢ χρησίμων τῆς ζωῆς, καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν εἶναι, ὡς ἡ τῶν λοιπῶν ὅλων, σχετικὴ καὶ μεταβλητή. Ὁ εἰς τὴν ἔρημον περιπλανώμενος, ὅτε, λιμοκτονημένος σχεδὸν, εὕρηκε σάκκον περιέχοντα μαργαρίτας ἀντὶ τῶν ὁποίων αὐτὸς ἤλπιζε φοινίκων, εἶχε δίκαιον νὰ ἐκφωνήσῃ, 'Φεῦ, μαργαρῖται μόνον εἶναι!' Εἰς ἐκεῖνον αἱ μαργαρῖται δὲν ἤξιζαν τίποτε, καθότι δὲν ἠμπόρει νὰ τοὺς μεταχειρισθῇ αὐτὸς, οὔτε ἠμπόρει νὰ τοὺς ἀλλάξῃ ἀντὶ τροφῆς, ἐν ἐλλείψιν τῆς ὁποίας ἐχάνετο. Ἐὰν ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος δὲν ἠμπόρουν ν' ἀλλαχθῶσι διὰ πράγματα πολὺ αὐτῶν ἀναγκαιότερα πρὸς διατήρησιν καὶ ἀνάπαυσιν τῆς ζωῆς, τὰ μέταλλα αὐτὰ, τὰ νῦν τόσον πολύτιμα, ἤθελαν ἔχειν ὀλιγωτάτην ἀξίαν. Ὁ μικρὸς ὄγκος, καὶ ἡ ἄφθαρτος σχεδὸν φύσις τῶν πολυτίμων μετάλλων, κατέστησαν αὐτὰ σχεδὸν πανταχοῦ τὸ μέσον τῆς ἀνταλλαγῆς· ἐκ δὲ τῆς κατὰ συνέπειαν τούτου δυνάμεως αὐτῶν νὰ προμηθεύωσιν πᾶν ἄλλο εἶδος προέρχεται τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἀξίας των.

Τὸ ἐμπόριον εἶναι πηγὴ πλούτου, διότι λαμβάνον τὰ προϊόντα τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης ἀπὸ τὰς χώρας, ὅπου διὰ τὴν πληθὺν ἐλαττοῦται ἡ ἀξία των, μεταχορίζει αὐτὰ εἰς χώρας, ὅπου αὐξάνει διὰ τὴν ὀλιγότητα. Διαιροῦν δὲ τὸ ἐμπόριον οἱ περὶ πολιτικῆς οἰκονομίας συγγράψαντες εἰς ἐνεργητικὸν καὶ παθητικόν. Οἱ Ἄγγλοι, οἵτινες στέλλουν τὰς πραγματείας ἢ τὸ ἀργύριον αὐτῶν εἰς τὴν Τουρκίαν διὰ νὰ λαμβάνωσι τὰ προϊόντα μας, λέγεται ὅτι κάμνουν μὲ τὴν Τουρκίαν ἐμπόριον ἐνεργητικόν. Ἀλλ' οἱ Τοῦρκοι, οἵτινες δὲν στέλλουν τὰ προϊόντα των, ἀλλὰ περιμένουν ἕως νὰ ἔλθωσιν οἱ Ἄγγλοι νὰ ἐπάρωσιν αὐτὰ, κάμνουν μὲ τὴν Ἀγγλίαν ἐμπόριον παθητικόν. Εἶναι δὲ τὸ ἐνεργητικὸν ἐμπόριον πολὺ ἐπωφελέστερον τοῦ παθητικοῦ, καθότι καὶ εἰς πλειοτέρους δίδει ἐνασχόλησιν, καὶ προσέτι ἀφίνει τοὺς εἰς αὐτὸ καταγινομένους ἐλευθέρους νὰ ἐκλέγωσιν ὁποιανδήποτε θέλουν ἀγοράν. Ὅθεν ὅλα τὰ πεφωτισμένα ἔθνη δίδονται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον εἰς ἐνεργητικὸν ἐμπόριον.

Ἡ ἐκτεταμένη συναλλαγὴ τῶν εἰς διάφορα ἔθνη πραγματειῶν, καὶ ἡ κατὰ συνέπειαν τούτου σχεδὸν παγκόσμιος διάδοσις τῶν ὁπουδήποτε τῆς γῆς πολυτίμων προϊόντων, εἶναι ἀξιολογώταται ὠφέλειαι τῆς ἐξαπλώσεως καὶ βελτιώσεως τῆς ναυτιλίας. Ἀλλὰ δὲν εἶναι αὐταὶ μόναι. Ἡ τέχνη αὕτη συνήργησε πολὺ εἰς τὸ νὰ ἐκτείνῃ τὰς γνώσεις, καὶ νὰ διεγείρῃ πνεῦμα ἐπιχειρήσεως. Ἡ ναυτικὴ ἐστάθη τῆς ἀνακαλύψεως οὐχ' ἧττον παρὰ τοῦ ἐμπορίου ἡ θεράπαινα. Εἰς τὴν τέχνην ταύτην χρεωστοῦμεν τὸ ὅτι οὐδὲν μέρος τῆς σφαίρας μένει ἀνεξέταστον. Μόλις δύναται νὰ εὑρεθῇ μέρος τοῦ Ἀτλαντικοῦ ἢ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, τὸ ὁποῖον ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ναύτου δὲν ἐθεώρησε· μόλις αἰγιαλὸς ὁποιασδήποτε ἠπείρου, τὸν ὁποῖον δὲν κατεμέτρησε.

ΟΙ ΣΚΥΛΟΙ ΤΟΥ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΕΡΝΑΡΔΟΥ.

Τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Βερνάρδου κεῖται ἐπὶ τῆς κορυφῆς σχεδὸν τοῦ ὑψηλοῦ ὄρους τῶν Ἄλπεων, εἰς τὴν ἐπαρχίαν Wallis τῆς Ἐλβετίας. Ἐκεῖ ὅπου τὰ ἐρυθρᾶ ἄνθη τοῦ ῥοδοδένδρου ἀναπτύσσονται μὲ σπανίαν ὡραιότητα, ὁ ὁδοιπόρος ὑποφέρει τὰ μέγιστα τὸν χειμῶνα ἀπὸ δεινὰς θυέλλας, αἱ ὁποῖαι συμβαίνουσιν αἰφνιδίως. Οἱ δρόμοι τότε γίνονται ἄβατοι διὰ τῆς συσσωρευομένης χιόνος, τῆς ὁποίας ὑπερμεγέθεις ὄγκοι καταφέρονται ἀπὸ τὰ ὕψη τῶν ὀρέων εἰς τὰς κοιλάδας. Οἱ φιλόξενοι μοναχοὶ, ἂν καὶ ἔχωσιν ὀλίγας προσόδους, δέχονται τοὺς ῥιγοῦντας καὶ ἀπηυδηκότας ὁδοιπόρους εἰς τὸ μοναστήριον, καὶ προθύμως μεταδίδουσιν εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τὴν ἰδίαν αὐτῶν τροφήν. Ἡ φιλανθρωπικὴ ὅμως προσοχὴ αὐτῶν δὲν περιορίζεται εἰς τοὺς δεομένους τῆς φιλοξένου ταύτης περιθάλψεως, ἀλλ' ἀνεδέχθησαν τὸ ἐπικίνδυνον ἔργον νὰ ἀνιχνεύωσι καὶ τοὺς δυστυχεῖς, οἱ ὁποῖοι, ἐκτεθειμένοι εἰς τὴν θύελλαν, ἄνευ τῆς φιλανθρωπικῆς αὐτῶν βοηθείας ἤθελον ἀποθάνειν. Βοηθοῦνται δὲ εἰς τοῦτο πολὺ ἀπὸ ἓν εἶδος μεγαλωτάτων σκύλων ἐπίτηδες γυμναζομένων, τῶν ὁποίων ἡ ὀξεῖα ὄσφρησις σώζει πολλοὺς ἡμιθανεῖς ὁδοιπόρους. Ῥιγῶν ἀπὸ ψύχραν καὶ ἀποπλανημένος τοῦ ὀρθοῦ δρόμου, ὁ ταλαίπωρος ὁδοιπόρος καταλαμβάνεται ἀπὸ ὕπνον, καὶ σκεπασμένος ἀπὸ χιόνα ἐνίοτε ἕως δέκα πόδας καὶ ἐπέκεινα, ἀνιχνεύεται ὑπὸ μόνων τῶν προσεκτικῶν σκύλων. Ἀνασκάπτουσι δὲ οὗτοι μὲ τοὺς πόδας τὴν

χιόνα, καὶ ὀλολύζοντες προσκαλοῦσι τοὺς μοναχοὺς εἰς βοήθειαν. Διὰ νὰ ἀναλαμβάνωσι ταχέως οἱ δυστυχεῖς ὁδοιπόροι, περιβάλλουσιν οἱ μοναχοὶ εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ σκύλου ἀγγεῖον γεμάτον μὲ δυνατὸν ῥακί· ὁ σύντροφός του ἔχει ἓν ζεστὸν ἐπανωφόρεμα. Ἂν δὲν τοὺς εὕρωσι πλέον ζωντανοὺς, τοὺς ἀνιχνεύουσι τοὐλάχιστον νεκροὺς, ὥστε νὰ ἀναγνωρίζωνται ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς των*. Εἷς τῶν σκύλων τούτων ἐφόρει ἀριστεῖον, διότι ἔσωσεν 22 ἀνθρώπους. Πολλοὶ ὁδοιπόροι εἶδον τὸν γενναῖον τοῦτον σκύλον κατὰ τὸ 1814 ἔτος, καὶ ἤκουσαν τὸ ἑσπέρας παρὰ τῶν μοναχῶν τὴν βιογραφίαν του· ἀπέθανε δὲ τὸ 1816 ἔτος συνοδεύων πτωχὸν ὁδοιπόρον. Οὗτος ἦτον ὁ ταχυδρόμος τοῦ Πεδεμοντίου (Piemont), ὁ ὁποῖος, ἐπιθυμῶν νὰ ἐπιστρέψῃ ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὴν οἰκογένειάν του, ἂν καὶ οἱ μοναχοὶ τὸν ἀπέτρεπαν τῆς νυκτερινῆς ὁδοιπορίας, μόλις ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὸ μοναστήριον, καὶ ἐσκεπάσθη αὐτὸς, καὶ οἱ δύο του σύντροφοι, καὶ ὁ τόσον ὠφέλιμος διὰ τὴν ἀνθρωπότητα σκύλος, ὑπὸ τῶν βιαίως καταφερομένων μεγίστων ὄγκων τῆς χιόνος, οἱ ὁποῖοι ἔθαψαν συγχρόνως καὶ τὴν οἰκογένειαν τοῦ δυστυχοῦς ταχυδρόμου ἐξελθοῦσαν πρὸς ἀπάντησιν αὐτοῦ, ὥστε δὲν ἐσώθη κανεῖς.

Εἷς τῶν ὠφελίμων τούτων σκύλων ἀνίχνευσεν εἰς τὴν χιόνα μητέρα ἀποθανοῦσαν μὲ τὸ ζῶν ἔτι αὐτῆς παιδίον, τὸ ὁποῖον παρεκίνησε νὰ ἀναβῇ εἰς τὸν νῶτόν του, ὥστε τοιουτοτρόπως τὸ ἔφερεν εἰς τὸ μοναστήριον.

Τὸ μοναστήριον κεῖται εἰς βράχον ὑπερέχοντα 7348 πόδας ἀπὸ τὴν τῆς πεδιάδος ἐπιφάνειαν, καὶ φιλοξενίζει κατ' ἔτος 8 ἕως 9000 ὁδοιπόρους, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δωρεάν.—ΑΝΘΟΛ. ΚΟΙΝ. ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΙΟΥΔΑΙΚΟΣ ΜΥΘΟΣ.

ΡΑΒΒΙΝΟΣ τις, 'Ακίβας ὀνομαζόμενος, ἀναγκασθεὶς ὑπὸ βιαίου διωγμοῦ ν' ἀφήσῃ τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, περιεπλανᾶτο εἰς ἀκάρπους, ἀμμώδεις ἐρημίας. Μόνα σκεύη ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ λύχνον, τὸν ὁποῖον ἄναπτε τὴν νύκτα διὰ νὰ μελετᾷ τὸν Νόμον· ἀλεκτρύονα, ὅστις ἐχρησίμευεν εἰς αὐτὸν ἀντὶ ὡρολογίου, τακτικῶς τὴν αὐγὴν ἀναγγέλλων· καὶ ὄνον, ἐφ' οὗ ὠχεῖτο.

Ὁ ἥλιος ἔδυε βαθμηδὸν ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα, ἡ νὺξ προσήγγιζε ταχέως, καὶ ὁ πτωχὸς ὁδοιπόρος ἠγνόει ποῦ νὰ σκεπάσῃ τὴν κεφαλὴν, ἢ νὰ ἀναπαύσῃ τὰ κοπιασμένα μέλη του. 'Απηυδημένος, καὶ σχεδὸν ἕτοιμος νὰ λειποθυμήσῃ, ἔφθασε, τέλος, πλησίον τινὸς χωρίου. 'Εχάρη δὲ ὅτι εὗρηκεν αὐτὸ κατῳκημένον, στοχασθεὶς ὅτι, ὅπου ἄνθρωποι διέτριβαν, ἐκεῖ ὑπῆρχε καὶ φιλανθρωπία καὶ συμπάθεια· ἀλλὰ πόσον ἐλανθάνετο! 'Εζήτησε κατάλυμα διὰ τὴν νύκτα,—δὲν τὸν ἐδόθη. Οὐδεὶς τῶν μισοξένων κατοίκων ἤθελε νὰ ὑποδεχθῇ αὐτόν. Ὅθεν ἐξ ἀνάγκης προσέδραμεν εἰς γειτονεῦόν τι δάσος. 'Σκληρὸν, σκληρότατον,' εἶπε, 'νὰ μὴν εὑρίσκω στέγην φιλόξενον νὰ μὲ σκεπάσῃ ἀπὸ τὴν δυσκρασίαν τοῦ καιροῦ· ἀλλὰ δίκαιος ὁ Θεὸς, καὶ πᾶν ἐμπόδιον διὰ τὸ κάλλιον.' 'Εκάθισεν ὑπὸ δένδρον, ἄναψε τὸν λύχνον, καὶ ἤρχισε νὰ ἀναγινώσκῃ τὸν Νόμον. Μόλις δὲ εἶχεν ἀναγνωσμένον ἓν κεφάλαιον, καὶ σφοδρὸς ἄνεμος ἔσβυσε τὸ φῶς. 'Τί!' ἐξεφώνησε, 'νὰ μὴν ἀφεθῶ κἂν νὰ ἐξακολουθῶ τὰς προσφιλεῖς μελέτας μου! 'Αλλὰ δίκαιος ὁ Θεὸς, καὶ πᾶν ἐμπόδιον διὰ τὸ κάλλιον.'

'Εξηπλώθη ἐπὶ τῆς γυμνῆς γῆς, νὰ λάβῃ, εἰ δυνατὸν, ὀλίγων ὡρῶν ὕπνον. Μόλις δ' ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ λύκος ἄγριος ὁρμήσας ἐφόνευσε τὸν ἀλεκτρύονα. 'Τί νέον δυστύχημα τοῦτο!' ἔκραξεν ὁ ἐκπεπληγμένος 'Ακίβας. 'Υπάγει ὁ ἄγρυπνός μου σύντροφος! ποῖος λοιπὸν θέλει μ' ἐξυπνίζειν εἰς τὸ μέλλον νὰ σπουδάζω τὸν Νόμον; 'Αλλὰ δίκαιος ὁ Θεὸς, καὶ αὐτὸς γινώσκει καλήτερα τὸ εἰς τοὺς ταλαιπώρους ἡμᾶς θνητοὺς ἐπωφελές.' Μόλις ἐτελείωσε τὰ λόγια ταῦτα, καὶ φοβερὸς λέων ἐλθὼν κατέφαγε τὸν ὄνον. 'Τί μέλλει γενέσθαι τώρα;' ἐξεφώνησεν ὁ ἔρημος ὁδοιπόρος· 'ὑπάγει ὁ λύχνος καὶ ὁ ἀλεκτρύων μου, ὑπάγει καὶ ὁ δυστυχὴς ὄνος μου· ὑπάγουν ὅλα! 'Αλλὰ δόξα σοι, ὁ Θεός· αὐτὸς πράττει τὸ καλήτερον.' 'Επέρασεν ἄγρυπνον νύκτα· ἐνωρὶς δὲ τὸ πρωῒ ὑπῆγεν εἰς τὸ χωρίον νὰ προμηθευθῇ, εἰ δυνατὸν, ἵππον τινὰ ἢ κανὲν ἄλλο κτῆνος ἀχθοφόρον, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ὁποίου νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον του. 'Αλλὰ πόσον ἠπόρησε, μὴ εὑρὼν ἄνθρωπον ζωντανόν!

Φαίνεται ὅτι συμμορία λῃστῶν, εἰσελθοῦσα εἰς τὸ χωρίον κατὰ τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς, ἐφόνευσε τοὺς κατοίκους, καὶ διήρπασε τοὺς οἴκους των. Εὐθὺς δὲ ὅτε ὁ 'Ακίβας συνῆλθεν ἱκανῶς ἀπὸ τὸ θάμβος, τὸ προξενηθὲν ὑπὸ τοῦ θαυμασίου τούτου συμβεβηκότος, ἀνύψωσε τὴν φωνὴν, καὶ εἶπεν, 'Ὦ μεγάλε Θεὲ, Θεὲ τοῦ 'Αβραὰμ, 'Ισαὰκ, καὶ 'Ιακὼβ, τώρα γνωρίζω ἐκ πείρας ὅτι οἱ ταλαίπωροι θνητοὶ ἀμβλυωποῦν καὶ τυφλώττουν, πολλάκις ὡς δεινὰ θεωροῦντες τὰ πρὸς σωτηρίαν αὐτῶν ἀποβλέποντα. Σὺ δὲ μόνος εἶσαι εὐμενὴς, δίκαιος, καὶ ἐλεήμων. Ἂν οἱ σκληροκάρδιοι χωρικοὶ δὲν μ' ἀπεδίωκαν διὰ τῆς μισοξενίας αὐτῶν, ἐξάπαντος ἤθελα γένειν τῆς δυστυχίας αὐτῶν συμμέτοχος· ἂν ὁ ἄνεμος δὲν μου ἔσβυνε τὸν λύχνον, οἱ λῃσταὶ ἤθελαν ἑλκυσθῆν εἰς τὸ δάσος, καὶ μὲ φονεύσειν. Νοῶ δὲ καὶ ὅτι τὸ ἔλεός σου μ' ἐστέρησε τῶν δύο συντρόφων μου, ὥστε νὰ μὴ γνωρίσωσιν οἱ ἅρπαγες διὰ τοῦ θορύβου αὐτῶν ποῦ εὑρισκόμην. Εὐλογητὸν εἴη τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων!'

ΚΑΙ οἱ πιστεύοντες καὶ οἱ ἀπιστοῦντες χωρὶς λόγου εἶναι καταφρονήσεως ἐπίσης ἄξιοι. Ὑποπίπτουν δὲ εἰς τὴν πλάνην ταύτην τόσον συνεχῶς οἱ δεύτεροι, ὅσον οἱ πρῶτοι.

* Εἰς τὸ ψυχρὸν κλίμα τοῦτο ἡ φυσιογνωμία τοῦ νεκροῦ ἀναγνωρίζεται καὶ μετὰ παρέλευσιν δύο ἐτῶν.

ΜΙΑΣ ΗΜΕΡΑΣ ΟΔΟΙΠΟΡΙΑ.—ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΒΙΟΥ.

ΕΝΩΡΙΣ τὸ πρωῒ ἐξῆλθε τοῦ πανδοχείου Ὀβιδᾶς, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀβενσίνα, καὶ ἤρχισεν ὁδοιπορίαν εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Ἰνδοστάν. Ἐνδυναμωμένος ὑπὸ τοῦ ὕπνου, θαῤῥυνόμενος ὑπὸ τῆς ἐλπίδος, καὶ ὑπὸ τοῦ πόθου κεντούμενος, ταχέως διέβαινε τὰς κοιλάδας, ἔβλεπε δὲ τοὺς λόφους βαθμηδὸν ὑψουμένους ἐνώπιον αὐτοῦ.

Ἐνῷ ἐπέρνα, τοῦ ἔθελγαν τὴν ἀκοὴν τὰ ἑωθινὰ τῶν παραδεισείων πτηνῶν ᾄσματα, ἐῤῥιπίζετο ἀπὸ τὰς τελευταίας πνοὰς τῆς πιπτούσης αὔρας, ἐῤῥαντίζετο δὲ μὲ δρόσον ἐξ ἀρωματοφόρων δασῶν· ποτὲ μὲν ἐθεώρει τὴν οὐρανομήκη δρῦν, ἄλλοτε δ' ἐνέπνεε τοῦ ῥόδου τὴν γλυκυτάτην εὐωδίαν· ἐτέρπετο πᾶσα αἴσθησις αὐτοῦ, καὶ πᾶσα φροντὶς ἐξωρίσθη ἀπὸ τὴν καρδίαν του.

Προέβαινε τοιουτοτρόπως, ἑωσοῦ σχεδὸν ἔφθασεν ὁ ἥλιος κατὰ τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τοῦ ἐμάρανε τὴν δύναμιν ἡ αὐξηθεῖσα θερμότης· περιέστρεψε τότε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς ζήτησιν ὁδοῦ εὐκολωτέρας. Ἐκ δεξιῶν, ἴδεν ἄλσος τι, φαινόμενον τὰς σκιὰς αὐτοῦ νὰ σαλεύῃ ὡς σημεῖον προσκλήσεως· ἐμβὰς, κατεγοητεύθη ἀπὸ τὸ εὐθαλὲς καὶ δροσερὸν τοῦ τόπου. Διόλου ὅμως δὲν ἐλησμόνησε ποῦ ὡδοιπόρει, ἀλλ' εὕρηκε μονοπάτιον, ἀνθέων πρασιὰς ἔχον ἔνθεν κἀκεῖθεν, καὶ, ὡς ἐνόμιζε, παράλληλον μὲ τὸν κυριώτερον δρόμον· ὑπερεχάρη δὲ ὅτι τὸ εὐτυχὲς τοῦτο πείραμα ἱκανοποίησεν αὐτὸν νὰ ἑνώσῃ τὴν ἡδονὴν μετὰ τοῦ ἔργου, καὶ ν' ἀπολαύσῃ τὰς ἀμοιβὰς τῆς ἐπιμελείας χωρὶς νὰ ὑποφέρῃ τὰς κακοπαθείας αὐτῆς.

Ἐξηκολούθει λοιπὸν ἔτι νὰ προοδεύῃ, χωρὶς τὴν παραμικρὰν τοῦ ζήλου αὐτοῦ χαύνωσιν, πλὴν ὅτι κάποτε ἵστατο δελεαζόμενος ὑπὸ τῆς μουσικῆς τῶν εἰς τὴν σκιὰν συνηθροισμένων πτηνῶν, καὶ ἄλλοτε διεσκέδαζε συλλέγων τὰ ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῆς ὁδοῦ ἄνθη, ἢ τοὺς ἐπὶ τῶν κλάδων κρεμαμένους καρπούς. Τέλος, τὸ πράσινον μονοπάτιον ἤρχισε νὰ ἐκκλίνῃ ἀπὸ τὴν πρώτην αὐτοῦ ῥοπὴν, καὶ νὰ περιστρέφεται ἀναμέσον λόφων καὶ δασῶν, ὅπου πηγαὶ τὸν ἀέρα ἐδρόσιζαν, καὶ ῥύακες κρημνιζόμενοι ἔλυαν τὴν σιωπήν.

Ἐδῶ σταθεὶς ὀλίγον, ἤρχισε νὰ σκέπτεται, μήπως πλέον δὲν ἦτον ἀσφαλὲς ν' ἀποπλανᾶται τῆς ἐγνωσμένης λεωφόρου· ἀλλ' ἐνθυμηθεὶς ὅτι τώρα ἡ θερμότης ἦτον εἰς τὴν ἀκμὴν αὐτῆς, καὶ ὅτι τὸ πεδίον ἦτο κονιορτῶδες καὶ ἀνώμαλον, ἀπεφάσισε νὰ ἐξακολουθῇ τὴν καινὴν ὁδὸν, τὴν ὁποίαν ἐστοχάζετο ὅτι μόνον ἔκαμνεν ὀλίγας τινὰς καμπὰς διὰ τοῦ τόπου τὸ ἄνισον, ἔπειτα δ' ἐτελείονεν εἰς τὸν κοινὸν δρόμον.

Ἀποδιώξας οὕτω τὴν μέριμναν, ἀνεκαίνισε τὸ βῆμα, ἂν καὶ μετά τινος ὑποψίας ὅτι δὲν πραώδευεν. Ἡ τοῦ πνεύματος δὲ ἀνησυχία παρεκίνει αὐτὸν νὰ προσηλοῦται εἰς πᾶν νέον ἀντικείμενον, καὶ νὰ παραχωρῇ εἰς πᾶσαν αἴσθησιν, ἱκανὴν νὰ τέρψῃ ἢ νὰ διασκεδάσῃ αὐτόν. Ἠκροάζετο πᾶσαν ἠχὼ, ἀνέβαινε πάντα λόφον, ἐξέ-

κλινεν εἰς πᾶν ῥυάκιον, καὶ ἠδύνετο ἀνιχνεύων τὸν δρόμον ἑνὸς σιγαλέου ποταμοῦ, ὅστις μεταξὺ τῶν δένδρων περιεχυλίετο, καὶ μεγίστην ἐπότιζε χώραν δι' ἀναριθμήτων περιστροφῶν.

Εἰς τὰ τερπνὰ ταῦτα αἱ ὧραι παρήρχοντο ἀμέτρητοι· αἱ παρεκτροπαὶ εἶχαν ἤδη συγκεχυμένην τὴν μνήμην αὐτοῦ, καὶ ἠγνόει πρὸς τί μέρος νὰ ὁδεύσῃ. Ἔστεκε σύννους καὶ τεθορυβημένος, φοβούμενος μὲν νὰ προβῇ, διὰ νὰ μὴν ἀποπλανηθῇ ἔτι μᾶλλον, καὶ μ' ὅλον τοῦτο συναισθανόμενος ὅτι παρῆλθε πλέον ὁ καιρὸς τοῦ παίζειν καὶ βραδύνειν. Ἐνῷ δὲ τοιουτοτρόπως ἐβασάνιζεν αὐτὸν ἡ ἀδηλότης, νέφη ἐκάλυψαν τὸν οὐρανὸν, ἡ ἡμέρα ἐχάθη ἀπ' ἔμπροσθέν του, καὶ ἀνεμοζάλη αἰφνίδιος συνήχθη περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

Ὁ κίνδυνος τώρα διήγειρεν αὐτὸν εἰς ταχεῖαν καὶ λυπηρὰν τῆς μωρίας του ἀνάμνησιν· ἴδε πῶς ἡ εὐδαιμονία χάνεται ὅταν ἡ ἀνάπαυσις ζητῆται· ἐλεεινολόγησε τὴν γυναικώδη ἀνυπομονησίαν, ἥτις παρεκίνησεν αὐτὸν νὰ ζητήσῃ σκέπην εἰς τὸ δάσος, καὶ κατεφρόνησε τὴν μικροπρεπῆ περιέργειαν, ἥτις ὡδήγησεν αὐτὸν ἐκ μιᾶς εἰς ἄλλην οὐτιδανότητα. Ἐνῷ δὲ τοιουτοτρόπως ἐσκέπτετο, ἔγινε μαυρότερος ὁ ἀὴρ, καὶ κρότος βροντῆς διέκοψε τὴν μελέτην του.

Μόνη σωτηρίας ἐλπὶς ἔμεινε τώρα νὰ ὀπισθοδρομήσῃ, καὶ νὰ ζητήσῃ ἄνοιγμά τι τοῦ δάσους, ὅθεν νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν πεδιάδα. Ἔπεσε πρηνὴς καταγῆς, καὶ παρέδωκε τὴν ζωὴν αὐτοῦ εἰς τὸν Κύριον τῆς φύσεως. Σηκωθεὶς δὲ πεποιθὼς καὶ ἀτάραχος, ἔσπευδεν ἔμπροσθεν τὴν ῥομφαίαν ἔχων εἰς τὴν χεῖρα· διότι τὰ θηρία τῆς ἐρήμου ἦσαν συγκεκινημένα, καὶ πανταχόθεν ἠκούοντο οἱ μεμιγμένοι ὀλολυγμοὶ τῆς λύσσης, καὶ τοῦ φόβου, καὶ τοῦ ὀλέθρου, καὶ τῆς ψυχοῤῥαγίας· ὅλα τὰ φρικτὰ τοῦ σκότους καὶ τῆς μοναξίας περιεστοίχουν αὐτόν· οἱ ἄνεμοι ἐβρυχῶντο εἰς τὰ δάση, καὶ οἱ χείμαῤῥοι ἀπὸ τοὺς λόφους κατεκρημνίζοντο.

Οὕτω, ἀμηχανῶν καὶ τεθλιμμένος, περιεπλανᾶτο εἰς τὴν ἔρημον, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ποῦ ὑπήγαινεν, ἢ ἂν κατὰ πᾶσαν στιγμὴν προσήγγιζε μᾶλλον εἰς τὴν σωτηρίαν ἢ τὴν ἀπώλειαν. Τέλος, ὄχι ὁ φόβος, ἀλλ' ὁ κόπος, ἤρχισε νὰ τὸν κυριεύῃ· δυσπνοῶν καὶ τρέμων, ἔμελλεν ἤδη νὰ πλαγιάσῃ τὴν τελευταίαν ἴσως φορὰν, ὅτε τὸν ἔφθασαν διὰ τῶν βάτων ἀκτῖνες ἀμαυροῦ τινὸς λύχνου. Προεχώρησεν εἰς τὸ φῶς, καὶ βεβαιωθεὶς ὅτι προήρχετο ἀπὸ τὴν καλύβην ἐρημίτου, ἔκρουσε ταπεινῶς τὴν θύραν, καὶ λαβὼν ἄδειαν εἰσῆλθεν. Ὁ γέρων παρέθηκεν εἰς τὸν ξένον τὰς δι' ἑαυτὸν συνηγμένας ζωοτροφίας, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ Ὀβιδᾶς μετὰ προθυμίας καὶ εὐγνωμοσύνης μετέλαβε.

Τοῦ δείπνου τελειώσαντος, 'Διηγήσου με,' εἶπεν ὁ ἀσκητὴς, 'τίνι τρόπῳ κατήντησες ἐδῶ· πρὸ εἴκοσι ἐτῶν κατοικῶ τὴν ἔρημον ταύτην, καὶ ὅμως ποτὲ πρότερον ἄνθρωπον δὲν ἴδα.' Ὁ Ὀβιδᾶς τότε διηγήθη τὰ τῆς ὁδοιπορίας αὐτοῦ, χωρὶς νὰ κρύψῃ ἢ νὰ δικαιολογήσῃ τίποτε.

'Υἱὲ,' εἶπεν ὁ ἐρημίτης, 'τὰς σημερινὰς πλάνας καὶ μωρίας, κινδύνους καὶ ἀποφυγὰς, ἄφες νὰ διαπεράσωσιν εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας σου. Ἐνθυμοῦ ὅτι ὁ ἀνθρώπινος βίος εἶναι μιᾶς ἡμέρας ὁδοιπορία. Τὴν πρωΐαν τῆς νεότητος σηκονόμεθα εὔρωστοι καὶ εὐέλπιδες· κινοῦμεν πρόθυμοι, μετὰ χαρᾶς καὶ ἐπιμελείας, καὶ ὁδεύομεν ὀλίγον εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, πρὸς τὰς μονὰς τῆς ἀναπαύσεως. Μετὰ βραχὺ καιροῦ διάστημα ὁ ζῆλος ἡμῶν ψυχραίνεται, καὶ ζητοῦμεν ἐλάφρωσιν τοῦ χρέους μας, καὶ μέσα τινὰ εὐκολώτερα, δι' ὧν νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ αὐτὸ τέλος.

'Ἀποφασίζομεν ἀκολούθως νὰ μὴ μᾶς τρομάζωσι πλέον μεμακρυσμένα τὰ ἐγκλήματα, ἀλλ' εἰς τὴν ἰδίαν ἡμῶν σταθερότητα πεποιθότες νὰ πλησιάζωμεν αὐτὰ, χωρὶς ὅμως νὰ τὰ ἐγγίζωμεν. Ἐμβαίνομεν οὕτω εἰς τοὺς λειμῶνας τῆς τρυφῆς, καὶ ἀναπαυόμεθα εἰς τὰς σκιὰς τῆς ἀσφαλείας. Ἐνταῦθα ἡ καρδία μαλακύνεται, καὶ ἡ ἀγρυπνία παύει· τότε μᾶς φαίνεται ἀκίνδυνον ἓν ἄλλο βῆμα, καὶ πειθόμεθα εὐκόλως νὰ στρέψωμεν τοὐλάχιστον τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τοὺς κήπους τῆς ἡδονῆς. Πλησιάζομεν αὐτοὺς μετ' ἀπορίας καὶ δισταγμοῦ· εἰσερχόμεθα, ἀλλ' εἰσερχόμεθα δειλοὶ καὶ τρέμοντες· πάντοτε δ' ἐλπίζομεν νὰ διέλθωμεν αὐτοὺς χωρὶς νὰ χάσωμεν τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, τὴν ὁποίαν, δι' ὀλίγον τινὰ καιρὸν, φυλάττομεν ὑπ' ὄψιν, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν προτιθέμεθα νὰ ἐπανέλθωμεν.

'Ἀλλὰ πειρασμὸς διαδέχεται πειρασμὸν, καὶ ἁμάρτημα προετοιμάζει δι' ἁμάρτημα· τοῦ χρόνου προϊόντος, χάνομεν τὴν εὐδαιμονίαν τῆς ἀθωότητος, καὶ παραμυθοῦμεν τὴν ἀνησυχίαν ἡμῶν μὲ σαρκικὰς ἀπολαύσεις. Βαθμηδὸν λησμονοῦμεν τὸν πρῶτόν μας σκοπὸν, καὶ ἐγκαταλείπομεν τὴν μόνην τοῦ ἡμετέρου βαθμοῦ ἀνάλογον ἐπιθυμίαν. Περιπλεκόμεθα εἰς ὑποθέσεις, καταβυθιζόμεθα εἰς τρυφὰς, καὶ πλανώμεθα εἰς τοὺς λαβυρίνθους τῆς ἀστασίας, ἕωσοῦ τὸ σκότος τοῦ γηρατείου νὰ μᾶς περικαλύψῃ, καὶ ἀσθένεια καὶ μέριμνα νὰ ἐμφράξωσι τὴν ὁδόν μας. Στρέφομεν τότε εἰς τὸν παρελθόντα βίον τοὺς ὀφθαλμοὺς μετὰ φρίκης, μετὰ λύπης, καὶ μετανοίας· καὶ ποθοῦμεν, πλὴν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ποθοῦμεν εἰς μάτην, νὰ μὴν εἴχαμεν ἐγκαταλείψειν τὰς ὁδοὺς τῆς ἀρετῆς.

'Εὐδαίμονες, υἱέ μου, ὅσοι μάθωσιν ἀπὸ τὸ παράδειγμά σου νὰ μὴν ἀπελπίζωνται, ἀλλ' ἐνθυμῶνται ὅτι, ἂν καὶ παρῆλθεν ἡ ἡμέρα, καὶ ἡ δύναμίς των κατεφθόρη, μένει, μ' ὅλον τοῦτο, εἷς ἀκόμη ἀγών· ὅτι πάντοτε ὑπάρχει διορθώσεως ἐλπὶς, καὶ οὐδέποτε μένουν ἀβοήθητοι αἱ εἰλικρινεῖς προσπαθήσεις· ὅτι ὁ πλανώμενος ἐμπορεῖ, τέλος, νὰ ἐπιστρέψῃ μεθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς πλάνας· καὶ ὅτι ἐνώπιον τοῦ ἐπικαλουμένου ἐνίσχυσιν καὶ γενναιότητα ἐξ ὕψους φεύγουν οἱ κίνδυνοι καὶ πᾶσα δυσκολία. Ὕπαγε τώρα, υἱέ μου, εἰς ἀνάπαυσιν· παραδώσου εἰς τὴν φροντίδα τῆς Παντοδυναμίας· καὶ ὅταν σὲ καλέσῃ πάλιν εἰς τὸν κάματον ὁ ὄρθρος, ἐκ νέου ἄρχισε τὴν ὁδοιπορίαν καὶ τὴν ζωήν σου.'

Η ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝΕΙΑ, ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

Εις τὰς Ἡνωμένας ἢ Ὁμοσπόνδους Πολιτείας ἀνήκει ὅλον τὸ μέσον μέρος τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν. Δὲν κατοικεῖται ὅμως εἰσέτι ὁλόκληρος ἡ ἐκτεταμένη αὕτη χώρα· τὸ δυτικὸν μέρος εἶναι ἀκαλλιέργητος ἐρημία, ὅπου περιπλανῶνται ὀλίγαι μόνον μυριάδες αὐτοχθόνων Ἰνδῶν· τὸ δὲ ἀνατολικὸν, τὸ κατῳκημένον καὶ πεπολιτισμένον, διαιρεῖται εἰς ἐπαρχίας ἢ μᾶλλον πολιτείας τὸν ἀριθμὸν εἰκοσιέξ. Ἑκάστη τῶν Πολιτειῶν ἔχει μὲν διοίκησιν ἰδιαιτέραν καὶ ἀνεξάρτητον, μὲ κυβερνήτην ἐπὶ κεφαλῆς· ἅπασαι ὅμως εὑρίσκονται συνενωμέναι ὑπὸ κεντρικὴν ἢ ὁμόσπονδον ἀρχὴν, τῆς ὁποίας καθέδρα εἶναι ἡ πόλις Οὐασιγκτώνεια, κειμένη εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Κολομβίας. Διαφέρουσι δὲ κατὰ τὸ μέγεθος αἱ Πολιτεῖαι, αἱ μὲν οὖσαι ὀκταπλάσιαι τῆς Πελοποννήσου, αἱ δὲ ὀλίγον αὐτὴν ὑπερβαίνουσαι.

Ἡ περιοχὴ τῆς Κολομβίας, τὴν ὁποίαν ἤδη ἀνεφέραμεν, εἶναι ἀξιοσημείωτος καὶ διὰ τὴν γένεσιν καὶ διὰ τὸν σκοπὸν αὐτῆς. Συνίσταται ἀπὸ μερίδιόν τι χώρας ἐκ δύο τῶν μεγαλητέρων ἐπαρχιῶν ἢ πολιτειῶν, ἀπεσπασμένον ἐξ αὐτῶν, ἀποκεχωρισμένον ἐκ τῆς δικαιοδοσίας των, καὶ διόλου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἤτοι τῶν γερουσιαστῶν καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ. Ἔγινε δὲ τοῦτο, μὲ σκοπὸν νὰ ἐξασφαλισθῶσι τὰ μέλη τῆς Συνελεύσεως,—οἱ ὑπάλληλοι τῆς ὁμοσπόνδου κυβερνήσεως,—ἀπὸ τὴν τοπικὴν δικαιοδοσίαν ὁποιασδήποτε ἁπλῆς πολιτείας, καὶ ἀπὸ πᾶσαν μὲ τὰς ἀρχὰς αὐτῆς σύγκρουσιν. Πρὸς τοῦτο, διέταξαν οἱ πρῶτοι νομοθέται τῆς Ἀμερικῆς, νὰ ὑπάρχῃ μικρά τις περιοχὴ ἔξω τῆς δυνάμεως ὁποιασδήποτε τῶν πολιτειῶν· οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς ταύτης νὰ μὴ στέλλωσιν ἀντιπροσώπους εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν· νὰ κυβερνῶνται ἀμέσως ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως· καὶ εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην νὰ κτισθῇ τὸ Κοινοβουλευτήριον, ἤτοι ὁ οἶκος, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ συνεδριάζῃ ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις. Ταῦτα δὲ πάντα καὶ ἔγιναν.

Ἡ περιοχὴ τῆς Κολομβίας εἶναι τετράγωνος, δέκα μιλίων ἔκτασιν ἔχουσα πανταχόθεν. Ὁ ποταμὸς Ποτομάκιος διαῤῥέει αὐτὴν κατὰ τὸ μέσον· συνίσταται δὲ ἡ περιοχὴ ἐκ μεριδίου ἐπαρθέντος ἀπὸ τὴν Μαριλανδίαν πρὸς ἄρκτον τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἄλλου μεριδίου ἐπαρθέντος ἀπὸ τὴν Βιργινίαν πρὸς νότον. Ὁλόκληρος ἡ περιοχὴ περιλαμβάνει τεσσαράκοντα περίπου χιλιάδας κατοίκων, τρεῖς δὲ πόλεις, τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τὴν Γεωργιούπολιν, καὶ τὴν Οὐασιγκτώνειαν, ὀνομασθεῖσαν οὕτω ἀπὸ τοῦ μεγάλου ἀρχιστρατήγου καὶ προέδρου τῆς Ἀμερικῆς, Washington. Εἰς τὴν ἐσχάτην ταύτην πόλιν εἶναι ᾠκοδομημένον τὸ μεγαλοπρεπὲς τῆς Ἀμερικῆς Κοινοβουλευτήριον.

Τὸ Κοινοβουλευτήριον τοῦτο, ἢ, ὡς κοινότερον λέγεται, τὸ Καπιτώλιον, εἶναι οἰκοδομὴ μεγαλοπρεπεστάτη.

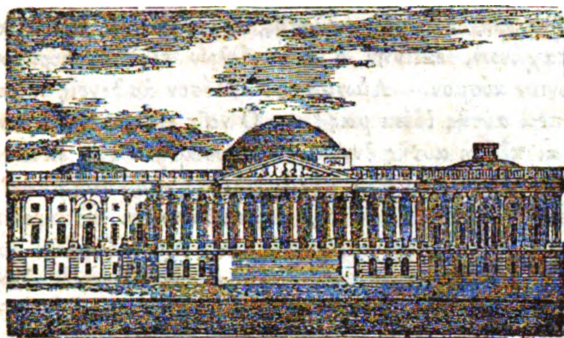

Καπιτώλιον τῆς Ἀμερικῆς.

Εὑρίσκεται τοποθετημένον ἐπί τινος ὑψώματος, περὶ τοὺς ὀγδοήκοντα πόδας ὑπὲρ τὰ ὕδατα τοῦ Ποτομαχίου. Παριστάνει δὲ πρόσωπον ἑξακοσίων εἰκοσιδύο ποδῶν μήκους, μετὰ περιστύλου διακοσίων ἑξήκοντα ποδῶν, καὶ μετὰ δεκαὲξ Κορινθιακῶν στύλων τριάκοντα ἑνὸς καὶ ἡμίσεως ποδῶν ὕψους. Ὁ θόλος ἀνυψοῦται ἑκατὸν πεντήκοντα πόδας, τὸ τῆς βάσεως στέγασμα εἴκοσι, τὸ ὑπερστύλιον ἑπτὰ, καὶ τὸ τειχίον ἓξ ἥμισυ. Τὸ κέντρον τῆς οἰκοδομῆς, ἐκ τῆς ἀνατολικῆς εἰς τὴν δυτικὴν στοὰν, ἔχει περίπου διακοσίων τεσσαράκοντα ποδῶν μῆκος. Ἡ στέγωσις εἶναι καμαρωτή· ὅλον δὲ τὸ οἰκοδόμημα στερεώτατα ἐκτισμένον ἀπὸ πελεκητὴν πέτραν. Ἡ βορεινὴ πτέρυξ, περιλαμβάνουσα τὸν τῆς Γερουσίας θάλαμον, ἔχει τὸ σχῆμα τομῆς κύκλου, μὲ θόλον διπλοκαμαρωμένον, καὶ μὲ στύλους Ἰωνικούς. Ἡ δὲ νότιος πτέρυξ, περιλαμβάνουσα τὸν Οἶκον τῶν Ἀντιπροσώπων, καὶ δωμάτια πρὸς συνεδρίασιν τῶν Ἐπιτροπῶν, εἶναι σχήματος κυκλοειδοῦς, κεκοσμημένη δὲ μὲ εἰκοσιτέσσαρας Κορινθιακοὺς στύλους, ὀπισθεν τῶν ὁποίων εὑρίσκονται στοαὶ διὰ τοὺς τὰς ἀμφισβητήσεις ἀκροωμένους. Τὸ ἔνδον τῆς οἰκοδομῆς ἦτον ἀπ' ἀρχῆς ξύλινον, πέτρα δὲ ἀντικατεστάθη μετέπειτα. Δι' ὁλόκληρον τὸ κτίριον ἐδαπανήθησαν τρία ἑκατομμύρια διστήλων.

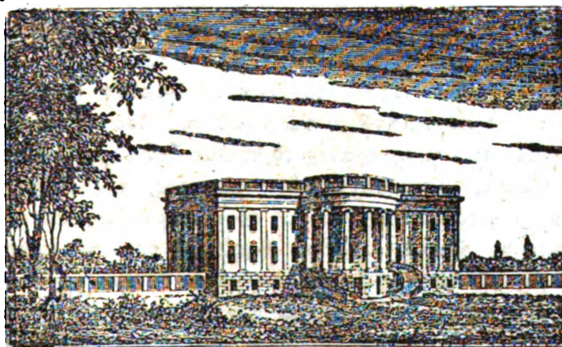

Προεδρεῖον τῆς Ἀμερικῆς.

Ὄχι μακρὰν τοῦ Καπιτωλίου εὑρίσκεται ὁ οἶκος τοῦ Προέδρου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν· οἰκοδόμημα μεγαλοπρεπὲς, ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ποδῶν μήκους, ὀγδοήκοντα πέντε δὲ πλάτους.

Ἐνταῦθα φαίνεται ἁρμόδιον νὰ καταχωρίσωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ πολιτεύματος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, τὸ ὁποῖον ἴσως δὲν γνωρίζουν ἐντελῶς πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν μας. Κατὰ τετραετίαν ἐκλέγεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ πρόεδρος καὶ ἀντιπρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, οἵτινες διατρίβουν μὲν εἰς τὴν Οὐασιγκτώνειαν, καθ' ὅσον χρόνον συνεδριάζει ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις, ἄλλοτε δὲ ὅπου ἀγαπῶσιν. Ὁ οἶκος τοῦ προέδρου ἀνήκει εἰς τὸ ἔθνος, καὶ κατέχεται ὑπὸ τῶν προέδρων ἐκ διαδοχῆς· ἀλλὰ διὰ τὸν ἀντιπρόεδρον δὲν προβλέπεται ὑπὸ τοῦ ἔθνους κατάλυμα. Ὁ αὐτὸς πρόεδρος καὶ ἀντιπρόεδρος ἐμποροῦν καὶ δεύτερον νὰ ἐκλεχθῶσιν, οὐχὶ ὅμως καὶ τρίτον. Ὁ πρόεδρος λαμβάνει σιτηρέσιον εἰκοσιπέντε χιλιάδας δίστηλα κατ' ἔτος, ὁ δὲ ἀντιπρόεδρος πέντε χιλιάδας. Ὁ πρόεδρος εἶναι ἀρχιστράτηγος καὶ ἀρχιναύαρχος. Ἔχει ἐξουσίαν ν' ἀπαιτήσῃ, ὁπόταν κρίνῃ εὔλογον, τὰς ἐγγράφους γνώμας τῶν διαφόρων τῆς κυβερνήσεως ὑπουργῶν, περὶ ὁποιασδήποτε δημοσίου ὑποθέσεως. Μετὰ τῆς γερουσίας δύναται νὰ κάμνῃ συνθήκας, νὰ διορίζῃ πρέσβεις, προξένους, δικαστὰς, ἀξιωματικοὺς τοῦ στρατεύματος καὶ τοῦ ναυτικοῦ, καὶ ἄλλους ὑπουργοὺς μὴ διοριζομένους ὑπὸ θετῶν νόμων· διὰ νὰ ἔχῃ δὲ κῦρος ὁποιοσδήποτε τῶν διορισμῶν τούτων, ἀπαιτεῖται νὰ κλίνωσιν εἰς αὐτὸν δύο τριτημόρια τῆς γερουσίας. Εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, συγχωρεῖται νὰ καθαιρῇ ὑπαλλήλους ἀπὸ τὰς θέσεις αὐτῶν, χωρὶς νὰ συμβουλευθῇ τὴν γερουσίαν· ὑπόκειται δὲ καὶ αὐτὸς νὰ καθαιρεθῇ ἐκ τοῦ ἀξιώματός του, ἐὰν ἀποδειχθῇ ἔνοχος ἀδικήματός τινος, λογιζομένου ἴσου μ' ἔγκλημα καθοσιώσεως.

Ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις συνίσταται ἀπὸ δύο μέρη, τὴν γερουσίαν, καὶ τὸ συνέδριον τῶν ἀντιπροσώπων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀντιπροσώπων συμποσοῦται εἰς περίπου διακοσίους, ἐκλέγονται δὲ κατὰ διετίαν. Τὰ μέλη ταῦτα ὀφείλουν νὰ ἦναι εἰκοσιπενταετῆ, πολῖται τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, καὶ κάτοικοι τῆς ἐκλεγούσης αὐτὰ πολιτείας. Ἡ δὲ γερουσία συνίσταται ἀπὸ δύο γερουσιαστὰς ἐξ ἑκάστης πολιτείας, ἐκλεγομένους δι' ἓξ ἔτη ὑπὸ τοῦ νομοθετικοῦ τῆς πολιτείας σώματος. Ἐκλέγονται δὲ οὐχὶ ταὐτοχρόνως, ἀλλ' ἡ ἐκλογὴ εἶναι διατεταγμένη κατὰ τρόπον, ὥστε πᾶσαν διετίαν ἐκλέγεται ἓν τριτημόριον. Ὁ γερουσιαστὴς ὀφείλει νὰ ἦναι τριακονταετὴς, ἐννέα χρόνους πολίτης τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, καὶ κάτοικος τῆς ἐκλεγούσης αὐτὸν πολιτείας. Καὶ οἱ γερουσιασταὶ καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι λαμβάνουν ἓξ δίστηλα καθ' ἡμέραν, ἐνόσῳ ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις συνεδριάζει, ἐκτὸς τῶν ὁδοιπορικῶν ἐξόδων, τὰ ὁποῖα προσδιορίζονται ὡς μιᾶς ἡμέρας πληρωμὴ διὰ κάθε εἴκοσι μίλια.

Αἱ εἰς τὴν Συνέλευσιν θεωρούμεναι δημόσιαι ὑποθέσεις σχεδὸν πάντοτε προετοιμάζονται ὑπὸ μονίμων ἐπιτροπῶν, διοριζομένων καταρχὰς ἑκάστης συνεδριάσεως ὑπὸ τοῦ προεδρεύοντος ῥήτορος. Ὁπόταν δὲ ὑποβληθῇ νέον τι μέτρον εἰς τὴν Συνέλευσιν, πέμπεται, κατὰ πρῶτον, εἰς μίαν τῶν εἰρημένων ἐπιτροπῶν· καὶ ἡ ἀναφορὰ, τὴν ὁποίαν ἡ ἐπιτροπὴ κάμῃ, ἐγκρίνεται ὡς ἐπιτοπλεῖ-

στον χωρὶς περαιτέρω συζήτησιν. Ἐὰν ὅμως δὲν στερχθῇ διαμιᾶς, καὶ ἀκολουθήσῃ ἀμφισβήτησις, ὁ πρὸς τοῦτο διωρισμένος καιρὸς εἶναι ἀπὸ τὰς δώδεκα ἕως τὰς τρεῖς μετὰ τὴν μεσημβρίαν, ἐκτὸς ἂν γένῃ ἀπόφασις ἰδιαιτέρα νὰ ἐξακολουθήσῃ μακρότερον χρόνου διάστημα ἡ ἀμφισβήτησις, τὸ ὁποῖον συμβαίνει πολλάκις περὶ τὰ τέλη τῆς συνεδριάσεως. Ἐὰν πολλοὶ ῥήτορες ἐπιθυμῶσι νὰ ἐκθέσωσι τὰς σκέψεις αὐτῶν, ἀναβάλλεται ἡ ὑπόθεσις ἐξ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, καὶ τὸ αὐτὸ δημόσιον ζήτημα ἐμπορεῖ νὰ διακροτῆται κατὰ πολλὰς ἑβδομάδας. Πλὴν τἄλλα δημόσια πράγματα δὲν ἀμελοῦνται ἐν τῷ μεταξύ· διότι αἱ ἐπιτροπαὶ συνέρχονται τὸ πρωῒ καὶ τὸ ἑσπέρας, καὶ διατάττουν καὶ προάγουν τὰ μὴ ἀμφισβητήσιμα προβουλεύματα. Σχεδὸν ὅλα τὰ μέλη ἐνασχολοῦνται ὅλην τὴν ἡμέραν, κατὰ τὸ διάστημα τῆς συνεδριάσεως, εἴτε εἰς ἐπιτροπὰς παρευρισκόμενοι, εἴτε εἰς τὰς ἀμφισβητήσεις τῆς ὁλομελείας.

Φυσικὰ δύναταί τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἡ πόλις, ὅπου συγκροτοῦνται αἱ τοῦ ἔθνους νομοθετικαὶ συνελεύσεις, πρέπει καὶ διὰ τοῦτο μόνον, χωρὶς ἄλλης τινὸς περιστάσεως, νὰ καθίσταται ἀξιόλογος· διότι οἱ γερουσιασταὶ καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι πανταχόθεν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν διατρίβουν ἐκεῖ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συνεδριάσεως, ἥτις ἄρχεται πρώϊμα τὸν Δεκέμβριον, καὶ κρατεῖ γενικῶς σχεδὸν ἓξ μῆνας. Τῳόντι, μέγα μέρος τοῦ ἀξιολόγου αὐτῆς λαμβάνει ἐκ τούτου ἡ Οὐασιγκτώνεια, προσέτι δὲ καὶ ἀπὸ τὸ ἄριστον σχέδιον, καθ' ὃ ἐξ ἀρχῆς ᾠκοδομήθη. Αἱ ὁδοὶ εἶναι μὲ τρόπον παράξενον διατεταγμέναι· αἱ περισσότεραι διευθύνονται ἀπὸ βοῤῥᾶ εἰς νότον, ἢ ἀπ' ἀνατολῶν εἰς δυσμάς, ὀρθογωνίως ἀλλήλας διασταυρόνουσαι. Τοῦ κανόνος τούτου ἐξαιροῦνται δεκαπέντε, δεικνύουσαι κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν πρὸς τὰς δεκαπέντε κυριωτέρας πολιτείας τοῦ κράτους· τὸ Καπιτώλιον δὲ καὶ τὸ Προεδρεῖον εἶναι τὰ σημεῖα, ὅθεν ἀπέρχονται πρὸς πᾶν μέρος τῆς πόλεως. Οὐδεμία τῶν ὁδῶν εἶναι στενωτέρα ἐννενήκοντα ποδῶν· μία δ' ἐξ αὐτῶν, ἡ τῆς Πενσυλβανίας, ἔχει ἑκατὸν ἑξήκοντα ποδῶν πλάτος, ἑνὸς δὲ μιλίου μῆκος, ἐκτεινομένη ἀπὸ τὸ Καπιτώλιον εἰς τὸ Προεδρεῖον.

ΑΙΩΝΙΟΤΗΣ ΚΑΙ ΑΘΑΝΑΣΙΑ.

ΟΛΑ τὰ ἔθνη ἀπὸ κτίσεως κόσμου μέχρι τῆς σήμερον ἐπίστευσαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς. Ἀλλὰ μολονότι καὶ οἱ τῆς θείας ἀποκαλύψεως ἔρημοι λαοὶ ἐδέχθησαν γενικῶς τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἠπόρουν ὅμως τίνι τρόπῳ ν' ἀποδείξωσι τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐφώτισε ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ Εὐαγγελίου. Οὐδεὶς, τὸ Εὐαγγέλιον πιστεύων, δύναται στιγμὴν ν' ἀμφιβάλῃ, ἐὰν ἡ ψυχὴ μέλλῃ νὰ ζῇ διαπαντός. Ὁ Κύριος ἡμῶν ἐδηλοποίησεν ὅτι ἔρχεται ὥρα, ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

Ὁ θάνατος πρὸς καιρὸν μόνον διαλύει τὴν συνένωσιν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, τοῦτο μὲν εἰς τὸν τάφον καταχώνων, ἐκείνην δ' ἀποστέλλων εἰς τὸν ἀόρατον, αἰώνιον κόσμον. Αἰωνιότης! Πόσον ἀσθενεῖς πᾶσαι αἱ περὶ αὐτῆς ἰδέαι μας! Ὁ νοῦς εἰς μάτην ἀγωνίζεται πλήρη αὐτῆς ἔννοιαν νὰ συλλάβῃ. Τὴν ἔκτασιν αὐτῆς δὲν χωρεῖ οὔτε ἀρχαγγελικὸς νοῦς, καὶ μόνος ὁ Θεός, ὁ κατοικῶν τὴν αἰωνιότητα, δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὸ μῆκος,, πλάτος, καὶ βάθος, καὶ ὕψος αὐτῆς.

Σ' ἐρωτῶ, ἀναγνῶστα, Τί ἐστιν αἰωνιότης; Συγχέεσαι, καὶ δὲν ἐμπορεῖς ν' ἀποκριθῇς. Περὶ ἡμερῶν, καὶ μηνῶν, καὶ ἐνιαυτῶν, καὶ ἑκατονταετηρίδων, δύνασαι καὶ ποῦ ἄρχονται καὶ ποῦ τελευτῶσι νὰ μὲ εἴπῃς. Ἀλλὰ ποῦ ἡ ἀρχή, καὶ ποῦ τὸ τέλος τῆς αἰωνιότητος; Διὰ ποίων ἀριθμῶν ἔχεις νὰ σημειώσῃς τὸ κεφάλαιον τῶν ἀτελευτήτων αὐτῆς αἰώνων; Δοκίμασε.

Σύναψε ὅσα λεπτὰ ἔζησεν ἕκαστον ἄτομον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀφ' ἧς ὥρας ὁ Ἀδὰμ ἐδημιουργήθη μέχρι τοῦ νῦν, ἔπειτα δὲ λάβε ἕκαστον λεπτὸν τοῦ ἐκπληκτικοῦ τούτου κεφαλαίου ἀντὶ χιλίων ἐτῶν· καὶ ὅμως ταῦτα πάντα ἤθελαν εἶσθαι ἀπείρως ὀλιγώτερα τῶν ἐνιαυτῶν τῆς αἰωνιότητος! Ὑπόθες ὅτι καθ' ἕκαστον ἑκατομμύριον ἐτῶν ἐξηραίνετο μία μόνη ῥανὶς τοῦ ἀχανοῦς ὠκεανοῦ, καὶ εἰπέ με εἰς πόσα ἑκατομμύρια αἰώνων ἤθελε ξηρανθῆν κατὰ τὸν βραδὺν τρόπον τοῦτον ὁ μέγας ἐκεῖνος κόσμος τῶν ὑδάτων· ἀλλὰ καὶ οἱ αἰῶνες οὗτοι ἤθελαν εἶσθαι ἀπείρως ὀλιγώτεροι τῶν τῆς αἰωνιότητος! Ὑπόθες ὅτι καθ' ἕκαστον ἑκατομμύριον ἐτῶν ἄνεμός τις μετέφερεν ἐκ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου ἓν μόριον ἄμμου εἰς τὸν ἀπώτατον ἀστέρα, καὶ πόσος χρόνος ἤθελε παρέλθειν πρὶν μεταφερθῇ ὁλόκληρος ἡ σφαῖρα αὕτη, ἐὰν ἅπασα ἐγίνετο ἄμμος; Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐτῶν εἶναι μὲν εἰς ἡμᾶς ἀκατανόητος· ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο εἶναι ἀπείρως μικρότερος τῶν ἐτῶν τῆς αἰωνιότητος!

Ὑπόθες ὅτι ὁ ἥλιος, ὁ πλέον παρ' ἑκατομμυριάκις μεγαλήτερος τῆς γῆς, καὶ ἅπαντες οἱ πλανῆται καὶ οἱ ἀστέρες, οἱ τοὺς οὐρανοὺς κοσμοῦντες, μετεφέροντο εἰς μακρυνήν τινα χώραν τοῦ ἀπεριορίστου διαστήματος πρὸς ἓν μόριον εἰς ἑκατὸν ἑκατομμύρια ἐτῶν· τίς δύναται νὰ λογαριάσῃ ἢ νὰ συλλάβῃ πόσα ἔτη θέλουν φύγειν, πρὶν γένῃ ἀφανὲς τὸ τελευταῖον μόριον; Ἀλλ' ἡ μακρά, μακροτάτη αὕτη περίοδος, τῆς ὁποίας ἡ διάρκεια τόσον καταπλήττει τὸ ἡμέτερον περιωρισμένον λογικόν, ἤθελεν εἶσθαι ἀπείρως τῆς αἰωνιότητος μικροτέρα· ἤθελεν εἶσθαι μία μόνον στιγμὴ χρόνου εἰς τὸν ἀτελεύτητον κύκλον καὶ ὠκεανὸν τῆς αἰωνιότητος!

Αὐτὸς ἐγὼ τάχα διὰ τὴν αἰωνιότητα ἐγεννήθην; Εἰς αὐτὴν σπεύδω διὰ τοῦ προσωρινοῦ τούτου κόσμου; Ἔχω ψυχήν, διωρισμένην ὑπὸ τοῦ Πλάστου αὐτῆς νὰ περάσῃ τοὺς ἀκατανοήτους καὶ ἀτελευτήτους αἰῶνας τῆς αἰωνιότητος, ἀδιαλείπτως εἰς ἁγιωσύνην καὶ μακαριότητα ὑψουμένη, ἢ βυθιζομένη κατὰ στιγμὴν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἀθλιότητα; Ναί, τῆς αἰωνιότητος εἶμαι κληρονόμος, καὶ μετ' ὀλίγον θέλω εἰσέλθειν εἰς τὴν κληρονομίαν μου ταύτην.

Διατί λοιπὸν περὶ μὲν τοῦ εὐτελοῦς ὀλιγοβίου σώματος νὰ μεριμνῶ τόσον, περὶ δὲ τῆς ἀθανάτου ταύτης πολυτίμου ψυχῆς νὰ ἦμαι τόσον ἄφροντις καὶ ἀμελής; Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ δημιουργήσας τοὺς κόσμους ἅπαντας, ὁ πλάσας τὴν ψυχήν μου καὶ μὲ τὸ ἴδιόν του αἷμα λυτρώσας αὐτὴν, γινώσκει τί ἀξίζει. Αὐτὸς γινώσκει τί ἐστιν αἰωνιότης, κάτοικος ὢν αὐτῆς. Αὐτὸς μὲ ἐρωτᾷ τὴν σπουδαιοτάτην ταύτην ἐρώτησιν, Τί θέλω δώσειν ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς μου, καὶ τί θέλει μὲ ὠφελήσειν ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσω, τὴν δὲ ψυχήν μου ζημιωθῶ;

Ἡ ψυχὴ ἄρα ἐμπορεῖ τῳόντι νὰ χαθῇ; Ἂν ὄχι, διατί λοιπὸν ἐπρόβαλε τοιαύτην ἐρώτησιν ὁ Χριστός; Ναὶ, ἐμπορεῖ νὰ χαθῇ, καὶ κινδυνεύει νὰ χαθῇ. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦλθεν ἐξ οὐρανοῦ νὰ σώσῃ αὐτὴν, μάλεστα νὰ σώσῃ αὐτὴν εἰς αἰῶνας τοὺς ἅπαντας! Ἀναγνῶστα, ἡ ψυχή σου βαδίζει τὴν εἰς σωτηρίαν ὁδόν; Μετενόησας, καὶ ἔλαβες ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν σου διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Ἀμνοῦ τοῦ Θεοῦ, ὅστις αἴρει τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου; Ὦ μελέτα τὴν ἀθανασίαν σου. Συλλογίζου περὶ τῆς αἰωνιότητος, εἰς τὴν ὁποίαν μετ' ὀλίγον ἔχεις νὰ εἰσέλθῃς. Θέλεις νὰ ἐμβῇς ἐκεῖ, καὶ νὰ περάσῃς τοὺς ἀναριθμήτους ἐνιαυτοὺς καὶ τοὺς ἀτελευτήτους αἰῶνάς της, ὡς ἀμετανόητος ἀσυγχώρητος ἁμαρτωλός! Ἐνθυμοῦ πόσον εἶναι πολύτιμος ἡ ἀθάνατος ψυχὴ, καὶ πόσον πολύτιμος ὁ Σωτὴρ αὐτῆς!

Ο ΜΑΚΙΑΒΕΛΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ.

Συνέχεια ἀπὸ Σελ. 178 Τόμ. γ΄.

ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ Γ΄.

ΣΠΟΥΔΑΖΕ ὅσον τὸ δυνατὸν νὰ ἀποκτήσῃς τὴν εὔνοιαν τῶν γυναικῶν, καὶ μάλιστα τῶν πλουσίων καὶ προβεβηκυιῶν, ἢ ἐκείνων αἵτινες ἔχουσιν ἐπιῤῥοὴν εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον.

Εἰς τὰς γυναῖκας θέλεις ἀρέσκειν ἐνδυόμενος καθαρὰ*, καὶ ἀλείφων τὴν κεφαλήν σου διὰ μύρων, καὶ ἐν γένει φαινόμενος κομψὸς καὶ ὑποχωρητικὸς πρὸς αὐτάς. Κράτει ἄνθη διὰ νὰ ταῖς τὰ προσφέρῃς, καὶ ζαχαρωτὰ διὰ τὰ παιδία, καὶ λέγε, ὅταν ἦναι εὔμορφα, ὅτι ἔχουσιν ὅλως διόλου τὸ πρόσωπον τῆς μητρός. Ἐπισκέπτου αὐτὰς εἰς τὰς λέσχας τοῦ θεάτρου, ἐκτέλει ὅλας των τὰς ἐπιθυμίας, καὶ ἄκουέ τας μὲ ὑπομονὴν, δίδων πάντοτε δίκαιον, ὅταν ἔχωσι τὸ ἐλάττωμα νὰ φλυαρῶσι. Θεράπευε καὶ αὐτὰς τὰς θεραπαίνας, ἐὰν ἐξεύρῃς ὅτι διὰ εὔλογον ἢ διὰ ὑποχρεωτικήν τινα αἰτίαν χαίρουσι τὴν εὔνοιαν καὶ πίστιν τῆς δεσποίνης των. Ἀλλὰ πρὸ πάντων πρέπει νὰ θυσιάζῃς καὶ χαρακτῆρα καὶ τὸ πᾶν διὰ νὰ ἀποκτήσῃς τὰ ἱλαρὰ βλέμματα μιᾶς πλουσίας γυναικός. Ἂν ἐπιτύχῃς εἰς τοῦτο, ἔσο βέβαιος ὅτι θέλεις εἰσαχθῆν εἰς πολλὰς οἰκίας, καὶ θέλεις θεωρεῖσθαι παρὰ πάντων ὡς πάνσοφος. Ἔχε κανόνα νὰ μὴν ἐναντιόνεσαι ποτὲ εἰς τὰς γεροντίσσας, ὅσον καὶ ἂν παραλαλῶσι περὶ τῆς ἀσθενείας. Καὶ ὅταν τὰς ἀπαντᾷς εἰς τὸν δρόμον, σφίγγε τὴν χεῖρά των, καὶ ἐρώτα περὶ τῆς ὑγείας των. Διότι ἐκ τῶν ἐπαίνων καὶ συστάσεων αὐτῶν παρακινουμένη καὶ ἡ σύζυγος, κολακεύει τοῦ ἀνδρὸς τὴν σιαγόνα, καὶ τὸν λέγει, 'Αὐτὸν τὸν ἰατρὸν νὰ μοῦ ἐπάρῃς.' Πολλάκις ἡ οἰκογένεια τοῦ ἀσθενοῦς σου λέγει, ''Ἂς ἐρωτήσωμεν καὶ τὴν κυρίαν Πέπαν, ἥτις εἶναι παλαιὸς ἰατρός· ἴσως μᾶς δώσῃ κάμμίαν καλὴν συμβουλήν.' Διὰ νὰ μὴν ἀκούσῃς παρ' αὐτῆς ὅτι ὁ Κ. Δόκτωρ εἶναι ὑπερήφανος, καὶ δὲν ὑποφέρει νὰ τὸν ὁμιλήσῃ κἀνεῖς λέξιν, ὅταν σὲ εἴπῃ, 'Sign. D., νὰ τὸν δώσωμεν ἓν κλυστῆρι ἀπὸ lattuga;' σὺ ἀποκρίσου, 'Μάλιστα! δὲν ἐμπορεῖ παρὰ νὰ ὠφελήσῃ· πλὴν ἐγὼ ἤθελα προσθέσειν καὶ ὀλίγον ὄξος διὰ νὰ δροσισθῇ τὸ αἷμα καὶ τὸ σηκότι.' Παρομοίως φέρου καὶ πρὸς τὰς ὑπόληψιν χαιρούσας μάμμας. Ὅταν πολλάκις σὲ ζητῶσιν ἰατρικὰ τῆς ἀρεσκείας των, σὺ, ὅταν αἱ ἀσθένειαι ἦναι χρονικαὶ, συγκατάνευε εἰς ὅ,τι ἐπιθυμοῦσι· διότι ἀλλέως κράζουσιν ἄλλον ἰατρὸν εἴτε φανερὰ εἴτε κρυφά σου, ὅστις, διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν νέαν οἰκίαν, ἐκτελεῖ καθ' ὅλα τὴν ἐπιθυμίαν των. Τοιουτοτρόπως καὶ ὁ πολύκροτος Θέσσαλος ἐσυγχώρει εἰς τοὺς ἐν Ῥώμῃ προὔχοντας ὅ,τι ἐπεθύμουν*.

ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ Δ΄.

Ὅταν εὑρίσκεσαι παρὰ τὴν κλίνην τοῦ ἀσθενοῦς, ἔξευρε νὰ διηγῆσαι πολλὰ καὶ νὰ φλυαρῇς.

Ὁ Ἱπποκράτης συνεβούλευε† νὰ μὴ λαλῇ πολλὰ ὁ ἰατρὸς μετὰ τοῦ ἀσθενοῦς, ἀλλὰ μόνον τὰ ἀναγκαῖα. Ἀλλὰ τὴν σήμερον πρέπει νὰ κάμνῃς ὅλον τὸν ἐναντίον. Καὶ ἐὰν μὲν θεραπεύῃς ἀνθρώπους πεπαιδευμένους καὶ τῆς πρώτης τάξεως, ὁμίλει περὶ πολιτικῆς, περι μινιστερίων, καὶ ἐν γένει περὶ ὅσων ἀρέσκουσιν εἰς καλλιεργημένον νοῦν. Ἐὰν δὲ ἀνθρώπους χυδαίους ἢ τρίτης τάξεως, διηγοῦ καὶ εἰς τούτους νέα, διότι τὸ νομίζουσι μεγάλην των τιμήν. Εἰς δὲ τὰς γυναῖκας ὁμίλει περὶ πραγμάτων οἰκειακῶν, περὶ συνοικεσίων, περὶ μοδῶν, τί συνέβη εἰς τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα, κατάκρινε μερικῶν τὴν φήμην, ἐκείνων μάλιστα μὲ τὰς ὁποίας ἐξεύρεις ὅτι δὲν ἔχουσι φιλίαν, ἀνάφερε περὶ μυθιστοριῶν, καὶ μάλιστα τῶν νεωτάτων, ἐρώτα τὴν περὶ τούτων γνώμην των, ἂν μάλιστα παρατηρήσῃς ὅτι ἐπαγγέλλονται τὰς σοφὰς, ἢ διηγοῦ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν, ἂν δὲν ἔτυχε νὰ τὰς ἀναγνώσωσι, καὶ τελείονε λέγων, 'Ἂν ἀγαπᾶτε, κυρία

---

* Τὴν καθαρὰν στολὴν καὶ τὸ ἄλειμμα τῆς κεφαλῆς ἐπῄνεσαν καὶ ὁ Ἱπποκράτης καὶ ὁ Γαληνός· (Περὶ Ἰητροῦ σελ. 6. Ὑπόμνημ. εἰς Ἱπποκρ. Ἐπιδ. ϛ΄. σελ. 138). Ὅταν ὅμως στερεώσῃς τὴν ὑπόληψίν σου, ἐμπορεῖς καὶ νὰ ἐνδύεσαι φορέματα ῥυπαρὰ καὶ ἐξεσχισμένα, ὥστε νὰ μὴ διακρίνεσαι ἀπὸ ψωμοζήτην, διότι θέλεις ἐπισύρειν περισσότερον τὴν προσοχὴν τοῦ κόσμου.

* Γαλην. Θεραπευτ. Μεθόδ. Βιβ. Α΄. Κεφ. Α΄.

† Περὶ Εὐσχήμοσ. σελ. 71.—Εἶπε καὶ ὁ Κέλσος, morbos non eloquentia, sed remediis, curare· καὶ ὁ Μένανδρος, Ἰατρὸς ἀδόλεσχος νοσοῦντι πάλιν νόσος.

μου, ἐγὼ μετὰ πάσης χαρᾶς σᾶς τὴν προμηθεύω.' Τοιαῦτα πράττων, θέλεις ἀκούειν πάντοτε νὰ σὲ ὀνομάζωσιν ἐξαίρετον ἰατρὸν, καὶ θέλεις ἀποκτήσειν μεγάλην φήμην. Ἀφοῦ φλυαρήσῃς ἱκανὴν ὥραν, ἐγέρθητι, καὶ σύρας τὸ ὡρολόγιον εἰπὲ, ἔκθαμβος, ' Ἐλησμόνησα τὴν ὥραν μου ἀπὸ τὴν καλὴν συναναστροφὴν, μολονότι ἔχω τόσας ἐνασχολήσεις, ὥστε ἀκόμη δὲν ἐπρογευμάτισα!'

ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ Ε΄.

Σπούδαζε νὰ βλάψῃς τοὺς ὁμοτέχνους σου παντοιοτρόπως.

Τοῦτο δύνασαι πολλαπλῶς νὰ τὸ ἐκτελέσῃς. Ὅταν ἀποθάνῃ τις, ὅστις εἶχεν ἄλλον ἰατρὸν, ἂν αἱ γυναῖκες τῆς οἰκίας ἐκείνης, μὴ οὖσαι εὐχαριστημέναι διὰ τὴν θεραπείαν, σὲ ἐρωτήσωσι, ' Sign. D., ἐὰν τὸν ἐφλεβοτόμουσε, τί στοχάζεσθε, δέν τον ἐγλύτονεν;' ἀποκρίσου σὺ σοβαρῶς, ' Δὲν εἶναι ἀμφιβολία·' τότε ἐτελείωσε! κανεῖς δέν τας μεταπείθει ὅτι δὲν ἔσφαλεν ὁ ἰατρός. Ἢ ἐρώτησον, ' Ποῖος ἰατρὸς ἐθεράπευε τὴν μακαρίτριαν;' καὶ ὅταν σὲ εἴπωσι τὸ ὄνομά του, ἀναστέναξον βαθέως, καὶ εἰπὲ, ' Πόσους χρόνους ἠδύνατο νὰ ζήσῃ ἀκόμη ἡ ἀθλία, ἐὰν . . .' ἐνταῦθα ἀπόκοψον τὴν ὁμιλίαν, καὶ ὁ κόσμος ἐννοεῖ. Ὅταν ἀκούῃς ὅτι ἐπαινεῖται ἰατρός τις διότι ἐθεράπευσεν ἀσθενῆ ἀπὸ μεγάλην νόσον, λέγε ὅτι αἱ τοιαῦται ἀσθένειαι δὲν ἀποβαίνουσι ποτὲ θανατηφόροι, καὶ ὅτι μόνη ἡ φύσις εἶναι ἱκανὴ νὰ τὰς ἰατρεύσῃ. Ὅταν κραχθῇς νὰ ἐπισκεφθῇς ἀσθενῆ θεραπευόμενον πρότερον ὑπὸ ἄλλου ἰατροῦ, ζήτει νὰ ἴδῃς τὰς ἀναγραφάς του, καὶ ὅταν σὲ τὰς φέρωσι, μειδιάσας καὶ κινήσας ὀλίγον τὴν κεφαλὴν, εἰπὲ, ' Τί πλῆθος ἰατρικῶν! Βέβαια, ἐὰν δὲν ὠφελήσῃ τὸ ἕν, νὰ ὠφελήσῃ τὸ ἄλλο!' ἢ ἐμπορεῖς νὰ εἴπῃς, ' Τὸ ἰατρικὸν δὲν εἶναι κακὸν, πλὴν δὲν εἶναι διὰ τὴν ἀσθένειάν σου.' Ὅταν εὑρεθῇς μετ' ἄλλου ἰατροῦ εἰς συμβούλιον, ἐπαίνεσον μερικὰ ἐξ ὅσων ἔδωκεν ἰατρικῶν. Ἔπειτα, στραφεὶς πρὸς τὴν ἀσθενῆ, εἰπέ την, ' Πλὴν τὸ ποτὸν, τὸ ὁποῖον ἐπήρετε χθὲς, πρέπει νὰ σᾶς ἐπείραξεν ἀρκετὰ τὰ νεῦρα.' Ἐκ τούτου καταλαμβάνει παραυτα ἡ πάσχουσα ἀσθενὴς, ὅτι ἔσφαλεν ὁ ἄλλος ἰατρὸς, καὶ ὅτι ὁ εἰς συμβούλιον κραχθεὶς ζητεῖ νὰ τὸν σκεπάσῃ· ὅταν ἀπαντήσῃς δὲ κανένα ἄλλον της συγγενῆ, εἰπέ τῳ, τρόπον τινὰ μυστικὰ, ὅτι ὁ ἰατρὸς ἔκαμε μέγα σφάλμα, καὶ ὅτι εἶναι εὐτυχία πῶς δὲν ἐπέφερε ὀλεθριώτερα ἀποτελέσματα. Ἐὰν ἐξεύρῃς ὅτι ὁ ἄλλος κραχθεὶς ἰατρὸς δὲν γνωρίζει τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν, σὺ ὁμίλει τον Λατινιστὶ, καὶ ἐπειδὴ δὲν θέλει δυνηθῆν νὰ σὲ ἀποκριθῇ, ὁ ἀσθενὴς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν θέλουσι τὸν καταδικάσειν ὡς ἀμαθῆ*. Ἐὰν ἦσαι γέρων ἰατρὸς, κατηγόρει τοὺς νέους ὡς μὴ ἔχοντας πρᾶξιν, καὶ λέγε ἐναντίον μάλιστα ἐκείνου, ὅστις ἀρχίζει τὸ στάδιόν του. Ναὶ μὲν, εἶναι καλὸς νέος, καὶ ἐσπούδασε, καὶ ἐμπορεῖ νὰ ἐξεύρῃ θεωρίας πολλὰς καὶ πολλὰ βιβλία, πλὴν δὲν γνωρίζει ἀκόμη τὸ κλίμα, καὶ altro è la Grammatica, ed altro la pratica. Ὁ δὲ κόσμος, ἐπειδὴ δὲν ἐρωτᾷ —ἔχει πνεῦμα καὶ δαιμόνιον;—ἀλλ' ἔχει λευκὰς τρίχας;—καὶ ἐπειδὴ φρονεῖ ὅτι, διότι ὁ γέρων ἴδε περισσότερον παρὰ τὸν νέον ἰατρὸν, πρέπει ἐπομένως νὰ ἐσυλλογίσθη καὶ περισσότερον· καὶ ἐπειδὴ δεν συλλογίζεται ὅτι πάμπολλοι ἐκ τῶν γερόντων ἰατρῶν ἔλαβαν, κατὰ τὴν φράσιν τοῦ ἀθανάτου Ζιμερμάνου, ἀκόμη εἰς τὴν μήτραν ὄντες, λευκὰς τρίχας· καὶ ἐπειδὴ δὲν βάλλει ποτὲ εἰς τὸν νοῦν του ὅτι ἕνας νέος δύναται καὶ εἰς ὀλίγα ἔτη νὰ ζήσῃ πολὺν καιρὸν, καὶ νὰ παρατηρήσῃ πολλὰ,—θέλει σὲ πιστεύσειν ἔτι καλήτερα. Ἐν γένει, προσπάθει νὰ ὑποσκάπτῃς τῶν ἄλλων τὴν ὑπόληψιν διὰ νὰ εἰσέλθῃς ἐσὺ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀσθενοῦς, ὑποσχόμενος μὲν περισσότερα ἀφ' ὅσα δύνανται ἐκεῖνοι νὰ ὑποσχεθῶσι, γνωρίζοντες τὰ ὅρια τῆς τέχνης, ἐμπνέων δὲ εἰς τοὺς συγγενεῖς φόβους καὶ ὑποψίας, ἐὰν ἐπιμένωσιν εἰς τὸ ν' ἀκολουθῶσι τὴν μέθοδόν του·—' Μὲ τόσας βδέλλας δὲν θέλει σ' ἀφήσειν διόλου αἷμα!' ἢ λέγε, ' Αὕτη ἡ ψευδοπλευρῖτις διὰ νὰ ἰατρευθῇ, πρέπει νὰ κυττάξωμεν τὰ νεῦρα, καὶ ὄχι τὴν χολήν!' Ὅλα δὲ ταῦτα πράττε τα μὲ μεγάλην ἀναίδειαν καὶ ἀναισχυντίαν καὶ τέχνην, διὰ νὰ μὴν ἀνακαλυφθῇ ἡ πανοῦργος ἀχρειότης σου.

ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ ϛ΄.

Ὅταν κινδυνεύῃ ἢ ἀποθάνῃ ὁ ἀσθενής σου, ζήτει ὅπως δύνασαι νὰ σκεπάσῃς τὸ πρᾶγμα, καὶ νὰ ἀποδειχθῇς ἀθῷος.

Ἐν γένει, λέγε πάντοτε ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐφέτος ἀποθνησκόντων εἶναι πολὺς, πλὴν ὄχι εἰς τὸν ἀσθενῆ, ἀλλ' εἰς τοὺς συγγενεῖς, εἰς τρόπον ὥστε, ἐὰν μὲν ἀποθάνῃ, σὺ δὲν θέλεις πταίειν, ἐὰν δὲ ὑγιασθῇ, τότε ἡ ἀξία σου θέλει φαίνεσθαι ἔτι μεγαλητέρα. Ἐὰν προβλέπῃς ὅτι ὁ ἀσθενής σου μέλλει νὰ ἀποθάνῃ, πρόφθασον ὀλίγον τι καλητερεύσαντα νὰ τὸν στείλῃς εἰς τὰ λουτρά. Ἀλλ' ἐὰν τέλος ἀποθάνῃ, τότε ἀπόδος τὸ σφάλμα ἢ εἰς ὅσα ἰατρικὰ μετεχειρίσθη πρὶν σε κράξῃ, ἢ διότι σ' ἔκραξεν ἀργὰ, ἢ διότι ἢ ὁ ἀσθενὴς ἢ οἱ περιεστῶτες δὲν ἐφύλαξαν τὴν δίαιταν καὶ τὰς προσταγάς σου, ἢ ζήτει νὰ ῥίψῃς τὸ σφάλμα εἰς τὰ ἰατρικὰ τοῦ ἀποθηκαρίου, ἢ ὅταν, τέλος, δὲν δύνασαι νὰ εὕρῃς αἰτίαν τοῦ θανάτου εὐλογοφανῆ, ἀπόδος την εἰς αὐτὸν τὸν θάνατον, διηγούμενος πόσον βαρεῖα ἦτον ἡ ἀσθένεια, καὶ δεικνύων μὲ πομπώδη τῶν συμπτωμάτων περιγραφὴν ὅτι εἶναι θαῦμα ἄν ποτε δυνηθῇ τις νὰ μὴ γείνῃ θῦμά της.

Ἕπεται ἡ συνέχεια.

ΑΝ εἴχαμεν τοσοῦτον πόθον νὰ φωτισθῶμεν ὅσον νὰ πλουτήσωμεν, ἡ Ἀμάθεια ἤθελεν ἐξορισθῆν τοῦ κόσμου πολὺ πρότερον τῆς Πενίας.

* Εἰς ταύτην τὴν περίστασιν δὲν δύναμαι νὰ ἀποσιωπήσω τὸ ἐφεξῆς συμβὰν, τὸ ὁποῖον ἀδίκως ἤθελέ τις ἐκλάβειν ὡς ἀνέκδοτον. Εὑρεθεὶς ποτὲ ὁ συγγραφεὺς εἰς συμβούλιον μετά τινος ἰατροῦ, τὸν ἐκάλησε Λατινιστὶ, διὰ νὰ μὴ τὸν ἐννοήσωσιν οἱ περιϊστάμενοι ἀνήσυχοι συγγενεῖς· ὁ δὲ ἀπεκρίθη ἀταράχως, ' Ἔξευρε ὅτι ἐγὼ δὲν ἐννοῶ τὰ Γραικικά!'

ΒΙΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΣ.

ΤΑ ἑπόμενα τεμάχια ἐκ τῆς βίβλου τοῦ Ἰὼβ ἀνέγνων πάντοτε μετ' ἄκρας ἀγαλλιάσεως. Περιγράφουσι τὴν πολιτείαν τοῦ ἁγίου ἐκείνου εἰς τὰς ἡμέρας τῆς εὐδαιμονίας του· εἶναι δ' εἰκὼν ἐλεήμονος καὶ καλοκάγάθου ἀνδρὸς ὡραιοτέρα ὁποιασδήποτε εἰς ἄλλο βιβλίον εὑρισκομένης.

'Ὢ νὰ ἤμην ὡς τοὺς παρελθόντας μῆνας, ὡς τὰς ἡμέρας ὅτε ὁ Θεὸς μὲ ἐφύλαττεν· ὅτε ὁ λύχνος του ἔφεγγεν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς μου, καὶ μὲ τὸ φῶς του ἐπεριπατοῦσα εἰς τὸ σκότος· ὅτε ὁ Παντοδύναμος ἦτον ἀκόμη μετ' ἐμοῦ, καὶ τὰ παιδία μου τριγύρω εἰς ἐμέ· ὅτε ἔπλυνα τὰ βήματά μου μὲ βούτυρον, καὶ ὁ βράχος ἔχυνε δι' ἐμὲ ποταμοὺς ἐλαίου.

'Ὅτε τὸ ὠτίον μὲ ἤκουεν, εὐθὺς καὶ μὲ ἐμακάριζε· καὶ ὅτε ὁ ὀφθαλμὸς μὲ ἔβλεπεν, ἐμαρτυροῦσεν ὑπὲρ ἐμοῦ· διότι ἐλευθέρονα τὸν πτωχὸν, ὁ ὁποῖος ἐφώναζε, καὶ τὸν ὀρφανὸν, ὅστις δὲν εἶχε βοηθόν. Ἡ εὐλογία ἐκείνου, ὅστις ἦτον εἰς ἀκμὴν νὰ χαθῇ, ἦλθεν ἐπάνω μου, καὶ ἔκαμνα τὴν καρδίαν τῆς χήρας νὰ ψάλλῃ ἀπὸ χαράν. Ἐγὼ ἤμην ὀφθαλμὸς εἰς τὸν τυφλὸν, καὶ ποῦς εἰς τὸν χωλόν· ἤμην πατὴρ εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ τὴν κρίσιν τὴν ὁποίαν δὲν ἐγνώριζα ἐξιχνίαζα.

'Δὲν ἔκλαυσα ἐγὼ διὰ ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος εὑρίσκετο εἰς σκληρὰς ἡμέρας; δὲν ἐλυπήθη ἡ ψυχή μου διὰ τὸν πτωχόν; Ἄς μὲ ζυγίσῃ εἰς τὰ ζύγια τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἄς γνωρίσῃ ὁ Θεὸς τὴν ἀκεραιότητά μου. Ἂν κατεφρόνησα τὴν κρίσιν τοῦ δούλου μου ἢ τῆς δούλης μου, ὅταν αὐτοὶ ἐκρίνοντο μὲ ἐμὲ, τί λοιπὸν νὰ κάμω, ὅταν σηκόνεται ὁ Θεός; καὶ ὅταν ἐπισκέπτεται, τί θέλω ἀποκριθῆν εἰς αὐτόν; Ἐκεῖνος, ὅστις ἔκαμεν ἐμὲ, δὲν ἔκαμε καὶ ἐκεῖνον;

'Ἂν ἠρνήθην εἰς τοὺς πτωχοὺς τὴν ἐπιθυμίαν των, ἢ ἔφθειρα τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς χήρας, ἢ ἔφαγα μόνος τὸ ψωμίον μου, καὶ ὁ ὀρφανὸς δὲν ἔφαγεν ἀπὸ αὐτό· ἂν ἴδα τινὰ νὰ χάνεται δι' ἔλλειψιν φορεμάτων, ἢ πτωχὸν χωρὶς σκέπασμα· ἂν οἱ νεφροί του δὲν μὲ εὐλόγησαν, καὶ δὲν ἐθερμάνθη μὲ τὸ μαλλίον τῶν προβάτων μου· ἂν ἐσήκονα τὴν χεῖρά μου ἐναντίον τοῦ ὀρφανοῦ, ὅταν ἴδα ὅτι ὑπερίσχυα εἰς τὴν πύλην· νὰ πέσῃ ὁ βραχίων μου ἀπὸ τὸν ὦμόν μου, καὶ ἡ χείρ μου νὰ συντριφθῇ ἀπὸ τὸν ἀγκῶνα!

'Ἂν εὐφράνθην εἰς τὸν ἀφανισμὸν ἐκείνου, ὅστις μὲ ἐμισοῦσεν, ἢ ἐπεχάρην ὅτε τὸν εὕρηκε κακόν· (ἐγὼ κἂν δὲν ὑπέφερα τὸ στόμα μου νὰ ἁμαρτήσῃ, εὐχόμενος κατάραν εἰς τὴν ψυχήν του·) ἂν οἱ ἄνθρωποι τῆς σκηνῆς μου δὲν εἶπαν, Τίς νὰ μᾶς δείξῃ ἄνθρωπον, ὅστις δὲν ἐχόρτασεν ἀπὸ τὰ σφακτά του, (ὁ ξένος δὲν ἐξενυκτοῦσεν ἔξω· ἤνοιγα τὴν θύραν μου εἰς τὸν διαβάτην·) ἂν ὁ ἀγρός μου φωνάζῃ ἐναντίον μου, καὶ κλαίωσιν ὁμοῦ τὰ αὐλάκιά του· ἂν ἔφαγα τὸν καρπόν του χωρὶς μισθὸν, ἢ ἔκαμα νὰ ἐκβῇ ἡ ψυχὴ τῶν γεωργῶν αὐτοῦ· ἂς φυτρώσωσι τρίβολοι ἀντὶ σίτου, καὶ ζιζάνια ἀντὶ κριθαρίου.'

ΩΦΕΛΕΙΑΙ ΤΗΣ ΑΤΜΟΠΛΟΙΑΣ.

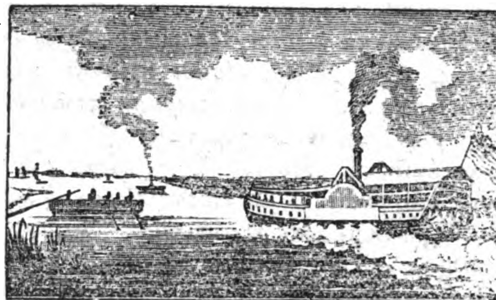

Ἀτμόπλοια ἐπὶ τοῦ Μισσισσίππου.

Η ΑΤΜΟΚΙΝΗΤΟΣ ΜΗΧΑΝΗ ἀναντιῤῥήτως εἶναι μία τῶν σημαντικωτάτων ἐφευρέσεων, ὄχι μόνον διὰ τὴν γιγαντικὴν αὐτῆς δύναμιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πολύμορφον χρῆσιν· καθότι σχεδὸν εἰς πᾶσαν τέχνην, ἥτις ἀπαιτεῖ μηχανῶν ἁπλῶν ἢ συμπεπλεγμένων κίνησιν, ἡ κίνησις αὕτη δίδεται ὑπὸ τῆς ἀτμοκινήτου μηχανῆς κατὰ τρόπον πολὺ ἐντελέστερον καὶ δραστηριώτερον παρὰ διὰ μέσου ὁποιασδήποτε ἄλλης δυνάμεως. Ἀλλ' ἐκ τῶν πολυειδῶν ἐφαρμογῶν τῆς ἀξιολόγου ταύτης μηχανῆς οὐδεμία ἐστάθη πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα ὠφελιμωτέρα τῆς γενομένης εἰς τὴν ναυτιλίαν. Πόσον θαυμασίως εὐκόλυνε τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ἐπιμιξίαν τοῦ πολιτισμένου κόσμου! 'Ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων,' λέγει συγγραφεὺς νεώτερος, 'ἐχλεύασε τοὺς ἀνθρώπους ἡ τῶν ἀνέμων καὶ κυμάτων ἀκαταστασία· ὑπὸ τούτων ἀντετάσσετο ἔμφραγμα εἰς τὴν πρόοδον τῆς ναυτιλίας, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε ἴσχυσαν νὰ ὑπερβῶσιν αἱ τῶν νεωτέρων πολυθρύλλητοι βελτιώσεις· κατὰ συνέπειαν δὲ, ἡ τῶν ταξειδίων παροιμιακὴ ἀδηλότης ἐξηκολούθει νὰ τάσσεται μεταξὺ τῶν τῆς ζωῆς ἀδιορθώτων βασάνων. Ἐντεῦθεν, ἐπειδὴ ταξείδιον ὀλίγων ὡρῶν ἠδύνατο εἰς ἡμέρας νὰ μακρυνθῇ, οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι ποταμοὶ, καὶ οἱ κόλποι καὶ μυχοὶ τῆς θαλάσσης, οἱ μακρὰν εἰς τὰ τῆς ξηρᾶς ἐνδότερα διαπερνῶντες, ἀντὶ τὰ μέγιστα τὸ ἐμπόριον νὰ ὠφελῶσιν, ἐμπόδιζαν μᾶλλον, εἰς πολλὰς περιστάσεις, τὴν ἐσωτερικὴν τῶν ἀνθρώπων συγκοινωνίαν· ὡς δὲ πρὸς τοὺς ποταμοὺς, πολύπονος καὶ ἀνωφελὴς ἦτον ὁ ἀνάπλους αὐτῶν,—ὁ κατὰ τοῦ ῥεύματος γινόμενος. Κἀμμίαν δύναμιν δὲν εἴχαμεν ἱκανὴν νὰ κατορθώσῃ τοῦτο. Ἡ ὠφέλεια τῶν ποταμῶν, ὡς ὀργάνων ἐσωτερικῆς συγκοινωνίας, ἦτο κατὰ συνέπειαν πολὺ περιωρισμένη· καὶ ποτὲ πλοῖα δὲν εὑρίσκοντο ταξειδεύοντα ἐπί τινος τῶν μεγάλων ποταμῶν, ἐπειδὴ κατὰ μίαν μόνον διεύθυνσιν ἠδύναντο νὰ προοδεύωσι, τουτέστι καταπλέοντα. Ἦσαν ἄχρηστοι, ἐκτὸς διὰ τοῦτο μόνον· εἰς πᾶσαν δὲ χώραν ἡ διὰ τῶν ποταμῶν καὶ τῆς θαλάσσης συγκοινωνία ἦτο κεκολοβωμένη καὶ ἀτελής.'

Πρὸς διασάφησιν τῶν παρατηρήσεων τούτων, καταχωρίζομεν ἐκ τοῦ Ἡροδότου τὰ ἐφεξῆς·—'Τῶν Ἀσσυρίων τὰ πλοῖα, ὅσα ὑπάγουν διὰ τοῦ Εὐφράτου εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ὄντα στρογγύλα, ὅλα εἶναι δερμάτινα.

Ἀφοῦ κόψωσιν ἰτέας εἰς τὰ Ἀρμένια βουνά, τὰ ὁποῖα εἶναι καθύπερθεν τῆς Ἀσσυρίας, καὶ κατασκευάσωσιν ἀπ' αὐτὰ στραβόξυλα, ἔπειτα τεντόνουσι περὶ αὐτὰ ἔξωθεν τομάρια καὶ τὰ περιστεγάζουσι, καθὼς τὸ ἔδαφος τῆς οἰκίας, χωρὶς νὰ ξεχωρίσωσι πρύμνην, μήτε νὰ στενεύσωσι πρώραν, ἀλλὰ κάμνοντές τα στρογγύλα ὡς ἀσπίδας· μετὰ ταῦτα δὲ γεμίσαντες ὅλον τοῦτο τὸ πλοῖον καλάμια, τὸ ῥίπτουσιν εἰς τὸν ποταμὸν νὰ πλέῃ, βάλλοντες καὶ φορτία. Ὡς ἐπιτοπλεῖστον δὲ καταβιβάζουσι λαγήνια μὲ κρασίον φοινικεῖον. Διευθύνονται δὲ τὰ πλοῖα αὐτὰ ἀπὸ δύο πλῆκτρα, καὶ δύο ἀνθρώπους στεκομένους ὀρθούς· καὶ ὁ εἷς ἕλκει ἔσω τὸ πλῆκτρον, ὁ δὲ ἄλλος τὸ ὠθεῖ ἔξω. Γίνονται δὲ τὰ πλοῖα αὐτὰ καὶ πολλὰ μεγάλα καὶ μικρότερα· τὰ δὲ μεγαλώτατα ἐξ αὐτῶν χωροῦσι γόμον καὶ πέντε χιλιάδων ταλάντων. Μέσα δὲ εἰς κάθε πλοῖον ἔχουσι καὶ ἕνα γάδαρον ζωντανόν, καὶ εἰς τὰ μεγαλώτατα περισσοτέρους. Ἀφοῦ λοιπὸν φθάσωσι πλέοντες εἰς τὴν Βαβυλῶνα, καὶ διαθέσωσι τὸ φορτίον, πωλοῦσι τὰ στραβόξυλα τοῦ πλοίου καὶ τὰ καλάμια ὅλα, τὰ δὲ τομάρια φορτώσαντες εἰς τοὺς γαδάρους, ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν Ἀρμενίαν· διότι κατ' οὐδένα τρόπον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πλεύσωσι πρὸς τὰ ἄνω τοῦ ποταμοῦ διὰ τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ· καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον κάμνουσι καὶ τὰ πλοῖά των ὄχι ἀπὸ ξύλα, ἀλλ' ἀπὸ τομάρια. Ὅταν δὲ ἐλαύνοντες τοὺς γαδάρους των φθάσωσιν ὀπίσω εἰς τὴν Ἀρμενίαν, κατασκευάζουσιν ἄλλα πλοῖα κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Τὰ πλοῖά των λοιπὸν τοιαῦτα εἶναι.*'

Σχεδὸν παρόμοιόν τι ἐγίνετο καὶ ἐπὶ τοῦ μεγάλου ποταμοῦ τῆς Ἀμερικῆς, τοῦ Μισσισσίππου, ὅστις ῥέει πρὸς πέντε ἢ ἓξ μίλια τὴν ὥραν. Πλοίαρχοί τινες, οἱ ὁποῖοι ἔργον εἶχαν νὰ μεταφέρωσιν εἰς τὴν Νέαν Αὐρηλίαν (New Orleans) τὰ προϊόντα τοῦ ἐνδοτέρου, φθάνοντες εἰς τὴν ἐσχάτην ταύτην πόλιν, διέλυαν τὰ πλοῖά των, ἐπώλουν τὴν ξυλικήν, καὶ ὑπέστρεφαν ὀπίσω διὰ ξηρᾶς· καθότι ἀνάπλευσις τοῦ ποταμοῦ, ἐκ τῆς Νέας Αὐρηλίας εἰς τὸ Πιττσβοῦργον (περὶ τὰ 2,000 μίλια), μόλις ἠμπόρει νὰ τελειωθῇ, μὲ ὁποιονδήποτε κόπον, εἰς ὀλιγώτερον παρὰ τέσσαρας μῆνας.

Ὄχι δὲ μόνον εἰς τὸν Εὐφράτην τῆς Μεγάλης Ἀσίας καὶ τὸν Μισσισσίππην τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἡμέτερα πελάγη εὑρίσκομεν ἀξιοσημείωτον παράδειγμα τῆς προξενουμένης ὑπὸ τῶν ῥευμάτων εἰς τὴν ναυτιλίαν βραδύτητος. Τίς ἀγνοεῖ ὅτι διὰ τὸ ῥεῦμα τοῦ Ἑλλησπόντου τὰ κοινὰ πλοῖα ἐνίοτε ἀπαιτοῦν τοσαύτας ἡμέρας νὰ ὑπάγωσιν ἀπὸ Σμύρνης εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅσας τὰ ἀτμόπλοια δὲν χρειάζονται ὥρας; Ἐκτὸς δὲ τῶν ῥευμάτων, πόσον ἐμπόδιον καὶ πόσην ὀχληρὰν βραδύτητα δὲν ἐπιφέρουν εἰς τοῦ Αἰγαίου Πελάγους τὴν ἀνάπλευσιν οἱ κατ' αὐτὸ πνέοντες ἐτησίαι;

Ταῦτα ὅμως πάντα ἐξουθενοῦσα ἡ ἀτμοπλοΐα, ματαιόνει ἐπίσης καὶ τῶν ἀνέμων καὶ τῶν ῥευμάτων τὴν ὁρμήν. Τὸ διὰ θαλάσσης ἀπὸ Μασσαλίας εἰς Κωνσταντινούπολιν ταξείδιον γίνεται τὴν σήμερον μὲ περισσοτέραν εὐκολίαν καὶ βεβαιότητα, παρὰ μ' ὅσην ἀρχήτερα τὸ διὰ ξηρᾶς ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Βιέννην. Τὰ μονήρη ποτὲ μεγαλοπόταμα στενοχωροῦνται σήμερον ἀπὸ πλοῖα· αἱ εἰς τὰς ὄχθας αὐτῶν κῶμαι ἀνυψώθησαν εἰς ἐμπορικωτάτας πόλεις· ἡ τῶν ὑδάτων ἀντίστασις δὲν ἰσχύει πλέον νὰ ἐμποδίσῃ τῶν ἀτμοπλοίων τὴν διάβασιν. Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τακτικῶς διαπλέουσι σχεδὸν πάντα ποταμόν· πρὸ πολλοῦ ὑπάρχουν ἐπὶ τοῦ Γάγγου, καὶ ἄλλων μεγαλοποτάμων τῆς Ἰνδίας. Οἱ ποταμοί, αἱ λίμναι, οἱ κόλποι, καὶ τὰ στενὰ πελάγη τῆς Εὐρώπης ἀδιακόπως συχνάζονται ὑπὸ τοῦ πανταχοῦ παρόντος ἀτμοκινήτου. Ἐσχάτως δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ἀχανὴς Ἀτλαντικὸς κατέστη τοῦ ἀτμοπλοίου ὑπηρέτης.

Εἰς τὸν προσεχῆ ἀριθμὸν θέλομεν ἱστορήσειν τὴν ἀρχὴν καὶ πρόοδον τῆς ἀτμοπλοΐας, ἑπομένως δὲ περιγράψειν τὴν ἀτμοκίνητον μηχανήν.

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟΝ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΑΡΟΥ.

Το σπήλαιον τῆς Ἀντιπάρου εἶναι περίεργον τῆς φύσεως ἀξιολογώτατον. Φαίνεται δὲ ὅτι ἐγνώριζαν αὐτὸ καὶ οἱ ἀρχαῖοι· ἀλλὰ πρῶτος ἐκ τῶν νεωτέρων ἐπεσκέφθη αὐτὸ ὁ Ἰταλὸς Μάγνης, τὴν δεκάτην ἑβδόμην ἑκατονταετηρίδα· ἑπομένως δὲ καὶ ὁ Τουρνεφόρτιος, καὶ ἄλλοι, οἵτινες ἀκριβῶς αὐτὸ περιέγραψαν. Τὸ ἄνοιγμα, ὅθεν εἰσέρχεταί τις, εὑρισκόμενον παρὰ τὴν κορυφὴν βουνοῦ, εἶναι καμάρα χαμηλή, ὑπὸ τραχέων ἀποτόμων βράχων ἐσχηματισμένη, περὶ τὰ τριάκοντα βήματα πλατεῖα, διχοτομημένη δὲ ὑπὸ φυσικῶν τινῶν στύλων. Ἐξακολουθεῖ τὸ πέρασμα τοῦτο ὑπὲρ τοὺς εἰκοσιπέντε πήχεις, τελειόνον εἰς κρημνόν, ὁ ὁποῖος καταβαίνεται μὲ τὴν βοήθειαν σχοινίων, δεμένων περὶ τοὺς σταλακτίτας· ἀφοῦ δὲ προβῇ τις ὀλίγον ἐπέκεινα ὑπὸ σειρὰν τραχέων λίθων, εὑρίσκει πάλιν κατάβασιν, ἀλλ' οὐχὶ οὕτω ἀπόκρημνον, ὡς τὴν προτέραν. Ἄλλο πέρασμα, τέσσαρας πήχεις ὑψηλόν, τρεῖς δὲ πλατύ, αἱ πλευραὶ καὶ ἡ καμαρωτὴ στέγη τοῦ ὁποίου, συνιστάμεναι ἐξ ἐρυθροῦ τε καὶ λευκοῦ στίλβοντος μαρμάρου, ἔχουν τοσαύτην λειότητα, ὡς νὰ ἦσαν τεχνουργημέναι, ἄγει εἰς τρίτον κρημνόν, τὰ πλάγια τοῦ ὁποίου φαίνονται ὡς κατεσκεπασμένα ὑπὸ πετρῶν πολυτίμων, τῶν ἀμεθύστων λεγομένων. Ἕπεται ἀκολούθως πέρασμα κατωφερὲς ὡς διακοσίων ἑβδομήκοντα πηχῶν, ἑκατέρωθεν τοῦ ὁποίου αἱ ἀπολιθώσεις λαμβάνουν τὸ φαινόμενον ῥακώδους παραπετάσματος κατὰ μέρος ἐξηπλωμένου, κάποτε δὲ ὄφεων σπειρηδὸν τετυλιγμένων· τοῦτο ἄγει εἰς τὴν τετάρτην καὶ τελευταίαν κατάβασιν. Εἰς τὸν πυθμένα εὑρίσκει τις τὸ μεγαλοπρεπὲς σπήλαιον, 160 πήχεις μακρόν, 150 πλατύ, 27 δὲ ὑψηλόν· εἶναι καμάρα εὐμεγέθης ἀπὸ λευκοῦ μαρμάρου, μεγάλους σταλ-

* Κλειώ, 104. Μετάφ. Α. Ῥαδινοῦ.

λακτίτας ἔχουσα κρεμαμένους ἐκ τῆς ὀροφῆς, τὸ μὲν μῆκος δέκα ποδῶν, τὸ δὲ πλάτος ὅσον ἡ ὀσφὺς ἀνδρός, μετὰ στεφανῶν καὶ φύλλων πολυαρίθμων ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης· τὸ ἔδαφος εἶναι τραχὺ καὶ ἀνώμαλον, μὲ διάφορα ποικιλόχροα κρύσταλλα καὶ σταλαγμίτας ἀνυψουμένους· κατὰ δὲ τὸ μέσον ὑπάρχει ἕνας, εἴκοσι πόδας τὴν διάμετρον, καὶ εἰκοσιτέσσαρας ὑψηλός, καλούμενος ἁγία τράπεζα ἢ θυσιαστήριον ἐκ τοῦ ἀκολούθου ἀξιομνημονεύτου περιστατικοῦ. Ὁ Μαρκέσιος de Nointel, πρέσβυς τῆς Γαλλίας ἐπὶ Λοδοβίκου Δεκάτου Τετάρτου πρὸς τὸν Σουλτάνον τῆς Τουρκίας, τυχὼν νὰ διαβαίνῃ τὸ Ἀρχιπέλαγος περὶ τὸν καιρὸν τῶν Χριστουγέννων, 1673, ἀπεφάσισε νὰ ἑορτάσῃ ἐντὸς τοῦ σπηλαίου. Ἐφώτισε λοιπὸν αὐτὸ μ' ἑκατὸν μεγάλας λαμπάδας, καὶ τετρακισχιλίους λύχνους, τὸ φῶς τῶν ὁποίων ἀντανακλώμενον ἀπὸ τῶν λευκῶν κρυστάλλων, πρέπει σχεδὸν νὰ ὑπερέβαινε κατὰ τὴν λαμπρότητα πᾶν ὅ,τι ὁ ὀφθαλμὸς ποτὲ ἴδε. Πλέον παρὰ πεντακόσιοι παρευρέθησαν εἰς τὴν μεσονύκτιον λειτουργίαν ταύτην· σώζεται δὲ αὐτῆς ἡ μνήμη δι' ἐπιγράμματος ἔτι βλεπομένου ἐπὶ γειτονεύοντος βράχου.

Ὁ περιηγητὴς Μάγνης, ὁ πρῶτος τὸ σπήλαιον τοῦτο περιγράψας, ζωηρῶς εἰκονίζει τὰ ἐκ τῆς θέας αὐτοῦ προξενηθέντα αἰσθήματα.

‘ Μαθὼν,—λέγει,—ἀπὸ τοὺς Παρίους, ὅτι εἰς τὸ νησίον τῆς Ἀντιπάρου εὑρίσκετο γιγαντιαῖος ἀνδριὰς κατὰ τὴν εἴσοδον ἄντρου τινός, ἀπεφάσισα νὰ ὑπάγω εἰς θεωρίαν αὐτοῦ. Ἀποβάντες λοιπὸν εἰς τὴν νῆσον, καὶ ὁδεύσαντες τέσσαρα περίπου μίλια δι' ὡραίων πεδιάδων καὶ καταφύτων γαιῶν, ἐφθάσαμεν τέλος εἰς μικρόν τινα λόφον, ἐπὶ τῆς πλευρᾶς τοῦ ὁποίου ἔχαινε φρικωδέστατον ἄντρον. Κατὰ πρῶτον ἐφόβισεν ἡμᾶς τὸ σκότος αὐτοῦ, καὶ κατέστειλε τὴν περιέργειάν μας· συνελθόντες ὅμως ἀπὸ τὴν πρώτην ἔκπληξιν, ἐμβήκαμεν τολμηρῶς· μόλις δὲ προεχωρήσαμεν εἴκοσι βήματα, καὶ παρέστη ἐνώπιόν μας ὁ τοῦ γίγαντος νομιζόμενος ἀνδριάς. Ταχέως ἐνοήσαμεν, ὅτι ὁ γίγας καλούμενος ὑπὸ τῶν ἀμαθῶν ἐγχωρίων δὲν ἦτον ἄλλο εἰμὴ κρυσταλλώδης σύμπηξις, γεννηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ὕδατος, σταλάζοντος ἐκ τῆς ὀροφῆς τοῦ σπηλαίου, καὶ βαθμηδὸν σκληρυνθέντος εἰς σχῆμα, τὸ ὁποῖον φαντασία ἐπτοημένη εἶχε μεταμορφώσειν εἰς τέρας. Κεντηθέντες ὑπὸ τοῦ παραδόξου φαινομένου τούτου, προέβημεν ἔτι περαιτέρω, εἰς ζήτησιν καινῶν θεαμάτων εἰς τὸ ὑπόγειον τοῦτο κατοικητήριον. Ὅσον δὲ προεχωροῦσαμεν, νέα θαύματα παριστάνοντο εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας· τὰ λευκὰ καὶ πράσινα κρύσταλλα, εἰς δένδρα καὶ θάμνους ἐσχηματισμένα, παρίσταναν εἶδος ἀπολιθωμένου ἄλσους. Ηὔξανε δὲ τόσον μᾶλλον τὸ θάμβος μας, καθ' ὅσον ἐγνωρίζαμεν ὅτι ἦσαν ἁπλῶς τῆς φύσεως προϊόντα, ἥτις, μονήρης μέχρι τοῦδε, εἶχε παιδιᾶς χάριν παρασκευάσειν τὴν μεγαλοπρεπῆ σκηνὴν πρὸς ἰδίαν αὐτῆς τέρψιν. Ἀλλ' εἰσέτι ὀλίγα μόνον ἐκ τῶν θαυμάτων τοῦ σπηλαίου εἴχαμεν ἰδεῖν, καὶ εἰς μόνην τὴν στοὰν τοῦ καταπληκτικοῦ τούτου ναοῦ ἤμεθα ἐμβιβασμένοι. Εἰς μίαν κόγχην τοῦ ἡμιπεφωτισμένου τούτου μυχοῦ, ἐφαίνετο ἄνοιγμα ὡς τρεῖς πόδας πλατύ, ἄγον εἰς τόπον ὁλοσκότεινον, ὅστις, κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν ἑνὸς τῶν ἐγχωρίων, περιεῖχε μόνον δεξαμενὴν ὕδατος. Πρὸς δοκιμασίαν, ἐρρίψαμεν ὀλίγας πέτρας, αἵτινες, ἱκανὴν ὥραν καταχυλίσασαι, ἐκτύπησαν τέλος εἰς κοίτην ὕδατος. Πλὴν, διὰ νὰ βεβαιωθῶμεν ἔτι μᾶλλον, κατεπείσαμεν ναύτην Ἕλληνα διὰ τῆς ὑποσχέσεως γενναίου δώρου ν' ἀποτολμήσῃ ἐντὸς εἰς τὸ στενὸν τοῦτο ἄνοιγμα. Ἀφοῦ δὲ περίπου ἓν τεταρτημόριον τῆς ὥρας διέμεινεν εἰς αὐτό, ἐπέστρεψε, κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα ὡραῖά τινα τεμάχια λευκοῦ μαρμάρου, ἀνώτερα πάσης τέχνης.’

Τοῦτο φυσικὰ ἔτι μᾶλλον διήγειρε τὴν περιέργειαν τοῦ ἀνδρός. Μεθ' ὅλης αὐτοῦ τῆς συνοδίας ἐμβῆκεν εἰς τὸ ἄνοιγμα· πάντες δὲ, λαμπάδας ἔχοντες, ἠκολούθησαν ἀλλήλους εἰς τὸν μέγαν θάλαμον. Ἐνταῦθα ἐφείλκυσε διαμιᾶς ὅλην τὴν προσοχὴν αὐτῶν λαμπρότατον θέαμα. Ἡ ὑψηλὴ καὶ μεγαλοπρεπὴς στέγη, κρεμάμενα ἔχουσα ἐξ αὐτῆς κρύσταλλα ὡς ὕαλος διαφανῆ, στερεὰ δὲ ὡς μάρμαρον,—αἱ πλευραὶ ὑπὸ παντοιομόρφων ἀπολιθώσεων κατεσκεπασμέναι,—οἱ σταλακτῖται μὲ τὰ πολυειδῆ αὐτῶν σχήματα, στύλων, θρόνων, βωμῶν, κτλ., συνεκρότουν ὅλα ὁμοῦ θέαμα, τὸ ὁποῖον δικαίως ἔκαμε βαθυτάτην ἐντύπωσιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ περιηγητοῦ.

Ἀλλὰ μολονότι τὸ σπήλαιον εἶναι τόσον ὡραῖον καὶ ἀξιοθαύμαστον, φαίνεται ὅμως ὅτι πολὺν κόπον δοκιμάζει τις ἕως νὰ εἰσέλθῃ. Παρατρέχοντες ὅσας δυσκολίας ἱστορεῖ ὁ Τουρνεφόρτιος, καταχωροῦμεν ἀπόσπασμα ἐξ ἄλλου περιηγητοῦ, ὅστις, ἀφοῦ διεπέρασε τὸ ἥμισυ τῶν βασάνων, ἰδοὺ τίνι τρόπῳ φανερόνει τὴν θλίψιν του.

‘ Καὶ πρότερον ἀπὸ καρδίας μετανοημένος διὰ τὴν ἐκστρατείαν μου, τώρα πλέον ἔπεσα εἰς ψυχρὸν ἱδρῶτα, καὶ διόλου ἀπελπίσθην· ἐξ ὅλης ψυχῆς κατηρώμην τοὺς ὅσοι ἐπισκεφθέντες τὸ ἄντρον τοῦτο περιέγραψαν αὐτὸ εἰς τρόπον, ὥστε νὰ παρακινῶσιν ἄλλους νὰ ἔρχωνται, ἀλλ' ἐσιώπησαν περὶ τῶν τῆς ὁδοῦ βασάνων. Εἰς τὸ μέσον τῶν σκέψεων τούτων, καὶ εἰς τὸ πληκτικώτατον τοῦ σπηλαίου μέρος, ἐξαίφνης ἐχάσαμεν τέσσαρας ἀπὸ τοὺς ἐξ ὁδηγούς μας. Πόση φρίκη μὲ κατέλαβεν εἰς τὴν περίστασιν ταύτην! Ὁ τόπος ἔγινε χιλιάκις μαυρότερος καὶ φρικωδέστερος δι' ἔλλειψιν τῶν λαμπάδων αὐτῶν· καὶ τίποτε ἄλλο κατὰ πᾶσαν στιγμὴν δὲν ἐπερίμενα πλὴν νὰ τοὺς ἀκολουθήσω εἰς κάμμίαν τῶν λιμνῶν, ὅπου ἀδιστάκτως ἐπίστευα ὅτι εἶχαν πέσειν. Οἱ δύο ἀπομείναντες ὁδηγοὶ ἔλεγαν μὲν πᾶν ὅ,τι ἠδύναντο πρὸς παρηγορίαν, καὶ ὑπέσχοντο ὅτι μετ' ὀλίγον ἠθέλαμεν ἰδεῖν πάλιν τοὺς ἄλλους τέσσαρας, καὶ ὅτι ἐπλησιάζαμεν εἰς τὸ τέλος. Ἴσως δὲ οἱ λόγοι οὗτοι ἐχρησίμευσαν εἰς τοὺς συντρόφους μου· ἀλλ' ἐγὼ τίποτε δὲν ἐπίστευα εἰμὴ μόνον τὸ τελευταῖον, τουτέστιν ὅτι μᾶς ἔλειπεν ὀλίγον νὰ βυθισθῶμεν εἰς κἀνὲν λιμνίον, ἢ νὰ καταχυλισθῶμεν ἀπό τινος κρημνοῦ. Εἶχε δὲ τώρα

καταντήσειν ἡ δίοδος στενωτάτη, καὶ ἤμεθα ὑπόχρεοι νὰ ἕρπωμεν τετραποδιστὶ ἐπὶ βράχων ἀποτόμων, ὅτε μᾶς συνέβη τὸ χείριστον ἁπάντων· ἐξαίφνης, καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς λυπηρᾶς ἀμηχανίας μου, ἤκουσα μικρόν τινα ψιθυριστικὸν θόρυβον, καὶ εὑρέθην εἰς παντελῆ καὶ ἀπερίγραπτον σκότος. Οἱ ὁδηγοὶ ἐφώναξαν μὲν πρὸς ἡμᾶς μεθ' ἱλαρᾶς φωνῆς, καὶ εἶπαν ὅτι κατὰ δυστυχίαν εἶχαν πέσειν αἱ λαμπάδες των εἰς λάκκον ὕδατος· ἀλλ' ὅτι μετ' ὀλίγον ἠθέλαμεν φθάσειν τοὺς λοιποὺς, ἀφ' ὧν πάλιν νὰ τὰς ἀνάψωσι· διαβεβαιοῦντες συγχρόνως ὅτι κίνδυνος δὲν ὑπῆρχε, καὶ ὅτι ἐχρεωστοῦμεν μόνον νὰ ἕρπωμεν εἰς τὰ ἔμπροσθεν. Τὸ κατ' ἐμὲ, ἀπεφάσισα νὰ πλαγιάσω καὶ ν' ἀποθάνω ἐκεῖ ὅπου ἤμην. Εἷς τῶν ὁδηγῶν μας, παρατηρήσας ὅτι δὲν προώδευα, ἐπλησίασε, καὶ σφίγξας τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἄνωθεν τῶν ὀφθαλμῶν μου, μ' ἔσυρεν ἐμπρὸς ὀλίγα βήματα.'

Ὁ εὐγενὴς οὗτος περιηγητὴς δὲν εἶχεν, ὡς φαίνεται, τὴν ἀπαιτουμένην ἀνδρείαν πρὸς κατόρθωσιν τοῦ σκοπουμένου· ὅθεν τυφλώσας ὁ ὁδηγὸς τοὺς ὀφθαλμούς του, ἔσυρεν αὐτὸν εἰς τὸ σπήλαιον· ἐκεῖ δ' ἐξετύφλωσεν αὐτὸν, καὶ ἡ λαμπρότης τοῦ σπηλαίου, αἴφνης παρασταθεῖσα, καὶ τὰς ὄψεις αὐτοῦ θαμβώσασα, τοῦ ἐξήλειψεν ἀπὸ τὴν μνήμην τοὺς κόπους τῆς καταβάσεως.

Ἀλλὰ τίς ἡ ἀρχὴ τοιούτου κρυσταλλώδους ἄντρου; Εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ὀλίγον διάστημα θέλομεν ἀφιερώσειν. Ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ σπήλαιον αὐτὸ εἶναι μία τῶν φυσικῶν ἐκείνων κοιλοτήτων, αἵτινες τόσον ἀφθόνως ὑπάρχουν εἰς πᾶν μέρος τῆς οἰκουμένης, τὸ κρυσταλλῶδες ἀπόθεμα ἐξηγήθη ἄριστα ὑπὸ τοῦ κυρίου de Choiseul. Τὸ διὰ τῶν σχισμῶν τοῦ βράχου ἐξερχόμενον ὕδωρ φέρει μεθ' ἑαυτοῦ εἰς διαλελυμένην κατάστασιν μόρια πολυάριθμα τιτανώδους ὕλης· καὶ ὁπόταν μὲν ἡ ὑγρασία ἦναι ὀλιγωτάτη, τοῦ ὕδατος σχηματιζομένου εἰς ῥανίδας ἐπὶ τῆς στέγης καὶ τῶν πλευρῶν, καὶ τέλος ἐξατμιζομένου, ἡ μένουσα τιτανώδης ὕλη συμπήγνυται. Ὁ οὕτω δὲ σχηματισθεὶς πυρὴν λαμβάνει ἀδιακόπως προσθήκας ἐκ νέας ὑγρασίας κατερχομένης ὡς πρότερον. Ὁμοίως μὲ κρύσταλλα κρεμάμενα ἐκ βράχων ὑπὸ χειμάῤῥου κλυζομένων, οἱ σταλακτῖται μεγαλύνονται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἔτι διαφυλάσσοντες τὸ κωνικὸν σχῆμα, τὸ γεννηθὲν ὑπὸ τοῦ ἀρχικοῦ τρόπου τῆς αὐτῶν σχηματίσεως. Ἀλλ' ἐὰν στραγγίζῃ ἄνωθεν τὸ ὕδωρ ἀφθονώτερον, αἱ ῥανίδες, μὴ λαμβάνουσαι καιρὸν νὰ ἐξατμισθῶσιν εἰς τὴν αὐτῶν δίοδον, πίπτουσι διὰ τοῦτο εἰς τὸν πυθμένα τοῦ σπηλαίου, καὶ παράγουν ἐκεῖ τιτανώδεις συμπήξεις, ἄνω ἐκτεινομένας, καθόσον αἱ ἀπὸ τῆς στέγης τείνουν πρὸς τὰ κάτω· ὥστε, προϊόντος τοῦ χρόνου, αἱ ἄκραι αὐτῶν συνενοῦνται. Τοιουτοτρόπως σχηματίζεται στήλη, ἀτελὴς μὲν κατὰ πρῶτον, ἀλλὰ βαθμηδὸν μεγαλυνομένη ἐκ τῶν αὐτῶν αἰτιῶν, αἵτινες πρῶτον αὐτὴν παρήγαγον. Τοιαύτην ἐξήγησιν κάμνει ὁ Choiseul τῆς γεννήσεως τῶν στύλων καὶ τῶν ἄλλων φανταστικῶς ἐσχηματισμένων ὄγκων, ὡς καὶ τῶν ἀπὸ τῆς ὀροφῆς ἐξαρτωμένων κρυστάλλων, εἰς τὸ τῆς Ἀντιπάρου πολυθρύλλητον καὶ δικαίως θαυμαζόμενον Σπήλαιον.

ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ.

Ἀριθ. 1.

ΠΩΣ ΕΓΙΝΑΝ ΟΙ ΠΡΟΠΑΤΟΡΕΣ ΗΜΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ;

ΕΑΝ κἀνεῖς σὲ ἠρώτα τίνι τρόπῳ ἔγινες Χριστιανὸς, ὁποίαν ἀπόκρισιν ἤθελες δώσειν; Ἴσως, ὅτι Χριστιανὸς εἶμαι, διότι ἐγεννήθην καὶ ἀνετράφην εἰς Χριστιανικὸν τόπον, καὶ διότι οἱ γονεῖς μου ἦσαν Χριστιανοὶ, καὶ μ' ἐδίδαξαν νὰ πιστεύω τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν. Ἐὰν δὲ καὶ εἰς τοὺς γονεῖς σου ἀπετείνετο ἡ αὐτὴ ἐρώτησις, ἐνδεχόμενον τὴν αὐτὴν νὰ ἔδιδαν ἀπόκρισιν. Ἠμπόρουν καὶ ἐκεῖνοι νὰ εἴπωσιν ὅτι οἱ γονεῖς αὐτῶν τοὺς ἀνέθρεψαν ὡς Χριστιανούς· καὶ οὕτω καθεξῆς.

Πλὴν γνωρίζεις ὅτι πάντοτε τὸ πρᾶγμα δὲν εἶχεν οὕτω. Γνωρίζεις ὅτι ἕνα καιρὸν ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὸν κόσμον. Γνωρίζεις ὅτι ἐπὶ τῆς ἀκμῆς αὐτῶν οἱ προπάτορες ἡμῶν Ἕλληνες ἐλάτρευαν πολυαρίθμους θεοὺς καὶ θεὰς, καὶ ὅτι μετέπειτα οἱ μαθηταὶ καὶ ὀπαδοὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπέστρεψαν αὐτοὺς εἰς τὴν θρησκείαν του.

Ἐὰν δὲ τοὺς προγόνους ἡμῶν, τοὺς λατρεύοντας τὸν Κρόνον καὶ τὸν Δία, τὴν Ἥραν καὶ τὴν Ἀφροδίτην, καὶ τοὺς ἄλλους ψευδεῖς θεοὺς, ἠρωτοῦσέ τις περὶ τῶν βάσεων τῆς πίστεως αὐτῶν, ἠδύναντο ἐξίσου ν' ἀποκριθῶσιν, ὅτι αὕτη ἦτον ἡ θρησκεία τοῦ τόπου των, καὶ ταύτην εἶχαν μάθειν παρὰ τῶν ἰδίων γεννητόρων. Αὐτὸ τοῦτο ἐμποροῦν νὰ εἴπωσι καὶ οἱ σημερινοὶ εἰδωλολάτραι, ὡς καὶ οἱ μεθ' ἡμῶν συνοικοῦντες Μωαμεθανοί.

Ἀλλὰ σὺ ἄρα τοσοῦτον ἀλόγως παραδέχεσαι τὴν ἀλήθειαν τῆς θρησκείας σου, ὅσον ὁ Ἐθνικὸς τὴν ἀλήθειαν τῆς ἰδικῆς του; Νομίζεις ὅτι δὲν ὑπάρχουν καλήτεραι βάσεις τῆς Χριστιανικῆς πίστεως; Καὶ ἂν φρονῇς ὅτι ὑπάρχουν, ἀγνοῇς δὲ αὐτὰς, δέν σε φαίνεται ἀναγκαῖον νὰ γνωρίσῃς ὁποῖαι εἶναι, καὶ νὰ γένῃς ἱκανὸς νὰ ἀποδίδῃς λόγον ἰσχυρότερον; Οἱ Ἐθνικοὶ πιστεύουν ὅσα εἶπαν εἰς αὐτοὺς οἱ γονεῖς των, μόνον διὰ τὸν λόγον αὐτὸν, καὶ παραδέχονται τὴν καθεστῶσαν θρησκείαν καθὸ θρησκείαν τῆς πατρίδος, καὶ καθὸ μαρτυρουμένην ὑπὸ τῶν σοφωτάτων ὁμοεθνῶν. Ἂν δὲ καὶ σὺ εὐχαριστῆσαι οὕτω νὰ πράττῃς, τότε, ἂν καὶ μεγίστη διαφορὰ ἐνδέχεται νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ τῆς ἰδικῆς σου καὶ τῆς ἐκείνων θρησκείας, ἡ ἐλαχίστη ὅμως διαφορὰ δὲν ὑπάρχει ὡς πρὸς τὰς β ά σ ε ι ς τῆς ἰδικῆς σου καὶ τῆς ἐκείνων πίστεως. Ἐὰν, παραδείγματος χάριν, δέκα τινὲς ἀκούσωσι διαφοροτρόπως ἱστορουμένην τὴν αὐτὴν πρᾶξιν, καὶ ἂν ἕκαστος πιστεύσῃ ὅ,τι παρὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἔτυχε ν' ἀκούσῃ, τότε, ἂν ἐκ τῶν δέκα διηγήσεων αἱ ἐννέα ὑπάρχωσι ψευδεῖς, ἡ δὲ μία μόνη ἀληθὴς, ὁ τυχὼν ν' ἀκούσῃ τὴν ἀληθῆ φρονεῖ

ὀρθῶς μόνον κατὰ τύχην, καὶ δὲν πιστεύει μὲ καλητέραν βάσιν παρ' οἱ λοιποί. Ταὐτοτρόπως, ἐὰν διάφοροί τινες πρεσβεύωσιν ἕκαστος τὴν θρησκείαν τῶν προπατόρων αὐτοῦ, καὶ δὲν ἔχωσιν ἄλλον τινὰ λόγον, μήτε ζητῶσιν ἄλλον τινὰ λόγον, τότε, ἂν καὶ εἷς αὐτῶν ἐνδέχεται νὰ πιστεύῃ ἀληθινὴν θρησκείαν, οἱ δὲ λοιποὶ ψευδεῖς, σαφὲς ὅτι δὲν ἐπιστηρίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς βάσεις καλητέρας παρ' ἡ ἐκείνων. Τὸ μὲν ὑπ' αὐτοῦ πιστευόμενον ἐμπορεῖ καθ' ἑαυτὸ νὰ ἦναι ὀρθόν· ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἔχει περισσότερον δίκαιον νὰ τὸ πιστεύῃ παρ' ὅσον ἔχουν οἱ ἄλλοι.

Νομίζεις ἄρά γε ὅτι καθεῖς ὀφείλει νὰ πιστεύῃ τὴν πατροπαράδοτον θρησκείαν, χωρὶς νὰ ἐρευνᾷ ἐὰν ἀληθεύῃ, ἀλλ' ἀρκούμενος ψιλῶς εἰς τὸ Αὐτὸς ἔφα, εἰς τὰς διαβεβαιώσεις τῶν πρὸ αὐτοῦ; Ἂν οὕτως ἔχῃ, κακῶς ἔπραξαν οἱ πρόγονοί μας, ἀπαρνηθέντες τὸν Ἑλληνισμὸν, καὶ τὸν Χριστιανισμὸν ἀσπασάμενοι. Ὅτε οἱ Ἀπόστολοι καὶ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ περιήρχοντο τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, Μακεδονίαν, καὶ Ἑλλάδα, εὐαγγελιζόμενοι, καθεστῶσα θρησκεία εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς τόπους ἦτον ἡ εἰδωλολατρεία· ταύτην οἱ κάτοικοι εἶχαν διδαχθῆν ὑπὸ τῶν ἰδίων προπατόρων, πολλοὶ μάλιστα ἐκ τῶν ὁποίων ἦσαν μεγαλονοήμονες πολιτικοὶ, εὔγλωττοι ῥήτορες, καὶ ἄριστοι συγγραφεῖς· ἐὰν λοιπὸν τὸ πατροπαράδοτον ἁπλῶς ἦτον ἱκανὸς λόγος πρὸς διατήρησιν τῶν θρησκευτικῶν καθεστώτων χωρίς τινος ἐρεύνης, ἔπρεπε κατὰ χρέος ν' ἀποβάλωσι τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ νὰ διαμένωσιν Ἐθνικοί. Τοῦτο δὲ γνωρίζομεν ὅτι πολλοὶ τῳόντι ἔπραξαν, μηδεμίαν δόντες ἀκρόασιν εἰς τοὺς Ἀποστόλους καὶ εἰς ἄλλους, οἵτινες παρίσταναν ἀποδείξεις, ὅτι 'οὐ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνώρισαν αὐτοῖς τὴν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν.' Β'. Πέτ. ά. 16.

Ἀλλ' οἱ Ἐθνικοὶ οὗτοι δὲν ἐφέρθησαν φρονιμώτερα τῶν ἄλλων ἐκείνων, ὅσοι, ἐρευνήσαντες ἐπιμελῶς, τὸν Χριστιανισμὸν ἐνηγκαλίσθησαν. Ἰσχυροὺς λόγους πρέπει νὰ εἶχαν οἱ δεύτεροι οὗτοι διὰ νὰ πράξωσιν ὡς ἔπραξαν. Τὸ φιλομετάβολον ἁπλῶς, ἡ ἀνόητός τις φαντασία, δὲν ἐπέστρεψεν αὐτούς· ἐπειδὴ γνωρίζομεν ὅτι πολλοὶ εἶχαν νὰ ὑπομένωσι τὸν χλευασμὸν καὶ τὸν ψόγον, ἐνίοτε δὲ καὶ διωγμὸν, ἀπὸ τοὺς φίλους αὐτῶν καὶ συμπατριώτας. Τὸ δ' ἔτι σημαντικώτερον, Χριστιανοὶ γινόμενοι, εἶχαν νὰ μεταβάλωσι τὸν τρόπον τοῦ ζῆν, καὶ ν' ἀπαρνηθῶσι πολλὰς ἕξεις πονηρὰς, τὰς ὁποίας ἀνείχοντο αἱ τῶν Ἐθνικῶν θρησκεῖαι. Οἱ Ἀπόστολοι, καὶ μάλιστα ὁ Παῦλος, συχνάκις ἀναφέρουν τὰς βδελυρὰς κακίας, εἰς τὰς ὁποίας οἱ ἐκ τῶν Ἐθνῶν ἦσαν ἔκδοτοι. Ἐφεσ. β'. 1. 'Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι καὶ ταῖς ἁμαρτίαις, ἐν αἷς ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, συνεζωοποίησεν.' Ὁ Πέτρος λέγει τοὺς Χριστιανοὺς, πρὸς τοὺς ὁποίους γράφει (Α'. Πέτ. δ'. 3.), 'Ἀρκετὸς ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τοῦ βίου τὸ θέλημα τῶν Ἐθνῶν κατεργάσασθαι·' τουτέστιν, ὁ καιρὸς, καθ' ὃν ἔζων ὡς οἱ Ἐθνικοὶ, ἀκολουθοῦντες τὰς ἁμαρτωλοὺς αὐτῶν κλίσεις· 'ἐν ᾧ,' λέγει, 'ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν.' Καὶ εἰς ἄλλα δὲ πολλὰ μέρη τῆς Καινῆς Διαθήκης γίνεται μνήμη τῆς παρὰ τῶν Χριστιανῶν ἀπαιτουμένης βίου μεταβολῆς.

Δῆλον δὲ ὅτι δυσκολώτατον πρᾶγμα εἶναι ν' ἀπορρίψῃ τις τὰς παιδιόθεν αὐτοῦ ἕξεις, καὶ τὴν τῶν ἐγχωρίων θεῶν εὐλάβειαν, τῶν ὁποίων τὴν λατρείαν ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων ἐδιδάχθη, καὶ τὸν σεβασμὸν πρὸς τοὺς σοφοὺς, καὶ περικλεεῖς, καὶ δυνατοὺς ἐκ τῶν αὐτοῦ ὁμογενῶν, καὶ πᾶν φιλότιμον, καὶ πρὸς τούτοις τὴν ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτοῦ εἰρήνης καὶ ἀσφαλείας φροντίδα. Ταῦτα πάντα, μ' ὅλον τοῦτο, πρέπει νὰ ἔκαμαν πολλοὶ τῶν ἡμετέρων προγόνων, καὶ ἄλλων Ἐθνικῶν κατὰ πρῶτον τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν ἀσπασαμένων. Πρέπει, λοιπὸν, νὰ ἦσαν ἰσχυρὰ πληροφορημένοι τὴν ἀλήθειαν τῆς θρησκείας· ὄχι διότι ἀνετράφησαν εἰς αὐτὴν, ὡς ἡμεῖς· μάλιστα πᾶν τοὐναντίον ἠλήθευεν ὡς πρὸς ἐκείνους· ἀλλὰ δι' ἄλλον τινὰ λόγον. Πρέπει νὰ εἶχαν ἐναργεῖς ἀποδείξεις τοῦ ἀληθοῦς αὐτῆς· εἰ δὲ μὴ, πῶς ἤθελαν ποτὲ στέρξειν νὰ τὴν δεχθῶσι;

Φαίνεται δὲ ὅτι ἐδίδασκαν τοὺς νεοφωτίστους οἱ Ἀπόστολοι ὄχι μόνον νὰ ἔχωσι λόγον, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐμπορῶσι νὰ δίδωσι λόγον εἰς ἄλλους, περὶ τῆς πίστεως αὐτῶν. 'Ἕτοιμοι δὲ ἀεὶ (λέγει ὁ Πέτρος) πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος.' Τῳόντι δὲ μέγα δίκαιον εἶχαν οἱ γείτονες αὐτῶν νὰ τοὺς ἐρωτῶσι, καὶ αὐτοὶ ἐχρεώστουν ν' ἀποκρίνωνται τὴν ἐρώτησιν, 'Διατί ἀπαρνεῖσθε τοὺς ἐγχωρίους θεοὺς, καὶ ἀσπάζεσθε τὴν θρησκείαν τοῦ Ἰησοῦ τούτου, καὶ μᾶς προσκαλεῖτε νὰ πράξωμεν ὁμοιοτρόπως;' Τοιοῦτον ἐρώτημα, λέγω, ἦτο δικαιότατον ν' ἀποτείνεται πρὸς τοὺς ἐν μέσῳ Ἐθνικῶν ζῶντας, καὶ ὡς τοιούτους ἀνατεθραμμένους.

Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ σὲ ἀκόμη, ἀναγνῶστα, ὅστις ἐγεννήθης καὶ ἀνετράφης Χριστιανὸς, ἔχει δίκαιον ν' ἀπαιτήσῃ λόγον περὶ τῆς ἐν σοὶ ἐλπίδος ὁ Μωαμεθανὸς, ἢ καί τις ὁμοεθνὴς, ἀμφιβάλλων ἢ μὴ πιστεύων τὴν ἀλήθειαν τοῦ Χριστιανισμοῦ· θέλει δὲ ὑπερδυναμωθῆν ἡ ἀμφιβολία ἢ ἀπιστία τοῦ τοιούτου, ἐὰν εὕρῃ ὅτι εἶσαι Χριστιανὸς καθὼς ὁ Τοῦρκος εἶναι Μωαμεθανὸς, καὶ καθὼς ὁ ἀρχαῖος Ἕλλην καὶ Ῥωμαῖος ἦτο Διολάτρης· δηλαδὴ, μόνον διότι ἐγεννήθης τοιοῦτος. Φυσικὰ θέλει συλλογισθῆν οὕτω πως, 'Αἱ θρησκεῖαι αὗται δὲν ἐμποροῦν ὅλαι ν' ἀληθεύωσιν· ἀλλ' ἐνδέχεται μᾶλλον νὰ ἦναι ὅλαι ἴσα ψευδεῖς· πιθανὸν νὰ ἦναι μόνον τόσα διάφορα δεισιδαιμονίας εἴδη, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ διαφόρων χωρῶν ἄνθρωποι ἀνετράφησαν, καὶ εἰς τὰ ὁποῖα ὅλοι πιστεύουν, ἕκαστος διότι οὕτως ἀνετράφη, χωρὶς νὰ ζητῇ ἄλλον τινὰ λόγον.'

Ἡ παραγγελία λοιπὸν τοῦ Ἀποστόλου ἐφαρμόζεται εἰς ἅπαντας παντὸς αἰῶνος καὶ πάσης χώρας Χριστιανούς. Ὅλοι ὀφείλουν νὰ ἱκανοποιῶνται ὥστε νὰ δίδω-

σι λόγον τῆς ἐν αὐτοῖς ἐλπίδος. Μεταξὺ δὲ πολλῶν ἄλλων λόγων, ἔχεις καὶ τὸν ὁποῖον ἤδη σοῦ ἔθηκα πρὸ ὀφθαλμῶν· ὅτι οἱ πρῶτον τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν ἀσπασάμενοι, οἱ καὶ χάριν αὐτῆς ἀπαρνηθέντες τὰς παιδιόθεν προλήψεις καὶ πονηρὰς ἕξεις, πολλάκις δὲ καὶ τοὺς φίλους, καὶ τὴν ἄνεσιν καὶ ἀσφάλειαν αὐτῶν, πρέπει νὰ εἶχαν ἰσχυράν τινα ἀπόδειξιν πληροφοροῦσαν αὐτοὺς ὅτι ἠλήθευεν. Οὐχὶ δὲ μόνον παρὰ τῶν Χριστιανῶν συγγραφέων τῆς Καινῆς Διαθήκης μανθάνομεν πόσα εἶχαν νὰ ὑποφέρωσι καὶ νὰ πράττωσιν οἱ τὸ Εὐαγγέλιον ἀσπαζόμενοι. Καὶ ἀπ' αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ πράγματος βεβαιούμεθα, πόσον μεγάλαι πρέπει νὰ ἦσαν αἱ δυσκολίαι των. Ὅθεν κἀμμίαν ἀμφιβολίαν δὲν ἠμπορούσαμεν νὰ αἰσθανώμεθα, ὅτι, Χριστιανοὶ γενόμενοι, παρεκινήθησαν ὑπό τινων ἰσχυρῶν λόγων, ἀκόμη καὶ ἂν ἠγνοούσαμεν ὁποῖοι ἦσαν οἱ λόγοι αὐτοί.

Δυνατὸν ὅμως εἶναι καὶ νὰ ἐρευνήσωμεν καὶ νὰ μάθωμεν τίνες λόγοι ἐπληροφόρησαν αὐτοὺς τὴν ἀλήθειαν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας. Διὰ τοῦτο δὲ ὀφείλομεν ἅπαντες, καθ' ὅσον ἔχομεν εὐκαιρίαν, μάλιστα ἐν ταῖς ἐσχάταις ταύταις ἡμέραις, ὁπότε καὶ μεταξύ μας ἀνεφάνησαν ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται, νὰ μάθωμεν ἐπί τινων βάσεων ἡ θρησκεία στηρίζεται, διὰ νὰ ἤμεθα πάντα καιρὸν ἕτοιμοι πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι λόγον περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος. Δῆλον δὲ ὅτι οἱ Ἀπόστολοι ὄχι μόνον ἀπήτουν παρὰ τῶν νεοφωτίστων νὰ ἦναι ἕτοιμοι νὰ δίδωσι λόγον, ἀλλὰ καὶ οἱ ἴδιοι ἐχορήγουν εἰς αὐτοὺς λόγους· καθότι πῶς ἠδύναντο νὰ ἐπιστρέψωσιν αὐτούς, χωρὶς νὰ παραστήσωσιν ἱκανὰς ἐναργείας ὅτι ἡ θρησκεία ἦτον ἀληθινή;

Τοῦτο δὲ διακρίνει τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν ἀπὸ τὰς τῶν Ἐθνικῶν· ἐκ τῶν ὁποίων φαίνεται ὅτι κἀμμία δὲν ἐπεκαλέσθη ἀποδείξεις πρὸς στήριξιν ἑαυτῆς, οὐδ' ἐζήτησε νὰ πιστεύεται δι' ἄλλο τι, εἰμὴ ὡς ἡ ἔκπαλαι καθεστῶσα θρησκεία τοῦ τόπου. Ἡ Χριστιανικὴ ὅμως θρησκεία εἰσήχθη ἐναντίον ἁπασῶν τούτων, διὰ μέσου τῶν διδομένων λόγων,—διὰ τῆς ἀποδείξεως, ἥτις ἐπληροφόρησε τοὺς πρώτους Χριστιανούς, ὅτι ἀληθῶς προῆλθεν ἐκ Θεοῦ. Ὀφείλει ἄρα ὁ Χριστιανὸς νὰ μάθῃ ὁποία εἶναι ἡ ἀπόδειξις αὐτή.

ΠΕΡΙ ΧΑΡΤΟΦΟΡΙΑΣ.

ΔΕΝ ὑπάρχει πάθος εἰς τόσας φέρον ὑπερβολάς, ἢ ῥίπτον τοὺς ἀνθρώπους εἰς τοιαύτην πολύπλοκον σειρὰν ἐγκλημάτων καὶ κακιῶν, καὶ τόσον ἐντελῶς ἀφανίζον ὁλοκλήρους οἰκογενείας, ὅσον ἡ τοῦ χαρτοπαιγνίου ὀλεθριωτάτη λύσσα. Αὐτὸ γεννᾷ καὶ περιθάλπει παντὸς εἴδους ἄτιμον αἴσθημα· τρέφει τὴν φιλαργυρίαν, τὸν φθόνον, τὴν ὀργήν, τὴν κακεντρέχειαν, τὴν ὑπόκρισιν, τὸ ψεῦδος, καὶ τὴν μωρὰν πεποίθησιν εἰς τὴν ἀόμματον τύχην· πολλάκις ἄγει εἰς δόλον, ἔριδας, φόνον, κιβδηλίαν, χαμέρπειαν, καὶ ἀπελπισίαν· καὶ μᾶς ληστεύει κατὰ τὸν πλέον ἀσυγχώρητον τρόπον ἀπὸ τὸν μέγιστον θησαυρὸν—τὸν χρόνον. Οἱ μὲν πλούσιοι πράττουν ἀνόητα κινδυνεύοντες τὸ ἀργύριον αὐτῶν εἰς ἀθλίους κερδοσκοπίας· οἱ δὲ ὀλίγον ἔχοντες νὰ κινδυνεύσωσιν ἀνάγκη πᾶσα μετὰ δειλίας νὰ παίζωσι, καὶ δὲν ἐμποροῦν πολὺν χρόνον νὰ ἐξακολουθῶσι παίζοντες, καθὸ ὑπόχρεοι ὄντες εἰς τὴν πρώτην βαρεῖαν πληγὴν νὰ παραιτηθῶσιν· ἤ, ἐὰν τὰ πάντα ῥιψοκινδυνεύσωσιν, ὥστε νὰ βιάσωσι τὴν ἀόμματον θεὰν νὰ μειδιάσῃ ἐπὶ τέλους καὶ εἰς αὐτούς, μανιωδῶς ἐμβαίνουν εἰς κίνδυνον νὰ καταντήσωσι διαμιᾶς ἐπαῖται. Σπανίως ἀποθνήσκει πλούσιος ὁ χαρτοφόρος· ὅσοι δ' ἔλαβαν τὴν καλὴν τύχην ν' ἀποκτήσωσι χρήματά τινα κατὰ τὸν ἄθλιον τρόπον τοῦτον, καὶ ἀκόμη ἐξακολουθοῦν παίζοντες, εἶναι διπλῆς μωρίας ἔνοχοι. Κἀνένα τοιοῦτον ἄνθρωπ μὴν ἐμπιστεύεσαι, ὁποιουδήποτε βαθμοῦ ἢ χαρακτῆς καὶ ἂν ἦναι.

ΕΠΙΤΑΦΙΟΝ ΤΟΥ ΦΙΛΑΡΓΥΡΟΥ.

ΕΝΤΑΥΘΑ κεῖται εἷς, τὸν ὁποῖον οὔτε ζῶντα ἠγάπα κἀνεῖς, οὔτε ἀποθανόντα ἐθρήνησεν· ἀνὴρ ὅστις δὲν ἐπέτρεπε δαψίλειαν εἰς ἑαυτόν, βοήθειαν εἰς τοὺς φίλους, ἢ ἀνακούφισιν εἰς τοὺς πένητας· ὅστις ἐλιμοκτόνει τὴν οἰκογένειαν, κατεδυνάστευε τοὺς γείτονας, ἐβασάνιζε δ' ἑαυτὸν διὰ ν' ἀποκτήσῃ ὅσα δὲν ἤθελε νὰ χαρῇ· ἐπὶ τέλους, ὁ Θάνατος, ἐλεημονέστερος εἰς τὸν φιλάργυρον παρ' ὅσον ὁ ἴδιος ἦτο πρὸς ἑαυτόν, ἀπέλυσεν ἐκεῖνον μὲν ἀπὸ τὰς φροντίδας, τὴν δὲ οἰκογένειαν αὐτοῦ ἀπὸ τὴν ἔνδειαν· κεῖται δ' ἐνταῦθα μετὰ τοῦ κοπροσκώληκος τὸν ὁποῖον ἐμιμεῖτο, καὶ μετὰ τοῦ χώματος τὸ ὁποῖον ἠγάπα, τρέμων τὴν ἀνάστασιν, καὶ διότι φοβεῖται μήπως εὕρῃ τὸ ἀργύριον αὐτοῦ δαπανημένον ὑπὸ τῶν κληρονόμων, καὶ διότι δὲν ἐθησαύρισεν ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπτουσι.

ΚΑΤΑ τὸ ἔτος 1837 κατηγορήθησαν ἐνώπιον τῶν Κακουργιοδικείων τῆς Γαλλίας 8094· ἐξ αὐτῶν 5117 κατεδικάσθησαν ὡς ἐφεξῆς, 33 εἰς κεφαλικὴν ποινήν, ἐκτελεσθεῖσαν κατὰ μόνον 25· 177 εἰς διὰ βίου δεσμά· 782 εἰς πρόσκαιρα δεσμά· 856 εἰς εἱρκτήν· 3230 εἰς ἐπανορθωτικὰς ποινάς, καὶ 39 εἰς ἁπλῆν φυλάκισιν ἐντὸς σωφρονιστικοῦ καταστήματος. Ἐνώπιον δὲ τῶν Πλημμελειοδικείων κατηγορήθησαν 193,065· ἤτοι ἄνδρες 154,808, καὶ γυναῖκες 38,257· ἐξ αὐτῶν 28,541 ἠθωώθησαν, καὶ 164,524 κατεδικάσθησαν εἰς πρόστιμα καὶ φυλάκισιν, καὶ λοιπά.

ΠΟΛΛΟΙ γενναίως συνεισφέρουν χρήματα διὰ νὰ στολίσωσι μὲ τὰ φῶτα τῆς παιδείας τὰ τέκνα των· ὀλιγώτατοι ὅμως προσπαθοῦν οἱ ἴδιοι ὁπωσοῦν νὰ φωτισθῶσι, διὰ νὰ μὴν ἀφίνωσιν εἰς ἄλλους ἅπασαν τὴν διεύθυνσιν τῆς τῶν φιλτάτων ἐκπαιδεύσεως.

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΦΕΒΡΟΥΑΡ. 1840.] [ΑΡΙΘ. 38.

Ο ΝΑΥΑΡΧΟΣ ΝΕΛΣΩΝ, ΚΑΙ Η ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ.

Εις τὸ διάστημα τῶν πολυαρίθμων καὶ πανδείνων πολέμων, ὅσους ἐπέφερεν ἡ τῶν Γάλλων πολιτικὴ μεταβολή, ὀλίγαι μάχαι συνεκροτήθησαν ἀξιολογώτεραι τῆς τοῦ Νείλου· ἐξ αὐτῆς ὄχι μόνον ἐφάνη λαμπρῶς ἡ τῶν νικητῶν ἐμπειρία, ἀλλὰ καὶ τὰ σπουδαιότατα προῆλθον. Ἰδοὺ δὲ ὁποία ἦτον ἡ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν σχετικὴ θέσις τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας.

Ἀφοῦ ὁ Βοναπάρτης μετ' ἀπεριγράπτου σχεδὸν ταχύτητος κατώρθωσε πολυαρίθμους εὐκλεεῖς νίκας εἰς τὴν Ἰταλίαν τὸ 1797, ἐπέστρεψεν εἰς τοὺς Παρισίους, ὅπου ἠξιώθη τῆς πλέον κολακευτικῆς ὑποδοχῆς. Πιθανὸν ὅτι εὐκόλως ἠμπόρει καὶ τότε νὰ λάβῃ σημαντικὴν θέσιν εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς Γαλλίας· ἀλλ' ὑπὸ φιλοδοξίας ἀπλήστου κυριευμένος, ἀπέβλεπε τόσον ὑψηλά, ὅσον ἀκόμη δὲν ἴσχυε νὰ φθάσῃ. Ὅθεν ἀνέβαλε πάντα σκοπὸν περὶ πολιτικῆς—ἢ μᾶλλον εἰπεῖν βασιλικῆς—δυνάμεως, καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐπαυξήσῃ τὴν μεγίστην ἤδη στρατιωτικὴν αὐτοῦ ὑπόληψιν διὰ τολμηρᾶς καθόδου ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου. Ταύτης οἱ σκοποὶ οὕτω πως ἐξετέθησαν·—ά. Νὰ συστήσῃ παρὰ τὸν Νεῖλον Γαλλικὴν ἀποικίαν, ἥτις, χωρὶς τοῦ προστρέχειν εἰς τὸ σύστημα τῆς δι' ἀνδραπόδων γεωργίας, νὰ παρέχῃ τὰ προϊόντα τοῦ Ἁγ. Δομινίκου καὶ τῶν ζαχαροφόρων νήσων· β'. Νὰ ἀνοίξῃ καινοὺς ἀγωγοὺς διὰ τὰ Γαλλικὰ χειροτεχνήματα εἰς τὴν Ἀφρικήν, Ἀραβίαν, καὶ Συρίαν· καὶ νὰ ἀντιλαμβάνῃ ὅλα τὰ προϊόντα τῶν χωρῶν τούτων· γ'. Κινήσας ἐκ τῆς Αἰγύπτου, νὰ φέρῃ στράτευμα πεντήκοντα χιλιάδων εἰς τὸν ποταμὸν Ἰνδὸν, καὶ νὰ συναγωνισθῇ μετὰ τῶν δυσηρεστημένων Μαχραττῶν, Ἰνδῶν, καὶ Μουσσουλμάνων κατὰ τῆς ἐν Ἰνδίᾳ Ἀγγλικῆς δυνάμεως. Ἡ τελευταία πιθανὸν ὅτι ἐχρημάτισεν ἡ κυριωτέρα τῆς ἐκστρατείας ταύτης ἀφορμή.

Τὰ πάντα ἡτοιμάσθησαν διὰ τὴν ἐκστρατείαν, καὶ τὴν 19ην Μαΐου, 1798, ἐξέπλευσεν ὁ Βοναπάρτης ἀπὸ τὴν Τέλω (Toulon) μὲ δεκατρία δίκροτα, ἓξ φρεγάτας, καὶ στόλον φορτηγῶν, 25,000 ἀνδρῶν περιέχοντα. Ἀπὸ τὴν Γένοβαν καὶ ἀλλαχόθεν ἄλλοι στολίσκοι συνηνώθησαν μετ' αὐτοῦ. Ἔφθασε δὲ εἰς τὴν Μάλταν τὴν 9ην Ἰουνίου, καὶ εἰς τὸ βραχὺ διάστημα δώδεκα ἡμερῶν ὑπέταξε τὴν νῆσον, καὶ ἀπέπλευσε διὰ τὴν Αἴγυπτον, ὅπου ἔφθασε τὴν 5ην Ἰουλίου. Ἀποβιβάσας τὰ στρατεύματα, διώρισεν ὥστε τὰ μὲν φορτηγὰ νὰ συρθῶσιν ἐντὸς τοῦ ἐσωτέρου λιμένος τῆς Ἀλεξανδρείας, τὰ δὲ πολεμικὰ νὰ μείνωσι προσωρμισμένα παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τοῦ Κόλπου Ἀβουκίρ. Ἔλαβε τότε τὴν ὁδηγίαν τοῦ στρατεύματος ὁ Βοναπάρτης, καὶ προέβη εἰς τὸ ἐνδότερον, ὅπου ἀνάγκη αὐτὸν ν' ἀφήσωμεν, καὶ νὰ διευθύνωμεν τὴν προσοχὴν εἰς τὸν ἐν Ἀβουκὶρ στόλον.

Ἡ Βρετανικὴ αὐλὴ δὲν ἐγνώριζε κατὰ πρῶτον εἰμὴ ἀορίστως πως τοὺς σκοποὺς τῆς Γαλλικῆς ἐκστρατείας· ἀκούσαντες ὅμως ὅτι εἰς τὴν Τέλω συνηθροίζοντο πλοῖα, ἔπεμψαν στόλον νὰ κατασκοπεύῃ τὰς κινήσεις αὐτῶν. Τοῦ στόλου τούτου διωρίσθη ναύαρχος ὁ Κόμης St. Vincent, ὅστις ἔλαβε διαταγὰς νὰ προσβάλῃ τὸν Γαλλικὸν μεθ' ὅλου τοῦ ἰδίου του στόλου, ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ· ἤ, ἂν ἤρκει μόνον ἀπόσπασμα, νὰ θέσῃ αὐτὸ ὑπὸ τὸν Νέλσωνα (τότε Sir Horatio Nelson). Ὁ Κόμης λοιπὸν St. Vincent ἀπέστειλε τὸν Νέλσωνα ἐκ Γιβραλτὰρ μὲ τρία δίκροτα, τὴν Ἐμπροσθοφυλακήν, τὸν Ὠρίωνα, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον, μὲ τέσσαρας φρεγάτας, καὶ μίαν κορβέτταν. Μετὰ τοῦ μικροῦ στολίσκου τούτου ἔπλευσεν εἰς τὸν Κόλπον τοῦ Λουγδούνου, ὥστε νὰ κατασκοπεύῃ τοὺς ἐν Τέλῳ Γάλλους· ἔτυχε δὲ πυκνοτάτη ὁμίχλη νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς δύο στόλους ἀπὸ τοῦ νὰ ἴδωσιν ἀλλήλους, μολονότι, εἰς τὸ πέλαγος ἐξερχόμενοι οἱ Γάλλοι, ἐπέρασαν ὀλίγας μόνον λεύγας μακρὰν τῶν Βρετανῶν, οἵτινες οὕτω διεσώθησαν κατ' εὐτυχίαν ἀπὸ τὴν προσβολὴν πολὺ ἀνωτέρας δυνάμεως.

Μαθὼν ὁ Νέλσων, ὅτι ὁ Γαλλικὸς στόλος πρῶτον ἔμελλε νὰ ὑπάγῃ κατὰ τῆς Μάλτας, ἔπειτα δὲ κατὰ τῆς Αἰγύπτου, ἔστειλεν εἴδησιν εἰς τὸν Κόμητα St. Vincent, ὅστις ἔπεμψεν εἰς αὐτὸν πρὸς ἐπιδυνάμωσιν δέκα δίκροτα ἑβδομήκοντα τεσσάρων κανονίων, τὸν Κυλλοδέν, Γολιάθ, Μινώταυρον, Ἄμυναν, Βελλεροφόντην, Μεγαλοπρεπῆ, Ζηλωτήν, Ταχὺν καὶ ἀσφαλῆ, Θησέα, Τολμηρόν, καὶ τὸν Λέανδρον πεντήκοντα κανονίων. Ὁ ἐξαίρετος στόλος οὗτος ἐτέθη τώρα ὑπὸ τὴν ἀπεριόριστον αὐτοῦ ὁδηγίαν· διότι αἱ μέλλουσαι πράξεις ἀφέθησαν ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ διάκρισιν.

Πρῶτα νέα ἔμαθεν ὁ Νέλσων, ὅτι οἱ Γάλλοι αἰφνιδίως παρουσιασθέντες κατέλαβον τὴν Μάλταν· ὅθεν ἔπλασε σχέδιον νὰ κτυπήσῃ αὐτοὺς εἰς τὸν λιμένα τῆς

Γαύλου· ἀλλ' εἶχαν ἤδη ἐκπλεύσειν, πρὶν φθάση ἐκεῖ. Ἐσυμπέρανε τότε ὅτι προέβησαν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ θετικῶς οὐδὲν ἐγνώριζεν. Ἔφθασε μετὰ τοῦ στόλου ἔξω τῆς Ἀλεξανδρείας τὴν 28ην Ἰουνίου, ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς δὲν ἦτον ἐκεῖ, οὔτε ὑπῆρχεν εἴδησίς τις περὶ αὐτῶν· ὁ διοικητὴς ὅμως εἶχε λάβειν ὑποδηλώσεις τῶν σκοπῶν τοῦ Βοναπάρτου, καὶ προητοίμαζε τὴν πόλιν εἰς ἄμυναν. Ἀνεχώρησε λοιπὸν ὁ Νέλσων ἐκ τῆς Αἰγύπτου, καὶ προέβη κατὰ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μεσογείου, ἐλπίζων νὰ συναντήση τὸν ἐχθρόν.

Ὁ Γαλλικὸς στόλος ἔφθασεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν χωρὶς νὰ παρατηρηθῇ ὑπὸ τοῦ Νέλσωνος· οὗτος δ' ἔπλευσεν ὀπίσω εἰς τὴν Σικελίαν, συγκεχυμένος διὰ τὴν ἀποτυχίαν. Ἐνταῦθα ἐπεσκεύασε τινὰ τῶν πλοίων, ἔστειλε δὲ γράμματα εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐξηγητικὰ τῆς ἀτυχοῦς ἐκβάσεως τοῦ μέχρι τοῦδε καταδιωγμοῦ. Ἔτι ὅμως ἐπέμενεν εἰς τὴν ἰδίαν ὅτι οἱ Γάλλοι ὑπῆγαν εἰς τὴν Αἴγυπτον· 'ἀλλά, καὶ εἰς τοὺς ἀντίποδας ἂν διευθύνθησαν,' ἔγραφε πρὸς τὸν Πρῶτον Λόρδον τοῦ Ναυαρχείου, 'εἶσθε βέβαιος ὅτι οὐδὲ στιγμὴν θέλω χάσειν νὰ φέρω αὐτοὺς εἰς συμπλοκήν.'

Τὴν 25ην Ἰουλίου ἐξέπλευσε τῆς Σικελίας διὰ τὴν Πελοπόννησον· τὴν δὲ 28ην ἔμαθεν ὅτι πρὸ τεσσάρων ἑβδομάδων ἐφάνησαν οἱ Γάλλοι διευθυνόμενοι πρὸς τὸ νοτιανατολικὸν ἐκ τῆς Κρήτης. Ἀμέσως ἀπεφάσισεν ὁ Νέλσων νὰ ἐπιστρέψη εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν· φθάσας δ' ἐκεῖ τὴν 1ην Αὐγούστου, εὗρηκεν, ἐπὶ τέλους, τὸν ζητούμενον. Πολλὰς προηγηθείσας ἡμέρας μόλις εἶχεν εἴτε φάγειν εἴτε κοιμηθῆν ὁ Νέλσων· τώρα διέταξε νὰ παρατεθῇ τὸ γεῦμα, ἐνῷ ἐγίνοντο αἱ τῆς μάχης ἑτοιμασίαι· ὅτε δὲ οἱ ἀξιωματικοὶ αὐτοῦ ἐσηκώθησαν ἐκ τῆς τραπέζης, καὶ ὑπῆγεν ἕκαστος εἰς τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ στάσιν, τοὺς εἶπεν, 'Αὔριον τοιαύτην ὥραν θέλω ἔχειν κερδημένον ἢ τὸν τίτλον Λόρδου, ἢ τὸ κοιμητήριον Οὐέστμινστερ*.'

Ὁ Γάλλος ναύαρχος εἶχε προσορμίσειν τὰ πλοῖά του εἰς τὸν Κόλπον Ἀβουκίρ, τοῦ ἐμπροσθίου δικρότου εὑρισκομένου σχεδὸν ἐπί τινα ῥηχά, τοῦ δὲ λοιποῦ στόλου σχηματίζοντος καμπύλην γραμμὴν παρὰ τὰ βαθέα ὕδατα. Συνίστατο δὲ ὁ στόλος ἀπὸ δεκατρία δίκροτα,—ἐξ ὧν τρία ἦσαν ὀγδοήκοντα κανονίων, ἓν δὲ 120,—καὶ τέσσαρας φρεγάτας, ὅλα ὁμοῦ φέροντα 1196 κανόνια, καὶ 11,230 ἄνδρας. Οἱ Ἄγγλοι εἶχαν ὡσαύτως δεκατρία δίκροτα, καὶ ἓν πλοῖον πεντήκοντα κανονίων, φέροντα 1012 κανόνια, καὶ 8068 ἄνδρας. Τὸ σχέδιον τοῦ Νέλσωνος ἦτο νὰ περικλείση μέρος τῶν ἐχθρικῶν πλοίων μεταξὺ διπλῆς γραμμῆς τῶν ἰδίων του, καὶ οὕτω νὰ προσβάλη αὐτὰ ἀμφοτέρωθεν διαμιᾶς. Τὸ σχέδιον τοῦτο μαθὼν παρὰ τοῦ Νέλσωνος εἷς τῶν ἀξιωματικῶν, 'Τί τάχα,' εἶπε μετ' ἀγαλλιάσεως 'θέλει στοχασθῆν ὁ κόσμος, ἂν ἐπιτύχωμεν!' 'Δὲν ἔχει ΑΝ ἡ ὑπόθεσις αὐτη,' ἀπεκρίθη ὁ Νέλσων· 'ὅτι μὲν θέλομεν ἐπιτύχειν, εἶμαι βέβαιος· ποῖος ὅμως θέλει ἐπιζήσειν νὰ διηγηθῇ τὴν νίκην, τοῦτο εἶναι ἄλλος λόγος.' Αὕτη εἶναι μία τῶν πολυαρίθμων περιστάσεων, εἰς τὰς ὁποίας ὁ Νέλσων ἔδειξε βαθμὸν πεποιθήσεως, σχεδὸν ἀκατανόητον εἰς κοινὰ πνεύματα.

Προσεγγίσαντος τοῦ Ἀγγλικοῦ στόλου, ἤνοιξε κατ' αὐτοῦ ὁ Γαλλικὸς σταθερὸν πῦρ, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ἀνταπεδίδετο, ἐπειδὴ οἱ Ἄγγλοι κατεγίνοντο εἰς ἑτοιμασίας διὰ ν' ἀράξωσι. Βρίχιόν τι μετεχειρίσθη ὁ Γάλλος ναύαρχος ὡς δέλεαρ, δι' οὗ νὰ παρακινήση τοὺς Ἄγγλους νὰ πλησιάσωσιν εἴς ὕφαλόν τινα· ἀλλ' ὁ Νέλσων ἀπέφυγε τὴν παγίδα. Ὁ Γολιὰθ εἰσέπλευσεν ἀναμέσον τῆς Γαλλικῆς γραμμῆς καὶ τοῦ αἰγιαλοῦ, ἤραξε πλησίον ἑνὸς τῶν δικρότων, καὶ ἤνοιξε κατ' αὐτοῦ ταχὺ πῦρ. Ὁ Ζηλωτὴς προσεκολλήθη παρομοίως εἰς ἄλλο Γαλλικὸν δίκροτον, τὸ ὁποῖον κατέστρεψεν ἐξ ὁλοκλήρου εἰς δώδεκα λεπτά. Ὁ Ὠρίων, προσέτι, ὁ Τολμηρός, καὶ ὁ Θησεύς, ἐπέρασαν ἐκ διαδοχῆς μεταξὺ τοῦ αἰγιαλοῦ καὶ τῆς Γαλλικῆς γραμμῆς, καὶ ἐδιάλεξαν πλοῖα, μεθ' ὧν ἦλθον εἰς συμπλοκήν.

Ἐν τῷ μεταξὺ τὰ ἐπίλοιπα Βρετανικὰ πλοῖα ἐκτύπησαν τὴν Γαλλικὴν γραμμὴν ἀπὸ τὸ ἔξω μέρος, τουτέστι τὸ πλέον ἀπομεμακρυσμένον τῆς ξηρᾶς. Ὁ Νέλσων, εἰς τὴν Ἐμπροσθοφυλακήν, ἐφώρμησε κατὰ τοῦ Σπαρτιάτου, ἐνῷ ὁ Μινώταυρος, ὁ Βελλεροφόντης, ἡ Ἄμυνα, καὶ ὁ Μεγαλοπρεπής, προσέβαλον κατὰ τῶν ἄλλων πλοίων τῆς Γαλλικῆς γραμμῆς. Ἡ ἐκπυρσοκρότησις ἔγινε τρομερά· ἤρχισεν εἰς τὰς ἓξ ἥμισυ, καὶ εἰς τὰς ἑπτὰ ἐνύκτωσεν, ὥστε ἄλλο φῶς δὲν ὑπῆρχεν εἰμὴ τὸ ἐκ τοῦ πυρὸς τῶν κανονίων. Ἓν τῶν Ἀγγλικῶν πλοίων, ὁ Κυλλοδέν, ἐκάθισεν αἰφνιδίως εἰς τὰ ῥηχὰ πρὶν ἀρκετὰ πλησιάση, καὶ οὕτω ἐμποδίσθη τοῦ νὰ συμμεθέξη τῆς μάχης. Τὰ δὲ λοιπὰ τρία, ὁ Ταχὺς καὶ ἀσφαλής, ὁ Λέανδρος, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, ἀπέφυγαν τὴν συμφορὰν τοῦ Κυλλοδέν, καὶ συνηγωνίσθησαν μετὰ τοῦ λοιποῦ στόλου.

Δύο ἐκ τῶν Γαλλικῶν πλοίων ἡλώθησαν ἐντὸς ἑνὸς τεταρτημορίου τῆς ὥρας, καὶ ἄλλα τρία πρὶν τῶν ὀκτὼ ἥμισυ. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ἔλαβεν ὁ Νέλσων πληγὴν εἰς τὸ μέτωπον, ἥτις ἱκανὴν ὥραν διήγειρε πολὺν φόβον, ἔπειτα ὅμως εὑρέθη ἐπιπόλαιος. Ὁ Γάλλος ναύαρχος Brueys ἦτον ἤδη φονευμένος. Περὶ δὲ τὰς ἐννέα ἡ Γαλλικὴ ναυαρχίς, Ἀνατολὴ καλουμένη, Orient, καὶ 120 κανόνια φέρουσα, ἐπῆρε φωτίαν, καὶ παρίστανε θέαμα καταπληκτικόν.' Τοσαύτην λάμψιν διέχυνεν, ὥστε καθαρῶς ἐφαίνοντο ὅλα τὰ πλοῖα, καὶ σχεδὸν πάντες οἱ ἐπὶ τῶν πλοίων. Περὶ τὰς δέκα ἐξεῤῥάγη τὸ τρίκροτον.

Τὴν τρομερὰν ταύτην ἔκρηξιν ἠκολούθησε σιωπὴ οὐχ ἧττον καταπληκτική· εὐθὺς διεκόπη ἀμφοτέρωθεν ἡ πυρσοκρότησις· πρῶτος δὲ ἦχος, τὴν σιωπὴν ταύτην λύσας, ἦτον ὁ κτύπος, ὁ προελθὼν ἀπὸ τὰ συντετριμμένα κατάρτια καὶ ἐπίκρια, εἰς τὴν θάλασσαν πεσόντα

* Εἰς τὸ κοιμητήριον Westminster θάπτονται οἱ βασιλεῖς, καὶ οἱ ἔνδοξοι τῆς Ἀγγλίας ἄνδρες.

ἐκ τοῦ μεγίστου ὕψους, ὅπου εἶχεν ἀναπέμψειν αὐτὰ ἡ τῆς πυρίτιδος βία. Ἱστορεῖται ὅτι σεισμὸς διέλυσε ποτὲ μάχην μεταξὺ δύο στρατῶν· τοιοῦτο συμβεβηκὸς ἤθελε φανῆν ὡς θαῦμα· ἀλλὰ ποτὲ δὲν συνέβη τι ἐν καιρῷ μάχης ἁπλῶς ἀνθρώπινον, ἴσον κατὰ τὸ ὕψος μὲ τὴν ὁμόχρονον ταύτην παῦσιν, καὶ ὅλας τὰς περιστάσεις αὐτῆς.

Ἀργύριον, συμποσούμενον εἰς 15,000,000 φράγκα, περιείχετο εἰς τὴν καεῖσαν ναυαρχίδα.

Εὐθὺς ὅτε τὸ τρίκροτον ἐφάνη καιόμενον, ὁ Νέλσων, μὲ τὴν συνήθη αὐτοῦ φιλανθρωπίαν, διέταξε νὰ σταλθῶσι λέμβοι πρὸς ἀπαλλαγὴν τῶν πασχόντων, καὶ περὶ τοὺς ἑβδομήκοντα Γάλλους ναύτας διεσώθησαν τοιουτοτρόπως.

Μετὰ τὴν ἔκρηξιν ἤρχισε πάλιν ἡ ναυμαχία, καὶ ἐξηκολούθει δι' ὅλης τῆς νυκτός· περὶ δὲ τὴν αὐγὴν ὅλα τὰ πλοῖα ἐκτὸς τεσσάρων ἦσαν ἢ παραδομένα ἢ κατεστραμμένα. Τὰ τέσσαρα ταῦτα, δηλ. ὁ Γυλιέλμος Τὲλλ, ὁ Γενναῖος, καὶ δύο φρεγάται, εὐτύχησαν νὰ διασωθῶσιν. Ἐκ τῶν δεκαεπτὰ πλοίων τοῦ Γαλλικοῦ στόλου, ἐννέα ἠλώθησαν, τρία ἐκάησαν, ἓν δὲ κατεποντίσθη. Οἱ φονευθέντες καὶ πληγωθέντες Ἄγγλοι ἀνέβαιναν εἰς χιλίους· οἱ δὲ φονευθέντες, πληγωθέντες, καὶ αἰχμαλωτισθέντες Γάλλοι εἰς 8000 καὶ ἐπέκεινα. Ὁ Νέλσων ἤθελε καταχαύσειν καὶ τὰς ἐπὶ τοῦ παραλίου Γαλλικὰς ἀποθήκας· ἀλλὰ δὲν εἶχε μικρὰ πλοῖα πρὸς τοῦτο ἁρμόδια.

Ἡ μάχη αὕτη (καλουμένη ἡ Ναυμαχία τοῦ Νείλου, καί ποτε τοῦ Ἀβουκὶρ) ὑπερελάμπρυνε τὸν Νέλσωνα. Ὁ Σουλτάνος ἐτίμησεν αὐτὸν μὲ γοῦναν ἀπὸ σαμούρια, ἀξίζουσαν πέντε χιλιάδας δίστηλα, καὶ πτερὸν ἀδαμαντοκόλλητον, τιμώμενον δεκαοκτὼ χιλιάδας·—ἡ μήτηρ τοῦ Σουλτάνου ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν κιβώτιον ἀδαμαντοκόλλητον, τιμώμενον πεντακισχίλια δίστηλα· ὁ τῆς Ῥωσσίας αὐτοκράτωρ Παῦλος ἔπεμψε τὴν ἰδίαν αὐτοῦ εἰκόνα, ἀδαμαντοκόλλητον, ἐντὸς χρυσοῦ κιβωτίου· ὅμοια τούτων δῶρα ἔλαβε παρὰ τῶν βασιλέων τῆς Σαρδηνίας καὶ Νεαπόλεως. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὁ μὲν βασιλεὺς ὕψωσεν αὐτὸν εἰς βαθμὸν Βαρόνου· αἱ Βουλαὶ ἔδωκαν σύνταξιν ἐτήσιον 10,000 διστήλων εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς δύο ἐφεξῆς διαδόχους του· ἡ Συντροφία τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν ἐχάρισε 50 χιλιάδας δίστηλα· ἡ Τουρκικὴ Συντροφία σκεύη ἀργυρᾶ· ἡ δὲ Πόλις τοῦ Λονδίνου ἀπένειμεν εἰς αὐτὸν καὶ εἰς ὅλους τοὺς πλοιάρχους του κομψὰς ῥομφαίας.

Δυσκόλως ἤθελεν ἐμπορέσειν τις νὰ εὕρῃ ναυμαχίαν τῶν νεωτέρων, ἥτις ἐπέφερεν ἀποτελέσματα τόσον σπουδαῖα, ὅσον αὕτη. Οἱ τῆς Γαλλίας στρατιωτικοὶ ἀγῶνες βαθμηδὸν εἶχαν καταστρέψειν τὴν ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων τῆς Εὐρώπης συγκροτηθεῖσαν κατ' αὐτῆς ἕνωσιν· αἱ νίκαι τοῦ Βοναπάρτου εἶχαν ταπεινώσειν τὴν ὑπερηφανίαν τῆς Αὐστρίας· ἡ ἤπειρος ἔβλεπε μετὰ τρόμου πρὸς τὴν νέαν δημοκρατίαν· καὶ ὅτε τὸ Διευθυντήριον κατέλαβε τὴν Ῥώμην καὶ τὴν Ἑλβετίαν, κανεὶς δὲν ἐτόλμησε νὰ μεσολαβήσῃ ὑπὲρ αὐτῶν. Ἀλλὰ κατὰ συνέπειαν τῆς ἐν τῷ Νείλῳ νίκης ἔλαβον αἴφνης ἄλλην μορφὴν τὰ πράγματα, καὶ ὁ δορικτήτωρ τῆς Ἰταλίας ἀπεκλείσθη εἰς χώραν μακρυνήν, ὅθεν οἱ στόλοι τῆς Ἀγγλίας ἠμπόρουν νὰ τοῦ ἐμποδίσωσι τὴν ἐπιστροφήν.

ΟΙ ΓΑΥΚΟΙ ΤΗΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

Οἱ Γαῦχοι (Gauchos) τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς φημίζονται ὡς ἔθνος περιεργότατον. Ἔχουσι μὲν μικρὰν ὁμοιότητα Χριστιανῶν, ἀφοῦ κατήχησαν αὐτοὺς οἱ Ἰησουῖται τῆς Πορτογαλλίας· ἀλλὰ γενικῶς τὰ ἤθη αὐτῶν εἶναι ἁπλοϊκὰ καὶ ἄγρια, ὅσον δύναται ἄνθρωπος νὰ φαντασθῇ. Διὰ νὰ καταλάβωμεν τὸ εἶδος τῆς ὑπ' αὐτῶν οἰκουμένης χώρας, σημειωτέον ὅτι παμμεγέθης σειρὰ βουνῶν (αἱ Ἄνδεις) διαπερᾷ τὴν Νότιον Ἀμερικὴν καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἔκτασιν, ἀπὸ ἄκρας εἰς ἄκραν. Ἐγγίζει δὲ ἡ μακροτάτη αὕτη σειρὰ πολὺ μᾶλλον εἰς τὸ δυτικόν, ἢ Εἰρηνικὸν παράλιον τῆς Ἀμερικῆς, παρὰ εἰς τὸ ἀνατολικόν, ἢ Ἀτλαντικὸν παράλιον· τὸ δὲ μεταξὺ τῆς σειρᾶς καὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ μικρὸν διάστημα διατέμνουσι φάραγγες, ἀνώτεραι τὸ μέγεθος καὶ τὸ βάθος ὁποιωνδήποτε ἄλλων εἰς τὸν κόσμον. Ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ τῶν Ἄνδεων, ἐκ τοῦ ἐναντίου, σύγκειται ἀπὸ εὐμεγέθη πεδιάδα, εἰς τινα μέρη χιλίων μιλίων τὸ πλάτος. Ἡ πεδιὰς αὕτη ὠνομάσθη Πάμπα· οἱ δὲ Γαῦχοι κατοικοῦσιν αὐτήν, ὁμοίως τῶν Ἀράβων εἰς πολλὰ διαιτώμενοι.

Πανταχοῦ σχεδὸν τῆς Πάμπας περιπλανῶνται ἄγριοι βόες καὶ ἵπποι, μὲ ἅπασαν τὴν φυσικὴν ἐλευθερίαν· ἓν δὲ ἀπὸ τὰ κυριώτερα τῶν Γαύχων ἐνασχολήματα εἶναι τὸ ἁλίσκειν αὐτούς, καὶ εἴτε ἡμερόνειν διὰ πώλησιν, εἴτε σφάζειν δι' ἄλλο τι ὄφελος. Τόσον παράδοξος εἶναι ὁ τρόπος τοῦ ἁλίσκειν τὰ ζῶα ταῦτα, ὥστε, ἂν δὲν ἱστορεῖτο ὑπὸ τῶν πλέον εὐϋπολήπτων συγγραφέων, μόλις ἤθελε πιστεύεσθαι. Συγκροτεῖ παράδειγμα ἐκπληκτικὸν τοῦ τί δύναται ἡ ἄσκησις νὰ κατορθώσῃ.

Νηπιόθεν ἑτοιμάζεται ὁ Γαῦχος διὰ τὸν μετέπειτα βίον. Μικροὶ παῖδες, ἅμα γένωσιν ἱκανοὶ ὥστε νὰ περιπατῶσιν ἐλευθέρως καὶ νὰ τρέχωσι, ῥίπτουν τὸν βρόχον, ἢ τὴν συρτοθηλεῖαν, τόσον δεξιῶς, ὥστε πιάνουν κάτους, καὶ περιπλέκουν τοὺς πόδας παντὸς σκύλου, ὅστις κατὰ δυστυχίαν ἀρκετὰ τοὺς πλησιάσῃ. Ἐν καιρῷ ἐπιτυγχάνουν ἄριστα εἰς τὰς κατὰ τῶν ὀρνίθων προσβολάς, μετέπειτα δὲ καὶ εἰς τὸ πιάνειν ἄγρια πτηνά.

Τετραετεῖς, ἀναβαίνουν εἰς τοὺς ἵππους, καὶ χρησιμεύουν ἔκτοτε, τὰ βοσκήματα εἰς τὸν οἶκον ἐλαύνοντες· βαθμηδὸν δὲ ἀποκτῶσι τὴν εἰς τὸ ἁλίσκειν ἄγρια ζῶα τόσον ἀξιοσημείωτον ἐπιτηδειότητα.

Ἁλίσκουν δὲ αὐτὰ, βρόχον ῥίπτοντες ἐπὶ μέρος τι τοῦ ζώου. Τὸν βρόχον, ἢ τὴν συρτοθηλείαν, συνιστῶσι λωρίδες ἀκατεργάστου δέρματος συνεστραμμέναι, εἴκοσι ἕως τριάκοντα πηχῶν τὸ μῆκος, τὸ δὲ πάχος περίπου ὡς ὁ μικρὸς δάκτυλος.

Ἐὰν πρόκειται ν' ἁλωθῇ ἀγριόταυρος, τρέχουσι διποδοῦντες δύο Γαῦχοι ἔφιπποι, τὸν βρόχον περὶ τὴν κεφαλὴν σείοντες. Ὅποιος δὲ πρῶτον πλησιάσῃ, σκοπεύει εἰς τοῦ ταύρου τὰ κέρατα· καὶ ὁπόταν ἴδῃ ὅτι ὁ βρόχος μέλλει νὰ πιάσῃ, στήνει τὸν ἵππον, καὶ γυρίζει αὐτὸν ἐξ ἡμισείας, τοῦ ταύρου τρέχοντος ὁλονὲν, ἑωσοῦ ὅλον τὸ σχοινίον νὰ διέλθῃ. Ὁ ἵππος, ἐν τῷ μεταξὺ, ἐκ πείρας γνωρίζων τί μέλλει γενέσθαι, κλίνει ὅσον τὸ δυνατὸν κατὰ διεύθυνσιν τὴν ἐναντίαν ἀπὸ τοῦ ταύρου, καὶ στέκει ἑτοιμασμένος διὰ τὸν βίαιον ἑλκυσμὸν, τὸν ὁποῖον ὁ ταῦρος ἔχει νὰ τὸν δώσῃ. Ἐνίοτε τόσον ἀπότομον καὶ σφοδρὸν εἶναι τὸ ἀναχαίτισμα, ὥστε οὐχὶ μόνον ῥίπτεται καταγῆς ὁ ταῦρος, ἀλλὰ καὶ κυλίεται μ' ὅλην τὴν τοῦ βρόχου τάσιν, τοῦ ἵππου πλαγίως συρομένου, καὶ τὴν γῆν μὲ τοὺς πόδας αὐτοῦ εἰς διάστημα πηχῶν τινῶν ἀροτρεύοντος.

Ἵππον δὲ, ἀντὶ ταύρου, ἔχοντες νὰ πιάσωσι, ῥίπτουν τὸν βρόχον περὶ τὰ ὀπίσθια σκέλη, καὶ ἐπειδὴ ὁ Γαῦχος δὲν ἀκολουθεῖ ἀκριβῶς κατόπιν, ἀλλ' ὀλίγον τι ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους, σύρονται πλαγίως οἱ περιπλεγμένοι πόδες, εἰς τρόπον ὥστε ῥίπτεται τὸ ζῶον ἐπὶ τῆς πλευρᾶς αὐτοῦ, χωρὶς νὰ κινδυνεύσωσι τὰ γόνατα ἢ τὸ πρόσωπον. Πρὶν δὲ συνέλθῃ ὁ ἵππος ἀπὸ τὸν κτύπον καὶ τὸν τρόμον, ἐκπεζεύει ὁ ἀναβάτης, καὶ λαμβάνων ἐκ τῶν ὤμων αὐτοῦ τὸ ἐπανωφόρεμα, τὸ τυλίσσει περὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ πεπτωκότος ζώου. Βιάζει τότε δυνατὸν χαλινάριον εἰς τοῦ ἵππου τὸ στόμα, σαμαρόνει αὐτὸν, καὶ, ἀναβαίνων, τοῦ ἀφαιρεῖ ἐκ τῆς κεφαλῆς τὸ ἐπανωφόρεμα· τότε ὁ ἵππος πηδᾷ ἐπάνω, καὶ προσπαθεῖ, πλὴν ματαίως, νὰ ἐκφορτωθῇ τὸν νέον κύριον, ὅστις μετὰ πάσης ἀταραξίας ἐπὶ τῶν νώτων αὐτοῦ κάθηται.

Περὶ τῆς ἐπιδεξιότητος τῶν Γαύχων παρατηρεῖ ὁ πλοίαρχος Βασίλειος Hall·—

'Θαυμασιώτατον εἶναι μ' ὁποίαν ἀλάνθαστον ἀκρίβειαν ῥίπτουσι τὸν βρόχον οἱ ἄνθρωποι οὗτοι· ὅταν κατὰ πρῶτον ἴδῃ τις αὐτοὺς, ἡ πρᾶξις τὸν φαίνεται μαγική. Καὶ ἱστάμενος νὰ ῥίψῃ τις τὸν βρόχον, δυσκολεύεται πολύ· ἀλλ' ἡ δυσκολία ὑπεραυξάνει, ὅταν μέλλῃ νὰ ῥιφθῇ ὑπὸ ἐφίππου, καὶ αὐτοῦ διποδοῦντος· καὶ ὅταν, πρὸς τούτοις, ὁ ἀναβάτης ἔχῃ νὰ περάσῃ τόπον ἀνώμαλον, καὶ νὰ ὑπερπηδήσῃ φράκτας καὶ τάφρους εἰς τὸ διάστημα τοῦ δρόμου του. Πλὴν τοσαύτην ἐπιδεξιότητα ἔχουν οἱ Γαῦχοι, ὥστε οὐχὶ μόνον ἁλίσκουν πάντοτε τὸ διωκόμενον ζῶον, ἀλλὰ καὶ ἐμπλέκουν τὸν βρόχον εἰς ὁποιονδήποτε μέρος θελήσωσιν, εἰς τὰ κέρατα, εἰς τὸν τράχηλον, ἢ περὶ τὸ σῶμα· ἢ δύνανται καὶ τὰ τέσσαρα σκέλη νὰ περικλείσωσιν, ἢ μόνον τὰ δύο, ἢ ὁποιονδήποτε ἀπὸ τὰ τέσσαρα· ταῦτα δὲ πάντα γίνονται μὲ τόσην εὐκολίαν καὶ βεβαιότητα, ὥστε πρέπει νὰ ἴδῃ τις τὸ κατόρθωμα, διὰ νὰ καταλάβῃ ὀρθῶς τὴν δεικνυομένην ἐμπειρίαν.'

Παρὰ τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως μανθάνομεν, ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἐν Κίλῃ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πολέμου, ἦτον ὁ βρόχος ὅπλον κραταιὸν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀνδρῶν τούτων, οἵτινες ἐφάνησαν τολμηροὶ καὶ ὠφέλιμοι στρατιῶται, πάντοτε ἢ τοὺς ἱππεῖς ἢ τοὺς ἵππους καταβάλλοντες. Ἱστορεῖταί τι, ἀποχρώντως ἐπικεχυρωμένον, περὶ ὀκτὼ ἢ δέκα ἐξ αὐτῶν, οἵτινες οὐδέποτε εἶχαν ἰδεῖν κανόνιον, ἑωσοῦ ἐπυροβολήθη κατ' αὐτῶν ἓν εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Βουένος Ἄϋρες. Μ' ὅλην τὴν δύναμιν τοῦ πυρὸς, ἔδραμον ἀφόβως κατ' αὐτοῦ, ἔῤῥιψαν τοὺς βρόχους ἐπὶ τοῦ κανονίου, καὶ διὰ τῆς ἡνωμένης αὐτῶν δυνάμεως ἐξ ὁλοκλήρου τὸ ἀνέτρεψαν.

Λέγεται δὲ καὶ ὅτι λέμβοι τινὲς ἔνοπλοι ἐστάλθησαν ποτὲ ν' ἀποβιβάσωσι στρατιώτας εἰς μέρος τοῦ παραλίου, ὑπὸ Γαύχων μόνον φυλαττόμενον· οἱ ἐπὶ τῶν λέμβων, περιφρονοῦντες ἐχθρὸν, ὅστις δὲν εἶχε πυροβόλα, ἀφόβως ἐκωπηλάτουν παρὰ τὸν αἰγιαλόν. Οἱ Γαῦχοι, ἐν τῷ μεταξὺ, ἐκαιροφυλάκτουν, καὶ καθ' ἣν στιγμὴν προσήγγισαν ἀρκετὰ αἱ λέμβοι, ὥρμησαν εἰς τὰ ὕδατα, καὶ ῥίψαντες τοὺς βρόχους αὐτῶν περὶ τοὺς τραχήλους τῶν ἀξιωματικῶν, ἔσυραν ἕκαστον αὐτῶν ἔξω τῶν λέμβων

Η ΑΞΙΑ τῶν νόμων δὲν ἐκτιμᾶται κατὰ λόγον τῆς ἀρχαιότητος, ἀλλὰ τῆς ἐπιεικείας αὐτῶν, καὶ τῆς σοφίας καὶ βαρύτητος ἐκείνων, οἵτινες τοὺς ἔθεσαν· εἰς τρόπον ὥστε εὐλόγως πρέπει νὰ καταργῶνται, ὁσάκις εὑρίσκωνται ἄδικοι.—ΤΕΡΤΟΥΛΛΙΟΣ.

ΦΥΣΙΚΩΣ πως ἀγόμενοι, οὐ τὰ μικρὰ ῥεῖθρα θαυμάζομεν, εἰ καὶ διαυγῆ καὶ χρήσιμα, ἀλλὰ τὸν Νεῖλον καὶ Ἴστρον, ἢ Ῥῆνον, πολὺ δ' ἔτι μᾶλλον τὸν Ὠκεανόν. —ΛΟΓΓΙΝΟΣ.

Αἱ κακίαι δὲν ἀναφύονται ἐκεῖ, ὅπου δὲν σπείρονται· καὶ ἐξασθενοῦνται ἐν γένει ἐκεῖ, ὅπου τιμωροῦνται ἀντὶ νὰ βραβεύωνται.—ΕΡΑΣΜΟΣ.

Τὸ ἁρμοδιώτερον μέσον πρὸς καθησύχασιν διεγέρσεώς τινος τοῦ λαοῦ εἶναι ἡ παρουσία ἀνδρὸς ἐμπνέοντος σέβας.—ΒΙΡΓΙΛΙΟΣ.

ΤΩΝ νόμων, τῶν γλωσσῶν, καὶ τῶν ἠθῶν ἡ διαφορὰ χωρίζει τὰ ἔθνη, ἡ φιλοδοξία τὰ διαιρεῖ, τὸ δ' ἐμπόριον προσπαθεῖ ἐπιμόνως νὰ τὰ προσεγγίσῃ καὶ νὰ τὰ ἑνώσῃ

ΤΑ ἐλαττώματα τῆς γυναικὸς ποτὲ μὴ λέγῃς πρὸς τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα, μήτε τὰ τοῦ ἀνδρὸς εἰς τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ, ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΩΝ.

Συνέχεια ἀπὸ Σελ. 3.

Β΄. Αρχη της ναυτιλιας. Η κιβωτος. Πρωτη ναυπηγια. Αιγυπτος. Ρωμαικα πλοια. Εμποριον μετα της Ινδιας.

Ποτε ἡ ναυτικὴ ἔλαβε γένεσιν, ἀγνοεῖται. Οὐδὲν ὑπόμνημα σώζεται τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς πρὸ τῶν χρόνων τοῦ Νῶε· φαίνεται ὅμως οὐχὶ ἀπίθανον ὅτι ἐγνώριζαν αὐτὴν μέχρι τινὸς καὶ οἱ πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ. Χίλια ἑξακόσια ἔτη, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου τόσον ἦτο πολυχρόνιος, δὲν ἦσαν βέβαια πάντη ἄγονα ἐφευρέσεων. Ἀλλ᾽ ὅπως κἂν ἔχῃ τοῦτο, οὐδὲν ἱστόρημα σώζεται ναυτικῶν ἢ ἐμπορικῶν πράξεων πρὸ τῆς κιβωτοποιΐας. Εἰς δὲ τὴν κατασκευὴν τοῦ παμμεγέθους ἐκείνου πλοίου ὁ Νῶε ἰδιαιτέρως πως ἐφωτίσθη οὐρανόθεν. Τοῦτο ἀναμφιβόλως ἤθελεν εἶσθαι ἀναγκαῖον, εἴτε προεγνώριζε τὴν ναυπηγικήν, εἴτε οὔ· καθότι, ἐπειδὴ πάντη διαφόρως ἔμελλεν ἡ κιβωτὸς νὰ χρησιμεύσῃ παρ᾽ εἰς κοινὴν θαλασσοπλοΐαν, ὀλίγον ἤθελεν ὠφελήσειν αὐτὸν ὁποιαδήποτε τῆς τέχνης γενικὴ καὶ ἀτελὴς ἰδέα. Προσέτι δέ, ἡ κιβωτὸς ὑπερέβαινε πολὺ κατὰ τὸ μέγεθος πᾶν πρότερον ἔργον τῆς ναυπηγικῆς. Τὸ μῆκος αὐτῆς ὑποτίθεται ὡς πεντακοσίων ποδῶν, τὸ πλάτος σχεδὸν ὀγδοήκοντα, τὸ δὲ ὕψος πεντήκοντα. Τὸ χωρητικὸν αὐτῆς λογίζεται περίπου 81,000 τόνων.

Οἱ τοῦ Νῶε πρῶτοι ἀπόγονοι δὲν εὑρίσκοντο εἰς περιστατικὰ αἴσια πρὸς διατήρησιν, πολὺ δὲ ἧττον πρὸς βελτίωσιν, ὁποιασδήποτε ναυτικῆς ἐμπειρίας παρὰ τοῦ μεγάλου αὐτῶν προπάτορος ἀποκτηθείσης. Ἦσαν ὀλίγοι τὸν ἀριθμόν, μακρὰν ὁπωσοῦν τοῦ παραλίου, εἰς τόπον ἀφθόνως χορηγοῦντα ὅλα τὰ πρὸς ζωὴν καὶ ἄνεσιν χρειώδη, τὸν κόσμον δ᾽ ἔχοντες ἔμπροσθεν αὐτῶν ἀοίκητον καὶ ἀκαλλιέργητον. Ἐκ τῶν αἰτιῶν, ὅσαι ἤγαγον εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ναυτικῆς, κυριώτεραι ὑπῆρξαν ἡ ἐπιθυμία τοῦ μετ᾽ ἄλλων ἐμπορεύεσθαι, καὶ ἡ πρὸς τὸ ἀνακαλύπτειν κλίσις. Ἀλλ᾽ εἰς κόσμον ἀοίκητον δὲν ὑπῆρχε κανεῖς, μεθ᾽ οὗ οἱ τοῦ Νῶε ἀπόγονοι νὰ ἐμπορεύωνται· καὶ βέβαια οὐδέποτε ἤθελεν ἔλθειν εἰς τὸν νοῦν αὐτῶν νὰ διαπλεύσωσι τὰ πελάγη πρὸς ζήτησιν ξένων χωρῶν, ἐνόσῳ οἱ περὶ αὐτοὺς τόποι ἦσαν τόσον ὀλίγον ἐγνωσμένοι. Ὅθεν καὶ δὲν εὑρίσκομεν ὑπομνήματά τινα ἐμπορικῶν πράξεων, ἢ ἐπιχειρήσεων πρὸς ἀνακάλυψιν, ἐκτὸς μετά τινας ἑκατονταετηρίδας ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ. Τῳόντι, ἔχομεν λόγους νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ἱκανώτατος χρόνος παρῆλθε πρὶν ἀπομακρυνθῶσιν οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῶν εὐκράτων ἐκείνων καὶ καρποφόρων γαιῶν, ὅπου εὑρέθησαν εἰς τοῦ κατακλυσμοῦ τὴν παῦσιν.

Ἐκ τῶν χωρῶν, ὅσαι ἀρχαιότατα μετὰ τὸν κατα-

2ᵒ δ΄.

κλυσμὸν ᾠκίσθησαν, ἦσαν πιθανῶς ἡ Αἴγυπτος καὶ ἡ Ἑλλάς. Ἡ συνόρευσις τῶν μερῶν τούτων μὲ τοὺς τόπους, ὅθεν ἔγιναν αἱ πρῶται μετοικεσίαι, ἡ εὐφορία τῆς γῆς, τὸ ὑγιέστατον κλίμα, καὶ ἡ τῆς ἱστορίας αὐτῶν ὁμολογουμένη ἀρχαιότης, ἅπαντα ἐγγυῶνται τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Καὶ μ᾽ ὅλον τοῦτο, περὶ τὰ 1600 μόνον πρὸ Χριστοῦ λαμβάνει κῦρος ἡ τῆς Ἑλλάδος ἱστορία· περὶ δὲ τῆς Αἰγύπτου, ἂν καὶ γνωρίζωμεν ὅτι κατῳκίσθη ἀρχαιότερον, φαίνεται ὅμως, καθόσον ἔχομεν ἀποδείξεις, ὅτι ἔμενεν ἀοίκητος ἱκανὸν χρόνον μετὰ τὸν κατακλυσμόν. Ἂν πιστεύσωμεν τὰς παραδόσεις, πρῶτος κατῴκησεν εἰς τὴν Αἴγυπτον ὁ Μιζραΐμ, ἔγγονος τοῦ Χάμ, 160 ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ἔτη.

Πιθανώτατον ὅτι διὰ ξηρᾶς ἔγιναν αἱ πλεῖσται τῶν πρώτων μετοικεσιῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· διότι οὐχὶ μόνον ὁ ὠκεανός, ἀλλὰ καὶ πορθμὸς ἢ μυχὸς ὁπωσοῦν ἐκτεταμένος, ἤθελε, κατὰ τὴν νηπιότητα τῆς κοινωνίας, ἐμπνέειν τρόμον ἀρκετόν, ὥστε ν᾽ ἀποτρέπῃ τοὺς ἀπείρους ἀπὸ τὸ νὰ δοκιμάσωσιν ὁδὸν πρὸς ἀνακάλυψιν τόσον κινδυνώδη. Ἡ ὁδηγηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μιζραΐμ εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀποικία βέβαιον σχεδὸν ὅτι προετίμησε νὰ διαπεράσῃ τὸν ἰσθμὸν Σουὲς, μᾶλλον παρὰ ν᾽ ἀντιπαλαίσῃ μὲ τοὺς κινδύνους τῆς Μεσογείου, ἢ τῆς Ἐρυθρᾶς.

Ἀσφαλῶς ὅμως ἐμπορεῖ τις νὰ συμπεράνῃ, ὅτι τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐφευρετικὸν πνεῦμα δὲν ἤργησε νὰ προσπαθήσῃ, ὥστε νὰ ὑπερβῇ τὰ ἐμπόδια, ὅσα ποταμοὶ καὶ πελάγη ἀντέτασσαν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην συγκοινωνίαν καὶ τὴν τοῦ κόσμου κατοίκισιν. Ἀναμφιβόλως, παραδόσεις καὶ πιθανῶς λείψανά τινα γνώσεως περὶ τοῦ Νῶε καὶ τῆς κιβωτοῦ μακρὸν χρόνον ἐξηκολούθουν νὰ ὑπάρχωσι μεταξὺ τῶν αὐτοῦ ἀπογόνων. Ταῦτα δὲ κατὰ φυσικὸν λόγον ἤθελαν ὑπαγορεύσειν τὸ δυνατὸν τοῦ νὰ γένωσι κατασκευάσματα, δι᾽ ὧν ἀσφαλῶς νὰ διαπλέωσι ποταμοὺς καὶ πελάγη, ὡς ἡ κιβωτὸς τοσοῦτον χρόνον περιέπλεε τὰ ὕδατα, ὑφ᾽ ὧν ὁ κόσμος ἐκαλύφθη.

Τὰ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν πρῶτα τῆς ναυπηγίας καὶ ναυτιλίας δοκίμια ἦσαν πιθανῶς ἡ κατασκευὴ σχεδιῶν καὶ μονοξύλων, καὶ ἡ μετὰ πλειοτέρας ἢ ὀλιγωτέρας ἐμπειρίας ὁδηγία αὐτῶν ἐπὶ τῶν ποταμῶν, ὅσοι ἐμπόδιζαν τὸν κυνηγὸν τὸ θήραμα καταδιώκοντα, ἢ ἐπὶ τῶν κόλπων τῆς θαλάσσης, ὅσοι διέκοπταν τὴν συγκοινωνίαν μεταξὺ τῶν τὰς ἀντικρυνὰς οἰκούντων ὄχθας. Εἰς τοιαύτας περιστάσεις ταχέως ἤθελαν κατανοήσειν, ὅτι τὰ ὕδατα, ἀντὶ νὰ ἐμποδίζωσι τὴν πρὸς ἀλλήλους συγκοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων, παρεῖχαν μέσα πολὺ καλήτερα καὶ πολὺ μεγαλητέρας εὐκολίας πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς συγκοινωνίας αὐτῆς, παρὰ τὴν ξηράν. Ἐκ τούτου ἤθελε προέλθειν θαλάσσιος συγκοινωνία μεταξὺ μακρυνῶν πόλεων ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλίου, καὶ τῆς μιᾶς αἱ πραγματεῖαι ἤθελαν συναλλάσσεσθαι μὲ τὰς τῆς ἄλλης. Ἡ τοῦ πελάγους δὲ ὑπεροχή, ὡς μέσου τῆς τῶν πραγματειῶν τούτων μετακομιδῆς, ἤθελε

γίνεσθαι πρόδηλος ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, καθόσον ἐξετείνοντο αἱ ἐμπορικαὶ αὐτῶν πράξεις· καὶ τοῦτο ἤθελε κάμνειν αὐτοὺς ἔτι προσεκτικωτέρους εἰς τὰς τέχνας τῆς ναυπηγίας καὶ ναυτιλίας. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν οὕτω γινομένων ταξειδίων ἀνακαλύψεις νέαι ἤθελαν συμβαίνειν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, καὶ αὗται ἤθελαν διεγείρειν τὸ τῆς ἐπιχειρήσεως πνεῦμα εἰς ἀγῶνας δραστηριωτέρους, ἐντονώτερον αὐτὸ καθιστῶσαι. Τοιουτοτρόπως, ἀσφαλῶς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἐτέθησαν αἱ βάσεις τῆς προόδου τοῦ ἐμπορίου, καὶ τῶν πολλῶν εὐκλεῶν ἀνακαλύψεων, αἵτινες συνώδευσαν καὶ ἀντήμειψαν τῶν ἀκολούθων αἰώνων τὰς ἐπιχειρήσεις.

Ὡς αἱ λοιπαὶ ὅλαι τέχναι, παρόμοια καὶ ἡ ναυπηγικὴ καὶ ἡ ναυτικὴ κατὰ πρῶτον ἦσαν ἀτελέσταται. Ναυτικαὶ πράξεις, τὰς ὁποίας ἤθελαν στοχασθῆν ἀναξίας μνήμης οἱ μετέπειτα αἰῶνες, ἐθεωροῦντο μὲ τοσοῦτον θαυμασμὸν κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς ἀρχαιότητος, ὥστε οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῶν ἀπεθεώθησαν, καὶ τῶν πλοίων αὐτῶν τὰ ὀνόματα μετεδόθησαν εἰς τοὺς οὐρανίους ἀστερισμούς. Πολλὰς τῶν πρώτων ἀρχῶν καὶ πράξεων τῆς ναυτικῆς, αἵτινες λογίζονται τὴν σήμερον ὡς τὰ στοιχεῖα, ἐφ' ὧν ἡ ἐπιστήμη θεμελιοῦται, ἠγνόουν ὁλότελα οἱ ἀρχαῖοι. Περὶ τῆς μαγνήτιδος ἐγνώριζαν μὲν ὅτι ἑλκύει τὸν σίδηρον, ἀλλὰ διέφυγε τὴν παρατήρησιν αὐτῶν ἡ ἀξιολογωτέρα ἰδιότης, τὸ ὅτι δεικνύει πρὸς τὸν πόλον. Ἄλλο μέσον τοῦ κανονίζειν τὸν δρόμον αὐτῶν δὲν εἶχαν εἰμὴ τὸν ἥλιον καὶ τοὺς ἀστέρας. Ἡ ναυτιλία των ἑπομένως ἦτον ἀβέβαιος καὶ δειλή. Σπανίως ἐτόλμων ν' ἀπομακρυνθῶσι τῆς ξηρᾶς, ἀλλ' ἐσύροντο παρὰ τὸν αἰγιαλὸν, ἐκτεθειμένοι εἰς ὅλους τοὺς κινδύνους καὶ βραδυνόμενοι ὑφ' ὅλων τῶν ἐμποδίων, εἰς ὅσα ὑπόκειται δρόμος τόσον λοξὸς καὶ τόσον συχνὰ διακοπτόμενος. Πλοῦς, μόλις ἑβδομάδας ἀπαιτῶν σήμερον, ἐχρειάζετο μῆνας τότε διὰ νὰ τελειωθῇ. Ἀκόμη καὶ εἰς τὰ γαλήνια ὕδατα τῆς Μεσογείου ἐτόλμων νὰ πλέωσι μόνον κατὰ τὸ θέρος, καὶ ὀλίγα τῳόντι ἦσαν τὰ ἐῤῥωμένα πνεύματα, ὅσα δὲν ὤκνουν διαλογιζόμενα τὴν μετὰ τῶν ἀγρίων κυμάτων τοῦ Ἀτλαντικοῦ πάλην. Ὁ χειμὼν διόλου κατέπαυε τὰς θαλασσινὰς αὐτῶν ἐπιχειρήσεις. Εἰς τὸ πέλαγος ἂν ἐξήρχετό τις τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ἤθελε κατηγορηθῆν ὡς προπετέστατος.

Ἡ ναυπηγικὴ φαίνεται ὅτι προώδευε πολὺ μᾶλλον τῆς ναυτικῆς. Ἐκ τῶν λεγομένων περὶ τοῦ ἐμπορίου τῆς Τύρου εἰς τὸ εἰκοστὸν ἕβδομον κεφάλαιον τοῦ Ἰεζεκιὴλ, ἰσχυρῶς ἀποδεικνύεται ὅτι οὐ μικρὰς προόδους εἶχαν κάμειν οἱ Τύριοι εἰς τὴν τέχνην ταύτην· δικαίως δ' ἐμποροῦμεν νὰ συμπεράνωμεν ὅτι αἱ ναυτικαὶ καὶ ἐμπορικαὶ πράξεις, εἰς τὰς ὁποίας οἱ Τύριοι καὶ ἄλλα ἔθνη ἀρχαῖα ἐνησχολοῦντο, ἤθελαν παρορμᾷν αὐτοὺς νὰ ἐπινοῶσι διάφορα μέσα πρὸς αὔξησιν τῆς δυνάμεως καὶ ταχύτητος, καὶ τοῦ χωρητικοῦ τῶν πλοίων αὐτῶν. Οἱ Ῥωμαῖοι μετεκόμισαν ἐξ Αἰγύπτου εἰς Ῥώμην ὀβελίσκους ἀπὸ μονόλιθον κατεσκευασμένους, τοσούτου μήκους καὶ μεγέθους, ὥστε ἀμφιβάλλεται ἂν ἐχώρει αὐτοὺς ὁποιονδήποτε σημερινὸν πλοῖον. Τοῦτο δεικνύει ὅτι τὰ Ῥωμαϊκὰ πλοῖα πρέπει νὰ ἦσαν μεγάλα καὶ δυνατὰ, καὶ ὅτι μεθ' ἱκανῆς ἐμπειρίας ἦσαν ναυπηγημένα. Τὰ ἑξῆς λέγει ὁ Ἀθήναιος περὶ ἑνὸς τῶν ἀρχαίων πλοίων·—

'Εἶχε τεσσαράκοντα σειρὰς κωπίων, ἦτο τετρακοσίους εἰκοσιεπτὰ πόδας τὸ μῆκος, πεντήκοντα ἑπτὰ δὲ τὸ πλάτος, καὶ ὀγδοήκοντα σχεδὸν πόδας τὸ κατὰ κάθετον ὕψος. Εἶχε τέσσαρα πηδάλια, ἢ κυβερνητηρίους κώπας, τεσσαράκοντα πέντε πόδας μακρά· τὰ δὲ μακρότατα τῶν ὠθούντων αὐτὸ κωπίων ἦσαν κατὰ τὸ μῆκος ἴσα μὲ ὅλον τὸ πλάτος τῆς νηός. Τὸ πλήρωμα συνίστατο ἀπὸ 4000 κωπεῖς, καὶ τοὐλάχιστον 3000 ἄλλους, ἐνησχολημένους εἰς τὰ διάφορα ἔργα, τὰ πρὸς τὴν θαλασσοπλοΐαν τόσον ἀπείρου κατασκευάσματος ἀπαιτούμενα.'

Ἀναμφιβόλως ὁ ἀρχαιότατος τοῦ ἐμπορεύεσθαι τρόπος ἦτον ὁ διὰ συνοδιῶν, αἵτινες, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰς Γραφὰς, ὑπῆρχαν ἐπὶ τοῦ Ἰωσὴφ, καὶ οἱ ἔμποροι μάλιστα, οἱ ἀγοράσαντες αὐτὸν, ἀνῆκαν εἰς κιρβάνιον. Ὡσαύτως ἐνηργεῖτο καὶ τὸ μετὰ τῆς Ἰνδίας ἀρχαιότατον ἐμπόριον ὑπὸ τῶν Ἀράβων καὶ Αἰγυπτίων.

Ἡ Μεσόγειος καὶ ἡ Ἐρυθρὰ ἦσαν τὸ θέατρον τοῦ πρώτου διὰ θαλάσσης ἐμπορίου. Τοῦτο ἑπόμενον ἦτο νὰ συμβῇ, καθότι αἱ θάλασσαι αὗται συνορεύουν μὲ τὰς χώρας, ὅπου πρῶτον ἐφυτεύθη τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ αἵτινες τοπάλαι μάλιστα ἐφημίζοντο διὰ τὰ πλούσια καὶ ποικίλα προϊόντα των.

Ὁ πρῶτος λαὸς, περὶ τῆς θαλασσινῆς ἐμπορίας τοῦ ὁποίου ἔχομεν αὐθεντικὸν καὶ σαφὲς διήγημα, εἶναι οἱ Αἰγύπτιοι. Λέγεται ὅτι ταχέως μετὰ τὴν στερέωσιν τῆς μοναρχίας αὐτῶν ἤνοιξαν ἐμπόριον μετὰ τοῦ δυτικοῦ παραλίου τῆς Ἰνδίας, ἂν καὶ περὶ τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἐμπορίου τούτου ὀλίγα γνωρίζωμεν. Φαίνεται ὅμως ὅτι μικρὸν διήρκεσεν ἡ ἀκμὴ αὐτοῦ, ἐπειδὴ τοιαῦται ἐνασχολήσεις κατ' οὐδένα τρόπον δὲν συνεφώνουν μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ὑπερηφάνου καὶ μισοξένου ἐκείνου λαοῦ, οἵτινες ἐθεώρουν ἑαυτοὺς ὡς ἀνωτέρους τῶν λοιπῶν ὅλων ἐθνῶν, καὶ τὴν χώραν αὐτῶν ὡς ὑπερβαίνουσαν πᾶσαν ἄλλην. Οὕτω δὲ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων φανταζόμενοι, ἔβλεπαν ἄλλα ἔθνη μετὰ περιφρονήσεως, καὶ ἦσαν διατεθειμένοι ὑπεροπτικῶς ν' ἀπομακρύνωνται καὶ ν' ἀποκρούωσιν αὐτὰ μᾶλλον παρὰ νὰ τὰ πλησιάζωσι. Τοὺς θαλασσινοὺς ἐθεώρουν μὲ βδελυγμοῦ σχεδὸν αἴσθημα. Τὰ ἤθη αὐτῶν καὶ τὰ καθεστῶτα πολὺ διέφεραν ἀπὸ τὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν. Ἔχοντες δὲ χαρακτῆρα, καὶ τρέφοντες πνεῦμα, τόσον ὁλοτελῶς ἐναντίον ἐκείνου, τὸ ὁποῖον γεννᾷ καὶ περιθάλπει τὸ ἐμπόριον, δὲν εἶναι θαῦμα ὅτι ταχέως ἀπεσύρθησαν τοῦ ἐμπορικοῦ θεάτρου, παραχωρήσαντες αὐτὸ εἰς λαὸν μᾶλλον ἐστολισμένον μὲ τὴν ἀπαιτουμένην ὑπὸ τοῦ ἐμπορίου ἐλευθέραν καὶ κοινωνικὴν διάθεσιν.

ΑΝΕΞΕΤΑΣΤΟΝ μὴ κόλαζε μηδένα.

ΙΣΠΑΝΙΚΑ ΠΡΟΒΑΤΑ,

ΤΑ ΛΕΓΟΜΕΝΑ ΜΕΡΙΝΑ.

Εις τὴν Ἰσπανίαν ὑπάρχουν πρόβατα, λεγόμενα Μ ε ρ ι ν ά · σημαίνει δὲ ἡ λέξις Merino περιπλανώμενος, περιπατητικὸς, καὶ ἄριστα διαγράφει τὰς ἕξεις τῶν οὕτω καλουμένων προβάτων. Δὲν μένουσι πάντοτε εἰς τὸν αὐτὸν ἀγρὸν, ἢ τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν· ἀλλ' ὁδεύουν ἐκ μιᾶς εἰς ἄλλην.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Μαΐου, πέντε σχεδὸν ἑκατομμύρια προβάτων ἀφίνουν τὰς πεδιάδας τῆς Ἐστρεμαδύρας, Ἀνδαλυσίας, Παλαιᾶς καὶ Νέας Καστέλλης, καὶ τῆς Λεῶνος, καὶ ὁδηγοῦνται ὑπὸ τῶν ποιμένων εἰς τὰ ὄρη τῶν δύο Καστελλῶν, τὰ τῆς Βισκαΐας, Ναυάῤῥας, καὶ τὰ τῆς Ἀῤῥαγῶνος. Ἐπὶ τῶν ὑψηλοτέρων τούτων μερῶν εὑρίσκουν δροσερώτερον χόρτον, ὀλιγώτερον ἐξηραμμένον ὑπὸ τοῦ καυστηροῦ ἡλίου, ὅστις καταμαραίνει πᾶσαν χλόην εἰς τὰς πεδιάδας. Τὸν πλησίον τῆς Σεγοβίας ὑψηλὸν τόπον συχνάζουν προσέτι παραπολὺ τὰ πρόβατα.

Τὰ τῆς ὁδοιπορίας αὐτῶν εἶναι περιεργότατα. Οἱ πλούσιοι ἰδιοκτῆται, τουτέστιν, οἱ ἔχοντες τὰ πλεῖστα πρόβατα, συνεκροτήθησαν εἰς συντροφίαν, ὑπὸ τὄνομα ἡ Μ έ σ τ α · τῆς ἑταιρείας ταύτης, οὔσης ἐξ ἀνάγκης μονοπωλείου, δυσκόλως μεταβάλλονται οἱ νόμοι. Ἀδύνατον ἤθελεν εἶσθαι νὰ ἐπιχειρήσωσι ποτὲ ὀλίγοι ἰδιοκτῆται, μὲ μικρὰ ποίμνια, τὰς ἐτησίους ταύτας μεταναστεύσεις· ἡ ἑταιρεία λοιπὸν ἐσχηματίσθη πρὸς ἐξομάλυνσιν τῆς δυσκολίας ταύτης· ὑπὸ δὲ τὴν ἐπιστασίαν διευθυντῶν, ἐξεπίτηδες ἐκλεγομένων, ὁδηγοῦνται τὰ ποίμνια εἰς τὰς ἀκαλλιεργήτους χώρας καὶ τὰ ὄρη τῆς Ἰσπανίας. Ἡ Μέστα ἐνασχολεῖ τεσσαράκοντα ἕως πεντήκοντα χιλιάδας ποιμένων, οἵτινες διάγουν πλανήτιδα καὶ σχεδὸν ἀγρίαν ζωὴν, οὐδέποτε γεωργοῦντες, σπανίως δὲ νυμφευόμενοι· ἄμοιροι γνώσεων πλὴν τῶν εἰς πρόβατα ἀναφερομένων, εἰς τὸν κλάδον ὅμως τοῦτον ἐμπειρότατοι.

Τὰ ποίμνια τῆς Μέστας διαιροῦνται εἰς μικρότερα κοπάδια μυρίων προβάτων ἕκαστον· ἐπὶ κεφαλῆς δὲ καθενὸς εὑρίσκεται ἀρχιποίμην, ὅστις νὰ ὁδηγῇ αὐτὰ, πεντήκοντα ὑποδεέστεροι ποιμένες, καὶ ἰσάριθμοι σκύλοι, διὰ νὰ τὰ φυλάττωσιν. Ὁ ἀρχιποίμην ὀχεῖται ἐφ' ἵππου, καὶ λαμβάνει σιτηρέσιον περὶ τὰς ἓξ χιλιάδας γρόσια. Ὁ μισθὸς τῶν κατωτέρων βοσκῶν διαφέρει κατὰ τὴν ἐμπειρίαν αὐτῶν καὶ ὠφέλειαν. Οἱ καλήτερα πληρονόμενοι ἔχουν ἑκατὸν πεντήκοντα γρόσια τὸν μῆνα· οἱ δὲ χειρότερα, οὐχὶ πλέον τῶν τεσσαράκοντα· εἰς τούτους ὅμως δίδεται καὶ ὡς μία ὀκᾶ ψωμίον καθημέραν. Πᾶς ποιμὴν δύναται νὰ ἔχῃ ἀριθμόν τινα ἰδίων αὐτοῦ προβάτων καὶ αἰγῶν, ἀλλὰ τὸ μαλλίον ἀνήκει εἰς τὸν κτήτορα τοῦ ποιμνίου. Ὁ βοσκὸς ἀπολαμβάνει μόνον τὸ γάλα, τὸ κρέας, καὶ τὰ γεννώμενα νεογνά.

Ἅλας χορηγεῖται δαψιλῶς· τρώγουν δὲ τὰ πρόβατα ὅσον θέλουν. Χίλια ζῶα δαπανῶσιν ἐτησίως χιλίας σχεδὸν ὀκάδας.

Ἡ Μέστα σύγκειται ἀπὸ ἰδιοκτήτας, ἐξ ὧν οἱ μὲν ἔχουν τέσσαρας, οἱ δὲ ἑξήκοντα χιλιάδας προβάτων.

Τῶν μεγάλων τούτων ποιμνίων ἡ πορεία κανονίζεται ὑπὸ νόμων ἰδιαιτέρων, οἵτινες παράγονται ἐξ ἀμνημονεύτου συνηθείας. Τὰ πρόβατα ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ βόσκωσιν εἰς ὅλας τὰς χέρσους γαίας τὰς δι' αὐτὸ τοῦτο φυλασσομένας, ὡρισμένην πληρόνοντα τιμὴν εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας, ὑπὲρ τὴν ὁποίαν οὐδὲν ἐμποροῦν ν' ἀπαιτήσωσι. Δὲν συγχωρεῖται μὲν νὰ ἐμβῶσιν εἰς καλλιεργημένους ἀγρούς· ἀλλ' οἱ κτήτορες χρεωστοῦν νὰ ἐπιφυλάττωσι πέρασμα δι' αὐτὰ, τεσσαράκοντα πέντε ὀργυιῶν τὸ πλάτος. Τὰ πρόβατα ὁδεύουν δύο λεύγας τὴν ἡμέραν εἰς τὰς ἰδίας των βοσκάς· ἓξ δὲ, ὅταν διαβαίνωσι γεωργημένας χώρας. Αἱ μεταναστεύσεις των ἐκτείνονται εἰς ἑκατὸν εἴκοσι, καὶ ἑκατὸν πεντήκοντα λεύγας. Ἡ Μέστα ἔχει ἰδίους αὐτῆς νόμους, καὶ δικαστήριον καλούμενον τὸ "Ἔντιμον Συμβούλιον τῆς Μέστας." Συνίσταται ἀπὸ τέσσαρας δικαστάς· ἓν δ' ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Καστέλλης προεδρεύει αὐτῶν.

Ο ΜΑΚΙΑΒΕΛΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ.

Συνέχεια καὶ τέλος ἀπὸ Σελ. 10.

ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ Ζ'.

Ζητει νὰ νυμφευθῇς τὴν θυγατέρα μιᾶς πλουσίας οἰκογενείας.

Ἂν τὸ κατορθώσῃς δι' ἐντίμου τρόπου, ὑπάγει καλῶς· ἂν δὲ ἡ θέσις σου ἦναι πολλὰ χαμηλὴ, ὥστε νὰ ἐλπίσῃς ποτὲ τοιοῦτον πρᾶγμα, προσπάθησον ὥστε νὰ ἀναγκασθῶσιν οἱ γονεῖς νὰ σὲ δώσωσι τὴν θυγατέρα των. Πρῶτον θέλουν σ' ἐπάρειν ὡς ἰατρὸν ὅλοι οἱ στενοὶ συγγενεῖς τῆς συζύγου σου· ἔπειτα καὶ πολλοὶ ἐξ ὅσων ἐπιθυμοῦν νὰ ἔχωσι τὴν φιλίαν τῆς οἰκογενείας, τῆς ὁποίας ἔγινες μέλος· οὗτοι δὲ πάλιν σὲ συνιστῶσι περαιτέρω, ὅσον ἀγράμματος καὶ ἂν ἦσαι. Σὺ δὲ προόδευε, μὴ φροντίζων ἂν ἰατρεύωνται ἢ ἀποθνήσκωσιν οἱ ἀσθενεῖς σου, διότι καθεῖς δὲν θέλει τολμᾶν τοὐλάχιστον εἰς τὸ φανερὸν νὰ σὲ κατηγορήσῃ, δυσωπούμενος τοὺς μέγα δυναμένους συγγενεῖς σου· ὅσον δὲ περὶ τοῦ ἀσθενοῦς, δὲν θέλεις ἀκούειν ἐλέγχους καὶ ἐπιπλήξεις, διότι δὲν ζῇ πλέον. Ἔπειτα, συλλογίζου ὅτι δὲν εὑρίσκεσαι εἰς τὴν Ῥώμην, ὅπου οἱ μὲν ἐγκριτώτεροι τῶν ἰατρῶν, ὅταν ἔσφαλον, ἐξωρίζοντο, οἱ δὲ κατωτέρου γένους ἐθανατόνοντο*· οὔτε εἰς τὴν Περσίαν καὶ Ἰνδίαν, ὅπου ἀποτυγχάνοντες οἱ ἰατροὶ χάνουσι τὴν κεφαλήν των.

---

* **Montesquieu, Esprit des Lois.**—Αἰτία τῆς τόσης αὐστηρότητος τοῦ Κορνηλιακοῦ τούτου νόμου ὑπῆρχεν ὅτι δὲν ἠδύναντο ὅλοι νὰ ἐξασκῶσιν εἰς τὴν Ῥώμην ἐλευθέρως τὴν ἰατρικὴν, ἂν δὲν ἀπεδείκνυον ὅτι τφόντι εἶχον σπουδάσειν. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὴν σήμερον οὔτε εἰς τὴν Ῥώμην ζῶμεν, οὔτε τοιαύτην ἔχομεν ὑποχρέωσιν σπουδῆς, δὲν ἔχομεν νὰ φοβηθῶμεν τοιοῦτον νόμον· ἐκτὸς ἐὰν πράξωμεν τοιοῦτόν τι εἰς τὰ βάθη τῆς Ἀνατολῆς, ὅπου δὲν ἐπροχώρησεν ἀκόμη ὁ πολιτισμός.

Αφορισμος Η'.

Περίπαιζε καὶ περιποιοῦ τοὺς φαρμακοπώλας.

Οὗτοι γίνονται μεσῖται πρὸς τὸν κόσμον, ἐπαινοῦντές σου τὴν προκοπὴν καὶ τὴν πεῖραν, ὅσον ἀγράμματος καὶ ἂν ἦσαι. Διὰ τοῦτο στέλλε τους πολλὰς ἀναγραφὰς, καὶ συνίστα εἰς τοὺς ἀσθενεῖς σου τὸν δεῖνα ἢ τὸν δεῖνα ἀποθηκάριον, ὡς ἔχοντα νωπότερα καὶ χημικῶς καλήτερα κατεσκευασμένα ἰατρικά. Καὶ ἂν ποτὲ ἀντὶ καταποτίων ἢ κόνεων στείλωσιν εἰς τὸν ἀσθενῆ ἀλοιφὴν, μὴ νοήσαντες τὴν ἀναγραφήν σου, σπούδασε νὰ τὸν πείσῃς ὅτι τὸ ἔκαμαν διὰ τὸ καλόν του. Τὰ Χριστούγεννα ἐκτὸς τούτου θέλεις λάβειν περισσότερα δῶρα.

Αφορισμος Θ'.

Ζήτει νὰ δεικνύῃς, ὅσον δύνασαι, τὴν μεγάλην σου τέχνην καὶ πεῖραν, μάλιστα ὅταν ἦσαι ἔτι νέος.

Ὅταν κραχθῇς νὰ ἐπισκεφθῇς ἀσθενῆ, μὴν εἴπῃς ποτὲ ὅτι ἔχεις χρείαν ἀκόμη ὀλίγων ἡμερῶν διὰ νὰ γνωρίσῃς τὴν ἀσθένειαν· ἀλλ' εὐθὺς εἰς τὴν πρώτην ἐπίσκεψιν εἰπὲ, μὲ ὅσην ἀναισχυντίαν ἐμπορεῖς, ὅτι μόνον ἐκ τῆς φυσιογνωμίας φαίνεται καθαρὰ ἡ ἀσθένεια· βάπτισέ την μετὰ ταῦτα μὲ ὄνομα σχοινοτενὲς, περίγραψε τὰ συμπτώματα καὶ τὰς ἐξαιρέσεις της· καὶ πρόσθεσε ὅτι πολλάκις ἰάτρευσας τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀσθένειαν, ὅτι ὅμως ἡ παροῦσα (πρᾶγμα παράδοξον!) ἔχει τι ἰδιαίτερον, τὸ ὁποῖον προέρχεται ἀπὸ τὸ κλίμα, ἢ ἀπὸ τὴν ἰδιαιτέραν ἀσχολίαν τοῦ ἀσθενοῦς, ἐὰν ἡ ἀνάμνησις αὕτη τοῦ ἐπαγγέλματος μάλιστα κολακεύῃ τὸν ἐγωϊσμόν του. Ἐὰν ὅμως ἦσαι γέρων ἰατρὸς, προσποιοῦ ἐξεναντίας ὅτι δὲν ἐννοεῖς ἀκόμη τὴν ἀσθένειαν, διότι τοῦτο αὐξάνει τὴν ὑπόληψίν σου. Διηγοῦ τὰ μεγάλα σου ταξείδια, καὶ ὅτι ἐπεσκέφθης χρόνους πολλοὺς τὰ νοσοκομεῖα τῆς Βιέννης, τῶν Παρισίων, τῆς Νεαπόλεως, τῆς Φλωρεντίας, τοῦ Λονδίνου, καὶ ἄλλων μεγάλων πόλεων· ψέγε μακρόθεν τοὺς γέροντας ἰατροὺς ὡς μὴ γνωρίζοντας διόλου τὰ νεώτερα· ἀνάφερε ὅτι σὲ κράζουν εἰς συμβούλια πολλάκις· διηγοῦ ψευδῶς τὰς ἐφευρέσεις σου, καὶ ἀνάφερε, τέλος, δεξιῶς καὶ μὲ πανοῦργον μετριοφροσύνην τοὺς ἐπαίνους, τοὺς ὁποίους σὲ κάμνουσιν αἱ ἰατρικαὶ ἐφημερίδες.

Αφορισμος Ι'.

Ὅταν εὑρεθῇς εἰς συμβούλιον μετὰ ἰατροῦ, ὅστις χαίρεται ὑπόληψιν, δὲν πρέπει ποτὲ νὰ λέγῃς ὅ,τι νομίζεις ὠφέλιμον διὰ τὸν ἀσθενῆ· ἀλλ' ὅ,τι φρονεῖ ὁ προσεπικληθεὶς ἰατρός.

Εἴτε ἐπαινέσῃ τὴν θεραπευτικὴν μέθοδόν σου, εἴτε τὴν κατηγορήσῃ, εἴτε, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ δείξῃ ὅτι ἔκαμε κάτι, θελήσῃ νὰ ἀλλάξῃ τὰ ἰατρικὰ, συμβουλεύων ἄλλα τὰ ὁποῖα ἔχουσι τὴν αὐτὴν δύναμιν, ἀντὶ ἀφεψ. λ. χ. ἀλθαίας, ἀφέψ. μαλάχης, ἤ, ἀντὶ γλαουβὲρ ἅλατος, ἅλας Ἀγγλικὸν, σὺ πάντοτε κλῖνε τὴν κεφαλὴν, καὶ σύμφασκε εἰς ὅσας ἀνοησίας καὶ ἂν εἴπῃ, καὶ μὴ ζητῇς ποτὲ νὰ δικαιολογηθῇς, ἂν καὶ παρατηρήσῃς ὅτι σκοπὸς τοῦ συμβουλευθέντος ἰατροῦ εἶναι νὰ σὲ καταβάλῃ εἰς τοῦ ἀσθενοῦς τὴν γνώμην. Διότε, ἂν μὲν ὑγιασθῇ ὁ ἄῤῥωστος κατὰ συγκυρίαν, φαίνεσαι καὶ σὺ σοφὸς καὶ πρακτικός· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, θέλουσιν εἰπεῖν, "Ἀφοῦ ὁ Δ. Ἀμάθιος δὲν ἴσχυσε νὰ κάμῃ τίποτε, εἶναι σημεῖον ὅτι ἦτον ἀσθένεια ἀνίατος!" Ἐὰν οἱ προσκληθέντες ἰατροὶ ἦναι πολλοὶ, καὶ ὁ μὲν ὀνομάζει τὴν ἀσθένειαν vizio scrofoloso, ὁ δὲ rachitico, ὁ δὲ artritico, σὺ ὀνόμασέ την vizio scrofoloso-rachitico-artritico, ἑνώσας καὶ τὰ τρία ἐπίθετα· τοιουτοτρόπως, μὴ πειράζων κανένα, δὲν χάνεις κανενὸς ἰατροῦ τὴν φιλίαν— καὶ ἑπομένως, ὅταν τύχῃ, τὸ τάλλαρον τῆς κονσούλτας.

Αφορισμος ΙΑ'.

Μεγάλυνε τὰ πράγματα, καὶ μεταχειρίζου τέχνας παντοίας, διὰ νὰ πληρωθῇς περισσότερον.

Ἂν καὶ ὁ Κέλσος ἐθεώρει ὡς ὑποκριτὴν ἐκεῖνον, ὅστις ἔκαμνε τὰ μικρὰ μεγάλα διὰ νὰ φανῇ μεγαλητέρα ἡ ἀξία του, ἐὰν θέλῃς νὰ θαυμάζεσαι καὶ νὰ κερδίζῃς περισσότερα χρήματα, πρέπει νὰ καταφεύγῃς εἰς τοῦτο τὸ μέσον. Ἐὰν ὁ ἀσθενὴς πάσχῃ ῥευματικὸν πόνον εἰς τὸ στῆθος, λέγε ὅτι ἔχει πλευρῖτιν· ἐὰν δὲ ἦναι ὀλίγον ῥυπαρὰ ἡ γλῶσσά του, καὶ ἔχῃ ὀλίγην κεφαλαλγίαν, ὀνόμασε τὴν ἀσθένειαν χολερικὸν πυρετὸν (febbre biliosa)· ἐὰν σὲ δείξῃ ὑπερσάρκωσιν τινὰ εἰς τὸν δάκτυλον τῆς χειρὸς, εἰπὲ ὅτι προέρχεται ἀπὸ ἀφροδισιακὰ πάθη, καὶ ὅτι πρέπει νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν διὰ τοῦ ὑδραργύρου θεραπείαν· ἐὰν δὲ πάσχῃ καρδιωγμοὺς κατὰ συμπάθειαν, εἰπὲ ὅτι ἡ καρδία κινδυνεύει νὰ νοσήσῃ ὀργανικῶς (vizio organico), καὶ οὕτω καθεξῆς. Τοιουτοτρόπως ἢ ἰατρεύονται γρήγορα, καὶ σὲ ἀνταμείβουσι περισσότερον ὡς προφυλαχθέντες ἀπὸ μεγάλην ἀσθένειαν, ἢ πιστεύσαντές σε καθυποβάλλονται εἰς τὰ ἰατρικά σου, καὶ σὲ δίδουν αἰτίαν νὰ τοὺς ἐπισκέπτεσαι καὶ νὰ κερδίζῃς. Εἰς δὲ τὰς ἰατρικὰς ἐπισκέψεις σου, ἄφινε πάντοτε τὰ πράγματα ἡμιτελῆ, διὰ νὰ ἀναγκάζωνται νὰ σὲ μετακαλῶσι. Ἀφοῦ π. χ. διορίσῃς καθαρτικὸν δι' ἀσθένειάν τινα, καὶ βλέπῃς τὴν ἀνάγκην νὰ φλεβοτομηθῇ ὁ ἄῤῥωστός σου, μὴ διορίσῃς εὐθὺς τὴν φλεβοτομίαν, ἀλλ' εἰπὲ ὅτι πρῶτον θέλεις νὰ ἴδῃς τὴν ἐνέργειαν τοῦ καθαρτικοῦ, καὶ ἔπειτα νὰ τὴν διορίσῃς. Ἐὰν δὲ ἴδῃς ὅτι οἱ οἰκειακοὶ δυσαρεστοῦνται εἰς τοῦτο, διόρισέ την· πλὴν εἰπὲ ὅτι πρέπει νὰ μεταίδῃς τὴν ἀσθενῆ διὰ νὰ παρατηρήσῃς τὸ αἷμα· καὶ ἂν ἦναι ὀλίγον μαυρωπὸν, εἰπὲ μετὰ θαυμασμοῦ, 'Δὲν ἐξεύρω, ἂν ἔμενε τοιοῦτον αἷμα εἰς τὸ σῶμα, τί ἠδύνατο νὰ προξενήσῃ!' Ὅταν δὲ θεραπεύῃς πλουσίους ἢ καὶ μετριοκαταστάτους ἀσθενεῖς, ἢ δίδε ἰατρικὰ ἀνίσχυρα καὶ οὐδέτερα, ὥστε νὰ ἐξακολουθῇ ἡ ἀσθένεια, ἤ, ὅταν βλέπῃς ὅτι καλητερεύει, διόριζε σφοδρόν τι ἰατρικὸν διὰ νὰ ὑποτροπιάζῃ ὁ ἄῤῥωστός σου· πλὴν ἔχε τὴν φρόνησιν νὰ ζητῇς νὰ εὑρίσκῃς εὐλογοφανῆ τινα αἰτίαν,

εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ἀποδίδῃς ταύτην τὴν χειροτέρευσιν, διὰ νὰ μὴ λάβωσι κἀμμίαν ὑποψίαν. Ὅταν ἦσαι νέος, τρέχε εὐθὺς ἀφοῦ σὲ κράξωσι, δεικνύων ὅσην δύνασαι προθυμίαν· ἀλλ' ὅταν στερεώσῃς τὴν ὑπόληψίν σου, φαίνου νωθρότερος καὶ πολυάσχολος, καὶ μὴ πηγαίνῃς πάντοτε, ὅταν σὲ κράζωσιν, ἢ πήγαινε πολὺ ἀργότερα, φωνάζων, Διὰ τόσον μικρὰ πράγματα μὲ κράζετε; διότι τοιουτοτρόπως θέλουσι προθυμεῖσθαι νὰ σὲ πληρόνωσι περισσότερον. Ἐὰν δέ τις ἐξ ἀχαριστίας ἢ ἐξ ἀχρειότητος δὲν θέλῃ νὰ σὲ πληρώσῃ, λέγων ὅτι τοῦ ἐσκότωσες τὸν υἱόν του, τότε εἰπὲ μετ' ἀναισχυντίας, "Ἀπὸ τοῦτο τὸ πάθος ἀπέθανον καὶ ἄλλοι πολὺ καλήτεροι ἀπὸ τὸν υἱόν σου!" μιμούμενος τὸν Καλλιάνακτα, ὅστις εἰς παρομοίαν περίστασιν εἶπεν εἰς ἀπόκρισιν τὸν Ὁμηρικὸν στίχον,

Κάτθανε καὶ Πάτροκλος, ὅς περ σέο πολλὸν ἀμείνων·

καὶ ἂν δὲν πείθεται, φοβέρισέ τον ὅτι θέλεις ὑπάγειν νὰ κοινοποιήσῃς εἰς τὸν κόσμον ὅσα μυστικὰ τῆς οἰκογενείας του σ' ἐξεμυστηρεύθη, καὶ ὅτι θέλεις τὸν κάμειν κατάπτυστον εἰς τὰ κριτήρια!

Ἐπειδὴ δὲ οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι λησμονοῦσι συνήθως, ἀφοῦ ὑγιασθῶσι, καὶ τὸν ἰατρὸν καὶ τὰ προτερήματά του, καὶ ὅσους κόπους ἀνεδέχθη δι' αὐτούς, ἔχε κανόνα ἀπαράβατον νὰ μὴ πηγαίνῃς παρ' εἰς ἐκείνους, περὶ τῶν ὁποίων ἐξεύρεις ὅτι πληρόνουσι πλουσιοπαρόχως τοὺς ἰατρούς· ἡ Ἰατρικὴ εἶναι τέχνη ὄχι τοῦ παρηγορεῖν καὶ ἰατρεύειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ πτωχούς, ἀλλὰ τοῦ συνάγειν χρήματα. Ἐὰν δὲ κραχθῇς νὰ ἐπισκεφθῇς ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον δὲν γνωρίζεις, τότε κάμε συμφωνίαν μαζῇ του, καὶ ζήτησε πρῶτον πόσα ἔχει σκοπὸν νὰ σὲ πληρώσῃ, ἐνθυμούμενος τὴν ἐφεξῆς χυδαίαν μέν, ἀλλ' ἀναντίῤῥητον ἀλήθειαν,

Dum aegrotus infirmatur,
Et processus ventilatur,
Studeas accipere;
Nam aegroto relevato,
Et processu terminato,
Nemo curat solvere.

Μὴ λησμονῇς, τέλος, ποτέ, ὅταν εἰς τὸ τέλος τοῦ χρόνου στέλλῃς τὸν λογαριασμὸν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς σου, νὰ δίδῃς εἰς τὰς ἀσθενείας ὀνόματα σύνθετα καὶ σχοινοτενῆ, διὰ νὰ σοῦ μετρῶνται τὰ χρήματα μὲ τὸν αὐτὸν πῆχυν.

Οἱ ἡγεμόνες μεταχειρίζονται τοὺς ἀνθρώπους, καθὼς τὰ νομίσματα. Αὐτοὶ τοὺς κάμνουν ν' ἀξίζωσιν ὅσον θέλουσιν, οἱ δὲ ἄνθρωποι εἶναι ἠναγκασμένοι νὰ τοὺς δέχωνται εἰς τὴν τρέχουσαν τιμήν, καὶ ὄχι κατὰ τὴν πραγματικήν των ἀξίαν.

ΜΟΝΗ ἡ δικαιοσύνη εἶναι ἡ κραταιὰ προστάτις τῶν ἐθνῶν· αὐτὴ μόνη διαιωνίζει τοὺς θρόνους τῶν ἡγεμόνων, καὶ φέρει τὴν εὐδαιμονίαν καὶ εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς τοὺς λαούς των.

ΤΟ ΚΥΝΗΓΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΡΙΟΥ ΕΛΕΦΑΝΤΟΣ*.

Ο ΕΛΕΦΑΣ, τὸ μέγιστον τῶν κατὰ τὴν γῆν ζώων, διαιτᾶται εἰς τὰς θερμοτάτας ζώνας τῆς Ἀφρικῆς καὶ Ἀσίας. Ὁ Ἀσιατικὸς διακρίνεται ἀπὸ τὸν Ἀφρικανὸν κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ὡραιότητα, διότι γίνεται ἕως 15 πόδας ὑψηλός, καὶ εἰκοσαετὴς ἤδη ζυγίζει περίπου 7,000 λίτρας. Ὡς θυμόσοφος ἐκ φύσεως, εὐκόλως ἡμεροῦται ὁ ἐλέφας· δυνάμει δὲ τῆς ἐκτάκτου εὐμαθείας ταύτης παιδεύεται εἰς παντοίας ἐργασίας, αἱ ὁποῖαι πολλάκις ἤθελαν φαίνεσθαι ἀπίστευτοι, ἐὰν δὲν ἤμεθα βεβαιωμένοι ἀπὸ ἀξιοπίστους περιηγητάς. Ὁ τρόπος δέ, μὲ τὸν ὁποῖον ζωγρεῖται, φαίνεται τῶόντι κατὰ πάντα περίεργος· ἐπειδὴ ὁλόκληροι ἀγέλαι ἐλεφάντων διώκονται μεταξὺ πολλῶν κατεδαφισμένων δένδρων, καὶ τοιουτοτρόπως πιάνονται. Ἀλλ' ἡ ἄγρα ἑνὸς μόνου ἐλέφαντος ὑπάρχει πολὺ δυσκολωτέρα. Ὅταν οἱ κυνηγοὶ γνωρίσωσι ποῦ διατρίβει ὁ ἐλέφας, ὑπάγουσιν ἐκεῖ περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς νυκτὸς μὲ τέσσαρας εἰς τὸ κυνήγιον τοῦτο γυμνασμένους θηλυκοὺς ἐλέφαντας· τρεῖς ἐκ τούτων πλησιάζουσι μὲ μεγίστην προφύλαξιν εἰς τὸν ἄγριον, προχωροῦσι τρώγοντες ἔμπροσθεν, καὶ δείχνουσιν εἰς τοῦτο τοσαύτην πανουργίαν, ὥστε τοὺς ἐκλαμβάνει τις ὡς ἀγρίους, οἵτινες κατὰ τύχην ἐκβαίνουσιν ἀπὸ τὸ δάσος. Ὅταν δὲ ὁ ἄγριος ἐλέφας, εἰς τὴν πλησιεστέραν προχώρησιν τῶν ἡμέρων, φαίνεται ὁπωσοῦν ἀνήσυχος, τότε φεύγουσιν αὐτοὶ ταχέως, καθὸ πολὺ κινδυνεύοντες νὰ πληγωθῶσιν· ἐὰν δὲ ἐξ ἐναντίας τὸν βλέπωσιν ἥσυχον, τότε τὸν περικυκλοῦσι, καὶ ἀρχίζουσι νὰ παίζωσι μὲ αὐτόν, ὥστε καὶ τοῦ σφίγγουσι μαλακῶς τὸν λαιμόν, ἢ περιλαμβάνουσιν αὐτὸν μὲ τὰς ἰδίας αὐτῶν προβοσκίδας. Ἐπειδὴ εὐχαριστεῖται μὲ τὸ παιγνίδιον τοῦτο ὁ ἄγριος ἐλέφας, λησμονεῖ ὅλον τὸν κίνδυνον· ἀλλ' ἐν τοσούτῳ πλησιάζουσιν οἱ κυνηγοὶ μὲ τὸν τέταρτον ἐλέφαντα, καὶ ἤδη ἀρχίζει τὸ δυσκολώτατον ἔργον. Οἱ κυνηγοὶ ἕρπουσι μὲ ἄκραν προφύλαξιν πρὸς τὸν ἄγριον ἐλέφαντα ἀπὸ τὰ ὄπισθεν ὑποκάτω τῆς κοιλίας, καὶ περιπλέκουσι τὰ ὀπίσθια σκέλη του μὲ λεπτὸν σχοινίον. Ἐὰν δὲν αἰσθανθῇ τὰ ἐλαφρὰ ταῦτα δεσμά, ἐξακολουθοῦσι τὴν ἐργασίαν των, καὶ ἀφοῦ περιπλέξωσι μὲ ἓξ ἢ ἑπτὰ δυνατὰ σχοινία τὰ εἰρημένα μέλη, τέλος περιπλέκουσιν ἀκόμη 60 πήχεις

---

* Ἴδε περιγραφὴν καὶ εἰκόνα τοῦ Ἐλέφαντος εἰς τὸν Α. Τόμ. τῆς Ἀποθήκης, Σελ. 183.

μακρὺ χονδρὸν σχοινίον (γούμεναν) εἰς ἕκαστον ὀπίσθιον σκέλος. Ἐὰν φαίνεται δυνατὸν, τότε δεσμεύουσι καὶ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας. Ὅταν ἡ ἐργασία τελειώσῃ, εὐθὺς ὑποχωροῦσιν οἱ κυνηγοὶ, καὶ οἱ ἥμεροι ἐλέφαντες ὁμοίως ἀπομακρύνονται. Μόλις δὲ παρατηρεῖ ὁ ἐλέφας ὅτι ἐπαγιδεύθη, καὶ γινόμενος λυσσώδης σπουδάζει νὰ φύγῃ εἰς τὸ πλησίον δάσος· ἀλλὰ, μὴ δυνάμενος νὰ δράμῃ ὡς τὸ σύνηθες, προχωρεῖ βραδέως, καὶ οὕτω γίνεται δυνατὸν εἰς τοὺς κυνηγοὺς νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι, καὶ νὰ περιπλέξωσι τὸ μακρὸν σχοινίον εἰς τὸ πρῶτον δυνατὸν δένδρον· τότε τοῦ αἰχμαλώτου ἡ λύσσα καταντᾷ εἰς ἔσχατον βαθμόν. Ὅθεν ῥίπτεται εἰς τὴν γῆν, διορύσσει τὸ ἔδαφος μὲ τοὺς ἰσχυροὺς αὐτοῦ ὀδόντας, καὶ μεταχειρίζεται ὅλας τὰς δυνάμεις, διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ· πρὸς τούτοις βρυχᾷ τρομερώτατον βρυχηθμὸν, ὥστε κανεῖς κυνηγὸς δὲν τολμᾷ πλέον νὰ τὸν πλησιάσῃ· ἐνίοτε ἐπιτυγχάνει νὰ κόψῃ τὰ λεπτὰ καὶ ἀδρὰ σχοινία, καὶ τότε διασώζεται εἰς τὸ δάσος· συνήθως ὅμως τοῦτο ὑπάρχει σχεδὸν ἀδύνατον· ὅθεν, καταπονημένος ἀπὸ πολὺν καὶ ἰσχυρὸν ἀγῶνα, γίνεται τέλος ἡσυχώτερος, καὶ τότε πλησιάζοντες εἰς αὐτὸν οἱ κυνηγοὶ μὲ τοὺς ἡμέρους προσφέρουσι τροφὴν, τὴν ὁποίαν ἀποδέχεται καὶ τρώγει, ἐνῷ οἱ ἄλλοι παίζουσι μὲ αὐτόν. Τοιουτοτρόπως δεμένος στέκει εἰς διάστημα πολλῶν μηνῶν· συχνάκις μάλιστα ἡ λύσσα ἐπανέρχεται, γίνεται ὅμως πρᾳότερος κατ' ὀλίγον, εὐθὺς ὅταν πλησιάσωσιν οἱ ἄλλοι, τῶν ὁποίων ἡ θέα τὸν παρηγορεῖ καὶ τὸν ἐνθαῤῥύνει νὰ ὑπομένῃ τὴν τύχην του. Ἀφοῦ τέλος συνειθίσῃ εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, τότε οἱ κυνηγοὶ λύοντες τὰ δεσμὰ τὸν φέρουσι μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ἡμέρων ὅπου θέλουσι· σπανίως πλέον μετὰ ταῦτα ἐνθυμεῖται τὴν παλαιὰν ἐλευθερίαν καὶ ἐκφεύγει εἰς τὰ

δάση, ἀλλὰ συνήθως ἀκολουθεῖ μὲ ἡσυχίαν τοὺς ἀγωγοὺς, καὶ ἐπιδέχεται τὴν μάθησιν διαφόρων ἐργασιῶν. —ΑΝΘΟΛ. ΚΟΙΝ. ΓΝΩΣΕΩΝ.

Ο ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ.

Γλυκυ τὸ ῥόδον, ἀλλὰ πέριξ αὐτοῦ ἔχει ἀκάνθας· εὐῶδες τὸ κρίνον, ἀλλὰ βλαστάνει ἀναμέσον εἰς τὰς βάτους. Τερπνὸν τὸ ἔαρ, ἀλλὰ διαρκεῖ ὀλίγον· φαιδρὸν τὸ θέρος, ἀλλ' ὁ χειμὼν ἀφανίζει τὸ κάλλος του. Λαμπρὸν τὸ οὐράνιον τόξον, ἀλλὰ ταχέως γίνεται ἄφαντον· ἡ ζωὴ καλὴ, ἀλλὰ καταπίνει αὐτὴν ὁ θάνατος.

Ὑπάρχει τόπος, ὅπου τὰ ῥόδα εἶναι χωρὶς ἀκάνθας· ὅπου τὰ ἄνθη δὲν εἶναι μὲ βάτους συμμεμιγμένα. Εἰς αὐτὸν βασιλεύει ἔαρ ἀτελεύτητον, καὶ λάμπει ἀνέφελον φῶς. Τὸ δένδρον τῆς ζωῆς αὐξάνει εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ· ποταμοὶ τρυφῆς ῥέουσιν ἐκεῖ, καὶ βλαστάνουν ἄνθη ἀμαράντινα. Μυριάδες μακαρίων πνευμάτων ὑπάρχουν ἐκεῖ, καὶ περικυκλοῦσι τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ μὲ ὕμνον διηνεκῆ. Οἱ ἄγγελοι μὲ τὰς χρυσᾶς αὐτῶν κιθάρας ψάλλουν δοξολογίας ἀδιακόπως, καὶ τὰ χερουβὶμ πετῶνται ἐπὶ πτερύγων πυρός!—Ὁ τόπος αὐτὸς εἶναι ὁ παράδεισος· εἶναι ὁ τόπος τῶν ἀγαθῶν, καὶ οὐδὲν κακὸν ἐμπορεῖ νὰ διατρίψῃ ἐκεῖ. Ὁ φρῦνος δὲν πρέπει νὰ πτύῃ τὸ φάρμακον αὐτοῦ μεταξὺ τῶν τρυγόνων, οὔτε ὁ φαρμακερὸς ὑοσκύαμος νὰ φυτρόνῃ μεταξὺ τῶν γλυκερῶν ἀνθῶν· παρόμοια δὲν πρέπει κανεῖς τῶν ὅσοι πράττουν τὸ κακὸν νὰ ἐμβῇ εἰς τὸν ἀγαθὸν ἐκεῖνον τόπον.

Ἡ γῆ αὐτη εἶναι ἐρασμία, καθὸ γῆ τοῦ Θεοῦ· γέμει δὲ ἀπὸ πάμπολλα τερπνὰ πράγματα. Ἀλλ' ὁ τόπος ἐκεῖνος εἶναι πολὺ καλήτερος. Ἐκεῖ δὲν ὑπάρχουν οὔτε λῦπαι, οὔτε ἀῤῥωστίαι, οὔτε ἀδικίαι· ἐκεῖ δὲν θέλει πλέον μᾶς μαραίνειν τοῦ χειμῶνος τὸ ψῦχος, οὔτε θέλει μᾶς πυρόνειν ὁ καύσων τοῦ θέρους. Εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον δὲν γίνονται οὔτε πόλεμοι, οὔτε μάχαι, ἀλλ' ὅλοι ἀγαποῦν ὁ εἷς τὸν ἄλλον θερμῶς.

Ὅταν οἱ γονεῖς καὶ οἱ φίλοι μας ἀποθνήσκωσι καὶ βάλλωνται εἰς τὸν κρυερὸν τάφον, δὲν βλέπομεν αὐτοὺς πλέον ἐδῶ· ἀλλ' ἐκεῖ θέλομεν ἐναγκαλισθῆν αὐτοὺς πάλιν, καὶ ζῆν μετ' αὐτῶν, καὶ οὐδέποτε πλέον θέλομεν ἀποχωρισθῆν. Ἐκεῖ θέλομεν ἐνταμώσειν ὅλους τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας, περὶ τῶν ὁποίων ἀναγινώσκομεν εἰς τὰ ἅγια βιβλία. Ἐκεῖ θέλομεν ἰδεῖν τὸν Ἀβραὰμ, τὸν κλητὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν πατέρα τῶν πιστῶν· καὶ τὸν Μωϋσῆ, ὕστερον ἀπὸ τὰς μακρὰς αὐτοῦ περιπλανήσεις εἰς τὴν ἔρημον τῆς Ἀραβίας· καὶ Ἠλίαν, τὸν προφήτην τοῦ Θεοῦ· καὶ τὸν Δανιὴλ, ὅστις ἐλυτρώθη ἀπὸ τὸ σπήλαιον τῶν λεόντων· καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Ἰεσσαὶ, τὸν ποιμένα βασιλέα, τὸν γλυκὺν ψαλμῳδὸν τοῦ Ἰσραήλ. Αὐτοὶ ἠγαποῦσαν τὸν Θεὸν ἐπὶ τῆς γῆς, τὸν ἐδοξολόγουν ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον θέλουν δοξολογεῖν αὐτὸν καλήτερα, καὶ ἀγαπᾷν αὐτὸν πλειότερον. Ἂν ἤμεθα εἰλικρινεῖς καὶ ἀφωσιωμένοι Χριστιανοὶ, θέλομεν ἰδεῖν ἐκεῖ τὸν Ἰησοῦν, ὅστις ὑπῆγεν ἔμπροσθεν ἡμῶν εἰς τὸν εὐδαίμονα ἐκεῖνον τόπον· καὶ ἐκεῖ θέλομεν ἰδεῖν τὴν δόξαν τοῦ ὑψίστου Θεοῦ. Ἐδῶ δὲν ἐμποροῦμεν νὰ ἴδωμεν αὐτὸν, ἀλλ' ἐδῶ θέλομεν τὸν ἀγαπᾷν. Τώρα πρέπει νὰ ἤμεθα ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ θέλομεν συχνὰ συλλογίζεσθαι περὶ τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ μακάριος αὐτὸς τόπος εἶναι ἡ οἰκία μας· ἐδῶ θέλομεν εἶσθαι ὀλίγον μόνον καιρὸν, ἀλλ' ἐκεῖ διαπαντὸς, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Πρεπει νὰ καταργῆται πᾶς νόμος, ἄνευ τοῦ ὁποίου εἶναι εὐτυχέστεροι οἱ λαοί.—Λωκιος.

ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ.

'Αριθ. 2.

ΠΙΣΤΙΣ ΚΑΙ ΕΥΚΟΛΟΠΙΣΤΙΑ.

Οι προπάτορες ἡμῶν, καὶ οἱ ἄλλοι Ἐθνικοὶ, ὅσοι τὸ Εὐαγγέλιον ἠσπάσθησαν, εἴπαμεν ἤδη ὅτι ἄνευ ἰσχυρῶν λόγων ἦτον ἀδύνατον ν' ἀποτινάξωσι τὰς παλαιὰς συνηθείας, καὶ τὰς παιδικὰς προλήψεις, καὶ τὴν τῶν πατρῴων θεῶν εὐλάβειαν, χάριν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς καινοφανοῦς θρησκείας. Ἀλλ' ἴσως ὑπολάβῃς, ὅτι ταὐτοτρόπως ἐνηγκαλίσθησαν καὶ οἱ ἐκείνων προπάτορες τὰς ἀρχαίας θρησκείας· τουτέστιν, ὅτι ἡ λατρεία τοῦ Κρόνου καὶ τοῦ Διὸς, καὶ τῶν ἄλλων θεοτήτων, πρέπει νὰ εἰσήχθη δι' ἀποδείξεων ἰσχυρῶν,—τοὐλάχιστον δι' ἀποδείξεων νομιζομένων ἰσχυρῶν. Ἀλλὰ δὲν φαίνεται ὅτι τὸ πρᾶγμα οὕτως εἶχεν. Οὐδὲν ἱστόρημα σώζεται τῆς πρώτης ἀρχῆς τῶν Ἐθνικῶν θρησκευμάτων· καὶ πιθανὸν ὅτι οὐδέποτε εἰσήχθη κἀνὲν αὐτῶν διαμιᾶς, ἀλλ' ὅτι αἱ διάφοροι δεισιδαιμονίαι παρεισέδυσαν κατ' ὀλίγον, καὶ ἡ θρησκεία βαθμηδὸν διεφθείρετο, καθ' ὅσον ἔχαναν οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν γνῶσιν τοῦ ἑνὸς ἀληθινοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν ὑποθέτομεν ὅτι καταρχὰς ἀπεκαλύφθη. Βέβαιον εἶναι τοὐλάχιστον ὅτι οὐδὲ κἂν προσεποιοῦντο, ὅτι αἱ θρησκεῖαι αὗται ἐπεστηρίζοντο εἰς ἀπόδειξιν τινὰ, ἀξίαν ἀκροάσεως. Καὶ τοπάλαι καὶ τὴν σήμερον μόνον λόγον τῆς πίστεως αὐτοῦ ἀποδίδει ὁ Ἐθνικὸς, ὅτι ταύτην παρέδωκαν εἰς αὐτὸν οἱ γονεῖς του. Διηγοῦντο μὲν πολλὰ τῶν θεῶν θαυματουργήματα· σχεδὸν ὅμως ἅπαντα ἔλεγαν ὅτι ἐνηργήθησαν μεταξὺ λαῶν, οἵτινες ἦσαν ἤδη τῶν θεῶν ἐκείνων λατρευταί· οὐχὶ δ' ὅτι αὐτὰ πρῶτον εἵλκυσαν τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν θρησκείαν. Καὶ εἰς ὅλα δὲ τὰ θαύματα τῆς εἰδωλολατρείας ἐπίστευαν, μόνον διότι ἦσαν μέρος τῆς θρησκείας τῆς ὑπὸ τῶν ἰδίων γονέων παραδοθείσης. Οὐδέποτε κἂν προσεποιήθησαν, ὅτι ὑπῆρχεν ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας τῶν θαυμάτων ἐκείνων.

Ἡ δὲ Χριστιανικὴ θρησκεία διεκρίνετο ἀπὸ τούτων, ὡς ἐῤῥέθη, καθὸ εἰς ἀπόδειξιν ἐπιστηριζομένη· καθὸ προσφέρουσα λόγον, καὶ ἀπαιτοῦσα τοὺς Χριστιανοὺς νὰ γένωσιν ἱκανοὶ, ὥστε ν' ἀποδίδωσι λόγον τῆς πίστεως αὐτῶν.

Τινὲς ὅμως ἔχουν μίαν ἰδέαν, ὅτι δεικνύει αὐθάδειαν ὁ Χριστιανὸς, τοὐλάχιστον ὁ ἀπαίδευτος, ἐὰν ζητῇ ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὑπολαμβάνουν ὅτι τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι σημεῖον ἀπιστίας. Γνωρίζουν ὅτι πολλάκις αἱ Γραφαὶ δυνατὰ συνιστῶσι τὴν πίστιν ὡς τὸ πρῶτον καθῆκον τοῦ Χριστιανοῦ· καὶ φαντάζονται ὅτι ἡ πίστις αὕτη συνίσταται εἰς τὸ προθύμως καὶ σταθερῶς πιστεύειν πᾶν ὅ,τι μᾶς λέγεται, καὶ εἰς τὸ μετὰ πεποιθήσεως ἐλπίζειν εἰς πᾶσαν ἐπαγγελίαν· καὶ ὅτι, ὅσον μικροτέρους ἔχομεν λόγους νὰ πιστεύωμεν, καὶ ὅσον ὀλιγώτερον ἀμφιβάλλομεν, καὶ ἐρευνῶμεν, καὶ ζητοῦμεν βάσεις τῆς πεποιθήσεως ἡμῶν, τόσον πλειοτέραν δεικνύομεν πίστιν.

Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι σφάλμα ὅλως διόλου. Ἡ πίστις, περὶ ἧς ὁ λόγος καὶ ὁ ἔπαινος εἰς τὰς Χριστιανικὰς Γραφὰς, εἶναι πᾶν τὸ ἐναντίον τῆς τυφλῆς ἐκείνης, ἥτις ἐπ' οὐδενὸς λόγου στηρίζεται. Ἡ ἐσχάτη αὕτη καλεῖται εὐκολοπιστία μᾶλλον παρὰ πίστις. Ὁπόταν πιστεύῃ τις χωρὶς ἀποδείξεως, ἢ ἐναντίον ἀποδείξεως, τότε εἶναι καὶ λέγεται εὐκολόπιστος· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ποτὲ κἀνεῖς δὲν ἐπαινεῖται· ἐκ τοῦ ἐναντίου, πολλάκις ὀνειδίζονται εἰς τὰς Γραφὰς ὡς ἄπιστοι οἱ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς εὐκολοπιστίας δεικνύοντες· τουτέστιν, ὅτι δὲν ἔκριναν δικαίως κατὰ τὴν ἀπόδειξιν, ἀλλὰ μόνον ἐπίστευαν τὰ μὲ τὰς προλήψεις αὐτῶν σύμφωνα, καὶ ἐπείθοντο εἰς ὁποιονδήποτε, ὅστις τὰς προλήψεις αὐτὰς ἐκολάκευε.

Τοῦτο δ' ἔπραττον ὅσοι ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἐθνικῶν δὲν ἤθελαν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν λατρείαν τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Σελήνης, καὶ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ τῶν ἄλλων αὐτῶν θεῶν. Πολλοὶ τῶν Ἐφεσίων, ὡς ἀναγινώσκομεν εἰς τὴν βίβλον τῶν Πράξεων, διήγειραν θόρυβον κατὰ τοῦ Παύλου, ζήλῳ φερόμενοι ὑπὲρ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Διοπετοῦς. Ἐὰν δὲ τοῦ ἀνθρώπου ἡ πίστις τόσον μεγαλητέρα πρέπῃ νὰ λογίζεται, καθ' ὅσον ἔχει μικροτέρας αἰτίας νὰ πιστεύῃ, οὗτοι ἐξ ἀνάγκης εἶχαν μεγαλητέραν πίστιν ὁποιουδήποτε, ὅστις τὸ Εὐαγγέλιον ἐδέχθη, καθότι ἐπίστευαν εἰς τὴν θρησκείαν αὐτῶν χωρὶς οὐδεμιᾶς ἀποδείξεως.

Ἀλλ' ἡ τῶν ἡμετέρων ἱερογράφων πίστις ἔχει νόημα πάντη διάφορον. Ὅταν ἐπαινῶσι τινὸς πίστιν, κάμνουσιν αὐτὸ διότι ἀκροάζεται εἰλικρινῶς τὰς ἀποδείξεις, καὶ κρίνει κατὰ τοὺς παριστανομένους λόγους. Ἡ τῆς πίστεως δυσκολία καὶ ἀρετὴ συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἐλπίζῃ τις καὶ νὰ πιστεύῃ οὐχὶ ἐναντίον τῶν ἀποδείξεων, ἀλλ' ἐναντίον τῶν προσδοκιῶν καὶ προλήψεων, ἐναντίον τῶν κλίσεων καὶ παθῶν καὶ συμφερόντων αὐτοῦ. Ὅθεν καὶ ἀναγινώσκομεν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς παρέστησεν ἱκανὴν ἀπόδειξιν τῆς ἐκ Θεοῦ ἐλεύσεώς του·—εἶπε, Τὰ ἔργα (ἤτοι, τὰ θαύματα) ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, (τουτέστι, δι' ἐξουσίας τοῦ πατρός μου), ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. Ἐὰν δὲν πιστεύετε εἰς ἐμὲ, πιστεύσατε εἰς τὰ ἔργα μου· δηλαδὴ, ἂν ἡ καρδία σας δὲν αἰσθάνεται τὴν καθαρότητα καὶ ἁγιοσύνην τῶν ὅσα ἐγὼ διδάσκω, πρέπει τοὐλάχιστον νὰ ὁμολογήσετε, ὅτι 'οὐδεὶς ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ.' Ἀλλὰ μανθάνομεν ὅτι 'τοσαῦτα αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.' Ὡμολόγουν ὅτι ἐθαυματούργει, ὡς ὁμολογοῦσιν αὐτὸ τὴν σήμερον οἱ ἀπιστοῦντες Ἰουδαῖοι. Ἀλλ' ἤλπιζαν ὅτι ὁ Μεσσίας ἔμελλε νὰ ἔλθῃ μετὰ μεγάλης κοσμικῆς δυνάμεως καὶ λαμπρότητος, ὡς ἡγεμὼν νικηφόρος, ὅστις ν' ἀπαλλάξῃ αὐτοὺς ἀπὸ τὴν τῶν Ῥωμαίων κυριότητα, καὶ νὰ κάμῃ τὴν Ἱερουσαλὴμ πρωτεύουσαν μεγαλοπρεποῦς αὐτοκρατορίας. Δυσηρε-

στήθησαν λοιπὸν καὶ ἐσκανδαλίσθησαν, ὡς λέγει τὸ Εὐαγγέλιον, ἐπειδὴ ὁ Ἰησοῦς κατήγετο ἀπὸ τὴν Ναζαρέτ, ἐξουθενημένην κώμην τῆς Γαλιλαίας, χωρὶς κοσμικῆς τινὸς πομπῆς καὶ μεγαλειότητος, πτωχοὺς μόνον ἁλιεῖς καὶ χωρικοὺς λαβὼν ὡς ὀπαδούς του. Ὅθεν καὶ ἀπέβαλλαν αὐτὸν, λέγοντες, 'Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται;' 'Τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν.' 'Προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται.' Οὕτω δὲ κατεπείθοντο, (ὡς οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν μέχρι τῆς σήμερον), ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦτον ἔμπειρός τις μάγος, θαυματουργῶν ὄχι ἐκ θείας δυνάμεως, ἀλλὰ διὰ τῆς βοηθείας πονηρῶν τινῶν πνευμάτων, ἢ δαιμόνων, μετὰ τῶν ὁποίων συνεκοινώνει. Μολονότι περιήρχετο ἀγαθοποιῶν, θεραπεύων τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τεθλιμμένους, καὶ τὸ καθαρώτατον σύστημα τῆς ἠθικῆς διδάσκων, μ' ὅλον τοῦτο ἐνόμιζαν αὐτὸν πλάνον, ὅστις 'οὐκ ἐξέβαλλε τὰ δαιμόνια, εἰμὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺβ, τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.'

Ἀλλ' ἐὰν μετὰ πομπῆς ἐπαῤῥησιάζετο, ὑποσχόμενος νὰ πληρώσῃ τάχα τὰς προσδοκίας αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὴν ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους ἐλευθέρωσιν τῆς πατρίδος, τότε, καὶ οὐδεμίαν θαυματουργὸν δύναμιν ἐὰν παρίστανε, πολλοὶ ἀσμένως ἤθελαν αὐτὸν ὑποδεχθῆν. Καὶ τῳόντι, αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐδηλοποίησε τοῦτο, καὶ προεῖπεν εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, 'Πολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, (τουτέστιν, ἀναδεχόμενοι τὸν ἐμὸν χαρακτῆρα), λέγοντες· Ἐγώ εἰμι ὁ Χριστὸς, καὶ πολλοὺς πλανήσουσι.' Καὶ πάλιν, 'Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, (τουτέστι, μὲ τὴν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν τοῦ πατρός μου), καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, (τουτέστιν, ἀξιῶν νὰ πιστεύεται ἐπὶ μόνῳ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, χωρὶς θαυματουργημάτων), αὐτὸν λήψεσθε.'

Οὕτω δὲ καὶ ὄντως ἔγινε· διότι κατὰ τὴν τελευταίαν πολιορκίαν τῆς Ἱερουσαλὴμ πολλοὶ πλάνοι ἐπαρουσιάσθησαν, ἕκαστος διϊσχυριζόμενος ὅτι τάχα ἦτον ὁ Χριστὸς, πλήθη δὲ κατόπιν αὐτῶν σύροντες, τοὺς ὁποίους κατέπειθαν νὰ κάμνωσιν εἰς τοὺς Ῥωμαίους τὴν πλέον ἀπονενοημένην ἀντίστασιν· ἑωσοῦ, τέλος, ἡ πόλις ἡλώθη, καὶ τὸ ἔθνος ἀνετράπη ἐξ ὁλοκλήρου.

Ὅσοι λοιπὸν Ἰουδαῖοι ἐπίστευσαν πλάνον τινὰ ἐκ τούτων, ὡδηγήθησαν εἰς τὴν πρᾶξιν ταύτην ὑπὸ τῶν ἰδίων προλήψεων καὶ προσδοκιῶν καὶ ἐπιθυμιῶν· οὐχὶ δὲ ὑπό τινος ἀποδείξεως. Αὐτοὶ ἄρα ἐφάνησαν μᾶλλον εὐκολόπιστοι παρ' οἱ Χριστιανοί. Καὶ ὅμως αὐτοὶ οὗτοι οἱ Ἰουδαῖοι κατηγοροῦνται ὡς ἄπιστοι. Ἐκ τούτου σαφῶς ἐμπορεῖς νὰ ἴδῃς, ὅτι ἡ πίστις, περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλοῦν οἱ Εὐαγγελισταὶ, δὲν εἶναι τυφλή τις εὐκολοπιστία, ἀλλὰ τὸ ν' ἀκούωμεν εἰλικρινῶς τὰς ἀποδείξεις, καὶ νὰ κρίνωμεν ἀδόλως κατ' αὐτὰς, χωρὶς νὰ παρασυρώμεθα ὑπὸ προλήψεων καὶ ἐπιῤῥεπειῶν.

Περιπλέον, εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων ἐπαινοῦνται οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Βεροίας ὡς εὐγενέστεροι (τουτέστιν, εἰλικρινέστεροι) τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἐπειδὴ ἠρεύνων τὰς Γραφὰς, (τὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης), ὥστε νὰ ἴδωσιν ἐὰν ὅσα οἱ Ἀπόστολοι ἐδίδασκαν εἶχαν οὕτως.

Σαφὲς λοιπὸν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ Ἀπόστολοι δὲν ἐννόουν διὰ τῆς Χριστιανικῆς πίστεως τυφλὴν συγκατάθεσιν χωρίς τινος λόγου· καὶ ἂν ἐπιθυμῶμεν ὑπ' αὐτῶν νὰ διδασκώμεθα, πρέπει νὰ ἤμεθα 'ἕτοιμοι ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος.'

ΠΕΡΙ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ.

ΘΕΛΕΙΣ νὰ ἐμποδίσῃς τὰ ἀδικήματα; Νομοθέτει νόμους ἁπλοῦς καὶ σαφεῖς· ἕνωσε ὅλην τοῦ ἔθνους τὴν δύναμιν εἰς ὑπεράσπισιν τῶν νόμων, καὶ μὴν ἀφίνῃς εἰς κανένα τὴν ἐξουσίαν νὰ τοὺς παραβαίνῃ· ἂς προστατεύωσιν οἱ νόμοι σου ὅλους γενικῶς τοὺς πολίτας, καὶ ὄχι τὰς διαφόρους τάξεις τῶν πολιτῶν. Ἂς μὴ φοβῶνται παρὰ μόνους τοὺς νόμους οἱ πολῖται. Ὁ φόβος τῶν νόμων εἶναι σωτήριος· ἀλλ' ὁ φόβος τοῦ πολίτου ἀπ' ἄλλον συμπολίτην γίνεται πηγὴ πολλῶν ἀδικημάτων ὀλέθριος. Εἶναι φυσικὰ αἱ δουλωμέναι ψυχαὶ πλέον φιλήδονοι, πλέον ἄσωτοι, πλέον σκληραὶ παρὰ τὰς ψυχὰς τῶν ἐλευθέρων. Οἱ ἐλεύθεροι καταγίνονται εἰς τὰς ἐπιστήμας, ἐξετάζουν τοῦ ἔθνους τὰ συμφέροντα, ἔχουν πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν παραδείγματα μεγάλα, τὰ ὁποῖα μιμοῦνται. Οἱ δοῦλοι, ἀρκούμενοι εἰς τὸ σήμερον, ζητοῦν μὲ τὸν θόρυβον τῆς ἀσωτίας νὰ λησμονήσωσι, κἂν πρὸς ὀλίγον, τὴν ἐξουδένωσιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκονται. Ὄντες συνειθισμένοι εἰς τὴν ἀδηλότητα τῆς ἐκβάσεως παντὸς πράγματος, νομίζουν ἀμφίβολα καὶ αὐτὰ τῶν ἰδίων ἀδικημάτων τὰ ἐπακολουθήματα· καὶ ἡ ἀμφιβολία ἐξάπτει πλέον τὸ πάθος, τὸ ὁποῖον τοὺς παρακινεῖ εἰς τὰς κακίας.—ΒΕΚΚΑΡΙΑΣ.

ΟΣΤΙΣ ἐξοδεύει τὸν καιρὸν εἰς τὰ ἀνωφελῆ, ἢ πολλὰ ὀλίγου ἄξια, εἰς ἐκεῖνον καιρὸς δὲν μένει διὰ τὰ ἀξιόλογα. Καὶ ἂν κατὰ δυστυχίαν ὁ εἰς ἐκεῖνα δαπανώμενος καιρὸς ἦναι ὁ καιρὸς τῆς νεότητος, οἱ τύποι τῆς οὐτιδανοσχολίας μένουσι διαπαντὸς ἀνεξάλειπτοι εἰς τὴν κεφαλήν του, καὶ τὸν κάμνουν ἀνεπιτήδειον πάσης φιλοσοφικῆς θεωρίας.—ΚΟΡΑΗΣ.

ΤΗΣ ἀληθινῆς παιδείας θυγάτηρ εἶναι ἡ παῤῥησία, ἤγουν ἡ φανέρωσις τῆς ἀληθείας, καὶ ἡ ἄφοβος αὐτῆς κήρυξις ἐπὶ τῶν δωμάτων· ὅθεν, ὅπου βλέπεις ἐλευθέραν τὴν τυπογραφίαν, ἐκεῖ πίστευε ὅτι εἶναι ἀρετὴ, εἰρήνη, ἀσφάλεια, ἐλευθερία τῶν πολιτῶν. Ὅπου πολεμεῖται, ἐκεῖ μὴν ἀμφιβάλλῃς ὅτι ἐγεννήθη ἢ κυοφορεῖται τύραννος.—ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΣ.

Ο ΑΡΧΗΘΕΝ κάκιστ' ἀναθραμμένος ἄνθρωπος, ὅσον πλειοτέρας ἐπιστήμας ἔπειτα διδαχθῇ, τόσον γίνεται ἀχρειέστερος.—ΚΟΡΑΗΣ.

ΟΙ ΑΣΣΑΣΣΙΝΟΙ.

Εἰς τὸν δεύτερον τόμον τῆς Ἀποθήκης περιεγράψαμεν τὴν ληστρικὴν συμμορίαν τῶν Θύγγων, ἥτις κατὰ πολλοὺς αἰῶνας ἀτιμωρήτως ἠνώχλει τὴν Ἰνδοστὰν, ἕωσοῦ πρό τινων ἐτῶν, δραστηριώτερα λαβοῦσα μέτρα ἡ Βρετανικὴ ἀρχὴ, πάντας σχεδὸν ἐξωλόθρευσε. Τώρα δὲ ἂς διευθύνωμεν τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου εἰς αἵρεσιν Μωαμεθανικὴν, λεγομένην τῶν ἀσσασσίνων, ἢ τῶν Ἰσμαηλιτῶν, ἥτις τόσον αἰφνιδίως καὶ πανούργως ἐφόνευεν, ὥστε καθ' ἅπασαν σχεδὸν τὴν Εὐρώπην ἐπεκράτησε νὰ καλῆται ἀσσασσῖνος ὁ Ἑλληνιστὶ δολοφόνος.

Ἀνεφάνη δὲ ἡ αἵρεσις περὶ τὸ 1090, θεμελιωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Χασσὰν Σαβὰχ, εἰς βουνώδη χώραν πλησίον τῆς Κασπίας Θαλάσσης· ἀλλὰ πρέπει νὰ σημειώσωμεν ὀλίγα τινὰ, ἐξ ὧν προῆλθεν ἡ τῆς συμμορίας ταύτης σύστασις.

Σχεδὸν ἅπαντες γνωρίζουν, ὅτι ὁ Μωαμεθανισμὸς ἐβλάστησεν εἰς τὴν Ἀραβίαν κατὰ τὸν ἕβδομον αἰῶνα· ὡς δόγματα δ' ἐκήρυξεν,—ὅτι ὑπάρχει ἕνας μόνον Θεὸς, καὶ ὅτι ὁ Μωάμεθ εἶναι ὁ προφήτης αὐτοῦ,—ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ πιστεύῃ εἰς τὸν Θεὸν, εἰς τοὺς ἀγγέλους, καὶ εἰς τοὺς προφήτας, εἰς τελευταίαν ἡμέραν κρίσεως, καὶ εἰς προορισμόν· καὶ ὅτι αἱ θρησκευτικαὶ τελεταὶ συνίστανται εἰς νίψιν, προσευχὴν, νηστείαν, ἐλεημοσύνην, καὶ ὁδοιπορίαν εἰς τὴν Μέκκαν. Ἔξω τοῦ παρόντος σκοποῦ μας ἤθελεν εἶσθαι νὰ ἱστορήσωμεν τίνι τρόπῳ ἡ θρησκεία ἐξηπλώθη, ἢ ὁποίας ἡδονὰς ὑπέσχετο εἰς τὴν μέλλουσαν ζωήν· παρατηροῦντες μόνον ὅτι καὶ εἰς τὰ δύο ταῦτα διέφερεν ὅλως διόλου τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, στρέφομεν τὴν προσοχὴν εἰς αἱρετικούς τινας Μωαμεθανούς.

Μόλις ἐτελεύτησεν ὁ Μωάμεθ, καὶ ἤρχισαν ἔριδες περὶ τοῦ ποῖος αὐτὸν νὰ διαδεχθῇ. Φόνοι καὶ ἀταξίαι ἐπεκράτησαν. Μεταξὺ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ ἀνεφύησαν ὄχι ὀλιγώτεραι τῶν ἑβδομήκοντα δύο αἱρέσεων, αἱ ὁποῖαι ὅμως ἦσαν ἐσχισμέναι εἰς δύο μεγάλα κόμματα·—τοὺς Σουννίτας, καὶ τοὺς Σχιΐτας, οἵτινες δὲν ἐγνώριζαν τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν ὡς διάδοχον τοῦ προφήτου. Οἱ ἐν Περσίᾳ Μωαμεθανοὶ ἀνῆκον εἰς τὴν δευτέραν κλάσιν, οἱ δὲ εἰς τὴν Συρίαν καὶ τὰ γειτονικὰ μέρη εἰς τὴν πρώτην. Οἱ Σχιῖται, ἢ, ὡς ἄλλως ὀνομάζονται, οἱ Σχεάδες, ἦσαν διῃρημένοι μεταξύ των ὡς πρὸς ἄρθρα τινὰ θρησκευτικὰ, ἐὰν, παραδείγματος χάριν, ὁ πρὸς καιρὸν διάδοχος τοῦ Μωάμεθ εἶχεν ἢ δὲν εἶχε θεϊκὰς ἰδιότητας. Τὰς διαιρέσεις ταύτας καὶ φιλονεικίας ηὔξαναν πολιτικοὶ καὶ φιλόδοξοι σκοποὶ, καὶ μετ' ὀλίγον ἡ ἐναντιότης ἔγινε τόσον σφοδρὰ, ὡς νὰ ἦσαν ἅπαντες ἑτερόθρησκοι.

Ἐπειδὴ ἐκ τῶν Μωαμεθανικῶν αἱρέσεων ἄλλαι εἶχαν κοσμικὴν δύναμιν, καὶ ἄλλαι ὄχι, ἦτον ἑπόμενον αἱ δεύτεραι νὰ ζητήσωσι τὴν καταστροφὴν τῶν πρώτων. Ἐκ δὲ τῶν σχεδίων, ὅσα εἰς τοῦτο ἀπέβλεπαν, ἦτον ἓν, συστηθὲν ὑπό τινος Ἀβδαλλὰχ, εἰς τὴν Περσίαν, κατὰ τὸν ἔννατον αἰῶνα. Αὐτὸς ἀπετίναξε μέχρι τινὸς τὰ δόγματα τοῦ Μωαμεθανισμοῦ, καὶ διέδωκε πίστιν ἰδίαν αὐτοῦ· ὁ ἀληθινὸς σκοπὸς ἦτο νὰ ἀνατρέψῃ τοὺς τότε ὑπάρχοντας Καλιφάδας, καὶ νὰ στερεώσῃ τὴν ἡγεμονίαν εἰς οἰκογένειαν λεγομένην Ἰσμαὴλ, ἢ Ἰσμαηλίτας. Δι' ὁλόκληρον ἑκατονταετηρίδα ὑπῆρχεν ἔρις μεταξὺ τῆς αἱρέσεως ταύτης καὶ τῶν κρατούντων Καλιφάδων.

Εἷς τῶν Ἰσμαηλιτῶν τούτων εὑρῆκε τρόπον νὰ κυριεύσῃ τὴν Αἴγυπτον, ὥστε ὑπῆρχαν συγχρόνως δύο Καλιφάδες, ὁ μὲν εἰς τὸ Βαγδάτιον, ὁ δὲ εἰς τὸ Κάϊρον, οἵτινες ἔτρεφαν πρὸς ἀλλήλους ἔχθραν θανάσιμον. Ὁ Αἰγύπτιος Καλιφᾶς καὶ οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ ἐθεωροῦντο ὑπ' ἄλλων Μωαμεθανῶν ὡς αἱρετικοί· διότι φαίνεται ὅτι διεκήρυτταν νέα καὶ ἀλλόκοτα δόγματα. Μυστικὴ ἑταιρεία ὑπῆρχε συστημένη μεταξύ των, πρόεδρον ἔχουσα τὸν Καλιφᾶν. Εἰς τὴν ἑταιρείαν ταύτην ἐδέχοντο μειράκια, μετὰ διδασκαλίαν ἀκριβεστάτην· ἀφοῦ προώδευαν μέχρι τινὸς, εἶχαν νὰ ὀμνύωσι μυστικότητα αἰώνιον ὡς πρὸς τὴν φύσιν τῶν δογμάτων, ὅσα ἔτι ἔμελλαν νὰ διδαχθῶσι, τὰ ὁποῖα σχεδὸν κατήντων εἰς ἀθεΐαν· ἡ μέλλουσα κρίσις καὶ ἀνταπόδοσις ἐλέγετο ψιλὸν ὄνειρον,—οὐδὲν ἔπρεπε νὰ πιστεύεται,—τὰ πάντα δὲ ἦτο συγχωρημένον νὰ γίνωνται.

Ἀμφιβάλλουν τινὲς ἐὰν πραγματικῶς διεδόθησαν τοιαῦτα δυσσεβῆ δόγματα· ἀλλ' ὅπως κἂν ἔχῃ τοῦτο, ἡ μυστικὴ ἀδελφότης, ἀποστόλους πέμπουσα εἰς πᾶσαν χώραν Μωαμεθανικὴν, ἐζήτει ν' ἀποσπᾷ τὴν τῶν ὑπηκόων πίστιν ἀπὸ τὸν Καλιφᾶν τοῦ Βαγδατίου, καὶ νὰ μεταφέρῃ αὐτὴν εἰς τὸν Ἰσμαηλίτην Καλιφᾶν.

Περὶ τὰ μέσα τῆς ἑνδεκάτης ἑκατονταετηρίδος ἀνὴρ ἀγχίνους καὶ φιλόδοξος διέτριβεν εἰς τὴν Περσίαν, τὄνομα Χασσὰν Σαβάχ. Ἦτον ἀνησύχου διαθέσεως, καὶ κατεγίνετο εἰς ἀπόκτησιν δυνάμεως δι' ὁποιωνδήποτε μέσων· ὅθεν καὶ περιεπλέχθη μὲ τοὺς ἐν Περσίᾳ κρατοῦντας. Τὸν καιρὸν τοῦτον, εἷς τῶν ἀπεσταλμένων τῆς ἐν Καΐρῳ μυστικῆς ἀδελφότητος, περιοδεύων τὴν Περσίαν, ἔλαβε σχέσεις μετὰ τοῦ Χασσὰν Σαβὰχ, καὶ εἵλκυσεν αὐτὸν εἰς τὴν Ἰσμαηλιτικὴν φατρίαν. Φαίνεται δὲ δίκαιον νὰ πιστεύωμεν, ὅτι ὁ Χασσὰν Σαβὰχ εἰλικρινῶς ἐπέστρεψεν εἰς τὸ φρόνημα ὅτι οἱ Ἰσμαηλῖται ἦσαν οἱ ἀληθεῖς ἀπόγονοι τοῦ Μωάμεθ, ὅσον καὶ ἂν μετέβαλεν ὕστερον τὰ σχέδιά του ἡ φιλοδοξία. Ἐνταῦθα ὅμως χρεία νὰ σημειώσωμεν, ὅτι τὰ δυσσεβῆ δόγματα τῆς μυστικῆς ἀδελφότητος δὲν ἐκοινοποιοῦντο εἰς προσηλύτους, ἀλλὰ μόνον εἰς τοὺς ἀφωσιωμένους ὑπηρέτας τῆς ἑταιρείας.

Ὁ Χασσὰν παρεκινεῖτο ὑπὸ τοῦ ἀπεσταλμένου νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ νὰ προσκολληθῇ εἰς τὸν Ἰσμαηλίτην Καλιφᾶν. Πράξας δὲ οὕτω, ἀπήλαυσε τὴν πλέον ἔντιμον καὶ φιλόφρονα ὑποδοχήν· τοῦτο συνέβη τὸ 1078. Ἀλλὰ, μολονότι τόσον εὐμενῶς ὑπεδέχθη αὐτὸν ὁ Καλιφᾶς, ταχέως ὅμως περιεπλέχθη εἰς ἔριδας μὲ κόμματα διαφιλονεικοῦντα περὶ τῆς τοῦ θρόνου δια-

δοχῆς. Κατὰ συνέπειαν τούτου, ἠναγκάσθη, ἀναχωρήσας ἐκ τῆς Αἰγύπτου, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Συρίαν.

Φαίνεται δὲ, ὅτι σπουδαίως ἤρχισε τώρα νὰ ὑποθάλπῃ σκοποὺς περὶ συστάσεως ἰδίου αὐτοῦ κράτους, ἀνεξαρτήτου ἀφ' ἑκατέρου Καλιφᾶ· ἀλλ' ἀνίσχυρος ὢν ἔτι ὥστε νὰ ἑλκύσῃ ὀπαδοὺς, ἐφάνη κατὰ πρῶτον ὡς ἐπίτροπος τοῦ Ἰσμαηλίτου Καλιφᾶ. Περιῆλθε διάφορα μέρη τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ Περσίας, τέλος δ' ἐστερεώθη ἐντὸς ὑψηλοῦ τινὸς ὀρεινοῦ φρουρίου, καλουμένου Ἀλαμοὺτ (τουτέστι Γυπὸς Φωλεὰ), ἐγγὺς τῶν μεσημβρινῶν συνόρων τῆς Κασπίας Θαλάσσης. Εἰς τὸ φρούριον τοῦτο ἔμεινε τριάκοντα πέντε χρόνους, μηδέποτε ἀφήσας αὐτὸ εἰς κάμμίαν περίστασιν, ἀλλὰ κηρύττων δόγματα καὶ διατάγματα ἐκδίδων, τὰ ὁποῖα ἐνήργουν οἱ ἀφωσιωμένοι ὀπαδοί του. Ἐγνωρίζετο, ἐκ φήμης τοὐλάχιστον, ὡς ὁ 'Γέρων τοῦ Βουνοῦ,' ἢ κάποτε ὡς ὁ 'Σεΐχης τοῦ Βουνοῦ,' καὶ ἦτον ὁ θεμελιωτὴς καὶ ἀρχηγὸς τῆς συμμορίας ἢ τοῦ τάγματος, τοῦ λεγομένου τῶν Ἀσσασσίνων. Ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς λέξεως ταύτης ὑπάρχουν γνῶμαι διάφοροι· οἱ μὲν ὑποθέτουν ὅτι παράγεται ἀπὸ Χασσὰν, τὸν θεμελιωτὴν τῆς αἱρέσεως, οἱ δὲ ἀπὸ Χασσὶς, τὄνομα ὑπνωτικοῦ τινὸς, διδομένου εἴς τινας τῶν συναδελφῶν.

Ἐπιθυμητὸν ἐφάνη ἐν συντομίᾳ νὰ διηγηθῶμεν ὅσα προηγήθησαν, καὶ, τρόπον τινὰ, ἐπέφεραν τὴν ἐν Ἀλαμοὺτ σύστασιν τοῦ Χασσὰν Σαβὰχ, ὥστε νὰ νοήσωμεν καλήτερα τὴν φύσιν τῆς αὐτοῦ ἀδελφότητος. Εὑρίσκομεν ὅτι ἐστάθη ἐπιτήδειος καὶ φιλόδοξος ἀνὴρ, ὅτι ἀνεμιγνύετο εἰς τὰς θρησκευτικὰς καὶ πολιτικὰς στάσεις, αἵτινες περιέσπων τὰς Μωαμεθανικὰς πολιτείας, καὶ ὅτι κατέστη φύλαρχος ἐπὶ τέλους. Ἀνάγκη τώρα νὰ προβῶμεν.

Τὸ 1090 κατέλαβε διὰ βίας τὸ Ἀλαμούτ· καὶ πάραυτα ἤρχισε τὴν πραγματοποίησιν τῶν σχεδίων αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα ὀνομαστικῶς μὲν ἦσαν νὰ ὑποστηρίξῃ τὸν Αἰγύπτιον Καλιφᾶν, ὄντως δὲ νὰ ἰσχυροποιήσῃ ἑαυτόν. Εἶχεν ἰδεῖν ὅτι τὰ τῆς Αἰγυπτιακῆς ἑταιρείας ἄθεα δόγματα δὲν ἦσαν ἁρμόδια νὰ κάμωσι σταθεροὺς ὀπαδούς· ὅθεν αὐτὸς ὑπεκρίνετο εὐλάβειαν. Κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Von Hammer,—

'Ἡ μακροχρόνιος πεῖρα καὶ ἡ τῶν ἀνθρώπων ἐκτεταμένη γνῶσις, ἡ τῶν πολιτικῶν καὶ τῆς ἱστορίας βαθυτάτη σπουδὴ, ἐδίδαξαν τὸν Χασσὰν ὅτι σύστημα κακόηθες καὶ ἄθεον ἐπιφέρει τὸν ὄλεθρον μᾶλλον παρὰ τὴν στερέωσιν τῶν δυναστειῶν, καὶ τὴν σύγχυσιν μᾶλλον παρὰ τὴν τάξιν τῶν πολιτειῶν· ὅτι ἡ ἀνομία ἐμπορεῖ νὰ ἦναι ὁ κανὼν τοῦ ἄρχοντος, ἀλλ' οὐδέποτε ἁρμόζει νὰ ἦναι ὁ κώδηξ τοῦ ὑπηκόου· ὅτι τοὺς πολλοὺς κρατοῦσιν οἱ ὀλίγοι διὰ τοῦ χαλινοῦ τῶν νόμων· καὶ ὅτι ἡ ἠθικὴ καὶ ἡ θρησκεία εἶναι τὰ καλήτερα ἐχέγγυα τῆς ὑπακοῆς τῶν λαῶν καὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν ἡγεμόνων.'

Βαθμηδὸν ὁ Χασσὰν ἐσύστησε τάγμα ἢ ἀδελφότητα εἰς τὸ Ἀλαμοὺτ, συγκειμένην ἐκ διαφόρων βαθμῶν ἢ τάξεων. Ἀρχηγὸς ἦτο φυσικὰ ὁ ἴδιος, καλούμενος Σεΐχης· ὑπ' αὐτὸν ἦσαν τρεῖς μεγάλοι προεστῶτες· εἰς τὸν τρίτον βαθμὸν ἦσαν οἱ μεμυημένοι· εἰς τὸν τέταρτον οἱ σύντροφοι, ἢ ἑταῖροι· ὁ πέμπτος συνίστατο ἀπὸ τοὺς εὐλαβεῖς· καὶ ὁ ἕκτος ἀπὸ τοὺς νεοφύτους. Ἑκάστη τάξις εἶχεν ἰδιά της χρέη· τὰ πάντα δὲ ἦσαν διατεταγμένα εἰς τρόπον, ὥστε ὑπερηύξαναν τὴν δύναμιν τοῦ Χασσάν· εἰς τοὺς μεμυημένους ἔδιδε τρεῖς παραγγελίας·—1ον, Ἀδιστάκτως νὰ ὑπακούωσιν αὐτὸν καθ' ὅλα· 2ον, Νὰ φυλάττωσιν ἀπαραβίαστον μυστικότητα· 3ον, Ὅτι ἐσυγχωρεῖτο νὰ ἑρμηνεύωσι τὸ Κοράνιον ὅπως ἠγάπων·—σχεδὸν ὡς νὰ ἔλεγε, Καταπατεῖτε τὴν θρησκείαν καὶ τὴν ἠθικήν. Εὐκόλως βλέπει καθεὶς, ὅτι τὸ τρίτον τῆς διδασκαλίας ἄρθρον ἦτον εἶδος ἀνταμοιβῆς διὰ ὑπακοὴν εἰς τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον.

Ὡς πρὸς τὰς κατωτέρας ὅμως τάξεις, τοὺς εὐλαβεῖς λόγου χάριν, τὸ σχέδιον ἦτο διάφορον. Ἐπὶ τούτων ὁ Χασσὰν ἐνήργει κατὰ τὴν προειρημένην πολιτικὴν, δηλαδὴ, τοῦ δεσμεύειν πρὸς ἑαυτὸν τοὺς ὑπηκόους διὰ τῆς θρησκείας. Οἱ σύντροφοι ἐχρησίμευαν ὡς ἀπόστολοι διὰ νὰ κάμνωσι προσηλύτους καὶ νὰ διαπραγματεύωνται. Οἱ δ' εὐλαβεῖς διέτρεχαν ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῶν Μωαμεθανικῶν χωρῶν, δολοφονοῦντες μὲ τὸ ξίφος ὁποιονδήποτε ὁ ἄρχων τοῦ Ἀλαμοὺτ εὐηρεστεῖτο νὰ διορίσῃ, χωρὶς ποσῶς νὰ ἐξετάζωσι πόθεν εἰς τοῦτο παρεκινεῖτο. Ἡμεῖς δ' εὐκόλως ἐμποροῦμεν νὰ εἰκάσωμεν, ὅτι ὁ πόθος τῆς στερεώσεως τοῦ ἰδίου αὐτοῦ κράτους ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὰς τόσον ἀπανθρώπους διαταγάς. Οἱ εὐγενεῖς καὶ οἱ πλούσιοι ἔπιπταν γενικῶς ὑπὸ τὰ ξίφη τῶν εὐλαβῶν· οὕτω δ' ἐνεπνέετο κρύφιος φόβος, ὅστις τὰ μέγιστα ἐβοήθει τὰ σχέδια τοῦ Χασσάν· καθότι οὐδεὶς ἐγνώριζε πόσον ἐγγὺς εὑρίσκετο Ἀσσασσῖνός τις.

Οἱ Ἀσσασσῖνοι γενικῶς ἠγοράζοντο ἢ ἐκλέπτοντο ἀπὸ τοὺς γονεῖς αὐτῶν νέοι ὄντες, ἀνετρέφοντο δὲ μὲ αὐστηροτάτας προφυλάξεις· ἐσπούδαζαν, πρὸ πάντων, τοῦτο νὰ ἐντυπώσωσιν εἰς τὸν νοῦν αὐτῶν, ὅτι ὁ Σεΐχης ἦτο παντοδύναμος· καὶ ὅτι οὐχὶ μόνον ἐγκληματικὸν, ἀλλὰ καὶ πάντη ἀδύνατον ὑπῆρχε νὰ διεκφύγῃ τις τὰς προσταγὰς αὐτοῦ, αἵτινες ἔπρεπε νὰ θεωρῶνται ὡς ἀποκαλύψεις ἐκ Θεοῦ. Εὐκόλως ἐμπορεῖ τις νὰ νοήσῃ ὁποῖα πρέπει νὰ ἦσαν τὰ ἀποτελέσματα τοιούτων δογμάτων, ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων ἐμφυτευομένων, καὶ συνυφαινομένων μετ' αὐτῆς τῶν εὐλαβῶν τῆς ὑπάρξεως. Ἐνεδύοντο λευκὰ, μὲ ζώνην ἐρυθρὰν καὶ μὲ φέσια κόκκινα, πάντοτε φοροῦντες καὶ ὀξέα ἐγχειρίδια. Ὅτε ὅμως εἶχαν νὰ ἐκτελέσωσι παραγγελίαν τινὰ, ἐλάμβαναν παντὸς εἴδους προσχήματα. Ἔργον αὐτῶν ἦτο νὰ ἐκβάλλωσιν ἀπὸ τὸ μέσον ἅπαντας, ὅσους ἐφοβεῖτο ἢ ἐμίσει ὁ Σεΐχης, περιήρχοντο δὲ πᾶσαν κόγχην τῆς Συρίας καὶ τῶν γειτονευόντων μερῶν. Κατὰ τὴν ἰσχυρὰν φράσιν τοῦ Von Hammer, 'αἱ αἰχμαὶ τῶν ξιφῶν αὐτῶν ἦσαν πανταχοῦ· αἱ δὲ λαβαὶ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ

Χασσάν.' Ἐῤῥέθη ὅτι, ὁπότε οἱ εὐλαβεῖς ἀπητοῦντο νὰ ἐνεργήσωσι κινδυνώδη τινὰ ἢ σπουδαίαν παραγγελίαν, ἐδίδετο εἰς αὐτοὺς ὑπνωτικὸν ἰσχυρότατον, ὑπὸ τὴν ἐπιῤῥοὴν τοῦ ὁποίου μετεκομίζοντο εἰς τὸν κῆπον τοῦ Ἀλαμοὺτ, ὅπου, ἐξυπνοῦντες, εὑρίσκοντο περικυκλωμένοι ἀπὸ πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ἐρεθίσῃ καὶ νὰ γοητεύσῃ τὴν φαντασίαν καὶ τὰς αἰσθήσεις. Ἐλέγετο δ' εἰς αὐτοὺς, ὅτι αὕτη ἦτο πρόγευσις τοῦ παραδείσου, εἰς τὸν ὁποῖον ἤθελαν ὑπάγειν, ἐὰν ὑπήκουαν ἀδιστάκτως τὰς διαταγὰς τοῦ Σεΐχου. Οὕτω βλέπομεν ὅτι αἱ αὐταὶ σαρκικαὶ καὶ ἀνόσιοι περὶ ἀνταμοιβῶν ἰδέαι ἠρέθιζαν τοὺς εὐλαβεῖς ὡς τοὺς μεμυημένους, μολονότι κατὰ διάφορον τρόπον.

Ἔχομεν λόγους νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ἀρκετὸς χρόνος παρῆλθε πρὶν στερεωθῇ τὸ τάγμα ἢ ἡ ἀδελφότης αὕτη. Βαθμηδὸν ἔπρεπεν οἱ ἄνθρωποι νὰ ἑλκυσθῶσι· καὶ ἄλλοι δὲ πύργοι καὶ ἄλλα φρούρια ἦτο χρεία νὰ συστηθῶσι, πρὶν γένῃ φοβερὰ ἡ δύναμις τῶν Ἀσσασσίνων. Εἰς ταῦτα πάντα δὲν ἐμποροῦμεν λεπτομερῶς νὰ διατρίψωμεν· ἀλλ' εἰς ἑπόμενον ἄρθρον θέλομεν ἱστορήσειν παραδείγματά τινα τοῦ κράτους τῆς ἀδελφότητος, καὶ σχεδιάσειν τὰ τοῦ ἐξολοθρευμοῦ αὐτῆς προηγηθέντα.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΕΖΕΚΙΑΣ.

ΕΖΕΚΙΑΣ, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰούδα, διεδέχθη τὸν πατέρα ἑαυτοῦ Ἄχαζ, τὸ 726 π. Χ. Ἐπαινεῖται δὲ εἰς τὰς Γραφὰς, διότι ' ἐξῆρε τὰ ὑψηλὰ, καὶ συνέτριψε τὰς στήλας, καὶ ἐξωλόθρευσε τὰ ἄλση, καὶ τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν ὃν ἐποίησε Μωϋσῆς· ὅτι ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἦσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ θυμιῶντες αὐτῷ·' διέταξε, πρὸς τούτοις, νὰ ἀνοιχθῶσι καὶ νὰ ἐπισκευασθῶσιν αἱ μεγάλαι πύλαι τοῦ ἱεροῦ, καὶ προέτρεψε τοὺς ἱερεῖς καὶ Λευΐτας νὰ καθαρίσωσι τὸν οἶκον Κυρίου, καὶ νὰ θυσιάζωσιν ἐντὸς αὐτοῦ ὡς ἀρχήτερα. Τὴν ἐξ ἱκανοῦ χρόνου ἠμελημένην ἑορτὴν τοῦ Πάσχα προσεκάλεσεν οὐχὶ μόνον τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ὑπηκόους νὰ φυλάττωσιν, ἀλλὰ καὶ ἅπαντα τὸν Ἰσραήλ. Τινὲς μὲν ἐχλεύασαν τὴν πρότασιν· πολλοὶ ὅμως, ὑπακούσαντες, σεμνοπρεπῶς ἑώρτασαν. Ἐπεμελεῖτο δὲ ὥστε καὶ νὰ ἐνεργῶνται οἱ περὶ τοῦ ναοῦ φρόνιμοι κανονισμοὶ, καὶ τακτικῶς ἐχορήγει τὰ πρὸς ζωὴν ἀναγκαῖα εἰς τοὺς ἱερεῖς καὶ Λευΐτας.

Καὶ ἔλαβεν Ἐζεκίας τὰ βιβλία ἐκ χειρὸς τῶν ἀγγέλων, καὶ ἀνέγνω αὐτά· καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ ἀνέπτυξεν αὐτὰ Ἐζεκίας ἐναντίον Κυρίου. Δ'. Βασιλ. ιθ'. 14.

Μετά τινας χρόνους, ὁ Ἐζεκίας ἀπετίναξε τὸν ζυγὸν τῶν Ἀσσυρίων, ἀσυντελὴς γενόμενος· ἐνίκησε δὲ καὶ τοὺς Φυλισταίους, καὶ ἐλεηλάτησε τὴν χώραν αὐτῶν. Ἐπεσκεύασε καὶ ὠχύρωσε τὰ τείχη τῆς Ἰερουσαλὴμ, ἐναπεταμίευσεν ὅπλα καὶ ζωοτροφίας, διώρισεν ἀξίους στρατηγοὺς, ἔφραξε τὰς πηγὰς, αἵτινες ἦσαν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ διέθηκε τὰ πάντα ὥστε νὰ κάμῃ ἐῤῥωμένην ἀντίστασιν. Ὁ Σενναχηρὶμ ἐφώρμησεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, καὶ καθυπέταξε πᾶσαν σχεδὸν κωμόπολιν· ὁ δ' Ἐζεκίας, βλέπων ὅτι οἱ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου καὶ Αἰθιοπίας, μεθ' ὧν εἶχε συμμαχήσειν, δὲν ἤρχοντο εἰς βοήθειαν αὐτοῦ, ἔστειλε πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀσσύριον, ζητῶν εἰρήνην. Ὁ Σενναχηρὶμ ἀπῄτησε τριακόσια τάλαντα ἀργυρίου, καὶ τριάκοντα τάλαντα χρυσίου. Διὰ νὰ συνάξῃ δὲ τοσαύτην ποσότητα ὁ Ἐζεκίας, ἐκένωσε τοὺς θησαυροὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ τοῦ παλατίου, καὶ ἀπέσπασε τὰς χρυσᾶς πλάκας, μεθ' ὧν εἶχεν ἐπικαλύψειν τὰς θύρας τοῦ ναοῦ. Αὐστηρῶς ὅμως ἐτιμωρήθη ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἀπιστία του· διότι, ἀντὶ

ν' ἀποσύρῃ τὰ στρατεύματα ὁ Σενναχηρὶμ, ἔστειλε τρεῖς τῶν κυριωτέρων αὐτοῦ ἀξιωματικῶν ἀπὸ Λαχὶς, τὴν ὁποίαν ἐπολιόρκει, εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, ἀπαιτῶν νὰ παραδοθῇ. Ὁ Ἐζεκίας ἔπεμψε τὸν Ἐλιακὶμ, Σωμνὰς, καὶ Ἰωὰς, ν' ἀκούσωσι τὰς προτάσεις αὐτῶν· ἀλλ' ὁ Ῥαψάκης ὡμίλησε πρὸς αὐτοὺς ὑβριστικώτατα. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἐζεκίας, 'διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ περιεβάλετο σάκκον, καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἶκον Κυρίου, καὶ ἀπέστειλε πρὸς Ἡσαΐαν τὸν προφήτην.' Ὁ Σενναχηρὶμ, εἰς τὸ μεταξὺ τοῦτο, σηκωθεὶς ἀπὸ Λαχὶς, ἐστράτευσεν ἐπὶ Λοβνά· ἐκεῖ δὲ μαθὼν ὅτι Θαρακὰ, ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου καὶ Αἰθιοπίας, ἤρχετο κατ' αὐτοῦ, ὑπῆγε νὰ τὸν συναντήσῃ· ἀπέστειλε δὲ πρὸς τὸν Ἐζεκίαν γράμματα, διαλαμβάνοντα ὅτι οὐδεμίαν πεποίθησιν ἔπρεπε νὰ ἔχῃ εἰς τὸν Θεὸν αὐτοῦ. Λαβὼν ταῦτα ὁ Ἐζεκίας, ἀνέβη εἰς τὸν ναὸν, καὶ ἀνέπτυξεν αὐτὰ ἐναντίον Κυρίου, καὶ εἶπε,—'Κύριε, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβὶμ, σὺ εἶ ὁ Θεὸς μόνος ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς· σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· κλῖνον, Κύριε, τὸ οὖς σου, καὶ ἄκουσον· ἄνοιξον, Κύριε, τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἴδε καὶ ἄκουσον τοὺς λόγους Σενναχηρὶμ, οὓς ἀπέστειλεν ὀνειδίζειν Θεὸν ζῶντα· ὅτι ἀληθείᾳ, Κύριε, ἠρήμωσαν βασιλεῖς Ἀσσυρίων τὰ ἔθνη, καὶ ἔδωκαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν εἰς τὸ πῦρ, ὅτι οὐ θεοί εἰσιν; ἀλλ' ἢ ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων, ξύλα καὶ λίθος, καὶ ἀπώλεσαν αὐτούς· καὶ νῦν, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, σῶσον ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς, ὅτι σὺ Κύριος ὁ Θεὸς μόνος.' Κατὰ συνέπειαν τῆς δεήσεως ταύτης, ἔστειλεν ὁ Κύριος τὸν προφήτην Ἡσαΐαν, νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν βασιλέα ὅτι ὁ Σενναχηρὶμ δὲν ἔμελλε νὰ πολιορκήσῃ τὴν Ἱερουσαλήμ. Τὴν πρώτην δὲ νύκτα μετὰ τὴν πρόῤῥησιν ταύτην ἐξωλόθρευσεν ἄγγελος Κυρίου εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀσσυρίων 185,000, και ὁ Σενναχηρὶμ ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὴν Νινευῆ.

Μετ' ὀλίγον ἠῤῥώστησεν ἐπικίνδυνον ἀσθένειαν ὁ Ἐζεκίας· καὶ ὁ Ἡσαΐας, ἐπισκεφθεὶς αὐτὸν, εἶπε, 'Ἔντειλαι τῷ οἴκῳ σου, ἀποθνήσκεις σὺ, καὶ οὐ ζήσῃ.' Ὁ δ' Ἐζεκίας ἔστρεψεν εἰς τὸν τοῖχον, καὶ προσηυχήθη· τὴν δέησιν ταύτην ἀκούσας ὁ Κύριος, ἐμήνυσεν εἰς αὐτὸν διὰ τοῦ Ἡσαΐου, 'Ἐγὼ ἰάσομαί σε, καὶ προσθήσω ἐπὶ τὰς ἡμέρας σου πεντεκαίδεκα ἔτη·' ἐνήργησε δὲ καὶ θαῦμα πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τούτου. Μετὰ τὴν ἀναλαβὴν αὐτοῦ συνέγραψεν ᾠδὴν εὐχαριστήριον ὁ Ἐζεκίας, τὴν ὁποίαν ὁ Ἡσαΐας διεφύλαξεν εἰς κεφ. λή. 10, 11.

Μαθὼν τὸ θαῦμα τοῦτο ὁ Μαρωδὰχ Βαλαδὰν, βασιλεὺς Βαβυλῶνος, ἔστειλε γράμματα καὶ δῶρα εἰς τὸν Ἐζεκίαν. Ὑπερευχαριστηθεὶς δὲ ὁ ἀδύνατος βασιλεὺς μὲ τὸ διὰ τῆς πρεσβείας ταύτης σέβας, ἔδειξεν εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους πάντας τοὺς θησαυροὺς, τὰ ἀρώματα, καὶ τὰ πολύτιμα σκεύη, τίποτε μὴ κρύψας. Προεῖπεν ἔπειτα ὁ Ἡσαΐας ὅτι ὁ καιρὸς ἔμελλε νὰ ἔλθῃ, καθ' ὃν ὅλα ὅσα εἶχε δείξειν, ἤθελαν μεταφερθῆν εἰς τὴν Βαβυλῶνα, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἤθελαν γένειν εὐνοῦχοι εἰς τὸ παλάτιον ἐκείνου τοῦ βασιλέως.—Τὰ τέλη τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἐπέρασεν ἀταράχως ὁ Ἐζεκίας, ἀπεταμίευσε πλούτη μεγάλα, ἔφερεν ὕδωρ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπέθανε π. Χ. 698. Τὰ ἱερὰ συγγράμματα ἐπαινοῦσι τὴν εὐσέβειαν καὶ ἀξίαν του, καὶ ὁ Ἐκκλησιαστικὸς ἔχει ἐγκώμιον αὐτοῦ, κεφ. μζ'.

ΥΠΑΡΧΟΥΝ σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα 185 σχολεῖα πρώτου βαθμοῦ, ἐξ ὧν 17 εἶναι διὰ τὰ κοράσια. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν αὐτοῖς φοιτητῶν εἶναι σήμερον 26,995, καὶ κατ' ἔτος αὐξάνει ὑπὲρ τὰς 2000· ἐκτὸς τῶν σχολείων τούτων εἶναι καὶ ἄλλα ἀτελῆ 350, τὰ ὁποῖα δὲν ἀνεγνωρίσθησαν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ εἰς τὰ ὁποῖα μαθητεύουν φοιτηταὶ ὑπὲρ τὰς 10,000.

Τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα εἶναι 26 εἰς τὰς διαφόρους ἐπαρχίας καὶ πόλεις ἀναλόγως τῆς ἀνάγκης καὶ τῶν μέσων. Οἱ ἐν αὐτοῖς φοιτῶντες εἶναι σήμερον περὶ τὰς 3500. Τὰ γυμνάσια εἶναι τέσσαρα, εἰς Ἀθήνας, Ναύπλιον, Σύραν, καὶ Πάτρας. Οἱ ἐν αὐτοῖς φοιτηταὶ εἶναι περὶ τοὺς 600.

Εἰς ταῦτα προστίθενται τὸ ἐν Πειραιεῖ στρατιωτικὸν σχολεῖον, τὸ ὀρφανοτροφεῖον, τὸ ἐν Ἀθήναις σχολεῖον τῶν τεχνῶν, καὶ τὸ Πανεπιστήμειον· ἐκ τούτων δὲ ἁπάντων ἐξάγομεν ὅτι ἔχομεν 590 σχολεῖα καὶ 45,000 μαθητάς. Ἐὰν δέ τις συγκρίνῃ ταῦτα πρὸς τὸν ὁλόκληρον πληθυσμὸν τοῦ Βασιλείου, ὅστις δὲν ὑπερβαίνει τὰς 800,000, εὐκόλως πείθεται ὅτι ἡ κατάστασις αὕτη τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως δικαιολογεῖ ἀρκούντως τὴν κυβέρνησιν.—ΕΛΛΗΝ. ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ.

ΤΑ κυριώτερα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα τῆς Ἑρμουπόλεως εἶναι τὸ Γυμνάσιον, τὸ Ἀλληλοδιδακτικὸν τῶν Ἀῤῥένων, δύο Ἀλληλοδιδακτικὰ τῶν Κορασίων, τὸ Ἑλληνικὸν τῶν Κορασίων, καὶ τὸ Φιλελληνικὸν Παιδαγωγεῖον, διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ Αἰδεσίμου Φ. Χίλδνερ.

Τὸ Γυμνάσιον ἔχει, ἐκτὸς τοῦ Γυμνασιάρχου, τέσσαρας Καθηγητὰς, ἕνα Σχολάρχην, καὶ δύο Διδασκάλους· μαθητὰς δὲ περὶ τοὺς 300. Τὸ Ἀλληλοδιδακτικὸν τῶν Ἀῤῥένων ἔχει 300 μαθητάς. Τὰ δύο Ἀλληλοδιδακτικὰ τῶν Κορασίων περιέχουν 355 κοράσια· τὸ δ' Ἑλληνικὸν τῶν κορασίων, 45. Ὑπάρχει καὶ Νηπιακὸν μὲ 60 παιδία. Τὸ ὅλον τῶν μαθητῶν εἰς τὰ ἀνωτέρω σχολεῖα, ὑπὲρ τοὺς 1000. Ἀνηγέρθη ἐσχάτως καὶ δεύτερον Ἀλληλοδιδακτικὸν σχολεῖον, χωρητικὸν 300 ἀῤῥένων καὶ ἰσαρίθμων κορασίων.

Τὸ Φιλελληνικὸν Παιδαγωγεῖον περιλαμβάνει παῖδας καὶ κοράσια 600. Διαιρεῖται δὲ εἰς Ἑλληνικὸν τῶν Παίδων, Ἀλληλοδιδακτικὸν τῶν Παίδων, καὶ Νηπιακὸν τῶν Παίδων· ὡσαύτως καὶ εἰς Ἑλληνικὸν, Ἀλληλοδιδακτικὸν, καὶ Νηπιακὸν τῶν Κορασίων. Ἀριθμὸς διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν, 12. Μαθήματα, ἐκτὸς τῶν κατωτέρων κλάδων, ἡ Ἑλληνικὴ, Γαλλικὴ, καὶ Ἀγγλικὴ Γλῶσσα, Γεωμετρία, Ἰχνογραφία, Ζωγραφικὴ, φωνητικὴ Μουσικὴ, κτλ.—ΕΡΜΟΥΠΟΛΙΤΗΣ.

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΜΑΡΤΙΟΣ, 1840.] [ΑΡΙΘ. 39.

Ο ΕΡΩΔΙΟΣ.

Λευκὸς Ἐρωδιός.

Οι Γέρανοι, οἱ Πελαργοὶ, καὶ οἱ Ἐρωδιοὶ, συγγενεύουν τὰ μέγιστα πρὸς ἀλλήλους· διακρίνονται δὲ, ὁ μὲν γέρανος φαλακρὰν ἔχων τὴν κεφαλήν· ὁ πελαργὸς, γυμνὴν τῶν ὀφθαλμῶν τὴν περιφέρειαν· ὁ δ' ἐρωδιὸς, ὀδοντωτὸν, ὡς πριόνιον, τὸν μέσον ἑκάστου ποδὸς δάκτυλον.

Τοῦ ἐρωδιοῦ ὑπάρχουσι πολυάριθμα εἴδη· ὁ Ἀριστοτέλης ἀναφέρει τρία μόνον τὰ κυριώτερα, λέγων, (Β. Θ'. Κ. ά.), 'Τῶν δ' ἐρωδιῶν ἐστι τρία γένη· ὅ τε πέλλος, καὶ ὁ λευκὸς, καὶ ὁ ἀστερίας καλούμενος.' Κοινότερος ἐκ τούτων εἶναι ὁ π έ λ λ ο ς ἐρωδιὸς, τοῦ ὁποίου τὸν τράχηλον στολίζει κρεμαστὸς λόφος στενῶν ὑπομαύρων

3 δ'.

πτερῶν. Ὁ Brisson ἀπαριθμεῖ τεσσαράκοντα ἑπτὰ εἴδη, διάφορα τὸ μέγεθος, τὸ σχῆμα, καὶ τὰ πτερά· καὶ μὲ δυνάμεις προσηρμοσμένας εἰς τοὺς τόπους τῆς αὐτῶν διατριβῆς, ἢ τὸ ἰδιαίτερον ἑκάστου ἐπιτήδευμα. Ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν διαφέρωσιν οἱ ἐρωδιοὶ κατὰ τὸ χρῶμα, τὸ μέγεθος, ἢ τὸ σχῆμα τοῦ ῥάμφους, ἅπαντες ὅμως ἔχουσι τὰ αὐτὰ ἤθη, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν χαρακτῆρα, δειλοὶ ὄντες, ἅρπαγες, καὶ ὀκνηροὶ, καὶ, μ' ὅλον τοῦτο, ἄπληστον ἔχοντες ἀδηφαγίαν. Ἄλλα μὲν πτηνὰ παχύνονται διὰ τῆς πολυφαγίας· ταῦτα δὲ, ἂν καὶ ὀλεθριώτατα καὶ παρὰ φύσιν λαίμαργα, ἔχουν πάντοτε σώματα ἰσχνὰ καὶ θνησιμαῖα.

Ὁ κοινὸς ἐρωδιὸς εἶναι ὡς πρὸς τὸν ὄγκον αὐτοῦ ἐλαφρότατος, ζυγίζων μόνον περὶ τὴν μίαν ὀκᾶν καὶ ἓν τέταρτον, μολονότι μῆκος μὲν ἔχει τριῶν ποδῶν καὶ τεσσάρων δακτύλων, μετρούμενον ἀπὸ τὴν ἄκραν τῶν ἐμπροσθίων δακτύλων εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ῥάμφους, ἔκτασιν δὲ πτερύγων, ὑπὲρ τοὺς πέντε πόδας. Ῥάμφος ἔχει μακρότατον, πέντε δακτύλων ἀπὸ τὴν ἄκραν εἰς τὴν βάσιν· ὄνυχας μακροὺς καὶ ὀξεῖς, τὸν δὲ μέσον ὀδοντωτὸν ὡς πριόνιον. Πλὴν, ἂν καὶ φαίνεται διὰ πόλεμον καθωπλισμένος, χαρακτηρίζεται, ὡς προείπαμεν, ὑπ' ὀκνηρίας καὶ δειλίας, ὥστε φεύγει καὶ ἀπὸ τὸν μικρότατον ἱέρακα.

Οἱ ἐρωδιοὶ ἐμποροῦν μὲν νὰ λογίζωνται ὡς ὄρνεις ἀποδημητικοὶ, ἀλλ' εἰς πάντα τόπον στ:κουν ἢ ἀναχωροῦν κατὰ τὴν ἀφθονίαν ἢ ἔλλειψιν τῆς τροφῆς. Πούποτε δὲν εὑρίσκονται πάμπολλοι, ἂν καὶ ὑπάρχωσιν εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τῶν βορεινῶν καὶ εὐκράτων χωρῶν τῆς Παλαιᾶς Ἠπείρου, ἴσως δὲ καὶ τῆς Νέας. Κατὰ τὴν Εὐρώπην πλεονάζουν μᾶλλον εἰς τὴν Ἀγγλίαν, Γαλλίαν, καὶ Ὁλλανδίαν.

Τὰς φωλεὰς κατασκευάζουν ἐφ' ὑψηλῶν δένδρων, καὶ μάλιστα δρυῶν, σιμώτατα ῥυάκων καὶ βάλτων. Ἡ φωλεὰ εἶναι χωρητικὴ, συνισταμένη ἐξωτερικῶς μὲν ἀπὸ κλαδίσκους, ξηρὰς βοτάνας, καὶ καλάμους, ἐσκεπασμένη δ' ἔσωθεν μὲ πτερὰ καὶ μαλλίον. Εἰς ταύτην ἐναποθέτει τὰ ὠὰ ἡ θήλεια, τρία τὸν ἀριθμὸν ἢ τέσσαρα, ἰσομεγέθη περίπου μὲ τὰ τῆς κοινῆς ὄρνιθος, ἀλλὰ πλέον μακρυλὰ, καὶ πρασινωπὰ μελάγχρεινα χωρὶς κηλίδων. Ὁ ἄῤῥην δὲν συμμετέχει ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ ἐπωασμοῦ· ἀλλὰ περιΐπταται εἰς ζήτησιν τροφῆς, ἐνόσῳ ἡ θήλεια τὸν γόνον αὐτῆς ἐπιμελεῖται. Ἀγαπῶσι μάλιστα τὴν συντροφίαν τῶν κοράκων, οἵτινες ὅμως

πολλάκις ἀφαρπάζουσι τὰ ὠά· οἱ δὲ ἱέρακες, αἱ γαλαῖ, καὶ αἱ ἰκτίδες, φέρουσιν ὄλεθρον εἰς τὰ νεογνά. Καὶ οἱ δύο γονεῖς προβλέπουσι τὴν τροφὴν τούτων, ἀφθονίαν ἰχθύων εἰς αὐτὰ φέροντες. Ἀλλ' ἅμα γένωσιν ἱκανὰ εὐκόλως νὰ πετῶσι, διώκονται ἀπὸ τὴν φωλεάν, καὶ προβαίνουν ἕκαστον ἀποκεχωρισμένον εἰς ζήτησιν τῆς ἰδίας αὐτοῦ τροφῆς.

Οἱ δὲ ἡλικιωμένοι ὄρνεις, περὶ τὰ μέσα τοῦ Αὐγούστου τὰς φωλεὰς ἀφίνοντες, περιπλανῶνται ἀπὸ ῥύακος εἰς ῥύακα, καὶ ἀπὸ λίμνης εἰς λίμνην, συνερχόμενοι, καὶ τάγματα συγκροτοῦντες βαθμηδὸν αὐξανόμενα, καθόσον ἐγγίζει ἡ ψυχρὰ τοῦ ἐνιαυτοῦ ὥρα. Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ φθινοπώρου ἀπαντῶνται πολλάκις συντροφίαι ἀπὸ εἴκοσι ἕως τριάκοντα εἰς τὸν αὐτὸν τόπον· ὡς δὲ σφοδρύνῃ τὸ ψύχος, ἀρχίζουν τὰς πρὸς νότον μεταναστεύσεις.

Ἡ τροφὴ αὐτῶν σύγκειται, ὡς ἐπιτοπλεῖστον, ἀπὸ ἰχθύας τῶν γλυκέων ὑδάτων, μάλιστα δὲ ἀπὸ τὸν γόνον τοῦ κυπρίνου καὶ τῆς θράσσας. Πρὸς καταδίωξιν τούτων ἐμβαίνουν εἰς τὰ ὕδατα μέχρι τῶν γονάτων (ἢ μᾶλλον τοῦ γόνατος, καθότι ἐπιστηρίζονται μόνον ἐπὶ τοῦ ἑνὸς ποδὸς) καὶ στέκουν ἡσύχως περιμένοντες τὴν προσέγγισιν τῶν ὀψαρίων. Παρετηρήθη δὲ οὐχὶ μόνον ὑπὸ τῶν χυδαίων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν πλέον ἀξιοπίστων ἀνδρῶν, ὅτι τὰ ἰχθύδια συνέρχονται πολυάριθμα πέριξ αὐτῶν· καὶ ἡ κοινὴ μὲν ἐξήγησις τούτου εἶναι ὅτι τὰ σκέλη των μεταδίδουν ὀσμήν τινα ἰδιαιτέραν εἰς τὸ ὕδωρ, ἥτις ἐφελκύει τὰ ὀψάρια πρὸς τὸν ἑαυτῶν ὄλεθρον. Ἀλλὰ πολὺ πιθανώτερον φαίνεται ἐκ νεωτέρων παρατηρήσεων, ὅτι τὴν ἑλκυστικὴν ταύτην δύναμιν λαμβάνει τὸ ὕδωρ ἀπὸ τὰ εἰς αὐτὸ πίπτοντα περιττώματα τοῦ ὄρνιθος, τὰ ὁποῖα, ὡς ἐκ πείρας ἀπεδείχθη, ἀδηφάγως κατατρώγουν οἱ ἰχθύες. Ὁ καιρὸς τοῦ ἁλιεύειν εἶναι συνήθως πρὸ τῆς ἀνατολῆς ἢ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. Γενικῶς καταπίνουν ὁλόκληρον τὸ θήρευμα· λέγεται δὲ ὅτι πολλὰ χέλια διαφεύγουν ἀπὸ τὰ ἐντόσθιά των ζωντανά, ὥστε πολλάκις κατατρώγονται καὶ δεύτερον ὑπὸ τῶν λαιμάργων ἐρωδιῶν. Ἐκτὸς τῶν ἰχθύων, οἱ βάτραχοι συνιστῶσιν οὐ μικρὸν μέρος τῆς τροφῆς αὐτῶν· κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα, εἰς κοχλίας καὶ σκώληκας συχνὰ περιοριζόμενοι, ἀπομένουν πτερὰ μόνον καὶ κόκκαλα.

Οἱ ἐρωδιοὶ πιάνονται διαφοροτρόπως. Ποτὲ μὲν τουφεκίζονται ἐνῷ ἁλιεύουν, ἢ ἐνῷ βραδέως εἰς τὰς ὄχθας περιΐπτανται. Ἄλλοτε ἰχθὺς προσκολλᾶται εἰς ἄγκιστρον ἐπὶ σχοινίου δεδεμένον, καὶ ἀφίνεται νὰ κολυμβᾷ ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ὅπου οἱ ἐρωδιοὶ συχνάζουν· ὥστε, τρόπον τινά, καὶ αὐτοὶ ἁλιεύονται. Ὅτε ἤκμαζεν εἰς τὴν Εὐρώπην ἡ διὰ τῶν ἱεράκων ἄγρα, ὑπέρτατος αὐτῆς κλάδος ἐλογίζετο ἡ καταδίωξις τοῦ ἐρωδιοῦ· καθότι αἱ ἰσχυραὶ αὐτοῦ πτέρυγες, ἀνώτεραι παντὸς ἄλλου πτηνοῦ ἰσομεγέθους, ἐνίσχυαν αὐτὸν νὰ ἀναβαίνῃ εἰς ἀπίστευτον σχεδὸν ὕψος, καὶ οὕτω παραπολὺ νὰ βασανίζῃ τὰς τοῦ ἱέρακος δυνάμεις.

Νέος πιασθείς, εὐκόλως συνειθίζει τὴν αἰχμαλωσίαν ὁ ἐρωδιός· ἀλλ' οἱ πρεσβύτεροι, πᾶσαν τροφὴν ἀποποιούμενοι, ψοφοῦν ἀπὸ τὴν ἀφαγίαν. Ἦτο ποτὲ συνήθεια εἴς τινα μέρη τῆς Εὐρώπης, ὅπου οἱ ἐρωδιοὶ ἐχρειάζοντο πρὸς ἐξάσκησιν τῶν ἱεράκων, μετὰ βίας νὰ γεμίζωσι τὴν κοιλίαν αὐτῶν ἀπὸ τροφήν, καὶ νὰ δένωσι ψάθας κομμάτιον περὶ τὸν τράχηλον αὐτῶν, ὥστε νὰ μὴ δύνανται πλέον νὰ τὴν ἐξεμῶσι. Κάποτε ὅμως ἡμερόνονται καὶ οἱ γηραλέοι, καὶ μάλιστα οἰκειοῦνται μὲ τοὺς ἀνθρώπους· ἱστορεῖται ὅτι ἕνας, ἀφοῦ καιρόν τινα τοῦ παρεγέμιζαν ἀπὸ τροφὴν τὴν κοιλίαν, καὶ τοῦ ἔδεναν τὸν τράχηλον, διὰ νὰ μὴ τὴν ἀποῤῥίπτῃ, ἡμερώθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε πετώμενος ἠκολούθει τὸν κύριον αὐτοῦ, ἤρχετο εἰς τὸν οἶκον προσκαλούμενος, καὶ τροφὴν ἐλάμβανεν ἐξ ἀνθρωπίνων χειρῶν.

Ἀστερίας Ἐρωδιός.

Ὁ Ἀστερίας Ἐρωδιὸς ἔχει χαρακτηριστικὸν ἰδιάζον μελαγχολικήν τινα, τρομερὰν βοήν, ἥτις, τὸ ἑσπέρας συνήθως ἀκουομένη, προξενεῖ δυσεξάλειπτον ἐντύπωσιν. Ὁμοιάζει τὸν διακεκομμένον τοῦ ταύρου μυκηθμόν, βαθυτέρα ὅμως καὶ τρανωτέρα, εἰς ἑνὸς μιλίου ἀπόστασιν ἀκουομένη, ὡς νὰ προήρχετο ἀπό τινος φοβεροῦ ὄντος, εἰς τὰ βάθη τῶν ὑδάτων διατρίβοντος.

Ὁ τὸν φρικώδη ὅμως τοῦτον ἦχον ἐκπέμπων ὄρνις δὲν εἶναι τοῦ πελλοῦ ἐρωδιοῦ ἰσομεγέθης, ἀλλὰ μικρότερος, ἀσθενέστερον ἔχων ῥάμφος, περὶ τοὺς τέσσαρας μόνον δακτύλους μακρόν. Ἀπὸ τὸν πελλὸν διαφέρει ὁ ἀστερίας ἐρωδιὸς κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος εἰς τὸ χρῶμα, ὃν ἐν γένει ὕπωχρον κίτρινον, μὲ μαῦρα στίγματα καὶ μαύρας σειράς. Ὁ λάρυγξ αὐτοῦ εἶναι ἁρμόδιος εἰς

παραγωγὴν τοῦ ἤχου, διὰ τὸν ὁποῖον τόσον φημίζεται· τὸ κάτω μέρος αὐτοῦ, τὸ εἰς τοὺς πνεύμονας διασχιζόμενον, ἔχει λεπτὴν ἐλευθέραν μεμβράναν, ἥτις δύναται, ἀέρος πληρουμένη, νὰ ἐκκενοῦται κατ᾽ ἀρέσκειαν. Ἀκούονται δὲ ὡς ἐπιτοπλεῖστον οἱ μυκηθμοὶ οὗτοι ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔαρος ἕως τὰ τέλη τοῦ φθινοπώρου· καὶ μολονότι διεγείρουν εἰς ἡμᾶς φόβον, δὲν εἶναι εἰμὴ προσκλήσεις ἐρωτικαί, ἢ γαμηλίου χαρᾶς ἀποτελέσματα.

Τὴν ἡμέραν κρύπτεται ἄφωνος εἰς τὰ ὑδατώδη χόρτα, ἀρχίζει δὲ τὸ κράξιμον αὐτοῦ πρὸς τὸ ἑσπέρας, βοῶν ἑξάκις ἢ ἑπτάκις, ἔπειτα δὲ παύων δέκα ἢ εἴκοσι λεπτά, καὶ πάλιν τὸν αὐτὸν ἦχον ἀνανεόνων. Τὸ κράξιμον ὅμως τοῦτο ποτὲ δὲν ἐκπέμπει πλὴν ἀτάραχος ὢν καὶ ἐλεύθερος. Ὅταν πατηθῶσι τὰ χορταρώδη αὐτοῦ καταγώγια, ὅταν φοβῆται ἢ περιμένῃ τὴν προσέγγισιν ἐχθροῦ, φυλάττει ἄκραν σιωπήν. Παρομοίως καὶ εἰς αἰχμαλωσίαν εὑρισκόμενος, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀνθρώπου, οὔτε φωνὴν ἐκβάλλει, οὔτε ζωὴν χαίρεται, οἰκτρὸν ὄρνεον διαμένον, ἐξίσου ἀνίκανον ἀγάπης ἢ διδασκαλίας. Ἀλλ᾽ ἂν καὶ πάντοτε τοὺς μυκηθμοὺς αὐτοῦ ἀφίνῃ ἐν μοναξίᾳ, ἔχει κραυγήν τινα, γενικῶς ἀκουομένην ὁπόταν τὴν ἄγραν συλλαμβάνῃ, καί ποτε ἐκ φόβου προερχομένην.

Ὁ ἀστερίας ἐρωδιὸς δὲν εἶναι οὔτε τόσον ὀλέθριος, οὔτε τόσον ἀδηφάγος, ὅσον ὁ πέλλος. Τρώγει βατράχους, ἔντομα, καὶ φυτά· μολονότι δὲ τόσον ὅμοιος τοῦ πέλλου ἐρωδιοῦ κατὰ τὸ σχῆμα, πολὺ ὅμως διαφέρει αὐτοῦ κατὰ τὰ ἤθη καὶ τὰς ὀρέξεις. Ὁ πέλλος οἰκοδομεῖ τὴν φωλεὰν αὐτοῦ εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλοτάτων δένδρων· ὁ ἀστερίας χαμηλὰ μεταξὺ τῶν εἰς τὰ ἕλη χόρτων. Ὁ πέλλος γεννᾷ τέσσαρα ᾠά· ὁ ἀστερίας ἑπτὰ ἢ ὀκτώ. Ὁ πέλλος τρέφει πολλὰς ἡμέρας τὰ νεογνά του· ὁ ἀστερίας μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁδηγεῖ αὐτὰ πρὸς τροφήν. Εἰς βραχυλογίαν, ὁ πέλλος εἶναι ἰσχνὸς καὶ νεκρώδης, ἀπὸ ζῶα τοπλέον τρεφόμενος· ὁ ἀστερίας γεμάτος καὶ παχύς, καθότι τρώγει καὶ φυτά, ὅταν λείψωσι τὰ ζῶα.

Ἡ πρὸς τὸ πτηνὸν ἄρα τοῦτο ἔχθρα τῶν χυδαίων δὲν προέρχεται ἀπὸ τὰς ἀδηφάγους ὀρέξεις, ἀλλ᾽ ἀπὸ τὴν βαθεῖαν μελαγχολικὴν αὐτοῦ βοήν. Ἐνθυμοῦμαι εἰς τὸ χωρίον, ὅπου ἐξώδευσα τὴν παιδικὴν ἡλικίαν μου, πόσον τρόμον ὁ ἦχος αὐτοῦ διήγειρεν· ἐλογίζοντο αὐτὸν ὡς κακοῦ προμήνυμα· καὶ ἂν ἀπέθνησκέ τις, ἔλεγαν ὅτι τὸ κακὸν ἦτον ἀναπόφευκτον, διότι ὁ νυκτικόραξ εἶχε προειπεῖν αὐτό· ἂν δ᾽ ἐτύχαινε κανεῖς νὰ μὴν ἀποθάνῃ, ὁ ψόφος βωδίου ἢ προβάτου ἐπλήρονε τὴν προφητείαν.

Ὁποίαν ὅμως καὶ ἂν ἐμπνέῃ φρίκην εἰς τοὺς ἁπλοῦς, τὸ κρέας αὐτοῦ τιμᾶται τὰ μέγιστα ὑπὸ τῶν τρυφηλῶν. Διὸ καὶ τόσον προθύμως ζητεῖ αὐτὸν ὁ ὀρνιθοθήρας, ὅσον τὸν ἀποφεύγει ὁ χωρικός· ὢν δὲ ὄρνις βραδύπτερος, σπανίως διασώζεται.

Ὁ Λευκερώδιος Πλατύραμφος εἶναι ὄρνις ἀποδημητικός, οὐχὶ πολὺ ἄγριος, καὶ ὀλίγον τὴν μετὰ τοῦ ἀνθρώ-

Λευκερώδιος Πλατύραμφος.

που συμβίωσιν ἀποστρεφόμενος. Εὑρίσκεται εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς χώρας τοῦ παλαιοῦ κόσμου. Πλεονάζει μάλιστα κατὰ τὸ θέρος εἰς τὰ ἑλώδη παράλια τῆς Ὁλλανδίας· βλέπεται προσέτι εἰς τὴν Προυσσίαν, Σιλεσίαν, καὶ Πολωνίαν, καὶ προβαίνει ἕως εἰς τὴν Λαπωνίαν. Καθόσον ὁ χειμὼν πλησιάζει, μεταναστεύει εἰς θερμοτέρας χώρας, καὶ διατρίβει εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἀφρικῆς, ἐκτεινόμενος μέχρι τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος.

Συχνάζει δὲ περὶ τὰς λίμνας καὶ τοὺς ποταμούς. Τὴν φωλεὰν κτίζει ποτὲ μὲν ἐφ᾽ ὑψηλῶν δένδρων, ποτὲ δὲ μεταξὺ καλάμων καὶ σπάρτων, καὶ τὰ ᾠὰ εἶναι ἀπὸ δύο ἕως τέσσαρα, γενικῶς τρία, κάποτε ὁλόλευκα, συνεχέστερον δὲ λευκὰ σεσημειωμένα μὲ σκοτεινὰ ἐρυθρὰ στίγματα.

Ὡς ἐπιτοπλεῖστον οἱ λευκερώδιοι πλατύραμφοι τρώγουν βατράχους, φρύνους, καὶ ὄφεις· ἐξ ὧν, μάλιστα εἰς τὸ Ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος, ἀφανίζουν πλῆθος μέγα. Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς χώρας ἐκείνης ὑπολήπτονται αὐτοὺς ὅσον οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι τὴν ἶβιν, καὶ τοὺς ἀφίνουν ἐλευθέρως νὰ περιτρέχωσιν εἰς τοὺς οἴκους των.

ΠΕΡΙ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ.

Η ΜΕΝ ἀδολεσχία εἶναι ἀπέραντος σειρὰ λόγων ἀπροβουλεύτων καὶ ἀσυναρτήτων. Ὁ δὲ ἀδόλεσχος τοιοῦτος, ὥστε, καθίσας πλησίον ἐκείνου, τὸν ὁποῖον δὲν γνωρίζει, πρῶτον μὲν ἐγκωμιάζει τὴν γυναῖκά του· ἔπειτα διηγεῖται τὄνειρον, τὸ ὁποῖον εἶδε τὴν νύκτα· ὕστερον ἐπαριθμεῖ ἓν πρὸς ἓν ὅσα βρώματα εἶχεν εἰς τὸ δεῖπνον. Ἔπειτα, προχωρῶν εἰς τὴν ὁμιλίαν, λέ-

γει, ὅτι οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι εἶναι πολλὰ πονηρότεροι τῶν παλαιῶν· καὶ ὅτι ὁ σῖτος ἐτιμήθη εἰς τὴν ἀγοράν· καὶ ὅτι πολλοὶ ξένοι ἔρχονται· καὶ ἡ θάλασσα πλέεται καλῶς ἀπὸ τῶν Διονυσίων καὶ ὕστερον· καὶ ἂν ὁ Θεὸς βρέξῃ, θέλουσιν εὐτυχήσειν τὰ γεννήματα, καὶ ὅτι τὸ ἐρχόμενον ἔτος θέλει γεωργήσειν τὸν ἀγρόν του· καὶ ὅτι ὁ Δάμιππος ἔστησε μεγάλην λαμπάδα εἰς τὰ μυστήρια· καὶ, Πόσοι εἶναι οἱ κίονες τοῦ ᾠδείου, καὶ, Ὅτι χθὲς τοῦ ἦλθεν ἐμετός· καὶ, Ποία ἡμέρα εἶναι σήμερον; καὶ, ἂν τὸν ὑποφέρῃ τις, δὲν ἀναχωρεῖ, ἀλλ' ἐξακολουθεῖ νὰ λέγῃ, ὅτι τὸν Βοηδρομιῶνα εἶναι τὰ μυστήρια, καὶ τὸν Πυανεψιῶνα, τὰ Ἀπατούρια, καὶ τὸν Ποσειδεῶνα, τὰ εἰς τοὺς ἀγροὺς ἑορταζόμενα Διονύσια. Πρέπει λοιπὸν νὰ φεύγῃ τις τάχιστα τοὺς τοιούτους ἀνθρώπους, καὶ ἀνιστάμενος ν' ἀπομακρύνηται, ἂν θέλῃ νὰ μένῃ ἀνενόχλητος ἀπὸ πυρετόν. Διότι εἶναι δύσκολον νὰ συνδιατρίβῃ τις μὲ τοὺς μὴ διακρίνοντας μήτε καταπαύσεως καιρὸν, μήτ' ἐργασίας.—ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΣ.

ΣΠΑΝΙΑ ΤΙΜΙΟΤΗΣ.

Κατα τὸ διάστημα τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πολέμου εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν, ἁπλοῦς τις γεωργὸς, τὄνομα Ῥικάρδος Ἰάξων, ἔκρινε χρέος αὐτοῦ νὰ ἑνωθῇ μὲ τὰ Ἀγγλικὰ στρατεύματα κατὰ τῶν ἰδίων ὁμογενῶν· πρὶν ὅμως ἐκτελέσῃ τοῦτο, συνελήφθη, καὶ εἰς περιστάσεις, αἵτινες ἀναμφιβόλως ἀπεδείκνυαν τί ἐμελέτα· ὢν δὲ πολὺ τιμιώτερος παρὰ ν' ἀρνηθῇ τὸ σκοπούμενον, παρεδόθη εἰς τὸν ἀστυνόμον, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν φυλακήν. Ἦτο δὲ αὕτη εἰς τόσον κακὴν κατάστασιν, ὥστε εὐκόλως ἠμποροῦσε νὰ διαφύγῃ· ἀλλ' εἰς τὰς χεῖρας τῆς ὑπαρχούσης ἐξουσίας εὑρισκόμενος, ἔκρινεν ἄδικον τὸ νὰ δραπετεύσῃ, στοχασθεὶς ὅτι ἐξίσου ὤφειλε νὰ ἐνδυθῇ ὅπλα ὑπὲρ τοῦ βασιλέως, καὶ νὰ ὑποφέρῃ τῆς πράξεως αὐτῆς τὰς συνεπείας.

Ἀφοῦ ἐκάθισεν εἰς τὴν φυλακὴν ὀλίγας ἡμέρας, ἐζήτησεν ἄδειαν παρὰ τοῦ ἀστυνόμου νὰ ἐκβαίνῃ τὴν ἡμέραν διὰ νὰ ἐργάζεται, ὑποσχόμενος τακτικῶς νὰ ἐπιστρέφῃ τὴν νύκτα. Τόσον δ' ἐγνωρίζετο ὁ ἄδολος αὐτοῦ καὶ φιλοδίκαιος χαρακτὴρ, ὥστε ἡ ἄδεια τὸν ἐδόθη ἀμέσως· ὀκτὼ δὲ μῆνας ἐξήρχετο καθ' ἡμέραν εἰς ἐργασίαν ὁ Ἰάξων, τακτικῶς τὴν νύκτα εἰς τὴν φυλακὴν ἐπανερχόμενος. Τὸν Μάϊον ἡτοιμάσθη ὁ ἀστυνόμος νὰ μεταφέρῃ αὐτὸν εἰς τὴν κωμόπολιν Springfield, ὅπου ἔμελλε νὰ κριθῇ δι' ἔγκλημα καθοσιώσεως. Ὁ Ἰάξων εἶπεν, ὅτι ἁμαρτία ἦτο νὰ γένῃ τόσος περιττὸς κόπος καὶ τόσον περιττὸν ἔξοδον· ὁ ἀστυνόμος δὲν ἦτο χρεία νὰ τὸν συνοδεύσῃ, καθότι αὐτὸς καὶ μόνος ἠμπόρει νὰ ὑπάγῃ.

Πάλιν ἐνεπιστεύθησαν εἰς τὸν λόγον τοῦ δεσμίου· ἐξεκίνησε δὲ μόνος νὰ παρουσιασθῇ διὰ κρίσιν καὶ βεβαίαν κατάκρισιν. Καθ' ὁδὸν ἐπρόφθασεν αὐτὸν εἰς τὰ δάση ὁ κύριος Edwards, μέλος τοῦ συμβουλίου τῆς Μασσακουσέττης, τὸ ὁποῖον, κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, εἶχε τὴν ὑπερτάτην ἐκτελεστικὴν δύναμιν. Ὁ κύριος οὗτος ἠρώτησεν αὐτὸν ποῦ ὑπήγαινεν. 'Εἰς Springfield,' ἀπεκρίθη, 'νὰ κριθῶ διὰ τὴν ζωήν μου.'

Φθάσας εἰς τὴν κωμόπολιν, ἐκρίθη, εὑρέθη ἔνοχος, καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον· ἐζητήθη τότε ἔλεος παρὰ τοῦ συμβουλίου. Ὁ πρόεδρος ἠρώτησεν, ἂν ἔπρεπε νὰ συγχωρηθῇ ὁ κατάδικος. 'Ἡ ὑπόθεσις,' εἶπεν εἷς τῶν ῥητόρων, 'εἶναι ἀπὸ τὰς πλέον ἐναργεῖς· ἡ πρᾶξις ἀναντιῤῥήτως ἦτον ἔγκλημα καθοσιώσεως, ἔχομεν δὲ ἀπόδειξιν ἐντελεστάτην· ἐὰν ἐλεήσωμεν τοῦτον, δὲν βλέπω, τὸ κατ' ἐμὲ, πῶς ἐμποροῦμεν νὰ καταδικάσωμεν ἄλλον ὁποιονδήποτε.' Ὀλίγαι κυβερνήσεις ἐνόησαν πόσον δίκαιον καὶ πολιτικὸν εἶναι τὸ ἐλεεῖν· ἡ σκληροκάρδιος γνώμη συνεφώνει μὲ τοῦ καιροῦ ἐκείνου τὴν διάθεσιν, καὶ τὰ μέλη ἀλληλοδιαδόχως ἔστερξαν εἰς αὐτὴν, ἕωσοῦ ἦλθεν ἡ ἀράδα τοῦ κυρίου Edwards νὰ ὁμιλήσῃ. Ἀντὶ δὲ νὰ προφέρῃ γνώμην, ἱστόρησεν ἁπλῶς τὰ τῆς παραδόξου διαγωγῆς τοῦ Ἰάξωνος, καὶ τὸ μετ' αὐτοῦ συναπάντημα εἰς τὰ δάση.

Πρὸς τιμὴν τῆς ἀνθρωπότητος, οὐδεὶς εὑρέθη νὰ ἐξασθενίσῃ τὸ ἀποτέλεσμα διὰ μιᾶς τῶν ξηρῶν ἐκείνων νομικῶν παρατηρήσεων, αἵτινες, ὡς ἀνεμοστρόβιλος τῆς ἐρήμου, μαραίνουν τὴν καρδίαν, εἰς τὴν ὁποίαν φθάσωσι. Τὸ συμβούλιον ἤρχισε νὰ διστάζῃ· ὅτε δ' ἓν ἀπὸ τὰ μέλη ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ, ὅτι ἄνθρωπος τοιοῦτος δὲν ἔπρεπε βέβαια νὰ σταλθῇ εἰς τὴν ἀγχόνην, τὸ φυσικὸν αἴσθημα τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπερίσχυσε, καὶ συγχώρησις ἐδόθη πάραυτα. Τόσον ἀληθεύει ὅτι εἶναι φρόνησις ἡ τιμιότης.

ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΔΑΜΑΛΙΣ.

Χειρουργος τις Ἄγγλος ἀπέδειξεν ἐσχάτως, ὅτι ἡ εὐλογία καὶ ἡ δαμαλὶς ἔχουν τὴν αὐτὴν καταγωγὴν, καὶ ὅτι ἡ τελευταία εἶναι εὐλογία μεταδομένη εἰς τὴν ἀγελάδα. Αὐτὸς οὗτος ἐνωφθάλμισεν ἀγελάδας μὲ τὴν ὕλην τῆς εὐλογίας, τῆς ὁποίας αἱ ἐπὶ τῶν ἀγελάδων φλύκταιναι ὡμοίαζαν μὲ τὴν ἐπιδερμίδα τῆς δαμαλίδος. Θέλων δὲ νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τοῦτο, ἐνωφθάλμισε βρέφη μὲ τὴν ἐκ τῆς ἀγελάδος ὕλην, ὡς ἀνωτέρω τεχνηέντως μολυνθείσης, ὅθεν ἀνεφύη ὡραία καὶ φυσικὴ φλυκταινικὴ δαμαλίς· πρὸς ἀποχρῶσαν δὲ ἐξακρίβωσιν τοῦ ἀποτελέσματος τούτου, τὰ αὐτὰ βρέφη ὑπεβλήθησαν εἰς ἐνοφθάλμισιν μὲ εὐλογίαν, καὶ δὲν προσεβλήθησαν ἀπὸ τὸ μόλυσμα. Ἑπομένως εἰκοσιπέντε κατὰ συνέχειαν ἐνεργήθησαν ἐνοφθαλμίσεις μὲ τὸ νέον φάρμακον, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ὀνομασθῇ εὐλογώτερον ποικίλη δαμαλὶς, καὶ ἀνεφύησαν αἱ εὐχαριστότεραι φλύκταιναι.

Ὁσάκις λοιπὸν ἡ εὐλογία ἀναφαίνεται βιαία εἰς τόπους, ὅπου εἶναι ἀδύνατος ἡ προμήθεια δαμαλίδος, ἐμπορεῖ νὰ ἐνοφθαλμίζεται μία ἀγελὰς μὲ εὐλογίαν, καὶ τὸ θανατηφόρον τοῦτο δηλητήριον, τὸ ἐπὶ τοσοῦτον ὀλέθριον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν, μεταβάλλεται εἰς γλυκὺ ῥευστὸν, ἱκανὸν νὰ διαφυλάξῃ ἐκ τοῦ μιαιφόνου μολύσματος τοὺς ὅσοι ἐξ αὐτοῦ ἤθελον ἐνοφθαλμισθῆ,

ΟΙ ΑΣΣΑΣΣΙΝΟΙ.

Συνέχεια καὶ τέλος ἀπὸ Σελ. 31.

ΤΗΝ φύσιν καὶ τὸ σύνταγμα τῆς αἱρέσεως τῶν 'Ασσασσίνων περιγράψαντες εἰς τὸν προηγούμενον ἀριθμὸν, δίδομεν εἰς τοῦτον ὀλίγα τινὰ παραδείγματα τοῦ τρόπου, καθ' ὃν οἱ εὐλαβεῖς λεγόμενοι ἐξετέλουν τὰς εἰς αὐτοὺς δεδομένας φοβερὰς παραγγελίας.

Φρονιμώτερον ἐφαίνετο κάποτε εἰς τὸν Σεΐχην, δι' ἐπικειμένου κινδύνου νὰ χαλινόνῃ τοὺς κραταιοὺς ἐχθροὺς, ἢ διὰ φόβου νὰ ἐκνευρίζῃ αὐτοὺς, μᾶλλον παρὰ δολοφονίαν πραγματικὴν νὰ μεταχειρίζεται. Σουλτάνος τῆς Περσίας διήγειρέ ποτε τὴν ἔχθραν τοῦ Σεΐχου· οὗτος εἵλκυσε πρὸς ἑαυτὸν ἕνα ἐκ τῶν δούλων τοῦ Σουλτάνου, ἢ πιθανώτερον ὁ δοῦλος ἦτον 'Ασσασσῖνος εὐλαβὴς, μετεσχηματισμένος· ἐνῷ δὲ ὁ Σουλτάνος ἐκοιμᾶτο, ἐνέπηξεν εἰς τὸ πάτωμα ὁ δοῦλος ξίφος πλησίον τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. Ἔκθαμβος καὶ ἔντρομος ἀπέμεινεν ὁ ἡγεμὼν, ὅτε, ἐξυπνήσας, παρετήρησε τὸ φονικὸν ὅπλον· ἀλλ' ἔκρυψε τὸν φόβον. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἔπεμψε γράμμα ὁ Σεΐχης, εἰς τὸ ὁποῖον, διὰ φόβου καὶ θάῤῥους ὁμοῦ ζητῶν αὐτὸν νὰ ἑφελκύσῃ, ἔλεγεν, '"Αν δὲν ἤμεθα πρὸς τὸν Σουλτάνον εὐδιάθετοι, ἠμπορούσαμεν νὰ ἐμπήξωμεν εἰς τὴν καρδίαν τὸ εἰς τὸ ἔδαφος ἐμπηχθὲν ξίφος.'

Εἰς ἄλλην τινὰ περίστασιν, Βεζίρης ἐφονεύθη ὑπὸ 'Ασσασσίνου, ὅστις ἐμβῆκεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ ὡς ἱπποκόμος. Μίαν τῶν ἡμερῶν, εἰσελθόντος τοῦ Βεζίρου εἰς τὸ ἱπποστάσιον νὰ θεωρήσῃ τοὺς ἵππους, ἐφάνη ἐνώπιον αὐτοῦ ὁ ψευδιπποκόμος χωρὶς ἐνδυμάτων, ὥστε νὰ μὴ δώσῃ κάμμίαν ὑποψίαν ὅτι ἐκράτει ὅπλα κεκρυμμένα· ἀλλ' εἶχε κρύψειν τὸ ξίφος εἰς τὴν χαίτην τοῦ ἵππου, τὸν χαλινὸν τοῦ ὁποίου ἐκρατοῦσεν. Ὁ ἵππος ἀνεσηκώθη, καὶ μὲ πρόφασιν ὅτι τάχα ἔμελλε νὰ καθησυχάσῃ αὐτὸν διὰ χαϊδευμάτων, ἥρπασε τὸ ξίφος, καὶ θανασίμως ἐμαχαίρωσε τὸν Βεζίρην.

Ἄλλοτε πειραχθεὶς μὲ τὸν Σουλτάνον ὁ Σεΐχης, ἔπεμψε τοὺς εὐλαβεῖς νὰ πυρπολήσωσι τὸ Χαλέπι μὲ καιομένην νάφθαν. Ὅλαι τοῦ διοικητοῦ καὶ τοῦ λαοῦ αἱ προσπάθειαι διὰ νὰ σβέσωσι τὴν πυρκαϊὰν παντάπασιν ἐματαιοῦντο, καθότι, διὰ μέσων παραγομένη ὁμοίων τοῦ πολυθρυλλήτου Ἑλληνικοῦ πυρὸς, πεισματωδῶς ἀνθίστατο εἰς τὴν τοῦ ὕδατος ἐνέργειαν. Πολλαὶ οἰκοδομαὶ διόλου κατανηλώθησαν, καὶ πλῆθος πάμπολυ ῥούχων πολυτελῶν καὶ παντοίων πραγματειῶν ἔγιναν παρανάλωμα τῆς πυρκαϊᾶς. Οἱ 'Ασσασσῖνοι ἔῤῥιπταν νάφθαν εἰς τὰς ῥύμας ἀπὸ τὰ δώματα τῶν οἴκων· εἰς δὲ τὸ μέσον τῆς συγχύσεως ἀπέφυγαν ἀβλαβεῖς τὴν δημοτικὴν λύσσαν.

Ἐπὶ τῶν ὀπαδῶν ἢ ὑπηκόων αὐτοῦ εἶχε παράδοξον ἐπιῤῥοὴν καὶ δύναμιν ὁ Σεΐχης. Ὁ Σουλτάνος Μελεκσὰχ ἔστειλέ ποτε πρέσβυν εἰς τὸν Σεΐχην διὰ νὰ τοῦ ζητήσῃ πίστιν καὶ πειθαρχίαν. Ὁ Σεΐχης, κατενώπιον τοῦ πρέσβεως, ἐκάλεσε τινὰς τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ εἰς τὸν θάλαμον. Νεύσας πρὸς ἕνα, 'Φονεύσου!' εἶπε· καὶ παρευθὺς ὁ ἄνθρωπος ἐθανατώθη· εἰς δὲ ἄλλον, 'Καταχρημνίσου ἀπὸ τὸν προμαχῶνα!'—μετὰ μίαν στιγμὴν ἔκειτο πτῶμα κεκολοβωμένον εἰς τὴν περὶ τὸ φρούριον τάφρον. Στραφεὶς τότε ὁ Σεΐχης πρὸς τὸν ἐκπεπληγμένον καὶ ἔντρομον πρέσβυν, 'Οὕτως,' εἶπεν, 'ὑπακούομαι ἀπὸ ἑβδομήκοντα χιλιάδας πιστῶν ὑπηκόων. Ταύτην δὸς ἀπόκρισιν εἰς τὸν κύριόν σου.'

Μετά τινας χρόνους, ὁ τῆς Καμπανίας Κόμης 'Ερρίκος περνῶν πλησίον τῆς τῶν 'Ασσασσίνων περιοχῆς, ἐνῷ ὑπήγαινεν εἰς τὴν 'Αρμενίαν, προσεκλήθη ὑπό τινων ἀπεσταλμένων τοῦ Σεΐχου νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ φρούριον αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπιστροφήν. Ὁ κόμης ἔκλινεν εἰς τὴν πρόσκλησιν· ὁ δὲ Σεΐχης ἔσπευσεν εἰς προϋπάντησιν, καὶ ὑπεδέχθη αὐτὸν ἐντιμότατα. 'Ανεβίβασεν αὐτὸν εἰς διαφόρους πύργους καὶ φρούρια, τέλος δὲ εἰς ἓν ἔχον ὑψηλότατα πυργίδια. 'Εφ' ἑκάστης σκοπιᾶς ἵσταντο δύο φύλακες, λευκὰ ἐνδεδυμένοι· τὸ ὁποῖον ἦτο σύμβολον τοῦ ὅτι ἦσαν μεμυημένοι εἰς τὰ κρύφια δόγματα. Εἶπε δὲ ὁ Σεΐχης πρὸς τὸν κόμητα, ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ὑπήκουαν αὐτὸν καλήτερα παρ' οἱ Χριστιανοὶ τοὺς ἰδίους ἡγεμόνας· καὶ, ἅμα ἔδωκε σημεῖόν τι, κατεκρημνίσθησαν δύο αὐτῶν ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ πύργου, καὶ κατασυνετρίβησαν εἰς τὴν βάσιν. 'Ἐὰν θέλῃς,' εἶπεν ὁ Σεΐχης πρὸς τὸν ἐκπεπληγμένον κόμητα, 'ἅπαντες οἱ λευχείμονές μου θέλουν καταχρημνισθῆν ὁμοιοτρόπως ἐκ τῶν προμαχώνων.' Ὁ Ἐῤῥίκος τοῦτο μὲν παρεκάλεσε νὰ λείψῃ· ὡμολόγησεν ὅμως ὅτι αὐτὸς οὕτω πως δὲν ὑπηκούετο ὑπὸ τῶν ἑαυτοῦ δούλων.

Ἐκπληκτικὸν ἀληθῶς εἶναι μέχρι πόσου παρεισέδυαν οἱ 'Ασσασσῖνοι εἰς τὰ σημαντικώτερα μέρη. Εἰς μίαν περίστασιν πρέσβυς ἐστάλθη παρὰ τοῦ Σεΐχου εἰς τὸν Σουλτάνον, πρὸς ἐξισασμὸν ἀνωμαλίας τινὸς, μεταξύ των ὑπαρχούσης. 'Αφοῦ ἡ ὑπόθεσις ἐπερατώθη, ἐφιλοξενεῖτο ὁ ἀπεσταλμένος εἰς τὸν οἶκον τοῦ Βεζίρου. Εἰς μέγα δέ τι συμπόσιον, ἐνῷ ἅπαντες ἦσαν ἤδη παρεζαλισμένοι ἀπὸ τὸν οἶνον, εἶπεν ὁ ἀπεσταλμένος εἰς τὸν ξενοδόχον αὐτοῦ, ὅτι εἰς τὴν ἄμεσον θεραπείαν τοῦ Σουλτάνου, μεταξὺ τῶν σωματοφυλάκων, πρωτοστρατόρων, καὶ ὑπηρετῶν αὐτοῦ, ἦσαν διάφοροι 'Ασσασσῖνοι. Περίεργος ὁ Βεζίρης νὰ γνωρίσῃ τοὺς κινδυνώδεις τούτους ἀγνώστους, παρεκάλεσε τὸν πρέσβυν νὰ δείξῃ αὐτούς· ἔδωκε δὲ τὸ χειρόμακτρον ὡς ἐγγύησιν ὅτι δὲν ἤθελαν πάθειν τίποτε κακόν. Εὐθὺς προέβησαν εἰς τὸ μέσον πέντε τῶν πλέον θαῤῥετῶν θαλαμηπόλων ὡς μετεσχηματισμένοι 'Ασσασσῖνοι. 'Τὴν δεῖνα ἡμέραν, τὴν δεῖνα ὥραν,' εἶπε πρὸς τὸν Βεζίρην εἷς αὐτῶν, 'Ινδὸς τὸ ἔθνος, 'ἠμπόρουν νὰ σὲ φονεύσω ἀπαρατήρητος· καὶ ὅτι δὲν ἔπραξα οὕτω πρέπει νὰ ὀφείλῃς τὴν χάριν εἰς τὸν ἀνώτερόν μου, παρὰ τοῦ ὁποίου δὲν εἶχα λάβειν τοιαύτας διαταγάς.' Ἡμιμεθυσμένος καὶ καταπεφοβισμένος ὁ Βεζίρης, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τῶν 'Ασσασσίνων, παρακαλῶν νὰ τοῦ χαρίσωσι τὴν ζωήν. Τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο ἀκούσας ὁ Σουλτάνος, διέταξε νὰ ταφῶσιν οἱ πέντε ἄνδρες ζωντανοί—θάνατον, τὸν

ὁποῖον ἱλαρῶς ὑπέφεραν, καθὸ νομίζοντες ὅτι ὑπὲρ τοῦ κυρίου αὐτῶν ἔπασχαν.

Οὐχὶ μόνον οἱ ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ αὗται αἱ γυναῖκες, ἔνδοξον φανταζόμεναι τοῦ Ἀσσασσίνου τὸ ἐπάγγελμα, ἔχαιραν ὑπὲρ αὐτοῦ θυσιαζόμεναι. Εἰς μίαν περίστασιν, ὀκτὼ Ἀσσασσῖνοι, ὡς Δερβίσαι μετεσχηματισμένοι, ἔπεσον κατὰ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μοσσοὺλ, ἐνῷ ἐκάθιζεν ἐπὶ τοῦ θρόνου εἰς τὸν ἐν Μοσσοὺλ ναόν. Φύσει δὲ γενναιότατος καὶ ὑπὸ θώρακος ἐσκεπασμένος, ὑπερασπίσθη κατὰ τῶν ἀχρείων, τρεῖς τῶν ὁποίων ἐξήπλωσε πρὸ ποδῶν· ἀλλὰ, πρὶν φθάσωσιν εἰς βοήθειαν αὐτοῦ οἱ σωματοφύλακες, ἔλαβε πληγὴν θανάσιμον, ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ὁποίας αὐθημερὸν ἐξέπνευσε. Τοὺς λοιποὺς Ἀσσασσίνους κατέσφαξεν ὁ ὄχλος, πλὴν νεανίσκου τινὸς ἀπὸ τὴν κώμην Καταρνὰς, τοῦ ὁποίου ἡ μήτηρ, τὸν φόνον τοῦ ἡγεμόνος ἀκούσασα, ἐνεδύθη καὶ κατεστολίσθη, περιχαρὴς διὰ τὴν εὐτυχῆ ἔκβασιν ἐπιχειρήσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ υἱὸς αὐτῆς τὴν ζωὴν εἶχεν ἀφιερώσειν· ἀλλ' ὅτε ἴδεν αὐτὸν ἐπιστρέφοντα ζωντανὸν καὶ μόνον, ἀπέκοψε τὰς τρίχας, καὶ κατεμαύρισε τὸ πρόσωπον, εἰς ἄκρον περίλυπος ὅτι δὲν εἶχε συμμεθέξειν τοῦ ἐντίμου θανάτου τῶν φονέων, ὡς οἱ ταλαίπωροι πεπλανημένοι οὗτοι αὐτὸν ἐφαντάζοντο.

Τοιοῦτοι λοιπὸν ὑπῆρξαν οἱ Ἀσσασσῖνοι, καὶ τοιοῦτος ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐξετέλουν τὰ διαβολικά των σχέδια. Ὀλίγα τινὰ πρέπει τώρα νὰ σημειώσωμεν ὡς πρὸς τὴν ἀκόλουθον αὐτῶν ἱστορίαν.

Πολλάκις μετεχειρίσθημεν τὴν λέξιν Σεῖχης. Ἀλλὰ φυσικὰ οὗτος δὲν ἦτο πάντοτε τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Χασσὰν Σαβὰχ, ἄλλοι διεδέχθησαν τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν, εἰς διάστημα πολλῶν γενεῶν. Βαθμηδὸν ἐξέτειναν τὰς καταχτήσεις καὶ τὸ κράτος αὐτῶν εἰς τὴν Συρίαν, καὶ εἰς ἄλλους τόπους πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἀλαμούτ. Φαίνεται δὲ πιθανὸν, ὅτι τὰ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους ἐγνωσμένα ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν Ἀσσασσίνων παρήχθησαν μᾶλλον ἐκ τοῦ Συριακοῦ κλάδου παρ' ἐκ τῆς ἐν Ἀλαμοὺτ πρωτοσυστάτου ἀδελφότητος.

Εἴπαμεν ὅτι τὸ 1090 ὕψωσεν ὁ Χασσὰν ἐν Ἀλαμοὺτ τὴν σημαίαν αὐτοῦ. Τὴν ἐφεξῆς ἑκατονταετηρίδα ἡ Συρία καὶ τὰ συνορεύοντα μέρη ἔγιναν θέατρον τῶν πολεμικῶν πράξεων τῶν Σταυροφόρων· ἡ Συρία τῷόντι εὑρίσκετο κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εἰς θέσιν παράδοξον. Οἱ Μωαμεθανοὶ κατεῖχαν τοὺς ἁγίους τόπους·—οἱ Ἀσσασσῖνοι, τῶν ὁποίων ὁ χαρακτὴρ ἦτο συνάμα Μωαμεθανικὸς καὶ ἄθεος, ἐνέπνεαν τρόμον διὰ τοῦ ξίφους εἰς ὅλας τὰς Μωαμεθανικὰς αὐλάς· οἱ δὲ Σταυροφόροι, ἀμφοτέρους μισοῦντες καὶ ἐναντιούμενοι, ἐνηγκαλίζοντο πᾶσαν εὐκαιρίαν νὰ προσβάλλωσι καὶ νὰ κατατροπόνωσιν αὐτούς. Τρεῖς λοιπὸν φατρίαι συνεμάχοντο κατ' ἀλλήλων· καὶ δὲν πρέπει νὰ θαυμάζωμεν, ἂν αἰσχραὶ καὶ ἄτιμοι συνενώσεις ἐγίνοντο κάποτε μεταξὺ τῶν δύο φατριῶν κατὰ τῆς τρίτης. Ἀπεδείχθη ὅτι τινὲς ἀπὸ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Σταυροφόρων συνεμάχησαν μὲ τοὺς Ἀσσασσίνους κατὰ τῶν Μωαμεθανῶν, ἢ Σαρακηνῶν, ὡς κοινότερον ἐκαλοῦντο.

Τὸ Ἀλαμοὺτ δὲν διέμενε πάντοτε εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἀσσασσίνων. Ἡλώθη ἅπαξ, ἔπειτα πάλιν κατεκτήθη, ὕστερον δὲ καὶ δεύτερον ἡλώθη. Οὔτε ἦσαν ὅμοιαι πάντοτε τῶν Ἀσσασσίνων αἱ πράξεις. Εἷς αὐτῶν παρεβίασε τὸν ὑπὸ Χασσὰν συστηθέντα κανόνα, τὰ μυστικὰ δόγματα τῆς ἀδελφότητος εἰς τὰ κατώτερα ὡς καὶ εἰς τὰ ἀνώτερα μέλη διακοινώσας.

Οὔτε κλίσιν, οὔτε τόπον ἔχομεν νὰ ἐξιστορήσωμεν ἔτι πλέον λεπτομερῶς τὰς φονικὰς καὶ σατανικὰς πράξεις τῆς ἀπανθρώπου ταύτης συμμορίας. Ἀρκεῖ νὰ σημειώσωμεν, ὅτι δὲν ἤργησε νὰ καταλάβῃ αὐτοὺς ἀνταποδόσεως ἡμέρα, καθόσον ἔφθανε πρὸς τοιαῦτα ἐγκλήματα ἀνταπόδοσις ἀνθρωπίνη. Γνωστὸν εἶναι εἰς τοὺς πλειοτέρους ἀναγνώστας τὄνομα τοῦ Γεγγῆ Χὰν, Ταρτάρου, ὅστις μὲ ἀναρίθμητα βαρβάρων στίφη κατέδραμε τὰς ὡραιοτέρας χώρας τῆς Ἀσίας, θρόνους ανατρέπων, λαφύρων ἁρπάζων πλῆθος μέγιστον, χιλιάδας καὶ μυριάδας σφάζων Σινῶν, Ἰνδῶν, Περσῶν, καὶ ἄλλων Ἀσιατικῶν ἐθνῶν. Πολλοὺς μὲν θρόνους ἀνέτρεψεν ὁ Γεγγῆς, ἀλλ' ἀφῆκεν εἰς τοὺς Ἀσσασσίνους τὴν ἀδίκως ἀποκτηθεῖσαν δύναμιν. Καὶ αὕτη ὅμως δὲν ἔμελλε νὰ διαρκέσῃ. Τὸ 1263, ὁ Μαγκοῦ Χὰν, τρίτος διάδοχος τοῦ Γεγγῆ Χὰν, διέδραμε τὴν Περσίαν ὡς ἀνεμοστρόβιλος μετὰ στίφους Μουγγόλων, καὶ ἐξερρίζωσε τὸ κράτος τῶν Ἀσσασσίνων. Τὸ Ἀλαμοὺτ ἡλώθη, οἱ πλειότεροι τῶν ἐν αὐτῷ κατεσφάγησαν, οἱ δὲ λοιποὶ διεσπάρησαν εἰς διαφόρους χώρας. Τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο δὲν ἐξήλειψε μὲν ὁλότελα τοὺς Ἀσσασσίνους· διότι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐπενήργουν εἰς τὰ πολιτικὰ τῶν αὐλῶν διά τινα καιρὸν μετέπειτα. Ἀλλ' ὡς ἀδελφότης, ὡς συμμορία ἀνδρῶν ἀποφασισμένων, καὶ ἀφωσιωμένων εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ὁποιασδήποτε πράξεως ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν ἐπιτασσομένης, ὅσον καὶ ἂν ἦτο δεινὴ, ἐμπορεῖ τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἔπαυσε κατὰ τὴν εἰρημένην ἐποχήν.

Οὕτω λοιπὸν, περὶ τὰ ἑκατὸν ἑξήκοντα ἔτη, ἀφοῦ κατέλαβεν ὁ Χασσὰν τὸ ἐν Ἀλαμοὺτ ὀρεινὸν φρούριον, ἐπῆραν αὐτὸ οἱ Μουγγόλοι ἀπὸ τοὺς διαδόχους του, οἱ δ' Ἀσσασσῖνοι ἔγιναν φυλὴ περιπλανωμένη, καὶ τέλος ἐξηλείφθησαν ὁλότελα.

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

Οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ζῶσι ταυτοχρόνως ἐπὶ τῆς γῆς, εἶναι κατὰ πιθανολογίαν σχεδὸν 1000 ἑκατομμύρια. Δύναται δὲ νὰ ζήσῃ ὁ ἄνθρωπος 80 ἕως 100, καὶ ἀκόμη περισσότερα ἔτη. Οἱ ὀλίγοι δὲ μακρόβιοι, οἵτινες ἔφθασαν ἕως εἰς τὸ 150 ἔτος ἢ καὶ περισσότερον, εἶναι ὅλοι σχεδὸν ἀπὸ τὰ βόρεια ἢ ἀπὸ ὑψηλὰ μέρη, καὶ ἐκ τῆς μικρᾶς τάξεως τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ πολλὰ ὀλίγοι ἄνθρωποι φθάνουν εἰς βαθὺ γῆρας· διὰ τοῦτο μόλις εὑρίσκομεν μεταξὺ πολλῶν χιλιάδων ἕνα ἑκατοντούτην. Ἀπὸ τοὺς συγχρόνως δὲ γεννηθέντας

ἀποθνήσκει τὸ $\frac{1}{4}$ τὸ πρῶτον ἔτος, ὑπὲρ τὰ $\frac{1}{3}$ ἕως εἰς τὸ τέλος τοῦ ἕκτου ἔτους, καὶ μόλις τὸ $\frac{1}{2}$ φθάνει τὸ εἰκοστὸν δεύτερον ἔτος. Εἰς δὲ τὸ ἑξηκοστὸν ἔτος ζῇ μόνον τὸ $\frac{1}{5}$, καὶ εἰς τὸ ἑβδομηκοστὸν τὸ $\frac{1}{10}$. Ὁ δὲ λόγος τῶν γεννωμένων πρὸς τοὺς ζῶντας δὲν εἶναι ὁ αὐτὸς εἰς τὰς διαφόρους χώρας· διότι εἴς τινας μὲν εὑρέθη ὡς 1 πρὸς 22, εἰς ἄλλας δὲ ὡς 1 πρὸς 32, ὥστε ὁ μέσος ὅρος δύναται νὰ ἦναι ὡς 1 πρὸς 27. Ἐὰν λοιπὸν δεχθῶμεν, ὅτι ζῶσι συγχρόνως ἐπὶ τῆς γῆς 1000 ἑκατομμύρια ἄνθρωποι, ἕπεται ὅτι γεννῶνται ἐτησίως 37,037,037, καθ' ἑκάστην ἡμέραν 101,471, καθ' ἑκάστην ὥραν 4228, καθ' ἓν πρῶτον λεπτὸν 70, καὶ καθ' ἓν δεύτερον λεπτὸν 1, εἰς δὲ δέκα δεύτερα λεπτὰ 11 ἄνθρωποι. Εἶναι ὅμως ἐν γένει οἱ γεννώμενοι ἄνθρωποι πάντοτε πλειότεροι τῶν ἀποθνησκόντων· διότι ἐκ τῶν 30 ἀνθρώπων ἀποθνήσκει ἐτησίως εἷς. Ἀπὸ τὰ 1000 λοιπὸν ἑκατομμύρια ἀποθνήσκουσιν ἐτησίως ὑπὲρ τὰ 33,000,000, εἰς ἑκάστην ἡμέραν ὑπὲρ τὰς 91,000, εἰς ἑκάστην ὥραν σχεδὸν 4000, εἰς ἕκαστον πρῶτον λεπτὸν περὶ τοὺς 63, καὶ εἰς πᾶν δεύτερον λεπτὸν εἷς. Ἀλλ' ὅταν εἴς τινα χώραν ὁ πληθυσμὸς τῶν ἀνθρώπων, ὅστις κρέμαται ἀπὸ τὰς προσόδους καὶ τὴν καλλιέργειαν τῆς χώρας, φθάσῃ εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν, τότε οἱ ἄνθρωποι, μὴ δυνάμενοι νὰ τραφῶσι, βιάζονται νὰ μεταναστεύσωσιν. Ἐὰν ὅμως ὁ ἀριθμὸς ὅλων τῶν κατοίκων τῆς Γῆς αὐξήσῃ διὰ τῆς ὑγείας, εἰρήνης καὶ ἀφθονίας, ἀποκαθίσταται πάλιν εἰς τὴν προτέραν του ἰσοσταθμίαν διὰ τοῦ πολέμου, τῆς ἐνδείας, καὶ τῶν ἐπιδημικῶν νόσων.

Εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὰς περισσοτέρας χώρας τῶν εὐκράτων καὶ κατεψυγμένων ζωνῶν γεννῶνται ἐν γένει περισσότερα ἀρσενικὰ παρὰ θηλυκὰ, τουτέστι 21 πρὸς 20, ἢ 26 πρὸς 25. Ἐξ ἐναντίας ὅμως ἀποθνήσκουσι πλειότερα ἀρσενικὰ παρὰ θηλυκὰ, σχεδὸν ὡς 27 πρὸς 26, ὥστε κατὰ τὴν ἡβικὴν ἡλικίαν ὀλίγον μόνον ὑπερέχουσι κατὰ τὸν ἀριθμὸν τὰ ἀρσενικά. Ἐφεξῆς ὅμως οἱ πόλεμοι, αἱ ἀποδημίαι, αἱ ἐπικίνδυνοι ἀσχολίαι καταδαπανῶσι μέγα μέρος τῶν ἀνδρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ γυναῖκες εἶναι κατὰ τὸν ἀριθμὸν πολὺ περισσότεραι ἀπὸ τοὺς ἄνδρας. Ἀλλ' εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην γεννῶνται περισσότερα θηλυκὰ παρὰ ἀρσενικά. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ὅσοι δὲν ἔφθασαν ἀκόμη εἰς τὴν ἡβικὴν ἡλικίαν ἔχει λόγον πρὸς ὅλον τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ὡς 1 πρὸς 3· π. χ. εἰς τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον γεννῶνται ἐτησίως 10,000 παιδία, εἶναι περίπου 295,022 κάτοικοι, ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι παιδία μὲν μικρότερα τῶν 15 ἐτῶν 93,003, ἡλικιωμένοι δὲ 202,019. —Γεωργ. Χορτακη.

ΘΕΜΕΛΙΟΝ πάσης ὀρθῆς παιδείας ὀφείλει νὰ ἦναι ἡ τῆς μητρικῆς γλώσσης ἀκριβὴς μάθησις· τί λοιπὸν νὰ φρονῶμεν περὶ τῶν ὅσοι προτιμοῦν ν' ἀκούωσι τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ψελλίζοντας ξενικὰς φράσεις, μᾶλλον παρ' ὀρθῶς ὁμιλοῦντας τὴν πάτριον διάλεκτον;

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ, ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΩΝ.

Συνέχεια ἀπὸ Σελ. 22.

Γ'. Ἐμποριον των Φοινικων. Τυρος και Σιδων. Ἐμποριον των Ἰσραηλιτων. Καρχηδων. Οἱ δι' ἀνακαλυψιν πρωτοι πλοοι. Ἐμποριον και ἀνακαλυψεις των Ἑλληνων και Ρωμαιων. Ἀλεξανδρος. Προσφατος ἀνακαλυψις ἐπι της Νοτιου Ἀμερικης.

ΟΣΟΝ ἐκ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν καὶ τῆς τοποθεσίας ἀπετρέποντο τοῦ ἐμπορίου οἱ Αἰγύπτιοι, τοσοῦτον ἐκ τῶν αὐτῶν περιστάσεων προετρέποντο εἰς αὐτὸ οἱ ΦΟΙΝΙΚΕΣ. Μήτε δεισιδαιμονίας ἀντικοινωνικὰς, μήτε φαντασίαν ἀλαζονικὴν ἔχοντες περὶ τῆς ἑαυτῶν ἀνωτέρας ἀξιότητος, οἰκειοῦντο μεθ' ὅλων, ὅσους δι' ἐμπορικὰς ἢ ἄλλας ὑποθέσεις ἐλάμβανον αἰτίαν νὰ συναναστραφῶσι. Χώραν οἰκοῦντες μικρὰν, καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν γονιμωτάτων, μόνον πλουτισμοῦ μέσον εἶχαν τὸ ἐμπόριον. Ἔμπροσθεν αὐτῶν ἐξηπλοῦτο ἡ ἀχανὴς καὶ ἄπλευστος σχεδὸν Μεσόγειος, προσκαλοῦσα, τρόπον τινὰ, εἰς στάδιον, ὅπου ἔμελλε νὰ θερίσῃ καρποὺς πλουσιωτάτους ἡ ἐμπορία. Τοσαύτας δὲ κατεπειγούσας ἀφορμὰς ἔχοντες οἱ Τύριοι καὶ Σιδώνιοι, οὐδὲν θαῦμα ὅτι ἐδόθησαν εἰς τὸ ἐμπόριον μετὰ ζήλου, ὁ ὁποῖος εἰς βραχὺ καιροῦ διάστημα θαλασσοκράτορας αὐτοὺς κατέστησεν. Αἱ πόλεις αὗται ἐμπορεύοντο κατὰ σχέδιον μᾶλλον ἐκτεταμένον καὶ τολμηρότερον ὁποιωνδήποτε ἄλλων ἀπὸ τὰς ἀρχαίας. Περιέπλεαν εἰς ἅπασαν τὴν Μεσόγειον, τὸ δυτικὸν μέρος τῆς ὁποίας ἦτο σχεδὸν διόλου ἄγνωστον πρὸ τοῦ καιροῦ αὐτῶν, καὶ ἐξέτασαν τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Ἱσπανίας καὶ Ἀφρικῆς· πιθανὸν ὅτι αὐτοὶ ἀνεκάλυψαν τὴν Ἀγγλίαν· κατὰ δέ τινας κατώρθωσαν καὶ τὸν περίπλουν τῆς Ἀφρικῆς.

Ἐκ τῶν δύο τούτων περιφήμων πόλεων, Σιδὼν ἦτον ἡ ἀρχαιοτέρα, κτισθεῖσα, ὡς νομίζεται, ὀλίγον μετὰ τὸν Κατακλυσμὸν ὑπὸ Σιδῶνος, τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ τοῦ Χαναάν. Ἡ δὲ Τύρος, περὶ τὰ εἰκοσιπέντε μίλια πρὸς νότον, ἐκτίσθη περὶ τὸ 1252 π. Χ. ὑπό τινος ἀποικίας ἐκ τῆς Σιδῶνος. Ἡ πληρεστάτη ἀφ' ὅσας ἔχομεν περιγραφὰς τοῦ ἐμπορίου τῆς Τύρου εὑρίσκεται εἰς τὸ 27ον κεφάλαιον τοῦ Ἰεζεκιὴλ, ὅθεν φαίνεται ὅτι ἐμπορεύετο μὲ τὴν Ἰουδαίαν, Αἴγυπτον, Περσίαν, Ἑλλάδα, Συρίαν, Βαβυλῶνα, Ἀραβίαν, Ἱσπανίαν, καὶ Ἰνδίαν. Ἐκ τῶν μεταλλείων τῆς Ἱσπανίας ἐπρομηθεύετο πάμπολυ ἀργύριον· τοὺς κατοίκους τῆς χώρας ἐκείνης, τότε ἀγρίους ὄντας, καὶ μὴ γνωρίζοντας τὰ πολύτιμα μέταλλα, ἔπειθαν εὐκόλως οἱ Τύριοι νὰ δίδωσι μεγάλην ἀργυρίου ποσότητα διὰ πράγματα οὐτιδανά· οὕτω μεταχειριζόμενοι αὐτοὺς, ὡς καὶ αὐτοὶ οἱ Ἱσπανοὶ, εἰς ὀψιμωτέραν χρόνου περίοδον, τοὺς Μεξικανοὺς καὶ Περουανοὺς μετεχειρίσθησαν.

Αἱ πολυάριθμοι ἀποικίαι, τὰς ὁποίας οἱ Φοίνικες κατέστησαν ἐπὶ τῶν αἰγιαλῶν τῆς Μεσογείου καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ἐνῷ ηὔξαναν τὸν πλοῦτον καὶ τὴν λαμπρότητα τῆς μητροπόλεως, διέδιδαν καὶ εἰς τοὺς ἀπολιτίστους αὐτῶν γείτονας κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον τὰς τέχνας καὶ τὰς βελτιώσεις τοῦ πολιτισμένου βίου. Τὴν πόλιν τῶν Γαδείρων εἰς τὴν Ἱσπανίαν νομίζουν ὅτι ἐθεμελίωσε μία τῶν ἀποικιῶν τούτων 1000 περίπου ἔτη πρὸ Χριστοῦ.

Τῶν Φοινίκων ὅμως τὸ ἐμπόριον δὲν περιωρίζετο ὅλως διόλου εἰς τὸ ἐντίμως καὶ νομίμως συναλλάττειν τὰ τῆς χώρας καὶ τῆς βιομηχανίας αὐτῶν προϊόντα μὲ τὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν. Ἰσχυρὰν ἔχομεν ἀπόδειξιν ὅτι ἐδίδοντο καί ποτε εἰς τὴν πειρατείαν· εἰς δὲ τὴν Γραφὴν κατηγοροῦνται ῥητῶς, ὅτι συλλαμβάνοντες τοὺς Ἰσραηλίτας ἐπώλουν αὐτοὺς ὡς ἀνδράποδα εἰς τοὺς Ἕλληνας. Πόρους τοιούτους αἱ Φοινικικαὶ πόλεις ἔχουσαι, καὶ τοῦ κόσμου τὸ ἐμπόριον διευθύνουσαι, δὲν εἶναι παράδοξον ὅτι ὑπερέβησαν ὅλας τὰς ἄλλας κατὰ τὴν ἐμπορικὴν ἀξιολογότητα καὶ τὴν ναυτικὴν δύναμιν, καὶ ὅτι μάλιστα ἡ Τύρος, ἡ τοποθετημένη ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῆς θαλάσσης, ἐμπορεύετο μὲ τοὺς λαοὺς ἐκ πολλῶν νήσων.

Οἱ ΙΣΡΑΗΛΙΤΑΙ, ἂν καὶ τῆς χώρας αὐτῶν ἱκανὸν μέρος ἦτο παραθαλάσσιον, φαίνεται ὅτι πρὸ τοῦ Σολομῶντος ὀλίγον ἐδίδοντο εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἐπὶ δὲ τῆς εἰρηνικῆς καὶ εὐδαίμονος ἐκείνου βασιλείας, ἦσαν ἐκτεταμέναι καὶ ἀξιόλογοι αἱ ἐμπορικαὶ αὐτῶν πράξεις· καὶ ἀληθῶς, ὁ εἰσαχθεὶς τότε εἰς τὸ βασίλειον πλοῦτος ἔκαμε τὸν Ἰσραὴλ τὸ καύχημα καὶ τὸ θαῦμα τῆς Ἀνατολῆς. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος, ὁ τῆς ἐπικρατείας διαμελισμός, καὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν αἱ ἀκόλουθοι συμφοραί, ἐπέφεραν ἀποτελέσματα ὀλέθρια καὶ ὡς πρὸς τὸ ἐμπόριον, καὶ ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς αὐτῶν πόρους. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἰωσαφὰτ ἔγιναν μὲν προσπάθειαί τινες εἰς ἀναγέννησιν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἐμπορίου, ἀλλ' ἀτυχεῖς κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος. Τῷ ὄντι, ὁ θρησκευτικὸς χαρακτὴρ τῶν Ἰουδαίων, ἡ λατρεία αὐτῶν, πάντη διάφορος τὴν φύσιν καὶ τοὺς σκοποὺς ἀπὸ τὴν τῶν περικύκλῳ ἐθνῶν, καὶ τὰ περὶ τῶν γειτονευόντων λαῶν ἰδιάζοντα εἰς αὐτοὺς φρονήματα, ταῦτα πάντα μεγάλως ἐμπόδιζαν τὸ νὰ γένωσιν ἐπίσημον ἐμπορικὸν ἔθνος. Μολονότι τὸ ἐμπόριον αὐτῶν ἤκμαζεν εἰς μίαν χρόνου περίοδον, ἀδύνατον ὅμως νὰ ταχθῶσι μεταξὺ τῶν ἐθνῶν, ὅσα ἐβελτίωσαν τὴν ναυτιλίαν, ἢ ἐξέτειναν τὰς ἀνακαλύψεις.

Ἐνῷ ἡ Τύρος καὶ ἡ Σιδὼν διέτρεχαν τὸ στάδιον τῆς ἐμπορικῆς δόξης, ἀποικία, ὑπ' αὐτῶν θεμελιωθεῖσα εἰς τὸ βορεινὸν παράλιον τῆς Ἀφρικῆς, ἀνυψοῦτο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὡς θαλάσσιος τοῦ κόσμου δύναμις. Ἡ ἀποικία αὕτη ἦτον ἡ ΚΑΡΧΗΔΩΝ. Οἱ Καρχηδόνιοι, τοὺς Φοίνικας εὑρόντες κατόχους τοῦ μετὰ τῆς Ἰνδίας ἐμπορίου, δὲν ἐζήτησαν ν' ἁρπάσωσι μέρος τι αὐτοῦ, ἀλλὰ διεύθυναν τὴν προσοχήν, ὡς ἐπιτοπλεῖστον, εἰς τὰς πρὸς δύσιν καὶ ἄρκτον κειμένας χώρας. Τὰς χώρας ταύτας εἶχαν μὲν ἐπισκεφθῆ οἱ Φοίνικες, καὶ ἀποικίσει μάλιστα τινάς· ἀλλ' οὐδόλως ἐνήργουν μετ' αὐτῶν συχνὴν ἢ ἐκτεταμένην συγκοινωνίαν, καὶ ἡ τοποθεσία τῆς Καρχηδόνος, ἥτις ὀλίγον ἀπεῖχε τοῦ σημερινοῦ Τυνεζίου, καθίστανε τὰς δυτικὰς χώρας πολὺ μᾶλλον εὐπροσίτους εἰς αὐτὴν παρ' ὅσον ἠμπόρουν νὰ ἦναι εἰς τὴν μητρόπολιν. Τὸ ἐμπορικὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον τοσοῦτον διέκρινε τοὺς Φοίνικας, ἐπεκράτει ὄχι ὀλιγώτερον μεταξὺ τῶν Καρχηδονίων. Ὑπ' αὐτοῦ δὲ φερόμενοι, καὶ θαῤῥυνόμενοι ὑπὸ τοῦ ἐνώπιον αὐτῶν ἐκτεταμένου καὶ ἐπικερδοῦς ἐμπορίου, ταχέως ἐξέτειναν τὰς θαλασσίους αὐτῶν πράξεις, ἑωσοῦ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀφρικῆς ἐγνώρισε τὄνομα, καὶ ᾐσθάνθη τὸ κράτος τῆς Καρχηδόνος· ἐνῷ δὲ τὄνομα τῆς Ῥώμης, τῆς μετέπειτα φοβερᾶς ἀντιζήλου, καὶ τέλος ἀδυσωπήτου ἐχθρᾶς τῆς Καρχηδόνος, μόλις ἐγνωρίζετο πέραν τῶν ὁρίων τῆς Ἰταλίας, τῆς δευτέρας οἱ στόλοι διέπλεον πᾶσαν θάλασσαν, ὅπου ἐφαίνετο ἐλπὶς πλούτου διὰ τοῦ ἐμπορίου, ἢ δόξης διὰ τῆς ἀνακαλύψεως ἀγνώστων χωρῶν. Ἀκόμη καὶ ἐπὶ τοῦ πρώτου πολέμου μεταξὺ Ῥώμης καὶ Καρχηδόνος, περὶ τὰ διακόσια ἑξήκοντα τέσσαρα πρὸ Χριστοῦ, μόλις εἶχαν ἀρχίσειν οἱ Ῥωμαῖοι νὰ στρέφωσι τὴν προσοχὴν εἰς θαλασσινὰς πράξεις· πλοῖον δὲ Καρχηδονικόν, κατὰ τύχην ἐκπεσὸν εἰς τὰς αὐτῶν ἀκτάς, ἐχρημάτισεν ὑπογραμμὸς τῆς κατασκευῆς τῶν νηῶν ἐκείνων, ὅσαι μετέπειτα διεκόμιζαν τοὺς νικηφόρους στρατοὺς εἰς τὸν ὄλεθρον τῆς Καρχηδόνος, μὲ τὰς λέξεις **Delenda est Carthago**, (Νὰ καταστραφῇ ἡ Καρχηδών), εἰς τὰς σημαίας αὐτῶν ἐπιγεγραμμένας.

Οἱ Καρχηδόνιοι φαίνεται ὅτι ἦσαν οἱ πρῶτοι τῶν ὅσοι ἔκαμαν ταξείδια μόνον χάριν ἀνακαλύψεως. Αἱ τῶν Φοινίκων ἀνακαλύψεις ἦσαν μὲν πολλαὶ καὶ ἀξιόλογοι· πλὴν ἔγιναν εἰς τὸ διάστημα ἐμπορικῶν ταξειδίων μᾶλλον παρὰ ὑπὸ πλοίων σταλθέντων ἐπίτηδες πρὸς ἀνακάλυψιν. Οἱ Καρχηδόνιοι, ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους, ὄχι μόνον ἐξέτασαν τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀφρικῆς πολὺ ἀκριβέστερον παρ' ὅσον εἶχε πράξειν ἄλλος τις πρὸ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ προέβησαν μακρὰν εἰς τὸν Ἀτλαντικόν, καὶ τέλος ἀνεκάλυψαν τὰς Καναρίους νήσους, ἑκατὸν πεντήκοντα μίλια μακρὰν ἀπὸ τὴν πλησιεστέραν ἠπειρωτικὴν ξηράν. Ἐκ τῆς διαθέσεως ὅμως τοῦ φυλάττειν μυστικὰς τὰς ἑαυτῶν ἀνακαλύψεις, αἱ γεωγραφικαὶ γνώσεις ἐχάθησαν ὡς ἐπιτοπλεῖστον μετὰ τῆς δυνάμεως αὐτῶν, ὥστε ὀλίγον ὠφέλησαν τοὺς μεταγενεστέρους.

Τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ἀνακαλύψεως ἡ πρόοδος μεταξὺ τῶν ΕΛΛΗΝΩΝ καὶ ΡΩΜΑΙΩΝ, ἂν καὶ ὀλιγώτερον ἴσως λαμπρὰ παρὰ μεταξὺ τῶν Φοινίκων καὶ Καρχηδονίων, γνωρίζεται ὅμως καλήτερα. Τῆς Ἑλλάδος ἡ τοποθεσία εἶναι ἁρμοδιωτάτη πρὸς ἐμπόριον· ἡ μὲν εὐφορία τῆς γῆς ἤθελε παρέχειν ἄριστα εἴδη ἐξαγώγιμα· ἡ δὲ μεταξὺ τῶν διαφόρων Ἑλληνίδων νήσων φυσικῶς ὑπάρχουσα συγκοινωνία ἤθελε καθιστάνειν τολμηρότερον καὶ ἐμπειρότερον τὸν ναύτην, καὶ οὕτω προετοιμάζειν

αὐτὸν διὰ μακρυνώτερα καὶ ἀξιολογώτερα ταξείδια. Πολὺς χρόνος, μ' ὅλα ταῦτα, παρῆλθε μετὰ τὴν κατοίκισιν τῆς Ἑλλάδος, πρὶν ἐκταθῇ πολὺ τὸ αὐτῆς ἐμπόριον. Καὶ εἰς τὸν καιρὸν ἀκόμη τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, τὸν ὁποῖον τάσσει ὁ Ἰσαὰκ Νεύτων εἰς τὸ ἐννεακοσιοστὸν τέταρτον ἔτος πρὸ Χριστοῦ, τόσον ὀλίγην πρόοδον εἶχε κάμειν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ ναυτική, ὥστε ὁ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Τρωάδα πλοῦς ἐλογίζετο μεγάλης τόλμης καὶ διαρκοῦς δόξης πρόξενος ἐπιχείρησις.

Οἱ Ἕλληνες δὲν ἔγιναν ἐπιχειρηματίαι θαλασσινοί, οὔτε ἀνέβησαν εἰς ὑψηλὸν βαθμὸν ὡς ἐμπορικὸν ἔθνος, εἰμὴ ἀφοῦ μετεῤῥυθμίσθησαν ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον αἱ πολιτεῖαί των· ἀλλ' ἐκ τῆς περιόδου ταύτης τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ ναυτιλία προώδευαν τάχιστα, καὶ ἡ Ἑλλὰς κατέστη μετ' ὀλίγον ἀξιόλογον ἐμπορικὸν κράτος. Ἀμφιβάλλεται μὲν ἂν ἡ ἀρχαία Ἑλλὰς ἔφθασέ ποτε εἰς τόσον ὑψηλὸν βαθμὸν ναυτικῆς ἐμπειρίας, ὅσον αἱ Φοινικικαὶ πόλεις· ἀλλ' αἱ διὰ θαλάσσης νίκαι αὐτῆς, προελθοῦσαι μᾶλλον ἀπὸ φυσικὸν πνεῦμα, καὶ τὴν ἐμπνεομένην ὑπὸ τῆς ἐλευθερίας γενναιότητα, παρ' ἀπό τινα ἰδιαιτέραν εἰς τὰ θαλασσινὰ πεῖραν, ἔκαμαν τὰς ναυμαχίας καὶ τοὺς ναυάρχους αὐτῆς περιφημοτέρους τῶν ὁποιουδήποτε ἄλλου ἀρχαίου ἔθνους. Βεβαιότατον εἶναι, ὅτι μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου αἱ ἐμπορικαὶ πράξεις καὶ γεωγραφικαὶ γνώσεις τῶν Ἑλλήνων ἦσαν πολὺ κατώτεραι παρὰ τὰς τῶν Φοινίκων.

Ἀλλὰ τοῦ ἀνδρὸς τούτου τὸ μεγαλεπήβολον καὶ τὰ προτερήματα ἐζωογόνησαν τὴν δραστηριότητα τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ἄπληστος φιλοδοξία καὶ ὁ τῶν κατακτήσεων σφοδρὸς πόθος ἔφεραν αὐτὸν εἰς πολλὰς πρότερον ἀγνώστους χώρας· οὕτω δὲ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ οἱ Ἕλληνες, ἂν καὶ ὑποδεδουλωμένοι, ἐξέτειναν τὰς γεωγραφικὰς γνώσεις πολὺ ταχύτερον παρ' ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν δόξης. Καὶ τὸ Ἑλληνικὸν δ' ἐμπόριον ἐχρεώστει οὐκ ὀλίγον εἰς τὸν Ἀλέξανδρον. Ἡ πολιορκία τῆς Τύρου, ἥτις ἑπτὰ μῆνας ἐβράδυνε τὸν νέον δορικτήτορα εἰς τὸ στάδιον τῆς νίκης, ἐδίδαξεν αὐτὸν πόσον ἰσχυρὰ καθιστάνει τὰ ἔθνη τὸ ἐμπόριον· ἀπὸ δὲ τὸ μάθημα τοῦτο δὲν ἤργησε νὰ ὠφεληθῇ. Ἔβλεπεν ὅτι ὑπῆρχαν τόποι εἰς τὴν ἐπικράτειαν αὐτοῦ ἱκανοὶ νὰ γένωσι πᾶν ὅ,τι, καὶ ὑπὲρ πᾶν ὅ,τι ἡ Τύρος ἐστάθη ποτέ, καὶ δὲν ἐλάνθανεν αὐτὸν ὅτι εἶχε πόρους πολὺ μεγαλητέρους ὅλων, ὅσους τὸ ἐμπορεῖον ἐκεῖνο ἠδύνατο νὰ καυχηθῇ· ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ κτίσῃ πόλιν, ἥτις νὰ ὀνομασθῇ ἐξ αὐτοῦ, καὶ ἥτις νὰ γένῃ ἡ ἐμπορικὴ πρωτεύουσα τοῦ κόσμου. Εἰς δὲ τὴν ἐκλογὴν τοποθεσίας διὰ τὴν νέαν ταύτην πόλιν ἔδειξεν ὁ Ἀλέξανδρος τὴν ὀρθότητα τῆς κρίσεως καὶ τὴν μεγαλειότητα τῶν σκοπῶν αὐτοῦ. Εἰς χώραν κειμένη ἡ Ἀλεξάνδρεια πλουσίαν τότε καὶ εὐδαίμονα, παρὰ τὰς ἐκβολὰς ποταμοῦ μεγαλοπρεποῦς, εἰς ἀμφοτέρας δὲ τὰς ἐμπορικὰς μεγαλοπόλεις προσεγγίζουσα, κατέστη εἰς βραχὺ καιροῦ διάστημα ἡ ἀξιολογωτάτη ἐμπορικὴ πόλις τοῦ κόσμου, ἡ καὶ τὸ τῆς Ἀνατολῆς καὶ τὸ τῆς Δύσεως ἐμπόριον διευθύνουσα· μ' ὅλας δὲ τὰς ταραχάς, ὅσας ἐπέφερεν ὁ θάνατος τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸ μετὰ τῆς Ἰνδίας ἐμπόριον ἐξηκολούθει νὰ ῥέῃ διὰ τῆς ἀπ' αὐτοῦ ὀνομασθείσης πόλεως μέχρι τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο δεκαοκτὼ ἑκατονταετηρίδων καὶ ἐπέκεινα ἦτο μία τῶν κυριωτέρων ἐμπορικῶν πόλεων τοῦ κόσμου, ἀκόμη δὲ καὶ τὴν σήμερον ἐνεργεῖται εἰς αὐτὴν οὐχὶ εὐκαταφρόνητον ἐμπόριον· ὀλίγαι τῷόντι πόλεις διετήρησαν τὸν βαθμὸν αὐτῶν ὡς ἐμπορίου ἕδραι τοσοῦτον χρόνον, ὅσον ἡ Ἀλεξάνδρεια.

Ἀνεφέραμεν ἤδη τὴν ἐπὶ Ἀλεξάνδρου πρόοδον τοῦ ἐμπορίου. Πρὸ τῶν χρόνων αὐτοῦ αἱ πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἄρκτον τῆς Περσίας κείμεναι χῶραι ἦσαν σχεδὸν διόλου ἄγνωστοι εἰς τοὺς Ἕλληνας· ἀλλὰ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ νικητικοῦ αὐτοῦ δρόμου λέγεται ὅτι ἐπεσκέφθη τὰ Μαράκανδα (Σαμαρκάνδ), καὶ ἐξέτασεν ὅλον τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς Ἀσίας, τὸ κείμενον πρὸς νότον τῆς Ἀνεξαρτήτου Ταρταρίας, καὶ πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἰνδοῦ, ὡς καὶ ἱκανὸν μέρος τῆς μεταξὺ τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ Γάγγου πλουσίας καὶ ἐκτεταμένης χώρας. Πόσον μακρότερον ἤθελεν ὑπάγειν, ἂν ἔκλιναν οἱ στρατιῶται ν' ἀκολουθήσωσι, δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν· ἀλλ' αὐτοί, τέλος μὴ βλέποντες τῶν κόπων καὶ τῶν περιπλανήσεων, ἀπεποιήθησαν νὰ προβῶσι περαιτέρω, καὶ ὁ φιλόδοξος κατακτητὴς ἠναγκάσθη νὰ ὑποκλίνῃ εἰς τὴν θέλησιν αὐτῶν, καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ. Φθάσας εἰς τὸν Ἰνδόν, διεύθυνε τὸν Νέαρχον, στρατηγὸν τὸν ὁποῖον μεγάλως ἐνεπιστεύετο, νὰ καταβῇ εἰς τὰς ἐκβολὰς αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ, ἐνῷ ὁ ἴδιος προέβαινε διὰ ξηρᾶς εἰς τὴν Περσίαν. Εἰς τὸ στόμα τοῦ Ἰνδοῦ ἐθεώρησαν οἱ Ἕλληνες μετ' ἐκπλήξεως καὶ φόβου τὴν ἐκεῖ μεγίστην παλίῤῥοιαν τοῦ ὠκεανοῦ. Ἀπέστειλε δὲ τὸν Νέαρχον εἰς τὸν πλοῦν τοῦτον ὁ Ἀλέξανδρος μὲ σκοπὸν νὰ ἴδῃ, ἂν δὲν ἠμποροῦσε ν' ἀνοιχθῇ διὰ τοῦ Εὐφράτου δίοδος τοῦ Ἰνδικοῦ ἐμπορίου.

Μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ Ἀλεξάνδρου, κατεκερματίσθη ἡ αὐτοκρατορία· ἔπεσε δὲ εἰς τὸν Σέλευκον τὸ μέρος τῆς Ἰνδίας, τὸ εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑποταχθέν. Περιοδεῖαί τινες πρὸς ἐξέτασιν ἔγιναν ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτοῦ· ἀλλὰ τὴν ἀξίαν καὶ ὀρθότητα τῶν οὕτω προσγενομένων εἰδήσεων εὐκόλως δύναταί τις νὰ κρίνῃ ἐκ τοῦ λεγομένου ὑπὸ τῶν περιηγητῶν, ὅτι δηλ. εὕρηκαν ἀνθρώπους, τόσον μεγάλα ἔχοντας ὦτα, ὥστε ἠμπόρουν νὰ περιτυλίσσωνται εἰς αὐτά, καὶ ὅτι ἴδαν μύρμηκας ἀλωπέκων ἰσομεγέθεις, καταγινομένους εἰς τὸ ἐξορύττειν χρυσόν.

Δὲν φαίνεται ἀνοίκειον ἐνταῦθα νὰ ἀναφέρωμεν ἀνακάλυψιν νεωστὶ γενομένην, ἐξ ἧς ἀναντιῤῥήτως σχεδὸν ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ χῶμα τῆς Ἀμερικῆς ἐπατήθη ὑφ' ἑνὸς τῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου ὑπηκόων. Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εὑρέθη πλησίον εἰς τὴν πόλιν τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς Μοντεβίδεον λίθος μὲ τὴν ἑξῆς Ἑλληνικὴν ἐπιγραφήν·—„Ἐπὶ Ἀλεξάνδρου, τοῦ Φιλίππου, βασιλέως

Μακεδονίας, τῇ ἑξηκοστῇ τρίτῃ Ὀλυμπιάδι, Πτολεμαῖος'—Τὸ λοιπὸν τῆς ἐπιγραφῆς δὲν ἀνεγινώσκετο. Ὁ λίθος οὗτος ἐκάλυπτεν ἀνασκαφὴν, περιέχουσαν δύο ἀρχαιότατα ξίφη, περικεφαλαίαν, ἀσπίδα, καὶ μεγάλους τινὰς πηλίνους ἀμφορεῖς. Ἐπὶ τῆς λαβῆς μιᾶς τῶν μαχαιρῶν ἦτον ἡ εἰκὼν ἀνθρώπου, ἐπὶ δὲ τῆς περικεφαλαίας ἦσαν γλυφαὶ, παριστάνουσαι τὸν Ἀχιλλέα σύροντα τὸ πτῶμα τοῦ Ἕκτορος περὶ τὰ τείχη τῆς Τρωάδος. Πιθανὸν ὅτι τρικυμία κατέλαβε τὸν Πτολεμαῖον τοῦτον εἰς τὸν Μέγαν Ὠκεανὸν (ὡς ἐκάλουν οἱ Ἕλληνες τὸν Ἀτλαντικὸν) καὶ ἔρριψεν αὐτὸν εἰς τὰ παράλια τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Ἡ δὲ σιωπὴ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων περὶ τοῦ συμβεβηκότος τούτου εὐκόλως ἐξηγεῖται μὲ τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι ζητήσας νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐχάθη μετὰ τοῦ πληρώματος, καὶ οὕτω δὲν διεσώθη κάμμία τῆς ἀνακαλύψεως αὐτοῦ εἴδησις.

Μετὰ τὴν ἀνατροπὴν τῆς ἐν Ἰνδίᾳ Ἑλληνικῆς δυνάμεως οὐδὲν Εὐρωπαϊκὸν ἔθνος κατέλαβε κτήματα εἰς τὴν χώραν ἐκείνην, ἐκτὸς πρὸς τὰ τέλη τῆς δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος. Ἡ τῶν πολιτικῶν σχέσεων ὅμως μεταβολὴ δὲν ἐπέφερεν οὐσιῶδές τι ὡς πρὸς τὸ μετὰ τῆς Ἰνδίας ἐμπόριον. Τοῦτο ἐξηκολούθει ἔτι ν' ἀκμάζῃ καὶ ν' αὐξάνῃ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν λαμπρότητα τῆς Ἀλεξανδρείας, ὑφ' ἧς μόνης καὶ κατείχετο.

ΠΕΡΙ ΜΕΜΨΙΜΟΙΡΙΑΣ.

Η ΜΕΝ μεμψιμοιρία εἶναι δυσάρεστος διάθεσις τῆς ψυχῆς καθ' ὅλων τῶν γινομένων, ὅπως ἂν γίνωνται. Ὁ δὲ μεμψίμοιρος τοιοῦτος, ὥστε, ἀφοῦ τὸν στείλῃ ὁ φίλος μερίδα ἀπὸ συμπόσιον, λέγει πρὸς τὸν κομίσαντα, Ἐλυπήθης τὸν ζωμὸν, καὶ ὀλίγον οἶνον, καὶ δὲν μ' ἐκάλεσας εἰς τὸ δεῖπνον; Καὶ ἐνῷ καταφιλεῖται ὑπὸ τῆς γυναικὸς, ἀμφιβάλλει περὶ τῆς ἀπὸ ψυχῆς ἀγάπης αὐτῆς. Μέμφεται δὲ καὶ τὸν Θεὸν, ὄχι διότι ἔβρεξεν, ἀλλὰ διότι ὕστερον. Ἂν δὲ καθ' ὁδὸν συμβῇ νὰ εὕρῃ χρήματα, λέγει, Ἀλλὰ θησαυρὸν δὲν εὕρηκα πώποτε. Καὶ ἂν ἀγοράσῃ δοῦλον καλὸν εἰς ὀλίγην τιμὴν, ἀφοῦ παρεκάλεσε πολλὰ τὸν πωλητὴν, λέγει, Θαυμάζω ἂν εἰς τόσον ὀλίγην τιμὴν ἠγόρατα τόσον καλὸν δοῦλον. Πρὸς δὲ τὸν μετ' αὐτοῦ συγχαίροντα, διότι ἀπέκτησεν υἱὸν, λέγει, Ἂν προσθέσῃς, καὶ ὅτι ἐζημιώθην τὸ ἥμισυ τῆς περιουσίας μου, θέλεις εἰπεῖν ἀλήθειαν. Καὶ ἂν εἰς τὸ δικαστήριον κερδίσῃ, λαβὼν ὅλας τὰς ψήφους, μέμφεται τὸν συνήγορον, ὅτι παρέλειψε πολλὰ ἀπὸ τὰ δίκαιά του, καὶ δὲν τὰ ὡμίλησεν. Ἂν δὲ εἰς ἀνάγκην τοῦ προσφέρωσιν οἱ φίλοι χρηματικὴν βοήθειαν, καὶ τὸν συγχαρῇ τις ἕνεκα τούτου, λέγει, Καὶ πῶς; ἐνῷ πρέπει νὰ ἐπιστρέψω πρὸς ἕκαστον τὰ χρήματα, καὶ περιπλέον νὰ εὐγνωμονῶ ὡς εὐεργετηθείς.—ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΣ.

Ο ΕΥΡΙΣΚΩΝ τὴν ἀλήθειαν, αὐτὴν δὲ μὴ ἀγαπῶν, ὁμοιάζει τὴν νυκτερίδα, ἥτις, ἂν καὶ ὀφθαλμοὺς ἔχῃ νὰ διακρίνῃ ὅτι ὑπάρχει ἥλιος, ἔχει ὅμως ὀφθαλμοὺς τόσον πονηροὺς, ὥστε δὲν εὐφραίνεται εἰς τὸν ἥλιον.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΤΕΛΕΙΟΤΗΤΟΣ ΥΠΟΓΡΑΜΜΟΙ.

ΘΕΛΕΤΕ ὑπογραμμούς τινας τῆς ἀνθρωπίνης τελειότητος, τὴν ὁποίαν ἐδίδασκεν ὁ Ἰησοῦς; Ἀκούσατε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ διηγουμένους τὰ τοῦ βίου του. Θέλω ἀναφέρειν τινὰ ὡς συντείνοντα μάλιστα εἰς τὴν ἠθικὴν, καὶ ὡς ὠφέλιμά εἰς τὴν νεολαίαν.

Φιλονεικία (λέγει ὁ Λουκᾶς) ἐγένετο μεταξὺ τῶν μαθητῶν, τίς αὐτῶν ἔσεται ὁ μεγαλήτερος· ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς· 'Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτὰ, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτὰ καλοῦνται εὐεργέται. Σεῖς δὲ μὴ πράξητε οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν.' Ὡραῖον μάθημα ἰσότητος! Ἔθνη! θέλετε νόμους ἰσότητος; δὲν ἀρκεῖ νὰ ἔχητε τούτους γεγραμμένους εἰς χάρτην συνταγματικὸν, ἀλλ' οἱ ἄρχοντες ὑμῶν καὶ σεῖς αὐτοὶ χρεωστεῖτε ἅπαντες νὰ καθαρίσητε τὴν καρδίαν ἀπὸ πᾶσαν φιλαρχίαν, καὶ ὡς ἄρθρον πίστεως νὰ παραδεχθῆτε τὴν ἀπάρνησιν πάσης φιλοπρωτείας· διότι ἐκ τῆς ἀπαρνήσεως τῆς φιλοπρωτείας ἑκάστου μέλους τῆς κοινωνίας παράγεται ἡ γενικὴ ἰσότης.

Ὁ Ἰησοῦς, διηγοῦνται οἱ Ἀπόστολοι, κατὰ τὸ Ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, εἰς τὸ χωρίον Γεθσημανὶ, ἀποσπασθεὶς εἰς λίθου βολὴν, προσηύχετο. Προγνωρίζων δὲ τὴν ὥραν, καθ' ἣν ἔμελλε νὰ συλληφθῇ, ἦλθεν εἰς τοὺς μαθητάς του, καὶ εἶπεν· 'Ἰδοὺ πλησιάζει ὁ παραδιδούς με·' ἐλάλει ἔτι, ὅτε ὁ Ἰούδας ἦλθε μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων, καὶ πλησιάσας πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἐφίλησεν αὐτόν. Εἰς αὐτὸ τὸ φίλημα, τὸ ὁποῖον ὁ προδότης μαθητὴς ἔθετο σύνθημα τῆς παραδόσεως τοῦ διδασκάλου του, εἰς αὐτὸ τὸ φίλημα τὸ κεντῆσαν ἀναμφιβόλως τὴν καρδίαν τοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ τὴν λόγχην, ἥτις ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἔνυξε τὴν πλευράν του, ὁ Ἰησοῦς, ὅλος ἀγαθότης, ὅλος συγχώρησις, λέγει πρὸς τὸν προδότην· 'Φίλε, διὰ ποῖον ἦλθες;'

Ὁ Ἰησοῦς (λέγει ὁ Ἰωάννης) κατὰ τὸ Ἱερὸν ἐδίδασκε τὸν λαόν· τότε οἱ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι φέρουσι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐπὶ μοιχείᾳ συλληφθεῖσαν, καὶ λέγουσι· 'Διδάσκαλε, ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸν νόμον αὐτοῦ διέταξεν αἱ τοιαῦται νὰ λιθοβολῶνται· σὺ τί λέγεις;' Ὁ Ἰησοῦς, βλέπων τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον τῆς γυναικὸς, πρὸς αὐτοὺς εἶπεν, 'Ὁ ἀναμάρτητος ἐξ ὑμῶν πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῆς βαλέτω.' Οἱ λιθοβόλοι, ἐλεγχόμενοι ἀπὸ τὴν συνείδησιν, ἐξήρχοντο εἷς καθεῖς, ἀρχόμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων. Οὕτως ἀπέμεινε πλησίον τῆς γυναικὸς μόνος ὁ Ἰησοῦς, κάτω κύπτων· ἀλλὰ βλέπων τοὺς πάντας φυγόντας· 'Γυνὴ,' εἶπε, 'ποῦ εἰσὶν οἱ κατήγοροί σου; κανεῖς δὲν σὲ κατακρίνει;' Καὶ ἐκείνη ἀπεκρίθη, 'Κανεῖς Κύριε!' ἐπανέλαβε δὲ ὁ Ἰησοῦς, 'Οὐδ' ἐγὼ σὲ κατακρίνω· πορεύου, καὶ μὴ πλέον ἁμάρτανε.' Σωτηρία ζωῆς μετὰ πόσης μετριοφροσύνης χορηγουμένη! ὁποία γλυκεῖα παραίνεσις! ἡ νουθεσία δὲν προσβάλλει τὴν εὐεργεσίαν. Εἰς

τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ ὁποία σεμνοπρέπεια! περὶ τὸ νεαρὸν καὶ λάμπον αὐτοῦ πρόσωπον ὁποία αἰδώς!

Κατὰ τὴν πόλιν Ναῒν ὁ Ἰησοῦς ἐγεύετο εἰς οἰκίαν Φαρισαίου· ἁμαρτωλὸς γυνὴ, ἐλθοῦσα εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ σταθεῖσα παρὰ τοὺς πόδας του, ἔβρεχεν αὐτοὺς μετὰ δακρύων, καὶ διὰ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς της ἐξέμασσε καὶ κατεφίλει καὶ ἤλειφεν αὐτοὺς, ἀλάβαστρον κομίσασα μύρου· ὁ ὁμοτράπεζος Φαρισαῖος μετὰ φρίκης, ἀποστροφῆς καὶ καταφρονήσεως ἔβλεπε τὴν ἁμαρτωλόν· ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς, στραφεὶς εὐμενῶς, εἶπε πρὸς αὐτὴν, 'Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.'

Ὁ λόγος αὐτοῦ πόσην σοφίαν ἐγκρύπτει, ὅταν ἡ χείρ του εὐλογῇ τὴν ἀθωότητα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν βρεφῶν!

Ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ προσέφερον εἰς αὐτὸν βρέφη, ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐπιθέσῃ τὴν θείαν αὐτοῦ χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των, καὶ νὰ τὰ εὐχηθῇ· ἰδόντες δὲ τοῦτο οἱ μαθηταί του, ἐπετίμησαν τοὺς ἀνθρώπους· ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς, προσκαλέσας τὰ βρέφη, εἶπεν· 'Ἄφετε τὰ παιδία νὰ ἔλθωσι πρὸς ἐμὲ, διότι τῶν τοιούτων εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅστις δὲν δέχεται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, δὲν εἰσέρχεται εἰς αὐτήν. Ἂν πάντες δὲν ἐπιστρέψητε πρὸς τὴν πρώτην ὑμῶν ἁπλότητα, ἂν δὲν γενῆτε ὡς τὰ παιδία, δὲν εἰσέρχεσθε εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ὅστις ταπεινώσῃ ἑαυτὸν κατὰ τὴν ζωὴν ταύτην, καὶ γίνῃ ὡς ἓν τῶν παιδίων τούτων, αὐτὸς ὑψωθήσεται κατὰ τὴν ἄλλην. Προσέχετε, μὴ καταφρονήσητε κανένα τῶν μικρῶν τούτων, διότι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν εἰς τοὺς οὐρανοὺς βλέπουσι διαπαντὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ.' Ὢ θεσπεσία φιλοσοφία! ὢ γλυκυτάτη καὶ ἀποπνέουσα μόσχου καὶ μύρου ἠθική!

Θέλετε ἄλλην πρᾶξιν τοῦ Ἰησοῦ πλήρη γλυκυτάτης μελαγχολίας; Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς σταυρώσεώς του (λέγει ὁ Ματθαῖος) διέτριβεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ κατὰ τὴν Βηθανίαν· τότε ἦλθε πρὸς αὐτὸν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου βαρυτίμου, καὶ τὸ ἔχυσεν εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καθημένου. Ἰδόντες τοῦτο οἱ μαθηταὶ, εἶπον· 'Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; τοῦτο τὸ μῦρον ἠδύνατο νὰ πωληθῇ εἰς πολλὰ χρήματα, καὶ ταῦτα νὰ δοθῶσιν εἰς τοὺς πτωχούς.' Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς εἶπε· 'Μὴ ἐνοχλεῖτε τὴν γυναῖκα, ἔργον καλὸν ἔπραξεν εἰς ἐμέ. Πάντοτε τοὺς δυστυχεῖς ἔχετε· αὐτὴ, θέσασα τὸ μῦρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς ἐνταφιασμόν μου τὸ ἔβαλεν. Ἀμὴν λέγω εἰς ὑμᾶς ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο, καὶ ἡ πρᾶξις αὐτῆς θέλει λαληθῆν πρὸς μνημόσυνόν της.'

Θέλετε δεῖγμα εὐμενοῦς φιλίας; θέλετε δάκρυα τρυφερᾶς καρδίας πίπτοντα ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκείνους, οἵτινες εἶδαν τὸ σύμπαν, καὶ περιέκλεισαν τὸ παρελθὸν καὶ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος; Ἀκούσατε τὸν Ἰωάννην διηγούμενον τὴν ἀνάστασιν τοῦ Λαζάρου· ἀκούσατε τὸν ἁπλοῦν ἁλιέα τοῦτον, ἱστοροῦντα τὸ συμβὰν τοῦτο μετ' ἀφελείας καὶ ὕψους Ὁμηρικοῦ.

Ἠσθένει Λάζαρός τις ἐκ Βηθανίας, καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ Μάρθα καὶ Μαρία ἔστειλαν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγουσαι· 'Κύριε, ὁ παρὰ σοῦ ἀγαπώμενος ἀσθενεῖ·' ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, 'Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ.' Καὶ τότε μὲν ἔμεινε δύω ἡμέρας εἰς τὸν τόπον ὅπου διέτριβεν· ἔπειτα δὲ εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς· 'Ὑπάγωμεν πάλιν εἰς τὴν Ἰουδαίαν.' 'Εἰς τὴν Ἰουδαίαν!' λέγουσιν οἱ μαθηταί. 'Διδάσκαλε, οἱ Ἰουδαῖοι ἐζήτουν νὰ σὲ λιθάσωσι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;' Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· 'Λάζαρος, ὁ φίλος ἡμῶν, κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνήσω αὐτόν. Ὁ Λάζαρος ἀπέθανεν, ἀλλ' ὑπάγωμεν πρὸς αὐτόν.'—'Ὑπάγωμεν,' εἶπεν ὁ Θωμᾶς περίλυπος, 'ν' ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.'

Ἐλθὼν λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς, ηὗρε τὸν Λάζαρον τέσσαρας ἡμέρας ἔχοντα εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων παρηγόρουν τὴν Μάρθαν καὶ τὴν Μαρίαν διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ των. Ἡ Μάρθα δὲ, ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται, τὸν προϋπάντησε, καὶ εἶπεν, 'Ὢ Κύριε, ἂν ἦσο ἐδῶ, ὁ ἀδελφός μου δὲν ἀπέθνησκεν· ἀλλὰ καὶ τὴν ὥραν ταύτην γνωρίζω κάλλιστα, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει δώσειν ὅσα ζητήσῃς.' Τότε ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτήν· 'Ὁ ἀδελφός σου θέλει ἀναστηθῆν.' 'Ὢ Κύριε, τὸ γνωρίζω, ὅτι θέλει ἀναστηθῆν εἰς τὴν ἀνάστασιν κατὰ τὴν ἐσχάτην ἡμέραν.'—'Μάρθα, ἐγὼ εἰμὶ ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ, ὁ δὲ πιστεύων εἰς ἐμὲ καὶ ἀποθανὼν ἀνίσταται.'—'Ναὶ, Κύριε, πρὸ πολλοῦ ἐγὼ ἐπίστευσα, ὅτι σὺ ὁ Χριστὸς εἶσαι, σὺ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;' Αὐτὰ εἰποῦσα ἡ Μάρθα, ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον, καὶ κατ' ἰδίαν φωνάξασα Μαρίαν τὴν ἀδελφήν της, εἶπεν· 'Ὁ διδάσκαλος ἦλθε, καὶ σὲ ζητεῖ·' ἐκείνη δὲ, ὡς ἤκουσεν, ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτὸν, καὶ οἱ παρηγοροῦντες αὐτὴν Ἰουδαῖοι τὴν ἠκολούθησαν, νομίζοντες, ὅτι πρὸς τὸ μνημεῖον διευθύνετο νὰ κλαύσῃ. Ἡ Μαρία ἦλθε λοιπὸν ὅπου ἦτον ὁ Ἰησοῦς· ἅμα δὲ μακρόθεν τὸν εἶδεν, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας του, λέγουσα· 'Ἂν ἦσουν ἐδῶ, δὲν ἀπέθνησκεν ὁ ἀδελφός μου.' Ὁ Ἰησοῦς, ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ κλαίοντας ἔτι τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτὴν Ἰουδαίους, ἐλυπήθη καὶ ἐταράχθη, καὶ εἶπε· 'Ποῦ τὸν ἔχετε ἀποτεθειμένον;' καί τινες ἐξ αὐτῶν εἶπον· 'Αὐτὸς ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ δὲν ἠδύνατο τάχα νὰ ἐνεργήσῃ, ὥστε νὰ μὴ ἀποθάνῃ ὁ Λάζαρος;' Ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται λοιπὸν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ λέγει· 'Σηκώσατε τὸν λίθον·' ἀποκρίνεται ἡ Μάρθα· 'Κύριε τεσσάρων ἡμερῶν εἶναι ὁ νεκρὸς, καὶ ἀποφορὰν ἴσως ἔχει.' Λέγει ὁ Ἰησοῦς· 'Δὲν σὲ εἶπον, ὅτι, ἂν πιστεύῃς, θέλεις ἰδεῖν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ;' Καὶ ἐσήκωσαν τὸν λίθον, καὶ ὁ Ἰησοῦς ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ εἶπε· 'Πάτερ, εὐχαριστῶ σε, ὅτι ἤκουσάς μου·' καὶ αὐτὰ εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἔκραξε· 'Λάζαρε, δεῦρο ἔξω!' καὶ ἐξῆλθεν ὁ νεκρὸς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας· εἶχε δὲ τὸ πρόσωπόν του περιδεδεμένον διὰ σουδαρίου, καὶ τότε εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· 'Λύσατέ τον, καὶ ἄφετέ τον νὰ ὑπάγῃ.'
—Π. ΣΟΥΤΣΟΣ.

Η ΝΗΣΟΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΕΛΕΝΗΣ.

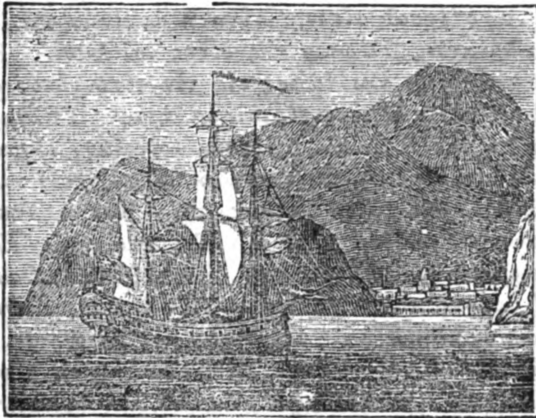

ΕΝΩ χῶραί τινες ἢ τόποι ἐφελκύουσι τὴν προσοχὴν διὰ φυσικῶν ἰδιοτήτων, ἄλλαι καθίστανται ἀξιόλογοι ὑπὸ συμβάντων ἱστορικῶν. Ἀμφότερα τὰ ἑλκυστικὰ ταῦτα παριστᾷ συνενωμένα ἡ νῆσος τῆς Ἁγίας Ἑλένης· διότι οὐχὶ μόνον οἱ φυσικοὶ αὐτῆς χαρακτῆρες κρίνονται ἄξιοι τῆς προσοχῆς ὅλων τῶν τῆς φύσεως ἐραστῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς μεγάλην σειρὰν ἱστορικῶν συμβάντων ὑπῆρξε κρίκος ἀξιόλογος, καθὸ χρηματίσασα τὸ τελευταῖον ἐπίγειον ἀναπαυτήριον τοῦ Ναπολέοντος Βοναπάρτου,—τὸ ἔσχατον θέατρον τῆς φιλοδοξίας, τῶν προτερημάτων, καὶ τῶν ἐγκλημάτων αὐτοῦ.

Ἡ Ἁγία Ἑλένη κεῖται εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν, εἰς 5° 43′ δυτικοῦ μήκους, καὶ 15° 55′ νοτίου πλάτους· ἀπέχει δὲ περὶ τὰ 1200 μίλια ἐκ τοῦ δυτικοῦ παραλίου τῆς Ἀφρικῆς, χίλια δὲ ὀκτακόσια ἐκ τοῦ ἀνατολικοῦ παραλίου τῆς Ἀμερικῆς. Τὸ μέγιστον αὐτῆς μῆκος δὲν ὑπερβαίνει δέκα ἥμισυ μίλια, τὸ πλάτος ἓξ καὶ τρία τέταρτα, ἡ δὲ περιφέρεια εἰκοσιοκτώ. Ὁλόκληρον τὸ νησίον περιέχει ὡς 30,000 στρεμμάτων Ἀγγλικῶν, ἐξ ὧν 14,000 εἶναι γυμνὸς βράχος, ἢ ἄλλως ἀνεπίδεκτα βελτιώσεως, 8,000 γῆ χέρσος, προσφυὴς μόνον εἰς δενδροφορίαν ἢ κτηνοτροφίαν, καὶ 3000 ἀροτρεύσιμα. Ἡ νῆσος ἐμπορεῖ νὰ θεωρῆται ὡς συνισταμένη ἀφ᾽ ἑνὸς παμμεγέθους βράχου ἀναβαίνοντος ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Ὠκεανοῦ, καθότι σχεδὸν πανταχόθεν περιορίζεται ὑπὸ κρημνῶν ἀπὸ ἑξακοσίους ἕως χιλίους διακοσίους πόδας τὸ ὕψος. Σειρὰ βουνῶν διαπερνᾷ ὅλην τὴν νῆσον ἐξ ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς, τέλος ἔχουσα εἰς τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον τὴν Κορυφὴν τῆς Ἀρτέμιδος, ἥτις ἀναβαίνει εἰς 2700 ποδῶν ὕψος. Τρεῖς μόνον μυχοὶ ἤτοι ἀνοίγματα ὑπάρχουν εἰς τὸν αἰγιαλόν· ἀλλὰ τόσον πλεονάζουν βράχοι καὶ ξέραι, ὥστε εἰς ἕνα μόνον αὐτῶν ἐπὶ τῆς βορειοδυτικῆς πλευρᾶς τῆς νήσου γίνεται ἀσφαλῶς ἀπόβασις, καὶ εἰς τὸ μέρος τοῦτο ὑπάρχει ἡ μόνη ἐπὶ τῆς νήσου πόλις,—ἡ Ἰακωβούπολις.

Ὁ ἐν Ἰακωβουπόλει πρὸς ἀπόβασιν τόπος εἶναι ὡς ἡμισέληνον, μόλις πεντακόσια βήματα πλατὺς μεταξὺ τῶν δύο ἄκρων· σιμώτατα δὲ τῆς παραθαλασσίας εὑρίσκονται ἰσχυροὶ προμαχῶνες, ἀπὸ ἄκρας εἰς ἄκραν τοῦ κόλπου ἐκτεινόμενοι. Εἰς τὴν πόλιν ἐμβαίνει τις διὰ καμαρωτοῦ πυλῶνος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχει εὔμορφος πλατεῖα, ἑκατὸν περίπου τετραγωνικῶν ποδῶν· ὁ δρόμος ἐκ τοῦ ἀποβατηρίου εἰς τὸν πυλῶνα τοῦτον περνᾷ ἐπάνωθεν σηκωτῆς γεφύρας, ἀναμέσον διπλῶν σειρῶν κανονίων. Εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς παρατάξεως εὑρίσκεται τοποθετημένον τὸ κυβερνητήριον καὶ τὸ ἀρχιφυλακεῖον· ἐντὸς τοῦ πρώτου κατοικεῖ ὁ κυβερνήτης καὶ οἱ σημαντικώτεροι τῶν ὑπαλλήλων. Ἡ κυριωτέρα εἰς τὴν πόλιν ὁδὸς περιέχει τριάκοντα περίπου οἴκους, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων εἶναι εὔμορφοι καὶ καλοκτισμένοι. Ὑπάρχει δὲ καὶ ἐκκλησία. Οἱ ἄνωθεν τῆς πόλεως ὑψηλοὶ λόφοι, ὡς καὶ πᾶν εὐπρόσιτον μέρος τῆς παραλίας, εἶναι ἰσχυρότατα ὠχυρωμένοι.

Ὑπάρχουν σημεῖά τινα, ὅτι ἔλαβεν ἐξ ἡφαιστείου τὴν γένεσιν ἡ νῆσος αὕτη, τόσον ἐκ τῆς φύσεως τῶν παραγομένων ὀρυκτῶν, ὅσον ἐκ τοῦ ὅτι ἐλαφροί τινες σεισμοὶ συνέβησαν τὸ 1756, 1782, καὶ 1817. Ἐρεύνης διὰ τιτανόλιθον γινομένης πρό τινων ἐτῶν, εὑρέθη ὀρυκτόν τι παρεμφέρον μὲ ὀρυκτὸν χρυσοῦχον, καὶ βραβεῖον 250 λιτρῶν στηρλινῶν προσεφέρθη διὰ τὴν ἀνακάλυψιν χρυσοῦ μεταλλείου· ἀλλ᾽ οὐδὲ τὸ ὀρυκτὸν ἐκεῖνο ἀληθῶς ἦτο χρυσοῦχον, οὐδ᾽ ἀνεκαλύφθησαν ἔκτοτε χρυσοῦ σημεῖα.

Τὰ κυριώτερα ἐπὶ τῆς νήσου ζῶα εἶναι βοσκήματα καὶ αἶγες, εἰσαχθέντα ἐκ τῆς Ἀγγλίας· πλεονάζουν δὲ καὶ φασιανοὶ καὶ πέρδικες. Εἰς τὰς κοιλάδας εὑρίσκονται σκορπίοι καὶ σκολοπένδραι, ἀλλὰ τὸ κέντρον αὐτῶν δὲν εἶναι κινδυνῶδες. Θαλάσσια πτηνὰ, κήτη, καὶ χελῶναι φαίνονται κάποτε εἰς τὴν παραλίαν· εὑρίσκονται δὲ περὶ τὴν νῆσον ὀγδοήκοντα περίπου ἰχθύων εἴδη. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι, ἂν καὶ πολλάκις μετεκομίσθησαν εἰς τὴν νῆσον μέλισσαι, οὐδέποτε ὅμως ἤκμασαν· πιστεύεται ὅτι οἱ σφοδροὶ ἄνεμοι ἐπαίρνουσιν αὐτάς.

Ἡ χώρα γενικῶς συνίσταται ἀπὸ παχὺ χῶμα, πάμπολλα φυτὰ περιθάλπον, ἐξ ὧν καὶ τρία εἴδη κομμιφόρων δένδρων, τὰ ὁποῖα ἀναβλαστάνουσιν εἰς ὕψος τριῶν ἕως τριάκοντα ποδῶν. Ὅλα τὰ εἴδη ταῦτα παράγουσι κόμμι ἀρωματικώτατον, τὸ ὁποῖον καθιστάνει τὸ ξύλον τερπνὸν διὰ καύσιμον, δι᾽ ὃ καὶ ὡς ἐπιτοπλεῖστον καλλιεργεῖται. Ἐξ ἑνὸς τῶν εἰδῶν τούτων ἀποῤῥέει αὐτομάτως ὑγρὸν εὔοσμον, τόσον ἀφθόνως, ὥστε μία φιάλη πληροῦται εἰς διάστημα μιᾶς νυκτός. Δρύες, κυπάρισσοι, πτερίδες, μυρσίναι, καὶ ἄλλα φυτὰ, ἀκμάζουν μὲ ἱκανὴν δαψίλειαν. Εὐδοκιμοῦσι δὲ μάλιστα αἱ ὀπῶραι, καθότι λέγεται ὅτι ἐπὶ σχεδὸν ἑκάστου ἀγροκηπίου εὑρίσκονται σταφύλια, σῦκα, πορτογάλλια, λεμόνια, κίτρα, γουαῦαι, βανάναι, ῥοδάκινα, κυδώνια, ῥοΐδια, ταμάρινδοι, συκάμινα, πέπονες, καὶ κολοκύνθαι.

Τὴν ἐκ τῆς πόλεως προσέγγισιν εἰς τὰς ἐξοχὰς περιέγραψέ τις ὡς ἀκολούθως·—

'Ἡ πόλις περιέχει πολλὰ κηπάρια, ἄλση, καὶ σκιώδεις περιπάτους· ἐκτείνεται δὲ καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς κοιλάδος, ἥτις στενοῦται βαθμηδὸν, ἑωσοῦ, ἐπὶ τέλους, χωρεῖ μία μόνον οἰκία. Ἄνωθεν τῆς κοιλάδος κρέμανται ὑψηλοὶ καὶ παμμεγέθεις βράχοι κατὰ τρόπον, ὅστις παραπολὺ φοβίζει τοὺς νεοφερμένους ξένους. Οἱ εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς νήσου ἄγοντες δρόμοι, τοὺς ὁποίους κατεσκεύασαν μετὰ κόπου ἀπιστεύτου, τοὺς βράχους διαῤῥήξαντες, περνῶσι τὰς πλευρὰς τῶν ἀμφοτέρωθεν τῆς πόλεως λόφων κατὰ διεύθυνσιν ἑλικοειδῆ· τόσον δ' εὔκολος εἶναι ἡ ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἀνάβασις, ὥστε βόες καὶ ἅμαξαι διαβαίνουν ἄνευ δυσκολίας ἢ κινδύνου τοὺς φαινομένους κατὰ κάθετον κρημνούς. Εἰς δύο μιλίων διάστημα, οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ γυμνὴ ἀφορία καὶ βραχώδης ἐρημία προσβάλλει εἰς τὸ ὄμμα τοῦ περιηγητοῦ· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡδύνεται ἡ ὄψις διὰ τῆς αἰφνιδίου παραστάσεως δασωμένων λόφων, χλοερῶν κοιλάδων, καλλιεργημένων ἀγρῶν, καὶ ὡραίων μικρῶν θερινῶν οἴκων. Τρία μίλια ἐκ τῆς Ἰακωβουπόλεως κεῖται τὸ θερινὸν παλάτιον τοῦ κυβερνήτου, ὡραῖον καὶ καλόκτιστον οἰκοδόμημα.'

Ἡ Ἁγία Ἑλένη ἔχει κλίμα ὑγιέστατον· ἡ θερμότης καὶ τὸ ψῦχος ὑπάρχουσι τερπνότατα συγκερασμένα. Ἡ ἀτμοσφαῖρα εἶναι γενικῶς τόσον καθαρὰ, ὥστε πλοῖα θεωροῦνται εἰς ἑξήκοντα μιλίων ἀπόστασιν.

Πρέπει τώρα νὰ εἴπωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς ἱστορίας τῆς νήσου. Ὁ Ἰωάννης de Nova, πλοίαρχος Πορτογάλλος, ἀνεκάλυψε τὴν Ἁγίαν Ἑλένην κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Ἁγίας Ἑλένης, Μαΐου 21ην, 1501. Ἄνθρωποι δὲν εὑρέθησαν ἐπὶ τῆς νήσου· αὐτὸς δὲ ἁπλῶς ἀνήγγειλε τὴν ἀνακάλυψιν, χωρὶς νὰ θεμελιώσῃ ἀποικίαν. Μετὰ δώδεκα περίπου ἔτη, εὐγενεῖς τινὲς Πορτογάλλοι, προσκρούσαντες εἰς τὰς ἐν Ἰνδίᾳ Πορτογαλλικὰς ἀρχὰς, ἀπηνῶς ἐκολοβώθησαν διὰ τῆς ἀποκοπῆς τῶν ῥινῶν, ὤτων, καὶ δεξιῶν χειρῶν· εἰς δὲ τὴν ἐλεεινὴν ταύτην κατάστασιν ἀπεστάλθησαν ὀπίσω εἰς τὴν Εὐρώπην. Εἷς αὐτῶν, Fernandez Lopez, κρίνας τοιοῦτον βίον ἀβίωτον εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, ἀπεβιβάσθη, κατ' ἰδίαν αὐτοῦ αἴτησιν, μετ' ὀλίγων ἀνδραπόδων ἐπὶ τῆς μονήρους νήσου τῆς Ἁγίας Ἑλένης. Πρὸς ἀνακούφισιν δὲ τῆς βαρυτάτης αὐτοῦ συμφορᾶς τὸν ἐχορήγησαν οἱ συμπατριῶται αἶγας, χοίρους, ὄρνιθας, πέρδικας, φασιανοὺς, μελεαγρίδας, ὡς καὶ συκᾶς, πορτογαλλέας, λεμονέας, ῥοδακινέας, καὶ παντοῖα λάχανα πρὸς φυτείαν. Ταῦτα ἐπέτυχαν τοσοῦτον, ὥστε εἰς μίαν τετραετηρίδα ἔλαβεν ἡ νῆσος τερπνὴν πρόσοψιν.

Ἡ κυβέρνησις ἤρχισε τώρα νὰ καταλαμβάνῃ, ὅτι τὸ νησίον ἠμπόρει νὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὰ πλοῖα, τὰ ἐκ τῆς Πορτογαλλίας εἰς τὴν Ἰνδίαν ὑπάγοντα, ὡς ἀναπαυτήριον, ἐξ οὗ νὰ προμηθεύωνται ὕδωρ, νωπὰς ζωοτροφίας, κτλ. ὅθεν ἀπέλυσαν τὸν Lopez, καὶ κατέστησαν τὴν νῆσον σταθμὸν τῆς κυβερνήσεως. Πολλοὺς δὲ χρόνους ἐπέτυχαν κρύπτοντες ἀπ' ἄλλας χώρας τὴν θέσιν τῆς Ἁγίας Ἑλένης· ἀλλὰ τὸ 1588 ἐπεσκέφθη αὐτὴν ὁ Ἄγγλος Cavendish, ἐπανερχόμενος ἀπὸ τὸν περίπλουν τοῦ κόσμου. Ὀλίγον ἔπειτα ἐπεσκέφθησαν αὐτὴν οἱ Ὀλλανδοὶ καὶ οἱ Ἰσπανοὶ, οἵτινες καὶ ἀκολάστως ἠφάνισαν τὰ τῆς νήσου προϊόντα. Καθόσον δὲ βαθμηδὸν ἀπέκτων οἱ Πορτογάλλοι καταστήματα ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ παραλίου τῆς Ἀφρικῆς, ἄφιναν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐρημουμένην τὴν Ἁγίαν Ἑλένην.

Τὸ 1651 ἡ Ἀγγλικὴ Συντροφία τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν ἔκαμεν ἐπὶ τῆς νήσου κατάστημα, τὸ ὁποῖον μετὰ δέκα ἔτη ἐπεβεβαίωσεν εἰς αὐτοὺς χάρτης παρὰ Καρόλου τοῦ δευτέρου. Πολλοὺς οἰκιστὰς παρεκίνησεν ἡ προσφορὰ γαιῶν νὰ μεταναστεύσωσιν ἐκ τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν Ἁγίαν Ἑλένην· καὶ ἀνδράποδα εἰσήχθησαν ἐκ τῆς Μαδαγασκὰρ νὰ ἐργάζωνται εἰς τὰς φυταλιάς. Μετὰ δεκατέσσαρα περίπου ἔτη οἱ Ὀλλανδοὶ ἐκτύπησαν καὶ ἥλωσαν τὴν νῆσον· ἀλλ' ἠναγκάσθησαν μετ' οὐ πολὺ νὰ ἐπιστρέψωσιν αὐτήν· τὸ δὲ προσεχὲς ἔτος, 1666, πολλαὶ οἰκογένειαι, τὰς ὁποίας εἶχεν ἀφανίσειν ἡ πυρκαϊὰ τοῦ Λονδίνου, κατέφυγον εἰς τὴν Ἁγίαν Ἑλένην. Πάλιν ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ὀλλανδῶν, καὶ πάλιν μετεκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ἄγγλων.

Μέχρι τοῦ 1700 ἡ τῆς νήσου οἰκονομία, ἠθικὴ τε καὶ ἐσωτερικὴ, κάκιστα εἶχε· τότε δ' ἐλήφθησαν διάφορα συνετὰ μέτρα πρὸς διόρθωσιν τῶν ἠθῶν; καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διευθύνθησαν πρὸς βελτίωσιν τοῦ τόπου οἱ ἀγῶνες τῶν ἐκ διαδοχῆς κυβερνητῶν. Χάρται κατ' ἐπανάληψιν παρὰ τοῦ Στέμματος ἔδωκαν τὴν νῆσον εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς Συντροφίας τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ἥτις καὶ ἄρχει αὐτῆς διὰ κυβερνήτου καὶ συμβουλίου.

Τὸ 1792 ἔπαυσεν ἡ τῶν ἀνδραπόδων εἰσαγωγὴ, καὶ τὸ 1810 ἐκρίθη ἀναγκαῖον νὰ εἰσάξωσι 50 Σίνας ἐργάτας διὰ τὴν γεωργίαν. Ὁ ἀριθμὸς οὗτος βαθμηδὸν ηὐξάνετο· καὶ τὸ 1823 ἦτον ὁ πληθυσμὸς διαμοιρασμένος ὡς ἕπεται·—λευκοὶ κάτοικοι, 1201· πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ, 911· ἀνδράποδα, 1074· μαῦροι ἐλεύθεροι, 729· Σῖναι, 442· Λάσκαρες, 24· τὸ σύνολον, 4381. Ἔκτοτε ὅμως ηὔξησεν ἔτι μᾶλλον ὁ πληθυσμὸς, ἀναβαίνων σήμερον εἰς 5000, ἐκτὸς τῆς φρουρᾶς.

Τὸ 1815 ἡ Ἁγία Ἑλένη κατέστη περισπούδαστος, ἐκλεχθεῖσα ὡς τὸ ἄσυλον ἢ μᾶλλον ὡς ἡ φυλακὴ τοῦ Ναπολέοντος. Καταρχὰς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐτάραξεν ἐκ νέου τὴν Εὐρώπην ὁ μέγας δορικτήτωρ, δραπετεύσας ἀπὸ τὴν Ἔλβαν· ὅθεν ἐκρίθη ἀναγκαῖον μετὰ τὴν ἐν Οὐατερλῷ μάχην, νὰ ἐκλεχθῇ τόπος δυνατὰ ὠχυρωμένος ὡς ἡ μέλλουσα κατοικία του. Αἱ σύμμαχοι δυνάμεις εἶχαν παραδώσειν εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὴν φύλαξιν τοῦ προσώπου τοῦ Βοναπάρτου. Τὴν 7ην λοιπὸν Αὐγούστου, ἐτέθη ὁ Ναπολέων ἐπὶ Ἀγγλικῆς νηὸς, ἥτις ἀπέπλευσε διὰ τὴν Ἁγίαν Ἑλένην, ὅπου ἔφθασε τὴν 16ην Ὀκτωβρίου. Μὲ τὸν πρῶτον αὐτοῦ οἶκον ἐπὶ τῆς νήσου δὲν ηὐχαριστεῖτο ὁ Βοναπάρτης· ὅθεν τοῦ ἔκτισαν ἄλλον οἶκον ἐπὶ τῆς ὑψίστης πεδιάδος τοῦ νησίου, 1760 πόδας ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.

Ἐνταῦθα ἔζησε μέχρι 5ης Μαΐου, 1821, ὅτε ἀπέθανεν ἀπὸ ἕλκος εἰς τὸν στόμαχον, τὴν ὀλέθριον τοῦ ὁποίου ἐνέργειαν ηὔξανεν ὁ ἐρεθισμὸς καὶ ἡ δυσαρέσκεια, ἥτις ἀδιακόπως αὐτὸν ἐβασάνιζε κατὰ τοὺς τρεῖς τελευταίους χρόνους τῆς ἐν τῇ Ἁγίᾳ Ἑλένῃ διατριβῆς του. Ἐτάφησαν δὲ τὰ λείψανά του μὲ στρατιωτικὰς τιμὰς εἴς τινα κοιλάδα, πλησίον πηγῆς, ἰτέας ἄνωθεν ἐχούσης κρεμαμένας. Ὁ τάφος περιεκλείσθη μετέπειτα ὑπὸ σιδηροῦ περιφράγματος, καὶ φύλαξ διωρίσθη εἰς αὐτὸν ἔκτοτε.

ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ.

Ἀριθ. 3.

ΠΡΟΦΗΤΕΙΑΙ.

ΕΙΣ τὸ βιβλίον τῶν Πράξεων, ὡς προείπαμεν, ἐπαινοῦνται οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Βεροίας, ὅτι ἐπιμελῶς ἠρεύνων τὰς Γραφάς. Αἱ Γραφαὶ αὗται περιεῖχαν τὰς προφητείας, δι' ὧν οἱ Ἀπόστολοι ἐζήτουν ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦτον ὁ ἐπαγγελθείς ποτε Χριστός, ἢ Μεσσίας· ἐπειδὴ δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἠλήθευαν ὅλα τὰ ἐκεῖ προφητευμένα, πολλοὶ ἐπίστευσαν ὅτι αὐτὸς ἀληθῶς ἦτον ὁ προσδοκώμενος Μεσσίας.

Ἀλλ' αἱ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης Γραφαὶ αὗται εἶναι, κατ' ὀλίγα τινὰ, διδακτικώτεραι εἰς ἡμᾶς, παρὰ καὶ εἰς τοὺς συγχρόνους τῶν Ἀποστόλων, διὰ τὴν ἔκτοτε συμβᾶσαν ἐντελεστέραν πλήρωσιν τινῶν ἀπὸ τὰς προφητείας.

Ἐπὶ τῶν Ἀποστόλων, ἐπέδιδε μὲν τάχιστα ἡ θρησκεία τοῦ Ἰησοῦ μεταξὺ καὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν Ἐθνικῶν· ἀλλὰ, μ' ὅλον τοῦτο, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὅσοι αὐτὴν ἠσπάσθησαν ἦτο μικρὸς καὶ ἀφανὴς ὡς πρὸς τὰ πλήθη τῶν ὅσοι εἴτε παντελῶς ἠγνόουν αὐτὴν, εἴτε γνωρίζοντες ἀπέβαλλαν μετ' ἐξουθενήσεως καὶ μίσους. Σήμερον ὁ Ἰησοῦς ὁμολογεῖται ὡς Κύριος εἰς ὅλα τὰ πλέον πεπολιτισμένα τοῦ κόσμου μέρη. Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀνέτρεψαν τὰς θρησκείας τῶν πλέον κραταιῶν καὶ πεφωτισμένων ἐθνῶν· χωρὶς δὲ καταχτήσεων, χωρὶς τῆς βοηθείας πλούτου, ἢ δυνάμεως ἀνθρωπίνης, ἢ σοφίας, ἐνήργησαν τὴν θαυμασιωτάτην μεταβολὴν ἀφ' ὅσας ποτὲ συνέβησαν εἰς τὰς δοξασίας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ταύτην περὶ τῆς σπουδαιοτάτης ὑποθέσεως. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὅσοι ἐπαγγέλλονται τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν λογίζεται ὡς διακόσια πεντήκοντα ἑκατομμύρια, συμπεριλαμβάνων ὅλα τὰ πλέον πεπολιτισμένα τοῦ κόσμου ἔθνη. Διὰ νὰ κρίνωμεν δὲ ὀρθῶς τὸ μέγεθος τοῦ προξενηθέντος ἀποτελέσματος, πρέπει νὰ βάλωμεν εἰς τὸν λογαριασμὸν ὅτι εὑρίσκονται ἑκατὸν εἴκοσι ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων ἡ θρησκεία κατὰ τοσοῦτον ἐπιστηρίζεται εἰς τὴν Χριστιανικὴν, ὥστε ἦτον ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ ὁποία εἶναι, ἂν ὁ Χριστὸς οὐδέποτε εἶχε φανῆν,—ἐννοῶ τοὺς Μωαμεθανούς· διότι, ἂν καὶ οὗτοι πολὺ ἀπεπλανήθησαν τῆς διδαχθείσης ὑπὸ Χριστοῦ θρησκείας, καὶ θεωρῶσι τὸν Μωάμεθ ὡς μεγαλήτερον Αὐτοῦ προφήτην, μ' ὅλα ταῦτα ὁμολογοῦσι τὸν Ἰησοῦν ὡς προφήτην ἀληθῆ, καὶ ὡς τὸν Μεσσίαν, ἢ Χριστόν· καὶ ἐπαγγέλλονται ὅτι ἡ θρησκεία αὐτῶν θεμελιοῦται ἐπὶ τῆς ἐκείνου.

Τοῦτο ἀνάγκη πᾶσα νὰ βαλθῇ εἰς τὸν λογαριασμὸν, καθότι ὁ λόγος εἶναι τώρα περὶ τοῦ προξενηθέντος μεγάλου καὶ θαυμαστοῦ ἀποτελέσματος,—τῆς παραδόξου μεταβολῆς, τὴν ὁποίαν ἐνήργησεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Χριστὸς καὶ οἱ αὐτοῦ Ἀπόστολοι. Τόσον δὲ μέγα ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, ὥστε πᾶς ἄνθρωπος, εἴτε πιστὸς, εἴτε ἄπιστος, ἂν δὲν ἀγνοῇ ὁλότελα τὴν ἱστορίαν, πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦτον ὁ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΤΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΞΟΤΑΤΟΣ τῶν ὅσοι ἐπὶ γῆς ἐφάνησαν· καὶ ὅτι Αὐτὸς ἐπέφερε τὴν θαυμασιωτάτην μεταβολὴν τῶν ὅσαι ποτὲ ἐνηργήθησαν εἰς τὴν θρησκείαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀλλὰ τὴν θαυμάσιον ταύτην μεταβολὴν ἔκαμεν ἀνὴρ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους,—ἔθνους τὸ ὁποῖον οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἀπὸ τὰ μέγιστα καὶ κραταιότατα,—οὐδέποτε ἴσον μὲ τοὺς Ἕλληνας καὶ ἄλλα διάφορα τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν κατὰ τὴν φήμην τῆς σοφίας καὶ τῶν γνώσεων καὶ τῆς ἐμπειρίας εἰς τὰς βιωτικὰς τέχνας. Ταῦτα δὲ πάντα ἔγιναν ὑπ' ἀνθρώπου καταπεφρονημένου καὶ καταδεδιωγμένου, καὶ ἀτίμως θανατωθέντος ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, τῶν ἑαυτοῦ ὁμογενῶν. Ἐὰν λοιπὸν ἠρώτας ἄπιστόν τινα, 'Ποῖος ὁ θαυμασιώτατος ἀνὴρ ἀφ' ὅσους ποτὲ ὑπῆρξαν; καὶ ποῖος ἐπέφερε τὸ παραδοξότατον ἀποτέλεσμα κατὰ τὸν πλέον παράξενον καὶ θαυμάσιον τρόπον;' μόλις ἠδύνατο νὰ μὴν ἀποκριθῇ, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ἐχρημάτισεν ὁ τοιοῦτος.

Ἔπειτα δὲ ἠμπόρεις νὰ προκαλέσῃς αὐτὸν νὰ σοῦ ἐξηγήσῃ, τίνι τρόπῳ συνέβη, (καθ' ὑπόθεσιν ὅτι ἡ ἡμετέρα θρησκεία εἶναι ἀνθρώπου ἐπινόημα), ὥστε ὅλα ταῦτα νὰ εὑρίσκωνται προλελεγμένα εἰς τὰς ἀρχαίας προφητείας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης· εἰς βιβλία, τὰ ὁποῖα μετ' ἐπιμελείας καὶ μεγίστου σεβασμοῦ φυλάσσονται ὑπὸ τῶν ἀπίστων Ἰουδαίων μέχρι τῆς σήμερον.

Εἰς διάφορα μέρη τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἠμπορεῖς νὰ εὕρῃς τοιαύτας προφητείας. Ὡς, λόγου χάριν, προεφητεύθη ὅτι ἀγαθὸν μέγα ἔμελλε νὰ προκύψῃ εἰς ὅλα τὰ τῆς οἰκουμένης ἔθνη ἐκ τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀβραάμ· (Γεν. κβ'. 18). 'Ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.'

Ὅτε δὲ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραὰμ πραγματικῶς ἔγιναν μέγα ἔθνος, καὶ διὰ τοῦ Μωϋσέως ἔλαβον θρησκείαν τὴν ὁποίαν τὰ μέγιστα ἐσεβάζοντο, φυσικώτατα ἤθελαν νομίζειν ὅτι ἡ ἀνωτέρω προφητεία ἐννοοῦσε τῆς θρησκείας αὐτῆς τὴν διάδοσιν. Πᾶς δὲ ψευδοπροφήτης Ἰουδαῖος ἤθελε βεβαίως ἐπικυρώσειν αὐτὸν τὸν στοχασμόν. Προελέχθη μ' ὅλον τοῦτο ὅτι ἡ θρησκεία, τὴν ὁποίαν εἶχαν λάβειν παρὰ τοῦ Μωϋσέως οἱ Ἰσραηλῖται, ἔμελλε νὰ παραχωρήσῃ εἰς ἄλλην νέαν· ὡς εἰς Ἱερ. λή. 31· 'Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, φησὶ Κύριος, καὶ διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ καὶ τῷ οἴκῳ Ἰούδα

διαθήκην καινὴν, οὐ κατὰ τὴν διαθήκην, ἣν διεθέμην τοῖς πατράσιν αὐτῶν,' κτλ.

Ὁμοιοσημάντους προφητείας δύνασαι νὰ εὕρῃς εἰς Ἱερ. λθ'. 40· Ἰεζ. λζ'. 26· Μιχαίου δ'. 1.

Προεφητεύθη παρομοίως, ὅτι τὰ μεγάλα ταῦτα ἀποτελέσματα δὲν ἔμελλαν νὰ γεννηθῶσιν ὑφ' ὅλου τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους, ἀλλ' ὑφ' ἑνὸς ἰδιαιτέρου ὑποκειμένου τοῦ ἔθνους αὐτοῦ· τὸ δ' ἔτι μᾶλλον ἀξιοσημείωτον, ὅτι ὁ εἷς οὗτος ἐπαγγελθεὶς Σωτὴρ ἔμελλε νὰ καταφρονηθῇ καὶ ν' ἀποῤῥιφθῇ ὑπὸ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ λαοῦ, ὡς ἐμπορεῖς νὰ ἀναγνώσῃς εἰς Ἡσαΐου νγ'. 3· καὶ ὅμως ὅτι Αὐτὸς ἔμελλεν, ἂν καὶ ὑπ' αὐτῶν θανατωθεὶς, νὰ συστήσῃ μέγα καὶ ἐκτεταμένον βασίλειον. Προφητείας περὶ τῶν διαφόρων τούτων ἐμπορεῖς νὰ ἴδῃς εἰς Ἡσαΐου θ'. 6· ιά. 1· Ἰεζεκ. λδ'. 23.

Τὸν καιρὸν δὲ, ὅτε πολλὰ τούτων προεφητεύθησαν, (τὸ ὁποῖον οἱ σημερινοὶ ἀπιστοῦντες Ἰουδαῖοι μαρτυροῦν ὅτι συνέβη ἑξακόσια ἔτη πρὸ Χριστοῦ γενέσεως), καὶ προσέτι τὸν καιρὸν ὁπότε τὸ Εὐαγγέλιον πρῶτον ἐκηρύχθη, οὐχὶ μόνον δὲν ἦσαν οἱ Ἰουδαῖοι μέγα καὶ κραταιὸν ἔθνος, ἀλλὰ καὶ μάλιστα δορυάλωτον καὶ εἰς ἄλλα ἔθνη ὑποτεταγμένον. Ὥστε, κατὰ πᾶσαν ἀνθρωπίνην εἰκασίαν, δὲν ὑπῆρχέ τι παραδοξότερον τῆς ἐκφωνήσεως καὶ πληρώσεως τῶν προφητειῶν τούτων.

Τὴν πλήρωσιν ταύτην, γενομένην διὰ τῆς ἐκτεταμένης διαδόσεως τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, ἐπροσδόκων μὲν οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ, πλὴν οὐδόλως εἶχαν ἰδεῖν αὐτὴν, ὡς ἡμεῖς τὴν βλέπομεν. Ἔβλεπαν ὅμως ὅτι ὅσα ἔπραξε καὶ ἔπαθεν ὁ Χριστὸς συνεφώνουν μὲ τὰς προφητείας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης· ὅτι Αὐτὸς ἐγεννήθη τὸν καιρὸν, καθ' ὃν εἶχε προφητευθῆν ὅτι ὁ Χριστὸς ἔμελλε νὰ ἔλθῃ, καὶ καθ' ὃν ἅπαν τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος περιέμενε τὴν ἔλευσίν του·—ὅτι κατὰ τὴν ὁμολογίαν καὶ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ἐνήργει τὰ θαύματα, ὅσων εἰς τὰς προφητείας γίνεται μνήμη· 'Τότε ἀνοιχθήσονται ὀφθαλμοὶ τυφλῶν, καὶ ὦτα κωφῶν ἀκούσονται· τότε ἀλεῖται ὡς ἔλαφος ὁ χωλὸς, τρανὴ δὲ ἔσται γλῶσσα μογιλάλων·' (Ἡσαΐου λέ. 5· Λουκᾶ ζ'. 22·) ὅτι, μ' ὅλα ταῦτα, εἶχεν ἀποῤῥιφθῆν καὶ θανατωθῆν, ὡς προελέχθη· καὶ ὅτι οἱ μαθηταὶ ἐμαρτύρουν τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν αὐτοῦ, συμφώνως μὲ ἄλλας προφητείας· 'Οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδου, οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.' (Ψαλ. ιέ. 10· Πράξ. β'. 17.)

Ταῦτα πάντα ὡδήγουν αὐτοὺς εἰς τὸν συμπερασμὸν, ὁπότε εἰλικρινῶς ἐξέταζαν, ὅτι ὅσα θαύματα ἔβλεπαν δὲν ἦσαν πονηρῶν πνευμάτων ἐνεργήματα, ἀλλ' ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον προῆλθε τῷόντι ἐκ Θεοῦ. Ἐξ ἄλλου μέρους, ἡμεῖς, οἵτινες δὲν ἴδαμεν πραγματικῶς τὰ ὁποῖα ἐκεῖνοι ἔβλεπαν θαύματα, ἔχομεν ἄλλο πλεονέκτημα, βλέποντες πόσον θαυμασίως τὰ ἔκτοτε συμβεβηκότα ἐπλήρωσαν τὰς προφητείας.

Η ΣΦΟΔΡΑ ἐπιθυμία τοῦ πλούτου συνοδεύεται πάντοτε μὲ τὴν ἀδικίαν.—ΚΟΡΑΗΣ.

Ο ΝΑΥΑΡΧΟΣ ΝΕΛΣΩΝ.

Ο ΟΡΑΤΙΟΣ ΝΕΛΣΩΝ ἐγεννήθη τὴν 29ην Σεπτεμβρίου, 1758, εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Ἀγγλίας Νόρφολκ. Δωδεκαετὴς ἔλαβε θέσιν ἐπὶ νηὸς 64 κανονίων, πλοίαρχος τῆς ὁποίας ἦτον ὁ θεῖος αὐτοῦ. Ἐπιστρέψας, ἐστάλθη εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας, ἐπομένως δ' ἔλαβεν αὐτὸν πάλιν ὁ θεῖός του εἰς ἄλλο πλοῖον, τὸν Θρίαμβον, ὅπου ἔμεινε μέχρι τῆς τότε γενομένης ἐκστρατείας εἰς τὸν ἀρκτικὸν πόλον, τὴν ὁποίαν συνώδευσεν ὡς ταπεινότατος ὑπάλληλος. Τὸ 1777 ἐξετασθεὶς κατὰ τὸ σύνηθες, διωρίσθη δεύτερος τοποτηρητὴς τοῦ ναυτικοῦ· τὸ δὲ 1778 ἔγινε πρῶτος τοποτηρητὴς τοῦ Βρίστολ. Πλεύσας ἐπὶ τοῦ πλοίου τούτου εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας, ἀνεδέχθη τὴν ὑπεράσπισιν τῶν προμαχώνων τοῦ εἰς τὴν νῆσον Ἰαμαϊκὴν Βασιλικοῦ Λιμένος, Port Royal, ἀπειλουμένου τότε ὑπὸ τοῦ Γάλλου D' Estaing, καὶ μετὰ σειρὰν τῶν πλέον γενναίων ἐπιχειρήσεων ἥλωσε τὸ φρούριον San Juan, εἰς τὸν Μεξικανὸν Κόλπον· εἰς δὲ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην τόσον ἀπηύδησεν ἀπὸ τοὺς κόπους καὶ τὰς βασάνους δυσεντερίας, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ ἴδια.

Τὸ 1781 ὁ πλοίαρχος Νέλσων ἔπλευσε πρὸς βοῤῥᾶν· τὸν δ' Ὀκτώβριον 1782 ἐγνωρίσθη μὲ τὸν Γυλιέλμον Δ'., μικρὸν τότε ὑπάλληλον εἰς βασιλικὴν ναῦν. Τὸ 1787 νυμφευθεὶς, ἔμεινεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν μέχρι τοῦ 1793, ὁπότε διωρίσθη πλοίαρχος τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὑπὸ τὸν Λόρδον Hood, καὶ τὰ μέγιστα διέπρεψεν εἰς Τέλω, Βαστίαν*, καὶ Καλούϊον,—ἀνδραγαθίας ἐκτελέσας, 'τὰς ὁποίας,' λέγει ὁ Λόρδος Hood, 'δὲν δύναμαι ἱκανῶς νὰ ἐπαινέσω.' Εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Καλουΐου ἀπώλεσε τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν, ἀλλὰ δὲν ἔγινεν οὔτε μνήμη τοῦ ὀνόματός του εἰς τὴν ἐφημερίδα· περὶ τούτου δικαίως παρεπονέθη, προσθέσας, μὲ πεποιθήσεως αἴσθημα, τὸ ὁποῖον ἱκανῶς ἐδικαίωσαν τὰ μετέπειτα συμβάντα, Κάνένα καιρὸν, θέλω ἀποκτήσειν μεγάλην ἐφημερίδα ὅλως ἰδικήν μου. Τὸ 1796 προεβιβάσθη εἰς τὸν βαθμὸν μοιράρχου, καὶ ἔπλευσεν εἰς τὸ Πόρτον Φεῤῥάϊον· τὸ δὲ 1797 μεγάλως συνήργησεν εἰς τὴν νίκην τὴν ἔξω τοῦ Ἀκρωτηρίου τοῦ Ἁγ. Βιγκεντίου· διὰ δὲ τὴν ἐπίσημον αὐτοῦ ἀνδρείαν εἰς τὴν ναυμαχίαν ταύτην, προεβιβάσθη εἰς τὸν βαθμὸν ὑποναυάρχου, ἔγινεν Ἱππότης τοῦ Λουτροῦ, καὶ ἠξιώθη τῶν προνομίων τῆς πόλεως τοῦ Λονδίνου. Τὴν 28ην Μαΐου, 1797, ὁ Ἱππότης Ὁράτιος Νέλσων μετέφερε τὴν σημαίαν αὐτοῦ εἰς τὸν Θησέα, καὶ εἰς τὴν γενναίαν ἔφοδον κατὰ τῆς πόλεως Santa Cruz ἐκτυπήθη τόσον βαρέως εἰς τὸν δεξιὸν ἀγκῶνα, ὥστε ἀποτομὴ κατέστη ἀναπόφευκτος. Ἐκ δὲ τῆς ἐπισυμβάσης ἀσθενείας ἀναγκασθεὶς νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα, ἔλαβε σύνταξιν ἐτήσιον διὰ τὰς ἐκδουλεύσεις του.

---

* Ἡ Βαστία καὶ τὸ Καλούϊον, κοινῶς Κάλβι, εἶναι ἀμφότεραι πόλεις τῆς Κύρνου, ἤτοι Κόρσικας.

Πνεῦμα, ὁποῖον τὸ τοῦ Νέλσωνος, δὲν ἠδύνατο ν' ἀπρακτῇ πολὺν χρόνον, μάλιστα ὅτε ἡ πατρὶς ἐχρειάζετο παρ' αὐτοῦ βοήθειαν. Τὸ 1798 ἐξέπλευσε μετὰ στολίσκου νὰ κατασκοπεύῃ τοὺς ἐν Τέλῳ Γάλλους· μετὰ μακρὰν δὲ καὶ δραστήριον καταδίωξιν, ἀφοῦ πολλάκις ἐματαίωσαν τοὺς ἀγῶνας αὐτοῦ ἀνεμοζάλαι καὶ εἰδήσεις ἀβέβαιοι περὶ τῆς διευθύνσεως τοῦ ἐχθροῦ, ἐναυμάχησε τέλος εἰς τὸν Κόλπον τοῦ 'Αβουκὶρ, καὶ ἐκέρδησε τὴν λαμπρὰν νίκην τοῦ Νείλου, ἐνόνουσαν πᾶν ὅ,τι ἄλλαι νίκαι εἶχαν ἀξιοθαύμαστον. Διὰ ταύτην ἔγινε Βαρόνος Νέλσων, καὶ διὰ τὰς ἀκολούθους αὐτοῦ εἰς τὴν Σικελίαν ἐκδουλεύσεις ἐτιμήθη μὲ τίτλον Δουκὸς ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Σικελίας, καὶ μὲ ὑποστατικὰ, χορηγοῦντα ἐτησίως 3000 λίτρας στηρλίνας. (Ἴδε Σελ. 17.)

'Επιστρέψας ἐκ τῆς Μεσογείου, ἀπέπλευσεν ὑπὸ τὸν Sir Hyde Parker κατὰ τῆς Δανίας. Μολονότι δὲ οἱ Δάνοι ἦσαν ἄριστα προητοιμασμένοι, οἱ Ἄγγλοι ὅμως ἔδειξαν τοσαύτην ἀνδρείαν, ἱκανότητα, καὶ κρίσιν εἰς τὴν ἐν Κοπενάγῃ μάχην, ὅσην εἰς τὴν τοῦ Νείλου· ἦτον ἡ φρικωδεστάτη ὅλων τῶν συμπλοκῶν, καὶ νίκη τόσον ἐντελὴς, ὅσον ἄλλη ὁποιαδήποτε. Τὸ ἄμεσον αὐτῆς ἀποτέλεσμα ἦτο συνθήκη, ἥτις ἐτελείωσε τὸν πόλεμον, διαλύσασα τὴν βόρειον ὁμοσπονδίαν.

Εἰς τὸν βαθμὸν ὑποκόμητος ὑψωθεὶς ὁ Νέλσων, ἀνεπαύθη ὀλίγον εἰς τὰ ἴδιά του ὑποστατικὰ, χαιρόμενος τὰς ἀνταμοιβὰς καὶ τιμὰς, τῶν ὁποίων τόσον δικαίως ἠξιώθη· ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀνανέωσιν τοῦ πολέμου, διωρίσθη, κατὰ τὴν ὁμόψυχον ἐπιθυμίαν ὅλου τοῦ ἔθνους, ναύαρχος τοῦ παρασκευαζομένου τότε στόλου πρὸς συμπλοκὴν μὲ τοὺς ἡνωμένους στόλους τῆς Γαλλίας καὶ Ἱσπανίας. Τὴν 21ην Ὀκτωβρίου, 1805, συναπηντήθη μὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ Ἀκρωτηρίου Τραφαλγὰρ, περὶ τὰ ἑξήκοντα μίλια πρὸς ἀνατολὰς τῶν Γαδείρων· τὸ ὑπ' αὐτοῦ δ' ἐκδοθὲν ἔσχατον σύνθημα ἐδέχθη μ' ἐνθουσιαστικὴν ἐπικρότησιν ὅλος ὁ στόλος,—Ἡ Ἀγγλία ἐλπίζει νὰ πράξῃ καθεὶς τὸ χρέος του. Αὐτὸς ὁ ἴδιος προηγήθη, ἐφορμήσας ἐπὶ τῆς Νίκης κατὰ τῆς Ἱσπανικῆς νηὸς Ἁγιωτάτης Τριάδος, 136 κανονίων· δίδων δὲ αὐτὸς παράδειγμα τῆς φιλανθρωπίας, τὴν ὁποίαν εἰς ἄλλους θερμῶς συνίστα, καὶ τὴν ὁποίαν ἐφιλοτιμεῖτο νὰ κάμῃ χαρακτηριστικὸν τοῦ Βρετανικοῦ στόλου, διέταξε νὰ παύσωσι πυροβολοῦντες κατὰ δικρότου τινὸς, ὑποθέτων ὅτι αὐτὸ εἶχεν ἤδη καταβιβάσειν τὴν σημαίαν. Ἐκ τῆς νηὸς ταύτης, τὴν ὁποίαν τοιουτοτρόπως εἶχε δὶς σώσειν, ἔλαβε τὴν θανάσιμον πληγήν. Φορῶν, παρὰ γνώμην τῶν ἀξιωματικῶν αὐτοῦ, τοὺς ἀστέρας τῶν διαφόρων ταγμάτων, ὑφ' ὧν εἶχε τιμηθῆν, ἔγινε σημάδιον εἰς τοὺς ἀπὸ τὰ ὕψη τῶν καταρτίων πυροβολοῦντας. Εἰς τὴν μίαν καὶ τέταρτον, κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς ναυμαχίας, παρετηρήθη πίπτων ἐπὶ τοῦ καταστρώματος· στρέψας δὲ πρὸς τὸν πλοίαρχον, ἐξεφώνησεν ἀσθενῶς, ' Ἐγὼ πλέον ὑπάγω, πλοίαρχε· μοῦ διεπέρασαν τὸ ῥαχοκόκκαλον!' Ἀλλ' ἀκόμη καὶ τώρα, εἰς τὰς ὀδύνας καὶ εἰς τὴν ἀγωνίαν τοῦ θανάτου, ἔδειξε μεγίστην ἑτοιμότητα πνεύματος· ἐξέδιδε προσταγὰς μὲ τὴν αὐτὴν γαλήνιον κρίσιν, ἐνεψύχονε δ' ἅπαντας μὲ τὴν αὐτὴν ἀνδρείαν, τὴν ὁποίαν τοσάκις εἶχε δείξειν. Προσευχήθη ὑπὲρ πατρίδος· τελευταίας δὲ φωνὰς, εἰς τὸ τέλος τοῦ ἐνδόξου σταδίου του, ἤκουσε τὰς διὰ τὴν νίκην κραυγὰς καὶ ἀνευφημίας τῶν Ἄγγλων ναυτῶν,—νίκην μεγάλην, ἀκόμη καὶ μ' ὁποιανδήποτε τῶν ἰδίων αὐτοῦ παραβαλλομένην.

Ὁ θάνατος τοῦ Νέλσωνος ἦτο συμφορὰ, τὴν ὁποίαν καὶ ἡ τόσον λαμπρὰ νίκη δὲν ἴσχυε νὰ ἐλαφρύνῃ· ἔχασεν αὐτὸν ἡ πατρίς του, ἀφοῦ κατέστη ἀγάπης ἐξίσου καὶ θαυμασμοῦ ἀντικείμενον· ἐθρήνησεν ἡ Ἀγγλία, ὄχι μόνον διότι ἐστερήθη τὸν μέγιστον αὐτῆς θαλασσινὸν ἥρωα, ἀλλὰ καὶ διότι δὲν ἠμπόρει νὰ πληρώσῃ τὰς ἐκδουλεύσεις ἐκείνας, δι' ὧν ἐξησφαλίσθη τὸ κλέος, ὁ πλοῦτος, καὶ ἡ ἀσφάλεια τοῦ ἔθνους. Ἄλλο τι παρὰ τιμὰς μετὰ θάνατον δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ἀποδώσῃ· σώζεται ὅμως καὶ περιθάλπεται τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ μ' αἰσθήματα μόλις πρότερον ἐγνωσμένα, καὶ ὁ Νέλσων εἶναι μέχρι τῆς σήμερον ἡ δόξα καὶ τὸ καύχημα τῶν Βρετανῶν.

Εἰς αὐτὸν ἐνυπῆρχαν ὅλαι σχεδὸν αἱ ἀρεταὶ, ὅσαι κυρίως ἀνυψόνουν καὶ λαμπρύνουν τοὺς ἀνθρώπους· ἦτον ἀγχίνους, σταθερὸς εἰς τὰς ἀποφάσεις, ὅλα τὰ σχέδιά του ἐκτελῶν μὲ τὴν πλέον ἀτάραχον γενναιότητα. Εἰς τὴν θερμότητα τῆς μάχης δὲν ἐλησμόνει τὸ ἔλεος, ἔχαιρε δ' εἰς τὰς νίκας τόσον διότι παρεῖχαν εἰς αὐτὸν τὰ μέσα τοῦ σώζειν, ὅσον διὰ τἄλλα ἐξ αὐτῶν πλεονεκτήματα. Ἕνα μεγάλον σκοπὸν εἶχε, τὸ καλὸν τῆς πατρίδος του· μίαν ἐπαινετὴν φιλοτιμίαν, τὰς παρ' αὐτῆς ἀνταμοιβάς· τίς μᾶλλον συνήργησεν εἰς τὸ πρῶτον; τίς μᾶλλον ἠξιώθη τοῦ δευτέρου;

ΚΑΤΟΡΘΩΜΑ ΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥ ΚΥΝΟΣ.

Εἰς τὸν Α'. Τόμον τῆς Ἀποθήκης, Σελ. 49, περιεγράψαμεν τὸν γενναῖον Κύνα, τὸν ἐκ τῆς Ἀμερικανικῆς νήσου Νέας Γῆς, (Newfoundland·) εἰπόντες, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι πολλάκις σώζει ἀνθρώπους ἀπὸ πνιγμὸν, καὶ δόντες μάλιστα ἓν ἀξιοσημείωτον τούτου παράδειγμα. Ὁμοιόν τι συνέβη ἐσχάτως εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Κύριός τις διέβαινε δρόμον, τὸν ὁποῖον, ἐκχειλίσας ὁ ποταμὸς διὰ τὰς ἀφθόνους βροχὰς, εἶχε καταπλημμυρίσειν· ἡ ἅμαξα, ἀφοῦ πλέον ὁ ἵππος δὲν ἠδύνατο νὰ βαδίζῃ, ἐχώθη εἰς τὰ ὕδατα. Ὁ δὲ κύων, ὅστις ἐκολύμβα πρὸ τῆς ἁμάξης, βλέπων ὅτι αὐτὴ δὲν ἠκολούθει, ἐπέστρεψεν, ἔδυσε, καὶ λαβὼν τὸν κύριον αὐτοῦ, τὸν ἔφερεν εἰς ξηράν. Μετέπειτα, καὶ πάλιν δύσας, ἥρπασε τὸν ἵππον ἀπὸ τὸ ὠτίον, καὶ κρατῶν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὑπὲρ τὰ ὕδατα, τὸν ἔφερεν ἕως εἰς τὴν ὄχθην. Ἐν τῷ μεταξὺ, συνελθὼν ὁ κύριος τοῦ γενναίου σκύλου, καὶ ἰδὼν αὐτὸν εἰς τὴν ὄχθην προσπαθοῦντα νὰ κόψῃ τὰ δεσίματα τῆς ἁμάξης, τὸ βάρος τῆς ὁποίας ἐβάστα τὸν ἵππον μέσα εἰς τὰ ὕδατα, συνέδραμε καὶ αὐτὸς, ὥστε καὶ οἱ δύο ὁμοῦ ἀπήλλαξαν τὸν ἵππον.

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ, 1840.] [ΑΡΙΘ. 40.

Ο ΠΟΤΑΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑΣ.

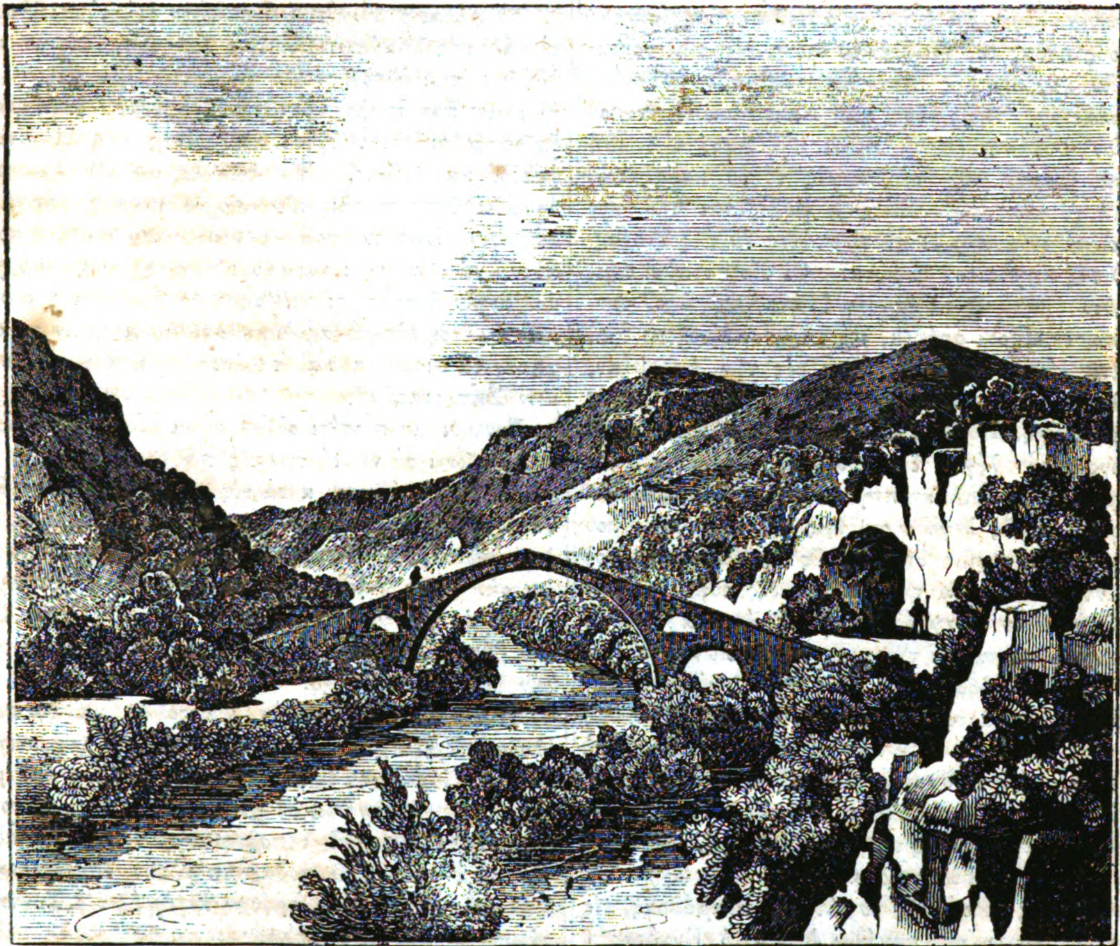

Θεωρία τοῦ Ποταμοῦ Εὐρώτα.

Κύλα, τῆς Σπάρτης ποταμέ! τὰ ῥεύματά σου κύλα
Εἰς τὸν ἀφρόν σου τὰ ὠχρὰ καὶ μαραμμένα φύλλα
Τοῦ κρύου φθινοπώρου,
Μὲ σιωπὴν ἀκολουθοῦν τὸ βροντερόν σου κῦμα.
Καθὼς αὐτὰ, σ' ἀκολουθῶ σιωπηλὸς, μὲ βῆμα
Θρηνοῦντος ὁδοιπόρου.

Ποῦ εἶν', Εὐρῶτα, οἱ καιροὶ ἐκεῖν' οἱ δοξασμένοι,
Ὡς κύκνος, ὅταν ἔπαιζεν ἡ θαυμαστὴ Ἑλένη
'Σ τὰ κρύσταλα νερά σου·
Καὶ μὲ τὸν Ἀγησίλαον ὁ ἥρως ὁ Θηβαῖος
Ὁπόταν ἠγωνίζετο ἀκούραστος, δρομαῖος
Ὡσὰν τὰ ῥεύματά σου;

Ἠχὼ ἀρχαία δὲν λαλεῖ τὴν σήμερον κάμμία,
Κατήφεια καὶ σιωπὴ καὶ θλίψες κ' ἐρημία
Τὴν ὄχθην σου κατέχει,
Καὶ ἄλλο δὲν ἀκούεται παρὰ τῶν καλαμώνων
Ὁ συριγμὸς, καὶ ἡ βοὴ τοῦ κύματός σου μόνον,
Ὁποῦ βροντᾷ καὶ τρέχει.

Νὰ τοῦ Λυκούργου ἡ πατρὶς, ἡ γῆ τῶν ἀθανάτων,
Ἡ γῆ μεγάλων πράξεων, μεγάλων ὀνομάτων!
Ὦ τῆς Πελοποννήσου
Βασίλισσα, ὦ Σπάρτη μου! σ' ἀσπάζομαι μὲ σέβας,
Κ' ἐγγίζουσα τοὺς πόδας μου μὲ πυρπολεῖ τὰς φλέβας
Ἡ γηραλέα γῆ σου.

Θρηνώδης θέα! σκέλεθρον τῆς γῆς ἡ πρώτη χώρα·
Καὶ εἰς τὸ κενοτάφιον τοῦ Λεωνίδου τώρα
Μανδρίζονται οἱ βόες!
Τοῦ Κλεομένους, σπήλαιον, ἢ ἀχυρὼν ὁ οἶκος·
Καὶ τὰ θηρία κατοικοῦν ἡ λέαινα, ὁ λύκος,
Ὅπου οἱ πρῶτοι νόες!

Π. ΣΟΥΤΣΟΣ.

Ο Ευρωτας, καλούμενος ἀρχαιότερον Ἵμερος καὶ Μαραθὼν, νῦν δὲ κοινῶς Ἶρις*, εἶναι ποταμὸς τῆς Ἑλλάδος διαβόητος, χρηματίσας τὸ θέατρον πολλῶν ἀξιολόγων συμβάντων.

Ἀναβρύει δὲ παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ οὐχ ἧττον διαφημισμένου Ἀλφειοῦ, καὶ αὐτοῦ ἑνὸς τῶν σημαντικωτέρων ποταμῶν τῆς Πελοποννήσου. Κατὰ τὸν Στράβωνα καὶ Παυσανίαν, καὶ ὁ Εὐρώτας καὶ ὁ Ἀλφειὸς τρέχουσι στάδιά τινα ὑπὸ τὴν γῆν κεκρυμμένοι, ἔπειτα δὲ ἀναφαίνονται, καὶ ἐξερχόμενοι διαῤῥέουσιν ὁ μὲν τὴν Λακωνίαν, ὁ δὲ τὴν Ἤλιδα. Περὶ τοῦ Ἀλφειοῦ ὁ Παυσανίας λέγει, ὅτι ἡ πρώτη αὐτοῦ πηγὴ εὑρίσκεται παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Παρθενίου ὄρους, εἰς τὴν νοτιανατολικὴν κόγχην τῆς Ἀρκαδίας, ἐπὶ τῶν μεθορίων τῆς Ἀρκαδίας, Ἀργολίδος, καὶ Λακωνίας, εἰς τόπον λεγόμενον Φυλάκη, (Κρυὰ Βρύσις). Ἀφοῦ δ' ἑνωθῇ μὲ ῥύακα ἱκανοῦ μεγέθους, ἐγγὺς τόπου καλουμένου Συμβολὴ (συῤῥοὴ τῶν ὑδάτων), βυθίζεται ὑπὸ τὴν γῆν, καὶ πάλιν ἀναβρύει πέντε στάδια ἐκ τῆς Ἀσέας, πλησίον τῆς πηγῆς τοῦ Εὐρώτα. Οἱ δύο ποταμοὶ συμμιγνύουσιν ἑπομένως τὰ ἑαυτῶν ὕδατα, καὶ, ἀφοῦ συνδιαῤῥεύσωσιν εἴκοσι στάδια, πάλιν καταπίνονται, καὶ πάλιν ἀναβρύουν, ὁ μὲν Εὐρώτας εἰς τὴν Λακωνίαν, ὁ δὲ Ἀλφειὸς εἰς τὰς Πηγάς. Ὁ Ἄγγλος περιηγητὴς συνταγματάρχης Leake ἐπιβεβαιόνει τὴν περιγραφὴν τοῦ Παυσανίου· λέγων ὅτι πραγματικῶς ἠκολούθησε τὸν δρόμον τοῦ ἐν Φυλάκῃ πηγάζοντος ῥυακίου (Σαρανταποτάμου κοινῶς λεγομένου) ἕως εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐμβαίνει ὑπὸ τὴν γῆν· ὅτι ἀληθῶς ἀναβρύει ὑπόγειος ῥύαξ πέντε στάδια ἐκ τῆς Ἀσέας εἰς τόπον καλούμενον τὴν σήμερον Φραγκόβρυσις· ὅτι μάλιστα ἐνταῦθα ὑπάρχουν δύο πηγαὶ, ἐκ τῆς μιᾶς τῶν ὁποίων ὑποθέτει ὅτι ἐξέρχονται τὰ ὕδατα τῆς παρὰ τὴν Τεγέαν λίμνης, ἐκ δὲ τῆς ἄλλης τὰ τοῦ Σαρανταποτάμου. Ἡ πρώτη ἐκ τούτων εἶναι πιθανῶς ἡ κατὰ τὸν Παυσανίαν πηγὴ τοῦ Εὐρώτα. Ἀφοῦ δ' οἱ ῥύακες οὗτοι ἑνωθῶσι, καὶ συνδιαῤῥεύσωσιν εἴκοσι στάδια, ἐμβαίνουν εἰς λίμνην, καὶ πάλιν βυθίζονται εἰς τὴν γῆν· (κοινῶς ὀνομάζονται Καταβόθραι αἱ ὑπόγειοι αὗται καταβάσεις·) κατ' εὐθεῖαν δὲ πρὸς νότον τῆς ἐσχάτης Καταβόθρας, εἰς κοιλάδα τῆς Λακωνίας, πηγάζει ἐκ νέου ὁ Εὐρώτας, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸ ὑπόγειον αὐτοῦ πέρασμα πιθανὸν ὅτι χωρίζεται ἀπὸ τὸν ῥύακα τοῦ Ἀλφειοῦ, ὡς ἐφρόνουν οἱ ἀρχαῖοι.

Ὀλίγον τι πρὸς μεσημβρίαν τῆς Σπάρτης, χείμαῤῥος καλούμενος Παντελεήμων ἑνοῦται μετὰ τοῦ Εὐρώτα, τοῦ ὁποίου τὰ ὕδατα αὐξάνονται καὶ ὑπό τινων ῥυάκων, καταβαινόντων ἀπὸ τὸ Ταΰγετον, καὶ διαπερνώντων αὐλῶνάς τινας εἰς τὴν σειρὰν τῶν χαμηλῶν γηλόφων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ Σπαρτιατικὴ μητρόπολις ἦτο ποτὲ ᾠκοδομημένη.

Ἀφοῦ δ' ὁ ποταμὸς οὗτος βρέξῃ τοὺς πρόποδας τῶν τὴν σήμερον σχεδὸν ἀοικήτων λόφων τῆς Σπάρτης, καὶ διαῤῥεύσῃ τὴν Σπαρτιατικὴν πεδιάδα, προβαίνει ἑλικοειδῶς διὰ μακρᾶς στενῆς κοιλάδος ἕως εἰς τὸ Ἕλος, τὴν πόλιν τῶν ἀτυχῶν Εἱλώτων, ὅπου πίπτει εἰς τὴν θάλασσαν μεταξὺ τοῦ Γυθείου, τοῦ ἀρχαίου λιμένος τῆς Σπάρτης, τοῦ ὁποίου ἀρκετὰ εἰσέτι διασώζονται λείψανα, καὶ τῶν Ἀκριῶν, ἄλλου τόπου παραθαλασσίου, ὅστις μόνα ἴχνη τῆς αὐτοῦ ὑπάρξεως ἀφῆκε μικρά τινα διεσκορπισμένα τειχῶν λείψανα καὶ τὴν βάσιν ἑνὸς μόνου στύλου.

Τὸ πάλαι ὁ Εὐρώτας ἐφημίζετο διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὸ κάλλος τῶν κύκνων, οἵτινες ἐπὶ τῶν ἡσύχων αὐτοῦ ὑδάτων περιέπλεον. Οἱ χαρίεντες μὲν οὗτοι ὄρνεις ἔλειψαν πρὸ πολλοῦ, διαμένουν δ' εἰσέτι αἱ παρὰ τὰς ὄχθας αὐτοῦ ῥοδοδάφναι, καὶ μάλιστα οἱ πυκνοὶ καὶ ὡραῖοι καλαμῶνες. Ἐκ τῶν καλαμώνων τούτων, οἱ ἀρχαῖοι Σπαρτιάται, τῶν ὁποίων σκοπὸς ἦτο νὰ μορφώσωσιν εὔρωστον ἄφοβον γενεὰν, ἔκαμναν τοὺς παῖδας αὐτῶν νὰ συνάγωσι καλάμους μὲ τὰς χεῖράς των χωρὶς μαχαιρῶν ἢ ἄλλου τινὸς βοηθητικοῦ ὀργάνου· οἱ κάλαμοι δὲ οὗτοι, εἰς ψάθας ἐσχηματισμένοι, ἦσαν τὰ στρώματα, τὰ σινδόνια, καὶ τὰ ἐπαπλώματα τῶν φιλοπολέμων Σπαρτιατῶν*.

Συνείθιζαν προσέτι οἱ ῥωμαλέοι οὗτοι ἄνδρες νὰ καταβυθίζωσι τὰ νήπιά των εἰς τὸν Εὐρώταν, ὥστε πρώϊμα νὰ ἐγγυμνάζωσιν αὐτὰ εἰς τοῦ ψύχους τὴν δριμύτητα. Αἱ καταδύσεις αὗται πρέπει πολλάκις νὰ ἦσαν ψυχρόταται, καθότι τοὺς ἐαρινοὺς μῆνας γεμίζεται ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἡ κοίτη τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ ἀναλελυμένην χιόνα, ἐκ τῶν γειτονικῶν ὀρέων κατερχομένην, διὰ δὲ τὴν βραχύτητα τοῦ δρόμου μὴ προφθάνουσαν νὰ ὑψώσῃ τὴν θερμοκρασίαν της.

Ἡ Σπαρτιατικὴ πεδιὰς, ὁ ποταμὸς, καὶ τὰ περικυκλοῦντα ὄρη, ἀπηθανατισμένα ὅλα ὑπὸ τῆς ποιήσεως καὶ τῆς ἱστορίας, ἔχουν ὑπέροχον κάλλος καὶ μεγαλειότητα. Καλήτερα δὲ βλέπονται ἀπὸ τὸ γειτονικὸν φρούριον τοῦ Μιστρᾶ, τοποθεσίαν γεωγραφικὴν ἀξιόλογον, περὶ τοὺς 500 πόδας ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Εὐρώτα. Τὴν θέαν ταύτην περιγράφει ὁ Συνταγματάρχης Leake ὡς ἑπομένως·—

'Τὰ πρὸς ἄρκτον, ἀνατολὰς, καὶ μεσημβρίαν ὄρη ἐξαπλοῦνται ἐνώπιον τοῦ θεατοῦ ἀπὸ τὸ ἐπὶ τῶν μεθορίων τῆς Ἀργολίδος καὶ Ἀρκαδίας Ἀρτεμίσιον μέχρι τῆς νήσου τῶν Κυθήρων, καὶ αὐτῆς περιλαμβανομένης, ὁμοῦ μὲ μικρόν τι μέρος τοῦ Λακωνικοῦ Κόλπου. Ἡ πεδιὰς τῆς Σπάρτης κεῖται ἅπασα πρὸ ὀφθαλμῶν, ἐκτὸς τῆς νοτιοδυτικῆς κόγχης, τὴν ὁποίαν ἀποκρύπτει μία ἐξοχὴ τοῦ Ταϋγέτου. Πρὸς τὸ ὄρος παρίσταται

* Κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Βιλλοϊσῶνος ὠνομάζετο ἐπὶ τοῦ μεσαιῶνος Βασιλοπόταμος, ἐπειδὴ οἱ δεσπόται τῆς Πελοποννήσου εἶχαν τὰς διατριβάς των εἰς τὸν Μιστρᾶν. Γεωγ. Κούμα.

* Οἱ κάλαμοι τοῦ Εὐρώτα, οἵτινες ἦσαν εὐθεῖς, δυνατοὶ, καὶ ποικιλόχροοι, ἐχρησίμευαν καὶ κατὰ διαφόρους ἄλλους τρόπους. Ἐξ αὐτῶν ἔκαμναν οἱ Σπαρτιᾶται βέλη, γραφικὰ κονδύλια, καὶ αὐλούς· ἐκ τῶν φύλλων κατεσκεύαζαν στεφάνους, τοὺς ὁποίους ἐφόρουν ἐπὶ κεφαλῆς εἴς τινας τῶν σεμνῶν ἑορτῶν.

θέα ἐπίσης μεγαλοπρεπὴς, ἂν καὶ πάντῃ διάφορος. Αἶπός τι τοῦ Ταϋγέτου, ἀμέσως ὄπισθεν τοῦ φρουρίου, τρία ἢ τέσσαρα μίλια μακρὰν, εἶναι μὲ δάσος ἐλατῶν περιβεβλημένον, καὶ τώρα βαθέως χιονοσκέπαστον· τὰς δὲ πλησιεστέρας κατωφερείας τοῦ βουνοῦ ποικίλλουσιν ἀμπελῶνες, ἀγροὶ, καὶ ἐλαιῶνες, ἀνήκοντες εἰς χωρία τοποθετημένα ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν τῆς αὐλῶνος τοῦ Παντελεήμονος. Τὸ ὄμμα ἀναβαίνει τέλος εἰς τὴν ὑψίστην κορυφὴν τοῦ Ταϋγέτου, κατωτέραν οὐδεμιᾶς τῶν τῆς Πελοποννήσου, μάλιστα δ' ἐπιφανεστέραν ὁποιασδήποτε διὰ τὴν ἀπότομον αὐτῆς ὀξύτητα. Εἰς τὸν Μιστρᾶν δὲν ἠμπόρεσα νὰ μάθω κανὲν ὄνομα τοῦ ὄρους Ταϋγέτου, ἐκτὸς τοῦ κοινοτάτου ἐκείνου, "Ἅγιος Ἠλίας, ὅστις, καθὼς ἄλλοτε ὁ Ἀπόλλων, φαίνεται ὑπερηδυνόμενος εἰς τῶν αἰπῶν τὴν προστασίαν.'

Καὶ ἀλλαχοῦ δὲ λέγει ὁ συνταγματάρχης Leake ὅτι τὰ περίχωρα τῆς Σπάρτης παριστάνουσι τὴν ὑψίστην καὶ ὡραιοτάτην θεωρίαν, τοιαύτην ὁποία μόλις ἐξισοῦται εἰς ὁποιονδήποτε μέρος καὶ αὐτῆς τῆς ζωγραφικῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὴν τοποθεσίαν τῆς ἀρχαίας Σπάρτης ἀνεβλάστησε κώμη ἐντὸς τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν, ἥτις τὸ παρελθὸν ἔτος συνίστατο ἀπὸ πεντήκοντα ἢ ἑξήκοντα οἴκους, καί τινας μάλιστα ὡραίους. Αἱ ὁδοὶ εἶναι πλατεῖαι καὶ ὀρθογώνιοι, δένδρα ἐφυτεύθησαν εἰς διάφορα μέρη, καὶ μετ' ὀλίγα ἴσως ἔτη θέλει κατασταθῆν ἡ νέα Σπάρτη μία τῶν ὡραιοτάτων τῆς Ἑλλάδος κωμοπόλεων.

ΤΑ ΘΕΑΤΡΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΞ ΑΥΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.

ΝΟΜΙΖΟΜΕΝ ἀναγκαῖον νὰ ὁμιλήσωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ θεάτρου, καὶ περὶ θεατρικῶν παραστάσεων, καθὼς καὶ περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν, θεμελιούμενοι πρὸ πάντων εἰς τὴν παλαιὰν τῶν προπατόρων μας ἱστορίαν.

Πρῶτος, φαίνεται, Θέσπις ὁ Ἀθηναῖος, ὁ ἀρχαιότερος τῶν τραγικῶν ποιητῶν, εἰσῆξε τὴν ὑπόκρισιν εἰς τὰς θεατρικὰς παραστάσεις. Ὁ Θέσπις οὗτος, διὰ νὰ παριστάνῃ τὰ ποιήματά του, περιέφερε κινητόν τι θέατρον· ἀλλὰ, κατὰ τὸν Διογένην Λαέρτιον, ὁ σοφὸς νομοθέτης τῶν Ἀθηναίων Σόλων τὸν ἐμπόδισε νὰ παριστάνῃ τὰ σκηνικὰ ταῦτα δράματα ὡς ψεύδους διδακτήρια, διὰ τὸν λόγον, φαίνεται, τὸν ὁποῖον μᾶς ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος, ὅτι ἀπὸ τὰς σκηνὰς ἡ ὑπόκρισις αὕτη ἢ τὸ ψεῦδος ἤθελε μεταβῆν ταχέως εἰς τὰ συναλλάγματα τῶν πολιτῶν· πλὴν, κατὰ δυστυχίαν, ὁ Σόλων δὲν ἠκούσθη τόσον ἀπὸ τοὺς συντοπίτας του.

Ἀκολούθως λοιπὸν ὁ Αἰσχύλος ἐβελτίωσε τὰς σκηνικὰς ταύτας παραστάσεις μὲ στολὰς, καὶ ἐπὶ τοῦ Αἰσχύλου οἱ Ἀθηναῖοι κατεσκεύασαν τὸ θέατρον τοῦ Βάκχου ἐπὶ ξύλων καὶ ἀπὸ σανίδια· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὸ θέατρον τοῦτο ἐχάλασεν ἔξαφνα ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν θεατῶν, ὁ Περικλῆς τὸ ἀνήγειρε πέτρινον, τοῦ ὁποίου ὅμως αἱ παραστάσεις κατέθελγον τόσον τοὺς φιλοθεάμονας Ἀθηναίους, ὥστε ὠφεληθέντες τινὲς δημαγωγοὶ ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν των ταύτην, καὶ πρὸ πάντων ὁ Ἀγύῤῥιος, κατώρθωσαν ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα ἐσυνάζοντο διὰ τὰς χρείας τοῦ πολέμου, τὰ ὁποῖα καὶ στρατιωτικὰ ὠνομάζοντο, νὰ ἐξοδεύωνται διανεμόμενα εἰς τοὺς πολίτας, καὶ νὰ χρησιμεύωσιν εἰς τὰ θεάματα, δηλ. τὰ στρατιωτικὰ χρήματα νὰ γένωσι θεωρικά· καὶ κατὰ τὸν νόμον τοῦτον, ὁποιος ἤθελε τολμήσειν νὰ προβάλῃ διὰ νὰ ἐπαναφέρωσι πάλιν τὰ χρήματα ταῦτα εἰς τὴν πρώτην αὐτῶν κατάστασιν, ἡ ζημία του ὡρίζετο θάνατος.

Θέατρα δ' ἔκτισαν ἔπειτα καὶ ἄλλαι Ἑλληνικαὶ πόλεις· ἀλλὰ τὰ θέατρα ταῦτα ἐξεθήλυναν τόσον τοὺς Ἕλληνας, καὶ μάλιστα τοὺς Ἀθηναίους, ὥστε εὑρὼν αὐτοὺς ὁ πονηρὸς Φίλιππος προδιατεθειμένους ὡς ἐκ τούτων εἰς τὴν διαφθορὰν, καὶ μεταχειρισθεὶς καὶ ἄλλα παρόμοια μέσα, τοὺς διέφθειρε τόσον, ὥστε, ἀφοῦ ἐκυρίευσε τὰς πλειοτέρας συμμαχικὰς πόλεις των, ἐπέτυχε νὰ νικήσῃ καὶ αὐτοὺς τοὺς νικητὰς τοῦ Μαραθῶνος, τῆς Σαλαμῖνος, τῶν Πλαταιῶν, τῆς Μυκάλης, κλπ. εἰς τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην, εἰς τὴν ὁποίαν κατέστρεψε καὶ τὴν αὐτονομίαν των.

Τὰ αὐτὰ σχεδὸν ἠκολούθησαν καὶ εἰς τὴν Ῥώμην· ἐπειδὴ, δοθέντες οἱ κατακτηταὶ οὗτοι τοῦ κόσμου ἔπειτα εἰς τὰς θεατρικὰς παραστάσεις, ἔφθασαν εἰς τοιαύτην ἀναισθησίαν, ὥστε νὰ μὴν ἐπιθυμῶσιν ἄλλο, κατὰ τὸν Ἰουβενάλιον, εἰμὴ ἄρτον καὶ θέατρα· ὅθεν καὶ ὡς ἐκ τῆς ἠθικῆς των ταύτης καταστάσεως, ὄχι μόνον ἔχασαν τὴν ἀνδρείαν καὶ ἐλευθερίαν των, ἀλλ' ὑπέφεραν καὶ τὸν μεγαλήτερον ζυγόν. Ἀλλ' ὅμως ἄξιον περιεργείας εἶναι τὸ κτισθὲν τότε ἀπὸ τὸν Σκαῦρον εἰς τὴν Ῥώμην θέατρον. Τὸ θέατρον τοῦτο ἦτο τρίπατον μὲ διαφόρους στοὰς, εἶχε τριακοσίας τριάκοντα στήλας, ἦτο στολισμένον μὲ ἀνδριάντας ὀρειχαλκίνους καὶ ἄλλους, ἐχωροῦσεν ὑπὲρ τὰς 80,000 ψυχάς· εἰς ἕνα λόγον, εἰς τὴν οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐξωδεύθησαν τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ὁπότε τὰ πολύτιμα μέταλλα εἶχον σχεδὸν ἑξαπλασίαν τιμὴν, ὑπὲρ τὰ 14,000,0000 δραχμῶν· ἀλλ' εἰς τί ἐχρησίμευσαν ὅλα ταῦτα; εἰς τὴν ὑποδούλωσιν τῶν Ῥωμαίων καὶ εἰς τὸν ἀφανισμὸν τῆς Ῥώμης. Καὶ βέβαια, ὅταν λαός τις μεταβαίνῃ ἀπὸ τὸν ἡρωϊσμὸν εἰς τὴν πολυτέλειαν καὶ ἡδυπάθειαν, καὶ τρόπον τινὰ γυναικωθῇ, ὄχι μόνον χάνει πᾶν γενναῖον αἴσθημα, πᾶν φρόνημα ἐλευθερίας, ἀλλὰ χάνει καὶ αὐτὴν τὴν πολιτικήν του ὕπαρξιν, ἐπειδὴ καταντᾷ σχεδὸν ἀδύνατος πλέον εἰς τὸ νὰ τὴν ὑπερασπίσῃ.

Πρώτη λοιπὸν αἰτία τῆς καταστροφῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς παντοδυνάμου Ῥώμης ὑπῆρξαν τὰ θέατρα.

Τὰς κατακτήσεις δὲ τῆς Ῥώμης κυριεύσαντες διάφοροι βάρβαροι λαοὶ, ἔφεραν μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὴν βαρβαρότητά των μόνην, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας ἀρκετοὺς αἰῶνας ὁ κόσμος, καὶ μάλιστα ἡ δυτικὴ Εὐρώπη, εὑρίσκετο εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν· ὁ κόσμος λοιπὸν ἀλλάξας τότε φάσιν, ἤλλαξε καὶ ἤθη, μὲ τὰ ὁποῖα ὀλίγον ἐσυμβιβά-

ζοντο καὶ τὰ θέατρα. Ἀλλ' εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι μόλις ἤρχισε νὰ πολιτίζεται ἡ Εὐρώπη, καὶ συγχρόνως σχεδὸν ἤρχισε καὶ νὰ θεατρίζεται. Μένει ὅμως ἀκόμη χωρὶς λύσιν τὸ πρόβλημα, ἂν εἰς τὸν νέον τοῦτον πολιτισμὸν συνεισέφεραν καὶ τὰ θέατρα, ἢ ἦναι ἁπλῶς καχὸν, ἀδιάσπαστον ὅμως ἀπὸ τὸν πολιτισμόν.

Καὶ ὅμως, ἀκολουθοῦντες τὴν ἱστορίαν, βλέπομεν ὅτι κατὰ τὸν ΙΣΤ'. αἰῶνα ἀνηγέρθησαν δύω σταθερὰ θέατρα εἰς τὴν Ἰταλίαν, τὸ τῆς Πάρμας καὶ τὸ τοῦ Βικεντίου· ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ἦσαν σχεδὸν κατὰ τὸ σχέδιον τῶν παλαιῶν θεάτρων. Μὲ τὸν καιρὸν ὅμως, κτισθέντα καὶ ἄλλα εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Εὐρώπης, ἐστεγάσθησαν καὶ ἐτελειοποιήθησαν.

Ὡς πρὸς τὰ εἴδη τῶν θεατρικῶν παραστάσεων, οἱ παλαιοὶ δὲν ἐγνώριζαν ἄλλα εἰμὴ τὸ τραγικὸν καὶ τὸ κωμικόν· οἱ νεώτεροι ὅμως ἐφεύρηκαν καὶ ἄλλα εἴδη θεατρικῶν ποιημάτων, εἰς τὰ ὁποῖα καὶ ἔδωκαν διαφόρους ἄλλας ὀνομασίας· ὠνόμασαν δράμα, τὸ θεατρικὸν ποίημα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ὅλως διόλου κωμικὸν ἢ τραγικὸν, καὶ τοῦ ὁποίου τέλος πάντων ἡ λύσις ἔχει σκοπὸν τὴν ἐπιτυχίαν· ὠνόμασαν μελόδραμα, τὸ θεατρικὸν ἐκεῖνο ποίημα, εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι ἀνακατωμένα καὶ κωμικὰ καὶ τραγικὰ καὶ ἄλλα παράδοξα· ὠνόμασαν ἄλλο εἶδος μικρᾶς καὶ πονηρᾶς κωμῳδίας farce*· καὶ ἄλλο vaudeville, τὸ ὁποῖον παριστάνεται διὰ φωνητικῆς μόνον μουσικῆς· καὶ τέλος ὠνόμασαν ὄπεραν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον παριστάνεται ὅλον ᾀδόμενον καὶ μετὰ μουσικῆς, ἥτις καταλλήλως εἰς τὴν γλῶσσάν μας ἠμποροῦσε νὰ ὀνομασθῇ μελόδραμα, ὡς παριστανομένη μετὰ μέλους, πλὴν ἀνταποκρίνεται καὶ μὲ τὸ ἄλλο εἶδος, τὸ ὁποῖον οἱ Εὐρωπαῖοι ὀνομάζουν οὕτως.

Τὴν ὄπεραν ταύτην Γάλλος τις συγγραφεὺς ὀνομάζει μωρίαν φορτωμένην ἀπὸ μουσικὴν, ὀρχήσεις, μηχανὰς, καὶ σκηνογραφίας, μωρίαν ὅμως· ἡ μωρία λοιπὸν αὐτὴ, εἰσαχθεῖσα ἤδη καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔφερε τοιαῦτα ἀποτελέσματα εἴς τινας νέους μας, ὥστε ὄχι μόνον πείθει ἕκαστον νὰ δικαιολογήσῃ τὸν Γάλλον Saint Evremond, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀπορήσῃ διὰ τὴν μεταδοτικήν καὶ θαυματουργικήν της δύναμιν.

Τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἐμπορεῖ πᾶς τις νὰ γνωρίσῃ ἅμα πατήσῃ τὸ πρὸ μικροῦ ἀνεγερθὲν εἰς τὴν πόλιν μας Ἑλληνικὸν θέατρον. Τούτου ἡ πλατεῖα κατά τινας ἡμέρας γέμει ἀπὸ νέους, πρὸ πάντων ἀπὸ ὑπαλληλίσκους, καὶ, τίς ἤθελε τὸ πιστεύσειν! ἀπὸ τοὺς φοιτητὰς τοῦ Πανεπιστημίου, ἀκόμη καὶ μαθητὰς τοῦ Γυμνασίου, ἐκ τῶν ὁποίων τινὲς, κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα, ἀπέκτησαν καὶ συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας πρὸς τὰς πρώτας ὑποκριτρίας· ὅθεν ὄχι μόνον μέσα εἰς τὸ θέατρον παραφέρονται, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς δὲν ἀκούει τις σχεδὸν ἄλλο τι μεταξὺ τῶν εὐφυῶν τούτων, εἰμὴ λογομαχίας περὶ τῆς ὑπεροχῆς τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης.

Οἱ σημερινοὶ νέοι μας οὗτοι, ἂν ἔζουσαν βέβαια εἰς τοὺς χρόνους τοῦ πονηροῦ Φιλίππου, ἤθελον τιμᾶσθαι παρ' αὐτοῦ πολὺ, διότι οὗτος ἄλλο μέσον εὐκολώτερον δὲν ἐθεώρησε διὰ νὰ καθυποτάξῃ τοὺς Θεσσαλοὺς καὶ τοὺς Ἀθηναίους, παρὰ τὸ μέσον τῆς διαφθορᾶς, καὶ διὰ τοῦτο ὄχι μόνον ἠγάπα καὶ ἐτίμα τοὺς ζῶντας μὲ πολυτέλειαν, ἐν πότοις καὶ κύβοις, ἀλλὰ καὶ τοὺς κοσμίους κατὰ τὰ ἤθη καὶ ἐπιμελουμένους ἀπεδοκίμαζεν· ὅθεν καὶ βλέπομεν, ὅτι διὰ νὰ ἐμψυχώσῃ τὴν διαφθορὰν αὐτὴν εἶχεν ἀλληλογραφίαν μὲ τοὺς λεγομένους εὐφυεῖς, καὶ χρήματα ἔστελλεν εἰς τὴν ἑταιρίαν τῶν Διομέων, διὰ νὰ τοὺς παρακινῇ νὰ γίνωνται ἔτι ἀμελέστεροι καὶ κακοηθέστεροι, διότι ὄντες τοιοῦτοι ἤθελον καταφρονεῖν εὔκολα καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος των. Ὁ Διονύσιος, ὁ τύραννος τῆς Σικελίας, ἤθελεν ὥστε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ ἦναι διεφθαρμένοι καὶ φαῦλοι, διότι ἀλλέως ἀπαντοῦσε δυσκολίαν εἰς τὸ νὰ τοὺς τυραννῇ. Κατὰ τὴν προθυμίαν λοιπὸν, τὴν ὁποίαν βλέπομεν ἤδη ὅτι ἔδειξαν οἱ νέοι μας εἰς τὰς θεατρικὰς παραστάσεις, ἀφίνοντες διὰ ταύτας καὶ μαθήματα καὶ ἄλλα, ἐμποροῦμεν νὰ ἐλπίσωμεν ἄλλο τι ἀπὸ αὐτοὺς, εἰμὴ τὴν κατάλυσιν τῶν ἀγαθῶν, ὅσα οἱ πατέρες των μὲ τόσας θυσίας καὶ τόσα αἵματα ἀπέκτησαν; Οἱ Ἕλληνες, οἵτινες ἔχουν νὰ διατρέξωσι μέγα στάδιον, ἐμποροῦν νὰ μορφωθῶσιν εἰς τὰ θέατρα, ἢ ἀναγκαίως πρέπει νὰ ἀφιερωθῶσιν ὅλως διόλου εἰς τὴν παιδείαν, εἰς τὴν βιομηχανίαν, πρόσθες καὶ εἰς τὴν γυμναστικὴν, διὰ νὰ ἀποκατασταθῶσι συγχρόνως πεπαιδευμένοι καὶ ἀνδρεῖοι, καὶ τοιουτοτρόπως, ἑνόνοντες τὴν φρόνησιν μὲ τὴν ἀνδρίαν, νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν σκοπὸν, τὸν ὁποῖον τοὺς προσδιώρισαν τὰ φωτισμένα φιλάνθρωπα ἔθνη;

Καὶ τί ἤθελον εἰπεῖν ἆρά γε οἱ πατέρες των, ὅταν, ἀντὶ νὰ ἴδωσι τὰ τέκνα των φιλοτιμούμενα νὰ τελειώσωσι τὸν μέγαν σκοπὸν, τὸν ὁποῖον αὐτοὶ οἱ πατέρες των ἤρχισαν, καὶ μέχρι τινὸς τὸν ἔφεραν εἰς πέρας, τὰ βλέπουν σήμερον παράφρονα εἰς τὰ θέατρα, χειροκροτοῦντα χωρὶς κἀμμίαν διάκρισιν, ἄλλα μὲν τὴν κυρίαν Ῥίταν, καὶ ἄλλα τὴν κυρίαν Ῥίτζ; Τί θέλουν λέγειν οἱ ξένοι, ὅταν μᾶς βλέπωσι χωρὶς αἴσθησιν καλοῦ, καὶ χωρὶς διάκρισιν; καὶ τὸ κυριώτερον, τί θέλουν συλλογίζεσθαι οἱ φρόνιμοι, ὅταν μᾶς βλέπωσι τόσον ἐκδότους εἰς τὰς θεατρικὰς παραστάσεις, καὶ παραμελοῦντας ὡς ἐκ τούτων καὶ τὴν παιδείαν μας καὶ τὴν ἀναγέννησίν μας;

Αἱ παράφοροι φωναὶ εἰς τὸ θέατρον, εἶναι τὸ ᾆσμα, τὸ ὁποῖον εἰς τοὺς χοροὺς των ἔμελλαν νὰ ψάλλωσιν οἱ νέοι μας οὗτοι; τὸ,

Ἄμμες δέ γ' ἐσσόμεθα πολλῷ κάῤῥονες·

ἢ ἡ θεατρομανία εἶναι τὸ δεῖγμα τῶν χρηστῶν ἐλπίδων μας; Ἐντροπή, Ἑλληνόπουλα! ἡ διαγωγή σας αὐτὴ δὲν εἶναι ἐπαινετή· ὄνομα μόνον Ἑλληνικὸν φέρετε·

Αἰδώς, Ἀργεῖοι, κακ' ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοί.

ΑΘΗΝΑ.

* Φορτικὴν κωμῳδίαν τὴν ὀνόμασεν ὁ Κοραῆς.

Προσβολὴ τοῦ Βόα Συσφιγκτῆρος κατὰ Κοιμωμένου Λάσκαρος.

ΒΟΑΣ ΣΥΣΦΙΓΚΤΗΡ.

Οἱ ΒΟΑΙ εἶναι ὄφεις παμμεγέθεις, μὴ φαρμακεροὶ, ἄπειρον δ' ἔχοντες ἰσχὺν μυώδη, ἥτις ἐνδυναμόνει αὐτοὺς νὰ θανατόνωσι μεγάλα ζῶα διὰ συσφίγξεως, πρὶν καταῤῥοφήσωσιν αὐτὰ ἀκέραια.

Τοιούτων τεράτων γίνεται μνήμη καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας καὶ Ῥωμαίους συγγραφεῖς. Ὁ Ἀριστοτέλης (βιβ. ή. κεφ. 28) ἀναφέρει Λιβυκούς τινας ὄφεις ἐκπληκτικοῦ μεγέθους, διηγούμενος μάλιστα καὶ ὅτι διώξαντές ποτε ταξειδιώτας κατὰ τὴν παραλίαν ἐκείνην, ἀνέτρεψαν μίαν τῶν τριήρεων. Τὰ δύο αἰνὰ πέλωρα, ὡς περιγράφει αὐτὰ ὁ Θεόκριτος εἰς τὸ 24 εἰδύλλιον, τὰ σταλθέντα ὑπὸ τῆς Ἥρας νὰ πνίξωσι τὸ βρέφος Ἡρακλῆ εἰς τὴν κοιτίδα του, ἐμφαίνουσι τινὰς τῶν ἑρπετῶν τούτων ἰδιότητας. Ὁ τρόπος, καθ' ὃν παριστάνει ὁ Θεόκριτος ὅτι περιετύλιξαν τας σπείρας αὐτῶν εἰς τὸ τέκνον, ἔπειτα δὲ διέλυσαν αὐτὰς ὑπὸ τῆς βαρείας πνιγόμενα χειρὸς τοῦ ἡρωϊκοῦ νηπίου, ὑποδηλοῖ τὴν ἕξιν συσφίγγοντος ὄφεως. Ὁ Λαοκόων τοῦ Βιργιλίου ἀναμφιβόλως χρεωστεῖ τὴν γένεσιν αὐτοῦ εἰς τὰ κοινῶς λεγόμενα περὶ συσφιγγόντων ὄφεων. Ὁ Οὐαλέριος Μάξιμος ἱστορεῖ ὅτι μέγιστον φόβον ἐπροξένησεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἐπὶ Ῥηγούλου ὑπερμεγέθης τις ὄφις, ἐμφωλευμένος εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Βαγράδα ἢ Μαγράδα πλησίον τῆς Ἰτύκης. Λέγεται ὅτι πολλοὺς μὲν στρατιώτας κατεῤῥόφησεν, ἄλλους δὲ περιτυλίξας εἰς τὰς σπείρας ἐθανάτωσε, καὶ ἀπεμάκρυνεν ἐκ τοῦ ποταμοῦ ὁλόκληρον τὸ στράτευμα· ἑωσοῦ, ἐπὶ τέλους, ἄτρωτος ὢν διὰ κοινῶν ὅπλων, ἀπωλέσθη μὲ βαρείας πέτρας σφενδονισθείσας ἐκ τῶν εἰς πολιορκίας χρησίμων τότε στρατιωτικῶν μηχανῶν. Ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον ἐξηκολούθει ἔτι νὰ ἐνοχλῇ τὸ στράτευμα· διότι ἐπὶ τοσοῦτον ἐμιάνθησαν τὰ ὕδατα μὲ τὸ αἷμα, καὶ ὁ ἀὴρ μὲ τὰς ἐκ τοῦ διεφθαρμένου πτώματος ἀναθυμιάσεις, ὥστε ἠναγκάσθησαν οἱ Ῥωμαῖοι νὰ μετακινήσωσι τὸ στρατόπεδον, λαβόντες ὅμως μεθ' ἑαυτῶν τὸ δέρμα, ἑκατὸν εἴκοσι ποδῶν τὸ μῆκος, καὶ πέμψαντες αὐτὸ εἰς Ῥώμην. Κατὰ τὸν Πλίνιον, ὁ Μεγασθένης ἔγραψεν ὅτι τόσον ὑπερεμεγαλύνοντο οἱ ὄφεις εἰς τὰς Ἰνδίας, ὥστε κατεῤῥόφων ἀκεραίους ἐλάφους καὶ ταύρους. Προσθέτει δὲ ὁ Πλίνιος ὅτι καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν εὑρίσκοντο ὄφεις, Βόαι καλούμενοι, τόσον μεγάλοι, ὥστε εἰς τὴν κοιλίαν ἑνὸς φονευθέντος ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Κλαυδίου εὑρέθη ἀκέραιον βρέφος. Ὁ Σουετόνιος ἀναφέρει ὄφιν πεντήκοντα πηχῶν τὸ μῆκος, δειχθέντα ποτὲ εἰς Ῥώμην. Εἰς τὸν Αἰλιανὸν ὡσαύτως καὶ εἰς ἄλλους ἀρχαίους συγγραφεῖς γίνεται μνήμη τερατωδῶν ὄφεων.

Κατὰ τὸν Πλίνιον, οἱ ὄφεις οὗτοι ὠνομάσθησαν Βόαι, διότι κοινῶς ἐλέγετο ὅτι κατὰ πρῶτον ἐτρέφοντο μὲ τὸ γάλα τῶν δαμάλεων· εἶναι δ' ἀξιοσημείωτον ὅτι ἐπικρατεῖ ἀκόμη μεταξύ τινων χωρικῶν τῆς Εὐρώπης τοιαύτη ἰδέα περὶ ὄφεων. Τὴν σήμερον εὑρίσκονται οἱ Βόαι εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν, ὅπου μάλιστα λατρεύονται ὑπὸ φυλῆς τινὸς τῶν Περουανῶν. Τὸ κατὰ μέσον ὅρον μῆκος τοῦ Βόα Συσφιγκτῆρος εἶναι περὶ τοὺς τριάκοντα πόδας, ἀλλὰ φθάνει κάποτε εἰς τεσσαράκοντα, πεντήκοντα, ἢ καὶ ἑξήκοντα· κατέχει λοιπὸν μεταξὺ τῶν ἑρπετῶν τὴν αὐτὴν σχετικὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν ὁ ἐλέφας μεταξὺ τῶν τετραπόδων, καὶ ἡ φάλαινα μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς θαλάσσης. Οἱ ὀδόντες τοῦ Βόα εἶναι διατεθειμένοι σχεδὸν ὡς οἱ τῶν ἄλλων μὴ φαρμακερῶν ὄφεων, μακροὶ ὄντες, ὀξεῖς, καὶ ὀπίσω κεκλιμένοι· ἄχρηστοι πρὸς τὸ μασσᾷν, ἁρμόζοντες δὲ μόνον εἰς τὴν τοῦ θηράματος κράτησιν. Τὸ θεμελιῶδες χρῶμα τοῦ Βόα Συσφιγκτῆρος εἶναι κιτρινωπὸν λευκόφαιον, μέ τινα μεγάλην καστανόχρουν διακεκομμένην σειρὰν, κατὰ τὸν νῶτον ἐκτεινομένην ἀπὸ τὴν κεφαλὴν ἕως τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς, καὶ μὲ στίγματα ἐπὶ τῶν πλευρῶν. Τὄνομα Συσφιγκτὴρ παράγεται ἀπὸ τὴν φοβερὰν μυώδη ἰσχὺν, διὰ τῆς ὁποίας κατασυντρίβων θανατόνει ὅσα περιλάβῃ εἰς τὰς σπείρας αὐτοῦ δυστυχῆ ζῶα. Καὶ ἀληθεύει μὲν ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν ὄφεων ἔχουν μέχρι τινὸς τὴν συσφιγκτικὴν ταύτην δύναμιν· ἀλλὰ κοινῶς δὲν μεταχειρίζονται αὐτὴν οἱ μικρότεροι ὄφεις ὅταν συλλαμβάνωσι τὸ θήραμά των, καθότι τὸ στόμα καὶ οἱ ὀδόντες μόνον ἐξαρκοῦσιν εἰς αὐτούς.

Ἐκ μακρῶν μόνον διαλειμμάτων τροφὴν χρειαζόμενος ὁ βόας συσφιγκτὴρ, ὡς οἱ περισσότεροι τῶν ἄλλων ὄφεων, δαπανᾷ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ζωῆς αὐτοῦ συνεστραμμένος καὶ κοιμώμενος, ἢ εἰς νεκρώδη κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν χωρὶς κινδύνου ἢ δυσκολίας ἐμπορεῖ τις αὐτὸν νὰ καταπολεμήσῃ, ἐὰν μάλιστα ἐσχάτως ἐπληρώθη ἀπὸ τροφήν· νὰ προσβάλῃ τις ὅμως αὐτὸν ἐνεργὸν ὄντα, ἤθελεν εἶσθαι μανιῶδες. Ὅταν πεινάσῃ τὸ γιγαντιαῖον τοῦτο ἑρπετὸν, ἡ δραστηριότης αὐτοῦ γίνεται τόσον ἐκπληκτικὴ, ὅσον ἦτο πρότερον παράδοξος ἡ ξυλώδης ἀδράνειά του. Δι' ἄγραν ἐνεδρεύων ὁ Βόας, προσκολλᾶται συνήθως εἰς τὸν κορμὸν ἢ τοὺς κλάδους δένδρου τινὸς, ἐκλέγων πάντοτε τὰ μέρη ὅπου συχνάζουν τετράποδα διὰ βοσκὴν ἢ ποτόν. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην περικινεῖται ὡς νὰ ἦτο κλάδος τοῦ δένδρου, ἑωσοῦ νὰ πλησιάσῃ δυστυχές τι ζῶον· τότε δὲ, ἀφίνων ἔξαφνα τὴν θέσιν αὐτοῦ, πιάνει τὸ ἀνύποπτον θῦμα, καὶ τυλίσσει σπειρηδὸν τὸ σῶμά του περὶ τὸν τράχηλον καὶ τὸ στῆθος. Μετ' ὀλίγας ἀνωφελεῖς κραυγὰς καὶ ἀγῶνας πνίγεται καὶ ἐκπνέει τὸ ταλαίπωρον περιπεπλεγμένον ζῶον. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἐπιφέρων ὁ ὄφις, δὲν συστρέφεται μόνον περὶ τὸ θήραμα, ἀλλὰ καὶ βάλλει σπείραν ἐπὶ σπείρας, ὡς διὰ νὰ προσθέσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον βάρος εἰς τὴν μυώδη ἐνέργειαν· αἱ σπεῖραι αὗται ἑπομένως σφίγγονται βαθμηδὸν μὲ τοιαύτην ἄπειρον δύναμιν, ὥστε νὰ κατασυντρίβωσι τὰ κυριώτερα ὀστᾶ· ταῦτα δὲ γίνεται οὐχὶ μόνον πρὸς θανάτωσιν τοῦ ζώου, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ λάβῃ τὸ πτῶμά του μορφὴν τὴν εὐκολωτέραν πρὸς καταῤῥόφησιν. Τούτου γενομένου, ἑτοιμάζεται ὁ Βόας εἰς τὴν καταῤῥόφησιν τοῦ πτώματος. Ἀφοῦ σπρώξῃ τὰ μέλη εἰς τὴν πλέον εὐάρμοστον θέσιν, καὶ καλύψῃ τὴν ἐπιφάνειαν μὲ τὸν ἰξώδη σίελόν του, λαμβάνει τὸ ῥύγχος τοῦ θηράματος εἰς τὸ στόμα, τὸ ὁποῖον ἐπιδέχεται μεγίστην ἔκτασιν· μὲ πολλὰς δὲ κατὰ διαδοχὴν θαυμασίους μυώδεις συστολὰς, σύρει βαθμηδὸν ἐντὸς τὸ

ἐπίλοιπον τοῦ σώματος, μετὰ σταθερᾶς καὶ τακτικῆς κινήσεως. Ἐνῷ τὸ ζῶον προβαίνει διὰ τοῦ οἰσοφάγου, τὰ μέρη ὅθεν διεπέρασεν ἀναλαμβάνουν τὸ πρότερον αὐτῶν μέγεθος, ἂν καὶ τὴν ἄμεσον αὐτοῦ θέσιν ἐμφαίνῃ πάντοτε ἐξωτερική τις ὄγκωσις. Θηρεύουν δὲ γενικῶς σκύλους, αἶγας, δορκάδας, καὶ τὰ μικρότερα τοῦ κυνηγίου εἴδη. Κατά τινας ἐφορμῶσι καὶ εἰς βουβάλους καὶ εἰς τίγρεις· πλὴν τοῦτο εἶναι πολὺ ἀβέβαιον. Εἰς ἀνθρώπους ὅμως βεβαιότατα προσβάλλουν, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἑπομένου ἀνεκδότου.

‘Ὀλίγα ἔτη πρὶν ὑπάγωμεν εἰς τὴν Καλκοῦτταν,’ διηγεῖταί τις, ‘ὁ πλοίαρχος ἐγχωρίου τινὸς καραβίου, περνῶν ἀπὸ τὸ μέρος τὸ λεγόμενον Συνδερβύνδα, ἔστειλε μίαν λέμβον εἰς τὴν ξηρὰν διὰ νὰ ἐπάρῃ νωπά τινα ὀπωρικά, καλλιεργούμενα ἐκεῖ ὑπὸ τῶν ὀλίγων ἀθλίων κατοίκων τῆς μισοξένου αὐτῆς χώρας. Φθάσαντες εἰς τὸ παράλιον, ἤραξαν τὴν λέμβον, καὶ ἀφήσαντες ἕνα μέσα πρὸς φύλαξιν, ἐξῆλθον. Ὁ Λάσκαρ*, ὅστις ἀπέμεινεν εἰς τὴν λέμβον, ἀπηυδημένος ἐκ τῆς θερμότητος, ἐπλαγίασεν ὑπὸ τὰ καθίσματα, καὶ ἀπεκοιμήθη. Ἐνῷ δ' εὑρίσκετο εἰς τὴν εὐδαίμονα ταύτην ἀναισθησίαν, παμμεγέθης τις Βόας Συσφιγκτὴρ προέκυψεν ἀπὸ τὸ δάσος, ἔφθασεν εἰς τὴν λέμβον, εἶχεν ἤδη περιτυλίξειν εἰς τὸν κοιμώμενον τὸ τερατῶδες σῶμά του, καὶ ἔλειπεν ὀλίγον νὰ κατασυντρίψῃ αὐτόν· ἀλλὰ κατ' εὐτυχίαν τὴν κρίσιμον ταύτην στιγμὴν ἔφθασαν οἱ σύντροφοί του, καὶ κτυπήσαντες τὸ τέρας, ἀπέκοψαν μέρος τῆς οὐρᾶς, κατὰ συνέπειαν τοῦ ὁποίου τόσον ἠσθένησεν, ὥστε δὲν ἠδύνατο πλέον κάμμίαν βλάβην νὰ ἐπιφέρῃ. Εὐκόλως ἔπειτα ἐθανατώθη ὁ ὄφις, καὶ μετρηθεὶς εὑρέθη ἑξήκοντα δύο ποδῶν καί τινων δακτύλων τὸ μῆκος.’

Εἰς τὴν Βραζιλίαν ἐπικρατεῖ ἰδέα τις, ὅτι ὅποιος ἐδαγκάσθη ἀπὸ τὸν βόαν συσφιγκτῆρα δὲν ἔχει τίποτε νὰ φοβῆται ἀπ' ἄλλον τινὰ ὄφιν. Ἡ ἰδέα ὅμως αὐτὴ πιθανὸν ὅτι εἶναι πρόληψις.

ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ.

Ἀριθ. 4.

ΘΑΥΜΑΤΑ. ΜΕΡΟΣ Α'.

ΜΟΛΟΝΟΤΙ κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Ἀποστόλων πολλαὶ προφητεῖαι, τῶν ὁποίων ἡμεῖς γινώσκομεν τὴν πλήρωσιν, δὲν ἦσαν ἔτι πεπληρωμέναι, ἀρκετὰ ὅμως εἶχαν ἰδεῖν πληρωθέντα περὶ τοῦ Ἰησοῦ οἱ τότε ζῶντες, ὥστε μετὰ λόγου νὰ πιστεύσωσι καὶ νὰ παραδεχθῶσι τὸν Χριστιανισμόν.

Ἀλλ' ἴσως ἀπορήσῃ ὁ ἀναγνώστης, καὶ εἴπῃ, ‘Τίς ἡ χρεία νὰ ἐρευνῶσι τὰς Γραφὰς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῶν ὅσα οἱ Ἀπόστολοι ἐδίδασκαν, ἂν οἱ Ἀπόστολοι αὐτοὶ τῷόντι ἐθαυματούργουν, ὡς μᾶς λέγει τὸ Εὐαγγέλιον; Πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ πιστεύσωσιν εἰς τὴν ἀγγελίαν τῶν ἀνδρῶν τούτων, ἐνῷ ἔβλεπαν αὐτοὺς ὅτι ἐγγίζοντες μόνον ἐθεράπευαν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ μ' ἕνα λόγον ἔδιδαν εἰς τοὺς τυφλοὺς φῶς, καὶ τοὺς χωλοὺς ἔκαμναν νὰ περιπατῶσιν;’ Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐνθυμώμεθα ὅτι τὸν καιρὸν ἐκεῖνον οἱ ἄνθρωποι ἐπίστευαν εἰς τὴν μαγικήν· ὄχι μόνον δὲ τότε, ἀλλὰ καὶ πολὺν χρόνον ἀφοῦ ὁ Χριστιανισμὸς ἐπεκράτησεν, ὁ λαὸς κοινῶς ἐπίστευεν ὅτι ὑπῆρχαν μάγοι, οἵτινες διὰ τῆς βοηθείας τῶν πονηρῶν δαιμόνων ἠδύναντο νὰ θαυματουργῶσιν. Ἐπὶ δὲ τῶν Ἀποστόλων, ἡ ἐσφαλμένη αὐτὴ περὶ τῆς μαγικῆς ἰδέα ἦτο γενικωτάτη, τόσον μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων ὅσον καὶ μεταξὺ τῶν Ἐθνικῶν. Ὅσοι ἐκ τῶν Ἰουδαίων, τὰ θαύματα τοῦ Ἰησοῦ ἰδόντες, ἀπέβαλον αὐτόν, διϊσχυρίζοντο ὅτι ἦτο μάγος, θαυματουργῶν διὰ τοῦ ἄρχοντος τῶν δαιμόνων. Τοῦτο δὲ οὐχὶ μόνον ἱστορεῖται ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν συγγραφέων τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἀλλὰ καὶ σώζεται πατροπαράδοτον ἕως τῆς σήμερον μεταξὺ τῶν ἀπιστούντων Ἰουδαίων· οἵτινες ἔχουν ἀρχαῖόν τι βιβλίον, ὅπου κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξηγεῖται ἡ γένεσις τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας. Ἀναμφιβόλως δὲ τοῦτο ἐξ ἀρχῆς διϊσχυρίζοντο οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἰησοῦ. Διότι, ἂν οἱ σύγχρονοι καὶ συντοπῖται αὐτοῦ ἠρνοῦντο τὴν ἀλήθειαν τῶν θαυμάτων, καὶ διεκήρυτταν ὅτι τὰ περὶ αὐτῶν ἦσαν μυθώδη, καὶ ὅτι θαύματα ποσῶς δὲν ἐνηργήθησαν, τὸ αὐτὸ βέβαια ἤθελαν ἐξακολουθεῖν νὰ λέγωσι πάντοτε οἱ ἀπόγονοί των. Πάντη ἀπίθανον εἶναι ὅτι ἄλλη γενεὰ Ἰουδαίων ἤθελε προσδράμειν εἰς τὴν πρόφασιν τῆς μαγείας, διὰ νὰ ἐξηγήσῃ θαύματα, ὑπὸ τῶν συγχρόνων οὐδόλως ὡμολογημένα, ἀλλ' ὡς πλάναι θεωρηθέντα ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ λαοῦ, μεταξὺ τοῦ ὁποίου ἐλέγετο ὅτι ἐνηργήθησαν.

Τὸ αὐτὸ φρόνημα περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης εἶχαν καὶ οἱ ἐκ τῶν Ἐθνῶν ὑπεναντίοι τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἰς τὴν μαγικὴν ὡσαύτως ἀποδίδοντες τὰ Χριστιανικὰ θαύματα. Τοῦτο δὲ μανθάνομεν ἀφ' ὅλα τὰ σωζόμενα λείψανα τῶν κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀρχαίων συγγραμμάτων, ὡς καὶ τῶν εἰς αὐτὰ γενομένων ἀπολογιῶν.

Ἐὰν τὴν σήμερον ἐφαίνετό τις ἐπαγγελλόμενος ὅτι ἐστάλθη ἐκ Θεοῦ, καὶ ὅτι θαυματουργεῖ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς τοιαύτης ἀποστολῆς, τὸ μόνον ζήτημα φυσικὰ ἤθελεν εἶσθαι, Θαυματουργεῖ τῷόντι; ἅπαντες δὲ ἤθελαν πιστεύσειν αὐτὸν διαμιᾶς, εὐθὺς ἀφοῦ ἐπληροφοροῦντο ὅτι εἶχε πράξειν τι ἀναντιῤῥήτως ὑπερβαῖνον τὴν ἀνθρωπίνην δύναμιν. Ἀλλ' οὕτω πως οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔκριναν τοπάλαι. Τότε δὲν εἶχε νὰ λυθῇ ἓν μόνον ζήτημα, ἀλλὰ δύο· πρῶτον, ἐὰν ἀληθῶς εἶχε φανερωθῆν σημεῖόν τι ὑπὲρ τὴν δύναμιν τοῦ ἀνθρώπου· καὶ δεύτερον, ἐὰν ἡ ὑπερφυσικὴ αὐτὴ δύναμις προήρχετο ἐκ Θεοῦ ἢ ἐκ πονηροῦ δαίμονος.

Ἀφοῦ δ' ἐλύθη τὸ πρῶτον ἐκ τῶν ζητημάτων τούτων, τουτέστιν, ἀφοῦ ὡμολογήθη τῶν θαυμάτων ἡ ἀλήθεια, οἱ Ἰουδαῖοι ἀμφίβαλλαν ἔτι ἢ καὶ δὲν ἐπίστευαν τὴν ὑπὸ Χριστοῦ διδασκομένην θρησκείαν, ἐπειδὴ τοσοῦτον

* Λάσκαρες λέγονται εἰς τὴν Ἰνδίαν οἱ ἐγχώριοι ναῦται.

διέφερεν ἀφ' ὅτι αὐτοὶ περιέμεναν· καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῶν ἀπέδιδαν εἰς μαγείαν τὰ θαύματά του. Ἄλλοι τινὲς ὅμως ἦσαν εἰλικρινέστεροι, εὐγενέστεροι, κατὰ τὴν φράσιν τῆς Γραφῆς, ὡς οἱ Βεροιαῖοι. Οὗτοι, ἐπιμελῶς τὰς Γραφὰς ἐρευνήσαντες, εἶδον ὅτι αἱ περὶ τοῦ Χριστοῦ ἀρχαῖαι προφητεῖαι συνεφώνουν μὲ πᾶν ὅ,τι ὁ Ἰησοῦς εἶχε πράξειν καὶ πάθειν. Τοῦτο δ' ἐπληροφόρησεν αὐτοὺς ὅτι αἱ θαυματουργίαι ἦσαν τῆς θείας δυνάμεως, καὶ οὐχὶ τῶν πονηρῶν δαιμόνων ἀποτελέσματα, καὶ ὅτι ἐπομένως ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Ἐὰν λοιπὸν σὲ εἴπῃ τις, ' Πόσον οἱ τότε ζῶντες καὶ τὰ θαύματα βλέποντες ἐνώπιον αὐτῶν ἐνεργούμενα ὑπερβαίνουσιν ἡμᾶς, οἵτινες μόνον ἀναγινώσκομεν περὶ αὐτῶν εἰς ἀρχαῖα βιβλία, καὶ πῶς ἐμποροῦν οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι νὰ πιστεύωσι τόσον σταθερῶς, ὅσον οἱ τότε ;' δύνασαι ν' ἀποκριθῇς ὅτι τὰ πάθη καὶ τὰ ἀγαθὰ τῶν διαφόρων ἀνθρώπων σχεδὸν εἶναι ἰσόρροπα. Οἱ τότε ζῶντες δὲν ἐβιάζοντο (οὐδόλως περισσότερον ἀπὸ ἡμᾶς) νὰ πιστεύωσι θέλοντες καὶ μὴ θέλοντες· ἀλλ' ἀφίνοντο νὰ δείχνωσιν εἰλικρίνειαν, δικαίως κρίνοντες ἀπὸ τὰς ἐνώπιον αὐτῶν ἀποδείξεις. Ὅσοι δ' ἐξ αὐτῶν ἦσαν ἀποφασισμένοι νὰ ὑποχωρήσωσιν εἰς τὰς δημώδεις κατὰ τοῦ Ἰησοῦ προλήψεις, καὶ ν' ἀποβάλωσιν αὐτὸν, εὕρισκαν ἀπολογίαν πρόχειρον (ἀπολογίαν, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς τὴν σήμερον ἤθελεν ἀκροασθῆν) ἀποδίδοντες τὰ θαύματά του εἰς τὰς κοινῶς πιστευομένας τότε μαγικὰς τέχνας. Καὶ πάλιν, μολονότι ἐκεῖνοι ἔβλεπαν πολλὰ θαύματα, περὶ τῶν ὁποίων ἡμεῖς μόνον ἀναγινώσκομεν, δὲν ἔβλεπαν ὅμως τὸ μέγιστον ἐκεῖνο θαῦμα (ὡς δύναται νὰ ὀνομασθῇ) τὸ προκείμενον εἰς τοὺς ἡμετέρους ὀφθαλμοὺς, τὴν ἔκτοτε δηλ. γενομένην πλήρωσιν τοσούτων προφητειῶν, καὶ μάλιστα τῶν εἰς τοὺς Ἰουδαίους καὶ τὴν ἐξάπλωσιν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας ἀναφερομένων.

Ο ΚΑΦΕΣ.

ΤΟ δένδρον, ἢ μᾶλλον ὁ θάμνος, ἐκ τοῦ ὁποίου ὁ καφὲς γεννᾶται, ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν βοτανολόγων Κοφφέα Ἀραβική. Ἀναβλαστάνει δὲ ὄρθιος σχεδὸν ὁ θάμνος οὗτος, φθάνων εἰς ὕψος ὀκτὼ ἕως δώδεκα ποδῶν, μακρὰ ἔχων, ἀδιαίρετα, λεπτὰ κλωνία, ἐπὶ τὰ κάτω νεύοντα, ἐσκεπασμένα δὲ μὲ ἀειθαλῆ φύλλα, ὅμοια τῶν τῆς δάφνης. Τὰ ἄνθη εἶναι λευκὰ, μὲ βραχεῖς μίσχους, καὶ παρεμφέρουσι μὲ τὰ τῆς ἰάσμης. Ὁ καρπὸς εἶναι κόκκος ἐρυθρὸς, ὅμοιος κερασίου, ἔχων δὲ ὠχρὰν, ἄνοστον, καὶ ὁπωσοῦν ἰξώδη ψίχαν, ἥτις περιλαμβάνει δύο σκληροὺς ᾠοειδεῖς σπόρους, ὁμαλοὺς ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους, καὶ καμπύλους ἐκ τοῦ ἄλλου. Οἱ σπόροι οὗτοι εἶναι ὁ καφὲς, τὸν ὁποῖον ὅλοι γνωρίζομεν. Ἐντὸς δὲ τοῦ κόκκου, εἶναι πρὸς ἄλληλα ἐστραμμένα τὰ ὁμαλὰ μέρη αὐτῶν, καὶ περιτυλιγμένα ὑπὸ χονδρώδους μεμβράνης.

Τοῦ θάμνου τούτου ὑπάρχουσι διάφορα εἴδη, προερ-

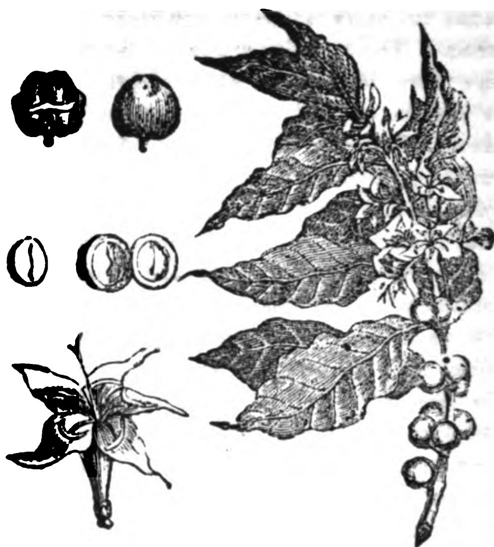

χόμενα ἀπὸ τὸ χῶμα καὶ τὸ κλίμα· ὅλα τὰ δένδρα τοῦ καφὲ, ὅσα εὑρίσκονται εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας καὶ τὴν Ἀμερικὴν, κατάγονται ἀπὸ φυτόν τι τοῦ καφὲ, τὸ ὁποῖον αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως Ἀμστελοδάμου περὶ τὸ 1714 ἐχάρισαν εἰς τὸν βασιλέα Λοδοβίκον τὸν ΙΔ΄. Τὸ φυτὸν τοῦτο περιεποιήθη ὁ βοτανικὸς de Jussieu εἰς τὴν πόλιν Μαρλύ· τὸ δὲ 1718 ἐστάλθησαν ἐξ αὐτοῦ φυτὰ εἰς τὴν Σουρινὰμ, Καϋέννην, καὶ Μαρτινίκην. Μετὰ ταῦτα πρέπει νὰ ἐξηπλώθη ταχέως καθ' ὅλας τὰς Δυτικο—Ἰνδικὰς νήσους ἡ τοῦ καφὲ καλλιέργεια, ἐπειδὴ τὸ 1732 ἐγίνετο ἤδη τοσοῦτος εἰς τὴν νῆσον Ἰαμαϊκὴν, ὥστε ἡ κυβέρνησις ἐνομοθέτησεν ὑπὲρ αὐτοῦ.

Οἱ Ἄραβες ἐγνώριζαν τὸν καφὲν πολὺ ἀρχήτερα· τὴν εἰσαγωγὴν αὐτοῦ γενικῶς ἀποδίδουν εἰς τὸν Μεγαλλεδδὶν, Μουφτὴν τῆς κατὰ τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν πόλεως Ἀδὲν, ὅστις εἶχε γνωρίσειν τὸ ποτὸν τοῦτο εἰς τὴν Περσίαν, καὶ τὸ μετεχειρίσθη ὡς ἰατρικὸν ἐπιστρέψας εἰς τὴν πατρίδα του. Κατὰ πρῶτον ἦτο βραδεῖα ἡ πρόοδος τοῦ καφὲ· μόλις τὸ 1554 ἤρχισαν νὰ πωλῶσιν αὐτὸν δημοσίως εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἀπήντησεν ὅμως καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσαν ταύτην δυσκολίας τινὰς τὸ καινοφανὲς ποτόν· παρατηρήσας ὁ Μουφτῆς ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἐσύχναζαν περισσότερον εἰς τὰ καφενεῖα παρὰ εἰς τοὺς ναοὺς, ἐπρόσταξε νὰ κλεισθῶσιν· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ λαὸς εἶχεν ἤδη συνειθίσειν πολὺ τὸ ποτὸν, κατέστησεν ὁ Σουλτάνος πάλιν ἐλευθέραν τὴν πώλησιν αὐτοῦ, μὲ διαταγὴν νὰ πληρόνωσι τὰ καφενεῖα σημαντικὸν φόρον. Τοσαύτην δὲ ὑπόληψιν ἀπέκτησεν ὁ καφὲς, ὥστε διηγοῦνταί τινες ὅτι αἱ Τούρκισσαι εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ λάβωσι διαζύγιον, ἂν οἱ ἄνδρες αὐτῶν ἠμέλουν νὰ τὰς προμηθεύωσιν ἀρκετὴν ποσότητα καφέ.

Ἄδηλον εἶναι πότε πρῶτον εἰσήχθη ὁ καφὲς εἰς τὰ δυτικὰ μέρη τῆς Εὐρώπης. Πιθανὸν ὅτι πρῶτοι ἔλαβον τὸ ἔθιμον τοῦτο οἱ Βενετοὶ, καθὸ καὶ μᾶλλον ἐμπορευόμενοι τότε μὲ τοὺς τόπους τῆς ἀνατολῆς. Βενετός τις, γράφων ἐκ Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν ἐν Βενετίᾳ

ἀνταποκριτὴν αὐτοῦ τὸ 1615, ἀναφέρει τὸν καφὲν ὡς ἄγνωστον εἰς τὴν πατρίδα του. Μετὰ τριάκοντα ἔτη, κύριοί τινες, ἐπιστρέφοντες ἐκ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Μασσαλίαν, ἐπῆραν μεθ' ἑαυτῶν ὀλίγον τινὰ καφὲν, ὁμοῦ καὶ τὰ πρὸς κατασκευὴν αὐτοῦ χρειώδη ἀγγεῖα· ἀλλὰ τὸ πρῶτον καφενεῖον ἠνοίχθη εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν τὸ 1671. Εἰς δὲ τὸ Λονδῖνον ἐσυστήθη τὸ πρῶτον καφενεῖον ὑπό τινος Ἕλληνος, Πασχουᾶ τὄνομα, κατὰ τὸ 1652· μετὰ ὀκτὼ χρόνους ἐπέβαλε φόρον εἰς τὰ καφενεῖα ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις.

Τὰ δένδρα τοῦ καφὲ καρποφοροῦν ἐντελῶς κατὰ τὸ τρίτον ἔτος. Οἱ καφεῶνες, ἀνθισμένοι ὄντες, παρέχουσι θέαν χαριεστάτην· ἀλλὰ τὰ ἄνθη διαρκοῦν μίαν ἢ καὶ δύο ἡμέρας μόνον· ἀνοίγουν δὲ ὅλα ὁμοῦ εἰς μιᾶς νυκτὸς διάστημα. Οἱ σπόροι λογίζονται ὥριμοι, ὁπόταν οἱ κόκκοι λάβωσι βαθὺ κόκκινον χρῶμα. Εἰς τὴν Ἀραβίαν ἀφοῦ ἁπλώσωσι πανία ὑπὸ τὰ δένδρα, τινάσσουν αὐτὰ, καὶ ὁ ὥριμος καρπὸς πίπτει εὐθύς. Ἑπομένως οἱ κόκκοι ἁπλόνονται εἰς ψάθας, καὶ ἐκτίθενται εἰς τὰς ἡλιακὰς ἀκτίνας, ἑωσοῦ ἐντελῶς νὰ ξηρανθῶσι· τότε δὲ συντρίβεται ὁ φλοιὸς μὲ μεγάλους βαρεῖς κυλίνδρους ξυλίνους ἢ πετρίνους. Ἀφοῦ τοιουτοτρόπως καθαρισθῇ ὁ καφὲς ἀπὸ τὸν φλοιὸν καὶ τὴν ψίχαν, ξηραίνεται πάλιν τέλεια εἰς τὸν ἥλιον, διὰ νὰ μὴν ὑπόκειται εἰς θερμότητα ὅταν στοιβασθῇ διὰ τὸ πλοῖον. Εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας ἀκολουθοῦν ἄλλην μέθοδον, πάντῃ διαφορετικήν.

Τὸ καλήτερον ἐργαλεῖον διὰ τὸ φρύξιμον τοῦ καφὲ εἶναι κυλινδρικόν τι σκεῦος, τὸ ὁποῖον, ἀδιακόπως περιστρεφόμενον ἄνωθεν τοῦ πυρὸς, δὲν ἀφίνει νὰ καῶσι παραπολὺ τὰ περιεχόμενα· καφὲς δὲ κεκαυμένος ἀξίζει πολλὰ ὀλίγον· λαμβάνει δυσάρεστόν τινα πικρὰν γεῦσιν, καὶ χάνει τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἀρωματικῆς ὀσμῆς του. Ὅσον ταχύτερα μετὰ τὸ φρύξιμον μεταχειριζόμεθα τὸν καφὲν, τόσον εἶναι καλήτερος.

Ὁ καφὲς, λαμβανόμενος τὸ πρωῒ μὲ θερμὸν γάλα καὶ μὲ ζάχαριν, εἶναι θρεπτικώτατος· μετὰ τὸ γεῦμα χρησιμεύει πρὸς εὐπεψίαν· πάντοτε ὅμως εἰς ταύτην τὴν περίστασιν πρέπει νὰ πίνωμεν αὐτὸν χωρὶς γάλα, καὶ μ' ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγωτέραν ζάχαριν.

Νεῦρα τινὰ τοῦ ἡμετέρου συστήματος καθιστάνει ζωηρότατα ὁ καφὲς, καὶ ταχύνει ὅλας αὐτῶν τὰς ἐνεργείας. Ἔχει δὲ μεγάλην ἐπιῤῥοὴν καὶ εἰς τὸν ἐγκέφαλον, πλέον εὐαίσθητον καὶ ἐνεργότερον κάμνων αὐτὸν, καὶ κατὰ συνέπειαν ἀφαιρῶν πᾶσαν αἴσθησιν κόπου ἢ νυσταγμοῦ. Ἐνισχύει δὲ τὸ ἀνθρώπινον σύστημα καὶ ν' ἀνθίσταται εἰς τὸ ψύχος καὶ εἰς τὴν ὑγρασίαν, καὶ εἶναι ἄριστος διὰ νυκτερινοὺς ὁδοιπόρους, καὶ τοὺς κατοίκους ὑγρῶν τόπων. Εἰς δὲ τὰ θερμὰ κλίματα ἀφαιρεῖ τὴν ἐξ ὑπερβολικῆς θερμότητος προερχομένην χαύνωσιν, καὶ βοηθεῖ τὸν στόμαχον νὰ ἐκπληροῖ τὸ ὑπούργημά του.

Διὰ τοὺς πληθωρικοὺς ὅμως καὶ τοὺς ῥέποντας εἰς δυσκοιλιότητα ὁ καφὲς εἶναι ἀνάρμοστος· προσέτι καὶ διὰ τοὺς εἰς αἱμοῤῥοΐδας ὑποκειμένους, ὡς καὶ διὰ τὰς γυναῖκας εἴς τινας καταστάσεις τοῦ ἰδίου αὐτῶν συστήματος. Εἶναι δὲ βλαβερὸς καὶ εἰς τοὺς ἔχοντας πολὺ εὐερέθιστα τὰ αἱματηφόρα ἀγγεῖα, προσφυέστερος ἐν γένει ὢν εἰς τοὺς ἰσχνοὺς ἢ τοὺς προβεβηκότας τὴν ἡλικίαν παρ' εἰς τοὺς νέους ἢ τοὺς πολλὰ εὐρώστους.

Εἴς τινα πάθη τῶν νεφρῶν καὶ τῆς φύσκης, ὡς π. χ. ὅταν πάσχωσιν ἀπὸ χαλαρότητα καὶ ἀσθένειαν αὐτὰ τὰ ὄργανα, ὁ καφὲς εἶναι χρησιμώτατος· κατὰ δέ τινας συγγραφεῖς τὸ δεινότατον πάθος τῆς πέτρας ὠλιγόστευσεν εἰς τὸν κόσμον μετὰ τὴν ἐκτεταμένην χρῆσιν τοῦ καφέ.

Ἡ ποσότης τοῦ καφὲ, ἡ κατ' ἔτος ἐξαγομένη ἀπὸ τὰ διάφορα μέρη ὅπου παράγεται, ἀναβαίνει εἰς 120,000 τόνων. Ὁ μέγας οὗτος ἐμπορικὸς κλάδος ἐγεννήθη ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος. Τὸ ἐν Ἀμστελοδάμῳ φυτὸν, ἐκ τοῦ ὁποίου, ὡς εἴπαμεν ἀνωτέρω, κατάγονται ὅλα τὰ εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας φυτὰ τοῦ καφὲ, ἐστάλθη εἰς τὸν Βοτανικὸν Κῆπον τοῦ Ἀμστελοδάμου κατὰ τὸ 1698 ὑπὸ τοῦ Ὁλλανδοῦ κυβερνήτου τῆς ἐν Σουμάτρᾳ Βαταυΐας, ὅστις ἐπρομηθεύθη τὸν σπόρον, ἐξ οὗ αὐτὸ ἐβλάστησεν, ἀπὸ τὴν Μόχαν τῆς Ἀραβίας. Ἰδοὺ δὲ ὁποία εἶναι κατὰ συνεγγισμὸν ἡ ποσότης τοῦ ἐτησίως ἐξαγομένου καφὲ ἀπὸ τοὺς διαφόρους τόπους τῆς παραγωγῆς του·—Βραζιλία, 72,000,000 λίτραι Ἀγγλικαί· Κούβα, 64,000,000· Ἀΐτη, 40,000,000· Ἰαύα, 32,000,000· Βρετανικαὶ Δυτικαὶ Ἰνδίαι, 25,000,000· Ὁλλανδικὴ Γουϊάνα, 10,000,000· Πολιτεῖαι τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, 8,000,000· Γαλλικαὶ Δυτικαὶ Ἰνδίαι, 4,000,000· Πορτοῤῥίκον, 4,000,000· Σουμάτρα, 3,000,000· Κεϋλὼν, 2,000,000· Βουρβονία, 2,000,000· Μανίλλα, 2,000,000· Μόχα, 1,000,000·—τὸ σύνολον, 269,000,000 λίτραι Ἀγγλικαὶ, ἢ 120,000 τόνοι· ὀκάδες Τουρκικαὶ, σχεδὸν 98,000,000.

ΘΥΜΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΕΛΕΦΑΝΤΟΣ.—Φίλος μου τις, διατρίψας εἰς τὴν Ταπροβάνην, ὑπῆγεν εἰς τοὺς Ζωολογικοὺς Κήπους τοῦ Λονδίνου, ὅπου κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εὑρίσκετο Ταπροβαναϊκὸς Ἐλέφας. Κατὰ πρῶτον δὲν ἐπεριεργάσθη τὸ ζῷον ἰδιαιτέρως πως τὸν φίλον μου· ἀλλ' ἀφοῦ τὸν ἤκουσεν ὁμιλοῦντα πρὸς αὐτὸ εἰς τὴν Ταπροβαναϊκὴν διάλεκτον, ἔδειξε μεγάλης χαρᾶς σημεῖα, περιστρέφον τὴν προβοσκίδα, καὶ χαϊδεῦον τὸν νέον αὐτοῦ φίλον μὲ ὅλην τὴν ἀγαλλίασιν ἀνθρώπου, ὅστις, εἰς μακρυνὴν ξενιτείαν εὑρισκόμενος, ἀπαντᾷ ἕνα του συμπατριώτην.

ΤΑ ἔσοδα τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς τὸ 1839 ἦσαν 37,217,812 Δίστηλα· τὰ δὲ ἔξοδα 35,661,427.

Τὰ εἴδη τῆς ἐξαγωγῆς τὸ 1839 ἐξετιμήθησαν 118,359,004 Δίστηλα· τὰ δὲ τῆς εἰσαγωγῆς 157,609,560.

Ο ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ΞΕΝΟΣ.

Τοτε παλαιοτάτους ἐκείνους χρόνους, ὅτε τὰ τεράστια καὶ ὑπὲρ φύσιν ἐπιστεύοντο μὲ δυσκολίαν ὀλιγωτέραν παρὰ τὴν σήμερον, ἐμυθολογήθη ποτὲ, ὅτι ξένος τις, ἀλλόκοτος τὸ φαινόμενον, παρετηρήθη βαδίζων εἰς τὰς ῥύμας μεγαλοπρεποῦς τινὸς πόλεως τῆς ἀνατολῆς, καὶ θεωρῶν μὲ εἰδήμονος περιεργείας ὄμμα τὰ πέριξ αὐτοῦ ἀντικείμενα. Διάφοροι τῶν πολιτῶν, συλλεγθέντες ὁλόγυρα, ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ τῆς πατρίδος καὶ τοῦ ἔργου του· ἀλλ' εὐθὺς κατέλαβον ὅτι δὲν ἐνόει τὴν γλῶσσάν των, οὐδ' ἐγνώριζε τὰ πλέον κοινὰ ἔθιμα τῆς ἀνθρωπίνης συγκοινωνίας. Εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν, τόσον εἰδήμων καὶ ἀξιοπρεπὴς ἐφαίνετο, ὥστε οὔτε βάρβαρον οὔτε παράφρονα ἠμποροῦσέ τις νὰ τὸν ἐκλάβῃ. Ὅτε δὲ, τέλος πάντων, ἐνόησεν ἀπὸ σημεῖα, ὅτι ἤθελαν νὰ μάθωσι πόθεν ἦλθεν, ὑψώσας τὸν δάκτυλον, ἔδειξε μ' ἔμφασιν μεγάλην τὸν οὐρανόν· ἐκ τούτου ἐσυμπέραναν οἱ περιεστῶτες ὅτι εἶναι κανεῖς ἀπὸ τοὺς θεοὺς, καὶ ἡτοιμάζοντο νὰ προσφέρωσιν εἰς αὐτὸν θείας τιμάς· ἀλλ' ἐκεῖνος, ἐννοήσας τί ἐμελετᾶτο, τὰς ἀπέβαλε μὲ φρίκην· γονατίσας δὲ, καὶ τὰς χεῖρας ἀνατείνας πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἔδωκε νὰ καταλάβωσιν ὅτι καὶ αὐτὸς λατρεύει τὰς ὑπεράνω δυνάμεις.

Μετὰ καιρόν τινα, λέγεται, ὁ μυστηριώδης ξένος ἐδέχθη τὴν φιλοξενίαν ἑνὸς τῶν εὐγενῶν τῆς πόλεως, καὶ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐβάλθη μ' ἐπιμέλειαν μεγάλην εἰς τὸ νὰ μάθῃ τὴν γλῶσσαν· τόσον δὲ ταχεῖα ἦτον ἡ πρόοδός του, ὥστε εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἠμπόρει νὰ συνομιλῇ μὲ ἱκανὴν ἐλευθερίαν. Ὁ εὐγενὴς ξενοδόχος ἀπεφάσισε τώρα νὰ ἐναγκαλισθῇ τὴν πρώτην εὐκαιρίαν, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν περιέργειαν αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὸν βαθμὸν τοῦ ξένου· ὅτε δ' ἐφανέρωσε τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην, ὁ ξένος τὸν ἐβεβαίωσεν ὅτι ἤθελεν ἀποκριθῆν εἰς τὰς ἐρωτήσεις του τὴν ἑσπέραν ἐκείνην μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. Περὶ λύχνων λοιπὸν ἀφὰς, ἐκβῆκαν ἀμφότεροι εἰς τὰ ἐξώστεγα τοῦ παλατίου, ὅθεν ἐφαίνετο διαμιᾶς ὁλόκληρος ἡ πολυάνθρωπος καὶ πλουσία πόλις. Ἀναρίθμητα φῶτα ἀπὸ τὰς θορυβώδεις ῥύμας καὶ τὰ λαμπρὰ παλάτια ἀντανεκλῶντο εἰς τὸ σκοτεινὸν πρόσωπον τοῦ ὑπερηφάνου ποταμοῦ της· καὶ πλοῖα μεγαλοπρεπῆ, φορτωμένα μὲ πλουσίας πραγματείας ἀπ' ὅλα τὰ γνωστὰ μέρη τοῦ κόσμου, ἐγέμιζαν ἐνταυτῷ καὶ ἐκαλλώπιζαν τὸν λιμένα. Αὕτη ἦτο πόλις, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ φωνὴ τῆς κιθάρας καὶ τοῦ ψαλτηρίου, καὶ ὁ ἦχος τῆς μυλικῆς πέτρας ἠκούοντο ἀδιακόπως, καὶ τεχνῖται παντὸς εἴδους ἦσαν ἐκεῖ, καὶ τὸ φῶς τοῦ λύχνου ἐβλέπετο εἰς πᾶσαν κατοικίαν, καὶ ἡ φωνὴ τοῦ νυμφίου καὶ ἡ φωνὴ τῆς νύμφης ἠκούοντο ἐκεῖ.

Ὁ ξένος ἐθεώρησεν ὀλίγην ὥραν μὲ προσοχὴν τὴν φεγγοβόλον θέαν, καὶ ἠκροάσθη τὸ συγκεχυμένον μουρμούρισμα τῶν διαφόρων συμμιγνυομένων ἤχων. Ἔπειτα, ὑψώσας αἰφνιδίως τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν ἀστερόεντα οὐρανὸν, προσήλωσεν αὐτοὺς εἰς τὸν ὡραῖον ἕσπερον, ὅστις ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐβυθίζετο ὀπισθεν σκοτεινοῦ τινὸς δάσους, τὸ ὁποῖον περιεκύκλου ἕνα τῶν κυριωτέρων ναῶν τῆς πόλεως. 'Μὴ θαυμάζῃς,' εἶπεν εἰς τὸν ξενοδόχον, 'ὅτι βλέπω μὲ τόσον πόθον τὸν ἀργυροειδῆ ἐκεῖνον ἀστέρα. Αὐτὸς ἦτον ἡ κατοικία μου· ναὶ, πρὸ ὀλίγου ἤμην κάτοικος τοῦ γαληνίου ἐκείνου πλανήτου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ματαία περιέργεια μ' ἐκίνησε νὰ μακρυνθῶ. Πολλάκις εἶχα θεωρήσειν μὲ θαυμασμὸν τὸν λαμπρὸν τοῦτον κόσμον σας, ἓν ἀπὸ τὰ ὡραιότερα καλλωπίσματα τοῦ στερεώματός μας, καὶ ἡ ἔνθερμος ἐπιθυμία, τὴν ὁποίαν πολὺν καιρὸν ᾐσθανόμην νὰ γνωρίσω τίποτε περὶ τῆς καταστάσεώς του, ἐπληρώθη τέλος πάντων ἀπροσδοκήτως. Ἔλαβον ἄδειαν καὶ δύναμιν νὰ διαπεράσω τὸ ἄπειρον χάος, καὶ διεύθυνα τὸν δρόμον μου εἰς τὴν μακρυνὴν ταύτην σφαῖραν. Ἡ ἄδεια ὅμως αὕτη ἦτο συνωδευμένη μὲ συνθήκην τινὰ, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ τῆς ἐπιχειρήσεως σφοδρὸς πόθος μὲ παρεκίνησε βιαίως νὰ συγκατανεύσω· ἤγουν, ὅτι πρέπει ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ μένω κάτοικος τῆς παραξένου ταύτης γῆς, καὶ νὰ ὑποφέρω ὅλας τὰς μεταβολὰς, εἰς ὅσας ὑπόκεινται οἱ ἐντόπιοι. Εἰπέ με λοιπὸν, σὲ παρακαλῶ, τὰ περὶ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐξήγησέ μου, πληρέστερα παρ' ὅ,τι ἀκόμη καταλαμβάνω, ὅλα ὅσα βλέπω καὶ ἀκούω ὁλόγυρά μου.'

'Τῷόντι, κύριε,' ἀπεκρίθη ὁ ἐκπεπληγμένος εὐγενὴς, 'ἂν καὶ ἀγνοῶ ὅλως διόλου τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα, τὰ προϊόντα καὶ τὰ προνόμια τῆς πατρίδος σας, μὲ φαίνεται ὅμως πρέπον νὰ σᾶς συγχαρῶ ὅτι κατευοδώθητε εἰς τὸν κόσμον μας· ἐξαιρέτως ἐπειδὴ καὶ, ἀγαθῇ τύχῃ, ἐφέρθητε εἰς τὴν πλουσίαν καὶ τρυφηλὴν ταύτην πόλιν, ὅπου ὑπάρχουν τόσον ἄφθονοι αἱ τῆς ἡδονῆς πηγαί. Βεβαιώθητε δὲ ὅτι θέλω τὸ ἔχειν εἰς χαρὰν καὶ τιμήν μου, νὰ σᾶς δείξω πᾶν ὅ,τι εἶναι ἄξιον τῆς προσοχῆς τοιούτου ἐπισήμου περιηγητοῦ.'

Αἱ τέχναι τῆς τρυφῆς καὶ ἡδονῆς, καλῶς ἐγνωσμέναι εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην, ἐδιδάχθησαν ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὸν ξένον μας. Ἀμέσως εἰσήχθη ἀπὸ τὸν εὐγενῆ εἰς τὰ θέατρα καὶ τὰ συμπόσια, τοὺς δημοσίους ἀγῶνας καὶ τὰς πανηγύρεις, καὶ μετ' ὀλίγον ἤρχισε νὰ αἰσθάνεται κάποιαν κλίσιν εἰς διασκεδάσεις, τὸ νόημα τῶν ὁποίων καταρχὰς δυσκόλως ἠμποροῦσε νὰ καταλάβῃ. Ἡ ἀνάγκη τοῦ ν' ἀποκτήσῃ πλοῦτον ὡς τὸ μόνον μέσον τοῦ ν' ἀπολαμβάνῃ ἡδονὴν, ἦτο τὸ ἐφεξῆς μάθημα, τὸ ὁποῖον ἐπεχείρησαν νὰ τὸν διδάξωσιν· εὐθὺς δ' ὅτε κατέλαβε τὴν ἀνάγκην ταύτην, ἐδέχθη εὐγνωμόνως τὴν προσφορὰν τοῦ φίλου νὰ βάλῃ αὐτὸν εἰς θέσιν, ὅπου ἠμπόρει νὰ συσσωρεύῃ πλοῦτη. Εἰς τοῦτο ἤρχισε τώρα ἐπιμελῶς νὰ καταγίνεται, καὶ ἤδη ἐγίνοντο ὁπωσοῦν ἀρεστὰ εἰς αὐτὸν τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα τοῦ πλανήτου μας, ἂν καὶ παραδόξως διάφορα ἀπὸ τὰ τοῦ ἰδικοῦ του· τὸ ἀκόλουθον ὅμως σύμβαμα τοῦ ἔστρεψε τὴν προσοχὴν εἰς ἄλλον δρόμον. Μετ' ὀλίγας ἑβδομάδας ἀφοῦ ἦλθεν εἰς τὴν γῆν μας, τυχὼν νὰ περιδιαβάζῃ

μίαν ἑσπέραν μετὰ τοῦ φίλου εἰς τὰ προάστεια τῆς πόλεως, ἴδεν εὐρύχωρόν τι περίφραγμα, τὴν χρῆσιν τοῦ ὁποίου ἀγνοῶν, παρεκάλεσεν ἀμέσως νὰ τοῦ τὴν ἐξηγήσωσιν.

'Εἶναι,' ἀπεκρίθη ὁ εὐγενής, 'τὸ κοιμητήριον τῆς πόλεως.' 'Δὲν σᾶς καταλαμβάνω,' εἶπεν ὁ ξένος. 'Εἶναι ὁ τόπος,' ἐπανέλαβεν ὁ φίλος του, 'ὅπου θάπτομεν τοὺς νεκρούς μας.' 'Νὰ μὲ συμπαθήσετε, κύριε,' ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, ὀλίγον τεταραγμένος, 'λάβετε, παρακαλῶ, τὸν κόπον νὰ μοῦ ἐξηγηθῆτε ἀκόμη περισσότερον.' Ὁ εὐγενὴς ἐπανέλαβε τὸ αὐτὸ μὲ λέξεις ἔτι καθαρωτέρας. 'Οὐδὲ τώρα δὲν ἐμπορῶ νὰ σᾶς καταλάβω ἐντελῶς,' εἶπεν ὁ ξένος, κ' ἔγινε χλωμὸς ὡσὰν νεκρός. 'Τοῦτο πρέπει νὰ ἀναφέρεται εἰς κἄτι, περὶ τοῦ ὁποίου οὔτε εἰς τὸν κόσμον μας ἤξευρα τίποτε, οὔτε εἰς τὸν ἰδικόν σας ἤκουσα τὸ παραμικρόν. Παρακαλῶ λοιπὸν νὰ εὐχαριστήσετε τὴν περιέργειάν μου· διότι, ἂν σᾶς νοῶ ὀρθά, τοῦτο βέβαια εἶναι πρᾶγμα πολὺ ἀξιολογώτερον ἀφ' ὅλα, εἰς ὅσα ἕως τώρα διευθύνετε τὴν προσοχήν μου.' 'Καλέ μου φίλε,' ἀπεκρίθη ὁ εὐγενής, 'πρέπει βέβαια νὰ ἦσαι νεόφυτος μεταξύ μας, ἂν ἔχῃς ἀκόμη ἀνάγκην νὰ μάθῃς ὅτι ὅλοι χρεωστοῦμεν, ταχύτερα ἢ ἀργότερα, νὰ πλαγιάσωμεν εἰς τὰ φοβερὰ ταῦτα κατοικητήρια. Οὐδ' ἐμπορεῖ τις ν' ἀρνηθῇ ὅτι τὸ περιστατικὸν τοῦτο κάμνει τοῦ ἀνθρώπου τὴν κατάστασιν ὀλιγώτερον ἐπιθυμητήν· διὸ καὶ σπανίως ἀναφέρεται εἰς εὐγενεῖς συναναστροφάς· διὰ ταύτην μάλιστα τὴν αἰτίαν, δὲν εἰδοποιήθητε ἕως τώρα. Ἀλλὰ τωόντι, κύριε, ἂν οἱ κάτοικοι τοῦ τόπου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἤλθετε, δὲν ὑπόκεινται εἰς παρομοίαν συμφοράν, σᾶς συμβουλεύω νὰ φύγετε ὀπίσω ὅσον τάχιστα· διότι σᾶς βεβαιόνω ὅτι ἐδῶ νὰ τὴν ἀποφύγῃ τις εἶναι τῶν ἀδυνάτων, καὶ οὔτε κἂν διὰ μίαν ὥραν εἶναι ἀσφαλὴς ἡ ζωή σας!' 'Φεῦ!' ἀπεκρίθη ὁ τολμηρὸς ξένος, 'τῆς ἐπιχειρήσεώς μου αἱ συνθῆκαι εἶναι τοιαῦται, ὥστε νὰ φύγω ἀπ' ἐδῶ δὲν ἐμπορῶ πλέον. Ἀλλ' ἐξηγήσετέ μου, παρακαλῶ, ὀλίγον καθαρώτερα τὴν φύσιν καὶ τὰς συνεπείας τῆς θαυμασίου ταύτης μεταβολῆς, καὶ εἰπετέ με πότε κοινῶς συμβαίνει εἰς τὸν ἄνθρωπον.' Ἐνῷ ὡμίλει τοιουτοτρόπως, ἡ φωνή του ἔτρεμε, καὶ ὅλον τὸ σῶμα ἐκλονεῖτο· τὸ πρόσωπόν του ἔγινε χλωμὸν ὡς νεκροῦ.

Ὁ δὲ σύντροφος αὐτοῦ, δυσάρεστον εὑρίσκων τὴν σοβαρὰν ταύτην συνομιλίαν, εἶπεν ὅτι πρέπει νὰ τὸν στείλῃ εἰς τοὺς ἱερεῖς διὰ νὰ μάθῃ περισσότερα, καθότι δὲν ἀνῆκεν εἰς αὐτὸν νὰ συνομιλῇ περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης. 'Τί!' εἶπεν ὁ ξένος, 'λοιπὸν δὲν σᾶς ἐκατάλαβα. Μόνον οἱ ἱερεῖς ἀποθνήσκουν; δὲν ἀποθνήσκετε καὶ σεῖς;' Ὁ φίλος, χωρὶς ν' ἀποκριθῇ, τὸν ἐχειραγώγησε βιαστικὰ εἰς ἓν' ἀπὸ τοὺς μεγαλοπρεπεῖς ναούς, καὶ παρέδωκεν αὐτὸν ἀσμένως εἰς τῶν ἱερέων τὰς διδασκαλίας.

Ἡ φανερωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ξένου ἔκπληξις, ὅτε κατὰ πρῶτον ἔλαβε τὴν λυπηρὰν περὶ θανάτου εἴδησιν, ἦτον οὐτιδανὴ ὡς πρὸς τὴν ὁποίαν ἐδοκίμασεν, ὅτε τῶν ἱερέων αἱ συνομιλίαι ἔδωκαν εἰς αὐτὸν ἰδέας τινὰς περὶ ἀθανασίας ψυχῆς, καὶ ἀτελευτήτου εὐδαιμονίας ἢ κακοδαιμονίας εἰς μέλλουσαν κατάστασιν. Αὕτη ὅμως τοῦ πνεύματός του ἡ ἀγωνία μετετράπη εἰς χαρὰν ὑπερβολικήν, ἀφοῦ ἔμαθεν ὅτι, μὲ τὴν ἐκτέλεσιν συνθηκῶν τινῶν, τῆς εὐδαιμονίας ἡ κατάστασις ἠδύνατο νὰ ἐξασφαλισθῇ. Ἡ δὲ προθυμία του νὰ μάθῃ τὴν φύσιν τῶν συνθηκῶν τούτων ἦτο τοιαύτη, ὥστε διήγειρε τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν καταφρόνησιν τῶν ἱερῶν αὐτοῦ διδασκάλων. Τὸν ἐσυμβούλευσαν νὰ εὐχαριστηθῇ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὰς ὁποίας εἶχε λάβειν διδασκαλίας, καὶ ν' ἀφήσῃ τὰ ἐπίλοιπα διὰ τὴν αὔριον. 'Πῶς!' ἐφώναξεν ὁ νεόφυτος, 'δὲν λέγετε ὅτι ὁ θάνατος ἐμπορεῖ νὰ ἔλθῃ ὁποιανδήποτε ὥραν; δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἔλθῃ τὴν ὥραν ταύτην; τί δέ, ἂν ἤρχετο πρὶν τελειώσω τὰς συνθήκας ταύτας; Ὢ! μὴ κρύπτετε τὴν ἐξαίρετον ταύτην γνῶσιν ἀπ' ἐμὲ οὐδεμίαν στιγμήν!' Οἱ ἱερεῖς, ἕτοιμοι νὰ γελάσωσι διὰ τὴν ἁπλότητά του, ἐξήγησαν τότε τὴν θεολογίαν εἰς τὸν προσεκτικὸν ἀκροατήν.

Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ περιγράψῃ τὴν χαρὰν ὅσην ἐδοκίμασεν, ἀφοῦ κατέλαβεν ὅτι γενικῶς εἶναι καὶ τερπνὸν καὶ εὔκολον νὰ ἐπιτελέσῃ τις τὰς ἀπαιτουμένας συνθήκας, καὶ ὅτι καὶ αὐταὶ αἱ παρακολουθοῦσαι δυσκολίαι ἤθελαν παύσειν ὁμοῦ μὲ τὴν ὀλιγοχρόνιον ἐπὶ γῆς ὕπαρξιν. 'Ἂν λοιπὸν σᾶς καταλαμβάνω ὀρθά,' εἶπεν εἰς τοὺς διδασκάλους του, 'ἡ μεταβολὴ αὕτη, τὴν ὁποίαν καλεῖτε θάνατον, καὶ ἥτις φαίνεται καθ' ἑαυτὴν παραδόξως φοβερά, εἶναι εἰς ἄκρον ἐπιθυμητὴ καὶ μακαρία. Ὁποία χάρις εἶναι αὕτη ἡ δοθεῖσα εἰς ἐμέ, ὅτι ἐστάλθην νὰ κατοικήσω εἰς πλανήτην, ὅπου δύναμαι ν' ἀποθάνω!'

Οἱ ἱερεῖς ἐθεώρησαν πάλιν ἀλλήλους μειδιῶντες· ἀλλ' ὁ περίγελως αὐτῶν δὲν ἐπροξένησε κἀνὲν ἀποτέλεσμα εἰς τὸν ἐκστατικὸν μαθητήν. Ὅτε δὲ κατεπραΰνεν ἡ πρώτη του χαρά, ἤρχισε νὰ σκέπτεται μὲ πλειοτέραν ἀνησυχίαν περὶ τοῦ καιροῦ, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἤδη χάσειν ἀφοῦ κατευοδώθη εἰς τὸν κόσμον μας.

'Φεῦ! πῶς ἐπέρασα τὸν καιρόν μου;' ἐφώναξεν. 'Ὁ χρυσὸς οὗτος, τὸν ὁποῖον ἐσύναξα, εἰπετέ με, αἰδεσιμώτατοι, θέλει τάχα μὲ χρησιμεύσειν εἰς τίποτε, ἀφοῦ περάσωσιν οἱ τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα οὗτοι χρόνοι, τοὺς ὁποίους λέγετε ὅτι ἐνδέχεται ἴσως νὰ παρεπιδημήσω εἰς τὸν πλανήτην σας;' 'Ὄχι,' ἀπεκρίθη εἷς τῶν ἱερέων, 'ἀλλὰ βέβαια θέλεις εὑρεῖν αὐτὸν χρησιμώτατον ἐνόσῳ διαμένεις ἐνταῦθα.' 'Ὀλιγώτατος ἐξ αὐτοῦ ἀρκεῖ,' ἀπεκρίθη· 'διότι στοχασθῆτε πόσον ταχέως ἡ περίοδος αὐτὴ θέλει τελειώσειν. Τί διαφέρει ὁποία καὶ ἂν ἦναι ἡ κατάστασίς μου διὰ τόσον ὀλίγον καιρόν; Ἀπὸ τοῦ νῦν θέλω δώσειν τὴν προσοχήν μου εἰς τὰ μεγάλα ἐκεῖνα πράγματα, περὶ τῶν ὁποίων τόσον φιλικῶς μὲ εἰδοποιήσετε.'

Ἔκτοτε, διηγοῦνται, ἀφιερώθη ὁ ξένος ὅλως διόλου εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν συνθηκῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐπληροφορήθη ὅτι κρέμεται ἡ μέλλουσά του εὐδαιμονία· ἀλλά,

τοῦτο πράξας, ἀπήντησεν ἀντίστασιν διόλου ἀπροσδόκητον, καὶ τὸ αἴτιον τῆς ὁποίας νὰ καταλάβῃ δὲν ἠδύνατο. 'Αφιερώσας τὸ κυριώτερον τῆς προσοχῆς αὐτοῦ εἰς τὰ κυριώτερα συμφέροντα, διήγειρε τὴν ἔκπληξιν, τὴν περιφρόνησιν, καὶ τὴν ἔχθραν τῶν πλειοτέρων κατοίκων τῆς πόλεως, ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε σπανίως ἀνέφεραν τὸ ὄνομά του χωρὶς ὅρον τινὰ ὀνειδισμοῦ, ὁ ὁποῖος μετεφράσθη κατὰ διαφόρους τρόπους εἰς ὅλας τὰς νεωτέρας γλώσσας. Τοῦ ξένου ἡ ἀπορία καὶ ὁ θαυμασμὸς διὰ τοῦτο, ὡς καὶ διότι ἐφαίνοντο οἱ συμπολῖται αὐτοῦ τόσον ἀμέριμνοι περὶ τῶν ἰδίων συμφερόντων, ἦσαν καθυπερβολὴν μεγάλα. 'Πῶς,' ἔλεγεν, 'εἶναι δυνατὸν, ἄνθρωποι, μέλλοντες νὰ ὑπάρχωσιν αἰωνίως, νὰ φροντίζωσι μόνον διὰ τὰς χρείας καὶ ἡδονὰς τῆς ὀλιγοχρονίου ταύτης ζωῆς;' Τοῦτο ἀλλέως νὰ ἐξηγήσῃ δὲν ἠμπόρει, πλὴν ὑποθέτων αὐτοὺς παραφρονοῦντας· ὥστε, καὶ ἀντὶ νὰ μνησικακῇ διὰ τὴν ὁποίαν συχνὰ ἐλάμβανεν ἄγροικον μεταχείρισιν, ἔτρεφε πρὸς αὐτοὺς αἰσθήματα τὰ πλέον φιλόστοργα καὶ συμπαθητικά. Ἂν ποτε ὑπὸ πειρασμοῦ κινούμενος παρέβαινε κάμμίαν τῶν συνθηκῶν τῆς μελλούσης εὐδαιμονίας, ἐθρήνει τὴν μανίαν του πικρότατα· εἰς ὅλας δὲ τὰς ὁποίας ἐλάμβανεν ἀπ' ἄλλους παρακινήσεις νὰ πράξῃ τίποτε ἀσυμβίβαστον μὲ τὰ ἀληθῆ αὐτοῦ συμφέροντα, ἔδιδε μίαν μόνον ἀπόκρισιν. 'Ὢ,' ἐφώναζεν, 'ἔχω ν' ἀποθάνω! ἔχω ν' ἀποθάνω!'

Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΑΡΧΙΔΩΝ.

ΝΟΜΙΖΕΤΑΙ ἀρκετὰ γενικῶς ὅτι τὸ ὑπερβολικὸν πάθος τῆς ἐξουσίας, ἢ ἡ σπουδαρχία, εἶναι ἴδιον τῶν γενναίων καὶ μεγαλοψύχων. Πλὴν εἰς ἐμὲ φαίνεται ἐξ ἐναντίας ὅτι χαρακτηρίζει σχεδὸν πάντοτε τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἵτινες δὲν ἔχουν κάμμίαν ἀληθινὴν μεγαλοψυχίαν, καὶ τῶν ὁποίων ἡ καρδία δὲν εἶναι ἐπιδεκτικὴ κἀνενὸς γενναίου αἰσθήματος. Τὰ πλέον ταπεινὰ ἀνδράποδα, τὰ πλέον ἀγενῆ ὑποστηρίγματα τῆς τυραννίας, εἶναι καθ' αὐτὸ ἐκεῖνοι, οἵτινες ζητοῦν μὲ τὴν πλέον ἔνθερμον ἐπιθυμίαν τὰς περιστάσεις τοῦ νὰ ὑψωθῶσιν ὑπεράνω τῶν ἴσων, ἢ καὶ ἀνωτέρων ἑαυτῶν εἰς τὰ προτερήματα καὶ εἰς τὴν πραγματικὴν ἀξίαν. Οὗτοι εἶναι καὶ οἱ μεταχειριζόμενοι μὲ τὴν πλέον μεγάλην ἀναίδειαν καὶ ἀπανθρωπίαν τὴν ἐμπιστευθεῖσαν εἰς αὐτοὺς ἐξουσίαν, ὅσον καὶ ἂν ἦναι προσωρινὴ ἢ μικρά. Ἐὰν ὁ μονάρχης ἦναί τις φυσιωμένος ἀπὸ τὴν χίμαιραν τῆς ἀπολύτου δυνάμεως, ἢ κἀνεῖς ἁρπακτὴρ, τὸν ὁποῖον σπάνιά τινα προσωπικὰ προτερήματα καὶ συνδρομὴ περιστάσεων ἔτι σπανιωτέρων ἔθεσαν εἰς τὴν ὑπερτάτην τάξιν, βλέπεις ὅλους τοὺς κατωτέρους φιλοδόξους σπεύδοντας, συγκινουμένους πανταχόθεν, διὰ νὰ ἐξάψωσι καὶ νὰ χορτάσωσι τὴν βασανίζουσαν αὐτὸν δίψαν τοῦ δεσποτισμοῦ, ἁμιλλωμένους ποῖος νὰ πωλήσῃ εἰς αὐτὸν τὰ πλέον ἱερὰ δικαιώματα τῶν ὑπηκόων, προσφέροντας εἰς αὐτὸν θυσίαν τὰς πλέον πολυτίμους ἀσφαλείας των, διὰ νὰ ἀπολαύσωσιν εἰς ἀμοιβὴν τῆς ἀνδραποδώδους ἀφοσιώσεώς των μερίδα τινὰ τοῦ χρυσίου τοῦ βιαίως ἀφαιρουμένου ἀπὸ τοὺς ὑπηκόους ἢ ἀπὸ τὰ ξένα ἔθνη, μέθεξιν τινὰ τῆς ἀχαλινώτου ταύτης καὶ ἀπεριορίστου ἐξουσίας. Ἰδὲ, τέλος πάντων, εἰς ὅλας τὰς τάξεις καὶ σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς καταστάσεις, τὸ ἄπειρον ἐκεῖνο πλῆθος τῶν ὀργάνων τῆς τυραννίας μεταχειριζομένους τὴν συκοφαντίαν, τὸ ψεῦδος, τὴν διαβολὴν, τὴν ῥαδιουργίαν, τὴν χαμερπῆ κολακείαν, καὶ ὅλα τὰ αἰσχρότερα μέσα, διὰ νὰ ὑποσκελίζωσιν ἀλλήλους, διὰ νὰ ἀναβῶσιν εἰς θέσεις, εἰς τιμὰς, εἰς ἀξιώματα. Ἐρώτησε τώρα τὸν ἑαυτόν σου ἂν οἱ μὲ τοιούτους τρόπους πλησιάζοντες τὸν ὑπέρτατον διανομέα τῶν δοκούντων τούτων ἀγαθῶν ἦναι ἱκανοὶ νὰ ἐμπνεύσωσιν εἰς αὐτὸν εὐγενεῖς ἢ γενναίους στοχασμούς· ἂν αὐτὸς οὗτος ἐμπορῇ νὰ συλλάβῃ τοιούτους στοχασμοὺς, ὅταν εἰς πᾶσαν στιγμὴν αἰσθάνεται τὴν χρείαν τοῦ νὰ περιστοιχίζεται ἀπὸ τοιούτους βοηθούς. Ἂς συμπεράνωμεν λοιπὸν ὅτι ἡ ἄμετρος ἐπιθυμία τῆς ἐξουσίας, καὶ ὅλαι αἱ πράξεις ἢ οἱ προσδιορισμοὶ οἱ ἐκ ταύτης γεννώμενοι, εἶναι ἀκόμη χειρότερα παρὰ τὸν ὑπερβολικὸν ἔρωτα τοῦ πλούτου, τὸ δεῖγμα τῆς πλέον στενῆς προσωπικότητος, τὸ δεῖγμα ἑνὸς ἐγωϊσμοῦ, ὅστις τείνει ἀκαταπαύστως εἰς τὸ νὰ σβέσῃ ὅλα τὰ πατριωτικὰ, τὰ τίμια, καὶ τὰ φιλάνθρωπα αἰσθήματα.—ΒΑΜΒΑΣ.

Η ΡΩΣΣΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ.

ΑΔΥΝΑΤΟΝ εἶναι νὰ παρατηρήσῃ τις γεωγραφικὸν πίνακα τοῦ κόσμου, καὶ νὰ μὴ θαυμάσῃ τὸ μέγεθος τῆς Ῥωσσικῆς αὐτοκρατορίας. Κατέχει τὸ ἐννατημόριον τῆς οἰκουμένης, καὶ ὑπερβαίνει πολὺ κατὰ τὴν ἔκτασιν τὴν Ῥωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν, ὅτε ἡ κυριότης αὐτῆς ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου εἰς τὴν Βρετανίαν. Ἡ μεταξὺ Κίνας καὶ Ῥωσσίας ὁροθετικὴ γραμμὴ ὑπερβαίνει τρισχίλια μίλια κατὰ τὸ μῆκος, οὖσα δηλ. ἰσομήκης μὲ γραμμὴν συρμένην ἀπὸ τὴν νοτιοδυτικὴν ἄκραν τῆς Πορτογαλλίας εἰς τὴν βορειανατολικὴν ἄκραν τῆς Εὐρώπης, περὶ τὰ ἑξακόσια δὲ μίλια μακροτέρα γραμμῆς συρμένης ἀπὸ τὴν μεσημβρινωτάτην ἄκραν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Παγωμένου Ὠκεανοῦ. Μὲ τὴν Ῥωσσίαν παραβαλλομένη ἡ Μεγάλη Βρετανία ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν τῆς περιοχῆς, καταντᾷ πολὺ ἀσήμαντος, καθότι τὸ μέγιστον αὐτῆς μῆκος δὲν ὑπερβαίνει 600 μίλια, τὸ δὲ μέγιστον πλάτος μόνον 320. Ἀλλὰ τὸ διάστημα ἀπὸ τὴν ἐπὶ τῆς Βαλτικῆς Ῥίγαν ἕως εἰς τὸν ἐν Καμσάτκᾳ λιμένα τοῦ Πέτρου καὶ Παύλου εἶναι ὑπὲρ τὰς 11,500 μίλια· εἰς δὲ τὸ Ῥωσσικὸν Ταχυδρομικὸν Κατάστιχον εὑρίσκεται σειρά τις δρόμου διὰ σταθμῶν σημειωμένη, φθάνουσα εἰς 8134 μίλια. Ταχυδρόμος ἀπὸ τὴν Πετρούπολιν εἰς τὴν Καμσάτκαν ἀπαιτεῖ ἑκατὸν ἡμέρας διὰ νὰ τελειώσῃ τὴν ὁδοιπορίαν· καὶ μολονότι κατὰ τὸ ἔσχατον μέρος προχωρεῖ μὲ βραδύτητα, τὰς πρώτας ὅμως τεσσαράκοντα ἡμέρας ὁδεύει συνήθως ἑκατὸν ἑξήκοντα μίλια καθημέραν.

Ἀλλ' ἡ δύναμις ὁποιουδήποτε κράτους δὲν εἶναι ποτὲ ἀνάλογος μὲ τὴν ἔκτασιν ἁπλῶς αὐτοῦ. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ῥωσσικῆς αὐτοκρατορίας τὸ 1836 ἀνέβαινεν εἰς 61,000,000, ἢ περίπου ἓν πεντηκοστημόριον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· πλὴν συνίσταται ἀπὸ διάφορα γένη, ἐξ ὧν τινὰ μὲν εὑρίσκονται εἰς νομαδικὴν ἔτι κατάστασιν, καὶ περιπλανῶνται μὲ τὰ ἑαυτῶν ποίμνια εἰς τὰς ἀπείρους πεδιάδας ἢ στέππας τῆς Ἀσιατικῆς Ῥωσσίας, ἄλλα δὲ πορίζονται τὰ πρὸς ζωὴν μόνον διὰ τῆς ἁλιευτικῆς καὶ θηρευτικῆς. Αἱ πεδιάδες ἔχουν τοὺς διαφόρους τῆς καρποφορίας βαθμοὺς τοὺς συνήθως εὑρισκομένους εἰς τόσον ἐκτεταμένην περιοχὴν, πολλαχοῦ μὲν οὖσαι παχύταται, ἀλλοῦ δὲ ὀλιγώτερον εὔφοροι, καὶ εἴς τινα μέρη παντάπασιν ἄγονοι. Μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ Ὄβη καὶ τοῦ Παγωμένου Ὠκεανοῦ ἐπικρατοῦν ἄπειρα ἕλη καὶ βαλτώδη δάση. Ἡ ἐπαρχία τῆς Τοβόλσκης, ἂν καὶ χιλίων μιλίων τὸ πλάτος, περιέχει μόλις 500000 κατοίκων· εἰς δὲ τὴν βορειανατολικὴν ἄκραν τῆς Ῥωσσικῆς Αὐτοκρατορίας ὁ μέγας πεζοδρόμος Ἄγγλος Κοχράνης περιῆλθε τετρακόσια μίλια χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ ἓν ἄτομον, καὶ εἰς τὸ διάστημα χιλίων μιλίων ἴδε μίαν μόνον κατοικίαν. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Ἀρχαγγέλου, ἥτις εἶναι τριπλασία τῆς Μεγάλης Βρετανίας, καὶ ἰσομεγέθης μ' ὁλόκληρον τὸ Αὐστριακὸν κράτος, μόλις συμποσοῦται ὁ πληθυσμὸς εἰς ἕνα πρὸς ἕκαστον τετραγωνικὸν μίλιον. Τὸ μόνον σχεδὸν ἀναπαυτήριον, τὸ ὁποῖον ὁ ὁδοιπόρος εὑρίσκει εἰς τὰς μισοξένους χώρας τῆς Ἀνατολικῆς Σιβηρίας, εἶναι ποταποί τινες οἰκίσκοι ἀπὸ στελέχη, ὑπὸ τῶν δημοσίων ἀρχῶν ᾠκοδομημένοι εἰς κάθε εἰκοσιπέντε μίλια. Εἶναι δὲ ἀκατοίκητοι, δώδεκα περίπου τετραγωνικῶν ποδῶν, χωρὶς παράθυρα, πρὸς σκέπην μόνον χρησιμεύοντες. Αὕτη ὅμως εἶναι ἡ ἀσχημοτέρα εἰκὼν τῆς Ῥωσσικῆς αὐτοκρατορίας, ἀληθεύουσα μόνον ὡς πρὸς τὰ βόρεια μέρη της. Ἀπὸ 38° ἕως 78° ἐκτεινομένη, παριστάνει πᾶσαν ποικιλίαν κλίματος, τὸ τερπνότατον τῆς νοτίου Εὐρώπης, ὡς καὶ τὸ δριμύτατον τοῦ ἀρκτικοῦ κύκλου. Τῶν κεντρικῶν καὶ νοτίων μερῶν αἱ ἐπαρχίαι εἶναι ὀλίγον κατῳκημέναι, μολονότι τὸ χῶμα καὶ τὸ κλίμα εἶναι προσφυέστατα εἰς τὴν πρόοδον τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ πληθυσμοῦ· ἀλλ' εἰς τὰς μεσημβρινὰς χώρας τῆς Ῥωσσίας ὑπάρχει ὀλιγώτερον ἐθνικὸν φρόνημα παρ' εἰς τὰς βορείους, ἑωσοῦ νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἀμφισβητουμένην χώραν τῆς Γεωργίας καὶ Κιρκασσίας, ὅπου γίνεται ἀκόμη ἀντίστασις ἔνοπλος εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς Ῥωσσίας. Ἡ μετατροπὴ ὅμως τῶν ὑπὸ τὸ Ῥωσσικὸν κράτος διαφόρων λαῶν εἰς Ῥωσσικὰ ἔθη καὶ φρονήματα προχωρεῖ ὅσον ταχέως ἠδύνατό τις νὰ ἐλπίσῃ. Κατὰ τὸ μέσον καὶ τὸν νότον, ἀντὶ τῶν παχειῶν ὁμιχλῶν, αἵτινες ἐπικαλύπτουσι τοὺς αἰγιαλοὺς τοῦ Παγωμένου Ὠκεανοῦ, καὶ ἀντὶ κλίματος, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τὴν γεωργίαν διώκει τοὺς ἀνθρώπους εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰ δάση πρὸς ζήτησιν τροφῆς, εὑρίσκομεν τὰ φυτὰ τῶν τροπικῶν καὶ τὰ ἐκλεκτότερα προϊόντα τῆς εὐκράτου ζώνης. Ἐπὶ τῶν ὄχθῶν τοῦ Τανάϊδος (Don) βλαστάνει αὐτόματον τὸ τῆς ἀμπέλου κλῆμα, καὶ προσπαθήσεις γίνονται τώρα πρὸς καλλιέργειαν τοῦ ζαχαροκαλάμου καὶ τοῦ ἰνδικοῦ. Μεταξὺ 49° καὶ 51° πλάτους, εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Κοζάκων τῆς Σιβηρίας κατεχομένην χώραν, πέπονες καὶ τὸ καπνόχορτον ἀναφύονται ἀκαλλιέργητα. Ἐπὶ τῶν ὄχθῶν τοῦ Ἰρτισσοῦ ἡ θερινὴ τροφὴ, κατὰ τὸν προειρημένον Κοχράνην, συνίστατο ἀπὸ ἄρτον μὲ ὡραίους πέπονας καὶ σικύους (ἀγγούρια). 'Οὐδαμοῦ τοῦ κόσμου,' λέγει αὐτὸς, 'προσφέρονται μεγαλήτεραι ἢ βεβαιότεραι ὠφέλειαι εἰς τὸν γεωργὸν παρ' ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ τούτου, ὅπου τὸ χῶμα εἶναι παχύ τι μελάγγειον·' σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ λόγος ἐνταῦθα περὶ τῆς Σιβηρίας, χώρας θεωρουμένης ὡς παροιμιωδῶς μισοξένου, καθὼς καὶ τῳόντι εἶναι εἰς τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς.

Πολλαὶ τῶν ὡραιοτέρων ἐπαρχιῶν τῆς νοτίου Ῥωσσίας ἦσαν σχεδὸν ὅλως ἀκαλλιέργητοι περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος. Ἡ αὐτοκρατόρισσα ὅμως Αἰκατερίνα, ὀλίγον μετὰ τὴν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀνάβασιν, προσεκάλεσε ξένους ἀποίκους διὰ νὰ κατοικίσωσιν αὐτὰς, καὶ 10,000 Γερμανῶν, Ἐλβετῶν, Γάλλων, καὶ Σουηδῶν ἐτέθησαν εἰς πλέον παρ' ἑκατὸν κώμας, κειμένας ὡς ἐπιτοπλεῖστον μεταξὺ τοῦ Βόλγα καὶ τοῦ Τανάϊδος. Αἱ κῶμαι αὗται φαίνονται πολὺ εὐδαίμονες, καὶ ταχέως αὐξάνουν κατὰ τὸν πληθυσμόν· οἱ τοκετοὶ πρὸς τὰς ἀποβιώσεις εἶναι ὡς τρία πρὸς ἕν. Καὶ ἀλλαχοῦ εὑρίσκονται πολλαὶ ἄλλαι ἀποικίαι ξένων, μάλιστα Γερμανῶν· ἐνθαῤῥύνονται δὲ διὰ τῆς ἀτελείας οἱ οἰκισταί. Ἡ ἀγεώργητος εἰσέτι χώρα εἶναι μεγίστης ἐκτάσεως. Περιηγητὴς Ἄγγλος, ὅστις περιῆλθε διάφορα μέρη τῆς Ῥωσσικῆς αὐτοκρατορίας τὸ 1826, ἀναφέρει ἐκτεταμένας περιοχὰς εἰς τὴν γειτονίαν τοῦ Ταγαῤῥόγου, ἐπὶ τῆς Μαιώτιδος Λίμνης, ἐχούσας εὐφορώτατον χῶμα, καὶ ἁρμοδίας εἰς παραγωγὴν ὁποιουδήποτε ἢ καὶ παντὸς πράγματος· ἀλλ' ὁ πληθυσμὸς ἦτον ὀλίγος, καὶ οὐχὶ ἀρκετὸς πρὸς καλλιέργειαν τῆς γῆς. Εἰς τὴν ὡραίαν ταύτην χώραν διέβη πολλοὺς τόπους ἑξήκοντα μιλίων ἔρημον ἔχοντας.

Ἐκ τῶν προηγουμένων ἐμποροῦμεν μικράν τινα ἰδέαν νὰ σχηματίσωμεν τῶν πολυποικίλων περιστάσεων, καθ' ἃς ὑπάρχει ὁ ἄνθρωπος εἰς χώρας τόσον διαφόρους, ὅσον αἱ εἰς τὴν Ῥωσσικὴν αὐτοκρατορίαν περιλαμβανόμεναι. Εἰς ἓν μέρος εἶναι τροπικοῦ χαρακτῆρος τὰ φυτά· ἀλλαχοῦ (παρὰ τὸν Παγωμένον Ὠκεανὸν) μετὰ βίας τρέφουν οἱ κάτοικοι ζεῦγος ἀγελάδων· ξηρόχορτον φέρεται δι' αὐτὰς ἀπὸ τόπους ὀγδοήκοντα μίλια μακράν. Ἵπποι φθάνουσι μὲν κάποτε εἰς τὸ μέρος τοῦτο, ἀλλὰ διαμένουν ὀλίγας μόνον ἡμέρας, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων τρέφονται ἀπὸ τὰς κορυφὰς καὶ τὸν φλοιὸν θάμνων, ἢ ἀπὸ βρύον. Εἰς τὴν γεωργικὴν, εὑρίσκομεν διάφορα μέσα ἐνεργούμενα κατὰ διαφόρους τόπους πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ. Λάβε, παραδείγματος χάριν, τὴν χρῆσιν ζωϊκῆς δυνάμεως· ἐνῷ πρὸς νότον

τῆς Τοβόλσκης σύρονται ὑφ' ἵππων οἱ χαμουλκοὶ, πρὸς βορρᾶν τοῦ τόπου αὐτοῦ μεταχειρίζονται μόνον ταράνδους ἢ σκύλους. Εἰς τὴν Κριμέαν χρησιμεύει ἡ δύο ὕβους ἔχουσα κάμηλος. Εἰς τὰ περίχωρα τοῦ Ταγαρρόγου ἐμπορεῖ τις νὰ ἴδῃ τὸ ἄροτρον ὑπὸ δέκα βοῶν συρόμενον, ὁμοιοχρωμάτων καὶ σχεδὸν ἰσομεγεθῶν μ' ἐλέφαντας. Εἰς ἄλλα μέρη, βόες ἀπὸ τὰς στέππας τοῦ Βόλγα, τοῦ Ταναΐδος, καὶ τοῦ Καυκάσου χρησιμεύουν εἰς τὸ μεταφέρειν πραγματείας, ἀλλ' οὐχὶ καὶ εἰς τὸ γεωργεῖν. Ὁ χειμὼν, ὅστις κατά τινας ἐπαρχίας εἶναι καιρὸς ἀδρανείας καὶ ἀναπαύσεως, εἶναι εἰς ἄλλας ἐποχὴ ἐνεργείας, θορύβου, καὶ ζωηρότητος. Οἱ τροχοὶ ἀφαιροῦνται ἀπὸ τὰ ὀχήματα, αἱ δὲ πραγματεῖαι μεταφέρονται μὲ παράδοξον εὐκολίαν ἐπὶ τῆς κρυσταλλωμένης ἐπιφανείας τῆς χιόνος. Τὸν καιρὸν τοῦτον τὰ ἀγώγια εἶναι πολὺ εὐθηνότερα παρ' εἰς ἄλλας περιόδους τοῦ ἐνιαυτοῦ. Τοιαῦται ἐκπληκτικαὶ διαφοραὶ δὲν ὑπάρχουν εἰς χώρας ὀλιγώτερον ἐκτεταμένας· ἀλλ' ἀποχρῶσα περιγραφὴ τῶν κυριωτέρων ποικιλιῶν, ὅσαι κατὰ τὴν Ῥωσσίαν ὑπάρχουν εἰς τὰς βιωτικὰς τέχνας, ἤθελεν ἐκταθῆν εἰς πολλὰ διεξοδικὰ ἄρθρα.

Μόλις εὑρίσκεται εἰς ὁποιονδήποτε μέρος τῆς Ῥωσσίας ἡ τῆς ἐργασίας συγκέντρωσις καὶ ἡ τῆς ζωϊκῆς καὶ μηχανικῆς δυνάμεως ἐκτεταμένη ἐφαρμογὴ, ἡ ὑπάρχουσα εἰς τὴν Ἀγγλίαν, Γαλλίαν, καὶ εἰς ἄλλα τινὰ μέρη τῆς Εὐρώπης. Εἰς πολλὰς ἐπαρχίας αἱ κωμοπόλεις εἶναι ὀλίγαι, καὶ δύσκολος ἡ μεταξὺ αὐτῶν συγκοινωνία. Ἐμπόριον ἐνεργεῖται ὀλίγον ἢ καὶ οὐδὲν, καὶ τὰ ἐργόχειρα τοῦ ἁπλουστάτου εἴδους εὑρίσκονται εἰς τὴν νηπιότητά των. Ἀλλὰ τὰ προϊόντα ὅλα ὁμοῦ τῆς βιομηχανίας ἑξήκοντα ἑκατομμυρίων λαοῦ εἶναι κατὰ φυσικὸν λόγον πάμπολλα.

Τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Ῥωσσίας πρωτίστη καθέδρα εἶναι ἡ Πετρούπολις, (τὴν ὁποίαν περιεγράψαμεν εἰς τὸν 33 ἀριθμὸν τῆς Ἀποθήκης, Σελ. 135 Τόμ. γ'.) τοῦ δ' ἐσωτερικοῦ ἡ Μόσχα. Τῆς πρώτης λιμὴν κυρίως εἶναι ἡ Στεφανούπολις, Cronstadt, ἂν καὶ τριάκοντα ἓν μίλιον ἀπέχουσα, ἥτις εἶναι καὶ ὁ μέγας ναύσταθμος τοῦ εἰς τὴν Βαλτικὴν Ῥωσσικοῦ στόλου. Ἐπειδὴ δὲ τὰ τοῦ Νέυα ὕδατα, παρὰ τὸν ὁποῖον κεῖται ἡ Πετρούπολις, δὲν ἔχουν ἀρκετὸν βάθος ὥστε νὰ δέχωνται μεγάλα πλοῖα, διὰ τοῦτο ἀποβιβάζονται εἰς τὴν Στεφανούπολιν τὰ φορτία των, καὶ μετακομίζονται διὰ λέμβων εἰς τὴν μητρόπολιν. Ἡ Στεφανούπολις εἶναι ᾠκοδομημένη ἐπὶ νήσου, ἥτις ἔχει ἑπτὰ μιλίων μῆκος, ἑνὸς δὲ πλάτος· τὴν εἴσοδον τοῦ λιμένος ὑπερασπίζει φρούριον ᾠκοδομημένον ἐπὶ ἀντικρυνοῦ τινὸς λόφου. Ἐνταῦθα ὑπάρχουν ἐκτεταμένοι ναύσταθμοι καὶ νεώρια, μὲ ἀποθήκας καὶ ὅλα τὰ μεγάλα καταστήματα, ὅσα χρειάζονται πρὸς ἐπισκευὴν καὶ παρασκευὴν στόλου, ὁμοῦ καὶ χωνευτήρια κανονίων, σχοινίων ἐργοστάσια, κτλ. Τὴν Στεφανούπολιν ἐθεμελίωσεν ὁ Μέγας Πέτρος. Πρῶτον πλοῖον ἐμπορικὸν ἐφάνη εἰς τὸν Νέυαν ἓν ἐκ τῆς Ὁλλανδίας τὸ 1703· περιεποιήθη δὲ μὲ μεγίστην φιλοξενίαν τὸν πλοίαρχον καὶ τὸ πλήρωμα ὁ Πέτρος. Τὸ 1714 ἔφθασαν δεκαὲξ πλοῖα· τώρα δὲ εἰσέρχονται κατ' ἔτος ἀπὸ 1300 ἕως 1500 πλοῖα, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἥμισυ εἶναι συνήθως Ἀγγλικά. Ἡ ναυτιλία ὑπάρχει ἐλευθέρα περὶ τὰς 190 ἡμέρας ἐτησίως, ἀπὸ τὸ μέσον τοῦ Μαΐου ἕως τὰ τέλη τοῦ Νοεμβρίου. Ἡ Στεφανούπολις περιέχει πολλὰς καλὰς καλοστρωμένας ὁδοὺς, ἀλλὰ, τῶν δημοσίων οἰκοδομῶν ἐξαιρουμένων, αἱ οἰκίαι εἶναι ξύλιναι. Τὰ πρώτιστα δημόσια οἰκοδομήματα εἶναι τὸ Ναυαρχεῖον, τὸ Ναυτικὸν Νοσοκομεῖον, ἡ Σχολὴ τῶν Πρωρατῶν, τὸ Χρηματιστήριον, τὸ Τελωνεῖον, καὶ οἱ Στρατῶνες. Κατὰ τὸ θέρος ἐπικρατεῖ μεγίστη ζωηρότης· διότι ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ ἡ ἐργασία συσσωρεύεται εἰς ὀλίγων μηνῶν διάστημα· ἀλλ' ὅταν, τοῦ χειμῶνος πλησιάζοντος, ἀναχωρῶσι τὰ ἔσχατα πλοῖα, περίφοβα μὴ κλεισθῶσιν ὑπὸ τοῦ πάγου, ἡ σκηνὴ μεταβάλλεται, καὶ τὰ πάντα καταντῶσι νωθρά. Τῆς Στεφανουπόλεως ὁ πληθυσμὸς κατὰ τὸ θέρος συμποσοῦται εἰς περίπου 40,000, ἐκτὸς στρατιωτῶν, ναυτῶν, καὶ ἄλλων εἰς τὰ νεώρια ἐνασχολουμένων. Οἱ Ἄγγλοι εἶναι πολυπληθέστεροι ὁποιωνδήποτε ἄλλων ξένων.

Ἕπεται ἡ συνέχεια.

ΧΟΡΟΣ ΕΙΣ ΑΝΘΡΑΚΩΡΥΧΕΙΟΝ.

Εἰς τινα μέρη τῆς Ἀγγλίας, ὅπου ἐξορύσσονται οἱ γαιάνθρακες, ἐπικρατεῖ συνήθεια, ὁπόταν εὑρεθῇ νέον στρῶμα γαιανθράκων, νὰ ἑορτάζωσι διά τινος δημοσίου εὐθυμίας τὸ συμβεβηκὸς οἱ κάτοικοι τῆς περιχώρου. Αἱ χαραὶ αὗται εἶναι διαφόρων εἰδῶν· κανόνια ἐκπυρσοκροτοῦνται, πομπαὶ δημόσιαι σχηματίζονται, κτλ. ἀλλὰ τὸ ἑπόμενον, τὸ ὁποῖον ἔγινε τὴν 6ην Φεβρουαρίου, 1829, εἰς τὸ ἐν Γόσφορθ ἀνθρακωρυχεῖον, εἶναι ἴσως ἰδιαιτέρας μνήμης ἄξιον.

Δύο ἥμισυ ἔτη εἶχαν ἐξοδεύσειν οἱ μεταλλευταὶ τοῦ Γόσφορθ, βόθρον σκάπτοντες διὰ στερεοῦ βράχου· ἀφοῦ δὲ διέτεμον 160 ὀργυιὰς, ἔφθασαν τέλος εἰς τοὺς ἄνθρακας. Τοῦτο ἐκρίθη συμβεβηκὸς πολλοῦ λόγου ἄξιον εἰς τὴν περίχωρον, καὶ μεταξὺ πολλῶν ἄλλων χαρῶν, αἵτινες ἔγιναν εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, ἦτο καὶ χορὸς, συγκροτηθεὶς εἰς τὸ ἀνθρακωρυχεῖον, περὶ τοὺς 1100 πόδας κάτω τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Ὁ θάλαμος τοῦ χοροῦ εἶχε τὸ σχῆμα τοῦ γράμματος L· τὸ πλάτος αὐτοῦ ἦτο 15 ποδῶν, ἡ βάσις 22 ποδῶν, τὸ δὲ κατὰ κάθετον ὕψος 48 ποδῶν. Ἡ συντροφία, τὸν ἀριθμὸν 230, ἐξ ὧν 100 περίπου ἦσαν κυρίαι, ἤρχισε νὰ συναθροίζεται εἰς τὸ στόμιον τοῦ ἀνθρακωρυχείου περὶ τὰς ἐννέα ἥμισυ Π. Μ., ἐξηκολούθουν δὲ νὰ καταβαίνωσι τὸν λάκκον ἕως εἰς τὴν μίαν ὥραν Μ. Μ. Εὐθὺς ἀφοῦ ἔφθαναν εἰς τὸν πυθμένα τοῦ λάκκου, προέβαινεν ἕκαστος, καὶ ἀπέκοπτε κομμάτιον ἄνθρακος πρὸς μνημόσυνον τῆς ἐπικινδύνου ταύτης ἐκστρατείας, ἔπειτα δ' ἔμβαινεν εἰς τὸν χορόν. Τὸ ὑπηρετοῦν μουσικὸν τάγμα συνίστατο δι' ὅλου ἀπὸ μεταλλευτάς.

Ὁ χορὸς διήρκεσεν ἕως τὰς τρεῖς μ. μ. ἔπειτα δ' ἤρχισαν νὰ ἀναβαίνωσι τὸν βάθρον, ὑπερευχαριστημένοι μὲ τὴν ὑπόγειον διασκέδασιν.

Τὰ στοιχεῖα τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου, κατὰ τὸν μέγαν Ἄγγλον πολιτικὸν Burke, εἶναι ἡ φιλοπονία, ἡ γνῶσις ἢ ἡ ἐμπειρία, ἡ χρηστοήθεια, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἀνδρεία, καὶ ἡ ἐθνικὴ ὁμόνοια.

Ο ΑΓΑΠΩΝ παιδείαν, ἀγαπᾷ αἴσθησιν.

ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ ΝΟΥΘΕΣΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ.

ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ.

ΑΚΟΥΣΑΤΕ, παῖδες, παιδείαν πατρός, καὶ προσέχετε γνῶναι ἔννοιαν· δῶρον γὰρ ἀγαθὸν δωροῦμαι ὑμῖν, τὸν ἐμὸν νόμον μὴ ἐγκαταλίπητε· υἱὸς γὰρ ἐγενόμην κἀγὼ πατρὶ ὑπήκοος, καὶ ἀγαπώμενος ἐν προσώπῳ μητρός· οἳ ἔλεγον καὶ ἐδίδασκόν με, Ἐρειδέτω ὁ ἡμέτερος λόγος εἰς σὴν καρδίαν· φύλασσε ἐντολάς, μὴ ἐπιλάθῃ· μηδὲ παρίδῃς ῥῆσιν ἐμοῦ στόματος, μηδὲ ἐγκαταλίπῃς αὐτήν, καὶ ἀνθέξεταί σου· ἐράσθητι αὐτῆς, καὶ τηρήσει σε· περιχαράκωσον αὐτήν, καὶ ὑψώσει σε· τίμησον αὐτήν, ἵνα σε περιλάβῃ· ἵνα δῷ τῇ σῇ κεφαλῇ στέφανον χαρίτων, στεφάνῳ δὲ τρυφῆς ὑπερασπίσῃ σου. Ἄκουε, υἱέ, καὶ δέξαι ἐμοὺς λόγους, καὶ πληθυνθήσεται ἔτη ζωῆς σου, ἵνα σοι γένωνται πολλαὶ ὁδοὶ βίου· ὁδοὺς γὰρ σοφίας διδάσκω σε, ἐμβιβάζω δέ σε τροχιαῖς ὀρθαῖς· ἐὰν γὰρ πορεύῃ, οὐ συγκλεισθήσεταί σου τὰ διαβήματα· ἐὰν δὲ τρέχῃς, οὐ κοπιάσεις· ἐπιλαβοῦ ἐμῆς παιδείας, μὴ ἀφῇς, ἀλλὰ φύλαξον αὐτὴν σεαυτῷ εἰς ζωήν σου· ὁδοὺς ἀσεβῶν μὴ ἐπέλθῃς, μηδὲ ζηλώσῃς ὁδοὺς παρανόμων· ἐν ᾧ ἂν τόπῳ στρατοπεδεύσωσι, μὴ ἐπέλθῃς ἐκεῖ, ἔκκλινον δὲ ἀπ' αὐτῶν, καὶ παράλλαξον.

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΝΕΩΤΕΡΑΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ.

ΑΚΟΥΣΕΤΕ, τέκνα, παιδείαν πατρός, καὶ προσέχετε νὰ μάθετε σύνεσιν· διότι σᾶς δίδω καλὴν διδασκαλίαν· μὴν ἐγκαταλείψετε τοὺς νόμους μου· διότι καὶ ἐγὼ ἐστάθην υἱὸς φίλτατος τοῦ πατρός μου, καὶ ὁ ἀγαπητὸς τῆς μητρός μου· καὶ μὲ ἐδίδασκε καὶ μὲ ἔλεγεν, Ἂς κρατῇ ἡ καρδία σου εἰς τοὺς λόγους μου· φύλαττε τὰς ἐντολάς μου, καὶ θέλεις ζήσειν· ἀπόκτησε σοφίαν, ἀπόκτησε σύνεσιν· μὴ λησμονήσῃς αὐτήν, μηδὲ ἐκκλίνῃς ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ στόματός μου· μὴν ἐγκαταλείψῃς αὐτήν, καὶ θέλει σὲ περιφυλάττειν· ἀγάπα αὐτήν, καὶ θέλει σὲ διατηρεῖν· ἡ σοφία εἶναι τὸ πρώτιστον πρᾶγμα· ἀπόκτησε σοφίαν, καὶ ὑπὲρ πᾶσαν ἀπόκτησίν σου ἀπόκτησε σύνεσιν· ἀνάλαβε αὐτήν, καὶ θέλει σὲ ὑψώσειν· θέλει σὲ δοξάσειν, ὅταν ἐναγκαλισθῇς αὐτήν· θέλει ἐπιθέσειν εἰς τὴν κεφαλήν σου στέφανον χαρίτων· θέλει σὲ δώσειν διάδημα δόξης. Ἄκουε, υἱέ μου, καὶ δέξου τοὺς λόγους μου, καὶ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς σου θέλουν πληθυνθῆν· σὲ διδάσκω τὴν ὁδὸν τῆς σοφίας· σὲ ἐμβάζω εἰς τρίβους εὐθείας· ὅταν περιπατῇς, τὰ βήματά σου δὲν θέλουν εἶσθαι στενοχωρημένα· καὶ ὅταν τρέχῃς, δὲν θέλεις προσκόψειν· δράξε τὴν παιδείαν, μὴν ἀφήσῃς αὐτήν· φύλαττε αὐτήν, διότι αὐτὴ εἶναι ἡ ζωή σου· μὴν ἐμβῇς εἰς τὴν τρίβον τῶν ἀσεβῶν, καὶ μὴν ὑπάγῃς εἰς τὸν δρόμον τῶν παρανόμων· ἀπόφευγε αὐτόν, μὴ περάσῃς δι' αὐτοῦ, ἔκκλινε ἀπ' αὐτόν, καὶ διάβα.

☞ Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι, ἂν καὶ ὁ πατὴρ τοῦ Σολομῶντος, ὁ προφητάναξ Δαβίδ, ἦτον εἰς ἄκρον πολυάσχολος, ἐκτεταμένον βασίλειον ἔχων νὰ κυβερνᾷ, εὕρισκε μ' ὅλον τοῦτο καιρὸν νὰ διδάσκῃ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὰ καθήκοντα τῆς ζωῆς καὶ τὰ δόγματα τῆς θρησκείας. Ἀλλὰ πόσοι σχεδὸν ἀφρόντιδες προφασίζονται ὅτι τάχα δὲν εὐκαιροῦν νὰ διδάσκωσι τὰ ἴδιά των τέκνα!

Οἱ νεώτεροι χρειάζονται τὰς συμβουλὰς τῶν πρεσβυτέρων· καθότι τούτους μὲν ἐδίδαξε πολλὰ ἐπωφελῆ μαθήματα ἡ πεῖρα· ἐκεῖνοι δὲ μόλις ἐμβῆκαν εἰς τὸ πολυκίνδυνον θέατρον τοῦ κόσμου. Πόσον ἁρμόζει λοιπὸν νὰ ὑπακούωσιν εἰς τὰς φρονίμους συμβουλὰς τῶν συγγενῶν καὶ φίλων, οἵτινες εἶναι μᾶλλον προβεβηκότες τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν σύνεσιν παρ' ὅσον εἶναι αὐτοί.

Ἰδοὺ ἓν ἐκ τῶν πολλῶν ἀξιολόγων μαθημάτων, ὅσα ὁ Δαβὶδ παρέδιδεν εἰς τὸν Σολομῶντα· 'Καὶ νῦν, Σαλωμὼν υἱέ, γνῶθι τὸν Θεὸν τῶν πατέρων σου, καὶ δούλευε αὐτὸν ἐν καρδίᾳ τελείᾳ καὶ ψυχῇ θελούσῃ, ὅτι πάσας καρδίας ἐτάζει Κύριος, καὶ πᾶν ἐνθύμημα γινώσκει· ἐὰν ζητήσῃς αὐτόν, εὑρεθήσεταί σοι· καὶ ἐὰν καταλείψῃς αὐτόν, καταλείψει σε εἰς τέλος.' Προτρέπει αὐτὸν νὰ γνωρίσῃ τὸν Θεὸν τοῦ πατρός του. Ἡ θεογνωσία εἶναι ἀξιολογωτέρα πάσης ἄλλης γνώσεως, ἤ, μᾶλλον εἰπεῖν, πασῶν ὁμοῦ τῶν ἄλλων γνώσεων. 'Αὕτη,' εἶπεν ὁ εὐλογητὸς ἡμῶν Κύριος, 'ἐστὶν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν.' Πῶς δ' ἐμπροροῦμεν νὰ γνωρίσωμεν τὸν Θεόν; Ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη, οἱ ἀστέρες, ὁ οὐρανός, καὶ ἡ γῆ, καὶ ἅπασα, ἐν ἑνὶ λόγῳ, ἡ ὁρατὴ κτίσις, μεταδίδουν εἰς ἡμᾶς πολλὰς περὶ Θεοῦ γνώσεις· ἀλλ' ἡ Γραφή, ἡ θεόσδοτος αὐτὴ ἀποκάλυψις, διακηρύττει πρὸ πάντων τὰς τελειότητας καὶ τὴν δόξαν τοῦ Ὑψίστου. Τὰς Γραφὰς πρέπει νὰ ἐρευνῶμεν, ἂν θέλωμεν νὰ φθάσωμεν εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ. Ἡ γνῶσις τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀναγκαιοτάτη, καθότι πῶς δυνάμεθα ν ἀγαπῶμεν καὶ νὰ λατρεύωμεν

Θεὸν ἄγνωστον; 'Ἐὰν ζητήσῃς αὐτὸν, εὑρεθήσεταί σοι· καὶ ἐὰν καταλείψῃς αὐτὸν, καταλείψει σὲ εἰς τέλος.' Διὰ τῶν λόγων τούτων καὶ θαῤῥύνει καὶ νουθετεῖ. Οἱ ζητοῦντες τὸν Θεὸν εὑρίσκουσιν αὐτόν· τοὺς δὲ μὴ ζητοῦντας αὐτὸν ἀποβάλλει διαπαντός.

Ὁ Σολομὼν, προθύμως ζητήσας τὸν Κύριον κατὰ τὴν πατρικὴν συμβουλὴν, εὗρηκεν αὐτὸν, καὶ μάλιστα ἔλαβε παρ' αὐτοῦ σοφίαν ἀνωτέραν παντὸς ἄλλου εἴτε προγενεστέρου εἴτε μεταγενεστέρου. Τώρα δὲ, καὶ αὐτὸς πατὴρ γενόμενος, προτρέπει τὰ τέκνα του νὰ ζητήσωσι σοφίαν καὶ σύνεσιν ὡς τὸ πρώτιστον πρᾶγμα. Βέβαια ὅμως δὲν ἐννοεῖ ψιλῶς τὴν γνῶσιν τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν· ἡ γνῶσις αὕτη εἶναι μὲν ἀναγκαιοτάτη εἰς τὸν παρόντα κόσμον· ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἐγεννήθη πρὸς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐχὶ μόνον διὰ τὴν πρόσκαιρον ταύτην. 'Ἀρχὴ σοφίας, φόβος Κυρίου, εἶπεν ὁ Σολομών· μάθησις χωρὶς τὸν φόβον τοῦτον ἀξίζει ὀλιγώτατον· ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέγει, 'Καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ εἰδῶ πάντα τὰ μυστήρια, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδέν εἰμι.' Κάμμίαν ἀμοιβὴν εἰς τὸν μέλλοντα κόσμον δὲν ἐπαγγέλλεται ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς ὅσοι ἐπίδωκαν μόνον εἰς τὰς ἀνθρωπίνους γνώσεις, χωρὶς νὰ ἐπιπροσθέσωσι τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ πλησίον.

'Ἄκουε, υἱὲ, καὶ δέξαι ἐμοὺς λόγους, καὶ πληθυνθήσεται ἔτη ζωῆς σου.' Ποσάκις τελειόνει πρόωρα ὁ βίος διὰ τὰς ἀφροσύνας καὶ μωρίας τῆς νεότητος! Ποσάκις αἱ ἁμαρτίαι τῆς νεότητος περικαλύπτουν μὲ σκοτεινὸν νέφος τὸ γηρατεῖον, καὶ πληροῦσι τὴν ψυχὴν ἀπὸ λυπηρὰς καὶ πικροτάτας ἀναμνήσεις!

Ἂν ἐπιθυμῶμεν εὐδαιμόνως καὶ ὠφελίμως νὰ διαπεράσωμεν τὴν ζωὴν, ἀνάγκη πᾶσα νὰ περιθάλπωμεν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, ὅστις εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς σοφίας· τοῦτο δὲ πρέπει νὰ γένῃ ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων. Ἂν θέλωμεν τωόντι νὰ σοφισθῶμεν, πρέπει νὰ καθίσωμεν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ θείου ἡμῶν διδασκάλου, καὶ νὰ μάθωμεν παρ' αὐτοῦ, καθότι αὐτὸς εἶναι ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν εἶναι κεκρυμμένοι ἅπαντες οἱ τῶν γνώσεων θησαυροί. Αὐτὸς δίδει σοφίαν, καὶ ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ προέρχεται ἡ γνῶσις καὶ ἡ σύνεσις. Ὁ μὲν προσπαθῶν νὰ γνωρίσῃ τοὺς ἐπωφελεῖς κλάδους τῆς μαθήσεως εἶναι φρονιμώτερος ἄλλων ἀνθρώπων· ὁ δὲ πάντοτε βαδίζων εἰς τὴν ὁδὸν, τὴν ἄγουσαν εἰς δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀθανασίαν καὶ ζωὴν αἰώνιον, εἶναι φρονιμώτερος ὅλων τῶν ἄλλων. Τὸν σκοπὸν τοῦτον εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν ὁ Σολομὼν, ὅτε παρέδιδεν εἰς τὰ τέκνα του τὰς ἀνωτέρω διδασκαλίας.

ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΙ ΣΤΟΛΟΙ.

Τας ἀρχὰς τοῦ 1839 ἡ Ἀγγλία εἶχε τρίκροτα καὶ δίκροτα 90· ἡ Γαλλία, 49· ἡ Ῥωσσία, 50· αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς, 15. Φρεγάτας δὲ ἡ μὲν Ἀγγλία εἶχεν 93, ἡ Γαλλία 60, ἡ Ῥωσσία 25, καὶ αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς 35. Κεφάλαιον,—Ἀγγλία, 183· Γαλλία, 109· Ῥωσσία, 75· Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς, 50. Εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τούτους περιλαμβάνονται καὶ τὰ ναυπηγούμενα πλοῖα.

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἐναυπηγήθη τρίκροτον, 3000 τόνων, ὑπὸ τὄνομα ἡ Πενσυλβανία, λογιζόμενον τὸ μέγιστον τοῦ κόσμου. Ἀλλ' εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐναυπηγήθησαν ἢ ναυπηγοῦνται τέσσαρα τρίκροτα 3100 τόνων ἕκαστον, ὁ Βασιλικὸς Φριδερίκος, ὁ Βασιλικὸς Κυρίαρχος, ἡ Βικτορία, καὶ τὸ Ἀλγέριον· ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουν ναυπηγημένα ἢ ναυπηγούμενα 13 τρίκροτα 120 κανονίων ἕκαστον, 2 τῶν 110 κανονίων, 3 τῶν 104 κανονίων, 1 τῶν 92, 10 τῶν 84, καὶ 4 τῶν 80.

ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΑΣ.

Το εἰσόδημα τῆς Μεγάλης Βρετανίας κατὰ τὸ 1792 ἦτο 19,258,814 Λίτραι Στηρλίναι, ἐξ ὧν £2,-421,681 ἐπληρώθησαν πρὸς ἀπόσβεσιν τοῦ δημοσίου χρέους, καὶ £9,767,333 ὡς τόκοι τοῦ αὐτοῦ χρέους.

Τὸ δὲ 1836 τὸ εἰσόδημα ἦτο £48,591,180 Λίτραι Στηρλίναι, ἐξ ὧν £1,590,727 ἐπληρώθησαν πρὸς ἀπόσβεσιν τοῦ δημοσίου χρέους, καὶ 29,243,598 ὡς τόκοι τοῦ αὐτοῦ χρέους.

Τὸ 1813 τὸ εἰσόδημα τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἀνέβη εἰς 68,748,363 Λίτρας Στηρλίνας· τὸ δὲ δάνειον κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἦτο £39,649,282, ὥστε ἐμβῆκεν εἰς τὸ ταμεῖον καὶ ἐδαπανήθη ἡ μεγίστη ποσότης 108,-397,645 Λιτρῶν Στηρλινῶν.

Τὸ 1838 τὸ εἰσόδημα τῆς Γαλλίας κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν ἦτον 1,053,000,000 φράγκων, ἤτοι περίπου 43,875,000 Λιτρῶν Στηρλινῶν. Ἡ δὲ δαπάνη κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀνέβη εἰς 1,060,163,339 φράγκα· ἤτοι περίπου 44,173,472 Λίτρας Στηρλίνας.

ΠΑΙΔΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΑΛΛΙΑΝ.

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ κατάστασις τῆς Γαλλίας τὸ 1836 ἦτον ὡς ἀκολούθως·

36,000 στοιχειώδη σχολεῖα τῶν ἀῤῥένων.
11,000 στοιχειώδη σχολεῖα τῶν κορασίων.
47,000· περιέχοντα { τὸν μὲν χειμῶνα, 2,170,-000 μαθητῶν· τὸ δὲ θέρος 1,300,000.
73 τυπικὰ σχολεῖα πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν διὰ τὰ στοιχειώδη σχολεῖα διδασκάλων.
873 κοινοβιακὰ σχολεῖα.
94 σχολεῖα δι' ἀνώτερα μαθήματα.
322 δημοτικὰ γυμνάσια, Collèges Communnaux, μὲ 27,000 μαθητῶν.
41 βασιλικὰ γυμνάσια, Collèges Royaux, μὲ περίπου 15,900 μαθητάς.

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΜΑΙΟΣ, 1840.] [ΑΡΙΘ. 41.

ΟΦΕΩΝ ΕΠΩΔΟΙ.

Ἰνδοὶ Γόητες ἐπιδεικνύοντες ἡμερωμένους Ὄφεις.

Πιστεύεται κοινῶς εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἀσίας, ὅτι διά τινων γοητειῶν ἢ ἐπωδῶν οἱ ὄφεις ἐμποροῦν νὰ ἡμερωθῶσιν, ἢ τοὐλάχιστον νὰ γένωσιν ἀβλαβεῖς. Τὴν δοξασίαν ταύτην αἰνίττονται καί τινα μέρη τῆς ἱερᾶς Γραφῆς· τὰ κυριώτερα ἐκ τῶν ἐδαφίων τούτων εἶναι τὸ τοῦ 58 Ψαλμοῦ, ὅπου οἱ ἀσεβεῖς παραβάλλονται μὲ τὴν κωφὴν ἀσπίδα, 'ἡ ὁποία φράττει τὰ ὠτία της, ἡ ὁποία δὲν θέλει νὰ ἀκούσῃ τὴν φωνὴν τῶν γοήτων, οἵτινες γοητεύουν τόσον ἐπιδεξίως·' καὶ τὸ τοῦ ὀγδόου κεφαλαίου τῶν προφητειῶν τοῦ Ἱερεμίου, 'Θέλω ἀποστείλειν εἰς τὸ μέσον σας ὄφεις, βασιλίσκους, οἱ ὁποῖοι δὲν θέλουν γοητευθῆ.' Καθ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Βαρβαρίας, ὅσα περιῆλθον, λέγει τις, ἐπικρατοῦσεν ἡ ἰδέα ὅτι οἱ φαρμακεροὶ ὄφεις ἐμποροῦν νὰ κατασταθῶσιν ἀβλαβεῖς διά τινων ᾀσμάτων ἢ ψιθυριζομένων λέξεων, ἢ διὰ φράσεων ἢ ἀριθμῶν γραφομένων ἐπὶ ἐλίγματος χαρτίου. Εἰς τὰς Ἰνδίας τὴν σήμερον, οἱ τῶν ὄφεων ἐπωδοὶ εἶναι μία πασίγνωστος συμμορία ἐκ τοῦ πολυπληθοῦς τάγματος τῶν ἁπανταχοῦ εὑρισκομένων γοήτων. Δελεάζουσι δὲ τοὺς ὄφεις διὰ τῶν θελγήτρων τῆς μουσικῆς, καὶ κάμνουν αὐτοὺς νὰ ἐξέρχωνται ἀπὸ τὰς φωλεάς των. Μολονότι δὲ τοῦτο ἐκρίθη ἀπίστευτον ὑπό τινων Εὐρωπαίων, ἡ ἐφεξῆς ὅμως διήγησις Ἄγγλου φιλαληθεστάτου καὶ ὑψηλὴν πολιτικὴν θέσιν κατέχοντος εἰς Μαδρὰς διασκεδάζει πᾶσαν περὶ τούτου ἀμφιβολίαν·—

'Πρωΐαν τινὰ,' λέγει, 'ἐνῷ ἐκαθήμην εἰς τὸ πρόγευμα, ἤκουσα τρανὸν θόρυβον καὶ ἀλαλαγμοὺς μεταξὺ τῶν παλαγκηνοφόρων μου*· ἐρωτήσας ἔμαθον ὅτι ἐζήτουν νὰ φονεύσωσι μεγάλον ὄφιν, ὅμοιον τῆς Αἰγυπτιακῆς ἀσπίδος, τὸν λεγόμενον Cobra Capello. Παρευθὺς ἐξελθὼν, ἴδα τὸν ὄφιν ἀναβαίνοντα ὑψηλόν τι χλοερὸν ἀνάχωμα, ὅθεν ἐξέφυγεν εἰς τρύπαν ἐντὸς εἰς παλαιὸν τοῖχον ἀρχαίου τινὸς ὀχυρώματος· οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ὡπλισμένοι μὲ τὰς ῥάβδους, τὰς ὁποίας πάντοτε φέρουν εἰς τὰς χεῖράς των, καὶ εἶχαν εἰς μάτην προσπαθήσειν νὰ φονεύσωσι τὸ ἑρπετὸν, τὸ ὁποῖον διασωθὲν εἰς τὴν ὀπὴν αὐτοῦ ἐκείτετο ἀσφαλῶς συνεστραμμένον· ἀλλ' ἡμεῖς ἐβλέπαμεν ἔτι τοὺς λάμποντας ὀφθαλμούς του. Πολλάκις εἶχα ἐπιθυμήσειν νὰ ἐξακριβώσω τὴν ἀλήθειαν τοῦ κοινῶς λεγομένου ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῆς μουσικῆς ἐπὶ τῶν ὄφεων· ὅθεν ἐζήτησα ἐπῳδόν. Μὲ εἶπαν ὅτι δὲν ὑπῆρχεν οὐδεὶς τοιοῦτος εἰς τὴν κώμην· ἀλλὰ μετ' ὀλίγην ἔρευναν ἤκουσα ὅτι εὑρίσκετο ἕνας εἰς χωρίον ἀπέχον τρία μίλια. Τὸν ἐμήνυσα εὐθὺς νὰ ἔλθῃ, φυλάττων μετὰ προσοχῆς τὸν ὄφιν, ὅστις ποσῶς δὲν ἐζήτησε νὰ φύγῃ, ἐνόσῳ ἡμεῖς, οἱ ἐχθροί του, ἐμέναμεν πρὸ ὀφθαλμῶν. Μετὰ περίπου μίαν ὥραν ἐπέστρεψεν ὁ μηνυτὴς, φέρων ὁμοῦ καὶ τὸν ζητηθέντα γόητα. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος δὲν ἐφόρει κάλυμμα ἐπὶ κεφαλῆς, οὐδὲ κἀνὲν εἰς τὸ σῶμά του, ἐκτὸς μικροῦ τινὸς κομματίου ὑφάσματος περὶ τὴν ὀσφύν του· εἰς τὴν χεῖρα ἐκράτει δύο καλάθια, τὸ μὲν περιέχον ἡμέρους ὄφεις, τὸ δὲ κενόν· ταῦτα καὶ ὁ μουσικὸς αὐλός του ἦσαν τὰ μόνα πράγματα τὰ ὁποῖα ἐκρατοῦσε. Τὸν ἔκαμα δὲ ν' ἀφήσῃ καταγῆς τὰ δύο καλάθια, καὶ νὰ ἀναβῇ μόνον μετὰ τοῦ αὐλοῦ. Ἤρχισε νὰ παίζῃ τὴν μουσικὴν δ' ἀκούων, ἐξήρχετο βαθμηδὸν καὶ βραδέως ἀπὸ τὴν τρύπαν αὐτοῦ ὁ ὄφις, ἑωσοῦ ἔφθασε πλησιέστατα· τότε ὁ γόης ἐπίασεν αὐτὸν ἐπιδεξίως ἀπὸ τὴν οὐρὰν, καὶ τὸν ἐκρατοῦσεν ὅσον ἠδύνατο μακρὰν ἀπὸ τὸ σῶμά του· ὁ δὲ ὄφις, μαινόμενος, ἠκόντιζε κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν τὴν κεφαλήν· ἀλλ' εἰς μάτην· οὕτω κρεμάμενος, δὲν δύναται νὰ στρογγυλευθῇ, ὥστε νὰ πιάσῃ τὸν ἐχθρόν του. Ἀφοῦ δ' ἀπέκαμε ματαίως ἀγωνιζόμενος, κατέβη ὁ γόης ἀπὸ τὸ ἀνάχωμα, ἔρριψεν αὐτὸν εἰς τὸ κενὸν καλάθιον, καὶ ἐπέθηκε τὸ κάλυμμα· ἤρχισε τότε νὰ παίζῃ τὸν αὐλὸν, καὶ μετ' ὀλίγον ἐσήκωσε τὸ κάλυμμα· ἀλλ' ὁ ὄφις ἀγρίως ἐφώρμησε, ζητῶν νὰ ἐκφύγῃ· ταχέως πάλιν ἐπεβλήθη τὸ σκέπασμα, ἐνῷ εἰσέτι ἐξηκολούθει παίζουσα ἡ μουσική. Τοῦτο ἐπανελήφθη δὶς ἢ τρίς· μετὰ βραχὺ δὲ καιροῦ διάστημα, σηκωθέντος τοῦ σκεπάσματος, ὁ ὄφις ἐκάθητο ἐπὶ τῆς οὐρᾶς του, καὶ ἐχόρευε τόσον ἡσύχως, ὅσον οἱ εἰς τὸ ἄλλο καλάθιον ἥμεροι ὄφεις· οὐδ' ἐζήτησε πλέον νὰ ἐκφύγῃ. Τοῦτο ἰδὼν ὀφθαλμοφανῶς, δύναμαι νὰ τὸ βεβαιώσω ὡς ἀληθέστατον.'

* Οἱ Παλαγκηνοφόροι εἶναι δοῦλοι σηκόνοντες ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῶν τὴν παλαγκήναν, ἥτις εἶναι εἶδος σκεπαστῆς ἁμάξης, εὐχρήστου εἰς ὁδοιπορίας.

Μεγίστην ἐπιδεξιότητα δεικνύουν οἱ γόητες εἰς τὸν πρῶτον κλάδον τῆς τέχνης αὐτῶν, εἰς τὸ πιάνειν δηλαδὴ τοὺς ὄφεις. Τὴν τρύπαν τοῦ ἑρπετοῦ ἀνευρίσκουσι μετ' εὐκολίας καὶ βεβαιότητος· ἐξορύσσοντες δὲ, πιάνουν τὸ ζῶον ἀπὸ τὴν οὐρὰν μὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα, καὶ σύρουν τὸ σῶμα διὰ τῆς ἄλλης χειρὸς μὲ ἄκραν ταχύτητα, ἑωσοῦ ὁ ἀντίχειρ καὶ ὁ λιχανὸς νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν κεφαλήν· τότε δ' ἀφαιροῦσι τοὺς φαρμακεροὺς ὀδόντας. Καὶ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν ὅμως τούτων, δὲν εἶναι οἱ ὄφεις πάντη ἀκίνδυνοι. Ἐνώπιον πολυπληθοῦς συνοδίας ἐπεδείκνυέ τις ὄφιν χορεύοντα· μειράκιον δεκαεξαετὲς ἠνώχλει τὸ ζῶον διὰ νὰ κάμῃ αὐτὸ νὰ τὸν δαγκάσῃ· πραγματικῶς δὲ τὸν ἐδάγκασε, καὶ εἰς τρόπον μάλιστα, ὥστε μετὰ μίαν ὥραν ἀπέθανεν. Ὁ πατὴρ τοῦ μειρακίου, ὅλως ἐκπεπληγμένος, διεμαρτύρετο ὅτι ὁ θάνατος δὲν προῆλθεν ἀπὸ τὸ δῆγμα, διότι ὁ ὄφις δὲν εἶχε φαρμακεροὺς ὀδόντας· καὶ ὅτι καὶ αὐτὸς καὶ ὁ παῖς εἶχαν δαγκασθῆν πρότερον ὑπὸ τοῦ ὄφεως χωρίς τινος ἐνεργείας. Ἐξετάσαντες ὅμως τὸν ὄφιν, εὗρῆκαν νέους ὀδόντας εἰς τοὺς τόπους τῶν ἀφαιρεθέντων, μικροὺς μὲν ἔτι, πλὴν ἀρκετὰ μεγάλους ὥστε νὰ δαγκασθῇ τὸ μειράκιον. Ὁ γέρων εἶπεν ὅτι ποτὲ δὲν εἶχεν οὔτε ἰδεῖν οὔτε ἀκούσειν τοιοῦτό τι.

Η ΠΟΛΙΣ ΛΙΒΟΡΝΟΣ.

Η ΛΙΒΟΡΝΟΣ εἶναι πόλις παραθαλάσσιος τῆς Ἰταλίας εἰς τὸ Μέγα Δουκάτον τῆς Τοσκάνας, δεκατέσσαρα μίλια μακρὰν ἀπὸ τὰς Πίσας, καὶ τεσσαράκοντα πέντε ἀπὸ τὴν Φλωρεντίαν. Κεῖται δὲ εἰς τὸ μέσον τῆς χαμηλῆς πεδιάδος, ἥτις ἐκτείνεται ἀπὸ τὰς μεσημβρινὰς ὄχθας τοῦ Ἄρνου ἕως εἰς τοὺς λόφους τοῦ Μοντενέρου. Τῶν λόφων τούτων τὴν κατωφέρειαν καλύπτουσι τὰ θερινὰ οἰκήματα καὶ οἱ κῆποι τῶν ἐμπόρων τῆς Λιβόρνου, ὡραίαν ἔχοντα καὶ ἐκτεταμένην θεωρίαν τῆς θαλάσσης.

Ἡ πόλις εἶναι ὡς δύο μιλίων τὴν περιφέρειαν· ἔχει ὅμως καὶ δύο προάστεια, τὸ μὲν ἐπέκεινα τῆς Βορείου πύλης, τὸ δὲ, καλούμενον προάστειον τῶν Καπουκίνων, πρὸς νότον· τὰ δύο ταῦτα προάστεια ηὔξησαν πολὺ κατὰ τὸ μέγεθος ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν. Ὁ λιμὴν, ἂν καὶ ὁπωσοῦν εὐρύχωρος, δὲν ἔχει ἀρκετὸν βάθος διὰ μεγάλα πλοῖα· ὅθεν ἀράζουν εἰς τὸν ὅρμον ἢ ἐξωτερικὸν λιμένα, ὅπου τὸ ἀγκυροβόλιον εἶναι ἀσφαλὲς καὶ καλόν· τὰ δὲ μικρότερα πλοῖα ἐμποροῦν νὰ προσορμίζωνται εἰς τὸν ἐνδότερον λιμένα. Τὴν δυτικὴν περιοχὴν τῆς πόλεως, ἥτις καλεῖται La Nova Venezia, διατέμνουσι διώρυγες ἀντὶ ὁδῶν, χρήσιμοι πρὸς μεταφορὰν τῶν πραγματειῶν ἀπὸ τὰ πλοῖα εἰς τὰς ἀποθήκας τῶν ἐμπόρων. Τὸν ἐξωτερικὸν λιμένα σχηματίζει προχυμαία τις (μόλος) ἑξακόσια βήματα τὸ μῆκος, ἡ ὁποία συντρίβει τὴν ὁρμὴν τῶν κυμάτων, μέχρι δέ τινος καὶ τὴν τῶν ἀνέμων. Αὕτη, καλοστρωμένη οὖσα καὶ τερπνὴν ἔχουσα θέαν, ἀποκαθίσταται ὁ ἄριστος εἰς περιδιάβασιν τόπος.

Ἡ Λιβόρνος εἶναι καλοκτισμένη πόλις, ὁδοὺς ἔχουσα ἐπιμελῶς μὲν ἐστρωμένας, σκοτεινὰς ὅμως διὰ τὸ μέγα ὕψος τῶν οἴκων. Εἰς αὐτὴν δὲν εὑρίσκονται μεγαλοπρεπῆ παλάτια, οὐδὲ τὰ θέλγητρα ἐκεῖνα, ὅσα ἡ τέχνη καὶ ὁ ἐξευγενισμὸς ἐχορήγησαν εἰς τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἰταλίας. Ἡ μόνη πλατεῖα ὁδὸς εἶναι ἡ Strada Ferdinandea, πρὸς βοῤῥᾶν καὶ νότον ἐκτεινομένη, φέρουσα δὲ ἀπὸ τὰς Πίσας εἰς τὸν λιμένα, καὶ κατὰ τὸ μέσον τῆς πόλεως διαπερνῶσα τὴν λεγομένην Piazza d'armi. Τῆς Λιβόρνου αἱ δημόσιαι οἰκοδομαὶ εἶναι πολυάριθμοι καὶ εὐρύχωροι, ἀλλ' ὄχι λαμπραί. Τὸ παλάτιον τοῦ Ἀρχιδουκός, ἡ πρωτεύουσα ἐκκλησία, καὶ ἑπτὰ ἄλλαι ἐκκλησίαι, ἐκτὸς τῶν ἀνηκουσῶν εἰς τὰ μοναστήρια, καὶ τὰ πολυάριθμα νοσοκομεῖα, εἶναι ὅλα ἁπλᾶ κτίρια, οὐχὶ ἰδιαιτέρως πως ἄξια τῆς προσοχῆς τοῦ περιηγητοῦ. Ὑπάρχει δὲ καὶ Ἑλληνική, Ἀρμενική, Ἀγγλική, καὶ Λουθηρανικὴ ἐκκλησία, ὡς καὶ μεγαλοπρεπὴς συναγωγή, καὶ Τουρκικὸν κοιμητήριον. Τὰ τρία λοιμοκαθαρτήρια, ἔξω τῆς πόλεως ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ τοποθετημένα, φημίζονται διὰ τὸν ἄριστον αὐτῶν καταμερισμὸν καὶ τὴν ἐντελῆ ἀσφάλειαν, ὑγρὰς τάφρους κύκλῳ ἔχοντα, καὶ ἀπὸ ἐκτεταμένας ἀποθήκας πραγματειῶν καὶ ἁρμόδια καταλύματα προμηθευμένα. Εἰς τὸν Δαρσενᾶν, ἤτοι ἐσωτερικὸν λιμένα ἢ ναύσταθμον, εὑρίσκεται κολοσσαῖον ἄγαλμα τοῦ μεγάλου Δουκὸς Φερδινάνδου τοῦ Πρώτου, ἐπὶ εὐμόρφου στυλοβάτου, εἰς τὰς τέσσαρας κόγχας τοῦ ὁποίου εἶναι ὀρειχάλκινα σχήματα δούλων μὲ τὰς χεῖρας αὐτῶν ὀπισθάγκωνα δεδεμένας. Ἡ δημόσιος βιβλιοθήκη εἶναι ἀσήμαντος· ὑπάρχει ὅμως μία περιβόητος ἰδιαιτέρα. Νηπιακὰ καὶ ἄλλα στοιχειώδη σχολεῖα ἐσυστήθησαν ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν εἰς τὴν Λιβόρνον, καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς ἀναβαίνει εἰς 15,000, συνερίζονται μὲ τοὺς Χριστιανοὺς εἰς τὸν προβιβασμὸν τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Λιβόρνου λογίζεται τώρα 75,000, ἐξ ὧν εἶναι ἄτομα παντὸς ἔθνους Εὐρωπαϊκοῦ, καὶ περιπλέον· Τοῦρκοι, Μαυρούσιοι, Ἀρμένιοι, καὶ Ἰουδαῖοι ἐκ τῆς Ἀφρικῆς καὶ Ἀσίας.

Ἡ πόλις αὕτη πάσχει ἀπὸ τοὺς θαλασσίους ἀνέμους, οἵτινες, σφοδρότατα πολλάκις πνέοντες, ὑψόνουν τὴν θάλασσαν κατὰ τὴν παραλίαν, ὥστε νὰ κάμνωσι τὰς διώρυγας νὰ ἐκχειλίζωσι. Γενικῶς φέρουν ὁμοῦ ἀπὸ τὸ πέλαγος παχεῖαν ὁμίχλην, ἥτις βλάπτει μεγάλως τὰ μάρμαρα καὶ τὰς ζωγραφίας. Οἱ αὐτοὶ ἄνεμοι ὠθοῦν εἰς τὸ ἐνδότερον τὰ νέφη ὁρμητικώτατα, ὥστε αἱ πρῶται βροχαὶ πίπτουν εἰς τοὺς λόφους τῶν Πισῶν· ἐκ τούτου, ἂν καὶ τῶν Πισῶν ἡ ἐκ τῆς Λιβόρνου ἀπόστασις ἦναι μικροτάτη, εἰς ταύτην ὅμως πίπτει πολὺ ὀλιγωτέρα βροχὴ παρὰ εἰς ἐκείνην. Τὸ κλίμα εἶναι ὑγιές· ἡ πέριξ πεδιὰς φαίνεται ὡς συνεχὴς κῆπος· εἰς δὲ τὸ διάστημα τῆς θερμότητος τοῦ καλοκαιρίου δὲν πάσχουν οἱ κάτοικοι ἐκτιθέμενοι εἰς τὸν νυκτερινὸν ἀέρα. Τὸ χῶμα παράγει γεννήματα, κηπουρικά, καὶ δαψιλεῖς ὀπώρας, αἵτινες λογίζονται αἱ καλήτεραι τῆς Τοσκάνας.

Ὀλίγα τινὰ θέλομεν τώρα σημειώσειν ὡς πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς Λιβόρνου. Τὴν ἑνδεκάτην ἑκατονταετηρίδα ἦτον ἐνορία ψιλῶς ἢ κώμη παρὰ τὸν Πισανὸν Λιμένα· ἀφοῦ δ' ἐλεηλατήθη ἐπὶ τῶν μεταξὺ Πισῶν καὶ Γενούας πολέμων, ἐπωλήθη εἰς τοὺς Γενουηνσίους διὰ 26,000 χρυσᾶ δουκάτα. Ἀπ' αὐτοὺς τὴν ἠγόρασαν ἔπειτα οἱ Φλωρεντῖνοι τὸ 1421 δι' 100,000 χρυσᾶ φλωρίνια. Οὗτοι ἐσύστησαν αὐτοῦ ναυπήγιον πρὸς κατασκευὴν πλοίων, καὶ περιετείχισαν τὸν τόπον· μέρος δ' ἐκ τούτου, καὶ μέρος ἐκ τοῦ ὅτι βαθμηδὸν ἐγέμιζεν ἀπὸ λάσπην ὁ Πισανὸς Λιμήν, ἡ Λιβόρνος ἐλάμβανε τὰ πρωτεῖα, ἕωσοῦ κατέστη ἐπὶ τέλους ὁ μόνος λιμὴν τῶν Πισῶν.

Ἡ οἰκογένεια τῶν Μεδίκων, κατὰ τὴν δεκάτην ἕκτην ἑκατονταετηρίδα, συνήργησε πολὺ πρὸς βελτίωσιν τῆς Λιβόρνου. Κατασκευάσαντες προκυμαίαν καὶ φανόν, ἔκαμαν αὐτὴν σταθμὸν τῶν κατέργων τοῦ στρατιωτικοῦ τάγματος τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, τῶν ὁποίων ἐνασχόλημα κύριον ἦτον, ὡς τῶν Ἱπποτῶν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ἱερουσαλήμ, νὰ καταπολεμῶσι τοὺς Μωαμεθανούς· εἰς ὅλους τοὺς νέους ἐν Λιβόρνῳ οἰκιστὰς ἐχάριζαν προνόμια καὶ ἀτέλειαν, καὶ ἀσφάλειαν ὡς πρὸς τὰ χρέη εἰς ὅσα ἀλλοῦ εἶχαν ἐμβῆν, καὶ τὰς ποινὰς εἰς ὅσας ἀλλοῦ εἶχαν ὑποπέσειν·—περιετείχισαν τακτικῶς τὴν πόλιν, κατεσκεύασαν πλώϊμον διώρυγα ἀπὸ τὴν θάλασσαν εἰς τὸν Ἄρνον, ἔκτισαν ἀποθήκας πραγματειῶν, φρούριον, καὶ λοιμοκαθαρτήριον· τελευταῖον δέ, προσεκάλεσαν ξένους ἐμπόρους, Ἕλληνας, Ἀρμενίους, Τούρκους, Ἰουδαίους, Μαυρουσίους, νὰ κατοικήσωσιν ἐκεῖ χωρὶς φόβον ἐνοχλήσεως διὰ τὴν θρησκείαν των. Ὁ τρόπος οὗτος τῆς διαγωγῆς εἵλκυσε πλείστους εἰς τὴν Λιβόρνον, δι' ὧν ἡ πόλις κατέστη πολὺ ἀξιολογωτέρα.

Ἡ Λιβόρνος ἐξηκολούθει νὰ συνιστᾷ μέρος τοῦ Φλωρεντινοῦ κράτους, τῆς ἔκτοτε ὀνομασθείσης Τοσκάνας, καὶ ν' ἀκμάζῃ ὑπὸ τὴν συνετὴν ἡγεμονίαν τῶν Μεγάλων Δουκῶν. Ἐπὶ τῶν πολέμων τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ἔμενε διὰ πολλὰ ἔτη σχεδὸν ἀνενόχλητος· ἀλλ' ὅτε τὸ 1808 ἐκυρίευσε τὴν Τοσκάναν ὁ Βοναπάρτης, ὑπέφερε τὰ πάνδεινα· τὰ καταστήματα τῶν ἐμπόρων ἐκλείσθησαν, καὶ πλοῖα σπανίως εἰσήρχοντο εἰς τὸν λιμένα· ὅτε ὅμως τὸ 1814 καθησύχασεν ἡ Εὐρώπη, ἐπανῆλθε καὶ ἡ Λιβόρνος εἰς τὴν προτέραν κατάστασιν, καὶ ἀνέκτησε βαθμηδὸν τὰ πλούτη καὶ τὴν ἐπιῤῥοὴν αὐτῆς. Ἐσχάτως σιδηροῦς δρόμος ἤρχισε νὰ κατασκευάζεται μεταξὺ Λιβόρνου καὶ Φλωρεντίας, ὅστις θέλει εἶσθαι πεντήκοντα μίλια τὸ μῆκος, καὶ δι' ὃν ὑπεγράφησαν 30 περίπου ἑκατομμύρια Τοσκανικῶν Λιρῶν.

Ὁ λιμὴν τῆς Λιβόρνου εἶναι ἀτελής, Porto franco· καὶ τὰ εἰσαγόμενα εἴδη εἶναι εἴτε πρὸς ἀνάλωσιν εἴτε πρὸς διαμετακομιδήν. Ἀναπληροῖ δὲ ἀπὸ ξένας πραγματείας τὴν Τοσκάναν, τὴν Λούκκαν, μέρος τῶν Ῥωμαϊκῶν Πολιτειῶν, καὶ προσέτι κατὰ μέρος τὴν Μοδέναν καὶ Πάρμαν. Τὴν παρελθοῦσαν ἑκατονταετηρίδα

ἡ Λιβόρνος εἶχε πολὺ περισσότερον διαμετακομιδῆς ἐμπόριον. Τὰ Ἀγγλικὰ, Ὁλλανδικὰ, Ἀμερικανικὰ, καὶ ἄλλα πλοῖα ἐκ τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ἔφεραν εἰς αὐτὴν χειροτεχνήματα καὶ ἀποικιακὰ εἴδη, καὶ ἀντήλλασσαν αὐτὰ πρὸς βαμβάκια, μετάξια, καὶ ἄλλα τῆς Ἀνατολῆς προϊόντα, φερόμενα εἰς τὴν Λιβόρνον ὑπὸ Ἑλληνικῶν καὶ Ἰταλικῶν πλοίων. Τὰ πράγματα ὅμως ἤλλαξαν τὴν σήμερον. Τὸ ἐμπόριον ἐνεργεῖται πλέον ἀμέσως· τὰ Ἀγγλικὰ, Ἀμερικανικὰ, καὶ ἄλλα πλοῖα ἐκ τῆς δύσεως ἔρχονται κατευθεῖαν εἰς τοὺς λιμένας τῆς Ἀνατολῆς καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, καὶ ἀνταλλάσσουν τὰ φορτία των· κατὰ συνέπειαν δὲ τούτου ἠλαττώθη τὸ τῆς διαμετακομιδῆς ἐμπόριον οὐχὶ μόνον εἰς τὴν Λιβόρνον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Μελίτην, Λισσαβῶνα, καὶ ἄλλους ὁμοίους τόπους.

Τὰ κυριώτερα τοπικὰ προϊόντα, τὰ ἐκ τῆς Λιβόρνου ἐξαγόμενα, εἶναι μετάξιον, κατειργασμένον καὶ ἀκατέργαστον, τριῶν περίπου ἑκατομμυρίων φράγκων ἐτησίως· ἔλαιον, δύο ἑκατομμυρίων· ψάθινα σκιάδια, τριῶν ἢ τεσσάρων ἑκατομμυρίων· σίδηρος ἀπὸ τὴν Ἔλβαν, χαρτίον, πότασσα, ἀλάβαστρος, χονδρὰ μάλλινα ὑφάσματα διὰ τὴν Τουρκίαν, κοράλια συνηγμένα παρὰ τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Βαρβαρίας καὶ Σαρδινίας, δουλευμένα δὲ εἰς τὴν Λιβόρνον· καὶ σάρδαι, ἁλιευόμεναι ἔξω τῆς νήσου Γοργῶνος, ἀντικρὺ τῆς Λιβόρνου. Τὰ κυριώτερα ἐκ τῶν εἰσαγομένων εἰδῶν εἶναι γεννήματα ἐκ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, Γαλλικὰ μάλλινα ὑφάσματα, Ἀγγλικὰ βαμβακερὰ, σιδηρουργήματα, παστὰ ὀψάρια, καὶ ἀποικιακὰ εἴδη. Τὸ 1832 τὰ μὲν τῆς εἰσαγωγῆς εἴδη ἀνέβησαν εἰς ἑξήκοντα ὀκτὼ ἑκατομμύρια φράγκων, τὰ δὲ τῆς ἐξαγωγῆς εἰς περίπου πεντήκοντα ἑκατομμύρια. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος εἰσῆλθον εἰς τὸν λιμένα τῆς Λιβόρνου 199 Ἀγγλικὰ πλοῖα, 126 Αὐστριακὰ, 75 Ῥωσσικὰ, 61 Ἑλληνικὰ, 61 Ἀμερικανικὰ, 30 Σβεκικὰ, 9 Δανικὰ, καὶ 4 Ὁλλανδικά· πρὸς δὲ τούτοις, ὑπὲρ τὰ 2000 παραπλοϊκὰ πλοῖα ἐκ τῶν αἰγιαλῶν τῆς Ἰταλίας, Γαλλίας, καὶ Ἱσπανίας.

ΤΟ ΕΚ ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΟΦΕΛΟΣ.

Ο ΤΗΣ γεωγραφίας ἀπαίδευτος ἀγνοεῖ ὅτι ὑπάρχει κόσμος ἐπέκεινα τῆς αὐτοῦ ὁράσεως· δὲν φρονεῖ ὅτι ἐμποροῦν νὰ γένωσιν ἄλλαι κατοικίαι, ἢ νὰ ἐπικρατῶσιν ἄλλοι τρόποι τοῦ ἐνδύεσθαι, ἢ ἄλλα εἴδη τροφῆς, παρ' ὅσα αὐτὸς βλέπει. Δὲν γνωρίζει ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ἔθιμα, καὶ ἄλλα φρονήματα, παρ' ὅσα αὐτὸς πρεσβεύει. Μόλις πιστεύει ὅτι ἀλλαχοῦ καὶ τὸ ψύχος γίνεται δριμύτερον, καὶ ἡ θερμότης ἰσχυροτέρα, παρ' ὅσον αὐτὸς ἐδοκίμασε ποτέ. Ὁ τόπος αὐτοῦ καὶ ὅλα τὰ περὶ αὐτὸν εἶναι τὰ κάλλιστα, τὰ μόνα καλὰ ἐπὶ γῆς· πᾶν δὲ ὅ,τι διαφέρει, εἴτε εἰς τὰ ἤθη, εἴτε εἰς τὰ ἐνδύματα, εἴτε εἰς τὰς τέχνας, εἴτε εἰς τὰς ἐπιστήμας, εἴτε εἰς τὰς δοξασίας, εἴτε εἰς τὴν πίστιν, θεωρεῖται ὑπ' αὐτοῦ ὡς πολὺ κατώτερον. Ὅ,τι φαίνεται ἄλλου χαρακτῆρος, ὅσον καὶ ἂν ὑπερβαίνῃ ἀληθῶς πᾶν ὅ,τι αὐτὸς ἤδη γνωρίζει, ἐπισύρει μόνον τὴν περιφρόνησιν, τὴν ἀηδίαν, ἢ τὴν πρόληψιν αὐτοῦ. Τοῦτο πάσχουν οἱ Σῖναι. Νὰ λευκοφορέσῃ τις διὰ κάμμίαν ἄλλην αἰτίαν ἐκτὸς διὰ πένθος, νὰ χαιρετήσῃ Εὐρωπαϊστὶ, ἢ νὰ φάγῃ μὲ περόνιον, δείχνει, κατ' αὐτοὺς, μικρὸν πνεῦμα. Αἱ τέχναι ἡμῶν καὶ ἐπιστῆμαι εἶναι ἀνάξιαι τῆς προσοχῆς των, αἱ δοξασίαι καὶ ἡ πίστις μας ὅλως καταφρονητέαι· παντὸς Εὐρωπαϊκοῦ ἔθνους αἱ ἀξιώσεις ἀποῤῥίπτονται εἰς τὴν Οὐράνιον Αὐτοκρατορίαν, ὡς ὁ ἀγροῖκος χωρικὸς ἐκ τῆς εὐγενοῦς συναναστροφῆς. Βάρβαρος πᾶς ὁ ἐκτὸς τῶν Κινικῶν ὁρίων.

Πόσον ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ἀνώτερος ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου τὸ πνεῦμα ἐξέτειναν αἱ περιοδεῖαι! Ὁ κοσμογυρισμένος περιηγητὴς, ὅστις

Πολλῶν ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω,

ἔπαυσεν ἐκ πολλοῦ ἤδη νὰ θεωρῇ τὸ χρῶμα τῶν ἐνδυμάτων, ἢ τὸν τρόπον τοῦ ἀσπασμοῦ, ὡς δεῖγμά τι συνετοῦ ἢ ἀξιοτίμου χαρακτῆρος. Ἔμαθεν ὅτι εὑρίσκονται καὶ ἄλλα κλίματα, καὶ ἄλλαι χῶραι, καὶ ἄλλαι τροφαὶ, οὐχ ἧττον τερπνὰ παρὰ τὰ ἴδιά του· ἔμαθεν ὅτι ὁ νοῦς, καὶ τὰ ἔθη, καὶ τὰ φρονήματα τῶν ἀνθρώπων, ἔχουν, ὡς τὰ ἔργα τῆς φύσεως, ἄπειρόν τινα ποικιλίαν, καὶ μ' ὅλον τοῦτο οὐδεμίαν ἐξ ἀνάγκης ἀτέλειαν. Ἐδιδάχθη νὰ ἐκπλήσσεται χωρὶς νὰ κατακρίνῃ, καὶ νὰ μειδιᾷ εἰς τὰ καινοφανῆ ἄνευ περιφρονήσεως. Εἶναι ἤδη προδιατεθειμένος νὰ δέχεται, καὶ μάλιστα νὰ ζητῇ, νέα εἴδη ἀναπαύσεως ἢ χρήσεως, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τοὺς ἀγρίους, καὶ νὰ ἐπαυξάνῃ τὰς γνώσεις του καὶ ἀπὸ τοὺς πλέον ἀμαθεῖς. Ἐν συντομίᾳ, ἀπεσπάσθη ἓν οὐσιῶδες ὑποστήριγμα τῆς ὑπερηφανίας του, ἀφῃρέθη ἓν μέγα ἐμπόδιον τῆς φιλανθρωπίας του, καὶ προετοιμάζεται νὰ καταταχθῇ ὡς κοσμοπολίτης, ἀντὶ ἁπλοῦ πολίτου μιᾶς μόνης ἐπικρατείας. Τὰ εἰς ἄλλας χώρας συμβαίνοντα γίνονται βαθμηδὸν καὶ εἰς αὐτὸν περισπούδαστα, καὶ, ἂν ἔχῃ πνεῦμά τι φιλανθρωπίας, ὁδηγεῖται ἀνεπαισθήτως νὰ ποθῇ, καὶ μάλιστα νὰ ζητῇ, τὴν εὐδαιμονίαν τῶν πλέον ἀπομεμακρυσμένων ἐθνῶν.

Οἱ Ἰάπονες ἔχουν ἀλλοκότους τινὰς θρησκευτικὰς δοξασίας. Ποτὲ εἰς καιρὸν θλίψεως ἢ δυστυχίας δὲν ἱκετεύουσι τοὺς θεούς· διϊσχυριζόμενοι ὅτι, ἐπειδὴ χαίρονται ἀδιάκοπον εὐδαιμονίαν οἱ θεοὶ, τοιαῦται ἱκεσίαι ἤθελαν τοὺς εἶσθαι πειρακτικαί. Ἀφιερόνουσιν ὅθεν τὰς ἑορτάς των εἰς συμπόσια, γάμους, καὶ ἄλλας δημοσίους καὶ μερικὰς χαράς.

ΤΗΝ πρώτην Ἰουλίου 1839 ἐξεδίδοντο εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς 1,555 ἐφημερίδες καὶ περιοδικά· ἤγουν, 116 καθ' ἡμέραν, 14 τρὶς τῆς ἑβδομάδος, 39 δὶς τῆς ἑβδομάδος, καὶ 991 ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος· τὰ δὲ λοιπὰ, δὶς τοῦ μηνὸς, κατὰ μῆνα, καὶ κατὰ τρίμηνον.

Η ΙΟΓΚΑ ΤΩΝ ΣΙΝΩΝ.

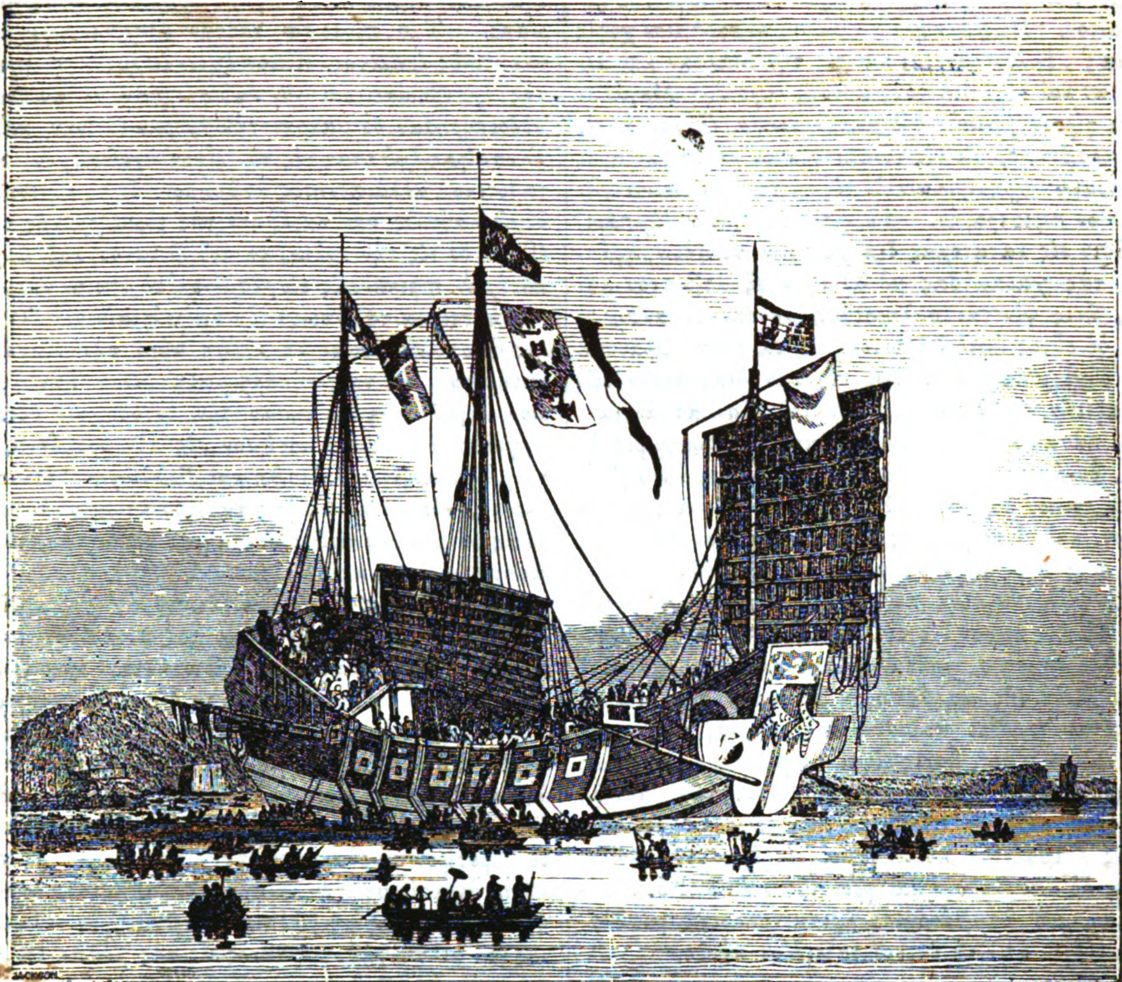

Κινικὸν Πλοῖον, τὸ λεγόμενον Ἰόγκα.

Εκ τῶν πολλῶν ποικιλομόρφων πλοίων, ἐφ᾽ ὧν οἱ ἄνθρωποι ῥιψοκινδυνεύουν τὴν ζωὴν αὐτῶν καὶ τὴν περιουσίαν εἰς τὴν πολυτάραχον θάλασσαν, τὰ τῆς Κίνας, τὰ λεγόμενα Ἰόγκαι, εἶναι τὰ πλέον περίεργα, ὡς καὶ τὰ πλέον θραυστά. Κάμνουν μ᾽ ὅλον τοῦτο αἱ Ἰόγκαι μακρυνὰ ταξείδια, πλέουσαι οὐχὶ μόνον εἰς τὰς Φιλιππινὰς, Μολούκκας, καὶ ἄλλας νήσους τοῦ Ἰνδικοῦ Ἀρχιπελάγους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἰαύαν, τὴν Μαλαϊκὴν χερσόνησον, καὶ τὰ παράλια τῆς Σιάμης καὶ τῆς Κοχὶν Κίνας. Πάντοτε δὲ εἰς τὴν διάπλευσιν τοῦ Κινικοῦ πελάγους ὠφελοῦνται ἀπὸ τοὺς ἐτησίας, καθότι ὀγκώδεις οὖσαι καὶ ἀβαθεῖς προβαίνουσι δυσκόλως μὲν κατὰ τοῦ ἀνέμου, τάχιστα δὲ μετ᾽ αὐτοῦ. Καὶ μολονότι φαίνονται ὅλως ἀνάρμοστοι ν᾽ ἀντέχωσιν εἰς βαρείας θαλάσσας, οἱ κατὰ τὴν παραλίαν ὅμως πλεονάζοντες ἁλιεῖς, οἵτινες μόνην κατοικίαν ἔχουσι τὰ πλοιάριά των, ἑκουσίως ἐπιῤῥίπτονται εἰς κακίστους καιροὺς, τὸ ἐπιτήδευμά των μετερχόμενοι—καὶ μ᾽ ὅλον τοῦτο, διὰ τὴν ἐλαφρίαν πιθανῶς αὐτῶν σπανίως συμβαίνει ὥστε Ἰόγκα τις νὰ καταποντισθῇ.

Εἰς τὸν ὀφθαλμὸν προσβάλλουν αἱ Ἰόγκαι ὡς μέγα τι ἄσχημον σῶμα, ὁμοιάζουσαι μὲ τὰ πρὸ δύο ἑκατονταετηρίδων Εὐρωπαϊκὰ πλοῖα, ὑψηλὰς πρύμνας καὶ πρώρας ἔχουσαι, καὶ τὸ σχῆμα τοῦ καταστρώματος ἡμισεληναῖον. Πολλάκις εἶναι 300 καὶ 400 τόνων, ἐνίοτε δὲ ἕως 800· σκευὴν ἔχουν ἁπλουστάτην, συγκειμένην ἀπὸ δύο ἢ τρία μεγάλα κατάρτια μονόξυλα, πολὺ παχύτερα κατ᾽ ἀναλογίαν ἀπὸ τὰ Εὐρωπαϊκὰ κατάρτια, ἐπὶ τῶν ὁποίων βάλλονται μεγάλα τετράγωνα πανία, μεγαλυνόμενα κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ πλοίου, ἀλλὰ κατὰ τὸν ἀριθμὸν μηδέποτε ὑπερβαίνοντα τρία. Τὰ ἱστία ἢ πανία ταῦτα εἶναι ψάθινα, χονδροὺς ἔχοντα βαμβοκαλάμους, ὁριζοντείως ἐκτεινομένους, ἀπέχοντας δ᾽ ἀπ᾽ ἀλλήλων δύο ἕως δύο ἥμισυ πόδας· εἰς ἕκαστον ἄκρον τῶν βαμβοκαλάμων τούτων δένονται σχοινία, δι᾽ ὧν τὰ πανία νὰ ἐφαρμόζωνται εἰς τὸν ἄνεμον· ὁπόταν δὲ χρειασθῇ νὰ σμικρυνθῶσι τὰ πανία, συστρέφονται ἀπὸ τὴν κάτω ἄκραν ὅσα βαμβοκαλάμια ἤθελε κριθῆν ἀναγκαῖον. Αἱ ἄγκυραι εἶναι ἀγροικότατα κατεσκευασμέναι, πάντοτε ξύλιναι, μὲ πέτρας μεγίστας προσδεδεμένας, χωρὶς κἂν σταυροειδὲς στέλεχος, δι᾽ οὗ ἀσφαλῶς νὰ κρατῶσιν, ὅταν πίπτωσιν εἰς τὸν βυθόν.

Ἑκατέρωθεν τῆς πρώρας συνειθίζουν νὰ ζωγραφῶσιν ὀφθαλμὸν, ἀποκρινόμενοι ὅταν ἐρωτηθῶσι περὶ τῆς αἰτίας τούτου, 'Πῶς ἐμπορεῖ νὰ βλέπῃ τὸ καράβιον χωρὶς ὀμμάτια;' Τοῦτο γίνεται καὶ εἰς τὴν Μάλταν καὶ ἀλλαχοῦ, ἂν καὶ οὐχὶ διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους. Μεγάλαι Ἰόγκαι φέρουν γενικῶς δύο μακρὰ κωπία ἐξέχοντα εἰς τὰ ἔμπροσθεν, ὅμοια εἰς τὸ φαινόμενον μὲ τὰς κεραίας τῶν ἐντόμων· χρησιμεύουν δὲ εἰς τὸ νὰ εὐκολύνωσι τὴν τοῦ πλοίου περιστροφήν. Τὸ κῦτος τοῦ πλοίου (ἀμπάρι) διαιροῦσιν εἰς κατατομὰς διὰ χονδρῶν σανίδων, φράσσοντες τὰς χαραμάδας μὲ ἀλοιφὴν ἐξ ἀσβέστου καὶ ἐλαίου, ἥτις γίνεται σκληροτάτη ὁπόταν ξηρανθῇ· ὁ τρόπος δὲ οὗτος ὠφελεῖ ὁπωσοῦν εἰς τὰ τόσον θραυστὰ πλοῖα, οὐχὶ μόνον συντείνων εἰς τὴν διατήρησιν τῶν πραγματειῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν τοῦ ὅλου ἀσφάλειαν, καθότι πᾶσα κατατομὴ γίνεται τοιουτοτρόπως χωριστὸν πλοῖον, δυνάμενον καὶ ἀπὸ ὕδωρ νὰ γεμίσῃ ἄνευ βλάβης τοῦ λοιποῦ φορτίου. Τὸ πηδάλιον ἐξέχει ἀπὸ τὴν πρύμνην, καὶ εἶναι γενικῶς κατατρυπημένον· στρέφεται δὲ διὰ σχοινίων περνώντων ἀφ' ἕκαστον πλευρὸν τῆς πρύμνης. Ἡ ναυτικὴ πυξὶς κλείεται εἰς μικρὰν λεκάνην μὲ ὀλίγην ἄμμον εἰς τὸν πυθμένα, ἐφ' ἧς ἐμπήγονται εὐώδη κηράκια, ὁπόταν μέλλῃ νὰ γένῃ προσφορὰ εἰς τὸν 'θεὸν τῆς θαλάσσης.' Εἰς τὸν θεὸν τοῦτον ἀνεγείρεται προσέτι πολυστόλιστος βωμὸς κατὰ τὴν ἄκραν τοῦ κοιτῶνος, ὅστις εἶναι μικρότατος, καὶ πέριξ τοῦ ὁποίου εὑρίσκονται αἱ στεναὶ κοῖται τῶν ναυτῶν, φάθαν καὶ σκληρὸν προσκεφάλαιον ἔχουσα ἑκάστη. Γενικῶς ἐπιβαίνουν πολυάριθμοι εἰς ἕκαστον πλοῖον, ἅπαντες δὲ σπουδάζουν καὶ φροντίζουν ἐπίσης διὰ τὴν ναυτιλίαν, μὴ λαμβάνοντες ὡρισμένον τινὰ μισθὸν, ἀλλὰ μερίδιον ἀπὸ τὰ ἐκ τοῦ ταξειδίου κέρδη.

Ο ΕΡΗΜΙΤΗΣ.—Αραβικος Μυθος.

ΑΡΧΑΙΟΝ τινα ἐρημίτην, ὅστις πολλὰ ἔτη εἶχε διατρίψειν ἐν μοναξίᾳ, σκληραγωγούμενος καὶ τὰ τῆς εὐσεβείας πράττων, ἐπείρασε ποτὲ δεινῶς τὸ πνεῦμα τῆς βλασφημίας, ὡς ἄδικα παριστάνον εἰς αὐτὸν τὰ τοῦ Θεοῦ ἀκατανόητα κρίματα. Τόσον δ' ἐβασανίζετο ὑπὸ τοιούτων ἀμφιβολιῶν, τόσον ἐφθείρετο ἀπὸ τὴν μέριμναν, καὶ τόσον ἐστενοχωρεῖτο ὑπὸ τῶν πειρασμῶν, ὥστε οὐδὲ νύκτα οὐδὲ ἡμέραν ποσῶς ἀνεπαύετο, καθότι ἀδιαλείπτως ἐπολέμει κατὰ τῶν μωρῶν συλλογισμῶν, οἵτινες ἀκουσίως εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ ἤρχοντο. Ἀλλ' ὁ Θεὸς οὐδέποτε λησμονεῖ τὰς θλίψεις τῶν ὑπηρετῶν αὐτοῦ· καὶ μολονότι οὐδεὶς ἐξαιρεῖται εἰς τὴν ζωὴν ταύτην ἀπὸ τὰς ἐπιβουλὰς τοῦ ἐχθροῦ, ὁ Κύριος ὅμως δὲν συγχωρεῖ αὐτὸν νὰ μᾶς βλάψῃ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν πονηρῶν σκοπῶν του.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἐνῷ ἐκάθητο εἰς τὸ κελλίον ὁ ἐρημίτης ὑπὲρ τὸ σύνηθες μελαγχολικὸς, καθὸ καὶ ἰσχυρότερα προσβληθεὶς τότε ὑπὸ τοῦ πειρασμοῦ, τὸν ἐφάνη ἄγγελος, ὁμοιάζων νεανίσκον ἐρασμίας προσόψεως, ὅστις εἶπε πρὸς αὐτὸν, 'Ἀκολούθει με, ἂν θέλῃς νὰ στοχασθῇς καὶ νὰ καταλάβῃς τὰ κεκρυμμένα τοῦ Θεοῦ κρίματα, τὰ ὁποῖα τόσον ἐπιθυμεῖς νὰ γνωρίσῃς.' Τὴν πρότασιν ταύτην ἐδέχθη περιχαρὴς ὁ σκεπτικὸς ἐρημίτης, πόθον ἔχων ἰσχυρὸν ν' ἀποδιώξῃ τὰς ἀμφιβολίας, καὶ νὰ καθησυχάσῃ τὸ πνεῦμά του. Ὡδοιπόρησαν δὲ μακρὰν τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ πρὸς τὸ ἑσπέρας ἔφθασαν εἰς τὸν οἶκον ἀγαθοῦ μὲν καὶ μεταδοτικοῦ, ἀλλὰ πένητος ἀνθρώπου, ὅστις εὐμενῶς ὑπεδέχθη αὐτοὺς, καὶ παρέθηκε τὰς εὑρισκομένας τροφάς· ἔβαλε δὲ εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ δείπνου καὶ ἀργυροῦν ποτήριον περικαλλῶς εἰργασμένον, τὸ ὁποῖον ὑπερετίμα, καὶ ἡ θεωρία τοῦ ὁποίου τὸν ὑπερεύφραινεν. Ὁ ἄγγελος ὅμως κατώρθωσε νὰ κλέψῃ αὐτὸ τὴν νύκτα ἀπαρατήρητος, καὶ νὰ τὸ ἐπάρῃ μαζῇ του. Τὴν δ' ἐπαύριον, ἀφοῦ ἀπεχαιρέτησαν τὸν ξενοδόχον, ἔδειξεν ὁ ἄγγελος τὸ κλεφθὲν ποτήριον εἰς τὸν ἐρημίτην, ὅστις τὰ μέγιστα ἐσκανδαλίσθη καὶ ἐξεπλάγη· 'Πόσον χαμερπὲς,' εἶπε, 'νὰ κλέψῃς ἀπὸ τὸν πτωχὸν ἄνθρωπον, ὅστις μὲ τόσην ἐλευθεριότητα μᾶς ὑπεδέχθη, τὸ πολυτιμότερον αὐτοῦ κτῆμα!'

Ὀλίγην ὅμως ἀκρόασιν ἔδωκεν ὁ ἄγγελος εἰς τὰς ἐπιπλήξεις καὶ τὰ παράπονα τοῦ συντρόφου του· τὸν δρόμον δ' ἐξακολουθοῦντες, ἔφθασαν τὴν νύκτα εἰς τὸν οἶκον ἀνδρὸς βαθυπλούτου μὲν, τόσον δὲ στρυφνοῦ καὶ δυσκόλου τὴν διάθεσιν, καὶ τόσον ἀπειροκάλου τὰ ἤθη, ὥστε ὑπεδέχθη αὐτοὺς μὲ βαρυτάτην καρδίαν καὶ μὲ ἀξιόμεμπτον φειδωλήν. Μ' ὅλον τοῦτο, ὁπότε τὸ πρωῒ ἀνεχώρησαν, ἐφιλοδώρησεν εἰς αὐτὸν ὁ ἄγγελος τὸ ἀπὸ τοῦ προτέρου ξενοδόχου κλεφθὲν ποτήριον! Ἡ πρᾶξις αὕτη ἀνεκαίνισε τὴν λύπην τοῦ ἀσκητοῦ, ὅστις δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ βλέπων τὸν θησαυρὸν τοῦ φιλόφρονος καὶ φιλοκαγάθου πένητος εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀγροίκου καὶ μισανθρώπου πλουσίου.

Πονηρὰ ἐνταυτῷ καὶ παράξενα ἐφαίνοντο τὰ ἔργα τοῦ ἀγγέλου, ὅστις καὶ, τὸ χειρότερον, μὲ ἀδιαφορίαν ἤκουε τοὺς ὀνειδισμοὺς καὶ τὰς θρηνολογίας τοῦ ἐρημίτου· προέβαινον δὲ, ἑωσοῦ ἔφθασαν εἰς κατοικίαν, τῆς ὁποίας ὁ ἰδιοκτήτης ἦτον εὐμενὴς καὶ εὐπροσήγορος, καὶ ὅστις ἐγκαρδίως τοὺς ὑπεδέχθη. Ὡς ἐξημέρωσεν, ἀπεχαιρέτησαν αὐτόν· ἐνῷ δ' ἐπέρνων ἀπὸ γέφυράν τινα, ἐφ' ἧς ἔστεκεν ὁ ἀγαπητὸς θεράπων τοῦ ξενοδόχου των, ἐκρήμνισεν αὐτὸν ὁ ἄγγελος εἰς τὸν ποταμὸν, ὅπου παραυτα ἐπνίγη.

Ἔκθαμβος εἰς τοιαύτην σκληρότητα ὁ ἐρημίτης, ἐπανέλαβε πικροτέρους τοὺς ὀνειδισμούς· ἀλλ' οὔτε ἡ ἔκπληξις οὔτε ἡ ἀγανάκτησις αὐτοῦ ποσῶς ἐκίνει τὸν ἄγγελον, ὁ ὁποῖος προεχώρει, ἑωσοῦ τὴν τετάρτην νύκτα ἔφθασαν εἰς ἐντίμου τινὸς καὶ ἀγαθοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ὑπεδέχθη αὐτοὺς μὲ τὰς πλέον φιλικὰς περιποιήσεις. Οὗτος εἶχε μικρόν τι παιδίον, τοῦ ὁποίου τὰς κραυγὰς ἤκουσεν ὁ ἄγγελος· σηκωθεὶς δὲ τὴν νύκτα, ἔπνιξε τὸ βρέφος εἰς τὴν κοιτίδα του.

Ὅλος ἀπὸ φρίκην κυριευμένος ὁ ἐρημίτης διὰ τοιαύτας παραδόξους καὶ ἀπανθρώπους πράξεις, ἀπεφάσισε

νὰ μὴ συνοδοιπορῇ πλέον μετὰ τοῦ ἀγγέλου. Ἐξελθὼν δὲ ἀπὸ τὸν οἶκον τοῦ φιλοκάγαθου ἀνδρὸς, ὅστις ἐλεεινολόγει τὸν θάνατον τοῦ φιλτάτου υἱοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχε θέσειν τὰς γλυκυτάτας αὐτοῦ ἐλπίδας, ἠσπάσθη τὸν σταυρὸν, καὶ ἐξώρκισε τὸν ἄγγελον, τὸν ὁποῖον τώρα πλέον ὡς δαίμονα ἐστοχάζετο, ὥστε νὰ ἀναχωρήσῃ, καὶ νὰ μὴ τὸν συνοδεύσῃ ποτὲ πλέον. Ἀλλ' ὁ ἄγγελος τὸν ἀπεκρίθη, 'Δὲν εἶμαι πονηρὸν πνεῦμα, ὡς φαντάζεσαι· ἀλλ' ἄγγελος Κυρίου, σταλθεὶς νὰ σὲ δείξω τὰ κρυπτὰ τῆς αἰωνίου Προνοίας κρίματα, τὰ ὁποῖα τόσον ἐπιθυμεῖς νὰ γνωρίσῃς. Ἔξευρε λοιπὸν ὅτι ἀφήρεσα μὲν τὸ ἀργυροῦν ποτήριον ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτην αὐτοῦ, ἐπειδὴ μὲ τόσην ἀγαλλίασιν τὸ ἐθεώρει, ὥστε ἠμέλησε τὰς δεήσεις, τὰς ὁποίας πρὶν ἀποκτήσῃ αὐτὸ συνείθιζε νὰ προσφέρῃ. Ἔδωκα δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο ποτήριον εἰς τὸν πλούσιον καὶ ἀνελεήμονα, ὥστε εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν νὰ λάβῃ τὴν ἀνταμοιβὴν παντὸς ἀγαθοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἴσως ἔπραξε, διότι ὁ Θεὸς εἶναι ἀμετασαλεύτως δίκαιος, καὶ οὔτε κακὸν ἔργον ἀφίνει ἀτιμώρητον, οὔτε καλὸν ἀβράβευτον. Κατεκρήμνισα εἰς τὸν ποταμὸν τὸν θεράποντα τοῦ τρίτου ἡμῶν ξενοδόχου, ὅστις τόσον εὐμενῶς μᾶς ὑπεδέχθη, ἐπειδὴ εἶχε κάμειν ἀπόφασιν νὰ φονεύσῃ τὸν κύριον αὐτοῦ τὴν προσεχῆ νύκτα· ὥστε διὰ τῆς καταποντίσεως τοῦ ἀπίστου ἐκείνου δούλου ἀπηλλάχθη ἀπὸ βίαιον θάνατον ὁ τόσον φιλανθρώπως ἡμᾶς περιποιηθείς. Ἔπνιξα δὲ εἰς τὴν κοιτίδα τὸν νήπιον υἱὸν τοῦ τελευταίου ἀγαθοῦ ξενοδόχου μας, ἐπειδὴ, γενναιότατος ὢν ποτὲ πρὸς τοὺς πένητας, ἤρχισε μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ τέκνου τούτου νὰ ἐλαττόνῃ καθ' ἡμέραν τὰς πρότερον συνήθεις ἐλεημοσύνας του, ὥστε νὰ συσσωρεύσῃ πλούτη διὰ τὸν υἱόν του. Ἀφήρεσα λοιπὸν τὴν ζωὴν τοῦ βρέφους εἰς τὴν ἀθώαν ἡλικίαν του, ὥστε νὰ μὴν ἀποτρέπεται πλέον ὁ πατὴρ ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐλεημονητικῶν πράξεων, τὰς ὁποίας ἤρχιζεν ἤδη νὰ ἀμελῇ. Ταῦτα εἶναι τὰ σοφώτατα καὶ δικαιότατα κρίματα τοῦ Θεοῦ, τὰ ὁποῖα φαίνονται εἰς τοὺς μὴ ἐννοοῦντας αὐτὰ παράξενα καὶ ἄδικα.'

Μετὰ τὴν ὁμιλίαν ταύτην ὁ ἄγγελος εὐθὺς ἔγινεν ἄφαντος, τὸν ἐρημίτην ἀφήσας ἐλεύθερον μὲν ἀπὸ τοὺς ὀχληροὺς διαλογισμοὺς, παρηγορημένον δὲ εἰς ὅλας τὰς θλίψεις του.

Ο ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ ΚΑΙ Η ΜΗΤΗΡ ΤΟΥ.

Τὰ ἑπόμενα περὶ τοῦ Ἀγγλαμερικανοῦ Οὐασιγκτῶνος θέλουν δείξειν πόσον μεγάλην ἐπιῤῥοὴν ἔχουν αἱ μητέρες εἰς τὰ παιδία των, καὶ ἀκολούθως πόσον κρέμεται ἀπ' αὐτὰς ἡ μέλλουσα εὐτυχία ἢ δυστυχία των. Τοῦ ἀληθῶς μεγάλου τούτου ἀνδρὸς ἡ μήτηρ ἦτον ἀξιοσέβαστος καὶ εὐλαβὴς γυνή· ἐπειδὴ δὲ ἀπέθανεν ὁ ἀνήρ της ἐνῷ τὰ παιδία των ἦσαν μικρὰ, ἔλαβε μόνη τὴν φροντίδα τῆς ἀνατροφῆς των.

Λέγεται ὅτι ἐρωτηθεῖσα ποτὲ κατὰ ποῖον τρόπον ἀνέθρεψε τὸν υἱόν της, ὥστε νὰ καταστήσῃ αὐτὸν ἄνδρα τόσον περικλεῆ, ἀπεκρίθη, 'Μόνον ἀπαιτοῦσα ΥΠΑΚΟΗΝ, ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΝ, καὶ ΑΛΗΘΕΙΑΝ.' Οἱ ἁπλοῖ δὲ οὗτοι κανόνες, πιστῶς ἐξακολουθούμενοι, ἐπέφεραν θαυμάσια ἀποτελέσματα. Ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας τὸν ἐσυνείθισε νὰ λέγῃ μὲ ἀκρίβειαν ὅλα ὅσα ἐδιηγεῖτο, καὶ νὰ ὁμιλῇ περὶ τῶν σφαλμάτων καὶ τῶν ἐλλείψεων αὐτοῦ καθαρὰ, χωρὶς κάμμίαν τέχνην διὰ νὰ ἀπατήσῃ ἢ νὰ κρύψῃ. Ἀπὸ τοῦτο δ' ἐπήγασεν ἡ μεγάλη τῆς ψυχῆς του εἰλικρίνεια, καὶ τὸ πρὸς τὴν ἀπάτην ἄσπονδον μῖσός του, διὰ τὰ ὁποῖα πάντοτε ἦτον ἐπίσημος.

Ἐκ νεανικῆς ἀπροσεξίας ἔκαμε ποτὲ μεγάλην τινὰ ζημίαν, καὶ τοιαύτην, ὁποία ἀμέσως ἐμπόδιζε τὰ σχέδια τῆς μητρός του. Εὐθὺς ὑπῆγε, καὶ τὴν ὡμολόγησεν ἐλευθέρως τὸ σφάλμα· ἐκείνη δὲ, ἐνῷ τῆς ἀγάπης τὸ δάκρυον ὕγραινε τὸ ὀμμάτιόν της, ἀπεκρίθη, 'Ἔχω πολὺ καλήτερα ὅτι ἔγινεν ἡ ζημία παρὰ νὰ ἔλεγεν ὁ υἱός μου ψεῦμα.'

Ἦτο προσεκτικὴ νὰ μὴ τὸν ἐκνευρίζῃ μὲ τρυφὴν, μήτε ἀσθενῶς νὰ χαρίζεται εἰς τὰς ἐπιθυμίας του. Τὸν ἐσυνείθιζε νὰ σηκόνεται ἀπὸ τὴν κλίνην ἐνωρὶς, καὶ ποτὲ δὲν τὸν ἄφινεν ἀργόν. Ἐνίοτε ὁ Οὐασιγκτὼν κατεγίνετο εἰς κόπους, τοὺς ὁποίους ἤθελαν νομίσειν αὐστηροὺς τῶν σημερινῶν μας πλουσίων τὰ παιδία,—καὶ τοιουτοτρόπως ἀπέκτησε δύναμιν σώματος, καὶ ἐγυμνάσθη νὰ καταφρονῇ τὴν σκληραγωγίαν. Ἡ συστηματικὴ δὲ εἰς ὠφέλιμόν τι χρῆσις τοῦ καιροῦ, τὴν ὁποίαν παιδιόθεν ἐδιδάχθη, τοῦ ἐχρησίμευσεν ὄχι ὀλίγον, ὅταν ἐπεφορτίσθη ὅλου τοῦ Ἀγγλαμερικανοῦ ἔθνους τὴν φροντίδα.

Παρετηρεῖτο ἀπὸ τοὺς πάντοτε περὶ αὐτὸν, ὅτι ποτὲ δὲν ἦτο βιαστικὸς, ἀλλ' εὕρισκεν ὥραν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μικροτέρων πραγμάτων εἰς τὸ μέσον τῶν μεγαλητέρων καὶ τῶν διαφερομένων μάλιστα χρεῶν του. Τόσον ὠφέλησεν αὐτὸν ἡ ἀκρόασις τῶν μητρικῶν συμβουλῶν! Ἡ εἰς τὰ προστάγματα αὐτῆς ὑπακοή του, ἐνόσῳ εὑρίσκετο εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ἦτον ἱλαρὰ καὶ ἀκριβής· ὅτε δ' ἐπλησίασε τὴν ἀνδρικὴν, τῶν μικροτέρων της ἐπιθυμιῶν ἡ φανέρωσις τοῦ ἦτο νόμος.

Τῆς μητρὸς ταύτης ἡ τόσον μεγάλη ἐπιῤῥοὴ ἐχρεωστεῖτο κατὰ μέρος εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἡ ἀληθὴς εὐσέβεια τὴν ἐστόλιζε· διότι αὕτη ὕψονε τὰ αἰσθήματά της, καὶ τῆς ἐπροξένει γαλήνην εἰς τὸ πνεῦμα. Κατ' ἐποχάς τινας τοῦ πολέμου, ὅτε οἱ φόβοι τοῦ λαοῦ ἦσαν ὑπερβολικοὶ, πολλαὶ φῆμαι ψευδεῖς διεδίδοντο, αἱ ὁποῖαι ἔθλιβαν τὰς καρδίας τῶν ὅσοι εἶχαν φίλους εἰς ἐπικινδύνους θέσεις. Τὴν ἔλεγαν κάποτε, 'Κυρία, ἔφθασεν εἴδησις ὅτι ἐνικήθη τὸ στράτευμά μας, καὶ ὅτι ὁ υἱός σας ᾐχμαλωτίσθη.' 'Ὁ υἱός μου,' ἀπεκρίνετο, 'εἶναι μαθημένος εἰς δεινὰς περιστάσεις, καὶ εὑρίσκεται εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ.' Ἄλλοτε πάλιν τὴν ἀνήγγελλον ὅτι, 'Διὰ μέσου τοῦ Οὐασιγκτῶνος μεγάλη νίκη ἐκερδήθη.' Ἐκείνη δ' ἀπεκρίνετο, 'Δότε δόξαν εἰς τὸν Θεὸν τῶν μαχῶν.' Ἦτο δὲ φανερὸν, ὅτι ἡ γαλήνη αὕτη τοῦ πνεύματος δὲν προήρχετο οὔτε ἀπὸ μητρικῆς στοργῆς ἔλλειψιν, οὔτε ἀπὸ ἀδιαφο-

ρίαν εἰς τοῦ πολέμου τὰς τύχας, ἀλλ' ἀπὸ τὴν θάῤῥος ἐμπνέουσαν Χριστιανικὴν πίστιν.

Τοιουτοτρόπως βλέπομεν ὅτι ὁ φιλόστοργος καὶ ὑπήκοος οὗτος υἱὸς ἔγινεν ἀρχηγὸς νικηφόρων στρατευμάτων, νικητὴς δυνατοῦ ἔθνους, καὶ ὁ θαυμασμὸς τοῦ κόσμου. Βλέπομεν ὅτι πολλαὶ ἀπὸ τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ προῆλθον ἐκ τῆς ἱλαρᾶς ἐκείνης ὑποταγῆς, τὴν ὁποίαν, καὶ παῖς ἀκόμη ὤν, ἐδείκνυεν εἰς τὰ μητρικὰ παραγγέλματα. Ἡ γυνὴ, τὴν ὁποίαν ἐτίμησε μὲ τοιοῦτον υἱϊκὸν σέβας, εἶπεν ὅτι ὁ υἱός της 'εἶχε μάθειν νὰ κυβερνᾷ ἄλλους, μαθὼν πρῶτον νὰ ὑπακούῃ ὁ ἴδιος.'

Ἐνθυμούμεθα προσέτι ὅτι ἐλέχθη δι' ἕνα πολὺ μεγαλήτερον παρὰ τὸν Οὐασιγκτῶνα, ὅτι 'ὑπετάσσετο εἰς τὴν μητέρα του.' Ὅσοι λοιπὸν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ βίου φιλοτιμοῦνται νὰ ἐπιτύχωσι μέλλουσαν δόξαν, ἃς βάλωσι θεμέλιον τὴν υἱϊκὴν ἀρετήν· καὶ ἃς μὴ προσμένωσι νὰ ἦναι μήτε καλότυχοι, μήτε εὐδαίμονες, ἐνῷ ἀμελοῦν τὴν παραγγελίαν, 'Υἱέ μου, φύλαττε τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρός σου, καὶ μὴν ἀμελῇς τὸν νόμον τῆς μητρός σου.'

ΑΝΑΓΚΗ, ΩΦΕΛΕΙΑ, ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΝΕΜΗΤΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ*.

ΕΑΝ τις ἀναδράμῃ εἰς τὴν πολιτικὴν τῶν ἐθνῶν ἱστορίαν, εἰς ὅλα, ὅσων μᾶς ἐσώθησαν ἱστορικά τινα λείψανα, καὶ εἰς τὰ πλέον βάρβαρα, θέλει εὑρεῖν τὴν ἀνάγκην τῆς Διανεμητικῆς Δικαιοσύνης ἐπαισθητὴν οὖσαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, καὶ ἀναπληρουμένην ὑπὸ παντοίους τύπους καὶ κατὰ διαφόρους τρόπους, ἀναλόγως μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ἐξευγενισμοῦ ἑκάστου αὐτῶν. Ἀλλὰ τί λέγω ἔθνη; καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ προοικιστικὰ μόρια τῶν ἐθνῶν, τὰ ὁποῖα κατήντησαν μὲ τὴν πρόοδον τοῦ χρόνου νὰ συναπαρτίσωσιν ἔθνος, πανταχοῦ, ἐν ἑνὶ λόγῳ, ὅπου ἀπαντᾶται συνοικιστικόν τι σῶμα ἀνθρώπων, ὅσον μικρὸν καὶ ἂν ἦναι, καὶ μίαν μόνην οἰκογένειαν ἐὰν ἀποτελῇ, ἀνευρίσκονται ἐνταυτῷ καὶ ἴχνη διανεμομένης εἰς αὐτὸ δικαιοσύνης.

Ἀλλαχοῦ μὲν ἀπονέμεται πατριαρχικῶς ἡ δικαιοσύνη ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν τῆς φυλῆς, ἢ ἀπό τινας ἄνδρας αὐτῆς θεωρουμένους ὡς τοὺς σοφωτέρους, καθὼς ἐγίνετο ἐπὶ τῶν πρώτων χρόνων τῶν Ἑβραίων, τῶν Χαλδαίων, τῶν Αἰγυπτίων, καὶ καθὼς παρατηρεῖται εἰς ὅλα ἐν γένει τὰ σχηματιζόμενα ἔθνη τὰ ὁποῖα τότε ὁμοιάζουν κατὰ πάντα μὲ οἰκογένειαν μᾶλλον παρὰ μὲ ἔθνος· καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ τὸν πρῶτον καὶ ἁπλούστερον τρόπον τῆς δικαιοδοσίας. Ἀλλαχοῦ δὲ ἡ δύναμις αὕτη ἀπαντᾶται ἀπολύτως ἀφειμένη εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Βασιλέως ἢ ἄλλων ἐνεργούντων εἰς ὄνομα αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τὴν ἄμεσον θέλησιν ἢ ἐπιῤῥοήν του· καὶ οὗτος εἶναι ὁ δεύτερος καὶ ἀτελέστερος τρόπος τῆς δικαιοδοσίας. Ἀλλαχοῦ τελευταῖον εἶναι διαπιστευμένη εἰς χωριστὸν σῶμα ἀνδρῶν, οἵτινες τὴν ἐνεργοῦν πάντῃ ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τὸν Βασιλέα ἢ ἄλλον ἀρχηγὸν τῆς ἐκτελεστικῆς δυνάμεως· καὶ οὗτος εἶναι ὁ τρίτος καὶ ὁ ἐντελέστερος τὴν σήμερον τρόπος τῆς δικαιοδοσίας.

Ἡ τοιαύτη ἀνάγκη τῆς Διανεμητικῆς Δικαιοσύνης, τὴν ὁποίαν ὁ λύχνος τῆς ἱστορίας μᾶς δεικνύει πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἐνυπάρχουσαν τρόπον τινὰ ἐμφύτως εἰς τὸν κοινωνικὸν ἄνθρωπον, δὲν πρέπει παντελῶς νὰ μᾶς παραξενίσῃ. Τοιοῦτον γενικὸν καὶ σταθερὸν φαινόμενον δὲν δύναται εἰμὴ νὰ ἦναι νόμος τῆς φύσεως, εἰμὴ ν' ἀπαιτῆται καὶ νὰ παράγεται ἀπὸ τὴν φύσιν αὐτὴν τῶν πραγμάτων.

Καὶ τῷόντι ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται μὲ πάθη ἐπιδεκτικὰ καὶ ἀγαθοεργίας καὶ κακουργίας· καὶ καθὼς ὅλαι αἱ ἔξοχοι δυνάμεις τῆς φύσεως ἰσχύουν νὰ παράξωσι καὶ μέγιστα καλὰ καὶ μέγιστα κακὰ, κατὰ τὴν χρῆσιν ἥτις γίνεται αὐτῶν, καὶ φέρουν μάλιστα τόσον ἐντονώτερα τὰ τοιαῦτα ἀποτελέσματά των, ὅσον ἡ ἐνέργεια αὐτῶν εἶναι δραστικωτέρα, ὡσαύτως καὶ τὰ πάθη εἰς τὸν κοινωνικὸν μάλιστα ἄνθρωπον γίνονται πρόξενα μεγίστης καὶ ὠφελείας καὶ βλάβης, ἀναλόγως τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὁποῖον τὰ μεταχειρίζεται. Ποία εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς δυσμενοῦς αὐτῶν δυνάμεως, ἂν πηγάζῃ ἐκ τῆς ἀνατροφῆς ἢ ἐξ ἄλλης τινὸς αἰτίας, τοῦτο δὲν ἀνήκει εἰς ἐμὲ νὰ ἐξετάσω, οὐδὲ συμβάλλει ἤδη εἰς τὸν σκοπόν μας. Τὰ ἀποτελέσματα μόνον παρατηρῶ, τὴν πεῖραν μόνην ἀκολουθῶ, καὶ αὐτὴ μᾶς διδάσκει, ὅτι δὲν ὑπάρχει σχεδὸν ἄνθρωπος, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ μὴν ἐμφωλεύωσι καὶ δυσμενεῖς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον διαθέσεις, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ἰδιοτέλεια καὶ ἡ περιφιλαυτία νὰ μὴν ἐξασκῶσι μεγαλητέραν ἢ μικροτέραν ἐπιῤῥοήν, εἰς τὸν ὁποῖον, ἐν ἑνὶ λόγῳ, νὰ μὴ γίνεται καὶ κακὴ χρῆσις τῶν παθῶν.

Ἡ κατάχρησις λοιπὸν αὕτη τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, τὴν ὁποίαν δὲν δειλιῶ διὰ τοῦτο νὰ ὀνομάσω γενικὴν, ἐξερᾷ τὸ πικρὸν φάρμακόν της εἰς τὰς καθημερινὰς τῶν ἀνθρώπων σχέσεις, καὶ γεννᾷ μεταξὺ αὐτῶν ἀπείρους διαφορὰς, αἱ ὁποῖαι εἶναι τόσον πολυπληθέστεραι καὶ ποικιλώτεραι, ὅσον αἱ σχέσεις αὗται ὑπερπερισσεύουν καὶ πολυποικίλλονται, ὅσον αἱ χρεῖαι τοῦ ἀνθρώπου πληθυνόμεναι καὶ ἐκτεινόμεναι ἐρεθίζουν ἰσχυρότερον τὰ πάθη του, ὅσον ἐπομένως ὁ πολιτισμὸς τῆς κοινωνίας ὑψοῦται εἰς ἀνώτερον βαθμόν.

Πῶς ὅθεν νὰ καταπαύωνται, ἢ τοὐλάχιστον νὰ ἐξομαλίζωνται αἱ ἔριδες αὗται, καὶ πῶς νὰ ἀναχαιτίζεται ἡ ὁρμὴ τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν; Τὸ κακὸν ὑπάρχει· εἶναι μέγα, παρὸν, ἄφευκτον· τίς ἡ θεραπεία του; ἔπρεπε νὰ ἀφεθῇ τυφλῶς εἰς τὴν τύχην, νὰ τρέχῃ κατηφορικῶς τὸν ῥοῦν του; ἔπρεπε νὰ ἐμπιστεύεται ἡ λύσις τῶν διαφορῶν ἀτομικῶς εἰς καθὲν' ἀπὸ τοὺς διαφερο-

---

* Ὀνομάζω Διανεμητικὴν Δικαιοσύνην, ἐρανισθεὶς τὴν λέξιν ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλην, τὸ παρὰ τοῖς Γάλλοις ἑρμηνευόμενον συνήθως διὰ μιᾶς μόνον λέξεως justice, περιεκτικῆς παρεκτὸς τῶν πολλῶν ἄλλων σημασιῶν της, καὶ τῆς σημασίας ταύτης, 'Ἡ δικαιοσύνη ἐκείνη, ἥτις διανέμεται εἰς τὰ μέλη τῆς κοινωνίας κατὰ τὸν κανονισμένον ἀπὸ τοὺς νόμους αὐτῆς τρόπον καὶ παρὰ τῆς πρὸς τοῦτο διωρισμένης νομίμου ἀρχῆς.'

μένους, καὶ νὰ μένωσιν οὗτοι κύριοι νὰ τὰς τελειόνωσιν ὁπωσδήποτε; Τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι ἴσως καλὸν εἰς τὴν φυσικὴν τοῦ ἀνθρώπου κατάστασιν, καὶ εἶναι μάλιστα τὸ μόνον δυνατὸν μέσον· ἀλλ' εἰς τὴν κοινωνικήν, αὐτὸ τὸ νομιζόμενον ἰατρικὸν ἤθελεν ἀποβῆν φάρμακον δηλητήριον, καὶ ἐπιφέρειν βίαιον τῆς κοινωνίας θάνατον· ἐὰν εἰς αὐτὴν ἠδύνατο ἕκαστος νὰ διαλύῃ κατὰ θέλησιν τὰς μετὰ τῶν ὁμοίων του διενέξεις, ἐὰν ἐνεθρονίζετο αὐτὸς μόνος κριτὴς καὶ ἐκτιμητὴς τῶν δικαίων του, ἐὰν τέλος πάντων δὲν τὸν ἔμενεν ἄλλος τρόπος λύσεως παρ' ὁ τῆς βίας καὶ τῆς δυνάμεως, οὐαὶ τότε εἰς τὴν κοινωνίαν! δὲν ἤθελε πλέον δεσπόζειν εἰς αὐτὴν ἄλλο παρὰ τὸ δικαίωμα τοῦ ἰσχυροτέρου, καὶ ἀπὸ κοινωνίας λογικῶν ὄντων ἤθελε μετατραπῆν εἰς φωλεὰν ἀγρίων θηρίων, τρωγομένων ἀναμέσον των, καὶ κατασπαραττομένων ἀνηλεῶς, ἕως ὅτου ἢ ὅλα νὰ ἐξολοθρευθῶσι τὸ ἓν ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἢ φεύγοντα τὸν παντοτεινὸν αὐτὸν πόλεμον, νὰ διασπαρῶσιν ἔνθεν κἀκεῖθεν, καὶ νὰ μετεμβῶσιν εἰς τὴν θηριώδη αὐτῶν κατάστασιν, ἥτις εἶναι ἡ ἀληθὴς τοῦ ἀνθρώπου κατάστασις, ὅταν μονωθῇ ἀπὸ τῶν ὁμοίων του.

Ἀνάγκη λοιπὸν ἦτον αἱ διαφοραὶ αὗται νὰ διαλύωνται μὲ λογικὸν τρόπον ὡς προκύπτουσαι μεταξὺ λογικῶν καὶ ὄχι ἀλόγων ζώων· ἀνάγκη νὰ καθυποβάλλωνται εἰς τὴν κρίσιν ἐξόχων καὶ ἀμερολήπτων ἀνδρῶν, ἐκλελεγμένων δι' αὐτὸν τοῦτον τὸν σκοπόν, ὡπλισμένων μ' ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα, καὶ περιστοιχισμένων μ' ὅλους τοὺς ἀναγκαίους συμβοηθούς, διὰ νὰ φθάνωσιν, ὅσον ἰσχύει ἀνθρώπινος δύναμις, εἰς ἀλάνθαστον ἐξίσασιν αὐτῶν τῶν διαφορῶν, καὶ ν' ἀποδίδωσιν ἀληθῶς εἰς ἕκαστον τὸ δίκαιόν του.

Τοιαύτη εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς Διανεμητικῆς Δικαιοσύνης καὶ ὅλων τῶν συστατικῶν αὐτῆς Θεσμοθεσιῶν. Ἰδοὺ διατί τὴν ἐκθειάζουν τόσον ὅλοι, καὶ τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῶν νεωτέρων ἐθνῶν οἱ περιβόητοι νομικοφιλόσοφοι. Ἰδοὺ διατί ὁ περινούστατος Ἀριστοτέλης τὴν ἐπονομάζει Διανεμητικήν, καὶ ἐκφωνεῖ τὸ θεῖον ἐκεῖνο ῥητόν, "Ὥσπερ γὰρ τελειωθὲν βέλτιστον τῶν ζώων ἄνθρωπός ἐστιν, οὕτω καὶ χωρισθὲν νόμου καὶ δίκης χείριστον πάντων;" Ἰδοὺ διὰ τί καὶ ὁ μέγας Βένθαμ τὴν χαρακτηρίζει ὡς θυγατέρα τῆς ἀνάγκης καὶ μητέρα τῆς εἰρήνης.

Ναί, ἡ δικαιοσύνη αὕτη εἶναι ἀληθῶς Διανεμητική, διότι διανέμει εἰς ἕκαστον τὸ δίκαιόν του, διότι, στέκουσα ἀκλόνητος ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀλλεπαλλήλου αὐτῆς συγκινήσεως καὶ συγκρούσεως τῶν ἐπικλεόντων εἰς τὴν κοινωνίαν παθῶν, καὶ κρατοῦσα τὴν πλάστιγγα εἰς τὰς χεῖρας, ἰσοσταθμίζει τὰ δικαιώματα ὅλων, τὰ φέρει εἰς τελείαν ἰσότητα, καὶ διευθετεῖ οὕτω τὸ κοινωνικὸν σῶμα, τὸ ὁποῖον χωρὶς αὐτὴν δὲν ἤθελεν ἔχειν κἀμμίαν ἰσοῤῥοπίαν. Ναί, ἡ Διανεμητικὴ Δικαιοσύνη ἐγεννήθη τῳόντι ἀπὸ τὴν ἀνάγκην, καὶ γεννᾷ καὶ αὐτὴ τὴν εἰρήνην. Καθὼς ἡ δικαιοσύνη, ἀπολύτως θεωρουμένη, συμπεριλαμβάνει ὅλας τὰς ἀρετάς, καὶ εἶναι ἀπαραίτητος εἰς ἕκαστον διὰ τὴν ἀτομικὴν αὐτοῦ εὐδαιμονίαν, καθὼς διὰ τοῦτο καὶ ἡ θρησκεία ἡμῶν μὲ θαυμάσιον παραβολὴν ὀνομάζει Μακαρίους τοὺς πεινῶντας καὶ διψῶντας τὴν δικαιοσύνην, παρομοίως καὶ ἡ κοινωνία πρέπει νὰ πεινᾷ καὶ νὰ διψᾷ τὴν δικαιοσύνην, ἐὰν θέλῃ, δὲν λέγω μόνον, νὰ εὐδαιμονῇ, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑπάρχῃ. Χωρὶς αὐτὴν εἶναι ἀδύνατον κοινωνία νὰ διαρκέσῃ πολὺν χρόνον, ἐπειδὴ τὰ πάθη ἀχώριστα ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, πολὺ πλέον ἀχώριστα ἀπὸ τὸ κοινωνικὸν σῶμα, θέλουν τὸ φθείρειν ἐντὸς ὀλίγου, ἐὰν δὲν ἀντιθέτεται εἰς αὐτὰ καὶ δὲν τὰ χαλινόνῃ ἡ Διανεμητικὴ Δικαιοσύνη. Δι' αὐτὴν κυρίως ὁ ἄνθρωπος ἀποφασίζει νὰ ἐμβῇ εἰς κοινωνίαν μὲ τοὺς ὁμοίους του, καὶ νὰ θυσιάσῃ οὕτω μέγα μέρος τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ, ἥτις εἶναι τὸ πολυτιμότερον δι' αὐτὸν ἀγαθόν. Ἡ Δικαιοσύνη λοιπὸν οὖσα ἡ πρώτη ἀνάγκη τοῦ κοινωνικοῦ ἀνθρώπου ἀποκαθίσταται συγχρόνως καὶ τὸ πρῶτον αὐτοῦ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸ σῶμα ὅπου κατετάχθη. Διὰ τοῦτο τὸ πρώτιστον τῆς κοινωνίας χρέος εἰς πάντα πολίτην εἶναι, νὰ τοῦ εὐχαριστῇ τὸν κυριώτερον σκοπόν, διὰ τὸν ὁποῖον ἐμβῆκεν εἰς αὐτὴν μὲ τόσας θυσίας, ἤγουν νὰ τοῦ ἀπονέμῃ δικαιοσύνην.

Ἐξ ὅλων τούτων συνάγεται, ἂν δὲν λανθάνωμαι, ἡ μεγάλη ἀνάγκη καὶ ὠφέλεια τῆς Διανεμητικῆς Δικαιοσύνης, καὶ ἑπομένως ὅλων τῶν συστατικῶν καὶ συντελεστικῶν αὐτῆς μερῶν. Ἡ φύσις ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον μὲ πάθη ἐνεργὰ καὶ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ· ἡ πεῖρα ἀποδεικνύει, ὅτι ὅλοι σχεδὸν οἱ ἄνθρωποι τὰ καταχρῶνται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον· ἡ κατάχρησις αὐτὴ συνεπιφέρει ἀκαταπαύστους διαφορὰς εἰς τὴν κοινωνίαν· τὸ μόνον ἱκανὸν μέσον πρὸς κατάπαυσιν αὐτῶν εἶναι ἡ διανομὴ τῆς δικαιοσύνης. Λοιπὸν ἡ Διανεμητικὴ Δικαιοσύνη εἶναι ἐπίσης ἀναγκαία εἰς τὸ κοινωνικὸν σῶμα, ἐπίσης ἀχώριστος ἀπ' αὐτό, ὅσον καὶ τὰ πάθη εἶναι ἀχώριστα ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινον καρδίαν· ἂν ἦναι δυνατὸν ἡ δυσμενὴς αὐτῶν ἐνέργεια νὰ ἐξωσθῇ ἀπ' αὐτήν, εἶναι ἐξίσου δυνατὸν καὶ ἡ Διανεμητικὴ Δικαιοσύνη νὰ καταντήσῃ περιττὴ εἰς τὴν κοινωνίαν.

Δύναμαι λοιπόν, τελειόνων τὸ ἄρθρον τοῦτο, νὰ ἐκφωνήσω, ὅτι ἡ Διανεμητικὴ Δικαιοσύνη εἶναι ἡ ψυχὴ τῆς ἀνθρωπίνου κοινωνίας· αὐτὴ ἀποτελεῖ τὸν ἀληθῆ πολιτισμόν της· ἐπ' αὐτῆς στηρίζονται ὅλαι αἱ πηγαὶ τῆς εὐδαιμονίας της· αὐτὴ εἶναι ἐν ἑνὶ λόγῳ ὁ θρίαμβος τοῦ δικαίου κατὰ τῆς κτηνώδους βίας, ὡς τὴν ἐχαρακτήρισεν εὐστόχως περιώνυμός τις βουλευτὴς καὶ νομικὸς τῆς Γαλλίας.—Κ. Π. ΠΛΑΤΥΣ.

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΤΟΥ ΠΙΓΑΛΛΟΥ.

ΠΙΓΑΛΛΗΣ, ὁ περιβόητος τεχνίτης, ἦτον ἀνὴρ φιλανθρωπότατος. Μελετῶν ποτὲ νὰ ὁδοιπορήσῃ ἀπὸ τὸ Λούγδουνον εἰς τοὺς Παρισίους, ἔβαλε παράμερα δώδεκα λοδοβίκους χρυσοῦς διὰ τοῦ δρόμου τὰ ἔξοδα. Ὀλίγον ὅμως πρὶν κινήσῃ, παρετήρησεν ἄνθρωπον τινὰ περιπατοῦντα, εἰς τοῦ ὁποίου τὸ πρόσωπον καὶ τὸ ἦθος

ἐφαίνοντο ἰσχυρὰ σημεῖα ἐγκαρδίου λύπης. Ὁ Πιγάλλης, κινούμενος ἀπὸ φιλάνθρωπα αἰσθήματα, τὸν ἐπλησίασε μὲ πολλὴν εὐμένειαν, καὶ ἠρώτησεν ἂν ἠμπόρει νὰ κάμῃ τίποτε πρὸς ὀλιγόστευσιν τῆς λύπης του. Ὁ ξένος, λαβὼν θάῤῥος ἀπὸ τὸν φιλικὸν τρόπον τοῦ τεχνίτου, ἐφανέρωσεν εὐθὺς τὴν στενοχωρίαν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκετο.

'Δι' ἔλλειψιν δέκα χρυσῶν λοδοβίκων,' εἶπε, 'πρέπει νὰ συρθῶ τὴν ἑσπέραν ταύτην εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ νὰ χωρισθῶ ἀπὸ τὴν ἀκριβήν μου γυναῖκα καὶ τὰ φίλτατά μου παιδία.' 'Τόσους μόνον χρειάζεσαι;' ἐφώναξεν ὁ φιλάνθρωπος τεχνίτης. 'Ἔλα μαζῆ μου· ἔχω δώδεκα χρυσοῦς λοδοβίκους εἰς τὸ κιβώτιόν μου, καὶ ἐμπορεῖς νὰ τοὺς ἐπάρῃς ὅλους.'

Τὴν ἐπαύριον φίλος τις τοῦ Πιγάλλου τὸν ἀπήντησε, καὶ ἠρώτησεν ἂν ἦτον ἀληθινὸν, ὅτι εἶχε, καθὼς ἐλέγετο, πολλὰ ἐγκαίρως ἐλευθερώσειν πτωχόν τινα ἄνθρωπον καὶ τὴν οἰκογένειάν του ἀπὸ τὴν μεγαλητέραν στενοχωρίαν. 'Ἄ, φίλε μου!' ἀπεκρίθη ὁ Πιγάλλης, 'τί γλυκὺ δεῖπνον ἔκαμα χθὲς τὸ ἑσπέρας ἀπὸ ἄρτον καὶ τυρίον μὲ ἀνθρώπους, τῶν ὁποίων τὰ δάκρυα ἐδείκνυαν τῆς καρδίας αὐτῶν τὴν εὐγνωμοσύνην, καὶ οἵτινες μὲ εὐλόγουν ὅσην ὥραν ἔτρωγαν!'

Η ΡΩΣΣΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ.—ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ.

Συνέχεια ἀπὸ Σελ. 62.

Θεωρουντες τὴν φύσιν τῶν εἰδῶν, ὅσα ἐκ τῆς Ῥωσσίας ἐξάγονται, εὑρίσκομεν αὐτὰ ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀκατεργάστους ὕλας, ἐξ ὧν αἱ κυριώτεραι εἶναι ἄλειμμα, γεννήματα, κάνναβις, λίνον, χοιρότριχες, δέρματα, χαλκὸς, καὶ σίδηρος. Τὰ δὲ εἰσαγόμενα εἴδη συνίστανται κυρίως ἀπὸ βαμβακερὰ, μάλλινα, καὶ μεταξωτὰ χειροτεχνήματα, ἀπὸ οἶνον, πνεύματα, καφὲν, καὶ ζάχαριν· ἔγινε δ' ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν καὶ μεγάλη αὔξησις τῶν διὰ κατεργασίαν εἰσαγομένων ὑλῶν· καὶ συγχρόνως ἔλαβε περισσοτέραν ἐπιμέλειαν ἡ ἐντόπιος τῶν ὑλῶν αὐτῶν παραγωγή.

Οἱ χωρικοὶ τῆς Ῥωσσίας τὸ 1836 ἐσυμποσοῦντο εἰς περίπου 45,000,000, ἐξ ὧν τὸ ἥμισυ σχεδὸν ἀνῆκεν εἰς τὸ στέμμα, οἱ δὲ λοιποὶ εἰς τοὺς εὐγενεῖς. Τὰ ὑποστατικὰ ἐκτιμῶνται ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ψυχῶν, τουτέστι τῶν ἀῤῥένων χωρικῶν πάσης ἡλικίας, ὅσοι ἐφ' ἑκάστου εὑρίσκονται. Εἰς τὸ ὑποστατικὸν τοῦ κόμητος Χερεμετιέφ, τοῦ μεγίστου Ῥώσσου γαιοκτήτορος, ὁ ἀριθμὸς τῶν ψυχῶν συμποσοῦται εἰς 110,000. Συνήθως 200 ψυχαὶ χορηγοῦν 80 ἐργάτας, γυναῖκας καὶ ἄνδρας. Οὗτοι ἐργάζονται τρεῖς ἡμέρας καθ' ἑβδομάδα διὰ τὸν κύριον αὐτῶν, ὅστις πρὸς ἀνταμοιβὴν τοὺς παραχωρεῖ τὸ ἥμισυ τῆς γῆς του. Ἑνὸς ἀνδρὸς ἡμεροκάματον συμπεριλαμβάνει καὶ τὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ὡς καὶ τὸ τοῦ ἵππου, ὅταν χρειάζεται· ὁ δὲ χωρικὸς ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ κυρίου του δὲν ἐμπορεῖ οὔτε ν' ἀλλάξῃ τὸ ἐνασχόλημά του, οὔτε νὰ μετοικήσῃ.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πολυχρονίου Ῥωσσικοῦ χειμῶνος παύει σχεδὸν ὁλότελα ἡ γεωργία· ὅθεν οἱ γαιοκτήτορες ἐνασχολοῦσι τοὺς δουλοπαροίκους αὐτῶν εἰς τὰ ἐργοστάσια, ἕως ὅτου νὰ ἐπανέλθῃ ὁ καιρὸς τῶν ἀγροτικῶν μόχθων. Ἅπαντες δὲ σχεδὸν οἱ κτήτορες οὗτοι ἔχουν ἕκαστος ἴδιον αὐτοῦ ἐργοστάσιον, καὶ μάλιστα ἐμπορεῖ τις νὰ εἴπῃ ὅτι οἱ Ῥῶσσοι εὐγενεῖς εἶναι σχεδὸν οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τῶν ἐργοστασίων παντὸς εἴδους, καθότι αὐτοὶ μόνοι ἄνευ δυσκολίας καὶ εἰς ἐπωφελεῖς τιμὰς εὑρίσκουν τοὺς χρειώδεις ἐργάτας. Ὁ μὴ εὐγενὴς ἐργοστασιάρχης, ἐπειδὴ δουλοπαροίκους μὲν αὐτὸς κατὰ τὸν νόμον δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἔχῃ, ἡ δὲ τῶν ἐλευθέρων ἐργασία εἶναι δυσεύρετος, πρὸς βλάβην του μόνον ἐμπορεῖ νὰ συνερισθῇ μὲ ἀντίζηλον, ὑπηρέτας ἔχοντα, παρὰ τῶν ὁποίων δύναται ὅ,τι ἔργον καὶ ἂν θέλῃ ν' ἀπαιτήσῃ. Δεικνύει δὲ ὁ Ῥῶσσος χωρικὸς παράδοξον ἐπιτηδειότητα εἰς τὰ ὁποῖα ἐνασχολεῖται πολυποίκιλα ἔργα. Σήμερον ἀροτρεύει, αὔριον ὑφαίνει, καὶ μεθαύριον κτίζει. Πολλοὶ περιηγηταὶ συμφώνως ἐπαινοῦν τὴν ἐπιτηδειότητα καὶ εὐφυΐαν τῶν Ῥώσσων χωρικῶν.

Ὑπάρχει δὲ καὶ ἄλλο αἴτιον εἰς τὴν Ῥωσσίαν, συντεῖνον πρὸς αὔξησιν τῶν χειροτεχνημάτων, ἤγουν τὸ ὀλιγότιμον τῶν προϊόντων τῆς γεωργικῆς. 'Δύο ἢ τρία κατὰ διαδοχὴν εὔφορα ἔτη,' λέγει ὁ κύριος Σαβουρόφ, 'μᾶς παραφορτόνουν εἰς τὸν ὕψιστον βαθμόν· κἀμμία δύναμις ἀνθρωπίνη δὲν ἐμπορεῖ νὰ διαθέσῃ τὰ προϊόντα·' καὶ μ' ὅλον τοῦτο, παρατηρεῖ, 'ὅσον καὶ ἂν γέμωσιν ἀπὸ παντὸς εἴδους γεννήματα αἱ ἀποθῆκαί μας, σαφὲς ὅτι δὲν ἐμποροῦμεν νὰ καταπαύσωμεν τὴν παραγωγήν. Δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας ν' ἀπολύσωμεν τοὺς ἐργάτας, ὅταν δὲν τοὺς χρειαζώμεθα, καθὼς ἂν ἦσαν μισθωτοί· μ' ὅλην δὲ τὴν ἀνὰ χεῖρας πλησμονὴν, πρέπει νὰ ἐξακολουθῶσι νὰ παράγωσιν, ἂν ὄχι δι' ἄλλο, τοὐλάχιστον διὰ νὰ μὴ κάθηνται ἀργοί.'

Εἰς τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Ῥωσσίας ἡ γεωργικὴ μένει ἀκόμη ἀτελεστάτη. 'Κἀμμία χώρα,' ἔγραφέ τις πρὸ ἡμισείας ἑκατονταετηρίδος, 'δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅπου νὰ ἐνεργῆται μὲ τόσην ἀμέλειαν ἡ γεωργία, ἐνταυτῷ δὲ καὶ νὰ χορηγῶνται τόσον ἄφθονα καὶ τόσον ἀξιόλογα προϊόντα· ἀλλ' εἰς ὀλίγους τόπους ἐφάνη τόσον μεγαλόδωρος ἡ φύσις, ὅσον εἰς τὰς πλειοτέρας τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Μέσης καὶ Νοτίου Ῥωσσίας.' Ἐκτὸς εἰς τὰ χωρία τῶν εὐγενῶν ἐκείνων, ὅσοι ἀγαποῦν τὴν γεωργίαν, καὶ τὰ ἐργαλεῖα καὶ ὁ τρόπος τοῦ γεωργεῖν εἶναι τὴν σήμερον ὁποῖα κατὰ τὸ μέσον τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος. Ἀπὸ τοὺς χωρικοὺς φυσικὰ δὲν ἐμποροῦν νὰ λάβωσιν ἀρχὴν αἱ βελτιώσεις.

Δύο λοιπὸν αἴτια συντρέχουν νὰ καταστήσωσι χειροτέχνας τοὺς Ῥώσσους, ὁ μακρὸς χειμὼν, καθ' ὃν οἱ δουλοπάροικοι δὲν ἐμποροῦν νὰ δουλεύωσι τὰς γαίας, καὶ ἡ μικρὰ τιμὴ τῶν τῆς γεωργικῆς προϊόντων. Περιπλέον δὲ, καί τινες εὐγενεῖς παρῃτήσαν τὴν γεωργίαν ἐξ ὁλοκλήρου, καὶ μεταχειρίζονται εἰς χειροτεχνήματα τὴν ἐργασίαν τῶν δουλοπαροίκων αὐτῶν. Ἐν ἐργοστά-

σιον ἀναφέρει ὁ περιηγητὴς Venables, εἰς τὸ ὁποῖον ἐνασχολοῦνται ἀδιακόπως 3000 ὑποκείμενα. Περὶ δὲ τῆς καταστάσεως τῶν εἰς ἐργοστάσια δουλοπαροίκων λέγει ὁ αὐτὸς περιηγητὴς τὰ ἑπόμενα· "Ὁπόταν συστηθῇ μέγα τι ἐργοστάσιον, ὅπου ὑπάρχει παντοτεινὴ ἐργασία, οἱ χωρικοὶ θεωροῦνται πλέον ὡς μισθωτοί· ἀντὶ δὲ νὰ λαμβάνωσι μερίδιον γῆς, ἀπὸ τὴν γεωργίαν τοῦ ὁποίου νὰ τρέφωνται, πληρόνονται διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν, καὶ ἀφίνονται νὰ προβλέπωσι τὰ πρὸς ζωὴν ἀναγκαῖα. Ἀληθεύει μὲν ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τοὺς ἀναγκάσῃ νὰ δουλεύωσιν εἰς τὸ ἐργοστάσιόν του, καὶ νὰ τοὺς δίδῃ μάλιστα ὅσον ἡμερομίσθιον θέλει· πλὴν τοῦτο κανονίζεται ὑπὸ τῆς συνηθείας, καὶ ἐπειδὴ τὸ αὐτὸ πληρόνονται οἱ δουλοπάροικοι ὡς καὶ οἱ μετ' αὐτῶν ἐλεύθεροι ἐργάται, δὲν ἔχουν κοινῶς δίκαιόν τι νὰ παραπονεθῶσι."

Κεῖται ἡ συνέχεια.

ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ.

Ἀριθ. 5.

ΘΑΥΜΑΤΑ.—ΜΕΡΟΣ Β'.

ΕΙΝΑΙ τάχα δυνατὸν, ἡμεῖς οἱ τὴν σήμερον ζῶντες νὰ εὕρωμεν ἱκανὰς ἀποδείξεις ὅτι τοπάλαι ἐνηργοῦντο θαύματα; Νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἀληθῶς ἔγιναν θαυματουργίαι, τὰς ὁποίας ποτὲ δὲν εἴδομεν, ἀλλὰ τὰς ὁποίας μόνον εὑρίσκομεν ἐξιστορουμένας ὅτι συνέβησαν πρὸ 1800 ἐτῶν; Συμφωνεῖ τάχα μὲ τὸν ὀρθὸν λόγον νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἦσαν ποτὲ ἄνθρωποι, οἵτινες διὰ τῆς ἀφῆς ἢ μ' ἕνα λόγον ἰάτρευαν τοὺς τυφλοὺς, καὶ ἀνέσταιναν τοὺς νεκροὺς, καὶ καθησύχαζαν τὸν κλύδωνα τῆς θαλάσσης, καὶ μὲ ὀλίγους ἄρτους ἔτρεφαν χιλιάδας;

Βέβαια ταῦτα πάντα καθ' ἑαυτὰ εἶναι δυσκολοπίστευτα· καὶ ἂν εἰς ἀρχαῖόν τι βιβλίον ἱστοροῦντο μεγάλαι θαυματουργίαι, μηδὲν ἀποτέλεσμα προξενήσασαι μέχρι τῆς σήμερον ὑπάρχον, καὶ μὴ ἔχουσαι κἀμμίαν σχέσιν μὲ τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, τότε ἠδυνάμεθα ἴσως εὐλόγως ν' ἀμφιβάλλωμεν περὶ τῆς ἀληθείας αὐτῶν. Ἀλλ' ὡς πρὸς τὰ Χριστιανικὰ θαύματα τὸ πρᾶγμα ἔχει πάντη ἀλλέως. Ταῦτα σφιγκτῶς συνέχονται μέ τι, τὸ ὁποῖον τὴν σήμερον βλέπομεν ἔμπροσθέν μας· ἤγουν, μὲ τὴν ὕπαρξιν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας εἰς τόσον μέγα μέρος τοῦ κόσμου. Παρ' οὐδενὸς τωόντι δὲν ἐμποροῦμεν ν' ἀπαιτήσωμεν, ὥστε νὰ πιστεύσῃ τὶ πολλὰ παράξενον καὶ ἀπίθανον, ἐκτὸς ὁπόταν ὑπάρχῃ τὶ ἔτι μᾶλλον παράξενον καὶ ἀπίθανον ἐκ τοῦ ἐναντίου μέρους. Καθαυτὸ δὲ τοῦτο ἀληθεύει ὡς πρὸς τὰ Χριστιανικὰ θαύματα· διότι, ὅσον καὶ ἂν ἦναι θαυμαστὴ ὁλόκληρος ἡ Εὐαγγελικὴ Ἱστορία, τὸ θαυμαστότατον ἁπάντων εἶναι ὅτι χωρικὸς Ἰουδαῖος κατώρθωσε νὰ μεταβάλῃ τὴν θρησκείαν τοῦ κόσμου. Νὰ ἐπιτύχῃ μὲν εἰς τοῦτο χωρὶς τὴν παράστασιν θαυμάτων ὁποιωνδήποτε, ἤθελεν εἶσθαι πρᾶγμα παραδοξότερον ὅλων τῶν εἰς τὰ Εὐαγγέλια θαυμάτων· νὰ ἐπιτύχῃ δὲ διὰ π λ α σ τ ῶ ν θαυμάτων, χωρὶς κατ' ἀλήθειαν οὐδὲν νὰ ἐνεργηθῇ, ἤθελεν εἶσθαι ἀφ' ὅλα τὸ πλέον ἀπίστευτον. Ὥστε οἱ μὴ θέλοντες νὰ πιστεύωσι τίποτε παράδοξον δὲν ἐμποροῦν οὐδὲ τοῦτο ν' ἀποφύγωσιν, ἀπιστοῦντες εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, ἀλλὰ χρεία νὰ πιστεύσωσι κἄτι ἀκόμη παραδοξότερον, ἂν ἀποβάλωσι τὸ Εὐαγγέλιον.

Συμβαίνει δὲ τοῦτο οὐχὶ μόνον ὡς πρὸς τὰ τῆς θρησκείας, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς ἄλλα πολλά. Συχνάκις ἀναγκαζόμεθα νὰ πιστεύσωμεν εἴς τι πολλὰ παράξενον, διὰ νὰ μὴ πιστεύσωμεν εἰς ἄλλο ἔτι πλέον παράξενον. Παραδείγματος χάριν, γνωστὸν εἶναι ὅτι εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου εὑρίσκονται ὄστρακα πλησίον εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων, χιλιάδας ἐνίοτε ποδῶν ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Εἶναι δὲ βέβαια πολλὰ δυσκολοπίστευτον ὅτι ἐκάλυψε ποτὲ ἡ θάλασσα τόπους, οἵτινες κεῖνται τὴν σήμερον τόσον ὑπεράνω αὐτῆς. Καὶ ὅμως εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ πιστεύωμεν τοῦτο, ἐπειδὴ δὲν ἐμποροῦμεν νὰ συλλογισθῶμεν ἄλλον τινὰ τρόπον, ὅστις νὰ μὴν ἦναι πολὺ πλέον ἀπίστευτος, δι' οὗ ἀπετέθησαν ἐκεῖ τὰ ὄστρακα ταῦτα.

Ὡσαύτως καὶ ὡς πρὸς τὴν Εὐαγγελικὴν ἱστορίαν. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ὑπάρχει τώρα, καὶ ὅτι ἐπεκάλυψε τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ πολιτισμένου κόσμου· γνωρίζομεν δὲ καὶ ὅτι κατὰ πρῶτον οὔτε εἰσήχθη οὔτε διεδόθη μὲ τὴν βίαν τῶν ὅπλων, ὡς ἄλλαι τινὲς θρησκεῖαι. Νὰ πιστεύωμεν δὲ ὅτι ἔλαβεν ὑποδοχὴν καὶ προώδευσεν εἰς τὸν κόσμον χωρὶς θαυμάτων, ἤθελεν εἶσθαι τὸ αὐτὸ καὶ νὰ πιστεύωμεν κἄτι θαυμαστότερον ὅλων τῶν εἰς τὰς Γραφὰς ἀναφερομένων θαυμάτων.

Ἀλλ' ἐνδέχεται νὰ εἴπωσι τινὲς, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἰουδαῖοι καὶ Ἐθνικοὶ, οἵτινες τόσον ἐπίστευαν εἰς μαγικὰς τέχνας καὶ εἰς δαιμόνια, πρέπει νὰ ἦσαν πολὺ ἀδύνατοι καὶ εὐκολόπιστοι· καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν ἐνδεχόμενον νὰ ἔδιδαν πίστιν εἰς πλαστὰ θαύματα χωρὶς ἐπιμελῆ τινὰ ἔρευναν. Τωόντι, ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει ὅτι ἦσαν ἀδύνατοι καὶ εὐκολόπιστοι· ἀλλ' ἡ ἀδυναμία καὶ ἡ εὐκολοπιστία των αὐτὴ οὐδέποτε ἤθελαν παρακινήσειν αὐτοὺς νὰ πιστεύσωσι τὰ μὴ σύμφωνα μὲ τὰς παιδικὰς αὐτῶν προλήψεις, καὶ ἐλπίδας, καὶ ἐπιθυμίας· μάλιστα ὅλον τὸ ἐναντίον. Ὅσον μᾶλλον ἀδύνατος καὶ εὐκολόπιστος εἶναί τις, τόσον δυσκολώτερον πείθεται εἴς τι ἐναντίον τῶν συνήθων αὐτοῦ δοξασιῶν καὶ κλίσεων. Δέχεται μὲν προθύμως πᾶν ὅτι συμπίπτει μὲ τὰς προλήψεις αὐτοῦ· ἀνθίσταται δὲ πεισματωδῶς κατὰ πάσης ἀποδείξεως, ἥτις εἰς αὐτὰς ἐναντιοῦται.

Ἀλλὰ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν Ἐθνικῶν πᾶσα πρόληψις ἐναντιοῦτο εἰς τὴν θρησκείαν, τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων διδασκομένην· ὅθεν καὶ ἦτον ἑπόμενον νὰ πράξωσιν οἱ πλέον εὐκολόπιστοι ἐξ αὐτῶν ἀκριβῶς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον αἱ ἱστορίαι μας λέγουν ὅτι ἔπραξαν· ἤγουν, ἀμέσως ν' ἀπορρίψωσι τὴν θρησκείαν,

εὐχαριστούμενοι μὲ ἀσθενῆ καὶ ἄτοπον μέθοδον τοῦ ἐξηγεῖν τὰ θαύματα. Ἀλλ' ἂν καὶ οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἰησοῦ ἦσαν τόσον εὐκολόπιστοι περὶ μαγικῆς, οὐδέποτε ὅμως ἤθελαν προσδράμειν εἰς τὴν πρόφασιν αὐτὴν, ἂν ἠμπόρουν ν' ἀρνηθῶσι τὴν ὕπαρξιν τῶν θαυμάτων ὅλως διόλου. Μετὰ πλειοτέρας χαρᾶς βέβαια ἤθελαν διϊσχυρίζεσθαι, εἰ δυνατὸν, ὅτι θαύματα ποσῶς δὲν ἔγιναν, παρὰ ἐξηγεῖν αὐτὰ ὡς διὰ μαγείας γενόμενα· καθότι ἡ πρόφασις αὕτη μόνον ἴσχυε ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὁ Ἰησοῦς, μ' ὅλα τὰ θαύματά του, ἴσως δὲν προῆλθεν ἐκ Θεοῦ· ἐνῷ, ἂν ἠμπόρουν νὰ δείξωσιν ὅτι αὐτὸς ἢ οἱ Ἀπόστολοί του εἶχαν ἐπιχειρήσειν ν' ἀπατήσωσι τὸν λαὸν διὰ πλαστῶν θαυμάτων, τοῦτο διαμιᾶς ἤθελεν ἐκθέσειν αὐτοὺς εἰς τὴν τοῦ κόσμου περιφρόνησιν ὡς γόητας καὶ πλάνους.

Εἰς τὸ ἔννατον κεφάλαιον τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου ἀναγινώσκομεν, ὅτι ἐπιμελῶς ἐξέτασαν οἱ τῶν Ἰουδαίων ἡγεμόνες τὴν ἀλήθειαν θαύματός τινος γενομένου ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ εἰς ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. Καθαυτὸ δὲ τοῦτο ἐμποροῦμεν νὰ ἤμεθα πεπεισμένοι ὅτι ἔγινε καὶ ὡς πρὸς ἄλλα θαύματα· ἂν δὲ οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἰησοῦ ἠμπόρουν νὰ φωράσωσι καὶ νὰ ἐξελέγξωσι ψεῦδός τι ἢ δολιότητα, προθύμως ἤθελαν τὸ κάμειν, ἐπειδὴ τοιουτοτρόπως βέβαια ἤθελαν εὐθὺς ἀνατρέψειν ὅλας τὰς ἀξιώσεις του.

Σαφὲς λοιπὸν εἶναι ὅτι ἡ ἀδυναμία καὶ ἡ εὐκολοπιστία τῶν ἀνθρώπων ἐκείνου τοῦ καιροῦ κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἤθελαν προδιαθέσειν αὐτοὺς εἰς τὸ νὰ πιστεύσωσι θαύματα γινόμενα ὑπὲρ θρησκείας, ἥτις ἐναντιοῦτο εἰς τὰς ἑαυτῶν προλήψεις· ἀλλ' ὅτι, ἐξ ἐναντίας, οἱ τοιοῦτοι ἤθελαν κλίνειν, οἱ μὲν ἐπιμόνως ν' ἀποῤῥίπτωσι τὴν θρησκείαν, οἱ δὲ μόνον βαθμηδὸν καὶ βραδέως νὰ τὴν δεχθῶσιν, ἀφοῦ ἐπιμελῶς ἠρεύνων τὰς ἀρχαίας προφητείας, καὶ εὕρισκαν ὅτι ἐπεβεβαίοναν αὐτήν. Τοῦτο δὲ καθαυτὸ διηγοῦνται αἱ ἱστορίαι μας.

Φαίνεται ἄρα βέβαιον, ὅτι οἱ τοῦ καιροῦ ἐκείνου ἀπιστοῦντες Ἰουδαῖοι καὶ Ἐθνικοὶ δὲν ἠμπόρουν οὔτε σκιὰν ἀμφιβολίας νὰ ῥίψωσιν εἰς τὸ ὅτι τὰ θαύματα ἀληθῶς ἔγιναν· ἐπειδὴ, ὡς προείπαμεν, ἂν ἠδύναντο, ἀσμένως ἤθελαν τὸ κάμειν, καὶ οὕτως ἐκθέσειν εἰς περιφρόνησιν τὸν Ἰησοῦν ὡς γόητα καὶ πλάνον. Ὁμολογήσαντες δὲ τὰ θαύματα, καὶ εἰς μαγείαν ἀποδόντες αὐτὰ, (ὡς μέχρι τῆς σήμερον οἱ ἀπιστοῦντες Ἰουδαῖοι), ἐμαρτύρησαν τρόπον τινὰ ὅτι ἡ ὑπὲρ αὐτῶν ἀπόδειξις, μετὰ τὴν ἀκριβεστάτην ἔρευναν ὑπὸ τῶν πικροτάτων ἐχθρῶν, ἦτο διόλου ἀναμφισβήτητος, εἰς τὸν χρόνον καὶ εἰς τὸν τόπον, καθ' ὃν ἐλέγετο ὅτι ἐνηργήθησαν.

ΤΟ ΦΥΤΟΝ ΤΕΙ.

Τὸ τεΐ ἢ τσάϊ εἰσήχθη κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Εὐρώπην ὑπὸ τῆς Ὁλλανδικῆς Συντροφίας τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δεκάτης ἑβδόμης ἑκατονταετηρίδος· εἰς δὲ τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου τὴν σήμερον ἡ χρῆσις αὐτοῦ εἶναι τόσον ἐκτεταμένη, πρώτην φορὰν μετεκομίσθη ὀλίγον ἐκ τῆς Ὁλλανδίας τὸ 1666.

Τὸ τεΐ γεννᾶται εἰς τὴν Κίναν καὶ τὴν Ἰαπωνίαν. Οἱ Σῖναι μεταχειρίζονται αὐτὸ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων. Καλλιεργεῖται δὲ μόνον εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς Κινικῆς αὐτοκρατορίας μεταξὺ τῆς 30ης καὶ 33ης μοίρας τοῦ βορείου πλάτους. Τὸ ἀρκτικώτερον μέρος τῆς Κίνας ἤθελεν εἶσθαι παραπολὺ ψυχρόν· τὸ δὲ νοτιώτερον ὑπὲρ τὸ δέον θερμόν. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ὀλίγαι τινὲς μικραὶ φυταλίαι πλησίον τῆς Καντῶνος.

Ὁ θάμνος τοῦ τσαΐου γίνεται ἀπὸ σπόρους, οἵτινες ἀποτίθενται κατὰ στίχους, τέσσαρας ἢ πέντε πόδας ἀποκεχωρισμένους· τόσον δ' ἀβέβαιος εἶναι ἡ βλάστησις αὐτῶν, ἀκόμη καὶ εἰς τὸ ἰθαγενὲς κλίμα των, ὥστε εἰς πᾶσαν τρύπαν σπείρονται ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ σπόροι. Ἡ γῆ, ὅπου βλαστάνουν, ἐπιμελῶς καθαρίζεται ἀπὸ ἀγριόχορτα· καὶ δὲν ἀφίνονται ποτὲ οἱ θάμνοι νὰ ὑψωθῶσι μᾶλλον παρ' ὅσον εὐκόλως φθάνει ἀνθρώπου χείρ. Συνάγονται δὲ τὰ πρῶτα φύλλα τὸ τρίτον ἔτος μετὰ τὴν σποράν· ἀφοῦ τὰ δένδρα γένωσιν ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ χρόνων, τὸ προϊὸν καταντᾷ ὑποδεέστερον, ὥστε ἐκβάλλονται διὰ νὰ σπαρθῶσιν ἄλλα.

Τὰ ἄνθη εἶναι λευκόχροα, ὁπωσοῦν ὁμοιάζοντα τὸ ἄγριον λευκὸν ῥόδον· κατόπιν τῶν ἀνθέων φαίνονται μαλακοὶ πράσινοι κόκκοι, ἕκαστος περιέχων ἀπὸ ἕνα ἕως τρεῖς λευκοὺς σπόρους. Βλαστάνει δὲ τὸ φυτὸν καὶ εἰς χαμηλὰς καὶ εἰς ὑψηλὰς τοποθεσίας· ἀλλὰ πάντοτε ἀκμάζει καλήτερα καὶ γεννᾷ φύλλα τῆς ἀρίστης ποιότητος, ὁπόταν παράγεται εἰς λεπτὸν πετρῶδες χῶμα.

Τὰ φύλλα συνάγονται ἀπὸ μίαν ἕως τέσσαρας φορὰς τὸν χρόνον, κατὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ δένδρου. Κοινότερον φυλλολογοῦσι τρὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ· πρῶτον, περὶ τὰ μέσα τοῦ Ἀπριλίου· δεύτερον, περὶ τὸ μέσον τοῦ θέρους· ἔσχατον δὲ κατὰ τὸν Αὔγουστον καὶ Σεπτέμβριον. Τὰ πρωτοσύλλεκτα φύλλα ἔχουν τὸ λεπτότερον χρῶμα καὶ τὴν ἀρωματικωτέραν ὀσμὴν, ἐνταυτῷ καὶ τὴν ἐλαχίστην ποσότητα εἴτε ἰνῶν εἴτε πικρότητος. Τὰ τῆς δευτέρας συναγωγῆς φύλλα ἔχουν καὶ τὸ χρῶμα ὀλιγώτερον ζωηρὸν, καὶ τὰς λοιπὰς ποιότητας κατωτέρας· τὰ δὲ τῆς τρίτης εἶναι βαθέος πρασίνου χρώματος, καὶ ὀλιγωτέρας ἔτι ἀξίας. Κρέμεται δὲ ἡ ποιότης ἀπὸ τὴν ἡλικίαν τοῦ δένδρου, ἐφ' οὗ γεννῶνται τὰ φύλλα, ὡς καὶ ἀπὸ

τὸν βαθμὸν τῆς ἡλιάσεως· φύλλα ἐκ νέων δένδρων, καὶ μᾶλλον εἰς τὸν ἥλιον ἐκτεθειμένα, τιμῶνται πάντοτε περισσότερον.

Εὐθὺς δ' ἀφοῦ τὰ φύλλα συναχθῶσι, βάλλονται εἰς πλατέα ῥηχὰ καλάθια, καὶ ἀφίνονται εἰς τὸν ἀέρα ἢ τὸν ἥλιον μερικὰς ὥρας. Ἑπομένως θέτονται εἰς σιδηρᾶν πλάκα, ἐπάνωθεν θερμάστρας δι' ἀνθράκων πυρουμένης, ὅπου ταχέως ἀνακατόνονται μὲ εἶδός τι σαρώθρου, ἔπειτα δ' ἐξίσου ταχέως σαρόνονται ἐκ τῆς πλακὸς εἰς τὰ καλάθια. Ἄνθρωποι ἀκολούθως συστρέφουν τὰ φύλλα, τρίβοντες αὐτὰ μεταξὺ τῶν χειρῶν· μετὰ ταῦτα βάλλενται πάλιν, κατὰ μεγαλητέρας ποσότητας, εἰς τὴν σιδηρᾶν πλάκα, καὶ θερμαίνονται ἐκ νέου, ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην ὀλιγώτερον παρὰ πρότερον, ὅσον νὰ ξηρανθῶσι δραστηρίως. Τούτου γενομένου, βάλλεται εἰς τράπεζαν τὸ τέϊ, καὶ διαλέγεται προσεκτικῶς, εἰς τρόπον ὥστε ἀφαιρεῖται πᾶν ἄσχημον καὶ μὴ ἐντελῶς ἐξηραμμένον φύλλον.

Τὰ κυριώτερα τοῦ τσαΐου εἴδη λαμβάνουν τὄνομα ἐκ τοῦ τόπου, εἰς τὸν ὁποῖον ἕκαστον παράγεται, τοῦ καιροῦ τῆς συναγωγῆς, τοῦ τρόπου τῆς παρασκευῆς, ἢ ἄλλων ἐξωτερικῶν περιστάσεων.

Οἱ Σῖναι οὐδέποτε μεταχειρίζονται τὸ τέϊ πρὶν γένῃ τοὐλάχιστον ἑνὸς χρόνου, παραπολὺ ναρκωτικὸν στοχαζόμενοι τὸ νεώτερον. Πίνουν δ' αὐτὸ εἰς ὅλας τὰς τραπέζας των, καὶ πολλάκις ἄλλοτε τῆς ἡμέρας. Τὸ παρασκευάζουν μὲν καθὼς ἡμεῖς, ἀλλὰ δὲν μιγνύουν μετ' αὐτοῦ οὔτε γάλα οὔτε ζάχαριν.

ΑΡΧΗ ΚΑΙ ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΤΜΟΠΛΟΙΑΣ.

(Ἰδε Σελ. 11.)

ΠΡΩΤΟΣ ὁ ἀπὸ Ῥιμινίου Βαλτούριος, εἰς σύγγραμμα ἐκδοθὲν τὸ 1472, ἀναφέρει ὅτι πλοῖα ἐμποροῦν νὰ κινῶνται διὰ πλήκτρων, προσηρτημένων εἰς τὴν περιφέρειαν τροχοῦ. Ἐκ τῶν μηχανῶν, τὰς ὁποίας περιγράφει, εἶναι καὶ λέμβος, ὁμαλὴ κάτωθεν, ἥτις ἠμπόρει νὰ ὠθῆται διὰ πτερωτῶν ἐκ πισσωμένου καραβοπανίου, προσηρτημένων εἰς ἄξονας, καὶ περιστρεφομένων ἀπὸ ἀνθρώπους. Αἱ πτερωταὶ αὗται, ἢ τὰ πλῆκτρα, ἐβυθίζοντο εἰς τὸ ὕδωρ· ὅτε δ' ἐκινοῦντο, ἡ ἀντενέργεια τοῦ ὕδατος ἔσπρωχνε τὴν λέμβον κατὰ τὴν ἐναντίαν διεύθυνσιν. Ἐχρησίμευαν ὡς τὰ πτερύγια εἰς τοὺς ἰχθύας, ἢ ὡς αἱ πτέρυγες εἰς τὰ πτηνὰ καὶ τὰ ἔντομα· λέγει δὲ ὁ συγγραφεὺς τῆς προειρημένης πραγματείας, ὅτι εἷς τοιοῦτος πληκτροφόρος τροχὸς ἰσοδυνάμει μὲ δώδεκα κωπία· ἀλλὰ πιθανὸν ὅτι ἐχρειάζοντο καὶ πέντε ἢ ἓξ ἄνθρωποι διὰ νὰ κινῶσι τὸν τροχόν· ὥστε τίποτε δὲν ἐκερδαίνετο.

Ὅτι δὲ πλοῖα ἐμποροῦν νὰ κινῶνται κατὰ τοῦ ἀνέμου διὰ τῆς βίας τοῦ ἀτμοῦ, ἐπροβλήθη πρῶτον ὑπὸ τοῦ Γάλλου Παπίνου, ὅστις καὶ λογίζεται παρὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὁμογενῶν ὡς ὁ ἐφευρετὴς τῶν ἀτμοκινήτων μηχανῶν· καὶ τῷόντι αὐτὸς ἐπενόησε μηχανὴν ἀτμοκίνητον. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν διατρίβων, παρετήρησε μετὰ θαυμασμοῦ, ὅτι λέμβος ὠθεῖτο διὰ πληκτροφόρων τροχῶν, οἵτινες συνείχοντο μὲ εἶδός τι ἐργάτου, εἰς τὸ πλοῖον προσηλωμένου, καὶ περιστρεφομένου ὑφ' ἵππων. Ἐστοχάσθη δὲ ὅτι ἐξίσου ἦτο δυνατὸν νὰ περιστρέφῃ τοὺς πληκτροφόρους τροχοὺς ὁ σύρτης τοῦ ἐμβόλου, ὑπὸ ἀτμοῦ ἀναβιβαζόμενος καὶ καταβιβαζόμενος· καὶ πρὸς τοῦτο ἐπενόησεν ἀτελῆ τινὰ μέθοδον, δι' ἧς μετέβαλε τὴν ἄνω καὶ κάτω ἀμοιβαδὸν γινομένην κίνησιν τοῦ σύρτου τοῦ ἐμβόλου εἰς ἀδιάλειπτον κυκλοειδῆ περιστροφήν· ποτὲ ὅμως δὲν ἔβαλεν εἰς πλήρη ἐνέργειαν τὰ σχέδιά του.

Τὸ 1730 ὁ Ἄγγλος Ἰωάννης Ἄλλεν ἐξέδωκε πόνημά τι, διαλαμβάνον περιγραφὰς σχεδίων τινῶν, καθ' ἃ ἠμπόρουν νὰ ὠθῶνται πλοῖα διὰ κωπίων ἢ πλήκτρων, ἐλαυνομένων ὑπὸ ἐργάτου· καὶ προσέτι νέον ἴδιον αὐτοῦ σχέδιον, καθ' ὃ ποσότης ὕδατος ἀντλεῖται εἰς τὸ πλοῖον κατὰ τὴν πρῷραν, ἔπειτα δὲ ὁρμητικῶς καὶ χωρίς τινος διακοπῆς προχέεται κατὰ τὴν πρύμνην εἰς τὴν θάλασσαν· ἡ ἀντενέργεια δ' αὐτοῦ ὠθεῖ τὸ πλοῖον εἰς τὰ ἔμπροσθεν, ἀπαράλλακτα ὡς τὸ φυσίγγιον ὠθεῖται εἰς τὰ ἄνω διὰ τῆς τοῦ ἀέρος ἀντενεργείας κατὰ τοῦ ῥύακος τῶν πεπυρακτωμένων οὐσιῶν, αἵτινες ἐξορμῶσιν εἰς τὸ κατώτερον ἄκρον του. Ὁ Ἄλλεν κατεσκεύασε μεγάλην λέμβον τοῦ εἴδους τούτου, εἰς τὴν ὁποίαν αἱ ἀντλίαι ἐδουλεύοντο ὑπ' ἀνθρώπων· ἀλλὰ παρατηρεῖ ὅτι πλέον ὠφελίμως ἠμπόρει νὰ γίνεται τὸ αὐτὸ ἔργον ὑπὸ ἀτμοκινήτου μηχανῆς. Χρόνους τινὰς πρὶν τούτου ἡ ἀτμοσφαιρικὴ ἀτμοκίνητος μηχανὴ εἶχε φθάσειν εἰς ἱκανὸν βαθμὸν ἐντελείας, καὶ μετεχειρίζοντο αὐτὴν μάλιστα εἰς τὸ ξηραίνειν ἀνθρακωρυχεῖα.

Τὸ 1737 Ἄγγλος τις, Ἰωνάθαν Hulls, ἐξέδωκε πονημάτιον μὲ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην, 'Περὶ Μηχανῆς νεωστὶ ἐφευρεθείσης, ἁρμοδίας νὰ ἐξάγῃ πλοῖα ἐξ ὁποιουδήποτε λιμένος, κατὰ τοῦ ἀνέμου ἢ τοῦ ῥεύματος, ἢ καὶ εἰς καιρὸν γαλήνης.' Αὕτη θεωρεῖται γενικῶς ὡς ἡ τῆς ἀτμοπλοΐας πρώτη ἐπιχείρησις. Τὸ ἑπόμενον δὲ εἶναι ἀπόσπασμα ἐκ τῆς πραγματείας τοῦ Hulls, καὶ δεικνύει τὴν ἀρχήν, καθ' ἣν ἐνήργει ἡ μηχανή του·— 'Εἰς ἁρμόδιόν τι μέρος τοῦ ῥυμουλκοῦντος πλοίου τίθεται λέβης περὶ τὰ δύο τριτημόρια πλήρης ὕδατος, ἔχων δὲ τὴν κορυφὴν ἐντελῶς κεκλεισμένην· τὸ εἰς τὸν λέβητα τοῦτον περιεχόμενον ὕδωρ βράζον ἀραιοῦται εἰς ἀτμόν· ὅστις, μετακομιζόμενος διὰ μεγάλου σωλῆνος εἰς κυλιν-

δρικὸν ἀγγεῖον, καὶ συμπυκνούμενος ἐκεῖ, παράγει κενὸν, τὸ ὁποῖον κάμνει ὥστε τὸ βάρος τῆς ἀτμοσφαίρας νὰ καταθλίβῃ ἐπὶ τοῦ ἀγγείου, καὶ οὕτω νὰ ὠθῇ πρὸς τὰ κάτω ἔμβολόν τι ἐνηρμοσμένον εἰς αὐτό. 'Απεδείχθη ὅτι, ὁπόταν ἐκβληθῇ ὁ ἀὴρ ἀπὸ ἀγγεῖον τριάκοντα δακτύλων ἔχον διάμετρον, ἡ ἀτμοσφαῖρα καταπιέζει ἐπ' αὐτοῦ μὲ σχεδὸν πέντε τόνων βάρος· πρέπει δὲ νὰ ὠθῇ πλοῖον μετὰ μεγίστης ὁρμῆς, ὁπόταν ἐφαρμοσθῶσι τὰ πρὸς τοῦτο χρειώδη ἐργαλεῖα.'

Διὰ πολὺν χρόνον δὲν ἔγινεν ἄλλη τις ἀτμοπλοϊκὴ ἐπιχείρησις· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ, ἐβελτιώθη, καὶ σχεδὸν ἔφθασεν εἰς ἐντέλειαν, ἡ τῆς ξηρᾶς στάσιμος ἀτμοκίνητος μηχανὴ, πρὸς κατασκευὴν παντὸς εἴδους τεχνουργημάτων ἐφαρμοσθεῖσα.

'Επομένως διεύθυνε τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην Γάλλος τις, τὄνομα Perier, ὅστις, τὸ 1775, ἐδοκίμασε μικρὰν λέμβον ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα· μολονότι δ' ἐπέτυχεν, ἦτον ὅμως ἡ κίνησις αὐτῆς βραδυτάτη διὰ τὴν μικρὰν δύναμιν τῆς μηχανῆς, καὶ ἡ ἐπιχείρησις ἐντὸς ὀλίγου παρητήθη.

Τὸ 1781, ὁ Μαρκέσιος de Jouffray ἔκαμε διάφορα πειράματα ἐπὶ τοῦ Ἄραρος, Saone, εἰς τὸ Λούγδουνον, μὲ λέμβον 140 ποδῶν μῆκος ἔχουσαν. Ἦτο δὲ μικρὰ ἡ ἐπιτυχία του, καὶ τέλος ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις τὸν ἠνάγκασε νὰ φύγῃ ἐκ τῆς πατρίδος, καὶ νὰ καταπαύσῃ τὰς ἐρεύνας του. 'Επομένως ἐδόθησαν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην σχεδὸν περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον εἰς τὴν 'Ιταλίαν ὁ Σεῤῥάττης, εἰς τὴν Σκωτίαν ὁ Μίλλερ, καὶ εἰς τὴν 'Αμερικὴν δύο ἀντίζηλοι, ὁ ἐκ τῆς Βιργινίας 'Ιάκωβος 'Ράμσειος, καὶ ὁ ἐκ τῆς Φιλαδελφείας 'Ιωάννης Φίτσ. Ὁ Μίλλερ, ἰδὼν ἀτμοκίνητον ἅμαξαν, ἐστοχάσθη ὅτι καὶ τῆς λέμβου οἱ πληκτροφόροι τροχοὶ ἠδύναντο νὰ περιστρέφωνται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὡς οἱ τροχοὶ τῆς ἁμάξης, καὶ διώρισε νὰ τοῦ κατασκευάσωσιν ὁμοίαν μηχανὴν πρὸς κίνησιν τῆς λέμβου. 'Αφοῦ δὲ τοῦτο ἐπέτυχεν ἄριστα ἐπὶ μικρᾶς λέμβου, ἐδοκίμασε τὸ αὐτὸ ἐπὶ μεγαλητέρας εἴς τινα διώρυγα· ἀλλ' ἡ ἀπὸ τοὺς τροχοὺς προξενουμένη ταραχὴ τῶν ὑδάτων ἐχάλα τὰς ὄχθας τῆς διώρυγος. Τοῦ 'Ραμσείου ἡ πρώτη ἀτμοκίνητος λέμβος εἶχεν ὡς πεντήκοντα ποδῶν μῆκος, ἐκράτει δὲ ἡ μηχανὴ ὀλιγώτατον διάστημα· μ' ὅλον τοῦτο, ἡ λέμβος προώδευε τρία ἢ τέσσαρα μίλια καθ' ὥραν, μὲ τριῶν τόνων φορτίον, καὶ μὲ μηχανὴν ἓν τριτημόριον τοῦ τόνου ζυγίζουσαν· αὕτη ἐδούλευε μεγάλην ἀντλίαν, δι' ἧς ἀνεσύρετο μὲν κατὰ τὴν πρῶραν τὸ ὕδωρ, προεχέετο δὲ ὁρμητικὸν εἰς τὴν θάλασσαν κατὰ τὴν πρύμνην, ὡς εἶχε προτείνειν ὁ Ἄλλεν. 'Εζήτησεν ἀκολούθως νὰ κινῇ τὴν λέμβον καὶ διὰ μακρῶν ξύλων, ὠθουμένων κατὰ τοῦ βάθους τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ τῆς μηχανῆς τὴν δύναμιν.—Τοῦ δὲ Φίτσ ἡ λέμβος ὠθεῖτο ἀπὸ πλῆκτρα ὡς τὰ τῶν σημερινῶν ἀτμοπλοίων· ὑπῆρχεν ὅμως μεγάλη ἀντιζηλία μεταξὺ τῶν 'Αμερικανῶν τούτων, καὶ τέλος ἡ ἐφεύρεσις τοῦ Φίτσ ἐστάθη ὄλεθρός του, καὶ παρῄτησε τὴν ἐπιχείρησιν. Πάμπολλοι ἔπειτα 'Αμερικανοὶ καὶ ἄλλοι ἐδοκίμασαν τρόπους παντοίους· ἐντελῶς ὅμως ἐπέτυχε μόνος ὁ 'Ροβέρτος Φύλτων, ὅστις κοινῶς θεωρεῖται ὡς ὁ πατὴρ τῆς ἀτμοπλοΐας.

Ὁ περιβόητος οὗτος ἀνὴρ ἐγεννήθη τὸ 1765 εἴς μικρὰν κώμην τῆς Πενσυλβανίας, μιᾶς τῶν 'Ηνωμένων Πολιτειῶν τῆς 'Αμερικῆς. Παιδιόθεν ἔδειξε μεγίστην κλίσιν εἰς τὰ μηχανικά· ἀφοῦ δὲ διέτριψεν ἱκανοὺς χρόνους εἰς Λονδῖνον καὶ ἄλλας πόλεις 'Αγγλικὰς, μετέβη εἰς Παρισίους, ὅπου ἔκαμε πολλὰ ευτυχῆ πειράματα εἰς τὴν ἀτμοπλοΐαν. 'Επρότεινε δὲ εἰς τὸν Βοναπάρτην νὰ ἐφοδιάσῃ ἀπὸ ἀτμόπλοια τὸν στολίσκον, μεθ' οὗ ἐμελέτα νὰ πατήσῃ τὴν 'Αγγλίαν· ἀλλ' ἀπεβλήθη. Τὸ 1795 ἐξέδωκε πραγματείαν περὶ διωρύγων. Τέλος δὲ ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Γαλλίας, ἐπειδὴ τὸ ἀποκλειστικὸν τῆς ἀτμοπλοΐας δικαίωμα καθ' ὅλον τὸ κράτος αὐτὸ εἶχε δοθῆν εἰς ἄλλον. 'Επέστρεψε λοιπὸν εἰς τὴν πατρίδα του, ὅπου τὸ 1807, μετὰ πολλὰς δυσκολίας καὶ ἐμπόδια, ἐτελείωσε τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἀτμόπλουν, ἐφωδιασμένον ἀπὸ μηχανὴν εἰς τὴν 'Αγγλίαν κατασκευασθεῖσαν, εἴκοσι δὲ ἵππων δύναμιν ἔχουσαν. Τὸ πολυθρύλλητον τοῦτο πλοῖον ἐξέπλευσε μετ' ὀλίγον διὰ τὴν 'Αλβανίαν, 120 μίλια μακρὰν, ὅπου εὐτυχῶς κατευωδώθη. Ἦτο δὲ ἀνέκφραστος ὁ θαυμασμὸς καὶ τῶν πολιτῶν τοῦ Νεοβοράκου, ὅθεν ἐξέπλευσε, καὶ τῶν κατοικούντων παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ἀναβαινομένου ποταμοῦ, οἵτινες οὐδὲ περὶ μηχανῆς ἀτμοκινήτου εἶχαν ἀκούσειν ποτέ τι· πόσον ὀλιγώτερον περὶ ἀτμοπλοίου! Τινὲς, οἱ ὁποῖοι ἀμυδρῶς εἶχαν θεωρήσειν αὐτὸ, ἐνῷ τὴν νύκτα ἐπερνοῦσε, τὸ περιέγραφαν ὡς τέρας, ἐπὶ τῶν ὑδάτων κινούμενον, καὶ ἀνέμους καὶ ῥεύματα καταπατοῦν, ἐκπνέον δὲ φλόγας καὶ καπνόν. Τὰ πρῶτα εἰς τὴν 'Αμερικὴν ἀτμόπλοια, ὡς καί τινα μέχρι τῆς σήμερον, μετεχειρίζοντο διὰ καύσιμον ξηρὰ πεύκινα ξύλα, τὰ ὁποῖα ἐκπέμπουν στήλην φλογὸς πολλοὺς πόδας ὑπεράνω τῆς καπνοδόχης· ὅταν δὲ τὸ πῦρ ἀνακατωθῇ, ἐξέρχονται πάμπολλοι σπινθῆρες, λαμπροὶ καὶ ὡραῖοι φαινόμενοι κατὰ τὸ διάστημα τοῦ σκότους. Τὸ σπάνιον τοῦτο φῶς εἵλκυε τὴν προσοχὴν τῶν εἰς ἄλλα πλοῖα ναυτῶν· μολονότι δὲ καὶ τὸ ῥεῦμα καὶ ὁ ἄνεμος ἦσαν ἐναντία, μετ' ἐκπλήξεως ἔβλεπαν αὐτὸ ταχέως προσερχόμενον· ὅτε δὲ τοσοῦτον ἐπλησίαζεν, ὥστε ν' ἀκούωσι τὸν θόρυβον τῆς μηχανῆς καὶ τῶν πλήκτρων, τινὲς μὲν ἐκρύπτοντο ὑπὸ τὸ κατάστρωμα, τὸ φρικτὸν φεύγοντες θέαμα, ἄλλοι δ' ἐξήρχοντο ἀπὸ τὰ πλοῖά των εἰς τὴν ξηράν· καὶ ἄλλοι προσπίπτοντες παρεκάλουν τὸν Ὕψιστον νὰ προφυλάξῃ αὐτοὺς ἀπὸ τὴν πλησίασιν τοῦ φρικτοῦ τέρατος, τὸ ὁποῖον ὥδευεν ἐπὶ τῶν κυμάτων, καὶ ἐφώτιζε τὴν ὁδὸν αὐτοῦ διὰ τοῦ πυρὸς τὸ ὁποῖον ἐξερνοῦσε.

Εὐθὺς ἀφοῦ ἐγνωρίσθη ἡ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης καλὴ ἔκβασις, ἤρχισαν ταχέως νὰ κατασκευάζωνται ἀτμόπλοια καὶ εἰς τὸν παλαιὸν καὶ εἰς τὸν νέον κόσμον. Ἔκτοτε ἐδοκιμάσθησαν παντοίων εἰδῶν μηχαναί. Ἡ ἀνάλωσις τῶν ἀνθράκων ἠλαττώθη τὰ μέγιστα· ἡ ταχύτης τοῦ πρώτου ἀτμοπλοίου ἐτριπλασιάσθη· ἡ

σφαῖρα τῆς ἀτμοπλοΐας ἀπὸ τοὺς κόλπους καὶ ποταμοὺς ἐξετάθη εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος καὶ εἰς τοὺς ἀχανεστέρους ὠκεανούς*.

Ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Φύλτωνος μέχρι τῆς σήμερον λογαριάζεται ὅτι κατεσκευάσθησαν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας 1,300 ἀτμόπλοια· ἐξ ὧν περὶ τὰ 260 ἐχάθησαν ἀπὸ ἐκρήξεις, τρικυμίας, συγκρούσεις, κτλ. 240 ἐπαλαιώθησαν, τὰ δ' ἐπίλοιπα 800 διαμένουν εἰς τακτικὴν ὑπηρεσίαν.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὸ 1814 ὑπῆρχαν 2 μόνον ἀτμόπλοια· τὸ 1820, 43· τὸ 1830, 315· καὶ τὸ 1836, 600.

ΤΟ ΑΣΜΑ ΤΟΥ ΣΠΙΝΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗΝ.

Καθ' ὅλην τὴν Ὁλλανδίαν καὶ τὸ Βέλγιον, καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης, τόσον ὑπερβολικὰ θαυμάζουν οἱ κάτοικοι τὸ κελάδημα τοῦ σπίνου, ὥστε ἡ ἀπόκτησις ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων ἀοιδῶν τιμᾶται ὡς πλείστου ἀξία. Πολλάκις τωόντι ὁ θαυμασμὸς οὗτος ἀναβαίνει εἰς τέλειον ἐνθουσιασμόν, καὶ διὰ ν' ἀποκτήσῃ τις σπίνον, δυνατὴν ἔχοντα καὶ καθαρὰν φωνήν, κάμνει ἐνίοτε τὰς μεγαλητέρας θυσίας. Παραδείγματος χάριν, ‘ Εἰς τὴν Θυριγγίαν,’ λέγει ἀνώνυμος συγγραφεύς, ‘ καταντᾷ πάθος ὁ θαυμασμὸς τῆς τοῦ σπίνου ᾠδῆς. Μίλια ὁδοιπορεῖ ὁ τῆς χώρας αὐτῆς κάτοικος, ἂν ἀκούσῃ ὅτι ἔφθασεν ἄγριός τις ἡδύφωνος, καὶ πωλεῖ μάλιστα τὴν ἀγελάδα του ὥστε νὰ τὸν ἀποκτήσῃ. Διὰ νὰ φανερόνῃ τοὺς ᾀδομένους ὑπὸ τοῦ σπίνου ὀκτὼ διαφόρους ἤχους, ἔπλασεν ἰδιαιτέρας λέξεις, καὶ ὅταν ἐπιτύχῃ σπίνον, ὅστις κελαδεῖ ἐντελῶς τὸν κάλλιστον ἐκ τούτων, μόλις πείθεται νὰ πωλήσῃ αὐτὸν εἰς ὁποιανδήποτε τιμήν. Διὰ νὰ προμηθευθῇ ὁ κοινὸς ἐργάτης ἕνα καλὸν σπίνον, στερεῖται ἀφ' ὅλα σχεδὸν τὰ ἀναγκαῖα, ἑωσοῦ νὰ συνάξῃ τὸ ἀπαιτούμενον ἀργύριον.’

Κατὰ δυστυχίαν ὅμως ἡ ἐνθουσιώδης αὕτη ἀγάπη φέρει τοὺς ἀνθρώπους τούτους εἰς τὴν σκληροτάτην τῶν πράξεων. Μολονότι χρεωστοῦν τοσαύτην ἀγαλλίασιν εἰς τὰ περικαλλῆ καὶ ἄθῳα ταῦτα πτηνά, μὲ βαρβαρότητα ὅμως σχεδὸν ἀπίστευτον καίουν τὰ ὀμμάτιά των διὰ πυρωμένου σιδήρου, ὥστε νὰ παρατείνωσιν ὑπὲρ τὴν φυσικὴν αὐτῆς διάρκειαν τὴν μελῳδικὴν δύναμιν, ἐξ ἧς ἡ ἀγαλλίασις πηγάζει. Ἄγγλος τις κάμνει περὶ τῆς σκληρᾶς ταύτης συνηθείας τὰς ἑπομένας παρατηρήσεις·—‘ Ἄθλιοι σπίνοι, ταλαίπωροι ἀοιδοί, ἀδικημένα πτηνά! τὴν καρδίαν μου πονῶ, ὁσάκις, τὰς ὁδοὺς διαβαίνων, ἀκούω τὸ γοερόν σας κελάδημα. Ἀπὸ πρωΐας μέχρι ἑσπέρας, ἀκούει τις τοὺς ἀτυχεῖς δεσμίους τούτους ᾄδοντας (καθ' ὅσον ἐμποροῦμεν νὰ κρίνωμεν ἡμεῖς) ἐν ἀγαλλιάσει. Ἀγαπῶ νὰ ἐλπίζω ὅτι οἱ δέσμιοι οὗτοι, οἵτινες διὰ τὰ πάθη αὐτῶν ἔπρεπε νὰ ἦναι τόσον περίλυποι, τόσον κατατεθλιμμένοι, δὲν ἐνθυμοῦνται ποσῶς τὰς ἡμέρας ἐκείνας, καθ' ἃς, ἐλεύθεροι ὡς ὁ ἀήρ, ἐκελάδουν εἰς τὰ δάση, οἱ εὐδαιμονέστατοι τῶν εὐδαιμόνων. Ἂν ἐνθυμοῦντο τὴν ὥραν, καθ' ἣν ἡ χεὶρ τοῦ ἀνθρώπου τόσον σκληρῶς ἀφῄρεσεν ἀπ' αὐτοὺς καὶ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ὅρασιν, ἔπρεπε νὰ ταχῶσιν ἀπὸ τὴν ὀδύνην, καὶ νὰ γένωσι, τέλος, θῦμα ἐλεεινὸν τῆς λύπης καὶ τῆς μελαγχολίας. Εἰς τὴν πόλιν Aix-la-Chapelle βλέπει τις δώδεκα ἢ δεκατέσσαρας τῶν τυφλῶν τούτων ἀοιδῶν εἰς κλωβία κρεμάμενα ἔξωθεν πανδοχείου τινός, ὄχι μακρὰν τῆς πρωτευούσης ἐκκλησίας. Κελαδοῦν ἀδιακόπως, μῆνας ἀφοῦ παύσωσι τὸ ᾆσμά των οἱ ἐλεύθεροι· φαίνεται δὲ ὅτι συνερίζονται μετ' ἀλλήλων ποῖος νὰ ψάλῃ τρανώτερα. Ἐπειδὴ τὸ ᾆσμα προέρχεται συνήθως ἀπὸ εὐφρόσυνον καρδίαν, φανταζόμεθα, ὁσάκις ἀκούομεν αὐτό, ὅτι βλέπομεν παρευρισκομένας καὶ τὴν εὐθυμίαν καὶ τὴν ἡδονήν. Εἴθε τωόντι νὰ ἦσαν ἀμφότεραι αὗται αἱ σταθεραὶ σύντροφοι τῶν πολὺ ἀξιολυπήτων τούτων δεσμίων ἀοιδῶν. Πόσον μυστηριώδες τῶν πτηνῶν τὸ κελάδημα! καὶ τὸ μυστήριον τοῦτο οὐδέποτε ἴσως θέλει ἐξηγηθῆν. Τὴν Ὁλλανδίαν περιερχόμενός τις κατὰ τὸν ἀνθηρὸν μῆνα τοῦ Μαΐου, ἀκούει πολλάκις τὸν σπίνον ᾄδοντα, καὶ φαντάζεται ὅτι ψάλλει μόνον διὰ νὰ εὐφραίνῃ τὴν ἐπωάζουσαν θήλειαν. Ἀλλ' εἰς τὴν πόλιν ἐπιστρέφων, βλέπει ἄλλον σπίνον, εἰς ἀθλίαν πολλάκις στενωπόν, δέσμιον καὶ τυφλόν, καὶ μ' ὅλον τοῦτο ᾄδοντα ὡς νὰ ἤθελεν ἐκραγῆν ὁ μικρὸς αὐτοῦ λάρυγξ. Ἐχέει ἄραγε τὴν μελῳδίαν αὐτοῦ ὁ τυφλὸς οὗτος δέσμιος διὰ νὰ ἐλαφρύνῃ τὰς θλίψεις του; Ἐχάρισεν εἰς αὐτὸν ὁ Παντοδύναμος φωνητικὰς δυνάμεις, αἵτινες ποτὲ μὲν νὰ χρησιμεύωσιν εἰς παρηγορίαν τῆς λύπης του, ποτὲ δὲ εἰς αὔξησιν τῶν κοινωνικῶν ἀπολαύσεων; Ποίαν ἀπόκρισιν νὰ δώσωμεν; Ἀγνοοῦμεν τί νὰ εἴπωμεν. Ἀλλ' ὅπως καὶ ἂν ἦναι, ἐγὼ δὲν ἤθελα ἐκβάλειν τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ταλαιπώρου σπίνου, καὶ ἂν ἤμην βέβαιος ὅτι ἔμελλα νὰ καταστήσω τὴν μελῳδίαν αὐτοῦ δεκάκις γλυκυτέραν παρὰ καὶ αὐτῆς τῆς γλυκυτάτης ἀηδόνος. Ὦ, εἴθε ὁ ἄναξ, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ἐπικράτειαν τὸ μικρὸν τοῦτο πτηνὸν καταδικάζεται εἰς τοιαύτην σκληρὰν τύχην, νὰ ἀπηγόρευε τὴν βάρβαρον ταύτην πρᾶξιν! Τότε ἤθελα ἐκφωνήσειν, Ὦ βασιλεῦ τῶν ἀνθρώπων! τὸ ἔργον σου εἶναι βασιλικῆς καρδίας ἄξιον. Ὁ πανάγαθος, ὅστις εἶναι φίλος τῶν ἀφίλων, θέλει σὲ ἀνταμείψειν διὰ τοῦτο.’

* Ἴδε καὶ Ἀποθ. Τόμ. Β'. Σελ. 3.

Η ΔΥΝΑΜΙΣ μεθύει τὰς καλητέρας καρδίας, ὡς ὁ οἶνος τὰς ἰσχυροτέρας κεφαλάς. Οὐδεὶς εἶναι τόσον φρόνιμος, οὐδὲ τόσον ἀγαθός, ὥστε νὰ τὸν ἐμπιστευθῇ τις ἀπεριόριστον δύναμιν· διότι, ὅσον καὶ ἂν φαίνεται ἄξιος νὰ λάβῃ τὸ ἐπικίνδυνον τοῦτο προνόμιον, ἀφοῦ ὅμως τὸ ἀποκτήσῃ, ἄλλοι δὲν ἐμποροῦν πλέον ν' ἀποκρίνωνται δι' αὐτόν, ἐπειδὴ οὐδ' αὐτὸς ἐμπορεῖ πλέον ν' ἀποκρίνεται δι' ἑαυτόν.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ἀποκαλύπτει τὰ μυστικὰ τῆς καρδίας.

Η ΜΟΝΑΞΙΑ.

ΧΑΙΡΕ, ἱλαρὰ παρθένε· χαῖρε, φίλη Μοναξία,
Σύντροφε τῶν μειλιχίων καὶ φρονίμων ἐρασμία!
Ποῖος φεύγει τὸ σὸν βλέμμα, τὸ ὀξὺ καὶ ἀγνισμένον;
Ἡ ἀγέλη τῶν ἀφρόνων καὶ τῶν ἐξηχρειωμένων.

Πόσον, πόσον μὲ εὐφραίνει νὰ περιπατῶ μαζῆ σου,
Τοὺς ψιθυρισμοὺς ν' ἀκούω τῆς ἁρμονικῆς φωνῆς σου,
Τῆς φωνῆς σου τῆς ἀθώας, ἥτις ἀληθείας βρύει,
Καὶ τῶν καρδιῶν τοὺς ῥύπους καὶ πωρώσεις διαλύει.

Παμπληθεῖς μορφὰς λαμβάνεις, πλὴν εἰς ὅλας λαμπρὰ εἶσαι·
Ὡς φιλόσοφος μονάζων τώρα μὲν διανοεῖσαι·
Τώρα ῥίπτεσαι μὲ τάχος ἀπὸ λόφου εἰς κοιλάδα,
Κ' ἄλλοτε περιπλανᾶσαι εἰς τὴν τ' οὐρανοῦ σκιάδα.

Εἰς τὸν κάμπον μὲ ποιμένος μορφὴν ἔπειτα καθίζεις·
Τοὺς μελῳδικούς σου ἤχους δοκιμάζεις καὶ λυρίζεις·
Ἐραστοῦ χαριτοβρύτου τύπον ἄλλοτε προσφέρεις,
Καὶ τοὺς γλυκασμοὺς τοῦ πάθους εἰς τὸ πρόσωπόν σου φέρεις.

Κτῆμα σὸν κ' ἡ βαλσαμώδης νέα αὔρα τῆς πρωΐας,
Ὅτε κλίνει καθὲν ῥόδον εἰς τὸ βάρος τῆς δροσίας·
Κτῆμα σὸν κ' ἡ εἰς τὰ δάση ἄφωνος μετάβασίς μας,
Ὅτε ἀπὸ θέρμην ἄκραν θλίβεται ἡ ὕπαρξίς μας.

Ἀλλὰ κτῆμα σὸν πρὸ πάντων εἶναι ὥρα ἡ εὐκτέα,
Ἥτις φέρει πρὸς μελέτην ἀντικείμενα σπουδαῖα,
Καθ' ἣν φθίνουν τῆς ἑσπέρας αἱ σκηναί, καὶ μετ' ὀλίγον
Τῶν ἀγρῶν τὴν θέαν σβύνει τοῦ φωτὸς ὁ πέπλος λήγων.

Καὶ συντρόφους ἔχεις·—Ταύτας οἱ αἰῶνές μας δοξάζουν·—
Τῶν σοφῶν καὶ τῶν ποιμένων ἀρετὰς τὰς ὀνομάζουν·
Ἐπειδὴ ἡ ἀθωότης εἰς λευκὰ ἐνδεδυμένη,
Εὔτολμος μὲ λυτὴν κόμην ἔμπροσθέν σου διαβαίνει.

Λάμπουν ὁλοτρίγυρά σου αἱ ἀκτῖνες τῆς θρησκείας,
Καὶ μὲ θεῖον φῶς φαιδρύνουν τὰς σπανίας σου σκοτίας.
Ἡ τερπνὴ ἐλευθερία παίζει γύρῳ 'ς τὴν στρωμνήν σου,
Κ' ἔκθαμβος ἡ Οὐρανία μέλπει πᾶσαν καλλονήν σου.

Ὦ, ἂς ἔλθω, Ὦ, ἂς ἔμβω εἰς τὸ μυστικὸν κελλί σου!
Ὦ, νὰ κατοικήσω θέλω 'ς τὰ ἐνδότατα μαζῆ σου.
Ἀγαπῶ τὸν φροῦδον κόσμον μὲ τὰς πλάνας του ν' ἀφήσω,
Καὶ τὴν πέτραν τῆς φυγῆς μου πλέον νὰ τὸν ῥίψ' ὀπίσω.

Ὅταν δὲ αἱ διδαχαί σου καθὲν πάθος μου μαράνουν,
Ἴσως ἔλθω εἰς τὸν λόφον ὅπου ἄμπελοι βλαστάνουν·
Ὅθεν φαίνονται τοῦ κόσμου μυςμηκόσωμοι οἱ παῖδες·
Ὅθεν φαίνεται ἡ πόλις κ' οἱ ὀξεῖς της μιναρέδες.

Τότ' ἐγώ, ὡς σύννους μύστης τῶν σοφῶν σου διδαγμάτων,
Ἴσως πρὸς ἐκεῖνα στρέψω τὰς ἀκτίνας τῶν ὀμμάτων·
Νὰ σκεφθῶ τὰ βάσανά των, τὰ ἐγκλήματα, τὰ πάθη,
Καὶ ἐκ νέου νὰ τρυπώσω 'ς τῶν δρυμώνων σου τὰ βάθη.

Μετάφ. Ἰ. Ἰ. Σ.

Ποσότης Χρυσοῦ καὶ Ἀργύρου παραχθεῖσα εἰς 40 Ἐνιαυτοὺς ἀπὸ 1790 ἕως 1830.

	Χρυσός.	Ἄργυρος.
Μεξικὸν	£6,436,453	£139,818,032
Κίλη	2,768,488	1,822,924
Βουένος Ἄϋρες .	4,024,895	27,182,673
Ῥωσσία	3,703,743	1,502,981
	£17,003,579	£170,326,610

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑΙ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΙ.

Δημοκρατίαι τῆς Βορείου Ἀμερικῆς.

	Πληθυσμός.	Πρωτεύουσαι.
Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι,	12,866,920	Οὐασιγκτώνεια.
Μεξικόν,	7,687,000	Μεξικόν.
Κεντρικὴ Ἀμερικὴ,	2,000,000	Ἅγιος Σωτήρ.
Ἀΰτη	933,000	Ἀΰταῖον Ἄκρον.
Τέξας	100,000	Οὐστώνεια.
Δημοκρατίαι τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς.		
Ἀργεντινὴ Δημοκρατία	2,000,000	Βουένος Ἄϋρες.
Περοῦ	1,700,000	Λίμα.
Νέα Γρενάδα	1,687,000	Βογοτᾶ.
Βολιβία	1,500,000	Κυκουϊσάκα.
Κίλη	1,500,000	Σαντίαγος.
Βενεζουέλα	900,000	Καράκας.
Ἰσημερινὴ	600,000	Κουΐτον.
Παραγουάη	300,000	Ἀσσούντα.
Οὐραγουάη	150,000	Μοντεβίδεον.
Αὐτοκρατορία.		
Βραζιλία	5,130,418	Ῥίον Ἰανεῖρον.

ΕΙΣ τὰ ἑπτὰ νομισματοκοπεῖα τοῦ Μεξικοῦ ἐκόπησαν τὸ 1829, 11,787,000 τάλλαρα· τὸ 1830, 11,295,000· τὸ 1831, 11,722,000· καὶ τὸ 1834, 12,040,000.

Εἰς δὲ τὰ νομισματοκοπεῖα τῆς Περοῦς ἐκόπησαν εἰς χρυσὸν καὶ εἰς ἄργυρον, τὸ 1830, 2,195,000 τάλλαρα· τὸ 1831, 2,476,000· τὸ 1832, 3,284,000· τὸ 1833, 3,140,000· καὶ τὸ 1834, 3,260,000. Τὰ χρυσᾶ νομίσματα ἦσαν ὀλίγα ὡς πρὸς τὰ ἀργυρᾶ· ἤγουν, τὸ 1830, ἀνέβαινεν ἡ ἀξία των εἰς 180,000 ταλλάρων· τὸ 1831, εἰς 92,000· τὸ 1832, εἰς 94,000· τὸ 1833, εἰς 150,000· τὸ δὲ 1834, εἰς 110,000.

Ποσότης Σακχάρεως φερθείσης κατὰ τὸ 1838 εἰς τὰς Ἀγορὰς τοῦ Κόσμου.

	Τόνοι.
Βρετανικαὶ Δυτικαὶ Ἰνδίαι, . . .	160,000
Μαυρίτιος, 35,000, καὶ Βρετανικαὶ Ἀνατολικαὶ Ἰνδίαι, 20,000.	55,000
Ἰαύα, ...	36,000
Μανίλλα καὶ Σιάμη, ...	30,000
Ὀλλανδικαὶ Δυτικαὶ Ἰνδίαι, . .	25,000
Ἅγιος Θωμᾶς καὶ Ἅγιος Σταυρός, .	7,000
Μαρτινίκη καὶ Γουαδαλούπη . .	80,000
Βουρβονία, ...	20,000
Κούβα, ...	100,000
Βραζιλία, ...	95,000
Γαλλία καὶ Βέλγιον, ἀπὸ τὰ σεῦτλα, .	65,000
Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι, ...	65,000
Τὸ σύνολον,	738,000

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΙΟΥΝΙΟΣ, 1840.] [ΑΡΙΘ. 42.

ΤΟ ΣΩΤΗΡΙΟΝ ΣΚΑΦΟΣ.

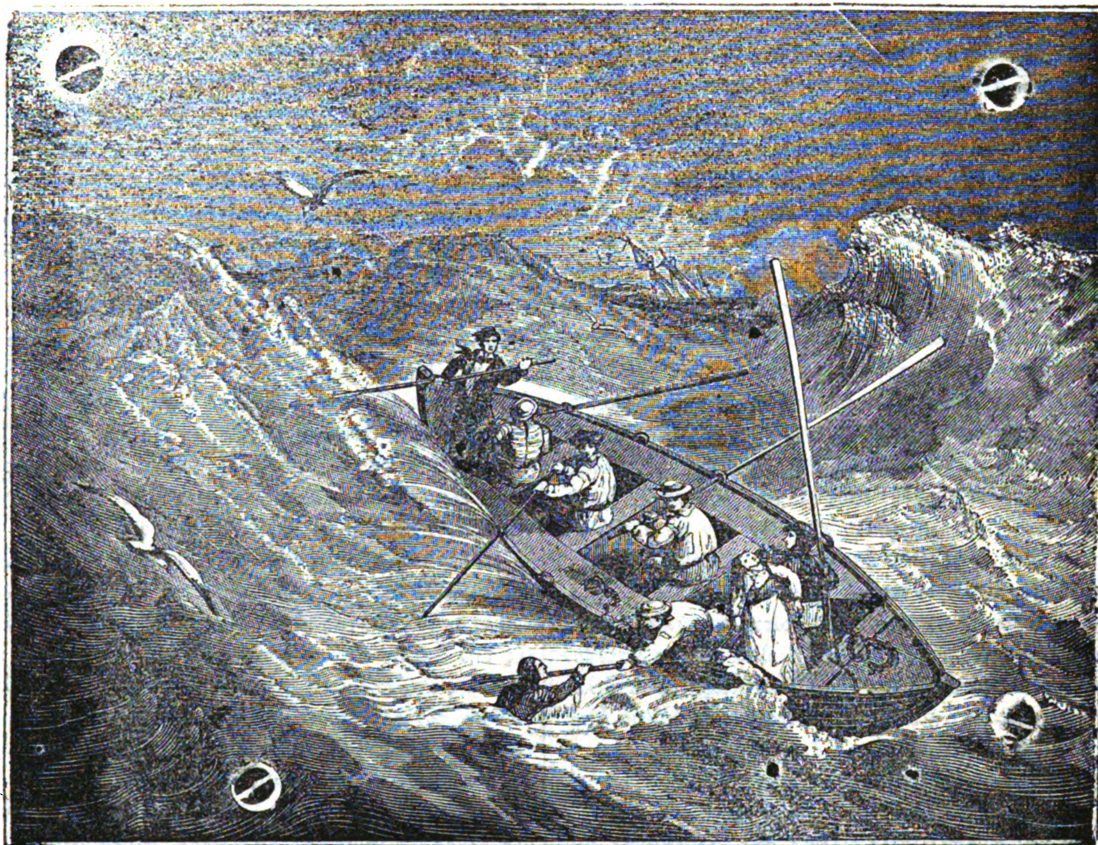

Τὸ Σωτήριον Σκάφος εἰς τρικυμίαν.

ΤΗΝ εὕρεσιν τοῦ σωτηρίου σκάφους χρεωστεῖ ἡ ἀνθρωπότης εἰς τὸν Ἄγγλον τέκτονα Ἐῤῥίκον Greathead, ὅστις ἔῤῥιψεν εἰς τὴν θάλασσαν τὸ πρῶτον τοιούτου εἴδους πλοιάριον εἰς τὰς 30 Ἰανουαρίου τοῦ 1790 ἔτους. Ἀφορμὴν εἰς τὴν εὕρεσιν αὐτοῦ ἔδωκε τὸ κατὰ τὸ 1789 πλησίον τοῦ Τυνεμούθου λιμένος γενόμενον ναυάγιον πλοίου τινὸς, τὸ ὁποῖον κατεποντίσθη εἰς τὰ κύματα μὲ ὅλους τοὺς ἐπιβάτας καὶ ναύτας, χωρὶς νὰ ἐμπορέσῃ τις ἐκ τοῦ αἰγιαλοῦ νὰ χορηγήσῃ εἰς αὐτὸ οὐδεμίαν βοήθειαν. Ἄπειρον πλῆθος θεατῶν ἐθεώρει ἀπὸ τὸ παράλιον, πῶς οἱ ἀπηλπισμένοι ἐκεῖνοι ἄνθρωποι ἐζήτουν ν' ἀναβῶσιν εἰς τὰ σχοινία, καὶ ἐκ τοῦ ὕψους τούτου ματαίως ἔπειτα κατεφέροντο εἰς τῶν κυμάτων τὴν ἄβυσσον. Ἐδοκίμασαν μὲν πολλάκις νὰ πλησιάσωσι μὲ σκάφη εἰς τὸ πλοῖον, ἀλλ' ἦτον ἀδύνατον τὰ συνήθους κατασκευῆς ταῦτα σκάφη ν' ἀνθέξωσιν εἰς τὴν βίαιον ὁρμὴν τῶν κυμάτων. Τοιαύτη τρομερὰ θέα, ἡ φρίκη τοῦ νὰ βλέπωσι τοὺς ἐπιβάτας καὶ ναύτας ἑνὸς δυνατοῦ καὶ καλῶς ναυπηγημένου πλοίου οὕτως ἀφανιζομένους καὶ καταποντιζομένους χωρίς τινος τρόπου σωτηρίας, κατέλαβε τόσον ζωηρῶς τὰς ψυχὰς τῶν θεατῶν, ὥστε μικρὸν μετὰ τὸ λυπηρὸν τοῦτο συμβὰν ἐσχηματίσθη ἐξ αὐτῶν ἑταιρεία, προτιθεμένη σημαντικώτατον βραβεῖον εἰς τὴν εὕρεσιν σωτηρίου τινος σκάφους, τοῦ ὁποίου ἡ κατασκευὴ νὰ ἦναι τοιαύτη, ὥστε νὰ μὴν ἐμπορῇ νὰ βυθίζεται εἰς τὰ κύματα. Σχέδιον τούτου ἔδωκεν ὁ Greathead εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, τὴν ἀναδεχθεῖσαν τὴν περὶ τούτου φροντίδα, καὶ ἡ εὐ-

6 δ'.

τυχὴς ἔκβασις ἐπεκύρωσε τῆς εὑρέσεώς του τὸ ἐπιτήδειον. Μετὰ ταῦτα δὲ κατὰ τὸ 1802 ἔτος ἔκλεξεν ἡ Βουλὴ τῆς Ἀγγλίας ἄνδρας τινὰς, τῶν πραγμάτων ἐμπείρους, καὶ τοὺς ἔστειλεν εἰς τὰ παράλια τῆς Δουραμίας καὶ Νορθουμβερλανδίας, διὰ νὰ ἐξετάσωσιν ἀκριβῶς τὸ σωτήριον τοῦτο σκάφος. Πολλοὶ τῶν ναυτῶν, οἵτινες πολλάκις ἔγειναν αὐτόπται τῶν καλῶν τοῦ σωτηρίου σκάφους ἀποτελεσμάτων, ἐρωτηθέντες περὶ αὐτοῦ, ἐπεκύρωσαν διὰ τῶν λεγομένων των, ὅτι ἦτον ἐπιτηδειότατα κατεσκευασμένον. Καὶ μάλιστα εἷς ἐξ αὐτῶν ἐβεβαίωσεν, ὅτι ἀπὸ ἓν ναυάγιον ἔφερέ ποτε τὸ σωτήριον σκάφος διὰ τῆς ῥαχίας εἰς τὴν ὄχθην δεκαπέντε ἀνθρώπους, ἐνῷ καὶ αὐτοὶ οἱ ἐμπειρότατοι ναῦται ἐκ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐνόμιζαν ἀδύνατον τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου τὴν ἐπιτυχίαν. Ἄλλος εἶπεν ὅτι, καὶ ἀπὸ ὕδωρ ἂν γεμίσῃ ποτὲ τὸ σωτήριον σκάφος, δὲν καταβυθίζεται, ὡς αἱ κοιναὶ λέμβοι· καὶ ὅτι ἴδεν αὐτὸ ἐρχόμενον πρὸς τὴν ξηρὰν τόσον πλῆρες ὕδατος, ὥστε ἐξεχέετο ἔνθεν κἀκεῖθεν.

Ἀπὸ τὸ ἔτος τῆς εὑρέσεώς του μέχρι τοῦ 1802 εἶχε σώσειν τὸ σωτήριον σκάφος τριακοσίους ἀνθρώπους ἀπὸ βέβαιον θάνατον, καὶ ἤδη ἐκ θετικῶν ἀγγελιῶν ἦσαν ὅλοι ἐντελέστατα πληροφορημένοι, ὅτι καὶ εἰς τὸν φοβερώτατον σάλον τὸ σκάφος δὲν δύναται οὔτε νὰ ἀνατραπῇ, οὔτε νὰ καταποντισθῇ.

Ἀφοῦ λοιπὸν τοιουτοτρόπως κανεῖς πλέον δὲν ἀμφίβαλλε περὶ τοῦ ὠφελίμου ταύτης τῆς εὑρέσεως, ἐβράβευσεν ἡ Βουλὴ τῆς Ἀγγλίας τὸν εὑρετὴν μὲ 120,000 γρόσια. Ἄλλας δὲ 10,000 ἔστειλεν εἰς αὐτὸν ἄλλη εταιρεία, καταθέτουσα προσέτι καὶ ποσότητα 200,000 γροσίων πρὸς ναυπηγίαν τοιούτων σωτηρίων σκαφῶν εἰς διαφόρους τοῦ βασιλείου λιμένας. Δύο δὲ ἔτη ὕστερον Ἀλέξανδρος, ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας, ἀπέστειλεν εἰς τὸν εὑρετὴν, ὡς σημεῖον ἰδιαιτέρας πρὸς αὐτὸν ὑπολήψεως, πολυτιμότατον δακτυλίδιον ἀπὸ ἀδάμαντας.

Πούποτε ὅμως οὔτε μεταχειρίζονται, οὔτ' ἔχουν χρείαν τοῦ σωτηρίου σκάφους τόσον συχνὰ, ὅσον εἰς τὰς ἀποτόμους καὶ σκοπελώδεις ὄχθας τῆς Δουραμίας καὶ Νορθουμβερλανδίας, εἰς τὸ ὁποῖον συμβάλλει καὶ τὸ ἄπειρον πλῆθος τῶν εἰς τοὺς πρὸς ἄρκτον καὶ ἀνατολὰς λιμένας τῆς Ἀγγλίας εἰσερχομένων πλοίων.

Ἓν ἀπὸ τὰ ἔξοχα προτερήματα τοῦ σωτηρίου σκάφους εἶναι ἡ μεγίστη ἐπιτηδειότης, τὴν ὁποίαν ἔχει εἰς τὸ ἐπιπλέειν, καὶ ἥτις προέρχεται μάλιστα ἐκ τῆς τρόπιδος αὐτοῦ, κοίλης οὔσης, καὶ οὕτω κατεσκευασμένης, ὥστε μηδὲ ἀὴρ νὰ ἐμβαίνῃ. Τὴν δύναμιν ταύτην τοῦ ἐπιπλέειν ἐπαυξάνει καὶ ἡ κατασκευὴ τῶν πλευρῶν, αἵτινες συνίστανται ἀπὸ διάφορα τμήματα, ἢ κιβώτια, ὅπου ὡσαύτως οὐδ' ἀὴρ ἐμπορεῖ νὰ εἰσέλθῃ. Κατὰ συνέπειαν δὲ τοῦ χωρισμοῦ τῶν πλευρῶν εἰς διάφορα μέρη, προφυλάσσεται τὸ σκάφος ὄχι ὀλίγον ἀφ' ὁποιανδήποτε περιτροπὴν, ἂν ποτε μέγα κῦμα κτυπήσῃ ἐκ τοῦ πλαγίου εἰς αὐτό. Τοῦτο δὲ πολλὰ σπανίως συμβαίνει, ἐπειδὴ καὶ τὰ δύο πέρατα ἔχουν ἓν καὶ τὸ αὐτὸ σχῆμα, καὶ τὸ σκάφος δύναται μὲ μεγάλην ταχύτητα νὰ περιστραφῇ, χωρὶς νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὰς βιαίους προσβολὰς, αἵτινες, ἂν ἦτον ἄλλως κατεσκευασμένον, εἰς καιρὸν τρικυμίας εὐκόλως ἤθελαν τὸ παρενοχλεῖν. Ἔγεινε δὲ ἡ κατασκευὴ αὐτοῦ μὲ τόσον μεγάλην πρόνοιαν, ὥστε, ὅταν ἐμβαίνωσι τὰ κύματα, τὸ εἰς τὴν πρώραν εἰσερχόμενον ὕδωρ ἀποῤῥέει ἀμέσως εἰς τὴν πρύμνην· ἀλλ' ἂν τὸ ὕδωρ ἐμβαίνῃ ἀπὸ πολλὰ μέρη, ἐκκενοῦται ταχύτατα διὰ τῶν εἰς τὸ ἔδαφος εὑρισκομένων ὀπῶν.

Ἓν τῶν ἀξιολογωτάτων σωτηρίων σκαφῶν εἶναι τὸ τῆς Σουνδερλανδίας, ναυπηγηθὲν τὸ 1800, ἔχον 26 ποδῶν μῆκος, καὶ 9½ πλάτος. Ἂν αἱ πλευραὶ τοῦ σκάφους τούτου, τὸ ὁποῖον ὑπέφερεν ἤδη εὐτυχῶς πολλοὺς κινδύνους, δὲν ἦσαν διῃρημέναι εἰς διάφορα τμήματα, ἔπρεπεν εἰς τὰς μεγίστας δίνας τῆς θαλάσσης νὰ ναυαγήσῃ ἀπειράκις, καὶ νὰ ἦναι ἤδη κατατεθραυσμένον. Εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ Σουνδερλανδικοῦ σκάφους εὑρίσκονται ἓξ τρύπαι εἰς τόσον ἁρμόδιον τόπον, καὶ τόσον ἀνάλογοι μὲ τοῦ σκάφους τὸ μέγεθος, ὥστε, ὅταν πληρωθῇ ὅλον ἀπὸ ὕδωρ, ἐξέρχεται τοῦτο δι' αὐτῶν παντάπασιν εἰς διάστημα 40 δευτέρων λεπτῶν. Χρειάζονται δὲ εἰς τὴν κυβέρνησιν αὐτοῦ, κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον, ἓξ ἕως δέκα ἄνθρωποι, δύο τῶν ὁποίων ἔχουν κωπία, 17 ποδῶν τὸ μῆκος. Εἶναι δὲ τὰ κωπία ἐξησφαλισμένα εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν ὑπὸ συνεστραμμένων σχοινίων. Μικρός τις φόρος, τὸν ὁποῖον εἰσφέρουν οἱ ἐπιβάται τῶν προσωρμισμένων πλοίων, ἀποτελεῖ τὸν μέτριον μισθὸν τῶν ἀτρομήτων ναυτῶν τοῦ σωτηρίου σκάφους. Μεταφέρεται δὲ, ὅταν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ, τὸ σκάφος ἀπὸ τὸν τόπον, ὅπου φυλάττεται, εἰς τὴν ἀκτὴν ἐπάνω χαμηλῆς καὶ τέσσαρας τροχοὺς ἐχούσης ἁμάξης, καὶ πάλιν τοιουτοτρόπως ἐντεῦθεν εἰς τὸν πρῶτόν του τόπον. Ἅμα δὲ ἀκούσας ὁ κυβερνήτης τὴν ὀξεῖαν κραυγὴν, Ἓν ναυάγιον! (a wreck), συνάγει παρευθὺς τοὺς ναύτας, καὶ φέρει ἐπὶ τῆς ἁμάξης τὸ σκάφος εἰς τὸν αἰγιαλόν· ἡ ἅμαξα λαμβάνει τότε διά τινος μηχανισμοῦ κατωφερῆ θέσιν, καὶ τὸ σκάφος ἀμέσως ῥίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἀταραξία, ἀφοβία, καὶ εὐθυμία χαρακτηρίζουσι τοὺς ναύτας τοῦ σωτηρίου σκάφους. Ἀγαπῶσι τὸ πλοῖον αὐτῶν τοῦτο, καθὼς καὶ ἐν γένει ὅλοι οἱ ναῦται, μὲ ἀληθῆ τρυφερότητα, μὲ ὁποίαν ἤθελαν ἀγαπᾷν ἕνα δεδοκιμασμένον φίλον. Ἕνας ναύτης ἐκ τοῦ Τυνεμούθου εἶπέ ποτε πρὸς τεχνίτην, σκιαγραφοῦντα τὸ σκάφος αὐτοῦ, χαϊδεύων τὰς πλευράς του, 'Ἐσκιαγράφησες, κύριε, τὸ σκάφος μου; καλὰ ἔκαμες· ἐξαίσιον πρᾶγμα εἶναι τὸ σκάφος τοῦτο, ἐπειδὴ ἔσωσεν ἤδη μετ' ἐμοῦ εἰκοσιεπτὰ ψυχὰς εἰς μίαν αὐγήν.'

ΑΙ ΚΙΝΙΚΑΙ ΠΟΛΕΙΣ.

Εἰς τὴν Κίναν αἱ πόλεις διαιροῦνται εἰς τρεῖς τάξεις· ὑπάρχουν δὲ, κατὰ τὸν Πατέρα Le Comte, 160

τῆς πρώτης τάξεως, 270 τῆς δευτέρας, καὶ 1200 τῆς τρίτης, ἐκτὸς περιτειχισμένων τινῶν πόλεων, μὴ περιλαμβανομένων εἰς οἱανδήποτε τῶν κλάσεων τούτων.

Γενικῶς αἱ πόλεις αὗται ἔχουν μεγίστην πρὸς ἀλλήλας ὁμοιότητα· ὅθεν τινὰς μόνον τῶν κυριωτέρων χρεία νὰ περιγράψωμεν· ἀλλὰ πρότερον ἁρμόζει νὰ σημειωθῶσιν ὀλίγα τινὰ, χαρακτηρίζοντα ὅλας ἐξίσου. Τὸ σχέδιον αὐτῶν εἶναι τακτικὸν, τετράγωνον ὅταν ἡ τοποθεσία ἐπιδέχεται τοιοῦτον σχῆμα. Ὅλας περικλείουσιν ὑψηλὰ τείχη, μεγάλας ἔχοντα πύλας, δυνατὰς μᾶλλον παρ' εὐμόρφους. Πύργοι, διάφοροι κατὰ τὸ ὕψος, ὀκτάστεγοι δὲ κάποτε ἢ ἐννεάστεγοι, καὶ τὸ σχῆμα ποτὲ μὲν στρογγύλοι, κοινότερον δ' ἑξάγωνοι ἢ ὀκτάγωνοι, ὑπάρχουσι τακτικῶς ἐκ διαστημάτων ᾠκοδομημένοι, καὶ εἰ δυνατὸν, πλατεῖα τάφρος, πλήρης ὕδατος, περικυκλοῖ τὸ ὅλον. Αἱ ὁδοὶ προβαίνουσι κατ' εὐθείας γραμμάς· αἱ κυριώτεραι αὐτῶν ἔχουν ὡς τριάκοντα ποδῶν πλάτος, ἀλλ' αἱ οἰκίαι εἶναι πενιχρῶς ᾠκοδομημέναι. Μεταξωτὰ, φαρφούρια, καὶ βερενικωμένα σκεύη στολίζουσι τὰ ἐργαστήρια· τὰ λαμπρότερα δ' ἐκ τούτων, κρεμαζόμενα ἔξω τῆς θύρας διὰ νὰ ἑλκύωσιν ἀγοραστὰς, συντείνουν καὶ εἰς τέρψιν τῶν διαβαινόντων. Μεγάλη σανὶς κρεμάζεται εἰς τὸ πρόσωπον ἑκάστου ἐργαστηρίου· εἶναι δὲ ἢ χρυσωμένη, ἢ βεβαμμένη μὲ φαιδρόν τι χρῶμα καὶ βερενικωμένη, ἢ φέρει φαντασιῶδές τι σημεῖον, ἔχουσα ἐπιγεγραμμένα καὶ τὰ ὀνόματα τῶν εἰς τὸ ἐργαστήριον πωλουμένων κυριωτέρων εἰδῶν. Τὰ ἐπιδεικτικὰ ταῦτα σανίδια, βαλμένα ἐξ ἴσων διαστημάτων ἀμφοτέρωθεν τῶν ὁδῶν, κάμνουσιν ὅλην τὴν ἔκτασιν νὰ φαίνεται ὡς μακρὸν περιστύλιον, ἀξιοπερίεργον μᾶλλον παρ' εὔμορφον.

Ἐκ τῶν περιγραφῶν τοῦ κατὰ πολλοὺς ἐνιαυτοὺς διατρίψαντος εἰς τὴν Κίναν Βενετοῦ περιηγητοῦ Μάρκου Πόλου ἐκλέγομεν τὰς ἀναφερομένας εἰς τὴν Κιν—σαὶ, ἢ Χαγγ—τσεου—φοῦ, καὶ τὴν Τα—τοῦ, ἢ Πεκῖνον.

Τὴν πρώτην ἐκ τούτων, Κιν—σαὶ, (ὄνομα σημαῖνον ἡ Οὐράνιος Πόλις,) ὑπερυψοῖ ὡς ὑπέροχον ὅλων τῶν ἄλλων τῆς οἰκουμένης πόλεων διὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος, ὡς καὶ τὰς δαψιλεῖς εὐφροσύνας, αἵτινες κάμνουν τὸν ἄνθρωπον νὰ φαντάζεται ὅτι ἐμβῆκεν εἰς τὸν παράδεισον. Τότε εἶχε περιφέρειαν ἑκατὸν Λὶ, μὲ ὁδοὺς πλατείας καὶ ἐκτεταμένας, καὶ μὲ παμμεγέθεις ἀγορὰς, ἀναλόγους τοῦ ἀπείρου πληθυσμοῦ. Ἦτο δὲ τοποθετημένη μεταξὺ λίμνης γλυκέος διαφανοῦς ὕδατος καὶ μεγίστου τινὸς ποταμοῦ, διεπερνωμένη κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν ὑπὸ διωρύγων, μεγάλων καὶ μικρῶν, αἵτινες συναπεκόμιζον εἰς τὴν λίμνην καὶ τελευταῖον εἰς τὴν θάλασσαν ἅπαντα τὸν τῆς πόλεως ῥύπον. Ἄνωθεν τῶν διωρύγων τούτων ἦσαν κατεσκευασμέναι ἀναρίθμητοι σχεδὸν γέφυραι, ἐξ ὧν αἱ κυριώτεραι, αἱ τὰς πρωτευούσας ὁδοὺς τῆς πόλεως συνενόνουσαι, εἶχαν καμάρας τόσον ὑψηλὰς καὶ τόσον καλοκτισμένας, ὥστε πλοῖα ἠμπόρουν νὰ περνῶσιν ὑποκάτωθεν χωρὶς νὰ καταβιβάζωσι τὰ κατάρτιά των, ἐνῷ ἄνωθεν ἐπερνοῦσαν ἅμαξαι καὶ ἵπποι.

Τὴν δευτέραν ἐκ τούτων, ἢ τὸ Πεκῖνον, περιέγραψεν ὡς διόλου τετράγωνον. Ἑκάστη πλευρὰ ἦτον ἓξ μίλια τὸ μῆκος, ἀποτελοῦσα ὅλως διόλου εἰκοσιτεσσάρων μιλίων ἔκτασιν. Τὰ τείχη ἦσαν ὡς ἤδη περιεγράψαμεν ὅτι κοινῶς εἶναι τὰ τῶν Κινικῶν πόλεων· ἀλλ' ὁ Μάρκος Πόλος προσθέτει ὅτι ἅπαντες οἱ πύργοι ἐφυλάσσοντο λευκοί. Ὁλόκληρον τὸ τῆς πόλεως σχέδιον ἦτο διὰ στάθμης κατεστρωμένον, καὶ τόσον εὐθεῖαι ἦσαν αἱ ὁδοὶ, ὥστε, ὁπότε ἀνέβαινέ τις τὸ ἄνωθεν μιᾶς τῶν πυλῶν τεῖχος, καὶ ἐκύτταζεν ἔμπροσθέν του, ἠμπόρει νὰ ἴδῃ τὴν ἀπέναντι αὐτοῦ πύλην, πρὸς τὸ ἄλλο μέρος τῆς πόλεως. Δώδεκα πύλαι, τρεῖς ἀφ' ἑκάστης πλευρᾶς τοῦ τετραγώνου, παρεῖχον εἴσοδον καὶ ἔξοδον ἀπὸ τὴν πόλιν, ἑκάστη δὲ πύλη ἐφρουρεῖτο ὑπὸ χιλίων ἀνδρῶν. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ ὅλου ἀνυψοῦτο μέγας πύργος ἢ κωδωνοστάσιον· ἀφοῦ δ' ὁ κώδων αὐτοῦ, ὅστις τακτικῶς ἐσημαίνετο πᾶσαν νύκτα, ἐκτυποῦσε τὴν τρίτην φορὰν, κανεῖς δὲν ἠμπόρει νὰ εὑρεθῇ ἀτιμωρήτως εἰς τὰς ὁδοὺς, ἐκτὸς διά τινα κατεπείγουσαν χρείαν,—ὡς νὰ καλέσῃ ἰατρὸν ἢ μαῖαν, καὶ τότε δ' ἐχρειάζετο νὰ κρατῇ φῶς. Νὰ ἐκφύγῃ ἀπαρατήρητος ἦτο δύσκολον, καθότι ἰσχυραὶ τῶν φυλάκων συνοδίαι περιεφέροντο εἰς τὰς ὁδοὺς ὅλην τὴν νύκτα. Ὅσους δὲ χωρὶς φωτὸς καὶ χωρὶς ἀνάγκης συνελάμβανον ἔξω μετὰ τὸν τρίτον κώδωνα, φέροντες ἐνώπιον τῶν ἡγεμόνων τὴν ἐπαύριον τὸ πρωῒ, ἐπαίδευαν αὐτοὺς μὲ περισσοτέρας ἢ ὀλιγωτέρας πληγὰς τοῦ βαμβοκαλάμου, κατὰ τὰς περιστάσεις. Τὰ ἐπέκεινα τῶν πυλῶν προάστεια, ἐὰν δὲν ὑπερέβαιναν, ἐξισοῦντο μὲ τὴν πόλιν κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ τὸν πληθυσμόν. Ἐνταῦθα ἦσαν τοποθετημένα τὰ πρὸς διατριβὴν τῶν ἀπὸ διάφορα μέρη ἐρχομένων ἐμπόρων ξενοδοχεῖα· ὡς δὲ καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν συνειθίζεται, οἱ ἐκ μιᾶς ἐπαρχίας ἢ βασιλείου ἄνθρωποι δὲν συνεμιγνύοντο μὲ τοὺς ἐξ ἄλλης, ἀλλ' ἑκάστη τάξις εἶχε τὸ ἰδιαίτερον αὐτῆς πανδοχεῖον, ὅπου διέτριβαν καθ' ἑαυτούς.

Ἡ πρώτη ἐκ τῶν πόλεων τούτων, ἡ Κιν—σαὶ, ἡ ποτὲ πρωτεύουσα τῆς νοτίου Κίνας, καὶ τὸν καιρὸν τοῦ Μάρκου Πόλου ὁ τόπος τῆς τοῦ αὐτοκράτορος διατριβῆς, πολὺ παρήκμασεν ἔκτοτε, καὶ μετήλλαξε τὄνομά της, Χαγγ—τσεου—φοῦ λεγομένη τὴν σήμερον. Καὶ ὑπὸ τῶν νεωτέρων ὅμως περιηγητῶν εἰκονίζεται ὡς τόπος παμμεγέθης, διαῤῥεόμενος ὑπὸ πλήθους διωρύγων, καὶ βρύων εἰσέτι ἀπὸ κατοίκους. Αἱ ὁδοὶ, καίτοι στενώτεραι, εἶναι λιθόστρωτοι ὡς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἐκ Βενετίας περιηγητοῦ· τώρα, ὡς καὶ τότε, φύλακες βάλλονται τὴν νύκτα εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλῶν γεφυρῶν, καὶ ἐπὶ ἀναχωμάτων, ἢ πύργων, ὥστε νὰ ἐπαγρυπνῶσιν εἰς τὴν ἔκρηξιν πυρκαϊᾶς τινὸς, καὶ νὰ παρέχωσι καὶ

Τὸ Κινικὸν μέτρον Λὶ ἐξισοῦται μὲ 632 Ἀγγλικὰς ὑάρδας, ἢ 842 πήχεις.

προμηθεύωσι πᾶσαν τὴν ἀπαιτουμένην βοήθειαν εἰς πόλιν, ὅπου αἱ κατοικίαι εἶναι ξύλινοι. Ἔξωθεν πάσης οἰκίας, ὑποχρεοῦται ὁ κάτοχος αὐτῆς νὰ ἔχῃ κρεμασμένον ἔλιγμα, ἢ ἔγγραφον, περιέχον τὸ ὄνομα ἑκάστου ἀτόμου τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, εἴτε ἄῤῥενος, εἴτε θηλείας. 'Ὅταν ἀποθάνῃ τις, ἢ ἀναχωρήσῃ ἐκ τοῦ οἴκου,' λέγει ὁ Μάρκος Πόλος, 'σβύνεται τὄνομα, καὶ ὅταν τέκνον γεννηθῇ, προστίθεται εἰς τὸν κατάλογον. Διὰ τῶν μέσων τούτων οἱ ἔπαρχοι καὶ πολιτάρχαι γνωρίζουν πάντοτε μετ' ἀκριβείας τὸ πλῆθος τῶν κατοίκων.' Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ παλαιὸς οὗτος κανονισμὸς, καθὼς καὶ ὁ ἀφορῶν τὴν πυροσβεστικὴν ἀστυνομίαν, ὑπάρχει ἐξ ἴσου εἰς ὅλας τὰς Κινικὰς μεγαλοπόλεις. Περὶ δὲ τοῦ κάλλους καὶ τοῦ διαφανοῦς τῆς λίμνης, ἐφ' ἧς εἶναι τοποθετημένη ἡ Κιν—σαὶ, ἢ Χαγγ—τσεου—φοῦ, καὶ τῆς τερπνότητος τῶν περιχώρων, ἅπαντες οἱ νέοι περιηγηταὶ τέλεια συμφωνοῦσιν. Ἐξαιρέτως ἐπαινεῖται ἡ λίμνη καὶ διὰ τὰ φυσικά της προτερήματα καὶ διὰ τὴν ἐπ' αὐτῆς γινομένην εὐθυμίαν. Ὁ Staunton περιγράφει αὐτὴν ὡς ἅπλωμα περικαλλὲς ὕδατος ἀγλαοτάτου, περικυκλωμένην ὑπὸ ἀμφιθεάτρου ζωγραφικῶν ὀρέων. Ὁ Du Halde λέγει ὅτι τὰς ὄχθας αὐτῆς κοσμοῦσιν ἐπαύλεις, ναοὶ, καὶ μοναστήρια τῶν Βόνζων· ὁ δὲ Barrow εἶδε μετὰ θαυμασμοῦ καὶ τέρψεως σκάφη καὶ λέμβους πολυαρίθμους τῇδε κἀκεῖσε περιπλεούσας ἐπὶ τῆς λίμνης, εὐθύμως κεκοσμημένας μὲ βαφὰς καὶ χρυσώματα καὶ σημαίας κυματιζομένας, ὅλων τῶν ἐντὸς αὐτῶν εἰς ἡδονῆς ζήτησιν ἐνησχολημένων.' Ὁ Λόρδος Macartney, μετὰ τὴν παρατήρησιν ὅτι ὑπὲρ τὰς δύο ὥρας ἐπέρνα διὰ τῆς πόλεως, τὴν ὁποίαν εὗρηκε μᾶλλον ἐκτεταμένην καὶ πολυάνθρωπον παρ' ὅσον ἐφαντάζετο—ὅτι πυκνότατα ἦτον ᾠκοδομημένη, στενὰς ὁδοὺς ἔχουσα, μὲ πλατεῖς ὁμαλοὺς λίθους ἐστρωμένας—ὅτι πᾶσα σχεδὸν οἰκία ἦτον ἐργαστήριον, καὶ ὅτι εἴς τινα τῶν ἐργαστηρίων τούτων παρετήρησε πάμπολλα γουναρικὰ καὶ μάλλινα ὑφάσματα, ἐπὶ Ἀγγλικῶν πλοίων εἰσαχθέντα εἰς τὴν Καντῶνα, προσθέτει, 'Τὰ πέριξ τῆς πόλεως εἶναι ὡραιότατα, κεκαλλωπισμένα ὑπὸ εὐρυχώρου λίμνης, μεγάλης διώρυγος μετὰ πολλῶν κατωτέρων, καὶ τερπνῶν γηλόφων, μέχρι τῆς κορυφῆς καλλιεργημένων· ἀναμέσον δὲ τούτων βλαστάνουσι φυταλιαὶ συκαμίνων καὶ μικρῶν ὀπωροφόρων δένδρων, ἐσκεπασμένων ἀπὸ δρῦς, πλατάνους, συκομωρέας, καὶ καμφορέας. Ἐξ ἑνὸς μέρους τῆς λίμνης ὑπάρχει παγόδα* παλαιοτάτη, ἀξιόλογον ἀντικείμενον συνιστῶσα. Εἶναι δ' ὀκτάγωνος, ἐκτισμένη ἀπὸ πελεκητὴν πέτραν, ἐρυθρὰν καὶ κιτρίνην, τέσσαρας ἔχουσα ἀκεραίους στέγας, πλὴν τῆς κορυφῆς, ἥτις ἤδη κατεφθείρετο ἐκ τοῦ χρόνου· δένδρα μεγαλώτατα εἶχον ἀναβλαστήσειν ἀπὸ τὰς κορωνίδας· ἦτο δὲ περὶ τοὺς 200 πόδας ὑψηλή. Καλεῖται δ' ὁ πύργος τῶν Βροντωδῶν Ἀνέμων, εἰς τοὺς ὁποίους φαίνεται ὅτι πάλαι ποτὲ ἀφιερώθη, καὶ νομίζεται 2,500 χρόνων ἡλικίας.'

Τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῆς Κινικῆς μητροπόλεως θέλομεν περιγράφειν εἰς τὸν προσεχῆ ἀριθμόν.

ΣΕΙΣΜΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΙΡΜΑΝ.

Εἰς ἐπιστολὴν ἀπὸ τὰς Ἰνδίας εὑρίσκομεν τὰ ἑπόμενα·—Τὴν εἰκοστὴν τρίτην Μαρτίου, 1839, μεταξὺ τῶν τριῶν καὶ τεσσάρων ὡρῶν τῆς πρωΐας, ἠκολούθησεν εἰς τὴν Αὔαν σεισμὸς φοβερώτατος. Αἰφνιδίως ἠκούσθη τρανὸς θόρυβος ἢ κρότος, ὅμοιος τοῦ προερχομένου ἀπὸ μακρυνὴν βροντήν· καὶ παρευθὺς ἡ γῆ ἤρχισε νὰ κλονῆται ἀπ' ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς μὲ τόσον ταχεῖαν καὶ σφοδρὰν κίνησιν, ὥστε τινὰς ἔξωσεν ἀπὸ τὰς κλίνας αὐτῶν. Κιβώτια καὶ παντοειδῆ σκεύη βιαίως ἐτινάσσοντο ἀπὸ πλευρᾶς εἰς πλευρὰν, ὡς συμβαίνει ἐντὸς πλοίων ἐν καιρῷ δυνατῆς ἀνεμοζάλης. Τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ ἀνέβησαν, καὶ διὰ μερικὴν ὥραν ἐξηκολούθουν ὁρμητικῶς ὀπισθοδρομοῦντα, μὲ ναυάγια πλοιαρίων καὶ οἰκοδομῶν τὰς ὄχθας στρώνοντα. Αἱ μεταξὺ τῆς Οὐμεραπόρας καὶ τοῦ ποταμοῦ πεδιάδες κατεσχίσθησαν εἰς εὐμεγέθη χάσματα, ἀπὸ βοῤῥᾶ εἰς νότον ἐκτεινόμενα, ἔχοντα δὲ πλάτος δέκα ἕως εἴκοσι ποδῶν. Πάμπολλα ὕδατα καὶ μαύρη ἄμμος ἐῤῥίφθησαν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἐξήρχετο δὲ συγχρόνως ἰσχυρὰ θειώδης ὀσμή. Αἱ τρεῖς πόλεις Αὔα, Οὐμεραπόρα, καὶ Σαγγαΐγγη δὲν εἶναι εἰμὴ ἐρειπίων σωροὶ, ὑπὸ τοὺς ὁποίους εὑρίσκεται κεχωμένον πλῆθος ταλαιπώρων, οἵτινες ἐκοιμῶντο τὴν φοβερὰν στιγμήν. Δὲν ἔγινεν ὅμως τοσοῦτος ὄλεθρος, ὅσον ἠμποροῦσέ τις νὰ περιμένῃ ἐκ τῆς παντελοῦς καταστροφῆς τριῶν πολυανθρώπων μεγαλοπόλεων. Τὸ δ' αἴτιον εἶναι, ὅτι πάμπολλοι ἐκ τοῦ κοινοῦ λαοῦ κατοικοῦν εἰς ξύλινα καὶ βαμβοκαλάμινα οἰκήματα. Ἂν αἱ οἰκίαι τῶν πόλεων τούτων ἦσαν κτισμέναι ἀπὸ πλίνθους καὶ πέτρας, ὅλος ὁ πληθυσμὸς ἔπρεπε νὰ χαθῇ. Πᾶν τὸ πλινθόκτιστον, οἶκοι, μοναστήρια, ναοὶ, παγόδαι, καὶ τὰ τείχη τῆς πόλεως, ὅλα κατεκρημνίσθησαν. Ἐκ τῶν ἐν Αὔᾳ, Οὐμεραπόρᾳ, καὶ Σαγγαΐγγῃ παγοδῶν οὐδεμία πλέον ἵσταται. Οἱ κόποι καὶ τὰ ἔξοδα τόσων αἰώνων, τὸ καύχημα καὶ ἡ δόξα τοῦ Βουδισμοῦ, εἰς μίαν στιγμὴν κατηδαφίσθησαν.

Ἐπιστολαὶ ἀπὸ τὴν Αὔαν μέχρι τῆς 11ης Ἀπριλίου μᾶς εἰδοποιοῦν ὅτι ἀκόμη δὲν εἶχε καταπαύσειν ὁ τὴν μακρυνὴν βροντὴν ὁμοιάζων κροτοθόρυβος· ἡμέραν δὲ καὶ νύκτα ἐξηκολούθουν οἱ σεισμοὶ, ἐλαφροὶ μὲν ὡς ἐπιτοπλεῖστον, καί ποτε ὅμως ἱκανῶς βίαιοι· σπανίως ἐπέρνα μία ὥρα χωρὶς κλονισμοῦ τινός. Ἡ ἔκτασις τοῦ μεγάλου σεισμοῦ, ἢ μᾶλλον τῶν ἀλλεπαλλήλων μεγάλων σεισμῶν κατὰ τὴν πρωΐαν τῆς 23ης Μαρτίου, εἰσέτι δὲν ἐξηκριβώθη. Καθ' ὅσον τώρα γνωρίζομεν, εἰς διάστημα ἑξακοσίων μιλίων, περιλαμβάνον τὸ πολυανθρωπότερον μέρος τῆς αὐτοκρατορίας, κατεκρημνίσθη πᾶσα παγόδα, πᾶς ναὸς, καὶ πᾶν πλίνθινον οἰκοδόμημα. Ἀρχαῖόν τι ἡφαίστειον μετηνοίχθη, καὶ τὸ πρὸ πολλοῦ κεκρυμμένον πῦρ, μετὰ καπνοῦ καὶ τέφρας, ἀνυψώθη εἰς τοὺς οὐρανούς. Ἐξετάθη δὲ καὶ εἰς τὴν Κίναν ὁ μέγας οὗτος σεισμός· ἀλλ' ἕως ποῦ, εἰσέτι δὲν ἐμάθομεν.

* Παγόδαι λέγονται εἰς τὰς Ἰνδίας οἱ ναοὶ τῶν εἰδώλων.

ΙΝΔΟΙ ΕΘΕΛΟΘΡΗΣΚΟΙ.

Ἐθελόθρησκος ἐπὶ Κοίτης Ἥλων.

Αἱ εἰς ταύτην καὶ τὴν ἑπομένην σελίδα εἰκονογραφίαι παριστάνουν τρεῖς τῶν πολυαρίθμων τρόπων, καθ' οὓς οἱ τῆς Ἰνδίας ἐθελόθρησκοι βασανίζουν αὐτοὶ ἑαυτούς. Κατὰ τὸ Ἰνδικὸν σύστημα, ψυχὴ τοῦ παντὸς εἶναι ὁ Θεὸς, ἤτοι τὸ ὑπέρτατον Πνεῦμα, μέρος τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται εἰς ὅλα τὰ ἔμψυχα ὄντα, συνενωμένον μὲ τὴν ὕλην. Ἐπομένως πᾶσα ψυχὴ ἀνθρώπινος εἶναι μερίδιον τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο γνωρίζων ὁ ἄνθρωπος,—διδάσκουν οἱ θεολόγοι τῆς Ἰνδίας,—ὀφείλει νὰ ζητῇ ἐλευθέρωσιν ἀπὸ τὴν τῶν ὑλικῶν ἐπιῤῥοὴν, ὡς τὸ μόνον μέσον τοῦ νὰ συνενωθῇ καὶ πάλιν μὲ τὴν θεϊκὴν φύσιν. Τὴν ἀπαλλαγὴν ταύτην δύναταί τις ν' ἀπολαύσῃ μονάζων, σκληραγωγούμενος, καὶ τὸν νοῦν ἀφαιρῶν ὅλως ἀπὸ τὰ γήϊνα· καὶ ἂν δὲν ἀξιωθῇ αὐτῆς εἰς μίαν γένεσιν, πρέπει νὰ ἐξακολουθῇ ζητῶν αὐτὴν εἰς πᾶσαν μέλλουσαν μετεμψύχωσιν, ἑωσοῦ νὰ τὴν ἐπιτύχῃ. Τὸ Θεϊκὸν Πνεῦμα παριστάνεται προσέτι ὡς διόλου χωρὶς αἴσθημα ἢ ἐπιθυμίαν. Ὅθεν ν' ἀποβάλῃ τις πᾶν αἴσθημα καὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν εἶναι ὁ κολοφὼν τῆς τελειότητος. Τὰ πάθη καὶ τὰ αἰσθήματα ἐμπορεῖ τις νὰ καθυποβάλῃ εἴτε κατὰ κόρον θεραπεύων αὐτὰ, εἴτε αὐστηρῶς ἀπονεκρόνων· ἀμφοτέρας δὲ τὰς μεθόδους ταύτας ἀφθόνως ἐνεργοῦσι. Σωματικαὶ σκληραγωγίαι καὶ ἑκούσιοι σωματικαὶ κακοπάθειαι κατέχουν ὁμολογουμένως ἔξοχον τόπον εἰς τὴν θρησκείαν τῶν Ἰνδῶν.

Τὸ ἀνωτέρω σχῆμα παριστάνει ἑκούσιον βασανισμὸν πραγματικῶς ἐνεργηθέντα ὑπό τινος Ἰνδοῦ, ὀνομαζομένου Πουῤῥοὺμ Σοατοντρῦ, τὸν ὁποῖον ὡς ἀκολούθως περιγράφει Ἄγγλος τις, γνωρίσας αὐτὸν εἰς τὴν μεγαλόπολιν τῆς Ἰνδίας Βεναρές.

Δεκαετὴς μόνον, ἤρχισεν ὁ ἄνθρωπος οὗτος τὴν σκληραγωγίαν, ἐπλαγίαζε δ' ἐπὶ ἀκανθῶν καὶ χαλίκων. Τοῦτο ἐξηκολούθει δέκα ἔτη, κ' ἔπειτα ἤρχισε νὰ περιέρχεται ὡς Φακήρης (θρῆσκος ἐπαίτης) ὑπάγων ἀπὸ ἕνα εἰς ἄλλον νομιζόμενον ἅγιον τόπον.

Ἐκλείσθη δέ ποτε εἰς κελλίον, ὅπου ἔταξε νὰ βασανίζεται δώδεκα χρόνους. Αὐτοῦ ἔμεινεν ἑωσοῦ τὰ ζωΰφια κατεβίβρωσκον πλέον τὸ κρέας του, καὶ ἔκαμαν σημεῖα, διαμένοντα καὶ ὅτε εἶδεν αὐτὸν ὁ προειρημένος Ἄγγλος. Μετὰ ἓν ἔτος, ὁ Ῥαϊᾶς, ἤτοι ἄρχων τοῦ τόπου ἐκείνου, σπλαγχνισθεὶς αὐτὸν, ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ κελλίου του, ἐλπίζων νὰ καταπείσῃ αὐτὸν ὥστε νὰ παύσῃ βασανιζόμενος· ἀλλ' ὁ ἄθλιος ἐκυριεύθη ἀπὸ μανίαν ὅτι διεκόπη τοιουτοτρόπως, καὶ εἶπεν εἰς τὸν Ῥαϊᾶν ὅτι ἤθελεν ἔχειν τὴν κατάραν του (τὰς δὲ κατάρας τῶν ἀνθρώπων τούτων φοβοῦνται μὲ ὑπερβολὴν ἅπαντες οἱ Ἰνδοί) διὰ τὴν διακοπὴν ταύτην. 'Τί!' εἶπεν ὁ ἀσκητής· 'νομίζεις ὅτι δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ περιφρονῶ τοιαύτας κακοπαθείας! Τίποτε δὲν μ' ἐνοχλοῦν! Κάμε μου κοίτην ἀπὸ καρφία, διὰ νὰ κοίτωμαι ἡμέραν καὶ νύκτα ἐπ' αὐτῆς, καὶ νὰ σὲ δείξω πόσον δύναμαι νὰ ὑποφέρω· τότε δὲ ἴσως κλίνω εἰς τὸ νὰ σὲ συγχωρήσω.'

Ὁ Ῥαϊᾶς, φοβούμενος μὴν ἤθελεν ὑποπέσειν εἰς τὴν κατάραν τοῦ ἀγρίου ἐθελοθρήσκου, κατεσκεύασε δι' αὐτὸν κοίτην ἀπὸ καρφία, τὴν ὁποίαν ὁ ταλαίπωρος ἀσμένως ἐδέχθη, θεωρῶν αὐτὴν ὡς εἶδος θριαμβευτικῆς ἁμάξης. Πάραυτα ἐξεκίνησε νὰ περιέλθῃ τὴν Ἰνδοστάν· περιεσύρθη δὲ χιλιάδας μιλίων ἐπὶ τῆς φρικώδους ταύτης κοίτης, πανταχοῦ προσκυνούμενος ὑπὸ τοῦ ὄχλου ὡς εἶδος Θεοῦ. Τριάκοντα πέντε χρόνους περιήρχετο τοιουτοτρόπως! Βαρυνθεὶς δὲ πλέον τὰς ὁδοιπορίας, ὡς εἶπεν ὁ ἴδιος, ἐπεθύμει νὰ ἐξοδεύσῃ τὴν ἐπίλοιπον αὐτοῦ ζωὴν εἰς Βεναρές.

Ἀλλὰ τόσον τετυφλωμένος ἦτον ὁ ἄθλιος οὗτος ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, ὥστε δὲν εὐχαριστεῖτο μὲ τὴν νομιζομένην ἀρετὴν τοῦ ἐπὶ τῆς κοίτης τῶν καρφίων ἑκουσίου βασανισμοῦ, ἀλλ' ἐφεύρηκε καὶ ἄλλας μεθόδους εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἀποβλεπούσας. Ἐπευχάτο ὅτι εἶχε ποτὲ κρεμάσειν ὑπεράνω ἑαυτοῦ τρυπημένον σκεῦος, ὅθεν ἔσταζεν ὕδωρ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς

του ἡμέραν καὶ νύκτα καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα, ὥστε οὐδὲ στιγμὴν ἡσύχαζε· τὸ δὲ καλοκαίριον ἄναπτε πέριξ αὐτοῦ δαυλοὺς ξύλου διὰ νὰ ὑποφέρῃ ἔτι μᾶλλον ἀπὸ τὴν καῦσιν!

Παράδειγμα δὲ τῶν ὅσοι ἀπὸ τοὺς πόδας κρεμάζονται ἐκ δένδρων μᾶς περιγράφει ὡς ἀκολούθως φιλαληθέστατος περιηγητής.

'Εἰς τὸ πλάγιον τοῦ δρόμου παρετηρήσαμεν Φακήρην τινὰ, ἐνησχολημένον εἰς παραδόξους ἑτοιμασίας. Πέριξ ἔστεκαν Ἰνδοὶ προσκυνηταί. Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Φακήρου σχεδὸν ἐλάτρευαν αὐτὸν, φιλοῦντες τοὺς πόδας του, ὀνομάζοντες αὐτὸν Θεὸν, καὶ τὴν εὐχήν του ἐπικαλούμενοι! Ἄναψαν δὲ μεγάλην πυρκαϊὰν ὑπὸ τὸν ἐκτεταμένον κλάδον παλαιοῦ τινὸς δένδρου· εἰς τὸν κλάδον τοῦτον ἔδεσεν ὁ Φακήρης δύο δυνατὰ σχοινία, ὅθεν ἐκρεμάσθη μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω ἄνωθεν τοῦ πυρός· ἐκινεῖτο δὲ ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν διὰ τοῦ καπνοῦ καὶ τῆς φλογὸς, ἀριθμῶν συγχρόνως τὰ κομβολόγιά του, διὰ νὰ ἐξακριβώσῃ τὴν παρέλευσιν τῶν τεσσάρων ὡρῶν, ὅσας εἶχε καταδικάσειν αὐτὸς ἑαυτὸν τοιουτοτρόπως νὰ βασανίζεται καθ' ἡμέραν διὰ δώδεκα χρόνους, ἐξ ὧν ἐννέα σχεδὸν παρῆλθον ἤδη. Ἄνωθεν τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τοῦ στόματος ἔχει μικρόν τι πανίον δεδεμένον, ὥστε νὰ προφυλάσσεται ἀπὸ τὰ πνιγηρὰ τοῦ καπνοῦ ἀποτελέσματα. Διὰ τῶν μέσων τούτων λέγει ὅτι θέλει ἐξιλεώσειν τὸ Θεῖον, καὶ ἁγιασθῆν διαπαντός. Τὴν τελευταίαν ἡμίσειαν ὥραν ἐκ τῶν τεσσάρων ὡρῶν, λέγουν οἱ ἄνθρωποί του, ὅτι στέκει ὄρθιος, καὶ κινεῖται κυκλοειδῶς τριγύρω τοῦ πυρός. Ὅταν δὲ καταβῇ, κυλίεται εἰς τὴν θερμὴν τῆς πυρκαϊᾶς στάκτην.'

Τὸ τρίτον εἶδος τοῦ ἑκουσίου βασανισμοῦ ὑποφέρουν οἱ ἐθελόθρησκοι, ποτὲ μὲν ὄρθιοι, ποτὲ δὲ ἀνεστραμμένοι. Ἡ εἰκονογραφία μᾶς παριστάνει τὸν πρῶτον τρόπον.

'Διάφοροι Ἰνδοὶ ἐπαῖται,' λέγει συγγραφεύς τις, 'καλύβας οἰκοδομήσαντες παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Γάγγου, περιεκυκλοῦντο καθ' ἡμέραν μὲ πυρκαϊὰς, καὶ τρεῖς ἢ τέσσαρας ὥρας καθ' ἑκάστην ἐπεστηρίζοντο εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, ἀνεστραμμένους ἔχοντες τοὺς πόδας, σιωπηλῶς τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν ἐπαναλαμβάνοντες, καὶ ἀριθμοῦντες τὰ κομβολόγιά των. Πάμπολλοι δὲ ἤρχοντο καὶ ὑπήγαιναν, ἐκπεπληγμένοι θεαταὶ τῶν μανιωδῶν τούτων ἀνθρώπων, οἵτινες ἐξηκολούθουν καὶ τὴν νύκτα τὰς θρησκευτικὰς σκληραγωγίας των, μέχρι τοῦ λαιμοῦ εἰς τὸν Γάγγην στεκόμενοι τρεῖς ἢ τέσσαρας ὥρας, ἀριθμοῦντες τὰ κομβολόγιά των.'

Καὶ ἄλλα πολυάριθμα εἴδη ἑκουσίου βασανισμοῦ ἐνεργοῦσι χιλιάδες τῶν ἀθλίων, ἠπατημένων εἰδωλολατρῶν τῆς Ἰνδοστάν. Γίνονται δὲ ταῦτα πάντα οὐχὶ πρὸς ἐξάλειψιν τῶν παρελθόντων ἀνομημάτων, ἀλλὰ πρὸς ἀπόλαυσιν δαψιλεστάτων ἀμοιβῶν εἰς τὸν μέλλοντα κόσμον. Οἱ Ἰνδοὶ ἀσκηταὶ εἶναι γενικῶς ἐπαῖται. Τὸν ἀληθῆ δὲ χαρακτῆρα καὶ τὴν ἐπιρροὴν αὐτῶν περιγράφει ὡς ἀκολούθως συγγραφεύς τις περὶ τῆς Ἱστορίας, Φιλολογίας, καὶ Θρησκείας τῶν Ἰνδῶν.

'Οὐχὶ μόνον δὲν καθυπέταξαν τὰ πάθη των, ἀλλὰ καὶ ἀπανθρώπως καταρῶνται τὸν μὴ θέλοντα νὰ τοὺς δώσῃ τροφήν. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἶναι κοινοὶ κλέπται. Σχεδὸν ἅπαντες ζοῦν ἀσώτως. Ἄλλοι δὲ σχεδὸν πάντοτε εἶναι μεθυσμένοι ἀπὸ τὸ ὄπιον καὶ ἀπ' ἄλλα ὅμοια φάρμακα. Διόλου ἀγνοοῦν τὴν ἀληθῆ τῆς καρδίας καθαρότητα καὶ τὴν δικαίαν ζωήν. Φοβοῦνται μὲν νὰ θανατώσωσιν ἔντομον, νὰ λοιδορήσωσι Βραχμᾶνα, ἢ νὰ παραμελήσωσιν ἱεροπραξίαν τινά· ἀλλ' οὐδέποτε ταράττουσι τὴν εἰρήνην αὐτῶν οἱ ἀκάθαρτοι διαλογισμοὶ ἢ αἱ ἄδικοι πράξεις. Τῳόντι, μερικοὶ τῶν πλέον ὑψωμένων ἀπὸ τοὺς Ἰνδοὺς ἁγίους παριστάνονται, εἰς τὰ

ἱερὰ βιβλία των, ὡς φοβεροὶ καταντήσαντες διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ θυμοῦ των πρὸς ἅπαντας ὅσοι αὐτοὺς ἐπλησίαζαν· αἱ δὲ ἀκαθαρσίαι των, ὡς ἱστοροῦνται πρὸς μίμησιν τῶν ἄλλων, εἶναι πειρακτικώτεραι παρὰ νὰ φθάσωσι ποτὲ εἰς Εὐρωπαϊκὸν ὠτίον. Πρὸς δὲ τούτοις, ἡ ἐπιῤῥοὴ αὐτῶν εἰς τὰ δημόσια ἤδη εἶναι τόσον φθαρτική, ὥστε πᾶσα ψυχὴ φιλάνθρωπος κινεῖται εἰς οἶκτον ὁμοῦ καὶ ἀγανάκτησιν. Τοὺς ἐπαίτας τούτους δὲν ὑποβλέπει τὸ δημόσιον οὔτε περιφρονεῖ, ὡς ἐκείνους οἵτινες οὐδὲν ἄλλο συστατικὸν ἔχουν εἰμὴ τὴν δυστυχίαν αὐτῶν. Πολλοὶ μὲν τῶν πλέον πεφωτισμένων Ἰνδῶν ἀποστρέφονται αὐτούς, καὶ μάλιστα εὔχονται νὰ τοὺς ἠνάγκαζεν ἡ κυβέρνησις ὥστε νὰ ἐργάζωνται· ἀλλ' ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους, τινὲς εὐκατάστατοι περιποιοῦνται αὐτοὺς μετὰ μεγίστου σεβασμοῦ, καί ποτε προσκαλοῦσι τινὰς αὐτῶν εἰς τὰς οἰκίας των, πίνουν τὸ νερὸν μεθ' οὗ αὐτοὶ ἔνιψαν τοὺς πόδας των, εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ συμποσίου τρώγουν τὰ περισσεύματα τῶν πινακίων των. Ὑπὸ δὲ τοῦ κοινοῦ λαοῦ θεωροῦνται ὡς μικρόν τι τῶν θεῶν ὑποδεέστεροι, καὶ πολλάκις σχεδὸν προσκυνοῦνται. Εἶναι προνομιοῦχοι καὶ ὑβριστικοὶ ἅρπαγες, αὐθαδῶς ἀπαιτοῦντες τὰς συνεισφορὰς τῶν χαμερπῶν καὶ δεισιδαιμόνων Ἰνδῶν. Αἱ ὀκνηραὶ προσέτι ἕξεις αὐτῶν, καὶ τὰ αἰσχρά των ᾄσματα, φέρουν εἰς παντὸς εἴδους ἀκαθαρσίαν, καὶ εἰς κλοπὰς ἀδιακόπους.'

Η ΡΩΣΣΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ.—ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ.

Συνέχεια ἀπὸ Σελ. 75.

ΟΥΧΙ μόνον εἰς τὰ ἐργοστάσια, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς οἰκίας κατασκευάζουν οἱ Ῥῶσσοι πάμπολλα χειροτεχνήματα. Πολλαὶ κυρίαι βάλλουν ὡς ἐπιτοπλεῖστον τὰ τέκνα τῶν οἰκιακῶν δούλων εἰς τὸ κέντημα καὶ εἰς παντοειδῆ ἄλλα ἐργόχειρα. Αἱ γυναῖκες καταγίνονται εἰς τὸ κλώθειν, ὑφαίνειν, πλέκειν, κτλ. διότι ἐντὸς τῆς Ῥωσσίας ὀλίγον ἀξίζει ἡ ἀκατέργαστος ὡς πρὸς τὴν κατειργασμένην ὕλην. Τὰς χωρικὰς μάλιστα ἐπαινοῦσι σχεδὸν ὅλοι οἱ τὴν Ῥωσσίαν περιελθόντες διὰ τὴν φιλοπονίαν αὐτῶν· 'Τὰς συζύγους τῶν χωρικῶν,' λέγει ὁ πεζοδρόμος Κοχράνης, 'εὕρηκα πάντοτε εἰς ὠφέλιμόν τι ἔργον ἐνησχολημένας· κάμνουν ἄριστα χονδρὰ μάλλινα καὶ λινᾶ ὑφάσματα, ὡς καὶ πλέκουν καὶ κλώθουν. Αὐταὶ οὐχὶ μόνον ὅλα τὰ οἰκιακὰ ἔργα ἐπιφορτίζονται, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ τῶν ἀγρῶν συμμετέχουν.' Εἰς τὰς κωμοπόλεις καὶ τὰ χωρία τὰ ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Σιβηρίαν Κολύμα, 'αἱ γυναῖκες κεντοῦν χειρίδας, σκούφους, ὑποδήματα, καὶ ἄλλα διάφορα, μὲ πολλὰ εὔμορφον τρόπον.' Ἀναμφιβόλως πάμπολλα βαμβακερά, λινᾶ, καὶ μάλλινα ὑφάσματα χειροτεχνεῖ πρὸς ἰδίαν αὐτῆς ἀνάλωσιν ἡ Ῥωσσία. Ἡ κυβέρνησις μεγάλως προσπαθεῖ νὰ ἐνθαῤῥύνῃ τὰ κατ' οἶκον χειροτεχνήματα, καὶ οἱ ἔξω ἐπίτροποι αὐτῆς ἔχουν διαταγὰς νὰ πέμπωσιν εἰς τὴν Πετρούπολιν ἔκτυπα νέων μηχανῶν, καὶ ὑποδείγματα καινῶν χειροτεχνημάτων· πολλάκις δὲ καὶ μισθόνουν αὐτοὶ ἀλλοεθνεῖς τεχνίτας νὰ ἐπιστατῶσι Ῥωσσικὰ ἐργοστάσια. Μεγάλαι προσπαθήσεις ἔγιναν ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν πρὸς βελτίωσιν τῆς ποσότητος καὶ ποιότητος τοῦ Ῥωσσικοῦ μαλλίου. Τὸ Μερινὸν πρόβατον ἐπέτυχον νὰ οἰκειώσωσιν οὐχὶ μόνον εἰς τὰς κεντρικὰς καὶ νοτίους ἐπαρχίας, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὴν Βαλτικὴν εἰς τὴν Ἐσθονίαν καὶ Λιβονίαν, ὅπου, ἂν καὶ ἡ φύσις ὀλίγον συνεργῇ, ἡ μεγάλη ὅμως ἐπιμέλεια, ἡ ἀναγκαία εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς μάνδρας, ἐπέφερεν ὥστε ἡ βελτίωσις τοῦ μαλλίου νὰ ἦναι αὐτοῦ ὄχι ὀλιγώτερον, ἴσως δὲ καὶ μᾶλλον, ταχεῖα, παρ' εἰς ἄλλας πλέον εὐνοημένας ἐπαρχίας. Τὸ 1832, Ἑταιρεία πρὸς Βελτίωσιν τοῦ Μαλλίου συνεχροτήθη κατὰ τὴν Σιβηρίαν. Τὰ πρῶτα Μερινὰ πρόβατα εἰσήχθησαν εἰς τὴν Ῥωσσικὴν αὐτοκρατορίαν μόλις πρὸ τριάκοντα χρόνων· ὑπάρχει δὲ τώρα ἓν ἑκατομμύριον εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἰεκατερινοσλὰβ, καὶ εἰς τὴν Κριμέαν καὶ τὴν ἐπαρχίαν τῆς Χερσῶνος πιθανῶς ἄλλα τόσα. Τὸ 1826 ἐξήχθησαν ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν 35,800 πούδια· τὸ δὲ 1834 281,450 πούδια. Ἡ πώλησις Ῥωσσικοῦ μαλλίου διὰ τοὺς Ἄγγλους ἐργοστασιάρχας ηὔξησε πολὺ ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν· τὸ μὲν 1820 εἰσήχθησαν ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν 75,614 λίτραι μαλλίου, τὸ δὲ 1838 3,769,-102 λίτραι. Τὰ δὲ εἰς τὴν Ῥωσσίαν εἰσαγόμενα μάλλινα τῆς Ἀγγλίας χειροτεχνήματα ἠλαττώθησαν, ἐκτιμώμενα £346,331 κατὰ τὸ 1820, καὶ £94,419 κατὰ τὸ 1838.

Ταχίστην πρόοδον ἔκαμαν καὶ τὰ βαμβακερὰ χειροτεχνήματα ἀπὸ τὸ 1824, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἐφεξῆς·

Βαμβακεροῦ νήματος καὶ μίτου ἐξαγωγὴ ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν εἰς τὴν Ῥωσσίαν.

1820	8,762,324 λίτραι.
1830	18,555,753
1837	24,108,593

Βαμβακερῶν ὑφασμάτων ἐξαγωγὴ ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν εἰς τὴν Ῥωσσίαν.

		1820.	1837.
Λευκὰ βαμβακερὰ ὑφάσματα	ὑάρδαι	9,754,460	980,779
Βεβαμμένα βαμβακερὰ ὑφάσματα	"	3,449,391	145,760
		13,203,851	1,126,539

Τὸ 1835 ἔγιναν νέα καταστήματα πρὸς κλώσιμον τοῦ βαμβακίου εἰς τὴν Πετρούπολιν, Μόσχαν, καὶ Καλούγαν.

Ὡς δὲ πρὸς τὸ μετάξιον ἡ κυβέρνησις προσπαθεῖ μεγάλως καὶ νὰ παράγῃ αὐτό, καὶ νὰ συστήσῃ ἐργοστάσια πρὸς κατασκευὴν αὐτοῦ. Πλησίον εἰς ὅλας τὰς κυριωτέρας μεσημβρινὰς πόλεις ἐφυτεύθησαν πλεῖσται συκάμινοι ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Χαρκὸφ, ἐξαιρέτως, φυτεύονται κατ' ἔτος 15,000 δένδρων μὲ δαπάνην τῆς κυβερνήσεως.

Τὴν πρόοδον τῶν χειροτεχνημάτων ὡς πρὸς τὴν σιδηρουργίαν καὶ τὴν μαχαιροποιΐαν δὲν γνωρίζομεν ἀκριβῶς· ἀλλ' εἰς τὸν κλάδον τοῦτον δὲν ἔγινε τοσαύτη πρόοδος, ὅση εἰς τὰ βαμβακερὰ, μεταξωτὰ, καὶ μάλλινα χειροτεχνήματα. Τὸ 1832 τὰ εἰσαχθέντα εἰς τὴν Ῥωσσίαν σιδηρουργήματα καὶ μαχαιρικὰ τῆς Ἀγγλίας ἐξετιμήθησαν £27,619· τὰ δὲ τὸ 1838, £36,-830. Ἐκ τῆς Αὐστρίας εἰσάγει ἐτησίως ἡ Ῥωσσία κοπτερὰ ἐργαλεῖα καὶ δρέπανα ἐκτιμώμενα £80,000. Τὸ 1835 ἐργοστάσιόν τι χειρουργικῶν ἐργαλείων ἐν Πετρουπόλει ἐχορήγησεν εἰς τὸ στράτευμα καὶ τὰ δημόσια καταστήματα ἐργαλεῖα 184,000 ῥουβλίων ἀξίζοντα. Τὸ αὐτὸ ἔτος συνεστήθη ἑταιρεία εἰς τὴν Πετρούπολιν διὰ τὴν κατασκευὴν ἀργυρῶν σκευῶν.

Τὰ χειροτεχνικὰ εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν καταστήματα ἀνέβαιναν τὸ 1835 εἰς 6044, ἐξ ὧν 380 συνεστήθησαν κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος. Εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν ταύτην δὲν συμπεριλαμβάνονται τὰ μεταλλεῖα, χαλκουργεῖα, καὶ αἱ κάμινοι.

Ἐπὶ τέλους, ἐμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι τὰ προϊόντα τῆς περὶ τὰ χειροτεχνήματα Ῥωσσικῆς βιομηχανίας εἶναι κατὰ τὸ παρὸν πάμπολλα, καὶ ὅτι μάλιστα ἐτησίως αὐξάνουν.

Ἕπεται ἡ συνέχεια.

ΑΝΑΓΚΗ ΚΑΙ ΑΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΧΡΗΣΤΗΣ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ.

Οἱ Ῥωμαϊκοὶ νόμοι δὲν ἐσυγχώρουν εἰς κανένα Ῥωμαῖον νὰ ἀγνοῇ τοὺς πολιτικοὺς νόμους, οὐδὲ κανεῖς Ῥωμαῖος ἠδύνατο νὰ προφασισθῇ ἐπὶ κριτηρίου τὴν ἄγνοιαν τῶν νόμων. Αὕτη ἡ διαταγὴ φαίνεται ὅτι ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἀπ' αὐτὴν τὴν Ἁγίαν Γραφήν· ὅπου ὁ Θεὸς, δίδων τοὺς νόμους εἰς τὸν Μωϋσῆν, τὸν προστάζει νὰ τοὺς φανερώσῃ εἰς ὅλην τὴν συναγωγὴν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· καθὼς καὶ ἕκαστον ἀπὸ τοὺς Ἰσραηλίτας, ὄχι μόνον αὐτὸς νὰ τοὺς ἐξεύρῃ, ἀλλὰ καὶ τὰ τέκνα του νὰ διδάσκῃ*· ὁ δὲ Μωϋσῆς προστάζει καὶ αὐτοὺς τοὺς ἱερεῖς νὰ τοὺς ἀναγινώσκωσιν εἰς ὅλον τὸν λαὸν, ἄνδρας ὁμοῦ καὶ γυναῖκας. Διατί; 'Ἵν' ἀκούσωσι (λέγει), καὶ ἵνα μάθωσι φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν· καὶ ἀκούσονται ποιεῖν πάντας τοὺς λόγους τοῦ νόμου τούτου· καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, οἳ οὐκ οἴδασιν, ἀκούσονται, καὶ μαθήσονται φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεόν.' Καὶ βέβαια, ἂν ὅσα ἐγράφησαν, ἐγράφησαν διὰ διδασκαλίαν ἡμετέραν· καὶ ἂν ὅλαι αἱ πλάναι προέρχωνται ἀπὸ τὴν ἄγνοιαν τῶν Θείων νόμων· τίς εἶναι τόσον ἀνόητος, ὥστε νὰ μὴ καταλαμβάνῃ, ὅτι εἶναι ἀσυγκρίτως ἀναγκαιότερον εἰς αὐτὸν τὸ νὰ ἐξεύρῃ τοὺς νόμους τοῦ Θεοῦ, ἀφ' ὅτι ἦτον εἰς ἕνα Ῥωμαῖον τὸ νὰ ἐξεύρῃ τοὺς πολιτικοὺς νόμους τῆς Ῥώμης; Ὁ Ῥωμαῖος πολίτης, ἀγνοῶν τοὺς νόμους τῆς ἰδίας πατρίδος, ἐκινδύνευε νὰ ζημιωθῇ τὸ περισσότερον αὐτὴν τὴν πρόσκαιρον ζωήν· ὁ δὲ Χριστιανὸς, τοῦ ὁποίου τὸ πολίτευμα εἶναι εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἂν ἀγνοῇ τοὺς νόμους αὐτῆς τῆς οὐρανίου πατρίδος, κινδυνεύει νὰ ἐξορισθῇ διὰ παντὸς ἀπ' αὐτὴν, καὶ νὰ καταντήσῃ εἰς μίαν ἀθλιότητα χωρὶς τέλος. Διότι, καθὼς ἀνίσχυρος ἦτον ἡ πρόφασις ἑνὸς Ῥωμαίου ὅτι δὲν ἐγίνωσκε τοὺς νόμους, ἐπίσης καὶ περισσότερον ἀδύνατον εἶναι εἰς τὸν Χριστιανὸν νὰ δικαιωθῇ μὲ τὴν ἄγνοιαν τῶν Θείων νόμων εἰς τὸ κριτήριον τοῦ Ὑψίστου καὶ ἀδεκάστου Νομοθέτου· ὅπου, καθὼς αὐτὸς λέγει, θέλει δαρῇ καὶ ὁ μὴ γνοὺς καθὼς καὶ ὁ γνούς.

Αὕτη ἡ μελέτη τῶν Θείων νόμων, ἐὰν καὶ ἀναντιῤῥήτως ἀναγκαία, ἠμελήθη τὴν σήμερον, καθὼς καὶ ἄλλα καλά· καὶ δὲν εἶναι ἄλλο κοινότερον παρὰ τὸ νὰ βλέπῃ τις τοὺς περισσοτέρους τοῦ παρόντος καιροῦ Χριστιανοὺς εἰς παντελῆ ἄγνοιαν, ἢ τουλάχιστον εἰς ἐπιπόλαιον καὶ ἀμέθοδον γνῶσιν τῆς ἰδίας αὐτῶν θρησκείας. Οἱ γονεῖς, οἱ ὁποῖοι ἔπρεπε νὰ ἦναι οἱ πρῶτοι κατηχηταὶ τῶν ἰδίων τέκνων, ἀκατήχητοι αὐτοὶ, οὔτε δύνανται, οὔτε θέλουσι νὰ διδάξωσι τὰ τέκνα των. Ἂν τοὺς ἐρωτήσῃς, ἔχουσι καιρὸν δι' ὅλας τὰς ἄλλας βιωτικὰς ὑποθέσεις καὶ μερίμνας· καταγίνονται μὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν εἰς τὸ νὰ συναθροίσωσι πλοῦτον διὰ τὰ τέκνα των· σπουδάζουσι νὰ συγκροτήσωσιν ἐπιγαμίας εὐτυχεῖς· διὰ μόνην τὴν καλὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων αὐτῶν δὲν εὐκαιροῦσιν· ἢ, καὶ ἂν εὐκαιρήσωσιν, ὅλη ἡ ἀνατροφὴ, τὴν ὁποίαν δίδουσιν εἰς αὐτὰ, περιορίζεται εἰς τὸ νὰ τὰ διδάσκωσι, τίνι τρόπῳ νὰ στολίζωνται, καὶ πῶς νὰ προσφέρωνται εἰς τὰς ἀμοιβαίας ἐπισκέψεις καὶ προσρήσεις*. Καὶ εἰς τοὺς τοιούτους γονεῖς ἁρμόζει κατὰ πολλὰ τὸ ὁποῖον ἔλεγεν ὁ Κράτης· 'Ἄνθρωποι, ποῦ τρέχετε; τί καταγίνεσθε μὲ τοσαύτην σπουδὴν εἰς τὸ νὰ ἀποκτήσητε χρήματα, ἔπειτα ἀμελεῖτε τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων, εἰς τὰ ὁποῖα θέλετε ἀφήσειν τὰ χρήματα;'† Ὅσοι δὲ πάλιν ἀπὸ τοὺς γονεῖς φαίνονται ὅτι ἔχουσι φροντίδα διὰ τὰ τέκνα των, αὐτοὶ προφασίζονται, ὅτι δὲν ἐξεύρουσι τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ τὰ διδάξωσι.— ΚΟΡΑΗΣ.

ΤΙΠΟΤΕ δὲν λησμονοῦμεν τόσον εὐκόλως, ὅσον τὰ παρελθόντα δεινά.

* Εἰς πολλότατα μέρη τῆς Γραφῆς προστάσσει ὁ Θεὸς τὸν Μωϋσῆν νὰ φανερόνῃ τοὺς νόμους εἰς τὸν Ἰσραὴλ μὲ ταῦτα τὰ λόγια: 'Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ·' τοὺς γονεῖς δὲ πάλιν νὰ διδάσκωσι τὰ τέκνα, Δευτερονομ. ς'. 7.

* Κατ' ἀλήθειαν δὲν εἶναι ἄλλο δυστυχέστερον ἀπὸ τὴν ἀνατροφὴν, τὴν ὁποίαν ἀνατρέφουσι τὴν σήμερον οἱ γονεῖς τὰ ἴδια τέκνα. Ὅταν αὐτὰ μάθωσι τὸν τρόπον τῆς ἐνδύσεως καὶ τῶν ἀμοιβαίων προσρήσεων· ὅταν ἐξεύρωσι νὰ συγκλώθωσι φιλοφρονητικά τινα λεξείδια, πολλάκις ἀσύγκλωστα· οἱ γονεῖς ὄχι μόνον ἀρκοῦνται εἰς αὐτὸ, ἀλλὰ καὶ νομίζουσιν, ὅτι τὰ τέκνα των εἶναι χρηστοηθέστατα.

†Ἔλεγεν ὁ Κράτης, ὅτι ἤθελεν (ἂν ἦτο δυνατὸν) νὰ ἀναβῇ τις εἰς τὸ ὑψηλότερον μέρος μιᾶς πόλεως, καὶ ἐκεῖθεν νὰ κράξῃ, 'Ὦ ἄνθρωποι, ποῖ φέρεσθε, οἵτινες χρημάτων μὲν κτήσεως πέρι πᾶσαν ποιεῖσθε σπουδὴν, τῶν δ' υἱέων, οἷς ταῦτα καταλείψετε, μικρὰ φροντίζετε;' καὶ εἰς αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Κράτητος προσθέτει ὁ Πλούταρχος ἕνα φρόνιμον στοχασμόν. Οἱ τοιοῦτοι γονεῖς (λέγει) κάμνουσι τὸ ὅμοιον μὲ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι φροντίζουσι διὰ τὸ ὑπόδημα, καὶ ἀμελοῦσι τὸν πόδα, διὰ τὸν ὁποῖον εἶναι τὸ ὑπόδημα.— Πλούταρχ. περὶ Παίδ. Ἀγωγ.

ΤΟ ΜΑΥΡΟΝ ΘΑΝΑΤΙΚΟΝ, ΗΤΟΙ Ο ΛΟΙΜΟΣ ΤΗΣ ΔΕΚΑΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ.

ΠΡΟ παντὸς μεγάλου λοιμοῦ,—παρατηρεῖ ὁ ἐκ Βερολίνου ἰατρὸς Hecker,—ἡ φύσις πάσχει ἐκπληκτικὰς μεταβολάς. Τὰ στοιχεῖα σφοδρᾶς συγκρούονται· ἡ τῆς ἀτμοσφαίρας πνιγηρὰ ξήρανσις, αἱ ὑπόγειοι βρονταί, ἡ ἐκ τῶν πλημμυρούντων ὑδάτων ὁμίχλη, προμηνύουσι φοβερὸν ὄλεθρον.

Ὡς δὲ προηγοῦνται τὰ φυσικὰ ταῦτα φαινόμενα, οὕτως ἕπονται ἠθικαὶ μεταβολαὶ οὐχ ἧττον ἐκπληκτικαί. Τόσον μεγάλως ταράττουσιν αἱ πανώλεις καὶ συγχέουσι τὴν κοινωνίαν, ὥστε σημαντική τις μεταβολὴ ἐπὶ τὸ χεῖρον ἢ ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἀφεύκτως γίνεται εἰς τὸν ἠθικὸν χαρακτῆρα τῶν ἐθνῶν, καὶ ἢ φθάνουν εἰς ἀνώτερον βαθμὸν ἀρετῆς, ἢ ἔτι μᾶλλον καταβυθίζονται εἰς τὴν ἄγνοιαν καὶ κακίαν. Τῆς θεωρίας ταύτης ὑπάρχουν δύο ἀξιομνημόνευτα παραδείγματα, ὁ ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου περιγραφόμενος Ἀθηναϊκὸς Λοιμός, καὶ ὄχι ὀλιγώτερον ὁ μέγας λοιμὸς τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος, ὁ κατερημώσας τὴν Εὐρώπην, Ἀσίαν, καὶ Ἀφρικήν. Ὁ δεύτερος οὗτος ὀλίγον διέφερεν ἀπὸ τὴν γνωστὴν πανώλη, ὠνομάσθη δὲ εἰς μὲν τὴν Ἀγγλίαν Μαῦρον Θανατικὸν ἀπὸ τὰς φυομένας ἐπὶ τοῦ δέρματος μαύρας κηλίδας, εἰς δὲ τὴν Ἰταλίαν la mortalità grande, ἡ μεγάλη θνῆσις.

Τὰ συμπτώματα ἦσαν ὅμοια τῶν τῆς κοινῆς πανώλους· ἦτο δηλαδὴ φλογώδης πυρετός, μετὰ βουβώνων, τὸν δρόμον αὐτοῦ εἰς ὀλίγας ἡμέρας διατρέχων. Εἶχεν ὅμως καὶ τὸ περιπλέον τοῦτο δεινόν, ὅτι προσεβάλλοντο οἱ πνεύμονες, καὶ ἠκολούθει αἱμοπτυξία. Ἀφοῦ ὅμως ἐδαπάνησε τὴν πρώτην αὐτοῦ ὁρμήν, κατήντησεν εἰς τὸ τῆς σημερινῆς πανώλους σύνηθες εἶδος, τῆς αἱμορραγίας μὴ οὔσης πλέον οὐσιώδους συμπτώματος. Σεισμοὶ καὶ λιμοὶ εἶχαν προηγηθῆν τῆς φοβερᾶς ταύτης νόσου· ἐκ τῆς Κίνας εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν τὰ θεμέλια τῆς γῆς ἐσείοντο· καθ' ὅλην τὴν Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦτο τεταραγμένη, καὶ φυτὰ καὶ ζῶα ἐκινδύνευον ἀπὸ τὴν δηλητήριον αὐτῆς ἐπιῤῥοήν.

Οἱ σπαραγμοὶ οὗτοι τοῦ γηΐνου συστήματος ἤρχισαν εἰς τὴν Κίναν τὸ 1333, δεκαπέντε ἐνιαυτοὺς πρὶν ἐκσπάσῃ ὁ λοιμὸς κατὰ τὴν Εὐρώπην. Ἀνομβρία μετὰ λιμοῦ ἤρχισεν εἰς τὴν χώραν τὴν ποτιζομένην ὑπὸ τῶν ποταμῶν Κιάγγου καὶ Ὑάη. Τετρακόσιαι χιλιάδες ἀνθρώπων ἀπωλέσθησαν εἰς τὰς ὑπὸ ῥαγδαιοτάτων βροχῶν προξενηθείσας πλημμύρας· εἰς δὲ τὴν ἐπαρχίαν Τσέ, μετ' ἀνομβρίαν ἀνήκουστον, ἐπῆρε τὸ θανατικόν, ὡς ὑποτίθεται, πέντε ἑκατομμύρια λαοῦ. Ἀνομβρίαι καὶ πλημμύραι, λιμοὶ καὶ σεισμοί, φαίνεται ὅτι ἠκολούθουν ἄλληλα μὲ φοβερὰν ταχύτητα. Ὄρη κατεβυθίσθησαν· καὶ εἰς μίαν περίστασιν, μετὰ τρίμηνον βροχήν, ἑπτὰ πόλεις κατεστράφησαν ὑπὸ πλημμυρῶν. Τῶν στοιχείων ἡ ὁρμὴ δὲν καθησύχασεν εἰς τὴν Κίναν πρὸ τοῦ 1347.

Εἰς δὲ τὴν Εὐρώπην ἤρχισαν τὰ σημεῖα τῆς γηΐνου ταραχῆς τὸ 1348. Τὴν Κύπρον, ὑπὸ τῆς πανώλους ἤδη μαστιζομένην, ἐκλόνησε καὶ σεισμὸς μετὰ θυέλλης τόσον τρομερᾶς, ὥστε οἱ ἄθλιοι κάτοικοι ἔφευγαν πανταχόθεν. Πρὸ τοῦ σεισμοῦ ἔπνευσε λοιμικὸς ἄνεμος τόσον θανατηφόρος, ὥστε πολλοὶ ἔπιπταν αἰφνιδίως, καὶ ἐξέπνεαν ἀγωνιῶντες. Τοῦτο δέ, ὡς παρατηρεῖ ὁ ἰατρὸς Hecker, ἦτον ἐκ τῶν σπανιωτάτων φαινομένων. Ὁ δηλητήριος οὗτος ἀτμὸς δὲν ἐπεριωρίσθη εἰς τὴν Κύπρον· καθότι παρὰ τῶν Γερμανῶν χρονογράφων μανθάνομεν ὅτι παχεῖά τις δυσώδης ὁμίχλη προῆλθεν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, καὶ ἐξηπλώθη ἐπὶ τῆς Ἰταλίας.

Οἱ σεισμοὶ ἐξετάθησαν κατὰ μέγα μέρος τῆς Εὐρώπης· εἰς τὴν Καρινθίαν ἐκρημνίσθησαν τριάκοντα κῶμαι μεθ' ὅλων τῶν ἐκκλησιῶν· ὑπὲρ τὰ τρισχίλια δὲ νεκρὰ σώματα ἀφῃρέθησαν ἐκ τῶν ἐρειπίων. Οἱ σεισμοὶ οὗτοι ἠκολούθουν ἕως τὸ 1360 εἰς τὴν Γερμανίαν, Γαλλίαν, Σιλεσίαν, Πολονίαν, Ἀγγλίαν, Δανίαν, ἔτι δὲ καὶ βορεινότερα.

Πανταχοῦ ἐπεκράτουν βροχαί, πλημμύραι, καὶ ἀστοχία γεννημάτων· ἐξοπίσω δὲ τούτων ἤρχετο φυσικὰ ἡ πεῖνα. Εἰς τὰς μεγαλοπόλεις τῆς Ἰταλίας ὑπεχρεώθησαν, τὸ ἔαρ τοῦ 1347, νὰ διανέμωσιν ἄρτον εἰς τοὺς πτωχούς· εἰς τὴν Φλωρεντίαν κατεσκευάσθησαν μεγάλοι φοῦρνοι, ἐξ ὧν, κατὰ τὸν Ἀπρίλιον, 94,000 ἄρτων, τῶν δώδεκα οὐγγιῶν, διεμοιράζοντο καθ' ἡμέραν.

Διπλῆν μορφὴν λαβοῦσα ἡ ἐπιδημία αὕτη, φαίνεται ὅτι καὶ δύο εἶχε πηγάς· ἡ μετριωτέρα νόσος ἐγεννήθη κατὰ τὴν Εὐρώπην, ὅπου πρὸ αἰώνων ἦτο κοινὴ ἀσθένεια· ἡ δὲ κακοηθεστέρα, ἡ καὶ τὴν αἱμοπτυξίαν ἐπιφέρουσα, ἦτον ἐπείσακτος, ἐκ τῆς Ἀνατολῆς διαδοθεῖσα. Κατὰ τὸν Hecker, ἀμφότεραι προῆλθον ἀπὸ βιαίας ταραχὰς εἰς τὸν ὀργανισμὸν τῆς γῆς.

Ὡς δὲ πρὸς τὴν ἐκ τοῦ Μαύρου Λοιμοῦ θνῆσιν, δύσκολον εἶναι νὰ λογαριάσωμεν δι' ἀριθμῶν τὴν θραῦσίν του. Τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα ἡ Εὐρώπη ἦτο μόνον ἡμιπολιτισμένη· ἡ δὲ μετ' ἀκριβείας ἀπαρίθμησις εἶναι ἀπὸ τὰ τελευταῖα κοινωνικὰ προτερήματα. Τὰ περὶ τῆς θνήσεως λοιπὸν ἱστορούμενα εἶναι ὁπωσοῦν ἀπροσδιόριστα, καὶ ἴσως ἐνίοτε ὑπερβολικά· μολονότι τὸ μέγεθος τῶν ἀριθμῶν συμφωνεῖ μὲ τὴν παντελῆ ἐρήμωσιν πολλῶν πόλεων καὶ χωρῶν. Εἰς τὴν Κίναν λέγεται ὅτι ἀπέθανον ὑπὲρ τὰ δεκατρία ἑκατομμύρια· πρὸς τὸν ἐν Αὐενιῶνι τότε Πάπαν Κλήμεντα ἀνεφέρθη ὅτι 24,000,000 ἔσφαξεν ὁ λοιμὸς οὗτος εἰς τὴν Ἀνατολήν, τῆς Κίνας μὴ συμπεριλαμβανομένης. Εἰς τὸ Κάϊρον ἀπέθνησκαν 10,000 ἕως 15,000 καθ' ἡμέραν, ἐνόσῳ ἡ ἐπιδημία ἦτον εἰς τὴν ἀκμήν της. Εἰς τὴν Καραμανίαν καὶ τὴν Καισάρειαν οὐδεὶς ἔμεινε ζωντανός· εἰς τοὺς δρόμους, εἰς τὰ στρατόπεδα καὶ τὰ πανδοχεῖα, ἐβλέποντο μόνον ἄταφα σώματα· ἡ Κύπρος ἀπώλεσε σχεδὸν ἅπαντας τοὺς κατοίκους· εἰς δὲ τὴν Μεσόγειον, ὡς καὶ εἰς τὴν Βόρειον Θάλασσαν, πλοῖα χωρὶς ναύτας ἐβλέποντο πολλάκις τῇδε κἀκεῖσε περιφερόμενα εἰς τὸ ἔλεος τῶν ἀνέμων καὶ τῶν κυμάτων.

Εἴς τινας τῶν Εὐρωπαϊκῶν πόλεων οἱ ἐκ τοῦ Μαύρου Λοιμοῦ θάνατοι ἦσαν ὡς ἑπομένως·—

Εἰς τὴν Φλωρεντίαν, 60,000· εἰς τὴν Βενετίαν, 100,0000· εἰς τὴν Μασσαλίαν (εἰς ἕνα μῆνα) 16,000· εἰς τὴν Σιέναν, 70,000· εἰς τοὺς Παρισίους, 50,000· εἰς τὸν Ἅγιον Διονύσιον, 14,000· εἰς τὴν Αὐενιῶνα, 60,000· εἰς τὸ Στρασβοῦργον, 16,000· εἰς τὴν Λουβέκαν, 9000· εἰς τὴν Βασιλείαν, 14,000· εἰς τὴν Ἐρφορδίαν, τοὐλάχιστον 16,000· εἰς τὴν Οὐεϊμαρίαν, 5000· εἰς τὸ Λονδῖνον, τοὐλάχιστον 100,000· εἰς τὸ Νοροΐχον, 51,000. Εἰς ταῦτα ἐμποροῦμεν νὰ προσθέσωμεν,—Φραγκισκανοὶ μοναχοὶ εἰς τὴν Γερμανίαν, 124,434· Μινορῖται εἰς τὴν Ἰταλίαν, 30,000.

Ὁ Ἀλφόνσος Α'. ἀπέθανεν ἐξ αὐτοῦ, εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Γιβραλτάρ, τὸν Μάρτιον, 1350· ἡ τῆς Ναυάῤῥας βασίλισσα Ἰωάννα, θυγάτηρ τοῦ Λοδοβίκου Ι'., καὶ ἡ βασίλισσα Ἰωάννα, σύζυγος τοῦ τῆς Οὐαλεσίας Φιλίππου, ἔπεσον ὁμοίως θύματα τοῦ λοιμοῦ τούτου, ὡς καὶ πλῆθος ἄλλων ἐπισήμων ἀνδρῶν. Πεντακόσιοι ἀπέθνησκον καθ' ἡμέραν εἰς ἓν ἀπὸ τὰ ἐν Παρισίοις νοσοκομεῖα ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν λεγομένων Ἀδελφῶν τῆς Ἐλεημοσύνης, αἵτινες Χριστιανικώτατον ἔδειξαν ἡρωϊσμόν. Καὶ αὐταὶ δὲ ἀπέθνησκον ἐκ τῆς κολλητικῆς νόσου, πλὴν δὲν ἔλειπαν ἄλλαι νὰ ἀναπληρῶσι τοὺς τόπους αὐτῶν, καὶ ν' ἀφοσιόνωνται εἰς τὸ θεάρεστον ὑπούργημα.

Μετ' ὀλίγον τὰ κοιμητήρια δὲν ἐχώρουν πλέον τοὺς νεκρούς. Εἰς τὴν Αὐενιῶνα, ὁ Πάπας εὑρέθη ἠναγκασμένος νὰ ἐγκαινιάσῃ τὸν Ῥοδανὸν, ὥστε νὰ ῥίπτωνται εἰς αὐτὸν τὰ λείψανα χωρὶς τινος ἀργοπορίας. Εἰς τὴν Βιένναν, ἀπηγορεύθη ὁ εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ κοιμητήρια ἐνταφιασμὸς τῶν πτωμάτων, ἐστοιβάζοντο δὲ οἱ νεκροὶ κατὰ χιλιάδας εἰς ἓξ μεγάλους βόθρους ἔξω τῆς πόλεως, ὡς εἶχεν ἤδη γίνειν εἰς τὸ Κάϊρον καὶ τοὺς Παρισίους.

Πολλαχοῦ διεφημίζετο ὅτι ἔθαπτον ζῶντας τοὺς ἀσθενεῖς, ὡς καὶ τωόντι συμβαίνει κἄποτε, ὅταν μετὰ σπουδῆς ἀπαισίου θάπτωνται οἱ νεκροί· τοῦτο δὲ ὑπερηύξησε τὴν φρίκην τοῦ κατατεθλιμμένου λαοῦ. Εἰς τὴν Ἐρφορδίαν, ἀφοῦ ἐγέμισαν τὰ κοιμητήρια, ἐῤῥίφθησαν 12,000 πτωμάτων εἰς ἕνδεκα μεγάλους βόθρους· τὸ αὐτὸ δὲ συνέβη, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, εἰς ὅλας τὰς μεγαλοπόλεις. Ἐπικήδειοι τελεταὶ, ἡ ἐσχάτη παραμυθία τῶν ἐπιζώντων, ἐξ ἀνάγκης ἐγκατελείφθησαν πανταχοῦ.

Εἰς τὴν Γερμανίαν κατὰ ἕνα ὑπολογισμὸν, ὅστις φαίνεται πιθανὸς εἰς τὸν ἰατρὸν Hecker, ἀπέθανον μ ό ν ο ν 1,244,000 κατοίκων. Ἀλλ' αὐτοῦ ἦτο μικρὰ κατ' ἀναλογίαν ἡ θραῦσις· ἡ Ἰταλία, ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἀπώλεσε τὸ ἥμισυ τῶν κατοίκων της. Λέγεται ὅτι καθ' ἅπασαν τὴν Ἀγγλίαν μόλις ἔμεινε ζωντανὸν τὸ ἐν δεκατημόριον τοῦ πληθυσμοῦ· πλὴν τοῦτο εἶναι πασίδηλος ὑπερβολή. Ὁ πανταχοῦ ὅμως γενόμενος ἄπειρος οὗτος χαμὸς μετ' ὀλίγον ἀνεπληρώθη. Οἱ γάμοι φυσικὰ ἐπληθύνθησαν· αἱ δὲ μεγαλοπόλεις, τῶν μικροτέρων τόπων ἐφελκύουσαι τοὺς κατοίκους, τάχιστα πάλιν ἤκμασαν. Αἱ τέχναι τῆς εἰρήνης καὶ τοῦ πολέμου προέβαινον ὡς καὶ πρίν· καὶ μετ' ὀλίγα ἔτη, ἂν καὶ ἦτον ἀδύνατον νὰ λησμονήσωσι ποτὲ ὅλως διόλου τὸν Μαῦρον Λοιμὸν, πολὺ ὅμως ὀλιγώτερον αὐτὸν ἐνθυμοῦντο. Τόσον ἐκτεταμένον καὶ πάνδεινον συμβεβηκὸς, ἢ μᾶλλον τοιαῦτα φοβερὰ ἀλλεπάλληλα συμβεβηκότα, τὴν συνήθη τάξιν τοῦ κόσμου διακόψαντα, ἀναγκαίως ἤθελαν ἐπιφέρειν σπουδαῖα ἠθικὰ ἀποτελέσματα ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἢ ἐπὶ τὸ χεῖρον. Ἡ ἐρήμωσις ὁλοκλήρων ἐπαρχιῶν, καὶ ἡ τοῦ θανάτου καθημερινὴ ὄψις, πολλὴν βέβαια κακοήθειαν ἐξήλειψαν, καὶ θρησκευτικόν τι αἴσθημα ἐνέπνευσαν ἀκόμη καὶ εἰς τοὺς νωθροτάτους νόας. Μ' ὅλον τοῦτο, ὡς παρετήρησε Γερμανός τις θεολόγος, ' ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ὁμοιάζει μεθυσμένον στρατιώτην ἔφιππον, τὸν ὁποῖον ἂν ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους ἀνορθώσῃς, πίπτει βέβαια ἐκ τοῦ ἄλλου·' οὕτω εἰς τὴν ἀξιομνημόνευτον ταύτην ἐποχὴν ἡ πεφοβισμένη Εὐρώπη, τὴν θρησκείαν ὑπερπηδήσασα, ἔπεσεν εἰς τὴν θεοβλάβειαν.

Τοῦ διεστραμμένου τούτου ζήλου τὸ πλέον ἐπίσημον παράδειγμα ἦτον ἡ μετεμφάνισις τῶν Μαστιγουμένων. Ἀπὸ τὴν ἑνδεκάτην ἑκατονταετηρίδα πολλοὶ πιστοὶ ἐπέβαλλαν ὡς κανόνα εἰς ἑαυτοὺς τὴν μαστίγωσιν· ἀλλὰ πρῶτος ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος κατὰ τὸ 1231 συνέστησε τὰς πανδήμους τῶν Μαστιγουμένων πομπάς. Τὸ 1334, δεκατέσσαρας ἐνιαυτοὺς πρὸ τοῦ μεγάλου λοιμοῦ, ἡ διδαχὴ τοῦ Βεντουρίνου, Δομινικανοῦ μοναχοῦ, παρεκίνησεν ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδας ἀνθρώπων νὰ ταξειδεύσωσιν εἰς μοναστήριόν τι, μαστιγούμενοι εἰς πᾶσαν κατὰ τὸν δρόμον ἐκκλησίαν. Τὸ 1349 εἰσῆλθον κατὰ πρῶτον εἰς τὸ Στρασβοῦργον διακόσιοι Μαστιγούμενοι, ἔλαβον δὲ θερμοτάτην ὑποδοχὴν, καὶ μάλιστα ἔκαμαν πολλοὺς προσηλύτους. Ἐπὶ τέλους κατήντησεν ἀμφίβολος ἡ ἁγιωσύνη αὐτῶν, καὶ τοὺς ἐκλείσθησαν αἱ θύραι τῶν οἴκων καὶ τῶν ἐκκλησιῶν. Ἡ ἀγρία καὶ ἀνυπότακτος διαγωγὴ τῶν ἐνθουσιαστῶν τούτων ὀλίγον ἤρεσκεν εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐκκλησίαν, τῆς ὁποίας περιεφρόνουν τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ νὰ δίδωσιν ἄφεσιν πρὸς ἀλλήλους. Τὰς αἱρετικὰς ταύτας ὑπερβολὰς κατέκρινεν ἡ ἐξουσία· ἐπειδὴ δὲ βαθμηδὸν ἔχαναν οἱ Μαστιγούμενοι τὴν δημοτικὴν αὐτῶν ὑπόληψιν, εὐκόλως ἐνηργοῦντο οἱ κατ' αὐτῶν νόμοι· ὥστε οἱ ἀτυχεῖς οὗτοι θεοβλαβεῖς κατεδιώχθησαν ἐπὶ τέλους μὲ ἀδυσώπητον αὐστηρότητα. Ὁ Βρεσλαυΐας ἐπίσκοπος κατεδίκασεν εἰς θάνατον ἕνα τῶν ἡγουμένων, καὶ τὸν κατέκαυσε δημοσίᾳ. Τὸ ἰδιαίτερον ὅμως τοῦτο τῆς θεοβλαβείας εἶδος ποσῶς δὲν ἐξέπνευσε μετὰ τοῦ λοιμοῦ τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος· ἕως τοῦ 1710 ἐβλέποντο εἰς τὴν Ἰταλίαν πομπαὶ τῶν Μαστιγουμένων.

Ἀλλ' ὁ προελθὼν ἐκ τῆς ἐπιδημίας ταύτης ἠθικὸς σπαραγμὸς ἐπέφερε καὶ ἄλλο ἔτι χειρότερον ἀποτέλε-

σμα,—τοὺς τῶν Ἰουδαίων σκληροὺς καταδιωγμούς. Ὑποψία κατέλαβε τὸν κόσμον ὅτι αὐτοὶ ἐφαρμάκευαν τὰ φρέατα ἢ ἐμόλυναν τὸν ἀέρα, καὶ ἐπομένως ἄλλοτε μὲν παρεδίδοντο εἰς τὴν μανίαν τοῦ ὄχλου, ἄλλοτε δ' ἐφονεύοντο, κατὰ τὰς διατυπώσεις τοῦ νόμου, ἐξ ἀποφάσεως τῶν δικαστηρίων. Ἐβασανίζοντο ἕως νὰ δώσωσι τὴν ἀπαιτουμένην ἀπόκρισιν, ἔπειτα δ' ἐκαίοντο ζωντανοὶ χωρὶς ἄλλης τινὸς ἀποδείξεως παρὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν κατηγορίαν. Εἰς τὴν Σπεῖραν οἱ Ἰουδαῖοι ἀπελπισθέντες ἐκάησαν εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν· εἰς δὲ τὴν Ἐσλίγγην ἐνεπρήσθησαν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν συναγωγήν. Εἰς ὁποίαν πόλιν οἱ Μαστιγούμενοι εἰσήρχοντο, ἐσφάζοντο οἱ Ἰουδαῖοι. Εἰς τὴν Μογουντίαν μόνην, ὅπου εἰσῆλθον οἱ Μαστιγούμενοι κατὰ τὸν Αὔγουστον, 12,000 Ἰουδαίων λέγεται ὅτι ἀπανθρώπως ἐθανατώθησαν.

ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑΝ.

ΑΠΟ Ῥωμύλου μέχρι Αὐγούστου καὶ ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ κοινωνικὴ κατάστασις μετεβλήθη εἰς ἄκρον· μετὰ δὲ τὸν Αὔγουστον ἕως τοῦ Ἰουστινιανοῦ πλειότεραι καὶ σημαντικώτεραι συνέβησαν μεταβολαί· ἡ Κωνσταντινούπολις, κατασταθεῖσα μητρόπολις τῆς Αὐτοκρατορίας, διετήρησεν ἐπὶ πολὺν χρόνον τὸ ὄνομα καὶ τὸ φάντασμα τῶν Ῥωμαϊκῶν θεσμοθεσιῶν· πραγματικῶς ὅμως οἱ ἄνθρωποι, τὰ πράγματα, αἱ ἰδέαι, τὰ πάντα ἠλλοιώθησαν.

Οι Ανθρωποι. Ἡ παλαιὰ ἐκείνη Ἰταλικὴ φυλή, ἡ τόσον ἰσχυρὰ καὶ ῥωμαλέα, ἀπέκαμε κατακτήσασα τὸν κόσμον. Μετὰ τὴν ἀναγόρευσιν τῶν Καισάρων οἱ πίνακες τῶν Τιμητῶν μόλις ἀνέφερον ὀλίγα τινὰ τῶν λαμπρῶν ἐκείνων ὀνομάτων, τὰ ὁποῖα ἐδόξασαν τὴν δημοκρατίαν. Οἱ ἀπελευθερονόμενοι δοῦλοι, οἱ βάρβαροι, γινόμενοι Ῥωμαῖοι μετὰ τὴν ἧττάν των, ἀντικατέσταινον εἰς τὴν ἀγοράν, εἰς τὴν σύγκλητον, καὶ μέχρι τῆς αὐτοκρατορικῆς πορφύρας, τοὺς νομίμους κληρονόμους τῶν πολιτῶν Ῥωμαίων (Quirites). Ἔπειτα δὲ ὁ δεσποτισμὸς ἐξηχρείωσε τὰς ψυχὰς ὅλων, ἐκνευρίσας ὅλας των τὰς δυνάμεις. Τὸ ὑπομεῖναν ὀλίγον Πατρίκιον αἷμα ἐχύθη ὑπὸ τὸν πέλεκυν τῶν Ῥαβδούχων, ἢ ἠλαττώθη καὶ διεφθάρη εἰς τὰ τερατώδη ὄργια. Ὅθεν, ὅτε ἡ καθέδρα τῆς αὐτοκρατορίας μετέβη ἀπὸ τὰς ὄχθας τοῦ Τιβέριδος εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Βοσπόρου, ὅτε ἡ ἐξαχρείωσις τῆς δούλης Ἑλλάδος ἤρχισε νὰ ἐμφυτεύηται εἰς τὴν διαφθορὰν τῆς Ἰταλίας, ὅλον τὸ μεγαλεῖον κατεστράφη διαπαντός, καὶ ἐλεεινολογεῖ τις βλέπων, ὁποῖοι ἄνθρωποι οὐτιδανοὶ καὶ χαμερπεῖς ἐλέγοντο κύριοι τοῦ κόσμου, ὁποῖα φαῦλα καὶ παιδαριώδη πνεύματα ἀπέκτησαν τὴν κληρονομίαν τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Παπινιανοῦ.

Τα Πραγματα. Ἡ Ῥωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία, στερουμένη μητροπόλεως, ὑφίστατο μόνον ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι· ὅλαι αἱ θεσμοθεσίαι ἐξουδενίσθησαν, αἱ δὲ ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος, διατηρηθεῖσαι μὲ τὰς παλαιὰς ὀνομασίας, ἐφαίνοντο ὡς μία ὕβρις εἰς τὴν ἐνεστῶσαν διαφθοράν. Οἱ Ἕλληνες, διάδοχοι τῶν Καισάρων, ἄφινον ν' ἀφαρπάζωνται καθημέραν τὰ ῥάκη τῆς κληρονομίας των. Ὅλη τέλος πάντων ἡ Δύσις ἀπωλέσθη· ἀπὸ τὰς ἀπωτέρω ἐπαρχίας, καὶ ἀπὸ τὸ ἐνδότερον τῆς Ἀσίας, ἀπειράριθμα στίφη βαρβάρων ἐφώρμησαν ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὴν πλουσίαν αὐτὴν λείαν, καὶ τὴν διεμερίσαντο. Ἡ Ῥώμη, ὁ τρόμος ἄλλοτε τῶν λαῶν, δὲν διήγειρε πλέον παρὰ τὴν καταφρόνησιν καὶ τὴν αὐθάδειαν αὐτῶν.

Αι Ιδεαι. Μετεβλήθησαν μὲν καὶ αὐταὶ ὡς τὰ λοιπά, ἀλλ' ἀντιστρόφως· ἐνῷ τὰ πράγματα καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐξέπιπτον ἀπὸ τὴν προτέραν των εὔκλειαν μὲ καταισχύνην, ἡ διανοητικὴ κατάστασις προώδευε θαυμασίως· νέαι θρησκευτικαὶ δοξασίαι ἀνεβλάστανον εἰς τὸν παλαιὸν τοῦτον κόσμον, καὶ ἐπαπείλουν νὰ διασπάσωσιν αὐξανόμεναι τὸ τετριμμένον περικάλυμμα, τὸ ὁποῖον τὰς κατεσκίαζε· τότε τὴν Πλατωνικὴν Ἀκαδημίαν, τότε τὴν Στωϊκὴν Σοφίαν ἐθαύμασαν μὲ ἐνθουσιασμόν. Ὁ Ἐπίκτητος ἐξευγενίζετο, φέρων τὸν δουλικὸν χιτῶνα, καὶ ἀνέβαινεν εἰς τὸ ὕψος ἠθικῆς ἀγνώστου μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, κύπτων ὑπὸ τὴν μάστιγα τοῦ κυρίου του ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὀργίων τῆς αὐτοκρατορίας, καὶ κατέναντι τοῦ Νέρωνος, τὸ ῥητορικὸν πνεῦμα τοῦ Σενέκα διεμαρτύρετο στεντορίως κατὰ τῆς διαφθορᾶς, ἥτις ηὔξανεν ὁλονέν· ἡ ἀλαζονικὴ ὅμως καὶ κατ' ἐπίδειξιν αὐτὴ φιλοσοφία, ἀδύνατος νὰ μεταβάλῃ τὴν καρδίαν, ἐδίδασκε τὸν ἄνθρωπον μόνον ν' ἀποθνήσκῃ θαῤῥαλέως· τέλος δέ, ἦλθεν ἡ ὥρα, καθ' ἣν τὸ λυκαυγὲς τῆς παλαιᾶς σοφίας ἔμελλε νὰ ἐξαφανισθῇ ἀπέναντι τῶν ἀκτίνων τῆς φαεινῆς ἡμέρας.

Τὸ νέον τοῦτο ἀπαύγασμα, τὸ πρὸ πολλοῦ προσδοκώμενον, δὲν ὀφείλεται οὔτε εἰς τὰς τέχνας τῆς Ἑλλάδος, οὔτε εἰς τὴν δύναμιν τῆς Ῥώμης. Ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Αἰγύπτου, μεταξὺ τοῦ ἀνατολικοῦ πνεύματος καὶ τοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ, ἔζη πρὸ δύω σχεδὸν χιλιάδων χρόνων πτωχός τις καὶ ἀφανὴς λαός· αὐτοῦ ἐφανερώθη ἐναργέστερον ὁ μόνος καὶ ἀόρατος Θεός, τὸν ὁποῖον ἡ γῆ ἐλησμόνησεν· ἡ δὲ ἰδανικὴ αὕτη θρησκεία δὲν ὡδήγει τὸν ἄνθρωπον οὔτε εἰς τὸν ἀμετάβλητον Πανθεϊσμὸν τῆς Ἰνδίας, οὔτε εἰς τὸν δεσποτισμὸν τῆς Ἀσσυρίας· αὐτοῦ ὅλοι οἱ δῆμοι ἦσαν ἴσοι, καὶ ὁ λαὸς εἶχεν ἀπελευθερωθῆν ἀπὸ τὰς καταπιέσεις τῶν ἀλλαχοῦ βασιλευόντων γενῶν. Αὐτοῦ τέλος πάντων καθαρωτέρα καὶ τελειοτέρα ἠθικὴ ἐδιδάσκετο εἰς τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ὁ ἀλλοδαπός, ὁ δοῦλος, τὸ γυναικεῖον φῦλον, τὰ ἀπόκληρα ταῦτα ὄντα τοῦ παλαιοῦ κόσμου, ἦσαν τὸ ἀντικείμενον ὅλης τῆς φροντίδος τοῦ Νομοθέτου. Ἐν τούτοις ἡ Ἰουδαία, ἐξέχουσα ἐπὶ τοσοῦτον ἀπὸ τὰ λοιπὰ ἔθνη, ἦτον ἄγνωστος εἰς αὐτά. Οἱ ποιηταὶ ἀληθινὰ ὑπαινίττοντο ἐνίοτε μὲ καταφρόνησιν τοὺς μυστηριώδεις της θεσμούς·

Dedita sacris
Incerti Judaea Dei*;

---

* Ἡ λατρεύουσα ἄγνωστον Θεὸν Ἰουδαία.

ἢ μᾶλλον εἰς τὸ τέλος πολυτελοῦς συμποσίου οἱ περίεργοι Ἀθηναῖοι ἐθέλγοντο ν' ἀσχολῶνται εἰς μυθώδη διηγήματα περὶ τῆς παραδόξου λατρείας τῶν Σύρων τῆς Παλαιστίνης, καὶ περὶ τοῦ Θεοῦ αὐτῶν, ὁμοιάζοντος κατὰ πάντα τὸν Βάκχον. Ἀλλὰ τὸ πᾶν ἔμενεν ἕως αὐτοῦ· οἱ σοφοὶ περιηγηταὶ, διαπερνῶντες τὰς ἐρήμους πρὸς ἐντάμωσιν τῶν Βραχμάνων, ἠγνόουν ἢ κατεφρόνουν τὴν ἐπιστήμην τῶν Ἑβραίων· καὶ εἴτε διεμάχετο μετὰ τῶν ὀρεινῶν γειτόνων της, εἴτε ἐξωρισμένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Εὐφράτου, περιέπιπτεν εἰς ἀνεκφράστους μελῳδίας, ἡ πτωχὴ Ἰουδαία πάντοτε ἐπέσυρε καθ' ἑαυτῆς τὴν καταφρόνησιν τῶν λαῶν.

Ἐν ἀκαρεῖ παράδοξον ἀντήχησεν ἄκουσμα καθ' ὅλην τὴν ὑφήλιον· εἰς ἓν ὄρος τῆς Παλαιστίνης Θεός τις ἐφανερώθη μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, θνήσκων ἐπὶ σταυροῦ, καὶ φύλακες τῶν ὑψηλῶν του διδαγμάτων, δώδεκα ἁλιεῖς τῆς Γαλιλαίας, διέτρεξαν τὴν γῆν διὰ νὰ τὴν καθαρίσωσι καὶ τὴν ἀνανεώσωσι· δὲν θέλω οὐδόλως ἀναφέρειν πῶς ἐκ θαύματος ἐξεπλήρωσαν τὴν εἰρηνικήν των κατάκτησιν, οὔτε θέλω εἰπεῖν παντάπασι τίνι τρόπῳ τὸ νέον τοῦτο δόγμα, ἐναγκαλισθὲν μὲ ζῆλον ἀπὸ τοὺς δούλους καὶ τὰς γυναῖκας, ἀποκατέστη μίαν ἡμέραν παντοδύναμον, οὐδὲ πῶς ἡ Ῥώμη, διψῶσα κατ' ἀρχὰς τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων, ἐπρόσπεσεν ἐπὶ τέλους ἔμπροσθεν τῶν ἀπεσταλμένων τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἔθεσεν εἰς τὴν κορυφὴν τῶν τειχῶν της θριαμβεύοντα τὸν ἐπὶ τοσοῦτον ἤδη χρόνον καταπολεμούμενον Σταυρόν.

Ὑπὸ τέσσαρας μεγάλας ἐπόψεις θεωρούμενος ὁ Χριστιανισμὸς διακρίνεται, φρονῶ, ἀπὸ τὰς παλαιὰς θρησκείας· Ἀναγγέλλεται ὡς θρησκεία γενική· Κηρύττει τὴν φυσικὴν ἰσότητα μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων· Ἀντικαθιστᾷ εἰς ὅλας τὰς κοινωνικὰς σχέσεις τὴν ἀγάπην· Διδάσκει, ἐπὶ τέλους, τὸ μεγαλήτερον σέβας εἰς τὴν ἀτομικὴν ἐλευθερίαν καὶ ὅλα τὰ δικαιώματα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.

1. Ἡ παλαιὰ Ῥωμαϊκὴ θρησκεία ἦτον ἡ κληρονομία ἑνὸς ἔθνους, τὸ προνόμιον μιᾶς μόνης φυλῆς, καθιέρονε τὴν κατάθλιψιν τοῦ ὄχλου, συνέσφιγγε τὰς ἁλύσεις τοῦ δούλου, καὶ διαιώνιζε τὸν κατὰ τοῦ ἀλλοδαποῦ πόλεμον· ὁ φανατικὸς οὗτος ἔρως τῆς πατρίδος, τὸ πρὸς τοὺς λοιποὺς λαοὺς μῖσος, τὰ δύο ταῦτα ἠθικὰ αὐτῆς ἀξιώματα, διῄρουν τοὺς ἀνθρώπους ἀντὶ νὰ τοὺς ἑνόνωσιν. Ὁ Χριστιανισμὸς, ἅμα ἀνεφάνη, δεικνύει τάσιν πάντη διάφορον· πρῶτος δὲ αὐτοῦ χαρακτὴρ εἶναι ἡ γενικότης.

Οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ δὲν περιορίζουσι τὸ κήρυγμά των εἰς τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν λαὸν, ἡ ἀγάπη αὐτῶν ἐπιδαψιλεύεται πρὸς ὅλους, καὶ ἐκτείνεται καθ' ὅλην τὴν ὑφήλιον· Ἰουδαῖος ἢ Ῥωμαῖος, Ἕλλην ἢ Βάρβαρος, ἀδιαφόρως ἕκαστον μέλος τῆς μεγάλης ἀνθρωπίνης οἰκογενείας, λογίζεται ἀδελφός των. Ὅλοι χωρὶς ἐξαίρεσιν οἱ ἄνθρωποι γίνονται ἀντικείμενον τῆς φροντίδος των. Ὅλοι οἱ λαοὶ τὸν αὐτὸν Θεὸν πρέπει νὰ λατρεύωσιν, ὅλοι πρέπει νὰ ἀκούσωσι τὸ Εὐαγγέλιον, ὅλοι πρέπει νὰ ἀναμορφωθῶσι διὰ τῆς εἰς τὸν Κρανίου τόπον γενομένης μεγάλης ἐξιλεώσεως, καὶ ὅλοι, τέλος πάντων, πρέπει διαπαντὸς νὰ συνενωθῶσιν, ἀπολαμβάνοντες τὰ αὐτὰ δικαιώματα, διατηροῦντες τὰ αὐτὰ καθήκοντα.

2. Αἱ παλαιαὶ θρησκεῖαι ἐπέφεραν εἰς τὸν κόσμον τὴν σκανδαλωδεστέραν ἀνισότητα· ἑκάστη αὐτῶν, περιοριζομένη εἰς τινας δήμους ἢ μᾶλλον εἰς τινας οἰκογενείας, ἐμπνέει εἰς τοὺς θιασώτας αὐτῆς τὴν καταφρόνησιν τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων· κάθε πολιτικὸν (Politique) ἢ ἀστυκὸν (Civil) δίκαιον, εἰδικὸν δῶρον ἄνωθεν παρὰ Θεοῦ δωρούμενον, καθίσταται τὸ προνόμιον τῶν ὀλίγων, ἡ αὐτὴ δὲ ἐπαρχία περιέχει σχεδὸν πάντοτε διάφορα ἔθνη καταπολεμούμενα πρὸς ἄλληλα, μὴ συμμιγνυόμενα ποτὲ, καὶ διατηροῦντα ἀπαρχῆς θεσμοὺς καὶ ἤθη ἐναντία. Καθ' ὅλην τὴν Ἀσίαν αἱ αὐτόχθονες φυλαὶ, τὰς ὁποίας νικῶντες οἱ κατακτηταὶ ἔθετον ὑπὸ τὸν ζυγόν των, διακρινόμεναι ἀπὸ αὐτοὺς κατὰ τὰ ἤθη καὶ τὰς δοξασίας, πολλάκις δὲ κατὰ τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ χρῶμα, κατεπιέζοντο καὶ κατεφρονοῦντο. Μεταξὺ τοῦ τεταπεινωμένου τούτου ὄχλου καὶ τῶν ὑπερηφάνων νικητῶν ὁ νόμος ἀνεγείρει ἀδιάβατον τεῖχος. Ὁ μεταξὺ αὐτῶν γάμος αὐστηρῶς ἀπαγορεύεται, οἱ δὲ καρποὶ τῶν ἐγκληματικῶν ἐπιμιξιῶν γίνονται ἀντικείμενον μίσους καὶ καταφρονήσεως. Εἰς τὴν Ἰνδίαν οἱ Σουδροὶ, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τὸν Βραχμανικὸν πόδα, δὲν ἔχουσι κυριολεκτικῶς οὔτε Θεὸν, οὔτε πατρίδα, οὔτε οἰκογένειαν· νόμος δι' αὐτοὺς μοναδικὸς ὑπάρχει τὸ δουλεύειν. Εἷς Σουδρὸς, καί τοι ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ τοῦ δεσπότου του, παντελῶς δὲν ἀπαλλάττεται τῆς δουλικῆς καταστάσεως· διότι τίς δύναται νὰ τὸν ἀπεκδύσῃ ἀπὸ τὴν φυσικήν του ταύτην κατάστασιν; Ἡ σκληρὰ αὕτη ἀνισότης δὲν παύει οὐδὲ μετὰ τὸν θάνατον· ἡ κόλασις καὶ ἡ ἀνταμοιβὴ τῆς μελλούσης ζωῆς εἶναι διάφορος ὡς πρὸς αὐτοὺς καὶ τοὺς ἰθαγενεῖς Ἰνδούς.

Πολὺ πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Χριστοῦ ἡ Ῥώμη συνέτριψε τὰς ἁλύσεις τῆς Ἀσιατικῆς πατριαρχείας· εἰς τὴν ἀγορὰν, αἱ δημοτικαὶ γενεαὶ πρὸ πολλοῦ καταπιεζόμεναι ἀνύψωσαν τὴν κεφαλὴν, καὶ ἀπήτησαν τὴν ἀνάλογον θέσιν των εἰς τὴν κοινωνίαν. Τὰ παράπονα, τὰ ὁποῖα διήγειραν ἡ κατὰ τοῦ Θερσίτου ῥάβδος τοῦ Ὀδυσσέως καὶ ὁ γέλως τῶν Ἑλλήνων, μετὰ ὀκτὼ αἰῶνας ἐκφραζόμενα ὑπὸ τῶν δημάρχων, διέσεισαν ἐκ θεμελίων τὸ παλαιὸν οἰκοδόμημα. Πάντοτε ὅμως τὸ ἔργον τῶν δημοτικῶν ἔμενεν ἀτελές· δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπικαλεσθῶσιν οὔτε τὰ ἀπαράγραπτα δίκαια τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, οὔτε τὸν ἔμφυτον νόμον, τὸν ὁποῖον ἕκαστος εὑρίσκει ἐγκεχαραγμένον εἰς τὴν καρδίαν του, καθότι δὲν συνηγόρουν ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀπαιτοῦσιν, ἀλλ' ὑπὲρ ἑαυτῶν μόνον οἱ κάτοικοι τῶν ὄχθων τοῦ Τιβέριδος, ὄχι δὲ ὑπὲρ τοῦ ἀλλοδαποῦ, πολὺ ὀλιγώτερον ὑπὲρ τοῦ δούλου.

Ἡ παλαιὰ φιλοσοφία ποτὲ δὲν ἀμφίβαλλε περὶ τῆς νομιμότητος τῆς δουλείας· οἱ σοφώτεροι, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ αὐθαδέστεροι καὶ μὲ ἐπιτυχίαν ἀποσείσαντες τὰς προλήψεις τῆς ἐποχῆς των, καθιέρωσαν μὲ τὰ ἀξιώματά

των, ἢ τοὐλάχιστον διὰ τῆς σιωπῆς των, τὴν τερατώδη ταύτην ἀνισότητα. Ὁ θεῖος Πλάτων συνοικίζει τὴν ἰδανικήν του πολιτείαν ἀπὸ δούλους. Ὁ Ἀριστοτέλης ὁρίζει τὸν δοῦλον κτῆμα ἔμψυχον, ὄργανον ἀχώριστον τοῦ δεσπότου· τὸν ἐξομοιοῖ μὲ τὰ ἄλογα ζῶα, καὶ τοῦ ἀφαιρεῖ τὴν διάνοιαν· 'Ἔστι γὰρ φύσει δοῦλος ὁ δυνάμενος ἄλλου εἶναι, διὸ καὶ ἄλλου ἐστὶ, καὶ ὁ κοινωνῶν λόγου τοσοῦτον, ὅσον αἰσθάνεσθαι, ἀλλὰ μὴ ἔχειν.'

Τὴν αὐτὴν ἰδέαν ἔχουσιν ὡς πρὸς τὴν δυστυχῆ ταύτην μερίδα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ οἱ σοφοὶ τῆς Ἰταλίας. Ματαίως ἤθελέ τις ἀναζητήσειν εἰς ὅλα τοῦ Κικέρωνος τὰ συγγράμματα μίαν καὶ μόνην λέξιν οἴκτου καὶ συμπαθείας ὑπὲρ αὐτῆς.

Πρῶτοι μὲν οἱ Στωϊκοὶ διεκήρυξαν μὲ δειλίαν ὀλίγον τι, εἰς μίαν ὅμως ἐποχὴν, καθ' ἣν αἱ Χριστιανικαὶ ἰδέαι ἤρχισαν νὰ ἀναφαίνωνται, καὶ νὰ ἀναμοχλεύωσιν ἐσωτερικῶς τὴν Ῥωμαϊκὴν κοινωνίαν.

Ὁ Χριστιανισμὸς μόνος ἐκαθάρισεν ἀπὸ τὸ μέγα τοῦτο μόλυσμα τῆς παλαιᾶς πολιτείας· ἀναγγελλόμενος ὡς θρησκεία γενικὴ, καθιστᾷ τὴν ἰσότητα μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Πρὸς ὅλους ἀδιαφόρως, ὁποιουδήποτε χρώματος ἢ γλώσσης, διδάσκει τὴν αὐτὴν διδασκαλίαν, διαγράφει τὰ αὐτὰ καθήκοντα, προαναγγέλλει τὴν αὐτὴν τύχην· ὅλους ἴσους ἐκ γενετῆς, ὅλους ἴσους μετὰ θάνατον, τοὺς θεωρεῖ ἴσους καθ' ὅλην τὴν ζωὴν, καὶ εἰς τὸ ἔδαφος τῶν ἱερῶν ναῶν καὶ ἐπὶ τῆς ἁγίας αὐτοῦ τραπέζης.

'Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος,' λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, 'οὐδὲ Ἕλλην· οὐκ ἔνι δοῦλος, οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ. Πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.' Καὶ ὅμως οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι δὲν ἔφεραν τὸ πῦρ καὶ τὸν σίδηρον εἰς τοὺς κόλπους τῆς παλαιᾶς Ῥωμαϊκῆς κοινωνίας. Δὲν ὠνόμασαν ποτὲ νέους Σπαρτάκους τοὺς ἀποστατοῦντας δούλους ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ σταυροῦ. Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν προχωρεῖ οὐδόλως διὰ τῆς βίας· παραδέχεται ἐν πρώτοις ὅλα τὰ εἴδη τῶν κυβερνήσεων, ἀποβλέπων μόνον πρὸς τὰ ἄτομα, ὁμιλῶν εἰς τὰς καρδίας, καὶ μεταβάλλων τὰ ἤθη καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Ὁπόταν δὲ ἡ ἐσωτερικὴ καὶ σιωπηρὰ αὕτη μεταβολὴ ἐκπληρωθῇ, ἡ ἐξωτερικὴ καὶ κοινωνικὴ ἔρχεται ἀναγκαίως μετ' αὐτὴν, ἀλλ' ἀφ' ἑαυτῆς χωρὶς κρότον καὶ χωρὶς ταραχήν. Οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι ἀρκοῦνται νὰ ἐμπνεύσωσιν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ δούλου τὴν ἠθικὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὸ αἴσθημα τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ ἀνθρώπου, νὰ ἐξορίσωσι δὲ ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ κυρίου τὴν δυναστείαν καὶ τὴν ὑψηλοφροσύνην. 'Οἱ δοῦλοι,' λέγει ὁ ἅγιος Παῦλος, 'ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα, μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς τῷ Χριστῷ, μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκ ψυχῆς, μετ' εὐνοίας, δουλεύοντες τῷ Κυρίῳ, καὶ οὐκ ἀνθρώποις . . . καὶ οἱ κύριοι τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτοὺς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλὴν, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμῶν αὐτῶν ὁ Κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστι παρ' αὐτῷ!' Ἰδὲ τοὺς βίους τῶν μαρτύρων. Οἱ πλειότεροι ἐξ ὅσων ἐπισφραγίζουσι διὰ τοῦ αἵματός των τὴν μαρτυρίαν τῆς πίστεως αὐτῶν, ἀνήκουσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν δούλων· ὁποία ἀξιοπρέπεια εἰς τὴν συμπεριφοράν των! ὁποῖα εὐγενῆ αἰσθήματα! ὁποία ἀνεξαρτησία εἰς τοὺς λόγους των! 'Εἶμαι δοῦλος τοῦ αὐτοκράτορος,' λέγει ὁ ἅγιος Ἰουλιανὸς ἀποκρινόμενος εἰς τὸν ἀνακρίνοντα αὐτὸν δικαστὴν, 'εἶμαι ὅμως Χριστιανὸς καὶ ἀπελεύθερος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.' Ἐξ ὅλων τῶν θαυμάτων, τὰ ὁποῖα ἐλάμπρυναν τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν, τὸ λαμπρότερον καὶ τὸ θαυμαστότερον εἶναι ἴσως ἡ ταχεῖα καὶ ἐντελὴς μεταμόρφωσις τῆς καρδίας τῶν δούλων, ἐξαχρειωθείσης ὁλοτελῶς ἀπὸ τὴν καταδυναστείαν καὶ τὴν κατάθλιψιν.

Ἕπεται ἡ συνέχεια.

ΠΕΡΙ ΘΗΡΟΚΟΜΩΝ.

ΤΟΠΑΛΑΙ, ὡς καὶ τὴν σήμερον, ὑπῆρχον ἄνθρωποι ἔργον ἔχοντες τὴν θηροκομίαν, ἢ τὸ ἡμερόνειν ἄγρια θηρία. Κατὰ τὸν Πλίνιον, τόσον ἐπιτήδειοι ἐγίνοντό τινες εἰς τὴν τέχνην ταύτην, ὥστε περιέφερον τὰ θηρία μὲ φύλλα συκῆς ἐστεφανωμένα· καὶ πολὺ δὲ πρὸ τῶν χρόνων αὐτοῦ, ὡς εὐλόγως ἐμποροῦμεν νὰ συμπεράνωμεν ἐξ ἀρχαϊκῶν ἀγαλμάτων, ὅπου ὁ Διόνυσος παριστάνεται ὀχούμενος ἐφ' ἁμάξης ὑπὸ τίγρεων, λεοπαρδάλεων, ἢ πανθήρων συρομένης, πρέπει νὰ ἐνηργεῖτο ἡ τέχνη τῆς τῶν θηρίων ἡμερώσεως. Εἷς τῶν αὐστηροτάτων νόμων τοῦ Βουδισμοῦ ἐπιτάττει 'νὰ τρέφωσιν οἱ εὐλαβεῖς μὲ τὸ ἴδιον αὐτῶν αἷμα τὰς γηραλέας ἀσθενεῖς τίγρεις,' ὅθεν συμπεραίνουσί τινες, ὅτι οἱ Ἰνδοὶ ἡμέρονον αὐτὸ τὸ ζῶον. Ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει ὅτι οἱ Μεξικανοὶ ἱερεῖς ἐγνώριζον τὴν τέχνην ταύτην, καὶ μάλιστα ἐπροσπάθουν πολὺ νὰ καθιστῶσιν αὐτὴν μυστηριώδη· πρὸς τοῦτο παρεσκεύαζον ἀλοιφὴν, συστατικὸν τῆς ὁποίας μέρος ἦτον ἡ στάκτη φαρμακερῶν ἑρπετῶν, κατέκαιον δ' αὐτὴν εἰς τοὺς βωμοὺς τῶν ἐθνικῶν εἰδώλων· ἐκοπάνιζον ἔπειτα εἰς ἰγδίον τὴν ἐκ τῆς ἀλοιφῆς στάκτην, συμμιγνύοντες αὐτὴν μὲ πίσσαν, κώνειον, καπνόχορτον, καὶ ἄλλα ναρκωτικὰ φάρμακα. Τὸ δὲ προκύπτον ἐντεῦθεν σύνθετον ἐνίσχυεν αὐτοὺς, ὡς ἐπροσποιοῦντο, νὰ ὑπακούωνται ἀπὸ λέοντας καὶ τίγρεις.

Εἰς τὴν Ἀφρικὴν ὡσαύτως πρὸ πολλοῦ ἐνεργεῖται ἡ τῶν θηρίων ἡμέρωσις. Ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Μαρόκου ἔχει μεγάλα ἀνοικτὰ θηριοτροφεῖα εἰς τὴν Φὲς, ὅπου τίγρεις καὶ λέοντες τρέφονται ἀπὸ Ἰουδαίους φύλακας, οἵτινες πρὸς καθυπόταξιν αὐτῶν ἄλλο δὲν μεταχειρίζονται εἰμὴ ἐλαφρὰν βακτηρίαν· καὶ ὁ Πασᾶς δὲ τῆς Αἰγύπτου ἔχει τίγρεις ἡμερωμένας, ἐξ ὧν μίαν καλλίστην ἔπεμψε πρὸ ἑνὸς ἔτους εἰς τὸν βασιλέα τῆς Γαλλίας. Ὁ Δοὺξ de Choiseul, ὑπουργὸς Λοδοβίκου τοῦ δεκάτου πέμπτου, εἶχε πάντοτε εἰς τὸ ταμεῖον αὐτοῦ τιγροειδῆ αἴλουρον· ἀλλ' εἰς τὸν ἐν Παρισίοις Βοτανικὸν Κῆπον ἐφάνη μάλιστα μέχρι πόσου δύναται νὰ ἐκταθῇ ἡ ἐπὶ τῶν κτηνῶν δύναμις τοῦ ἀνθρώπου.

Παράδειγμα τοιοῦτον συνέβη τὸ 1801 ὡς πρὸς λέοντα καὶ λέαιναν, τοὺς ὁποίους εἶχε στείλειν δωρεὰν πρὸς τὸν Γάλλον κυρίαρχον ὁ Βὲης τῆς Κωνσταντίνης. Ὁ φύλαξ αὐτῶν, Κασσὰλ τὄνομα, ἠσθένησεν· εἷς δὲ τῶν συντρόφων αὐτοῦ ἀνεδέχθη τὴν ἐπιμέλειαν τῶν θηρίων· ἡ μὲν θήλεια δὲν ἐφαίνετο τεταραγμένη διὰ τὴν μεταβολήν· ἀλλ' ὁ ἄῤῥην, εἰς τὴν γωνίαν τοῦ σπηλαίου του ἀποσυρθείς, ἐπλαγίασε σκυθρωπὸς, ἀποβάλλων τὰς εὐμενεῖς περιποιήσεις τοῦ νέου θεράποντος, καὶ διὰ τοῦ σιγανοῦ, ὑπόπτου μουγγρίσματος δίδων εἰς αὐτὸν σαφέστατα νὰ ἐννοήσῃ ὅτι δὲν εὐχαριστεῖτο μὲ τὴν ὑπηρεσίαν του. Ἐφαίνετο δὲ ὅτι τὸ αὐτὸ αἴσθημα ἔτρεφε καὶ πρὸς τὴν σύζυγον· τοὐλάχιστον, πλέον δὲν τὴν ἐκύτταζεν. Ὁ λέων ἐδείκνυεν ἀνησυχίαν καὶ λύπην, ὡς νὰ ἦτον ἀσθενὴς, καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ τὸν πλησιάσῃ. Ὅτε δὲ μετὰ καιρὸν ἀνέλαβεν ὁ Κασσὰλ, καὶ ἠδύνατο πάλιν νὰ ἐκπληροῖ τὰ χρέη του, θέλων ἐξαίφνης νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν αὐτοῦ γενναῖον φίλον, ἐσύρθη ἐλαφρὰ ἐλαφρὰ εἰς τὰς κιγκλίδας τοῦ κλωβίου, καὶ παρέθηκεν εἰς αὐτὰς τὸ πρόσωπόν του· ὡς δὲ τὸν ἀνεκάλυψε τὸ ζῶον, ἀνεπετάχθη ἐκ τοῦ ὄπισθεν μέρους τοῦ κλωβίου, ἐχαΐδευσε τὸν Κασσὰλ μὲ τοὺς πόδας του, ἔγλειψε τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπόν του, καὶ ὠλόλυξεν ἀπὸ τὴν ἀγαλλίασιν. Ἴσην χαρὰν ἔδειξε καὶ ἡ λέαινα διὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ λέων ὠργισμένος τὴν ἐδίωξεν ὀπίσω, μὴ συγχωρῶν νὰ συμμεθέξῃ καὶ αὐτὴ τῶν χαϊδευμάτων τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Κασσὰλ ἰδὼν ὅτι ἔρις ἔμελλε νὰ προκύψῃ μεταξὺ τῶν θηρίων, ἐμβῆκεν εἰς τὸ σπήλαιον, καὶ ἀφοῦ τὰ κατεπράϋνεν, ἀμοιβαδὸν ἐχαΐδευε καὶ ἐχαϊδεύετο ὑπ' αὐτῶν. Ὁσάκις ἤθελεν, εἰσήρχετο εἰς τὸ κλωβίον των· ὡμίλει πρὸς τὴν θήλειαν ἢ τὸν ἄῤῥενα εὐνοϊκώτατα· τοὺς ἐκολάκευε μὲ πρᾶον τρόπον, καὶ τοὺς ἐχαΐδευε καὶ κατεφίλει ἐπὶ τῆς χαίτης ἢ τοῦ τραχήλου· προστασσόμενοι ὑπ' αὐτοῦ, διεχωρίζοντο, καὶ ἀπεσύρετο ἕκαστος εἰς τὸ ἰδιαίτερον αὐτοῦ δωμάτιον, ἢ ἔπιπτον κάτω ἐπὶ τῶν νώτων, ἐξέτεινον τοὺς πόδας των, καὶ τὸν ἄφιναν νὰ δεικνύῃ τοὺς μεγίστους αὐτῶν ὄνυχας εἰς τοὺς περιεστῶτας· ἢ, ὁπότε αὐτὸς τοὺς ἔδιδε σημεῖον, ἤνοιγαν τὰς εὐμεγέθεις σιαγόνας των, καὶ ἐδείκνυαν τοὺς φοβεροὺς αὐτῶν ὀδόντας· ἡ μόνη δὲ ἀνταμοιβὴ ἦτον ἄδεια νὰ γλείψωσι τὰς χεῖράς του.

Ἄλλος θηροκόμος περιβόητος εἶναι ὁ Μαρτῖνος, ὁ ὁποῖος διεσκέδαζε τοὺς θεατὰς παροργίζων εἰς τὸ ἄκρον τὰς τίγρεις καὶ τοὺς λέοντας, ἔπειτα δὲ δεικνύων πόσην δύναμιν εἶχεν ἐπ' αὐτῶν καὶ εἰς τὰς ἀγρίας ἀκόμη στιγμάς των. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶχε νέαν τινὰ τίγριν, ἥτις ἐσκίρτα μεταξὺ τῶν θεατῶν, ἔγλειφε τὰς χεῖράς των, καὶ συνέπαιζε μ' ἑξαετὲς κοράσιον, τὸ ὁποῖον περιέφερε μεθ' ἑαυτοῦ. Διασωθεὶς δὲ ἀβλαβὴς ἀπὸ τὴν ἐπικίνδυνον ταύτην τέχνην, χαίρει τώρα ἐν εἰρήνῃ τοὺς καρποὺς αὐτῆς.

Ο ΣΠΕΙΡΩΝ ἀδικίαν, θερίζει μῖσος καὶ ἐκδίκησιν.

ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ.

Ἀριθ. 6.

ΘΑΥΜΑΤΑ. ΜΕΡΟΣ Γ'.

ΤΙΝΕΣ ἀπὸ τοὺς δεχομένους τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν ὁμολογοῦν ὅτι τὰ θαύματα δὲν εἶναι κἀμμία τῆς πίστεως αὐτῶν βάσις. Εἶναι πληροφορημένοι (λέγουν) ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς προῆλθεν ἐκ Θεοῦ, ἐπειδὴ 'οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος.' Τὴν θρησκείαν εὑρίσκουσι τόσον καθαρὰν καὶ ἀξιοθαύμαστον, καὶ τόσον ἁρμόζουσαν εἰς τὰς χρείας αὐτῶν καὶ εἰς τὰς χρείας ὅλων τῶν ἀνθρώπων, καὶ τόσον πλήρη οὐρανίου σοφίας καὶ ἀγαθότητος, ὥστε ἄλλην ἀπόδειξιν δὲν χρειάζονται τοῦ ὅτι προῆλθεν ἐξ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὅσον διὰ τὰ θαύματα, ταῦτα (σὲ λέγουν) εἶναι ἀπὸ τὰς δυσκολίας, ὅσας ἔχει τις νὰ ὑπερβῇ· τὰ πιστεύουν ὡς μέρος τῆς θρησκείας, διότι εὑρίσκουν αὐτὰ εἰς τὰς ἱερὰς Γραφὰς, ἀλλὰ καὶ χωρὶς αὐτῶν ἤθελαν πιστεύειν τὴν θρησκείαν ἐπίσης εὐκόλως, ἢ καὶ μᾶλλον εὐκόλως. Τὰ θαύματα (λέγουν) ἦσαν τῳόντι ἀπόδειξις εἰς τοὺς ζῶντας κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον, καὶ πραγματικῶς ἰδόντες αὐτά· ἀλλ' εἰς ἡμᾶς τοὺς σημερινοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἀναγινώσκομεν μόνον περὶ αὐτῶν, εἶναι μέρος τῆς πίστεώς μας, οὐχὶ δὲ μέρος τῆς ἀποδείξεως τῆς πίστεώς μας. Καθότι μεγαλητέρα τῆς πίστεως δοκιμασία εἶναι, λέγουν αὐτοὶ, νὰ πιστεύωμεν εἰς τοιαῦτα θαυματουργήματα, ὁποῖα ὁ Ἰησοῦς λέγεται ὅτι ἐνήργησε, παρὰ νὰ πιστεύωμεν ὅτι διδασκαλία τόσον ἐξαίρετος καὶ σοφὴ, ὁποίαν αὐτὸς παρέδωκεν, ἀληθῶς προῆλθεν ἐξ οὐρανοῦ.

Καὶ τῳόντι ἔχουν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι κάποιον δίκαιον εἰς μερικὰ τῶν ὅσα λέγουν· ἀλλὰ δὲν βλέπουν καθαρῶς ἅπασαν τὴν τῶν ἀποδείξεων ὑπόθεσιν. Ἀληθεύει μὲν, ὡς παρατηροῦν, ὅτι ἔχει μεγίστην βαρύτητα ἡ ἐσωτερικὴ λεγομένη ἀπόδειξις τοῦ Χριστιανισμοῦ· τουτέστιν, οἱ λόγοι, δι' οὓς ὀφείλομεν νὰ πιστεύωμεν αὐτὸν, οἱ συναγόμενοι ἐκ τοῦ χαρακτῆρος τῆς θρησκείας. Διότι, ὅσον μᾶλλον σπουδάζεις αὐτὴν, τόσον ἰσχυρότερον κατανοεῖς ὅτι εἶναι μία τοιαύτη θρησκεία, ὁποίαν οὐδέποτε ἤθελεν ἐφεύρειν ψιλὸς ἄνθρωπος, ὀλιγώτερον δὲ ἀφ' ὅλους Ἰουδαῖος. Ἀλλὰ τῆς αὐτῆς ἀληθείας ὑπάρχουν διάφοροι ἀποδείξεις· καὶ εἰς τὸν μὲν κάμνει βαθυτέραν ἐντύπωσιν τοῦτο, εἰς τὸν δὲ ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῆς ἀποδείξεως. Μεταξὺ δὲ τῶν λοιπῶν, τὰ Χριστιανικὰ θαύματα εἶναι βέβαια ἐναργεστάτη ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ πρὸς πάντα, ὅστις ἔχει τὴν πεποίθησιν καὶ πληροφορίαν (τοιαύτης δὲ πεποιθήσεως καὶ πληροφορίας ἴδαμεν ἱκανοὺς λόγους) ὅτι πραγματικῶς ἐνηργήθησαν. Ναὶ μὲν, δυσκολώτερον εἶναι εἰς ἡμᾶς νὰ πληροφορηθῶμεν ὅτι τὰ θαύματα ἔγιναν παρὰ εἰς τοὺς συγχρόνους καὶ συντοπίτας τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων· ἀλλ' ἀφοῦ πληροφορηθῶμεν τοῦτο, καὶ πιστεύσωμεν τὰ θαύματα, τότε εἶναι πρὸς ἡμᾶς οὐχ ἧττον ἐναργὴς ἀπόδειξις παρὰ πρὸς ἐκείνους.

Παραδείγματος χάριν· Οἱ κατοικοῦντες πλησίον εἰς τὰ μέρη, ὅπου θαλάσσια ὄστρακα εὑρίσκονται εἰς τὰς κορυφὰς τῶν βουνῶν, οἱ καὶ βλέποντες αὐτά, πληροφοροῦνται ἐκ τούτου, ὅτι κἀνένα καιρὸν ἡ θάλασσα πρέπει νὰ ἐκάλυψε τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος βουνά. Ὁ δὲ μακρὰν εὑρισκόμενος ἀπὸ τοιούτους τόπους δυσκολεύεται πολὺ περισσότερον νὰ βεβαιωθῇ ὅτι πραγματικῶς ὑπάρχουν τοιαῦτα ὄστρακα εἰς τὰς κορυφὰς τῶν λόφων. Ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἐρωτήσῃ περιηγητάς, ἢ τοὺς μετ' αὐτῶν συνομιλήσαντας, καὶ νὰ συμβουλευθῇ βιβλία, καὶ ἴσως νὰ ἐξετάσῃ κομμάτια τῆς τὰ ὄστρακα περιεχούσης πέτρας· ἀλλ' ἀφοῦ ἅπαξ πληροφορηθῇ ὅτι εὑρίσκονται τοιαῦτα θαλάσσια ὄστρακα, τοῦτο εἶναι πρὸς αὐτὸν ὡς καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἐντελὴς ἀπόδειξις ὅτι ἡ θάλασσα ἐκάλυπτε πρότερον τὰ μέρη ἐκεῖνα.

Τὸ αὐτὸ καὶ ὡς πρὸς τὰ Χριστιανικὰ θαύματα. Ἡ ἀπαντωμένη δυσκολία εἰς τὸ ν' ἀποφασίσωμεν ἂν ἀληθῶς ἐνηργήθησαν δὲν κάμνει αὐτὰ (ὅταν πληροφορηθῶμεν ὅτι ἀληθῶς ἐνηργήθησαν) ὀλιγώτερον ἰσχυρὸν δεῖγμα τοῦ ὅτι προῆλθεν ἐκ Θεοῦ ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία.

Εἴπομεν ἤδη ὅτι εὐκολώτερον πιστεύει τις τὰ μεγαλήτερα εἰς τὸ Εὐαγγέλιον θαύματα, παρ' ὅτι χωρικὸς Ἰουδαῖος ἄνευ θαυμάτων ἀνέτρεψε τὴν θρησκείαν τοῦ πολιτισμένου κόσμου· τὸ δεύτερον εἶναι πολὺ τοῦ πρώτου ἐξαισιώτερον· γίνεται δ' ἔτι μᾶλλον ἀπίστευτον, ἂν ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ἐνήργησε τὴν ἐκπληκτικὴν ταύτην μεταβολήν, θαύματα ἐπικαλούμενος. Ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ Ἀπόστολοι αὐτοῦ βέβαια ἐπηγγέλλοντο ὅτι ἐθαυματούργουν πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι ἐστάλθησαν ἐκ Θεοῦ· τοῦτο δὲ ἤθελε σταθῆν τὸ μεγαλήτερον ἐμπόδιον εἰς τὴν διάδοσιν τῆς νέας θρησκείας, ἂν δὲν εἶχον ἀληθῶς τοιαύτας δυνάμεις· ἐπειδὴ ἡ προσποίησις αὕτη ἤθελεν ἐκθέσειν αὐτοὺς εἰς φώρασιν καὶ χλευασμόν.

Μεταξὺ τῆς ἡμετέρας θρησκείας καὶ πασῶν τῶν ἄλλων ὑπάρχει διαφορά τις, πολλάκις παραβλεπομένη. Ἅπασαι μὲν σχεδὸν αἱ θρησκεῖαι ἰδιοποιοῦνται θαύματα· τουτέστι, λέγεται ὅτι θαύματα ἐνηργήθησαν πρὸς ὑποστήριξιν ψευδοῦς τινὸς θρησκείας μεταξὺ ἀνθρώπων, οἵτινες ἤδη αὐτὴν ἐπίστευον. Ἀλλ' οὐδεμίαν θρησκείαν ἐμπορεῖ τις νὰ εὕρῃ εἰσαχθεῖσαν—καὶ εἰσαχθεῖσαν μάλιστα μεταξὺ ἐχθρῶν—ὑπ' ἀνθρώπων ἐπαγγελλομένων ὅτι ἐθαυματούργουν. Ἡ ἡμετέρα εἶναι ἡ μόνη πίστις, ἥτις ΕΘΕΜΕΛΙΩΘΗ ποτὲ τὴν ἀπόδειξιν θαυμάτων ἐπικαλουμένη. Ἔχομεν δὲ πάντα λόγον διὰ νὰ πιστεύωμεν, ὅτι οὐδεμία τοιαύτη ἐπιχείρησις ἐπέτυχεν ἢ ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ, ἂν τὰ θαύματα δὲν ἐνηργοῦντο κατ' ἀλήθειαν. Ἡ δυσκολία ὅθεν τοῦ πιστεύειν ὅτι ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία διεδόθη διὰ θαυμάτων εἶναι τὸ οὐδέν, παραβαλλομένη μὲ τὴν δυσκολίαν τοῦ πιστεύειν ὅτι ἠδύνατο νὰ διαδοθῇ χωρὶς θαυμάτων.

Τῷόντι δὲ καὶ μόνον ἐκ τῆς φύσεως τοῦ περιστατικοῦ κρίνοντες, ἠμπορούσαμεν νὰ ἤμεθα πεπεισμένοι ὅτι οὐδὲ ἀκρόασιν κἂν ἠμπόρουν νὰ λάβωσιν οἱ Ἀπόστολοι, τοὐλάχιστον μεταξὺ τῶν Ἐθνῶν, ἂν δὲν ἐδείκνυον παράδοξόν τινα καὶ ὑπερφυσικὴν δύναμιν. Φαντάσου ὀλίγους πτωχοὺς Ἑβραίους ἁλιεῖς, σκηνοποιούς, καὶ χωρικούς, ἐμβαίνοντας εἰς κἀμμίαν τῶν Ἑλληνίδων ἢ Ῥωμαϊκῶν μεγαλοπόλεων, τῶν ὁποίων ἐσεμνύνοντο οἱ κάτοικοι διὰ τοὺς λαμπροὺς ναοὺς καὶ τὰ περικαλλῆ ἀγάλματα τῶν πατρῴων θεῶν, ὡς καὶ διὰ τὰς σχολὰς τῆς φιλοσοφίας, ὅπου οἱ σοφώτατοι εὐγλώττως ἐρρητόρευαν περὶ τῶν ὑψηλοτέρων καὶ περιεργοτέρων ὑποθέσεων εἰς τοὺς εὐπατρίδας νέους· φαντάσου, λέγω, τοὺς ἀλλοεθνεῖς τούτους Ἑβραίους προτείνοντας εἰς τοὺς κατοίκους τοιαύτης πόλεως ν' ἀποῤῥίψωσι καὶ νὰ βδελυχθῶσι τὰ εἴδωλά των, ν' ἀπαρνηθῶσι τὴν πάτριον θρησκείαν, νὰ καταπατήσωσι τὰς διδασκαλίας τῶν φιλοσόφων, ἀντ' αὐτῶν δὲ νὰ παραδεχθῶσιν ὡς οὐρανόθεν ἀπεσταλμένον Ἰουδαῖον ταπεινότατον, ὅστις εἶχε καταδικασθῆν εἰς τὸν πλέον ἄτιμον θάνατον. Ποίας ὑποδοχῆς ἄρά γε ἤθελαν ἀξιωθῆν οἱ τὰ τοιαῦτα ἐπιχειρισθέντες μὲ οὐδὲν ἄλλο παρὰ τὸ τοῦ κηρύγματος ἀσθενέστατον μέσον; Ἐμπορεῖ τις ν' ἀμφιβάλῃ ὅτι ἅπαντες ἤθελαν περιφρονεῖν αὐτούς, καὶ τοὺς ἐμπαίζειν ἢ τοὺς ἐλεεῖν ὡς μαινομένους;

Ὅσον δὲ διὰ τὴν σοφίαν, καὶ τὴν καθαρότητα, καὶ τὸ ὕψος τῆς θρησκείας τοῦ Εὐαγγελίου, ταῦτα ἠδύναντο νὰ ἑλκύσωσι κάποιαν προσοχήν,—ὄχι βέβαια μεταξὺ τῶν πολλῶν, οἵτινες ἦσαν παχυλώτεροι παρὰ νὰ νοστιμευθῶσιν ἢ νὰ ἐννοήσωσι τὴν καθαρότητα καὶ σοφίαν ταύτην,—ἀλλὰ μεταξὺ ὀλιγωτάτων ἀπὸ τοὺς καλητέρους, ἂν διὰ κἀνενὸς μέσου παρεκινοῦντο ποτὲ ν' ἀκούσωσι τὴν περιγραφὴν τῆς νεοφανοῦς θρησκείας. Καὶ ἤθελαν ἴσως πράξειν τοῦτο, ἂν οἱ διδάσκαλοι αὐτῆς ἦσαν Ἕλληνες ἢ Ῥωμαῖοι φιλόσοφοι, περίφημοι διὰ γνώσεις καὶ σοφίαν. Ἀλλ' οἱ τὸ Εὐαγγέλιον κηρύττοντες ἦσαν ἐξ ἔθνους, τὸ ὁποῖον οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐξουθένουν ὡς βάρβαρον, καὶ τοῦ ὁποίου τὴν θρησκείαν μάλιστα περιεφρόνουν καὶ ἐβδελύσσοντο καθὸ τόσον διάφορον ἀπὸ τὴν ἰδικήν των. Οὐχὶ δὲ μόνον ἀνῆκον οἱ Ἀπόστολοι εἰς τὸ περιφρονημένον τοῦτο ἔθνος, ἀλλ' ἦσαν καὶ τὰ περικαθάρματα τοῦ ἔθνους αὐτοῦ, ἀποβεβλημένοι καὶ ἐβδελυγμένοι ὄντες ὑπὸ τοῦ πλείστου μέρους τῶν Ἰουδαίων συναδελφῶν των.

Ἐὰν λοιπὸν ἐπαρουσιάζοντο μεταξὺ τῶν ἐθνῶν, διδάσκοντες τὰ ὑψηλότερα θρησκευτικὰ δόγματα, καὶ μόνον εἰς τὴν ὑπεροχὴν τῆς διδασκαλίας αὐτῶν ἐλπίζοντες, κἂν ἀκροάσεως δὲν ἤθελαν ἀξιωθῆν. Δὲν ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν ὅτι κἀνεῖς δὲν ἤθελε πιστεύσειν αὐτούς· ἀλλὰ κἀνεῖς δὲν ἤθελεν ἀκροασθῆν αὐτούς, ἂν πρῶτον δὲν διήγειραν τὴν σπουδαίαν προσοχὴν τῶν ἀνθρώπων, κάμνοντες (ὡς λέγεται εἰς Πράξ. ιθ'. 11.) θαύματα μεγάλα.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΘΕΡΜΟΥ ΑΝΕΜΟΥ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ ΤΟΥ ΛΕΓΟΜΕΝΟΥ ΧΑΜΣΙΝ.

ΟΔΕΥΩΝ ἀπὸ Σουὲς εἰς Κάϊρον,—λέγει ὁ Rüppel,—παρετήρησα ἓν ἀπὸ τὰ πλέον ἀξιοπερίεργα μετεωρολογικὰ φαινόμενα. Τὸ 1822, Μαΐου 21ην, ἑπτὰ ὥρας μακρὰν τοῦ Καΐρου, εἰς τὴν ἔρημον εὑρισκομένους, κατέλαβεν ἡμᾶς εἷς τῶν σφοδρῶν ἐκείνων μεσημβρινῶν ἀνέμων, περὶ τῶν ὁποίων διηγήθησαν τινὲς τόσα ἐξαίσια καὶ ἀπίστευτα*. Κατὰ μὲν τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς ἔπνεεν αὔρα ἐκ τοῦ βορειανατολικοῦ· μικρὸν δὲ ἀφοῦ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἤρχισε νὰ πνέῃ δυνατὸς μεσημβρινοανατολικὸς ἄνεμος, ὅστις βαθμηδὸν αὐξάνων κατήντησεν ἐπὶ τέλους σφοδρότατος. Κονιορτοῦ νέφη ἐπλήρουν ἅπασαν τὴν ἀτμοσφαῖραν, ὥστε καὶ πεντήκοντα μόνον βήματα μακρὰν δὲν ἠμπορούσαμεν τίποτε νὰ διακρίνωμεν, οὐδὲ κάμηλον. Ἐν τῷ μεταξὺ, ἠκούαμεν καθ' ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς θόρυβόν τινα ὅμοιον τριξίματος ἢ κρότου, τὸν ὁποῖον ὑπελάμβανα ὡς προερχόμενον ἐκ τῆς ἄμμου, ἥτις τόσον ὁρμητικῶς ἐῤῥίπτετο τῇδε κἀκεῖσε ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Ἡ πρὸς τὸν ἄνεμον ἐπιφάνεια τοῦ σώματος ἦτο πολὺ μᾶλλον παρὰ τὸ σύνηθες πεπυρωμένη, ἐδοκιμάζαμεν δὲ ὀξύν τινα πόνον, ὡς νὰ μᾶς ἐκέντουν λεπταὶ βελόναι. Κατὰ πρῶτον ἐνόμισα ὅτι τὸ δριμὺ αἴσθημα προήρχετο ἀπὸ τὰ λεπτὰ τῆς ἄμμου μόρια, τὰ ὠθούμενα ὑπὸ τῆς ἀνεμοζάλης κατὰ τῆς ἐκτεθειμένης ἐπιφανείας τοῦ σώματος. Θέλων δὲ νὰ ἐξακριβώσω τὸ μέγεθος τῶν μορίων, ἐζήτησα νὰ πιάσω μερικὰ εἰς ἓν φέσιον· ἀλλὰ μὲ πολλὴν ἀπορίαν μου ἴδα ὅτι δὲν ἐπέτυχα νὰ πιάσω οὔτε ἕν· τοῦτο μ' ἔκαμε νὰ ἐννοήσω ὅτι ἡ ὀξεῖα κέντησις δὲν προήρχετο ἀπὸ τὰ μορίδια τῆς ἄμμου, ἀλλ' ἀπὸ δύναμιν ἀόρατον, τὴν ὁποίαν δὲν ἠδυνάμην ἄλλο τι νὰ ὑποθέσω εἰμὴ ἠλεκτρικὸν ῥευστόν. Μετὰ δὲ τὴν εἰκασίαν ταύτην ἤρχισα νὰ θεωρῶ προσεκτικώτερον τὰ πέριξ μου φαινόμενα. Παρετήρησα ὅτι ὅλων ἡμῶν αἱ τρίχες ἦσαν ὀλίγον τι ἀνωρθωμέναι, καὶ ὅτι πρὸς τὰ ἄκρα καὶ τοὺς ἁρμοὺς ἦτον ἡ αἴσθησις τοῦ κεντήματος ζωηροτέρα, ὡς νὰ ἠλεκτρίζετό τις ἐπὶ μεμονωμένης ἕδρας. Διὰ νὰ πληροφορηθῶ ὅτι τὸ ἀλγεινὸν αἴσθημα δὲν προήρχετο ἀπὸ λίθου ἢ ἄμμου μορίδια, ἐξέτεινα κατὰ τοῦ ἀνέμου ἓν κομμάτιον χαρτίου, ὥστε καὶ τὸ λεπτότατον τοῦ κονιορτοῦ μόριον ἔπρεπε νὰ φωραθῇ, εἴτε ἀπὸ τὸν ὀφθαλμὸν, εἴτε ἀπὸ τὸ ὠτίον· τίποτε ὅμως τοιοῦτον δὲν συνέβη. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ χαρτίου ἔμεινε παντάπασιν ἀκίνητος καὶ ἀθόρυβος. Ἐξέτεινα δὲ τοὺς βραχίονάς μου, καὶ παραυτὰ ηὔξησεν ὁ πόνος εἰς τὰς ἄκρας τῶν δακτύλων μου. Τοῦτο μὲ ὡδήγησεν εἰς τὴν εἰκασίαν, ὅτι ὁ σφοδρὸς ἄνεμος ὁ καλούμενος Χαμσὶν ἢ συνοδεύεται αὐτὸς ὁ ἴδιος μὲ δυνατὰ ἠλεκτρικὰ φαινόμενα, ἢ ὅτι ὁ ἠλεκτρισμὸς παράγεται ἀπὸ τὴν κίνησιν τῆς ξηρᾶς ἄμμου. Ἐντεῦθεν ἐμποροῦμεν ἴσως νὰ εἰκάσωμεν ὅτι ὁ Χαμσὶν ἠφάνισε συνοδίας διὰ τῶν ἠλεκτρικῶν αὐτοῦ ἰδιοτήτων, ἐπειδὴ περιηγηταί τινες μᾶς βεβαιόνουν ὅτι ἔτυχε κάποτε νὰ χαθῶσι κιρβάνια εἰς τὴν ἔρημον· μολονότι πρέπει νὰ ὁμολογήσω ὅτι καθ' ὅλα τὰ μέρη ὅσα περιῆλθον δὲν ἤκουσα τίποτε περὶ τοιούτου δυστυχήματος. Βέβαια ὅμως, νὰ νομίζῃ τις ὅτι τοιαῦται συμφοραὶ προῆλθον ἐκ τῆς ἄμμου καταπλακονούσης τὰ κιρβάνια, εἶναι ἀφ' ὅσα ἐμπορεῖ τις νὰ φαντασθῇ τὸ γελοιωδέστερον.

Ὁ Χαμσὶν πνέει γενικῶς εἰς τὴν Αἴγυπτον δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας κατὰ διαδοχὴν, ἀλλὰ μὲ πολὺ ὀλιγωτέραν σφοδρότητα τὴν νύκτα παρὰ τὴν ἡμέραν. Συμβαίνει δὲ μόνον ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ Ἀπριλίου ἕως τὰς ἀρχὰς Ἰουνίου, ὅθεν καὶ τὸ Ἀραβικόν του ὄνομα, τὸ ὁποῖον σημαίνει ὁ πεντηκονθήμερος.

* Ἴδε καὶ Ἀποθ. Τόμ. Γ'. Σελ. 88.

ΗΛΙΚΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΒΑΤΩΝ.—Τὴν ἡλικίαν τῶν προβάτων ἐμπορεῖ τις νὰ εὑρίσκῃ ἐξετάζων τοὺς ἐμπροσθίους αὐτῶν ὀδόντας. Τὸν ἀριθμὸν εἶναι ὀκτὼ, φαίνονται δὲ ὅλοι μικροὶ εἰς τὸ διάστημα τοῦ πρώτου ἔτους. Τὸ δεύτερον ἔτος πίπτουν οἱ κατὰ τὸ μέσον δύο, ἀναπληροῦσι δὲ τὸν τόπον αὐτῶν δύο νέοι, εὐκόλως διακρινόμενοι καθὸ μεγαλήτεροι. Τὸ τρίτον ἔτος πίπτουν δύο ἄλλοι μικροὶ ὀδόντες, εἷς ἑκατέρωθεν, καὶ λαμβάνουσι τὸν τόπον αὐτῶν δύο μεγάλοι· ὥστε ὑπάρχουν τώρα τέσσαρες μεγάλοι ὀδόντες κατὰ τὸ μέσον, καὶ δύο ὀξεῖς ἑκατέρωθεν. Τὸ τέταρτον ἔτος οἱ μεγάλοι ὀδόντες γίνονται τὸν ἀριθμὸν ἕξ, μένουσι δὲ δύο μόνον μικροὶ εἰς ἕκαστον ἄκρον τῆς σειρᾶς. Τὸ πέμπτον ἔτος χάνονται οἱ ἀπομείναντες μικροὶ ὀδόντες, εἶναι δὲ μεγάλοι ἅπαντες οἱ ἐμπρόσθιοι ὀδόντες. Τὸ ἕκτον ἔτος ὅλοι ἀρχίζουν νὰ φθείρωνται, καὶ τὸ ἕβδομον, κάποτε δὲ καὶ ἀρχήτερα, τινὲς πίπτουν ἢ συντρίβονται.

ΟΙ Βεδουῖνοι ποτὲ δὲν ἀφίνουν ἵππον νὰ πέσῃ καταγῆς τὴν στιγμὴν τῆς γενέσεώς του· λαμβάνουν αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας των, καὶ ἱκανὴν ὥραν περιθάλπουν αὐτὸν, πλύνοντες καὶ ἐκτείνοντες τὰ τρυφερὰ μέλη του, καὶ χαϊδεύοντες τὸ πωλάριον ὡς νὰ ἦτο βρέφος. Μετέπειτα θέτουν αὐτὸ καταγῆς, καὶ μὲ προσοχὴν ἰδιαιτέραν παρατηροῦν τὰ ἀσθενῆ αὐτοῦ βήματα, ἔκτοτε προμαντεύοντες τὰς ἀρετὰς ἢ τὰς ἐλλείψεις τοῦ μέλλοντος συντρόφου των.

Ο ΟΧΛΟΣ, καθὼς ὁ ὠκεανὸς, σπανίως ταράσσεται χωρὶς ἐξωτερικῆς καὶ ἀνωτέρας τινὸς αἰτίας· ἀλλὰ (νὰ ἐξακολουθήσω τὴν παραβολὴν) ἀμφότεροι δύνανται τὴν μεγίστην βλάβην νὰ προξενήσωσι, καὶ ἀφοῦ παύσῃ νὰ ἐνεργῇ τὸ πρῶτον κινῆσαν αὐτοὺς αἴτιον.

ΟΠΟΙΟΣ συνεχῶς βάλλει ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν αἰωνιότητα καὶ τὸν κόσμον, καὶ δὲν δειλιᾷ νὰ κυττάζῃ σταθερῶς ἀμφότερα, θέλει γνωρίσειν ὅτι, ὅσον θεωρεῖ αὐτὰ συνεχέστερον, τόσον ἐλαττοῦται τὸ δεύτερον, καὶ μεγαλύνεται τὸ πρῶτον.

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΙΟΥΛΙΟΣ, 1840.] [ΑΡΙΘ. 43.

Ο ΚΙΜΠΑΝΖΗΣ ΚΑΙ Ο ΟΡΑΓΓΟΥΤΑΓΓΙΟΣ.

Ὁ Κιμπανζῆς, ἢ Πίθηκος Τρωγλοδύτης.

Ἐκ τῶν ζώων, ὅσα κοινῶς καλοῦνται τετράποδα, ὑπάρχει ἓν γένος, ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν διάφορα εἴδη περιλαμβάνον, εἰς τὸ ὁποῖον, ἀκριβέστερον ἐξετάζοντες, εὑρίσκομεν ἀνάρμοστον ταύτην τὴν ἐπωνυμίαν. Τὰ ἐμπρόσθια τῶν πιθήκων ἄκρα ἔχουν, ὡς γνωρίζομεν ἅπαντες, δακτύλους καὶ ἀντίχειρα, ὅστις ἐμπορεῖ ν' ἀντιτάσσεται εἰς τοὺς δακτύλους τούτους· τὸ δὲ σύνολον ὁμοιάζει παραπολὺ μὲ τὴν ἀνθρωπίνην χεῖρα. Ἀλλὰ καὶ τὰ ὀπίσθιά των ἄκρα θεωροῦντες μετὰ προσοχῆς, ἀντὶ μεγάλου δακτύλου παραλλήλου μὲ τοὺς λοιπούς, βλέπομεν ἀληθινὸν ἀντίχειρα, τουτέστι μέρος ἱκανὸν ν' ἀντικρύζῃ πρὸς τοὺς τέσσαρας δακτύλους. Ὅθεν τὰ μέρη, τὰ μὲ τοὺς ὀπισθίους πόδας ἄλλων ζώων ἀνταποκρινόμενα, εἶναι κυρίως χεῖρες· ἅπασαν δὲ τὴν γενεὰν τῶν ζώων, τῶν ὑπὸ τῆς κατασκευῆς ταύτης διακρινομένων, ὠνόμασαν τετράχειρα οἱ φυσικοϊστορικοί.

Ἐξ ὅλης τῆς φυλῆς τῶν τετραχείρων ζώων ὁ Κιμπανζῆς ἢ Πόγγος (Πίθηκος Τρωγλοδύτης) πλησιάζει μάλιστα εἰς τὸν ἄνθρωπον, μολονότι ὁ Βαρόνος Κουβιὲρ διεφιλονείκησεν ὅτι ὁ Ὀραγγουτάγγιος (Πίθηκος Σάτυρος) ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κατέχῃ τὴν ἀνωτάτην θέσιν. Ἡ ἀπὸ τὸν Κουβιὲρ προτίμησις τοῦ δευτέρου εἴδους προέρχεται ἁπλῶς ἐκ τῆς νομιζομένης μεγαλητέρας ἀναπτύξεως τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ πλειοτέρας ὑψώσεως τοῦ μετώπου· ἀλλὰ τοὺς χαρακτῆρας τούτους παριστάνουσι μόνον τὰ συνήθως φερόμενα εἰς τὴν Εὐρώπην νέα τὴν ἡλικίαν ἄτομα, ἐνῷ τοιαῦτα σημεῖα ἐντελεστέρων νοητικῶν δυνάμεων λείπουν ὁλότελα εἰς τὸ ἀκμαῖον ζῶον· καθ' ὅλα δὲ τὰ λοιπὰ καὶ ἡ ὀργανικὴ κατασκευὴ καὶ ἡ νοητικὴ δύναμις τοῦ Κιμπανζῆ φαίνονται ἀνώτεραι ἀπὸ τὰς τοῦ Ὀραγγουταγγίου.

Κατὰ τὸ πρόσωπον καὶ τὸ στόμα ὁ Ὀραγγουτάγγιος προσεγγίζει σχεδὸν εἰς τὰ κατώτερα ζῶα· τὸ πρόσωπον τοῦ Κιμπανζῆ, ἐξ ἐναντίας, οὐχὶ μόνον δὲν εἶναι μακρότερον, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ κρανίον, παρὰ τὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ γενικῶς συμφωνεῖ μᾶλλον μὲ τὸ ἡμέτερον· τὸ δὲ στόμα δὲν ἔχει τοὺς μεγάλους κυνόδοντας, οἵτινες χαρακτηρίζουν τὸν Ὀραγγουτάγγιον. Εἶναι δὲ τοῦτο πλατύ, τὰ ὦτα μεγάλα, ἡ μύτη σιμή, καὶ οἱ βραχίονες καὶ τὰ σκέλη κατὰ τὴν αὐτὴν περίπου ἀναλογίαν ὡς εἰς τὸν ἄνθρωπον· ὁπόταν τὸ ζῶον στέκῃ ὄρθιον, οἱ ἐμπρόσθιοι δάκτυλοι μόλις ἐγγίζουν εἰς τὰ γόνατα. Τοῦ δὲ Ὀραγγουταγγίου σχεδὸν ἐγγίζουν τὴν γῆν εἰς ὁμοίας περιστάσεις, καὶ τὰ ὦτά του εἶναι ἀξιοσημείωτα διὰ τὴν μικρότητα καὶ ἀσχημίαν των. Τὸ σῶμα τοῦ Κιμπανζῆ εἶναι ἐσκεπασμένον μὲ μακράς, χονδράς, μαύρας τρίχας, πυκνοτάτας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, τῶν ὤμων, καὶ τῶν νώτων, ἀλλ' ἀραιὰς ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ τῆς γαστρός· τὸ πρόσωπον εἶναι βαθὺ μελάγχροινον, γυμνὸν δέ, ὡς καὶ τὰ ὠτία· αἱ παρειαὶ ὅμως ἔχουν μακρὰς μελαίνας παραγενειάδας.

Μᾶς βεβαιόνουν οἱ τὴν Ἀφρικὴν περιελθόντες, ὅτι ὁ τέλειος Κιμπανζῆς φθάνει εἰς τὸ σύνηθες τοῦ ἀνθρώπου ἀνάστημα, καὶ ὅτι ἔχει νόησιν πολὺ ἀνωτέραν τῆς τῶν ἄλλων τετραχείρων. Κατοικεῖ δὲ ἀπὸ τῆς Σιέρρας Λεῶνε μέχρι τῶν νοτίων συνόρων τῆς Ἀγγόλας, ἴσως δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ Γαμβία μέχρι τοῦ Ἄκρου Νέγρου.

Ἀναμφιβόλως οἱ νάννοι, κυνοκέφαλοι, καὶ οἱ λοιποὶ ἀλλόκοτοι καὶ δύσμορφοι λαοί, περὶ ὧν διηγοῦντο οἱ ἀρχαῖοι ὅτι κατῴκουν εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἀφρικῆς, δὲν ἦσαν εἰμὴ τοιαῦτα πιθήκων εἴδη· ἀλλ' ἡ λέξις Τρωγλοδύτης, τὴν ὁποίαν συγγραφεῖς τινὲς ὑπέθεσαν ὅτι ἀνεφέρετο εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζῶον, ἐδήλου κατ' ἀλήθειαν γένος βαρβάρων, ὡς κάλλιστα γνωρίζουν οἱ τῆς ἀρχαίας γεωγραφίας εἰδήμονες.

Ἅπαντες οἱ περιηγηταὶ συμφώνως μᾶς βεβαιόνουν, ὅτι εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῶν κατάστασιν οἱ Πίθηκοι Τρωγλοδύται ζῶσι κοινωνικῶς εἰς τὰ δάση, ὅπου, τῶν δένδρων τὰ φύλλα καὶ τοὺς κλάδους συμπλέκοντες, κατασκευάζουσι καλύβας διὰ νὰ σκεπάζωνται ἀπὸ τὸν ἥλιον καὶ τὰς τροπικὰς βροχάς· ὅτι περιπατοῦν ὄρθιοι, ὁπλίζονται μὲ ῥόπαλα, συνενούμενοι δὲ ἀποκρούουσι τῶν ἀγρίων θηρίων τὰς ἐφόδους, καὶ τὸν ἐλέφαντα αὐτὸν ἀναγκάζοντες νὰ φεύγῃ ἐκ τῶν χωρῶν εἰς τὰς ὁποίας διατρίβουν. Ἀκόμη δὲ καὶ ἄνθρωποι κινδυνεύουν, ὁπόταν ἐμβαίνωσιν εἰς τὰ δάση ταῦτα ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν ἢ ἄοπλοι· λέγεται μάλιστα ὅτι τὰ ζῶα ταῦτα πολλάκις ἁρπάζουσι γυναῖκας, καὶ ἱστορεῖται περί τινος Ἀφρικανῆς ὅτι ἔζησε τρία ἔτη μεταξύ των, εἰς τὸ διάστημα τῶν ὁποίων περιεποιοῦντο μὲν αὐτὴν πάντοτε φιλοφρόνως, ἀλλὰ τὴν ἐμπόδιζαν ὁσάκις ἐπεχειροῦσε νὰ φύγῃ. Ὅταν οἱ Μαῦροι ἀφήσωσι πυρκαϊὰν εἰς τὰ δάση, λέγεται ὅτι συνάγονται πέριξ αὐτῆς καὶ θερμαίνονται οἱ Πίθηκοι Τρωγλοδύται, ἀλλὰ δὲν ἔχουν ἀρκετὸν νοῦν, ὥστε νὰ τὴν διατηρῶσι ῥίπτοντες νέα ἐπ' αὐτῆς ξύλα.

Οἱ Πίθηκοι Τρωγλοδύται, ὅσοι γενικῶς ἐφέρθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ τῶν ὁποίων τὰ ἤθη παρετήρησαν οἱ φυσικοϊστορικοί, ἦσαν ἅπαντες ἀώρου ἡλικίας. Εἷς τοιοῦτος, δειχθεὶς πρό τινων ἐτῶν εἰς τὴν Ἀγγλίαν μετὰ νέου Ὀραγγουταγγίου τῆς αὐτῆς περίπου ἡλικίας, ἐχορήγησεν ἀρίστην εὐκαιρίαν διὰ νὰ συγκρίνῃ τις τὴν μορφὴν καὶ τὰς ἕξεις τῶν δύο τούτων ζώων. Ὁ Κιμπανζῆς, καίτοι σωματικῶς πάσχων, καὶ διὰ τοῦτο εὐερέθιστος καὶ ὀργίλος, ἐδείκνυε πολὺ περισσοτέραν νόησιν· ἦτο δραστήριος, ταχύς, καὶ προσεκτικὸς εἰς ὅλα ὅσα ἐγίνοντο πέριξ αὐτοῦ· οὐδεὶς ἔμβαινεν εἰς τὸ δωμάτιον ὅπου εὑρίσκετο, οὐδ' ἐξήρχετο κανεῖς, χωρὶς νὰ ἑλκύσῃ τὴν προσοχήν του. Ὁ Ὀραγγουτάγγιος, ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἐδείκνυε μελαγχολίαν καὶ ἀδιαφορίαν πρὸς τὰ τρέχοντα, ἥτις σχεδὸν κατήντα εἰς ἀπάθειαν· μολονότι δὲ ἡ ὑγεία αὐτοῦ ἔπασχεν ὀλιγώτερον, ἦτο προδήλως κατώτερος τοῦ συντρόφου του ὡς πρὸς ζωηρότητα καὶ παρατήρησιν. Εἰς μίαν περίστασιν, καθ' ἣν τὰ ζῶα ταῦτα ἐγευμάτιζον ἀπὸ γεώμηλα καὶ βραστὴν ὄρνιθα, περικυκλωμένα κατὰ τὸ σύνηθες ὑπὸ πλήθους ξένων, ὁ Ὀραγγουτάγγιος ἀφῆκε νὰ ἐπαρθῇ τὸ πινάκιόν του, χωρὶς κατὰ τὸ φαινόμενον νὰ πειραχθῇ· ὅλον δὲ τὸ ἐναντίον ὁ Κιμπανζῆς· ὠφεληθέντες ἀπὸ τὸ ἁρμόδιον τῆς εὐκαιρίας, ἐνῷ εἶχε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπεστραμμένην πρὸς θεωρίαν τινὸς ἐμβαίνοντος εἰς τὸ δωμάτιον, ἐκρύψαμεν καὶ αὐτοῦ τὸ πινάκιον· δι' ὀλίγας στιγμὰς ἐκύτταζεν ὁλόγυρα νὰ ἴδῃ τί ἀπέγινε τὸ πινάκιόν του, ἀλλὰ μὴ εὑρὼν αὐτὸ ἤρχισε νὰ κρεμάζῃ τὰ χείλη καὶ νὰ μᾶς ἀγριοβλέπῃ, ἀπαράλλακτα ὡς θυμωμένον τέκνον, ἕωσοῦ, ἰδὼν νεάνιδα, ἥτις ἔτυχε νὰ στέκῃ πλησίον του γελῶσα, ἢ αὐτὴν ἴσως ὑποπτευόμενος πρωταίτιον, ὥρμησε κατεπάνω της μὲ τὴν μεγίστην λύσσαν, καὶ πιθανὸν ὅτι ἤθελε τὴν δαγκάσειν, ἂν δὲν ἐπρόφθανε ν' ἀπομακρυνθῇ. Ὅτε δὲ τὸν ἐπανεστράφη τὸ πινάκιον, ἐφρόντισε νὰ ἐμποδίσῃ τοῦ παιγνιδίου τὴν ἐπανάληψιν, σταθερῶς κρατῶν αὐτὸ μὲ τὴν μίαν χεῖρα, ἐνῷ ἔτρωγε μετὰ τῆς ἄλλης.

Ὁ Ὀραγγουτάγγιος, ἢ Πίθηκος Σάτυρος.

Ὁ Ὀραγγουτάγγιος, (Πίθηκος Σάτυρος), ὁ πλέον διαβόητος ὅλων τῶν πιθήκων, εἶναι γέννημα τῶν πλέον ἀπομεμακρυσμένων καὶ ἀσυχνάστων δασῶν εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς Βορνέου, Ἰαΐας, καὶ Σουμάτρας, ἴσως δὲ καὶ τῶν μεσημβρινῶν ἐπαρχιῶν τῆς Κίνας καὶ τῆς Μαλαϊκῆς χερσονήσου. Ὡς ἤδη προελέχθη, νεώτατος ὤν, ἔχει στρογγυλότητα κρανίου καὶ ὕψος μετώπου, σχεδὸν ὡς ὁ ἄνθρωπος· ἀφοῦ ὅμως ἡλικιωθῇ, ἀλλοιόνονται οἱ χαρακτῆρες οὗτοι κατὰ τρόπον παράδοξον, καὶ ἡ μὲν κεφαλὴ λαμβάνει τὸ εἰς μεγάλα σαρκοφάγα ζῶα ἰδιαίτερον σχῆμα, τὸ δὲ μέτωπον καταντᾷ ὁμαλώτατον· πρὸς δὲ τούτοις, αἱ ἐξέχουσαι αὐτοῦ γνάθοι, τὸ ὑπερβολικὸν μέγεθος τῶν κυνοδόντων, τῶν βραχιόνων τὸ ἀσύμ-

μετρον μῆκος, ὁ μικρὸς, παχὺς τράχηλος, ὑπὸ δύο μεγάλων μεμβρανωδῶν σάκκων ἠσχημισμένος, οἵτινες δίδουν ὀξύν τινα βαθὺν τόνον εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ζώου, καὶ ἄλλα τινὰ τοῦ γενικοῦ ὀργανισμοῦ του, ἐξευτελίζουσι τὸν Ὀραγγουτάγγιον, ὑποδεέστερον τοῦ Κιμπανζῆ αὐτὸν καθιστάνοντες. Τὸ μέγα μῆκος τῶν βραχιόνων εἶναι βέβαια ἡ σημαντικωτέρα περὶ τὸ ζῶον τοῦτο ἰδιότης, παραβαλλόμενον μάλιστα μὲ τὴν βραχύτητα τοῦ σώματος καὶ τῶν σκελῶν· ὅταν στέκῃ ἐντελῶς ὀρθιον, οἱ δάκτυλοι ἐμποροῦν σχεδὸν νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν γῆν· κατὰ συνέπειαν δὲ τούτου ὁ Ὀραγγουτάγγιος δυσκολώτερον λαμβάνει τὴν δίπουν στάσιν παρὰ ὁ Κιμπανζῆς· ὅθεν καὶ σπανίως ἐπιχειρεῖ νὰ βαδίζῃ μὲ μόνον τοὺς ὀπισθίους πόδας· ὁσάκις δὲ πράττει τοῦτο, μεταχειρίζεται πάντοτε τὰς χεῖρας πρὸς στερέωσιν τῆς κλονουμένης ἰσορροπίας του, ἐλαφρῶς τὸ ἔδαφος ἐγγίζων ἑκατέρωθεν ἐνῷ προβαίνει, καὶ ἀναλαμβάνων οὕτω τὴν χανομένην τοῦ σώματος ἰσοσταθμίαν. Ὁ Ὀραγγουτάγγιος, ὡς ὁ Κιμπανζῆς, στερεῖται ἀπὸ τυλώσεις· τὸ ῥύγχος εἶναι ἀρκετὰ μεμακρυσμένον, τὸ στόμα μεγάλον καὶ δύσμορφον, τὰ χείλη λεπτὰ καὶ προέχοντα, ἡ σιαγὼν σχεδὸν ἐλλείπουσα, τὰ ὠτία μικρότατα, καὶ ἡ μύτη τόσον σιμὴ, ὥστε ἀναγνωρίζεται μόνον διὰ τῶν μυκτήρων. Τὸ πρόσωπον, τὰ ὦτα, καὶ αἱ χεῖρες εἶναι γυμνὰ, ἔχουσι δὲ τὸ κοκκινωπὸν τῆς πλίνθου χρῶμα· τὰ ἔμπροσθεν μέρη τοῦ σώματος εἶναι ἀραιῶς τετριχωμένα, ἀλλὰ τὴν κεφαλὴν, τοὺς ὤμους, τὰ νῶτα, καὶ τὰ ἄκρα σκεπάζουσι πυκνότατα μακραὶ τρίχες βαθέος οἰνώδους ἐρυθροῦ χρώματος. Οἱ ὄνυχες τῶν ὀπισθίων ἀντιχείρων λείπουν ἐνίοτε εἴς τινα νέα τὴν ἡλικίαν ἄτομα, οὐχὶ ὅμως πάντοτε καὶ εἰς ὅλα, ὡς συγγραφεῖς τινες ἠθέλησαν νὰ μᾶς καταπείσωσι.

Τῶν Εὐρωπαίων αἱ μετὰ τῆς Ἰνδίας σχέσεις ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος συχνάκις ἐχορήγησαν εὐκαιρίας πρὸς παρατήρησιν τοῦ ζώου τούτου, καὶ πολλὰ νέα τὴν ἡλικίαν ἄτομα εἰσήχθησαν κατὰ διαφόρους καιροὺς εἰς τὴν Ἀγγλίαν, Ὀλλανδίαν, Γαλλίαν, καὶ Πορτογαλλίαν. Εἰς τὴν νεότητα εἶναι μάλιστα ἀξιοσημείωτον τὸ πρᾶον καὶ φιλόστοργον τῆς διαθέσεώς του· ἀλλ' ἡ ψυχρότης καὶ ὑγρασία τῶν βορεινῶν τόπων τῆς Εὐρώπης ἐμποδίζουσι τὴν τῶν δυνάμεων αὐτοῦ ἀνάπτυξιν, καὶ εἰς ὀλιγωτάτους μῆνας τοῦ τελειόνουσι τὴν ζωήν. Τὰ ἑπόμενα περὶ τῶν ἕξεων καὶ τρόπων ἑνὸς, τὸ ὁποῖον ὁ Dr. Clarke Abel παρετήρησεν εἰς τὴν Ἰαύαν, δεικνύουσι τὸ ζῶον εἰς αἰσιωτέρας, καθὸ φυσικωτέρας, περιστάσεις. 'Εἰς τὴν Ἰαύαν,' λέγει ὁ κύριος Ἄβελ, 'κατέλυεν ὁ Ὀραγγουτάγγιος εἰς μέγαν ταμάρινδον πλησίον τῆς κατοικίας μου, ἐσχημάτισε δὲ κοίτην συμπλέξας τοὺς μικροὺς κλάδους καὶ μὲ φύλλα σκεπάσας αὐτούς. Τὴν ἡμέραν εἶχε τὴν κεφαλὴν προκύπτουσαν ἔξω τῆς φωλεᾶς, παρατηρῶν τοὺς ὑποκάτωθεν διαβαίνοντας, ὁπότε δ' ἔβλεπε κἀνένα μὲ ὀπώρας, κατέβαινε καὶ τοῦ ἐζήτουσε. Πάντοτε ἐπλαγίαζε διὰ τὴν νύκτα περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ἢ ταχύτερα ἐὰν ἦτο χορτασμένος· ἐσηκόνετο δὲ μετὰ τοῦ ἡλίου, καὶ ἐπεσκέπτετο ἐκείνους, παρ' ὧν συνήθως ἐλάμβανε τροφήν. Ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐκοιμᾶτο γενικῶς σιμὰ τοῦ καταρτίου, εἰς πανίον περιτυλισσόμενος. Ἐνίοτε προκατελάμβανα τὴν κοίτην αὐτοῦ, καὶ τὸν ἐπαίδευα μὴ θέλων νὰ τὴν παραχωρήσω. Εἰς ταύτας δὲ τὰς περιστάσεις, ἐπροσπάθει νὰ σύρῃ τὸ πανίον ὑποκάτωθέν μου, ἢ νὰ μὲ ἀναγκάσῃ νὰ τὸ παραιτήσω, καὶ δὲν ἡσύχαζε πρὶν ἐγὼ ἐξέλθω. Ἂν ὅλα τὰ πανία ἐτύχαιναν βαλμένα, περιήρχετο ζητῶν ἄλλο τι σκέπασμα, καὶ ἢ ἔκλεπτε φόρεμά τι τῶν ναυτῶν, ἢ ἔπαιρνε τὰ ἐπαπλώματα κάμμιᾶς κλίνης. Εἰς τὴν Ἰαύαν προσφιλεστέραν διασκέδασιν εἶχε τὸ νὰ κινῆται ἀπὸ τοὺς κλάδους τῶν δένδρων, ἢ νὰ ἀναβαίνῃ εἰς τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν· ἐπὶ δὲ τοῦ πλοίου, νὰ κρεμάζεται ἀπὸ τὰ σχοινία, ἢ νὰ παίζῃ μὲ τοὺς παῖδας τοῦ καραβίου. Εἰς τοῦτο ἔδιδε πρῶτος ἀφορμὴν κτυπῶν αὐτοὺς μὲ τὴν χεῖρά του ἐνῷ ἐπερνοῦσαν, ἔπειτα δὲ διὰ πηδήματος ἀπομακρυνόμενος, ἀλλ' ἀφίνων νὰ τὸν προφθάνωσι καὶ νὰ συμπλέκωνται εἰς ψευδῆ μάχην. Μικροὺς τινας πιθήκας εἰς τὸ πλοῖον εὑρισκομένους ὀλίγον μὲν περιειργάζετο, ἐνόσῳ παρετήρουν αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι τοῦ καραβίου. Μίαν φορὰν τωόντι ἀναφανδὸν ἐζήτησε νὰ ῥίψῃ κλωβίον εἰς τὴν θάλασσαν περιέχον τρεῖς ἐξ αὐτῶν· ἀλλὰ μ' ἐφαίνετο ὀλιγώτερον ἀδιάφορος εἰς τὴν συναναστροφήν των, ὁσάκις δὲν παρετηρεῖτο ἀπὸ ἡμᾶς. Ἐστοχάσθην αὐτὸν ποτὲ, ὕπτιον κείμενον, μὲ πανίον δὲ κατὰ μέρος ἐσκεπασμένον, θεωροῦντα μὲ πολλὴν σοβαρότητα τὰ παιγνίδια νέου τινὸς πιθήκου, ὅστις ἐπηδοῦσεν ἄνωθέν του· τέλος δὲ, τὸν ἐπίασεν ἀπὸ τὴν οὐρὰν, κ' ἐζήτησε νὰ τὸν περιτυλίξῃ ἐντὸς εἰς τὸ σκέπασμά του. Ὁ πίθηκος, μὴ νοστιμευθεὶς τὸν περιορισμὸν, τοῦ ἐξέφυγεν, ἀλλ' ἤρχισε καὶ πάλιν τὰ παιγνίδιά του· μολονότι δὲ συνεχῶς ἐπιάνετο, πάντοτε ἐξέκοπτεν. Ἡ συναναστροφὴ ὅμως δὲν ἦτον ἴσου πρὸς ἴσον, διότι ποτὲ δὲν συγκατέβαινεν ὁ Ὀραγγουτάγγιος νὰ παίζῃ μὲ τοὺς πιθήκας, ὡς μὲ τοὺς ναύτας. Οἱ πίθηκες, μ' ὅλον τοῦτο, ἠγάπων τὴν συναναστροφήν του, διότι, μόλις ἀφινόμενοι λυτοὶ, εἰς ἐκείνου τὸ ἀναπαυτήριον διευθύνοντο.

'Ἀλλὰ, μολονότι τοσαύτην ἐδείκνυε πρᾳότητα ὁσάκις δὲν ἦτον ἰσχυρὰ παρωργισμένος, ἠμποροῦσεν ὅμως εἰς σφοδρὰν λύσσαν νὰ διερεθισθῇ, καὶ εἰς μίαν ἢ δύο περιστάσεις ἔκαμε πρᾶξιν, ἥτις, ὑπὸ λογικοῦ ὄντος ἂν ἐγίνετο, ἤθελεν ὀνομασθῆν ἀπειλὴ αὐτοχειρίας. Ὁπότε, ζητῶν παρά τινος πορτογάλλιον, ἀπετύγχανε νὰ τὸ λάβῃ, ἐκραύγαζε τρανώτατα, καὶ μανιωδῶς ἐκινεῖτο εἰς τὰ σχοινία, ἔπειτα δὲ στρεφόμενος ἐζήτει αὐτὸ καὶ πάλιν· ἐὰν δὲ καὶ τὴν φορὰν ταύτην ἀπετύγχανεν, ἐκυλίετο μερικὴν ὥραν ὡς ὠργισμένον τέκνον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἐκβάλλων τὰς πλέον διαπεραστικὰς κραυγὰς, ἔπειτα δὲ, ἀναπηδῶν ἐξαίφνης, ὥρμουσε μανιωδῶς κατὰ τὴν πλευρὰν τοῦ καραβίου, καὶ ἐγίνετο ἄφαντος. Τὴν πρώτην φορὰν, καθ' ἣν εἴδομεν

τὴν πρᾶξιν ταύτην, ἐστοχάσθημεν ὅτι εἶχε πέσειν εἰς τὴν θάλασσαν· ἀλλ' ἐρευνήσαντες εὑρήκαμεν αὐτὸν κεκρυμμένον ὑπὸ τὰς ἀλυσίδας.'

Ὁ τέλειος τὴν ἡλικίαν Ὀραγγουτάγγιος σπανίως ὑπέπεσεν εἰς τὴν παρατήρησιν τῶν Εὐρωπαίων. Παρὰ τοῦ αὐτοῦ σοφοῦ ἀνδρὸς (Dr. Clarke Abel) ἔχομεν περιγραφὴν ἀτόμου τινός, ἑπτὰ ποδῶν τὸ ἀνάστημα, τὴν ὁποίαν εὐχαρίστως καταχωροῦμεν. Τὸ ζῶον τοῦτο ἀνεκάλυψεν ἡ συνοδία ἐμπορικοῦ πλοίου εἰς τόπον καλούμενον Ῥαμβοὺν, κατὰ τὸ βορειοδυτικὸν παράλιον τῆς Σουμάτρας, ἐπὶ μέρους ὅπου ἦσαν ὀλίγα μόνον δένδρα καὶ μικρὰ ἔκτασις καλλιεργημένης γῆς. Ἀναμφιβόλως δὲ εἶχεν ἔλθεῖν ἀπὸ μακρὰν, διότι αἱ κνῆμαί του ἦσαν καταλασπωμέναι μέχρι τῶν γονάτων, καὶ οἱ ἐντόπιοι δὲν ἐγνώριζαν αὐτό. Σιμώσαντος τοῦ τῆς λέμβου πληρώματος, κατέβη ὁ Ὀραγγουτάγγιος ἀπὸ τὸ δένδρον, ἐφ' οὗ ἐκάθητο, καὶ διευθύνθη εἰς δάσος τι ὀλίγον ἀπέχον, παριστάνων, ἐνῷ ἐκινεῖτο, τὸ φαινόμενον ὑψηλῆς ἀνθρωποειδοῦς μορφῆς, μὲ στιλπνὰς μελαγχροίνους τρίχας ἐσκεπασμένης, ὄρθιος περιπατῶν μὲ κλονούμενον βάδισμα, κἄποτε δὲ ταχύνων μὲ τὰς χεῖρας τὴν κίνησιν, καὶ ἄλλοτε ὠθούμενος εἰς τὰ ἔμπροσθεν διὰ τῆς βοηθείας κλάδου τινός. Ἀλλ' ἦτο πασίδηλον ὅτι ὁ ἐπὶ τῆς ἀδένδρου γῆς περίπατος ὀλίγον εἰς αὐτὸν ἥρμοζε, διότι, ἀκόμη καὶ ὅτε διὰ τῶν χειρῶν ἢ διὰ βακτηρίας ἐβοηθεῖτο, προώδευε βραδέως καὶ παρεφέρετο· μεταξὺ τῶν δένδρων ἦτο χρεία νὰ ἴδῃ τις αὐτὸν διὰ νὰ λογαριάσῃ τὴν εὐστροφίαν καὶ ἰσχύν του. 'Διωχθεὶς εἰς μικρόν τι δάσος,' λέγει ὁ κύριος Ἄβελ, 'ἐπίασε δι' ἑνὸς πηδήματος ὑψηλότατον κλάδον, καὶ ἐπήδα ἐξ ἑνὸς εἰς ἄλλο δένδρον μὲ τὴν ταχύτητα κοινοῦ πιθήκου, φεύγων ἴσα μὲ ταχυδρόμον ἵππον. Ἀφοῦ δ' ἔλαβε πέντε σφαίρας, παρελύθησαν αἱ δυνάμεις του, καὶ στηριχθεὶς ἀπηυδημένος εἰς κλάδον τινὰ, ἐξέρασε ποσότητα αἵματος. Οἱ κυνηγοὶ, μὴ ἔχοντες πλέον ἄλλην πυρίτιδα, ἠναγκάσθησαν νὰ κόψωσι τὸ δένδρον διὰ νὰ τὸν ἀποκτήσωσιν· ἀλλὰ πόσον ἐξεπλάγησαν ἰδόντες αὐτὸν, ἐνῷ τὸ δένδρον ἔπιπτε, καταφεύγοντα εἰς ἄλλο, μὲ ἰσχὺν ἀμείωτον κατὰ τὸ φαινόμενον! Τῳόντι πολλὰ δένδρα ἠναγκάσθησαν νὰ κόψωσιν, ὥστε νὰ καταβιβάσωσιν αὐτὸν ἐπὶ τῆς γῆς· ἀκόμη δὲ καὶ ἀφοῦ ἐνικήθη ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν, καὶ σχεδὸν ἔθνησκε, πιάσας λόγχην καμωμένην ἀπὸ εὔκαμπτον ξύλον, ἥτις ἠμπόρει ν' ἀνθέξῃ εἰς τὴν δύναμιν τοῦ πλέον εὐρώστου ἀνδρὸς, τὴν κατασυνέτριψεν ὡς κάλαμον. Οἱ βοηθήσαντες εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ εἶπον, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη ἔκφρασις τοῦ προσώπου του, ὡς καὶ ὁ ἐλεεινὸς τρόπος, καθ' ὃν ἔβαλλε τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν πληγῶν, τόσον θλιβερὰ αἰσθήματα τοὺς ἐπροξένησεν, ὥστε σχεδὸν ἤρχισαν ν' ἀμφιβάλλωσι περὶ τῆς φύσεως τοῦ πραττομένου. Ἦτο δ' ἑπτὰ πόδας ὑψηλὸς, μὲ πλατὺ ἀνοικτὸν στῆθος, καὶ στενὴν ὀσφύν. Ἡ σιαγὼν αὐτοῦ εἶχεν οὖλον γένειον ἑκατέρωθεν, σχηματίζον κοσμητικὸν μᾶλλον παρὰ φοβερὸν παράρτημα εἰς τὸ πρόσωπόν του. Οἱ βραχίονες, ἀκόμη καὶ ἀναλόγως τοῦ ὕψους του, ἦσαν μακροὶ, ἀλλὰ τὰ σκέλη του ἦσαν πολὺ μικρότερα. Σύνολον τὸ θηρίον,' προσθέτει ὁ βιογράφος του, 'διήγειρε θαυμασμὸν, καὶ πολὺ μᾶλλον ἔκπληξιν παρὰ φόβον. Αἱ τρίχες αὐτοῦ ἦσαν λεῖαι καὶ ὑαλιστεραί· εἶχε δὲ πᾶν σημεῖον ὅτι εὑρίσκετο εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς νεότητος καὶ ῥώμης του.'

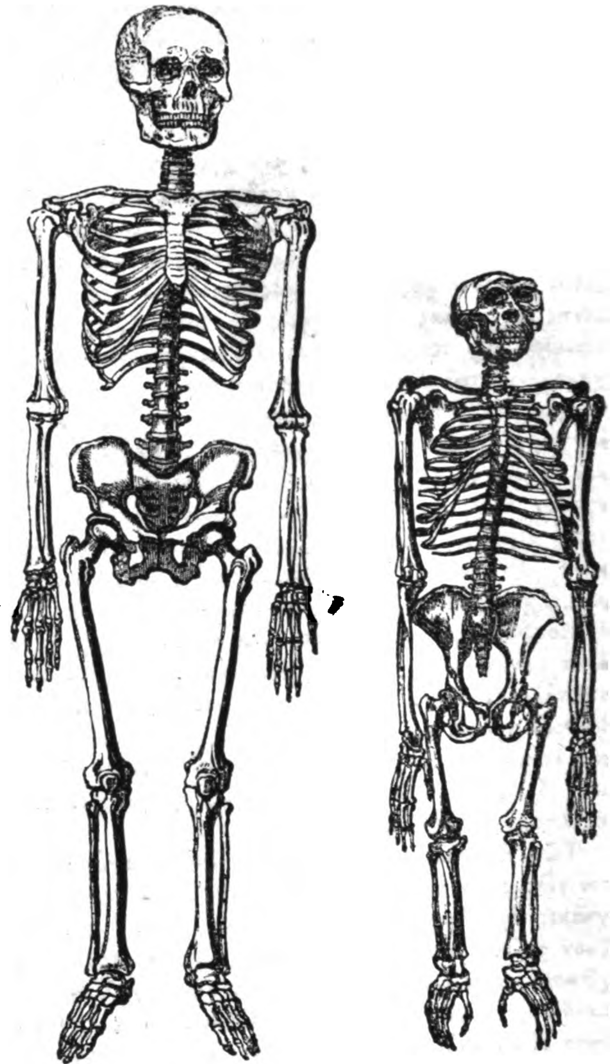

Σκελετὸν τοῦ Ἀνθρώπου. Σκελετὸν τοῦ Κιμπανζῆ.

Ὡς εἴπομεν ἤδη, καὶ ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰς ἐνταῦθα εἰκονογραφίας, ὁ Κιμπανζῆς εἶναι τὸ ἀνθρωποειδέστερον ἀπὸ τὰ ζῶα· τῳόντι, ὄχι μικρὸν μέρος τοῦ ὀργανισμοῦ του συμφωνεῖ πολὺ μὲ τὸν ἀνθρώπινον· ὅθεν καί τινες διϊσχυρίσθησαν ὅτι ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ Κιμπανζῆς εἶναι τῆς αὐτῆς ζωολογικῆς οἰκογενείας μέλη. Ἀλλ' αἱ τῶν νεωτέρων ἀνατόμων ἀκριβεῖς ἔρευναι ἀναντιρρήτως ἀποδεικνύουν, ὅτι μ' ὅλην ταύτην τὴν ὁμοιότητα ὑπάρχουσι καὶ ἱκανώταται διαφοραί. Παρατρέχοντες δ' ὅλας τὰς λοιπὰς, ὑπὲρ τὰς εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν, σημειόνομεν τὴν εἰς τὸ ὀστοῦν τῆς πτέρνης, τὸ ὁποῖον εἰς τὸν ἄνθρωπον δὲν ἐξέχει ἀναλόγως τοσοῦτον εἰς τὰ ὀπίσω, ὅσον εἰς τὸν Κιμπανζῆν· ἡ δὲ πτέρνα εἶναι μάλιστα τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε καὶ κατήντησε σχεδὸν ἀξίωμα, ἐκ πτέρνης ἄνθρωπον.

ΠΕΡΙ ΣΩΜΑΣΚΙΑΣ.

ΣΩΜΑΣΚΙΑΝ ὀνομάζομεν τὴν κίνησιν τοῦ σώματος, ὅση κρίνεται ἀναγκαία καὶ ὠφέλιμος εἰς τοῦ ἀνθρώπου τὴν ὑγείαν.

Ὁ περίπατος εἶναι βέβαια ἡ καλητέρα γυμνασία, καθότι κινεῖ τὴν διαπνοὴν, καὶ, ἂν δὲν παραταθῇ ὑπὲρ τὸ δέον, ἐνισχύει τὸ σῶμα. Καθὼς δὲ τὸ ἀπλούστατον καὶ ὑγιεινότατον ἐνταυτῷ ὅλων τῶν ποτῶν, τὸ ὕδωρ, εὑρίσκεται πρόχειρον εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὁμοίως καὶ ἡ περιπατητικὴ κίνησις εἶναι κατὰ θείαν πρόνοιαν εὔκολος εἰς πάντα ἄνθρωπον, ὅστις δύναται νὰ μεταχειρισθῇ τοὺς πόδας του.

Ἀλλ' ἀπὸ τοὺς περιπάτους ὁ γινόμενος εἰς ἀνωφερῆ μέρη θεωρεῖται μάλιστα ὡς τῶν ἄλλων ὅλων ὠφελιμώτατος. Διὰ τοῦτο οἱ ὀρεινοὶ ἄνθρωποι εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑγιέστατοι καὶ μακρόβιοι. Ἀποδίδεται δὲ τὸ καλὸν τοῦτο κοινῶς εἰς τὴν καθαρότητα τοῦ ἀέρος· ἀλλ' ἡ ἀνάβασις εἰς πετρώδεις καὶ ἀνωμάλους τόπους δὲν φαίνεται ἀδιάφορον πρᾶγμα. Ὀλίγοι τωόντι δὲν παρετήρησαν, πόσον ὁ τοιοῦτος περίπατος αὐξάνει τὴν ὄρεξιν, ὡς αὐξάνων τὴν ἄδηλον διαπνοὴν, μὲ τὴν ὁποίαν ἡ κατάστασις τοῦ στομάχου ἔχει μεγάλην συμπάθειαν.

Ὁ δρόμος εἶναι κίνησις πολλὰ βιαία, καὶ δὲν δύναται εἰς πολὺν καιρὸν νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ ὁ ἄνθρωπος. Οἱ δρομεῖς εἶναι πανταοῦ βραχύβιοι, καὶ ὀλίγοι διαφεύγουσι τὴν φθίσιν πρὶν φθάσωσι τὸν 35 τῆς ζωῆς χρόνον.

Ὁ χορὸς εἶναι μία ἀπὸ τὰς ἀξιολογωτάτας σωμασκίας· ὅθεν ὄχι μόνον διὰ τὴν χάριν καὶ εὐκινησίαν τῶν μελῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς ὑγείας καὶ τῆς εὐρώστου κράσεως, πρέπει νὰ συμβουλεύωμεν τὴν γύμνασιν ταύτην εἰς τὰς ἁπαλὰς νεάνιδας ἀπὸ μικρᾶς ἔτι ἡλικίας, τόσῳ δὲ μᾶλλον, ὅσῳ κλίνουσιν αἱ πλειότεραι εἰς τὴν ὑγρόλευκον (λυμφαντικὴν) λεγομένην κρᾶσιν. Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν χορῶν καλὸν εἶναι νὰ ἐκλέγωμεν τοὺς ὁμαλοὺς, καθὼς ὁ ἀντιμέτωπος (contre dance), καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι ἐθνικοὶ καὶ ξένοι. Δὲν νομίζομεν δὲ πολὺ ἀναγκαῖον νὰ σημειώσωμεν, πόσον ὁ βαλλισμὸς (βάλς) ταράττει τὸν ἐγκέφαλον καὶ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος, ὥστε ἐνεργεῖ βιαίως εἰς τὴν καρδίαν καὶ εἰς τὰς ἀρτηρίας.

Ἡ ξιφομαχία συντελεῖ πολὺ εἰς τὴν εὐστροφίαν τοῦ σώματος καὶ τὴν δύναμιν τῶν μυώνων. Ὅθεν οἱ παλαιοὶ ἦσαν φαίνεται πολὺ ἰσχυρότεροι διὰ τὰ ἀθλητικὰ καὶ πολεμικά των γυμνάσματα, ἐνῷ ὁ ταβάκος, ἡ κατάχρησις τοῦ ἀλκοολικοῦ ποτοῦ, ὁ καφὲς, τὸ τεῖ, κτλ., ἠδυνάτισαν τὴν φύσιν τῶν νεωτέρων κατοίκων τῆς Εὐρώπης, ἀφ' ὅτου μάλιστα ἐφευρέθη ἡ πυρόκονις, ὥστε ἡ σωματικὴ ῥώμη, ἥτις ἄλλοτε ἀπεφάσιζε τὴν νίκην εἰς τὰς ἀγχεμαχίας, ὀλίγον πλέον χρησιμεύει σήμερον, καὶ ἐπειδὴ ὁ πόλεμος κατεστάθη μηχανικὸς, οἱ ἄνθρωποι ἔπαυσαν νὰ ἐξασκῶνται.

Ὀλίγοι ἀμφιβάλλουσι βέβαια περὶ τῆς ὠφελείας τῶν

ἀγώνων, τοὺς ὁποίους συνείθιζον καὶ ἐτίμων τόσον οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι, μεταξὺ δὲ τούτων μάλιστα οἱ Σπαρτιᾶται.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ὁμιλία αὐτὴ καὶ ἡ ἀνάγνωσις καὶ ὁ γέλως καὶ ἡ μελῳδία ἐπιταχύνουσι τὴν διὰ τῶν πνευμόνων κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος, καὶ ἐνδυναμοῦσι τὰ τόσον ἀναγκαῖα ταῦτα ὄργανα, ὅταν δὲν γίνωνται μὲ ὑπερβολήν.

Γενικῶς τὰ τοιαῦτα γυμνάσια συμφέρει νὰ συναλλάσσωνται καὶ νὰ μεταβάλλωνται κατὰ τὴν ἡλικίαν, τὸ φῦλον, τὴν κρᾶσιν, τὸ κλίμα, καὶ τὴν ὥραν τοῦ ἔτους. Οἱ νέοι, π. χ., ἔχουσιν ὀλιγωτέραν ἀνάγκην σωμασκίας παρὰ τοὺς γέροντας, καὶ αἱ γυναῖκες παρὰ τοὺς ἄνδρας. Ὅθεν εἷς ἐκ τῶν ἐνδοξοτάτων ἀνδρῶν, οἵτινες ἔγραψαν περὶ παιδαγωγίας, ὁ Ῥουσσὼς, συμβουλεύει εἰς τὰς γυναῖκας μόνον ἐκείνας τὰς μηχανικὰς τέχνας, αἱ ὁποῖαι δὲν ζητοῦσι κίνησιν· ἀλλὰ καὶ ὁ φλεγματικὸς ἄνθρωπος χρειάζεται πλειοτέραν ἄσκησιν παρὰ τὸν χολερικόν· τέλος, εἰς τοὺς θερμοὺς τόπους καὶ καιροὺς κρίνεται πολὺ ὀλιγώτερον ἀναγκαία ἡ γύμνασις παρ' ὅσον εἰς τοὺς ψυχρούς. Καθὼς δὲ ἡ θεία πρόνοια, δίδουσα τόσον ἀφθόνους τοὺς καρποὺς τῆς γῆς εἰς τοὺς κατοίκους τῶν θερμῶν κλιμάτων, φαίνεται ὅτι ἠθέλησε νὰ τοὺς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τοὺς πολλοὺς κόπους, τοὺς ὁποίους ἀναδέχονται εὐκόλως οἱ κάτοικοι τῶν ψυχρῶν, ὁμοίως δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι καὶ ὀλιγωτέρα σωμασκία εἶναι εἰς αὐτοὺς ἀναγκαία. Τωόντι ἡ θερμότης τῶν τοιούτων τόπων ἀρκεῖ νὰ διατηρήσῃ εἰς καλὴν κατάστασιν τὴν ἄδηλον διαπνοήν. Ὅθεν ἐκεῖ μάλιστα εὑρίσκονται οἱ μακροβιώτατοι ἄνθρωποι· ἐξ ἐναντίας δὲ, ἡ ψυχρότης τῶν βορείων κλιμάτων βιάζει τὸν ἄνθρωπον εἰς πᾶν εἶδος ἀσκήσεως, τῆς ὁποίας πολλάκις οὗτος ὑπερβάλλει τὰ ὅρια μὲ βλάβην τῆς ὑγείας καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς του.

Ἐκτὸς δὲ τῆς ἐνεργητικῆς ταύτης σωμασκίας εἶναι καὶ ἄλλη λεγομένη παθητικὴ, ἐπωφελὴς μάλιστα εἰς τοὺς ἀπὸ ἀῤῥωστίας ἀναλαμβάνοντας.

Ἡ ζωὴ τῶν θαλασσοπόρων ὑπόκειται εἰς τόσους κινδύνους, ὥστε πρὸς ἀντισήκωσιν τοῦ κακοῦ τούτου ὁ Θεὸς εὐδόκησε νὰ πάσχωσιν ὀλιγώτερον κατὰ τὴν ὑγείαν. Ἡ ναυτιλία δὲ εἶναι γύμνασις ἀκατάπαυστος, ἐπειδὴ ὅλοι οἱ μυῶνες ἐνεργοῦσι διὰ νὰ μὴ πέσωμεν, ἂν καὶ διὰ τὴν συνήθειαν δὲν συναισθανώμεθα τὴν ἐνέργειαν ταύτην· ἀλλὰ τὸ αἷμα φέρεται εὐκολώτερον εἰς τὰ μικρὰ ἀγγεῖα, καὶ ἡ αὐξανομένη διαπνοὴ ἅμα γεννηθῇ ἐξατμίζεται διὰ τὴν συνεχῆ μεταβολὴν τῆς ἀτμοσφαίρας εἰς τὸ κινούμενον πλοῖον· ὁ ἀὴρ δὲ τῆς θαλάσσης οὗτος δὲν διαφέρει παρὰ τὸν ὁποῖον ἀναπνέομεν ἐπάνω τῆς γῆς, εἰμὴ καθότι εἶναι ἐλεύθερος ἀπὸ τὰς δηλητηρίους ζωϊκὰς καὶ φυτικὰς ἀναθυμιάσεις.

Διὰ τοῦτο τὴν ναυτιλίαν συμβουλεύουσιν οἱ δοκιμώτατοι ἰατροὶ εἰς τοὺς πάσχοντας μαρασμὸν καὶ μάλιστα αἱμοπτυσίαν ἀνθρώπους. Ὁ Κ. Λουδ παρατηρεῖ, ὅτι ἀπὸ 5741 ναύτας, τοὺς ὁποίους ἐθεράπευσεν, 360 μόνον

ἦσαν φθισικοί· καὶ ἐκ τούτων δὲ πάλιν τὸ ἐν ἕβδομον ἔπαθον τὸ κακὸν, διότι ἔπεσον, ἢ κατ' ἄλλον τρόπον ἐκτυπήθησαν. 'Αλλ' εἰς ἄλλους ἀῤῥώστους οἱ φθισικοὶ ἤθελον εἶσθαι ἑξάκις πλειότεροι. Τόσον ἡ ἐλαφρὰ καὶ ἀνεπαίσθητος τῆς ναυτιλίας κίνησις ἐνισχύει τοὺς πνεύμονας καθ' ὅλων τῶν ἐξωτερικῶν ἐπηρειῶν, καὶ φέρει τὰ ὑγρὰ ἀπὸ τὸ κέντρον εἰς τὴν περιφέρειαν.

Ἡ διφρηλασία, ἡ κίνησις δηλ. εἰς κλειστὸν ὄχημα, ὀλίγον ὠφελεῖ, ἐπειδὴ δὲν ἀναπνέομεν καθαρὸν, δροσερὸν, καὶ νέον πάντοτε ἀέρα· διὰ τοῦτο εἰς ἐκείνους μόνον τοὺς ἀνθρώπους πρέπει νὰ τὴν συμβουλεύωμεν, ὅσοι δὲν δύνανται νὰ περιπατήσωσιν ἢ νὰ ἱππεύσωσιν.

Εἶναι δὲ λυπηρὸν ὅτι εἰς τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Εὐρώπης ἐκεῖνοι μάλιστα φέρονται διφρήλατοι, ὅσοι ἔχουσι μεγαλητέραν ἀνάγκην ἐνεργητικῆς κινήσεως καὶ σωμασκίας, οἱ τρυφηλοὶ δηλ. καὶ ἁβροδίαιτοι ἄρχοντες, οἱ πλούσιοι, οἱ μεγαλέμποροι, οἱ τραπεζῖται, καὶ οἱ τοκισταί.

'Εννοεῖται δ' εὐκόλως, ὅτι ἡ κίνησις εἰς ἀνοικτὴν ἅμαξαν ὠφελεῖ, καθὼς σχεδὸν καὶ ἡ ἱπποδρομία.

'Αλλ' αὕτη ἀξίζει πάντοτε νὰ προκρίνεται. Εἶναι δὲ διάφορα εἴδη ἱππηλασίας, δηλ. τὸ περιπάτημα, τὸ βάδισμα, τὸ τρόχασμα, τὸ κάλπασμα, κτλ., τὰ ὁποῖα ἔχουσι διάφορον καθὲν ἐνέργειαν εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ὅλαι γενικῶς αἱ ἀῤῥωστίαι, ὅσαι πειράζουσι τὰ νεῦρα, καθὼς ἡ ὑστερίτις, ἡ ὑποχονδρία, κτλ., ἢ ἔχουσι χαρακτηριστικὰ συμπτώματα τὴν ἀδυναμίαν τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων, τὴν δυσπεψίαν, τοὺς ἀνέμους, κτλ., ὠφελοῦνται ἀπὸ τὴν ἱππασίαν.

'Αλλὰ χρεωστοῦμεν νὰ τὴν ἐμποδίζωμεν, ἢ τοὐλάχιστον μόλις νὰ τὴν συγχωρῶμεν, εἰς ἀνθρώπους πάσχοντας φθίσιν. Τότε πρέπει τοὐλάχιστον νὰ γίνεται μετρία κατὰ τὴν βίαν καὶ τὸν χρόνον. Καὶ ἂν μὲν θέλωμεν νὰ προφυλάξωμεν τὴν ὑγείαν, ἀρκεῖ ὀκτὼ ἢ δέκα μιλίων καθ' ἡμέραν δρόμος· ἂν δὲ πρόκειται νὰ ἐνισχύσωμεν τὴν ὑγείαν, ὀλίγον θέλομεν ὠφεληθῆν ἀπὸ τόσην γύμνασιν.

Συμφέρει δὲ, ὄχι μόνον τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ τὸ πνεῦμα αὐτὸ νὰ κινῆται· τοῦτο δὲ γίνεται, ὅταν ἀλλάσσωμεν τόπον καὶ βλέπωμεν πάντοτε νέας θέσεις, δηλ. ἀλληλοδιαδόχως ὄρη καὶ φάραγγας, καὶ κοιλάδας καὶ δάση, καὶ πεδιάδας καὶ ποταμοὺς, κτλ. Διὰ τοῦτο συμφέρει μᾶλλον νὰ ἐπιχειρῶμεν μικράς τινας ὁδοιπορίας καὶ περιηγήσεις, παρὰ τὸ νὰ ἱππεύωμεν εἰς τὸν αὐτὸν σχεδὸν τόπον πάντοτε.

'Ιδιαιτέρως δὲ πρέπει νὰ στέλλωμεν εἰς ψυχρὰ κλίματα τοὺς νευρικῶς πάσχοντας, τοὺς ἐπιληπτικοὺς, τοὺς ὑστερικοὺς, κτλ. ἐξ ἐναντίας δὲ, οἱ ὑποχονδριακοὶ καὶ φθισικοὶ ἂς διευθύνωνται εἰς τοὺς θερμοὺς τόπους.

'Αλλὰ κατ' ἐξοχὴν πρέπει νὰ κινῶνται καὶ νὰ σωμασκῶσιν οἱ σπουδαστικοὶ ἄνθρωποι, ἐκεῖνοι δηλαδὴ ὅσοι κατατρίβουσι τὴν ὀλίγην ζωήν των εἰς τὰ βιβλία καὶ εἰς τὴν μελέτην· ἐπειδὴ ἡ ἀκινησία σκωριάζει, τρόπον τινὰ, τὰ ἄρθρα, ἀδυνατίζει τὸν στόμαχον, καὶ βάφει τὸ πρόσωπον μὲ τῆς ὠχρότητος τὸ νεκρικὸν χρῶμα. Δὲν εἶναι λοιπὸν διόλου ἄτοπον εἰς τοὺς τοιούτους οὔτε νὰ ὀρχῶνται, οὔτε νὰ κολυμβῶσιν, οὔτε νὰ ἱππεύωσιν.

'Αλλὰ κἀνενὸς εἴδους ἄσκησις δὲν ὠφελεῖ τὸν μονήρη ἄνθρωπον, καὶ εἶναι δύσκολον νὰ εἴπῃ τις ἂν ἡ ἐρημία βλάπτῃ τὸ σῶμα ἢ τὸ πνεῦμα πλειότερον. Πρᾶγμα παράδοξον! ὅτι πολλὴ ἀνθρώπων συνδρομὴ γεννᾷ παντοῦ ἀσθενείας, καὶ ὑπερβολικὴ πάλιν μοναξία βλάπτει ὁμοίως καίρια τὴν ὑγείαν. Διὰ τοῦτο εὐχῆς ἔργον νὰ εὑρισκώμεθα μεταξὺ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδίων μας· ἢ, ἂν δὲν ευτυχήσαμεν νὰ ἔχωμεν γυναῖκας καὶ παιδία, ἂς ζητῶμεν νὰ ἀναπληρώσωμεν τοὐλάχιστον τὴν ἔλλειψιν ταύτην μὲ εἰλικρινεῖς φίλους.

Ποτὲ, εἰ δυνατὸν, ἂς μὴ κινώμεθα τὴν νύκτα, καὶ μάλιστα μετὰ τὸ ἄριστον καὶ τὸ δεῖπνον. Θέλουσι δὲ εἰπεῖν ἴσως τινὲς, ὅτι βλέπομεν συχνάκις τοὺς γεωργοὺς καὶ βαναύσους τεχνίτας ἐπανερχομένους εἰς τὸ ἔργον χωρὶς ἐπαισθητὴν βλάβην. Τὸ ἐπιχείρημα ὅμως τοῦτο ἀναλογεῖ μὲ τὴν γνώμην ἐκείνου, ὅστις ἤθελε συμβουλεύσειν ὡς ὠφέλιμον τὴν χρῆσιν τῶν ὠμῶν κρεάτων, ἐπειδὴ εὑρίσκονται τῷόντι ἄνθρωποι δυνατοὶ, οἵτινες χωνεύουσι τὰ ὠμὰ κρέατα, καὶ ἄλλοι ὁμοίως δυνατοὶ, οἱ ὁποῖοι δὲν βλάπτονται ἐργαζόμενοι μετὰ τὸ δεῖπνον· ἀλλὰ πόσον ὀλίγοι εἶναι οἱ πρῶτοι! μὲ πόσην δὲ δυσαρέσκειαν ἀναλαμβάνουσι τὰς συνήθεις ἐργασίας των οἱ δεύτεροι!

Διὰ τοῦτο συμφέρει νὰ δειπνῶμεν κυρίως τὸ ἑσπέρας· ἐπειδὴ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θέλομεν ἔχειν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐργάσιμον, ὥστε ἡ γεωργία, τὸ ἐμπόριον, καὶ αἱ τέχναι θέλουσι κερδήσειν ὁμοίως, καθὼς ἡ υγεία, ἀπὸ τὴν τοιαύτην σωτήριον συνήθειαν.—Ανθολ. Κοινωφ. Γνωσεων.

Η ΡΩΣΣΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ.—ΕΜΠΟΡΙΟΝ.

Συνέχεια καὶ Τέλος ἀπὸ Σελ. 88.

Ο Τανάις, ὁ Βορυσθένης (Νίπρος), καὶ ὁ Τύρας (Νίστρος), τρεῖς τῶν κυριωτέρων ποταμῶν τῆς Ῥωσσίας, πρὸς νότον διευθυνόμενοι, χύνονται εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον καὶ τὴν Μαιώτιδα Λίμνην. Κατὰ διαφόρους εὐθυβολίας εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς Ῥωσσίας διαπερνῶντες, πεντακόσια δ' ἕως χίλια μίλια κατὰ τὸ μῆκος ἐκτεινόμενοι, χρησιμεύουν ὡς ἀγωγοὶ, δι' ὧν μετακομίζονται εἰς τὸ παράλιον τὰ προϊόντα τῆς διαῤῥεομένης ὑπ' αὐτῶν μεγίστης χώρας· εἰς τὰς ἐκβολὰς δὲ τῶν ποταμῶν τούτων, ἢ κατὰ τὴν περίχωρον, ἦτο φυσικὸν νὰ γεννηθῶσιν αἱ μεγάλαι ἐμπορικαὶ πόλεις τῆς νοτίου Ῥωσσίας. Τὸ εἰς τὴν Μαιώτιδα Λίμνην Ταγαῤῥόγον εἶναι ὁ φυσικὸς λιμὴν τοῦ Τανάϊδος, καὶ αὐτοῦ διενοήθη ποτὲ ὁ Μέγας Πέτρος νὰ συστήσῃ τὴν καθέδραν τῆς αὐτοκρατορίας του. Ἡ 'Οδησσὸς, εἰς μικρὸν κόλπον τοποθετημένη μεταξὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Νίπρου καὶ τοῦ

Νίστρου, οὐχὶ μόνον χρησιμεύει ὡς ἀποθήκη τῶν φυσικῶν προϊόντων τῆς παμμεγέθους χώρας, μεθ' ἧς οἱ δύο οὗτοι ποταμοὶ ἀνοίγουν συγκοινωνίαν, ἀλλὰ κατὰ συνέπειαν τῶν προνομίων ὅσα χαίρεται. εἶναι προσέτι ὁ κυριώτερος λιμὴν ὅλων τῶν ποταμῶν τῆς Ῥωσσίας, ὅσοι ῥέουν εἰς τὰς δύο θαλάσσας τὰς ἀποτελούσας τὸ νότιον αὐτῆς σύνορον. Πρὸ μόλις μιᾶς πεντηκονταετηρίδος ἡ Ὀδησσὸς ἦτο μικρὰ κώμη ἁλιέων, ὑπὸ Ταρτάρων μόνον κατοικουμένη· ἀλλ' αὐτοκρατορικὰ ψηφίσματα καὶ ἀρίστη θέσις ἐπετάχυναν τὴν πρόοδον αὐτῆς, ἀφοῦ πρῶτον εἵλκυσε τὴν προσοχὴν τῆς αὐτοκρατορίσσης Αἰκατερίνης. Τὸ 1817 ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ἐξέδωκε δόγμα κηρύττον ἀτελῆ τὸν λιμένα τῆς Ὀδησσοῦ, καὶ διὰ τριάκοντα ἔτη ἀπαλλάττον ἀπὸ φορολογίαν τοὺς κατοίκους. Ἡ πόλις καὶ τὰ προάστεια περιέχουσι τώρα 60,000 κατοίκων· ἐὰν δὲ τὰ τῆς ἀτελείας προνόμια ποτὲ δὲν παρεβιάζοντο, πιθανὸν ὅτι ἤθελεν ἐφελκύσειν μεγαλήτερον ἔτι πληθυσμόν.

Τὰ ἐκ τῆς Ὀδησσοῦ ἐξαγόμενα εἴδη συνίστανται ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀπὸ γεννήματα, ἄλειμμα, δέρματα, καὶ μαλλίον, ὡς καὶ σίδηρον καὶ χαλκὸν ἐκ τῶν μεταλλείων τῆς Σιβηρίας, εἰς τὸ Ταγαῤῥόγον πρῶτον φερομένους διὰ τοῦ Τανάϊδος. Ἀλλὰ τὸ πρώτιστον ἐμπορικὸν εἶδος εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον εἶναι ὁ σῖτος· ὅλων τῶν χωρῶν τῆς Μεσογείου πρωτίστη σιτοθήκη εἶναι ἡ Ὀδησσός.

Ἀπὸ τοῦ Νίστρου μέχρι τοῦ Τανάϊδος, αἱ ἀκταὶ καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ τῆς Μαιώτιδος Λίμνης συνορεύουν μὲ ἀκαλλιεργήτους πεδιάδας, πλάτος ἑκατὸν μιλίων κατὰ μέσον ὅρον ἐχούσας, ὅπου βόσκονται καὶ τρέφονται ἱκανοὶ βόες καὶ πρόβατα. Ὁ ἀπὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἐξαγομενος σῖτος παραγεται εἰς τὰς ἐπαρχίας τὰς κειμένας ἐπέκεινα τῆς περὶ τοὺς αἰγιαλοὺς ποιμενικῆς ταύτης χώρας. Τὸ δὲ πλεῖστον μέρος αὐτοῦ μετακομίζεται εἰς τὴν Ὀδησσὸν διὰ ξηρᾶς ἀπὸ τόπους ἑκατὸν ἕως τετρακόσια μίλια ἀπέχοντας. Αἱ μικραὶ σιτοφόροι ἅμαξαι ἀρχίζουν νὰ φθάνωσιν εἰς τὴν Ὀδησσὸν τὸν Μάϊον, ἀλλ' αἱ περισσότεραι δὲν ἐμβαίνουν εἰς τὸν τόπον αὐτὸν πρὸ τοῦ Ἰουνίου ἢ Ἰουλίου. Κατά τινας ἡμέρας, εἰς τοὺς τελευταίους δύο μῆνας, βλέπει τις πεντακόσια ἢ ἑξακόσια, κἄποτε δὲ καὶ χίλια τοιαῦτα φορεῖα εἰς τὴν πόλιν εἰσερχόμενα. Εἰς ἓν μόνον ἔτος, τὸ 1817, ὅτε τὸ σιτεμπόριον μάλιστα ἤκμαζε, πρέπει νὰ εἰσῆλθον εἰς τὴν Ὀδησσὸν περὶ τὰς 160,000 τῶν φορείων τούτων ἀπὸ τὸν Μάϊον ἕως τὸν Ὀκτώβριον. Ἕκαστον δὲ φορεῖον σύρεται ὑπὸ δύο βοῶν.

Ἐπειδὴ ὁ Εὔξεινος Πόντος δέχεται τὰ γλυκέα ὕδατα τῶν μεγίστων ποταμῶν τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, ἡ ἐπιφάνειά του ταχέως παγόνει παρὰ τοὺς αἰγιαλούς, ἡ δὲ θαλασσοπλοΐα εἰς τὴν Ὀδησσὸν διαρκεῖ μόνον ἀπὸ τὰ μέσα Μαΐου ἕως τὰ τέλη Ὀκτωβρίου.

Ὁ λιμὴν τῆς Ὀδησσοῦ λογίζεται ἀσφαλέστατος. Ἡ πόλις ἐκ τῆς θαλάσσης φαίνεται κάλλιστα, ὡραίας οἰκοδομὰς ἔχουσα παρὰ τοὺς ὑψηλοὺς καὶ ἀποτόμους βράχους, ἐφ' ὧν εἶναι τοποθετημένη. Σχέδιον ἔχει τετραγωνικόν· οἴκους δὲ καλοκτίστους μέν, πλὴν ἀποκεχωρισμένους, ὥστε δὲν φαίνονται ὡραῖαι καὶ ὁμοειδεῖς αἱ ἀγυιαί· ἄστρωτοι δὲ οὖσαι, γίνονται τόσον λασπώδεις μετὰ τὴν βροχήν, ὥστε μόλις ἐμπορεῖ τις νὰ διαβῇ πεζός. Ἡ καύσιμος ὕλη καὶ τὸ ὕδωρ εἶναι σπάνια καὶ ἀκριβά. Τὸ κλίμα, καίτοι ἄστατον, δὲν εἶναι νοσῶδες.

ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ.

Ἀριθ. 7.

ΤΕΡΑΤΑ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΑ.

ΣΑΦΕΣ ἔγινεν ἐκ τῶν προειρημένων, ὅτι οἱ Ἀπόστολοι θαυματουργοῦντες διήγειρον τὴν προσοχήν, καὶ εἵλκυον τὴν ἀκρόασιν τῶν ἀνθρώπων. Ταῦτα δὲ τὰ θαυματουργήματα, ὡς καὶ ὅσα διηγοῦνται ὅτι ἔπραξεν ὁ Ἰησοῦς, ἢ ἀναμφισβήτητα πρέπει νὰ ἦσαν, ἢ οὐδέποτε ἤθελον πιστευθῆν· καθότι χρεία νὰ ἐνθυμώμεθα ὅτι ἐνηργοῦντο μεταξὺ ἐχθρῶν, κυριευμένων ἀπὸ τὰς πλέον δυνατὰς προλήψεις ἐναντίον τῶν Ἀποστόλων. Ἐάν, παραδείγματος χάριν, διεδίδετο λόγος ὅτι οἱ Ἀπόστολοι ἐκ θαύματος ἐθεράπευσαν ἀσθενεῖς, ἀλλ' εἰς τρόπον ὥστε νὰ μένῃ ἀμφιβολία εἴτε ἂν ἀληθῶς ἔγινεν ἡ θεραπεία, εἴτε ἂν ἔγινε κατὰ ὑπερφυσικὸν τρόπον,—οἱαδήποτε τοιαύτη ἀμφιβολία ἤρκει νὰ κλείσῃ κατ' αὐτῶν τὰ ὠτία τῶν ἀνθρώπων.

Ἐκτὸς δὲ τούτου, τὰ θαύματα ἔπρεπε νὰ ἦναι καὶ τόσον πολυάριθμα καὶ τόσον πολυποίκιλα, ὥστε νὰ ὑπερβαίνωσι τὰς κοινῶς ἀποδιδομένας εἰς τοὺς μάγους δυνάμεις. Καθότι ἐφρόνουν, ὡς φαίνεται, οἱ πλειότεροι, ὅτι οἱ μάγοι ἠδύναντο νὰ ἐνεργῶσι θαύματά τινα, οὐχὶ δ' ἄλλα διαφορετικοῦ εἴδους. Ὄντως δὲ μᾶς ἱστορεῖται, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ὄχι μόνον ἐθεράπευε χωλούς, καὶ τυφλούς, καὶ ἀσθενεῖς, τινὰς παρόντας καί τινας ἀπόντας, ἄνδρας, γυναῖκας καὶ παιδία, ἀλλὰ καὶ νεκροὺς ἀνέστησεν, ἔθρεψε πλήθη μὲ ὀλίγους ἄρτους, καθησύχασε τοὺς ἀνέμους καὶ τὰ κύματα μὲ τὴν προσταγὴν αὐτοῦ, ἐξήρανε δένδρον μὲ τὸν λόγον του, μετέβαλε τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον, κτλ. Ταῦτα δὲ πάντα ἔγιναν ὡς συγκατάβασις ἀναγκαία εἰς τὴν τότε ἀσθένειαν τοῦ ἀνθρωπίνου νοός. Δὲν ἐσυμπέραινον διαμιᾶς, ὅτι Αὐτὸς πρέπει νὰ ἦναι ἀληθὴς προφήτης ἐξ ἑ ν ὸ ς μόνον θαυματουργήματος· ἀλλ' ἔλεγον, 'Ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μήτι πλείονα σημεῖα τούτων ποιήσει, ὧν οὗτος ἐποίησεν;' (Ἰωάν. ζ'. 31.) Ὡσαύτως εἶπε καὶ ὁ Νικόδημος, ὄχι 'Οὐδεὶς σ η μ ε ῖ α δύναται ποιεῖν·' ἀλλ' 'Οὐδεὶς τ α ῦ τ α τ ὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν, ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ.' (Ἰωάν. γ'. 2.) Καὶ οἱ μαθηταί, οἵτινες εἶχον ἰδεῖν τόσας ἐκ θαύματος ἰατρείας, ἐξεπλάγησαν ἰδόντες ὅτι καὶ τὴν τρικυμίαν ἐξουσίαζεν ὁ Ἰησοῦς· 'Ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ!' (Ματθ. ή. 27.)

Τὴν αὐτὴν δὲ ποικιλίαν εὑρίσκομεν καὶ εἰς τὰ τῶν

Ἀποστόλων καὶ ἄλλων Χριστιανῶν τοῦ καιροῦ ἐκείνου θαυματουργικὰ χαρίσματα· (ὡς ἐμπορεῖς νὰ ἴδῃς εἰς Α΄. Κορ. ιβ΄., καὶ ἀλλαχοῦ.) Χρεία δὲ καὶ νὰ παρατηρήσῃς ὅτι δὲν ἤθελεν εὐχαριστήσειν τὰ πνεύματα τῶν ἀνθρώπων ψιλῶς νὰ ἴδωσι παράδοξόν τι συμβὰν, ἐκτὸς ἂν ἐγίνετο ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων ὡς σημεῖον, μαρτυροῦν τὴν ἐκ Θεοῦ ἀποστολὴν αὐτῶν. Ἀδύνατον ἤθελεν εἶσθαι, εἰς τὸ μέσον ἐχθρῶν εὑρισκόμενοι, νὰ ὠφεληθῶσιν ἀπὸ σπάνιόν τι συμβεβηκὸς, τὸ ὁποῖον νὰ καλέσωσι θαῦμα, καὶ νὰ ἐξηγήσωσι κατὰ τρόπον εἰς τὰς ἰδίας αὐτῶν προσποιήσεις χαριζόμενον.

Τοῦτο μὲν πολλάκις ἔγινε πρὸς ὑποστήριξιν θρησκείας ἢ δόγματός τινος, ἤδη παραδεδεγμένου, ἢ συμφώνου μὲ τὰς κλίσεις τοῦ λαοῦ. Οἱ Ἐθνικοὶ προθύμως ἀπέδιδον ὁ,τιδήποτε θαυμάσιον εἰς τὴν ὑπερφυσικὴν μεσολάβησιν τοῦ Διὸς ἢ ἄλλου τινὸς θεοῦ ἢ θεᾶς. Οὕτω δὲ καὶ ὁ Μωάμεθ εὐκόλως κατέπειθε τοὺς ὀπαδοὺς αὐτοῦ, ὅτι τινὲς ἀπὸ τὰς νίκας του ἔγιναν ἐκ θαύματος, καὶ ὅτι ὁ Θεὸς ἔστελλεν ἀγγέλους νὰ μάχωνται ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἦτο μέγας πολεμιστής· πλήρεις δ' ἐνθουσιασμοῦ, καὶ πρόθυμοι διὰ κατάκτησιν, δόξαν, καὶ ἁρπαγὴν ὄντες οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ, πολλάκις κατετρόπονον πολὺ ἀνωτέραν δύναμιν, νίκας κερδαίνοντες, αἵτινες δικαίως ἐμποροῦν νὰ ὀνομασθῶσι θαυμάσιαι, καίτοι οὐχὶ θαυμασιώτεραι τινῶν, τὰς ὁποίας ἄλλοι ἐκέρδησαν. Δὲν εἶναι λοιπὸν παράδοξον ἂν ὁ Μωάμεθ εὐκόλως κατέπειθεν αὐτοὺς, ὅτι ἐγίνοντο διὰ θαύματος αἱ νίκαι των, καὶ ἦσαν ἀπόδειξις ὅτι ὁ Θεὸς ἐμάχετο ἐκ μέρους των.

Πάντοτε, ἀληθῶς, εὑρίσκονται ἄνθρωποι ὀνομάζοντες θαῦμα ὁποιονδήποτε παράδοξον συμβεβηκὸς, καὶ μάλιστα ἐξηγοῦν αὐτὸ κατὰ τὰς ἰδίας καὶ τὰς προλήψεις των. Ἐάν τις σωθῇ ἀπὸ ναυάγιον ἢ ἄλλον κίνδυνον μὲ τρόπον ἀξιοσημείωτον, πολλοὶ λέγουν ὅτι κατὰ θαῦμα ἐσώθη. Ἢ ἐάν τις κατὰ παράξενον τρόπον ἀπολέσῃ τὴν ζωὴν αὐτοῦ, ἢ ἂν συνωμοσία τις ἀνακαλυφθῇ διά τινος περιέργου μεθόδου, ἢ, ἐν βραχυλογίᾳ, ἂν συμβῇ τι παράδοξον, εὑρίσκονται πολλοὶ, οἵτινες διαμιᾶς λέγουν αὐτὸ θαῦμα, ἢ μεσολάβησιν ὑπερφυσικὴν, καὶ σημεῖον τῆς θείας εὐνοίας ἢ δυσαρεσκείας πρός τινα τῶν ἐνεχομένων μερῶν.

Ἀλλὰ θρασύτατον εἶναι νὰ ἐκφραζώμεθα οὕτω πως· μάλιστα δὲ καὶ παραβιάζομεν τὸν νόμον τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης, ὁσάκις λέγομεν ὅτι ὁ αἰφνίδιος θάνατος ἢ ἡ μεγάλη θλίψις τινὸς συνέβη ἐκ θαύματος πρὸς παιδείαν αὐτοῦ. Τοῦτο ἔπραξαν οἱ κάτοικοι τῆς Μελίτης ὡς πρὸς τὸν Ἅγιον Παῦλον, ὅτε εἶδον τὴν ἔχιδναν κρεμαμένην εἰς τὴν χεῖρά του, καὶ ἐσυμπέραναν ὅτι πρέπει νὰ ἦναι φονεὺς καταδιωκόμενος ὑπὸ τῆς θείας ἐκδικήσεως. (Πράξ. κη΄. 3, 4.) Τὴν ἀνελεήμονα ταύτην θρασύτητα μέμφεται ὁ Κύριος ἡμῶν εἰς Λουκᾶ ιγ΄. 2, 3. Οἱ κάτοικοι τῆς Μελίτης ἦσαν ἀμαθεῖς εἰδωλολάτραι· ἀλλ' ἡμεῖς, οἱ περισσοτέρας γνώσεις ἔχοντες, ὀφείλομεν καὶ ὀρθότερα νὰ κρίνωμεν. Εὐκόλως ἐμπορεῖς νὰ κατανοήσῃς, δι' ὀλίγης σκέψεως, ὅτι ἁπλοῦν τι θαυμάσιον συμβεβηκὸς ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν ἀποδεικνύει· ἀλλ' ὁπόταν τις πράξῃ τι ὑπερβαῖνον τὴν ἀνθρωπίνην δύναμιν, ἢ προείπῃ τι ὑπερβαῖνον τὴν ἀνθρωπίνην πρόβλεψιν, καὶ κάμῃ τοῦτο μαρτύριον τῆς ἐκ Θεοῦ ἐλεύσεώς του, τότε καὶ τότε μόνον κυρίως λέγεται ὅτι προσφέρει ὑπερφυσικὴν ἢ διὰ θαύματος ἀπόδειξιν. Ὅθεν καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων γενόμενα καλοῦνται εἰς τὰς Γραφὰς, (ὡς ἀληθῶς ἦσαν), οὐχὶ μόνον τέρατα, ἀλλὰ καὶ σημεῖα· τουτέστιν, ἀποδείξεις κατὰ θαῦμα. (Μάρκ. ις΄. 20).

Παραδείγματος χάριν· τὸ νὰ παύσῃ ἔξαφνα σφοδρὰ τρικυμία καὶ ν' ἀκολουθήσῃ ἐντελὴς γαλήνη, εἶναι μὲν παράδοξον, ἀλλ' ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν ἀποδεικνύει. Ἀλλ' ὅτε οἱ μαθηταὶ ἤκουσαν τὸν Ἰησοῦν προστάσσοντα καὶ ἐπιτιμῶντα τὸν ἄνεμον καὶ τὰ κύματα, τὰ ὁποῖα καὶ παραυτα ἐγαλήνισαν, ὀρθῶς ἐστοχάσθησαν τοῦτο ὡς σημεῖον ὅτι ὁ Θεὸς ἦτο μετ' αὐτοῦ. (Ματθ. η΄. 26.) Παρομοίως δὲ νὰ ζωογονηθῇ αἰφνιδίως καὶ νὰ ἀναστηθῇ ὁ τὸ φαινόμενον νεκρὸς εἶναι τῷόντι θαυμαστόν· ἀλλ' ἀφ' ἑαυτοῦ εἶναι ἁπλῶς θαῦμα. Ἀλλ' ὅτε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς τὸ τέκνον τοῦ Ἰαείρου, (Λουκ. η΄. 54), καὶ εἰς τὸν υἱὸν τῆς ἐκ Ναῒν χήρας, νὰ ἀναστηθῶσι, καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἀληθῶς ἀνέστη κατὰ τὸν λόγον του, ταῦτα ἔγιναν δείγματα τῆς θείας αὐτοῦ ἀποστολῆς. Ταῦτα ἦσαν ἐκ τῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα, ὡς εἶπεν, ἐμαρτύρουν περὶ Αὐτοῦ. Πάλιν, ἐάν τις ἐναντιούμενος εἰς ἰδιαιτέραν τινὰ θρησκευτικὴν αἵρεσιν ἢ σύστημα, χάσῃ αἰφνιδίως τὴν ὅρασιν αὐτοῦ, ἤθελεν εἶσθαι θρασύτατον νὰ κηρύξωμεν εὐθὺς ὅτι ἐτυφλώθη πρὸς παιδείαν. Ἀλλ' ὅτε ὁ Ἅγιος Παῦλος ἐπέπληξε τὸν Ἐλύμαν, καὶ ἐδηλοποίησεν ὅτι ἡ χεὶρ τοῦ Κυρίου ἦτον ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἔμελλε νὰ τυφλωθῇ, ἀμέσως δὲ σκότος ἐπέπεσεν εἰς αὐτὸν, (Πράξ. ιγ΄. 10, 11), ὁ Ῥωμαῖος ἀνθύπατος ἐθεώρησε τοῦτο ὡς σημεῖον· καὶ κατὰ συνέπειαν ἐπίστευσεν εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Παύλου διδασκόμενα.

Ὁ,τιδήποτε θαυμαστὸν, εἰς βραχυλογίαν, εἶναι τότε (καὶ τότε μόνον) ὑπερφυσικὸν σημεῖον, ὁπόταν ἐκτελῇ ἢ προλέγῃ τις αὐτὸ κατὰ τρόπον ὑπερβαίνοντα τὴν ἀνθρωπίνην δύναμιν, καὶ κάμνῃ αὐτὸ μαρτύριον τῆς ἀληθείας τῶν ὅσα λέγει. Τοῦτο δὲ δικαίως ἐμπορεῖ ν' ἀπαιτηθῇ παρ' ὁποιουδήποτε ἐπαγγελλομένου ὅτι εἶναι Ἀπόστολος ἐξ οὐρανοῦ. Διότι, ἐὰν ξένος τις ἤρχετο πρὸς σὲ, ἐπαγγελλόμενος ὅτι φέρει ἀγγελίαν παρά τινος φίλου σου, φυσικὰ ἤθελες περιμένειν νὰ σὲ δείξῃ τὸ χειρόγραφον τοῦ φίλου ἐκείνου, ἢ ἄλλο τεκμήριον τοιοῦτον, πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ἀληθῶς ἐστάλθη. Ὡσαύτως δὲ, καὶ ὁπόταν ἔλθῃ τις εἰς τὴν ἡμετέραν βασιλεύουσαν ὡς πρέσβυς ἀπ' ἄλλην τινὰ χώραν, ἀπαιτεῖται πρῶτον νὰ παρουσιάσῃ τὰ πιστωτικά του, ὡς λέγονται· τουτέστιν, ἔγγραφα ἀποδεικνύοντα ὅτι δὲν εἶναι πλάνος, ἀλλὰ τῷόντι ὡς πρέσβυς ἐπιτετραμμένος. Ἐπίσης δὲ ὀρθὸν εἶναι ν' ἀπαιτῶμεν παρὰ τῶν ἐπαγγελλομένων ὅτι φέρουν ἀγγελίαν ἀμέσως

ἐξ οὐρανοῦ, ὥστε νὰ μᾶς δεικνύωσι τὰ π ι σ τ ω τ ι κ ά τ ω ν· τουτέστι, τοιαύτας ὑπερφυσικὰς δυνάμεις, ὁποίας ὁ Θεὸς μόνος ἠδύνατο νὰ παρέξῃ, ὡς σημεῖον ἢ τεκμήριον ἀποδεικτικὸν τοῦ ἀληθοῦς τῆς θείας αὐτῶν ἐπιτροπῆς.

Ἀλλὰ τὸν κανόνα τοῦτον πολλάκις παραβλέπουν οἱ εὐκολόπιστοι καὶ δεισιδαίμονες, καὶ προθυμοῦνται νὰ ἐξηγῶσιν ὡς ὑπερφυσικὸν σημεῖον πᾶν σπάνιον συμβεβηκός, καθὼς νίκην, ἢ λιμὸν, ἢ τρικυμίαν, ἢ αἰφνίδιον ἀνάῤῥωσιν, ἢ τὰ ὅμοια, ὁπόταν ἐξηγῶνται εἰς τρόπον ὥστε νὰ συμφωνῶσι μὲ τὰς προλήψεις αὐτῶν, καὶ τὴν θρησκευτικὴν πίστιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἤδη κλίνουν. Τοιαύτας ὅμως ὑπὲρ ἑαυτῶν προλήψεις δὲν εὗρῆκαν οἱ Ἀπόστολοι. Οὐδέποτε ἤθελε τοὺς συγχωρηθῆν νὰ ἐξηγήσωσι κατὰ τὸν ἴδιον αὐτῶν τρόπον παράξενόν τι συμβεβηκός. Ἐξ ἐναντίας, πᾶσα ἡ δεισιδαιμονικὴ εὐκολοπιστία τοῦ λαοῦ ἠναντιοῦτο εἰς αὐτούς. Ἀντὶ δὲ προθύμως νὰ κράζωσιν οἱ ἄνθρωποι Θ α ῦ μ α! ὁπότε συνέβαινε παράδοξόν τι, καὶ νὰ ἐξηγῶσιν αὐτὸ πρὸς χάριν τοῦ Χριστιανισμοῦ, οἱ Ἀπόστολοι εὗρῆκαν τοὺς πλέον εὐκολοπίστους διατεθειμένους μᾶλλον ν' ἀποδίδωσι τὰ Χριστιανικὰ θαύματα εἰς τὴν μαγείαν.

Διὰ νὰ κάμωσι λοιπὸν προσηλύτους, ἢ καὶ μόνον νὰ λάβωσιν ἀκρόασιν, ἦτο χρεία νὰ δείξωσιν (ὡς τὰ βιβλία μας λέγουν ὅτι ἔδειξαν) πολλὰ δυνατὰ ἔργα, προδήλως γενόμενα ὑπ' αὐτῶν, ὡς τὰ Σημεῖα Ἀποστόλου.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΗΣ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ.

Αριθμοι τινες ἔχουν ἀξιοπεριέργους ἰδιότητας· ἡ γνῶσις δὲ τινῶν ἀπὸ τὰς ἰδιότητας ταύτας συντέμνει πολλάκις τὰς ἀριθμητικὰς πράξεις. Παραδείγματος χάριν, πασίγνωστον εἶναι ὅτι πολυπλασιάζοντες μὲ 10 χρειάζεται μόνον νὰ προσθέσωμεν μηδενικὸν εἰς τὸ τέλος τῆς πολυπλασιαστέας ποσότητος· μὲ 100, δύο μηδενικὰ, κτλ. Ἂν θέλῃς νὰ πολυπλασιάσῃς μὲ 5, πρόσθες μηδενικὸν, καὶ διαίρεσε τὸ κεφάλαιον μὲ 2, ἐπειδὴ πεντάκις λαμβανομένη οἱαδήποτε ποσότης εἶναι τὸ ἥμισυ τῆς αὐτῆς ποσότητος δεκάκις λαμβανομένης·—οὕτω,

2)2,689,530
——————
1,344,765

Παράγει τὸ αὐτὸ γινόμενον ὡς

268,953
5
——————
1,344,765

Διὰ νὰ πολυπλασιάσῃς μὲ 25, πρόσθες δύο μηδενικὰ, καθὼς διὰ νὰ πολυπλασιάσῃς μὲ 100, καὶ διαίρεσε μὲ 4, ἐπειδὴ 25 εἶναι τὸ τεταρτημόριον τῶν 100·—οὕτω,

4)36,849,200
——————
9,212,300

Παράγει τὸ αὐτὸ γινόμενον μὲ ὀλιγωτέρους χαρακτῆρας, ὡς ἐὰν ἐπολυπλασιάζομεν 368,492 μὲ 25·—οὕτω,

368,492
25
——————
1842460
736984
——————
9,212,300

Ἀριθμοί τινες, ὡς ὁ 9 καὶ ὁ 3, ἔχουν πολλὰ περιέργους ἰδιότητας. Ἐάν τις χαρακτὴρ, μηδενικὰ ἔχων κατόπιν αὐτοῦ, διαιρεθῇ μὲ 9, τὸ πηλίκον θέλει συνίστασθαι ἀπὸ ἕνα μόνον χαρακτῆρα, δηλαδὴ, τὸν πρῶτον χαρακτῆρα τοῦ διαιρετέου, ὡς—

9)600,000
——————
66,666–6

9)40,000
——————
44,444–4

Ἐὰν μία ποσότης ἐμπορῇ νὰ διαιρεθῇ μὲ 9, καὶ τὸ κεφάλαιον τῶν χαρακτήρων αὐτῆς, ὅταν συναφθῶσιν, ἐμπορεῖ ὡσαύτως νὰ διαιρεθῇ μὲ 9·—οὕτω, 5, 4, 9, συναπτόμενοι, κάμνουν 18, ὁ ὁποῖος ἀριθμὸς εἶναι διαιρετὸς μὲ 9.

9)549
——
61

Ἐὰν ἡ ποσότης 549 πολυπλασιασθῇ μὲ οἱονδήποτε χαρακτῆρα, καὶ τὸ γινόμενον ἐμπορεῖ ὡσαύτως νὰ διαιρεθῇ μὲ 9, ὡς

549
6
——
9)3294
——
366

Καὶ τὸ κεφάλαιον τῶν χαρακτήρων τοῦ γινομένου ἐμπορεῖ προσέτι νὰ διαιρεθῇ μὲ 9·—οὕτω,

3
2
9
4
——
9)18
——
2

Διὰ νὰ πολυπλασιάσῃς μὲ 9, πρόσθες μηδενικὸν, καὶ ἀφαίρεσε τὴν πολυπλασιαστέαν ποσότητα·—οὕτω,

43,260
4,326
——
38,934

Παράγει τὸ αὐτὸ γινόμενον ὡς

4,326
9
——
38,934

Ταυτοτρόπως, διὰ νὰ πολυπλασιάσῃς μὲ 99, πρόσθες δύο μηδενικὰ· μὲ 999, τρία μηδενικὰ, κτλ. Αἱ ἰδιότητες αὗται τοῦ χαρακτῆρος 9 ἐνισχύουν τὸν νέον ἀριθμητικὸν νὰ ἐκτελέσῃ διασκεδαστικόν τι παίγνιον, ἀρκετὸν νὰ διεγείρῃ τὸν θαυμασμὸν τῶν ἀμυήτων.

Ἀφοῦ ἐκλέξῃς σειράς τινας ἀριθμῶν, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ διαιρεθῶσι μὲ 9, ὡς 365,472, 821,754, κτλ., ἀπαίτησε παρά τινος νὰ πολυπλασιάσῃ κρυφίως οἱανδήποτε τῶν σειρῶν τούτων μὲ ὁποιον χαρακτῆρα θέλει, νὰ ἐξαλείψῃ ἕνα ἀριθμὸν τοῦ γινομένου, καὶ νὰ σὲ γνωστοποιήσῃ τοὺς ἐπιλοίπους χαρακτῆρας, καθ' ὁποιανδήποτε τάξιν ἀγαπᾷ· σὺ δὲ τότε, βοηθούμενος ἀπὸ τὴν γνῶσιν τῶν ἀνωτέρων ἰδιοτήτων τοῦ 9, εὐκόλως θέλεις δηλοποιήσειν τὸν ἐξαλειφθέντα ἀριθμόν. Οὕτω, ὑπόθες ὅτι 365,472 εἶναι οἱ ἐκλεχθέντες ἀριθμοί, ὁ δὲ πολυπλασιαστὴς εἶναι 6· ἐὰν λοιπὸν ἐξχλειφθῇ ὁ 8, θέλουν δοθῆν εἰς σὲ οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι·

365,472
6
——
2192832

2
1
9
2
3
2
——
19
8

Τὸ κεφάλαιον τῶν ἀριθμῶν τούτων εἶναι 19· ἀλλὰ 19, διαιρούμενον μὲ 9, ἀφίνει ὑπόλοιπον 1· χρειάζεσαι λοιπὸν 8 νὰ συντελέσῃς καὶ ἄλλον 9· ὅθεν 8 εἶναι ὁ ἐξαλειφθεὶς ἀριθμός.

Διὰ τῆς χρήσεως τοῦ 9 ἐμποροῦμεν ν' ἀποδείξωμεν

τὴν ὀρθότητα ὁποιασδήποτε πράξεως εἰς τὸν πολυπλασιασμόν.

Ὑπόθες ὅτι 5623 πολυπλασιάζεται μὲ 327· διὰ νὰ βεβαιωθῇς περὶ τῆς ὀρθότητος τοῦ πολυπλασιασμοῦ, πράξε ὡς ἀκολούθως·—Σύναψε πρῶτον 5, 6, 2, 3, καὶ εὗρε ποσάκις ὁ 9 περιέχεται εἰς τὸ κεφάλαιον, σημείωσε δὲ τὸ ὑπόλοιπον· τοῦτο θέλει εἶσθαι 7· πρόσθες ἑπομένως 3, 2, 7, καὶ κάμε τὸ αὐτό· τὸ ὑπόλοιπον ἐνταῦθα θέλει εἶσθαι 3· πολυπλασίασε ὁμοῦ τοὺς δύο τούτους χαρακτῆρας, διαίρεσε μὲ 9, καὶ σημείωσε τὸ ὑπόλοιπον· πρόσθες ἔπειτα τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ γινομένου, καὶ διαίρεσε μὲ 9. Ἂν ἡ πρᾶξις ἦτον ὀρθή, τὸ ὑπόλοιπον θέλει εἶσθαι τὸ αὐτό, ὡς τὸ τελευταῖον, δηλ. 3·—οὕτω,

```
   5         5623
   6          327
   2        39361
   3       11246
9)16      16869
 1–7      1838721
   3        1
   2        8
   7        3
9)12        8
 1–3        7
   7        2
   3        1
9)21      9)30
 2–3       3–3
```

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

Εἰπέ με, δὲν συγκείμεθα ἀπὸ δύο οὐσίας, ψυχὴν λέγω καὶ σῶμα; Διατί λοιπὸν δὲν φροντίζομεν ἐξίσου καὶ περὶ τῶν δύο; ἀλλὰ τὸ μὲν σῶμα κατὰ πάντα τρόπον προσπαθοῦμεν νὰ θεραπεύωμεν, καὶ εἰς τοὺς ἰατροὺς δίδοντες χρήματα, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ πολλὴν φροντίδα λαμβάνοντες περὶ αὐτοῦ, καὶ μὲ πολυτελῆ φορέματα ἐνδύνοντές το, καὶ τροφὴν παρέχοντες εἰς αὐτὸ ὑπὲρ τὸ πρέπον, καὶ θέλομεν νὰ εὑρίσκεται πάντοτε εἰς ἄνεσιν, καὶ ἀπὸ κἀνὲν ἀῤῥώστημα διόλου νὰ μὴν ἐνοχλῆται· ἀλλὰ καὶ τὸ παραμικρὸν ἐὰν τὸ ἐνοχλῇ, κινοῦμεν πάντα λίθον, ὥστε νὰ διορθωθῇ τὸ τῆς λύπης πρόξενον. Καὶ ταῦτα μὲν κάμνομεν διὰ τὸ σῶμα, τὸ ὁποῖον εἶναι τὴν οὐσίαν κατώτερον· διότι τί ὑπερτερεῖ, εἰπέ με, ἡ ψυχὴ ἢ τὸ σῶμα; Ἂν θέλῃς νὰ ἴδῃς τὴν διαφοράν, στοχάσου ὅτι τὸ σῶμα τίποτε δὲν ἀξίζει ἀφοῦ ἡ ψυχὴ ἀναχωρήσῃ. Σὺ λοιπὸν, ὅστις προβλέπεις τόσον διὰ τὸ σῶμα, διατί τάχα καταφρονεῖς τὴν ψυχήν, καὶ οὔτε τὴν ἁρμόδιον τροφὴν θέλεις νὰ τῆς μεταδίδῃς, τὴν ἀπὸ τὰς θείας Γραφὰς λέγω παραίνεσιν, οὔτε νὰ βάλῃς τὰ ἐπιτήδεια ἰατρικὰ εἰς τὰς πληγὰς αὐτῆς καὶ τὰ ἕλκη, τὰ ὁποῖα τῆς ἀφανίζουν τὴν δύναμιν, καὶ τῆς κόπτουν τὴν παῤῥησίαν, ἀλλὰ καὶ ὑποφέρεις νὰ τὴν παραβλέπῃς λιμοκτονουμένην, καὶ διαφθειρομένην ἀπὸ τὰ ἕλκη, καὶ κειμένην εἰς τὸ μέσον, νὰ εἴπω οὕτω, ὡς εἰς σκύλους, εἰς τοὺς πονηροὺς καὶ ἀτόπους διαλογισμούς, ὥστε νὰ τὴν διασπῶσι, καὶ νὰ τῆς χαλῶσι τὸν τόνον ὅλον; Διατί, καθὼς προνοούμεθα διὰ τὸ ὁρατὸν σῶμα, δὲν προβλέπομεν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ διὰ τὴν ψυχὴν τὴν ἀσώματον καὶ ἀόρατον, ὁπότε καὶ ἡ περὶ ταύτης ἐπιμέλεια ὄχι μόνον εἶναι εὔκολος καὶ ἐλαφρά, ἀλλὰ καὶ ἀνέξοδος καὶ ἄκοπος; Καὶ πρὸς μὲν τοῦ σώματος τὴν ἐπιμέλειαν, καὶ εἰς τοῦ σώματος τὰς ἀῤῥωστίας, ἀνάγκη νὰ γένῃ χρημάτων δαπάνη πολλή, καὶ τινα μὲν ἀπ' αὐτὰ νὰ ἐξοδεύωμεν εἰς τοὺς ἰατρούς, τινὰ δὲ εἰς τὰ λοιπὰ ὅλα χρειώδη, πρὸς τροφὴν λέγω καὶ ἐνδύματα, χωρὶς νὰ εἴπω ὅτι δαπανοῦν ταῦτα οἱ περισσότεροι ὑπὲρ τὴν χρείαν, μεταχειριζόμενοι ἀμετρίαν πολλήν. Εἰς δὲ τὴν ψυχὴν κἀνὲν ἀπὸ τὰ τοιαῦτα δὲν χρειάζεται· ἀλλ' ἂν θελήσῃς, ὡς καθημέραν ἐξοδεύεις τὰ χρήματα χορηγεῖς εἰς τὸ σῶμα τὴν τροφήν, οὕτω νὰ μὴ παραβλέπῃς καὶ τὴν ψυχὴν ἀπὸ πεῖναν φθειρομένην, καὶ νὰ τῆς δίδῃς ἀνέξοδα τὴν κατάλληλον τροφήν, τὴν ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως τῶν θείων Γραφῶν καὶ τῆς πνευματικῆς νουθεσίας παραίνεσιν·—διότι λέγει, 'Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνον ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ'—ἂν οὕτω, λέγω, θελήσῃς νὰ πράξῃς, θέλεις πράξειν φρονιμώτατα, καὶ ὡς ἁρμόζει εἰς τῆς φύσεως ἡμῶν τὸ κυριώτερον μέρος.—Χρυσοστομος.

ΑΙ ΚΙΝΙΚΑΙ ΠΟΛΕΙΣ.

Συνέχεια καὶ Τέλος ἀπὸ Σελ. 84.

Ως πρὸς τὰ κυριώτερα, τὸ Πεκῖνον μένει σχεδὸν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Μάρκου Πόλου κατάστασιν, τὴν ὁποίαν ἤδη περιεγράψαμεν εἰς τὸν τελευταῖον ἀριθμόν. Μετηλλάχθη ὅμως τὸ σχῆμά του ἀπὸ ἐντελὲς εἰς ἐπίμηκες τετράγωνον, ἡ δὲ κυρίως πόλις κατέχει δώδεκα μόνον τετραγωνικῶν μιλίων ἔκτασιν. Αἱ πύλαι αὐτῆς δὲν εἶναι πλέον δώδεκα, ἀλλ' ἐννέα. Τὰ προάστειά της, τὰ τόσον εὐμεγέθη ἐπὶ τοῦ ἐκ Βενετίας περιηγητοῦ, φαίνεται ὅτι βαθμηδὸν παρήκμασαν εἰς τὸ διάστημα τῶν παρελθουσῶν δύο ἑκατονταετηρίδων. Οἱ τῆς Ῥώμης πρῶτοι ἀπόστολοι εὕρηκαν αὐτὰ μεγαλώτατα· τὸ δὲ 1720 ὁ Ἰωάννης Bell περιγράφει αὐτὰ ὡς πολὺ ἐκτεταμένα· ἀλλὰ κατὰ τὸν Staunton εἰς δεκαπέντε μόνον λεπτὰ διεπέρασεν ἡ Ἀγγλικὴ πρεσβεία, καίτοι βραδύτατα προβαίνουσα, τὸ προάστειον, δι' οὗ ἐμβῆκεν εἰς τὸ Πεκῖνον, εἰς εἴκοσι δ' ἐκεῖνο, δι' οὗ ἀνεχώρησεν.

Ἡ καθαυτὸ πόλις διαιρεῖται εἰς δύο, τὴν Κινικὴν καὶ τὴν Ταρταρικήν. Ἔξωθεν τίποτε ἄλλο ἑλκυστικὸν δὲν παριστάνει εἰμὴ τὰ μακρὰ τείχη*, ὕψος μὲν ἔχοντα ὡς τριάκοντα ποδῶν, πάχος δὲ ὡς εἴκοσι, τοὺς εἰς τὰς πλευρὰς τῶν τειχῶν τούτων πολυαρίθμους πύργους, καὶ τοὺς ὑψηλοὺς πυλῶνας. Ἐντὸς τῆς πόλεως δὲν ὑπάρχουν οὔτε πύργοι, οὔτε κωδωνοστάσια, οὔτε θόλοι, οὔτε ὀβελίσκοι, οὔτε μεγάλα τινὰ δημόσια κτίρια ὑψούμενα ὑπεράνω τῶν ἐπιλοίπων·—οὔτε κἂν μία καπνοδόχη ἐξέχει ἀπὸ τὰ τῶν οἴκων δώματα· ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτοι μὲν εἶναι σχεδὸν ἰσοϋψεῖς, αἱ δὲ ῥῦμαι κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν ἅπασαι, ἡ πόλις φαίνεται ὡς εὐρύχωρόν τι στρατόπεδον, ἢ συνάθροισμα σκηνῶν ἀπὸ κάνναβιν, διαφέρουσα μόνον καθ' ὅτι αἱ στέγαι εἶναι βεβαμμέναι οὐχὶ μὲ λευκόν, ἀλλὰ μὲ κόκκινον, γαλανόν, καὶ ἄλλα χρώματα. Ἀκόμη καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσαν ὀλιγώτατοι ἐκ τῶν οἴκων

* Τὰ τείχη ταῦτα εἶναι ᾠκοδομημένα ἐξ ἡλιοκαύστου πλίνθου καὶ κοπτῆς πέτρας.

ἔχουσιν ὑπὲρ τὴν μίαν στέγην. Κεῖται δὲ ἡ πόλις εἰς πεδιάδα, συνορεύουσαν πρὸς τὰ ἄκρα μὲ τὰ βουνὰ τῆς Ταρταρίας, ἡ μακρυνὴ τῶν ὁποίων θέα πλήττει εὐαρέστως τοὺς ὀφθαλμούς.

Πρὶν ἐμβῶμεν εἰς τὰ τείχη, χρεία νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ὁ εἰς τὸ Πεκῖνον ἄγων δρόμος εἶναι κάλλιστα ἐστρωμένος ἀπὸ κοκκωτοὺς λίθους, ἓξ ἕως δεκαὲξ ποδῶν τὸ μῆκος, καὶ ἀναλόγως πλατεῖς, καὶ ὅτι αἱ μέγισται αὗται πλάκες πρέπει ὅλαι νὰ μετεκομίσθησαν τοὐλάχιστον ἑξήκοντα μίλια, καθότι τὰ πλησιέστατα ὄρη, ὅπου εὑρίσκονται κοκκωτῆς πέτρας λιθοτομίαι, εἶναι τὰ τὴν Κίναν ἀπὸ τὴν Ταρταρίαν διαιροῦντα*.

Ἀφοῦ δέ τις εἰσέλθῃ ἐντὸς τῶν πυλῶν, αἵτινες εἶναι διπλαῖ, καινὸν καὶ παράδοξον θέαμα παρίσταται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του. Δύο εὐθύνεται ἀγυιαί, τέσσαρα μίλια μακραί, καὶ 120 πόδας πλατεῖαι, ἐκτείνονται παράλληλοι ἀπὸ δύο πύλας κατὰ τὸ νότιον τεῖχος ἕως δύο πυλῶν εἰς τὸ βόρειον τεῖχος· ταύτας δὲ διασταυρόνουν ὀρθογωνίως δύο ἄλλαι ἀγυιαὶ τοῦ αὐτοῦ μεγαλοπρεποῦς πλάτους. Εἰς μίαν τῶν κυριωτέρων τούτων ὁδῶν προβαίνων ὁ περιηγητής, βλέπει ἐνώπιον αὐτοῦ διπλῆν σειρὰν ἐργαστηρίων, ἔξωθεν τῶν ὁποίων, ὡς προελέχθη, κρέμανται πρὸς ἐπίδειξιν αἱ πραγματεῖαι, καὶ ἵστανται λαμπροὶ σημειοφόροι στῦλοι, οὐχὶ μόνον κατεστολισμένοι ἀπὸ τὰς βεβαμμένας καὶ χρυσωμένας ἐπιγραφάς, αἵτινες ἐκθέτουν τὴν φύσιν τῶν πραγματειῶν καὶ τὴν σπάνιον τοῦ πραγματευομένου τιμιότητα, ἀλλὰ καὶ γενικῶς περιτετυλιγμένοι μὲ μεταξωτὰς ταινίας, παντὸς δὲ χρώματος καὶ παντὸς εἴδους σημαίας κρεμαμένας ἔχοντες ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ἐδάφους, καθ' ὅμοιον ἀλλὰ καὶ ζωηρότερον ἔτι τρόπον παρὰ τὰ κατάρτια πολεμικῆς νηὸς εἰς μεγάλην ἑορτάσιμον ἡμέραν. Αἱ πλευραὶ τῶν οἴκων εἶναι μόλις ὀλιγώτερον λαμπραί, βεβαμμέναι γενικῶς οὖσαι ἀπὸ λεπτόν τι χρῶμα, μετὰ χρυσῶν κοσμημάτων. Πάντη ἀντιθέτως πρὸς τὰς ἡμετέρας ἰδέας καὶ συνηθείας τὰ πλέον ἐπιδεικτικὰ τῶν εἰς πώλησιν ἐκτεθειμένων εἰδῶν εἶναι αἱ νεκροθῆκαι. Εἰς τὰς ὁδοὺς ταύτας βλέπει τις συνεχὲς πλῆθος καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, μόλις διακοπτόμενον. Ῥέει δὲ κατὰ δύο πλάγια, καὶ καθ' ἓν κεντρικὸν ῥεῦμα. Εἰς τὸ μέσον ῥεῦμα εἶναι οἱ Μανδαρῖνοι καὶ μεγιστᾶνες τῆς αὐλῆς, ἔφιπποι ἢ ἐπὶ σηκωτῶν ἁμαξῶν, παρακολουθούμενοι ἀπὸ τοὺς πολυαρίθμους αὐτῶν θεράποντας, οἵτινες βαστάζουν σκιάδια, σημαίας, βεβαμμένους φανούς, καὶ ἄλλα τῆς εὐγενείας παράσημα·—Τάρταροι στρατιῶται προβαίνοντες ἔφιπποι, ἢ ἀνοίγοντες τὸν δρόμον διὰ τῆς τῶν μαστίγων ἐφαρμογῆς εἰς τὰ νῶτα τοῦ πλήθους·—μακραὶ σειραὶ καμήλων, ἄνθρακας φέρουσαι ἀπὸ τὴν Ταρταρίαν, καὶ ἁμάξια λαχανοφόρα ἐκ πάσης κόγχης προκύπτοντα·—κυρίαι φερόμεναι ἐντὸς εἰς πολυτελεῖς ἕδρας, αἵτινες τὰ μέγιστα συνειθίζονται·—γαμήλιοι καὶ ἐπικήδειοι πομπαί, τῶν φερέτρων εἰς τὴν μίαν περίστασιν καὶ τῶν ὀχημάτων εἰς τὴν ἄλλην ὄντων κεχρυσωμένων καὶ ἐσκεπασμένων ἀπὸ μεταξωτοὺς χειροποιήτους οὐρανούς, τῶν δ' ἐπικηδείων πομπῶν οὐσῶν τῶν πλέον λαμπρῶν μερίδων τῆς κινητῆς ταύτης εἰκόνος.

Τὰ δὲ πλάγια ῥεύματα συμπληροῦσιν οἱ ἀγοράζοντες, πωλοῦντες, καὶ ἀνταλλάσσοντες· ἡ ἐπικρατοῦσα εὐθυμία, τύρβη, καὶ σύγχυσις, εἶναι μεγαλήτεραι παρ' ὅσον ἠδύνατό τις νὰ ἐλπίσῃ ἐκ τοῦ γενικοῦ χαρακτῆρος τῶν Σινῶν· ὁ πωλητὴς ἀνακηρύττει τὰς πραγματείας του, ὁ ἀγοραστὴς παραπονεῖται καὶ ἀναβοᾷ, ὁ κουρεὺς περισείει καὶ συγκρούει τὸ τριχολάβιον αὐτοῦ εἰς τὸν ἀέρα, κωμῳδοὶ καὶ ἰατροκάπηλοι, ἀγύρται καὶ μουσικοί, μεταπράται καὶ τὰ δέματα αὐτῶν, θαυματοποιοί, μοιρολόγοι, καὶ ἐξορκισταί, δὲν ἀφίνουσιν οὔτε σπιθαμὴν κενὴν ἐπὶ τῶν τῆς ὁδοῦ πλευρῶν. Ὁ θόρυβος δὲ οὗτος, καὶ ἡ τύρβη, καὶ ἡ πληθύς, δὲν περιορίζονται εἰς μερικήν τινα τοῦ ἐνιαυτοῦ ὥραν ἢ περίστασιν, ἀλλ' ἐπικρατοῦσι καθ' ἑκάστην τοῦ χρόνου. 'Μόλις ποτὲ διέβην ἀπὸ τὰς πύλας,—τοῦτο δὲ συνέβαινε δὶς τῆς ἑβδομάδος ἢ καὶ συχνότερα,'—λέγει ὁ Barrow, 'χωρὶς νὰ περιμείνω ἀρκετὴν ὥραν ἑωσοῦ τὸ πέρασμα νὰ ἀδειάσῃ, ἐξαιρέτως τὸ πρωΐ, ἂν καὶ δύο ἢ τρεῖς στρατιῶται ἐπροσπάθουν μὲ τὰς μάστιγας αὐτῶν νὰ καθαρίσωσι τὸν δρόμον.' Ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὴν πληθὺν ταύτην γυναικῶν δὲν εἶναι ποσῶς ἀνάλογος μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀνδρῶν. Εἰς τὴν πρωτεύουσαν, οἱ Σῖναι περιορίζουσι τὰς γυναῖκας αὐτῶν μᾶλλον παρ' ἀλλαχοῦ· μολονότι δὲ εἰς τὰς ἡσύχους ῥύμας ἢ τὰς στενὰς ὁδοὺς φαίνονται κάποτε νέαι κόραι (πάντοτε ἀποσυρόμεναι ὅταν πλησιάζωσιν ἄνδρες) τὰς σύριγγας αὐτῶν καπνίζουσαι εἰς τὰς θύρας τῶν οἴκων, γυναῖκες ὅμως βλέπονται ὀλίγαι, πλὴν Ταρταρίδων, εἴτε εἰς τὸ μέσον τοῦ πλήθους εἴτε εἰς τὰς στενωπούς. Ἀλλ' αἱ τῶν Ταρτάρων γυναῖκες περιφέρονται πανταχοῦ καὶ πεζαὶ καὶ ἔφιπποι, κατ' ἄνδρας ὀχούμεναι. Βλέπονται εἰς τὸ πυκνότατον τοῦ πλήθους, μακρὰ μεταξωτὰ ἱμάτια φοροῦσαι, φθάνοντα μέχρι ποδῶν, οἵτινες τοσοῦτον φαίνονται ὑπὲρ τὸ πρέπον μεγάλοι, ὅσον οἱ τῶν Σινίδων ὑπὲρ τὸ πρέπον μικροί.

Ὁπόταν ὀρθογωνίως διασταυρόνωσιν ἀλλήλας αἱ κυριώτεραι ὁδοί, ἀνεγείρονται εἰς τὰ τέσσαρα σημεῖα τῆς διατομῆς τέσσαρες κοσμητικαὶ ἀψῖδες ἢ καμάραι πρὸς μνημόσυνον τῶν ὅσοι ἔφθασαν εἰς σεβάσμιον γῆρας, ἢ ἐχρημάτισαν εὐεργέται τῆς κοινότητος. Συνίστανται δὲ ἀπὸ τρεῖς πυλῶνας, ἐξ ὧν ὁ κεντρικὸς εἶναι τολμηρὸς καὶ ὑψηλός, ἄνωθεν ἔχουσαι στενὰς ὀροφάς, ὡς αἱ τῶν οἴκων, κυρτάς, βεβαμμένας, κεχρυσωμένας, καὶ βερενικωμένας.

Ἡ εὐρυχωρία καὶ τὸ συνεχὲς πλῆθος περιορίζονται εἰς τὰς τέσσαρας μεγάλας, κυριωτέρας ὁδούς· πᾶσαι δ' αἱ λοιπαὶ ὁδοὶ εἶναι ἁπλαῖ στενωποί, κλάδοι τῶν μεγάλων ἀγυιῶν (κατ' ὀρθὰς γωνίας καὶ αὗται), στενώταται δέ, μονήρεις, καὶ σιωπηλαί. Εἰς τὰς στενωποὺς ὅμως ταύτας εἶναι τοποθετημέναι τῶν ὑπαλλήλων τῆς

* Λέγει ὁ Λόρδος Macartney, ὅτι κατὰ τὴν ἐπαρχίαν, ὅπου κεῖται τὸ Πεκῖνον, δὲν εὑρῆκεν οὔτε τὸ ἐλάχιστον λιθάριον.

κυβερνήσεως αἱ κατοικίαι, καὶ τοῦ πλείστου μέρους τῶν πλουσίων καὶ μεγιστάνων. Ὁ Ἄγγλος πρέσβυς Λόρδος Macartney καὶ οἱ περὶ αὐτὸν κατέλυσαν εἰς τοιούτου εἴδους οἶκον εἰς στενωπὸν παρὰ τὰ τείχη τῆς πόλεως, πρὸ μικροῦ οἰκοδομηθέντα μὲ δαπάνην, ὡς ἐλέγετο, σχεδὸν £100,000. Τὸ μονότονον καὶ πληκτικὸν τῶν ὁδῶν τούτων αὐξάνει ἡ ἔλλειψις παραθύρων ἢ ἀνοιγμάτων (ἐκτὸς μικρᾶς τινὸς εὐτελοῦς θύρας, γενικῶς κεκλεισμένης) εἰς τὰ πρόσωπα τῶν οἴκων. Τὰ τοιαῦτα εὑρίσκονται μόνον εἰς τὰ μεγάλα ἐργαστήρια καὶ ἀποθήκας, ἅπαντα τοποθετημένα ἐπὶ τῶν τεσσάρων κυριωτέρων ὁδῶν. Πολλοὶ ὅμως ἀπὸ τοὺς οἴκους τῶν πλουσίων ἔχουν εἶδός τι δώματος, μὲ ἐξώστεγον διὰ κιγκλίδων περιφραγμένον, κεκαλλωπισμένον δὲ μὲ μικρὰ δένδρα, θάμνους, καὶ ἄνθη εἰς γλάστρας γινόμενα.

Οὔτε αἱ πλατεῖαι οὔτε αἱ στεναὶ ὁδοὶ ἔχουσί τινα λιθοστρωσίαν, ἀλλ' ἀμφότεραι καθαρίζονται καθ' ἑκάστην πρωΐαν, καί τινες μάλιστα βρέχονται τακτικῶς διὰ νὰ καθίζῃ ὁ κονιορτὸς, ὁ πολλάκις ὢν ἀνυπόφορος.

Πᾶς ὁ λαβὼν εἴσοδον εἰς τὴν περίεργον ταύτην πόλιν ὑπερεπαινεῖ τὸ ἀστυνομικὸν αὐτῆς σύστημα. Εἰς τὰ δύο ἄκρα ἑκάστης ὁδοῦ ὑπάρχει ξύλινος πύλη ἢ περίφραγμα, κλειομένη τὴν νύκτα, καὶ ἐμποδίζουσα τοὺς κατοίκους τῆς ὁδοῦ αὐτῆς ἀπὸ συγκοινωνίαν μὲ τὸ λοιπὸν μέρος τῆς πόλεως· οἱ ἐκεῖ δὲ φύλακες εἰς κανένα δὲν συγχωροῦν εἴσοδον ἢ ἔξοδον, ὅστις δὲν κρατεῖ φανάριον εἰς τὴν χεῖρα, καὶ δὲν ἔχει κατεπείγουσαν χρείαν νὰ προτείνῃ. Περιέρχονται δὲ καὶ νυκτερινοὶ φύλακες ἀπὸ πύλης εἰς πύλην, οἵτινες κτυποῦσι καταγῆς μὲ βραχύ τι ῥόπαλον ἐκ βαμβοκαλάμου, τὸ ὁποῖον κάμνει μελαγχολικόν τινα, βαθὺν, καὶ τρανὸν ἦχον. Διὰ νὰ δεικνύωσι τὴν ἀγρυπνίαν αὐτῶν, μεταχειρίζονται τὸ ὄργανον τοῦτο κατὰ δύο ἢ τρία λεπτὰ ἐνῷ περιφέρονται. Ὁ Λόρδος Macartney, ὅστις εἶχε δύο ἢ τρεῖς ἀπὸ τοὺς θορυβώδεις τούτους φύλακας τῆς εἰρήνης καὶ ἡσυχίας πάντοτε πλησίον τῆς οἰκίας του, δὲν ἠμπόρεσε νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς τὰς πρώτας τρεῖς ἢ τέσσαρας νύκτας· ἀλλὰ βαθμηδὸν τοσοῦτον ἐσυνείθισε τὸν θόρυβον, ὥστε πλέον δὲν ἐτάρασσε τὸν ὕπνον του. Σιμὰ δὲ τῶν μέτρων τούτων, τὰ ὁποῖα, μολονότι θαυμασίως ἐξασφαλίζουν τὴν ἡσυχίαν τῶν πολιτῶν, ἀρχὴν πιθανῶς ἔλαβον ἀπὸ τὴν ζηλοτυπίαν καὶ τὸν φόβον τῆς δεσποτικῆς αὐτῶν κυβερνήσεως, ὁ κτήτωρ ἢ κάτοικος πάσης δεκάτης οἰκίας ἀναδέχεται ἀμοιβαδὸν τὴν διατήρησιν τῆς εὐταξίας, καὶ εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν καλὴν διαγωγὴν τῶν ἐννέα γειτόνων του. Ἂν συμβῇ ἀκαταστασία τις, ὀφείλει νὰ εἰδοποιῇ παρευθὺς τὸ πλησιέστατον φυλακεῖον. Οἱ κανονισμοὶ δὲ οὗτοι ὑπάρχουσι καὶ εἰς τὰς ἐπιλοίπους Κινικὰς πόλεις.

Τὸ Πεκῖνον, ὡς εἴπομεν, διαιρεῖται εἰς δύο. Οἱ Τάρταροι κατοικοῦσι τὸ βόρειον, οἱ δὲ Σῖναι τὸ νότιον μέρος. Ἡ Αὐτοκρατορικὴ λεγομένη Πόλις, ὅπου εὑρίσκονται τοποθετημένα τὸ παλάτιον καὶ οἱ κῆποι τοῦ αὐτοκράτορος, ὅλα τὰ δικαστήρια καὶ δημόσια γραφεῖα, τὰ καταλύματα τῶν ὑπουργῶν, τῶν εὐνούχων, τῶν ἐμπόρων, καὶ τῶν τεχνιτῶν τῆς αὐλῆς, κατέχει παραλληλόγραμμον, ἓν μίλιον περίπου μακρὸν, τρία δὲ τεταρτημόρια τοῦ μιλίου πλατὺ, καὶ περικυκλοῦται ὑπὸ τείχους εἴκοσι πόδας ὑψηλοῦ, κατεσκευασμένου ἀπὸ μεγάλας ἐρυθρὰς στιλπνὰς πλίνθους, κεκαλυμμένου δὲ ἀπὸ κυρτὴν ὀροφὴν ἐκ κεραμιδίων, κιτρίνων καὶ βερενικωμένων. Τὸ περίφραγμα παριστάνει τερπνὴν ἐπιφανείας ἀνισότητα καὶ ποικιλίαν, παραχθεῖσαν οὐχὶ ἐκ φύσεως, ἀλλὰ διὰ τῆς τοῦ ἀνθρώπου φιλοπονίας· ποτάμιον δὲ δι' αὐτοῦ ἑλικοειδῶς ῥέον οὐχὶ μόνον παρέχει ἀφθονίαν ὕδατος, ἀλλ' ἐπαυξάνει καὶ τὴν ὡραιότητα τοῦ τόπου, εἰς διώρυγας καὶ δεξαμενὰς καὶ λίμνας ἐσχηματισμένον, αἵτινες μετὰ τῶν τεχνητῶν ἀναχωμάτων, καὶ βράχων, καὶ δασῶν παριστάνουσι τὴν ἀρίστην τῆς φύσεως μίμησιν.

Ὀλίγας ἀκόμη παρατηρήσεις θέλομεν κάμειν περὶ τῆς μητροπόλεως τοῦ Κινικοῦ κράτους. Καὶ κατὰ τοὺς Λατίνους ἱεραποστόλους καὶ κατὰ τοὺς ἰδίους Σίνας ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ἀνέβαινεν εἰς 3,000,000 ψυχῶν! εἰς δὲ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦτον δὲν ὑπάρχει αἰτία νὰ ὑποπτευθῶμεν ὑπερβολήν. Ὁ κύριος Barrow, ὅστις εἶχε τὰ πλέον εὐρύχωρα μέσα πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας, καὶ ὅστις πάντοτε μετριάζει ἀντὶ ν' αὐξάνῃ τὰ πράγματα, μετὰ πεποιθήσεως ὀνομάζει τὸ Πεκῖνον τὴν μεγίστην πόλιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. Εἰς τοὺς Εὐρωπαίους τῳόντι παριστάνει εἰκόνα, ἥτις περιέχει πολλοὺς μεγαλοπρεπεῖς, ἐκπληκτικοὺς, καί τινας ὡραίους χαρακτῆρας· ἀλλὰ λείπουν ἐξ ὁλοκλήρου τὰ μεταξὺ μας πρῶτα στοιχεῖα τῆς ἀνέσεως καὶ εὐζωΐας. Δὲν ἔχει λιθοστρωσίας, οὔτε ἀμάραν ἢ ὀχετοὺς, οὔτε δαψίλειαν ὑγιεινοῦ ὕδατος· ἑπομένως, τὸν χειμῶνα εἶναι λασπώδης, καὶ κονιορτώδης τὸ θέρος. Εὐπορεῖ ἀπὸ τὰς πλέον δυσώδεις ἀποφορὰς, προερχομένας ἀπὸ κόπρον καὶ παντὸς εἴδους ἀκαθαρσίαν, τὰς ὁποίας οἱ πλούσιοι προσπαθοῦν νὰ οὐδετερόνωσιν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν, μεταχειριζόμενοι διάφορα δυνατὰ μύρα ἢ θυμιάματα, καὶ ξύλα καίοντες εὐωδέστατα· οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ὑπάρχουν ἠναγκασμένοι νὰ ἐξαντλῶσι τὸ ἀπαραίτητον ῥευστὸν ἀπὸ φρέατα εἰς τὴν πόλιν ἐξωρυγμένα, τῶν ὁποίων εἶναι κάκιστον τὸ ὕδωρ. Καὶ δεκαπλασία ἐὰν ἦτον ἡ τοῦ Πεκίνου μεγαλοπρέπεια, ἠδύνατο νὰ θυσιασθῇ πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν χρειῶν τούτων. Ὁ ὑψόροφος πυλὼν καὶ τὸ κεχρυσωμένον παλάτιον, ὁ βασιλικὸς κῆπος καὶ ἡ κοσμητικὴ λίμνη, δὲν ἐμποροῦν νὰ παραβληθῶσι μὲ τὰ πρὸς ἄνεσιν καὶ ὑγείαν μυριάδων συντείνοντα. Τῆς ἀρχαίας Ῥώμης τὸ μέγιστον ἔργον ἦσαν οἱ ὀχετοὶ αὐτῆς,—τῶν δὲ νεωτέρων Παρισίων τὸ μέγιστον ἐλάττωμα εἶναι ὅτι δὲν ἀναπληροῦνται ἀπὸ ὕδωρ ὡς τὸ Λονδῖνον.

Τὰ μὴ ἁπλᾶ, ἀλλ' ἐπίβουλα ἤθη, χρεωστοῦμεν νὰ φυλαττώμεθα μᾶλλον παρὰ τοὺς ἔχεις.

Διὰ τοῦ βδελυγμοῦ τῆς κακίας, κραταιούμεθα εἰς τὴν ἀγάπην τῆς ἀρετῆς.

Ο ΠΕΡΡΙΝΟΣ ΚΑΙ Η ΛΥΚΕΤΤΑ.

Περρινος, τὸ ἐράσμιον ὑποκείμενον τῆς διηγήσεως ταύτης, ἔχασε καὶ τοὺς δύο του γονεῖς εἰς καιρὸν, ὅτε οὐδὲ τὰ ὀνόματά των νὰ προφέρῃ δὲν ἠμπόρει· ἦτο δ' ὑπόχρεως εἰς ἐλεημοσύνης σχολεῖον διὰ τὴν ἐκπαίδευσίν του. Δεκαπενταετὴς ἐμισθώθη ἀπό τινα γεωργὸν νὰ τοῦ βόσκῃ βόας κατὰ τὸ μέρος, ὅπου ἡ Λυκέττα ἐφύλαττε τὰ πρόβατα τοῦ πατρός της. Πολλάκις συναπηντῶντο, καὶ ὑπερηγάπων νὰ συναναστρέφωνται. Μετὰ πέντε δὲ χρόνους, καθ' οὓς εἶχαν πολλὰς εὐκαιρίας νὰ γνωρισθῶσι πρὸς ἀλλήλους, ἐπρόβαλεν ὁ Περῥῖνος εἰς τὴν Λυκέτταν νὰ ζητήσῃ τὴν συγκατάνευσιν τοῦ πατρός της εἰς τὸν γάμον των· ἐκείνη ἐξεκοκκίνισε μὲν, ἀλλὰ δὲν ἠναντιώθη εἰς τὴν πρότασιν.

Τὴν ἐπαύριον εἶχεν ἡ Λυκέττα ἀπαγγελίαν τινὰ νὰ κάμῃ εἰς τὴν πόλιν, καὶ ὁ Περῥῖνος ἔκλεξε τὸν καιρὸν τοῦτον διὰ νὰ ἐρωτήσῃ τὸν πατέρα της. 'Θέλεις νὰ νυμφευθῇς τὴν θυγατέρα μου,' εἶπεν ὁ γέρων· 'ἔχεις οἶκον νὰ τὴν σκεπάσῃς, ἢ χρήματα νὰ τὴν ζωοτροφῇς; Τῆς Λυκέττας τὰ προικία δὲν ἀρκοῦν καὶ διὰ τοὺς δύο. Δὲν ἐμπορεῖ νὰ γένῃ, Περῥῖνε· δὲν ἐμπορεῖ.' ''Αλλὰ,' ὑπέλαβεν ὁ Περῥῖνος, 'ἔχω χεῖρας νὰ ἐργάζωμαι· ἔχω φυλαγμένα εἴκοσι δίστηλα ἀπὸ τὸν μισθόν μου, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀρκετὰ διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ γάμου· θέλω ἐργάζεσθαι πλέον ἐπιμελῶς, καὶ κερδαίνειν περισσότερα.' 'Νέος εἶσαι ἀκόμη,' εἶπεν ὁ γέρων, 'καὶ ἐμπορεῖς νὰ προσμείνῃς ὀλίγον· γενοῦ πλούσιος, καὶ ἡ κόρη μου εἶν' ἑτοίμη δι' ἐσέ.' Ὁ Περῥῖνος ἐπρόσμενε τὴν Λυκέτταν νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ ἑσπέρας.

'Δὲν ἠθέλησεν ὁ πατήρ μου;' ἐφώναξεν ἡ Λυκέττα. ''Α, κακομοίρα Λυκέττα,' ἀπεκρίθη ὁ Περῥῖνος, 'πόσον μὲ λυπεῖ ὅτι δὲν ἔχω χρήματα! Πλὴν δὲν ἔχασα ὅλας μου τὰς ἐλπίδας· αἱ περιστάσεις μου ἐνδέχεται ν' ἀλλάξωσι πρὸς τὸ καλήτερον.' Ἐπειδὴ δὲ ποτὲ δὲν ἐβαρύνοντο νὰ συνομιλῶσιν, ἦτο σκοτεινὰ πλέον ὅταν ἐσηκώθησαν νὰ φύγωσιν. Ὁ Περῥῖνος, σκονδάψας, ἔπεσε χαμαί. Ηὗρε δὲ σάκκον τινὰ, ὁ ὁποῖος ἐφαίνετο βαρύς. Πλησιάσας εἰς φῶς τῆς γειτονίας, εἶδεν ὅτι ἔγεμεν ἀπὸ χρυσόν. ''Ας ἔχῃ δόξαν ὁ Θεός!' ἐφώναξεν ὁ Περῥῖνος, 'διότι θέλει νὰ μᾶς κάμῃ καθὼς ἐπιθυμοῦμεν. Ὁ πατήρ σου δὲν ἐμπορεῖ πλέον νὰ εἴπῃ ὅτι εἶμαι πτωχός· τώρα θέλομεν εἶσθαι εὐτυχεῖς.' Ἐνῷ ὅμως ὑπήγαιναν εἰς τοῦ πατρός της, κάτι ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν τοῦ Περῥίνου. 'Τὸ ἀργύριον τοῦτο δὲν εἶναι ἰδικόν μας· ἀνήκει εἰς κανένα ξένον, ὁ ὁποῖος ἴσως κάθηται καὶ τὸ κλαίει τὴν ὥραν ταύτην· ἂς ὑπάγωμεν εἰς τὸν ἱερέα νὰ τὸν συμβουλευθῶμεν· πάντοτε μὲ περιποιεῖται φιλικῶς.'

Ὁ Περῥῖνος ἔβαλε τὸν σάκκον εἰς τοῦ ἱερέως τὴν χεῖρα, λέγων, 'ὅτι καταρχὰς μὲν τὸν ἐθεώρησεν ὡς δῶρον ἐκ Θεοῦ, διὰ νὰ σηκώσῃ τὸ μόνον ἐμπόδιον εἰς τὸν γάμον των· ἀλλ' ὅτι τώρα ἀμφίβαλλεν ἂν ἠμπόρει νὰ τὸν κρατήσῃ νομίμως.' Ὁ ἱερεὺς ἐκύτταξε τὸν νέον καὶ τὴν νέαν μετὰ προσοχῆς· ἐθαύμασε τὴν τιμιότητά των, ἥτις ἐφαίνετο ἀνωτέρα καὶ τῆς ἀγάπης των. 'Περῥῖνε,' εἶπε, 'τρέφε τὰ αἰσθήματα ταῦτα· ὁ Θεὸς θέλει σ' εὐλογήσειν. Ἄς προσπαθήσωμεν νὰ εὕρωμεν τὸν κτήτορα τοῦ σάκκου· ἐκεῖνος θέλει βραβεύσειν τὴν τιμιότητά σου· θέλω δὲ καὶ ἐγὼ προσθέσειν ὅ,τι δύναμαι. Ἀμερίμνα· ἡ Λυκέττα εἶναι ἰδική σου.'

Ἡ εὕρεσις τοῦ σάκκου ἐδημοσιεύθη διὰ τῶν ἐφημερίδων, καὶ διὰ τοῦ κήρυκος εἰς τὰς γειτνιαζούσας ἐνορίας. Ἀφοῦ δὲ καιρός τις παρῆλθε, καὶ ὁ σάκκος δὲν εἶχε ζητηθῆν, ὁ ἱερεὺς τὸν ἔφερεν εἰς τὸν Περῥῖνον. 'Αὗται αἱ δώδεκα χιλιάδες λίτραι δὲν χρησιμεύουσι κατὰ τὸ παρὸν εἰς κανένα· μὲ φαίνεται δὲ δικαιότατον νὰ λαμβάνῃς σὺ τοὐλάχιστον τὸ διάφορον. Ἐξόδευσέ τας ὅπως θέλεις, πλὴν εἰς τρόπον, ὥστε, ἂν ὁ κύριος αὐτῶν φανῇ ποτὲ, νὰ δύναται νὰ ἐπάρῃ τὸ κεφάλαιον.' Χωράφιόν τι ἠγοράσθη, καὶ τῆς κόρης ὁ πατὴρ συγκατένευσεν εἰς τὸν γάμον. Ὁ Περῥῖνος κατεγίνετο εἰς τὴν γεωργίαν, ἡ δὲ Λυκέττα εἰς οἰκιακὰς ὑποθέσεις. Ἔζοῦσαν ἐγκαρδίως ἠγαπημένοι· καὶ δύο τέκνα τοὺς συνέδεσαν ἔτι πλέον σφιγκτά.

Ἐπιστρέφων ὁ Περῥῖνος μίαν ἑσπέραν ἀπὸ τὸ ἡμεροκάματον, εἶδεν ἁμάξιόν τι ἄνω κάτω γυρισμένον μὲ δύο ἀνθρώπους ἐντὸς αὐτοῦ. Ἔτρεξεν εἰς βοήθειάν των, καὶ φιλοφρόνως τοὺς προσεκάλεσεν εἰς τὸ πτωχικόν του. 'Οὗτος ὁ τόπος,' εἶπεν εἷς ἀπὸ τοὺς κυρίους, 'εἶναι πολλὰ κακότυχος εἰς ἐμέ. Πρὸ δύο ἐτῶν ἔχασα ἐδῶ δώδεκα χιλιάδας λίτρας.' Ὁ Περῥῖνος, ἀκούσας τοῦτο, 'Τὰς ἐγυρεύσετε καθόλου;' εἶπεν. ''Όχι,' ἀπεκρίθη, 'δὲν ἠμπόρουν· διότι ὑπήγαινα βιαστικὸς εἰς τὸν Ἀνατολικὸν Λιμένα, θέλων νὰ προφθάσω πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἦτον ἕτοιμον νὰ κάμῃ πανία διὰ τὰς Ἰνδίας.'

Τὴν ἐπαύριον τὸ πρωΐ, ὁ Περῥῖνος ἔδειξεν εἰς τοὺς ξένους τὴν οἰκίαν, τὸν κῆπον, τὰ βώδιά του, καὶ ἀνέφερε τὰ προϊόντα τῶν ἀγρῶν του. ''Όλα ταῦτα εἶναι ἰδικά σας,' εἶπεν, ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κύριον, ὁ ὁποῖος εἶχε χάσειν τὸν σάκκον· 'ὁ χρυσὸς ἔπεσεν εἰς τὰς χεῖράς μου, καὶ ἠγόρασα μὲ αὐτὸν τὸ χωράφιον τοῦτο· εἶναι λοιπὸν ἰδικόν σας. Ὁ ἐφημέριος ἔχει ἓν ἔγγραφον, τὸ ὁποῖον σᾶς τὸ ἐξασφαλίζει, καὶ ἂν ἐγὼ ἀπέθνησκα χωρὶς νὰ σᾶς ἴδω.'

Ὁ ξένος ἀνέγνωσε τὸ γράμμα μὲ ἔκπληξιν· ἐκύτταξε τὸν Περῥῖνον, τὴν Λυκέτταν, καὶ τὰ τέκνα. 'Ποῦ εἶμαι,' ἐφώναξε, 'καὶ τί ἀκούω! Ὁποία ἀρετὴ εἰς ἀνθρώπους τόσον ταπεινούς! Ἔχεις ἄλλην γῆν παρὰ ταύτην;' ''Όχι,' ἀπεκρίθη ὁ Περῥῖνος· 'ἀλλ' ἐπειδὴ σᾶς χρειάζεται γεωργὸς, ἐλπίζω ὅτι θέλετε μὲ ἀφήσειν νὰ μείνω.' 'Καλήτερον βραβεῖον πρέπει εἰς τὴν τιμιότητά σου,' ἀπεκρίθη ὁ ξένος. 'Εἰς τὸ ἐμπόριόν μου ὑπερευτύχησα, καὶ ἐλησμόνησα τὴν ζημίαν μου. Σὲ χαρίζω τὸ ὑποστατικὸν ὅλον. Τίς ἠμπόρει νὰ φερθῇ εὐγενέστερα παρ' ὅ,τι σὺ ἐφέρθης;'

Ὁ Περῥῖνος καὶ ἡ Λυκέττα ἔχυσαν δάκρυα ἀγάπης καὶ χαρᾶς. 'Φίλτατά μου,' εἶπεν ὁ Περῥῖνος, στρέφων

πρὸς τὰ τέκνα του, 'φιλήσετε τὴν χεῖρα τοῦ εὐεργέτου σας. Λυκέττα, τὸ χωράφιον ἀνήκει τώρα εἰς ἡμᾶς, καὶ ἐμποροῦμεν νὰ τὸ ἀπολαύωμεν χωρὶς ἀνησυχίαν ἢ ἔλεγχον συνειδήσεως.' Τοιουτοτρόπως ἐβραβεύθη ἡ τιμιότης. Ὅσοι ἐπιθυμοῦν τὸ βραβεῖον, ἂς πράττωσι τὴν ἀρετήν.

ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑΝ.

Συνέχεια καὶ Τέλος ἀπὸ Σελ. 93.

3. Ὁ τρίτος τοῦ Χριστιανισμοῦ χαρακτὴρ ἦτο νὰ ὑποστήσῃ τὴν ἀγάπην ἀντὶ τῆς δυναστείας εἰς ὅλας τὰς κοινωνικὰς σχέσεις.

Αἱ παλαιαὶ πολιτεῖαι ἐνέσπειρον πανταχοῦ τὴν δυσπιστίαν καὶ τὸ μῖσος. Ὁ ἀλλοδαπὸς καὶ ὁ πολίτης, ὁ δεσπότης καὶ ὁ δοῦλος, ὁ ἀριστοκράτης καὶ ὁ ὄχλος, ὁ πλούσιος καὶ ὁ πένης, εἶναι τόσοι ἀδιάλλακτοι ἐχθροί, ἀντιπαρατάττόμενοι καὶ διαμαχόμενοι πάντοτε. Μόνον ἡ βία ἠδύνατο νὰ τοὺς διατηρῇ ἐν εἰρήνῃ κατὰ τὸ φαινόμενον· κάθε κοινωνικὸν πολίτευμα εἶναι τὸ γινόμενον αἱματηρᾶς τινος μάχης· ὅλη ἡ πολιτικὴ ἰσορροπία στηρίζεται εἰς τὸν δεσποτισμὸν τοῦ νικητοῦ, καὶ τὴν κατάθλιψιν τοῦ νενικημένου. Εἰς τὸ ἀπέραντον τοῦτο πεδίον τῆς μάχης ἀνυψοῦται παρευθὺς ὁ Σταυρός, ὡς σύμβολον συμφιλιώσεως καὶ ἀγάπης. 'Ὅλοι ἐστὲ τέκνα τοῦ αὐτοῦ Πατρός· ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, ὅπως καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ἀγαπᾷ ὑμᾶς.' Ἰδοὺ τὸ σύνολον τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας. Ὁ θεῖος οὗτος λόγος συνενόνει καὶ συνδιαλλάττει τοὺς λαούς, καὶ τὸν μὲν ζυγὸν τοῦ δεσπότου ἀποκαθιστᾷ ἐλαφρότερον, τὴν δὲ ὑποταγὴν τοῦ δούλου ἀνεκτοτέραν καὶ ἐθελούσιον· κατ' αὐτὸν δημοτικοὶ καὶ πατρίκιοι συνασπάζονται καὶ συνεξομοιοῦνται, ὁ δοῦλος δὲν σκέπτεται πλέον περὶ ἐπαναστάσεων, καὶ ὁ πλούσιος ἀπεκδύεται, τέλος πάντων, τὴν ἐκ τοῦ μίσους προερχομένην δυσπιστίαν του ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ βήματος, ὅπου ἀπαξάπαντες συνενοῦνται. Ἄγνωστα εἰς τὸν παλαιὸν κόσμον καταστήματα ἀνεγείρονται εἴς τε τὰς πόλεις καὶ τὰς πεδιάδας πρὸς ἀνακούφισιν τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος· ἀπειράριθμα κτίρια ἀνοικοδομοῦνται χάριν τοῦ περιηγητοῦ καὶ τοῦ νοσοῦντος (ξενοδοχεῖα, νοσοκομεῖα), χάριν τοῦ γέροντος καὶ τοῦ ἀναπήρου (γεροντοκομεῖα), χάριν τοῦ ἐκτεθειμένου βρέφους καὶ τοῦ ὀρφανοῦ (βρεφοτροφεῖα, ὀρφανοτροφεῖα). Ὅλαι αἱ τάξεις τοῦ λαοῦ συσμίγονται καὶ συνενοῦνται εἴς τε τὰς θύρας τῶν μοναστηρίων καὶ εἰς τοὺς νάρθηκας τῶν ἐκκλησιῶν, οἱ μὲν διὰ νὰ καταβάλλωσι τὸ περισσεῦον τοῦ πλούτου των, οἱ δὲ διὰ νὰ ἀπολαμβάνωσι συνεχῆ βοηθήματα. Ἡ ἀγάπη, ἀγνοουμένη ὅλως διόλου ὑπὸ τῶν Ἐθνικῶν, εἶναι ἡ κυριωτέρα ἀρετὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ ἀνισότης τῶν καταστάσεων καὶ τοῦ πλούτου, τόσον ἀγρία καὶ σκληρὰ εἰς τὸν παλαιὸν κόσμον, καθίσταται τοῦ λοιποῦ μυστήριον ἐλεημοσύνης καὶ ἀγάπης. 'Πρὸς τί ἄλλο,' λέγει ὁ μέγας Βασίλειος, 'ὁ μὲν πλούσιος εὐπορεῖ, ὁ δὲ πένης ὑστερεῖται, εἰμὴ ἐκεῖνος μὲν διὰ νὰ θαυμάζηται καὶ ἐπαινῆται διὰ τὴν καλὴν καὶ πρέπουσαν χρῆσιν τοῦ πλούτου του, οὗτος δὲ διὰ ν' ἀπολαύσῃ τὸν στέφανον τῆς ὑπομονῆς;'

Τὸ πνεῦμα τῆς νέας θρησκείας διέχυσε τὰ πρῶτα αὐτοῦ ἀγαθοεργήματα εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς οἰκογενείας· ἡ κατάθλιψις καὶ ὁ τρόμος ἐμφωλεύουσιν εἰς τὰς οἰκογενείας τῶν Ἐθνικῶν κοινωνιῶν. Οἱ δεσμοὶ τοῦ αἵματος, ἡ φυσικὴ φιλοστοργία, ὀλίγον ἰσχύουσιν εἰς τὰς σχέσεις τοῦ πατρὸς πρὸς τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα του· ἡ καταδυναστεία κυριεύει, ὅπου ὁ ἔρως μόνον πρέπει νὰ βασιλεύῃ. Τὸ δὲ συμφέρον τοῦ ἀδυνάτου θυσιάζεται πάντοτε εἰς τὰς ἰδιοῤῥυθμίας τοῦ δυνατοῦ. Ὁ Χριστιανισμός, τὸ ἀνάπαλιν, ἐμπνέει εἰς τὰ αἰσθήματα τρυφερότητα, καὶ εἰς τὴν φιλοστοργίαν ἀφοσίωσιν ἄγνωστον πρὶν αὐτοῦ· πρὸς ἅπαντας ἀποτείνει τὸν λόγον, ἡ φωνή του ὅμως γίνεται πρᾳοτέρα ὁσάκις ἀπευθύνεται εἰς τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα· ὅλων μὲν τὰ συμφέροντα ἐκτιμᾷ καὶ περὶ πολλοῦ ποιεῖται, τὰ δικαιώματα ὅμως τοῦ ἀδυνάτου νομίζει ἐπικρατέστερα καὶ ἱερώτερα.

Ἡ γυνή, τόσους αἰῶνας εἰς τὴν καταφρόνησιν καὶ τὴν κατάθλιψιν ἐκτεθειμένη, ἡ γυνή, ἕως τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς οὐδὲν λογιζομένη, γίνεται τὸ ἀντικείμενον ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ Εὐαγγελίου ἀποκαταστάσεως τελειοτέρας καὶ λαμπροτέρας. Ὁ Χριστιανισμὸς ἐσεβάσθη καθ' ὁλοκληρίαν τὰ δικαιώματά της, καὶ καθυποτάσσων τὸ σῶμα εἰς τὸ πνεῦμα, τὴν ἄλογον δύναμιν εἰς τὸν νοῦν, ἀπέδωκε τὴν ἀξίαν του εἰς τὸ ἀδύνατον φῦλον, καὶ ἀπέδειξεν ὅτι ἡ καθαρότης τῆς καρδίας, ἡ ἀφοσίωσις καὶ ὁ ἔρως, εἶναι πολὺ ἀνώτερα τῆς βίας καὶ τῆς αὐθαδείας· καταπολεμῶν δὲ τὴν σαρκικὴν ἐπιθυμίαν, ἀντικατέστησεν εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἀνδρογύνων τὸ σέβας καὶ τὴν ὑπόληψιν τῶν ψυχικῶν προτερημάτων ἀντὶ τῶν μοναδικῶν θελγήτρων τῶν αἰσθήσεων. Καὶ τέλος πάντων, ἀπαγορεύων τὴν πολυγαμίαν καὶ τὸ διαζύγιον, ἁγιάζων τὸν γάμον καὶ καθιστῶν αὐτὸν μυστήριον, ἐνῷ πρότερον δὲν ἦτον εἰμὴ πολιτικὸν μόνον συνάλλαγμα, συνέσφιγξε τὴν ἄλυσον, ἥτις προσαρτᾷ τὸν δοῦλον εἰς τὸν κύριον διὰ τοῦ ἑκουσίου δεσμοῦ δύο ψυχῶν ἐξίσου εὐγενῶν, ἐξίσου ἀγαπητῶν εἰς τὸν Θεόν, αἵτινες συσμίγονται καὶ συνενοῦνται διὰ νὰ συμβοηθῶνται ἀμοιβαίως, καὶ νὰ φθάσωσιν εὐκολώτερον εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εὐτυχίας.

Κατὰ τὸ παλαιὸν Ῥωμαϊκὸν δίκαιον ἡ γυνή, ὁποιασδήποτε ἡλικίας, ἐξομοιοῦται σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου μὲ τὸν ἄνηβον· νεάνις, ὑπείκει εἰς τὸν πατέρα ἢ τοὺς ἀδελφούς της, ὕπανδρος εἰς τὸν σύζυγόν της, χήρα εἰς τὸν κληρονόμον τοῦ συζύγου της· ἡ πολιτικὴ δουλοσύνη τὴν ἐπιβαρύνει ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων ἕως θανάτου· ἡ νέα ὅμως νομοθεσία συντρίβει τὸν ἄτιμον τοῦτον ζυγόν, καταπραΰνει τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν, καὶ ἀποδίδει εἰς τὴν θυγατέρα τὰ αὐτὰ δικαιώματα τοῦ υἱοῦ, ἀπαλλάττει τὴν σύζυγον ἀπὸ τὴν ὑπεξουσιότητα τοῦ συζύγου,

καὶ ἀντὶ δούλης δίδει εἰς αὐτὸν σύντροφον καὶ σύνοικον. Ἡ γυνὴ διατηρεῖ μετὰ τὸν γάμον τὴν κυριότητα τῶν κτημάτων της· τὸ δὲ συνοικέσιον καθίσταται τοιουτοτρόπως κοινωνία μεταξὺ δύο ἴσων μερῶν, καὶ ὁ σύζυγος ὀφείλει εἰς τὴν σύζυγον ὑπὸ τὸν τίτλον τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς ὅσην ἔλαβε ποσότητα εἰς προῖκα. Ἡ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον δὲν λογίζονται τοῦ λοιποῦ ξένοι πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ διαδέχεται ὁ εἷς τοῦ ἄλλου ἀμοιβαίως τὴν κληρονομίαν. Ὁ γάμος ἀναλαμβάνει ἡμέρα τῇ ἡμέρα χαρακτῆρα διαρκέστερον καὶ πλέον δημόσιον· ὁ δὲ νόμος, μὴ τολμῶν εἰσέτι νὰ καταργήσῃ τὴν μετὰ παλλακίδων συμβίωσιν καὶ τὸ διαζύγιον, τὰ ἀποδοκιμάζει μὲ τὴν μεγαλητέραν ἀπέχθειαν· ἡ ἔφηβος γυνὴ, ἐπὶ τέλους, ἀπαλλάττεται τῆς ἐπιτροπείας, ἡ δὲ βραδεῖα αὕτη ἀπελευθέρωσις ἐκπληροῦται μόλις ἐπὶ τῶν ἀμέσων διαδόχων τοῦ Ἰουστινιανοῦ.

Ἐπίσης μετεβλήθη ἡ τύχη τοῦ ὑπεξουσίου υἱοῦ· ὁ πατὴρ ἠναγκάσθη νὰ μεταλλάξῃ εἰς εὐνοϊκὴν προστασίαν τὸν τρομερὸν δεσποτισμὸν, μὲ τὸν ὁποῖον τὸν ὥπλιζεν ὁ παλαιὸς νόμος· ὁ μέγας Κωνσταντῖνος τοῦ ἀφαιρεῖ διαπάντα τὸ ζωῆς καὶ θανάτου δικαίωμα· οὐδὲ βαρεῖαν ποινὴν δύναται νὰ τὸν ἐπιβάλῃ ἄνευ τῆς μεσολαβήσεως τοῦ δικαστοῦ· καὶ τὰ μὲν νήπια δὲν φοβοῦνται πλέον νὰ παραχωρηθῶσιν εἰς ἀποζημίωσιν, ἢ νὰ πωληθῶσιν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἡ δὲ αἰδὼς καὶ σωφροσύνη τῶν θυγατέρων προστατεύεται κατὰ τῆς φιλαργυρίας τῶν γεννητόρων των· ὁ ὑπεξούσιος υἱὸς λογίζεται προσέτι διάφορον παρὰ τὸν πατέρα πρόσωπον, καὶ δύναται νὰ ἔχῃ ἰδίαν ἰδιοκτησίαν.

Τέλος δὲ πάντων, ὁ πατὴρ δὲν δύναται ν' ἀποκληρώσῃ τὰ τέκνα του ἐξ ἰδιοῤῥυθμίας, ἀλλ' ὀφείλει, διὰ νὰ πράξῃ τοῦτο νομίμως, νὰ στηρίζεται εἰς σημαντικὰς αἰτίας καὶ προσηκόντως ἀποδεδειγμένας.

4. Αἱ παλαιαὶ νομοθεσίαι μικρὸν φροντίζουσι περὶ τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων. Πᾶν ἰδιωτικὸν συμφέρον ἀφανίζεται καὶ ἐξαλείφεται ἐνώπιον τῶν κοινωνικῶν ὠφελειῶν· τὸ συμφέρον τῆς πολιτείας νομιμοποιεῖ καὶ ἐπικυροῖ πᾶσαν ἀδικίαν καὶ παρανομίαν. Εἰς ἑκάστην οἰκίαν τὸ πᾶν ἀναφέρεται εἰς τὸν πατέρα, ὁ πατὴρ αὐτὸς θυσιάζεται εἰς τὰ κοινὰ συμφέροντα τῆς οἰκογενείας, ἡ οἰκογένεια ἀμοιβαίως εἰς τὴν γενεὰν, καὶ ἡ γενεὰ εἰς τὴν πολιτείαν. ‘Ἔγωγ' οὖν,’ λέγει ὁ Νομοθέτης τοῦ Πλάτωνος, ‘οὔθ' ὑμᾶς ὑμῶν αὐτῶν εἶναι τίθημι, οὔτε τὴν οὐσίαν ταύτην· ξύμπαντος δὲ τοῦ γένους ὑμῶν τοῦ τε ἔμπροσθεν καὶ τοῦ ἔπειτα ἐσομένου· καὶ ἔτι μᾶλλον τῆς πόλεως εἶναι τό,τε γένος πᾶν καὶ τὴν οὐσίαν.’ Εἰς τὴν Ἀσίαν ἡ μὲν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου, καταπιεζομένη εἰς ὅλην της τὴν ἐνέργειαν δι' αὐστηροτάτων νόμων, κατεφρονήθη καὶ κατεπατήθη· ὁ δὲ ἄνθρωπος, ὑποκύπτων εἰς τὸν σιδηροῦν ζυγὸν διὰ νὰ ἐξημερωθῇ καὶ καταδαμασθῇ, ὡς ἄλογον θηρίον ἐθεωρήθη καὶ μετεχειρίσθη.

Ὁ Χριστιανισμὸς ἀνύψωσε τὸ πεπτωκὸς τοῦτο δημιούργημα· διδάσκων τὸν ἄνθρωπον νὰ χαλιναγωγῇ τὰ πάθη του, τὸν ἀπέδωκε τὴν ἐξάσκησιν τῶν ἐλευθεριῶν του καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν δικαιωμάτων του· ἠδυνήθη νὰ προστατεύσῃ τὰ ἀτομικὰ συμφέροντα ἐναντίον τῆς γενικῆς καταδυναστείας, καὶ νὰ συνδιαλλάξῃ τὴν ἐλευθέραν ἀνάπτυξιν τῶν ἰδιαιτέρων προσωπικῶν συμφερόντων μὲ τὴν διατήρησιν τῆς κοινωνικῆς τάξεως. Κατέστησεν ἀληθῶς φυσικήν τινα νομοθεσίαν, θεμελιουμένην εἰς τὴν νομιμότητα, εἰς τὰ ἀπαράγραπτα τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως δικαιώματα, καὶ ὄχι εἰς βδελυρὰ προνόμια ἢ εἰς αὐθαίρετα συναλλάγματα.

Ἐν τούτοις, ὁπότε ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία ἀνέλαμψεν ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ Ῥωμαϊκὸς πολιτισμὸς ἀπεγήρασκεν, ἐξέλειπον δὲ ἀπ' αὐτὸν καὶ ὁ καιρὸς καὶ αἱ δυνάμεις διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ εἴς τε τὴν πολιτικὴν καὶ ἀστυκὴν σφαῖραν τὰ ἀγαθοεργήματα τῆς νέας ταύτης πίστεως. Ὁ Ἰουστινιανὸς ἐδοξάσθη, διότι ἐνόησε καὶ εὐκόλυνε τὴν ἀναγεννωμένην ταύτην τάσιν, διότι μετ' ἐπιστασίας συνήθροισε τὸν σπόρον διὰ τὸ μέλλον· καὶ οὗτος μὲν ἐξεπλήρωσε μὲ καρτερίαν τὸ μέγα καὶ ὑψηλὸν αὐτοῦ ἔργον, ἔμελλεν ὅμως νὰ μένῃ ἀτελές· οἱ δὲ ἀδύνατοι διάδοχοί του δὲν εἶχον οὔτε τὴν δύναμιν, οὔτε τὴν θέλησιν νὰ τὸ ἀποτελειώσωσι. Στίφη βαρβάρων ἐπλημμύρισαν τὴν Εὐρώπην, καὶ ἀντικατέστησαν τὰς παλαιὰς γενεὰς, ἐξασθενισθείσας ἤδη. Ὅτε δὲ ὁ ἀνανεωθεὶς κόσμος ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν νέον τοῦτον κατακλυσμὸν, ἐχρειάσθησαν αἰῶνες εἰς τὸν πολιτισμὸν διὰ νὰ λάβῃ τὴν μακρὰν καὶ ἐπίπονον πορείαν του, καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς παλαιάς του κατακτήσεις. Τὴν σήμερον ἀκόμη εἶναι πολὺ μακρὰν οὗτος τοῦ ν' ἀπολαύσῃ ὅλας τὰς συνεπείας τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας. Μόλις ἤρχισε τὸ ἔργον τοῦτο, μένει δὲ τοῦ λοιποῦ νὰ συλλέξωμεν τοὺς ὡραιοτέρους καρποὺς τοῦ εἰς τὸν τόπον τοῦ Κρανίου ἀναβλαστήσαντος δένδρου.—Μετάφ. ἐκ τοῦ Περιοδ. Συγγράμ. Revue de la Legislation.

Κοσμικον Αγαθον.—Ἐξ ὅλων ὅσοι τὴν περιφιλαυτίαν ἐζήτησαν ποῦ εἶναι ὅστις ἐπέτυχεν; Ὁποῖος ἔκαμε τὸν χρυσὸν εἴδωλον αὐτοῦ, εὐχαριστήθη; Ὁποῖος ἵδρυσεν εἰς τὸ στάδιον τῆς φιλοδοξίας, ἀντημείφθη; Ὁποῖος ἐγεύθη πᾶσαν ἡδονὴν τῶν αἰσθήσεων, εὐδαιμονεῖ; Ἐμπορεῖ τις ν' ἀποκριθῇ καταφατικῶς; Ὄχι, οὐδείς. Ὅταν δ' ἐρωτήσῃ αὐτὸν ἡ συνείδησίς του, καὶ βέβαια θέλει τὸν ἐρωτήσειν, ‘Ποῦ εἶναι οἱ πεινῶντες, τοὺς ὁποίους ἔθρεψες; Οἱ διψῶντες, τοὺς ὁποίους ἐπότισες; Ὁ ξένος, τὸν ὁποῖον ἐσκέπασες; Ὁ γυμνὸς, τὸν ὁποῖον ἔνδυσες; Ὁ φυλακωμένος, τὸν ὁποῖον ἐπεσκέφθης; Ὁ ἀσθενὴς, τὸν ὁποῖον ὑπηρέτησες;’ πῶς θέλει αἰσθανθῆν, ὅταν ἐξ ἀνάγκης ἀποκριθῇ, ‘Οὐδὲν ἀπὸ ταῦτα ἔπραξα—μόνον δι' ἐμαυτὸν ἐσυλλογιζόμην!’

Χρεωστει καθεὶς νὰ γίνεται ὅσον τὸ δυνατὸν εὐάρεστος πρὸς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἡ φύσις ἔκαμεν, ἢ αὐτὸς ἐδιάλεξεν, ὡς συντρόφους τῆς ζωῆς του.

Η ΘΑΛΑΣΣΑ.

Ο ΠΟΝΤΟΠΟΡΩΝ μὲ ὄμμα βλέπει ἔκθαμβον τὸ λεῖον,
Τὸ χωρὶς ἀρχὴν καὶ τέλος ὠκεάνειον πεδίον·
Εἰς τὸ κέντρον μένει κύκλου, ὅστις φαίνεται ν' αὐξάνῃ,
Καὶ ποτὲ τὴν φεύγουσάν του περιφέρειαν δὲν φθάνει·
Τοῦ νοὸς ἐκεῖ δὲν ἔχει πέρας ἡ ταχυπορία,
Οὐδ' ὁρίζοντα ἐμπρός της ἀπαντᾷ ἡ φαντασία.
Ἡ ψυχή μας ἐλευθέρα
Τὰς ἐκτάσεις διατρέχει μὲ τὸν οὔριον ἀέρα.

Κύλιε τὰ κύματά σου, Θάλασσα! . . . μυρίοι στόλοι
Ἔρχονται, πηγαίνουν, τρέχουν εἰς τὸν τράχηλόν σου ὅλοι.
Σείεσαι, καὶ τῶν μελῶν σου τῶν βαρέων, τῶν μεγάλων,
Καὶ ὁ εἷς καὶ ἄλλος πόλος συναισθάνονται τὸν σάλον.
Θάλασσα! ὁ ἄμετρός σου καὶ ἀκάματος βραχίων
Ἐγκολποῦται τὴν γῆν ὅλην, ὡς ἡ μήτηρ τὸ παιδίον,
Καὶ ἀτίθασσος, ἀγρία,
Μάχεσαι μὲ τοὺς τυφῶνας, μάχεσαι μὲ τὰ στοιχεῖα.

Τὴν γῆν ὅλην ὁ βραχίων τοῦ ἀνθρώπου ἀλλοιόνει·
Πλὴν τὸ κράτος του πλησίον τῶν ἀκτῶν σου τελειόνει.
Ὅτε ἤχησεν ἡ πρώτη τῆς δημιουργίας ὥρα,
Νέα ἔῤῥευσες, καὶ νέα καθὼς τότε ῥέεις τώρα.
Τὴν παλίῤῥοιαν τῆς τύχης καὶ τὸ ἄστατόν της πνεῦμα
Παριστᾷ τὸ ὑπ' ἀνέμου κυματούμενόν σου ῥεῦμα,
Καὶ εἰς σὲ ἡ τοῦ ἀπείρου
Ἔκτασις ἀντανακλᾶται ὡς εἰς κάτοπτρον σαπφείρου.

Α. ΣΟΥΤΣΟΣ.

ΥΙΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ.

ΝΕΟΣ τις, εἰς μίαν τῶν ἐν Παρισίοις ἀκαδημιῶν, παρετηρήθη ὡς μὴ τρώγων τίποτε πλὴν ξηρὸν ἄρτον καὶ ζωμὸν, καὶ πίνων καθαρὸν νερὸν μόνον. Ὁ ἀρχιδιδάσκαλος, ἀποδίδων τὴν ἰδιοτροπίαν ταύτην εἰς ὑπερβολικὴν εὐλάβειαν, ἐπέπληξε τὸν μαθητὴν, καὶ μεγάλως ἐπροσπάθησε νὰ καταπείσῃ αὐτὸν ν' ἀλλάξῃ γνώμην. Εὑρὼν ὅμως ἀπράκτους τὰς ἐπιπλήξεις του, μετεκάλεσεν αὐτὸν καὶ τὸν εἶπεν, ὅτι τοιαύτη διαγωγὴ εἶναι καθυπερβολὴν ἀπρεπὴς, καὶ ὅτι χρεωστεῖ ν' ἀκολουθῇ τοὺς κανόνας τῆς ἀκαδημίας. Ὕστερον ἐζήτησε νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν τῆς διαγωγῆς ταύτης τοῦ μαθητοῦ· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ νέος δὲν κατεπείθετο νὰ φανερώσῃ τὸ μυστικὸν, ἠπείλησε, τέλος πάντων, ὁ ἀρχιδιδάσκαλος νὰ στείλῃ αὐτὸν ὀπίσω εἰς τοῦ πατρός του τὴν οἰκίαν.

Ἡ ἀπειλὴ αὕτη ἐπέφερεν ἄμεσον ἐξήγησιν· 'Κύριε,' εἶπεν ὁ νέος, 'εἰς τοῦ πατρός μου δὲν τρώγω τίποτε πλὴν μαῦρον ψωμίον, καὶ ἀπ' αὐτὸ πολλὰ ὀλίγον· ἐδῶ ἔχω καλὸν ζωμὸν καὶ ἐξαίρετον λευκὸν ψωμίον· μολονότι δὲ ἠμπόρουν, ἂν ἤθελα, νὰ ζῶ τρυφηλὰ, δὲν δύναμαι ὅμως ν' ἀποφασίσω νὰ τὸ κάμω, ὅταν στοχάζωμαι τὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀφῆκα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα μου.'

Ὁ ἀρχιδιδάσκαλος τόσον κατενύχθη, ὥστε δὲν ἠμπόρει νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα. 'Ὁ πατήρ σου,' εἶπεν, 'ἦτο στρατιώτης· δὲν λαμβάνει σιτηρέσιον;' 'Ὄχι,' ἀπεκρίθη ὁ νέος· 'ἀπὸ πολὺν καιρὸν ἤδη τὸ ζητεῖ· ἀλλὰ μὴ ἔχων χρήματα, ἠναγκάσθη νὰ παραιτήσῃ πλέον, προτιμῶν νὰ ζῇ ἀθλίως εἰς τὴν ἐξοχὴν μᾶλλον παρὰ νὰ χρεωθῇ εἰς τὴν μητρόπολιν.' Μή σε μέλῃ,' εἶπεν ὁ διδάσκαλος· 'ἂν τὸ πρᾶγμα ἔχῃ καθὼς σὺ μὲ τὸ παρέστησες, ὑπόσχομαι νὰ προμηθεύσω τοῦ πατρός σου σιτηρέσιον πεντακοσίων λιτρῶν κατ' ἔτος. Ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ γονεῖς σου εἶναι τόσον δυστυχεῖς, λάβε τὰ τρία ταῦτα Λουΐγγια διὰ τὰ τυχηρά σου ἔξοδα. Ἐγὼ δὲ θέλω στείλειν εἰς τὸν πατέρα σου τοῦ ἡμίσεως χρόνου τὴν πληρωμὴν ἐμπρός.' 'Ἀλλ' ὦ κύριε!' ὑπέλαβεν ὁ νέος, 'ἐπειδὴ καὶ ἔχετε σκοπὸν νὰ στείλετε εἰς τὸν πατέρα μου χρήματα, στείλετε, παρακαλῶ, καὶ τὰ τρία ταῦτα Λουΐγγια. Ἐγὼ ἔχω πᾶν ὅ,τι ἐπιθυμῶ, καὶ δὲν με χρειάζονται· ἀλλ' ἤθελαν μεγάλως χρησιμεύσειν εἰς τὸν πατέρα μου, διὰ νὰ ζωοτροφῇ τὰ ἐπίλοιπά του τέκνα.'

ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΑ ΤΟΥ ΜΙΤΡΑΝΟΥ.

ΧΟΣΡΟΗΣ, ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας (διηγεῖται ὁ φιλόσοφος Σαδῆς) εἶχεν ὑπουργόν τινα, καλούμενον Μιτράνην, ὅστις τὸν ἐπρόσφερε πιστὰς ἐκδουλεύσεις, καὶ τὸν ἠγάπα εἰλικρινῶς. Μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν ὁ ὑπουργὸς οὗτος, παῤῥησιασθεὶς πρὸς αὐτὸν, ἐζήτησε τὴν παραίτησίν του. 'Καὶ διατί,' τὸν ἠρώτησε μὲ θαυμασμὸν ὁ Χοσρόης, 'θέλεις νὰ μὲ ἀφήσῃς; τώρα πλέον σὲ ἦλθεν ὁ στοχασμὸς νὰ φύγῃς ἀπὸ ἐμὲ, ὅτε σὲ ἤνοιξα τὰ φύλλα τῆς καρδίας μου, σὲ ἐχάρισα τόσα ἀγαθὰ, καὶ σὲ ἐτίμησα τόσον, ὥστε οἱ ὑπήκοοί μου νὰ μὴ κάμνωσι καμμίαν διαφορὰν μεταξὺ τῶν ἰδικῶν μου καὶ τῶν ἰδικῶν σου προσταγῶν;' Ἀλλ' ὁ Μιτράνης, 'Τὸ γνωρίζω, βασιλεῦ,' εἶπεν, 'ὅτι μὲ ἀντάμειψες μεγάλως διὰ τὰς ὁποίας σ' ἐπρόσφερα μικρὰς ὑπηρεσίας· πλὴν ἡ φύσις σήμερον μ' ἐπιβάλλει ἱερὰ χρέη, καὶ ἄφες με νὰ τὰ ἐκπληρώσω· ἔχω υἱὸν, ὅστις ἐμὲ μόνον ἔχει νὰ τὸν διδάξω νὰ σ' ἐκδουλεύσῃ πιστῶς, ὡς καὶ ἐγὼ σὲ ἐδούλευσα.'—'Σὲ ἀφίνω τώρα ν' ἀναχωρήσῃς,' εἶπεν ὁ Χοσρόης, 'ἀλλὰ μὲ τοιαύτην συμφωνίαν. Ἐπειδὴ μεταξὺ τῶν ἐναρέτων, τοὺς ὁποίους διὰ σοῦ ἐγνώρισα, δὲν δύναμαι νὰ εὕρω ἄλλον ἀξιώτερόν σου, ὅστις νὰ φωτίσῃ καὶ νὰ παιδεύσῃ τὴν ψυχὴν καὶ τοῦ ἰδικοῦ μου υἱοῦ, θέλω νὰ τελειώσῃς τὸ στάδιόν σου μὲ τὴν μεγαλητέραν ἐκδούλευσιν, τὴν ὁποίαν ἐμπορεῖς νὰ κάμῃς πρὸς τοὺς ἄλλους, ὥστε διὰ σοῦ ν' ἀποκτήσωσι χρηστὸν ἡγεμόνα, διότι κατέλαβα πλέον τὴν διαφθορὰν τῆς αὐλῆς, τὴν ὁποίαν δὲν πρέπει νὰ ποτίζεται ὁ νέος ἡγεμών. Ὅθεν λάβε αὐτὸν, καὶ ὕπαγε ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀθωότητος καὶ τῆς ἀρετῆς νὰ τὸν διδάξῃς κατὰ μόνας μὲ τὸν ἰδικόν σου.' Παραλαβὼν ὁ Μιτράνης τοὺς δύω παῖδας, ἀνεχώρησε. Μετὰ πέντε δὲ ἢ ἓξ ἔτη ἐπέστρεψε μ' αὐτοὺς εἰς τὸν Χοσρόην, ὅστις ἐχάρη μὲν διότι ἐξαναΐδε τὸν υἱόν του, πλὴν, μὴ εὑρὼν αὐτὸν οὕτως ἄξιον ὡς τὸν υἱὸν τοῦ ὑπουργοῦ του, ᾐσθάνθη μὲ πικροτάτην θλίψιν τὴν διαφορὰν ταύτην, καὶ παρεπονέθη μάλιστα προσωπικῶς εἰς τὸν Μιτράνην. Ἀλλ' ὁ Μιτράνης, 'Βασιλεῦ,' τὸν εἶπεν, 'ἡ διαφορὰ προέρχεται, διότι ὁ ἰδικός μου υἱὸς ἔκαμε καλητέραν ἀπὸ τὸν ἰδικόν σου χρῆσιν τῶν μαθημάτων, τὰ ὁποῖα κοινῶς εἰς ἀμφοτέρους ἔδιδα· ἐπειδὴ ὁ μὲν ἰδικός μου ἤξευρεν ὅτι ἔμελλέ ποτε νὰ ἔχῃ τῶν ἄλλων τὴν χρείαν, ἀπὸ τὸν ἰδικόν σου ὅμως δὲν ἠδυνήθην ποσῶς νὰ κρύψω, ὅτι οἱ ἄλλοι ἤθελον ἔχειν τὴν χρείαν αὐτοῦ.'

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ, 1840.] [ΑΡΙΘ. 44.

Ο ΑΙΓΑΓΡΟΣ.

Τὸ Κυνήγιον τοῦ Αἰγάγρου.

Ο ΑΙΓΑΓΡΟΣ (Chamois) κατοικεῖ τὰ πλέον δύσβατα μέρη τῶν εἰς τὰ μεγάλα βουνὰ τῆς Εὐρώπης δασέων τόπων. Φημίζεται δὲ διὰ τὸ μῆκος καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῶν πηδημάτων αὐτοῦ. Ὑπερβαίνει τὰ εἰς τοὺς βράχους χάσματα, πηδᾷ ἐκ μιᾶς εἰς ἄλλην ἄκραν ἀσφαλέστατα, καὶ ἀπὸ ὕψους τριάκοντα ἕως τεσσαράκοντα πηχῶν ῥίπτεται εἰς τὸ μικρότατον ἐξόγκωμα, ὅπου μόλις ὑπάρχει τόπος νὰ στήσῃ τοὺς πόδας του. Ἡ παράδοξος αὕτη δύναμις τοῦ ἰσοσταθμίζειν τὸ σῶμα, —τοῦ πάραυτα εὑρίσκειν τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος— χαρακτηρίζει ἅπαν τὸ φῦλον τῶν αἰγῶν. Μὲ τὴν δύναμιν δὲ ταύτην τοῦ ἰσοσταθμίζεσθαι ὑπάρχει συνενωμένη ἡ τῶν ὀφθαλμῶν ἱκανότης νὰ μετρῶσι τὰς ἀποστάσεις ἀκριβέστατα. Εἰς τὸν αἴγαγρον αὗται εἶναι δυνάμεις φυσικαί, τὰς ὁποίας ἔχει σχεδὸν ἀπὸ τὴν στιγμὴν τῆς γεννήσεώς του· δὲν εἶναι ἀσκήσεως ἀποτέλεσμα· καθότι ὁ νέος αἴγαγρος ἄνευ δυσκολίας μιμεῖται τῶν πλέον γεγυμνασμένων αὐτοῦ συντρόφων τὰ κατορθώματα, εὐθὺς ὅταν ἀποκτήσῃ τὴν πρὸς τοῦτο ἀναγκαίαν ἰσχύν.

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δι' ἐπιμελοῦς ἀσκήσεως φθάνει εἰς μέγαν βαθμὸν ὑπεροχῆς, ὡς πρὸς τὴν τῶν αἰσθήσεων αὐτοῦ χρῆσιν. Οἱ τὸν αἴγαγρον κυνηγοῦντες ἐπὶ τῶν Ἄλπεων παρέχουν ἀξιοσημείωτα παραδείγματα τοῦ τί δύναται νὰ κατορθώσῃ διὰ τῆς ἀνδρείας, ἐπιμονῆς, καὶ σταθερᾶς ἀποπείρας. Ὁπόταν ὁ ἄνθρωπος φέρῃ τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ἱκανότητα καὶ τὰ μηχανικά του βοηθήματα εἰς συναγωνισμὸν ἀκόμη καὶ μὲ

δ΄. 8

τοιαύτας ἐκπληκτικὰς δυνάμεις, ὁποίας ἔχει ὁ αἴγαγρος. ὁ θρίαμβος εἶναι ἰδικός του· ὁ θρίαμβος δὲ οὗτος δεικνύει ὅτι ὀλίγα πράγματα δὲν γίνονται τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος δοῦλα.

Ἐν γένει, ὁ τῶν αἰγάγρων κυνηγὸς ἀρχίζει διὰ νυκτὸς τὴν ἐπίπονον καὶ κινδυνώδη αὐτοῦ ἐκστρατείαν. Προσπαθεῖ πάντοτε νὰ εὕρεθῇ τὰ χαράγματα εἰς τὰς ὑψηλοτέρας νομὰς ὅπου ὁ αἴγαγρος ἔρχεται νὰ βοσκήσῃ, πρὶν φθάσωσιν ἐκεῖ τὰ ποίμνια. Ὁ αἴγαγρος βόσκεται μόνον τὸ πρωῒ καὶ τὸ ἑσπέρας. Ὅταν δὲ πλησιάσῃ ὁ κυνηγὸς εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐλπίζει νὰ εὕρῃ τὸ θήραμά του, προσκοπεῖ μὲ τηλεσκόπιον. Ἂν δὲν εὕρῃ τὸν αἴγαγρον, ἐξακολουθεῖ τὸν ἀνηφορικὸν δρόμον του· ἀλλ᾽ ἂν ἴδῃ αὐτὸν, προσπαθεῖ νὰ ἀναβῇ ὑπεράνω του, καὶ διά τινος ἀλλογύρου νὰ πλησιάσῃ ἐκ τῶν ὄπισθεν. Ὁπόταν προσέλθῃ ἀρκετὰ, ὥστε νὰ διακρίνῃ τὰ κέρατα τοῦ ζώου, (τὰ ὁποῖα εἶναι μικρὰ, στρογγύλα, ὀξέα, καὶ ὀπίσω κεκλιμένα ὡς ἄγκιστρον, κατὰ τὴν προτεταγμένην εἰκονογραφίαν), ἐπιστηρίζει εἰς βράχον τὸ τουφέκιόν του, καὶ σκοπεύει μετὰ μεγίστης ψυχρότητος. Σπανίως δὲ ἀποτυγχάνει. Τὸ τουφέκιον τοῦτο πολλάκις εἶναι δίλαμον. Ἐὰν μὲν ὁ αἴγαγρος πέσῃ, τρέχει πρὸς αὐτὸν, τὸν ἐξασφαλίζει κόπτων τὰ νεῦρα τῶν σκελῶν του, καὶ ἀρχίζει νὰ σκέπτεται πῶς ἐμπορεῖ συντομώτερον νὰ φθάσῃ εἰς τὸ χωρίον του. Ἂν ὁ δρόμος ἦναι πολλὰ δύσκολος, ἀρκεῖται εἰς τὸ νὰ ἐκδάρῃ τὸν αἴγαγρον· ἀλλ᾽ ἐὰν ὁ δρόμος ἦναι ποσῶς διαβατὸς μετὰ φορτίου, ῥίπτει τὸ ζῶον εἰς τὴν πλάτην, καὶ φέρει αὐτὸ εἰς τὴν οἰκογένειάν του, ἀτρόμητος ἀπὸ τὸ διάστημα τὸ ὁποῖον ἔχει νὰ περάσῃ, καὶ τοὺς κρημνοὺς ὅσους ἔχει νὰ ὑπερβῇ.

Ἀλλ᾽ ὁπόταν, ὡς συμβαίνει συχνότερα, τὸ ἄγρυπνον ζῶον νοήσῃ τὸν κυνηγὸν, φεύγει βιαστικώτατον εἰς τὰς τῶν πάγων ἐκτάσεις, πηδῶν μ᾽ ἀπίστευτον ταχύτητα ἄνωθεν τῆς κρυσταλλωμένης χιόνος καὶ τῶν ὀξέων βράχων. Ἐξαιρέτως δὲ εἶναι δύσκολον νὰ πλησιάσῃ τις πρὸς τὸν αἴγαγρον, ὅταν εὑρίσκωνται πολλοὶ ὁμοῦ. Ἐνῷ βόσκεται ἡ ἀγέλη, εἷς αὐτῶν στέκει ὡς φύλαξ ἐπὶ τῆς κορυφῆς βράχου τινὸς, ὅθεν φαίνονται ὅλαι αἱ εἰς τὸν τόπον τῆς βοσκῆς των ἄγουσαι ὁδοί· ὅταν δὲ κατανοήσῃ τὶ ἐπίφοβον, κάμνει ὀξὺν, συριστικὸν θόρυβον, ἀκούοντες τὸν ὁποῖον τρέχουν πρὸς αὐτὸν οἱ ἐπίλοιποι, ὥστε νὰ κρίνωσιν οἱ ἴδιοι περὶ τῆς φύσεως τοῦ κινδύνου. Ἂν ἴδωσιν ἁρπακτικὸν θηρίον ἢ κυνηγὸν, ὁ ἐμπειρότερος λαμβάνει τὴν ἀρχηγίαν, καὶ πηδῶντες ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου καταφεύγουν εἰς τοὺς πλέον δυσπροσίτους τόπους.

Τότε ἀρχίζουν οἱ πόνοι καὶ μόχθοι τοῦ κυνηγοῦ· διότι τότε, ὑπὸ τοῦ ἐρεθισμοῦ παρασυρόμενος, κανένα κίνδυνον δὲν κυττάζει. Διαπερνᾷ τὴν χιόνα, μὴ συλλογιζόμενος ὁποίους κρημνοὺς ἐνδέχεται νὰ καλύπτῃ· καταβυθίζεται εἰς τὰ πλέον κινδυνώδη περάσματα τῶν ὀρέων· ἀναβαίνει, πηδᾷ ἐκ βράχου εἰς βράχον, χωρὶς νὰ στοχάζεται πῶς ἐμπορεῖ νὰ ἐπιστρέψῃ. Ἡ νὺξ προφθάνει αὐτὸν πολλάκις εἰς τὴν θερμότητα τῆς καταδιώξεως· ἀλλὰ δὲν παραιτεῖται διὰ τὸ ἐμπόδιον τοῦτο. Στοχάζεται ὅτι ὁ αἴγαγρος θέλει σταθῇ κατὰ τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς, ὡς καὶ αὐτὸς, καὶ ὅτι αὔριον ἐμπορεῖ πάλιν νὰ τὸν φθάσῃ. Διανυκτερεύει τότε οὐχὶ εἰς τοὺς πρόποδας δένδρου, οὔτε εἰς πρασινοσκεπὲς σπήλαιον, ὡς ὁ κυνηγὸς τῆς πεδιάδος, ἀλλ᾽ ἐπὶ γυμνοῦ βράχου, ἢ ἐπὶ σωροῦ τραχέων λίθων, χωρὶς κἀνὲν εἶδος σκέπης. Εἶναι μόνος, χωρὶς πῦρ, χωρὶς φῶς· ἀλλ᾽ ἐκβάλλει ἀπὸ τὸν σάκκον του κομμάτιον τυρίου, καὶ ὀλίγον ἐκ τοῦ κριθίνου ἄρτου, τὰ ὁποῖα εἶναι ἡ συνήθης τροφή του—ἄρτου τόσον σκληροῦ, ὥστε εἶναι ὑπόχρεως νὰ συντρίβῃ αὐτὸν μεταξὺ δύο λίθων, ἢ νὰ τὸν σχίζῃ μὲ τὸ σκέπαρνον, τὸ ὁποῖον φέρει πάντοτε μεθ᾽ ἑαυτοῦ διὰ νὰ κόπτῃ πατήματα εἰς τοὺς ἐκ πάγου βράχους. Μόλις τελειόνει τὸ λιτὸν δεῖπνόν του, καὶ θέτων πέτραν προσκεφάλαιον ἀποκοιμᾶται παρευθὺς, ὀνειρευόμενος περὶ τοῦ ποῖον δρόμον ἴσως ἔλαβεν ὁ αἴγαγρος. Ἐνωρὶς ἐξυπνίζει αὐτὸν ἡ δροσερότης τοῦ πρωϊνοῦ ἀέρος· σηκόνεται, διαπερασμένος ὑπὸ τοῦ ψύχους· καταμετρεῖ μὲ τὸ ὄμμα τοὺς κρημνοὺς, ὅσους ἔχει ἔτι νὰ ὑπερβῇ διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν αἴγαγρον· πίνει ὀλίγον ῥακὶ, (ἐκ τοῦ ὁποίου εἶναι πάντοτε ἐφωδιασμένος), ῥίπτει τὸν σάκκον εἰς τοὺς ὤμους του, καὶ πάλιν ὁρμᾷ εἰς τὰ ἔμπροσθεν ν᾽ ἀπαντήσῃ νέους κινδύνους. Πολλάκις οἱ τολμηροὶ οὗτοι καὶ προσκαρτερικώτατοι κυνηγοὶ διαμένουν ὁλοκλήρους ἡμέρας εἰς τὴν φοβερωτάτην μοναξίαν τῶν εἰς τὰς Ἄλπεις πάγων· καθ᾽ ὅλον δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον, αἱ οἰκογένειαι αὐτῶν, καὶ μάλιστα αἱ ἄθλιαι σύζυγοι, τρέμουσι διὰ τὴν ἀσφάλειάν των.

Καὶ μ᾽ ὅλα ταῦτα, καίτοι πληρεστάτην ἔχοντες γνῶσιν τῶν κινδύνων εἰς τοὺς ὁποίους μέλλουν νὰ ἐκτεθῶσι, φέρονται μὲ πάθος ἀνυπέρβλητον εἰς τὸ κυνήγιον τοῦ αἰγάγρου. Ὁ Saussure ἐγνώρισεν εὐειδῆ τινὰ νέον μελλόνυμφον, ἔκδοτον εἰς τὴν ἄγραν ταύτην· τὰ ἐφεξῆς δὲ εἶπεν εἰς τὸν φυσικοϊστορικὸν ὁ πάντολμος κυνηγός· —‘ Ὁ πάππος μου ἐφονεύθη εἰς τὸ κυνήγιον τοῦ αἰγάγρου· ἐφονεύθη δὲ καὶ ὁ πατήρ μου· κἀγὼ δὲ εἶμαι τόσον βέβαιος ὅτι θέλω φονευθῆν, ὥστε τὸν σάκκον τοῦτον, τὸν ὁποῖον κοβαλῶ πάντοτε μαζῇ μου εἰς τὸ κυνήγιον, τὸν ὀνομάζω σάβανόν μου· εἶμαι βέβαιος ὅτι ἄλλου τινὸς δὲν ἔχω ν᾽ ἀξιωθῶ· καὶ μ᾽ ὅλον τοῦτο, ἂν ἐπρότεινες νὰ μὲ πλουτίσῃς, μὲ συμφωνίαν ν᾽ ἀπαρνηθῶ τὸ κυνήγιον τοῦ αἰγάγρου, δὲν ἤθελα δεχθῆν τὴν φιλόφρονα προσφοράν σου.’ Προσθέτει δὲ ὁ Saussure, ὅτι διαφόρους ὁδοιπορίας ἔκαμεν εἰς τὰς Ἄλπεις μετὰ τοῦ νεανίσκου τούτου· ὅτι εἶχεν ἐκπληκτικὴν ἐμπειρίαν καὶ δύναμιν, ἀλλὰ πολὺ περισσοτέραν θρασύτητα· καὶ ὅτι μετὰ δύο ἔτη περιέπεσεν ὁ ἄθλιος εἰς τὸ προσδοκώμενον πένθεινον τέλος, παραπατήσας ἐπὶ τῆς ἄκρας κρημνοῦ εἰς τὸν ὁποῖον εἶχε πηδήσειν. Τοὺς ἀνθρώπους τούτους ἑλκύει πολὺ μᾶλλον ἡ ἐκ τοῦ θηρᾶν εὐχαρίστησις παρὰ ἡ τοῦ θηρεύματος ἀξία· ἐλπίδες καὶ φόβοι ἀμοιβαδὸν διεγειρόμενα, ὁ συνεχὴς ἐρεθισμὸς, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ κίνδυνοι, καθιστῶσι τὸν κυνηγὸν

τοῦ αἰγάγρου ἀδιάφορον πρὸς πᾶσαν ἄλλην ἡδονήν. Τὸ αὐτὸ δὲ πάθος πρὸς κινδυνώδη τολμήματα συνιστᾷ τὸ κυριώτερον θέλγητρον τῆς ζωῆς τοῦ στρατιώτου καὶ τοῦ ναύτου· ὡς ὅλα δὲ τἄλλα πάθη, διὰ νὰ ἦναι ἀσφαλὲς καὶ ἀθῶον, πρέπει μετρίως νὰ εὐχαριστῆται—ἐξαιρέτως ἐπειδὴ τὰ μέγιστα συγγενεύει μὲ μίαν τῶν πλέον ἀνοήτων καὶ ὀλεθρίων ἐπιῤῥεπειῶν μας, τὴν εἰς τὰ τυχηρὰ παίγνια.

Οἱ ὀλιγώτατοι, ὅσοι γηράσκουν εἰς τὸ ἐπιτήδευμα τοῦτο, φέρουν ἐπὶ τοῦ προσώπου τὰ ἴχνη τῆς ζωῆς τὴν ὁποίαν διήγαγον. Ἔχουσι τραχὺν, ἄγριον, καὶ ἀπονενοημένον ἀέρα, δι' οὗ ἐμποροῦν νὰ γνωρισθῶσιν εἰς τὸ μέσον τοῦ πλήθους. Πολλοὶ ἐκ τῶν δεισιδαιμόνων χωρικῶν πιστεύουν ὅτι εἶναι μάγοι—ὅτι ἔχουν συγκοινωνίαν μὲ τὸ πονηρὸν πνεῦμα, καὶ ὅτι αὐτὸ τοὺς βοηθεῖ νὰ ὑπερβαίνωσι τοὺς κρημνούς. Τῳόντι, ὁπόταν ἀπὸ τὰς κοιλάδας θεωρῶνται οἱ τῶν πάγων εὐμεγέθεις σωροὶ καὶ αἱ κορυφαὶ τοῦ Λευκοῦ Ὄρους (Mont Blanc), φαίνεται σχεδὸν θαῦμα ὅτι εὑρίσκονται ἄνθρωποι τοσοῦτον εὔρωστοι καὶ τολμηροὶ, ὥστε νὰ ἐπιχειρῶσι καὶ μάλιστα νὰ κατορθόνωσι τὴν ἀνάβασιν αὐτῶν· ὅθεν ἡ πίστις τῶν ἁπλῶν χωρικῶν, ὅτι κάτι ὑπερανθρώπινον ἐμπνέει τὰς κινδυνώδεις ταύτας ἐπιχειρήσεις, δὲν εἶναι ποσῶς παράδοξος.

ΑΙ ΣΑΡΔΕΙΣ.

ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ περίπου μίλια πρὸς ἀνατολὰς τῆς Σμύρνης εὑρίσκεται ἡ τοποθεσία τῆς ποτὲ μεγαλοπρεποῦς ἕδρας τῶν πολυταλάντων βασιλέων τῆς Λυδίας. Αἱ Σάρδεις, ἡ πλουσιωτάτη ὅλων τῶν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν πόλεων, δευτέρα Ῥώμη ὀνομασθεῖσα ὑπὸ τοῦ Λατίνου συγγραφέως Φλώρου, καὶ τιμηθεῖσα μὲ μίαν τῶν ἑπτὰ πρώτων ἐκκλησιῶν τῶν εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν ἀναφερομένων, εἶναι τώρα τόπος ἀοίκητος εἰς ἐρημίαν. Ὀλίγοι μόνον κίονες καί τινα υπερηφάνου ἀρχιτεκτονικῆς κλάσματα μένουσι πρὸς μαρτύριον τῆς ἀρχαίας μεγαλοπρεπείας της.

Τὰ μόνα δὲ σημεῖα ζωῆς, ὅσα προσβάλλουν εἰς τὸ τοῦ περιηγητοῦ ἔκθαμβον ὄμμα, εἶναι καλύβαι τινὲς ἀπὸ χῶμα τῇδε κἀκεῖσε διεσκορπισμέναι, ὑπὸ Τούρκων δὲ βοσκῶν κατοικούμεναι, εἰς ἢ δύο μύλοι, καὶ ὀλίγα προσωρινὰ σκηνώματα συνοδίας τινὸς περιπλανωμένων Τουρκομάνων.

Αἱ Σάρδεις, περιώνυμοι μάλιστα ὡς ὁ τόπος τῆς τοῦ Κροίσου διατριβῆς, ἦσαν τοποθετημέναι ἐπὶ τῆς πλευρᾶς τοῦ ὄρους Τμώλου, τὴν ἀκρόπολιν ἔχουσαι ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ, ἓν μέρος τοῦ ὁποίου σχεδὸν εἶναι κατὰ κάθετον. Πολὺν χρόνον ἡ πόλις αὕτη ἐλογίζετο ἄμαχος καὶ ἀνάλωτος· ἀλλ' οἱ τοῦ Κύρου στρατιῶται κατώρθωσαν νὰ ἐμβῶσιν εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὸ ἀντικρὺ τοῦ Τμώλου μέρος τῆς ἀκροπόλεως, τὸ ὁποῖον, πάντη ἀπρόσιτον λογιζόμενον, εἶχεν ἀφεθῆν καὶ πάντη ἀπροφύλακτον. Ἔγινε τότε ἡ καθέδρα τῶν σατραπῶν τῆς Περσίας, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ Δαρείου κατεκάη ἀπὸ τοὺς Μιλησίους. Μετὰ τὴν ἐν Γρανικῷ μάχην ἔπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις ᾠκοδόμησεν εἰς αὐτὴν ναὸν τοῦ Ὀλυμπίου Διός. Τὴν ἐκυρίευσαν μετέπειτα οἱ Ῥωμαῖοι, ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας τῶν ὁποίων ἔφθασεν εἰς τὴν ὑψηλοτέραν καὶ πλέον εὐδαίμονα κατάστασιν· ἀλλὰ μεγάλως ἐβλάφθη ἀπὸ σεισμὸν, ὅστις κατέστρεψε τόσας ἄλλας πόλεις ἐπὶ τοῦ Τιβερίου Καίσαρος. Οὗτος ὅμως ὁ αὐτοκράτωρ ἱκανὸν μέρος ἐπανώρθωσε, καὶ μάλιστα τὴν κατεπλούτισεν, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἀνέλαβε τὴν προτέραν αὐτῆς λαμπρότητα.

Ἔκτοτε ὑπέφεραν αἱ Σάρδεις πολλὰς μεταβολὰς, ἀκόμη δὲ καὶ τὴν δεκάτην τρίτην ἑκατονταετηρίδα ἐκαυχῶντο εἰς πολυαρίθμους κατοίκους· ἀλλὰ ταχέως διατρέχουσα τὸ τῆς παρακμῆς στάδιον, κατήντησε πλέον τὴν σήμερον ἡ πόλις αὕτη σχεδὸν ὁλότελα ἐγκαταλελειμμένη. Τὰ μόνα μέλη τῆς περιωνύμου τῶν Σάρδεων ἐκκλησίας εἶναι δύο Γραικοὶ δοῦλοι τοῦ Τούρκου μυλωνᾶ. Μεταξὺ τῶν ἐρειπίων εἶναι τὰ λείψανα τοῦ μεγάλου ναοῦ τῆς Κυβέλης, ὅστις ὑποτίθεται ὅτι ἐκτίσθη μεταξὺ τῶν 715 καὶ 545 π. Χ. Τὸ 1812 ἵσταντο τρεῖς κίονες τοῦ ναοῦ τούτου· ἀλλ' ἀπὸ περιγραφὰς ὑστερωτέρας μανθάνομεν ὅτι σήμερον δύο μόνον σώζονται. Εἰς τὰ πέριξ ὑπάρχει ἔτι ἀνάχωμα, λογιζόμενον ὡς τὸ μνῆμα τοῦ Ἀλυάττου, πατρὸς τοῦ Κροίσου. Εἶναι κῶνος γῆς 200 πόδας ὑψηλὸς, ἡ βάσις τοῦ ὁποίου, συνισταμένη, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, ὅστις δίδει τὴν πρώτην αὐτοῦ περιγραφὴν, ἀπὸ μεγάλας πέτρας, ἔχει 3800 Ἑλληνικῶν ποδῶν περιφέρειαν. Ὁ συνταγματάρχης Leake θεωρεῖ αὐτὸ ὡς μίαν τῶν ἀξιολογωτέρων Ἀσιατικῶν ἀρχαιοτήτων· ὁ δ' Ἕλλην ἱστορικὸς τὸ ἐθεώρει ἐπὶ τῶν αὐτοῦ χρόνων ὡς μόνον τῶν πυραμίδων τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν μνημείων τῆς Βαβυλῶνος κατώτερον. Ἡ βάσις εἶναι τώρα μὲ χῶμα ἐσκεπασμένη, ἀλλὰ τὸ μνῆμα εἰσέτι διατηρεῖ τὸ κωνικόν του σχῆμα, καὶ φαίνεται ὡς φυσικὸς γήλοφος. Καὶ ἄλλα πολλὰ, μικρότερα ὅμως ἀναχώματα, εὑρίσκονται εἰς τὴν γειτονίαν.

Ὁ πολύηχος ψιθυρισμὸς, ὁ πάντοτε εἰς μεγαλοπόλεις ἐπικρεμάμενος, καὶ ὁ εὔθυμος γέλως ὁ ἀπὸ τὰς περιχαρεῖς καρδίας τῶν πολιτῶν αὐτῆς ἐξερχόμενος, μηδ' ὀνειρευομένων ὅτι ἡ εὐδαίμων πόλις των ἤθελέ ποτε γνωρίζεσθαι μόνον ἀπὸ τῶν τειχῶν αὐτῆς τὰ ἐρείπια,—πάντα κατασιωπῶσι τώρα, ἡ δὲ μικρὰ ζωὴ ἡ περὶ τὸν τόπον εἰσέτι διατρίβουσα χρησιμεύει μόνον νὰ δεικνύῃ ἐξ ἀντιθέσεως πόσον παντελὴς εἶναι ἡ καταστροφή.

Οἱ ἀμαθεῖς καὶ πτωχοὶ Τουρκομάνοι, οἱ περὶ τὰ τῶν Σάρδεων ἐρείπια κατοικοῦντες, δὲν εἶναι ἄμεσροι εἰδοὺς τινὸς γενναιότητος, εὑρισκομένης κάποτε καὶ εἰς τοὺς ὑπὸ τῶν ἀγριωτάτων παθῶν κυριευομένους. Ἡ ἀκόλουθος περιγραφὴ μᾶς δεικνύει ὁποίας ὑποδοχῆς ἠξιώθη παρά τινος Τουρκομάνου Ἄγγλος περιηγητὴς, μετὰ ἐπίσκεψιν εἰς τὰ ἐρείπια τῶν Σάρδεων, γενομένην τὸ 1828·—

"Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ζευγηλατεῖον, ἦτο πλέον σκοτεινὰ, καὶ ὁ Τοῦρκος ὁδηγός μας εἶχε πολλὴν ἀδιαθεσίαν, καθότι ἐπεθύμει μὲν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν

Χασαμπᾶν, πλὴν δὲν ἠγάπα νὰ ὁδοιπορῇ τὴν νύκτα. Τὸ κατ' ἐμὲ, δὲν ἐσκόπευα νὰ υπάγω περαιτέρω, ἂν ἠδυνάμην νὰ προμηθευθῶ καταφύγιόν τι ἐκεῖ ὅπου εὑρισκόμην. Τοῦτο μὲν ἦτο δύσκολον εἰς μέρος ὅπου οὔτε χάνι οὔτε καφενεῖον εὑρίσκετο· ἀλλ' ἐρευνήσαντες, ἐπετύχομεν ἕνα ὅστις ἀσμένως μᾶς ἐπρίσφερε κατάλυμα. Ἠκολουθήσαμεν δὲ τὸν ἑκούσιόν μας ξενοδόχον εἰς οἴκημά τι ἀλλόκοτον, ἄγροικον μικρὰν καλύβην, εἰς τὸ πλάγιον τῆς ὁποίας ἦτο στημένη κωνική τις σκηνή. Τὸ ἐνδότερον τῆς καλύβης συνίστατο ἀπὸ ἓν καὶ μόνον δωμάτιον, εἰς τὸ ὁποῖον εὑρήκαμεν μίαν μελάγχροινον γυναῖκα, ἥτις ἐμαγείρευε τὸ δεῖπνον τῆς οἰκογενείας εἰς πυρκαϊὰν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κατὰ τὸ μέσον τοῦ θαλάμου, τρία ἐπίσης μελάγχροινα τέκνα, καὶ ἄγριόν τι πωλάριον. Μὲ ἤρχετο νὰ γελάσω ὅτε διελογιζόμην εἰς ὁποίαν ἐκλεκτὴν συναναστροφὴν ἔμελλα νὰ περάσω τὴν νύκτα· παρατηρῶν δὲ τὴν μικρότητα τοῦ θαλάμου καὶ τὴν ἔλλειψιν παντὸς ἐπίπλου, ἐκτὸς τῆς μαύρης χύτρας τοῦ πιλαβίου ἥτις ἄχνιζεν εἰς τὸ κέντρον, δύο χαμηλῶν καθισμάτων, μιᾶς ψάθας περιτετυλιγμένης, καὶ τινων προβειῶν, ἠπόρουν πῶς ἐμέλλομεν νὰ διατεθῶμεν ἅπαντες. Ὄντες δὲ πολλὰ πεινασμένοι, ἐκρίναμεν εὔλογον νὰ ζητήσωμεν ὥστε νὰ προστεθῇ κἄτι πλέον εἰς τὸ σύνηθες οἰκιακὸν δεῖπνον. Μετ' ὀλίγον δ' ἐφάνη προσθήκη ἀξιόλογος ἐν εἴδει μικροῦ ἀρνίου, τὸ ὁποῖον παράυτα ἐψήθη ἀκέραιον ἄνωθεν τοῦ αὐξηθέντος πυρός.

• Ἐνῷ μετὰ σπουδῆς ἐγίνοντο αὗται αἱ ἑτοιμασίαι, ἐξῆλθον ἐγὼ νὰ ὁδεύσω πρὸς τὸν ναὸν, πλὴν κατὰ δυστυχίαν δὲν ἔφεγγε τὸ σεληνιακὸν φῶς. Ἠνώχλησα δὲ τοὺς μεγάλους σκύλους τῆς μάνδρας, οἵτινες παράυτα ἤρχισαν τρομερὸν γαύγισμα· ευχαρίστως δ' ἐπέστρεψα κληθεὶς ὑπὸ τῶν συντρόφων μου, οἵτινες ἀνήγγειλαν ὅτι τὸ δεῖπνόν μας ἦτον ἤδη ἕτοιμον. Τὸ πρῶτον πρᾶγμα τὸ φερθὲν εἰς τὸ μέσον ἦτο πινάκιον βραστοῦ σίτου, καμωμένου εἰς εἶδος πιλαβίου· τὸ ὁποῖον, ἀνακατώσας μὲ τὸ ἀφθόνως χορηγηθὲν ὀξυνόγαλον, εὕρηκα ἀρκετὰ νόστιμον. Τὸ τρυφερὸν ἀρνίον ἐβάλθη ἐπομένως ἐπὶ τῆς ψάθας· μήτε μαχαίρια δὲ μήτε περόνια ἔχοντες, κατεσχίσαμεν αὐτὸ μὲ τοὺς δακτύλους μας. Ἦτο δὲ τρυφερὸν καὶ νόστιμον, μ' ὅλον τὸν ἄγροικον βιαστικὸν τρόπον καθ' ὃν ἐψήθη, καὶ τὸν ὄχι ὀλιγώτερον ἀγροῖκον τρόπον τῆς ἀνατομῆς του. Ἡ ξενοδόχος ἐπιμελῶς μᾶς ὑπηρέτει. Ὁ ἀνὴρ αὐτῆς καὶ ὁ ὁδηγός μας ἔφαγον μεθ' ἡμῶν ἀπὸ τὸ πιλάβιον, ἀλλὰ κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἐπείθοντο νὰ μεθέξωσιν ἀπὸ τὸ ἀρνίον. Μετὰ τὸ ἀληθῶς Ὁμηρικόν μας δεῖπνον, ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα ἔλαβον τὸ ἰδικόν των εἰς τὴν ἀπωτάτην γωνίαν τοῦ θαλάμου.

• Μᾶς ἐφέρθη ἔπειτα παχὺς καφὲς χωρὶς ζάχαριν, καὶ τὰ τ σ ε μ π ο ύ κ ι ά μας, τὰ ὁποῖα ἐμπείρως ἐγέμισε καὶ ἄναψεν εἷς ἐκ τῶν παίδων, εὔρωστον παμπόνηρον μικρὸν ἄγριον —χρηστὸν βλάστημα τῆς Τουρκομανικῆς ῥίζης. Δύο γείτονες εἰσῆλθον ν' αὐξήσωσι τὴν εὐθυμίαν τῆς συναναστροφῆς μας. Ἀνόμοιοι τῶν σοβαρῶν Ὀσμανλήδων, ἦσαν πρόσχαροι καὶ ὁμιλητικοί. Τὰ ἐνδύματά μου, καὶ πᾶν ὅ,τι εἶχα μετ' ἐμοῦ, ἔβαλον αὐτοὺς εἰς πολλὴν περιέργειαν· ἀλλὰ τὸ ὡρολόγιον μάλιστα, ὃν ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα σημαίνουν, διήγειρε τὴν ἔκπληξιν καὶ τὸν θαυμασμόν των. Ἐνόμιζα ὅτι ἤθελαν τὸ συντρίψειν, κάμνοντες αὐτὸ πάλιν καὶ πάλιν να κτυπᾷ πρὸς εὐφροσύνην τῆς τῶν παρόντων ὅλων ἀκοῆς. Καίτοι ἄγριοι τὰ βλέμματα καὶ ἄγροικοι τοὺς τρόπους, ἦσαν ὅμως φιλόφρονες καὶ πολιτικοί· ὅτε τοὺς ὀφθαλμοὺς περιστρέφων ἐθεώρουν τὴν βάρβαρον καλύβην, ἠσθανόμην τόσον ἀσφαλὴς, ὡς ἂν κατέλυα εἰς Εὐρωπαϊκὸν ξενοδοχεῖον, μετὰ τῶν πεφωτισμένων καὶ ἐξευγενισμένων. Πρὸ τῶν ἐννέα μᾶς ἀφῆκαν οἱ γείτονες μὲ τὸν συνήθη καὶ ἐκφραστικὸν χαιρετισμὸν τῆς εἰρήνης καὶ εὐνοίας. Ἐκτὸς δὲ τοῦ ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν γαυγίσματος σκύλου τινὸς, ἦχος πλέον δὲν ἠκούσθη ἀπὸ τὴν ποιμενικὴν κώμην.'

ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.—Εἶναι ἤδη ἱστορικῶς ἀποδεδειγμένον, ὅτι αἰῶνας πρὸ τοῦ Κολόμβου οἱ Νορμανοὶ ὄχι μόνον ἀνεκάλυψαν τὴν Ἀρκτῴαν Ἀμερικὴν εἰς τὸ διάστημα τῶν τολμηρῶν πλόων των κατὰ τὰ βόρεια πελάγη, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐννάτην, δεκάτην, καὶ ἑνδεκάτην ἑκατονταετηρίδα, μάλιστα δὲ καὶ μέχρι τῆς δεκάτης τετάρτης, διεφύλαττον συγκοινωνίαν ἀδιάκοπον μὲ τὰ παράλια τοῦ Λάγκαστερ Σοὺνδ, Βαῤῥωείου Πορθμοῦ, καὶ νοτιώτερα μέχρι τῆς Φλορίδας, ἐξαιρέτως δὲ μὲ τοὺς κατοίκους τῆς χώρας, ἡ ὁποία τὴν σήμερον συνιστᾷ τὰς πολιτείας τῆς Μασσακουσέττης καὶ τῆς Ῥοδοννήσου. Τὸ περίεργον τοῦτο ἐπεβεβαίωσαν διάφορα χειρόγραφα καὶ ὁδοιπορικὰ νεωστὶ φανερωθέντα, ὡς καὶ ἡ κατὰ τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν ἀνακάλυψις λειψάνων τινῶν, τὰ ὁποῖα θεωροῦνται ὡς ἀναμφισβητήτως Νορμανικά. Ἡμεῖς αὐτοὶ ἔχομεν γενεαλογικοὺς πίνακας, μέχρι τῆς σήμερον καταβαίνοντας, οἵτινες δεικνύουν ὅτι υπάρχουν ἔτι πολλαὶ οἰκογένειαι εἰς τὴν Ἰσλανδίαν, Νορβεγίαν, καὶ Δανίαν, μάλιστα δὲ ἡ τοῦ Thorwalsden, τοῦ γλύπτου, τῶν ὁποίων οἱ προπάτορες ἦσαν ἀρχηγοὶ ἐντοπίων φυλῶν εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν, καὶ ἐγεννήθησαν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ἐκεῖνον πρὸ ὀκτὼ ἑκατονταετηρίδων. Πιθανώτατον φαίνεται ὅτι ὁ Κολόμβος, ὅστις ἐπεσκέφθη τὴν Ἰσλανδίαν τὸ 1477, ἔμαθε πρῶτον τὴν ὕπαρξιν ἄλλου μέρους τῆς σφαίρας παρὰ τῶν κατοίκων τῆς νήσου αὐτῆς, καὶ ὅτι οὕτω πως ὑπηγορεύθη κατὰ πρῶτον εἰς τὸν δραστήριον αὐτοῦ νοῦν ἡ ἰδέα τοῦ νὰ κάμῃ ταξείδιον ἀνακαλύψεως πρὸς δυσμάς.—ΕΞ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΑΣ.

ΟΙ ἀμαθεῖς φαντάζονται ὅτι βλέπουν τὰ πάντα· κατ' ἀλήθειαν ὅμως δὲν διακρίνουν παρὰ ματαίας σκιάς.

Ο ΦΡΟΝΙΜΟΣ ἐλπίζει ὀλίγα, καὶ δὲν ἀπελπίζεται διὰ τίποτε.

ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟΝ ΤΗΣ ΜΕΔΟΥΣΗΣ.

ΚΑΤΑ τὴν γενικὴν εἰρήνην τοῦ 1814 ἀπεδόθησαν εἰς τοὺς Γάλλους αἱ εἰς τὸ δυτικὸν παράλιον τῆς Ἀφρικῆς ἀπὸ τοῦ Λευκοῦ Ἄκρου μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Γαμβία ἐκτεινόμεναι χῶραι, τὰς ὁποίας καὶ πρὶν τοῦ πολέμου κατεῖχον· τὸν δὲ Ἰούνιον, 1816, ἐστάλθη μία φρεγάτα, μετὰ τριῶν ἄλλων πλοίων, νὰ καταλάβωσιν αὐτάς. Ἡ ἀποστολὴ ἔγινε τελεία καθ' ὅλα τὰ μέρη της, ὡς γίνονται συνήθως αἱ τῶν Γάλλων ἀποστολαί, περιλαμβάνουσα ἐπιστήμονας, τεχνίτας, γεωργούς, κηπουρούς, μεταλλουργούς, κτλ., συμποσουμένους μετὰ τῶν στρατευμάτων εἰς τετρακοσίους σχεδὸν ἄνδρας, ἐκτὸς τῶν ναυτῶν. Ἡ φρεγάτα ὠνομάζετο Μέδουσα, εἶχε δὲ τεσσαράκοντα τέσσαρα κανόνια. Πρὸς τὰ τέλη τοῦ ταξειδίου, ἀφῆκαν τὴν φρεγάταν, ἐξ ἀπειρίας καὶ ἀγνοίας τῶν ναυτικῶν, νὰ καθίσῃ ἐπὶ τῆς Ἀργουϊνικῆς λεγομένης σύρτιδος. Καὶ πρῶτον μὲν ἐζήτησαν νὰ σηκώσωσιν αὐτήν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀπελπισθέντες περὶ τούτου, ἤρχισαν νὰ λαμβάνωσι μέτρα ὥστε νὰ διασωθῶσιν οἱ ἄνθρωποι. Ἐφέρθησαν λοιπὸν εἰς τὸ κατάστρωμα παξιμάδιά τινα, οἶνος, καὶ ὕδωρ, καὶ ἡτοιμάσθησαν νὰ βαλθῶσιν εἰς τὰς λέμβους, καὶ ἐπὶ σχεδίας ἐκ τοῦ προχείρου κατασκευασθείσης· ἀλλ' εἰς τὸν θόρυβον τῆς παραιτήσεως τοῦ ναυαγίου, ἡ σχεδία, ἡ τοὺς πλειοτέρους ἀνθρώπους μέλλουσα νὰ ἐπάρῃ, ἔλαβε κατὰ δυστυχίαν τὸ ἐλάχιστον μερίδιον τῶν ζωοτροφιῶν· οἶνον μὲν εἶχεν ὑπὲρ τὸ δέον, ἀλλ' οὐδ' ἓν βαρέλιον παξιμαδίου.

Ἦσαν δὲ ἓξ λέμβοι· εἰς τὴν πρώτην ἐμβῆκεν ὁ τῆς Σενεγαλίας διοικητὴς καὶ ἡ οἰκογένειά του, σύμπαντες τριάκοντα πέντε· ἡ δευτέρα ἐπῆρε τεσσαράκοντα δύο· ἡ τρίτη, εἰκοσιοκτώ· ἡ τετάρτη, ὀγδοήκοντα ὀκτώ· ἡ πέμπτη, εἰκοσιπέντε· καὶ ἡ ἕκτη δεκαπέντε, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν τέσσαρα παιδία καί τινες γυναῖκες. Οἱ στρατιῶται ἐβάλθησαν ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ τῆς σχεδίας· ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπιβιβασθέντων εἰς τὴν κακότυχον ταύτην μηχανὴν δὲν ἦτο μικρότερος τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα, κάμνων, μετὰ τῶν εἰς τὰς λέμβους, τριακοσίους ἐννενήκοντα ἑπτά.

Γεωγράφος μηχανικός, Κορρέαρδος τὄνομα, ὅστις ἀφ' ἑαυτοῦ ἠθέλησε νὰ συνοδεύσῃ τοὺς ἐπὶ τῆς σχεδίας, ἐρωτήσας ἂν ἁρμόδια ἐργαλεῖα καὶ ναυτικοὶ χάρται εἶχον βαλθῆν ἐπ' αὐτῆς, εἰδοποιήθη παρὰ τοῦ πλοιάρχου ὅτι πᾶν τὸ ἀναγκαῖον εἶχε προβλεφθῆν, καὶ ὅτι ναυτικὸς ὑπάλληλος ἦτο διωρισμένος νὰ τὴν διευθύνῃ· ὁ ναυτικὸς ὅμως οὗτος ὑπάλληλος ἐπήδησεν εἰς μίαν ἀπὸ τὰς λέμβους, τὴν σχεδίαν ἐγκαταλείψας.

Αἱ λέμβοι ἀπεσύρθησαν κατὰ σειράν, ῥυμουλκοῦσαι τὴν σχεδίαν. Ἀλλὰ μόλις ἐπροχώρησαν δύο λεύγας, καὶ ἀπέῤῥιψαν ἀλλεπαλλήλως τὰ σχοινία. Ἐπροφασίσθησαν ἑπομένως ὅτι ἔσπασαν· ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἂν ἠλήθευεν, αἱ λέμβοι εὐκόλως ἠδύναντο νὰ πλησιάσωσι τὴν σχεδίαν· ἀντὶ δὲ τούτου, παρῄτησαν αὐτὴν εἰς τὴν τύχην της, καθεὶς ἀγωνιζόμενος νὰ φύγῃ ὅσον τάχιστα.

Περὶ τὸν καιρὸν τοῦτον ἡ σχεδία ἦτο τρεῖς ἥμισυ πόδας καταβεβυθισμένη, οἱ δ' ἐπ' αὐτῆς τόσον συσσωρευμένοι εὑρίσκοντο, ὥστε οὐδεὶς ἠμπόρει νὰ κινηθῇ· εἰς τὴν πρύμνην καὶ εἰς τὴν πρῶραν τὸ νερὸν ἤρχετο ἕως τὴν μέσην των. Εἰς τοιαύτην ἐλεεινὴν θέσιν ἐδυσκολεύοντο νὰ πεισθῶσιν ὅτι εἶχον ἐγκαταλειφθῆν· οὔτε ἤθελον νὰ τὸ πιστεύσωσιν, ἑωσοῦ ὅλα τὰ πλοιάρια ἐχάθησαν ἀπὸ τὴν ὄψιν των. Ἤρχισαν τώρα νὰ στοχάζωνται ὅτι ἐκ προμελέτης ἐθυσιάσθησαν, καὶ ὤμοσαν, ἐάν ποτε ἤθελον φθάσειν εἰς τὴν ξηράν, νὰ ἐκδικηθῶσι κατὰ τῶν ἀπόνων συντρόφων των. Κατήφεια καὶ θλίψις ἐκυρίευσεν ἅπαντας. Πᾶν τὸ φρικῶδες κατέλαβε τὴν φαντασίαν των· ὅλοι ἔβλεπον ἐγγὺς τὸν ὄλεθρον, καὶ μὲ γοερὰς θρηνολογίας ἀνήγγελλον τοὺς φοβεροὺς διαλογισμούς των. Οἱ ἀξιωματικοί, μετὰ δυσκολίας, καὶ πεποίθησιν ὑποκρινόμενοι, ἐπέτυχον νὰ ἐπαναφέρωσι τὸ πλῆθος εἰς βαθμόν τινα ἀταραξίας, ἀλλ' ἔμειναν ἔντρομοι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, πληροφορηθέντες ὅτι οὔτε χάρτης, οὔτε ναυτικὴ πυξίς, οὔτε ἄγκυρα ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς σχεδίας. Εἷς τῶν ἀνθρώπων εἶχε διαφυλάξειν μικρὰν ναυτικὴν πυξίδα· τὸ ἐργαλεῖον δὲ τοῦτο ἐνέπνευσε τοσοῦτον θάῤῥος, ὥστε ἀπ' αὐτὸ ἐστοχάζοντο ἐξαρτωμένην τὴν σωτηρίαν των· πλὴν κατὰ δυστυχίαν καὶ ὁ θησαυρὸς οὗτος ἐχάθη μετ' ὀλίγον· ἔπεσεν ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ διεπέρασεν εἰς τὴν θάλασσαν ἀπὸ τὰ τῆς σχεδίας ἀνοίγματα.

Κανεῖς δὲν εἶχε φάγειν πρὶν ἐξέλθωσι τοῦ πλοίου· ἀρχίσαντες δὲ νὰ πεινῶσιν, ἔμιξαν τὸ παξιμάδιον, ἐκ τοῦ ὁποίου εἶχον ὡς δέκα ὀκάδας, μὲ οἶνον, καὶ τὸ διένειμαν ἀπὸ μικρὰ μερίδια εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον. Ἐπέτυχον δὲ νὰ στήσωσιν εἶδος καταρτίου, καὶ ν' ἁπλώσωσιν ἓν ἀπὸ τὰ εἰς τὴν φρεγάταν ἀνήκοντα μικρότερα πανία.

Ἐνύκτωσε τέλος πάντων, ὁ ἄνεμος ἐσφόδρυνε, καὶ ἡ θάλασσα ἤρχισε νὰ φουσκόνῃ· μόνη παρηγορία τοὺς ἔμεινε τώρα, ὅτι ἔμελλον ἴσως νὰ ἀνακαλύψωσι τὰς λέμβους τὴν ἐπαύριον. Περὶ τὸ μεσονύκτιον ὁ καιρὸς ἔγινε θυελλώδης, καὶ τὰ κύματα πανταχόθεν τοὺς κατεπλάκονον.

Δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ταύτης, ἔλεγον οἱ ἐπιζήσαντες, ἠγωνιζόμεθα κατὰ τοῦ θανάτου, σφιγκτὰ προσκολλημένοι εἰς τὰς δοκίδας, αἵτινες ἦσαν στερεῶς συνδεδεμέναι. Ῥιπτόμενοι ἀπὸ τὰ κύματα ἐξ ἑνὸς εἰς ἄλλο ἄκρον, κάποτε δὲ εἰς τὴν θάλασσαν κρημνιζόμενοι· πλέοντες μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου· ἐλεεινολογοῦντες τὰς συμφορὰς ἡμῶν· βέβαιοι ὅτι ἐμέλλομεν νὰ χαθῶμεν, καὶ μ' ὅλον τοῦτο ἀγωνιζόμενοι διὰ τὰ λείψανα τῆς ὑπάρξεως μὲ τὸ σκληρὸν στοιχεῖον, τὸ ἐπαπειλοῦν νὰ μᾶς καταῤῥοφήσῃ,—εἰς τοιαύτην θέσιν εὑρισκόμεθα ἕως τὰ χαράγματα, θέσιν φρικώδη! πῶς νὰ δώσωμεν ἀνάλογον περιγραφήν!

Τὸ πρωῒ ὁ ἄνεμος ἐκόπασε, καὶ ἡ θάλασσα κατέπεσεν ὀλίγον· ἀλλὰ φοβερὸν θέαμα ἐπαρουσιάσθη— δέκα ἢ δώδεκα ἐκ τῶν δυστυχῶν, τὰ μέλη ἔχοντες συνεσφιγμένα μεταξὺ τῶν δοκίδων τῆς σχεδίας, μὴ δυνά-

μενοι δὲ ν' ἀπαλλαχθῶσιν, ἀπωλέσθησαν εἰς τὴν θέσιν ταύτην· ἄλλους τινὰς εἶχεν ἀφαρπάσειν ἡ σφοδρότης τῶν κυμάτων· ἀναγνόντες τὸν κατάλογον, εὗρῆκαν εἴκοσι ἐλλείποντας.

Ταῦτα πάντα ὅμως ἦσαν τὸ οὐδὲν ὡς πρὸς τὴν φοβερὰν σκηνὴν, ἥτις παρεστάθη τὴν προσεχῆ νύκτα. Μεθ' ὡραιοτάτην ἡμέραν, καθ' ἣν πᾶς ἕνας βεβαίως ἤλπιζεν ὅτι ἔμελλον νὰ φανῶσιν αἱ λέμβοι νὰ τοὺς ἀπαλλάξωσιν ἀπὸ τὴν κινδυνώδη ταύτην κατάστασιν, προσήγγισεν ἡ ἑσπέρα, χωρὶς κάμμία νὰ φανῇ. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης πνεῦμα στασιῶδες διεδίδετο ἀπ' ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον, καὶ ἐφανεροῦτο διὰ τῶν πλέον μανιωδῶν κραυγῶν. Ἡ νὺξ ἦλθε· μαῦρα νέφη ἐσκότισαν τοὺς οὐρανούς· ὁ ἄνεμος ἐσηκώθη, καὶ μετ' αὐτοῦ ἡ θάλασσα· τὰ κύματα πᾶσαν στιγμὴν ἔσχαζον ἐπάνωθέν των, μάλιστα πρὸς τὰ ἄκρα τῆς σχεδίας· ἡ δὲ πρὸς τὸ κέντρον συσσώρευσις τόσον ἦτο μεγάλη, ὥστε ἄθλιοί τινες, μὴ δυνάμενοι νὰ στέκωσιν ὄρθιοι, ἐπνίγησαν διὰ τῆς καταπιέσεως τῶν συντρόφων των.

Σταθερῶς πεπεισμένοι ὅτι ὀλίγον τοὺς ἔλειπε νὰ καταῤῥοφηθῶσιν, ἀπεφάσισαν καὶ στρατιῶται καὶ ναῦται νὰ γλυκάνωσι τὰς τελευταίας στιγμάς των, πίνοντες ἕως νὰ χάσωσι τὰς φρένας. Ἤνοιξαν λοιπὸν τρύπαν εἰς τὴν κορυφὴν μεγάλου βαρελίου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξηκολούθουν νὰ ῥοφῶσιν, ἑωσοῦ τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ, μετὰ τοῦ οἴνου μιχθὲν, κατέστησεν αὐτὸν ἄποτον. Ἐρεθιζόμενοι δ' ἀπὸ τοῦτον, ἐπενεργοῦντα εἰς κενοὺς στομάχους καὶ κεφαλὰς ἤδη σαλευμένας ὑπὸ τοῦ κινδύνου, ἤρχισαν διόλου νὰ κωφαίνωσιν εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ὀρθοῦ λόγου· τολμηρῶς ἐδηλοποίησαν τὸν σκοπόν των νὰ φονεύσωσι τοὺς ἀξιωματικοὺς, ἔπειτα δὲ νὰ κόψωσι τὰ σχοινία τὰ ὁποῖα συνέδενον τὴν σχεδίαν· εἷς αὐτῶν, λαβὼν ἀξίνην, ἤρχισε πραγματικῶς τὸ φοβερὸν ἔργον. Τοῦτο δὲ ἦτο σημεῖον πρὸς ἐπανάστασιν· οἱ ἀξιωματικοὶ ὥρμησαν εἰς τὰ ἔμπροσθεν νὰ κατευνάσωσι τὸν θόρυβον, καὶ ὁ σκεπαρνοφόρος ἔπεσε πρῶτος· ἡ πληγὴ ῥομφαίας ἐτελείωσε τὴν ὕπαρξίν του.

Οἱ ἐπιβάται ἡνώθησαν μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν, ἀλλ' οἱ στασιασταὶ ὑπερέβαινον ἔτι κατὰ τὸ πλῆθος· ἀγαθῇ τύχῃ, ἦσαν κακῶς ὡπλισμένοι· εἰδεμὴ, αἱ ὀλίγαι αἰχμαὶ καὶ ῥομφαῖαι τοῦ ἐναντίου μέρους δὲν ἠμπόρουν νὰ τοὺς καταβάλωσιν. Εἷς ἐφωράθη κόπτων κρυφίως τὰ σχοινία, καὶ ἀμέσως ἐπετάχθη εἰς τὴν θάλασσαν· ἄλλοι ἐχάλασαν τὰ ἐξάρτια, τὸ δὲ ἱστίον, ἀπομεῖναν χωρὶς ὑποστηρίγματος, ἔπεσεν εἰς ἀξιωματικὸν τοῦ πεζικοῦ, καὶ συνέτριψε τὸν μηρόν του· πάραυτα πιασθεὶς ἀπὸ τοὺς στρατιώτας ἐῤῥίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ διεσώθη ὑπὸ τοῦ ἐναντίου μέρους. Ὥρμησαν τώρα μανιωδῶς κατὰ τῶν στασιαστῶν, πολλοὶ ἐκ τῶν ὁποίων κατεκόπησαν· τέλος, ὁ τῆς ἀπελπισίας σπασμὸς οὗτος κατήντησεν εἰς δειλίαν ὑπερβολικήν· ἐπεκαλοῦντο ἔλεος, καὶ ἐζήτουν συγχώρησιν γονυπετεῖς. Ἦτον ἤδη μεσονύκτιον, καὶ ἡ εὐταξία ἐφαίνετο ἀποκαταστημένη· ἀλλὰ μετὰ μίαν ὥραν ἀπατηλῆς ἡσυχίας, ἐξέσπασεν ἐκ νέου ἡ ἐπανάστασις· οἱ στασιασταὶ ὥρμησαν κατὰ τῶν ἀξιωματικῶν ὡς ἀπονενοημένοι, καθεὶς κρατῶν μάχαιραν ἢ ξίφος εἰς τὴν χεῖρά του· τοσαύτην δὲ μανίαν εἶχον, ὥστε μὲ τοὺς ὀδόντας κατέσχιζον τὸ κρέας καὶ τὰ φορέματα τῶν ὑπεναντίων· οὗτοι δὲ, χωρὶς ἀργοπορίαν σηκωθέντες, κατέσφαξαν ἐκείνους, καὶ ἡ σχεδία ἐστρώθη ἀπὸ νεκρούς.

Κρίνοντες περὶ τῶν ἀνθρώπων τούτων, πρέπει νὰ ἤμεθα ὀλίγον συγκαταβατικοὶ διὰ τὴν ἐσχάτην αὐτῶν ἀθλιότητα· ὁ παντοτεινὸς φόβος τοῦ θανάτου, καὶ ἡ τῆς ἀναπαύσεως καὶ τροφῆς ἔλλειψις, εἶχον σαλεύσειν τὰς φρένας των· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἀξιωματικοὶ δὲν διέφυγον ὅλως διόλου. Ἔξυπνοι ὄντες ὠνειροπόλουν οἱ πλειότεροι· τινὲς μὲν ἐφαντάζοντο ὅτι ἔβλεπον πέριξ αὐτῶν ὡραίαν χώραν, ἐσκεπασμένην ἀπὸ τὰς πλέον τερπνὰς φυταλιάς· ἄλλοι δὲ, ἄγριοι ἀπὸ τὴν φρίκην, ἔπιπτον εἰς τὴν θάλασσαν. Μερικοὶ, ἐνῷ ἐῤῥίπτοντο, ἀταράχως ἔλεγον πρὸς τοὺς συντρόφους των, 'Ὑπάγω νὰ ζητήσω βοήθειαν, καὶ συντόμως θέλετε μὲ ἰδεῖν πάλιν ὀπίσω.'

Τὰ ἐξημερώματα εἶδον ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῆς παρελθούσης νυκτὸς ἑξήκοντα πέντε ἀπὸ τοὺς στασιαστὰς εἶχον ἀπολεσθῆν, δύο δ' ἐκ τῆς μικρᾶς φατρίας τῆς προσκολλημένης εἰς τοὺς ἀξιωματικούς. Ἓν μόνον βαρέλιον οἴνου ἀπέμεινε. Πρὶν δὲ καὶ οὗτος διαμοιρασθῇ, ἀνέστησαν πάλιν τὸ κατάρτιον· ἀλλὰ πυξίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἀγνοοῦντες πῶς νὰ διευθύνωσι τὸν δρόμον των, ἀφῆκαν τὴν σχεδίαν εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ἀνέμου, ἀδιάφοροι κατὰ τὸ φαινόμενον ποῦ ὑπήγαιναν. Ἀδυνατισμένοι ἀπὸ τὴν πεῖναν, ἐδοκίμασαν τώρα νὰ πιάσωσιν ὀψάρια, ἀλλὰ δὲν ἠμπόρεσαν νὰ ἐπιτύχωσι, καὶ παρῃτήσαν τὴν ἐπιχείρησιν.

'Ἦτον ὅμως ἀνάγκη πᾶσα,' εἶπον οἱ ἐπιζήσαντες, 'νὰ καταφύγωμεν εἰς ἔσχατόν τι μέτρον, πρὸς διατήρησιν τῆς ἀθλίας ἡμῶν ὑπάρξεως· φρίττομεν ἠναγκασμένοι ὄντες νὰ διηγηθῶμεν τί ἐπράξαμεν· αἰσθανόμεθα τὸν κάλαμον πίπτοντα ἐκ τῶν ἡμετέρων χειρῶν· νεκρικὸν ψύχος καταλαμβάνει ὅλα τὰ μέλη μας, καὶ ἀνατριχιάζομεν. Ἀναγνῶσται, σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ μὴν ἀγανακτήσετε κατ' ἀνθρώπων ἤδη παραπολὺ δυστυχῶν· ἀλλὰ νὰ λυπηθῆτε δι' αὐτοὺς, καὶ νὰ χύσετε δάκρυον ἐλέους εἰς τὸν ἀτυχῆ κλῆρόν των.'

Τὸ ἔσχατον μέτρον ἦτον ἀληθῶς φρικῶδες· οἱ δυστυχεῖς, τοὺς ὁποίους ὁ θάνατος εἶχε φεισθῆν εἰς τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς, ἔπεσον εἰς τὰ πτώματα τῶν νεκρῶν, καὶ ἤρχισαν νὰ τοὺς κατατρώγωσι. Τινὲς ἐδοκίμασαν νὰ φάγωσι τοὺς ζωστῆρας τῶν σπαθῶν καὶ τὰς θήκας τῶν φυσεγγίων των· ἄλλοι κατέτρωγον τὰ φορέματά των, καὶ ἄλλοι τὰ τομάρια τῶν σκιαδίων των· πλὴν ταῦτα πάντα, καὶ ἄλλα ἔτι μᾶλλον βδελυρὰ, οὐδὲν ἴσχυσαν.

Τρίτη νὺξ ἀπελπισίας καὶ φρίκης ἤδη προσήγγιζεν· ἀλλὰ παρῆλθε μὲ ἡσυχίαν, τὴν ὁποίαν ἐτάραττον μόνον αἱ διαπεραστικαὶ κραυγαὶ τῶν ὑπὸ λιμοῦ καὶ δίψης

κατατρωγομένων. Ἕως εἰς τὰ γόνατα ἦσαν ἐντὸς τῶν ὑδάτων, ἠμπόρουν δὲ μόνον νὰ κοιμηθῶσιν ὀλίγον, συσσωρευόμενοι ὥστε νὰ σχηματίζωσιν ἀκίνητον μάζαν. Ὁ πρωϊνὸς ἥλιος ἔδειξεν εἰς αὐτοὺς δέκα ἢ δώδεκα δυστυχεῖς, νεκροὺς ἐξηπλωμένους ἐπὶ τῆς σχεδίας· ὅλους δὲ παρέδωκαν εἰς τὴν ἄβυσσον, πλὴν ἑνὸς, φυλαχθέντος πρὸς διατήρησιν ἐκείνων, οἵτινες τὴν προτεραίαν νύκτα εἶχον πιέσειν τὰς τρεμούσας χεῖράς του, αἰώνιον ὑποσχόμενοι φιλίαν. Τὴν ἐποχὴν ταύτην κοπάδιον ὀψαρίων, περνῶν ἀπὸ τὴν σχεδίαν, ἀφῆκε τριακόσια σχεδὸν ἐμπεπλεγμένα εἰς τὰς δοκίδας. Μὲ τὸ μέσον δὲ ὀλίγης πυρίτιδος καί τινων πανίων, καὶ διὰ τῆς ἀνεγέρσεως κενοῦ μεγάλου βαρελίου, ἐπέτυχον νὰ ἀνάψωσι φωτίαν· μίξαντες δὲ μὲ τοὺς ἰχθῦς τὴν σάρκα τοῦ τεθνηκότος συντρόφου των, ἔφαγον ὅλοι μὲ ὀλιγωτέραν ἀηδίαν.

Τὴν τετάρτην νύκτα ἔγινε καὶ ἄλλη σφαγή. Ἱσπανοί τινες, Ἰταλοὶ, καὶ Μαῦροι, οἵτινες δὲν εἶχον συνενωθῆν μὲ τοὺς πρώτους στασιαστὰς, συνώμοσαν τώρα νὰ ῥίψωσι τοὺς λοιποὺς εἰς τὴν θάλασσαν. Οἱ Μαῦροι εἶχον καταπείσειν τοὺς ἄλλους ὅτι ἡ ξηρὰ ἦτο πλησίον, καὶ ὅτι, ἂν μίαν φορὰν ἀπέβαινον εἰς αὐτὴν, χωρὶς τὸν παραμικρὸν κίνδυνον ἤθελον διαπεράσειν τὴν Ἀφρικήν. Ἱσπανός τις ἐσηκώθη πρῶτος μὲ τὸ ξίφος εἰς τὰς χεῖρας· οἱ ναῦται πιάσαντες ἔῤῥιψαν αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἰταλός τις, ἰδὼν τοῦτο, ἐπήδησεν ἐκ τοῦ πλοίου· οἱ λοιποὶ εὐκόλως κατεπονήθησαν, καὶ ἡ εὐταξία πάλιν ἀποκατεστάθη.

Τριάκοντα μόνον ἀπέμειναν τώρα, ἐξ ὧν πολλοὶ ἦσαν εἰς ἀθλιεστάτην κατάστασιν· τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ εἶχε διόλου ἀφαιρέσειν τὸ δέρμα ἀπὸ τὰς κνήμας καὶ τὰ σκέλη των, καὶ περιπλέον εἶχον συντρίμματα καὶ πληγὰς, τὰ ὁποῖα δὲν ἐσυγχώρουν εἰς αὐτοὺς νὰ ἵστανται ὄρθιοι. Τὰ λείψανα τῶν ὀψαρίων καὶ τοῦ οἴνου ἐλογαριάσθησαν, ὅτι μόλις ἤρκουν νὰ διατηρήσωσι τὴν ζωὴν τέσσαρας ἡμέρας· ἀλλ' εἰς τὰς τέσσαρας ταύτας ἡμέρας ἐλογαρίαζον καὶ ὅτι πλοῖα ἦτον ἐνδεχόμενον νὰ φθάσωσιν ἀπὸ τὸν Ἅγιον Λουῒς πρὸς σωτηρίαν των. Τὴν στιγμὴν ταύτην δύο στρατιῶται ἀνεκαλύφθησαν ὄπισθεν ἀπὸ τὸ τοῦ οἴνου βαρέλιον, τὸ ὁποῖον εἶχον διατρυπήσειν ὥστε νὰ πίωσιν· ἐπειδὴ δὲ πρὸ μικροῦ μόνον εἶχον συμφωνήσειν νὰ τιμωρῆται μὲ θάνατον ὅστις ἤθελεν εὑρεθῆν ἔνοχος τοιαύτης πράξεως, ἀμέσως ἐξετέλεσαν τὴν ἀπόφασιν, εἰς τὴν θάλασσαν ῥίψαντες τοὺς ἐνόχους.

Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἠλαττώθη τοιουτοτρόπως εἰς εἰκοσιοκτὼ, ἐξ ὧν οἱ δεκαπέντε μόνον ἐφαίνοντο ἀρκετοὶ νὰ ὑπάρξωσιν ὀλίγας ἡμέρας· οἱ ἄλλοι δεκατρεῖς ἦσαν τόσον ἠσθενημένοι, ὥστε σχεδὸν ἀναισθητοῦσαν. Ἐπειδὴ δὲ κἀμμία περὶ αὐτῶν ἐλπὶς δὲν ὑπῆρχε, καὶ ἐπειδὴ, ἐνῷ ἔζων, ἤθελον ἀναλίσκειν μέρος τῆς ἀφεθείσης ὀλίγης τροφῆς, συνεκροτήθη συμβούλιον, καὶ μετὰ σκέψιν, εἰς τὴν ὁποίαν λέγεται ὅτι ἐπεκράτει ἡ πλέον φρικτὴ ἀπελπισία, ἀπεφασίσθη νὰ τοὺς ῥίψωσιν εἰς τὴν θάλασσαν. 'Τρεῖς ναῦται καὶ εἷς στρατιώτης ἀνεδέχθησαν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς σκληρᾶς ταύτης ἀποφάσεως. Ἀπεστρέψαμεν τοὺς ὀφθαλμούς μας, καὶ ἐχύσαμεν δάκρυα αἵματος διὰ τὴν κακοτυχίαν τῶν ταλαιπώρων τούτων· ἀλλ' ἡ ὀδυνηρὰ αὕτη θυσία ἔσωσε τοὺς μείναντας δεκαπέντε· οἵτινες, μετὰ τὴν φοβερὰν ταύτην καταστροφὴν, εἶχον νὰ ὑποφέρωσιν ἓξ ἡμέρας κακοπαθείας, πρὶν ἀπαλλαχθῶσι τῆς φοβερᾶς αὐτῶν θέσεως.' Εἰς τὸ τέλος τῆς περιόδου ταύτης, πλοῖόν τι ἀνεκαλύφθη· ἦτο δὲ τὸ βρίκιον Ἄργος, τὸ ὁποῖον εἶχε σταλθῆν ἀπὸ τὴν Σενεγαλίαν νὰ τοὺς ζητήσῃ. Ὅλων τῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου αἱ καρδίαι ἀνελύθησαν ἀπὸ ἔλεος εἰς τὴν ἀξιοδάκρυτον αὐτῶν κατάστασιν·—'Φαντάσου, ὦ ἀναγνῶστα,' λέγουν οἱ διηγηταί μας, 'δεκαπέντε δυστυχεῖς, σχεδὸν γυμνοὺς, τὰ σώματα ἔχοντας ἐῤῥυτιδωμένα ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, δέκα ἐξ αὐτῶν μόλις ἱκανοὺς νὰ κινηθῶσι· τὰ μέλη μας χωρὶς δέρματος· μεγάλην ἀλλοίωσιν εἰς ὅλους τοὺς χαρακτῆράς μας· τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν κοίλους καὶ σχεδὸν ἀγρίους· καὶ τὰς μακρὰς ἡμῶν γενειάδας, φρίκην ἐμπνεούσας.'

Τοιαῦτα ἦσαν τῶν δυστυχῶν τούτων τὰ παθήματα! Ἀπὸ τοὺς ἑκατὸν πεντήκοντα τοὺς ἐπιβιβασθέντας εἰς τὴν σχεδίαν δεκαπέντε μόνον ἐλήφθησαν εἰς τὸ βρίκιον, ἐκ δὲ τούτων ἓξ ἀπέθανον μετ' ὀλίγον ἀφοῦ ἔφθασαν εἰς τὸν Ἅγιον Λουΐς.

Ἀπὸ τὰς λέμβους, αἵτινες, ὡς προείπομεν, εὐθὺς σχεδὸν παρήτησαν τὴν σχεδίαν, δύο μόνον (ἐκεῖναι εἰς τὰς ὁποίας ὁ διοικητὴς καὶ ὁ πλοίαρχος τῆς φρεγάτας εἶχον ἐμβῆν) ἔφθασαν εἰς τὴν Σενεγαλίαν· αἱ δ' ἄλλαι τέσσαρες ἐπίασαν τὴν ξηρὰν εἰς διαφόρους τόπους, καὶ ἀπεβίβασαν τοὺς ἀνθρώπους των. Ὁλόκληρος ἡ συνοδία ὑπέφερε τὰ μέγιστα ἀπὸ πεῖναν, δίψαν, καὶ τὰ ἀποτελέσματα καυστηροῦ ἡλίου ἀντανακλωμένου ἐξ ἐπιφανείας γυμνῆς ἄμμου· ἀλλ' ἐκτὸς δύο ἢ τριῶν, πάντες κατευωδώθησαν εἰς τὴν Σενεγαλίαν.

Ἐνθυμούμενος ὁ διοικητὴς ὅτι μεγίστη ποσότης ἀργυρίου εὑρίσκετο ἐπὶ τῆς Μεδούσης, ἔστειλε πλοῖον πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτῆς· ἀλλὰ μὲ ὀκτὼ μόνον ἡμερῶν ζωοτροφίας· ὥστε ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ χωρὶς νὰ πλησιάσῃ. Ἀπεστάλθη δὲ καὶ πάλιν μὲ εἰκοσιπέντε ἡμερῶν ζωοτροφίας· κακῶς ὅμως ὂν ἐφωδιασμένον ἀπὸ τὰ πρὸς ναυτιλίαν χρειώδη, καὶ τοῦ καιροῦ ὄντος ταραχώδους, ἐπέστρεψε καὶ δεύτερον εἰς τὸν λιμένα. Κατὰ τὴν τρίτην ἐπιχείρησιν ἔφθασεν εἰς τὴν Μέδουσαν, πεντήκοντα δύο ἡμέρας ἀφοῦ παρητήθη· ἀλλὰ πόση φρίκη καὶ ἔκπληξις κατέλαβε τοὺς ἀναβάντας εἰς τὸ κατάστρωμά της, ὅτε ἴδον τρεῖς ἀθλίους ἑτοίμους ἤδη νὰ ἐκπνεύσωσιν!

Ἐφάνη τώρα ὅτι δεκαεπτὰ εἶχον ἀπομείνειν εἰς τὸ ναυάγιον, ὁπότε ἀνεχώρησαν αἱ λέμβοι καὶ ἡ σχεδία· πρῶτον δ' ἐφρόντισαν νὰ συνάξωσιν ἱκανὴν ποσότητα παξιμαδίου, οἴνου, ῥακίου, καὶ κρέατος, πρὸς ζωοτροφίαν ὀλίγων ἡμερῶν. Ἐνῷ ταῦτα διήρκουν, ἐκάθηντο ἥσυχοι· ἀλλ' ἀφοῦ παρῆλθον τεσσαράκοντα δύο ἡμέραι χω-

μὶς νὰ φανῇ βοήθεια, δώδεκα ἐκ τῶν πλέον τολμηρῶν, βλέποντες ὅτι ὀλίγον ἔλειπε νὰ λιμοκτονηθῶσιν, ἀπεφάσισαν νὰ διευθυνθῶσι πρὸς τὴν ξηράν· κατεσκεύασαν λοιπὸν σχεδίαν, μὲ σχοινία συνδέσαντες αὐτήν, ἐφ' ἧς ἐξεκίνησαν μὲ μικρὰν ζωοτροφιῶν ποσότητα, χωρὶς κωπία καὶ χωρὶς πανία, ἀλλ' οἱ ταλαίπωροι ἐπνίγησαν. Ἄλλος τις, ἂν καὶ ἀπεποιήθη νὰ συνοδεύσῃ τοὺς δώδεκα, συνέλαβε μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὴν ἰδέαν νὰ κινήσῃ πρὸς τὴν ξηράν· ἐμβῆκε λοιπὸν εἰς μέγα τι κλωβίον τῶν ὀρνίθων, ἔπεσεν ἀπὸ τὸ ναυάγιον, καὶ ὀλίγον ἀπομακρυνθεὶς κατεβυθίσθη. Οἱ ἐπίλοιποι τέσσαρες ἀπεφάσισαν ν' ἀποθάνωσι πλησίον τοῦ ναυαγίου· εἷς αὐτῶν εἶχεν ἐκπνεύσειν καθ' ἣν στιγμὴν ἔφθασε τὸ ἐκ Σενεγαλίας πλοῖον· οἱ δ' ἄλλοι τρεῖς τόσον ἦσαν ἀπηυδημένοι, ὥστε ὀλίγαι ὧραι ἀκόμη ἤθελον τελειώσειν τὴν δυστυχίαν των.

Καθ' ὃν καιρὸν συνέβη τὸ πάνδεινον τοῦτο συμβεβηκός, ἐναυάγησε καὶ ἡ Ἀγγλικὴ φρεγάτα Ἄλκηστις, ἡ σταλθεῖσα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας μὲ πρέσβυν ἔκτακτον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Κίνας. Ἀλλὰ πόσον διαφορετικὰ ἦσαν τὰ ἀποτελέσματα! Αἱ δύο φρεγάται ἐναυάγησαν περὶ τὸν αὐτὸν σχεδὸν χρόνον, καὶ ἀπεῖχον ἴσα περίπου ἀπὸ τὸν πλησιέστερον φιλικὸν λιμένα· ἀλλ' οἱ μὲν Ἄγγλοι, κρατηθέντες εἰς ἐντελῆ εὐταξίαν καὶ ὑποταγήν, ἔφθασαν σῶοι ἅπαντες εἰς τὴν πατρίδα των· οἱ δὲ Γάλλοι, ἀφεθέντες νὰ κυττάζῃ ἕκαστος δι' ἑαυτόν, φρικτῶς οἱ πλειότεροι ἀπωλέσθησαν.

Τὸ ναυάγιον τῆς Ἀλκήστιδος θέλομεν περιγράψειν εἰς τὸν προσεχῆ ἀριθμόν.

ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ.

'Γυναικα ἀξίαν τίς θέλει εὑρεῖν; διότι ἡ τοιαύτη εἶναι τιμιωτέρα πολὺ ὑπὲρ τοὺς μαργαρίτας. Ἡ καρδία τοῦ ἀνδρός της θαρρεῖ εἰς αὐτήν, καὶ δὲν θέλει ἔχειν ἔλλειψιν ἀγαθῶν· θέλει φέρ.ιν εἰς αὐτὸν καλόν, καὶ ὄχι κακόν, ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς της. Ζητεῖ μαλλίον καὶ λινάριον, καὶ ἐργάζεται εὐχαρίστως μὲ τὰς χεῖράς της. Ἀνοίγει τὴν χεῖρά της εἰς τοὺς πτωχούς, καὶ ἐκτείνει τὰς χεῖράς της πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς. Δὲν φοβεῖται τὴν χιόνα διὰ τοὺς οἰκιακούς της· διότι ὅλοι οἱ οἰκιακοί της εἶναι ἐνδεδυμένοι διπλᾶ. Κάμνει διὰ τὸν ἑαυτόν της σκεπάσματα· τὸ ἔνδυμά της εἶναι βύσσος καὶ πορφύρα. Ὁ ἀνὴρ αὐτῆς διαπρέπει εἰς τὰς πύλας, ὅταν κάθηται μεταξὺ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ τόπου. Κάμνει λεπτὸν πανίον, καὶ πωλεῖ αὐτό· καὶ δίδει ζώνας εἰς τοὺς ἐμπόρους. Ἰσχὺν καὶ εὐπρέπειαν εἶναι ἐνδεδυμένη, καὶ εὐφραίνεται διὰ τὸν μέλλοντα καιρόν. Ἀνοίγει τὸ στόμα της μὲ σοφίαν, καὶ ἐπάνω εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῆς εἶναι ὁ νόμος τῆς εὐμενείας. Ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς οἰκίας της, καὶ δὲν τρώγει τὸν ἄρτον τῆς ὀκνηρίας. Τὰ τέκνα αὐτῆς σηκόνονται καὶ μακαρίζουν αὐτήν· ὁ ἀνὴρ αὐτῆς παρομοίως, καὶ ἐπαινεῖ αὐτήν. Πολλαὶ θυγατέρες ἐφέρθησαν ἀξίως, ἀλλὰ σὺ τὰς ὑπερέβης ὅλας. Ψευδὴς εἶναι ἡ χάρις, καὶ μάταιον τὸ κάλλος· ἡ γυνὴ ἡ φοβουμένη τὸν Κύριον, αὐτὴ θέλει ἐπαινεῖσθαι.' Παροιμ. λά.

Εὑρίσκεται ἀλλοῦ που τόσον ὡραία εἰκὼν τῆς γυναικείας ἀρετῆς, τιμῆς, καὶ ἐρασμιότητος; Ἀλλὰ κἀμμία γυνὴ δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἐνθρονισθῇ, καὶ ν' ἀγαπᾶται, καὶ νὰ θαυμάζεται οὕτω πως χωρὶς ἐκπαίδευσιν· διὰ νὰ λάβωσιν αἱ γυναῖκες τὸν ἀνήκοντα βαθμὸν καὶ νὰ ἐνεργῶσι τὴν ἀνήκουσαν ἐπιρροὴν εἰς τὴν κοινωνίαν, πρέπει νὰ ἐκπαιδεύωνται ὅσον οἱ ἄνδρες. Ἐφρόνουν ποτὲ οἱ γονεῖς, ὅτι τοὺς υἱούς των πρέπει νὰ ἐκπαιδεύωσι πολὺ μᾶλλον παρὰ τὰς θυγατέρας των· ἀλλὰ τὸ πεπαλαιωμένον καὶ σκωριασμένον τοῦτο φρόνημα πρὸ καιροῦ κατ' εὐτυχίαν ἤρχισε νὰ ἐξαλείφεται, καὶ ὀλιγώτατοι τῶν εὐϋπολήπτων καὶ ἀξιοτίμων φρονοῦσι πλέον οὕτως. Ὁμολογεῖται ἤδη σχεδὸν ὑπὸ πάντων, ὅτι τὰ καθήκοντα τῆς γυναικὸς εἶναι τόσον ἀξιόλογα ὅσον τὰ τοῦ ἀνδρός, καὶ ὅτι αὐτὴ ἀπαιτεῖ τόσην ἀγωγὴν καὶ ἐκπαίδευσιν διὰ νὰ γένῃ ἀξία τῆς σφαίρας, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχει νὰ περιστρέφεται, ὅσην ἐκεῖνος. Μολονότι ὁ ἀνὴρ εἶναι 'ἡ κεφαλὴ τῆς γυναικός, καθὼς ὁ Χριστὸς τῆς ἐκκλησίας,' πρέπει ὅμως νὰ ἔχῃ αὐτὴν σύντροφον, καὶ ὄχι δούλην· πῶς δ' ἐμπορεῖ νὰ γένῃ σύντροφος αὐτοῦ, ἐὰν ἐκείνου μὲν τὸ πνεῦμα ἦναι καλλιεργημένον, τὸ δὲ ἰδικόν της οὔ; Περιπλέον, αὐτὴ ἔχει νὰ ἐκθρέψῃ τὰ τέκνα του εἰς τοὺς τρυφεροὺς χρόνους των πολὺ μᾶλλον ἐκείνου, ὅστις οὐδὲ καιρὸν εὑρίσκει, ἀλλ' οὔτε τὴν ὑπομονὴν ἔχει καὶ τὴν ἐπιτηδειότητα· οὕτω δὲ παρ' αὐτῆς λαμβάνει τὸ πνεῦμά των τὴν εἰς τὸ καλὸν ἢ τὸ κακὸν κλίσιν, καὶ χρωματίζεται καὶ μορφοῦται ὅλος ὁ χαρακτήρ των. Αἱ γυναῖκες ὁποιασδήποτε γενεᾶς συντείνουν μᾶλλον πρὸς βελτίωσιν ἢ ἐξαχρείωσιν τῶν ἠθῶν τοῦ προσεχοῦς αἰῶνος παρ' οἱ ἄνδρες. Πῶς λοιπὸν δυνάμεθα νὰ παραμελῶμεν αὐτὰς χωρὶς μεγίστην βλάβην εἰς τὴν κοινωνίαν;

ΠΙΘΗΚΟΥ ΠΑΙΓΝΙΟΝ.

Πλοιον τι, εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐπιστρέφον ἀπὸ τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας, ἐπῆρε μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ἐπιβατῶν καί τινα γυναῖκα θηλάζουσαν βρέφος ὀλίγων ἑβδομάδων. Μίαν τῶν ἡμερῶν μετὰ τὴν μεσημβρίαν, καράβιόν τι ἐφάνη μακρότατα· ἀφοῦ δὲ διὰ τοῦ τηλεσκοπίου εὐχαρίστησεν ὁ πλοίαρχος τὴν περιέργειάν του, ἐπρόσφερεν αὐτὸ καὶ εἰς τὴν κυρίαν. Τὸ βρέφος κρατοῦσα ἐκείνη εἰς τὰς ἀγκάλας, περιετύλιξε τὸ ἀθῷον εἰς τὸ σάλιον αὐτῆς, καὶ τὸ ἀπέθηκεν ἐπὶ τοῦ σοφᾶ. Μόλις δέ, σηκωθεῖσα, ἔβαλε τὸν ὀφθαλμὸν αὐτῆς εἰς τὸ τηλεσκόπιον, καὶ ἐξεφώνησεν ὁ πηδαλιοῦχος, 'Ἰδού! ἰδού! τί ἔκαμεν ὁ παμπόνηρος πίθηξ!' Εὐκόλως ἐννοεῖ καθεὶς ὁποῖα αἰσθήματα κατέλαβον τὴν μητέρα, ὅτε, στραφεῖσα, ἴδε τὸ ζῶον ἕτοιμον ἤδη νὰ μεταφέρῃ τὸ φίλτατον αὐτῆς τέκνον εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ καταρτίου! Ὁ πίθηξ ἦτο μέγιστος, καὶ τόσον δυνατὸς καὶ δραστήριος, ὥστε, ἐνῷ μὲ τὸν ἕνα βραχίονα ἐκρατοῦσε τὸ νή-

πιον, ταχέως ἀνέβαινε τὰ ἐξάρτια μὲ τὸν ἄλλον, διόλου ἀπαρεμπόδιστος ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ φορτίου. Ἐν βλέμμα ἤρκεσε διὰ τὴν πεφοβισμένην μητέρα· τὸ βλέμμα δ' αὐτὸ ὀλίγον ἔλειψε νὰ σταθῇ τὸ τελευταῖον· καὶ ἂν δὲν ἐβοήθουν αὐτὴν οἱ περιεστῶτες, ἤθελε πέσειν πρηνὴς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ὅπου μετ' οὐ πολὺ ἐξηπλώθη νεκρὰ τὸ φαινόμενον.

Οἱ ναῦται ἠδύναντο μὲν νὰ ἀναβαίνωσιν, ὡς καὶ ὁ πίθηξ· ἀλλ' οὗτος προσεκτικῶς παρετήρει τὰς κινήσεις των· ἐπειδὴ δὲ καθ' ἣν στιγμὴν ἔβαλλον αὐτοὶ τὸν πόδα εἰς τὰ ἐξάρτια, ἀνέβαινεν ἐκεῖνος ὑψηλότερα, ἐφοβεῖτο ὁ πλοίαρχος μὴν ἤθελε ῥίψειν τὸ παιδίον, καὶ ζητήσειν νὰ διασωθῇ πηδῶν ἐξ ἑνὸς εἰς ἄλλο κατάρτιον.

Ἐν τῷ μεταξὺ, τὸ μικρὸν ἀθῷον ἤρχισε νὰ κλαίῃ· μολονότι δὲ πολλοὶ ἐστοχάσθησαν ὅτι τὰ κλαύματα προήρχοντο ἐκ πόνου, ταχέως διεσκεδάσθησαν οἱ περὶ τούτου φόβοι των, διότι παρετήρησαν τὸν πίθηκον μεταχειριζόμενον ἀκριβῶς τὰ τῆς παραμάννας κινήματα, ἐλαφρῶς σαλεύοντα καὶ χαϊδεύοντα τὸ βρέφος, μάλιστα δὲ καὶ προσπαθοῦντα ν' ἀποκοιμίσῃ αὐτό. Ἐκ τοῦ καταστρώματος μεταφερθεῖσα εἰς τὸν κοιτῶνα ἡ γυνὴ, συνῆλθε βαθμηδὸν εἰς τὰς φρένας της. Ἐν τῷ μεταξὺ, διέταξεν ὁ πλοίαρχος νὰ κρυφθῶσιν ἅπαντες ὑπὸ τὸ κατάστρωμα, ἐστάθη δὲ μόνος αὐτὸς ἐπὶ τῆς κλίμακος τοῦ κοιτῶνος, ὅπου ἠδύνατο τὰ πάντα νὰ βλέπῃ ἀόρατος. Τὸ σχέδιον τοῦτο ἐπέτυχε κατ' εὐτυχίαν· ἰδὼν ὁ πίθηκος ὅτι κανεῖς δὲν ἦτον εἰς τὸ μέσον, κατέβη μετὰ προσοχῆς ἀπὸ τὸ ὑψηλόν του κάθισμα, καὶ πάλιν ἔθηκε τὸ νήπιον ἐπὶ τοῦ σοφᾶ, ψυχρὸν μὲν, δυσηρεστημένον, καὶ ἴσως πεφοβισμένον, ἀλλὰ καθ' ὅλα τὰ λοιπὰ τόσον ἀβλαβὲς, ὅσον ὅτε ἀνελήφθη. Ὁ εὐαίσθητος θαλασσινὸς εἶχε τώρα ἡδονικώτατον χρέος νὰ ἐκπληρώσῃ· ἐπανέστρεψε τὸ νήπιον εἰς τὰς μητρικὰς ἀγκάλας, ἀναμέσον δακρύων, καὶ εὐχαριστιῶν, καὶ εὐλογιῶν.

ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ.

Ἀριθ. 8.

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΔΕΙΞΕΩΝ.

Ἐκ τῶν Ἀποδείξεων τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐλάχιστον μέρος ἐθέσαμεν ὑπ' ὄψιν τοῦ ἀναγνώστου· ἱκανὸν, μ' ὅλα ταῦτα, νὰ ἐνισχύσῃ αυτὸν, ὥστε, κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ Ἀποστόλου, 'ἕτοιμον εἶναι ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι λόγον περὶ τῆς ἐν αὐτῷ ἐλπίδος.' Ἰδοὺ δὲ πρὸς περισσοτέραν εὐκολίαν καταχωροῦμεν καὶ ἀνακεφαλαίωσιν ἐνταῦθα.

Ὁ Χριστιανισμὸς ὑπάρχει, καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν γνωρίζουσιν ὡς Κύριον καὶ Δεσπότην (ἐν λόγῳ, ἂν ὄχι ἐν ἔργῳ) ὅλα τὰ πλέον πεπολιτισμένα τοῦ κόσμου ἔθνη. Βέβαιον δὲ εἶναι ὅτι τὸ πρᾶγμα πάντοτε δὲν εἶχεν οὕτως· ἀλλ' ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς πρέπει κανένα καιρὸν διά τινος μέσου νὰ εἰσήχθη μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων καὶ Ἐθνικῶν, οἵτινες ἄνευ ἰσχυροτάτων λόγων οὐδέποτε ἤθελον παρακινηθῆν ν' ἀλλάξωσι τὰς θρησκείας, εἰς τὰς ὁποίας ἀνετράφησαν.

Γνωρίζεις δὲ καὶ ὅτι τὴν μεγάλην ταύτην μεταβολὴν εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ κόσμου ἤρχισεν ἄνθρωπος ἐκ ταπεινοῦ γένους, εἰς ἓν ἀπὸ τὰ ὀλιγώτερον δυνατὰ καὶ ὀλιγώτερον εὐϋπόληπτα ἔθνη τῆς ἀρχαιότητος. Τὴν θαυμάσιον ταύτην μεταβολὴν δὲν κατώρθωσε δυνατὸς πολεμιστὴς, πλούσιος καὶ κραταιὸς μονάρχης, ἢ πολυμαθὴς φιλόσοφος, ἀλλὰ χωρικὸς τῆς Ἰουδαίας. Ἑπομένως δὲν ἐμπορεῖ κανεῖς, εἴτε φίλος εἴτε ἐχθρὸς, μετὰ λόγου ν' ἀμφιβάλλῃ, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ παραδοξότατος καὶ ὁ σημαντικώτατος τῶν ὅσοι ἐφάνησαν ἐπὶ τῆς γῆς.

Περιπλέον, ἱκανοὺς λόγους ἴδες πρὸς βεβαίωσιν τοῦ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ οἱ Ἀπόστολοι διέδωκαν τὴν θρησκείαν των, θαύματα ἐπικαλούμενοι· τουτέστιν, ἐπαγγελλόμενοι ὅτι ἐξετέλουν ἔργα ὑπερανθρώπινα, ὡς σημεῖον ὅτι ἐκ Θεοῦ ἦσαν ἀπεσταλμένοι. Οὐδεὶς δὲ ἠμπόρεσε ποτὲ νὰ δείξῃ ἄλλον τινὰ τρόπον, καθ' ὃν εἰσήγαγον, ἢ ἠδύναντο νὰ εἰσάξωσι τὴν θρησκείαν. Οὐδ' ἐμποροῦμεν νὰ ἐννοήσωμεν πῶς ὀλίγοι Ἰουδαῖοι χωρικοὶ, ἄνευ δυνάμεως, ἢ πλούτου, ἢ μαθήσεως, ἢ δημοτικῆς προλήψεως ἐκ μέρους των, ἠμπόρουν κατὰ πρῶτον ἢ νὰ πιστευθῶσιν ἢ νὰ λάβωσιν ἀκρόασιν, ἂν δὲν ἤρχιζον ἐπικαλούμενοι τὴν μαρτυρίαν ὑπερφυσικῶν σημείων. Πλὴν τοῦτο, ἀντὶ νὰ βοηθήσῃ, ἤθελεν ἐμποδίσειν τὸ κήρυγμά των, ἐὰν τῷόντι δὲν εἶχον τὸ χάρισμα τοῦ θαυματουργεῖν· ἐπειδὴ, περικυκλωμένοι ὄντες ὑπὸ ἐχθρῶν καὶ ἀνθρώπων προκατειλημμένων ἐναντίον των, ἤθελον ἀμέσως φωραθῆν, ἂν ἐπεχείρουν πλάνην, καὶ ἤθελον ἐκτεθῆν εἰς γενικὴν περιφρόνησιν. Ὅθεν καὶ δὲν φαίνεται ὅτι κάμμία τῶν Ἐθνικῶν θρησκειῶν —εἰς βραχυλογίαν, οὐδεμία θρησκεία πλὴν τῆς ἡμετέρας—εἰσήχθη κατὰ πρῶτον καὶ κατεστήθη μεταξὺ ἐχθρῶν, τὴν ἀπόδειξιν θαυμάτων ἐπικαλουμένη.

Βασίμως λοιπὸν ἐμποροῦμεν νὰ πιστεύωμεν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ἀκόμη καὶ οἱ ἐχθροὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, μὴ δυνάμενοι ν' ἀρνηθῶσιν ὅτι τὰ θαύματα ἔγιναν, (ἴδε Πράξ. δ'. 16,) ἐζήτουν νὰ ἐξηγήσωσιν αὐτὰ ὡς πονηρῶν πνευμάτων ἐνεργήματα. Τοῦτο δ' ἱστορεῖται οὐχὶ μόνον εἰς τὰ συγγράμματα τῶν Χριστιανῶν συγγραφέων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ τῶν Ἰουδαίων καὶ Ἐθνικῶν ὑπεναντίων.

Ἀναφέρονται προσέτι εἰς τὰ συγγράμματα τῶν ἐξωτερικῶν συγγραφέων, ὡς καὶ εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην, οἱ αὐστηροὶ καταδιωγμοὶ, τοὺς ὁποίους πάμπολλοι ἐκ τῶν ἀρχαίων Χριστιανῶν εἶχον νὰ ὑποφέρωσι. Τοῦτο δὲ παρέχει δεῖγμα τοῦ ὅτι εἰλικρινῶς ἐπίστευον ὄχι μόνον τὴν ἀλήθειαν τῆς θρησκείας των, ἀλλὰ καὶ τὰ θαύματα ὅσα πολλοὶ αὐτῶν ἐπηγγέλλοντο ὅτι εἶχον ἰδεῖν, καὶ ὡς πρὸς τὰ ὁποῖα ἦτον ἀδύνατον νὰ εὑρίσκωνται ἠπατημένοι. Διότι, ἂν ἦσαν πλάναι τὰ θαύματα ταῦτα, πῶς νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τοσοῦτοι ἄνθρωποι ἤθελον ἐκτεθῆν εἰς κινδύνους καὶ πάθη πρὸς μαρ-

τύριον τῆς ἀληθείας αὐτῶν, χωρὶς νὰ παρακινήσῃ τινὰ ἡ κακοπάθεια (καὶ μάλιστα, ἐνῷ τινὰς ἠνάγκασε ν' ἀπαρνηθῶσι τὸν Χριστιανισμὸν) εἰς τὸ νὰ προδώσῃ τὴν πλάνην;

Εἰς τὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τὰ ὁποῖα μετὰ πλείστης ἐπιμελείας καὶ σεβασμοῦ διεφύλαξαν οἱ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀποβάλλοντες Ἰουδαῖοι, ἴδες ὅτι εὑρίσκονται προφητεῖαι, πολλὰ μέρη τῶν ὁποίων βλέπομεν ἤδη πεπληρωμένα· ὡς ὅτι θρησκεία ἔμελλε νὰ ἀναφανῇ μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων, ἥτις ἤθελε τὰ μέγιστα ἐξαπλωθῆν μεταξὺ τῶν Ἐθνῶν, ἀλλὰ, μ' ὅλον τοῦτο, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι νέα θρησκεία, ὄχι ἡ αὐτὴ ὡς ἡ διδαχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως· καὶ ὅτι ἡ θρησκεία αὕτη ἤθελεν ἀναβλαστήσειν, ὄχι ἀφ' ὅλον τὸ ἔθνος, ἀλλ' ἀπὸ ἓν ἄτομον τοῦ ἔθνους αὐτοῦ, καὶ αὐτὸ μάλιστα περιφρονημένον, ἀποβεβλημένον, καὶ καταδεδιωγμένον μέχρι θανάτου, ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἔθνους του.

Ταῦτα δὲ πάντα, τὰ τόσον ἀνόμοια μὲ ὅ,τι ὁποιοσδήποτε ἤθελε προείπειν ἐξ ἁπλῆς εἰκασίας, τὰ καὶ πραγματικῶς ἤδη τετελεσμένα ἐνώπιόν μας, προφητεύονται εἰς βιβλία, τὰ ὁποῖα ἐχθροὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ (οἱ σημερινοὶ ἀπιστοῦντες Ἰουδαῖοι) σεβάζονται ὡς θεόπνευστα.

Ἐὰν τώρα μετὰ προσοχῆς σκεφθῇς περὶ τούτων ὅλων τῶν ἀποδείξεων, θέλεις ἐννοήσειν ὅτι καὶ μικρὸν μέρος αὐτῶν ἠμπόρει δικαίως νὰ θεωρηθῇ ὡς ἱκανὸς λόγος τῆς ἐν σοὶ ἐλπίδος· ἀλλ' ὅτι σύμπασαι ἀρκοῦν νὰ πληροφορήσωσιν οἱονδήποτε λογικὸν νοῦν· καθότι, νὰ πιστεύῃ τις ὅτι τόσα σημεῖα τῆς ἀληθείας ἠμπόρουν ἐκ τύχης, ἢ διὰ τῆς ἐπινοίας τοῦ ἀνθρώπου, νὰ συνδράμωσιν εἰς ὑποστήριξιν τοῦ ψεύδους,—τοῦτο, λέγω, νὰ πιστεύῃ τις ἤθελεν εἶσθαι πολὺ μεγαλητέρα εὐκολοπιστία παρὰ νὰ πιστεύῃ ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον ἀληθῶς προῆλθεν ἐκ Θεοῦ.

Ταῦτα ὅμως τὰ ἐπιχειρήματα ἐξετέθησαν συντομώτατα· ἐὰν δὲ ἐπιμελέστερον ἐξετάσῃς καὶ πληρέστερον ἀναλύσῃς αὐτὰ κατὰ μόνας ἢ καὶ μετ' ἄλλων συνδιαλεγόμενος, θέλεις ἰδεῖν ἐπιπλέον τὴν μεγάλην αὐτῶν δύναμιν.

ΑΙ ΧΕΛΩΝΑΙ, Η ΧΟΙΡΑΔΕΣ.

Αἱ Χελῶναι, ἄλλως Χελώνια, Ἑλληνιστὶ δὲ Χοιράδες καὶ Βρογχοκήλη, εἶναι πάθος κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον πανταχοῦ ἐγνωσμένον· ἄγνωστον ὅμως εἰς τοὺς Τούρκους, κατὰ τὸν Βελώνιον, ὅστις ἀποδίδει τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην εἰς τὰ σκόρδα καὶ κρομμύδια, τὰ ὁποῖα συχνὰ καὶ κατακόρως τρώγουν ὠμὰ οἱ Τοῦρκοι. Ἐπιχωριάζει μάλιστα ἐνδημικῶς τὸ νόσημα εἰς τὰ βαθέα καὶ καταχνιασμένα λαγκάδια τῶν Ἄλπεων, τῶν Πυρηναίων, εἰς τὴν Σαβαυδίαν, καὶ ἄλλας τοιαύτας τοποθεσίας. Ὁ ὄγκος τῆς χοιράδος ἐκτείνεται πολλάκις καὶ καταβαίνει καὶ ἕως τὸ στῆθος, καὶ τὰ λοιπὰ συμπτώματα τοῦ πάθους καταστένουν τοὺς δυστυχεῖς ἀρρώστους ἠλιθίους, καὶ ὄντως χοίρους, γνωριζομένους μὲ ἴδιον ὄνομα Cretins. Ἡ διαγωγή των περιορίζεται εἰς βρῶσιν καὶ πόσιν, ῥοπὴν ἀκάθεκτον εἰς τὰ ἀφροδίσια, καὶ παντελῆ ἀναισθησίαν τῶν καθηκόντων τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Εἰς τοιαύτην ἐλεεινὴν κατάστασιν ὄντας, πολλοὶ ὄχι μόνον τοὺς οἰκτείρουν ὡς ἀξίους οἰκτιρμῶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς σέβονται δεισιδαιμόνως ὡς ἐκλεκτοὺς Θεοῦ, ὡς ἁγίους, ἤγουν γίνονται μωρότεροι παρ' ἐκείνους. Τοῦτο δὲν εἶναι παράξενον· αἱ μωρίαι τῶν ἀνθρώπων εἶναι πολύμορφοι καὶ πολύσχημοι.

Ἀπὸ τὰ διάφορα ταῦτα σχήματα ἦτο καὶ ἡ κατέχουσα ἕως περὶ τὰ μέσα τῆς περασμένης ἑκατονταετηρίδος τὴν Εὐρώπην μωρὰ καὶ ὄντως χοιρώδης πίστις, ὅτι οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλλίας ἐλάμβαναν, ὁμοῦ μὲ τὸ διάδημα, καὶ τὸ θεῖον χάρισμα νὰ ἰατρεύωσι τὰ χελώνια μὲ μόνην τὴν ἀφὴν τῆς χειρός. Ὁ κατὰ καιρὸν βασιλεὺς ἐθαυματούργει τὴν ἰατρείαν ταύτην κατὰ διαφόρους καιροὺς τοῦ ἔτους, ἀλλ' ἐξαιρέτως εἰς τὴν στέψιν του. Τότε συνέτρεχαν ὄχι μόνον ἀπ' ὅλην τὴν Γαλλίαν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν λοιπὴν Εὐρώπην, πλῆθος ἄπειρον πασχόντων χελώνια, τὰ ὁποῖα ὁ βασιλεὺς, ἀφοῦ πρῶτον ἤκουε τὴν ἱερὰν λειτουργίαν, καὶ προσηύχετο ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας τραπέζης, ἤγγιζε μὲ τὴν δεξιὰν χεῖρα, καὶ τὰ ἰάτρευεν. Ἀρχὴν ἔλαβε τὸ θαῦμα περὶ τὴν ἑνδεκάτην ἑκατονταετηρίδα· εἶχε τὸ χάρισμα τοῦτο καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, κατὰ μέν τινας, ἀρχήτερα, ὡς δὲ ἱστόρησαν ἄλλοι, κατὰ μίμησιν τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας.

Τοιούτου χαρίσματος μόνον ἓν παράδειγμα μᾶς ἐφύλαξεν ἡ παλαιὰ ἱστορία, τοῦ Πύῤῥου, βασιλέως τῆς Ἠπείρου. Διέφερεν ὅμως ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς τῆς Γαλλίας ὁ Πύῤῥος, πρῶτον ὅτι ἰάτρευε σπληνικούς· δεύτερον, ὅτι ἔθυε πετεινὸν λευκὸν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα ἢ κἂν τὸν Ἀσκληπιόν· τρίτον, ὅτι ἐπατοῦσε τὸν σπλῆνα τοῦ ἀῤῥώστου, ἐξηπλωμένου καταγῆς, μὲ τὸν δεξιὸν βασιλικόν του πόδα· τέταρτον, ὅτι ἐλάμβανε μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν, ὡς μισθὸν τῆς ἰατρείας, καὶ τὸν σφαγιασθέντα πετεινόν· καὶ τελευταῖον, ὅτι ἡ θεία αὕτη δύναμις ἐσώζετο εἰς μόνον τὸν μέγαν δάκτυλον τοῦ δεξιοῦ ποδὸς, ἐπειδὴ, καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πύῤῥου, εἰς τὴν καῦσιν τοῦ σώματος μόνος οὗτος ὁ δάκτυλος ἔμεινεν ἀπαθής, ὡς ἱστορεῖ ὁ Πλούταρχος.

Μετὰ τὸν Πύῤῥον δὲν ἐφάνη πλέον βασιλεὺς θαυματουργὸς οὔτ' εἰς τοὺς Ἕλληνας οὔτ' εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ἕως τοῦ Οὐεσπασιανοῦ, αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης. Οὗτος εὑρισκόμενος εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἰάτρευσεν ἕνα τυφλὸν, καὶ ἄλλον παραλυμένον, ἀλείψας τοῦ πρώτου τοὺς ὀφθαλμοὺς μὲ τὸ πτύσμα του, καὶ πατήσας μὲ τοὺς πόδας τὸν παράλυτον. Μετὰ σχεδὸν ἔτη πεντήκοντα ἐφάνη δεύτερος θαυματουργὸς αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Ἀδριανὸς, ἰατρεύσας καὶ οὗτος δύο τυφλούς.

Ἐδῶ γεννᾶται εὔλογος ἀπορία, διὰ τί οἱ Γραικορωμαῖοι αὐτοκράτορες Χριστιανοὶ, οἱ ὁποῖοι ἐμιμήθησαν πολλὰς παραφροσύνας τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων, καὶ

οὐδεμίαν σχεδὸν ἀπὸ τὰς ἀρετάς των, δὲν ἐπενόησαν καὶ νὰ θαυματουργῶσιν. Ἅγιοι καὶ θεῖοι ἐπωνομάζοντο καὶ οὗτοι, ὡς ἐκεῖνοι· καὶ ὅμως κανεῖς ἐξ αὐτῶν δὲν ἐπεθύμησεν οὔτε παραλυτικὸν οὔτε τυφλὸν νὰ ἰατρεύσῃ κανένα, μολονότι ὑπερέβαλαν ἐκείνους εἰς τὴν ἐθελοθρησκείαν, ἕως καὶ ἀμελήσαντες τῶν κοινῶν τὴν κυβέρνησιν νὰ ἀσχολῶνται εἰς θεολογικὰς ζητήσεις, καὶ νὰ συντάσσωσιν ὕμνους ἐκκλησιαστικούς. Λύει τὴν ἀπορίαν ἡ μὲ προσοχὴν ἀνάγνωσις τῆς ἱστορίας. Εἰς τοὺς χρόνους τῶν Γραικορωμαίων, καὶ ἐξαιρέτως ἀπὸ τὸν μεσαιῶνα καὶ κάτω, τὸ καθ' ἡμέραν αὐξανόμενον πλῆθος τῶν μοναχῶν ἔφθασε νὰ ἁρπάσῃ τὸ ἐργαστήριον τῆς θαυματουργίας, ὡς μέσον ν' αὐξήσῃ ἀναλόγως τοῦ πλήθους καὶ τοὺς πόρους του· δὲν ἔμεινε πλέον εἰς τοὺς αὐτοκράτορας ἀφορμὴ νὰ θαυματουργῶσιν, ὡς ἐκεῖνοι, οὐδὲ χρείαν εἶχαν νὰ μεταχειρισθῶσι μέσον ἐξευτελισμένον ἀπὸ τὴν κατάχρησιν, ἔχοντες ἄλλα μέσα ἐνεργότερα. Οἱ μοναχοὶ ἀντλοῦσαν τοὺς ἱδρῶτας τοῦ λαοῦ μὲ τὰ θαύματα καὶ τὰς λοιπάς των δεισιδαιμονίας· οἱ αὐτοκράτορες ἐβύζαναν καὶ αὐτό του τὸ αἷμα μὲ βιαίους φόρους, τῶν ὁποίων μέρος ἀπέλαυαν πάλιν οἱ μοναχοί, ἐπειδὴ ἀπὸ τοὺς φόρους τούτους ἐκτίζοντο καὶ ἐπληθύνοντο τὰ μοναστήρια, ἀνεγείροντο οἱ λαμπρότατοι ναοί, καὶ κατεπλουτίζοντο οἱ ὑπουργοὶ τῶν ναῶν.—ΚΟΡΑΗΣ.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΛΟΔΟΒΙΚΟΥ ΙϚ'.

ΚΑΤΑ τὸ παράδειγμα τοῦ πάππου του Ἐρρίκου Δ'., ὁ Λοδοβίκος ΙΣΤ'. ἠγάπα νὰ συναναστρέφεται μὲ τὸν λαόν, νὰ ἐπισκέπτεται ἀγνώριστος τὴν κατοικίαν τοῦ πένητος καὶ τὴν καλύβην τοῦ χωρικοῦ. Ἐνῷ δέ ποτε κυνηγῶν περιεφέρετο εἰς τὰ δάση, ἀπήντησεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐρημίαν νεανίσκος τις, ὁ ὁποῖος προσπίπτει γονυπετής, καὶ τὸν λέγει, 'Κύριε, ἐλέησόν με· αἱ χρεῖαί μου εἶναι μεγαλώταται.'—'Τί λοιπόν, φίλε μου,' τὸν λέγει ὁ ἀγνώριστος βασιλεύς, 'δὲν ἐμπορεῖς νὰ δουλεύῃς ἀντὶ νὰ ψωμοζητῇς;'—'Μάλιστα, κύριε· ἀλλ' εἶμαι κρατημένος εἰς τὸν οἶκον· ὁ πατήρ μου ἀποθνήσκει, ἡ δὲ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοί μου ἀσθενοῦσι, πέντε τὸν ἀριθμόν.'—'Λέγεις τὴν ἀλήθειαν;'—'Μάλιστα, κύριε· τὴν καθαρὰν ἀλήθειαν.' Ὁ Λοδοβίκος τότε ἠλέησεν αὐτόν· ἀλλὰ σκεφθεὶς ὅτι, ἂν ἠλήθευον ὅλα ὅσα ἤκουσε, δὲν ἤρκει τὸ δοθέν, ἐξηκολούθει νὰ ἐρωτᾷ·—'Ἡ κατοικία σου ἀπέχει πολὺ ἐντεῦθεν;'—'Τρία τέταρτα τῆς λεύγης, κύριέ μου.' Τὸν ἐπαίτην ἀκολουθήσας ὁ μονάρχης, ἔφθασεν εἰς τοὺς πρόποδας καλύβης πανταχόθεν ἠνεῳγμένης. Γοεραὶ κραυγαὶ πλήττουσι τὸ ὠτίον του. Εἰσέρχεται, καὶ εὑρίσκει τὸν πατέρα ἀποθνήσκοντα ἐπὶ ἀχυροστρώματος, καὶ τὰ τέκνα του ἡμίγυμνα, τὰ μὲν ἀσθενῆ, τὰ δὲ ἄρτον ἀπαιτοῦντα παρὰ μητρός, ἥτις δὲν εἶχεν ἄλλο εἰμὴ δάκρυα νὰ τοὺς δώσῃ. Τοιοῦτο θέαμα κατεσπάραξε τὴν καρδίαν τοῦ βασιλέως· παρευθὺς δ' ἐμοίρασεν εἰς τοὺς δυστυχεῖς ὅσα χρήματα ἐκράτει, περίλυπος ὅτι δὲν εἶχε πλειότερα. Ἐπιστρέψας εἰς τὸν πύργον, 'Ἆ! κυρία,' λέγει πρὸς τὴν βασίλισσαν, 'πόσον εὐτυχὲς ἐστάθη τὸ κυνήγιόν μου!' καὶ διηγεῖται τὸ συμβεβηκός. Ἅπασα ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια εἰς δάκρυα ἐκινήθη, καὶ ἰατρὸς ἐστάλθη παραυτα, νέα φέρων βοηθήματα.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ ΕΞ ΕΦΟΔΟΥ.

ΟΤΑΝ ἀποστολικός τις ἱεροκήρυξ Γάλλος, Βριδαῖνος ὀνομαζόμενος, ἦλθε καὶ εἰς Παρισίους νὰ κηρύξῃ, οἱ αὐλικοὶ καὶ οἱ ἐπισημότεροι τῆς πόλεως συνήχθησαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν νὰ τὸν ἀκούσωσι διὰ περιέργειαν, καὶ μὲ σκοπὸν νὰ γελάσωσιν εἰς τὴν σύγχυσιν, τὴν ὁποίαν ἐφαντάζοντο, ὅτι θέλει προξενήσειν ἡ παρουσία των εἰς ἱεροκήρυκα συνειθισμένον ἕως τότε νὰ κηρύττῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς ταπεινοὺς καὶ χωρικοὺς ἀνθρώπους. Τὸ ἀπροσδόκητον ὅμως τοῦτο θέαμα, ἀντὶ νὰ τὸν φοβίσῃ, τὸν ἔδωκεν ἀφορμὴν τοῦ ἀκολούθου θαυμαστοῦ προοιμίου ἐξ ἐφόδου.

'Βλέπων ἀκροατήριον τόσον ἀσυνείθιστον εἰς ἐμέ, φαίνεται, ἀδελφοί μου, ὅτι δὲν ἔπρεπε ν' ἀνοίξω στόμα παρὰ διὰ νὰ ζητήσω χάριν καὶ συγκατάβασιν εἰς ἀποστολικὸν κήρυκα πτωχὸν καὶ ἄμοιρον ἀπ' ὅσα θέλετε νὰ ἔχωσι προτερήματα, ὅσοι παῤῥησιάζονται καὶ σᾶς ὁμιλοῦν περὶ τῆς ἰδίας σας σωτηρίας. Πολλὰ διάφορον ὅμως εἶναι τὸ ὁποῖον ἡ ψυχή μου αἰσθάνεται σήμερον· καὶ ἂν ἐγὼ ἦμαι ταπεινωμένος, προσέχετε μὴ φαντασθῆτε, ὅτι θέλω ὑποκλίνειν εἰς τὰς ἀθλίους ταραχὰς τῆς κενοδοξίας. Μὴ γένοιτο ὁ ὑπηρέτης τοῦ οὐρανοῦ νὰ συλλογισθῇ ποτέ, ὅτι ἔχει χρείαν ἀπολογίας πρὸς ἐσᾶς! διότι, τέλος πάντων, ὁποιοι καὶ ἂν ἦσθε, ἁμαρτωλοὶ εἶσθε, ὡς ἐγώ, καὶ τὸν αὐτὸν Θεὸν ἔχετε, ἔμπροσθεν τοῦ ὁποίου μ' ἔρχεται τὴν ὥραν ταύτην νὰ κτυπήσω τὸ στῆθός μου. Ἕως τώρα ἐκήρυξα τοῦ Ὑψίστου τὰ δικαιώματα εἰς ναοὺς σκεπασμένους ἀπὸ ἄχυρα· ἐδίδαξα τῆς μετανοίας τὰς αὐστηρότητας εἰς ἀνθρώπους δυστυχεῖς, στερημένους καὶ αὐτὸν τὸν ἐπιούσιον ἄρτον· ἐφανέρωσα εἰς τοὺς καλοὺς χωρικοὺς τὰς πλέον φρικτὰς ἀληθείας τῆς θρησκείας μου. Ἄθλιος ἐγώ! τί ἔπραξα! κατελύπησα τοὺς πτωχούς, τοὺς καλητέρους φίλους τοῦ Θεοῦ μου· ἔφερα φρίκην καὶ θλίψιν εἰς τὰς ἁπλᾶς ἐκείνας καὶ πιστὰς ψυχάς, τὰς ὁποίας ἔπρεπε μᾶλλον νὰ συλλυπῶμαι καὶ νὰ παρηγορῶ. Ἐδῶ, ὅπου τὰ βλέμματά μου ἀπαντοῦν μεγάλους, πλουσίους, καταδυναστεύοντας τὴν πολυπαθῆ ἀνθρωπότητα, ἢ ἁμαρτωλοὺς τολμηροὺς καὶ σκληρυμένους, ἐδῶ, ἐδῶ μόνον ἔπρεπε νὰ βροντοφωνήσω τὸν θεῖον λόγον, καὶ νὰ βάλω πλησίον μου εἰς τὸν ἄμβωνα τοῦτον, ἐξ ἑνὸς μέρους, τὸν θάνατον μὲ τὸ δρέπανον ἕτοιμον νὰ σᾶς θερίσῃ, καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου τὸν μέγαν Θεόν μου, ὅστις ἔρχεται νὰ σᾶς κρίνῃ. Εἰς τὴν χεῖρά μου κρατῶ σήμερον τὴν περὶ ὑμῶν ἀπόφασιν! Τρέμετε λοιπὸν ἔμπροσθέν μου, ἄνδρες ὑπερήφανοι καὶ καταφρονηταί, οἵτινες μὲ ἀκούετε! Ἡ ἀνάγκη τῆς ψυχικῆς σωτηρίας, ἡ βεβαιότης τοῦ θανάτου, τὸ ἄδηλον

τῆς ὥρας ταύτης, ὥρας εἰς ἐσᾶς τόσον φρικτῆς, ἡ μέχρι τέλους ἀμετανοησία, ἡ τελευταία κρίσις, ὁ ὀλίγος ἀριθμὸς τῶν ἐκλεκτῶν, ἡ κόλασις, καὶ περιπλέον ἡ αἰωνιότης, ἰδοὺ περὶ τίνων μέλλω νὰ λαλήσω· ἰδοὺ ποῖα εἰς ἐσᾶς μόνους ἔπρεπε νὰ λαλῶ. Αἴ! ποίαν χρείαν ἔχω ἀπὸ τὰς ψήφους σας, αἱ ὁποῖαι ἴσως ἤθελαν μὲ κολάσειν, χωρὶς τὴν ἰδικήν σας σωτηρίαν; Ὁ Θεὸς θέλει σᾶς κινήσειν τὰς καρδίας, ἐνῷ λαλεῖ ὁ ἀνάξιος ὑπηρέτης τοῦ Θεοῦ, τοῦ ὁποίου πολλάκις ἐδοκίμασα τὴν εὐσπλαγχνίαν. Τότε τρέμοντες δι' ὅσας ἐπράξετε ἀνομίας, θέλετε πέσειν εἰς τὰς ἀγκάλας μου μὲ δάκρυα κατανύξεως καὶ μετανοίας· τότε βιασμένοι ἀπὸ τῆς συνειδήσεως τὸν ἔλεγχον θέλετε μ' εὑρεῖν ἀρκετὰ εὔγλωττον.' —Ρητορ. Βαμβα.

ΕΥΓΕΝΗΣ ΔΙΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΣΚΙΠΙΩΝΟΣ.

Σκιπιων ὁ νεώτερος, πρὶν ἀκόμη ἐμβῇ εἰς τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, διωρίσθη στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων κατὰ τῶν Ἰσπανῶν. Μετ' ὀλίγον δὲ ἀφοῦ ἐκυρίευσε τὴν Νέαν Καρχηδόνα, μητρόπολιν τοῦ Ἰσπανικοῦ βασιλείου, ἡ σωφροσύνη καὶ ἀρετή του ἐδοκιμάσθησαν κατὰ τὸν ἐφεξῆς τρόπον.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἀξιωματικοί τινες ἔφερχν πρὸς αὐτὸν παρθένον τρυφερωτάτην, καὶ τόσον περικαλλῆ, ὥστε ὅλων οἱ ὀφθαλμοὶ ἀκινήτως προσηλώθησαν ἐπάνω της. Ὁ νέος δορικτήτωρ, ἰδὼν αὐτὴν, ἀνεπετάχθη ἀπὸ τὸ κάθισμά του συγκεχυμένος καὶ ἔκθαμβος· ἐφαίνετο δὲ ὡς νὰ ἔχασε τὴν ἀταραξίαν τοῦ πνεύματος, τὴν εἰς πάντα στρατηγὸν ἀναγκαιοτάτην, καὶ διὰ τὴν ὁποίαν αὐτὸς μάλιστα ἐφημίζετο. Συνελθὼν μετ' ὀλίγα λεπτὰ, ἠρώτησε τὴν καλὴν αἰχμάλωτον μὲ τὸν πλέον φιλόφρονα καὶ πολιτικὸν τρόπον περὶ τῆς πατρίδος καὶ τῶν συγγενῶν αὐτῆς· μαθὼν δὲ ὅτι εἶναι ἀρραβωνισμένη μέ τινα τῶν Κελτιβήρων ἄρχοντα, ὀνομαζόμενον Ἀλλούτιον, διέταξε νὰ μηνύσωσι καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τοὺς γεννήτορας τῆς αἰχμαλώτου νὰ ἔλθωσιν.

Ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰσπανὸς, ἐπῆρεν αὐτὸν ὁ Σκιπίων κατὰ μόνας· θέλων δὲ νὰ τὸν ἐλαφρύνῃ ἀπὸ πᾶσαν περὶ τῆς νεάνιδος ἀνησυχίαν, τὸν ἀπέτεινε τοὺς ἀκολούθους λόγους· 'Σὺ καὶ ἐγὼ εἴμεθα νέοι, καὶ διὰ τοῦτο δὲν βλάπτει ἂν ὁμιλήσω ἐλευθέρως. Οἱ ὁδηγήσαντες πρὸς ἐμὲ τὴν ἀρραβωνιαστικήν σου μ' ἐβεβαίωσαν ὅτι ὑπεραγαπᾷς αὐτήν· τὸ κάλλος δὲ καὶ ἡ ἀξία της δὲν με ἀφῆκαν ν' ἀμφιβάλω, ὅτι τὸ πρᾶγμα ἀληθῶς ἔχει οὕτως. Ἐστοχάσθην δὲ ὅτι, ἂν ἤμην εἰς τὴν θέσιν σου, ἤθελα ὑπερεπιθυμεῖν νὰ μὲ δείξῃ τις χάριν· χαίρω λοιπὸν ὅτι εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν δύναμαι νὰ σὲ δουλεύσω. Μολονότι τοῦ πολέμου ἡ τύχη μὲ κατέστησε κύριόν σου, θέλω ὅμως νὰ ἤμεθα φίλοι. Ἰδοὺ ἡ γυνή σου· λάβε την· καὶ εἴθε νὰ ζήσετε πανευδαίμονες. Ἔσο βέβαιος ὅτι μεταξύ μας ἦτο καθὼς εἰς τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός της. Μὴ γένοιτο ν' ἀγοράσῃ ποτὲ ὁ Σκιπίων ἡδονήν τινα μὲ θυσίαν τῆς ἀρετῆς καὶ τιμῆς του, ἢ τῆς εὐδαιμονίας ἀγαθοῦ τινὸς ἀνθρώπου! Ὄχι· σοῦ τὴν ἐφύλαξα διὰ νὰ τὴν παρουσιάσω δῶρον ἄξιον καὶ τῶν δύο μας. Μόνην δ' ἀνταμοιβήν σοῦ ἀπαιτῶ διὰ τὸ ἀνεκτίμητον τοῦτο δῶρον, νὰ ἦσαι φίλος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ.'

Ὁ Ἀλλούτιος ἀπὸ τὴν ὑπερβολὴν τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης δὲν ἠμπόρει ν' ἀποκριθῇ· πεσὼν δὲ εἰς τοὺς πόδας τοῦ στρατηγοῦ, ἔκλαιε μετὰ μεγάλης φωνῆς· ἡ αἰχμάλωτος κόρη ἔλαβε τὴν αὐτὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ διέμενεν, ἑωσοῦ ὁ ἡλικιωμένος πατήρ της, ἐκστατικὸς ἀπὸ χαρὰν, 'Ὦ ἄριστε Σκιπίων!' ἐξεφώνησεν, 'ὁ Θεὸς σ' ἔδωκεν ἀρετὴν ὑπερανθρώπινον. Ὦ ἔνδοξε ἀρχηγέ! ὦ θαυμάσιε νέε! ποία εὐχαρίστησις δύναται νὰ συγκριθῇ μ' ἐκείνην, ἥτις πρέπει τώρα νὰ σοῦ πληροῖ τὴν καρδίαν, ἐνῷ ἀκούεις τῆς εὐγνώμονος ταύτης παρθένου τὰς εὐχὰς ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ εὐδαιμονίας σου!'

Τοιοῦτος ἐχρημάτισεν ὁ Σκιπίων, καίτοι στρατιώτης, νέος, καὶ Ἐθνικός! οὐδ' ἔμεινεν ἀβράβευτος ἡ ἀρετή του. Ὁ Ἀλλούτιος, θαυμάσας τοιαύτην μεγαλοψυχίαν, ἐλευθεριότητα, καὶ χρηστοήθειαν, ὑπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του, διακηρύττων εἰς πᾶσαν περίστασιν τοὺς ἐπαίνους τοῦ γενναίου καὶ φιλανθρώπου νικητοῦ· φωνάζων ὅτι ἦλθεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἡρωϊκός τις νέος, ὁ ὁποῖος ἐνίκα τὰ πάντα ὀλιγώτερον μὲ τῶν ὅπλων τὴν δύναμιν παρὰ μὲ τῆς ἀρετῆς τὰ θέλγητρα καὶ τῆς ἀγαθοεργίας τὸ μεγαλεῖον.

Με πόσην ἀφέλειαν καὶ ὡραιότητα εἰκονίζεται εἰς τὸν ἐφεξῆς ἀπόλογον ἡ ἐκ τῆς ἀγαθῆς συναναστροφῆς εὐεργεσία.

'Μίαν τῶν ἡμερῶν, εἰς τὸ λουτρὸν εὑρισκόμενος, ἔλαβον παρά τινος φίλου κομμάτιον μυρισμένου πηλοῦ. Ἀφοῦ προσεκτικῶς τὸ ἐθεώρησα, 'Μόσχος εἶσαι ἢ ἄμβαρον;' εἶπα πρὸς αὐτό· 'διότι θέλγομαι ὑπὸ τῆς εὐωδίας σου.' 'Ἤμην,' ἀπεκρίθη, 'ἀχρεῖον κομμάτιον πηλοῦ, ἀλλὰ πρὸς καιρὸν συνανεστράφην μὲ τὸ ῥόδον· ἡ γλυκεῖα δὲ τοῦ συντρόφου μου ποιότης μετεδόθη καὶ εἰς ἐμέ· ἄλλεως, ἤθελα εἶσθαι μόνον κομμάτιον πηλοῦ, ὡς φαίνομαι ὅτι εἶμαι.'

Σγκρισις του Αγριου και Πολιτισμενου Βιου.—Ἀπ' ἐρήμου σχεδὸν τόπου ἐπιστρέφοντες, ἐξεπλάγημεν εἰς τὸν θόρυβον πόλεως, ἥτις δὲν εἶχεν εἰμὴ ἓξ χιλιάδας κατοίκων. Ἐθαυμάσαμεν τὰς εὐκολίας, ὅσας τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία παρέχουν εἰς τὸν πολιτισμένον βίον. Ταπειναὶ κατοικίαι μᾶς ἐφαίνοντο μεγαλοπρεπεῖς· καὶ πᾶς, μεθ' οὗ συνωμιλοῦσαμεν, ἐφαίνετο μὲ ἀνωτέρας γνώσεις προικισμένος. Στερήσεις μακροχρόνιοι καθιστάνουν πολυτίμους καὶ τὰς μικροτάτας ἀπολαύσεις· δυσκολεύομαι δὲ νὰ ἐκφρασθῶ μετὰ πόσης ἡδονῆς ἐθεωρήσαμεν, κατὰ πρώτην φορὰν, τὸν σίτινον ἄρτον ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ κυβερνήτου.—Humboldt.

Ο ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ, ΚΑΙ Η ΕΝ ΣΑΛΑΜΙΝΙ ΝΑΥΜΑΧΙΑ.

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ, ὁ υἱὸς τοῦ Νεοκλέους, τόσον σφοδρὰ ἐπεθύμει τὴν δόξαν, καὶ εἰς τοιοῦτον ἔρωτα μεγάλων πράξεων τὸν ἐκίνει ἡ φιλοτιμία, ὥστε νέος ὢν ἀκόμη, ὅταν ἔγινεν ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη κατὰ τῶν Περσῶν, καὶ διεφημίσθη ἡ στρατηγία τοῦ Μιλτιάδου, ἐφαίνετο σύννους ὡς ἐπιτοπλεῖστον καὶ σκεπτόμενος καθ' ἑαυτὸν, καὶ τὰς νύκτας ἐπεριοῦσεν ἄγρυπνος, καὶ δὲν υπήγαινε πλέον εἰς τὰ συμπόσια, ὅπου ἐσύχναζεν ἄλλοτε, καὶ ὅτε οἱ φίλοι του, ἀποροῦντες διὰ τὴν μεταβολὴν τῆς ζωῆς του, ἠρωτοῦσαν τὴν αἰτίαν, ἔλεγεν, ὅτι τὸ τρόπαιον τοῦ Μιλτιάδου δὲν τὸν ἄφινε νὰ κοιμηθῇ. Καθότι οἱ μὲν ἄλλοι τέλος ἐνόμιζον τοῦ πολέμου τὴν ἧτταν τῶν βαρβάρων εἰς τὸν Μαραθῶνα, ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς τὴν ἐθεώρει ὡς ἀρχὴν μεγαλητέρων ἀγώνων, πρὸς τοὺς ὁποίους ὁλονὲν καὶ αὐτὸς ἡτοιμάζετο διὰ τὴν σωτηρίαν ὅλης τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὴν πόλιν ἐγύμναζε, μακρόθεν ἤδη προβλέπων τὸ μέλλον.

Καὶ πρῶτον ἀποβλέψας εἰς τὴν πρόσοδον τοῦ Λαυρίου ὄρους, τὴν ὁποίαν οἱ Ἀθηναῖοι πορίζόμενοι ἀπὸ τὰ ἐκεῖ ἀργυρᾶ μεταλλεῖα, εἶχον συνήθειαν νὰ διανέμωνται μεταξύ των, μόνος ἐτόλμησε νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸν δῆμον καὶ νὰ προβάλῃ, ὅτι πρέπει ν' ἀφήσωσι τὴν διανομὴν, καὶ ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ χρήματα νὰ κατασκευάσωσι τριήρεις διὰ τὸν πρὸς Αἰγινήτας πόλεμον· διότι αὐτὸς ἤκμαζεν εἰς τὴν Ἑλλάδα περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους πολέμους, καὶ οἱ Αἰγινῆται ἔχοντες πολυάριθμα πλοῖα ἐκυρίευον τὴν θάλασσαν. Τοιουτοτρόπως ὁ Θεμιστοκλῆς ἀποσιωπήσας τὸν Δαρεῖον καὶ τοὺς Πέρσας, (οἵτινες ἦσαν μακρὰν, καὶ φόβον ἐκίνουν ὄχι πολὺ βέβαιον ὅτι ἔμελλον νὰ ἐπιστρέψωσιν), ἔπεισεν ευκολώτερα τοὺς Ἀθηναίους μεταχειρισθεὶς εἰς καιρὸν αρμόδιον τὴν πρὸς τοὺς Αἰγινήτας ὀργὴν αὐτῶν καὶ ἀντιζηλίαν, διὰ νὰ τοὺς προετοιμάσῃ. Καὶ τωόντι ἀπ' ἐκεῖνα τὰ χρήματα κατεσκευάσθησαν ἑκατὸν τριήρεις αἱ ὁποῖαι καὶ κατὰ τοῦ Ξέρξου ἐναυμάχησαν. Ἔκτοτε δὲ κατ' ὀλίγον εἵλκυσε τοὺς πολίτας εἰς τὴν θάλασσαν, μὲ τὸν λόγον ὅτι διὰ ξηρᾶς δὲν ἦσαν ἱκανοὶ οὐδὲ πρὸς τοὺς γείτονας αὐτῶν νὰ ἀντιπολεμήσωσιν· ἀποκτῶντες δὲ ναυτικὸν, ἐδύναντο καὶ κατὰ τῶν βαρβάρων νὰ υπερισχύσωσι, καὶ τῆς Ἑλλάδος νὰ γένωσιν ἡγεμόνες. Τοιουτοτρόπως ἀντὶ ἀξιολόγων ὁπλιτῶν, ὡς λέγει ὁ Πλάτων, ἔκαμεν αὐτοὺς ναύτας καὶ θαλασσίους, καὶ αἰτίαν ἔδωκεν νὰ τὸν μέμφωνται λέγοντες ὅτι ὁ Θεμιστοκλῆς ἀφαιρέσας τὴν λόγχην καὶ τὴν ἀσπίδα ἀπὸ τοὺς πολίτας, περιώρισε τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων εἰς τὸν σκαλμὸν καὶ εἰς τὸ κωπίον. Ἔπραξε δὲ ταῦτα υπερισχύσας κατὰ τοῦ Μιλτιάδου, ὅστις ἦτον ἐναντίας γνώμης. Ἂν δὲ ἡ πρᾶξις αὕτη ἔβλαψεν ἢ ὄχι τὴν ἀκρίβειαν καὶ καθαρότητα τοῦ πολιτικοῦ συστήματος τῶν Ἀθηναίων, τοῦτο εἶναι ζήτημα φιλοσοφικώτερον παρ' ὅσον ἁρμόζει εἰς ἱστορίαν. Ὅτι δὲ ἡ τότε σωτηρία τῶν Ἑλλήνων προῆλθεν ἀπὸ τὴν θάλασσαν, καὶ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων καταστραφεῖσαν ἀνέστησαν πάλιν αἱ τριήρεις ἐκεῖναι, τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ὁ Ξέρξης αὐτὸς ἐμαρτύρησε. Διότι ἔχων εἰς τὴν ξηρὰν τὸν στρατὸν ἀσύντριπτον ἀκόμη καὶ ἀπολέμητον, ἔφυγε μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ ναυτικοῦ στόλου, ὡς μὴ ἱκανὸς εἰς ἀντιπαράταξιν. Καὶ τὸν Μαρδόνιον ἀφῆκε, νομίζω, εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ μᾶλλον τοὺς Ἕλληνας μὴ ὁρμήσωσι κατόπιν του, παρὰ μὲ ἐλπίδα νὰ υποτάξῃ αὐτούς.

Παραλαβὼν δὲ ὁ Θεμιστοκλῆς τὴν στρατηγίαν, εὐθὺς ἐπεχείρει νὰ ἐμβάσῃ τοὺς πολίτας εἰς τὰς τριήρεις, παρακινῶν αὐτοὺς ν' ἀφήσωσι τὴν πόλιν, καὶ ν' ἀπαντήσωσι διὰ θαλάσσης τὸν βάρβαρον ὅσον δυνατὸν μακρὰν τῆς Ἑλλάδος. Ὅτε δὲ ἤρχισαν οἱ Ἀθηναῖοι νὰ κλίνωσιν εἰς τὴν περὶ θαλάσσης γνώμην αὐτοῦ, ἐπέμφθη μὲ στόλον εἰς τὸ Ἀρτεμίσιον νὰ φυλάξῃ τὰ στενά. Ἐκεῖ οἱ μὲν ἄλλοι Ἕλληνες ἔκρινον εὔλογον νὰ δώσωσι τὴν ἀρχηγίαν εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ τὴν διοίκησιν τοῦ στόλου ὅλου εἰς τὸν στρατηγὸν αὐτῶν Ευρυβιάδην. Ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ υπερέβαινον κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν πλοίων σχεδὸν ὅλους ὁμοῦ τοὺς ἄλλους, δὲν ἐδέχοντο εἰς ἄλλους νὰ υποτάσσωνται. Ὅθεν ἐννοήσας τὸν κίνδυνον ὁ Θεμιστοκλῆς, ὄχι μόνον αὐτὸς παρεχώρησεν εἰς τὸν Ευρυβιάδην τὴν ἀρχηγίαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς Ἀθηναίους κατεπράϋνεν, υποσχόμενος ὅτι, ἂν ἀνδραγαθήσωσιν εἰς τὸν πόλεμον, θέλει κάμειν εἰς τὸ ἑξῆς τοὺς Ἕλληνας νὰ παραχωρῶσιν αὐτοπροαιρέτως εἰς αὐτοὺς τὰ πρωτεῖα· ἐκ τούτου ἔγινεν ἀναμφιβόλως τῆς σωτηρίας τῶν Ἑλλήνων πρωταίτιος, καὶ τῶν Ἀθηναίων ηὔξησεν ἔτι μᾶλλον τὴν δόξαν, διότι τοὺς ἔκαμε νὰ νικήσωσι μὲ τὴν ἀνδρείαν τοὺς ἐχθροὺς, καὶ μὲ τὴν καλὴν γνώμην τοὺς συμμάχους.

Αἱ μάχαι δὲ, ὅσαι ἔγιναν τότε εἰς τὰ στενὰ ἐναντίον τοῦ βαρβαρικοῦ στόλου, δὲν ἦσαν τόσον κρίσιμοι, ὥστε νὰ δώσωσι τέλος εἰς τὸν πόλεμον· κατὰ τὴν πεῖραν ὅμως ὠφέλησαν παραπολὺ τοὺς Ἕλληνας· διότι πραγματικῶς ἐδιδάχθησαν αὐτοὶ ἐν μέσῳ τῶν κινδύνων, ὅτι πολυάριθμοι νῆες, καὶ στολισμοὶ μεγαλοπρεπεῖς, καὶ λαμπρὰ τούτων παράσημα, καὶ κραυγαὶ υπερήφανοι, καὶ βάρβαροι ἀλαλαγμοὶ, δὲν ἔχουσι τίποτε φοβερὸν πρὸς ἄνδρας, οἵτινες ἐξεύρουν νὰ προχωρῶσιν εἰς χεῖρας, καὶ τολμῶσι νὰ μάχωνται. Ἀλλ' ὅτι πρέπει καταφρονοῦντες τὰ τοιαῦτα, νὰ ὁρμῶσιν εἰς αὐτὰ τῶν ἐχθρῶν τὰ σώματα, καὶ μ' ἐκεῖνα συμπλεκόμενοι ν' ἀγωνίζωνται. Τοῦτο φαίνεται καὶ ὁ Πίνδαρος ἐννοήσας καλῶς εἶπε περὶ τῆς μάχης, ἥτις ἔγινεν εἰς τὸ Ἀρτεμίσιον,

. . . Ὅπου παῖδες Ἀθηναίων
Ἐλευθερίας ἔβαλον θεμέλιον γενναῖον·

καὶ τωόντι ἀρχὴ τῆς νίκης εἶναι τὸ θάῤῥος.

Ὅτε δὲ ὁ Ξέρξης ἐμβῆκεν ἄνωθεν διὰ μέσου τῆς Δωρίδος εἰς τὴν Φωκίδα, καὶ ἔκαιε τὰς πόλεις τῶν

Φωκέων, οἱ Ἕλληνες δὲν ἐκινήθησαν πρὸς βοήθειαν, ἂν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς παρεκάλουν νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν Βοιωτίαν διὰ νὰ προφυλάξωσι τὴν Ἀττικὴν, καθὼς αὐτοὶ διὰ θαλάσσης τοὺς ἐβοήθησαν εἰς τὸ Ἀρτεμίσιον. Κανεὶς ὅμως δὲν ἔδιδεν ἀκρόασιν εἰς αὐτοὺς, ἀλλὰ φροντίζοντες μόνον περὶ τῆς Πελοποννήσου, κατεγίνοντο μετὰ σπουδῆς νὰ συνάγωσιν ἐντὸς τοῦ Ἰσθμοῦ ὅλην τὴν πολεμικὴν δύναμιν, καὶ τὸν Ἰσθμὸν διετείχιζον ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν. Τοῦτο βλέποντες οἱ Ἀθηναῖοι, ἅμα μὲν ὠργίζοντο διὰ τὴν προδοσίαν, ἅμα δὲ ἐκόπτετο τὸ θάῤῥος των, καὶ ἐλυποῦντο ὡς μεμονωμένοι. Καθότι ν' ἀντιπαραταχθῶσιν αὐτοὶ μόνοι εἰς τόσας μυριάδας, δὲν ἐπερνοῦσεν ἀπὸ τὸν νοῦν των· ὅ,τι δὲ πρὸς τὸ παρὸν ἦτο μοναδικὸν καταφύγιον, τὸ ν' ἀφήσωσι τὴν πόλιν, καὶ νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὰ πλοῖα, τοῦτο ὁ λαὸς τὸ ἤκουε μ' ἀγανάκτησιν, λέγοντες ὅτι δὲν ἐχρειάζοντο νίκην οὐδὲ σωτηρίαν ἤλπιζον, ἀφοῦ ἐγκαταλείψωσι καὶ τῶν θεῶν τοὺς ναοὺς καὶ τῶν πατέρων τοὺς τάφους.

Τότε ὁ Θεμιστοκλῆς, βλέπων ὅτι μὲ ἀνθρωπίνους λόγους δὲν ἐδύνατο νὰ καταπείσῃ τὸ πλῆθος, ἐκίνησε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους σημεῖα δαιμόνια καὶ χρησμούς· καὶ ὑπερισχύσας γράφει ψήφισμα, νὰ τεθῇ ἡ πόλις ὡς παρακαταθήκη εἰς τὴν Ἀθηνᾶν τὴν προστάτιν αὐτῶν, οἱ δὲ εἰς ἡλικίαν στρατεύσιμον νὰ ἐμβαίνωσιν ὅλοι εἰς τὰς τριήρεις, παιδία δὲ καὶ γυναῖκας καὶ δούλους νὰ διασώζῃ ἕκαστος ὅπως ἦναι δυνατόν. Ἀφοῦ δὲ ἐκυρώθη τὸ ψήφισμα, οἱ πλειότεροι τῶν Ἀθηναίων ἀπέστειλαν τοὺς γονεῖς καὶ τὰς γυναῖκάς των εἰς τὴν Τροιζῆνα· καὶ οἱ Τροιζήνιοι τοὺς ὑπεδέχοντο μὲ πολὺ φιλάνθρωπον προθυμίαν. Καθότι ἀπεφάσισαν διὰ ψηφίσματος νὰ τοὺς τρέφωσιν ἀπὸ τὸ δημόσιον, δίδοντες εἰς ἕνα ἕκαστον δύο ὀβολοὺς τὴν ἡμέραν, καὶ εἰς τὰ παιδία τὴν ἄδειαν νὰ ἐπαίρνωσιν ὀπωρικὰ παντοῦ ὅπου εὕρωσι, καὶ πρὸς τούτοις νὰ δίδωνται ἀπὸ τὸ κοινὸν μισθοὶ εἰς διδασκάλους διὰ νὰ τὰ διδάσκωσι γράμματα.

Ἐνῷ δὲ ἀπέπλεεν ἡ πόλις, τὸ θέαμα τοῦτο εἰς ἄλλους μὲν ἐπροξένει οἶκτον, εἰς ἄλλους δὲ θαυμασμὸν διὰ τὴν τόλμην καὶ μεγαλοψυχίαν τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἵτινες προπέμποντες ἀλλοῦ τοὺς γονεῖς των, χωρὶς νὰ καμφθῶσιν ἀπ' ὀδυρμοὺς καὶ δάκρυα γυναικῶν καὶ ἐναγκαλισμοὺς τέκνων, διέβαινον εἰς τὴν Σαλαμῖνα νὰ πολεμήσωσιν. Ἀλλὰ καὶ πολλοὶ γέροντες, ἀφειμένοι ἐκεῖ διὰ τὸ γῆρας, ἐκίνουν οἶκτον. Ἐπροξενεῖτο πρὸς τούτοις καὶ ἀπὸ τὰ ἥμερα καὶ οἰκιακὰ ζῶα μαλακόν τι αἴσθημα, τὸ ὁποῖον ἔκαμπτε τὰς καρδίας· καθότι μὲ περιπαθῆ φωνὴν καὶ μὲ πόθον συμπαρέτρεχον τοὺς αὐθέντας των, ἐνῷ ἐκεῖνοι ἔμβαινον εἰς τὰς τριήρεις. Μεταξὺ τῶν ζώων αὐτῶν ἱστορεῖται ὁ σκύλος τοῦ Ξανθίππου πατρὸς τοῦ Περικλέους, ὅτι μὴ ὑποφέρων τὸν ἀποχωρισμόν του ἐῤῥίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ κολυμβῶν κατόπιν τῆς τριήρους ἐξέβηκεν εἰς τὴν Σαλαμῖνα, ὅπου λειποθυμήσας ἀπέθανεν εὐθύς· καὶ ὁ τόπος, τὸν ὁποῖον οἱ Σαλαμίνιοι δείχνουν ἕως τῆς σήμερον ὀνομαζόμενον Κυνὸς Σῆμα, λέγουσιν ὅτι εἶναι τάφος ἐκείνου τοῦ ζώου.

Ὅτε δὲ ὁ Εὐρυβιάδης, ὅστις εἶχε τὴν ἀρχηγίαν ὅλου τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῆς Σπάρτης, ὢν ἀτολμότερος εἰς τὸν κίνδυνον, ἤθελε νὰ σηκωθῇ καὶ ν' ἀποπλεύσῃ εἰς τὸν Ἰσθμὸν, ὅπου καὶ τὸ πεζὸν τῶν Πελοποννησίων ἦτο συνηθροισμένον, ὁ Θεμιστοκλῆς ἐναντιόνετο. Καὶ τότε, λέγουσιν, ἔκαμεν ἀποκρίσεις τινὰς, αἱ ὁποῖαι ὡς μνήμης ἄξιαι διεσώθησαν. Διότι, ὅταν ὁ Εὐρυβιάδης εἴπε πρὸς αὐτὸν, 'Ὦ Θεμιστοκλῆ, εἰς τοὺς πανηγυρικοὺς ἀγῶνας ὅσοι σηκόνονται πρὸ τοῦ διωρισμένου καιροῦ ῥαπίζονται.' 'Ναὶ,' ἀπεκρίθη ὁ Θεμιστοκλῆς· 'ἀλλὰ καὶ οἱ μένοντες ὀπίσω δὲν στεφανόνονται.' Ἐν τούτοις ὁ Εὐρυβιάδης ἐσήκονε τὴν βακτηρίαν, ὡς νὰ ἤθελε νὰ τὸν κτυπήσῃ· καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς, 'Κτύπησε,' τὸν εἶπεν, 'ἀλλ' ἄκουσε.' Τότε ὁ Εὐρυβιάδης θαυμάσας τὴν πρᾳότητα τοῦ Θεμιστοκλέους, τὸν ἔδωκε τὴν ἄδειαν νὰ ὁμιλήσῃ· καὶ ἐνῷ ὁ Θεμιστοκλῆς ἤρχιζε νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, εἷς τῶν παρευρισκομένων εἶπεν ὅτι δὲν ἁρμόζει εἰς ἄνθρωπον ἄπολιν νὰ διδάσκῃ ἄλλους οἵτινες ἔχουν πατρίδας, νὰ ἐγκαταλείψωσιν αὐτὰς, καὶ νὰ τὰς προδώσωσι. Καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἐπιστρέψας τὸν λόγον πρὸς αὐτὸν, 'Ἡμεῖς,' εἶπεν, 'ὦ ταλαίπωρε, ἐγκατελείψαμεν τὰς οἰκίας καὶ τὰ τείχη, μὴ στέργοντες δι' ἄψυχα πράγματα νὰ γένωμεν δοῦλοι. Ἀλλ' ἔχομεν ἀπὸ ὅλας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος πόλιν μεγαλητέραν τὰς διακοσίας τριήρεις, αἱ ὁποῖαι τώρα εἶναι ἕτοιμοι νὰ σᾶς βοηθήσωσιν, ἐὰν θέλετε διὰ τῆς βοηθείας αὐτῶν νὰ σωθῆτε. Ἂν δὲ καὶ δευτέραν φορὰν μᾶς προδώσετε φεύγοντες, ταχέως θέλει μάθειν τις τῶν Ἑλλήνων, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέκτησαν καὶ πόλιν ἐλευθέραν, καὶ γῆν ὄχι χειροτέραν ἐκείνης τὴν ὁποίαν ἔχασαν.' Αὐτοὶ οἱ λόγοι τοῦ Θεμιστοκλέους ἔδοσαν εἰς τὸν Εὐρυβιάδην ὑπόνοιαν καὶ φόβον, μήπως οἱ Ἀθηναῖοι ἀφήσωσιν αὐτοὺς καὶ ἀναχωρήσωσι.

Λέγουσι δέ τινες ὅτι, ἐνῷ ὁ Θεμιστοκλῆς ἄνωθεν τοῦ καταστρώματος ὡμίλει, ἐφάνη γλαὺξ, ἥτις, πετῶσα ἐκ δεξιῶν τοῦ στόλου, ἐκάθιζεν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν καταρτίων, καὶ τοῦτο συνήργησεν ὄχι ὀλίγον νὰ κάμῃ εἰς ὅλους ἀρεστὴν τὴν γνώμην τοῦ Θεμιστοκλέους. Ἀλλ' ὅτε ὁ στόλος τῶν ἐχθρῶν, πλέων πρὸς τὴν Ἀττικὴν κατὰ τὸ Φάληρον, ἐσκέπασε τοὺς πέριξ αἰγιαλοὺς, καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς μὲ τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς πλησιάσας εἰς τὴν θάλασσαν, ἐφάνη ἐν τῷ ἅμα ἔχων εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὰς δυνάμεις του συνηγμένας, οἱ λόγοι τοῦ Θεμιστοκλέους ἐξηλείφθησαν ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων τὸν νοῦν, καὶ πάλιν οἱ Πελοποννήσιοι ἔστρεφον τὰ βλέμματά των πρὸς τὸν Ἰσθμὸν, θυμόνοντες ἐάν τις ἄλλο τι λέγῃ. Ὅθεν ἀπεφάσισαν ν' ἀναχωρήσωσιν ἐκείνην τὴν νύκτα, καὶ ἐδίδετο τῆς ἀποπλεύσεως ἡ παραγγελία εἰς τοὺς κυβερνήτας. Τότε ὁ Θεμιστοκλῆς ἀδημονῶν ὅτι οἱ Ἕλληνες, ἀφίνοντες τοῦ τόπου καὶ τῶν στενῶν τὴν βοήθειαν, ἔμελλον διαλυόμενοι νὰ σκορπισθῶσιν εἰς τὰς

πόλεις, ἐβουλεύθη καὶ κατεσκεύασε τέχνασμα, ἔχων εἰς τοῦτο συνεργάτην τὸν Σίκινον. Ἦτο δὲ ὁ Σίκινος Πέρσης αἰχμάλωτος, φίλος τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ παιδαγωγός. Τοῦτον στέλλει εἰς τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν κρυφίως, παραγγέλλων νὰ εἴπῃ, ὅτι ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων Θεμιστοκλῆς, προτιμῶν τὴν φιλίαν τοῦ βασιλέως, δίδει πρῶτος εἰς αὐτὸν τὴν εἴδησιν ὅτι οἱ Ἕλληνες μελετῶσι φυγὴν, καὶ τὸν συμβουλεύει νὰ μὴ τοὺς ἀφήσῃ νὰ φύγωσιν, ἀλλ' ἐνῷ εὑρίσκονται εἰς ταραχὴν καὶ σύγχυσιν, ὄντες χωρισμένοι ἀπὸ τὸ πεζικὸν αὐτῶν στράτευμα, νὰ τοὺς πολεμήσῃ καὶ νὰ καταστρέψῃ τὴν ναυτικὴν δύναμίν των. Αὐτὰ ὁ Ξέρξης δεχθεὶς ὡς λεγόμενα ἀπὸ φιλικὴν προαίρεσιν, ἐχάρη, καὶ εὐθὺς ἐξέδωκε παραγγελίαν εἰς τοὺς πλοιάρχους, τὰς μὲν ἄλλας τριήρεις νὰ γεμίσωσι μὲ ἡσυχίαν· διακόσιαι δὲ ἐκ τοῦ στόλου νὰ πιάσωσι τριγύρῳ ὅλα τὰ περάσματα, καὶ νὰ ζώσουν τὰς νήσους, διὰ νὰ μὴ φύγῃ μηδὲ εἷς ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς. Οὕτως ἀπὸ ἀνάγκην ἀπεφάσισαν οἱ Ἕλληνες νὰ ναυμαχήσωσι.

Τὴν δὲ ἀκόλουθον ἡμέραν τὸ πρωῒ ὁ Ξέρξης ἐκάθισεν εἰς ὑψηλὸν τόπον διὰ νὰ θεωρῇ τὸν στόλον καὶ τὴν παράταξιν τῆς μάχης, ὡς μὲν ὁ Φανόδημος λέγει, ἄνωθεν τοῦ Ἡρακλείου ναοῦ, ὅπου διὰ μικροῦ τινὸς περάσματος χωρίζεται ἀπὸ τὴν Ἀττικὴν ἡ νῆσος τῆς Σαλαμῖνος· κατὰ δὲ τὸν Ἀκεστόδωρον, εἰς τὸ μέσον Μεγαρίδος καὶ Ἀττικῆς, ἄνωθεν τῶν ὀνομαζομένων Κεράτων· ἐκάθητο δὲ ἐπὶ χρυσῆς καθέδρας, ἔχων τριγύρω του πολλοὺς γραμματεῖς, τῶν ὁποίων ἔργον ἦτο νὰ γράφωσι λεπτομερῶς τὰ τῆς μάχης.

Περὶ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βαρβαρικῶν νηῶν, ὁ ποιητὴς Αἰσχύλος, ὡς ἀκριβῶς εἰδήμων, λέγει μετὰ βεβαιότητος εἰς τὴν τραγῳδίαν τὴν ἐπιγραφομένην Πέρσαι, ταῦτα·

> Ξέρξης δὲ τὸν ἀριθμὸν εἶχεν ὅλας ναῦς χιλίας·
> Διακόσιαις δ' ἑπτὰ εἰς τὸ τάχος θαυμασίας.

Αἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων ἦσαν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα· καὶ πᾶσα μία εἶχε δεκαοκτὼ ἄνδρας μαχομένους ἀπὸ τὸ κατάστρωμα· ἐξ ὧν τέσσαρες ἦσαν τοξόται, οἱ λοιποὶ δὲ ὁπλῖται. Φαίνεται δὲ ὅτι ὁ Θεμιστοκλῆς ἐννόησε καὶ ἐφύλαξεν ὄχι ὀλιγώτερον καλῶς τὸν καιρὸν παρὰ τὸν τόπον τῆς ναυμαχίας· διότι ἐφρόντισε νὰ μὴ καταστήσῃ τὸν Ἑλληνικὸν στόλον ἀντίπρωρον πρὸς τὸν βαρβαρικὸν, πρὶν φθάσῃ ἡ συνειθισμένη ὥρα, ἥτις κατέβαζεν ὁλονὲν διὰ τῶν στενῶν ἀπὸ τὸ πέλαγος ἄνεμον σφοδρὸν καὶ κῦμα. Τοῦτο τὰς μὲν Ἑλληνικὰς τριήρεις ὡς χαμηλὰς πολὺ καὶ ταπεινοτέρας δὲν τὰς ἔβλαπτε· τὰς δὲ τῶν βαρβάρων οὔσας βαρείας, διότι εἶχον πρύμνας πολὺ ἀνωφερεῖς καὶ ὑψηλὰ καταστρώματα, πίπτον κατ' αὐτῶν, τὰς παρέτρεπεν ἀντιφερομένας, καὶ τὰς παρέδιδε πλαγίας εἰς τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι ἐπρόσβαλλον μὲ ὁρμὴν, καὶ προσεῖχον εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Θεμιστοκλέους, πεπεισμένοι ὅτι ἀπὸ ὅλους καλήτερα ἐκεῖνος ἐγνώριζε τὸ συμφέρον. Πρῶτος δὲ ὁ Λυκομήδης, τριήραρχος Ἀθηναῖος, κυριεύει πλοῖον ἐχθρικὸν, τοῦ ὁποίου ἔκοψε τὰ παράσημα καὶ τὰ ἀνέθηκεν εἰς τὸν δαφνηφόρον Ἀπόλλωνα. Ἐν τούτοις αἱ βαρβαρικαὶ τριήρεις δὲν ἐδύναντο εἰς στενὴν θάλασσαν νὰ προχωρήσωσι πολλαὶ διαμιᾶς κατὰ μέτωπον, ἀλλὰ παρετάττοντο κατὰ μέρος, καὶ ἔπιπτον ἡ μία ἐπάνω τῆς ἄλλης. Ὅθεν οἱ Ἕλληνες τοιουτοτρόπως ἐξισούμενοι εἰς τὸν ἀριθμὸν μὲ τοὺς βαρβάρους, ἔτρεψαν αὐτοὺς εἰς φυγὴν ἀνταγωνισθέντας ἕως τὸ ἑσπέρας, καὶ ἔλαβον, ὡς εἶπεν ὁ Σιμωνίδης, τὴν καλὴν ἐκείνην καὶ περιβόητον νίκην, τῆς ὁποίας λαμπρότερον ἔργον ἄλλο θαλάσσιον οὔτε ἀπὸ Ἕλληνας οὔτε ἀπὸ βαρβάρους δὲν ὑπάρχει κατωρθωμένον. Εἶναι δὲ ὁμολογούμενον, ὅτι εἰς τὴν νίκην αὐτὴν συνήργησεν ἡ σύνεσις καὶ ἡ τέχνη τοῦ Θεμιστοκλέους ὄχι ὀλιγώτερον παρὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν κοινὴν προθυμίαν τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἐναυμάχησαν.

Μεταξὺ τῶν πόλεων, ὅσαι συνηγωνίσθησαν εἰς τὴν ναυμαχίαν, ὁ Ἡρόδοτος λέγει ὅτι ἡ πόλις τῶν Αἰγινητῶν ἔλαβε τὸ βραβεῖον τῆς ἀνδρείας, εἰς τὸν Θεμιστοκλέα δὲ (ἂν καὶ μὴ θέλοντες ἀπὸ φθόνον) ἀπέδοσαν τὸ πρωτεῖον ὅλοι. Διότι, ὅτε οἱ στρατηγοὶ ἀναχωρήσαντες εἰς τὸν Ἰσθμὸν ὡρκίσθησαν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ νὰ δώσωσι κατ' ἀξίαν τὰς ψήφους των, πᾶς ἕνας τὸν ἑαυτόν του ἐψήφισε πρῶτον κατὰ τὴν ἀνδρείαν, καὶ δεύτερον τὸν Θεμιστοκλέα. Καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι, ὅταν ἐπῆραν αὐτὸν εἰς τὴν Σπάρτην, εἰς μὲν τὸν Εὐρυβιάδην ἀνδρείας, εἰς ἐκεῖνον δὲ σοφίας βραβεῖον ἔδοσαν, στέφανον ἀπὸ κλάδον ἐλαίας· καὶ τὴν καλητέραν ἀπὸ τὰς ἁμάξας τῆς πόλεως τὸν ἐχάρισαν, καὶ τριακοσίους νέους στρατιώτας ἀπέστειλαν νὰ τὸν προπέμψωσιν ἕως τὰ σύνορα τῆς Λακωνίας. Λέγουσι δὲ ὅτι εἰς τὴν ἀκόλουθον ἑορτὴν τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, ὅταν ὁ Θεμιστοκλῆς ἐμφανίσθη εἰς τὸ στάδιον, οἱ θεαταὶ ἀμελήσαντες τοὺς ἀγωνιστὰς, ὅλην τὴν ἡμέραν εἶχον τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς ἐκεῖνον προσηλωμένους, καὶ τὸν ἔδειχναν εἰς τοὺς ξένους, ἅμα θαυμάζοντες αὐτὸν καὶ χειροκροτοῦντες, ὥστε καὶ αὐτὸς χαίρων ὡμολόγησε πρὸς τοὺς φίλους του, ὅτι ἀπέλαβε τὸν καρπὸν τῶν κόπων, ὅσους ὑπέφερε διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος.—ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ.

Ο ΛΟΔΟΒΙΚΟΣ ΙΕ'. ΚΑΙ Ο ΔΕΛΦΙΝΟΣ.—Μετὰ τὴν νίκην, τὴν ὁποίαν οἱ Γάλλοι ἐκέρδησαν εἰς τὰς πεδιάδας τοῦ Φοντεναίου, θέλων ὁ βασιλεὺς νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὸν Δελφῖνον ὅσην καὶ διὰ τοὺς δικαιοτάτους πολέμους ᾐσθάνετο αὐτὸς φρίκην, τὸν ἔκαμε νὰ διατρέξῃ τὸ πεδίον τῆς μάχης. Ὁ νέος ἡγεμὼν ἴδε τώρα πραγματικῶς ὅσα δὲν ἔβλεπε πρότερον εἰμὴ εἰς τὰς ἱστορίας, μεγάλην πεδιάδα καταβρεγμένην ὑπὸ αἵματος· μέλη ἀνθρώπινα τῇδε κἀκεῖσε διεσκορπισμένα, σωροὺς πτωμάτων, καὶ χιλιάδας ἀποθνησκόντων. Τινὲς, ἀνυψοῦντες τὴν κεφαλὴν, συνῆγον τὰς λειπομένας αὐτῶν δυνάμεις διὰ νὰ ἐκφωνήσωσι, 'Ζήτω ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Δελφῖνος!' Ἐξέπνεον δὲ εἰς τὸν τελευταῖον τοῦτον ἀγῶνα. Τὸ φρικῶδες θέαμα ἐκίνησεν εἰς δάκρυα τὸν νέον ἡγεμόνα. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ἰδὼν τοῦτο, 'Μάθε, υἱὲ

μου,' εἶπε πρὸς αὐτὸν, ' πόσον ἀκριβὴ καὶ ὀδυνηρὰ μὲ εἶναι ἡ νίκη αὕτη!' Ὁ ἡγεμὼν ἀναστεναγμοὺς μόνον ἐπρόφερεν εἰς ἀπόκρισιν πρὸς τὸν σεβαστὸν αὐτοῦ πατέρα. Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς εἰς τοὺς περιεστῶτας. ' Νὰ ἐπιμεληθῆτε τοὺς πληγωμένους Γάλλους ὡς ἴδιά μου τέκνα, τοὺς δ' ἐχθροὺς ὡς τοὺς Γάλλους.'

Η ΝΗΠΙΟΦΑΓΟΣ ΘΕΑ.

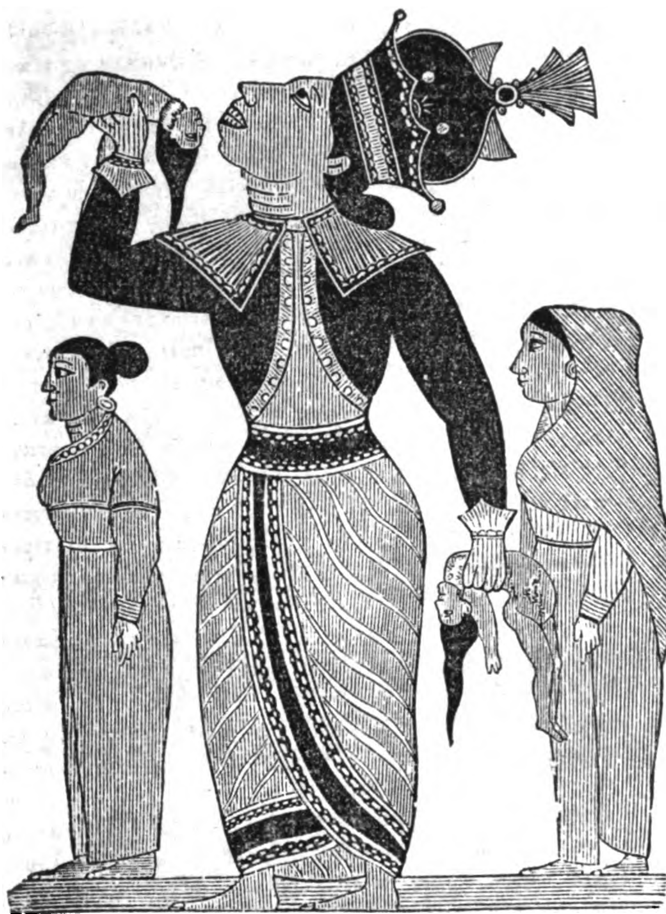

Η ΕΝΤΑΥΘΑ εἰκονογραφία παριστάνει θεὰν, ἢ μᾶλλον δαίμονα, λατρευομένην εἰς τὴν νῆσον τῆς Ἰνδίας Ταπροβάνην (Ceylon). Τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν ὀλέθριον αὐτῆς ἐπιρροὴν δεικνύει ἀρκετὰ ἡ πρᾶξις, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνασχολεῖται· δύο μητέρες ἔφεραν εἰς αὐτὴν ἑκάστη τὸ ἴδιόν της τέκνον, καὶ ἡ θεὰ τὰ κατατρώγει.

Πολλαχοῦ τῆς Ἰνδίας θυσιάζουν οἱ κάτοικοι τὰ ἴδια τέκνα των· εἴς τινα μέρη στεῖραι γυναῖκες ὑπόσχονται, ἂν ἡ θεὰ τὰς χαρίσῃ τέκνα, νὰ θυσιάσωσιν εἰς αὐτὴν τὸ πρωτότοκον· ἂν δὲ γεννήσωσι μετὰ τὸ τάξιμον τοῦτο, τρέφουσι τὸ μεγαλήτερον ἕως νὰ γίνῃ τριῶν ἢ τεσσάρων χρόνων, ἔπειτα δὲ, φέρουσαι αὐτὸ εἰς τὸν ποταμὸν ὡς διὰ νὰ λουσθῇ, τὸ ἀφίνουν νὰ εἰσέλθῃ, καὶ τὸ παρακινοῦν μάλιστα νὰ προχωρῇ εἰς τὰ βαθύτερα, ἕωσοῦ νὰ τὸ ἁρπάσῃ τὸ ῥεῦμα· κάποτε δὲ καὶ τὸ σπρώχνουν οἱ ἀπάνθρωποι γονεῖς.—Εἰς τὰ βόρεια μέρη τῆς Βεγγάλης, ὁπόταν βρέφος τι δὲν ἐμπορῇ νὰ θηλάσῃ, ἢ πάσχῃ ἄλλως πως, τὸ βάλλουν εἰς καλάθιον, καὶ τὸ κρεμάζουν ἐπὶ δένδρου, ὅπου φθείρεται ἀπὸ μύρμηκας ἢ σαρκοφάγα πτηνὰ, ἢ καὶ ἀποθνήσκει ἐξ ἀμελείας.—Εἰς τὰ δυτικὰ μέρη τῆς Ἰνδοστὰν ἐπικρατεῖ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων τὸ φρικτὸν ἔθιμον τοῦ θυσιάζειν θήλεα τέκνα, εὐθὺς μετὰ τὴν γέννησιν. Προέρχεται δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ περὶ συνοικεσίων νόμου, καθ' ὃν ὁ πατὴρ τῆς νύμφης χρεωστεῖ ν' ἀποδίδῃ θεϊκὰς σχεδὸν τιμὰς εἰς τὸν νυμφίον.—Εἰς τὸν ἱερὸν Γάγγην, πρὶν οἱ Ἄγγλοι ἐμποδίσωσι τὴν φρικτὴν ἀπανθρωπίαν, πάμπολλα τέκνα προσεφέροντο κατ' ἔτος· ἔβλεπέ τις μητέρας ῥιπτούσας τὰ ζωντανὰ τέκνα των εἰς τὸ μέσον τῶν κροκοδείλων, καὶ ἱσταμένας ἀταράχους, ἐνῷ τὸ θηρίον συνέτριβε τὰ ὀστᾶ, καὶ ἐθήλαζε τὸ αἷμα τοῦ νηπίου!

Το ἐμπόριον τείνει μεγάλως εἰς τὸ ἐξαλείφειν τὰς προλήψεις, αἱ ὁποῖαι διατηροῦσι τὴν διαφορὰν καὶ τὴν ἔχθραν μεταξὺ τῶν ἐθνῶν. Μαλακύνει καὶ ἐξευγενίζει τὰ ἤθη τῶν ἀνθρώπων. Συνενόνει αὐτοὺς δι' ἑνὸς τῶν ἰσχυροτάτων δεσμῶν, τῆς ἐπιθυμίας τοῦ ἀναπληρόνειν τὰς ἀμοιβαίας χρείας των. Διαθέτει αὐτοὺς ἐπὶ τὸ εἰρηνικώτερον, συνιστῶν εἰς πᾶσαν ἐπικράτειαν τάξιν πολιτῶν, ἑλκυομένων ὑπὸ τοῦ ἰδίου συμφέροντος νὰ ἦναι οἱ φύλακες τῆς δημοσίου ἡσυχίας. Εὐθὺς ὅταν κρατυνθῇ τὸ ἐμπορικὸν τάγμα, καὶ ἀρχίσῃ νὰ ὑπερισχύῃ εἰς ὁποιανδήποτε κοινωνίαν, διακρίνομεν νέον πνεῦμα εἰς τὴν πολιτικὴν, τὰς συμμαχίας, τοὺς πολέμους, καὶ τὰς διαπραγματεύσεις της.

Αφ' ὅλας τὰς Συνθήκας τῆς Εἰρήνης ἐκείνη μὲ φαίνεται ἡ ἀρίστη, τὴν ὁποίαν Γέλων, ὁ βασιλεὺς τῶν Συρακουσῶν, ἔκαμε μὲ τοὺς Καρχηδονίους, ἀπαιτήσας νὰ καταργήσωσι τὸ ἔθιμον τοῦ θυσιάζειν τὰ ἑαυτῶν τέκνα. Ἀφοῦ ἐνίκησε 300,000 Καρχηδονίων, ἔκαμε συνθήκην μόνον ὑπὲρ αὐτῶν, ἢ μᾶλλον ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ο ΗΓΕΜΩΝ, ὅστις ἀγαπᾷ καὶ φοβεῖται τὴν θρησκείαν, εἶναι λέων, ὑποκλίνων εἰς τὴν χεῖρα ἡ ὁποία τὸν χαϊδεύει, ἢ εἰς τὴν φωνὴν ἡ ὁποία τὸν καταπραΰνει. Ὁ δὲ φοβούμενος καὶ μισῶν τὴν θρησκείαν εἶναι ὡς τὸ ἄγριον θηρίον, τὸ ὁποῖον βρυχᾶται καὶ δαγκάνει τὴν ἅλυσιν, ἥτις ἐμποδίζει αὐτὸν τοῦ νὰ ὁρμήσῃ κατὰ τοῦ διαβάτου. Ὅστις δὲ ποσῶς δὲν ἔχει θρησκείαν εἶναι τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο ζῶον, τὸ ὁποῖον μόνον ὁπόταν κατασχίζῃ καὶ κατατρώγῃ ἐννοεῖ τὴν ἐλευθερίαν του.

Πλουτεῖν φασί σε πάντες, ἐγὼ δέ σε φημὶ πένεσθαι·
Χρῆσις γὰρ πλούτου μάρτυς, Ἀπολλόφανες.
Ἂν μετέχῃς αὐτῶν σὺ, σὰ γίνεται· ἂν δὲ φυλάττῃς
Κληρονόμοις, ἀπὸ νῦν γίνεται ἀλλότρια.

ΑΠΟΘΗΚΗ
ΤΩΝ
ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ, 1840.] [ΑΡΙΘ. 45.

ΠΑΡΑΔΕΙΣΕΙΑ ΠΤΗΝΑ.

1. Παραδείσεια Ἀπόδα. 2. Παραδείσεια Χρυσᾶ. 3. Ἡ Σμάραγδος. 3. Ὁ Λονγχριτος. 4. Ὁ Νεφελώδης. 5. Παραδείσεια Ὑπέρφανή.

ΠΑΡΑΔΕΙΣΕΙΑ ΠΤΗΝΑ.

ΟΣΑ πρὸ ἑκατὸν ἢ διακοσίων ἐτῶν ἱστόρουν οἱ Εὐρωπαῖοι περὶ τῶν λεγομένων Παραδεισείων Πτηνῶν ἀρκετὰ δεικνύουσι, πόσον εὐκόλως οἱ τότε φυσικοϊστορικοὶ ἀνεπλήρουν διὰ τῆς φαντασίας ὅ,τι διὰ τῆς ἐπιμελείας ὤφειλον νὰ ἐξακριβόνωσιν. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἔφερεν Εὐρωπαῖός τις ἐκ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν τὸ δέρμα γένους πτηνῶν περικαλλεστάτων, τὰς ἕξεις τῶν ὁποίων δὲν ἐγνώριζε ποσῶς, εἰμὴ καθ' ὅσον εἶχε τὰς μάθειν παρὰ τῶν ἐντοπίων. Ἡ στολὴ αὐτῶν ἦτο λαμπροτάτη· τινὰ ἦσαν ἐσκεπασμένα ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ τῶν νώτων μὲ περιτραχήλια τῶν πλέον ζωηρῶν χρωμάτων· ἄλλα εἶχον λεπτότατα μακρὰ πτερά, ὑποκάτωθεν τῶν πτερύγων ἐκτεινόμενα, ἢ παραφυόμενα ἐκ τῆς κεφαλῆς· τὰ πλεῖστα δὲ τῶν κοσμημάτων τούτων ἐφαίνοντο σχεδὸν ἄχρηστα διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς λεπτότητος, καὶ ἀδύνατα ν' ἀνθέξωσιν εἰς τοὺς κατὰ τὴν γῆν ταύτην πνέοντας σφοδροὺς ἀνέμους. Ἦσαν δὲ καὶ ἄνευ ποδῶν τὰ εἰς τὴν Εὐρώπην ἐρχόμενα δείγματα. Ὅθεν ἡ φαντασία εἶχεν ἀρκετὴν ὕλην, ἐφ' ἧς νὰ ἐργάζεται. Τὰ πτηνὰ ταῦτα, τρυφερώτερα τῆς περιστερᾶς καὶ τοῦ ταῶνος λαμπρότερα, περιεγράφοντο ὡς οἱ κάτοικοι χώρας τινός, ὅπου τὰ πάντα ἦσαν καλλονὴ καὶ καθαρότης· ὅπου ἀνεμοζάλαι οὐδέποτε συνέχεον τὰ πτερά των· ὅπου μὲ ἀόκνους πτέρυγας περιΐπταντο εἰς φαιδρὰν καὶ βαλσαμώδη ἀτμοσφαῖραν, ἀνίκανα ποτὲ νὰ καταπαύσωσιν ἀπὸ τὸ μακάριον αὐτῶν πέταγμα, καὶ τρεφόμενα μόνον ἀπὸ τὰς δρόσους καὶ τὰς ευωδίας τοῦ ἀνεφέλου των οὐρανοῦ. Ὠνομάσθησαν δὲ Πτηνὰ Παραδείσεια ἢ τοῦ Παραδείσου· καὶ τὰ ὀλίγα δείγματα ὅσα εἰς τὴν Εὐρώπην ἐφέρθησαν ἐνομίζοντο ὅτι κατὰ τύχην ἐπεσκέφθησαν ἡλιακόν τι μέρος τοῦ ἡμετέρου κόσμου, πλούσιον μὲν ἀπὸ ἄνθη καὶ ἀρώματα, ἀλλ' ὄχι τὸ ἀληθὲς αὐτῶν κατοικητήριον. Τοιαῦτα ἐμυθολόγουν οἱ τῆς φυσικῆς ἱστορίας συγγραφεῖς· φαίνεται δὲ καὶ ὅτι ἄνδρες ἐπιστήμονες ἔδωκαν εἰς αὐτὰ πίστιν, ὅτε ὠνόμασαν ἓν εἶδος τῶν πτηνῶν τούτων Π α ρ α δ ε ί σ ε ι α Ἄ π ο δ α.

Τὴν ὀρθοτέραν περιγραφὴν τῶν Παραδεισείων ἔδωκεν ὁ Γαιμάρδης, εἷς τῶν φυσικοϊστορικῶν οἵτινες συνώδευσαν τὴν πρὸς ἀνακάλυψιν Γαλλικὴν ἐκστρατείαν, τὴν γενομένην τὸ 1817 ὑπὸ τὸν πλοίαρχον Φρεϋκινέτ. Πολλὰ τῶν ὀρνέων τούτων παρετήρησεν ἐπὶ τῆς Βαϊγιοῦ, μιᾶς τῶν νήσων αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ σύμπλεγμα τῆς Νέας Γουϊνέας. Συνιστῶσι γένος ἐκ τοῦ τάγματος τῶν παμφάγων. Ἡ κυριωτέρα τροφή των εἶναι ὀπῶραι καὶ ἔντομα· ἡ δύναμις δὲ τῶν ῥαμφῶν καὶ ποδῶν των παρὰ πολὺ χρησιμεύει εἰς τὰ πυκνὰ δάση ὅπου κατοικοῦν. Εἰς τὰ πλέον δυσπρόσιτα μέρη τῶν δασῶν ἀγαποῦν νὰ διατρίβωσιν· ὁπόταν δὲ ὁ καιρὸς ἦναι γαλήνιος, καθίζουν εἰς τοὺς κορυφαίους κλάδους τῶν ὑψηλοτάτων δένδρων. Πετοῦν τάχιστα, μολονότι πάντοτε διευθύνουσι κατὰ τοῦ ἀνέμου τὸν δρόμον των. Τοῦτο δὲ ἀναγκάζονται ν' ἀκολουθῶσι κατὰ συνέπειαν τῆς πλουσιωτάτης στολῆς, μὲ τὴν ὁποίαν ἡ φύσις τὰ ἐνέδυσε· καθότι ὁ ἄνεμος, πιέζων κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν μακρῶν πτερῶν, κρατεῖ αὐτὰ πλησίον εἰς τὰ σώματά των· ἀλλ' ἂν ἐξ ἐναντίας ἔπνεεν ὄπισθεν αὐτῶν, ἤθελε τὰ συγχέειν καὶ ἀνυψόνειν, αἱ δὲ φορτωμέναι αὐτῶν πτέρυγες δυσκόλως ἤθελον ἐνεργεῖν. Σπανίως ὅμως τολμῶσι νὰ ἐξέρχωνται ἀπὸ τὰ καταγώγιά των ἐν καιρῷ σφοδροῦ ἀνέμου. Ὅταν προσεγγίζῃ ἀνεμοζάλη, γίνονται ὅλως ἄφαντα, αὐθορμήτως φοβούμενα τὸν τυφῶνα, εἰς ὃν ἤθελεν εἴσθαι ἀδύνατον μὲν ν' ἀντισταθῶσιν, ἐξίσου δὲ κινδυνῶδες νὰ παραδοθῶσιν. Εἶναι γενναιότατα, ἕτοιμα νὰ προσβάλωσιν εἰς πᾶν ἁρπακτικὸν ὄρνεον, τὸ ὁποῖον διεγείρει τὰς ὑποψίας ἢ τοὺς φόβους των. Ποτὲ δὲν ἐφάνησαν ἡμερωμένα μεταξὺ ὁποιασδήποτε τῶν φυλῶν, αἵτινες κατοικοῦσι τὰς νήσους ὅπου κοινῶς εὑρίσκονται. Περὶ τῶν φωλεῶν των, τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐπωάζουσι, καὶ τῆς τῶν νεογνῶν ἐπιμελείας, τίποτε δὲν γνωρίζεται.

Εἰς τὴν προτεταγμένην εἰκονογραφίαν βλέπει ὁ ἀναγνώστης συμπεπλεγμένα τινὰ ἐκ τῶν λαμπροτέρων Παραδεισείων, ὡς εἰκονίζει αὐτὰ ὁ Le Vaillant εἰς τὸ περὶ Πτηνῶν σύγγραμμά του. Τὸ εἶδος Ἀριθ. 1 (Παρ. Ἄποδα) εἶναι πολὺ ἀξιοσημείωτον διὰ τὸ κάλλος τῶν πτερῶν, τὰ ὁποῖα ἔχουσι μεγίστην χρωμάτων ποικιλίαν καὶ λαμπρότητα. Διακρίνουσι δ' αὐτὸ μάλιστα αἱ μακραὶ καμπύλαι ταινίαι αἱ ὑποκάτωθεν τῶν πτερύγων αὐτοῦ φυόμεναι, καὶ κατὰ τὸ μῆκος ἐκτεινόμεναι περὶ τοὺς δύο πόδας. Ἀριθ. 2 ὀνομάζεται Γαλλιστὶ Le Sifilet ἀπὸ τὰς λέξεις six (ἕξ) καὶ filet (ταινία), διὰ τὰς κοσμούσας τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἓξ ταινίας. Ἀριθ. 3 καὶ 4 ἰχνογραφήθησαν καὶ περιεγράφησαν ὑπὸ τοῦ Le Vaillant. Τὸ τέταρτον παριστάνεται δεικνύον τὰ λαμπρά του πτερά, καθὼς ὁ ταὼς τὴν οὐράν του. Ἀριθ. 5 (ὁ Ὑπερηφανής) δεικνύει καθαρώτατα ὁποίας φύσεως εἶναι τὰ πτερὰ τῶν Παραδεισείων. Τὸ ὡς περιδέραιον ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτοῦ κρεμάμενον, καὶ τὰ ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ ῥιπιδοειδῆ κοσμήματα, ποτὲ δὲν συνέχονται οὐδὲ μὲ τὰς πτέρυγας οὐδὲ μὲ τὴν οὐράν. Ἐμπορεῖ δὲ τὸ πτηνὸν νὰ ὑψόνῃ καὶ νὰ χαμηλόνῃ αὐτά· δὲν φαίνονται ὅμως ὅτι βοηθοῦσι τὸ πέταγμά του. Τὰ εἰς τοὺς ὤμους διπλόνονται ἐπὶ τῶν πτερύγων ὡς πέπλος. Κατὰ τὸ μέγεθος διαφέρουσιν ἱκανῶς τὰ διάφορα εἴδη. Τὰ σώματα τῶν πλειοτέρων δὲν ὑπερβαίνουσι τὸ τῆς κίχλης, μολονότι τὸ πάχος τῶν πτερῶν των κάμνει αὐτὰ νὰ φαίνωνται ἰσομεγέθη μεγάλης περιστερᾶς.

Ἓν ἀπὸ τὰ περικαλλέστατα ἐκ τῶν Παραδεισείων ὀνομάζεται Βασιλικόν. Περὶ τοῦ εἴδους τούτου πολλὰ περίεργα ἱστοροῦνται εἰς τὰς νήσους, ὅπου τὰ πτηνὰ ταῦτα εὑρίσκονται. Οἱ ἐντόπιοι, παραδείγματος χάριν, διϊσχυρίζονται ὅτι τὰ δύο κυριώτερα εἴδη τῶν Παραδεισείων ἔχουσιν ἕκαστον ἰδιαίτερον ἀρχηγόν, τὰ αὐτοκρατορικὰ τοῦ ὁποίου προστάγματα δέχονται μεθ' ὑποκλινοῦς εὐπειθείας παμπληθεῖς ὑπήκοοι· καὶ ὅτι πάντοτε ὁ βασιλεὺς ἵπταται ἄνωθεν τοῦ κοπαδίου, ἐκδίδων διαταγὰς νὰ θεωρήσωσι τινὲς καὶ ἀπογευθῶσι

τὰς βρύσεις, ὥστε οἱ ἄλλοι νὰ πίωσιν ἀσφαλῶς—καθότι συνήθεια τῶν Ἰνδῶν εἶναι νὰ φαρμακεύωσι τὰ ὕδατα ὅπου τὰ πτηνὰ ταῦτα προστρέχουν διὰ ποτὸν, καὶ οὕτω νὰ συλλαμβάνωσιν ὁλοκλήρους αὐτῶν ἀγέλας. Ὁ Le Vaillant στοχάζεται ὅτι γένεσιν ἔλαβεν αὕτη ἡ ἰδέα ἐκ τῆς κατὰ τύχην παρατηρήσεως ξένου τινὸς εἴδους μεταξὺ ἀγελαίου κοπαδίου. Ἡ ἐξήγησις δὲ αὕτη συμφωνεῖ μ' ὅσα διηγεῖται ἄλλος τις ὁ κύριος Σοννεράτ περὶ τῶν ἠθῶν τοῦ Βασιλικοῦ Παραδεισείου· διότι μονάζον ἐν γένει, μεταβαῖνον δὲ ἀπὸ θάμνου εἰς θάμνον πρὸς ζήτησιν τῶν κόκκων μὲ τοὺς ὁποίους τρέφεται, ἐμπορεῖ νὰ φαίνεται κάποτε πλησίον εἰς τὰ τῶν ἀγελαίων κοπάδια, ὅπου τὰ παράδοξα πτερά του πρέπει νὰ καθιστῶσιν αὐτὸ περίβλεπτον.

Τὰ μεγαλοπρεπῆ ταῦτα κοσμήματα τῶν Παραδεισείων Πτηνῶν διεγείρουσι τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ ἐπτερωμένα δέρματα συνιστῶσι μέγα εἶδος ἐμπορίου μεταξὺ τοῦ λαοῦ τῶν νήσων τῆς Νέας Γουϊνέας καὶ τῶν Μαλαίων. Οἱ ἐντόπιοι πιάνουσι τὰ πτηνὰ ταῦτα μὲ δίκτυα ἢ σκοτόνουσιν αὐτὰ μὲ βέλη· παρασκευάζουσι δὲ τὰ δέρματα μεθ' ἱκανῆς εὐπρεπείας, ἀφαιροῦντες τὰς ἀληθεῖς πτέρυγας, αἵτινες δὲν εἶναι τόσον λαμπραὶ ὡς τἄλλα πτερὰ, καὶ ἀποκόπτοντες τοὺς πόδας καὶ τὰ σκέλη. Ἡ τῶν ποδῶν ἔλλειψις ἀφ' ὅλα τὰ εἰς τὴν Εὐρώπην φερθέντα δείγματα ἐγέννησε τὸν μῦθον ὅτι τὰ Παραδείσεια δὲν ἠμπόρουν νὰ καθίσωσι, καὶ ὅτι ἐπέτων ἀείποτε. Ἴσως δὲ καὶ τὸ μεταναστευτικὸν ἦθός των ἐπιθανολόγησε τὸν μῦθον τοῦτον. Τὸν καιρὸν τοῦ μοσχοκαρύου φθάνουν πετώμενα ἐκ τῶν μεσημβρινῶν νήσων εἰς τὰς Ἰνδίας· λέγει δὲ ὁ Ταυερνιὲρ, 'Ἡ δύναμις τοῦ μοσχοκαρύου ἐπὶ τοσοῦτον τὰ μεθύει, ὥστε πίπτουν ἀναίσθητα καταγῆς.'

Ο ΠΟΤΑΜΟΣ ΝΕΙΛΟΣ.

Τῆς Αἰγύπτου μόνος ποταμὸς εἶναι ὁ Νεῖλος. Εἰς διάστημα 1350 ναυτικῶν μιλίων, ἀπὸ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τακαζῆ μέχρι τοῦ Δέλτα, δὲν λαμβάνει κἀνὲν παραποτάμιον ἐξ ἀνατολῶν ἢ ἐκ δυσμῶν· τοῦτο δὲ, ὡς παρατηρεῖ ὁ Humboldt, εἶναι μοναδικὸν παράδειγμα εἰς τὴν ὑδρογραφικὴν ἱστορίαν τῆς σφαίρας. Εἰς τὸν ἀξιοθαύμαστον τοῦτον ποταμὸν χρεωστεῖ ἅπασαν τὴν εὐκαρπίαν, ἔτι δὲ καὶ τὴν ὕπαρξιν αὐτῆς ἡ Αἴγυπτος. Ἀναμφιβόλως τὸ χῶμα τῆς Αἰγύπτου ἐσχηματίσθη κατὰ πρῶτον ἀπὸ τὴν ἰλὺν, ἥτις μετὰ τοῦ ποταμοῦ συγκαταβαίνουσα ἐκ τῆς Ἀβυσσινίας καὶ τῆς ἐνδοτέρας Ἀφρικῆς ἀποτίθεται κατὰ τὴν ἐνιαύσιον πλημμύραν· ὅτι δὲ εἰς τὸ διάστημα τῶν αἰώνων ἐξηκολούθησε βαθμηδὸν ν' ἀνυψοῦται, ὑπάρχουσι καὶ τούτου ἱκανώταται ἀποδείξεις. Π. χάριν, πόλεις καὶ οἰκοδομαὶ, τὰς ὁποίας γνωρίζομεν ἐκ τῆς ἱστορίας ὅτι κατὰ πρῶτον ἐκτίσθησαν ἐπὶ ἀναχωμάτων διὰ νὰ μένωσιν ἀνεπηρέαστοι ἀπὸ τὴν πλημμύραν, κεῖνται τὴν σήμερον τόσον χαμηλὰ ἐπὶ τῆς πεδιάδος, ὥστε νὰ πλημμυρίζωνται κατ' ἔτος· φαίνεται δὲ καὶ ὅτι μεγαλητέρα ὕψωσις τοῦ ποταμοῦ χρειάζεται τώρα διὰ νὰ εὐτυχήσωσι τὰ σπαρτὰ, παρ' ὅση ἀπητεῖτο κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ Ἡροδότου. Οὕτω δὲ, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἡ γῆ τῆς Αἰγύπτου ἤθελε κατερημωθῆν ἀπὸ τὴν ἔκλειψιν τῆς πλημμύρας, ἂν ἡ ἰσοῤῥοπία δὲν διετηρεῖτο ἀπὸ ἀνάλογον σχεδὸν ὕψωσιν τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ. Ἐκτὸς δὲ πολλῶν ἄλλων ἀποδεικτικῶν τοῦ ὅτι καὶ ἡ κοίτη συναναβαίνει, ἔχομεν καὶ τὸ πλησίον τῆς Ἐλεφαντίνης ἀρχαῖον Νειλομέτριον, ὑπὸ τοῦ Στράβωνος μνημονευόμενον, ἔτι δὲ καὶ τὴν σήμερον ὑπάρχον. Τὸ ἐπ' αὐτοῦ σημειωμένον ὕψιστον μέτρον εἶναι εἰκοσιτέσσαρες Ἑλληνικοὶ πήχεις· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ἀναβαίνει τώρα, ὅταν εὑρίσκεται εἰς τὸ μέγιστον αὐτοῦ ὕψος, ὀκτὼ σχεδὸν πόδας ἄνω τοῦ σημείου τούτου· ἐνῷ ἔκ τινος εἰς τὸν τοῖχον ἐπιγραφῆς, γενομένης τὴν τρίτην μ. χ. ἑκατονταετηρίδα, φαίνεται ὅτι τὸ ὕδωρ ἀνέβαινε τότε μόνον ἕνα πόδα ὑπὲρ τὸ εἰρημένον σημεῖον. Ὅθεν ἕπεται ὅτι ἀνέβη καθ' ἑκάστην ἑκατονταετηρίδα πέντε περίπου δακτύλους· ἀπὸ διδόμενα δὲ πάντη ἀνεξάρτητα συνάγεται ὅτι τὸ περικείμενον χῶμα ὑψώθη κατὰ τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἀναλογίαν. Ἀληθεύει μὲν ὅτι ὑπάρχουσι περιστάσεις μεμονωμέναι, αἱ ὁποῖαι φαίνεται ὅτι μάχονται τὸ γενικὸν τοῦτο συμπέρασμα· ἐμπορεῖ τις ὅμως νὰ ἐξηγήσῃ αὐτὰς ὑποθέτων τινὰς ἀνωμαλίας, καθ' ἑαυτὰς πιθανωτάτας, αἱ ὁποῖαι ἀλλοῦ μὲν κάμνουν τὴν εἰς τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ ὕψωσιν νὰ ὑπερβαίνῃ τὴν ὕψωσιν τῆς περικύκλῳ γῆς, ἀλλοῦ δὲ κάμνουν τὴν ὕψωσιν τῆς γῆς νὰ ὑπερβαίνῃ τὴν τοῦ πυθμένος τοῦ ποταμοῦ. Ὁ Δόκτωρ Shaw, ὅστις λογαριάζει τὴν αὔξησιν τοῦ χώματος ὀλίγον τι ὑπὲρ τὸν ἕνα πόδα εἰς τὰ ἑκατὸν ἔτη, παρατηρεῖ ὅτι ἡ Αἴγυπτος πρέπει νὰ ἐκέρδησε τεσσαράκοντα ἕνα πόδα καὶ ὀκτὼ δακτύλους χώματος εἰς 4072 ἐνιαυτούς· ἐπειδὴ δὲ ἱκανῶς δὲν στοχάζεται τὴν ἀνάλογον ὕψωσιν τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ, φοβεῖται κατὰ συνέπειαν ὅτι, προϊόντος τοῦ χρόνου, ὁ ποταμὸς θέλει πλέον εἶσθαι ἀδύνατον νὰ ὑπερχειλίζῃ τὰς ὄχθας του, καὶ ἡ Αἴγυπτος, ἐνῷ τώρα εἶναι ἡ πλέον καρποφόρος, θέλει καταντήσειν, διὰ τὴν ἔλλειψιν τῆς ἐτησίου πλημμύρας, μία ἐκ τῶν ἀγονωτάτων χωρῶν.

Ἡ ἀνάβασις τοῦ ποταμοῦ διαφέρει εἰς διάφορα μέρη τοῦ ῥείθρου του. Εἰς τὴν Ἄνω Αἴγυπτον εἶναι ἀπὸ τριάκοντα ἕως τριάκοντα πέντε πόδας· εἰς τὸ Κάϊρον εἶναι περὶ τοὺς εἴκοσι τρεῖς πόδας, κατὰ δὲ τὸ βορεινὸν μέρος τοῦ Δέλτα δὲν ὑπερβαίνει τέσσαρας πόδας, ἐξ αἰτίας τῶν τεχνητῶν ῥείθρων καὶ τοῦ πλάτους τῆς πλημμύρας. Ἡ τῶν τεσσάρων ὅμως ποδῶν αὔξησις εἶναι τοσοῦτον ἀναγκαία εἰς τὴν καρποφορίαν τοῦ Δέλτα, ὅσον ἡ τῶν εἰκοσιτριῶν ἢ τῶν τριάκοντα ἀλλαχοῦ. Ὁ ποταμὸς ἀρχίζει νὰ ἀναβαίνῃ τὸν Ἰούνιον, ἀλλὰ πρὶν τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἰουλίου, Ε. Ν., δὲν εἶναι ταχεῖα ἢ ἀξιοσημείωτος ἡ ἀνάβασις· φθάνει δὲ εἰς τὸ μέγιστον ὕψος περὶ τὴν φθινοπωρινὴν ἰσημερίαν, καὶ τὰ ὕδατα μένουν εἰς τὴν αὐτὴν σχεδὸν θέσιν ἕως τὰ μέσα τοῦ Ὀκτωβρίου. Μετὰ ταῦτα ἡ πτῶσις εἶναι πολλὰ ἐπαισθητὴ, φθάνει δὲ εἰς τὸ κατώτατον σημεῖον τὸν Ἀπρίλιον.

Τὰ φαινόμενα ταῦτα, καίτοι ἐκπληκτικὰ, δὲν εἶναι ποσῶς ἴδια τοῦ Νείλου· κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ὑπάρχουν εἰς ὅλους τοὺς ποταμοὺς, τῶν ὁποίων ὁ ὄγκος ἐτησίως αὐξάνεται ἀπὸ τὰς εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην πιπτούσας περιοδικὰς βροχάς· ἀλλ' οὐδενὸς ποταμοῦ ἡ ἐτήσιος ἀνάβασις ἐπιφέρει τόσον ἀξιολόγους συνεπείας, ἢ τόσον οὐσιώδεις πρὸς τὴν ὕπαρξιν ὁλοκλήρου ἔθνους. Τοῦτο δὲ προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ Αἴγυπτος ἀπὸ τὸν Νεῖλον περιμένει ὅλως διόλου τὴν εὐφορίαν της, καὶ ὅπου ἡ ἐπιῤῥοὴ τῆς αὐτοῦ πλημμύρας δὲν ἐκτείνεται, ἐκεῖ μένει ἔρημος ἡ γῆ. Ὀλιγωτάτη βροχὴ πίπτει εἰς τὴν Αἴγυπτον· κατὰ τὴν Ἄνω σχεδὸν ὅλως ἀγνοεῖται· εἰς δὲ τὴν Κάτω ἄλλαι παρ' ἐλαφροτάτας καὶ στιγμιαίας βροχὰς δὲν συμβαίνουσιν οὐδ' εἰς τὸ ψυχρὸν μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἡ πότισις λοιπὸν, τὴν ὁποίαν ἡ γῆ λαμβάνει ἐκ τῆς ἀμέσου πλημμύρας τοῦ Νείλου, καὶ διὰ τῶν διωρύγων αἵτινες μετακομίζουσι τὰ ὕδατά του ὅπου ἡ πλημμύρα κατ' εὐθεῖαν δὲν ἐκτείνεται, εἶναι οὐσιωδεστάτη εἰς τὴν καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας πολυθρύλλητον εὐφορίαν τῆς Αἰγύπτου. Μετὰ πλείστου κόπου διώρυξαν οἱ κάτοικοι πολυαρίθμους διώρυγας καὶ ἀγωγοὺς καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἔκτασιν. Αἱ διώρυγες αὗται δὲν ἀνοίγονται πρὶν ὁ ποταμὸς φθάσῃ εἰς ὕψος τι, οὐδὲ πάλιν ὅλαι συγχρόνως, καθότι ἡ τῶν ὑδάτων διανομὴ ἤθελε τότε εἶσθαι ἄνισος. Ὅταν τὸ ὕδωρ ἀρχίζῃ νὰ πίπτῃ, κλείουσι τὰς τῶν διωρύγων πύλας, ἀνοίγουσι δὲ πάλιν αὐτὰς βαθμηδὸν κατὰ τὸ φθινόπωρον, ἀφίνοντες τὰ ὕδατα νὰ περνῶσιν εἰς τὰ ἔμπροσθεν ὥστε νὰ συντείνωσιν εἰς ποτισμὸν τοῦ Δέλτα. Πάντοτε ὑπῆρξαν χωριστοὶ καὶ λεπτομερεῖς κανονισμοὶ περὶ τῆς διανομῆς τοῦ Νείλου, τὴν ἀνάγκην τῶν ὁποίων δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν ἐκ τοῦ κοινῶς λεγομένου, ὅτι μόλις τὸ δεκατημόριον τῶν ὑδάτων αὐτοῦ φθάνει εἰς τὴν θάλασσαν κατὰ τὸ πρῶτον τρίμηνον τῆς πλημμύρας. Καὶ εἰς ἄλλας χώρας ἀπαιτοῦνται λεπτομερεῖς κανονισμοὶ διὰ τὴν ἴσην διανομὴν τῶν ῥυάκων οἵτινες κινοῦσι μύλους. Εἰς χώραν δὲ, ὅπου ἡ καρποφορία οὐσιωδῶς ἐξαρτᾶται ἀπὸ μίαν μεγάλην γονοποιοῦσαν δύναμιν, τοιοῦτοι κανονισμοὶ πρέπει νὰ ὑπῆρξαν ἐκ τῶν πρώτων βημάτων εἰς τοὺς νόμους τοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ Κάτω Μεσοποταμία, ἥτις ἐπὶ Ἡροδότου ἠμπόρει νὰ συνερίζεται μὲ τὴν Αἴγυπτον ὡς πρὸς τὴν ἄφθονον καρποφορίαν, εἶναι τώρα σχεδὸν ἔρημος, ἐπειδὴ ἐγκατελείφθη τὸ ἀρχαῖον σύστημα τοῦ ποτίζειν, περὶ οὗ πολλοὶ ἀκριβῶς ἐξετάσαντες κρίνουσιν ὅτι ὡμοίαζε μὲ τὸ Αἰγυπτιακόν. Εἰς τὸ διάστημα τῆς πλημμύρας, ἅπασα ἡ πεδινὴ χώρα τῆς Αἰγύπτου φαίνεται ὡς σειρὰ λιμνίων καὶ δεξαμενῶν· ἐπιφέρει δὲ τὸ μέγα εἰς τὴν γεωργίαν ὄφελος οὐχὶ μόνον ὁ ἀπὸ ὕδωρ χορτασμὸς τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀποτιθεμένη ἰλὺς ἢ λάσπη, ἥτις γονιμωτάτη οὖσα χρησιμεύει ὡς κόπρος εἰς τὰ μέρη ὅσα ὀλίγον κατεκλύσθησαν· ἐκ τοῦ ἐναντίου, ὅπου ἡ περισσὴ πλημμύρα ἐναπέθεσεν ἀνάλογον ἰλύος ποσότητα, λέγεται ὅτι μιγνύουσι μετ' αὐτῆς ἄμμον διὰ νὰ μετριάζωσι τὴν δύναμίν της. Ἡ καλλιέργεια ἕπεται ἀμέσως ἀφοῦ τὸ ὕδωρ ἀποσυρθῇ· ὅπου δὲ ἀρκετὰ ἐποτίσθη τὸ χῶμα, οἱ κόποι τοῦ γεωπόνου εἶναι εἰς τὸ ἄκρον ἐλαφροί. Ὁ σπόρος ῥίπτεται εἰς τὸ κάθυγρον χωράφιον, καὶ ἡ βλάστησις καὶ ὁ θερισμὸς ταχέως ἀκολουθοῦσιν ἄλληλα. Τὴν ἐπιῤῥοὴν τοῦ ποταμοῦ εἰς τὴν κατάστασιν καὶ τὴν πρόσοψιν τῆς χώρας σαφηνίζει ἡ ἑπομένη τοῦ Βολνείου παρατήρησις· 'Τὸ πρόσωπον,' λέγει, 'τῆς Αἰγύπτου φαίνεται διαδοχικῶς πέλαγος γλυκέων ὑδάτων, λασπώδης βάλτος, καταπράσινος πεδιὰς, καὶ κατάξηρος ἐρημία.'

Οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι, αἰσθανόμενοι τὴν ἀπὸ τοῦ Νείλου παντελῆ αὐτῶν ἐξάρτησιν, κινούμενοι δὲ καὶ ὑπὸ τῆς φυσικῆς διαθέσεως τοῦ ἀνθρώπου νὰ θεωρῇ τὰς δευτέρας αἰτίας μᾶλλον παρὰ τὸν παμμέγιστον καὶ πανάγαθον Θεὸν, ἀφ' οὗ μόνου πᾶν ἀγαθὸν προέρχεται, ἀπεθέωσαν τὸν ποταμὸν τοῦτον, ὅστις εἶχε καὶ τοὺς ἱερεῖς, καὶ τὰς ἑορτὰς, καὶ τὰς θυσίας του· ἔτι δὲ καὶ τὴν σήμερον, ὑπὸ τὸ αὐστηρότερον σύστημα τῆς Μωαμεθανικῆς θρησκείας, ἀπολαύει σέβας μέγιστον ὁ Νεῖλος, καλούμενος 'ὁ Ἁγιώτατος Ποταμός.'

ΠΕΡΙΠΛΕΟΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ.

ΕΙΣ τὸν ποταμὸν τῆς Ἀγγλίας Τάμεσιν, πλησίον τοῦ Γρηνουΐκου (Greenwich), ὑπάρχει ἀξιοθέατον ἀντικείμενον,—τρίκροτον μετεσχηματισμένον εἰς ναυτικὸν νοσοκομεῖον. Εἰς αὐτὸ εἶναι δεκτὸς πᾶς ἄῤῥωστος ναύτης, ὁποιανδήποτε γλῶσσαν καὶ ἂν λαλῇ, εἰς ὁποιανδήποτε χώραν καὶ ἂν ἐγεννήθη· οὔτε συστατικὸν γράμμα δὲν ἀπαιτεῖται· ἀρκεῖ μόνον νὰ παρουσιασθῇ θαλασσινὸς πάσχων, καὶ παραυτὰ λαμβάνει ὑποδοχὴν καὶ περίθαλψιν.

Τὸ νοσοκομεῖον τοῦτο πρῶτον ἐσυστήθη τὸ 1821 ἐπὶ τοῦ Γράμπου, νηὸς πεντήκοντα κανονίων· τὸ δὲ 1831 μετεφέρθη εἰς τὸ τρίκροτον, ὅπου καὶ τὴν σήμερον εὑρίσκεται. Ὁλόκληρος δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν ναυτῶν, ὅσοι ἐνοσοκομήθησαν ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ 1836, εἶναι 25,381. Ἐκ τούτων 14,768 ἦσαν Ἄγγλοι, 3087 Σκῶτοι, καὶ 2665 Ἰρλανδοί. Ἐκ δὲ τῶν ἀλλοεθνῶν ἦσαν ὡς ἑπομένως—Γάλλοι, 111· Γερμανοί, 364· Ῥῶσσοι, 261· Πρῶσσοι, 496· Ὀλλανδοί, 90· Δάνοι, 383· Σβέκοι καὶ Νορβεγοί, 745· Ἰταλοί, 192· Πορτογάλλοι, 232· Ἱσπανοί, 92· Ἕλληνες, 15· Τοῦρκοι, 7· ἐκ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, 210· ἐκ τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν, 466· ἐκ τῆς Βρετανικῆς Ἀμερικῆς, 299· ἐκ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, 473· ἐκ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, 62· Ἀφρικανοί, 149· ἐκ τῆς Νέας Ζηλανδίας, 21· ἐκ τῶν Νήσων τῆς Μεσημβρινῆς Θαλάσσης, 100· ἐκ τῆς Νέας Μεσημβρινῆς Οὐαλλίας, 9· Σῖναι, 20· γεννημένοι εἰς τὸ πέλαγος, 66. Ἐκ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ, 1816 ἐνησχολοῦντο εἰς τὸ ναυτικὸν τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος, 1709 εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν Συντροφίας, καὶ 21,796 εἰς ἐμπορικὰ πλοῖα πάντων τῶν ἐθνῶν.

Εἰς τὸ φιλανθρωπικὸν τοῦτο κατάστημα, τὸ ὁποῖον διατηρεῖται ὑπὸ ἑκουσίων συνεισφορῶν, ἀφῆκε πρὸ μικροῦ Ἄγγλος τις γενναιοτάτην κληροδοσίαν, 45,101 λίτρας στηρλίνας, καὶ προσέτι πλοῖον μετὰ τοῦ φορτίου του, τὰ ὁποῖα πωληθέντα ἐξεκαθάρισαν £10,062.

Προστάται τῆς ἐλεημοσύνης ταύτης, ἐκτὸς τῆς Α. Β. Μ., εἶναι ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς Προυσσίας, Δανίας, καὶ τοῦ Βελγίου.

ΠΕΡΙ ΥΠΝΟΒΑΣΙΑΣ.

ΥΠΟ ΙΑΤΡΟΥ ΣΑΜΙΟΥ.

Η ΥΠΝΟΒΑΣΙΑ συνίσταται εἰς ἔκλειψιν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐντελῆ τῶν ἐξωτερικῶν αἰσθήσεων, ἐνῷ ἡ φαντασία εἶναι εἰς ἐνέργειαν. Ὁ ὑπνοβάτης δὲν γνωρίζει τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ κατάστασιν, ἀλλὰ φαντάζεται ὅτι ὑπάρχει εἰς περιστάσεις διαφορετικὰς ἀπὸ ἐκείνας αἱ ὁποῖαι τὸν περικυκλόνουν· ὅθεν συμπεραίνεται ὅτι ἡ ὑπνοβασία εἶναι τροποποίησις ὀνείρων. Ἡ νευρικὴ κατάστασις, ἥτις προξενεῖ τὰ πλέον περίεργα φαινόμενα τῆς ὑπνοβασίας, εἶναι τοιούτου εἴδους, ὥστε, ἐνῷ αἱ αἰσθήσεις εἶναι γενικῶς ἐσκοτισμέναι ὡς εἰς ὕπνον, καὶ πᾶν ἄλλο ἀντικείμενον μένει ἀπαρατήρητον, ὁ ὑπνοβάτης βλέπει, αἰσθάνεται, καὶ περιεργάζεται τὰ ἰδιαίτερα ἀντικείμενα μόνον πρὸς τὰ ὁποῖα ἀπευθύνεται ἡ προσοχή του, καὶ μὲ τὰ ὁποῖα τὸν σχετίζουν αἱ ἐσωτερικαὶ κινήσεις τοῦ νοός του. Οἱ ὑπνοβάται ἐνθυμοῦνται ἐνίοτε τὰς περιστάσεις ἢ πράξεις τῆς ὑπνοβασίας των ὅταν ἀνανήψωσιν, ἀπαράλλακτα καθὼς ἡμεῖς εἰς τὴν ἔξυπνον κατάστασίν μας ἐνθυμούμεθα τὰ ὄνειρά μας. Καθὼς ὁ ὀνειρευόμενος, οὕτω καὶ ὁ ὑπνοβάτης, καταγίνεται εἰς ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα κάνένα καιρὸν τοῦ εἵλκυσαν τὴν προσοχήν, καὶ ἔκαμαν ζωηρὰν ἐντύπωσιν εἰς τὸν νοῦν του, ὅταν ἦτον ἔξυπνος. Ἐν ἑνὶ λόγῳ, ὁ ὑπνοβάτης ὀνειρεύεται μὲ τὴν προσθήκην ὅτι βάλλει εἰς πρᾶξιν τὰ ὄνειρά του.

Πολλοὶ συγγραφεῖς διϊσχυρίζονται ὅτι ἡ ὑπνοβασία δὲν ἔχει κάμμίαν ὁμοιότητα μὲ ὄνειρα, ἐπειδὴ ταῦτα ὑπάρχουν εἰς ἰδανικὸν κόσμον, ἐνῷ οἱ νυκτοπλάνοι καταγίνονται εἰς ἀληθῶς ὑπάρχοντα καὶ ὑλικὰ ἀντικείμενα. Ὁ προφέσσωρ Χέϊνρωθ, καθὼς καὶ ὁ Βερτράνδος, θέλει ὅτι οἱ ὑπνοβάται πρέπει νὰ λογίζωνται ἔξυπνοι, ἐπειδὴ ἔχουν τὴν δύναμιν τοῦ νὰ διακρίνωσιν ἀνθρώπους καὶ ἀντικείμενα ὀξυτέραν παρὰ εἰς τὴν συνήθη ἔξυπνον κατάστασίν των. Παρετηρήθη, προσθέτουν οὗτοι, ὅτι μὲ κλειστοὺς πολλάκις ὀφθαλμούς, καὶ ἐνῷ τὰ ὦτά των ἀναισθητοῦν εἰς τὴν προσβολὴν φωνῶν καὶ ἤχων (διά τινος δυνάμεως, ἥτις ὑποτίθεται ὅτι εἶναι διακεχυμένη καθ' ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματός των, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ συγκεντρωμένη εἰς τὸ ἐπιγάστριον καὶ δακτύλους) ἀκούουν καὶ βλέπουν πολὺ καλήτερα παρ' ὅταν ἦναι ἔξυπνοι. Μία τόσον ἀπίθανος ἰδέα ἤθελε φανῆν εἴς τινας ἀναξία προσοχῆς· ἡ ἐξάπλωσις μ' ὅλον τοῦτο καὶ ἀποδοχή της μεταξὺ πολλῶν καὶ δοκίμων συγγραφέων τῆς Εὐρώπης, καὶ τὰ περίεργα φαινόμενα τὰ ὁποῖα θέλομεν εὑρεῖν εἰς τὰ ἀκόλουθα παραδείγματα, μᾶς ἀναγκάζουν νὰ μὴ τὴν παραδράμωμεν σιωπηλῶς.

Ἡ ὑπνοβασία ἦτο γνωστὴ εἰς τὸν Ἱπποκράτην καὶ Ἀριστοτέλην, ὁ δὲ Γαληνὸς εἶχε καὶ προσωπικὴν αὐτῆς πεῖραν, ἀλλὰ τὴν περιέγραψαν ὅλοι συντετμημένα. Ὁ τελευταῖος διηγεῖται περὶ ἑαυτοῦ ὅτι μίαν φορὰν ὑπνοβάτησεν ὁλόκληρον σχεδὸν νύκτα, ἕως οὗ προσκρούσας εἰς μίαν πέτραν, ἥτις ἔκειτο εἰς τὴν δίοδόν του, ἀφύπνησε πολλὰ μακρὰν τοῦ κοιτῶνός του.

Διογένης ὁ Λαέρτιος ἱστορεῖ δύο παραδείγματα τοῦ πάθους τούτου, ἐν ἐκ τῶν ὁποίων διαλαμβάνει περὶ Στωϊκοῦ τινὸς φιλοσόφου, ὅστις, ὅταν εὑρίσκετο εἰς ὑπνοβατικὴν κατάστασιν, ἐσύνθετεν, ἀνεγίνωσκε, καὶ διώρθονε τὰ συγγράμματά του.

Ὁ Γασσένδης διηγεῖται περὶ ὑπνοβάτου τινός, ὅτι ἐσηκόνετο ἀπὸ τὴν κλίνην καὶ ἐνεδύετο εἰς τὸν ὕπνον του, ἔπειτα κατέβαινεν εἰς τὸ κατώγεον καὶ ἐξήντλει οἶνον ἀπὸ ἓν πιθάριον, ἐφαίνετο δὲ ὅτι ἔβλεπεν εἰς τὸ σκότος ἐξίσου καθὼς καὶ εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Ἀλλ' ὅτε κατὰ τύχην ἐξύπνα καθ' ὁδόν, ἢ εἰς τὴν οἰναποθήκην, ἦτον ἀναγκασμένος νὰ ψηλαφᾷ μὲ τὰς χεῖρας τὸν πρὸς τὴν κλίνην δρόμον του. Ἀπεκρίνετο δὲ πάντοτε εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῆς γυναικός του ὡς νὰ ἦτον ἔξυπνος, ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον δὲν ἐνθυμεῖτο τίποτε ἀφ' ὅ,τι διέτρεξε. Συχνά, ὅταν εὑρίσκετο εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, παρεπονεῖτο ὅτι δὲν ἦτον ἀρκετὸν φῶς, καὶ ὑπέθετεν ὅτι ἐξύπνησε πρὶν ἐξημερώσῃ· ὅθεν ἤναπτε λύχνον. Εἷς ἄλλος ὑπνοβάτης, διηγεῖται ὁ αὐτὸς συγγραφεύς, διέβη διὰ νυκτὸς ἐξωγκωμένον τινὰ χείμαῤῥον, στηριζόμενος ἐπάνω εἰς ῥάβδους, μετὰ δὲ ταῦτα ἐξυπνήσας ἐφοβεῖτο νὰ ἐπιστρέψῃ πρὶν ἐξημερώσῃ.

Ὁ Σοάβιος ἀναφέρει ἓν πολλὰ ἀξιοσημείωτον παράδειγμα ὑπνοβασίας εἴς τινα Ἰταλὸν φαρμακοπώλην, Καστέλλην τὄνομα, ὅστις μετέφραζε καθ' ὕπνον ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν εἰς τὸ Γαλλικόν, καὶ ὅτε τις ἐκ τῶν παρόντων ἔσβυε τὸν ἔμπροσθέν του κείμενον λύχνον, ἔπαυε συγκεχυμένος ἀπὸ τὸ ἔργον του, καὶ ψηλαφῶν μὲ τὰς χεῖρας τὸν εὕρισκε, καὶ μετέβαινεν εἰς τὸ μαγειρεῖον νὰ τὸν μετανάψῃ. Ἄλλοτε ἐνεδύετο τὴν νύκτα, κατέβαινεν εἰς τὸ φαρμακοπωλεῖον, καὶ ἐζύγιζεν ἰατρικὰ διὰ ὑποθετομένους ἀγοραστάς, μὲ τοὺς ὁποίους συνωμίλει ὡς παρόντας. Ὅτε τις ἐκ τῶν περιέργων θεατῶν τὸν ὡμίλει περὶ ὑποθέσεων διαφορετικῶν ἀπὸ ἐκείνας, αἵτινες ἐνησχόλουν τὴν φαντασίαν του, δὲν ἔδιδε κάμμίαν ἀπόκρισιν· ἐκ τοῦ ἐναντίου δέ, ἀπεκρίνετο εὐστόχως εἰς ἐρωτήσεις, αἱ ὁποῖαι ἐσυμφώνουν μὲ τὴν σειρὰν τῶν ἰδεῶν του.

Εἰς τὸ περὶ ἀνθρωπίνης φαντασίας βιβλίον του ὁ Μουρατόρης διηγεῖται περί τινος θεράποντος τοῦ Μαρκίωνος Σάλη, Νεγρέττη τὄνομα, ὅστις ὑπνοβάτει κατ' ἔτος περὶ τὸν Μάρτιον μῆνα πάντοτε· κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν καθ' ἑσπέρας, ἅμα τὸν ἐκυρίευεν ὁ ὕπνος, ἤρχιζε πρῶτον νὰ λαλῇ ἀσυνάρτητα· ἠγείρετο ἔπειτα καὶ περιήρχετο ἐσπευσμένως τὸ μαγειρεῖον, ἀκολούθως μετέβαινεν εἰς τὸ ἑστιατόριον, καὶ ἀφοῦ προετοίμαζε τὴν τράπεζαν ὡς εἰς δεῖπνον, ἔστεκεν ὄπισθεν μιᾶς καθέδρας μὲ εὔκαιρον τρυβλίον εἰς τὰς χεῖρας, ὡς νὰ ὑπηρέτει τὸν κύριόν του δειπνοῦντα. Ἀφοῦ δ' ἐπρόσμενεν ἱκανὴν ὥραν, ὅσην ἐφαντάζετο ὅτι οὗτος ἔτρωγεν, ἐσήκονε τότε τὰ ἔπιπλα τῆς τραπέζης ἐναποταμιεύων αὐτὰ εἰς τὰς διαφόρους θέσεις των ἐν τάξει, καὶ ἀκολούθως

ὑπήγαινεν εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ κυρίου του, ὅπου διευθέτει καὶ ἐθέρμαινε τὸν κράββατόν του, ἔπειτα κλείων τὰς θύρας τοῦ οἴκου ἀπεσύρετο πάλιν εἰς τὸ μαγειρεῖον νὰ ἀναπαυθῇ. Ἂν, ἐνῷ ἐνησχολεῖτο κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἔῤῥιπτε κἀνεὶς ψυχρὸν ὕδωρ εἰς τὸ πρόσωπόν του, ἢ τοῦ ἤνοιγε τοὺς ὀφθαλμοὺς βιαίως, συνήρχετο εἰς ἑαυτὸν, ἀλλ' ἔστεκεν ἀρκετὴν ὥραν ἔκθαμβος καὶ παραλελογισμένος. Εἰς τοὺς τοιούτους ὑπνοβατικοὺς παροξυσμούς του εἶχε πάντοτε τοὺς ὀφθαλμοὺς σφιγκτὰ κλεισμένους, ὥστε, ὅτε τοῦ ἐπλησίαζον εἰς τὸ πρόσωπον ἀναμμένον λύχνον, δὲν προσεῖχεν ὁλότελα εἰς τὴν λάμψιν τοῦ φωτός. Ἐνίοτε ἐφέρετο κατὰ κεφαλῆς πρὸς τοὺς τοίχους, καὶ ἐπληγόνετο μάλιστα βαρέως· ὅθεν ὑποτίθεται ὅτι αὐτὸς ὡδηγεῖτο εἰς τὰς νυκτοπλανήσεις του ἀπὸ συνήθειαν μόνον, καὶ δὲν εἶχε πραγματικὴν αἴσθησιν τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα τὸν περιεστοίχιζον· μεγαλητέρα ἀπόδειξις τούτου εἶναι ὅτι, ὁπότε τις τὸν ἔσπρωχνεν ἔξω τοῦ δρόμου του, περιέστρεφε ταχέως τοὺς βραχίονας καθ' ὅλα τὰ μέρη ψηλαφῶν, ὡς κάμνει εἷς ἔξυπνος, ὅστις αἴφνης εὑρίσκεται εἰς σκοτεινὸν τόπον. Τὸ ἴδιον ἔκαμνε καὶ ὁσάκις εὑρίσκετο εἰς μέρη τῆς οἰκίας, τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν ἀκριβῶς γνωστὰ εἰς αὐτὸν, ὅπου καὶ ἔσφαλλε συχνὰ εἰς τὰς ὑπνοβατικὰς ἐνασχολήσεις του. Εἷς ἐκ τῶν παρόντων μίαν ἑσπέραν ἔκλεισε θύραν τινὰ, διὰ τῆς ὁποίας ὁ νυκτοπλάνος εἶχε περάσειν πρὸ ὀλίγης ὥρας· εἰς τὴν ἐπιστροφήν του οὗτος ἐκτύπησε βιαίως μὲ τὸ πρόσωπον ἐναντίον τῆς θύρας. Ἐνίοτε περιέφερε μεθ' ἑαυτοῦ λύχνον διὰ νὰ φέγγῃ δῆθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του, ἀλλ' εἰς τόπον τοῦ λύχνου ἀντικατέστησαν ἐπίτηδες μίαν φιάλην· αὐτὴν λοιπὸν ἐπῆρε καὶ περιέφερεν ἔνθεν κἀκεῖθεν, φανταζόμενος ὅτι ἐκράτει τὸν λύχνον. Ἄλλοτε πάλιν ἐκάθισε νὰ φάγῃ φυλλίδα ἀπὸ μαρούλια τὴν ὁποίαν εἶχε προετοιμάσειν, ἀντ' αὐτῆς δὲ ἔθεσαν ἔμπροσθέν του ἄλλην ἀπὸ λάχανον, προμηθευμένην μὲ ἄφθονον πιπέρι καὶ ἅλας· τὴν ἔφαγε, μ' ὅλον τοῦτο, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ τὴν διαφοράν. Ἀντὶ οἴνου, τὸν ὁποῖον εἶχε ζητήσειν, τὸν ἐπρόσφεραν ὕδωρ· αὐτὸς δὲ ἔπιε καὶ τοῦτο χωρὶς νὰ κάμῃ τὴν διάκρισιν· ἄλλοτε ἀντὶ ταβάκου τὸν ἐπρόσφεραν εἰς τοὺς μυκτῆρας τριμμένον καφὲν, ἀλλ' αὐτὸς τὸν ἐῤῥόφησεν εὐχαρίστως, ὡς νὰ ἦτο τὸ ποθούμενον ἔῤῥινον. Εἰς μίαν περίστασιν τὸν ἐκτύπησεν εἷς τῶν θεατῶν εἰς τὴν κνήμην μὲ ῥάβδον· αὐτὸς δὲ φανταζόμενος ὅτι σκύλος τὸν ἐδάγκασε, πρῶτον ὠργίσθη κατ' αὐτοῦ, κτυπηθεὶς δὲ καὶ δεύτερον, ἔῤῥιπτεν ἀπὸ φόβον τεμάχια ἄρτου πρὸς τὸν ὑποθετόμενον ἀγριωμένον σκύλον διὰ νὰ τὸν καθησυχάσῃ.

Ὁ Βερτράνδος ἀναφέρει περὶ ἱερέως τινὸς εἰς Γαλλίαν, ὅτι ἐνίοτε εἰς τὸν ὕπνον του ἐσηκόνετο ἀπὸ τὴν κλίνην, καὶ ἔγραφε διδαχάς· ἀφοῦ δὲ ἐτελείονεν ἑκάστην σελίδα, τὴν ἀνεγίνωσκε μεγαλοφώνως, καὶ ὁσάκις ἦτο χρεία, ἔσβυνε λέξεις, καὶ ἔγραφε τὰς διορθώσεις ἄνωθεν τῆς γραμμῆς ἀκριβέστατα. Οἱ περίεργοι παρατηρηταὶ διὰ νὰ διακρίνωσιν ἂν ἐμεταχειρίζετο τὰς ὄψεις του ὅταν ἔγραφεν, ἔβαλαν ἓν χονδρὸν χαρτίον ὑποκάτω τῆς σιαγόνος του εἰς τρόπον, ὥστε δὲν ἠμπόρει νὰ ἴδῃ τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης κείμενον χαρτίον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔγραφεν, ἀλλ' αὐτὸς ἐξηκολούθει νὰ γράφῃ ὡς νὰ μὴν ἦτο κἀνὲν ἐμπόδιον ἔμπροσθέν του. Θέλοντες νὰ μάθωσι τίνι τρόπῳ ἔκρινε περὶ τῆς παρουσίας ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα εἶχεν ὑπ' ὄψιν, τοῦ ἀφήρεσαν κατ' ἐπανάληψιν τὸ χαρτίον εἰς τὸ ὁποῖον ἔγραφε, καὶ ἔβαλαν εἰς τὸν τόπον του ἄλλο· κατελάμβανε, μ' ὅλον τοῦτο, τὴν ἀπάτην ἀπὸ τὴν διαφορὰν τοῦ μεγέθους, διότι, ὅτε τοῦ ἀντικατέστησαν ἰσομέγεθες χαρτίον μὲ τὸ ἰδικόν του, ὑπέθετεν ὅτι ἦτον αὐτὸ τοῦτο, καὶ ἔγραφε τὰς διορθώσεις εἰς μέρη τῆς σελίδος ἀνάλογα μὲ ἐκείνης, τὴν ὁποίαν τοῦ εἶχαν ἀφαιρέσειν.

Εἰς μίαν περίστασιν ἐφαντάσθη ὅτι ἐπεριπάτει ἐπάνω εἰς τὴν ὄχθην ἑνὸς ποταμοῦ, καὶ ὅτι εἶδεν ἓν παιδίον νὰ πέσῃ εἰς τὸ ὕδωρ, κινδυνεῦον νὰ πνιγῇ. Ἐπήδησε λοιπὸν εἰς τὸν ποταμὸν, καθὼς ἐνόμιζε, διὰ νὰ σώσῃ τὸ παιδίον, καὶ τῳόντι ἐῤῥίφθη συγχρόνως ἐπάνω εἰς τὴν κλίνην του, κάμνων τὰ σχήματα ἀνθρώπου κολυμβῶντος· ἐμιμήθη δὲ τὰς νηκτικὰς ταύτας κινήσεις ἀρκετὴν ὥραν, ἑωσοῦ τέλος πάντων ψηλαφήσας εἰς μίαν γωνίαν τῆς κλίνης ἓν δεμάτιον φορέματα, ἐφαντάσθη ὅτι ἥρπασε τὸ παιδίον, καὶ κρατῶν αὐτὸ μὲ τὴν μίαν χεῖρα ἐκολύμβα μὲ τὴν ἄλλην, ὡς ἐφαντάζετο, πρὸς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ· ἐναποθέσας δὲ αὐτόσε τὸ δεμάτιον, ἐξῆλθε τῆς κλίνης, τρέμων καὶ βρύχων τοὺς ὀδόντας, ὡς νὰ ἐκβῆκεν ἀπὸ πολλὰ ψυχρὸν ὕδωρ· ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς παρόντας ὅτι ἐπάγωσε καὶ σχεδὸν ἀπέθνησκεν ἀπὸ τὴν ψύχραν, ὅθεν παρεκάλει θερμῶς νὰ τοῦ φέρωσιν ἓν ποτήριον ῥακῆς διὰ νὰ θερμανθῇ· ἅμα δὲ τὸν ἐπρόσφεραν καὶ ἐῤῥόφησε τὸ ζητούμενον ποτὸν, ἔπαυσεν ὁ τρόμος τῶν μελῶν του καὶ χωρὶς νὰ ἀνανήψῃ ἀπὸ τὴν ὑπνοβατικήν του κατάστασιν, ἐπλαγίασε καὶ ἐκοιμήθη τὸ ἐπίλοιπον τῆς νυκτὸς ἀταράχως.

Ἡ ὑπνοβασία θεωρεῖται ἀπὸ τοὺς ἰατροὺς ὡς παρεκτροπή τις ἀπὸ τὴν ὑγιεῖ κατάστασιν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, διότι ἔχει στενὴν σχέσιν μὲ διαφόρους ἀῤῥωστίας. Ὅταν ἐπανέρχεται συχνὰ, καὶ ἐξακολουθῇ ὁ παροξυσμός της πολὺν καιρὸν, εὐκόλως καταντᾷ εἰς τὴν ἐπιληψίαν, ἀποπληξίαν, ὑποχονδρίασιν, μελαγχολίαν, καὶ μανίαν. Ἐκτὸς τούτου, ἡ ὑπνοβασία πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς ἀῤῥώστημα, ἐπειδὴ τὰ φαινόμενά της εἶναι ἐναντία εἰς τοὺς νόμους τῆς φύσεως, ἥτις χορηγεῖ τὸν ὕπνον δι' ἀνακούφισιν καὶ ἀναψυχὴν ἀπὸ τοὺς κόπους, ἐνῷ αἱ περιπλανήσεις τῶν ὑπνοβατῶν ἀσθενίζουν καὶ κατατρύχουν τὸ σῶμά των, καθὼς ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸν βαθὺν καὶ πολὺν ὕπνον, τὸν ὁποῖον ἐπιφέρει ἡ ὑπνοβασία. Τὸ πάθος τοῦτο προσβάλλει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοὺς ὅσοι ἔχουν κληρονομικήν τινα προδιάθεσιν. Ὁ υἱὸς τοῦ προμνησθέντος Νεγρέττη ἦτον ὑποκείμενος εἰς τὴν ὑπνοβασίαν ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας. Ὁ ἰατρὸς Οὐίλλης διηγεῖται ὅτι ὁ πατὴρ καὶ ὅλα τὰ τέκνα μιᾶς οἰκογενείας εἰς Ἀγγλίαν ἔπασχον αὐτὸ τὸ ἴδιον, καὶ ὅτι εἰς τὰς νυκτερινάς των περιπλανήσεις συγκρούοντες

ὁ εἷς κατὰ τοῦ ἄλλου ἐξύπνουν μὲ ὄχι πολλὰ εὐάρεστον διάθεσιν. Οἱ μέθυσοι καὶ ἄσωτοι ὑπόκεινται περισσότερον εἰς τὰς ἐφόδους του παρὰ ὅσοι εἶναι ἐγκρατεῖς. Οἱ ἄνδρες καὶ μάλιστα οἱ ἔφηβοι ὑπνοβατοῦν συχνότερα παρὰ αἱ γυναῖκες καὶ γέροντες, ἢ ὅσοι εἶναι πολλὰ νέοι. Ἡ πληθωρικὴ κατάστασις τῆς κράσεως, πρὸς τούτοις, προδιαθέτει τινὰς εἰς τὴν ὑπνοβασίαν. Ὅθεν συμφέρει εἰς τοὺς οἰνόφλυγας καὶ ἀδδηφάγους, ἂν δὲν θέλωσι νὰ τοὺς προσαφθῇ καὶ τὸ ἐπίθετον, ὑ π ν ο β ά τ α ι, νὰ περιορίσωσι τὰς ὀρέξεις των, καθότι προείπομεν ὅτι μετὰ τὴν ὑπνοβασίαν ἕπεται παντελὴς ὄλεθρος τοῦ ἀνθρωπίνου νοός, ἡ μ α ν ί α.

ΑΙΝΙΓΜΑ.

ΓΝΩΡΙΖΩ ἕνα, κοσμοπολίτην, ὅστις ἀδιακόπως περιπλανᾶται. Τὸ πᾶν ἀφαιρεῖ, καὶ τὸ πᾶν ἀντικαθιστᾷ. Εἶναι ἄλαλος, πλὴν ὁμιλεῖ ὅλας τὰς γλώσσας, καὶ κρίνεται ὁ πλέον εὔγλωττος ἀπὸ τοὺς ῥήτορας. Καθησυχάζει ὅλας τὰς ἔριδας, ὅλους τοὺς θορύβους, ὑποκινεῖ δὲ καὶ προάγει ὅλας τὰς διαφορὰς καὶ τὰς χρισολογίας. Διεγείρει τὴν ἀνδρείαν, καὶ τὴν δειλίαν ἐρεθίζει· ἀνθίσταται εἰς ὅλα τὰ πελάγη, κατασπᾷ ὅλα τὰ ἀντιφράγματα, καὶ ποίποτε δὲν διατρίβει. Σμικρύνει ὅλας τὰς γεωγραφικὰς διαστάσεις, αὐξάνει δὲ ὅλας τὰς ἠθικάς. Κάμνει τραχυτέρας ὅλας τὰς κοινωνικὰς ἀνωμαλίας, ἢ ἐξισάζει αὐτάς. Ἔχει δύναμιν εἰς ὅλα τὰ ἐπιτηδεύματα. Προμηθεύει ἀνάπαυσιν, καὶ ἀποδιώκει τὸν ὕπνον. Εἶναι ὁ κραταιὸς βραχίων τῆς τυραννίας, καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας ὁ ἐγγυητής. Ἡ ἀρετὴ περιφρονεῖ αὐτόν, καὶ μ' ὅλον τοῦτο δὲν ἐμπορεῖ νὰ τῆς λείψῃ. Ἡ παρουσία του γεννᾷ τὴν ὑπερηφανίαν· ἡ δ' ἀπουσία του τὴν ταπεινόνει. Εἶναι θρασύς, προστακτικός, καὶ ἀναίσχυντος· ἐνταυτῷ φιλάνθρωπος καὶ πρόθυμος εἰς τὸ βοηθεῖν. Εἶναι τῶν φίλων ὁ ἄριστος, καὶ τῶν ἐχθρῶν ὁ κινδυνωδέστατος· ὁ σοφώτατος, καὶ ὁ ὀλεθριώτατος, τῶν συμβούλων. Τοῦ μὲν ἀσώτου ἐρημόνει τὰς γαίας καὶ τοὺς οἴκους· τὸν δὲ προβλεπτικὸν βοηθεῖ νὰ ἐπισωρεύῃ. Ἄθῷος αὐτός, διαφθείρει τὴν ἀθωότητα. Εἰς ὅλα τὰ ἐγκλήματα παροτρύνει, προστατεύει ὅλας τὰς κακίας, καὶ προσβάλλει ὅλας τὰς ἀρετάς. Εἶναι τὸ εἴδωλον παγκοσμίου λατρείας. Ἔθνη καὶ ἄτομα ζητοῦν νὰ κατέχωσιν αὐτὸν ἀποκλειστικῶς, ἂν καὶ ἦναι ὁ ἀμοιβαῖος καὶ ἀναγκαῖος διερμηνεύς των. Ἐπιφέρει ἡδονὴν καὶ κόρον. Ἐξίσου χρησιμεύει εἰς τὰς φαντασιώδεις καὶ τὰς ἀληθεῖς χρείας, ὡς καὶ εἰς τὴν φιλοκαλίαν καὶ τὰ πάθη. Δίδει τροφὴν καὶ παίγνια εἰς τὴν νηπιότητα· εἶναι δὲ τροφὴ καὶ παίγνιον εἰς τὸ γηρατεῖον. Φέρει ἄρτον εἰς τὸ στόμα τοῦ παραλυτικοῦ, καὶ ξίφος εἰς τὴν χεῖρα τοῦ δολοφόνου. Κωφαίνει πρὸς τοὺς ἱκετεύοντας αὐτὸν πένητας, καὶ τρέχει ἀπρόσκλητος εἰς τοὺς καταχρωμένους αὐτὸν πλουσίους. Κάμνει πολλὰ συνοικέσια, καὶ διαιρεῖ πολυαρίθμους οἰκογενείας. Ἡ φυσικὴ αὐτοῦ διάθεσις εἶναι νὰ περιφέρεται ἀδιαλείπτως. Ἁρμόζει πρὸς πᾶν εἶδος ὑπηρεσίας, ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο περιπλανᾶται. Ἂν ἔλθῃ πρὸς σέ, ἔρχεται διὰ νὰ φύγῃ. Ἂν τὸν κρατήσῃς, τίποτε δὲν χρησιμεύει, κοιμᾶται. Φρόντισε ὥστε νὰ ἐπιστρέφῃ, διότι τὰ πάντα ἐξεύρει νὰ κάμνῃ· εἰς ὅλα ἐπιτυγχάνει. Ἂν θέλῃς ὑπούργημα, τίτλους, τιμάς, ἢ καὶ ἁμαρτιῶν ἄφεσιν, διευθύνθητι πρὸς αὐτόν· γνωρίζει ὅλας τὰς ἀποθήκας, ἔχει ὅλας τὰς κλεῖς. Εἴτε ἀδύνατος εἶσαι εἴτε δυνατός, ἐμπορεῖ νὰ σὲ κάμῃ Κροῖσον ἢ Ἶρον. Ὁποῖος καὶ ἂν ἦσαι, ἐμπορεῖ νὰ σὲ εἰσάξῃ εἰς τὰ ἀνακτόρια. Χωρὶς αὐτοῦ πρίγκιπες ἤθελον ἀναγκασθῆν νὰ κάμνωσι τὰ ἴδιά των ὑποδήματα· ἡ δυσειδὴς Μάρθα ἤθελε μένειν ἄνυπανδρος· ὁ Βουβάρδος ἤθελεν εἶσθαι χειροτέχνης· καὶ ἡ Ῥοδόπη ἤθελεν εἶσθαι σεμνὴ γυνή. Αὐτὸς εἶναι εἰς τὸ μέσον παντὸς ἀγαθοῦ καὶ παντὸς κακοῦ. Ἔκαυσε τὴν Κοπενάγην, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν Πετρούπολιν. Εἶναι ἀδρανής, καὶ μ' ὅλον τοῦτο κινεῖ τὰ πάντα. Εἶναι ἄψυχος, καὶ ὅμως ἡ ψυχὴ τοῦ κόσμου. Εἰς τὸ πλήρωμα τῆς δυνάμεώς του, ἂν θέλῃ νὰ χαρίσῃ ὑγείαν, στέλλει τὸν Ἱπποκράτην· ἂν θέλῃ νὰ περιφρονήσῃ τὸν θάνατον, ἀνεγείρει πυραμίδας. Τελευταῖον, καίτοι ἀπὸ τὴν γῆν βλαστήσας, λογίζεται θεός. Ἀλλὰ περὶ τίνος λαλεῖς;

Η ΠΟΛΙΣ ΛΕΙΨΙΑ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΣ, ἐμπορικῶς, καὶ ἱστορικῶς θεωρουμένη ἡ Λειψία εἶναι πόλις πλείστου ἀξία· ὡς δὲ καὶ πρὸς τὰ τρία ταῦτα σκοπὸν ἔχομεν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ θεωρήσωμεν αὐτήν. Πρῶτον ὅμως θέλομεν ὁμιλήσειν περὶ τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς τοποθεσίας της.

Ἡ Λειψία ἦτο καταρχὰς μικρὰ κώμη, οἰκοδομηθεῖσα ὑπὸ τῶν Σλαύων κατὰ τὴν συῤῥοὴν τοῦ Πάρδου καὶ Πλείσσου, περικυκλωμένη δὲ ὑπὸ φιλυρῶν. Ἐκ τῆς τελευταίας περιστάσεως λέγεται ὅτι ἔλαβε τὄνομά της· διότι τὰ δένδρα ταῦτα καλοῦνται εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν Σλαύων Λὶπ, Λίπα, ἢ Λίψκ. Τὴν σήμερον ἡ πόλις κατέχει ἓν μίλιον τὸ μῆκος, τρία δὲ τεταρτημόρια τοῦ μιλίου τὸ πλάτος, ἐπὶ ἐκτεταμένης πεδιάδος, τὴν ὁποίαν δαψιλῶς ποτίζουσιν οἱ δύο προειρημένοι ποταμοί, ὡς καὶ δύο ἄλλοι καλούμενοι ὁ Λευκὸς Ἔλστερ καὶ ὁ Λούππης. Ἕλη ἐκάλυπτον πρότερον τὴν πεδιάδα ταύτην· ἀλλ' ὅσον ἐπληθύνοντο οἱ κάτοικοι τῆς Λειψίας, ἡ γῆ βαθμηδὸν ἐξηραίνετο, οἱ βάλτοι ἐπληροῦντο, ἡ καλλιέργεια ἐξετείνετο, καὶ ἡ καρποφορία καὶ τὸ ὑγιεινὸν τοῦ τόπου μεγάλως προεβιβάζοντο, ὥστε ἀνθηραὶ κῶμαι κατέχουσι τώρα τὴν γῆν, ἥτις ἐκαλύπτετό ποτε μὲ λιμνία στασίμου ὕδατος.

Τῆς Λειψίας ἡ περὶ τοὺς λόγους φήμη προέρχεται κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ τὴν εἰς αὐτὴν παράδοξον συγκέντρωσιν τοῦ Γερμανικοῦ βιβλεμπορίου· ὄχι ὅτι ὅλα τὰ προϊόντα τῶν Γερμανῶν συγγραφέων τυπόνονται ἀναγκαίως ἐνταῦθα· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς ὁποιον μέρος τῆς Γερμανίας καὶ ἂν τυπωθῇ βιβλίον τι, εἰς τὴν Λειψίαν

πρέπει νὰ σταλθῇ διὰ πώλησιν. Δὶς τοῦ ἔτους γίνεται εἰς τὴν Λειψίαν πανήγυρις πρὸς ἀγορὰν βιβλίων, εἰς τὴν ὁποίαν παρευρίσκονται βιβλιοπῶλαι πανταχόθεν τῆς ἐπικρατείας, ὡς καὶ ἀπὸ τὴν Σβεκίαν, Δανίαν, τὰς Κάτω Χώρας, τὴν Γαλλίαν, Ῥωσσίαν, καὶ τὴν Ἀγγλίαν. Ἡ ἀξιολογωτέρα πανήγυρις, ἡ καὶ τοὺς πλειστέρους ξένους ἑλκύουσα, εἶναι ἡ τοῦ Πάσχα, καθ' ἣν γενικῶς παρευρίσκονται ὡς τριακόσιοι ἀλλοεθνεῖς βιβλιοπῶλαι. Ὁ κατ' ἔτος ἐκδιδόμενος ἐν Λειψίᾳ βιβλίων κατάλογος δεικνύει τὸ μέγα πλῆθος τῶν εἰς τὴν Γερμανίαν συγγραφομένων. Πᾶς βιβλιοπώλης ὁπωσοῦν σημαντικὸς, εἰς ὁποιονδήποτε μέρος τῆς Ὁμοσπονδίας καὶ ἂν διατρίβῃ, ἔχει ἐπίτροπον εἰς τὴν Λειψίαν· μολονότι δὲ κατὰ συνέπειαν τούτου τέσσαρα ὑποκείμενα ἀντὶ δύο ἐνασχολοῦνται εἰς τὴν πώλησιν ἑνὸς βιβλίου, εἶναι ὅμως χωρὶς ἀμφιβολίαν ἐπωφελέστατον νὰ ὑπάρχῃ κεντρικὸν φιλολογικὸν ἐμπορεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ὅλοι δύνανται νὰ προστρέχωσιν εἴτε προσωπικῶς, εἴτε δι' ἐπιτρόπων, μεθ' ὧν ἀδιαλείπτως συγκοινωνοῦσιν. Ὁ ἐν Λειψίᾳ ἀριθμὸς τῶν βιβλιοπωλῶν καὶ μουσικοπωλῶν εἶναι 119· ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐτησίως τυπονομένων κολλῶν περὶ τὰ τεσσαράκοντα ἑκατομμύρια, καὶ τὸ βάρος τῶν ἐτησίως εἰσαγομένων βιβλίων περὶ τὰς 30,000 κανταρίων.

Εἰς τὴν Λειψίαν ἐκδίδεται Ἀποθήκη ἑβδομαδικὴ, ἥτις εὑρίσκει μεγίστην πώλησιν καθ' ὅλην τὴν Γερμανίαν. Εἶναι δὲ κατὰ τὸ σχέδιον τῶν ὁμοίων τῆς παρούσης Ἀγγλικῶν, ἐξ ὧν δανείζεται καὶ πολλὰς εἰκονογραφίας τὸ Γερμανικὸν πόνημα.

Τὸ 1409 ἐθεμελιώθη εἰς τὴν Λειψίαν πανεπιστήμιον, κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐπιβεβαιωθὲν διὰ βούλλας τοῦ Πάπα Ἀλεξάνδρου Ἕκτου. Εἰς διάστημα δὲ τεσσάρων ἑκατονταετηρίδων τὸ πανεπιστήμιον τῆς Λειψίας φημίζεται ὡς ἓν ἀπὸ τὰ ἐξοχώτερα εἰς τὴν Γερμανίαν. Οἱ μαθηταὶ συμποσοῦνται εἰς περίπου χιλίους διακοσίους, οἱ δὲ καθηγηταὶ καὶ διδάκτορες εἰς ἑκατὸν εἴκοσι. Ἡ εἰς τὸ κατάστημα τοῦτο ἀνήκουσα βιβλιοθήκη συνεκροτήθη ἀπὸ τὰς βιβλιοθήκας παυθέντων μοναστηρίων καὶ τὰ χαρίσματα καθηγητῶν, περιέχει δὲ τώρα 100,000 τόμων καὶ 4000 χειρογράφων.

Αἱ περιβόητοι σχολαὶ τοῦ Ἁγ. Θωμᾶ καὶ Ἁγ. Νικολάου, αἱ διάφοροι Ἑταιρεῖαι, αἱ πρὸς καλλιέργειαν τῶν Ἐπιστημῶν, τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας καὶ Μινεραλογίας, τῆς Ἐθνικῆς Γλώσσης καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων, ὡς καὶ αἱ Ἀκαδημίαι τῆς Ἰχνογραφίας, Ζωγραφικῆς, Ἀρχιτεκτονικῆς, κτλ., ηὔξησαν τὴν φήμην τῆς Λειψίας, καὶ ἔδωκαν ἀφορμὴν νὰ ἐκλάμψωσι τὰ προτερήματα πολλῶν ἐξόχων ἀνδρῶν συνεχομένων μὲ τὰ καταστήματα ταῦτα.

Διὰ τὸν πλοῦτον αὐτῆς καὶ τὴν εὐδαιμονίαν εἶναι τὰ μέγιστα ὑπόχρεως ἡ Λειψία εἰς τὰς μεγάλας πανηγύρεις της. Τὸ ἐμπόριον τὸ εἰς τὰς συναθροίσεις ταύτας ἑλκῦον ξένους ἀφ' ὅλα σχεδὸν τὰ ἔθνη δὲν εἶναι μὲν τόσον ἐκτεταμένον τώρα, ὅσον ἀρχήτερα· ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο ἐνασχολεῖ οὕτως ἢ ἄλλως τὸ πλεῖστον μέρος τῶν κατοίκων.

Τὰ δὲ τοῦ ἐμπορίου κυριώτερα εἴδη εἰς τὰς πανηγύρεις τῆς Λειψίας εἶναι ἵπποι, δέρματα ἀγρίων ζώων, βαμβακερὰ ὑφάσματα, καὶ βαμβάκιον, μαλλίον, ἀποικιακὰ εἴδη, Ἀγγλικαὶ καὶ Γαλλικαὶ πραγματεῖαι, βιβλία, καὶ τεχνουργήματα. Ὀκτακισχίλιοι ἕως ἐννεακισχίλιοι ἀγορασταὶ συναθροίζονται γενικῶς εἰς τὰς μεγάλας πανηγύρεις.

Ἱστορικῶς θεωρουμένη ἡ Λειψία εἶναι τόπος ἀξιολογώτατος· αἱ πεδιάδες αὐτῆς εἶναι μονότονοι καὶ πληκτικαὶ, ἀλλὰ διεγείρουν ἀναμνήσεις σπουδαιοτάτων μαχῶν, αἵτινες πολλάκις διέκριναν τὴν τύχην τῆς Γερμανίας. Ἐκ τούτων μίαν μόνην ἔχομεν τόπον νὰ ἀναφέρωμεν, ταύτην δὲ τὴν πλέον πρόσφατον καὶ τὴν πλέον περισπούδαστον.

Ἡ συμπλοκὴ, ἥτις τὸν Ὀκτώβριον, 1813, συνεκροτήθη ἐπὶ τῶν πεδιάδων τῆς Λειψίας μεταξὺ τῶν συμμάχων δυνάμεων καὶ τοῦ στρατεύματος τοῦ Ναπολέοντος, ἦτον ἀξιοσημείωτος διὰ τὸ πολυπληθὲς τῶν μαχομένων καὶ τὰ πηγάσαντα ἐξ αὐτῆς σπουδαῖα ἀποτελέσματα εἰς τὴν ἐπίλοιπον Εὐρώπην Μέρος τῶν συμμάχων δυνάμεων εἰς 120,000 ἀναβαῖνον προεχώρησεν εἰς τρεῖς στήλας κατὰ τῆς Λειψίας, ὅπου ὁ Ναπολέων εἶχε συναθροίσειν τὸ στράτευμά του. Ἅπασα ἡ δύναμις αὐτοῦ συνεποσοῦτο εἰς 80,000 ἢ 90,000 ἀνδρῶν, καθότι τὰ τάγματα τοῦ Ney καὶ Regnier δὲν εἶχον ἔτι συνενωθῆν μὲ τὸ κυριώτερον σῶμα. Ὁ πρίγκιψ Σχουαρτζενβούργου ἐστρατήγει τὰς συμμαχικὰς δυνάμεις, μολονότι παρευρίσκοντο οἱ μονάρχαι τῆς Αὐστρίας, Ῥωσσίας, καὶ Προυσσίας. Ἐνωρὶς τὸ πρωῒ τῆς 16ης Ὀκτωβρίου ἤρχισε τὴν προσβολὴν κατὰ τῶν τριῶν κωμῶν, ὅπου ἦσαν αἱ προφυλακαὶ τοῦ ἐχθροῦ. Περὶ δὲ τὰς ἐννέα κατήντησεν ἡ μάχη γενικὴ, καὶ ἡ πλέον ἐκπληκτικὴ ἀφοβία ἐφανερώθη ἀμφοτέρωθεν· ὁ κανονοβολισμὸς ἦτον, ὡς λέγεται, ὁ πλέον δυνατὸς καὶ ἀδιάκοπος ἀφ' ὅσους ἤκουσαν ποτὲ οἱ γηραλεώτεροι στρατιῶται. Ἡ ἀριστερὰ πτέρυξ τῶν συμμάχων ὑπέφερεν ἀπὸ τὴν σταθερότητα τῶν ἀνδρείων Πολονῶν, οἵτινες μὲ τὸ δραστήριον αὐτῶν πῦρ ἐμπόδιζον πᾶσαν ἐπιχείρησιν πρὸς διάβασιν τοῦ Πλείσσου. Ἀλλὰ τὸ χωρίον Wachau ἦτον ἡ σκηνὴ τῆς πλέον πεισματώδους συμπλοκῆς, καὶ ἐνταῦθα ὁ Ναπολέων προσέβαλε κατ' ἐπανάληψιν τὸ κέντρον τῶν συμμάχων. Ἡ ταύτην δὲ τὴν ὥραν ἄφιξις τῶν μετὰ τοῦ Νέη στρατευμάτων πιθανὸν ὅτι ἔμελλε νὰ διακρίνῃ τὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ καὶ οἱ σύμμαχοι ἔλαβον συνδρομὴν ἐκ τῆς πλησιάσεως τοῦ στρατηγοῦ Βλυχέρου· σταλθέντος δὲ τοῦ ὑπὸ τὸν Νέην στρατεύματος ἐναντίον εἰς τὸ τοῦ Βλυχέρου, ἀπωλέσθη ἡ εὐκαιρία τοῦ νὰ κλίνῃ κατὰ τῶν συμμάχων ἡ πλάστιγξ, διὰ τῆς ἑνώσεως τῶν δυνάμεων ἐκείνου μὲ τὰς τοῦ Ναπολέοντος. Πρὸς τὸ ἑσπέρας τὰ στρατεύματα ἦσαν εἰς τὴν αὐτὴν περίπου σχετικὴν θέσιν, ὡς καὶ πρὶν τῆς μάχης, καὶ μολονότι ὁ Ναπολέων ἰδιοποιεῖτο τὴν νίκην,

καὶ διέταξε νὰ σημάνωσιν οἱ κώδωνες τῆς Λειψίας πρὸς τιμὴν αὐτῆς, ἦτον ὅμως πρόδηλον ὅτι ὀλίγον περισσότερον εἶχον ὑποφέρειν οἱ σύμμαχοι παρὰ τοὺς Γάλλους.

Τοῦ βορείου στρατοῦ ἡ ἄφιξις, ἡ πρὸς τὸν Ναπολέοντα ὅλως ἀπροσδόκητος, ἥτις ὅμως τὸν ἐγνωστοποιήθη πρὶν φθάσῃ τὸ καινὸν εἰς τοὺς συμμάχους, ἔβαλεν αὐτὸν εἰς ἀνησυχίαν νὰ ὀπισθοδρομήσῃ ὅσον τάχιστα. Τὴν 17ην λοιπὸν Ὀχτωβρίου ἐπεχείρησε νὰ διαπραγματευθῇ μετὰ τῶν συμμάχων διά τινος αἰχμαλώτου Αὐστριακοῦ Κόμητος. Λέγεται ὅτι ἐπρότεινεν ὅπλων ἀνακωχήν, καὶ ὅτι ἐζήτησεν ἄδειαν νὰ περάσῃ τὸν ποταμὸν Σαὰλ ἀπαρεμποδίστως, ἀφοῦ ἤθελε παραχωρήσειν τὰ ἐπὶ τοῦ Ὀδέρα καὶ Βιστούλα φρούρια. Ἀλλ' εἰς τὰς προτάσεις ταύτας, αἵτινες ἀρκούντως ἐδήλουν τὸ ἐπισφαλὲς αὐτοῦ, ἀπόκρισις κἀμμία δὲν ἐδόθη, μάλιστα ἐπειδὴ τώρα εἴδησις πλέον εἶχε φθάσειν εἰς τὰς συμμάχους δυνάμεις περὶ τῆς ἀφίξεως τοῦ βορείου στρατοῦ, ἀπέναντι τοῦ ὁποίου ὁ Στρατάρχης Νέης καὶ ὁ Δοὺξ τῆς Ῥαγούσης τὸν Πάρδον διαβάντες, ὠπισθοδρόμησαν.

Ἠναγκάσθη τώρα ὁ Ναπολέων (Ὀχτωβρίου 18ην) νὰ βαστάσῃ ἀμυντικὴν μάχην, ἔλαβε δὲ τοποθεσίαν μεταξὺ τοῦ Πλείσσου καὶ Πάρδου, καὶ σταθεὶς κατὰ τὸ μέσον τῶν σωματοφυλάκων του ἔπεμπε βοήθειαν εἰς πᾶν ἀσθενὲς μέρος, τὸ ὅλον ἐπιστατῶν. Ἐδυνήθη δὲ τοιουτοτρόπως νὰ ἀναπληροῖ τὰ ὑπὸ τῆς βαρείας πυροβολήσεως τῶν συμμάχων γινόμενα χάσματα, καὶ διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ δραστηριότητος καὶ ἐνεργείας νὰ οἰκονομῇ τὰς ἐλλείψεις τῆς θέσεώς του. Ἀλλ' ἦτο δυσκολωτάτη ἡ ὀπισθοδρόμησις· ἑτοιμασίαι δὲν εἶχον γένειν διὰ τοιοῦτο συμβησόμενον, γέφυραι δὲν εἶχον κατασκευασθῆν πρὸς διάβασιν τῶν ποταμῶν, καὶ αὐτὴ ἡ Λειψία δὲν εἶχεν ὀχυρωθῆν εἰμὴ ἀδυνάτως πρὸ ὀλίγου καιροῦ. Ὁ Πονιατώσκης καὶ ὁ Μακδονάλδος ἦσαν διωρισμένοι νὰ ὑπερασπίζωσι καὶ βοηθῶσι τὸν ὀπισθοδρομοῦντα στρατόν· ἀλλὰ μόλις ἀνεκάλυψαν οἱ σύμμαχοι ὅτι τῶν Γάλλων ἡ θέσις εἶχεν ἐγκαταλειφθῆν, καὶ προσέβαλον πανταχόθεν τὴν Λειψίαν· μετὰ δὲ ἀπονενοημένον ἀγῶνα ἐπέτυχον νὰ καταλάβωσι δύο ἐκ τῶν πυλῶν. Ἡ σύγχυσις καὶ ἀταξία ἥτις τώρα ἐπεκράτησεν εἶναι ἀπερίγραπτος. Μία μόνον γέφυρα ὑπῆρχεν ἄνωθεν τοῦ Ἔλστερ, καὶ αὐτῆς δὲ πρόωρα καταστραφείσης, ἡ φυγὴ μετεβλήθη εἰς ἄγριον ἀπελπισίαν. Αὐτὸς ὁ Ναπολέων εἶχε φθάσειν ὄχι ἄνευ δυσκολίας εἰς τὴν γέφυραν, τὰ δὲ τοῦ Μακδονάλδου καὶ Πονιατώσκου τάγματα, φθάσαντα πάρωρα, ἠναγκάσθησαν νὰ κατασκευάσωσι μικράν τινα γέφυραν εἰς τοὺς κήπους τοῦ Ῥεϊχενβάχ, ἥτις ἀδύνατος οὖσα κατασυνετρίβη ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἐπ' αὐτῆς συσσωρευθέντων, καὶ τὸ πλεῖστον μέρος ἀπωλέσθησαν εἰς τὰ ὕδατα. Τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο ἀναφέρει ὡς ἑπομένως ὁ Ἄγγλος Russel·—

"Ὁ Ἔλστερ, ὅστις διαρρέει μέρος τῶν προαστείων, καὶ ὅστις ἐπροξένησε τὸν τελευταῖον ὄλεθρον τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ, εἶναι κατ' ἀλήθειαν τάφρος μόνον, καὶ οὔτε βαθύς, οὔτε πλατύς. Κατὰ τὸ μέρος δέ, ὅπου διαβρέχει τὸν κῆπον τοῦ κυρίου Ῥαϊχενβάχ, ἐμβὰς εἰς αὐτὸν ὁ ἤδη πληγωμένος Πονιατώσκης, ἀφοῦ τὸ πᾶν ἀπωλέσθη, ἐβυθίσθη μετὰ τοῦ πληγωμένου ἵππου του, καὶ κατεπνίγη εἰς τὸ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀθῶον τοῦτο ποτάμιον. Ἁπλῆ τις πέτρα δεικνύει τὸ μέρος, ὅπου τὸ σῶμα εὑρέθη, εἰς αὐτὸν δὲ τὸν κῆπον ἀνηγέρθη ἀκαλλώπιστον κενοτάφιον ὑπὸ ἰδιωτικῆς φιλοστοργίας, εἰς μνημόσυνον τοῦ Πολονοῦ στρατάρχου."

Εἰς τὴν ἀξιόλογον ταύτην συμπλοκὴν λέγεται ὅτι οἱ μὲν Γάλλοι ἔχασαν ἑξήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν εἰς αἰχμαλώτους, φονευμένους, καὶ πληγωμένους, οἱ δὲ νικηταὶ τεσσαράκοντα πέντε χιλιάδας. Πολλὰ μέρη τῆς Λειψίας σώζουν ἀκόμη ἴχνη τοῦ φονικοῦ ἀγῶνος, οἱ δὲ κάτοικοι ἐπιμελῶς διαφυλάττουν τὰ μνημόσυνα τῆς μάχης τῶν ἐθνῶν.

ΗΘΙΚΑΙ ΠΑΡΑΙΝΕΣΕΙΣ.

Ὅστις, ἐμβαίνων εἰς τὸ θέατρον τοῦ κόσμου, δὲν φανῇ κατὰ πρῶτον φιλαλήθης, δίκαιος, χρηστοήθης, καὶ πρᾶος, δύναται μὲν νὰ ἐκπλήξῃ πρὸς καιρὸν τοὺς ἄλλους, καὶ νὰ λάμψῃ ὡς μετέωρον, ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγου θέλει καταφρονηθῆν· ἐπειδὴ παραβλέπουσι μὲν οἱ ἄνθρωποι μέχρι τινὸς τὰς ἀταξίας καὶ τὰ πάθη τῆς νεότητος, οὐδέποτε ὅμως συγχωροῦσι τὰ ἐλαττώματα καὶ τὴν διαστροφὴν τῆς καρδίας.

Αἱ μεγαλήτεραι χάριτες δίδονται κάποτε τόσον ἀδεξίως καὶ κακῶς, ὥστε παροξύνουσι τὸν ἄνθρωπον· ἐνῷ, ἐξ ἐναντίας, δυσάρεστα πράγματα πολλάκις τὸν εὐχαριστοῦσιν, ἐπειδὴ γίνονται μὲ γλυκύτητα καὶ εὐγένειαν.

Πολλάκις ἁπλοῖ λοχαγοὶ εὐαρεστοῦσι πλειότερον εἰς τὴν συναναστροφὴν παρὰ ἐνδόξους σοφούς. Τιμῶ καὶ σέβομαι τοὺς μεγαλοφυεῖς ἄνδρας, (λέγει ὁ Κεστερφείλδιος, ἐξ οὗ λαμβάνομεν τὰς ἰδέας ταύτας), ἀλλ' ἐπιθυμῶ νὰ συναναστρέφωμαι μὲ ἀνθρώπους, οἵτινες συνεισφέρουσιν εἰς τὴν ὁμιλίαν ἱλαρότητα, χρηστὴν ἀνατροφήν, καὶ πεῖραν κόσμου. Εἰς τὸν κοινὸν βίον συχνότερα μᾶς χρειάζονται λεπτὰ καὶ δραχμαὶ παρὰ χρυσᾶ νομίσματα. Δός με ἄνθρωπον, ὅστις ἔχει ἕτοιμα εἰς ψιλὰ τὰ διὰ τὸ καθημερινὸν ἔξοδον ἀπαιτούμενα· ἐπειδὴ ὅστις φέρει ὄγκον μόνον χρυσίου δὲν ἔχει τὸν πλοῦτον πρόχειρον εἰς τὰς παρούσας ἀνάγκας. Βάσταζε λοιπὸν ὅσον θέλεις χρυσίον εἰς τὸν ἕνα κόλπον, ἀλλὰ φρόντιζε νὰ ἔχῃς καὶ κερμάτια (μικρὰ νομίσματα) εἰς τὸν ἄλλον, καθότι αὐτὰ θέλουν σὲ χρησιμεύειν περισσότερον.

Ἡ συμβουλὴ σπανίως λαμβάνει καλὴν ὑποδοχήν, καὶ ὅστις ἔχει μάλιστα μεγαλητέραν αὐτῆς χρείαν, τὴν ἀγαπᾷ ὀλιγώτερον.

Ὁ φθόνος εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ μικροπρεπέστατα καὶ βασανιστικώτατα πάθη, ἐπειδὴ σπανίως εὑρίσκεται ἄνθρωπος, ὅστις δὲν δίδει ἀφορμὴν φθόνου εἰς τὸν φθονερόν, καὶ διότι ὁ φθονερὸς δὲν εὐτυχεῖ ποτέ, ἐφ' ὅσον βλέπει εὐτυχοῦντας τοὺς ἄλλους.

Ἡ μεγάλη καὶ εὐεργετικὴ πρᾶξις ἐπιτυγχάνει πάντοτε τὴν ἔγκρισιν τοῦ κόσμου· ἡ δὲ ἐνδόμυχος ἡδονή, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ὁ εὐεργέτης, εἶναι ἀσύγκριτος,

Ἡ φιλανθρωπία χαρακτηρίζει ἰδιαιτέρως τοὺς μεγάλους νόας· ἐξ ἐναντίας δὲ, οἱ μικροῦ πνεύματος ἄνθρωποι εἶναι ὀργίλοι, ἀκρόχολοι, καὶ ἐκδικητικοὶ, οὔτε αἰσθάνονται τὴν γλυκύθυμον ἐκείνην ἡδονὴν, τὴν ὁποίαν ἀπολαύει ὁ συγχωρῶν τοὺς ἐχθρούς του.

Μόνος ὁ ἀμαθὴς καὶ ὁ ἀδύνατος εἶναι ὀκνηροί· καθότι, ὅσοι ἐθησαύρισαν γνώσεις τινὰς, ἐπιθυμοῦν πάντοτε νὰ τὰς πληθύνωσιν· ὥστε ἡ μάθησις ὁμοιάζει κατὰ τοῦτο μὲ τὴν ἐξουσίαν, τὴν ὁποίαν ὅσον ἔχει μεγαλητέραν ὁ ἄνθρωπος, τόσον μᾶλλον ἐπιθυμεῖ νὰ τὴν αὐξήσῃ· ἡ δὲ ὀκνηρία εἶναι τὸ καταφύγιον τῶν ἀσθενῶν πνευμάτων, καὶ ἡ ἀγαλλίασις τῶν ἀνοήτων.

Ἡ μετριοφροσύνη εἶναι ἀξιέπαινος ἀρετὴ, καὶ συνοδεύει ὡς ἐπιτοπλεῖστον τὴν ἀληθινὴν ἀξίαν, δουλαγωγεῖ δὲ τὰ πνεύματα ὅλων τῶν ἀνθρώπων· ἐπειδὴ τίποτε δὲν παροξύνει καὶ ἀηδιάζει, ὅσον ἡ οἴησις καὶ ἡ αναισχυντία. Ὅθεν καταφρονοῦμεν σχεδὸν ἐκ συμφώνου τὸν περιαυτολόγον, ὅστις γίνεται ὁ ἥρως τῆς ἰδίας αὑτοῦ ἱστορίας.

Τὸ νὰ μὴ ἐκτελῶμεν τὴν ὑπόσχεσιν εἶναι ἔργον ἀνόητον, καὶ σχεδὸν πλημμέλημα· ἔργον μὲν ἀνόητον, ἐπειδὴ κανεῖς δὲν θέλει μᾶς ἐμπιστεύεσθαι πλίον, πλημμέλημα δὲ, ἐπειδὴ ἡ ἀλήθεια εἶναι τὸ πρῶτον χρέος τῆς ἠθικῆς καὶ θρησκείας· ὥστε ὁ ψεύστης δὲν δύναται νὰ ἔχῃ κἀμμίαν ἀρετὴν, καὶ εἶναι ἄξιος τοῦ μίσους ὅλων τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνθρώπων.

Ἡ εὐτραπελία ἀποκτᾷ μὲν θαυμαστὰς καὶ ἐπαινέτας, ἀλλ' ὄχι ποτὲ καὶ φίλον κανένα· ἐπειδὴ ἀκτινοβολεῖ καὶ ἐκθαμβόνει, καθὼς ὁ μεσημβρινὸς ἥλιος· ἀλλ' ὁμοίως μὲ αὐτὸν καίει, καὶ διὰ τοῦτο γίνεται ἐπίφοβος· ἐξ ἐναντίας δὲ, τὸ κατὰ τὴν ἑσπέραν καὶ πρωΐαν γλυκὺ φῶς τοῦ πλανήτου τούτου θερμαίνει μετρίως, καὶ φαιδρύνει τὸν ἄνθρωπον.

Μὴ ζητῇς ἄρα ποτὲ τὴν εὐτραπελίαν· ἂν ἔχῃς αὐτὴν φυσικὴν, ὑπομονή· ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν ἂς μεσολαβῇ ἡ κρίσις, καὶ μὴ τὴν ἐξασκῇς ποτὲ πρὸς βλάβην τῶν ἄλλων.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΑ, Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΣΣΑ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ.

Η Αικατερινα Αλεξιευνα ἐγεννήθη πλησίον εἰς τὴν Δερπάτην, μικρὰν πόλιν τῆς Λιβονίας, ἀπὸ πένητας μὲν, ἀλλ' ἐναρέτους γονεῖς. Μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς τὸν θάνατον, κατῴκει ὁμοῦ μὲ τὴν ἡλικιωμένην της μητέρα εἰς καλύβην σκεπασμένην ἀπὸ ἄχυρα· ἦσαν δὲ πτωχαὶ μὲν, πλὴν πολλὰ εὐχαριστημέναι καὶ αἱ δύο. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν, μεμακρυσμένη ἀπὸ τὴν θεωρίαν τοῦ κόσμου, ἐζωοτρόφει μὲ τοὺς κόπους τῶν ἰδίων της χειρῶν τὴν μητέρα, ἡ ὁποία δὲν ἠμπόρει πλέον νὰ τρέφεται μόνη. Ἐνῷ ἡ Αἰκατερίνα ἔκλωθεν, ἡ γηραλέα, καθημένη πλησίον, ἀνεγίνωσκε βιβλίον τι θρησκευτικόν. Ὅτε δ' ἐτελείονον τῆς ἡμέρας οἱ κόποι, καθίζουσαι σιμὰ τῆς ἑστίας, μετελάμβανον εὐχαρίστως ἀπὸ ἁπλῆν τινὰ τροφήν.

Μολονότι τῆς Αἰκατερίνης καὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὸ ἀνάστημα ἦσαν ἐντελέστατα, εἰς τὸν νοῦν ὅμως ἐφαίνετο δομένη ὅλη αὐτῆς ἡ προσοχή. Τὴν τέχνην τοῦ ἀναγινώσκειν εἶχε μάθειν ἀπὸ τὴν ἰδίαν της μητέρα· Λουθηρόφρων δέ τις πρεσβύτερος τὴν ἐδίδαξε τὰ καθήκοντα τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας. Ἐκ φύσεως εἶχε λάβειν ὄχι μόνον ἰσχυρὸν, ἀλλὰ καὶ ὀρθὸν ἀντιληπτικὸν, καὶ ἠμπόρει νὰ συλλογίζεται ὄχι μόνον ταχέως, ἀλλὰ καὶ βασίμως. Οἱ γείτονες χωρικοὶ παρετήρησαν τὰ κάλλη καὶ τὰς ἀρετάς της, καὶ πολλοὶ αὐτῶν τὴν ἐζήτησαν εἰς γάμον, πλὴν ματαίως· διότι τόσον ἠγάπα τὴν μητέρα της, ὥστε νὰ τὴν ἀποχωρισθῇ οὔτε κἂν ἤθελε νὰ τὸ ἀκούσῃ.

Ἡ Αἰκατερίνα ἦτο δεκαπενταετὴς, ὅτε ἡ μήτηρ της ἀπέθανε. Τότε ἀφῆκε τὴν καλύβην, καὶ ὑπῆγε νὰ κατοικήσῃ μετὰ τοῦ Λουθηρανοῦ πρεσβυτέρου, ὅστις τὴν εἶχε διδάξειν παιδιόθεν. Εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην διέτριβε, κυβερνῶσα τὰ τέκνα τοῦ εὐεργέτου της, καὶ δεικνύουσα ἐνταυτῷ φρόνησιν ἀμετάτρεπτον καὶ ζωηρότητα παράδοξον. Ὁ γηραλέος, ὁ ὁποῖος τὴν ἔβλεπεν ὡς ἰδίαν του θυγατέρα, ἐφρόντισεν ὥστε νὰ τὴν διδάξωσι τὰ κομψότερα μέρη τῆς γυναικείας ἀνατροφῆς οἱ παραδίδοντες αὐτὰ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του. Τοιουτοτρόπως ἡ Αἰκατερίνα ἐξηκολούθει νὰ αὐξάνῃ τὰς γνώσεις, καὶ νὰ καλητερεύῃ τὰ ἤθη της, ἕωσοῦ ἀπέθανεν ὁ Λουθηρανὸς πρεσβύτερος, καὶ αὐτὴ κατήντησε πάλιν εἰς τὴν προτέραν της πενίαν.

Ἡ Λιβονία τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐληλατεῖτο ἀπὸ τὸν πόλεμον, καὶ ἀθλίως ἠρημοῦτο. Αἱ δυστυχίαι αὗται πάντοτε πίπτουν βαρύτεραι ἐπάνω εἰς τοὺς πτωχούς· ὅθεν ἡ Αἰκατερίνα, μολονότι εἶχε τόσον μεγάλην προκοπὴν, ἐδοκίμαζεν ὅμως ὅλα τὰ δεινὰ, ὅσα συνοδεύουν τὴν ἐσχάτην ἔνδειαν. Βλέπουσα ὅτι αἱ ζωοτροφίαι καθημέραν ἐγίνοντο πλίον ἀκριβαὶ, καὶ ὅτι τὸ ἴδιόν της ἀργύριον παντάπασιν ἐτελείωσεν, ἀπεφάσισε τέλος πάντων νὰ ὁδοιπορήσῃ εἰς τὸ Μαριεμβοῦργον, πόλιν ὅπου τὰ πάντα ἦσαν ἀφθονώτερα.

Μὲ τὰ ὀλίγα της φορέματα, ἐστοιβασμένα εἰς δισάκκιόν τι, ἤρχισε τὴν ὁδοιπορίαν πεζή. Ὁ τόπος, τὸν ὁποῖον εἶχε νὰ διαπεράσῃ, ἦτον ἄθλιος ἐκ φύσεως, ἀλλὰ τὸν ἔκαμαν ἔτι πλέον φοβερὸν οἱ Σουηδοὶ καὶ Ῥῶσσοι, οἵτινες κυριεύοντές τον, ποτὲ μὲν οὗτοι, ποτὲ δὲ ἐκεῖνοι, τὸν ἐληλάτουν βαρβάρως· ἀλλ' ἡ πεῖνα τὴν εἶχε διδάξειν νὰ καταφρονῇ τοὺς κινδύνους καὶ κόπους τῆς ὁδοῦ. Μίαν ἑσπέραν, ἐνῷ ὡδοιπόρει τοιουτοτρόπως, ἐμβᾶσα εἰς καλύβην τινὰ νὰ καταλύσῃ διὰ τὴν νύκτα, εὗρῆκε μέσα δύο Σουηδοὺς στρατιώτας, οἵτινες τὴν ἐπλησίασαν μὲ ἀναιδεῖς λόγους. Ἡ ἀναίδειά των δὲ ἤθελε πιθανῶς καταντήσειν εἰς βίαν, ἐὰν ἀξιωματικός τις, περνῶν ἐκεῖθεν κατὰ τύχην, δὲν ἤρχετο εἰς βοήθειάν της. Ὅτε αὐτὸς ἐφάνη, οἱ στρατιῶται ἔπαυσαν ἀμέσως· ἀλλ' ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς νεάνιδος μόλις ὑπερέβαινε τὴν ὁποίαν ἐδοκίμασεν ἔκπληξιν, ἀφοῦ ἐγνώρισεν ὅτι ὁ αὐτὴν ἀπαλλάξας ἦτον ὁ υἱὸς τοῦ Λουθηρανοῦ πρεσβυτέρου,

τοῦ ποτὲ διδασκάλου, εὐεργέτου, καὶ φίλου της·—καλὸν συναπάντημα τοῦτο διὰ τὴν Αἰκατερίναν. Τὸ ὀλίγον ἀργύριον, ὅσον εἶχε συμπαραλάβειν ἀπὸ τὴν οἰκίαν, ἦτον ἤδη ἐξωδευμένον· τὰ φορέματά της εἶχε δώσειν, κομμάτιον κομμάτιον, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς ὅσοι τὴν εἶχον φιλοξενήσειν εἰς τὸν δρόμον· ὁ γενναῖος λοιπὸν συντοπίτης ἔδωκεν ἐκ τοῦ ἰδικοῦ του, καὶ τῆς ἠγόρασε φορέματα, τῆς ἐπρομήθευσεν ἕνα ἵππον, καὶ τὴν ἔδωκε συστατικὰ γράμματα πρὸς πιστόν τινα φίλον τοῦ πατρός του, τὸν ἔπαρχον τοῦ Μαριεμβούργου.

Ἡ ὡραία μας ξένη ἔλαβε καλὴν ὑποδοχὴν εἰς τὸ Μαριεμβοῦργον. Ὁ ἔπαρχος τὴν ἐδέχθη πάραυτα εἰς τὴν οἰκογένειάν του ὡς κυβερνήτριαν τῶν δύο αὐτοῦ θυγατέρων· καίτοι δὲ μόνον δεκαεπταετής, ἐφάνη ὅμως ἀξία νὰ διδάσκῃ τὸ γένος της καὶ κομψὴν διαγωγὴν, καὶ ἐνάρετα ἤθη. Τῆς Αἰκατερίνης ἡ φρόνησις καὶ τὸ κάλλος ἦσαν τοιαῦτα, ὥστε μετ' ὀλίγον αὐτὸς ὁ ἔπαρχος ἐπρόσφερε νὰ τὴν νυμφευθῇ· ἀλλ' ἐκείνη δὲν ἔστερξε· διότι, φερομένη ἀπὸ εὐγνωμοσύνης αἰσθήματα, εἶχεν ἀποφασίσειν νὰ μὴν ὑπανδρευθῇ ἄλλον παρὰ τὸν ἀξιωματικὸν, ὅστις τὴν ἠλευθέρωσεν, ἂν καὶ τοῦ ἔλειπεν ὁ εἷς βραχίων. ἦτο δὲ καὶ ἄλλως ἀσχημισμένος ἀπὸ πληγὰς, τὰς ὁποίας εἶχε λάβειν εἰς τὴν στρατιωτικὴν δούλευσιν. Κατὰ τὴν ἀπόφασιν δὲ ταύτην, ἅμα ὅτε ὁ ἀξιωματικὸς ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν, τὸν ἐπρόσφερε τὴν χεῖρά της, τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς· καὶ ἀκολούθως ὁ γάμος των ἱερουργήθη.

Ἀλλὰ κάθε μέρος τοῦ βίου τῆς Αἰκατερίνης ἔμελλε νὰ ἦναι παράδοξον. Αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν εὐλογήθη, οἱ Ῥῶσσοι ἐπολιόρκησαν τὸ Μαριεμβοῦργον. Ὁ κακότυχος δὲ στρατιώτης ἐπροστάχθη νὰ ὑπάγῃ εἰς μάχην, ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν ἐπέστρεψεν.

Ἐν τῷ μεταξὺ, ἡ πολιορκία ἐπροχώρει μανιωδῶς, σκληρυνομένη ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους ἀπὸ πεῖσμα, ἐκ δὲ τοῦ ἄλλου ἀπὸ ἐκδίκησιν. Ὁ πόλεμος τὸν καιρὸν ἐκεῖνον μεταξὺ τῶν δύο ἀρχτικῶν δυνάμεων ἦτον ἀληθινὰ βάρβαρος· ὁ ἀθῶος χωρικὸς καὶ ἡ ἄκακος παρθένος μετεῖχον πολλάκις ἀπὸ τοῦ ἐνόπλου στρατιώτου τὴν τύχην. Τὸ Μαριεμβοῦργον ἡλώθη ἐξ ἐφόδου· τοσαύτη δὲ ἦτον ἡ λύσσα τῶν ἐφορμησάντων, ὥστε ὄχι μόνον ἡ φρουρὰ, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν ὅλοι οἱ κάτοικοι, ἄνδρες, γυναῖκες, καὶ παιδία, ἐπέρασαν ἀπὸ τὴν σπάθην.

Τέλος πάντων, ἀφοῦ σχεδὸν ἐτελείωσεν ἡ σφαγὴ, εὑρέθη κρυμμένη εἰς φοῦρνον τινὰ ἡ Αἰκατερίνα. Μέχρι τῆς σήμερον εἶχε ζήσειν πτωχὴ, ἀλλ' ἐλευθέρα· τώρα ἤρχισε νὰ μανθάνῃ τί σημαίνει ἡ δουλεία. Καὶ εἰς ταύτην ὅμως τὴν θέσιν ἐφέρετο μ' εὐλάβειαν καὶ ταπεινοφροσύνην· μολονότι δὲ τῆς εἶχον ὀλιγοστεύσειν τὴν ζωηρότητα αἱ δυστυχίαι, ἦτον ὅμως ἱλαρά.

Τῆς ἀξίας καὶ ὑποκλίσεώς της ἡ φήμη ἔφθασεν ἕως καὶ εἰς τὸν Ῥῶσσον ἀρχιστράτηγον Μενζικόφ. Ἠθέλησε νὰ τὴν ἴδῃ· εὐηρεστήθη μὲ τὸ φαινόμενόν της· τὴν ἠγόρασεν ἀπὸ τὸν στρατιώτην, τὸν αὐθέντην της, καὶ τὴν ἔβαλεν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῆς ἀδελφῆς του. Ἐδῶ τὴν ἐπεριποιοῦντο μὲ ὅλον τὸ ἀνῆκον εἰς τὴν ἀξίαν της σέβας, ἐνῷ τὸ κάλλος της ἐβελτιόνετο καθημέραν ὁμοῦ μὲ τὴν ἀγαθὴν αὐτῆς τύχην.

Μετ' ὀλίγον ἀφοῦ ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην, ἐνῷ μίαν ἡμέραν ὁ αὐτοκράτωρ, Πέτρος ὁ Μέγας, ἐπεσκέπτετο τὸν ἀρχιστράτηγον, ἡ Αἰκατερίνα ἐστάλθη εἰς τὸν θάλαμον μὲ ξηρά τινα ὀπωρικὰ, τὰ ὁποῖα περιέφερε μὲ σεμνότητα ἐξαίρετον. Ὁ δυνατὸς μονάρχης τὴν ἴδε, καὶ ἐξεπλάγη εἰς τὰ κάλλη της.

Τὴν ἐπαύριον ἦλθε πάλιν, ἐζήτησε τὴν ὡραίαν δούλην, τὴν ἠρώτησε διαφόρους ἐρωτήσεις, καὶ ηὗρε τὰ κάλλη τοῦ νοός της ἀνώτερα καὶ ἀπὸ τὰ τοῦ προσώπου της. Ὅταν ἦτο νέος, ἠναγκάσθη νὰ νυμφευθῇ καθὼς ἀπῄτουν τὰ συμφέροντά του· τώρα ὅμως εἶχεν ἀπόφασιν νὰ νυμφευθῇ κατὰ τὴν κλίσιν του. Ἀμέσως λοιπὸν ἠρεύνησε τὴν ἱστορίαν τῆς ὡραίας Αἰκατερίνης, ἡ ὁποία δὲν εἶχεν ἀκόμη τελειωμένον τὸ δέκατον ἕβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας της. Τὴν ἐθεώρησεν εἰς τὴν κοιλάδα τῆς ἀφανείας, καὶ εἰς ὅσας διεπέρασε τῆς τύχης μεταβολάς. καὶ τὴν εὐρῆκεν ἀληθινὰ μεγαλόψυχον εἰς ὅλα. Ἡ ἀγένειά της δὲν ἦτον ἐμπόδιον εἰς τὸν σκοπόν του. Ὁ γάμος ἱερουργήθη κατ' ἰδίαν, ἀφοῦ ὁ αὐτοκράτωρ ἐδηλοποίησεν εἰς τοὺς αὐλικούς του, ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶναι ἡ πρεπωδεστέρα κλίμαξ εἰς τὸν θρόνον.

Ἰδοὺ, τέλος πάντων, μᾶς παρουσιάζεται ὡς αὐτοκρατόρισσα τοῦ μεγαλητέρου ἐπὶ γῆς βασιλείου ἡ Αἰκατερίνα, τὴν ὁποίαν ἴδαμεν πρὸ ὀλίγου εἰς χαμηλὴν, ἀχυροσκέπαστον καλύβην. Ἐκείνη, ἥτις πρὸ μικροῦ ἐπλανᾶτο πτωχὴ καὶ ἔρημος, περικυκλοῦται τώρα ἀπὸ χιλιάδας, οἵτινες εὑρίσκουν εὐτυχίαν εἰς τὰ μειδιάματά της. Ἐκείνη, ἥτις πρότερον ἐστερεῖτο καὶ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον, δύναται τώρα νὰ διαχύσῃ ἀφθονίαν εἰς ὁλόκληρα ἔθνη. Εἰς τὰς περιστάσεις ἐχρεώστει μέρος τῆς ὑψώσεως ταύτης, ἀλλ' εἰς τὰς ἀρετάς της πλειότερον. Πάντοτε μετὰ ταῦτα ἐφύλαττε τὰ καλὰ ἐκεῖνα προτερήματα, τὰ ὁποῖα τὴν ἔβαλαν ἐπὶ τοῦ θρόνου· ἐνῷ δὲ ὁ παράδοξος ἡγεμὼν, ὁ ἀνήρ της, ἠγωνίζετο διὰ τὸ καλὸν τῶν ἀρρένων αὐτοῦ ὑπηκόων, ἐκείνη κατεγίνετο εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ ἰδίου της φύλου. Ἤλλαξε τὰ φορέματά των· εἰσήγαγε μικτὰς συνελεύσεις· ἐσύστησε τάγμα τι γυναικῶν ἱππέων· ἐτίμα τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἀρετήν· καὶ, ἀφοῦ τέλος πάντων, εἶχε πληρώσειν τὰ χρέη αὐτοκρατορίσσης, φίλης, γυναικὸς, καὶ μητρὸς, ἀπέθανε γενναίως χωρὶς λύπην, λυπουμένη ἀπὸ ὅλους.

ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΩΝ ΗΘΙΚΩΝ ΑΙΤΙΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΙΣΘΗΤΙΚΟΤΗΤΑ.

ΤΑ ἠθικὰ πάθη ἔχουν μεγίστην ἐπιῤῥοὴν ἐπάνω εἰς τὴν αἰσθητικότητα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ εἰς ὅλην αὐτοῦ τὴν φυσικὴν κατάστασιν. Ἐνταῦθα ἀναφέρομεν ὀλίγα τινὰ ἐκ τῶν πολλῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐπιῤῥοῆς ταύτης.

Ἐλπίς. Ἡ ἐλπὶς ὅτι θέλει τις ἀπολαύσειν τὸ ποθούμενον ἀγαθὸν, ἢ ἐλευθερωθῆν ἀπὸ κανὲν δεινὸν, διαχέει εἰς ὅλην τὴν μηχανὴν τοῦ σώματος γλυκεῖαν

τινὰ θερμότητα, ἥτις ἐμψυχόνει καὶ ἀνορθόνει τὰς καταβεβλημένας δυνάμεις αυτοῦ.

Ἡ ἐλπὶς τῶν πλουσίων λαφύρων σβύνει τὸ αἴσθημα τοῦ κόπου εἰς τὸν ἤδη ἀποκαμωμένον στρατιώτην, καὶ κατασταίνει αὐτὸν ἱκανὸν νὰ ἐκτελέσῃ ἀγῶνας, τοὺς ὁποίους ἐνόμιζε πρότερον ἀδυνάτους.

Ἡ ἐλπὶς νὰ ἴδῃ τὴν πατρίδα του κάμνει τὸν ἀῤῥωστοῦντα ἀπὸ νοσταλγίαν νὰ ἐγείρεται ἀπὸ τὴν κλίνην, καὶ νὰ ἀναλαμβάνῃ ταχέως τὴν ὑγείαν του.

Ἡ βαθεῖα καὶ ζωηροτάτη πεποίθησις τὴν ὁποίαν ἔχει τις εἰς περίφημόν τινα ἰατρὸν, ἢ εἰς πολυΰμνητον ἰατρικὸν, θεραπεύει πολλάκις νευρικὰς ἀῤῥωστίας, καὶ ἄλλας ἀνθισταμένας πρότερον εἰς τὴν ἰατρικὴν ἐνόσῳ ὁ πάσχων δὲν εἶχε πεποίθησιν εἰς τὸν ἰατρόν.

Πρόβλεψις. Ἡ πρόβλεψις πλησιάζοντός τινος πολυποθήτου ἀγαθοῦ κάμνει τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας συχνοτέρους καὶ δυνατωτέρους.

Ἀπόλαυσις ἀνελπίστου ἀγαθοῦ. Ἡ ἡδονὴ ἡ προερχομένη ἀπὸ τὴν ἀπόλαυσιν ἀνελπίστου τινὸς ἀγαθοῦ, εἰς μὲν τὸν πρῶτόν της βαθμὸν, φέρει εὐθυμίαν, ὠθεῖ τὸ αἷμα πρὸς τὰ ἄκρα, καὶ θερμαίνει μετρίως ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος· εἰς δὲ τὸν δεύτερον, ἐξάγει δάκρυα, καὶ διαστέλλει τὰ σπλάγχνα εἰς βαθμὸν ὥστε ἐμπορεῖ νὰ ἐνισχύσῃ τὰς ἀτονισμένας δυνάμεις τοῦ σώματος· εἰς δὲ τὸν τρίτον, ἡ διαστολὴ γινομένη ὑπερβολικὴ ἐμπορεῖ νὰ ἐπιφέρῃ θάνατον.

Θυμός. Ὁ θυμὸς ἐν γένει, ὅστις εἶναι κλονισμὸς τῶν νεύρων προξενούμενος ἀπὸ ὕβριν, καταφρόνησιν, ἢ ἄλλην τινὰ παροξυντικὴν αἰτίαν, κάμνει εἰς τὸ δέρμα ἐρεθισμὸν τοιοῦτον, ὥστε αἱ τρίχες σηκόνονται, ὡς φαίνεται καὶ εἰς τὰ ζῶα, προξενεῖ σπασμωδικοὺς συνελκυσμοὺς εἰς τὸ ἧπαρ, τριπλασιάζει τὴν δύναμιν τῶν μυώνων, ταχύνει τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας, καὶ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος.

Ὁ θυμὸς εἰς τὰς γυναῖκας σιμὰ τῶν ἄλλων κακῶν διαφθείρει αὐτῶν καὶ τὸ γάλα· ὅθεν προέρχονται εἰς τὸ θηλάζον βρέφος κωλυκόπονοι, ἢ δὲν λαμβάνει τροφὴν καλὴν ἐκ τοιούτου γάλακτος.

Ὁ θυμὸς, φθάσας εἰς τὸν ἄκρον βαθμὸν, προξενεῖ ἐπίσχεσιν οὔρου· ἐνίοτε τὸ αἷμα, ὠθούμενον μὲ δύναμιν μεγάλην πρὸς τὸν ἐγκέφαλον, ἐπιφέρει αἱμοῤῥαγίας, ἀῤῥωστίας φλογώδεις, καὶ ἐνίοτε ἐπιληψίαν ἢ ἀποπληξίαν.

Λύπη. Ἡ λύπη εἶναι αἴσθημα λυπηρὸν δι' ἀγαθὸν τὸ ὁποῖον ἐστερήθη τις, ἢ τοῦ ὁποίου προβλέπει τὴν στέρησιν· ὅθεν δίδονται τοσαῦτα εἴδη λύπης, ὅσα εἶναι τὰ ἀγαθά. Προξενεῖ δὲ γενικῶς ἀποβολὴν τῆς ὀρέξεως καὶ τῶν δυνάμεων, συντροφευμένην ἀπὸ διαφόρους τροποποιήσεις σωματικὰς κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ἀγαθοῦ· οὕτω ἡ νοσταλγία, οὖσα ἔρως τῆς πατρίδος ἀνεφλεγμένος ἀπὸ τὴν ἰδέαν τῆς μακρᾶς ἀποστάσεως, ἐπιφέρει πυρετὸν βραδὺν, ὅστις τήκει κατὰ μικρὸν καὶ φέρει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν τάφον.

Ὁ φθόνος, ὅστις εἶναι λύπη δι' ἀλλότριον ἀγαθὸν, τήκει καὶ μαραίνει τὸν φθονοῦντα.

Ἡ ζηλοτυπία φέρει ὅλα τὰ ἀποτελέσματα τοῦ φθόνου, κατὰ βαθμὸν ὅμως μεγαλήτερον· προχωρήσασα δὲ εἰς ὑπερβολὴν, ἐμπορεῖ νὰ προξενήσῃ καὶ παραφροσύνην.

Ὁ ἔρως συνεπισύρει τὰς βασάνους τῆς ζηλοτυπίας, τὰς παραφορὰς τοῦ θυμοῦ, τὴν μανίαν τῆς ἐκδικήσεως, τὰ φρικώδη σχέδια τῆς ἀπελπισίας. Τὰ δὲ ἰδιαίτερα σωματικὰ δεινὰ εἶναι, ἀποβολὴ ὀρέξεως, ἀδυναμία στομάχου, ὠχρίασις προσώπου, αἴσθησις δριμείας τινὸς θερμότητος, καὶ ἐνίοτε ἐρυσιπελατώδη ἐξανθήματα. Ὁ μαρασμὸς, καὶ ἡ κατάπτωσις τῶν δυνάμεων, ἀναγγέλλουν ἄκραν ἀτονίαν, καὶ ἡ τῆξις κόπτει τὴν ζωήν.

Ὀδύνη. Ἡ ὀδύνη, οὖσα μὲν εἰς μικρὸν βαθμὸν, ἐξάγει δάκρυα· φθάσασα δὲ εἰς τὸν μέγιστον, φέρει ἀνορεξίαν, ἀτονίαν, ἀγρυπνίαν, ὠχρίασιν, δύσπνοιαν, καὶ ἐνίοτε λυγμούς. Τὸ πρόσωπον συνέλκεται, τὸ στῆθος συστέλλεται, τὰ μέλη συνάγονται εἰς ἑαυτὰ ὡς ἐν καιρῷ ψύχους· καὶ ἂν βαρεῖα ὀδύνη ἐπέλθῃ αἰφνίδιος, ἐμπορεῖ νὰ ἐπιφέρῃ παραφροσύνην καὶ θάνατον.

Μῖσος. Τὸ μῖσος, κατὰ τὰ διάφορα μισούμενα ἀντικείμενα, λαμβάνει διαφόρους τροποποιήσεις, καὶ φέρει διάφορα ἀποτελέσματα εἰς τὴν μηχανὴν τοῦ σώματος.

Γίνεται βδελυγμία ἀπὸ ὀσμὰς, φέρ' εἰπεῖν, ἀηδεῖς, ἢ λόγους ναυτιώδεις προερχομένη, ἥτις ἐξάγει σίελον εἰς τὸ στόμα, ἢ ταράττει τὸν στόμαχον καὶ φέρει ἐμετόν

Αἰδὼς, ἥτις φέρει ἐρύθημα εἰς τὰς παρειὰς δι' ἀπρεπὲς θέαμα ἢ ἄκουσμα.

Αἰσχύνη ἐκπεπληγμένη, ἥτις ταράττει ὅλον τὸ σῶμα, καὶ εἰς τὴν ὑπερβολήν της ἐμπορεῖ νὰ ἐπιφέρῃ θάνατον.

Φρίκη. Εἰς τὴν φρίκην τὸ σῶμα ἀποστρέφεται τὴν θέαν τοῦ ἀντικειμένου. Τὰ μέλη ψυχραίνονται, τὸ δέρμα συνέλκεται, τὸ αἷμα σύρεται ἀπὸ τὸ πρόσωπον, καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα ἄκρα τοῦ σώματος.

Φόβος. Διαφόρως τροποποιεῖται καὶ ὁ φόβος, καὶ φέρει διάφορα ἀποτελέσματα.

Ἡ ἀπειλὴ πλησιεστάτου τινὸς πόνου ἐμπορεῖ νὰ κατευνάσῃ τοὺς σπασμούς.

Ὁ μέγας φόβος ἐν γένει, προξενούμενος ἀπὸ τὴν βεβαιότητα ἐπικειμένου τινὸς μεγάλου δεινοῦ, φέρει ἀδυναμίαν εἰς ὅλον τὸ σύστημα τῶν αἱματοφόρων ἀγγείων, ἥτις, ἐμποδίζουσα τὸ αἷμα ἀπὸ τὸ νὰ διαχέεται εἰς τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα, προξενεῖ τὴν γενικὴν ὠχρίασιν ὅλου τοῦ σώματος, καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ προσώπου.

Εἰς τὰς γυναῖκας ὁ φόβος ἐμπορεῖ νὰ προξενήσῃ διαφθορὰν τοῦ γάλακτος, καὶ ἐνίοτε ἐπίσχεσιν τῶν καταμηνίων καὶ παραφροσύνην.

Ἔκπληξις, ἢ φόβος αἰφνίδιος εἰς βαθμὸν μέγιστον, φέρει συστολὴν τοῦ στομάχου, ἱδρῶτα ψυχρὸν, λύσιν τῆς κοιλίας, ἐνίοτε ἴκτερον, ἐπιληψίαν, φθίσιν, ἐνίοτε ὁμοίως θάνατον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ κατάπτωσιν τῶν δυνάμεων, καὶ ἐνίοτε, ἐὰν ἦναι πιθανότης ἀπαλλαγῆς τοῦ κινδύνου, διπλασίασιν αὐτῶν —ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΒΑΜΒΑ.

Η ΤΑΛΙΠΑΤΕΑ ΤΗΣ ΤΑΠΡΟΒΑΝΗΣ.

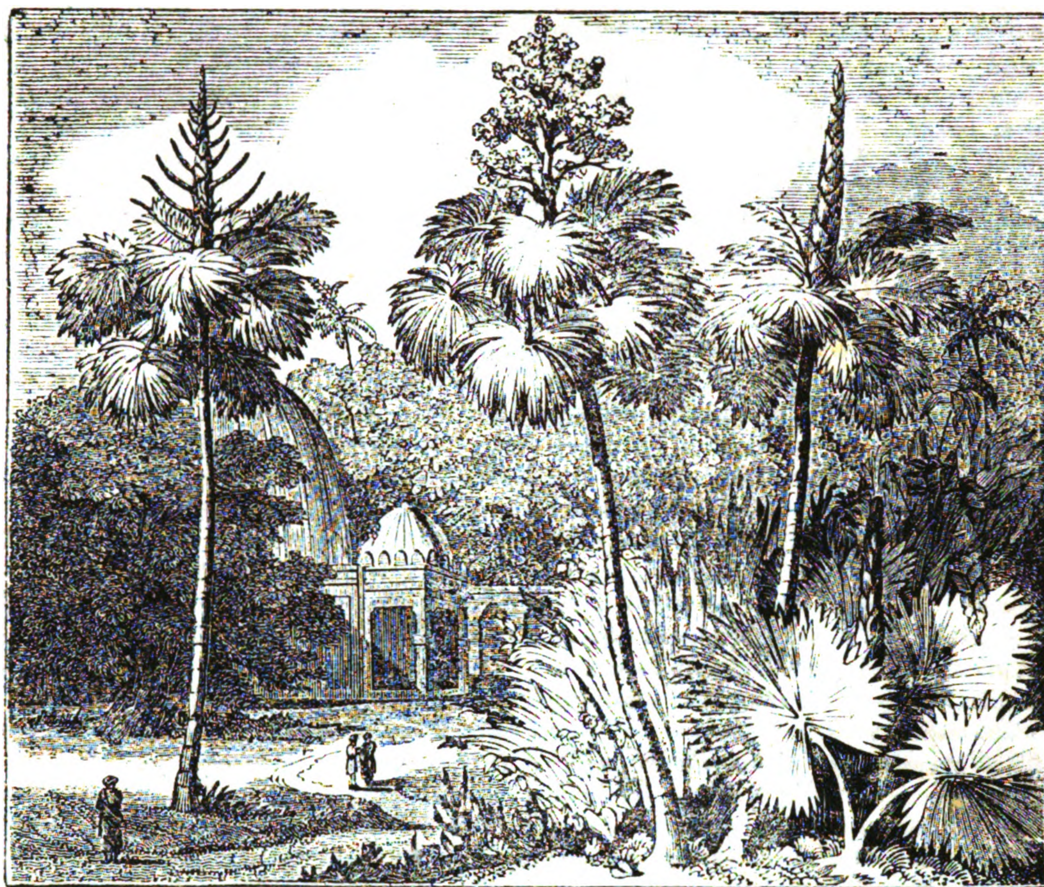

Ταλιπατέαι εἰς διαφόρους Ἡλικίας.

ΟΛΙΓΑ εἰς τὸ φυτικὸν βασίλειον εἶναι ἀξιολογώτερα καὶ ὡραιότερα, ἢ ἐπωφελέστερα εἰς τὸν ἄνθρωπον, παρὰ τὸ δένδρον Ταλιπατέα, τὸ ὁποῖον εἶναι φοίνικος εἶδος εἰς τὴν νῆσον Ταπροβάνην καὶ τὴν Μαλαβαρικὴν παραλίαν γινόμενον. Κατὰ μὲν τὸν Ῥοβέρτον Νὸξ εἶναι ἰσοπαχὴς καὶ ἰσοϋψὴς μὲ ἱστὸν χαραβίου, ὁ δὲ Κορδινέρος περιγράφει αὐτὴν ἀκριβέστερον, λέγων ὅτι μία τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἐμέτρησεν ἦτον ἑκατὸν πόδας ὑψηλή, πέντε δὲ πόδας τὴν περιφέρειαν πλησίον τῆς γῆς. Κορμὸν τὸ δένδρον τοῦτο ἔχει εὐθύτατον, ὁ ὁποῖος βαθμηδὸν ἐλαττοῦται ὅσον ἀναβαίνει, ὥστε ἡ περιφέρεια τοῦ ἄνω μέρους εἶναι μόλις τὸ ἥμισυ τῆς κατὰ τὴν βάσιν· δύναμιν ἔχει ἀρκετὴν ν' ἀνθίσταται εἰς τοὺς πλέον σφοδροὺς τροπικοὺς ἀνέμους. Στερεῖται δὲ ἀπὸ κλάδους, καὶ τὰ φύλλα φύονται μόνον ἐκ τῆς κορυφῆς. Τῶν φύλλων τούτων τόσον παμμεγέθης εἶναι ἡ διάμετρος, ὥστε δύνανται νὰ σκεπάσωσι δέκα ἢ δώδεκα (ὁ Νὸξ λέγει ἀπὸ δεκαπέντε ἕως εἴκοσι) ἀνθρώπους. πλησίον ἀλλήλων ἱσταμένους. Τὸ ἄνθος τῆς Ταλιπατέας, τὸ ὁποῖον ἐκφύεται ὑπεράνω τῶν φύλλων, εἶναι κατὰ πρῶτον σύμπλεγμα στιλπνῶν κιτρίνων λουλουδίων, τερπνοτάτων μὲν εἰς τὴν ὅρασιν, ἀλλ' ὀσμὴν ἀφιέντων παραπολλὰ δυνατὴν καὶ δριμεῖαν. Πρὸ τῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ τὸ ἄνθος εἶναι περικλεισμένον εἰς σκληρὸν φλοιόν, ὅστις, τοῦ ἄνθους ἐξαπλουμένου, ἐκρηγνύεται μὲ ὀξὺν κρότον. Τὸ ἄνθος ἀναβαίνει πυραμοειδῶς εἰς μέγα ὕψος, δέκα πολλάκις καὶ δεκαπέντε πήχεις. Ἐξ αὐτοῦ δὲ προκύπτει ὁ καρπὸς ἢ οἱ σπόροι, οἵτινες εἶναι μὲ κεράσια ἰσομεγέθεις, καὶ πολυαριθμότατοι, πλὴν ὄχι βρώσιμοι, ὡς σπόροι μόνον χρησιμεύοντες πρὸς πληθυσμὸν τοῦ δένδρου. Φαίνεται δὲ ὅτι οἱ ἐντόπιοι δὲν σπείρουν αὐτούς, ἀλλ' ἀφίνουσι τὸ ἔργον τοῦτο ὅλως διόλου εἰς τὴν φύσιν. Τὸ ἄνθος καὶ ὁ καρπὸς ἅπαξ μόνον γίνονται ἐφ' ἑκάστου δένδρου. Ἡ ἐμφάνισις αὐτῶν προμηνύει ὅτι τὸ δένδρον ἐγήρασε· κατὰ δὲ τοὺς ἐντοπίους γηράσκει εἰς ἑκατὸν ἔτη· ἀλλ' ὁ Ῥιβεῦρος, Πορτογάλλος συγγραφεύς, λέγει, εἰς περίπου τριάκοντα, τὸ ὁποῖον καὶ φαίνεται ὀρθότερον. Εὐθὺς ὅταν ὁ καρπὸς ἢ οἱ σπόροι ὡριμάσωσι, τὸ δένδρον ξηραίνεται καὶ φθείρεται τόσον ταχέως, ὥστε μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἑβδομάδας πίπτει καὶ σήπεται καταγῆς. Ὁ Νὸξ βεβαιόνει ὅτι, ἂν τὸ δένδρον κοπῇ πρὶν κάμῃ σπόρους, ἡ ἀφθόνως περιεχομένη ἐντὸς αὐτοῦ ψίχα ἢ ἐντεριώνη εἶναι θρεπτικὴ καὶ ὑγιεινή· προσθέτει δὲ ὅτι οἱ ἐντόπιοι λαμβάνουν τὴν ψίχαν ταύτην, καὶ κοπανίζοντες αὐτὴν εἰς ἰγδία, κάμνουν κολλύρια ἐκ τοῦ ἀλεύρου της, τῶν ὁποίων ἡ γεῦσις

ὁμοιάζει παραπολὺ μὲ τὴν τοῦ σιτίνου ἄρτου. Ἄλλο τι γνωστότερον εἶναι ὅτι ἀπὸ τὰ ἐντὸς τοῦ δένδρου κατασκευάζεται τὸ εἰς τὴν Εὐρώπην πεμπόμενον, καὶ δι' ἀσθενεῖς στομάχους θρεπτικώτατον, σ ά γ ο ν. Τὸ στέλεχος ἢ ὁ κορμὸς τῆς Ταλιπατέας, ὡς ὁ τῶν πλειοτέρων φοινίκων, εἶναι σκληρότατος μὲν ἔξωθεν, μαλακὸς δὲ καὶ σπογγώδης ἐντός. Σκευάζουσι δὲ τὸ σ ά γ ο ν, κτυποῦντες τὸ σπογγῶδες μέρος τοῦ στελέχους εἰς ἰγδίον τι, καὶ τοιουτοτρόπως προμηθεύοντες τὴν συνιστῶσαν αὐτὸ ὕλην. Ἀλλά, μ' ὅλα ταῦτα, τῆς Ταλιπατέας τὸ μέγα ὄφελος συνίσταται εἰς τὰ φύλλα. Ἐπὶ τοῦ δένδρου τὰ φύλλα ταῦτα ἔχουν, ὅταν ἐκταθῶσιν, ὡραῖον, βαθὺ πράσινον χρῶμα· τὰ μᾶλλον ὅμως χρησιμεύοντα κόπτονται πρὶν ἐξαπλωθῶσιν, ἔχουν δὲ καὶ φυλάττουν δι' αἰῶνας ὠχρὸν βαθὺ κίτρινον χρῶμα, ὄχι ἀνόμοιον μὲ τὸ τοῦ παλαιοῦ περγαμηνοῦ χάρτου. Πρὸς χρῆσιν ἑτοιμάζονται μὲ τρόπον ἁπλούστατον· τρίβονται μὲ σκληρὰ λεῖα τεμάχια ξύλου, τὰ ὁποῖα ἐκθλίβουν πᾶσαν τὴν μένουσαν ὑγρασίαν, καὶ αὐξάνουσι τὸ εὐλύγιστον αὐτῶν, τὸ καὶ φύσει μέγιστον. Τοῦ θαυμασίου τούτου φύλλου τὴν κατασκευὴν καὶ τῶν ἰνῶν αὐτοῦ τὴν διάταξιν ἐμπορεῖ τις κάλλιον νὰ ἐννοήσῃ θεωρῶν τὴν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ παρόντος ἄρθρου εἰκονογραφίαν, μάλιστα δὲ κατὰ τὴν ἐκ δεξιῶν κόγχην, εἰς τὴν ὁποίαν δεικνύεται καὶ ἡ τῶν φύλλων κατασκευή.

Αὐτοῦ θέλουν παρατηρήσειν οἱ ἀναγνῶσταί μας ὅτι εἶναι καμωμένον ἀπαράλλακτα ὡς ῥιπίδιον, καὶ ὡς ῥιπίδιον ἐμπορεῖ νὰ κλείεται ἢ νὰ ἐκτείνεται, καὶ μὲ σχεδὸν τόσον ὀλίγον κόπον. Τῳόντι μεταχειρίζονται αὐτὸ ὡς ῥιπίδιον οἱ Ταπροβαναῖοι, καὶ εἶναι προσέτι τὸ μόνον ἀλεξίβροχον καὶ σκιάδιόν των· πρὸς τούτοις ἐξ αὐτοῦ μόνου κάμνουσι τὰς σκηνάς των· ἀφοῦ δὲ τὸ κόψωσιν εἰς λωρίδας, γράφουν ἐπ' αὐτοῦ ἀντὶ χαρτίου.

Τόσον ἐλαφρὸν εἶναι τὸ φύλλον τοῦτο, ὥστε ἐν ὁλόκληρον δύναταί τις νὰ βαστάζῃ εἰς τὴν χεῖρα· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐξ αἰτίας τοῦ ὑπερβολικοῦ μεγέθους ἤθελε φέρειν δυσκολίαν ἀνοιγόμενον, διὰ τοῦτο κόπτουν ἐξ αὐτοῦ τμήματα οἱ ἐντόπιοι, δι' ὧν σκεπάζονται ἀπὸ τὰς καυστηρὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ἢ ἀπὸ τὰς βροχάς. Κρατοῦσι δὲ πάντοτε τὸ στενὸν μέρος ἔμπροσθεν, ὥστε οἱ αὐτὸ μεταχειριζόμενοι εὐκολώτερον νὰ διαπερνῶσι τὰ εἰς τὴν χώραν των ἄφθονα δάση. Λαβίδας δὲν μεταχειρίζονται, ἀλλὰ κρατοῦσι τὰς δύο πλευρὰς τοῦ φύλλου. 'Τοῦτο,' λέγει ὁ Νὸξ μὲ τὸν ἀλλόκοτον αὐτοῦ τρόπον, 'εἶναι θαυμαστὸν ἔλεος, τὸ ὁποῖον ὁ Παντοκράτωρ Θεὸς ἐπεδαψίλευσεν εἰς τοὺς πένητας τούτους καὶ γυμνοὺς ἀνθρώπους κατὰ τὴν β ρ ο χ ε ρ ὰ ν τ α ύ τ η ν χ ώ ρ α ν!' Ὤφειλε νὰ προσθέσῃ, κατὰ τὴν θ ε ρ μ ὴ ν τ α ύ τ η ν χ ώ ρ α ν, διότι εἰς τὴν Ταπροβάνην κοινῶς γίνονται θέρμαι ἰσχυρόταται καὶ μακροχρόνιοι, τὸ δὲ φύλλον τῆς Ταλιπατέας προφυλάττει ἐξίσου ἀπ' αὐτὰς ὡς καὶ ἀπὸ τὴν βροχήν.

Ὅσον πολὺ νερὸν καὶ ἂν ἤθελε πέσειν ἐπὶ τοῦ φύλλου, ὑγρασία ποσῶς δὲν εἰσχωρεῖ, ἀλλὰ μένει ξηρὸν καὶ ἐλαφρὸν πάντοτε. Τὰ Βρετανικὰ στρατεύματα εἰς τὸν γενόμενον τὸ 1817 καὶ 1818 κατὰ τῶν Ταπροβαναίων πόλεμον ἐγνώρισαν κατὰ δυστυχίαν των πόσον ἐξαίρετα προφυλάττει ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν. Τὰ τηλεβόλα τοῦ ἐχθροῦ ἦσαν ἕκαστον προμηθευμένον ἀπὸ ταλιπάτινον φύλλον, δι' οὗ ἡ πυρόκονις καὶ τὰ ὅπλα των ἐφυλάσσοντο πάντοτε ξηρά, καὶ ἠδύναντο νὰ πυροβολῶσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν· τὰ δὲ Βρετανικὰ τουφέκια, τοιαύτης σκέπης ἐστερημένα, καθιστάνοντο πολλάκις ἄχρηστα ὑπὸ τῶν ῥαγδαίων βροχῶν, καὶ τῆς τῶν δασῶν ὑγρασίας.

Χρησιμεύουν δὲ καὶ ὡς σκηναὶ τὰ τῆς Ταλιπατέας φύλλα, καθὼς περιεγράψαμεν εἰς τὰ περὶ τῆς Αἰχμαλωσίας τοῦ Ῥοβέρτου Νὸξ, Ἀριθ. 26 τῆς Ἀποθήκης, Σελ. 22. Τόμ. Γ'. Δύο ἢ τρία Ταλιπάτινα σκιάδια κάμνουν τοιαύτην σκέπην ἀρίστην, καὶ ἐπειδὴ μάλιστα εἶναι τόσον ἐλαφρὰ καὶ εὐμετακόμιστα, (ἑκάστου διπλωμένου φύλλου ὄντος ἰσομεγέθους μ' ἀνθρώπου βραχίονα), ἁρμόζουν πρὸς τοῦτο θαυμασιώτατα. Οἱ ἄρχοντες, περιπλέον, ἔχουν τετραγώνους σκηνὰς τακτικῶς ἐξ αὐτῶν ἐσχηματισμένας. Εἰς ταύτας τὰ φύλλα εἶναι συνεῤῥαμμένα μὲ τρόπον εὔμορφον, βάλλονται δ' ἐπὶ ἐλαφροῦ ξυλίνου κατασκευάσματος· τὸ ὅλον ἔχει μικρότατον βάρος, καὶ στοιβάζεται εἰς πολλὰ ὀλίγον τόπον.

Διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν ἀντὶ χαρτίου, κόπτονται εἰς λωρίδας, (ἡμεῖς ἴδαμεν τινὰς 15 δακτύλους μακράς, τρεῖς δὲ πλατείας), αἵτινες βυθίζονται ὀλίγην ὥραν εἰς βραστὸν ὕδωρ, τρίβονται ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν ἐπάνω εἰς λεῖον κομμάτιον ξύλου διὰ νὰ γένωσιν εὐλύγιστοι, ἔπειτα δὲ ξηραίνονται καλά. Οἱ Ταπροβαναῖοι γράφουν ἢ ἐγχαράττουσι τὰ γράμματά των εἰς αὐτὰς μὲ στύλον, ἤτοι ὀξὺ χαλύβδινον ἐργαλεῖον, ἔπειτα δὲ τὰς τρίβουσι μὲ οὐσίαν τινὰ μελανόχροον, ἥτις, ἀπομένουσα εἰς τὰ σκαλισμένα ἢ ἐξεσμένα μόνον μέρη, κάμνει τοὺς χαρακτῆρας πλέον εὐαναγνώστους. Τὴν χρωματιστικὴν ὕλην ἀραιόνουσι μιγνύοντες αὐτὴν μὲ ἔλαιον τοῦ κοκοκαρύου· ἀφοῦ δὲ ξηρανθῇ, δυσκόλως ἐξαλείφεται. Εἰς κοινὰς περιστάσεις γράφουν ἐπάνω εἰς τὸ φύλλον ἑνὸς ἄλλου φοίνικος, ἀλλὰ τὸ ταλιπάτινον μεταχειρίζονται εἰς ὅλας τὰς ἐπιστολὰς τῆς κυβερνήσεως, τὰ ἀξιόλογα ἔγγραφα, καθὼς διαθήκας, πωλήσεις, κτλ., καὶ εἰς τὰ βιβλία των. Ταπροβαναϊκὸν βιβλίον εἶναι ἄθροισμα τοιούτων λωρίδων συνδεδεμένων. Ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ νομικοὶ καὶ οἱ σοφοὶ τοῦ τόπου τούτου εἶναι ἄμοιροι χρονολογικῶν γνώσεων, ἀκολουθεῖ μεγάλη σύγχυσις ὡς πρὸς τὰς ἐπομηνίας· συχνότατα δὲ βλέπει τις Ταπροβαναῖον δικαστήν, ὁ ὁποῖος, διὰ νὰ ἐξακριβώσῃ τὴν ἀρχαιότητα ἐγγράφου εἰς τὸ δικαστήριον παρουσιασθέντος, ὀσφραίνεται καὶ κόπτει αὐτό.

Τὸ εἰς τὴν μελάνην περιεχόμενον ἔλαιον μεταδίδει ἰσχυρὰν ὀσμήν, ἥτις προφυλάττει ἀπὸ ἔντομα, ἀλλ' ἡ ὀσμὴ αὕτη ἀφανίζεται μὲ τὸν καιρόν. Ἡ Ταλιπατέα ὅμως φαίνεται ὅτι ἔχει ἐν ἑαυτῇ φυσικήν τινα ποιότητα, ἥτις ἀποτρέπει τὴν τῶν ἐντόμων προσβολήν, καὶ διατηρεῖ τὰ φύλλα ἀπὸ τὴν ἐκ τοῦ χρόνου φθοράν, ἀκόμη καὶ χωρὶς ἔλαιον.

Σιμὰ ὅλων τῶν προειρημένων, μεταχειρίζονται τὸ

ταλιπάτινον φύλλον οἱ Ταπροβαναῖοι καὶ εἰς τὸ νὰ καλύπτωσι τοὺς οἴκους των. Κάμνουσι δ' ἐξ αὐτοῦ καὶ πίλους τῆς κεφαλῆς, τὰ χείλη τῶν ὁποίων εἶναι τόσον πλατέα ὅσον ἐκτεταμένον σκιάδιον, καὶ φοραίνονται ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀπὸ θηλαζούσας γυναῖκας, διὰ νὰ σκεπάζωσιν ἀπὸ τὴν θερμότητα ἑαυτὰς καὶ τὰ τέκνα των.

Ἡ Ταλιπατέα δὲν εἶναι τὴν σήμερον πολλὰ κοινὸν δένδρον, καὶ σπανίως φαίνεται εἰς τὰ παράλια· εὑρίσκεται ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἰς τὰ τοῦ ἐνδοτέρου δάση, μεταξὺ ἄλλων δένδρων διεσκορπισμένη.

ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ.

'Αριθ. 9.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΕΝΑΡΓΕΙΑ.

Αν ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία δὲν ἦτον ἐκ Θεοῦ, πρέπει νὰ ἦτον ἐξ ἀνθρώπου. Πρέπει νὰ ἦτο σεσοφισμένος μῦθος πανούργων λαοπλάνων, ἢ ὄνειρον παραφόρων ἐνθουσιαστῶν, ἢ μίγμα τι καὶ τῶν δύο, ἂν κατ' ἀλήθειαν δὲν ἦτον ὅπως ἐπηγγέλλετο, ἀποκάλυψις ἐκ Θεοῦ.

'Ας ἐρευνήσωμεν λοιπὸν ποία ἐκ τῶν δύο τούτων ὑποθέσεων εἶναι ἡ πιθανωτέρα· τὸ Εὐαγγέλιον ἔχοντες ἐνώπιόν μας, ἂς κρίνωμεν ἐκ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ, ἂν ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία φαίνεται πιθανώτερον ὅτι προῆλθεν ἐκ τοῦ Θεοῦ τῆς ἀληθείας, ἢ ἐξ ἁπλῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἦσαν ἢ ἐπίβουλοι πλάνοι, ἢ μανιώδεις ἐνθουσιασταί.

Ἂν ἐπίβουλοι ἄνδρες εἶχον συῤῥάψειν καὶ διαδώσειν τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν, καθ' ὃν τρόπον αὐτοὶ ἔκρινον ἁρμοδιώτερον εἰς προσηλυτισμὸν, ἀναμφιβόλως ἤθελον ἐκδώσειν βιβλίον τι ὡς τοῦ Ἰησοῦ αὐτοῦ σύγγραμμα, τὰς ἀρχὰς ἐκθέτον καὶ τὰ παραγγέλματα τῆς θρησκείας του, ἀνταποκρινόμενον δὲ μὲ τὰ βιβλία τοῦ νόμου τὰ ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως συγγραφέντα. Πάντες οἱ ὁπωσοῦν διατεθειμένοι νὰ δώσωσιν ἀκρόασιν εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ νὰ ἐξετάσωσι τὰς Χριστιανικὰς Γραφὰς, ἦτο φυσικὸν νὰ ζητήσωσι κατὰ πρῶτον (ὡς ἀναμφιβόλως πολλοὶ ἐζήτησαν) ἔγγραφόν τι τοῦ θεμελιωτοῦ αὐτοῦ τῆς νέας θρησκείας. Ἂν λοιπὸν ὑπῆρχε πλάσμα τι, τὰ πλαστὰ βιβλία,—ἢ τουλάχιστον τὰ κυριώτερα ἐξ αὐτῶν,—ἤθελον ἐξάπαντος ἀποδοθῆν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς συγγραφεῖα των. Ὅλα δὲ τὰ μὴ εἰς αὐτὸν ἀποδοθέντα ἤθελον φυσικῷ τῷ λόγῳ δημοσιευθῆν μὲ τὰ ὀνόματα τῶν ἐπισημοτέρων καὶ ἐξοχωτέρων Ἀποστόλων του.

Ἀλλ' ὡς γνωρίζει καθεὶς, πᾶν τοὐναντίον ἀληθεύει· κἀνὲν ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης δὲν ἐλέχθη ποτὲ ὅτι συνεγράφη παρ' αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ· ἀπὸ δὲ τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια δύο μόνον ἀποδίδονται εἰς τοὺς Ἀποστόλους ὡς συγγραφεῖς των· καὶ περιπλέον, ἐκ τῶν δύο τούτων μόνος ὁ Ἅγ. Ἰωάννης φημίζεται πολὺ μεταξὺ τῶν Ἀποστόλων· καθότι περὶ τοῦ Ἅγ. Ματθαίου ὀλιγώτατον ἱστορεῖται. Τὰ ἄλλα δύο Εὐαγγέλια, ὡς καὶ ἡ βίβλος τῶν Πράξεων, ἡ τὴν πρώτην ἐξάπλωσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ διηγουμένη, ἔφθασαν εἰς ἡμᾶς ὡς τὰ πονήματα δύο ἀνδρῶν, οἵτινες φαίνεται μὲν ὅτι ἦσαν σύντροφοι τινῶν ἀπὸ τοὺς ἐξοχωτάτους ἐκ τῶν Ἀποστόλων, ἀλλὰ δὲν ἀνῆκον αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἰς τὸ Ἀποστολικὸν τάγμα.

Πάλιν· βέβαιον εἶναι ὅτι, καθ' ὃν χρόνον ἐφάνη ὁ Ἰησοῦς, οἱ Ἰουδαῖοι προθύμως περιέμενον Χριστὸν ἢ Μεσσίαν, ὅστις νὰ χρηματίσῃ δυνατὸς ἡγεμὼν, νὰ τοὺς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Ῥωμαίων, καὶ νὰ κάμῃ αὐτοὺς ἰσχυρὸν κράτος, δεσπόζον ἐπὶ τῶν Ἐθνῶν. Τοῦτο δὲ ἀκόμη περιμένουσι μέχρι τῆς σήμερον οἱ Ἰουδαῖοι. Ἂν δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ Ἀπόστολοι ἦσαν ἐνθουσιασταὶ ἢ πλάνοι, ἢ μίγμα τι ἐξ ἀμφοτέρων, ἦτο φυσικὸν νὰ συμμορφωθῶσι μὲ τὰς ἐπικρατούσας προσδοκίας τοῦ λαοῦ. Ἦτο φυσικὸν νὰ δημοσιεύσωσιν ὅτι ἡ ἐγγίζουσα βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἦτον ἔνδοξος κοσμικὴ αὐτοκρατορία, ὁποίαν ἤλπιζον οἱ Ἰουδαῖοι, ἀντὶ βασιλείας μὴ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, ὡς πραγματικῶς ἐκήρυττον. Γνωρίζομεν δὲ ὅτι πάντες οἱ διάφοροι ψευδόχριστοι, ὅσοι ἐφάνησαν ὀλίγον τι πρὸ τῆς καταστροφῆς τῶν Ἱεροσολύμων, ἔτι δὲ καὶ μετ' αὐτὴν, ἐπηγγέλλοντο ἕκαστος ὅτι ἦλθεν ὡς κοσμικὸς ἐλευθερωτὴς καὶ δορικτήτωρ, συμφώνως μὲ τὰς ἐπικρατούσας δόξας. Ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐξ ἐναντίας, ὄχι μόνον οὐδὲν κοσμικὸν βασίλειον διεκήρυξαν, ἀλλ' οὐδὲ κἂν ὑπεσχέθησαν κοσμικήν τινα ἐπιτυχίαν καὶ εὐδαιμονίαν εἰς τοὺς ὀπαδούς των· εἶπαν μάλιστα εἰς αὐτοὺς, 'Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἕξετε.' (Ἰωάν. ις'. 33). Τοῦτο δὲ τόσον μᾶλλον εἶναι ἀξιοσημείωτον, καθ' ὅσον ἀνέκαθεν ἐφρόνουν οἱ Ἰουδαῖοι ὅτι ἡ κοσμικὴ εὐδαιμονία εἶναι σημεῖον τῆς εὐνοίας τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ τοιαύτας ἀμοιβὰς ἐπηγγέλλετο ὁ Μωσαϊκὸς νόμος. Αἱ εἰς τὴν παροῦσαν λοιπὸν ζωὴν σκληραγωγίαι καὶ θλίψεις, τὰς ὁποίας ἐλέγετο εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὅτι ἀνάγκη πᾶσα νὰ προσδοκῶσιν, ἂν γένωσι Χριστιανοὶ, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἦσαν ἀποτρεπτικαὶ, διήγειρον καὶ πρόληψιν εἰς τὸν νοῦν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὡς νὰ μὴν ἦτο δυνατὸν οἱ τοιοῦτοι ἀληθῶς νὰ εὐνοῶνται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ· κατὰ τὴν προφητείαν τοῦ Ἡσαΐου, 'Ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ, καὶ ἐν πληγῇ, καὶ ἐν κακώσει.' (ΝΓ'. 4). Ταῦτα πάντα λοιπὸν, πλάνοι ἢ ἐνθουσιασταὶ ἐξ ὁποιουδήποτε ἔθνους, πολὺ δὲ ἧττον ἐκ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ, ποσῶς δὲν ἤθελον φαντασθῆν νὰ διδάξωσι.

Πάλιν· ἂν οἱ Ἀπόστολοι ἦσαν ἐπίβουλοι καὶ δόλιοι, θέλοντες μὲν νὰ κολακεύωσι τὰς προλήψεις τῶν Ἰουδαίων διὰ νὰ κάμνωσι προσηλύτους, μὴ τολμῶντες δὲ νὰ ἀναγορεύσωσι τὸν Χριστὸν ὡς κοσμικὸν βασιλέα καὶ ἐλευθερωτὴν ἐκ φόβου μὴ παροξύνωσι τοὺς Ῥωμαίους, ἤθελον διδάσκειν τουλάχιστον ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ἔμελλον νὰ ἔχωσι πνευματικὴν ὑπεροχήν· τουτέστιν, ὅτι θρησκευτικῶς αὐτοὶ ἔμελλον ἔτι νὰ διαμένωσιν ὁ περιούσιος λαὸς τοῦ Θεοῦ. Ἤθελον διδάσκειν ὅτι τὰ Ἱεροσόλυμα ἔμελλον εἰσέτι νὰ διαμένωσιν ἡ Ἁγία Πόλις, καὶ ὅτι ἅπαντες ὤφειλον εἰς αὐτὴν νὰ ἔρχωνται νὰ προσκυνῶσι καὶ νὰ προσφέρωσι θυσίας εἰς τὸν ναὸν, καὶ νὰ φυλάτ-

τωσι πάντα τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως, διὰ ν' ἀξιωθῶσι τῆς εὐνοίας τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι τὸ πλέον εὐπρόσδεκτον δόγμα εἰς τοὺς Ἰουδαίους· καὶ τοῦτο οἱ Ἀπόστολοι, Ἰουδαῖοι ὄντες καὶ αὐτοί, μόλις ἤθελον λείψειν νὰ διδάξωσιν, ἂν τὸ Εὐαγγέλιον ἦτον ἴδιον αὐτῶν ἐπινόημα. Καὶ τῳόντι δὲ μανθάνομεν ἀπὸ τὰς Πράξεις, καὶ ἀπὸ διαφόρους τῶν τοῦ Ἁγ. Παύλου Ἐπιστολῶν, (ἐξαιρέτως ἀπὸ τὴν πρὸς Γαλάτας), ὅτι πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων προσηλύτων κατεγίνοντο νὰ φέρωσι τοὺς ἐκ τῶν Ἐθνῶν Χριστιανοὺς εἰς τὴν τήρησιν τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. Ἀλλὰ τὸ δόγμα τοῦτο ποτὲ οἱ Ἀπόστολοι δὲν παρεδέχθησαν· διδάσκοντες ἐκ τοῦ ἐναντίου, ὅτι τὸν ζυγὸν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ νόμου δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπιφορτισθῶσιν οἱ ἐξ Ἐθνῶν Χριστιανοί, καὶ ὅτι κατ' οὐδὲν ἦσαν οὗτοι κατώτεροι τῶν Ἰουδαίων συναδελφῶν των· καὶ ὅτι, ὑπὸ τὸ Εὐαγγέλιον, ἡ Ἱερουσαλὴμ καὶ ὁ ναός της δὲν εἶχον ἰδιαιτέραν τινὰ ἁγιότητα. Πᾶν δὲ τοῦτο εἶναι ὅλον τὸ ἐναντίον ἀφ' ὃ ἠδύνατό τις νὰ ἐλπίσῃ ἀπὸ πλάνους ἢ ἐνθουσιαστάς, κηρύττοντας θρησκείαν τῆς ἰδίας αὐτῶν φαντασίας ἢ ἐπινοίας γέννημα.

Ἀληθεύει μὲν ὅτι, ἂν ἔδιδον ταύτην τὴν ὑπεροχὴν εἰς τοὺς Ἰουδαίους καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν ναὸν αὐτῶν, μολονότι ἤθελον κολακευθῆν αἱ Ἰουδαϊκαὶ προλήψεις, τὰ Ἔθνη ὅμως ἤθελον εὐχαριστηθῆν ὀλιγώτερον. Ἀλλ' ἐὰν τὸ Εὐαγγέλιον εἶχε κατασκευασθῆν δολίως πρὸς εὐχαρίστησιν καὶ δελεασμὸν τῶν Ἐθνῶν, ἤθελεν ἔχειν τοὐλάχιστον μίαν τελετήν, ἥτις ἤθελεν ἀρέσκειν ἐπίσης καὶ εἰς Ἰουδαίους καὶ εἰς Ἐθνικούς· λέγω τὸ σφάζειν κτήνη πρὸς θυσίαν. Κατὰ τοῦτο συνεφώνει τῶν Ἰουδαίων ἡ θρησκεία μὲ ὅλας τὰς τῶν Ἐθνῶν. Εἶναι δ' ἀπίστευτον ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἤθελε παραλείψειν αὐτὸ τὸ ἔθιμον, ἂν ἦτο θρησκεία ὑπ' ἀνθρώπων ἐφευρεθεῖσα. Ποτὲ δὲν ἤθελε περάσειν ἀπὸ τὸν νοῦν τῶν αὐτουργῶν του νὰ κάμωσιν αὐτὸν ἐξαίρεσιν πάσης προϋπαρξάσης θρησκείας, καὶ μάλιστα εἰς πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον κατὰ τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς προλήψεις ἐκείνου τοῦ καιροῦ ἐκρίνετο ὑφ' ὅλων οὐσιωδέστατον.

Τῳόντι ὁλόκληρος ὁ χαρακτὴρ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας διαφέρει τοσοῦτον, εἰς πολλὰ πράγματα, καὶ ἀπὸ τὴν Ἰουδαϊκὴν καὶ ἀπὸ τὰς ἄλλας ὅλας θρησκείας αἵτινες ποτὲ ὑπῆρξαν εἰς τὸν κόσμον, ὥστε δυσκολεύεταί τις νὰ ἐννοήσῃ πῶς ἠμπόρουν ἄνθρωποι ἀφ' ἑαυτῶν νὰ ἐπινοήσωσι τοιοῦτον σύστημα· πολὺ δὲ ἧττον νὰ στοχασθῶσιν αὐτὸ ἁρμόδιον ν' ἀξιωθῇ εὐμενοῦς ὑποδοχῆς. Τὸ αὐτὸ δύναταί τις νὰ εἴπῃ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς ὑπὸ τῶν Εὐαγγελιστῶν περιγράφεται. Εἶναι ὅλως ἀνόμοιος παντός, τὸν ὁποῖον εἰκόνισεν ἢ ἐφαντάσθη νοῦς ἀνθρώπινος ἀρχήτερα.

Ἄλλο τι ἀξιοπαρατήρητον εἶναι τοῦτο· ἂν ὁ Χριστὸς καὶ οἱ Ἀπόστολοι ἦσαν ἁπλῶς ἄνθρωποι, ἤθελον ἀπαιτεῖν περισσότερον μὲν ζῆλον, οὐχὶ δὲ τοσαύτην ἀκρίβειαν εἰς τὰ ἠθικὰ χρέη· ὁ πολὺς ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν θρησκείας ζῆλος ἤθελε τοὺς φαίνεσθαι ἱκανὴ ἀνταμοιβὴ διὰ τὴν τῶν ἄλλων καθηκόντων ἀμέλειαν. Οὕτως ἔπραττεν ὁ Μωάμεθ, δηλοποιῶν ὅτι ἐκεῖνοι μάλιστα ἠξιοῦντο τῆς εὐνοίας τοῦ Θεοῦ ὅσοι ἐμάχοντο ὑπὲρ αὐτοῦ. Καὶ εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς αἱρέσεις καὶ τὰ κόμματα δύνασαι νὰ παρατηρήσῃς ὅτι τόσον μεγάλη ἀρετὴ θεωρεῖται ὁ ζῆλος, ὥστε χάριν αὐτοῦ συγχωροῦνται πολλὰ καὶ σημαντικὰ ἐλαττώματα τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς.

Ὁ τρόπος οὗτος τοῦ κρίνειν, ὁ τόσον φυσικὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον, εἶναι ὅλως ἐναντίος ἐκείνου, τὸν ὁποῖον εὑρίσκομεν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοὺς Ἀποστόλους. Αὐτοὶ ἐδίδασκον τοὺς ὀπαδούς των ὄχι μόνον νὰ ἦναι καθαροὶ καὶ δίκαιοι, καὶ πραεῖς καὶ ταπεινόφρονες, ἀλλὰ καὶ ὅτι ὅσα καὶ ἂν ἔλεγον καὶ ὅσα καὶ ἂν ἔπραττον ὑπὲρ τῆς Χριστιανικῆς πίστεως δὲν ἠμπόρουν νὰ ἀναπληρώσωσι τὴν ἔλλειψιν τῶν Χριστιανικῶν τούτων ἀρετῶν, οὔτε ἤθελον εἶσθαι ποτὲ δεκτὰ εἰς τὸν Κύριόν των. Αὐτὸς ὄχι μόνον παραβάλλει τὸν ἀκούοντα τοὺς λόγους του καὶ μὴ ποιοῦντα αὐτοὺς μὲ τὸν ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον, οὐχὶ μόνον ἐπέπληξε τοὺς καλοῦντας αὐτὸν Κύριε! Κύριε! μὴ πράττοντας δὲ ὅσα τοὺς παρήγγελλεν, ἀλλὰ καὶ ἐδηλοποίησεν ὅτι οἱ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ κηρύξαντες, ἀκόμη δὲ καὶ οἱ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ δυνάμεις πολλὰς ποιήσαντες, ἤθελον ἀποβληθῆν ὑπ' αὐτοῦ, ἂν ἦσαν ἐργάται τῆς ἀνομίας. Οἱ Ἀπόστολοι ὡσαύτως ἐδίδασκον ὅτι οἱ τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν πρεσβεύοντες ὤφειλον νὰ ἦναι οὐχ ἧττον, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἀκριβεῖς περὶ τὰ ἤθη, καὶ ὅτι ἀκόμη καὶ αἱ εἰς αὐτοὺς χαρισθεῖσαι θαυματουργικαὶ δυνάμεις τίποτε δὲν ἤξιζον, ἂν ἐστεροῦντο τὴν ἀγάπην ἐκείνην, ἥτις οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ.

Ταῦτα πάντα εἶναι μὲν ὁποῖα ἠδύνατό τις νὰ ἐλπίσῃ ἀπὸ διδασκάλους θεόθεν ἀπεσταλμένους. Ἡ δὲ πεῖρα δεικνύει πόσον διαφέρουσιν ἀφ' ὅτι ἠδύνατό τις νὰ περιμένῃ ἀπὸ ψιλοὺς ἀνθρωπίνους διδασκάλους, ἐνεργοῦντας κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν κρίσιν καὶ τὰ φυσικά των αἰσθήματα.

ΦΙΛΟΜΑΘΕΙΑ.—Ὁ Βόσουελλ διηγεῖται τὸ ἐφεξῆς ἀνέκδοτον περί τινος παιδίου, τὸ ὁποῖον ἐκωπηλάτησεν αὐτὸν καὶ τὸν φίλον του Ἰώνσωνα εἰς τὸν ποταμὸν Τάμεσιν. Διελέγοντο περὶ τῆς ὠφελείας τῶν γνώσεων· παρετήρησε δ' ὁ πρῶτος·—'Τὸ παιδίον τοῦτο μᾶς κωπηλατεῖ τόσον καλὰ χωρὶς μάθησιν, ὡς ἂν ἠδύνατο νὰ ψάλλῃ τὸ ᾆσμα τοῦ Ὀρφέως εἰς τοὺς Ἀργοναύτας, οἵτινες ἦσαν οἱ πρῶτοι θαλασσινοί.' Ἐφώναξε τότε πρὸς τὸ παιδίον, 'Τί ἔδιδες, τέκνον μου, νὰ μάθῃς περὶ τῶν Ἀργοναυτῶν;' 'Κύριε,' ἀπεκρίθη τὸ παιδίον, 'ἔδιδα ὅ,τι ἔχω.' Ὁ Ἰώνσων ὑπερευχαριστήθη μὲ τὴν ἀπόκρισιν ταύτην, καὶ τὸν ἐδώκαμεν διπλοῦν πορθμεῖον. Στραφεὶς τότε πρὸς ἐμὲ ὁ Ἰώνσων, 'Φίλε,' εἶπεν, 'ἡ φιλομάθεια εἶναι τὸ φυσικὸν αἴσθημα τῆς ἀνθρωπότητος· καὶ πᾶς ἄνθρωπος, τοῦ ὁποίου ὁ νοῦς δὲν εἶναι ὅλως ἐξηχρειωμένος, προθύμως δίδει πᾶν ὅ,τι ἔχει διὰ ν' ἀποκτήσῃ μάθησιν.'

ΑΠΟΘΗΚΗ
ΤΩΝ
ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ, 1840.] [ΑΡΙΘ. 46.

Η ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ.

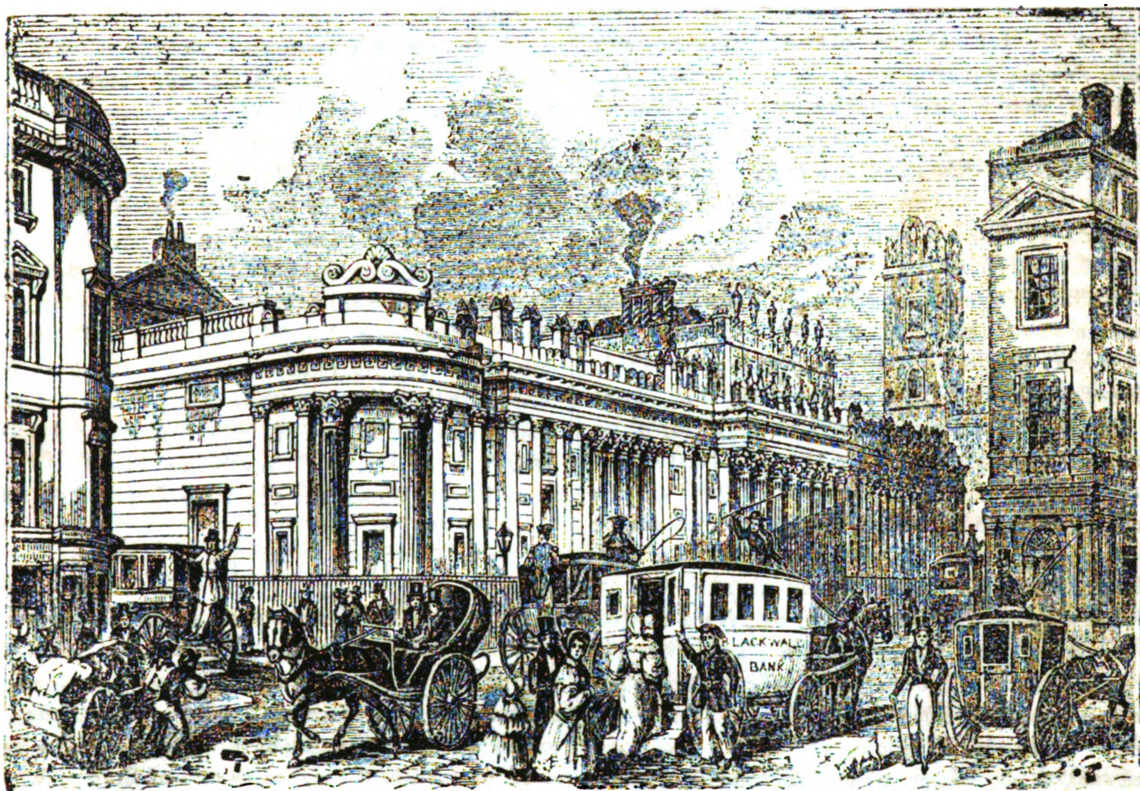

Ο ΠΡΩΤΟΣ λίθος τῆς Χρηματιστικῆς Τραπέζης τοῦ Λονδίνου, (εἰκόνα τῆς ὁποίας βλέπει ἐνώπιον αὑτοῦ ὁ ἀναγνώστης), ἐτέθη τὸ 1732· ἀλλὰ τότε ἀνηγέρθη μέρος μόνον τῆς σημερινῆς οἰκοδομῆς. Μεταξὺ τοῦ 1770 καὶ 1786 προσετέθησαν δύο πτέρυγες· τὸ δ' ἐπίλοιπον τοῦ κτιρίου ἐτελείωσε τρίτος ἀρχιτέκτων μετὰ τὸ 1788. Ὁ ἔσχατος οὗτος ἀνέκτισε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν τὰ ὑπὸ τῶν δύο πρώτων ἀρχιτεκτόνων οἰκοδομηθέντα μέρη, ὥστε ὁλόκληρον τὸ οἰκοδόμημα εἶναι τώρα ἐκ τῶν σχεδίων ἑνὸς μόνου· καὶ κατὰ συνέπειαν ἀπηλλάχθη τῆς συγχύσεως ἐκείνης τῶν εἰδῶν καὶ τύπων, τὴν ὁποίαν παρίστανε πρὸ τοῦ 1825.

Τὸ ὅλον τοῦ ἐκτεταμένου τούτου κτίσματος καλύπτει ἀνώμαλον περιοχὴν ὡς 50,000 τετραγωνικῶν πηχῶν. Ὁ κατὰ τὸ πρόσωπον ἐξωτερικὸς τοῖχος, ἢ ὁ ἐκ τῆς νοτίου πλευρᾶς, ἔχει 365 ποδῶν μῆκος· ὁ ἐκ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς, 440 ποδῶν· ὁ ἐκ τῆς βορείου, 410 ποδῶν· καὶ ὁ ἐκ τῆς ἀνατολικῆς, 245 ποδῶν. Ἐννέα ὑπαιθρίους αὐλὰς ἐμπερικλείει ὁ μέγας οὗτος περίβολος, εὐρύχωρον κυκλοειδῆ αἴθουσαν (Rotunda), διάφορα μεγάλα δημόσια γραφεῖα, δωμάτια τῶν ἐπιτροπῶν, ἰδιαίτερα οἰκήματα τῶν ἀξιωματικῶν καὶ θεραπόντων, κλπ. κλπ.

Τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἐκτεταμένης ταύτης οἰκοδομῆς εἶναι πέτρινον, καὶ διὰ νὰ μὴν ὑπόκειται εἰς κἀνένα ἐκ πυρκαϊᾶς κίνδυνον, ὅλα τὰ νεώτερα κτίρια κατεσκευάσθησαν ἐκ μὴ καυσίμων ὑλῶν. Αἱ καμάραι προσέτι, ὅπου ἀποτίθενται τὰ τίμια μέταλλα, τὰ νομίσματα, τὰ τῆς τραπέζης γραμμάτια, κλπ., οὐδόλως φοβοῦνται ἀπὸ πῦρ. Ἔχει δὲ καὶ ἄλλο τι πλεονέκτημα ἡ οἰκοδομὴ αὕτη,—σπάνιον εἰς τὸ Λονδῖνον,—ὅτι στέκει πάντη μεμονωμένη· γειτονεύει, μ' ὅλον τοῦτο, παραπολὺ μὲ τὸ Βασιλικὸν Χρηματιστήριον ἐκ τῆς νοτίου πλευρᾶς, καὶ μὲ ἰδιωτῶν οἴκους ἐκ τῶν ἄλλων

Συνεστήθη δὲ ἡ Τράπεζα τῆς Ἀγγλίας—ἡ μεγίστη τράπεζα τοῦ κόσμου—τὸ 1694. Ἀφοῦ ὑπὸ διαφόρων ὑπεβλήθησαν διάφορα σχέδια τραπεζιτικοῦ συστήματος, ἐνηργήθη, τέλος, ἡ πρότασις Σκώτου τινὸς, ὀνομαζομένου Patterson. Τῆς κυβερνήσεως τοῦ Γυλιέλμου Γ'. εἰς μεγίστην ἔνδειαν χρημάτων εὑρισκομένης, ἀπεφασίσθη νὰ δανείσωσιν εἰς αὐτὴν 1,200,000λ., νὰ λάβωσι δὲ πρὸς ἀνταμοιβὴν οἱ δανεισταὶ χάρτην συσσωματώσεως ὡς τραπεζιτικὴ ἑταιρία. Ὁ χάρτης οὗτος ἐνεπιστεύετο τὴν διαχείρισιν τῆς Τραπέζης εἰς ἕνα κυβερνήτην, ἕνα τοποτηρητὴν κυβερνήτην, καὶ εἰκοσιτέσσαρας διευθυντάς. Κατὰ πρῶτον ὁ χάρτης περιωρίζετο εἰς ἕνδεκα ἔτη· ἀλλ' ἀνεκαινίσθη κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἔκτοτε· ἡ τελευταία ἀνανέωσις ἔγινε τὸ 1833, καθ' ὃ ἔτος ἐξετάθη μέχρι τοῦ 1855, μὲ πρόβλεψιν ὅμως νὰ ἐμπορῇ ν' ἀφαιρεθῇ τὸ 1845, ἂν τοῦτο ἐγκριθῇ ὑπὸ τῶν Βουλῶν, καὶ ἂν ἦναι ἀποπληρωμένα τὰ εἰς τὴν Τράπεζαν χρέη τῆς Κυβερνήσεως. Ἦσαν δὲ τὰ χρέη ταῦτα τὸ μὲν 1833, 14,686,804λ., τὸ δὲ 1837, 11,015,100λ.

Τὸ 1832 ἐνησχολοῦντο εἰς τὴν Τράπεζαν 820 γραμματικοὶ καὶ βαστάζοι, καὶ 38 τυπογράφοι καὶ γλύπται· ἦσαν δὲ περιπλέον 193 ὑπέργηροι γραμματεῖς, λαμβάνοντες εἰς συντάξεις ἐτησίους 31,243λ., κατὰ μέσον ὅρον 161λ. ἕκαστος. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος οἱ μισθοὶ καὶ αἱ συντάξεις συνεποσοῦντο εἰς 218,003λ., ἡ οἰκιακὴ δαπάνη εἰς 39,187λ., τὰ σιτηρέσια τῶν διευθυντῶν ἦσαν 8000λ· τὸ δ' ἐνοίκιον τῆς οἰκοδομῆς ἐλογαριάσθη ὡς ἀξίζον 35,000λ., και 5000λ. αἱ κατ' ἔτος ἀπαιτούμεναι διορθώσεις, ἐπισκευαὶ, κλπ.

Ἡ Τράπεζα εἶναι ἀνοικτὴ ἀπὸ τὰς ἐννέα τὸ πρωῒ μέχρι τῶν πέντε μετὰ τὴν μεσημβρίαν, καθ' ὅλας τὰς ἐργασίμους ἡμέρας. Εἰσέρχεται δὲ πᾶς τις ἐλευθέρως εἰς τὰ κυριώτερα τῶν δωματίων αὐτῆς. Εἰς τὴν προειρημένην κυκλοειδῆ αἴθουσαν (Rotunda) συνέρχονται πάμπολλοι ἐκ πάσης τάξεως καὶ παντὸς ἔθνους, διὰ ν' ἀγοράσωσιν ἢ νὰ πωλήσωσιν ἐθνικὰς ὁμολογίας. Εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν πληρωμῶν ἐκπλήσσεταί τις βλέπων τὴν ποσότητα τοῦ κατὰ στιγμὴν ἐκδιδομένου χρυσοῦ. Τὴν 14ην τοῦ Μαΐου 1832, ἐπληρώθησαν εἰς χρυσίον 307,000λ. Τραπεζῖται καὶ ἄλλοι, ἀδρὰς ποσότητας χρυσίου λαμβάνοντες, δέχονται αὐτὰς μὲ τὸ ζύγιον, εἰς σακκία. Οὕτω δὲ ἐμπορεῖ νὰ πληρωθῇ εἰς μίαν ἡμέραν ὁποιαδήποτε ποσότης.

Ἐνίοτε συμβαίνει καταδρομὴ τῆς Τραπέζης· τουτέστιν, ἡ δημόσιος εἰς αὐτὴν ἐμπιστοσύνη κλονεῖται, καὶ οἱ τὰ γραμμάτιά της κρατοῦντες συῤῥέουν παμπληθεὶ πρὸς ἐξαργύρωσιν αὐτῶν. Μία τῶν σημαντικωτέρων ἔγινε τὸ 1745, καθ' ἣν περίστασιν ἡ Τράπεζα ἐπλήρονεν ἀργύριον ἀντὶ χρυσίου, ὥστε νὰ κερδαίνῃ καιρόν. Ἄλλη ἔτι σπουδαιοτέρα συνέβη τὸ 1797. Τότε ὁ φόβος μὴν εἰσβάλωσιν οἱ Γάλλοι ἐκυρίευε τὸ δημόσιον, ἡ κυβέρνησις ἀπῄτει χρήματα, καὶ ἡ δημόσιος ἐμπιστοσύνη ἦτο κεκλονημένη. Τὴν 25ην Φεβρουαρίου, 1797, ἡμέραν Σαββάτου, ἔμενεν εἰς τὰς θήκας τῆς Τραπέζης ἡ ποσότης μόνον 1,270,000λ. εἰς νομίσματα καὶ μέταλλα. Τὴν Δευτέραν διάταγμα βασιλικὸν ἐμοιράσθη εἰς τὸ πλῆθος τὸ συνηγμένον περὶ τὴν Τράπεζαν εἰς ἀπαίτησιν χρυσοῦ, ὑποδηλοῦν ὅτι ἡ κυβέρνησις εἶχεν ἀπαλλάξειν τὴν Τράπεζαν ἀπὸ πληρωμὰς εἰς μετρητά. Τότε δὲ κατὰ συνέπειαν τῆς χρηματικῆς ταύτης στενοχωρίας ἔλαβεν ἄδειαν ἡ Τράπεζα νὰ ἐκδώσῃ γραμμάτια καὶ μιᾶς Λίτρας Στηρλίνης, τὰ ὁποῖα ὅμως μετὰ τὴν παῦσιν τοῦ μακροῦ καὶ δαπανηροῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου αὐστηρῶς ἀπηγορεύθησαν.

Ἡ ἐσχάτη ἀξιοσημείωτος καταδρομὴ συνέβη τὸ 1825. Τὸν Ἀπρίλιον ἢ Μάϊον τοῦ ἔτους αὐτοῦ εἶχεν ἡ Τράπεζα περὶ τὰ 10,000,000λ. εἰς πολύτιμα μέταλλα, τὸν δὲ Νοέμβριον εἶχε καταντήσειν εἰς 1,300,000λ. Ἐπὶ τῆς καταδρομῆς ὁ χρυσὸς ἐνεχειρίζετο εὐθὺς ὅτ' ἐζητεῖτο, εἰς σακκία ἐξ εἰκοσιπέντε φλωρίων. Ἀλλ' εἰς τὴν κρίσιμον ἐκείνην ἐποχὴν, λέγει εἷς τῶν τῆς Τραπέζης Διευθυντῶν, 'μέταλλον εἰσήρχετο, καὶ τὸ Νομισματοκοπεῖον ἔκοπτεν· ἡμέραν καὶ νύκτα εἰργάζοντο· ἀδιακόπως ἐλαμβάνομεν χρυσὸν ἔξωθεν, καὶ νόμισμα ἐκ τοῦ Νομισματοκοπείου.' Εἰς μίαν ἡμέραν ἐξώφλησεν ἡ Τράπεζα 4200 γραμμάτια. Τὴν 8ην Δεκεμβρίου, 1825, αἱ εἰς τὴν Τράπεζαν ἐξοφλήσεις ἦσαν 7,500,000λ. τὴν 15ην ἦσαν 11,500,000λ. τὴν 22αν 14,500,000λ. καὶ τὴν 29ην ἦσαν 15,000,000λ.

Η ΠΟΛΙΣ ΓΕΝΟΒΑ.

Αἱ πόλεις καὶ αἱ αὐτοκρατορίαι ὁπωσοῦν ὁμοιάζουσι μὲ τὸ ἀνθρώπινον σύστημα· ἀδύνατοι καὶ ταπειναὶ τὴν ἀρχὴν, ἐνισχύονται καὶ κραταιοῦνται, ἑωσοῦ καὶ ὑπερηφάνως νὰ βλέπωσι τὰς ἑαυτῶν ἀσθενεστέρας· βαθμηδὸν ἔπειτα παρακμάζουσι κατὰ τὴν δύναμιν, καὶ μετὰ πλειότερον ἢ ὀλιγώτερον χρόνου διάστημα, συμμιγνύονται μὲ τὸ χῶμα, τίποτε μὴ διασώζουσαι τῆς προτέρας αὐτῶν ἐνδόξου καταστάσεως εἰμὴ τὰ μάρμαρα καὶ τοὺς λίθους των. Τοῦτο ἔπαθεν ἡ Βαβυλὼν καὶ αἱ τῆς Αἰγύπτου Θῆβαι,—τοῦτο σχεδὸν ἔπαθον αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Σπάρτη,—καὶ τοῦτο, κατὰ βαθμὸν ὑποδεέστερον, πάσχουσι πολλαὶ τῆς Ἰταλίας πόλεις· διότι, ἂν καὶ ἡ Ῥώμη, ἡ Βενετία, καὶ ἡ Γένοβα, ἦναι ἀκόμη πόλεις πολλοῦ λόγου ἄξιαι, ἱκανῶς μ' ὅλον τοῦτο ἐξέπεσον ἀφ' ὅ,τι ἦσαν εἰς παρελθόντας αἰῶνας.

Καὶ περὶ μὲν τῆς Ῥώμης, τὰ αἴτια ὅσα ἐπέφεραν τὴν μεταβολὴν εἰς τὴν κατάστασιν αὐτῆς, εἶναι πλεῖστα καὶ πολυπλοκώτατα, ὥστε καὶ νὰ αἰνιχθῶμεν μόνον αὐτὰ εἶναι ἀδύνατον ἐνταῦθα· ἀλλ' εἰς τὴν Γένοβαν καὶ Βενετίαν ἐμπορικὰ αἴτια σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἐπροξένησαν τὴν παρακμήν. Τοὺς θησαυροὺς τῆς Ἀνατολῆς,—τὰ ἀρώματα, τοὺς πολυτίμους λίθους, τὸν χρυσὸν, τὰ μεταξωτὰ, κτλ.,—γνωρίζει ἀπὸ δισχιλίων ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα ἡ Εὐρώπη· ἀλλὰ δὲν εἶναι εἰμὴ τρεῖς

ἥμισυ ἑκατονταετηρίδες, ἀφοῦ ἐγνωρίσθη ὁ διὰ τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος δρόμος εἰς τὰς Ἰνδίας. Πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ πόρου τούτου, φυσικὰ ἐχρειάζοντο ἄλλοι τρόποι τοῦ μετακομίζειν τὰ τῆς Ἰνδίας προϊόντα· ἦσαν δὲ δύο οἱ κυριώτεροι· εἰς μὲν, νὰ διέρχωνται τὴν Ἰνδίαν, Περσίαν, Ἀραβίαν, Συρίαν, Αἴγυπτον, κλπ. κατὰ συνοδοιπορίας ἑκατοστὰς ἐμπόρων περιεχούσας, μὲ τὰς καμήλους αὐτῶν φορτωμένας ἀπὸ πραγματείας, καὶ νὰ προβαίνωσιν οὕτως εἰς λιμένα τινὰ κατὰ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μεσογείου Θαλάσσης· ἄλλος δὲ, νὰ ἐπιβιβάζωσιν εἰς πλοῖα τὰς πραγματείας εἴς τινα τῶν λιμένων τῆς Ἰνδίας, Περσίας, καὶ Ἀραβίας, καὶ ἀναπλέοντες τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν ν' ἀποβιβάζωσιν αὐτὰς ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ Σουές· τέλος δὲ, νὰ τὰς φορτόνωσιν ἐπ' ἄλλου πλοίου εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἢ ἄλλον τινὰ τῶν τῆς Αἰγύπτου λιμένων.

Αἱ πραγματεῖαι αὗται ἀπεβιβάζοντο εἰς Εὐρωπαϊκόν τινα λιμένα· ἡ δὲ Γένοβα καὶ ἡ Βενετία χρεωστοῦσι μέγα μέρος τῆς πρὸ πεντακοσίων ἐτῶν δυνάμεως αὐτῶν εἰς τὸ ὅτι αὐταὶ ἦσαν οἱ κυριώτεροι λιμένες, εἰς τοὺς ὁποίους ἐνηργεῖτο ἡ μεταξὺ τῆς Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως ἐμπορία. Ἀλλ' ὅτε οἱ Πορτογάλλοι ἀνεκάλυψαν τὸν εἰς τὰς Ἰνδίας δρόμον διὰ τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος, οἱ δύο Ἰταλικοὶ λιμένες ἔλαβον πληγὴν, ἥτις, ἀπὸ περιστάσεις πολιτικὰς βοηθουμένη, κατεβίβασεν αὐτὰς ἐκ τῆς ὑψηλῆς ἐκείνης θέσεως, τὴν ὁποίαν ποτὲ πλέον ἔκτοτε δὲν ἀνέκτησαν.

Ἡ Γένοβα, ἢ Γένουα, κεῖται ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ ἄκρου τῆς Ἰταλίας, ἐν τῷ μέσῳ ἡμισεληνοειδοῦς κόλπου, ἐκτεινομένου ἀπὸ τὴν Γαλλίαν εἰς τὴν βόρειον Τοσκάναν· περικλείεται δὲ εἰς λιμένα, τὸν ὁποῖον σχηματίζουσι δύο προκυμαῖαι εἰς τὴν θάλασσαν ἐξέχουσαι καὶ τοσοῦτον προσεγγίζουσαι, ὥστε ν' ἀφίνεται μεταξύ των ἡμίσεως μιλίου ἀπόστασις. Αἱ ὁδοὶ καὶ αἱ οἰκίαι ἐκτείνονται ἐν ἥμισυ μίλιον περὶ τὰς ὄχθας τοῦ λιμένος, ὑψοῦνται δὲ ὑπεράνω ἀλλήλων εἰς τὸν ὄπισθεν γήλοφον, ὅστις ἔχει ἐπὶ κορυφῆς κανονοστάσια καὶ ὀχυρώματα· ὅλον τὸ ἐξωτερικὸν σύνορον τῆς πόλεως ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ξηρᾶς εἶναι σχεδὸν ὀκτὼ μιλίων.

Ἡ πόλις φαίνεται ὑπερβολῇ λαμπρὰ εἰς τὸν ἐκ τῆς θαλάσσης πλησιάζοντα, διὰ τὰ πολυτελῆ μαρμάρινα παλάτια τὰ πανταχοῦ διατεταγμένα ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ ὑπεράνω λόφου· ἐχρησίμευον δ' αἱ μεγαλοπρεπεῖς αὗται οἰκοδομαὶ ὡς τῶν εὐγενῶν κατοικίαι, ὁπότε ἡ δημοκρατία ἦτον εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης της. Αἱ ὁδοὶ ὅμως εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος στεναί· τρεῖς μόνον ἐμποροῦν νὰ ὀνομασθῶσι πλατεῖαι καὶ ὡραῖαι.

Διαφόρους εὐμόρφους ἐκκλησίας περιέχει ἡ Γένοβα. Εἰς τὴν λεγομένην Di Carignano προσέρχεταί τις ἀπὸ γέφυραν τρικάμαρον, κατεσκευασμένην ἄνωθεν, οὐχὶ ποταμοῦ, ἀλλὰ βαθείας κοιλάδος, ἡ ὁποία τώρα κατέχεται ὡς ὁδός· θαυμάζει δὲ ὁ διαβάτης, ὅταν ἐκ τῆς γεφύρας θεωρῶν βλέπῃ μακρὰν ὑποκάτω του τὰ δώματα διαφόρων ἑξαστέγων οἴκων. Ἡ ἐκκλησία εἶναι τετράγωνος οἰκοδομὴ, κεκοσμημένη μὲ Κορινθιακοὺς παραστάτας (pilastres.) Αἱ τέσσαρες πλευραὶ ἔχουν ὅμοια καλλωπίσματα, ἐκ δὲ τοῦ κέντρου ἀνυψοῦται θόλος. Τὸ ἐνδότερον ἔχει Ἑλληνικοῦ σταυροῦ σχῆμα. Ἐκ τῆς κορυφῆς ἡ θέα εἶναι λαμπροτάτη, συμπεριλαμβάνουσα τὸ πλεῖστον μέρος τῆς πόλεως, τὸν λιμένα, τὰς προκυμαίας, καὶ τοὺς περικειμένους λόφους. Σημειωτέον δ' ἐνταῦθα ὡς δεῖγμα σημαντικώτατον τοῦ ἀμέτρου πλούτου τῶν παλαιῶν εὐγενῶν τῆς πόλεως ταύτης, ὅτι τὴν μεγαλοπρεπῆ ταύτην ἐκκλησίαν ἔκτισεν ἰδίᾳ δαπάνῃ πατρίκιός τις Σαύλης ὀνομαζόμενος, καὶ ὅτι τὴν ἄγουσαν εἰς αὐτὴν γέφυραν κατεσκεύασεν ὁ υἱός του διὰ νὰ εὐκολύνῃ τὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν δρόμον.

Ἡ ἀρχιεπισκοπικὴ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου ἀνηγέρθη τὴν ἑνδεκάτην ἑκατονταετηρίδα, παριστάνει δὲ πολλὰ τῆς ἀρχαιότητος αὐτῆς σημεῖα. Ἀρχιτεκτονικὴν ἔχει τῆς Γοτθικῆς τάξεως, καὶ περικλείεται εἰς μέλαν καὶ λευκὸν μάρμαρον. Ἐπὶ τοῦ προσώπου εὑρίσκεται εἰκονισμένον τὸ μαρτύριον τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου, ἀνάγλυπτον. Ἡ εἴσοδος σύγκειται ἀπὸ τρεῖς μεγαλοπρεπεῖς θύρας, μὲ ὑψηλὰς ὀξείας καμάρας, καὶ μὲ κυκλοειδῆ παράθυρα ὑπεράνω.

Ἡ Γένοβα δὲν στερεῖται ἀπὸ καταστήματα ἐλεημονητικὰ πρὸς περίθαλψιν τῶν πενήτων καὶ ἠῤῥωστημένων. Δύο νοσοκομεῖα ὑπάρχουσι, θαυμαστὰ διὰ τὸ μέγεθος, τὴν ἐσωτερικὴν εὐπρέπειαν, καὶ τὰς ἐξαιρέτους ἀναπαύσεις. Οἰκογένειά τις ἐξ εὐπατριδῶν, λέγει ὁ περιηγητὴς Eustace, ἐδαπάνα καθ' ἑκάστην περὶ τὰ ἑκατὸν πεντήκοντα δίστηλα εἰς τροφὰς διὰ τοὺς ἐνδεεῖς. Ἄλλος τις εὐγενὴς, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε κληρονόμους, ἀφιέρωσεν ὅλην αὐτοῦ τὴν περιουσίαν, ζῶν ἀκόμη, εἰς τὴν θεμελίωσιν ἀσύλου τινὸς δι' ὀρφανὰς κόρας, αἵτινες, πεντακόσιαι τὸν ἀριθμὸν, ἀνετράφησαν, καὶ αἱ μὲν προκρίνουσαι νὰ νυμφευθῶσιν ἐπροικίσθησαν, αἱ δὲ τὸν ἄγαμον βίον ἐκλέξασαι ἄλλως πως ἀποκατεστάθησαν. Ὁ κύριος Eustace κάμνει συνετάς τινας παρατηρήσεις περὶ τῆς συνεχοῦς ἑνώσεως τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ἐλεημοσύνης, καὶ φέρει τὸ Λονδῖνον καὶ τὴν Γένοβαν ὡς ἔντιμα τούτου παραδείγματα·—

Τὸ πνεῦμα τῆς ἐμπορίας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἐλεημοσύνης βαδίζουσιν ὁμοῦ, καὶ ἐνεργοῦσιν ἐκ συμφώνου εἰς τὰς μητροπόλεις ταύτας. Τὰ ὑπὸ τῆς μιᾶς συναγόμενα πλούτη διανέμονται ὑπὸ τῆς ἄλλης· ὥστε, ἂν ἡ ἐμπορία πληροῖ τὰς ἀποθήκας αὐτῆς, ἡ ἐλεημοσύνη κρατεῖ τὰς κλεῖς. Ἐνῷ ἡ μία καταθέτει προκυμαίας τινὸς θεμέλιον, ἡ ἄλλη ἀνεγείρει ἐκκλησίαν· ἐνῷ ἡ πρώτη οἰκοδομεῖ παλάτιον, ἡ δευτέρα προικίζει νοσοκομεῖον· ἐνῷ εὐωχεῖται ἡ ἐμπορία εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ αἴθουσαν, ἡ ἐλεημοσύνη κάθηται εἰς τὴν πύλην, καὶ διανέμει τροφὴν εἰς τοὺς πεινῶντας.

Τόσην στενότητα ἔχουσι τινὲς ἀπὸ τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως ταύτης, ὥστε γείτονες ἐμποροῦν νὰ δώσωσιν εἰς ἀλλήλους τὴν δεξιὰν ἐκ τῶν παραθύρων. Μίαν ὁδὸν κρατοῦσιν ἀποκλειστικῶς οἱ χρυσοχόοι, καθότι

αἱ μέσαι καὶ αἱ κατώτεραι τάξεις ἀγαπῶσι προσωπικὰ κοσμήματα ἔτι μᾶλλον καὶ τῶν ἀνωτέρων· Θηλυκωτήρια, δακτυλίδια, ἐνώτια, ἀλυσίδες, κτένια, μαργαριτάρια, κοράλια, κτλ., κατασκευάζονται ἐπίτηδες διὰ τοὺς πτωχοτέρους, κατωτέρας φυσικὰ ποιότητος.

Ἐκτὸς τῶν προαναφερθέντων οἰκοδομημάτων, εὑρίσκονται εἰς τὴν Γένοβαν θέατρον, πανεπιστήμιον, βασιλικὸν γυμνάσιον, ἓξ ἐμπορικὰ σχολεῖα, καὶ βουλευτήρια καὶ δικαστήρια.

Αἱ τοῦ πολιτεύματος μεταβολαὶ εἰς τὴν Γένοβαν ἐχρημάτισαν συντόμως αὗται. Ἡ Γένοβα ἀνῆκεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους μέχρι τῆς πτώσεως τῆς αὐτοκρατορίας, καθ' ὃν χρόνον ἐπέρασεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Λογγοβάρδων. Ἐκ τούτων ἥρπασεν αὐτὴν ὁ αὐτοκράτωρ Κάρολος ὁ Μέγας, καὶ κατέστησε συμβούλιον πρὸς διοίκησιν αὐτῆς. Ἀλλ' ὅτε περὶ τὸ 1100 ἀνεφύησαν διχόνοιαι καὶ πάλαι περὶ τοῦ στέμματος τῆς Ἰταλίας, οἱ Γενουήνσιοι, οἵτινες εἶχον ἤδη πλουτήσειν ἀπὸ τὸ ἐμπόριον, ἀπεφάσισαν νὰ μὴν ἀφεθῶσι πλέον εἰς τὴν διάκρισιν ἀντιμαχομένων μοναρχῶν, καὶ κατὰ συνέπειαν διώρισαν ὕπατον νὰ τοὺς διοικῇ. Ὁ τρόπος οὗτος τῆς κυβερνήσεως διήρκεσε περὶ τὴν μίαν ἑκατονταετηρίδα· διεδέχθη δ' αὐτὸν ἡ ἐτήσιος ἐκλογὴ ἄρχοντος, ὑπὸ τὄνομα Podesta, ἐκ γειτονικῆς τινὸς πολιτείας, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν δεινῶν ὅσα ἐπέφερεν ἡ μεταξὺ τῶν ἐντοπίων εὐπατριδῶν ἀντιζηλία. Ἀπὸ τοῦ 1270 μέχρι τοῦ 1340 ἀκατάπαυστος διχόνοια ἐβασίλευε, προερχομένη ἀπὸ τὰς τῶν εὐγενῶν ἐπιχειρήσεις νὰ λάβωσι πᾶσαν τὴν δύναμιν εἰς τὰς ἑαυτῶν χεῖρας, καὶ τὴν ἐπιμονὴν τῶν δημοτικῶν εἰς τὸ νὰ ἐμποδίζωσιν αὐτούς. Ἐπὶ τέλους, διὰ νὰ παύσωσιν αἱ διχόνοιαι αὗται, ἀπεφασίσθη νὰ διορίσωσιν ἡγεμόνα ἐπὶ ζωῆς, ὑπὸ τὄνομα Doge· μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὁποίου νὰ μεταβαίνῃ ἡ ἀρχὴ καὶ ὁ τίτλος εἰς ἄλλον, ἀπὸ τοὺς πολίτας ἐκλεγόμενον.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο πολίτευμα διήρκεσε σχεδὸν διακόσια ἔτη· ἀλλὰ καθ' ὅλον αὐτὸ τοῦ χρόνου τὸ διάστημα δὲν ἔλειψαν ἀκαταστασίαι καὶ ταραχαί. Ἕκαστον κόμμα ἐπρότεινεν ὡς Δοῦκα (Doge) τὸν ἴδιον αὐτοῦ φίλον, καὶ πολλοὶ Δοῦκες βιαίως ἐθανατόνοντο· πολλάκις δὲ καὶ διωρίζοντο συγχρόνως διάφοροι Δοῦκες. Ἐπὶ τέλους, τὸ 1528, ἐπέτυχεν ὁ Ἀνδρέας Δωρίας νὰ μεταῤῥυθμίσῃ τὸ πολίτευμα, περιορίσας εἰς δύο ἔτη τὸν χρόνον τῆς διοικήσεως ἑκάστου Δουκὸς, μετὰ συμβουλίου νὰ τὸν βοηθῇ καὶ χαλινόνῃ. Ἡ κυβέρνησις ἦτον ἀριστοκρατικὴ, τουτέστι τὰ ὀνόματα ὅλων τῶν εὐπατριδῶν ἦσαν εἰς βιβλίον καταγεγραμμένα, καὶ ἐξ αὐτῶν καὶ αὐτῶν μόνον ἠμπόρει νὰ ἐκλέγεται ὁ Δοὺξ, καὶ οἱ λοιποὶ τῆς κυβερνήσεως ὑπάλληλοι.

Τὸ σύστημα τοῦτο διήρκεσεν ὑπὲρ τὰς δύο ἥμισυ ἑκατονταετηρίδας μέχρι τοῦ Ναπολέοντος Βοναπάρτου, ὅστις μετὰ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης ἐτάραξε καὶ τὴν Γένοβαν. Οἱ Γάλλοι πρῶτον μὲν ἐβοήθησαν τοὺς δημότας νὰ ὑπερισχύσωσι κατὰ τῶν ἀριστοκρατικῶν, ἔπειτα δ' ἔλαβον εἰς χεῖρας αὐτῶν τὴν κυβέρνησιν. Μετὰ πολλὰς μεταβολὰς ἡ Γένοβα συνεσωματώθη μὲ τὴν Γαλλίαν τὸ 1805, καὶ οὕτω πως ἐξηκολούθει ἕως τὰ τέλη τοῦ πολέμου· εἰς δὲ τὴν ἐν Βιέννῃ Συνέλευσιν, μεταξὺ τῶν πολλῶν κανονισμῶν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Εὐρώπης, ἐψηφίσθη νὰ ἑνωθῇ μὲ τὸ βασίλειον τῆς Σαρδηνίας ἡ Γένοβα, καὶ νὰ συγκροτῇ μέρος αὐτοῦ. Οὕτω δ' ἔγινε, καὶ οὕτω μέχρι τῆς σήμερον ἐξακολουθεῖ.

Εἰς τὸ διάστημα τῶν προειρημένων πολιτικῶν μεταβολῶν πολλάκις ἡ Γένοβα ἐπολέμησε μὲ ξένα ἔθνη· ἀλλὰ δὲν εἶναι τοῦ σκοποῦ μας νὰ ἐξιστορήσωμεν τοὺς πολέμους τούτους· ἀνήκει μᾶλλον εἰς ἡμᾶς νὰ εἴπωμεν ὅτι αἱ ἐμπορικαὶ αὐτῆς πράξεις ἔφθασαν εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν περὶ τὴν δεκάτην πέμπτην ἑκατονταετηρίδα, πρὸς δὲ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος κατήντησαν εἰς δεινὴν θέσιν, πλὴν ἔκτοτε πάλιν ἀνεζωογονήθησαν. Ἡ Γένοβα ἡ ἐμπορικὴ πόλις ἔπρεπε νὰ γένῃ, ἢ οὐδὲν ἀξιοσημείωτον, καθότι οὔτε καρποφόρος εἶναι ἡ γῆ αὐτῆς, οὔτε πολύτιμα μέταλλα περιέχει. Ταῦτα πάντα νοήσαντες οἱ φρόνιμοι Γενουήνσιοι, διεύθυναν εἰς τὸ ἐμπόριον τὸ κυριώτερον τῆς προσοχῆς των.

Ἡ Γένοβα τιμᾶται μὲ γενικὸν διοικητὴν, φρουρὰν, καὶ γερουσίαν ἢ ἀνώτατον δικαστήριον. Οἱ κώδηκες τῶν νόμων, καὶ πολιτικοὶ καὶ ἐμπορικοὶ, οἱ παρὰ τῶν Γάλλων εἰσαχθέντες, διετηρήθησαν. Οἱ Γενουήνσιοι χειροτεχνοῦσι μεταξωτὰ, μάλλινα, καὶ βαμβακερὰ ὑφάσματα, ὡς καὶ χαρτίον· ἐξάγουσι δὲ, πρὸς τούτοις, ὀρύζιον, κάνναβιν, καὶ ἔλαιον· ὅλα τὰ ἐξαγόμενα συμποσοῦνται κατ' ἔτος εἰς δέκα περίπου ἑκατομμύρια διστήλων· τὰ δὲ εἰσαγόμενα εἰς δεκαπέντε, φερόμενα ἐξ ὅλων τῶν τῆς Μεσογείου ἀνατολικῶν μερῶν.

Οἱ Γενουήνσιοι εἶναι ἄριστοι ναῦται, καὶ ταξειδεύουν οὐχὶ μόνον εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ τὸν Εὔξεινον Πόντον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ εἰς τον Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν. Γενικῶς εἶναι ὀξύνοες, δραστήριοι, φειδωλοὶ, καὶ φιλόπονοι. Ὁ πληθυσμὸς ὅλου τοῦ Δουκάτου εἶναι περὶ τὰς 208,000, ἐξ ὧν 94,000 κατοικοῦν ἐντὸς εἰς τὰ τείχη τῆς πόλεως, καὶ 22,000 εἰς τὰ προάστεια. Ἡ πόλις φαίνεται ὅτι κυβερνᾶται πρᾳότατα ὑπὸ τοῦ σημερινοῦ κυριάρχου, τοῦ βασιλέως τῆς Σαρδηνίας.

Τρίχες καὶ ὄνυχες τῶν νεκρῶν.—Συμβαίνει κάποτε νὰ αὐξάνωσιν αἱ τρίχες καὶ οἱ ὄνυχες τῶν νεκρῶν, καὶ μετὰ τὴν τοῦ σώματος διάλυσιν. Τὸ Ἡμερολόγιον τῶν Σοφῶν ἀναφέρει γυναῖκα, τῆς ὁποίας αἱ τρίχες εὑρέθησαν τεσσαράκοντα τρεῖς χρόνους μετὰ τὴν ταφὴν τοῦ σώματος τόσον αὐξημέναι, ὥστε καὶ νὰ ἐξέλθωσιν ἀπὸ τὰς χαραμάδας τῆς νεκροθήκης. Αἱ τρίχες αὗται ἐθρυβάλισαν ἐγγιχθεῖσαι. Εἰς τὸ διάστημα τοῦ μεσαιῶνος, τοιαῦτα φαινόμενα ἔκαμναν τοὺς νεκροὺς νὰ λογίζωνται μάγοι. Ἐξωρύσσοντο δὲ τὰ σώματά των, καὶ ἀφοῦ ἐκαίοντο, διεσκορπίζετο εἰς τοὺς ἀνέμους ἡ στάκτη.

ΕΛΛΗΝΙΔΟΣ ΜΗΤΡΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΑΥΤΗΣ ΘΥΓΑΤΕΡΑ.

ΦΙΛΤΑΤΗ ΜΟΥ ΘΥΓΑΤΗΡ,

Ὅλη μου σχεδὸν ἡ ζωὴ ὑπῆρξεν ἀδιάκοπος σειρὰ δυστυχιῶν· ὁ θάνατος ἔφερε τὸ τέλος αὐτῶν· μ' εὐχαρίστησιν (ἂν ἐσυγχωρεῖτο ἀπὸ τὸν Δοτῆρα τῆς ζωῆς) ἤθελον ὑποφέρειν τὴν σειρὰν τῶν δυστυχημάτων, ἕως νὰ φθάσῃς σὺ εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν τὰ λογικόν σου ἤθελε λάβειν τὸν τόπον τῆς μητρός σου, τῆς πρώτης, τῆς μοναδικῆς εἰς τὸν κόσμον φίλης σου. Ἀλλ' ἡ βουλὴ τοῦ Ὑψίστου ἦτο νὰ μεταβῶ εἰς τελειότερον κόσμον, καὶ νὰ σὲ ἀφήσω εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν ἡ προστασία μου σὲ ἦτον ἀναγκαία, διὰ νὰ σὲ ὁδηγήσῃ νὰ διέλθῃς λογικῶς τὸ λαβυρινθῶδες τοῦ ἐπιπόνου τούτου βίου στάδιον, καὶ νὰ προπαρασκευασθῇς εἰς τὴν ἀϊδιότητα.

Μὴ γογγύσῃς ἐναντίον τοῦ Δημιουργοῦ, διότι σοῦ ἀφήρεσεν αὐτὴν τὴν προστασίαν, μὴ τὸ νομίσῃς ἐγκατάλειψιν· ποτὲ ἡ Θεία Πρόνοια δὲν θέλει σ' ἐγκαταλείψειν· ἡ δυστυχία αὐτὴ θέλει γένειν εὐτυχία σου· ἡ ἔλλειψις τῆς μητρός σου θέλει σὲ ὁδηγήσειν, ἐὰν μόνον σὺ θελήσῃς νὰ ὠφεληθῇς ἀπ' αὐτήν.

Πρῶτον χρέος σου, ἀγαπητάν μου τέκνον, εἶναι νὰ μάθῃς νὰ ὑποφέρῃς, καὶ νὰ ἐπιμελῆσαι εἰς τὰ ἀνάλογα τῆς ἡλικίας σου ἔργα, καὶ πρῶτον καὶ κύριον ἔργον σου εἶναι ἡ τελειοποίησις τῶν ψυχικῶν σου δυνάμεων.

Εἰς δύο τινὰ ἐμπεριχλείονται τὰ δικαιώματα καὶ τὰ χρέη σου· εἰς τὴν συντήρησιν τῆς σωματικῆς σου ὑπάρξεως, εἰς τὴν τελειοποίησιν τῶν ψυχικῶν σου δυνάμεων. Συντηρεῖς τὴν σωματικήν σου ὕπαρξιν, ἐὰν τρώγῃς ὅταν ἦν' ἀνάγκη, ὅσον εἶν' ἀνάγκη, καὶ ὅσον εἶναι χρήσιμον εἰς τὴν ὑγείαν σου· ἐὰν γυμνάζεσαι εἰς κόπους ἀναλόγους τῆς ἡλικίας σου· ἐὰν ἐνδύεσαι εἰς τρόπον, ὥστε νὰ ἦσαι ἱκανὴ εἰς ὑπηρεσίας ἀπαιτουμένας ἀπὸ τὸν μέλλοντα βίον σου, ἀπὸ τὰ χρέη σου. Τελειοποιεῖς τὰς ψυχικάς σου δυνάμεις, ἐὰν παιδευθῇς, ἀλλὰ παιδείαν σύμφωνον μὲ τὴν λογικότητα τοῦ ἀνθρώπου.

. . . .

Δὲν ἐγεννήθης, φίλον τέκνον, μὲ μορφὴν ἀηδῆ, οὔτε χωρὶς πνεῦμα, οὔτε πτωχοτάτη. Ὁ Θεὸς σ' ἐχάρισε προτερήματα τινά· ἀλλὰ πόσον εἶσαι ὑπεύθυνος, ἂν τὰ καταχρασθῇς. Κατάχρησις τῆς μορφῆς σου εἶναι ὁ ὑπὲρ τὸ δέον καλλωπισμός, καὶ ἡ διὰ τὸν καλλωπισμὸν παράλογος προσπάθεια· ἀληθὴς ὡραιότης εἶναι ἡ τῆς ψυχῆς, ἥτις, ὅσον γηράσκει, τόσον αὐξάνει· αὐτὴν τὴν ὡραιότητα προσπάθησον ν' αὐξήσῃς· βλέπουσα εἰς τὸν καθρέπτην τοῦ προσώπου σου, μὴν ἀδιαφορῇς διὰ τὸν καθρέπτην τῆς ψυχῆς σου, ὅστις εἶναι ἡ καθ' ἑσπέραν μελέτη τῶν ἡμερινῶν σου πράξεων. Ὡραΐσον ὅσον δύνασαι τὴν ψυχήν σου, τῆς ὁποίας ἡ καλλονὴ εἶναι καὶ ἀληθὴς καὶ ἀΐδιος.

Κατάχρησις τοῦ πνεύματός σου εἶναι ἐὰν, ἀντὶ νὰ διευθύνῃς τὰς ἐρεύνας καὶ τὴν περιέργειάν σου εἰς ὠφελίμους γνώσεις, ἐνασχολῆσαι εἰς ματαίας παρατηρήσεις·

10* δ'.

ἢ, τὸ ὁποῖον ὅσον εἶν' αἴσχιστον, τόσον εἶναι καὶ ἀδικώτατον, ἐνασχολῆσαι εἰς τὴν αἰσχρὰν περιέργειαν νὰ μανθάνῃς τὰς ἀδυναμίας τῶν ἄλλων, εἰς τὰς ὁποίας κανεὶς δὲν σε κατέστησεν ἐταστὴν καὶ κριτήν.

Κατάχρησις, τελευταῖον, τῆς καταστάσεώς σου εἶναι, ἐὰν δὲν ἦσαι αὐτάρκης καὶ ἁπλῆ εἰς τὰ περὶ τὸ σῶμα, καὶ ἐὰν ἐξοδεύῃς χρήματα διὰ ν' αὐξήσῃς τὴν καλλονὴν τῆς μορφῆς σου, ἥτις θέλει σὲ ἀφήσειν μ' ὅλας τὰς προσπαθείας σου, ἀφοῦ φθάσῃς εἰς τῆς ζωῆς τὰ φθινόπωρον.

Σπουδάζουσα νὰ αὐξήσῃς τὰς γνώσεις σου, μὴ λησμονήσῃς ὅτι εἶναι χρέος σου νὰ κάμνῃς συγχρόνως καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν γνώσεών σου εἰς τὰς πράξεις σου ἀναλόγως τοῦ κύκλου τῆς ἐνεργείας σου. Ἡ γνῶσις τῶν σχέσεών σου θέλει σὲ πληροφορήσειν ὅτι διὰ τῆς προσευχῆς, διὰ τῆς ἐξομολογήσεως, κοινωνεῖς μὲ τὸ Ὑπέρτατον Ὄν. Διὰ τῆς προσευχῆς ζητεῖς τὴν ἀπαιτουμένην δύναμιν εἰς τὸ νὰ ὑποφέρῃς γενναίως ὅλα ὅσα ἀπαιτοῦν τὰ χρέη σου καὶ ὁ προσδιορισμός σου. Διὰ τῆς ἐξομολογήσεως μελετᾷς τὰς πράξεις σου, καὶ τὰς μὲν καλὰς κάμνεις καλητέρας, τὰς δὲ μὴ τοιαύτας ἀποφεύγεις ὡς ἐναντίας τοῦ ἀθανάτου σου ΕΓΩ. Ἐξομολογοῦ, λοιπὸν, προσεύχου καθ' ἑκάστην πρὸς τὸ Ὑπέρτατον Ὄν. Ἔσο καθαρὰ καὶ κατὰ τὰς ἐννοίας, καὶ κατὰ τοὺς λόγους, καὶ κατὰ τὰς πράξεις. Διὰ τῆς καθαρότητος ὅλων τούτων μιμεῖσαι τὸ μόνον πρωτότυπον πάντων τῶν μὴ ψευδομένων τὸ ὄνομα λογικῶν κτισμάτων.

Μικρά μου φίλη! μετὰ Θεὸν εὐεργέται σου εἶναι οἱ γονεῖς σου· ἡ μήτηρ σου, φίλον τέκνον, ἀπῆλθε· δὲν τὴν βλέπεις, δὲν τὴν ἀκούεις· ἀλλὰ κάμνουσα νὰ μακαρίζεται διὰ τὰς πράξεις σου, ἐκπληροῖς τὸ χρέος, τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἀπαιτήσειν ἀπὸ σὲ, ἐὰν ἔζη. Ὁ γηραιὸς πατήρ σου ἐνδέχεται ν' ἀκολουθήσῃ τὴν μητέρα σου· ἀλλ' ἐνδέχεται καὶ νὰ μακροβιώσῃ· μὴν ἀμελήσῃς τὰ πρὸς αὐτὸν χρέη σου, ἀγάπα τὸν φίλον τῆς νηπιότητός σου, τὸν μετὰ Θεὸν προστάτην σου· ὑποτάσσου εἰς αὐτὸν ἐν ὅσῳ εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν πρῶτον, μὲ τὸν οὐράνιον Πατέρα σου· ἀλλ' ὑπόφερε γενναίως ὅλας τὰς παρεκτροπάς του, αἵτινες δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς μικρᾶς πρὸς σὲ συμπαθείας του, ἀλλὰ τῆς ἀγνοίας καὶ τῆς ἡλικίας του. Ἐὰν τὸ χρέος σου σὲ προσκαλῇ νὰ ἐκτελέσῃς τι, καὶ τὸν εὑρίσκῃς ἐναντίον, προσπάθησον νὰ τὸν καταπείσῃς μὲ τὰς παρακλήσεις σου· ἀλλ' ἐὰν δὲν συγκατανεύῃ, ἐξακολούθει καὶ νὰ ἐκτελῇς τὰ χρέη σου, καὶ νὰ ὑποφέρῃς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ πατρός σου· μὴ λησμονήσῃς, εἰς τὰς σχέσεις τὰς ὁποίας θέλεις λάβειν ὅταν ἡ ἡλικία σου ἀκμάσῃ, ὅτι εἶσαι θυγάτηρ, ὅτι ἡ γηραιὰ αὕτη κεφαλὴ ὑπέφερε πολλὰ διὰ νὰ σὲ ἀναθρέψῃ. Ἐὰν ἐκπληροῖς τὰ πρὸς αὐτὸν χρέη σου, θέλεις εἶσθαι σεβασμία πρὸς ὅλας σου τὰς σχέσεις ἐὰν δὲ τ' ἀμελῇς, κανένας δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἐλπίσῃ τι ἀπὸ σὲ,—καὶ δικαίως.

Ἔφθασες ἤδη εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν οἱ ἄνθρωποι ρίπτουσιν εἰς σὲ παρατηρήσεως βλέμματα, καθ' ἣν αἱ

σχέσεις σου ἐκτείνονται, καὶ ἰδοὺ κάμνεις τὸ πρῶτον εἰς τὸν κόσμον βῆμα. Ἐὰν θέλῃς νὰ χαίρῃς τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν ἄλλων, κράτει τὴν γλῶσσάν σου, φύλαττε τὰς ὑποσχέσεις σου, ἀλλὰ μὴν ὑπόσχεσαι νὰ πράξῃς παρὰ τὸ σύμφωνον μὲ τὰ χρέη σου. Κράτει τὴν γλῶσσάν σου· ἕνας μόνος γελοῖος λόγος ἐμπορεῖ νὰ φέρῃ μεγάλα ἀποτελέσματα· ἐμπορεῖ νὰ διασχίσῃ τοὺς ἱερωτέρους δεσμούς. Μὴ προδίδῃς τὸ ἐμπιστευθὲν σοι μυστήριον· εἶναι ἱερὰ παρακαταθήκη καρδίας τεθλιμμένης, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ παρηγορήσῃς καὶ νὰ συνδράμῃς, ἂν σὲ ἦναι δυνατόν. Μικρὸν μέρος τοῦ σώματός μας εἶναι ἡ γλῶσσα· ἀλλὰ θλιβερὰ δοκιμὴ μᾶς πληροφορεῖ ὅτι, ἐὰν δὲν τὴν περιορίσωμεν, γίνεται τὸ ἡφαίστιον τῆς κοινωνίας ὄρος, καὶ πολλάκις αἱ ἐκρήξεις της γίνονται φθοροποιώτεραι τῶν ἡφαιστίων. Ποῖαι τύψεις συνειδότος, ἐὰν φθάσῃς εἰς τόσην κακοήθειαν, ὥστε νὰ προξενήσῃς τὴν ἀνησυχίαν ὁποιουδήποτε ἀνθρώπου! Ἐὰν ἡ φύσις σ' ἐχάρισεν εὐγλωττίαν, ἐὰν εὐαρεστῆσαι νὰ ὁμιλῇς, ἔχεις στάδιον τῶν λόγων σου· παρηγόρει τοὺς δυστυχεῖς, συμβούλευε τὰς νεωτέρας, ἐπαίνει τὰ ἐπαίνου ἄξια· ἀποτέλεσμα μεγίστης διαφθορᾶς εἶναι ἡ ἀθυροστομία.

Διάφορα εἶναι τὰ ἐλαττώματα, τὰ ὁποῖα πρέπει καὶ νὰ πολεμήσῃς καὶ νὰ νικήσῃς· ἡ δυσκολία εἶναι μικρά, ἐὰν ἀρχίσῃς ἀπὸ τὴν τρυφερὰν ἡλικίαν σου, ἐὰν προσέχῃς εἰς σεαυτήν· ἀλλὰ καὶ μεγάλη ἐὰν ἦτον, ἔπρεπε νὰ ἐνεργηθῇ. 'Τῶν γὰρ ὄντων ἀγαθῶν καὶ καλῶν οὐδὲν ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμελείας θεοὶ διδόασιν ἀνθρώποις.' Ἡ μετὰ τὴν νίκην ἐσωτερικὴ εὐχαρίστησις, ὁ ἔπαινος τῆς συνειδήσεώς σου, ἡ συναίσθησις τῆς ἀϊδίου εὐδαιμονίας σου, καὶ ἡ τιμὴ τῶν φρονίμων, ἀνταμείβουσιν ὅλους τοὺς κόπους, ὅλας τὰς δυσκολίας. Τὰ καλά, μικρά μου φίλη, εἰς τὴν ἀρχὴν ἔχουν κόπον· ὅταν γένωσιν ἕξις, τόσον προσοικειοῦνται μὲ τὸν ἄνθρωπον, ὥστε ὁ ἐνεργῶν λογικῶς ἀπορεῖ πῶς εὑρίσκονται ἄνθρωποι, οἵτινες ἔχουν ὁδηγὸν τὴν ἀλογίαν.

Ἡ καρδία σου ἔχει πολλὰς κρύπτρας· ἀκριβὴς παρατήρησις πρέπει νὰ γίνεται εἰς ὅλας σου τὰς πράξεις· ὅλα τὰ ἐλαττώματα ἐμπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ὀνομάσῃ προτερήματα. Ὁ φιλάργυρος λέγει ὅτι εἶναι οἰκονόμος· ὁ ὑπερήφανος, φιλότιμος· ὁ ἄσωτος, ἐλευθέριος· ὁ πολυπράγμων, περίεργος· ὁ ἄσεμνος, ἐλεύθερος εἰς τὴν συναναστροφήν, κτλ. Ζήτησον εἰς ὅλα τὴν μετριότητα· ὁδήγησον τὰ πάθη σου διὰ τοῦ λογικοῦ σου, φιλοτιμοῦ νὰ ζῇς συμφώνως μὲ τὰ χρέη σου, νὰ ἦσαι ἄγγελος εὐεργετικὸς εἰς ὅλας σου τὰς σχέσεις, καὶ μὴν ὑπερηφανευθῇς διὰ κανέν σου προτέρημα. Εὐχαρίστει τὸ Θεῖον, διότι σ' ἔδωκε δεξιὰς περιστάσεις, καὶ μὴ λησμονῇς ὅτι ἔχεις χρέος νὰ μεταδώσῃς εἰς τὰς ὁμοίας σου ὁ,τιδήποτε καλὸν ἔτυχε νὰ μάθῃς. 'Πᾶν δῶρον τέλειον ἄνωθέν ἐστι·' τί ἠδύνασο νὰ δώσῃς εἰς σεαυτήν; Ἐξόδευε ὅταν πρέπῃ καὶ ὅσον πρέπει ἀναλόγως τῶν εἰσοδημάτων σου. Εὐσπλαγχνίζου τοὺς δυστυχεῖς, ποτὲ μὴ καταφρονήσῃς τινὰ ἐξ αὐτῶν. Τίς οἶδεν ἂν ποτὲ δυστυχήσῃς; ἡ μήτηρ σου ἐγεννήθη μεταξὺ τῆς ἀφθονίας καὶ τοῦ πλούτου, ἔφθασεν ὅμως εἰς σημαντικὰς δυστυχίας.

Πολυπραγμόνει τὸν ἑαυτόν σου, τὸν οὐρανόν, τὴν γῆν, τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἄφες τὸν ζῶντα ἄνθρωπον· μὴ ζητήσῃς νὰ διαβῇς τὰ τείχη τῶν οἰκιῶν, —εἶναι τὰ ἄσυλα τῶν ἐντὸς οἰκούντων. Ἐὰν ἐμπορῇς νὰ φέρῃς ὠφέλειαν, θέλεις προσκληθῆν, καὶ τότε κάμε ὅ,τι σὲ λέγει ὁ λόγος καὶ τὸ χρέος σου. Ἐὰν ὄχι, διατί νὰ βιάσῃς τοὺς ἄλλους; διατί νὰ γένῃς ἱερόσυλος;

Ἀγανάκτει, ἀλλὰ κατὰ τῶν ἁμαρτημάτων, οὐχὶ κατὰ τῶν ἁμαρτανόντων· τοῦτο νομίζουν αὐτοὶ συμφέρον· διόρθωσον τὰ ἐλαττώματά των, ἐὰν δύνασαι· ἐὰν ὄχι, ἀπομακρύνθητι ἀπ' αὐτούς. 'Κακαὶ συναναστροφαὶ φθείρουσιν ἤθη χρηστά.'

Ἐπλάσθης ἐνεργός· ἔσο φιλόπονος, ἐργάζου, φιλτάτη θυγάτηρ· ἡ ἀργία εἶν' ἐχθρὸς ἐπικινδυνώτατος· ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ νὰ ἦσαι φιλόπονος, πρέπει νὰ ἦσαι φ ι λ ε ύ π ο ν ο ς, δηλ. ν' ἀγαπᾷς νὰ ἐργάζεσαι ἔργα ἐπωφελῆ εἰς σεαυτήν, εἰς τὰς σχέσεις σου· ἔργα, ὅσα καλλιεργοῦν καρδίαν καὶ νοῦν, καὶ ὅσα ῥυθμίζουν τὰς πράξεις. Ἀναλόγως τῆς ὠφελείας των πρέπει νὰ καταγίνεσαι εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν· σπουδαιότερα εἶναι ὅσα σὲ συνοδεύουν εἰς τὴν ἀϊδιότητα.

Μὴ χάσῃς ποτὲ τὴν στιγμήν· μία μόνη στιγμὴ ἔχει τὴν ἀξίαν ὅλης μας τῆς ζωῆς· ὁ φρόνιμος ὠφελεῖται ἀπ' αὐτήν· μὴ χάνῃς τὴν ἀκμὴν τῶν καιρῶν· ἐὰν ἐπιτύχῃς νὰ μάθῃς τί καὶ τὸ ἀφήσῃς, θέλεις μετανοήσειν πολλάκις, ἀλλ' ἀνωφελῶς.

Τίμα τὴν λευκότριχα ἡλικίαν εἰς ὁποιονδήποτε ἄτομον, εἰς ὁποιονδήποτε βαθμόν. Ἀγενοῦς χαρακτῆρος, θηριώδους ψυχῆς ἄνθρωπος δὲν σέβεται τὰς γηραιὰς κεφαλάς. Ἀπόφευγε τὴν κατηγορίαν, καὶ προσπάθει ὅσον τὸ δυνατὸν νὰ σμικρύνῃς τῶν ἄλλων τὰ ἐλαττώματα. Τίς οἶδεν ἂν ἦναι ἀληθινά; ποῖος γνωρίζει τὰς ἀληθεῖς αὐτῶν αἰτίας; Εἰς τοιαύτας περιστάσεις λέγε πάντοτε τό, Δὲν ἐξεύρω, καὶ λέγεις τὴν ἀλήθειαν, διότι τωόντι δὲν ἐξεύρεις τὴν αἰτίαν.

Εἰς τὸν κόσμον θέλεις ἀπαντήσειν ἀνθρώπους μὲ φυσικὰς ἐλλείψεις ἢ τοῦ νοὸς ἢ τοῦ σώματος· μὴ λάβῃς τὴν ἀσπλαγχνίαν νὰ ἐμπαίξῃς τινὰ ἐξ αὐτῶν· ταπεινῆς ψυχῆς εἶναι ὅστις δὲν αἰσθάνεται τὰς δυστυχίας τῶν ἄλλων· θηριώδους ὅστις ὄχι μόνον δὲν συλλυπεῖται, δὲν συμπονεῖ τοὺς πάσχοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς περιπαίζει· πρόσεξον· οὐδεὶς εὐτυχὴς πρὸ τοῦ θανάτου.

Γνώμονα, τελευταῖον, τῶν στοχασμῶν, τῶν λόγων, τῶν πράξεών σου ἔχε τὸ '"Ο σὺ μισεῖς, ἑτέρῳ μὴ ποιήσῃς·' λάμβανε τὴν θέσιν ὅλων, ἐξέταζε τὴν καρδίαν σου τί ἤθελες ἐπιθυμήσειν, ἂν κατὰ τύχην ἔπιπτες εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν τῶν περιστάσεων, καὶ τότε δὸς ἄδειαν τῆς γλώσσης σου νὰ ὁμιλήσῃ.

Ἀπόφευγε τὴν ἐπίδειξιν· ἐὰν ἦσαι ἀξία τῆς τιμῆς τῶν φρονίμων, ἡ τιμὴ θέλει τρέξειν κατόπιν σου, καὶ ἐὰν τὴν ἀποφεύγῃς, θέλει σὲ ἀκολουθεῖν.

Ἔσο ἀνδρεία· ἀλλ' ὄχι διὰ νὰ νικᾷς τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ διὰ νὰ μάχεσαι ἐναντίον τῶν ἰδίων σου ἀδυναμιῶν, ἕως νὰ τὰς καθυποτάξῃς. Ἔσο ἀνδρεία διὰ νὰ ὑποφέρῃς ὅλας τὰς ἐναντίας προσβολάς. Σημείωσον πῶς ὅ,τι καὶ ἂν πράξῃς θέλεις κατηγορηθῆν, θέλεις φθονηθῆν. Εὐτυχία σου, ἐὰν κατηγορῆσαι ἀπὸ ἀνθρωπομόρφους. Εὐδαιμονία σου, ἐὰν τὰ προσωπικά σου προτερήματα, ἡ ἀξιότης σου, ἡ ἀρετή σου, διεγείρωσι τὸν φθόνον κατὰ σοῦ. Μὴ καταδεχθῇς ν' ἀπαντήσῃς ποτὲ τὰ τοιαῦτα· μὴ ζητήσῃς νὰ βλάψῃς τοὺς κατηγόρους καὶ τοὺς φθονοῦντάς σε· μὴ ἐξομοιωθῇς μ' αὐτούς· 'Ἄριστος τρόπος τοῦ ἀμύνεσθαι, τὸ μὴ ἐξομοιοῦσθαι.' Ἀρκετὴ βλάβη εἶναι διὰ τοὺς τοιούτους ἡ ἠθικὴ δυστυχία των· ἂν συμπέσῃ μάλιστα περίστασις, μὴν ἀμελήσῃς τὸ χρέος σου, βοήθησέ τους· ἴδιον μεγάλης ψυχῆς εἶναι ἡ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς εὐεργεσία. Μὴ λησμονῇς τὸν μέγαν τῆς Σπάρτης νομοθέτην, ὅστις εὐεργέτησε τὸν ὅστις τὸν ἐξετύφλωσεν.

Οἱ τρόποι τῆς κοινωνικῆς συναναστροφῆς σου πρέπει νὰ ἦναι σεμνοί, ἁπλοῖ, ἱλαροί, περιποιητικοί, χαρίεντες· ἀλλὰ ποτὲ δὲν θέλουν λάβειν τὴν ἀπαιτουμένην χάριν, ἂν ἡ ψυχή σου δὲν ἦναι τοιαύτη. Αἱ πράξεις μας εἶναι ἀντανάκλασις τοῦ ἐσωτερικοῦ μας καθρέπτου. Κάμνε πάντοτε διάκρισιν ἀτόμων. Συναναστρεφομένη μὲ ἄνδρας, πρέπει νὰ ἦσαι σοβαρὰ κατά τι· πρόσεξον μὴ σοῦ διαφύγῃ λόγος ἁπλοῦς μὲν διὰ σέ, ἀλλ' ἱκανὸς νὰ σοῦ ἀφαιρέσῃ τὸ σέβας παρευρεθέντος εἰς τὴν συναναστροφὴν κακούργου, καὶ τόσον μᾶλλον, ὅσον εἶναι ἱκανὸς νὰ κρύψῃ τὴν κακουργίαν του ὑπὸ εὐαρέστους λόγους, τῶν ὁποίων τὸ βάρος δὲν γνωρίζει ἡ εἰς τὸν κόσμον ἀπειρία σου. Ἐδῶ, φιλτάτη, πρέπει νὰ παρατηρήσῃς καλῶς· ἐχάθης διὰ πάντα, ἐὰν ἓν μόνον μικρὸν ἄτοπον συγχωρήσῃς εἰς τὴν μετὰ τῶν ἀνδρῶν συναναστροφήν· ποτὲ τὶς ἐξ αὐτῶν ἂς μὴ λάβῃ αἰτίαν νὰ κατευθύνῃ εἰς σὲ λόγους κολακευτικούς· ἂν σὲ ἀγαπᾷ εἰλικρινῶς, σὲ σέβεται, δὲν σ' ἐξευτελίζει, οὐδ' ἐξευτελίζεται μὲ λόγους ἐρωτικούς. Ἂν νομίζῃ εὐτυχίαν του τὴν μετὰ σοῦ συμβίωσιν, ἂν σὲ τὸ προτείνῃ, μὴν ἐκταθῇς εἰς τοιαύτην διάλεξιν· εἶναι κινδυνῶδες· εἰπέ τον νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸν πατέρα σου, εἰς τοὺς ἀδελφούς σου. Ἐὰν ἦναι ἄξιος σύζυγος, δὸς τὴν συγκατάθεσίν σου· φύλαττε ὅμως τὸν ἴδιον χαρακτῆρα καὶ μετὰ τὸν ἀρραβῶνα μέχρι τῆς καθιερώσεως τοῦ γάμου· προφυλάττου μάλιστα πολὺ περισσότερον τώρα, ὅτε ἔλαβε διὰ τοῦ ἀρραβῶνος δικαιώματα τινὰ εἰς σέ. Μετὰ ταῦτα ἔσο γυνή του, φίλη του· προσπάθησον ὅλαις δυνάμεσι νὰ τὸν καταστήσῃς εὐτυχῆ· ποτὲ μὴ δώσῃς αἰτίαν νὰ καταρασθῇ τὴν ὥραν, καθ' ἣν σ' ἐγνώρισεν.

Αἴ, θυγάτηρ μου, ἐπροχώρησες ἤδη εἰς τὴν ἡλικίαν, καὶ ἂν ἡ καρδία σου ἦναι κοινωνική, θέλει ἔχειν κενόν, τὸ ὁποῖον μόνον ὁμοία σου νεᾶνις ἐμπορεῖ νὰ πληρώσῃ· ἀλλὰ πόσον εἶναι δύσκολον νὰ εὑρεθῇ τὸ πολυτιμότατον τοῦτο ἀγαθόν, ἡ ἀληθὴς φίλη! Κατὰ τὴν ἁπλῆν, ἀθώαν καρδίαν σου, θέλεις νομίσειν ὅτι εὗρες τὴν φίλην εἰς εὐάρεστον μορφήν, εἰς γλυκεῖς λόγους. Ἀλλ' αὐτά, ἀγαπητὸν τέκνον, δὲν εἶναι τὰ συστατικὰ τῆς φιλίας. Νοῦς καὶ καρδία προάγουσι καὶ διατηροῦσι τὴν φιλίαν· νοῦς, διὰ νὰ γνωρίσῃ τὰ χρέη τῆς κοινωνίας· καρδία ἀγαθή, διὰ νὰ δέχεται τοὺς τύπους φιλικῶν αἰσθημάτων. Ὅταν ἀποφασίσῃς νὰ ἐκλέξῃς φίλην, ῥίψον τὰ βλέμματά σου εἰς τὰς περὶ σὲ νεάνιδας, καὶ δὸς τὸ ἱερὸν τοῦτο ὄνομα εἰς ἐκείνην, ἥτις σέβεται τὸ Θεῖον, τιμᾷ τοὺς γονεῖς, ἀγαπᾷ τοὺς ἀδελφούς. Ἀναξία, ὄχι τῆς φιλίας, ἀλλὰ τοῦ ἀνθρωπίνου ὀνόματος, εἶναι ἐκείνη, ἥτις δὲν ἐκπληροῖ τὰ χρέη της πρὸς αὐτὰς τὰς τρεῖς σχέσεις. Τί δύναταί τις νὰ ἐλπίσῃ ἀπὸ ἀγνωμονοῦσαν εἰς τὸν πρῶτον εὐεργέτην Θεόν, εἰς τοὺς μετὰ Θεὸν εὐεργέτας γεννήτοράς της; Πῶς θέλει ἀγαπήσειν σὲ εἰλικρινῶς, ἐὰν δὲν ἀγαπᾷ τοὺς ἐκ φύσεως φίλους της, τοὺς ἀδελφούς της; Μὴν ἀκούσῃς τὰς προφάσεις της· εἶναι ἀλώπηξ· ὅλοι ἐμποροῦν νὰ ἦν' ἐναντίοι της, ἀλλ' αὐτὴ πρέπει νὰ ἐκτελῇ τὰ χρέη της, ἂν ἔχῃ καρδίαν ἀξίαν νὰ δεχθῇ τύπους τοιούτου εὐγενοῦς αἰσθήματος. Λάβε σχέσεις μὲ τὰς τιμιωτέρας ἐκ τῶν γνωστῶν, μὴ δώσῃς ὅμως τὴν καρδίαν σου, ἐὰν δὲν ἐπιτύχῃς ἄτομον μὲ καρδίαν καὶ μὲ νοῦν. Ἡ ἐπιτυχία του εἶναι δῶρον τοῦ οὐρανοῦ· προσπάθει τότε ὅλαις δυνάμεσι τὴν διατήρησιν τῆς φιλίας· σημείωσον ὅτι τὸ ἄτομον τοῦτο θέλει ἔχειν καὶ ἀδυναμίας· ἐνθυμοῦ τὴν συμβουλὴν τοῦ μεγάλου Πυθαγόρου,

Μηδ' ἔχθαιρε φίλον σὸν ἁμαρτάδος εἵνεκα μικρῆς·

ἔχεις καὶ σὺ ἀδυναμίας· ἐκπληροῦτε χρέος τῆς δικαιοσύνης, ὑποφέρουσαι καὶ διορθόνουσαι ἀμοιβαίως τὰς ἀδυναμίας σας.

Ἰδού, φίλον τέκνον, ἔφθασεν ἡ σημαντικωτέρα τῆς ζωῆς σου ἐποχή. Ἡ ἡλικία σου, ὥριμος ἤδη, ἀπαιτεῖ ἐκλογὴν συζύγου· δηλ. φίλου ἀχωρίστου, φίλου ὅστις μέλλει νὰ ὀνομασθῇ πατὴρ τῶν τέκνων σου. Ὦ! πόσον εἶναι καὶ ἱερὰ καὶ φοβερὰ ἡ στιγμὴ αὕτη. Ὑπόληψιν, εὐτυχίαν, ἡσυχίαν, ὅλα, ὅλα ἔχεις κοινὰ μ' αὐτόν· ποῖα χρέη! ποῖα δικαιώματα! πόση προσοχὴ εἰς τὴν ἐκλογήν! ἀλλὰ ποία ἄγνοια σὲ τριγυρίζει! πόσον σ' ἀπατᾷ ἡ ἰδία σου καρδία! Ἐδῶ, φίλον θυγάτριον, σ' ἐχρειάζετο ἡ μήτηρ, ἡ ἀληθής, ἡ ἔχουσα πεῖραν τοῦ κόσμου φίλη σου· ἀλλ' αὐτὴ δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν γῆν, στρέψον τὰ ὄμματά σου εἰς τοὺς οὐρανούς, ζήτησον ἀπὸ τὸν πατέρα καὶ προστάτην τῶν ὀρφανῶν τύχην ἀγαθήν, κ' ἔσο βεβαία ὅτι δὲν θέλει σ' ἐγκαταλείψειν· φθάνει μόνον νὰ λάβῃς ὁδηγὸν τὸν λόγον. Ὅσα ἀπαιτοῦνται εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἀληθοῦς φίλου, τὰ αὐτὰ ζητοῦνται καὶ εἰς τὴν τοῦ χρηστοῦ συζύγου. Ἐὰν θέλῃς νὰ ἐπιτύχῃς, ἔκλεξον χαρακτῆρα τίμιον, ψυχὴν ἐνάρετον.

Ὁ μέγας Περικλῆς ἐκλέγων γαμβρόν, ἐπροτίμησε τὸν ἐνάρετον πεπαιδευμένον ἀπὸ τὸν ἀμαθῆ πλούσιον· ἐρωτηθεὶς τὴν αἰτίαν, 'Θέλω,' εἶπε, 'γαμβρὸν νὰ ἔχῃ ἀνάγκην χρημάτων, καὶ ὄχι χρήματα νὰ ἔχωσιν ἀνάγκην γαμβροῦ.' Σύζυγος πλούσιος καὶ ἀμαθὴς εἶναι

κομπαστὴς, αὐθάδης, ὑβριστής· ὅ,τι κάμνῃ, τὸ κάμνει μὲ σκοπὸν νὰ λάβῃ τὸ δικαίωμα νὰ εἴπῃ· ' 'Όλα ἔκαμα διὰ σὲ, ἔσο δούλη μου· διὰ τῶν ἀδαμάντων, διὰ τῶν στολισμῶν, δι' ὅσων ἐκ τῆς περιουσίας μου κατηνάλωσα, ἠγόρασα τὸν νοῦν σου, ἐδέσμευσα τὴν γλῶσσάν σου· δὲν εἶσαι θυγάτηρ, δὲν εἶσαι ἀδελφὴ, δὲν εἶσαι ἄνθρωπος· δὲν ἔχεις τὸ δικαίωμα συζύγου, φίλης, συντρόφου· εἶσαι ἀνδράποδόν μου, καὶ τόσον μᾶλλον, ὅσον δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σου νὰ μ' ἀποφύγῃς. Ὁ λόγος μου . . . τί λέγω; ἓν μόνον βλέμμα μου εἶναι νόμος σου· γνώρισον ὅτι, ἐὰν μόνον ἐπέλθῃ εἰς τὸν νοῦν μου, ἐμπορῶ νὰ σὲ κάμω ὑπηρέτριαν τῆς ὑπηρετρίας μου, καὶ χρεωστεῖς ὄχι μόνον νὰ τὸ ὑποφέρῃς, ἀλλὰ καὶ νὰ εὐαρεστήσαι, καὶ νὰ τὴν τιμᾷς, καὶ νὰ τὴν περιποιῆσαι.' —' Ἀλλὰ διατί;'—' Ὦ! διατί; . . . διότι . . . αἴ, οὕτω θέλω . . . μήπως πρέπει νὰ σ' ἐρωτήσω; . . . χρειάζομαι ἴσως τὴν ἄδειάν σου εἰς ὅ,τι θέλω νὰ κάμω;'

Ἀλλοίμονον, θυγάτηρ μου, ποία τύχη σὲ περιμένει, ἂν ζητήσῃς τὸν μέλλοντα σύζυγόν σου εἰς πλούτη, εἰς βαθμοὺς, εἰς γένος, εἰς ὡραιότητα, εἰς κομψότητα, κτλ. μετ' ὀλίγον θέλεις μετανοήσειν, ἀλλ' ἀνωφελῶς.

Ἐκλέγουσα σύζυγον πιστὸν, ἱκανὸν νὰ σὲ καταστήσῃ εὐτυχῆ, μὴ λησμονήσῃς ὅτι πρέπει νὰ ἦσαι ἀξία τῆς τύχης τὴν ὁποίαν ζητεῖς· ἔχεις δικαιώματα, ἀλλ' ἔχεις καὶ χρέη. Θυγάτηρ μου, σὲ συμβουλεύω καὶ εἰς τοῦτο ὅ,τι νομίζω ἱκανὸν νὰ σὲ δικαιώσῃ εἰς τὴν συνείδησίν σου. Ὑποθέτω ὅτι ἐπέτυχες εἰς τὸν σύζυγόν σου πᾶν ὅ,τι ἐπιθυμεῖ γυνὴ φρονίμη νὰ ἐπιτύχῃ· ἀλλὰ, φίλον τέκνον, ὅσον ἡ ἐπιτυχία εἶναι μεγάλη, τόσον τὰ χρέη σου αὐξάνουν.

Ὅτε εἰδοποίησαν τὸ μοναδικὸν πρωτότυπον ὅλων τῶν ἀγαθῶν, τὸν αὐτοκράτορα Μάρκον Αὐρήλιον, ὅτι υἱοθετήθη ἀπὸ τὸν Ἀντωνῖνον, ἔμεινε περίλυπος, ἐνῷ ὅλοι τὸν ἐτριγύριζον μὲ τῆς χαρᾶς τὰς κραυγάς. Ἐρωτηθεὶς ἀπὸ τὸν διδάσκαλόν του Ἀπολλώνιον, τὸν Στωϊκὸν φιλόσοφον, τὴν αἰτίαν τῆς λύπης, ' Ὑπάγω,' εἶπε, ' νὰ βασιλεύσω· δηλ. μέλλω νὰ ἀναδεχθῶ χρέη, εἰς τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ θυσιάσω τὴν ἀνάπαυσιν, τὴν ἡσυχίαν, τὰς ἡδονὰς, τὴν ζωὴν αὐτὴν τοῦ Μάρκου, ἂν θέλω νὰ ἔχω τὸν Μάρκον.'

Ὑπάγεις καὶ σὺ, θυγάτηρ μου, νὰ βασιλεύσῃς· ναὶ, ὑπάγεις νὰ βασιλεύσῃς εἰς τὴν καρδίαν τοῦ συζύγου σου, εἰς τὴν καρδίαν τῶν τέκνων σου, τῶν ὑπηρετῶν, τῶν ὑπηρετριῶν σου· ἀλλὰ τότε μόνον θέλεις βασιλεύσειν, ὅταν ἐκτελέσῃς τὰ πρὸς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν χρέη σου.

Ὁ γάμος, φίλον τέκνον, εἶναι ὁ ἱερώτερος, ὁ ὡραιότερος, ὁ ἀγαπητότερος δεσμὸς, ἐὰν ἀμφότερα τὰ μέρη ἐκπληρῶσιν ἀμοιβαίως τὰ χρέη των. Εἰς μίαν κεφαλὴν, εἰς μίαν καρδίαν συγχωνεύονται τὰ δύο πρόσωπα. Ὁ λόγος διευθύνει ὅλους των τοὺς λόγους, ὅλας των τὰς πράξεις. Ὁ νόμιμος ἔρως των, προχωροῦντος τοῦ χρόνου, μεταβάλλεται εἰς τὴν εἰλικρινεστέραν φιλίαν. Γηράσκουν, κ' ἐπειδὴ αἱ ἀρεταί των αὐξάνουν εἰς τὸ γῆράς των, αὐξάνει καὶ ἡ ἀμοιβαία κλίσις των. Ὄχι, θυγάτηρ μου, ὄχι· ὁ ἥλιος δὲν δύναται νὰ ἴδῃ ὡραιότερον θέαμα ἀπὸ τὴν ἕνωσιν δύο ἐναρέτων ἀτόμων. Ποτὲ τέκνα δὲν εἶναι εὐτυχέστερα ἀπὸ τὰ ἔχοντα τοιούτους γεννήτορας. Ὅσον ὅμως καὶ ἂν ἐπιτυχηθῇ ὁ σύζυγος, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴν ἔχῃ καὶ ἀδυναμίας· ἀλλ' ἂν ἔχωμεν χρέος νὰ ὑποφέρωμεν τὰς κακίας τῶν ἄλλων, πολὺ μᾶλλον πρέπει νὰ μὴ δίδωμεν προσοχὴν εἰς ἀδυναμίας ἀγαθοῦ συζύγου, μὲ τὸν ὁποῖον συζῶσαι, ἐνδέχεται νὰ ἔλθῃ περίστασις νὰ ὑστερηθῶμεν ὅλα, ἐκτὸς τῆς καρδίας του, ἥτις διὰ γυναῖκα εὐαίσθητον εἶναι τὸ πολυτιμότατον τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν. . . .

Ἔγινες σύζυγος, οἰκοδέσποινα· ἰδοὺ πλησιάζεις νὰ ὀνομασθῇς μήτηρ, ἢ ὠνομάσθης ἤδη. Ποίας ἀναπτύξεις τῶν αἰσθημάτων σου! πόσον σὲ κινεῖ τὸ νεογνὸν τοῦτο πλάσμα! πόσον σὲ σχετίζει μὲ τὸν κόσμον, μὲ τὴν ζωήν! πόσον γλυκύτεροι τοῦ ὑμεναίου οἱ δεσμοί! πόσον αἱ δι' αὐτὸ φροντίδες σου αὐξάνουν τὴν δραστηριότητά σου! πόσον σὲ κεντᾷ ἡ κλαυθμηρίζουσα φωνή του! Νέον στάδιον ζωῆς ἀνοίγεται διὰ σὲ, νέα χρέη ἐπιφορτίζεσαι, πόσον εἶναι μεγάλα! Πρὶν ἀκόμη ἴδῃ τὸ φῶς, εἶχες χρέη πρὸς αὐτὸ, ἀλλὰ μετὰ τὴν γέννησίν του πολλαπλασιάζονται ἀναλόγως τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἡμερῶν, τῶν ἐτῶν του. Χρεωστεῖς νὰ συντηρῇς τὰς σωματικάς του δυνάμεις· οὔτε νὰ ἐκθέτῃς τὴν τρυφερότητά του εἰς μεγάλην σκληρότητα, οὔτε νὰ τὸ καταστήσῃς μαλθακὸν, ἀνίκανον νὰ ὑποφέρῃ τὰς ἀναποφεύκτους περιστάσεις τοῦ ἀνθρωπίνου βίου· νὰ τελειοποιήσῃς τὰς ψυχικάς του δυνάμεις, καὶ ν' ἀρχίσῃς εὐθὺς ἀπὸ τὴν κοιτίδα του. Ἐκ νηπιότητος πρέπει νὰ μάθῃ τὸ ναὶ καὶ τὸ ὄχι· ναὶ, ἀπ' αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἡλικίαν πρέπει νὰ μάθῃ νὰ ὑποτάσσεται, ἀλλ' εἰς μόνον τὸ δίκαιον, εἰς μόνον τὸν ὀρθὸν λόγον. Μὴ συγχωρήσῃς τινὰ νὰ τὸ παροξύνῃ χωρὶς αἰτίαν. Προχωρούσης τῆς ἡλικίας, θέλει συνειθισθῆν νὰ ὑποτάσσεται χωρὶς πεῖσμα· πρέπει ν' ἀκούῃ πάντοτε τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὸ ἐκ τῆς ἀληθείας ὠφέλιμον ἀναλόγως τῆς ἡλικίας του. Ἄκουσον, θυγάτηρ μου· ἅμα τὸ τέκνον σου ἴδῃ τὸ φῶς, σὺ δὲν ζῇς πλέον διὰ σεαυτήν· θέλεις ἀπολογηθῆν εἰς τὸν Ὑπέρτατον Δημιουργὸν, ὅστις σ' ἐνεπιστεύθη τὴν φροντίδα τῆς ἀνατροφῆς του· θέλεις ἀπολογηθῆν εἰς τὴν κοινωνίαν ὅπου ζῇς, εἰς τὸ ἔθνος σου, εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, εἰς ὅλα τὰ λογικὰ ὄντα.

Μὴ φράξῃς τὰ ὦτά σου εἰς τὴν φωνὴν τῆς φύσεως, ὡς μάταιαι τινὲς γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι παραιτοῦν τὰ τέκνα των εἰς ξένας χεῖρας, διότι, λέγουν, τὸ καλεῖ ἡ μεγαλοπρέπεια, τὸ ἀπαιτεῖ ἡ πολιτικὴ, ἐπροσκαλέσθημεν εἰς χορὸν, εἰς συμπόσιον, εἰς ἑσπερινὴν συναναστροφήν· κωφαὶ εἰς τὴν φωνὴν τῆς φύσεως, ἀφίνουν εἰς ξένας χεῖρας τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην τοῦ Ὑψίστου χωρὶς νὰ κατασπαράττωνται ἀπὸ τὰς τύψεις τῆς συνειδήσεως· ἔπειτα ζητοῦν ὑποταγὴν ἀπὸ τὰ τέκνα των! Ὄχι, θυγάτηρ μου· τότε μόνον ἀποκτᾷς μητρικὴν ἐξουσίαν ἐπάνω των, ὅταν ἦσαι ἀληθὴς μήτηρ· τότε ἔχεις

φίλους τῶν γηρατείων σου, ὅταν φανῇς φίλη ἀληθὴς τῆς νηπιότητός των, ὅταν ἀποφασίσῃς νὰ ὑποφέρῃς ὅλα διὰ νὰ τὰ καταστήσῃς εὐτυχῆ, πρῶτον ἠθικῶς, ἔπειτα σωματικῶς· δὲν λέγω νὰ ἦσαι ἄσχετος, ἀλλὰ προτιμητέα τὰ χρέη σου ἀπὸ τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς διασκεδάσεις.

Ἔχεις σύζυγον, ἔχεις τέκνα, πατέρα, ἀδελφοὺς, συγγενεῖς, ἀλλὰ δὲν ἔχεις κἀνένα, ἐπειδὴ ὁ θάνατος ἐνδέχεται νὰ σ' ἀφαιρέσῃ ἕνα τινὰ ἐξ αὐτῶν, ἢ καὶ ὅλους· (πόσα τοιαῦτα παραδείγματα!) θέλεις λυπηθῆν, ἀλλὰ μὴ παραφρονήσῃς ὥστε νὰ γογγύσῃς ἐναντίον τοῦ Ὑψίστου. Κύριος ζωῆς καὶ θανάτου, κύριος ὅλων τῶν ὑπ' αὐτοῦ δημιουργηθέντων, πρέπει νὰ δέχεται τὴν εὐγνωμοσύνην μας, ὄχι τὴν ἀχαριστίαν μας. Ἐνέργησον τὰ δυνατὰ ὅταν ἀσθενῶσιν, ἀλλ' ἡ ζωή των ἐτελείωσε; περιττὰ τὰ δάκρυά σου, περιττοὶ οἱ λόγοι σου. Εὐχαρίστησον τὸ Θεῖον· τίς οἶδεν; ἴσως αὔριον τοὺς ἀπαντήσῃς εἰς ἄλλον κόσμον. Εἶσαι βεβαία διὰ τῆς ζωῆς σου τὴν διάρκειαν;

Σ' ἐσυμβούλευσα, φίλον τέκνον, ὅσον ἠδυνήθην· ἀναγίνωσκε συνεχῶς διαφόρων σοφῶν σοφὰ συγγράμματα· αὐτὰ θέλουν σὲ διδάξειν ὅ,τι σύμφωνον μὲ τὴν τέχνην τοῦ βίου· ἀπάνθιζε ὡς μέλισσα τὰ εὐώδη καὶ ἐπωφελῆ ἄνθη· οἱ ἀγαθοὶ οὗτοι σύμβουλοι σὲ διορθόνουν χωρὶς νὰ σὲ ἐπιπλήττωσι.

Τελειόνω τὰς παραγγελίας μου ταύτας μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι δὲν θέλεις παραβλέψειν συμβουλὰς εἰλικρινοῦς φίλης· τὰ ὀλίγα ταῦτα θέλουν σὲ δώσειν ἀφορμὴν εἰς πολλὰ, καὶ θέλεις κάμειν νὰ μακαρίζεται

Ἐν ἔτει 1839. ἡ Μήτηρ σου,

***.

ΚΩΦΑΛΑΛΩΝ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ.

Αν ἐζητοῦσέ τις νὰ ἐπινοήσῃ μέθοδον, δι' ἧς νὰ κοινοποιῇ ἀφηρημένας ἰδέας εἰς τοὺς ἐκ γενετῆς ἢ νηπιόθεν κωφοὺς, κατὰ συνέπειαν δὲ καὶ ἀλάλους, ταχέως ἤθελεν αἰσθανθῆν ὁποῖαι δυσκολίαι περιτριγυρίζουν τοιαύτην ἐπιχείρησιν· καὶ ἂν δὲν προεγνώριζεν ὅτι τοῦτο πραγματικῶς κατωρθώθη, ἴσως ἤθελε στοχασθῆν αὐτὸ ἀκατόρθωτον. Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν πολλῶν ἀγαθῶν ὅσα ὁ πολιτισμὸς ἐπέφερεν, εἶναι καὶ ὅτι ἀκόμη καὶ οἱ τυφλοὶ ἐμποροῦν νὰ ἀναγινώσκωσι, καὶ οἱ κωφάλαλοι ν' ἀποκτῶσι καὶ νὰ φανερόνωσι τὰς πλέον ἀφηρημένας καὶ περιπεπλεγμένας ἰδέας. Τὸν τρόπον μὲν, δι' οὗ τοῦτο κατορθοῦται, δὲν εἶναι τοῦ παρόντος σκοποῦ μας λεπτομερῶς νὰ διηγηθῶμεν· ἀλλὰ τινὰ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς πραγματικῶς ἐνεργουμένης μεθόδου θέλομεν εὐχαρίστως κοινοποιήσειν.

Εἰς ἓν ἀπὸ τὰ ἐν Ἀγγλίᾳ καταστήματα τῶν κωφαλάλων ἐρωτῶσιν οἱ διδάσκαλοι τοὺς μαθητὰς τὰς σημασίας τῶν λέξεων· καταγράφονται δ' αἱ ἀποκρίσεις ἐπὶ ἀβακίων ἢ πλακῶν, αἵτινες ἀφίνονται κρεμασμέναι εἰς τὸ σχολεῖον καθ' ὅλην τὴν ἐπαύριον, εἰς τὸ διάστημα τῆς ὁποίας ἔχουσι τὴν ἄδειαν οἱ μαθηταὶ καὶ τὰς ἰδίας αὐτῶν καὶ τὰς τῶν ἄλλων σπουδαστῶν ἀποκρίσεις νὰ μεταγράφωσιν. Ἐκ τοιούτου ἀντιγραφῆς τετραδίου λαμβάνομεν τὰ ἐφεξῆς ἀποσπάσματα.

Τί εἶναι ἡ Ἐκδίκησις;—Ἡ ἐκδίκησις εἶναι φόνος ἐν τῇ καρδίᾳ· εἶναι σκληρὰ χωρὶς ἀνάγκην.—Ἐκδίκησις λέγεται ὁπόταν τὶς δὲν θέλῃ νὰ μὲ δώσῃ ὀπωρικὰ, ἐγὼ δὲ, προσηλώσας τοῦτο εἰς τὸν νοῦν, δὲν τὸν δώσω παρομοίως ὅταν μοῦ ζητήσῃ. Ὁ Θεὸς μισεῖ τὴν ἐκδίκησιν.—Ἡ ἐκδίκησις ἔχει πονηρὰν καρδίαν.—Ἡ ἐκδίκησις εἶναι μῖσος μετὰ σκληρότητος· ἂν ὁ διδάσκαλος δυσαρεστηθῇ κατ' ἐμοῦ, ἐγὼ δὲ φυλάξω τοῦτο εἰς τὴν μνήμην, καὶ βλάψω τὸν σκύλον του, τοῦτο λέγεται ἐκδίκησις.

Τί εἶναι ἡ Ὀργή;—Ἡ ὀργὴ εἶναι μεγάλη δυσαρέσκεια. Οἱ αὐθένται ὀργίζονται κατὰ τῶν ἀπροσέκτων δούλων, ἐπειδὴ συντρίβουν εὔμορφα ποτήρια καὶ πινάκια.—Ἡ ὀργὴ ἔχει τεταραγμένους διαλογισμούς.—Ἡ ὀργὴ ἔχει ἐρυθρὸν πρόσωπον καὶ ἀγρίους ὀφθαλμούς.—Ἡ ὀργὴ εἶναι πονηρὸν αἴσθημα τῆς καρδίας.—Ἡ ὀργὴ ἔχει βιαίους διαλογισμούς· ἡ ὀργὴ δὲν σκέπτεται· ἡ ὀργὴ εἶναι ταχεῖα καὶ ἀνυπόμονος· ἡ ὀργὴ εἶναι λύσσα· μάγειρός τις ἐχάλασε τὸ γεῦμα τοῦ κυρίου του, ὅστις θυμωθεὶς διὰ τοῦτο ἐδίωξεν αὐτὸν ἀπὸ τὸ μαγειρεῖόν του.

Τί εἶναι ἡ Ἀπελπισία;—Ἀπελπισία λέγεται ἡ προσδοκία βεβαίου τινὸς κακοῦ· οἱ ναῦται ἀπελπίζονται ὅταν συντριβῇ τὸ πλοῖον, καὶ καταπλακώσωσιν αὐτοὺς τὰ μεγάλα κύματα.—Ἡ ἀπελπισία ἐλπίδα δὲν ἔχει. Ἡ ἀπελπισία ἔχει ὠχρὸν πρόσωπον· ὁ φονεὺς ἀπελπίζεται ὅταν εἴπῃ ὁ δικαστὴς ὅτι πρέπει νὰ κρεμασθῇ.—Ἡ ἀπελπισία εἶναι φόβος χωρὶς ἐλπίδα.—Ἡ ἀπελπισία εἶναι σκότος εἰς τὸν νοῦν.—Ἡ ἀπελπισία δὲν ἀγαπᾷ τὰ παιγνίδια.—Ἡ ἀπελπισία εἶναι ὀκνηρά.—Ἡ ἀπελπισία εἶναι τοῦ νοὸς ἔκστασις.—Ἡ ἀπελπισία δὲν ἔχει τερπνὸν οἴκημα.

Τί εἶναι ἡ Ἐλπίς;—Ἡ ἐλπὶς εἶναι πόθος μὲ πίστιν ἡνωμένος.—Ἡ ἐλπὶς εἶναι νοητικὴ βλέψις πρὸς εὐδαίμονα κατάστασιν μετ' ἐπιθυμίας νὰ ἐπιτύχωμεν αὐτήν.—Ἡ ἐλπὶς εἶναι τὸ φῶς τῆς ψυχῆς, τὸ ὑποστήριγμα καὶ ἡ παρηγορία της ἐν μόχθοις καὶ κακοπαθείαις.—Ἡ ἐλπὶς εἶναι ἡ βακτηρία τῆς ζωῆς· μᾶς εὐφραίνει ἐν καιρῷ θλίψεων, καὶ μᾶς ὑποστηρίζει εἰς τὴν διὰ τοῦ βίου ὁδοιπορίαν. Ἂν μᾶς εὕρωσιν ἀποτυχίαι, παρηγορούμεθα μὲ τὴν ἰδέαν καλητέρου μέλλοντος· ἂν δ' ἤμεθα πτωχοὶ καὶ ἄποροι, ἡ ἐλπὶς μᾶς λέγει νὰ ἐξακολουθῶμεν τὴν φιλοπονίαν καὶ τὴν βελτίωσιν, καὶ ἱκανὰ θέλομεν ἀποκτήσειν πρὸς διατήρησιν τοῦ σώματος εἰς τὸν κόσμον τοῦτον.

Τί εἶναι ἡ Ψυχή;—Ψυχὴ λέγεται τὸ ἐντός μου συνειδὸς, τὸ ὁποῖον διευθύνει τὰς πράξεις μου, καὶ μὲ χαλινόνει καὶ παρορμᾷ εἰς ὅ,τι καὶ ἂν πράττω.—Ψυχὴ λέγεται ἡ ἐντός μου ἐνεργὸς ἀρχὴ, ἥτις ἐνθυμεῖται, διακρίνει, καὶ σκέπτεται.—Ἡ ψυχὴ εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ σώματός μου· ὅταν ἡ ψυχὴ ἀφήσῃ τὸ σῶμά μου, τὸ σῶ-

μά μου θέλει ἀποθάνειν. Οὔτε πιάνεται, οὔτε βλέπεται. Ὁ Θεὸς ἐμπορεῖ νὰ τὴν βλέπῃ, καὶ ὁ Θεὸς λαλεῖ πρὸς τὴν ψυχήν μου· δὲν εἶναι κωφή, δὲν εἶναι ἄλαλος· ἀκούει τὸν Θεόν, καὶ θέλει ψάλλειν εἰς τὸν Θεόν, ὅταν ὑπάγω εἰς τοὺς οὐρανούς.

Τί εἶναι ἡ Αἰωνιότης;—Ἡ αἰωνιότης εἶναι διάρκεια χωρὶς ἀρχὴν καὶ χωρὶς τέλος.

Ποία ἡ διαφορὰ μεταξὺ Ἀθανασίας καὶ Αἰωνιότητος;—Ἡ μὲν ἀθανασία ἐκτείνεται εἰς τὴν μέλλουσαν μόνον ἀτελεύτητον ζωήν, ἡ δ' αἰωνιότης περιλαμβάνει διάρκειαν ἄναρχον καὶ ἀτελεύτητον.

Ποία ἦτον ἡ κατάστασίς σου πρὶν διδαχθῇς;—Ἤμην ἀμαθής, καὶ δὲν διέκρινα τὸ καλὸν ἀπὸ τὸ κακόν. Δὲν ἐγνώριζα γλῶσσαν, οὐδὲ κἀνὲν ἄλλο ἐπωφελὲς μάθημα. Δὲν εἶχα κἀμμίαν ἰδέαν περὶ τοῦ ὑπερτάτου Ὄντος ἢ περὶ μελλούσης καταστάσεως. Τώρα δὲ εἶμαι εἰς κατάστασιν λογικοῦ ὄντος· γνωρίζω τὰ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἄνθρωπον καθήκοντά μου· γνωρίζω τὴν ἀνταμοιβὴν τῆς ἀρετῆς καὶ τὴν ποινὴν τῆς κακίας. Ἡ προτέρα μου κατάστασις ἦτο δυστυχής, μονήρης, καὶ ἀθλία· δὲν ἠμπόρουν νὰ σκέπτωμαι· τίποτε δὲν ἤξευρα περὶ θρησκείας.

Τί εἶναι ἡ Ἐπιστήμη; Ἡ ἐπιστήμη εἶναι γνώσεις ἀποκτώμεναι διὰ τῶν ὅσα γίνονται ὁρατὰ εἰς τὸν νοῦν.—Ἡ ἐπιστήμη εἶναι γνώσεις θεμελιωμέναι εἰς ἀπόδειξιν ἢ βεβαιότητα.

Τί εἶναι ἡ Τέχνη;—Τέχνη λέγεται πᾶν ὅ,τι κατορθοῦται ἢ παράγεται διὰ τῆς ἐμπειρίας τοῦ ἀνθρώπου,—οὐχὶ δὲ ἀπὸ φυσικὰς αἰτίας.—Ἡ τέχνη παράγεται διὰ τῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐφευρέσεως· εἶναι ἡ εὐφυΐα τοῦ νοὸς καὶ ἡ δύναμις τοῦ σώματος.

Ποία ἦτον ἡ κατάστασις τοῦ νοός σου πρὶν παιδευθῇς;—Ὁ νοῦς μου, πρὸ τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἦτον ὡς σκοτεινὸς θάλαμος πλήρης πολλῶν ἀγαθῶν καὶ ὡραίων πραγμάτων· ἀλλὰ δι' ἔλλειψιν φωτὸς ἦσαν κεκρυμμένα.—Ἡ κατάστασις τοῦ νοός μου ἦτον ὡς ἡ γῆ χωρὶς τὸν ἥλιον.

Ποία ἡ διαφορὰ μεταξὺ Λογικοῦ καὶ Κρίσεως;—Τὸ λογικὸν εἶναι ἡ λαμπὰς τοῦ νοός, ἡ δὲ κρίσις ὁ ὁδηγός του.

Τί εἶναι ἡ Οἰκονομία;—Οἰκονομία λέγεται τὸ νὰ κυττάζω τὸ ἀργύριόν μου· δηλ. νὰ μὴ τὸ ἐξοδεύω εἰς οὐτιδανὰ ἢ ἄχρηστα πράγματα· προσέτι, νὰ κυττάζω τὰ φορέματά μου, καὶ νὰ προσπαθῶ νὰ περνῶ πολὺν καιρὸν μὲ ὅσον ἀργύριον μοῦ εὑρίσκεται.—Οἰκονομία λέγεται τὸ νὰ φυλάττω τὰ χρήματά μου, καὶ ποτὲ νὰ μὴν ἀγοράζω κἀνὲν ὡραῖον μέν, ἄχρηστον δὲ πρᾶγμα. Ἂν δὲν ἔχω τὰ ἐνδύματά μου καθάρια, δὲν εἶμαι οἰκονομικός.

Τί εἶναι ἡ Ἀρετή;—Ἡ ἀρετὴ εἶναι καθαροὶ σκοποὶ καὶ καθαραὶ πράξεις· εἶναι καλὴ διότι προέρχεται ἐκ Θεοῦ.—Ἡ ἀρετὴ εἶναι ὡς ἄγγελος.

Τί εἶναι ὁ Θεός;—Ὁ Θεὸς ζωογονεῖ καὶ συντηρεῖ τὰ πάντα. Ὁ ἥλιος ἀνατέλλει καὶ δύει καὶ μᾶς δίδει φῶς καὶ θερμότητα, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς εἶναι εἰς τὸν ἥλιον, καὶ προστάζει αὐτόν. Ὁ ἄνεμος ἔρχεται, καὶ αὐτὸς εὑρίσκεται εἰς τὸν ἄνεμον· ἡ βροχὴ ἔρχεται, καὶ αὐτὸς εἶναι εἰς τὴν βροχήν. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ κριτὴς τοῦ κόσμου· αὐτὸς θέλει παιδεύσειν τοὺς κακούς· ἀλλὰ θέλει δώσειν ζωὴν καὶ εὐδαιμονίαν εἰς τοὺς ἀγαθούς.—Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ Παντοδύναμος πατήρ μας· αὐτὸς ἔκαμε τὸν εὐρύχωρον τοῦτον κόσμον, καὶ τὰ δένδρα, τὰ κτήνη, καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Ἡμεῖς τὸν λατρεύομεν, διότι ἐμπορεῖ νὰ μᾶς δίδῃ ὅλα τὰ ἀγαθά· καὶ τὸν ἀγαπῶμεν.—Ὁ Θεὸς εἶναι τὸ ἀκατανόητον Ὄν, τὸ ὑπεράνω καὶ πέριξ ἡμῶν, καὶ τὸ ὁποῖον πάντοτε μᾶς βλέπει. Εἶναι ἄπταιστος, ἄφθαρτος. Μᾶς στέλλει ὑγείαν καὶ τροφὴν καὶ σκεπάσματα τοῦ σώματος· μᾶς στέλλει φρόνησιν καὶ χαρὰν διὰ τὰς ψυχὰς ἡμῶν. Βλέπω ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πανάγαθος καὶ πανεύσπλαγχνος. Ὁ Θεὸς εἶναι πανάγιος καὶ παντοκράτωρ. Βλέπει τὸ παρελθόν, τὸ παρόν, καὶ τὸ μέλλον. Δὲν λανθάνεται· δὲν ἀμφιβάλλει.

Τί λέγεται Ἰδέα;—Ἡ ἰδέα εἶναι εἰκὼν ἐντὸς τοῦ πνεύματος.—Ἡ ἰδέα εἶναι εἰκὼν ὑπὸ τοῦ νοὸς βλεπομένη.

Τί εἶναι ἡ Φιλία;—Ἡ φιλία εἶναι ἀγάπη χωρὶς ἀστασίαν, καὶ χωρὶς δυσπιστίαν. Ἀποβλέπει εἰς τὰς καλὰς ἰδιότητας τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας, καὶ δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ κοινὰς ἢ ἐξωτέρας περιστάσεις.—Ἡ φιλία εἶναι προοδευτικὴ κλίσις τῆς καρδίας μεταξὺ καλοκἀγάθων ὑποκειμένων.

Τί εἶναι ἡ Αὐτάρκεια;—Ἡ αὐτάρκεια εἶναι ἀπόλαυσις χωρὶς ἀνησυχίαν, καὶ εὐχαρίστησις χωρὶς ἐπιθυμίαν. Δὲν βλέπει μὲ φθόνον τὴν ὑπεροχὴν ἄλλου τινός, οὐδὲ ζητεῖ νὰ μεγαλύνῃ τὰ κτήματά της διὰ φιλοδοξίας ἢ χαμερπείας.

ΛΟΔΟΒΙΚΟΣ ΙΑ'.—Ὁ βασιλεὺς οὗτος εἶχε μίαν ἀλλόκοτον κλίσιν πρὸς κύνας καὶ ἵππους· ἔστελλε δ' εἰς διαφόρους τόπους νὰ τοῦ ἀγοράζωσι τὰ διάφορα εἴδη, καὶ πολλάκις μάλιστα ἐπλήρονεν ὑπὲρ ὅσον τοῦ ἐζητοῦσαν. Ἐπίτηδες ἔστειλεν ἄνθρωπον εἰς τὴν Σικελίαν νὰ τοῦ ἀγοράσῃ τὴν ἡμίονον ἀξιωματικοῦ τινός, ἐπλήρωσε δὲ διπλῆν τὴν ἀξίαν. Εἰς τὴν Νεάπολιν τοῦ ἠγόρασαν ὅλους τοὺς ἵππους, καὶ ὅλα τὰ ἐκεῖ εὑρισκόμενα παράξενα ζῶα· ἐκ τῆς Βαρβαρίας ἐπρομηθεύθη λέοντά τινα, οὐχὶ μεγαλήτερον τῆς ἀλώπεκος. Εἰς τὴν Σβεκίαν καὶ Δανίαν ἔστειλε ζητῶν τὴν Ἀλκὴν καὶ τὸν Τάρανδον, ἐπλήρωσε δὲ δι' ἕκαστον 4500 Ὁλλανδικὰ φλωρίνια. Μ' ὅλα ταῦτα, ἀφοῦ ἐφέροντο εἰς αὐτὸν τὰ διάφορα ταῦτα εἴδη, ποσῶς δὲν τὰ ἐτιμοῦσε, πολλάκις δὲ οὔτε κἂν ἤθελε νὰ ἴδῃ τοὺς ὅσοι εἶχον φέρειν αὐτὰ εἰς τὴν αὐλήν του.

Πολλοὶ γὰρ πλουτοῦσι κακοί, ἀγαθοὶ δὲ πένονται·
Ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοῖς οὐ διαμειψόμεθα
Τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον· ἐπεὶ τὸ μὲν ἔμπεδόν ἐστι,
Χρήματα δ' ἀνθρώπων ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.

ΤΟ ΜΕΓΑ ΤΕΙΧΟΣ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ.

ΑΠΑΝΤΕΣ σχεδὸν καὶ ἠκούσαμεν καὶ ἀνέγνωμεν περὶ τοῦ μεγάλου Κινικοῦ τείχους, τοῦ κατασκευασθέντος εἰς προφύλαξιν τῆς αὐτοκρατορίας ἀπὸ τὰς τῶν Ταρτάρων ἐπιδρομάς. Σοβαρὰ δέ τις καὶ προσεκτικὴ ἐξέτασις θέλει μὲν ἐλαττώσειν ὁπωσοῦν τὸ μεγαλεῖον καὶ τὸ τεράστιον αὐτοῦ, ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο θέλει μᾶς δείξειν ἔργον καταπληκτικὸν, καὶ μᾶς δώσειν ὑψηλήν τινα ἰδέαν περὶ τῆς φιλοπονίας καὶ τῆς ἐπιμονῆς τῶν Σινῶν.

Ὁ πατὴρ Γερβιλλών, εἷς τῶν Λατίνων ἱεραποστόλων, ὅστις ὥδευσε κατὰ τὸ κυριώτερον αὐτοῦ μέρος, καὶ διέβη τὰς πλείστας τῶν σημαντικωτέρων πυλῶν του, καὶ ἴδεν αὐτὸ μᾶλλον παντὸς ἄλλου Εὐρωπαίου, λέγει τὰ ἑξῆς· 'Τὸ Κινικὸν τεῖχος εἶναι τωόντι ἓν ἀπὸ τὰ ἐκπληκτικώτερα καὶ παραδοξότερα εἰς τὸν κόσμον ἔργα· μ' ὅλον τοῦτο, οὐδεὶς ἐμπορεῖ ν' ἀρνηθῇ ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν περιηγητῶν ὑπερεμεγάλυναν αὐτὸ, φαντασθέντες, ἀναμφιβόλως, ὅτι καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς τὸ ἴδαν εἰς τὰ σιμώτατα τοῦ Πεκίνου μέρη, ἢ εἴς τινα τῶν ἀξιολογωτέρων περασμάτων, ὅπου εἶναι τωόντι ὀχυρώτατον καὶ καλόκτιστον, ὡς καὶ ὑψηλότατον καὶ παχύτατον.' Κατὰ τὸν ἀξιόπιστον τοῦτον συγγραφέα, ἐκ τοῦ 'Ανατολικοῦ Ὠκεανοῦ μέχρι τῶν συνόρων τῆς ἐπαρχίας Τσαν-σὶ, ἢ εἰς 200 λευγῶν διάστημα, εἶναι γενικῶς ἐκτισμένον ἀπὸ πέτραν καὶ πλίνθον, μὲ δυνατοὺς τετραγωνικοὺς πύργους ἀρκετὰ πλησιάζοντας δι' ἀμοιβαίαν ὑπεράσπισιν, καὶ προσέτι μὲ ὀχυρὸν καὶ καλόκτιστον φρούριον εἰς πᾶν λόγου ἄξιον πέρασμα. Πολλαχοῦ τῆς γραμμῆς ταύτης καὶ ἐκτάσεως τὸ τεῖχος εἶναι διπλοῦν καί ποτε τριπλοῦν. 'Αλλ' ἀπὸ τὴν εἴσοδον τῆς ἐπαρχίας Τσαν-σὶ μέχρι τῶν δυτικῶν περάτων τὸ τεῖχος δὲν εἶναι εἰμὴ ἀνάχωμά τι, τόσον κατηφανισμένον πολλαχοῦ, ὥστε ὁ ἱεραπόστολος ἠδυνήθη ἔφιππος νὰ περάσῃ καὶ νὰ μεταπεράσῃ αὐτό. Κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τοῦ τείχους ὑπάρχουσι πολυάριθμοι πύργοι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἐκ χώματος ἐκτισμένοι.

Πολλαχοῦ τὸ τεῖχος εἶναι ἀναβιβασμένον εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὑψίστων καὶ τραχυτάτων βράχων. Ὁ ἱεραπόστολος, Π. Γερβιλλών, λέγει ὅτι παντελῶς δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἐννοήσῃ τίνι τρόπῳ λίθοι καὶ πλίνθοι ἀνυψώθησαν εἰς τοιούτους τόπους, ἢ πῶς οἱ Σῖναι ἠδυνήθησαν νὰ κατασκευάσωσιν εὐμεγέθη φρούρια ἐπὶ μερῶν, ὅπου οἱ τολμηρότατοι τῶν Εὐρωπαίων ἀρχιτεκτόνων δὲν ἤθελον ἐπιχειρήσειν τὸ ἐλάχιστον κτίριον νὰ ἀνεγείρωσι. Τὸ μέγα τεῖχος, τὸ ὁποῖον τώρα καὶ εἰς τὸ καλήτερον αὐτοῦ μέρος ἔχει πάμπολλα ῥήγματα, συνίσταται ἀπὸ δύο τοίχους, πολλοὺς ἐν γένει πόδας ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντας, ἐκ πλίνθου δὲ καὶ πέτρας κατεσκευασμένους, καὶ περὶ τὸν ἕνα ἥμισυν πόδα κατὰ τὸ πάχος· ἐπειδὴ δὲ τὸ μεταξὺ τῶν δύο τοίχων διάστημα εἶναι πλῆρες ἀπὸ χῶμα, φαίνονται ὡς εἷς πλινθόκτιστος καὶ λιθόκτιστος· ἕως ἓξ ἢ ἑπτὰ πόδας ἐκ τῆς βάσεως οἱ τοῖχοι οὗτοι εἶναι ἀπὸ μεγάλας τετραγωνικὰς πέτρας κατεσκευασμένοι, τὸ δὲ λοιπὸν εἶναι πλίνθινον. Ἡ λάσπη, ἐξ ἧς ᾠκοδομήθησαν, εἶναι ἀρίστης ποιότητος. Ἔχει δὲ τὸ τεῖχος κατὰ μέσον ὅρον ὡς εἴκοσι ποδῶν ὕψος, ἀλλ' οἱ κατ' αὐτὸ διανεμημένοι πύργοι σπανίως εἶναι τῶν τεσσαράκοντα ποδῶν χαμηλότεροι. Πρὸς τὰ θεμέλια οἱ πύργοι οὗτοι εἶναι ὡς δεκαπέντε τετραγωνικῶν ποδῶν, ἀλλὰ σμικρύνονται βαθμηδὸν ὅσον ἀναβαίνουσι. Καὶ τὰ τείχη καὶ οἱ πύργοι ἔχουν ἐπάλξεις. Τὸ πλάτος τοῦ τείχους εἶναι τοσοῦτον, ὥστε ἓξ ἱππεῖς ἱππεύουν ἐπ' αὐτοῦ κατὰ μέτωπον· ὑπάρχουσι δὲ κλίμακες πλίνθιναι καὶ πέτριναι, ὡς καὶ κεκλιμένα ἐπίπεδα, δι' ὧν ἀναβαίνουν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ τείχους ὁμαλότητα. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ἡ περιγραφὴ αὕτη ἁρμόζει εἰς τὸ κάλλιστον μόνον αὐτοῦ μέρος.

Πλησίον ἑκάστης τῶν πυλῶν τοῦ τείχους, ὅσας ὁ ἱεραπόστολος διέβη, εὗρηκε πόλιν ἢ μεγάλην κωμόπολιν. Παρὰ μίαν τῶν κυριωτέρων πυλῶν, ἥτις ἀνοίγει ἐπὶ τοῦ πρὸς τὴν Ἰνδίαν δρόμου, εὑρίσκεται τοποθετημένη ἡ Σινιγγφοῦ, πόλις παμμεγίστη καὶ πολυανθρωποτάτη, τὴν ὁποίαν κατ' ἐπανάληψιν ἐπεσκέφθησαν οἱ ἱεραπόστολοι. Οἱ Ἰησουῖται πατέρες, ὁ Ἀλβέρτος Δορβίλλης καὶ ὁ Γρούβερος, ἐστάθησαν ἐνταῦθα τριάκοντα ἡμέρας, ἔλαβον δὲ περισσὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξετάσωσι τὸ μέγα τεῖχος κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τῆς χώρας. Περιέγραψαν δ' αὐτὸ ὡς τοσούτου πλάτους, 'ὥστε ἓξ ἱππεῖς κατὰ μέτωπον τεταγμένοι ἠμπόρουν νὰ δράμωσιν ἱπποδρομίαν ἐπ' αὐτοῦ χωρὶς δυσκολίαν πρὸς ἀλλήλους· καὶ ἐντεῦθεν,' ἐξακολουθοῦν, 'τὸ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ τείχους ἰσάδιον συχνάζεται παραπολὺ ἀπὸ τοὺς πολίτας τῆς Σινιγγφοῦ, καὶ διὰ τὴν τοῦ ἀέρος ἀπόλαυσιν, ὅστις πνέει ὑγιεινότατος καὶ τερπνότατος ἀπὸ τὰς παρακειμένας ἐρήμους, καὶ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων παιγνίων καὶ γυμνασμάτων πρὸς ἄνεσιν καὶ ἀναψυχὴν τοῦ νοός· καθότι τοσοῦτον ὕψος ἔχουσι τὰ τείχη, ὥστε ἀσμένως καταφεύγουν εἰς αὐτὰ οἱ κάτοικοι νὰ χαρῶσι τὴν τῶν ἐξοχῶν θέαν, ἥτις πανταχόθεν εἶναι καθαρωτάτη καὶ ἐκτεταμένη, καὶ ὑπερβολὴ εὐάρεστος· προσέτι δὲ, καὶ αἱ εἰς τὰ τείχη φέρουσαι κλίμακες εἶναι πλατεῖαι καὶ ἁρμόδιαι.' Ἐπὶ τῶν τειχῶν τούτων, μᾶς βεβαιόνουν οἱ αὐτοὶ οὗτοι ἄνδρες, δύναταί τις δεκαοκτὼ ἡμέρας νὰ ἐξακολουθῇ ὁδοιπορῶν, ὁρμώμενος ἀπὸ τὴν πλησίον τῆς Σινιγγφοῦ πύλην, καὶ ἐφιστάμενος εἰς ἄλλην πύλην παρὰ τὴν πόλιν Σουχιέν· πολλοὶ δὲ περιηγηταὶ, ἐξ ἁπλῆς περιεργείας, τὴν ἄδειαν λαβόντες τοῦ διοικητοῦ τῆς Σινιγγφοῦ, καὶ προμηθευθέντες ἀπὸ ζωοτροφίας, ἐξετέλεσαν τὴν ἐπὶ τῶν τειχῶν ὁδοιπορίαν ταύτην. Περιγράφουσι δὲ τὴν ἔσω τοῦ τείχους χώραν ὡς τὰ μέγιστα πολλαχοῦ διαφέρουσαν ἀπὸ τὴν ἔξω· ἐκ τῶν πύργων καὶ τῶν ἐπάλξεων, τὰ ὁποῖα συνεχῶς ἐκάλυπτον τοὺς ὑψηλοτάτους βράχους, βλέποντες εἰς τὰ κάτω οἱ περιηγηταὶ οὗτοι, ἐθεώρουν ἐξ ἑνὸς μέρους καλλιεργημένην καὶ πολυάνθρωπον ἔκτασιν, ἐξ ἄλλου δὲ πᾶσαν τὴν ἀγριότητα τῆς ἐρήμου, ἥτις ἐφαίνετο ὅτι οὐδέποτε εἶχε πατηθῆν ὑπὸ ἀνθρωπίνου ποδὸς, ἀλλ'

ἐπλεόναζεν ἀπὸ παντὸς εἴδους ἄγρια θηρία. Καὶ τοῦ τείχους αὐτοῦ ἡ θεωρία πρέπει νὰ κάμνῃ ἐξίσου ἰσχυρὰν ἐντύπωσιν, ἐνῷ βλέπει τις αὐτὸ διαπερνῶν πεδιάδα κατόπιν πεδιάδος, καὶ ὑπερβαῖνον ὑψηλότατα ὄρη,—τῶν πολυαρίθμων πύργων ἄλλου μὲν ὄντων ἀκεραίων, ἄλλου δὲ κρημνιζομένων, καὶ τῶν πλευρῶν τοῦ τείχους ποῦ μὲν ἐλευθέρων καὶ γυμνῶν, ποῦ δ' ἐσκιασμένων ἀπὸ ἕρποντα φυτά, ἢ ἐστεμμένων μὲ δένδρα εὔρωστα, βλαστάνοντα ἐκ τῶν εἰς τὸ κτίριον διαστημάτων ἢ ἐκ τῆς βάσεως· τοῦ ὅλου κατὰ τὸ φαινόμενον ἐκτεινομένου ὡς νὰ ἤθελε περιζώσειν τὴν σφαῖραν, ἢ ὡς νὰ μὴν εἶχε τέλος. Ἀρχαιότης 2000 ἐτῶν πρέπει ν' αὐξάνῃ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὸ σοβαρὸν τῆς ἐντυπώσεως.

Ἡ ταχύτης, καθ' ἣν ἐξετελέσθη τὸ ἔργον τοῦτο, εἶναι οὐχ ἧττον τοῦ τείχους αὐτοῦ ἐκπληκτική. Εἰς μίαν μόνην πενταετίαν λέγεται ὅτι ἔκτισαν τὸ ὅλον πολλὰ ἐργατῶν ἑκατομμύρια, τριῶν ἀνδρῶν ἐξ ἑκάστης δεκάδος ἀγγαρευθέντων ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος διὰ τὴν ἐκτέλεσίν του. Ἐτελειώθη δὲ 205 ἔτη πρὸ Χριστοῦ γενέσεως.

ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ.

Ἀριθ. 10. Μέρος Β'.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΕΝΑΡΓΕΙΑ.

ΕΜΠΟΡΕΙΣ δὲ καὶ νὰ παρατηρήσῃς ὅτι τὰ ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων αὐτοῦ διδασκόμενα ἠθικὰ χρέη δὲν ἦσαν τοιαῦτα, ὁποῖα νὰ ἐφελκύσωσι τοὺς ἀκροατάς. Οἱ Ἰουδαῖοι, σεμνυνόμενοι ὡς ὁ τοῦ Ὑψίστου ἅγιος καὶ περιούσιος λαός, ἔβλεπον ὡς ἀκαθάρτους καὶ ἀπερριμμένους τοὺς Ἐθνικούς, ἐμίσουν δὲ μάλιστα καὶ περιεφρόνουν τοὺς Σαμαρείτας. Ὄχι ὀλιγώτερον ὑψηλοφρόνουν οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τὴν πολεμικὴν δόξαν καὶ τὴν πολιτικὴν αὐτῶν δύναμιν· οἱ δ' Ἕλληνες διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὸν ἐξευγενισμόν των. Πάντες δὲ ἦσαν ζηλότυποι διὰ τὴν δόξαν, καὶ τὸ μέγεθος, καὶ τὴν ὑπεροχήν, ἕκαστος τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος. Εἰς οὐδένα τούτων ἤρεσκεν ἡ διδασκαλία ν' ἀγαπῶσι τοὺς ἐχθρούς των, ν' ἀποδίδωσι καλὸν ἀντὶ κακοῦ, νὰ ταπεινοφρονῶσι καὶ νὰ συγχωρῶσι· νὰ ὑπομένωσι διωγμούς· νὰ ἦναι πρᾶοι καὶ πρὸς ὅλους εὐμενεῖς· καὶ τελευταῖον, νὰ θεωρῶσι παντὸς γένους καὶ πάσης τάξεως ἀνθρώπους ἰσοτίμους ἐνώπιον τοῦ Εὐαγγελίου, 'ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος· βάρβαρος, Σκύθης· δοῦλος, ἐλεύθερος.' (Κολοσ. γ'. 11.) Προσέτι, ἐπειδὴ πνεῦμα φατριαστικὸν ἐκυρίευε τοὺς Ἰουδαίους, ἔπρεπε κατὰ φυσικὸν λόγον, ἂν μὲν ἦτον ἐνθουσιαστὴς ὁ Χριστός, νὰ προσκολληθῇ εἰς μίαν τῶν δύο μεγάλων αἱρέσεων, εἰς τοὺς Φαρισαίους ἢ τοὺς Σαδδουκαίους· ἂν δὲ ἦτο πανοῦργος λαοπλάνος, νὰ ζητήσῃ ἀμφοτέρων τὴν εὔνοιαν, κολακεύων ποτὲ μὲν τούτους ποτὲ δ' ἐκείνους, καὶ θεραπεύων ἕκαστον κόμμα διὰ τῆς στηλιτεύσεως τῶν τοῦ ἄλλου ἐλαττωμάτων. Ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐναντίου, ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰς πρὸς ἕκαστον κόμμα ὁμιλίας του ἐκθέτει τὰ ἴδια ἑαυτῶν ἐλαττώματα, (Λουκ. ιά. 42, κτλ. κ'. 27.) αὐτὸ δὲ τοῦτο πράττει καὶ ὡς πρὸς τοὺς Ἰουδαίους καὶ Σαμαρείτας, (Λουκ. ί. 33· δ'. 22.) Ταῦτα πάντα εἶναι μὲν ἄξια διδασκάλου θεόθεν ἀπεσταλμένου, πάντη δὲ διάφορα ἀφ' ὃ ἠδύνατό τις νὰ ἐλπίσῃ ἀπὸ φιλοὺς ἀνθρωπίνους διδασκάλους.

Πάλιν· ἐὰν στοχασθῇς τὴν φράσιν τῶν ἱστορικῶν βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης, (τῶν τεσσάρων Εὐαγγελίων καὶ τῶν Πράξεων), θέλεις παρατηρήσειν ὅτι οὔτε τὰ θαύματα οὔτε τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων ἐκθέτονται κομπαστικῶς, ἢ εὐγλώττως περιγράφονται, ὡς φυσικὰ ἤθελον πράξειν οἱ ἐπιθυμοῦντες σφοδρῶς νὰ συγκινήσωσι τὸν ἀναγνώστην. Κάμμία προσπάθεια δὲν γίνεται πρὸς διέγερσιν ἀπορίας, ἢ θαυμασμοῦ, ἢ συλλυπήσεως, ἢ ἀγανακτήσεως. Τίποτε, εἰς βραχυλογίαν, δὲν ὑπάρχει, ὁποῖον ἠθέλομεν ἀπαντήσειν εἰς συγγραφεῖς, οἵτινες κατεγίνοντο νὰ συγκροτήσωσι τεράστιόν τι διήγημα διὰ νὰ κινήσωσι τὰ αἰσθήματα καὶ τὴν φαντασίαν τῶν ἀνθρώπων. Τὰ θαυματουργήματα καὶ ἡ τοῦ Χριστοῦ ἡρωϊκὴ καρτερία ἱστοροῦνται ὅλα συντόμως, γαληνίως, καὶ ξηρῶς, σχεδὸν δὲ μ' ἀδιάφορον ἀέρα, ὡς νὰ ἦσαν ἐκ τῶν καθ' ἡμέραν γινομένων, καὶ πασίδηλα εἰς τοὺς ἀναγνώστας. Τοῦτο δὲ ἀληθῶς εἶναι ἓν ἰσχυρὸν δεῖγμα ὅτι οἱ ἀναγνῶσται, πρὸς οὓς ἀπετείνοντο τὰ Εὐαγγέλια,—οἱ πρῶτοι Χριστιανοί,—ἦσαν τῷόντι (ὡς τὰ βιβλία αὐτὰ μᾶς δίδουν νὰ ἐννοήσωμεν) προσοικειωμένοι μὲ τὰ πράγματα ταῦτα· ἐν βραχυλογίᾳ, ὅτι οἱ διωγμοὶ καὶ τὰ σημεῖα τῶν Ἀποστόλων ἦσαν, κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους καὶ τόπους, κοινὰ καὶ πασίγνωστα.

Πρέπει δὲ καὶ νὰ παρατηρήσῃς μετὰ πόσης εἰλικρινοῦς ἁπλότητος περιγράφουν οἱ τῆς Νέας Διαθήκης συγγραφεῖς τὰς ἀδυναμίας καὶ τὰ ἐλαττώματα τῶν μαθητῶν, χωρὶς ἐξαίρεσιν οὐδὲ τῶν ἐπισημοτέρων Ἀποστόλων. Ἡ τῆς καρδίας αὐτῶν βραδύτης (τουτέστι, νωθρότης διανοητική) ἡ εἰς τὸν Κύριον αὐτῶν ὀλιγοπιστία των, ἡ κοσμικὴ φιλοδοξία, καὶ ἡ μεταξὺ ἑαυτῶν ζηλοτυπία, μνημονεύονται ἀσυστόλως, καὶ τόσον ἐλευθέρως, ὅσον τὰ ἐλαττώματα τῶν ἐχθρῶν των.

Τοῦτο, ὡς καί τινα ἐκ τῶν ἄλλων τὰ ὁποῖα ἀνεφέραμεν, ἤθελεν εἶσθαι πολὺ ἀξιοσημείωτον, ἂν εὑρίσκετο εἰς ΕΝ ὁποιονδήποτε βιβλίον· ἀλλὰ γίνεται πολὺ μᾶλλον τοιοῦτον, ὁπόταν στοχασθῶμεν ὅτι ὁ αὐτὸς χαρακτὴρ διατρέχει ἅπαντα τὰ εἰκοσιεπτὰ βιβλία τῆς Νέας Διαθήκης,—βιβλία διάφορα τὸ εἶδος, διαφόρων ἐποχῶν, καὶ ὀκτὼ διαφόρων συγγραφέων. Ἀσφαλῶς ἐμπορεῖς νὰ ζητήσῃς παρ' ὁποιουδήποτε ἀπίστου νὰ σὲ δείξῃ τὸν αὐτὸν ἢ τὸν ἥμισυν ἀριθμὸν συγγραφέων ὑπὲρ κόμματος, φατρίας, ἢ συστήματος τινός, ὅλων, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως, συγγραφάντων μὲ τὴν αὐτὴν σεμνὴν ἁπλότητα, καὶ χωρίς τινος ἐπιχειρήσεως νὰ δικαιολογήσωσιν, ἢ νὰ ὑψώσωσι, καὶ νὰ ἐπιδείξωσιν ἑαυτούς.

Κατὰ τοῦτο, καὶ κατ' ἄλλα πολλά, καὶ ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία καὶ αἱ Χριστιανικαὶ Γραφαὶ εἶναι πάντη ἀνόμοιαι μ' ὅ,τι ἤθελον εἶσθαι, ἂν εἶχον προέλθειν ἐξ

ἁπλοῦ ἀνθρώπου. Πλάνοι μὲν ἦτον ἀδύνατον νὰ γράψωσι μὲ τόσην ἁπλότητα, εἰλικρίνειαν, καὶ ἀτεχνίαν· ἐνθουσιασταὶ δὲ ἦτον ἀδύνατον νὰ δείξωσι τόσην γαλήνην, σωφροσύνην, καὶ σοφίαν. Καὶ ὅμως, ἂν ὁ Χριστιανισμὸς ἦτον ἀνθρώπων ἐπινόημα, οἱ ἄνθρωποι οὗτοι πρέπει νὰ ἦσαν οἱ ἐντελέστατοι καὶ πονηρότατοι πλάνοι, ἢ οἱ παραλογώτατοι καὶ μανιωδέστατοι ἐνθουσιασταί.

ΜΟΝΟΜΑΝΙΑ ΙΠΠΩΝ.

Το 1806, ἀξιωματικός τις ἐκ Πεδεμοντίου εἶχεν ὡραίαν καὶ χρησιμωτάτην φοράδα, ἀλλ' ἐνίοτε εἰς τὸ ἄκρον ἐπικίνδυνον κατὰ συνέπειαν μιᾶς ἀλλοκότου ἰδιότητος. Ἀπεστρέφετο ἰσχυρῶς τὸ χαρτίον, τὸ ὁποῖον πάραυτα ἐγνώριζε καθ' ἣν στιγμὴν ἔβλεπεν αὐτό, ἀκόμη δὲ καὶ εἰς τὸ σκότος, ἂν ἐτρίβοντο πρὸς ἄλληλα δύο ἢ τρία φύλλα. Τόσον ταχὺ καὶ τόσον σφοδρὸν ἀποτέλεσμα ἐπροξένει ἡ ὄψις ἢ ὁ ἦχος αὐτοῦ, ὥστε πολλάκις ἔῤῥιπτε κάτω τὸν ἀναβάτην· ἅπαξ δέ, τοῦ ποδός του περιπλεχθέντος εἰς τὴν πατήτριαν, ἔσυρεν αὐτὸν ἱκανὴν ὥραν ἐπὶ πετρώδους δρόμου. Εἶναι δ' ἀξιοσημείωτον, ὅτι ἡ φορὰς αὕτη ποσῶς δὲν ἐφοβεῖτο κἀνὲν ἐκ τῶν ἀντικειμένων, ὅσα κοινῶς φοβίζουσι τοὺς ἵππους. Πάντη ἀδιαφόρει πρὸς τὴν μουσικὴν τοῦ τάγματος, τὸ σφύριγμα τῶν παλλῶν, τὸν βρυχηθμὸν τοῦ κανονίου, τὸ πῦρ τῶν στρατοπέδων, ἢ τὴν λάμψιν τῶν ὅπλων. Κἀμμίαν ἐντύπωσιν δὲν ἔκαμνεν εἰς αὐτὴν ἡ σύγχυσις καὶ ὁ θόρυβος τῆς συμπλοκῆς· κἀνενὸς ἄλλου λευκοῦ ἀντικειμένου ἡ θέα δὲν τὴν ἐτάραττε· κἀνένα ἦχον ἄλλον δὲν περιειργάζετο· τοῦ χαρτίου μόνου ἡ θέα ἢ τὸ τρίξιμον ἐκίνει αὐτὴν εἰς μανίαν. Πᾶν δυνατὸν μέσον μετεχειρίσθησαν διὰ νὰ τὴν ἰατρεύσωσιν ἀπὸ τὴν παράδοξον ταύτην καὶ κινδυνώδη ἀποπλάνησιν, ἀλλὰ χωρὶς ἐπιτυχίαν· ὁ δὲ κύριος αὐτῆς ἠναγκάσθη τέλος νὰ τὴν πωλήσῃ, καθότι ἡ ζωὴ αὐτοῦ εὑρίσκετο εἰς συνεχῆ κίνδυνον.

Φοράς τις ἀνῆκεν εἰς τὸ τάγμα τῶν Βασιλικῶν Σωματοφυλάκων τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ τοῦ 1816 μέχρι τοῦ 1821. Ἦτο δὲ καθ' ὅλα εὐάγωγος, καὶ οὐδ' ἴχνος ἀντιπαθείας ἐδείκνυεν οὔτε πρὸς ἀνθρώπους, οὔτε πρὸς ἄλλα ζῶα, οὔτε πρὸς ἵππους, ἐκτὸς μόνον ὁπότε ἦσαν ἀνοικτοῦ φαιοῦ χρώματος· ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἔβλεπε φαιὸν ἵππον, ὥρμουσε κατ' αὐτοῦ, καὶ τὸν προσέβαλε μὲ τὴν μεγίστην λύσσαν. Συνέβαινε δὲ τὸ αὐτὸ πανταχοῦ καὶ πάντοτε. Εἰς τὴν παράταξιν, εἰς τὸν δρόμον, εἰς τὴν συμπλοκήν, καὶ εἰς τὸ ἱπποστάσιον ἦτον ἀνελλιπὴς ἡ φορὰς αὕτη· ἀλλὰ τοσοῦτον μῖσος ἔτρεφε πρὸς φαιοὺς ἢ λευκοὺς ἵππους, ὥστε ἦτον ἐπικίνδυνον νὰ εὑρεθῶσιν εἰς τὸ αὐτὸ ἱπποστάσιον, ὅσον καὶ ἂν ἤθελον εἶσθαι ἀπομεμακρυσμένοι. Ἂν μόνον μίαν φορὰν ἔπιπτε τὸ βλέμμα της εἴτε εἰς ἵππον εἴτε εἰς φοράδα, δὲν ἡσύχαζε πρὶν ἀποῤῥίψῃ τὸν ἀναβάτην, ἢ συντρίψῃ τὸ σχοινίον της, τότε δ' ὥρμουσε κατ' αὐτοῦ μὲ τὴν μεγίστην λύσσαν, καὶ πολλαχοῦ τὸν κατεδάγκανε. Γενικῶς ὅμως ἐπίανε τὸ ζῶον ἀπὸ τὴν κεφαλὴν ἢ ἀπὸ τὸν λάρυγγα, καὶ τὸ ἐκράτει τόσον σφιγκτά, ὥστε βεβαίως ἔπνιγεν αὐτό, ἂν δὲν ἐπρόφθανέ τις πρὸς ἀπαλλαγήν.

Ἀφοῦ ἐγήρασε, (διότι τὸ 1821 ἦτο δεκαοκταετής), ἡ μανία δὲν κατέπαυσε μὲν ἐξ ὁλοκλήρου, ἀλλ' ἐξησθένησεν ὁπωσοῦν. Κἀνὲν ἄλλο σῶμα λευκόχροον δὲν ἐφαίνετο νὰ κάμνῃ ἐπ' αὐτῆς τὴν ἐλαχίστην ἐντύπωσιν.

Ἄλλη τις φορὰς ἐφοβεῖτο, ἐκ τοῦ ἐναντίου, ὅλα τὰ λευκὰ ἄψυχα ἀντικείμενα· ὡς λευκὰ ἐνδύματα, λευκὰ πτερά, καὶ τὰ ὅμοια. Ὅτε ἀπροσδοκήτως ἔβλεπε κἀνὲν τῶν λευκῶν τούτων σωμάτων, μάλιστα δὲ κινούμενον, ἂν μὲν ἦτο μέγα, καὶ ἡ κίνησις αὐτοῦ ταχεῖα, ἐτρόμαζε παραπολύ, καὶ ἠγωνίζετο νὰ φύγῃ· ἂν δ' ἦτο μετρίου μεγέθους, καὶ ἡ κίνησις ἐλαφρά, ὥρμουσε κατ' αὐτοῦ μανιωδῶς, τὸ ἐκτύπα μὲ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας, καὶ ἐζήτει νὰ τὸ διαῤῥήξῃ μὲ τοὺς ὀδόντας. Κἀνὲν ἄλλο χρῶμα δὲν ἐπροξενοῦσεν εἰς αὐτὴν τὸ ἐλάχιστον ἀποτέλεσμα, οὔτε τὴν ἐκίνει ποσῶς ἡ ἐμφάνισις λευκῶν ἵππων ἢ κυνῶν ὁμοιοχρωμάτων, ὅσον καὶ ἂν ἦτον αἰφνίδιος· ἀλλ' ἂν ἐκυματίζετο λευκὸν πτερόν, ἢ ἂν ἔπεπτα λευκὸν φύλλον χαρτίου, ἀκάθεκτος φόβος ἢ μανία τὴν ἐκυρίευεν.

Εἰς τὰ τρία ταῦτα μοναδικῆς καὶ ἰδιαιτέρας ἀποστροφῆς παραδείγματα φαίνονται πάντες οἱ χαρακτῆρες τῆς ἀληθοῦς μονομανίας.

ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.

Το ἐμπόριον ἀποτελεῖ σήμερον μίαν τῶν πρωτίστων πηγῶν τῆς εὐτυχίας τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν ἰδιωτῶν, καὶ τάσσεται δικαίως μεταξὺ τῶν σημαντικωτέρων κλάδων τῆς Βιομηχανίας, ἥτις, ὡς εἶναι γνωστόν, διαιρεῖται ἐν γένει εἰς Γεωργικήν, εἰς Χειροτεχνικήν, καὶ εἰς Ἐμπορικήν.

Καὶ ἡ ἐμπορία τωόντι εἶναι ἐπίσης παρακτικὴ ὠφελείας καὶ πλούτου, ὡς καὶ ἡ γεωργία καὶ ἡ χειροτεχνία.

Οἱ παλαιοὶ οἰκονομολόγοι δὲν ἀνεγνώριζον τοιαύτην ἀξιόλογον ἰδιότητα εἰς τὸ ἐμπόριον· δὲν ἠδύναντο νὰ καταλάβωσι, τί ἰσχύει αὐτὸ νὰ παράξῃ, τί διαφέρει, καθ' ὑπόθεσιν, πραγματεία τις μεταβιβασθεῖσα ἁπλῶς ἀπὸ τόπον εἰς τόπον διὰ νὰ πωληθῇ· καὶ ἐνόμιζον διὰ τοῦτο, (ἀλλ' ἐσφαλμένως), ὅτι τὸ ἐμπόριον συνίσταται μόνον εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν ἀξιῶν παραδεχθεισῶν ἤδη, καὶ δὲν παράγει τίποτε πλέον ἀφ' ἑαυτοῦ, δὲν προσθέτει ὁλοτελῶς νέαν ἀξίαν εἰς τὰς πραγματείας.

Τὸ λάθος αὐτῶν προήρχετο κυρίως ἀπὸ ἔλλειψιν εὐκρινοῦς ἰδέας περὶ τῆς φύσεως τῆς παραγωγῆς. Ἐννοοῦσαν, ὡς φαίνεται, δι' αὐτῆς γέννησιν ὄντος ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, δημιουργίαν, καὶ δὲν ἔβλεπον ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ὡς παρατηρεῖ κάλλιστα ὁ Σέϋος, δὲν πλάττει πώποτε οὐδὲ ἓν ἄτομον ὕλης· ἡ φύσις πλάττει, καὶ αὐτὸς μόνον τελειοποιεῖ, μετασχηματίζει τὰ ὄντα, τὰ μετατρέπει ἐκ τῆς φυσικῆς αὐτῶν καταστάσεως εἰς ἄλλην

καλητέραν, καὶ οὕτω καθιστάνων αὐτὰ χρησιμώτερα εἰς τὸν ἄνθρωπον, παράγει ἁπλῶς ὠφέλειαν μὴ ὑπάρχουσαν πρότερον.

Εἰς τοῦτο συνίσταται ἀληθῶς ἡ παραγωγή. Ὁσάκις ὁ ἄνθρωπος φέρει εἴς τι ὂν ὁποιονδήποτε μεταβολὴν ἐπὶ τὸ κρεῖττον, λέγεται ὅτι ἔκαμε παραγωγήν, τουτέστιν ὅτι παρῆξεν ὠφέλειαν δι' αὐτῆς τῆς βελτιώσεως. Καὶ τοιοῦτον πραγματικῶς ἔχει σκοπὸν ἡ βιομηχανία, νὰ βάλῃ εἰς ἐνέργειαν ὅλας τὰς ἀνθρωπίνους δυνάμεις, διὰ νὰ καταστήσῃ τὰ φυσικὰ ὄντα εὔχρηστα ἢ εὐχρηστότερα εἰς τὸν ἄνθρωπον. Οὕτω, παραδείγματος χάριν, εἰς τὴν γεωργίαν, ὁ γεωργὸς δὲν πλάττει τὸν σῖτον, τὸν ὁποῖον θερίζει· ἀλλὰ παράγει ἁπλῶς ὠφέλειαν, μεταποιῶν διά τινων βοηθημάτων τὸν σπόρον εἰς πλούσιον θέρος, τὸ ὁποῖον ἀναντιῤῥήτως εἶναι πολὺ τιμιώτερον τοῦ σπόρου. Ὡσαύτως εἰς τὴν χειροτεχνίαν, ὁ χειροτέχνης δὲν πλάττει τὸν ἄρτον, τὸν ὁποῖον κατασκευάζει· ἀλλὰ παράγει ἁπλῶς ὠφέλειαν, μετατρέπων τὸν σῖτον εἰς ἀκόμη ἁρμοδιωτέραν κατάστασιν, καὶ μεταποιῶν αὐτὸν εἰς ἄρτον, ὅστις εἶναι ἀπειράκις χρησιμώτερος εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον· ὅταν ὁ ἔμπορος μετακομίσῃ τὴν πραγματείαν ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, δὲν πλάττει βέβαια οὔτ' αὐτὸς τίποτε, ἀλλὰ παράγει ὠφέλειαν ὡς καὶ οἱ ἄλλοι, μετατρέπων τὴν θέσιν τῆς πραγματείας διὰ νὰ τὴν βάλῃ τρόπον τινὰ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀναλωτοῦ, καὶ οὕτω δίδει εἰς αὐτὴν καλητέραν τιμήν· ἀπαραλλάκτως καθὼς καὶ ὁ γεωργὸς ἔδωκε μεγαλητέραν ἀξίαν εἰς τὸν σπόρον του, μεταβάλλων αὐτὸν εἰς δαψιλῆ ποσότητα σίτου, καὶ ὁ χειροτέχνης εἰς τὸν σῖτόν του, μεταπλάττων αὐτὸν εἰς ἄρτον.

Εἶναι λοιπὸν ἀληθές, ὅτι καὶ τὸ ἐμπόριον παράγει, ὡς καὶ ἡ γεωργία καὶ ἡ χειροτεχνία· καὶ ἡ παραγωγή του συνίσταται εἰς τὸ νὰ βάλλῃ τὰ πράγματα διὰ τῆς μεταφορᾶς καὶ δι' ἄλλων μέσων εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐξοδευτῶν, καὶ οὕτω νὰ προσθέτῃ εἰς αὐτὰ πλειοτέραν ἀξίαν.

Καὶ μὴ νομίσατε, Κύριοι, ὅτι τοιαύτη παραγωγὴ τοῦ ἐμπορίου καταντᾷ εὐκαταφρόνητος, ὡς φαίνεται κατὰ πρώτην προσβολήν. Ἄπειρα εἶναι τὰ ἀποτελέσματά της, ἀκατανόητος ἡ δύναμίς της, ἄμετρος ἡ ἐπιῤῥοή της εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς κοινωνίας.

Τὸ μὲν ἐσωτερικὸν ἐμπόριον, δηλαδὴ τὸ γινόμενον εἰς τὰ ἐντὸς ἑκάστης ἐπικρατείας μεταξὺ τῶν διαφόρων αὐτῆς μερῶν, συνενόνει αὐτά, μεταφέρει εἰς τὸ ἓν τὰ προϊόντα τοῦ ἄλλου, καὶ οὕτω βάλλει καθὲν εἰς κατάστασιν νὰ ὠφελῆται ἀπὸ τὴν βιομηχανίαν τῶν λοιπῶν, λαμβάνον δι' αὐτῆς τὰ ἀναγκαῖά του, καὶ εὑρίσκον ἐξόδευσιν τῶν περιττῶν, καὶ ἀνάπτυξιν τῆς ἰδίας του βιομηχανίας. Ὁπόταν ἐξεναντίας αὐτὸ τὸ ἐμπόριον λείπῃ, ὅλα τὰ μέρη τῆς ἐπικρατείας μένουν ἀκοινώνητα, καὶ ἀναγκασμένα νὰ περιορίζεται ἕκαστον εἰς τὰς μερικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, καὶ οὕτω νὰ δυστυχῇ· ἀπαραλλάκτως καθὼς οἱ κάτοικοι τοῦ αὐτοῦ μέρους, ἄνευ τῶν ἀνταλλαγῶν, μένουν ξένοι ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον, καὶ κυλίονται ὅλοι εἰς τὴν ἐσχάτην ἀμάθειαν καὶ ἀθλιότητα.

Διὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου, τῶν μὲν πεδινῶν τόπων τῆς ἐπικρατείας οἱ κάτοικοι ἐμβαίνουν εἰς κατάστασιν νὰ προσκολλῶνται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν γεννημάτων, καὶ οὕτω νὰ ἐξάγωσιν ἐκ τῆς γῆς των ὅλην τὴν δυνατὴν ὠφέλειαν· ἐνῷ, χωρὶς τοῦ ἐμπορίου, μὴν ἔχοντες μέσον νὰ πορίζωνται ἀπὸ τὰ ἄλλα μέρη τὰ λοιπὰ ἀναγκαῖά των, μήτε νὰ ἐξοδεύωσι τὰ περισσεύοντα αὐτῶν γεννήματα, ἤθελον εἶσθαι ἀναγκασμένοι, διὰ νὰ εὐχαριστῶσιν ἀφ' ἑαυτῶν ὅλας των τὰς χρείας, νὰ γεωργῶσι καὶ ἄλλα εἴδη γεωργίας, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ γῆ των δὲν εἶναι πρόσφορος, καὶ νὰ κατατρίβωνται πολλάκις καὶ εἰς ματαίους κόπους. Καὶ τοιουτοτρόπως, οὔτε ὁ τόπος αὐτῶν ἤθελε φέρειν ὅλα τὰ πλούτη ὅσων εἶναι ἐπιδεκτικός, οὔτε ὁ πληθυσμός των ἤθελεν εἶσθαι ἀνάλογος, οὔτε εὐζωΐαν ἤθελον ἀπολαύειν σχεδὸν καμμίαν.

Παρομοίως οἱ κάτοικοι τῶν ὀρεινῶν μερῶν ἀποκαθίστανται καὶ αὐτοὶ ἱκανοὶ διὰ τοῦ ἐμπορίου νὰ ἐξάγωσιν ἀπὸ τὰ ὄρη καὶ ἀπὸ τὰ δάση των ὅσα καλὰ ἐπεδαψίλευσεν εἰς αὐτὰ ἡ φύσις, εἴτε μέταλλα, εἴτε ξυλικὴν· καὶ οὕτω συνεργοῦν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν αὔξησιν τῆς βιομηχανίας τῶν ἄλλων, ἐνῷ συγχρόνως αὐξάνει καὶ ἡ ἰδική των.

Τὸ αὐτὸ προξενεῖται καὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῶν ἄλλων τῆς ἐπικρατείας τόπων, εἴτε ὡς πρὸς τὴν γεωργίαν, εἴτε ὡς πρὸς τὴν χειροτεχνίαν. Καθενὸς ἐξ αὐτῶν τὰ πλεονεκτήματα, ὅσον εὐτελῆ καὶ ἂν ἦναι, ἐμβαίνουν εἰς ἐνέργειαν, καὶ παράγουν ὅλην αὐτῶν τὴν δυνατὴν ὠφέλειαν διὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου. Καὶ αὐτῶν τῶν ἀμμωδῶν καὶ κατασκέπων ἀπὸ πέτρας μερῶν τὸ μόνον ἀγαθόν, τὸ ὁποῖον ἐχαρίσθησαν ἀπὸ τὴν φύσιν, ἤγουν οἱ λίθοι καὶ ἡ ἄμμος, καθισταίνεται χρήσιμον διὰ τοῦ ἐμπορίου· ἐπειδὴ δι' αὐτοῦ θέλουν προμηθεύεσθαι τὰ λοιπὰ μέρη μὲ τὸ ἀναγκαῖον ἐρυθρόδανον (ῥιζάρι) διὰ τὰς βαφάς των, καὶ μὲ τοὺς ἀναγκαίους λίθους διὰ τὰς οἰκοδομὰς καὶ διὰ τοὺς χειρομύλους των. Καὶ τοιουτοτρόπως θέλουν προαχθῆν εἰς κατοικήσιμον στάσιν καὶ αὐτὰ τὰ ἄγρια μέρη.

Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου· τὸ δ' ἐξωτερικὸν ἐμπόριον τείνει καὶ αὐτὸ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸν ἴδιον σκοπόν, ὡς τὸ ἐσωτερικόν· μολονότι ὁ Μοντεσκιὼς καὶ ἄλλοι σύγχρονοι οἰκονομολόγοι, γοητευμένοι ἀπὸ τὴν φανταστικὴν δύναμιν τοῦ περιβοήτου ἐμποροσταθμικοῦ συστήματος, τὸ ἐκλαμβάνουν ὡς μέσον μόνον διὰ νὰ ἐπισύρῃ εἰς τὸ ἔθνος ξενικὰ χρήματα. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ εἰμὴ δευτερεῦον καὶ ἀσήμαντον ἀποτέλεσμα τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου· ὁ δὲ κεφαλαιώδης καὶ ἀληθὴς αὐτοῦ σκοπὸς εἶναι νὰ εὐκολύνῃ ἐπίσης τὰς ἀνταλλαγὰς μεταξὺ τῶν ἐθνῶν, καὶ νὰ χορηγῇ εἰς αὐτὰ νέους πόρους ἐξοδεύσεως τῶν προϊόντων ἑκάστου τόπου, καὶ προμηθείας τῶν ἀναγκαίων του.

Τοιουτοτρόπως τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον συντρέχει ὁμοῦ μὲ τὸ ἐσωτερικὸν εἰς τὸ νὰ καθιστᾶσι πλέον γόνιμον τὴν ἀνθρωπίνην ἐργασίαν, ἥτις εἶναι ἡ πηγὴ παντὸς πλούτου· καὶ αὐτὰ τὰ δύο ὁμοῦ ἡνωμένα ζωογονοῦν καὶ ἀναπτύσσουν τὴν βιομηχανίαν εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν, ἢ, διὰ νὰ εἴπω καλήτερον, οἱ λοιποὶ κλάδοι αὐτῆς, ἤγουν ἡ γεωργία καὶ ἡ χειροτεχνία, μηδενίζονται καὶ ἐξαλείφονται τρόπον τινὰ χωρὶς τῆς συνδρομῆς τοῦ ἐμπορίου.

Ὄχι μόνον ὡς πρὸς τὴν βιομηχανίαν καὶ εὐπορίαν, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὸν φωτισμὸν καὶ ὡς πρὸς τὸ ἠθικὸν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πολιτειῶν, ἔχει ἄμεσον ἐπιῤῥοήν.

Διὰ τῶν σχέσεων, τὰς ὁποίας τὸ ἐμπόριον συγκροτεῖ ἐξ ἀνάγκης μεταξὺ ἐθνῶν καὶ ἰδιωτῶν, ευκολύνει τὴν διάδοσιν τῶν φώτων ἀπὸ τόπον εἰς τόπον καὶ ἀπὸ ἔθνος εἰς ἔθνος· καὶ ἡ διάδοσις αὕτη ἐπιφέρει παμπόλλους ἐφευρέσεις, πρὸς τὰς ὁποίας ἐξαιρέτως τὸ ἐμπόριον διεγείρει ἰσχυρὰν κλίσιν, ἐπειδὴ, ὅταν ἕκαστος γνωρίζῃ ὅτι δι' αὐτοῦ θέλει προκύψειν ἐκ τῆς ἀνακαλύψεώς του ὅλον τὸ δυνατὸν ὄφελος καὶ πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, ἐνισχύεται τότε εἰς τὸ νὰ ἀνακαλύπτῃ καὶ νὰ τελειοποιῇ.

Παρομοίως τὸ ἐμπόριον, ὅστις εἶναι ὁ μόνος ἀληθὴς δεσμὸς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἐθνῶν, τείνει θαυμασίως, ὡς παρατηρεῖ ὁ Μοντεσκιὼς, εἰς τὸ νὰ ἡμερόνῃ τὰ ἤθη των, καὶ νὰ ἀναπτύσσῃ δραστικώτατα μεταξὺ αὐτῶν ἐκεῖνα τὰ σπέρματα τῆς συμπαθείας καὶ ευδιαθεσίας, τὰ ὁποῖα ἡ φύσις ἐνέσπειρεν εἰς τὴν καρδίαν ἑκάστου πρὸς τοὺς ὁμοίους του. Διὰ τοῦ ἐμπορίου ὁ ἄνθρωπος λαμβάνει ἀκαταπαύστους ἀφορμὰς, καὶ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ καλλιεργῇ καὶ περιθάλπῃ τὴν φιλίαν τῶν ἄλλων, μὲ τοὺς ὁποίους εὑρίσκεται εἰς ἀδιάκοπα συναλλάγματα· δι' αὐτοῦ καὶ τὰ ἔθνη συσχετίζονται, συναισθάνονται τὴν χρείαν τὴν ὁποίαν ἔχουν τὸ ἓν τοῦ ἄλλου, καὶ οὕτω φέρονται καὶ ἀκουσίως αὐτῶν εἰς τὸ νὰ ζῶσιν εἰρηνικῶς μεταξύ των. Παρεκτὸς δὲ τούτου ἡ φιλεργία καὶ ἡ ευταξία συνιστοῦν τὰ κεφαλαιώδη τοῦ ἐμπόρου προσόντα· καὶ ὅστις συνοικειωθῇ μὲ τοιαύτας ἕξεις καὶ κλίσεις, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴν ἀποβαίνῃ ὠφέλιμος εἰς τὴν κοινωνίαν, καθὼς καὶ ὁ λαὸς, ὅστις σύγκειται ἀπὸ τοιαῦτα μέλη, νὰ μὴν εὐνομῆται καὶ εὐδαιμονῇ.

Τὸ ἐμπόριον, ἐν ἑνὶ λόγῳ, πανταχοῦ διαχύνει αἰσθήματα εὐμενῆ καὶ εἰρηνοποιὰ, καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς τὰς πολιτείας, καὶ εἰς τὰς μεταξὺ τῶν ἐθνῶν σχέσεις· καὶ καθὼς τὸ κατακτητικὸν πνεῦμα διεγείρει πολέμους καὶ ταραχὰς, τὸ ἐμπόριον κατ' ἐναντίον λόγον φέρει εἰς τὴν εἰρήνην καὶ εἰς τὰ ἀκόλουθα αὐτῆς καλά· ὅσον τοῦτο αὐξάνει, εἰς τόσον ἐκεῖνο ὀλιγοστεύει· καὶ θέλει φθάσειν ἴσως ἡ εὐτυχὴς ἐκείνη ὥρα, καθ' ἣν τὸ ἐμπόριον, θριαμβεῦον ἐντελῶς κατὰ τῆς μανίας τῶν κατακτήσεων, θέλει ἀντικατασταθῆν εἰς αὐτὰς, καὶ ἐξαλείψειν τὰς μάστιγας μὲ τὰς ὁποίας αὗται κατέθλιψαν πάντοτε τὴν δυστυχῆ ἀνθρωπότητα.

Τοιαύτη εἶναι, Κύριοι, ἡ φύσις τοῦ ἐμπορίου, τοιοῦτος ὁ σκοπός του, τοιαύτη ἡ ὠφέλεια καὶ τὰ ἀποτελέσματά του. Πολλὰ καὶ ἄλλα ἠδύνατό τις νὰ προσθέσῃ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, τοῦ ὁποίου ἡ ὕλη εἶναι ἀνεξάντλητος· ἀλλ' οὔτε ὁ καιρὸς, οὔτε αἱ ἀσθενεῖς δυνάμεις μου, οὔτε τὸ μεγαλεῖον τοῦ ὑποκειμένου, μὲ τὸ συγχωροῦν. Πρὸς τί, μ' ὅλα ταῦτα, ἤθελον χρειασθῆν τὰ περαιτέρω, ὅταν ἔχωμεν ἐνώπιον ἡμῶν μυρία παραδείγματα, ψηλαφητῶς ἀποδεικνύοντα ὅ,τι εἰς μάτην ἤθελε σπουδάσειν νὰ παραστήσῃ ἀνθρώπινος γλῶσσα; Διὰ νὰ μὴν ἀναφέρω τὰς ἀρχαίας ἐκείνας πόλεις, τὴν Κόρινθον, Τύρον, Καρχηδόνα, καὶ τὰς λοιπὰς ὅσαι ἐκ τοῦ μηδενὸς ὑψώθησαν διὰ τοῦ ἐμπορίου εἰς ἀνώτατον βαθμὸν πλούτου καὶ εὐζωΐας· διὰ νὰ μὴν ἀναφέρω τὰς ἄλλας ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι ἤκμασαν ἐμπορικῶς κατὰ τὸν μεσαιῶνα καὶ ἀκολούθως· ἀρκεῖ νὰ στρέψωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς τριγύρῳ ἡμῶν εἰς σύγχρονα παραδείγματα, καὶ θέλομεν ἰδεῖν εἰς μὲν τὸ ἓν ἡμισφαίριον τὴν Ἀγγλίαν περιζώνουσαν τὴν οἰκουμένην μὲ τὸ ἐμπόριόν της, καὶ φθάσασαν δι' αὐτοῦ εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης καὶ εὐτυχίας· εἰς δὲ τὸ ἄλλο τὴν Ἀγγλαμερικὴν, προοδεύουσαν καὶ αὐτὴν γιγαντιαίως διὰ τοῦ ἐμπορίου (καὶ δι' ἄλλων βέβαια μέσων τὰ ὁποῖα συνοδεύουν πάντοτε τὸ ἐμπόριον) εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς εὐδαιμονίας. Ἀλλὰ τίς ἡ χρεία νὰ προσφεύγωμεν εἰς τὰ ξένα, ὅταν μᾶς παρίστανται ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος αἱ πρὸ ὀλίγου εὐτυχέσταται διὰ μόνου καὶ μόνου τοῦ ἐμπορίου νῆσοι, Ὕδρα, Χίος, Σπέτσαι, καὶ λοιπαί· ὅταν, τέλος πάντων, κεῖται πρὸ ὀφθαλμῶν μας ἡ ἐξαίσιος αὕτη πόλις, ἡ δικαίως ὀνομασθεῖσα π ό λ ι ς τ ο ῦ Ἑ ρ μ ο ῦ, εἰς τὴν ὁποίαν ἐφιλοτιμήθη ὁ πολιοῦχός της οὗτος νὰ ἀποδείξῃ ὅλην αὐτοῦ τὴν θείαν τῳόντι δύναμιν, πόλις, ἥτις ἀνεγερθεῖσα ἀπὸ τὰ ἐρείπια δυστυχῶν ἄλλων πόλεων, θυμάτων τοῦ βαρβαρισμοῦ καὶ τῆς τυραννίας, ὑψώθη ὡς διὰ θαύματος ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ εἰς τὸν ἀπίστευτον βαθμὸν τοῦτον τῆς εὐτυχίας· πόλις, ἐν ἑνὶ λόγῳ, ὅπου δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ ἐκφωνήσῃ τις, ὅτι τὸ ἐμπόριον, παλαῖον ἐναντίον μυρίων κινδύνων καὶ ἐμποδίων, ἠδυνήθη νὰ μετατρέψῃ πέτρας καὶ βράχους εἰς χρυσὸν καὶ ἄργυρον!—Κ. Πλάτυς.

Ο ΑΛΙΑΕΤΟΣ ΛΕΥΚΟΚΕΦΑΛΟΣ, Η ΦΑΛΑΚΡΑΕΤΟΣ.

Την ἑπομένην ζωηρὰν περιγραφὴν τοῦ Φαλακροῦ ἢ Λευκοκεφάλου Ἀετοῦ, καὶ τῶν ληστρικῶν αὐτοῦ ἕξεων, ἀποσπῶμεν ἐκ τοῦ τετάρτου τόμου τῆς Ἀμερικανῆς Ὀρνιθολογίας τοῦ Οὐΐλσωνος.

Εἰς τὸν περιβόητον καταῤῥάκτην τοῦ Νιαγάρα* καταφεύγουσι πάμπολλα τῶν ἁρπακτικῶν ὀρνέων, τόσον διὰ τοὺς ἐκεῖ προμηθευομένους ἰχθῦς, ὅσον διὰ τὰ πολυπληθῆ πτώματα σκιούρων, δορκάδων, ἄρκτων, καὶ διαφόρων ἄλλων ζώων, τὰ ὁποῖα, τὸν ποταμὸν ζητοῦν-

* Ἴδε Ἀποθ. Τόμ. Β'. Σελ. 60.

τα νὰ διαβῶσιν ἄνω τοῦ καταῤῥάκτου, ἔλκονται εἰς τὸ ῥεῦμα, καὶ κατακρημνίζονται εἰς τὸν φοβερὸν κόλπον, ὅπου, μεταξὺ τῶν βράχων οἵτινες περιορίζουσι τὰ ὁρμητικὰ ὕδατα, παρέχουν ἄφθονον εὐωχίαν εἰς τὸν γύπα, τὸν κόρακα, καὶ τὸν Φαλαχράετον, τὸ ὑποκείμενον τῆς προκειμένης περιγραφῆς.

Τὸν ὄρνιν τοῦτον πρὸ πολλοῦ γνωρίζουν οἱ φυσικοϊστορικοί, καθὸ καὶ εἰς τὰς δύο ἠπείρους ὑπάρχοντα, συναντώμενον δὲ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀπὸ ὑψηλότατον βόρειον πλάτος μέχρι τῶν συνόρων τῆς διακεκαυμένης ζώνης, ἀλλ' ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἰς τὰ παραθαλάσσια, καὶ παρὰ τὰς ὄχθας καὶ τοὺς βράχους τῶν μεγάλων λιμνῶν καὶ ποταμῶν μας. Φύσει πεπλασμένος διὰ ν' ἀντέχῃ εἰς τὸ δριμύτατον ψύχος· ζῶν ἐπίσης ἀπὸ τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ξηρᾶς τὰ προϊόντα· καὶ τοῦ ἀνέμου αὐτοῦ ταχυπετέστερος· μηδὲν φοβούμενος παρὰ τὸν ἄνθρωπον· καὶ ἀπὸ τὰ αἰθέρια ὕψη ὅπου ἀναβαίνει συμπεριλαμβάνων εἰς ἓν βλέμμα ἀκαταμέτρητον ἔκτασιν δασῶν, ἀγρῶν, λιμνῶν, καὶ ὠκεανοῦ: φαίνεται, κατὰ συνέπειαν, πάντῃ ἀδιάφορος εἰς τὰς ἐκ τῶν ὡρῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ μεταβολάς· καθότι εἰς ὀλίγα λεπτὰ ἐμπορεῖ νὰ μεταβῇ ἐκ θέρους εἰς χειμῶνα, ἐκ τῶν κατωτέρων εἰς τὰ ἀνώτερα τῆς ἀτμοσφαίρας μέρη, τὸ οἰκητήριον ἀτελευτήτου ψύχους,—καὶ ἐκεῖθεν πάλιν νὰ καταβῇ, ὅπου ἀγαπᾷ, εἰς τὰς διακεκαυμένας ἢ τὰς κατεψυγμένας τῆς γῆς χώρας. Εὑρίσκεται λοιπὸν καθ' ὅλας τὰς ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς ὅσους τόπους ἐκλέγει πρὸς κατοικίαν· οὗται δὲ, ὡς προείπαμεν, διὰ τὴν πρὸς τοὺς ἰχθῦς σφοδρὰν αὐτοῦ κλίσιν, εἶναι γενικῶς οἱ μὲ θαλάσσας, ποταμοὺς, καὶ λίμνας γειτονεύοντες.

Προμηθευόμενος τὴν ἀγαπητὴν ταύτην τροφὴν, δεικνύει μὲ τρόπον πολὺ ἀξιοσημείωτον τὸ πνεῦμα καὶ τὴν δραστηριότητα τοῦ χαρακτῆρός του, ὅστις εἶναι ἄγριος, στοχαστικὸς, τολμηρὸς, καὶ τυραννικός· αἱ ἰδιότητες αὗται φαίνονται εἰς ἰδιαιτέρας μόνον περιστάσεις· ἀλλ' ὁσάκις βάλλει αὐτὰς εἰς ἐνέργειαν, ὑπερβαίνουσι πᾶσαν ἐναντιότητα. Ὑψηλὰ καθήμενος ἐπάνω εἰς ξηρὸν κλάδον γιγαντιαίου τινὸς δένδρου, ὅθεν τὸν παρουσιάζεται θεωρία ἐκτεταμένη τῆς γειτονικῆς παραλίας καὶ τοῦ ὠκεανοῦ, βλέπει ἀταράχως τὰ κινήματα τῶν διαφόρων καὶ πολυαρίθμων πτηνῶν, ὅσα ὑποκάτω ἐπιμελῶς εἰς τὸ ἔργον αὐτῶν ἐνασχολοῦνται,—τοὺς καταλεύκους λάρους, βραδέως τὸν ἀέρα διασχίζοντας,—νήσσας, τὴν ἐπιφάνειαν ἀγεληδὸν διαπλεούσας,—γεράνους σιωπηλοὺς καὶ ἀγρύπνους, εἰς τὰ ἕλη περιφερομένους,—κλαγγώδεις κόρακας, καὶ ὅλα τὰ πτερωτὰ πλήθη, ὅσα τὴν τροφὴν πορίζονται ἀπὸ τὴν εὐμεγέθη ταύτην ὑγρὰν ἀποθήκην τῆς φύσεως. Ὑψηλὰ ὑπεράνω τούτων ὅλων ἵπταται εἷς, τὸ σχῆμα τοῦ ὁποίου εὐθὺς στήνει τὴν προσοχήν του. Ἀπὸ τὸ κυρτότατον αὐτοῦ πέτασμα, καὶ τὸν αἰφνίδιον εἰς τὸν ἀέρα κρεμασμὸν, γνωρίζει ὅτι αὐτὸς εἶναι ἱέραξ ἁλιευτικὸς, προετοιμαζόμενος νὰ πέσῃ κατά τινος ἰχθύος ταλαιπώρου. Ὅλος ἐμψύχωσις καὶ ζωηρότης, σταθμίζεται ἐπὶ τοῦ κλάδου μὲ πτέρυγας ἡμισανοιγμένας, περιμένων τὸ τέλος. Πρὸς τὰ κάτω, μὲ ταχύτητα βέλους ἐξ οὐρανοῦ, πίπτει τὸ μακρυνὸν τῆς προσοχῆς του ἀντικείμενον, ὁ δὲ βρυγμὸς τῶν πτερύγων αὐτοῦ φθάνει εἰς τὰ ὦτα, ἐνῷ βυθίζεται εἰς τὸ πέλαγος, κάμνων τὰ κύματα ν' ἀφρίζωσιν ὁλόγυρά του! Τὴν στιγμὴν ταύτην πυρόνει τοῦ ἀετοῦ τὸ ζωηρότατον βλέμμα· ἰσάζων δὲ τὸν τράχηλον διὰ πέτασμα, βλέπει τὸν ἱέρακα ἐκ τοῦ ὕδατος ἀνακύπτοντα, μὲ τὸ θήραμά του ἀγωνιζόμενον, καὶ ἀναβαίνοντα εἰς τὰ ὕψη μὲ περιχαρεῖς καὶ θριαμβευτικὰς κλαγγάς. Αὗται εἶναι τὸ σημεῖον διὰ τὸν ἥρωά μας, ὅστις, χυνόμενος εἰς τὸν ἀέρα, διώκει παρευτὰ, καὶ ταχέως προφθάνει τὸν ἁλιευτικὸν ἱέρακα· ἕκαστος προσπαθεῖ μὲ ὅλην αὐτοῦ τὴν δύναμιν νὰ ὑψωθῇ ὑπὲρ τὸν ἄλλον, ἐπιδεικνύοντες εἰς τὰς ἀεροδρομίας ταύτας τὰ πλέον κομψὰ καὶ μεγαλοπρεπῆ κινήματα. Ταχέως προβαίνει ὁ ἄφορτος ἀετὸς, καὶ ἤδη μέλλει νὰ φθάσῃ τὸν ἀντίπαλον· τότε, μ' αἰφνίδιον κλαγγὴν, ἀπελπισίας βέβαια, ἀγανακτήσεως καὶ ἀρᾶς, ἀφίνει οὗτος τὸ ὀψάριον· ὁ ἀετὸς, ζυγιζόμενος μίαν στιγμὴν, ὡς διὰ νὰ ἐμματιάσῃ ἐντελέστερον, καταβαίνει ὡς ἀνεμοστρόβιλος, ἁρπάζει αὐτὸ μὲ τοὺς ὄνυχας πρὶν ἐγγίξῃ τὸ ὕδωρ, καὶ φεύγει σιωπηλῶς εἰς τὰ δάση, ὅπου εὐωχεῖται ἀπὸ τὸ ἀδίκως ἀποκτημένον λάφυρόν του.

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ, 1840.] [ΑΡΙΘ. 47.

Η ΚΗΤΕΙΑ,

Η ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΤΩΝ ΦΑΛΑΙΝΩΝ.

Η ΦΑΛΑΙΝΑ εἶναι τὸ μέγιστον ζῶον ἀφ' ὅσα ὁ Παντοκράτωρ ἐδημιούργησεν. Ἀπὸ τὰ τερατώδη καὶ φοβερὰ θηρία ὅσα πατοῦσι τὴν ξηράν, οὐδὲν πλησιάζει κατὰ τὸ μέγεθος εἰς τὸν κυρίαρχον τοῦτον τῆς θαλάσσης. Ἡ κοινὴ Γρηλλανδικὴ Φάλαινα ἔχει συνήθως 58 ἕως 60 ποδῶν μῆκος, 30 δὲ ἢ 40 περιφέρειαν. Κατὰ συνέπειαν πρέπει νὰ ζυγίζῃ ἑβδομήκοντα τόνους, ἤτοι ὅσον διακόσιοι παχύτατοι βόες. Ἡ δὲ λεγομένη Φάλαινα Φυσήτρια γίνεται ἀκόμη μεγαλητέρα, οὖσα κἄποτε 100 ἢ 105 ποδῶν τὸ μῆκος. Αὕτη εἶναι τὸ κραταιότατον καὶ ὀγκωδέστατον ἀπὸ τὰ κήτη· ἀλλὰ πολὺ δραστηριωτέρα τῆς κοινῆς Φαλαίνης, εἶναι διὰ τοῦτο καὶ πλέον δυσάλωτος, ἐνταυτῷ δὲ καὶ οὐχὶ τόσον πολύτιμος.

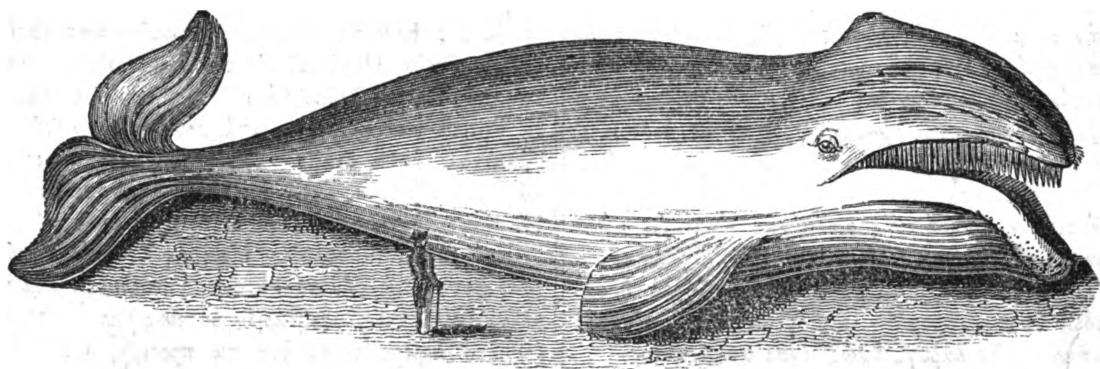

Ἡ εἰκὼν αὕτη παριστάνει τὴν κοινὴν ἢ Γρηλλανδικὴν Φάλαιναν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐφαρμόζεται καὶ ἡ ἑπομένη περιγραφή.

Ἡ Φάλαινα, ἥτις καὶ Κῆτος ὀνομάζεται, κοινῶς θεωρεῖται ὡς ἰχθύς· ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ὅτι κατοικίαν ἔχει τὸ πέλαγος, οὐδόλως σχεδὸν ὁμοιάζει μὲ τὴν κλάσιν τῶν ζώων, τὰ ὁποῖα κυρίως λέγονται ἰχθύες. Εἶναι ζωοτόκος, τουτέστι γεννᾷ τὸ τέκνον της, οὐχὶ περικλεισμένον εἰς ὠὸν, ἀλλὰ ζωντανὸν καὶ καθ' ὅλα μεμορφωμένον· ἔχει δὲ συνήθως ἓν μόνον εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν, τὸ ὁποῖον βυζάνει μὲ γάλα ἐκ τῶν μαστῶν αὐτῆς. Θεωρεῖται λοιπὸν ὡς ἀνήκουσα εἰς τὴν κλάσιν τῶν Μαστοφόρων, τὴν αὐτὴν εἰς ἣν καὶ ὁ ἄνθρωπος ὑπάγεται. Εἶναι προσέτι, ὡς ὁ ἄνθρωπος, θερμοαίματον ζῶον· καὶ μάλιστα τὸ αἷμά της εἶναι πολὺ ἀνωτέρας θερμοκρασίας παρὰ τὸ ἀνθρώπινον. Τελευταῖον, ἔχει καὶ πνεύμονας, ὡς ἡμεῖς, καὶ δὲν δύναται νὰ ἀναπνεύσῃ εἰμὴ ἐκβάλλουσα ἔξω τοῦ ὕδατος τὴν κεφαλήν.

Τὸ δέρμα τῆς Φαλαίνης εἶναι μελανόχρουν, λεῖον, καὶ ἀλεπίδωτον. Ἡ μορφὴ αὐτῆς κατὰ τὸ μέσον εἶναι κυλινδρική, βαθμηδὸν ὀξυνομένη πρὸς τὴν οὐράν. Τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ζώου ἔχει συνήθως πέντε μόνον ἢ ἓξ ποδῶν μῆκος· ἀλλὰ πλάτος, ἤτοι ἔκτασιν ἀπὸ τὰ δεξιὰ εἰς τἀριστερὰ, εἰκοσιπέντε ἢ εἰκοσιὲξ ποδῶν. Ἡ δύναμις τῆς ὀστώδους ταύτης ῥιπίδος εἶναι τρομερά. Χρησιμεύει ὡς τὸ ὄργανον, δι' οὗ ὡς ἐπιτοπλεῖστον προοδεύει τὸ ζῶον ἀναμέσον τῶν ὑδάτων· προσέτι δὲ καὶ ὡς τὸ δραστικώτερον ἀμυντήριον ὅπλον του. Πρὸς τὴν κεφαλὴν ἔχει ὡσαύτως δύο πτέρυγας, ἢ νηκτικοὺς πόδας, ὡς ὠνομάσθησαν, προσηρτημένας εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς κοιλίας· ἀλλὰ τὸ περισσότερον χρησιμεύουν αὗται εἰς τὸ ἰσοσταθμίζειν τὸ σῶμα, ἢ κρατεῖν αὐτὸ σταθερὸν, ἐνῷ κινεῖται. Περὶ τὸ τριτημόριον ὅλου τοῦ μήκους κατέχεται ὑπὸ τῆς τερατώδους κεφαλῆς, ἥτις διχοτομεῖται ὑπὸ στόματος, τὸ ἄνοιγμα τοῦ ὁποίου ἐκτείνεται ἕως εἰς τὸν τράχηλον. Ἡ κεφαλὴ εἶναι τὸ πλέον παράδοξον καὶ ἀξιοσημείωτον τῆς φαλαίνης. Τὸ νῦν περιγραφόμενον εἶδος, μολονότι ἔχει καὶ ἄνω καὶ κάτω γνάθον ἐκ πορώδους ὀστοῦ, ὀδόντας ὅμως δὲν ἔχει, ἀλλ' ἀντ' αὐτῶν δύο κροσσοὺς, ὡς ἐμποροῦν νὰ ὀνομασθῶσιν, ἐξ ὧν ἕκαστος σύγκειται ἀπὸ σειρὰν ἐλασμάτων, κεκαλυμμένων μὲ τρίχας εἰς τὰ ἔσωθεν ἄκρα των, προσκολλημένων δὲ εἰς τὸ ἀνώτερον οὖλον. Ταῦτα εἶναι τὰ εἰς τὸ ἐμπόριον λεγόμενα φαλαινο-

11 δ'.

κόκκαλα, καὶ ἀπό τινας γένεια τῆς φαλαίνης. Εἶναι δὲ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἐλάσματα πλατύτερα μὲν εἰς τὴν ἄνω ἄκραν, ὅπου ἐμβαίνουσιν εἰς τὸ οὖλον, μακρότερα δὲ εἰς τὸ μέσον ἑκάστης τῶν δύο σειρῶν. Τὸ μέγιστον μῆκος διαφέρει ἀπὸ δέκα εἰς δεκαπέντε πόδας· τὸ δὲ πλάτος εἰς τὸ οὖλον εἶναι συνήθως ἀπὸ δέκα ἕως δώδεκα δακτύλους. Ἑκάστη σειρὰ ἔχει ὑπὲρ τὰ τριακόσια ἐλάσματα. Χρησιμεύει δὲ τὸ μέρος τοῦτο τῆς τοῦ ζώου κατασκευῆς ὡς μέσον, δι' οὗ νὰ συνάγῃ τὴν τροφὴν αὐτοῦ. Ἐνῷ διασχίζει τὸν ὠκεανὸν μὲ τὰς γνάθους ἠνεῳγμένας, τὸ ὕδωρ ὁρμᾷ εἰς τὸ ἀχανὲς στόμα του· ἀλλὰ κλεῖον αὐτὸ κατὰ μέρος, ἀποτελεῖ εἶδος κοσκίνου ἢ δικτύου, τὸ ὁποῖον συγχωρεῖ μὲν τὴν ἔξοδον τοῦ ὕδατος, κρατεῖ δ' ἐντὸς τὰ μετὰ τοῦ ὕδατος εἰσελθόντα μαλάκια καὶ ὀψάρια.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς φαλαίνης εἶναι τεθειμένοι σχεδὸν ἀμέσως ἄνω τῶν τοῦ στόματος γωνιῶν. Οὐδόλως δ' ἀναλογοῦσι μὲ τὸν ὄγκον τοῦ ζώου, μόλις ὄντες μεγαλήτεροι παρὰ τοὺς τοῦ βοός. Πρὶν τὸ δέρμα ν' ἀφαιρεθῇ, δὲν διακρίνεται ἴχνος ὠτίου· ὅθεν καὶ ἀτελεστάτην ἀκοὴν ἔχει ὁ ἰχθὺς οὗτος. Εἰς τὸ ὑψηλότερον τῆς κεφαλῆς μέρος εἶναι οἱ μυκτῆρες ἢ φυσητῆρες, ἓξ ἢ ὀκτὼ δακτύλων μῆκος ἔχοντες. Διὰ μέσου τούτων, ὁπόταν τὸ ζῶον ἀναπνέῃ, ἐξέρχεται ὑγρὸς ἀτμὸς, δεκαοκτὼ ἢ εἴκοσι πόδας ἀνυψούμενος, καὶ μετὰ θορύβου μίλια μακρὰν ἐνίοτε ἀκουομένου.

Τὸ ἀνοικτὸν στόμα τῆς φαλαίνης εἶναι ὡς μέγα σπήλαιον, δυνάμενον νὰ χωρέσῃ ἀκάτιον πλῆρες ἀνθρώπων. Ἔχει δὲ ἓξ ἢ ὀκτὼ ποδῶν πλάτος, δέκα ἢ δώδεκα ποδῶν ὕψος ἔμπροσθεν, καὶ δεκαπέντε ἢ δεκαὲξ ποδῶν μῆκος. Ὁ λάρυγξ ὅμως εἶναι στενώτατος.

Τοιοῦτον εἶναι λοιπὸν τὸ τερατῶδες ζῶον, τοῦ ὁποίου τὴν καταστροφὴν ὁ ἄνθρωπος ἀτρομήτως ἐπιχειρεῖ μ' ὅλον τὸ ἄνισον τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ μεγέθους. Ἡ κητεία θαυμασιώτατα δεικνύει πόσον ὀλίγον ἰσχύει ἀπέναντι τῶν ἐφευρέσεων τῆς τέχνης ἡ ἁπλῆ κτηνώδης βία. Ἀλλ' εἰς τὸ ὀψάρευμα τοῦτο μικρὸν μόνον μέρος τῶν δεινῶν ἐπιφέρει ὁ ὄγκος καὶ ἡ δραστηριότης τοῦ ἰχθύος. Ἡ πανέρημος καὶ δυσχραεστάτη χώρα, ὅπου ἐνεργεῖται ἡ ἐπιχείρησις αὕτη, ὑπερμεγαλύνει τὰς κακοπαθείας καὶ τοὺς κινδύνους. Εἰς τὸ βασίλειον τοῦτο τοῦ ἀϊδίου χειμῶνος, τὴν ξηρὰν, τὴν θάλασσαν, καὶ τὸν ἀέρα εὑρίσκει ὁ ἄνθρωπος ἐπίσης μισόξενα. Τὰ πάντα κατ' αὐτοῦ μάχονται. Ψῦχος δριμύτατον ναρκόνει τὴν σάρκα καὶ τοὺς ἁρμούς του, ὁμίχλαι δὲ πολλάκις σκοτίζουσι τὸν οὐρανόν. Ὁ ὠκεανὸς, τὸν ὁποῖον περιπλέει, ἐκτὸς τῶν συνήθων κινδύνων, βρύει ἀπὸ νέους καὶ παραδόξους φόβους. Ὁ ἀπ' αἰώνων ἐπισωρευόμενος πάγος, ποτὲ μὲν, στρώματα εὐμεγέθη συνιστῶν, ἐξαπλοῦται ἀκίνητος ἐνώπιόν του, ὡς σιδηροῦν τεῖχος ἐμποδίζων πάντα περαιτέρω πλοῦν. Ποτὲ δὲ ὁρμητικῶς ἐπάνω του καταφερόμενος, κτυπῶν ἀνοίγει τὰς δυνατὰς τοῦ καραβίου πλευρὰς, καὶ κατασυντρίβει αὐτὸ ὡς νὰ ἦτον αὐγοῦ ἐξώφλοιον. Ἄλλοτε παρίσταται πρὸ ὀφθαλμῶν του ἐν εἴδει ὄρους ὑψηλοῦ, τὸ ὁποῖον ἡ ἐλαχίστη μεταβολὴ εἰς τὰ σχετικὰ βάρη τῆς ἄνω μερίδος καὶ τῆς ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος ἐμπορεῖ νὰ ῥίψῃ αἰφνιδίως κατὰ τῆς κεφαλῆς του, καὶ νὰ καταποντίσῃ πλήρωμα καὶ πλοῖον ἐξίσου εἰς τὴν ἄβυσσον. Ἄλλοτε συνερχόμενοι δύο τοιοῦτοι ἐκ πάγου λόφοι θραύουσιν εἰς τὴν μέσην τὸ πλοῖον, τὸ πᾶν ἀφανίζοντες. Περὶ δὲ τῆς ἀμυδρῶς διακρινομένης ξηρᾶς, τῆς συνερευνούσης μὲ τὰ φοβερὰ ταῦτα ὕδατα, χιονοσκεπὴς, ἄδενδρος, ἀγρία, καὶ πανέρημος, ἐμπνέει φρίκην μόνον εἰς τὸν θεατήν.

Ὑπῆρξαν δὲ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς διάφορα τὰ μέρη, ὅπου ἐνηργεῖτο ἡ τῆς φαλαίνης ἁλιεία· εἰς τὸν Βισκαϊκὸν Κόλπον φαίνεται ὅτι πρῶτον ἐπεχείρησαν οἱ ἄνθρωποι τὸ ἔργον τοῦτο ὡς ἐμπορικὴν κερδοσκοπίαν· ἐκεῖθεν ὅμως πρὸ πολλοῦ ἔλειψαν οἱ ἰχθύες οὗτοι. Ἀκόμη καὶ περὶ τὸ 1820 τὸ πλεῖστον μέρος τῶν φαλαινοκαραβίων διευθύνοντο εἰς τὸν Ἀρκτικὸν Ὠκεανὸν, τὸν πρὸς τὰ ἀνατολικὰ παράλια τῆς Γρηλλανδίας· ἀλλὰ τὴν σήμερον καὶ τὸ πέλαγος αὐτὸ διόλου σχεδὸν παρητήθη, ὀλιγωτάτους πλέον ἔχον ἰχθύας. Ὅθεν ὅλα σχεδὸν τὰ ἐκ τῆς Εὐρώπης πλοῖα προχωροῦσι κατευθεῖαν διὰ τοῦ Δαυϊσσίου Πορθμοῦ εἰς τὸν μέγαν Βαφφίνειον Κόλπον, τὸν ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους τῆς Γρηλλανδίας. Εἰς τὰ ὑψηλὰ ταῦτα πλάτη ὑπάρχουν ἔτι παμπληθεῖς αἱ φάλαιναι· ἀλλὰ διὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν περιπλεόντων πάγων, ὁ κίνδυνος ἐνταῦθα εἶναι περισσότερος παρ' εἰς τὰ πλέον ἀρχαῖα τοῦ ζώου καταγώγια.

Πρὸ ἑκατονταετηρίδων ἡ φάλαινα ἐδιώκετο ὡς ἐπιτοπλεῖστον διὰ τὴν σάρκα της, τὴν ὁποίαν καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη τρώγουσι βάρβαροί τινες λαοί. Μετέπειτα ἐτιμᾶτο περισσότερον διὰ τὰ προειρημένα ἐλάσματα, ἤτοι εὐλύγιστα κόκκαλα, τῶν ὁποίων κάμνουσι τοσαύτην κατάχρησιν αἱ κυρίαι, τὰ στήθη αὐτῶν ἀλογίστως σφίγγουσαι. Ἀλλὰ πρὸ πάντων ζητεῖται ἡ φάλαινα διὰ τὴν πιμελὴν, ἢ τὸ πάχος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξάγεται μεγίστη ποσότης ἐλαίου. Ἡ οὐσία αὕτη κεῖται ἀμέσως ὑπὸ τὸ δέρμα, ὁλόκληρον τὸ σῶμα περιτυλίττουσα, πτερύγια καὶ οὐράν.

Τὸ Φαλαινοκάραβον, ἐκτὸς πλοιάρχου καὶ χειρούργου, φέρει γενικῶς τεσσαράκοντα ἢ πεντήκοντα ἄνδρας, ἐξ ὧν οἱ μὲν ἔργον ἔχουν νὰ ῥίπτωσι τὸ καμάκιον, οἱ δὲ νὰ διευθύνωσι τὰ πλοιάρια, ἄλλοι δὲ εἶναι ξυλουργοὶ, καὶ ἄλλοι καδοποιοί.

Κοινῶς κάθε πλοῖον ἐφοδιάζεται ἀπὸ ἓξ ἢ ἑπτὰ λέμβους, αἵτινες, ὡς τὰ κυριώτερα μέσα δι' ὧν ἡ ἁλιεία ἐνεργεῖται, κρέμανται πέριξ αὐτοῦ εἰς τρόπον, ὥστε δύνανται μὲ τὴν μεγίστην ταχύτητα νὰ καταβιβασθῶσιν. Ἀφοῦ θανατωθῇ καὶ κατακοπῇ ἡ φάλαινα, τὰ ὀστᾶ καὶ τὸ πάχος στοιβάζονται εἰς τὸ πλοῖον· ἀλλ' ἡ κατ' αὐτῆς ἔφοδος καὶ ὅλα τὰ περὶ τὴν ἅλωσιν καὶ φθορὰν τοῦ ζώου γίνονται εἰς τὰς λέμβους. Τὰ κυριώτερα δ' ἐργαλεῖα, μὲ τὰ ὁποῖα ἑκάστη λέμβος προμηθεύεται, εἶναι δύο καμάκια, καὶ ἓξ ἢ ὀκτὼ λόγχαι. Τὸ καμάκιον εἶναι σιδηροῦν, ἔχει δὲ ὡς τριῶν ποδῶν μῆκος.

Εἰς αὐτὸ δένεται σχοινίον, τοῦ ὁποίου ἡ μὲν περιφέρεια εἶναι δύο δακτύλων καὶ ἑνὸς τεταρτημορίου, τὸ δὲ μῆκος 120 ὀργυιῶν. Ἑκάστη λέμβος ἔχει ἓξ τοιαῦτα σχοινία, κάμνοντα ὅλα ὁμοῦ 720 ὀργυιάς, ἤτοι 4320 πόδας. Χρησιμεύει δὲ τὸ καμάκιον, τὸ ὁποῖον κοινῶς μὲν ῥίπτεται ἀπὸ τὴν χεῖρα, ἀλλὰ καί ποτε ἀπὸ εἶδος κανονίου, εἰς τὸ νὰ κτυπᾷ καὶ ν' ἀγκιστρόνῃ τὸν ἰχθύν. Διὰ τῆς λόγχης τελειόνεται ἡ φθορά του. Αὕτη εἶναι κοντάριον ἓξ ποδῶν, ἀπὸ ξύλον ἐλάτης, μὲ χαλυβδίνην αἰχμὴν, ἥτις γίνεται λεπτοτάτη καὶ ὀξυτάτη. Ἡ λόγχη δὲν ῥίπτεται ἀπὸ τὴν χεῖρα ὡς τὸ καμάκιον, ἀλλὰ κρατεῖται ἐνῷ ἐμπήγεται εἰς τὸ σῶμα τοῦ ζώου.

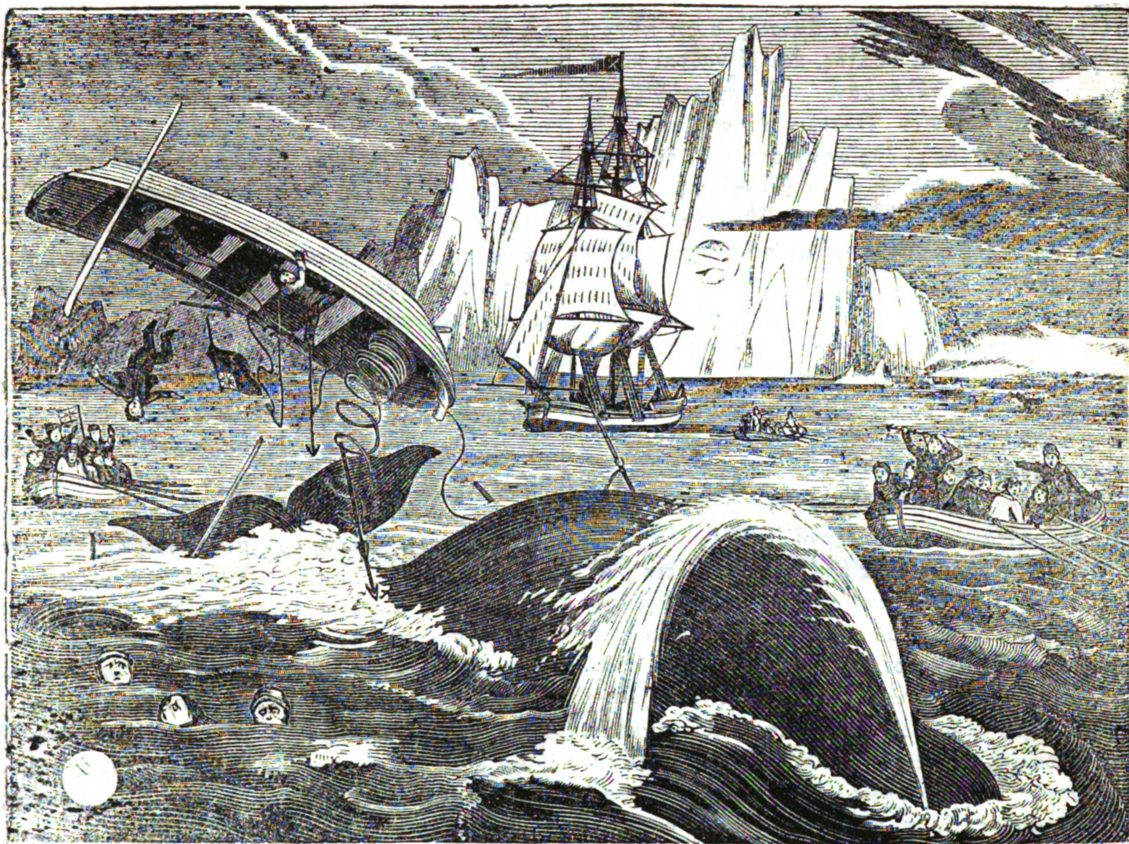

Οἱ Κίνδυνοι τῆς Ἁλιείας τῶν Φαλαινῶν.

Τὰ δὲ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἁλώσεως, καίτοι ἀλλαχοῦ τῆς Ἀποθήκης πλατύτερον καταχωρηθέντα, καταχωροῦμεν καὶ πάλιν πρὸς ἀπαρτισμὸν τοῦ προκειμένου ἄρθρου, καὶ πρὸς διασάφησιν τῆς ζωηρᾶς ταύτης Εἰκονογραφίας.

Ὅταν τὸ κῆτος εὑρίσκεται εἰς τοῦ ὕδατος τὴν ἐπιφάνειαν, ἀναίσθητον τῆς πλησιάσεως τῶν ἐχθρῶν του, ὁ τολμηρὸς ἁλιεὺς κωπηλατεῖ κατευθεῖαν πρὸς αὐτὸ, καὶ, μίαν ἢ δύο στιγμὰς πρὶν ἡ λέμβος ἐγγίξῃ εἰς τὸν ἰχθὺν, χώνει τὸ καμάκιον εἰς τὰ νῶτά του. Τὸ πληγωμένον κῆτος, εἰς ἔκπληξιν καὶ ἀγωνίαν, βάλλει ὅλας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις διὰ ν' ἀποφύγῃ. Τότε εἶναι ἡ ὥρα τοῦ κινδύνου. Τὸ πλοιάριον ὑποβάλλεται εἰς τοὺς πλέον σφοδροὺς κτύπους ἀπὸ τὴν κεφαλὴν ἢ τὰς πτέρυγας τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλ' ἐξαιρέτως ἀπὸ τὴν βαρυτάτην αὐτοῦ οὐρὰν, ἥτις περισείεται κάποτε εἰς τὸν ἀέρα μὲ ὁρμὴν τόσον τρομερὰν, ὥστε καὶ πλοιάριον καὶ ἄνθρωποι ὑπόκεινται εἰς κοινὸν ὄλεθρον.

Ἀμέσως, ἀφοῦ γένῃ ἄφαντος ὁ ἰχθὺς, ὑψόνεται εἰς τὸ πλοιάριον σημαία ἐπὶ ῥάβδου, βλέποντες τὴν ὁποίαν οἱ ἐπὶ τοῦ καραβίου φύλακες εἰδοποιοῦν εὐθὺς τοὺς λοιποὺς τῶν ναυτῶν, διὰ κτύπου ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, καὶ ὁμοχρόνου καὶ συνεχοῦς κραυγῆς. Οἱ κοιμώμενοι ἐξυπνοῦν παρευθὺς, πηδοῦν ἀπὸ τὰς κλίνας των, τρέχουν εἰς τὸ κατάστρωμα μὲ τὰ φορέματά των εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ἐμβαίνουν σωρηδὸν εἰς τὸ πλοιάριον ἡμίγυμνοι, ἐνῷ τὸ ψῦχος εἶναι αὐστηρότατον.

Τὸ κῆτος, γενικῶς, προσπαθεῖ νὰ φύγῃ, βυθιζόμενον ὑπὸ τὸ ὕδωρ. Τόσον δὲ ταχέως κινεῖται κάποτε, ὥστε σύρει ὅλα τὰ σχοινία ἔξω τοῦ πλοιαρίου εἰς διάστημα ὀκτὼ ἢ δέκα λεπτῶν. Ἐὰν δὲ τοῦτο συμβῇ πρὶν φθάσῃ βοήθεια, χάνονται ὁλότελα καὶ τὰ σχοινία καὶ ὁ ἰχθύς. Ὅθεν, διὰ νὰ βραδύνεται, ὅσον τὸ δυνατὸν, ἡ φυγὴ τοῦ κήτους, περιτυλίσσει ὁ ἁλιεὺς, ὅστις τὸ ἐκτύπησε, δὶς ἢ τρὶς τὸ σχοινίον περὶ εἶδός τι πασσάλου, προσηλωμένου ἐπίτηδες δέκα ἢ δώδεκα δακτύλους ἀπὸ τὴν πρύμνην. Τοῦ σχοινίου ἡ τριβὴ, ἐνῷ περιστρέφεται εἰς τὸν πάσσαλον τοῦτον, εἶναι τοσαύτη,

ὥστε συνεχῶς περικυκλόνεται ὁ ἁλιεὺς ἀπὸ καπνόν· καὶ, ἂν τὸ ξύλον δὲν ἐβρέχετο ἀδιακόπως, πιθανὸν ὅτι ἤθελεν ἀνάψειν τὸ πλοιάριον. Πᾶς ὁ ἐπὶ τοῦ πλοιαρίου ἀνάγκη νὰ ἔχῃ τὴν μεγίστην προσοχὴν, ἐνῷ σύρονται ἔξω τὰ σχοινία· καθότι ἐπακολουθήματα τὰ πλέον σπουδαῖα προῆλθον ἐνίοτε ἀπὸ ἀμέλειαν τὴν πλέον οὐτιδανήν. Ὅταν τύχῃ νὰ ἐμπλεχθῇ τὸ σχοινίον, καὶ δὲν ἐπιτύχωσι νὰ τὸ διαλύσωσιν ἀμέσως, σύρει κάποτε τὸ πλοιάριον ὑποκάτω τοῦ ὕδατος, καὶ οἱ ναῦται καταποντίζονται εἰς τὴν θάλασσαν. Ἡ προσεγγίζουσα στενοχωρία διὰ σχοινίου ἔλλειψιν ἐμφανίζεται ἀπὸ τὴν ὕψωσιν κωπίου, εἰς τὸ ὁποῖον προστίθεται δεύτερον, τρίτον, ἢ καὶ τέταρτον, ὡς ἡ χρεία τὸ καλέσῃ. Ἡ δὲ ταχύτης, μὲ τὴν ὁποίαν τὸ κῆτος συνήθως καταβαίνει πρὸς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, εἶναι πρὸς ὀκτὼ ἢ δέκα μίλια τὴν ὥραν.

Τριάκοντα λεπτὰ, κατὰ μέσον ὅρον, μένει τὸ πληγωμένον κῆτος ὑποκάτω τοῦ ὕδατος· ἐκτὸς ὁπόταν ἦναι τὰ ὕδατα ῥηχὰ, καὶ τότε τὸ διάστημα τοῦ καιροῦ εἶναι πολὺ μακρότερον. Ὅσον δὲ ταχύτερα κινεῖται, τόσον βαθύτερα καταβαίνει· καὶ ὅσον μακρότερον χρόνου διάστημα μένει ὑποκάτω τοῦ ὕδατος, τόσον περισσοτέρα ἡ ἀποκάμωσίς του, καὶ ἡ ἐπακόλουθος εὐκολία τοῦ ν' ἁλωθῇ. Παράυτα ὅταν μεταφανῇ, σπεύδουν πρὸς τὸ μέρος ὅπου εὑρίσκεται τὰ πρὸς βοήθειαν πλοιάρια, καὶ, ὡς τὸ φθάσωσιν, ἐμπήγει ἕκαστος ἁλιεὺς εἰς τὴν ῥάχιν αὐτοῦ τὸ καμάκιόν του, ὅλα ὁμοῦ τρία, τέσσαρα, ἢ πλειότερα, κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ κήτους καὶ τὴν φύσιν τῆς τοποθεσίας. Συχνότερα ὅμως καταβαίνει δι' ὀλίγα λεπτὰ, ἀφοῦ λάβῃ τὸ δεύτερον καμάκιον, καὶ ἀναγκάζει τὰ λοιπὰ πλοιάρια νὰ περιμένωσι τὴν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐπιστροφήν του. Κτυπεῖται ὕστερον μὲ λόγχας, αἵτινες ἐμπήγονται εἰς τὸ σῶμά του, καὶ, εἰ δυνατὸν, εἰς τὰ ζωτικά του μέρη. Λειποθυμημένον, τέλος, ἀπὸ πληγὰς πολυαρίθμους καὶ ἀπὸ τὴν ἄφθονον τοῦ αἵματος ῥοὴν, φανερόνει τὴν προσέγγισιν τῆς διαλύσεώς του, ἀποῤῥίπτον ἐκ τῶν μυκτήρων αὐτοῦ μίγμα αἵματος ὁμοῦ μὲ τὸν ἀέρα καὶ τὴν μύξαν, τὰ ὁποῖα συνήθως ἐκπνέει, καὶ, τελευταῖον, ἀναπέμπον αἷμα καθαρὸν μόνον. Ἡ θάλασσα, εἰς μέγα διάστημα ὁλόγυρα, βάπτεται μὲ τὸ αἷμά του, καὶ ὁ πάγος, τὰ πλοιάρια, καὶ οἱ ἄνθρωποι καθυγραίνονται πολλάκις ἀπὸ τὸ αὐτό. Σημειόνει δὲ καὶ τὴν ὁδόν του πλατεῖα σειρὰ ἐλαίου, ῥέοντος ἐκ τῶν πληγῶν του.

Πρὸ τῆς τελευταίας τοῦ ἁλώσεως σπαράσσεται σφοδρῶς, ὑψόνει καὶ περισείει τὴν οὐρὰν αὐτοῦ εἰς τὸν ἀέρα, προξενοῦν κρότον, ὅστις ἀκούεται μίλια μακράν. Ὅταν δὲ ἀποθνήσκῃ, γυρίζει ἐπάνω εἰς τὴν ῥάχιν ἢ τὴν πλευράν του,—συμβὰν εἰς τοὺς ἁλωτὰς χαροποιέστατον, τὸ ὁποῖον ἀναγγέλλουν διὰ τῆς καταβάσεως τῶν σημαιῶν των, συνωδευμένης μὲ τρεῖς ζωηρὰς κραυγάς.

Ἡ παρατηρουμένη εἰς τὸ πληγωμένον κῆτος μεγάλη ἀδυναμία ὅταν πρῶτον μεταφανῇ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἀφοῦ κατέβῃ κατὰ κάθετον 700 ἢ 800 ὀργυιὰς, ἤτοι περὶ τοὺς 2000 πήχεις, προέρχεται ἀπὸ τὴν σχεδὸν ἀπίστευτον κατάθλιψιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναγκαίως ὑπεβλήθη. Αὕτη ἐξισοῦται μὲ 211,000 τόνους. Εἶναι δὲ οὗτος βαθμὸς θλίψεως, τὸν ὁποῖον δὲν ἐμπορεῖ νὰ συλλάβῃ ὁ ἡμέτερος νοῦς πλὴν ἀτελέστατα. Θέλομεν ἴσως τὸν καταλάβειν καλήτερα, ὅταν εἰδοποιηθῶμεν, ὅτι ὑπερβαίνει κατὰ τὸ βάρος ἑξήκοντα τῶν μεγίστων πλοίων τοῦ ναυτικοῦ τῆς Ἀγγλίας, ὡπλισμένων, ἐφωδιασμένων, καὶ κατὰ πάντα ἑτοίμων δι' ἑξαμηνιαῖον περίπλουν.

Ἕκαστον πλοιάριον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐπληγώθη κῆτος, φέρει σημαίαν· καὶ προσέτι τὸ καράβιον, εἰς τὸ ὁποῖον τοιαῦτα πλοιάρια ἀνήκουσι. Χρησιμεύουν δὲ τὰ σύσσημα ταῦτα νὰ φανερόνωσιν εἰς τὰ περικύκλῳ πλοῖα τὸ εἰς τὸν ἐμπεριπλεγμένον ἰχθὺν ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τοῦ σημαιοφόρου πλοίου.

Διαφέρει μεγάλως τοῦ καιροῦ τὸ διάστημα, κατὰ τὸ ὁποῖον πιάνονται τὰ κήτη. Βεβαιότατον εἶναι, ὅτι ἁλώθησαν τινὰ εἰς δεκαπέντε λεπτῶν διάστημα· ἐνῷ ἄλλα μόλις ὑπέκλιναν εἰς τεσσαράκοντα ἢ πεντήκοντα ὥρας. Κατὰ μέσον ὅρον, ἀρκοῦν πιθανῶς δύο ἢ τρεῖς ὧραι.—Τινὰ κήτη συμβαίνει νὰ φονευθῶσιν ἀπὸ ἓν καμάκιον, ἐνῷ ἄλλα ὄχι μεγαλήτερα ἀπέφυγον ἀπὸ τέσσαρα, πέντε, ἢ καὶ πλειότερα. Κάμμίαν φορὰν ἁλίσκονται τὰ κήτη ἐξ ἀπροόπτου, ἐμπλεκόμενα καὶ περιτυλισσόμενα ἀφ' ἑαυτῶν εἰς τὰ σχοινία.

Ἀφοῦ τὸ κῆτος θανατωθῇ, τὸ δένουν πρῶτον εἰς πλοιάριον, τὸ διαλύουν ἔπειτα ἀπὸ τὰ σχοινία, καὶ τὸ κωπηλατοῦν ὅλοι ὁμοῦ οἱ ναῦται πρὸς τὸ καράβιον. Ἐκεῖ ἀφαιροῦν τὸ πάχος, καὶ, ἀνασύροντες αὐτὸ εἰς τὸ κατάστρωμα, ἢ τὸ βράζουν ἀμέσως πρὸς ἐξαγωγὴν τοῦ ἐλαίου, ἢ τὸ στοιβάζουν διὰ μετακομιδὴν εἰς τὴν πατρίδα των.

Η ΑΜΠΕΛΟΣ ΚΑΙ Η ΔΡΥΣ.—Ἄμπελός τις, παρὰ δρῦν φυομένη, εἶχεν ἤδη τοσοῦτον ὑψωθῆν, ὥστε νὰ χρειάζεται ὑποστήριγμα. 'Δρῦ,' εἶπεν ἡ ἄμπελος, 'κλῖνε τὸν κορμόν σου, ὥστε νὰ μὲ ὑποστηρίξῃς.' 'Ναὶ,' ἀπεκρίθη τὸ μεγαλοπρεπὲς δένδρον, 'χρεωστῶ νὰ σὲ ὑποστηρίζω· ἀλλ' εἶμαι πολὺ ὀγκῶδες καὶ πολὺ στερεὸν, καὶ δὲν δύναμαι νὰ κλίνω. Περίβαλε εἰς ἐμὲ τοὺς βραχίονάς σου, ἀγαπητὴ ἄμπελε, καὶ μὴν ἀμφιβάλλῃς ὅτι θέλω σὲ ὑποστηρίζειν καὶ σὲ περιθάλπειν. Ἐνῷ δ' οὕτω σὲ βαστάζω, θέλεις καλλωπίζειν τὸν κορμόν μου μὲ τὰ ὡραῖά σου πράσινα φύλλα καὶ τοὺς κοκκινοχρόους σου βότρυας.'

'Ἀλλ' ἐπιθυμῶ,' ἀπεκρίθη ἡ ἄμπελος, 'ν' αὐξάνω χωρὶς νὰ κρέμωμαι ἀπὸ σέ· διατί δὲν ἐμπορεῖς ἐσὺ νὰ τυλιχθῇς περὶ ἐμὲ, καὶ νὰ μ' ἀφήσῃς νὰ μεγαλύνω κατ' εὐθεῖαν καὶ ἀνεξαρτήτως;' 'Ἡ φύσις τοῦτο ποτὲ δὲν ἐσκόπευεν,' εἶπεν ἡ δρῦς. 'Μόνη τῶν ἀδυνάτων εἶναι νὰ ὑψωθῇς· καὶ ἂν τὸ δοκιμάσῃς, οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ βροχὴ, καὶ μάλιστα τὸ ἴδιόν σου βάρος, θέλουν σὲ καταδαφίσειν. Οὔτε ἁρμόζει νὰ ἐκτείνῃς τοὺς βραχίονάς σου τῇδε κἀκεῖσε μεταξὺ τῶν δένδρων. Τὰ δένδρα θέλουν ἀρχίσειν νὰ λέγωσι, Δὲν εἶσαι ἄμπελός μου—ξένη εἶσαι—μακρὰν, μακρὰν, δὲν σὲ περιθάλπω. Ἔπειτα, θέλεις καὶ τόσον περιπλεχθῆν εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους, ὥστε νὰ μὴν ἐμπορῇς νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς ἐμέ· καὶ οὐδεὶς θέλει σὲ θαυμάζειν, οὔτε σὲ ἐλεεῖν.'

'Ἀ, μὴ γένοιτο,' εἶπεν ἡ ἄμπελος, 'νὰ ὑποπέσω εἰς τοιαύτην κακοτυχίαν·' καὶ παράυτα περιετυλίχθη εἰς τὴν δρῦν, ὥστε ἀμφότεραι ηὔξανον καὶ ἤκμαζον εὐδαιμόνως.

ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟΝ ΤΗΣ ΑΛΚΗΣΤΙΔΟΣ.

Το ναυάγιον τῆς Γαλλικῆς φρεγάτας Μεδούσης καὶ τὰ φρικώδη αὐτοῦ ἐπακολουθήματα ἤδη περιεγράψαμεν*· κατὰ τὸν αὐτὸν σχεδὸν χρόνον ἐναυάγησε καὶ ἡ Ἀγγλικὴ ναῦς Ἄλκηστις, τὰ περὶ τῆς ὁποίας εὐχαρίστως θέλομεν τώρα ἐξιστορήσειν, καθὸ παρέχοντα κάλλιστον καὶ διδακτικώτατον παράδειγμα τῶν ἀγαθῶν ἀποτελεσμάτων, ὅσα προέρχονται ἀπὸ καλῶς διωργανισμένον πειθαρχικὸν σύστημα.

Πρώϊμα τὸ 1816, κατὰ συνέπειαν τῶν δυσκολιῶν ὅσας τὸ ἐν Κίνα Βρετανικὸν ἐμπόριον ἀπήντα ἐκ μέρους τῆς ἐξουσίας, ἀπεφάσισε τὸ Ἀγγλικὸν ὑπουργεῖον ν' ἀποστείλη πρεσβείαν ἔκτακτον εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πεκίνου. Τὴν 9ην Φεβρουαρίου, ὁ Λόρδος Amherst, μετὰ πολυαρίθμου θεραπείας, ἐπέβη εἰς τὴν Ἄλκηστιν, φρεγάταν τεσσαράκοντα ἓξ κανονίων, διοικουμένην ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Μάξουελλ, ἥτις σύμπλουν εἶχε τὸ βρίκιον Λύραν, καὶ ἓν ἀπὸ τὰ εἰς τὴν Ἰνδίαν ταξειδεύοντα μεγάλα ἐμπορικὰ, φέρον πολλὰ δῶρα πολύτιμα διὰ τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Κίνας καὶ τοὺς ὑπουργοὺς αὐτοῦ.

Τίποτε λόγου ἄξιον δὲν συνέβη ἐπὶ τοῦ ἐκεῖσε πλοῦ· τὴν 9ην Αὐγούστου, ὁ πρέσβυς καὶ ἡ θεραπεία του ἀπέβησαν μετὰ πομπῆς εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Λευκοῦ Ποταμοῦ, κατὰ τὸ βορειανατολικὸν παράλιον τῆς Κίνας· τὰ δὲ πλοῖα προεχώρησαν εἰς ἐξέτασιν τῶν αἰγιαλῶν τῆς Κινικῆς Ταρταρίας, Κορέας, καί τινων νήσων· ἔπειτα δὲ διεύθυναν τὸν δρόμον αὐτῶν εἰς τὴν Καντῶνα, ὅθεν, ἀφοῦ πάλιν ἐπέβη ὁ Λόρδος Amherst καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ†, ἐξέπλευσαν διὰ τὴν Μανίλλαν, τὴν μητρόπολιν τῶν Φιλιππινῶν Νήσων, Ἰανουαρίου 29ην.

Τὴν 9ην Φεβρουαρίου, σωστὰ δώδεκα μῆνας μετὰ τὸν ἐξ Ἀγγλίας ἀπόπλουν, ἤρχισεν ἡ Ἄλκηστις τὸ ἐπ' οἴκου ταξείδιον· ἐνταῦθα χωρισθεῖσα ἐκ τῆς Λύρας, ἥτις ἐπέμφθη μ' ἐπιστολὰς εἰς τὴν Ἰνδίαν.

Τὰ χαράγματα τῆς 18ης, ἀφοῦ προσεκτικῶς διέφυγον τοὺς βράχους καὶ τὰ ῥηχὰ, τὰ πλεονάζοντα εἰς τὸ πρὸς δυσμὰς τῶν Φιλιππινῶν νήσων Κινικὸν πέλαγος, ἐμβῆκαν οἱ ταξειδιῶταί μας εἰς τὸν διάπλουν τοῦ πορθμοῦ Γάσπαρ. Ἐξηκολούθουν δὲ τὸν εἰς τοὺς χάρτας σημειωμένον δρόμον, καὶ μετεχειρίζοντο πᾶσαν προφύλαξιν, τὴν ὁποίαν ἡ φρόνησις καὶ ἡ ναυτικὴ ἐμπειρία τοὺς ὑπηγόρευον· ἀλλὰ περὶ τὰς ἑπτὰ ἥμισυ τὸ πρωΐ, ἐκτύπησεν ἡ ναῦς μετὰ πλείστης ὁρμῆς εἰς ἄθροισμά τι βεβυθισμένων βράχων, οἵτινες ἀνυψοῦντο σχεδὸν κατὰ κάθετον εἰς δεκαεπτὰ ὀργυιῶν ὕδωρ. Ὡς ἐκ θεϊκῆς προνοίας, τὸ πλοῖον ἔμεινε στερεὸν ἐπὶ τῶν βράχων· καθότι, ἂν ἡ βία τῆς συγκρούσεως εἶχεν ἀπωθήσειν αὐτὸ ἐκ τῆς πρώτης τοποθεσίας του, σχεδὸν πάραυτα ἔπρεπεν ἐξ ἀνάγκης νὰ καταποντισθῇ μετὰ τῶν πλειοτέρων ἀνθρώπων. Τὸ συμβεβηκὸς ὅμως ἦτον ὑπερβολῇ φοβερόν· ἀλλὰ μᾶς λέγει ἕνας τῶν ἀξιωματικῶν, ὅτι, μ' ὅλον τὸν κίνδυνον τῆς θέσεώς των, ἡ ἐλαχίστη σύγχυσις ἢ ἀταξία δὲν ἐφάνη μεταξὺ τοῦ πληρώματος, πάσης ἀναγκαίας διαταγῆς διδομένης τόσον ἀταράχως, καὶ ὑπακουομένης τόσον σταθερῶς, ὡς νὰ μὴν εἶχε συμβῆν τίποτε ἀσύνηθες.

Τὸ πλοῖον ἀπεῖχε περὶ τὰ τρία ἥμισυ μίλια ἐκ τῆς ἀκατοικήτου καὶ ἐρήμου νήσου Πύλο Λεάτ, ἐφ' ἧς, μετὰ περισσὴν δυσκολίαν, ἀπέβη σώως ὁ Λόρδος Ἄμερστ καὶ ἡ θεραπεία του μέ τινας ἐκ τοῦ πληρώματος. Ὁ δὲ πλοίαρχος Μάξουελλ καὶ οἱ λοιποὶ ἀξιωματικοὶ ἔμειναν ἐγγὺς τοῦ πλοίου, ὅθεν μετὰ πολὺν κόπον ἐπέτυχον νὰ λάβωσι μικρὰν ποσότητα ζωοτροφιῶν καὶ πολεμεφοδίων, τὰ ὁποῖα ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἀνέβαινον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, παντὸς τοῦ πλοίου ὑποβρυχίου ὄντος ἐκτὸς τοῦ καταστρώματος.

Ἡ νῆσος εὑρέθη πανέρημος, μὲ δάση καὶ μὲ πυκνὰ χαμόκλαδα ἐσκεπασμένη. Εἰς τὸ ἐρημονήσιον τοῦτο, ἀρκετῶν ἡμερῶν πλοῦν ἀπέχοντες ἀπὸ τὸν ἐγγύτατον φιλικὸν λιμένα, ἐκτεθειμένοι, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, εἰς τὸ νὰ ὑποφέρωσι τὰς ὑπερβολὰς τῆς πείνης καὶ τῆς δίψης, ὑπὸ τὰς καυστηρὰς ἀκτῖνας τοῦ τροπικοῦ ἡλίου, ἦσαν σχεδὸν 250 Βρετανοί· μ' ὅλον τοῦτο, οὐδεὶς ἐφαίνετο ἄθυμος ἢ ἀπηλπισμένος· τὰ δ' ἐπικρατοῦντα γενναῖα αἰσθήματα ἐνίσχυσεν ἡ διαγωγὴ τοῦ Λόρδου, ὁ ὁποῖος, τὴν ἐπαύριον τῆς ναυαγίας, ἅπαντας πέριξ αὐτοῦ προσκαλέσας, εὐχαρίστως ἔλαβε τὴν ἀναλογοῦσαν εἰς αὐτὸν μικρὰν ποσότητα ἐκ τοῦ διασωθέντος ὀλίγου ὕδατος, παράδειγμα δίδων οὕτω γαληνίου ὑπομονῆς καὶ ἱλαρᾶς προθυμίας νὰ συμμεθέξῃ παντὸς ταλαιπωρήματος χωρὶς τὴν παραμικρὰν βαθμοῦ διάκρισιν.

Φυσικὰ, μ' ὅλον τοῦτο, ἕκαστος ἀνησύχει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον κατὰ πᾶσαν στιγμὴν διὰ τὴν ἔλλειψιν ὕδατος· ἀλλ' ἕως τώρα εἰς μάτην εἶχον ζητήσειν αὐτὸ, ἐνῷ ἡ κατὰ τύχην ἀνακάλυψις ἀνθρωπίνου τινὸς σκελετοῦ ἐπέφερε τὴν τρομερὰν πίστιν, ὅτι ἄτομόν τι εἶχεν ἀπολεσθῆν ἀπὸ τὴν δίψαν. Εἰς τοιαύτας δὲ περιστάσεις, καὶ στοχαζόμενοι περιπλέον ὅτι αἱ λέμβοι δὲν ἐχώρουν οὔτε τὸ ἥμισυ τοῦ πληρώματος, ἔκαμαν ὁ πρέσβυς καὶ ὁ πλοίαρχος τὴν συνετὴν ἀπόφασιν νὰ ἐκπλεύσῃ πάραυτα ὁ Λόρδος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν διὰ τὴν νῆσον Ἰαύαν, ὅπου κατὰ συνέπειαν οὐρίου ἀνέμου καὶ δυνατοῦ ῥεύματος ἤλπιζον νὰ φθάσωσιν εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας· ἐπειδὴ δὲ τὰ πελάγη ἐκεῖνα βρύουν ἀπὸ τοὺς θηριώδεις Μαλαΐους πειρατὰς, συμπαρέλαβον καὶ στρατιώτας τε-

* Ἴδε Σελ. 117 τοῦ Τόμου τούτου.

† Τὴν πρεσβείαν ταύτην δὲν ὑπεδέχθη ἡ Κινικὴ αὐλὴ, τοῦ Λόρδου μὴ θελήσαντος νὰ ὑποκλίνῃ εἰς τὴν προσφορὰν ταπεινωτικῶν τινων τιμῶν, αἱ ὁποῖαι τὸν ἐφαίνοντο ὅτι ἤθελον ἐξ ὁλοκλήρου ματαιώσειν τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς. Τὸ τέλος ὅμως τῆς πρεσβείας ἄριστα κατωρθώθη, καί τοι ἐμμέσως, διὰ τῆς διαγωγῆς καὶ ὀρθῆς κρίσεως τοῦ πλοιάρχου Μάξουελλ, ὅστις, ἀπέναντι τοῦ φοβερισμοῦ καὶ τῆς ἀντιστάσεως τῶν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τῆς Καντῶνος μακρῶν κανονοστασίων, καὶ τοῦ μεγάλου στόλου τῶν πρὸς ἄμυναν ἐκεῖ προσορμισθέντων πολεμικῶν πλοίων, ἔπλευσεν ἐπὶ τῆς Ἀλκήστιδος εἰς τὴν Καντῶνα, ἀφοῦ ταχέως κατεσίγασε τὸ πῦρ ὅλων τῶν Σινῶν πολεμιστῶν, θαλασσίων τε καὶ χερσαίων.

νὰς πρὸς ὑπεράσπισιν. Πάντες οὗτοι, τὸν ἀριθμὸν τεσσαράκοντα ἑπτὰ, ἐπέβησαν εἰς δύο τὰς μεγαλητέρας λέμβους τῆς φρεγάτας, περὶ τὰς πέντε ὥρας μετὰ τὴν μεσημβρίαν, καὶ λαβόντες μέρος τῶν ζωοτροφιῶν, ἐξέπλευσαν ἐν μέσῳ ἐγκαρδίων δεήσεων καὶ ἀγαθῶν εὐχῶν. Ἦτο μέγα εὐτύχημα, ὡς θέλει φανῆν ἐκ τῆς ἀκολουθίας, ὅτι ὁ πρέσβυς τόσον ταχέως ἐξετέλεσε τὴν ἀπόφασίν του· καθότι, μίαν ἡμέραν μόνον ἂν ἠργοπόρει, ἤθελε σχεδὸν βεβαίως πέσειν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀγρίων.

Οἱ ἐπὶ τῆς νήσου ἀφεθέντες, οἵτινες ἦσαν 200 ἄνδρες καὶ παῖδες καὶ μία γυνὴ, τίποτε δὲν προέβλεπον ἁρμόδιον νὰ τοὺς εὐφράνῃ· καθότι, διὰ τὴν ἐναντιότητα τοῦ ἀνέμου καὶ τοῦ ῥεύματος, ἦτον ἀδύνατον νὰ τοὺς ἔλθῃ βοήθεια πρὶν δέκα ἢ δώδεκα ἡμερῶν τοὐλάχιστον. Ὁ δὲ πλοίαρχος, ἀφοῦ πάλιν ἔπεμψέ τινας εἰς ζήτησιν ὕδατος, μετέφερε τὰς σκηνὰς εἰς τὴν κορυφὴν λόφου τινὸς, τοῦ ὁποίου τὰ μικρὰ δένδρα καὶ χαμόκλαδα, ἀφθονοῦντα ἀπὸ ὄφεις, σκορπίους, σκολοπένδρας, καὶ ἄλλα ἑρπετὰ, εἶχον καύσαντες προεξαλείψειν. Ἐνταῦθα μετεκομίσθησαν ὅλαι αἱ ζωοτροφίαι, ὑπὸ αὐστηρὰν φύλαξιν· ὀλίγοι δέ τινες ἀφέθησαν ἐπὶ τοῦ ναυαγίου διὰ νὰ πιάνωσιν ὅ,τιδήποτε ἀνέβαινεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Κατὰ τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας, δεινῶς ἐταλαιπωροῦντο ἀπὸ τὴν συνεχῆ δίψαν· ἀλλὰ περὶ τὸ μεσονύκτιον, μεγάλως ἐχαροποίησεν ἅπαντας ἡ εὕρεσις πηγῆς, ἐκ τῆς ὁποίας ἀρκετὰ ἔπιεν ἕκαστος εἰς τὸ διάστημα τῶν ἐφεξῆς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν. Τὴν πρωΐαν τῆς 20ης διέταξεν ὁ πλοίαρχος νὰ παραταχθῶσιν ἅπαντες· ἀφοῦ δ' ἐξήγησεν ὅτι, κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Ναυτικοῦ, πᾶς ἕνας ἐξίσου ὑπέκειτο νὰ δώσῃ λόγον τῆς διαγωγῆς του, ὡς ἂν ἔπλεον, ἐδηλοποίησεν ὅτι, ἐνόσῳ ἔζη, ἤθελε φυλάξειν τὴν πλέον αὐστηρὰν πειθαρχίαν, ἥτις τόσον ἀπῃτεῖτο διὰ τὸ εὖ εἶναι ὅλων.

Τὰ χαράγματα τῆς ἐπαύριον εὑρέθησαν οἱ ἐπὶ τοῦ ναυαγίου περικυκλωμένοι ἀπὸ στολίσκον Μαλαΐκῶν π ρ ο ῶ ν, ἢ πλοιαρίων, γεμάτων ἀπὸ ἄνδρας ἐνόπλους. Οἱ πειραταὶ οὗτοι, ἐξ ὧν πολλοὶ καὶ ἀνθρωποφάγοι, κοινῶς θεωροῦνται ὡς οἱ πλέον ἀνηλεεῖς καὶ ἀπάνθρωποι ἄγριοι τοῦ κόσμου. Οἱ Ἄγγλοι, ἄοπλοι ὄντες, ἐπήδησαν παρευθὺς εἰς τὸ ἀκάτιον, καὶ διευθύνθησαν εἰς τὴν ξηρὰν, ὅπου καὶ σῶοι ἔφθασαν, μολονότι γενναίως τοὺς ἐδίωξαν οἱ πειραταί· οὗτοι μετέπειτα ἐκυρίευσαν τὸ ναυάγιον, ἀπέβησαν δὲ καὶ εἰς ἓν ἄκρον τῆς νήσου ἀπέχον περὶ τὰ δυομίλια. Τὰς πλέον δραστηρίους ἑτοιμασίας ἔκαμαν τώρα οἱ Ἄγγλοι ὥστε θερμῶς αὐτοὺς νὰ δεχθῶσιν· ἀλλὰ δώδεκα μόνον μάχαιραι εἶχον διασωθῆν, καὶ, μολονότι εὑρέθησαν τριάκοντα σχεδὸν τουφέκια μὲ τὰς αἰχμάς των, τὰ φυσέγγια ὅλα συνεποσοῦντο εἰς μόνον ἑβδομήκοντα πέντε. Διαταγαὶ ὅμως ἐδόθησαν νὰ ἑτοιμασθῇ καθεὶς ὅπως ἠδύνατο κάλλιστα· μακρὰ δὲ ξίφη, σμίλαι, καὶ ὀξέα ῥόπαλα ταχέως ἀνεπλήρωσαν τὴν ἔλλειψιν τακτικῶν ὅπλων. Δένδρα προσέτι ἐκόπησαν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοιάρχου, καὶ κυκλοειδές τι χαράκωμα κατεσκευάσθη πέριξ τοῦ σταθμοῦ, διὰ τῆς συμπλοκῆς κλάδων μὲ πασσάλους, εἰς τὴν γῆν ἐμπηγμένους μεταξὺ τῶν πεπτωκότων δένδρων. Ἀφοῦ δὲ ἡσύχως παρῆλθεν ἡ ἡμέρα, διῃρέθησαν τὸ ἑσπέρας εἰς κλάσεις χωριστὰς, εἰς μίαν τῶν ὁποίων παρεδόθη ἡ ἐπιστασία τῶν λέμβων· γενναιότατον πνεῦμα ἐνεψύχωνεν ἅπαντας, ἀλλὰ μικρὸς φόβος ἐπεκράτει περὶ ἐφόδου τῶν ἀγρίων εἰς τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς, καθότι ἐφαίνοντο παραπολὺ ἐνησχολημένοι εἰς τὴν λαφυραγωγίαν τοῦ ναυαγίου, καὶ δὲν εἶχον εὐκαιρίαν πρὸς ἄλλο τι.

Τὴν ἐπαύριον, παρατηρήσαντες ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν πειρατῶν εἶχεν ἐλαττωθῆν, ἀπεφάσισαν νὰ μετακυριεύσωσι τὸ ναυάγιον· ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς, ἅμα εἶδε τὴν πλησίασιν τῶν λέμβων, ἀπεσύρθη, ἀφοῦ ἔβαλε πῦρ εἰς τὴν φρεγάταν, ἥτις ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν ἔγινε φανὸς ἐκ πρώρας εἰς πρύμνην· ἐξηκολούθει δὲ καιομένη ὅλον τὸ ἡμερονύκτιον.

Πρωῒ τὴν Κυριακὴν, ὑπῆγαν πάλιν εἰς τὸ ναυάγιον αἱ λέμβοι, εὗρηκαν δὲ πλέοντα εἰς τὴν ἐπιφάνειαν μερικὰ βαρέλια ἀπὸ ἄλευρον, ὡς καί τινα μὲ οἶνον καὶ ζύθον. Ἡ χαροποιὰ εἴδησις αὕτη ἔφθασεν εἰς τὴν ξηρὰν καθ' αὐτὸ εἰς τὸ τέλος τῆς θείας λατρείας, ἥτις ἐτελέσθη εἰς τὴν κυριωτέραν σκηνήν. Εἰς τὸ διάστημα τῶν δύο ἀκολούθων ἡμερῶν, ἀνέλαβον καὶ ἄλλον οἶνον, ζύθον, καὶ ἄλευρον, ὡς καὶ πεντήκοντα λόγχας, δεκαοκτὼ τουφέκια, καὶ μικρὰν ποσότητα πολεμεφοδίων. Ἐν τῷ μεταξὺ, οἱ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἀφεθέντες κατεγίνοντο εἰς τὴν ὀχύρωσιν τοῦ στρατοπέδου· συγχρόνως δὲ νέον φρέαρ ἀνακαλύψαντες εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου, εἶχον ἅπαντες ἀφθονίαν ὕδατος.

Ἐνωρὶς τὴν 26ην, ἐφάνησαν πάλιν δύο ἔνοπλοι πρόαι, ῥυμουλκοῦσαι ἓν μονόξυλον ἑκάστη· ἐστάλθησαν δὲ κατ' αὐτῶν αἱ τρεῖς λέμβοι, τὰς ὁποίας ἰδόντες οἱ Μαλαΐοι ἀπέκοψαν εὐθὺς τὰ μονόξυλα, καὶ ἔκαμαν ὅλα των τὰ πανία. Μία μόνον ἐκ τῶν τριῶν λέμβων ἠδυνήθη νὰ προσεγγίσῃ εἰς ταύτην καὶ ἐκανονοβόλησαν, καὶ τὰ δόρατα καὶ τὰ βέλη των ἔρριψαν οἱ ἐχθροὶ πλὴν ἀνωφελῶς. Οἱ Ἄγγλοι, ἀφοῦ ἐπυροβόλησαν μὲ τὸ μόνον εἰς τὴν λέμβον τουφέκιον, ἀνέβησαν εἰς τὴν μίαν πρόαν· ὅπου τριῶν ἢ τεσσάρων ἀπὸ τοὺς πειρατὰς ἤδη τουφεκισθέντων, ἑνὸς δὲ κάτω τιναχθέντος μὲ τὸ κοντάριον τοῦ τουφεκίου, πέντε ἄλλοι ἐπήδησαν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγησαν, καὶ δύο ᾐχμαλωτίσθησαν, εἷς ἐκ τῶν ὁποίων ἦτο βαρέως πληγωμένος. Οἱ Μαλαΐοι εἶχον λάβειν μέτρα ὥστε νὰ βυθισθῇ ἡ πρόα των, καθότι ἀμέσως κατεποντίσθη. Τίποτε δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπερβῇ τὴν απονενοημένην τῶν ἀνθρώπων τούτων ἀγριότητα. Εἷς τουφεκισμένος, ἀλλ' ἔτι ζωντανὸς, εἰς τὴν λέμβον μεταφερθεὶς ὑπὸ τῶν Ἄγγλων διὰ νὰ σωθῇ (καθότι τὸ ἴδιόν του πλοῖον κατεποντίζετο) μανιωδῶς ἥρπασε μάχαιραν πλησίον αὐτοῦ τυχοῦσαν, καὶ μετὰ δυσκολίας τὴν παρέδωκε· μετ' ὀλίγον ἐξέπνευσεν. Ἡ σύμπλοιας τῆς πρόας ταύτης, πυροβολήσασα ὡσεὶ πρὸς ἀποχαιρετισμὸν, ἔπλευσε περὶ τὸ βόρειον μέρος

τῆς νήσου, καὶ διέφυγεν. Οἱ δύο αἰχμάλωτοι, φερθέντες ἔπειτα εἰς τὴν ξηρὰν, ἐβάλθησαν ὑπὸ φύλαξιν εἰς τὸ φρέαρ, ὅπου ἐδέθησαν αἱ πληγαί των, καὶ μ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἀγριότητα ἔλαβον τὴν πλέον φιλάνθρωπον περιποίησιν.

Μετ' οὐ πολὺ ἐφάνησαν δεκατέσσαρες πρόαι καὶ ἄλλα πλοῖα μικρότερα, τὰ ὁποῖα ἦραξαν ὑπὸ τὴν σκέπην μακρυνοῦ τινὸς ἀκρωτηρίου, ἐφ' οὗ πάμπολλοι καὶ ἀπέβησαν. Κατὰ πρῶτον ὑπέθεσαν οἱ Ἄγγλοι, ὅτι τὰ πλοῖα ταῦτα εἶχον σταλθῆν ἐκ τῆς Βαταυΐας ὑπὸ τοῦ Λόρδου Ἄμερστ πρὸς βοήθειάν των, καὶ ἀξιωματικοί τινες ἑπομένως ἐκίνησαν πρὸς αὐτά· ἀλλ' ἡ συνέντευξις διέλυσε τὴν ἀπάτην, καθότι ἐξ αὐτῆς ἐβεβαιώθησαν, ὡς ἐπιτοπλεῖστον διὰ σημείων, ὅτι οἱ νεοφερμένοι ἦσαν κοινότης περιπλανωμένων, ἔργον ἔχουσα τὸ συνάγειν εἶδός τι φυκίου εἰς τὰς νήσους ἐκείνας εὑρισκομένου, καὶ πολυζητήτου εἰς τὴν Κίναν. Ἡ φιλικὴ ὅμως καὶ ὑποκλινὴς αὐτῶν διαγωγὴ παντάπασιν ἔγενεν ἄφαντος τὴν ἐπαύριον τὸ πρωΐ, ὅτε κατέλαβον τὴν ἀληθῆ θέσιν τῶν Ἄγγλων ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ναυαγίου, τὸ ὁποῖον καὶ ἀμέσως προέβησαν νὰ λαφυραγωγήσωσιν. Ἀλλὰ δὲν ἐκρίθη φρόνιμον νὰ ἐνοχλήσωσιν αὐτοὺς, καθότι ὀλίγον πλέον ἠμπόρει νὰ προμηθευθῇ ἐκεῖθεν λόγου ἄξιον.

Εἰς τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας ταύτης μετεφέρθησαν αἱ λέμβοι, πρὸς περισσοτέραν ἀσφάλειαν, εἰς γειτονικόν τινα μυχὸν, ὅπου προεφυλάττοντο ἀπὸ ἄνδρας ἐνόπλους, θέσιν ἔχοντας ὄπισθεν τῶν ὑπεράνω βράχων. Οἱ δὲ Μαλαῖοι, οἵτινες τὴν προτεραίαν ὁλόκληρον εἶχον διατρίψειν περὶ τὸ ναυάγιον, ἔλαβον τὴν πρωΐαν τοῦ Σαββάτου σημαντικὴν ἐνδυνάμωσιν διὰ τῆς ἀφίξεως ἄλλων δεκατεσσάρων πραῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ, τῶν Ἄγγλων ἡ θέσις καθ' ἡμέραν ἐχειροτέρευεν· αἱ ζωοτροφίαι των, μολονότι μετεχειρίζοντο τὴν μεγίστην οἰκονομίαν εἰς τὴν διανομὴν, μὲ φοβερὰν ταχύτητα ἠλαττοῦντο· ἐπὶ τῆς νήσου δὲν εὕρισκον εἰμὴ ὀλίγα μόνον ὀστρείδια· ὁ δὲ καιρὸς εἶχεν ἤδη παρέλθειν, καθ' ὃν ἔπρεπε νὰ τοὺς φθάσῃ βοήθεια ἐκ τῆς Ἰαύας. Ἐπεσκεύασαν ἄρα τὰς λέμβους, καὶ κατεσκεύασαν δυνατὴν σχεδίαν, ὥστε νὰ φύγωσιν εὐκολώτερον, χρείας τυχούσης. Ἀλλὰ μ' ὅλα τὰ περιεστῶτα δεινὰ ταῦτα, αἴσθημα εὐχαριστήσεως καὶ ἱλαρότητος ἐφαίνετο νὰ κυριεύῃ πάντα νοῦν, καὶ ἡ μεγίστη εὐταξία ἔτι ἐπεκράτουσε.

Τὸ ἐπὶ τοῦ λόφου στρατοπέδευμα βαθμηδὸν εἶχε κραταιωθῆν, ὥστε ἀρίστην ἄμυναν νὰ παρέχῃ κατὰ προσβολῆς τῶν ἀγρίων. Τὴν νύκτα βλεπόμενον μὲ τὸ φῶς τῶν πυρκαϊῶν, ἐφαίνετο παραδόξως ζωγραφικόν· αἱ καλύβαι τινῶν, εὔμορφα ἐκ κλάδων ἐσχηματισμέναι, ἐστεγασμέναι δὲ μὲ τὰ φύλλα τοῦ φοίνικος, καὶ διεσκορπισμέναι εἰς τοὺς πρόποδας τῶν ἄνωθεν τοῦ κύκλου μεγαλοπρεπῶν δένδρων· αἱ ἄγροικοι σκηναὶ ἄλλων· τὸ ἀξύριστον, ῥακῶδες τῶν ναυαγησάντων, μὲ μαχαίρας καὶ κοντάρια εἰς τὰς χεῖράς των,—ταῦτα πάντα καθίστανον ἀγριωπὸν καὶ ἀλλόκοτον τὸ μέρος, ὑπὲρ πᾶν τὸ ὁποῖον εἰκόνισέ ποτε ἡ φαντασία, λῃστρικὸν καταγώγιον.

Τὴν νύκτα τοῦ Σαββάτου ἔτι μᾶλλον ἐνδυναμωθέντες οἱ πειραταὶ, ἤρχισαν ἐπὶ τέλους νὰ λαμβάνωσιν ἀπειλητικὴν θέσιν. Τὰ χαράγματα τῆς Κυριακῆς προέβησαν μὲ τοὺς πλέον φρικώδεις ὀλολυγμοὺς, μετὰ εἴκοσι περίπου ἐκ τῶν μεγαλητέρων πλοίων των, σιμὰ εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ τῆς ἀποβάσεως τόπου· ἄλλη τις μοῖρα πλέον ὀλιγάριθμος ἀνέπλευσε περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον εἴς τινα μυχὸν ὄπισθεν τῆς Βρετανικῆς τοποθεσίας· ἀλλὰ τὰ τολμηρὰ ταῦτα κινήματα δὲν ἦσαν εἰμὴ ἐπίδειξις. Καθ' ὅλην ὅμως τὴν ἡμέραν ἤρχοντο νέοι ἐχθροί, ὥστε πρὸς τὸ ἑσπέρας, εἰς πεντήκοντα πλοῖα διαφόρου μεγέθους συμποσούμενοι, προσήγγισαν ἔτι μᾶλλον εἰς τὸν μυχὸν, μὲ θηριώδη καὶ ἀπειλητικὴν πρόσοψιν. Τὰ πάντα τῳόντι προεμήνυον ἔφοδον ἐντὸς ὀλίγου· τὸ ναυάγιον ἦτο σχεδὸν παρῃτημένον· καὶ οἱ ἄγριοι ἐφαίνοντο προσηλωμένους ἔχοντες τοὺς διαλογισμοὺς εἰς τὸ νὰ κυριεύσωσι τὴν περιουσίαν, ἥτις ἐφαντάζοντο ὅτι εἶχε διασωθῆν ἐξ αὐτοῦ. Περὶ δυσμὰς ἡλίου, τινὲς ἐκ τῶν Μαλαίων, τοὺς ὁποίους πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχον κατὰ λάθος ἐκλάβειν ἀντὶ φίλων, πλησιάσαντες ἔδωκαν εἰς τοὺς Ἄγγλους νὰ καταλάβωσιν ὅτι ἅπασα ἡ ἀποκλείουσα δύναμις, ἐκτὸς τῆς ἰδικῆς των συντροφίας, ἦσαν ἐχθρικώτατοι· καὶ ὅτι εἶχον ἀπόφασιν νὰ κάμωσι γενικὴν ἔφοδον, ἅμα ἐσκοτείνιαζεν· ἔπειτα δ' ἐπρότειναν ὅτι ἤθελεν εἶσθαι καλὸν νὰ ἀναβῇ μέρος ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τοῦ λόφου, διὰ νὰ βοηθήσῃ καὶ νὰ συμμαχήσῃ μὲ τοὺς ὑπερασπιστάς του. Οἱ Ἄγγλοι φυσικὰ ἀπεποιήθησαν τὴν κακόβουλον ταύτην προσφορὰν, οἱ δὲ Μαλαῖοι ὀπισθοδρόμησαν εἰς τὰ πλοῖά των, ὅθεν ἀμέσως ἐξῆλθεν ἀγρία πολεμικὴ κραυγή.

Ἀφοῦ ἐνύκτωσε, συνηθροίσθη ἅπασα ἡ Βρετανικὴ δύναμις ἔνοπλος, καὶ ὁ Πλοίαρχος Μάξουελλ ἀπέτεινε πρὸς τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ναύτας λόγον ἐνθαῤῥυντικὸν, εἰς ὃν πᾶς ἐπὶ τοῦ νησίου Βρετανὸς ἀπήντησε μὲ τρεῖς τρανοφώνους ἐπευφημήσεις·—ὅλοι τῳόντι ἐπεθύμουν νὰ γένῃ ἡ ἐπαπειλουμένη προσβολή· χίλια ἑξακόσια φυσέγγια, βαθμηδὸν ἐπισωρευθέντα, εἶχον διαμοιρασθῆν εἰς τὰς διαφόρους φυλακάς· λόγος δὲ τὴν νύκτα ἐπίτηδες διασπαρεὶς ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἐπλησίαζεν, ἔδειξε τὸ καλὸν τῆς ἑτοιμασίας ἀποτέλεσμα· καθότι ἅπαντες ὡς ἀστραπὴ ἔλαβον τὰς θέσεις των, καθεὶς δ' ἐπέστρεψε λυπημένος καὶ ἠγανακτημένος, ἐπειδὴ ἐκβῆκε ψευδὴς ἡ φήμη.

Τὴν αὐγὴν, παρετηρήθη ὅτι δέκα πλοῖα εἶχον προστεθῆν εἰς τὰς ἐχθρικὰς δυνάμεις· ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὑπερίβαινε τώρα ἑξακοσίους ἄνδρας· ἐξηκολούθουν δὲ καθ' ὅλην τὴν πρωΐαν στενῶς ἔχοντες ἀποκλεισμένον, ὡς ἀρχήτερα, τὸ στρατόπεδον. Καθ' ὥραν ἡ γενικὴ ἀνησυχία ηὔξανε διὰ τὴν ἀργοπορίαν τῆς ἐλπιζομένης συνδρομῆς. 'Μολονότι εὑρισκόμεθα εἰς περιστάσεις δεινὰς,' λέγει ὁ τὸ ταξείδιον ἱστορήσας, 'αἵτινες μάλιστα κατὰ στιγμὴν ἐχειροτέρευον, τὴν λιμοκτονίαν ἔχοντες κατὰ πρόσωπον ἡμᾶς χάσκουσαν ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους, καὶ χωρὶς ἐλπίδα ἐλέους ἀπὸ τοὺς ἀγρίους ἐκ

τοῦ ἄλλου· μ' ὅλον τοῦτο, οὐδόλως ἐφαίνοντο συμπτώματα μελαγχολίας ἢ ἀπελπισίας ζοφερᾶς· τὰ πνεύματα ὅλων ἦσαν εὔθυμα· ἐὰν δ' ἁρμόζῃ νὰ συνάξωμεν τὸ γενικὸν αἴσθημα ἐκ τῶν προσόψεων, ἐκ τοῦ τρόπου καὶ τῶν λόγων, εἰς πᾶν στῆθος ἐφαίνετο στερεὰ ἡ ἀπόφασις νὰ ὁρμήσωσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἢ νὰ νικήσωσιν, ἢ νὰ πέσωσιν ὡς ἄνδρες, ὑπὲρ ἐλευθερίας μαχόμενοι.'

Περὶ τὸ μεσημέριον, ἐνῷ ἦσαν ὑπὸ σκέψιν διάφορα σχέδια περὶ νυκτερινῆς ἐφόδου κατὰ τῶν πειρατῶν, ἐπροξένησε δυνατὴν αἴσθησιν ἡ ἀγγελία τοῦ ἐπὶ τῆς σκοπιᾶς ἀξιωματικοῦ, ὅτι πλοῖον ἐφαίνετο μακρότατα πρὸς νότον· νέφος σκοτεινὸν ἔκρυψεν αὐτὸ ὀλίγην ὥραν· ἀλλ' ἀφοῦ ὁ οὐρανὸς ἐκαθάρισε, πᾶσα ἀμφιβολία διεσκεδάσθη· τὸ πλοῖον διευθύνετο πρὸς τὴν νῆσον μὲ ὅλα τὰ πανία του. Παρευθὺς ἐξεπλώθη ἡ Βρετανικὴ σημαία εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὑψηλοτάτου δένδρου· μετ' οὐ πολὺ δὲ κίνημά τι αἰφνίδιον μεταξὺ τῶν ἀγρίων ἔδειξεν ὅτι καὶ αὐτοὶ εἶχον ἰδεῖν τὸ μακρὰν ἔτι καράβιον. Τοῦτο παρατηρήσας ὁ πλοίαρχος, ἀπεφάσισεν ἄνευ δισταγμοῦ ἢ ἀργοπορίας νὰ γένῃ ὁμόχρονος ἔφοδος κατὰ τῆς ἀποκλειούσης δυνάμεως, καὶ παρευτα ἔδωκε τὰς πρὸς τοῦτο διαταγάς· οἱ πειραταὶ ὅμως, ἕτοιμοι ὄντες, ἔκαμαν πανία, ἅμα εἶδον τοὺς Ἄγγλους ἐξερχομένους τοῦ λιμένος, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἔγιναν ἄφαντοι.

Ἐπὶ τοῦ ἐλθόντος φιλικοῦ πλοίου ἀνεχώρησαν, τέλος, οἱ Ἄγγλοι ἐκ τῆς ἐρημονήσου τὸ πρωῒ τῆς 7ης Μαρτίου, μείναντες ἐπ' αὐτῆς δεκαεννέα ἡμέρας, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων, μολονότι ὑπέκειντο ἐκ διαδοχῆς εἰς τὴν ἐπιῤῥοὴν καυστηροῦ ἡλίου καὶ ῥαγδαιοτάτων βροχῶν, οὐδεὶς ἠσθένησεν. Ἔφθασαν δὲ μετὰ δύο ἡμερῶν πλοῦν εἰς τὴν Βαταυΐαν, πρωτεύουσαν τῆς νήσου Ἰαύας, ὅπου ὁ Λόρδος Ἄμερστ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἔλαβον τὴν πλέον εὐχάριστον συνέντευξιν μὲ τοὺς συμπατριώτας αὐτῶν, τοὺς τόσον ἐλεημόνως καὶ θαυμασίως διασωθέντας ὑπὸ τῆς Παντοδυνάμου Προνοίας.

Τὰς δύο ναυαγίας, τῆς Μεδούσης καὶ τῆς Ἀλκήστιδος, συγκρίνοντες, θέλομεν αἰσθανθῆν πόσον ἐξ ἑνὸς μέρους πάνδεινα τὰ ἑπόμενα τῆς ἀταξίας καὶ ἀναρχίας· πόσον δὲ μεγάλας ὠφελείας, ἐκ τοῦ ἄλλου, ἐπιφέρει ἡ τάξις καὶ ἡ πειθαρχία.

ΑΙ ΜΟΥΜΙΑΙ.

ΕΙΣ τὸν αἰῶνά μας ἦτον ἐπιφυλαγμένον νὰ εἰσδύσῃ, ὡς οὐδεὶς ἄλλος, εἰς τὰ ἄδυτα τῆς ἀρχαιότητος. Περιπατοῦμεν εἰς τὰς δι' ἐξορύξεων ἀνοιχθείσας ἀγυιὰς τῆς Ἡρακλείας καὶ τῆς Πομπηϊουπόλεως, παρατηροῦμεν τὸν οἰκιακὸν βίον τῶν Ῥωμαίων, γνωρίζομεν ἕως καὶ αὐτό του τὸ μαγειρεῖον. Ἠρευνήσαμεν τὰς πυραμίδας, μετεφέραμεν τοὺς ὀβελίσκους εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐλπίζομεν ἤδη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος νὰ συνάξωμεν καὶ νὰ διατηρήσωμεν τὰ κεκρυμμένα εἰσέτι ὑπὸ τὴν γῆν λείψανα τῆς ἀρχαιότητος.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον δὲν ἠδύναντο νὰ εἰσδύσωσιν εὐκόλως οὐδ' αὐτὰ τὰ ἀρχαῖα ἔθνη. Οἱ κάτοικοί της, περιωρισμένοι εἰς μόνους ἑαυτούς, δὲν ἔβλεπον εὐχαρίστως τοὺς ξένους εἰς τὴν πατρίδα των. Ἐντεῦθεν ἐγεννήθη ἡ πληθὺς τῶν μύθων περὶ τῆς Αἰγύπτου, οἱ ὁποῖοι μόλις ἐξηγήθησαν κατὰ μέρος, ἀφοῦ, μετὰ τὴν κατάκτησιν τοῦ Ἀλεξάνδρου, βασιλεῖς Ἕλληνες ἐκάθισαν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Αἰγύπτου.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἐδόξαζον τὴν μετεμψύχωσιν, πιστεύοντες ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐξερχομένη τοῦ σώματος ἐπανέρχεται εἰς αὐτὸ μετὰ παρέλευσιν πολλῶν αἰώνων. Ἐνόμιζον λοιπὸν ἱερὸν χρέος των νὰ διατηρήσωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν σῶον τὸ σῶμα τοῦ ἀποθανόντος. Ἡ πρόληψις αὕτη ἐγέννησε τὴν ἰδέαν τῶν μουμιῶν· ἡ βαλσάμωσις ἢ ταρίχευσις τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἐγίνετο κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον. Μὲ κατάλληλον ἐργαλεῖον ἐξήγετο διὰ τῆς ῥινὸς ὁ ἐγκέφαλος, καὶ ἀντ' αὐτοῦ εἰσήγετο εἰς τὸ κρανίον βαλσαμικὸν μίγμα. Ἔπειτα ἀνετέμνετο τὸ σῶμα, ἐκαθαρίζοντο τὰ ἔντερα, ἐπλύνοντο μὲ οἶνον φοινίκειον, καὶ μετετίθεντο πάλιν εἰς τὴν κοιλίαν, ἡ ὁποία παρεγεμίζετο μὲ μυρωδικὰ, καὶ συνεῤῥάπτετο· τὸ σῶμα ἐτίθετο ἑπομένως εἰς νίτρον, ἐν διαστήματι ἑβδομήκοντα ἡμερῶν· περιετυλίσσετο ἀκολούθως μὲ ζώνας ποτισμένας καλῶς μὲ κέδρινον πίσσαν, καὶ μὲ βαλσαμώδη ἔλαια. Τὸ πτῶμα ἐτίθετο ἔπειτα εἰς νεκροθήκην, καὶ ἐπεβάλλετο σκέπη ἐκ βύσσου. Εἰς τοὺς Παρισίους διέλυσαν μίαν μούμιαν, αἱ ζῶναι καὶ τὰ τυλίγματα τῆς ὁποίας εἶχον ἐμβαδὸν 2800 τετραγωνικῶν ποδῶν. Ὑπῆρχεν ὅμως καὶ ἄλλη εὐθηνοτέρα τῆς βαλσαμώσεως μέθοδος. Τὸ χρῶμα τῶν μουμιῶν εἶναι μελανοκόκκινον, τὸ πτῶμα ξηρὸν καὶ σκληρὸν ὡς τὸ ξύλον, καὶ ἔχει ἐλαφρὰν ἀρωματικὴν μυρωδίαν.

Παράγεται δ' ἡ λέξις μούμια ἀπὸ τὸ Ἀραβικὸν μ ο ῦ μ, τὸ κηρίον, διότι ἐκ τῶν τρόπων τῆς ταριχεύσεως ἦτο καὶ ἡ κήρωσις, ἡ περίπλασις δηλαδὴ τοῦ κηροῦ. Οἱ Σπαρτιᾶται, ὡς μᾶς λέγει ὁ Πλούταρχος, ἐκήρωσαν τὸν ἀποθανόντα εἰς τὴν Αἴγυπτον Ἀγησίλαον, (ἤγουν τὸν ἔκαμαν Μούμιαν), διὰ νὰ τὸν μετακομίσωσιν εἰς τὴν Σπάρτην.

ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΑΙΤΙΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΙΣΘΗΤΙΚΟΤΗΤΑ.

Η ΑΙΣΘΗΤΙΚΟΤΗΣ, μάλιστα τοῦ ἀνθρώπου, ὑπόκειται εἰς τὴν ἐπιῤῥοὴν μυρίων αἰτιῶν· ἐμποροῦμεν δὲ νὰ συμπεριλάβωμεν αὐτὰς εἰς δύο γενικὰς τάξεις, εἰς ἠθικὰς*, καὶ εἰς φυσικὰς, καὶ νὰ ὁμιλήσωμεν ὀλίγα περὶ ἑκάστης.

Αἱ φυσικαὶ αἰτίαι εἶναι

α΄. Σύστασις τοῦ σώματος, ἢ κρᾶσις.

β΄. Ὑγεία ἢ ἀῤῥωστία.

γ΄. Ἡλικία.

δ΄. Κατάστημα ἀτμοσφαιρικὸν, ἢ κλίμα.

Σ ύ σ τ α σ ι ς τ ο ῦ σ ώ μ α τ ο ς. Ἡ αἰσθητικό-

* Περὶ τῆς τῶν Ἠθικῶν Αἰτιῶν ἐπιῤῥοῆς ἴδε Σελ. 120 τοῦ παρόντος τόμου.

της ἐν γένει εἶναι ἀσθενεστέρα, ὅσον τὸ μυωνικὸν σύστημα εἶναι ὀγκωδέστερον καὶ ῥωμαλεώτερον· ὅθεν αἱ γυναῖκες εἶναι αἰσθητικώτεραι τῶν ἀνδρῶν. Παρατηροῦνται δὲ καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἀτομικαὶ διαφοραὶ ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας.

Τὰ ἄκρα τῶν νεύρων εἶναι μᾶλλον εὐαίσθητα, ὅσον ὀλιγώτερον εἶναι περιτυλιγμένα ἀπὸ ὕλας παχείας ἢ μυξώδεις· ὅθεν οἱ ξηροὶ εἶναι αἰσθητικώτεροι παρὰ τοὺς παχεῖς· τὰ δὲ παιδία, εἰς τὰ ὁποῖα πλεονάζουν αἱ μυξώδεις ὕλαι, εἶναι διὰ τοῦτο ὀλιγώτερον αἰσθητικὰ, καὶ ἀντέχουν εἰς τὸ ψύχος μᾶλλον παρὰ τοὺς νέους.

Υ γ ε ί α ἢ ἀ ῤ ῥ ω σ τ ί α. Τὸ σῶμα λαμβάνει εἰς τὰς ἀῤῥωστίας του τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε ἀλλοιόνονται εἰς αὐτὸ οἱ συνήθεις τρόποι καὶ βαθμοὶ τοῦ αἰσθάνεσθαι· ἰατρικὰ, τὰ ὁποῖα εἰς τὸν ὑγιαίνοντα δὲν ἐνεργοῦν, γίνονται δραστικώτατα εἰς τὸν ἄῤῥωστον, καὶ τὸ ἀνάπαλιν.

Πλὴν τῶν γινομένων εἰς τὰς αἰσθήσεις ἀλλοιώσεων ἐπὶ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον, αἱ ἀῤῥωστίαι κάμνουν τὸν ἄνθρωπον ἐνίοτε νὰ αἰσθάνεται καὶ πόνους εἰς ὄργανα τὰ ὁποῖα εἶναι ἀβλαβῆ· οὕτω πολλαὶ ὑστερικαὶ γυναῖκες αἰσθάνονται ὡς σφαῖραν τινὰ ἀναβαίνουσαν ἀπὸ τὴν κάτω κοιλίαν διὰ τοῦ στομάχου ἕως εἰς τὸν λαιμὸν, ὅπου προξενεῖ εἰς αὐτὰς αἴσθημα πνιγῶδες. Οἱ ὑποχονδριακοὶ παραπονοῦνται ὅτι αἰσθάνονται πόνους εἰς τὰ πλάγια τῆς κοιλίας, χωρὶς νὰ ἦναι εἰς αὐτὰ κἀμμία ἕδρα πραγματικῶν πόνων. Πολλοὶ μανιακοὶ νομίζουν ὅτι τὰ μέλη των εἶναι θραύσιμα ὡς ὕελος, ἢ ὅτι συντρίβονται, ἢ ὅτι εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς φλόγας· καὶ οἱ φανταστικοὶ πόνοι αὐτῶν φανερόνονται μὲ στεναγμοὺς, μὲ φωνὰς, καὶ ἄλλα κινήματα ἀνάλογα τῶν τοιούτων πόνων.

Εἰς τὰς ὑστερικὰς ἢ νευρικὰς ἀῤῥωστίας τινὲς ἄῤῥωστοι διακρίνουν μὲ γυμνὴν ὅρασιν μικροσκοπικὰ ἀντικείμενα*. Ἄλλοι βλέπουν ἀρκετὰ καθαρὰ καὶ εἰς τὸ σκότος, ὥστε δύνανται ἀσφαλῶς νὰ περιπατῶσι.

Ἐξ ἐναντίας δὲ, εἰς ἀδυναμικάς τινας ἀῤῥωστίας† ἡ ὅρασις ἐξασθενεῖ τόσον, ὥστε οἱ πάσχοντες μόλις γνωρίζουν τὰ παρευρισκόμενα πρόσωπα. Τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ περὶ τὰ τέλη τῶν χρονικῶν ἀῤῥωστιῶν, αἵτινες μέλλουν νὰ ἐπιφέρωσι θάνατον.

Εἰς ἀῤῥωστίας τινὰς ἐπιληπτικοῦ χαρακτῆρος ὁ παραμικρότερος συριγμὸς γινόμενος ἀπὸ ῥεῦμα ἀέρος εἰς κἀνὲν δωμάτιον, ἡ ἀναπνοὴ τῶν παρόντων, ἢ ἄλλος τις ἐλαφρὸς ἦχος, ἀνεπαίσθητος πρότερον, καθισταίνεται ὀχληρός· καὶ πᾶς ἦχος δυνατώτερος παρὰ τὸ σύνηθες, ἢ ἀπροσδόκητος, προξενεῖ αἰφνιδίους τιναγμοὺς καὶ σπασμούς.

Τὸ ἐναντίον δὲ, εἰς τοὺς καύσους (καυστικοὺς πυρετοὺς) καὶ τοὺς λεγομένους σαπροὺς πυρετοὺς ἐπισυμβαίνει κώφωσις*.

Εἰς τὰς ὑστερικὰς ἀῤῥωστίας ἡ ὄσφρησις καθισταίνεται ὀξυτάτη, εἰς δὲ τὴν καταῤῥοὴν ἀμβλύνεται, ὡς εἶναι γνωστὸν, ἐνίοτε δὲ καὶ παντελῶς ἀναισθητεῖ. Οἱ δὲ φρενιτικοὶ πολλὰ ὀλίγον ὀσφραίνονται.

Εἰς τὰς ὑστερικὰς ἀῤῥωστίας ἡ γεῦσις ἀποκτᾷ ἰδιαιτέραν τινὰ λεπτότητα. Τινὲς τῶν ἀῤῥώστων τοῦ εἴδους τούτου ὀρέγονται καὶ ἐκλέγουν διὰ τῆς γεύσεως φαγητὰ, ἀκόμη καὶ ἰατρικὰ, τὰ ὁποῖα φαίνονται ὅτι προξενοῦν εἰς αὐτοὺς ἀληθινὴν ὠφέλειαν. Οἱ δὲ πυρέττοντες πάσχουν ἀγευσίαν, ἥτις προξενεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὴν ξηρασίαν τῆς γλώσσης, καὶ τὴν εἰς αὐτὴν ἐπιγινομένην ἀκαθαρσίαν.

Εἰς τὰς ὑστερικὰς ἀῤῥωστίας ἡ γενικὴ ἁφὴ καθισταίνεται λεπτοτάτη· εἰς τὸ ῥίγος δὲ τῶν διαλειπόντων πυρετῶν ἡ αἰσθητικότης τῆς ἁφῆς ἐλαττόνεται· εἰς τοὺς ἐπιληπτικοὺς δὲ παροξυσμοὺς† ἐκλείπει παντάπασι.

Ἡ λ ι κ ί α. Ἡ ἡλικία, τροποποιοῦσα πολλαχῶς τὰ ὄργανα τῶν αἰσθήσεων, πρέπει φυσικὰ νὰ ἔχῃ μεγάλην ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν αἰσθητικότητα, καθὼς τῳόντι παρατηρεῖται.

Εἰς τὸν πρῶτον μῆνα μετὰ τὴν γέννησίν του τὸ βρέφος δὲν δίδει σημεῖον αἰσθητικότητος πρὸς τὸ φῶς· οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ κινοῦνται βραδέως καὶ ἀστάτως. Δὲν ἀρχίζει νὰ δείχνῃ τὴν ὁρατικήν του δύναμιν παρὰ μετὰ ἑπτὰ περίπου ἑβδομάδας, καὶ προτιμᾷ τὸ ζωηρὸν φῶς, καὶ τὰ ζωηρὰ χρώματα, χωρὶς ὅμως νὰ διακρίνῃ ἀκόμη ἀντικείμενα, ἢ ἀποστήματα. Εἰς τὰς ἀρχὰς λοιπὸν τῆς ζωῆς ἡ ὅρασις εἶναι ἀτελεστάτη· ἡ γύμνασις ἔπειτα, καὶ μάλιστα αἱ γινόμεναι διὰ τῆς ἁφῆς κρίσεις, τελειοποιοῦν τὴν ὅρασιν. Μὲ τὴν πρόοδον τῆς ἡλικίας

---

* Εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς Αὐενιῶνος (Avignon) ἀξιωματικός τις ἐκ τοῦ πεζικοῦ, πάσχων μανίαν, ἐφαντάζετο τὸν εἰς ἐπίσκεψίν του ἐρχόμενον ἰατρὸν ὅτι ἦτο στρατιώτης, καὶ τὸν ἐπέπληξε μίαν ἡμέραν ὅτι τὸ φόρεμά του εἶχε κηλίδας· τῳόντι εἶχε, τόσον ὅμως μικρὰς, ὥστε μόλις διὰ τῆς φακῆς ἠδύνατό τις νὰ τὰς διακρίνῃ.

† Ἀ δ υ ν α μ ι κ α ὶ ἀ ῤ ῥ ω σ τ ί α ι ἢ π υ ρ ε τ ο ὶ λέγονται οἱ συντροφευόμενοι ἀπὸ ἀδυναμίαν· ἐκ τούτων εἶναι καὶ ὁ σ α π ρ ὸ ς π υ ρ ε τ ὸ ς (putride), χαρακτηριζόμενος ἀπὸ ἀδυναμίαν τῶν σφυγμῶν, ἀπὸ θέρμην δριμεῖαν καὶ καυστικὴν, ἀπὸ κατάπτωσιν τῶν δυνάμεων, ἀπὸ ἀφοδεύσεις ἀκουσίους, ἀπὸ ἐξανθήματα κοκκινωπὰ, καὶ ἀπὸ παρωτίδας.

* Εἰς τὰς ἀῤῥωστίας ταύτας ἡ κώφωσις ἐμπορεῖ ἐνίοτε νὰ προέρχεται ἀπὸ μεγαλητέραν ἔκκρισιν τῆς κυψέλης, ὕλης τῶν ὠτίων, ἥτις ἔχει μεγάλην ὁμοιότητα μὲ τὴν χολὴν, καὶ οὖσα πολλὰ γλοιώδης δύναται νὰ ἐμφράξῃ τὸν ἀκουστικὸν πόρον.

† Ἐ π ι λ η ψ ί α, ἱ ε ρ ὰ ν ό σ ο ς, σ ε λ η ν ι α κ ὴ ν ό σ ο ς, π α ι δ ι κ ὴ ν ό σ ο ς, ὅλα ταῦτα εἶναι ταὐτόσημα, καὶ σημαίνουν τὸ εἰς ὅλους γνωστὸν φρικῶδες πάθος τοῦ σεληνιασμοῦ. Ἐ π ι λ η ψ ί α λέγεται ἐκ τοῦ ἐπιλαμβάνεσθαι, διότι ἐξαίφνης καὶ μὲ ὁρμὴν πιάνει τὸν ἄνθρωπον. Ἱ ε ρ ὰ ν ό σ ο ς, διότι ἐθεωροῦσαν αὐτὴν ὡς θεόθεν πεμπομένην. Σ ε λ η ν ι α κ ὴ, διότι ἐνόμιζαν τὰς φάσεις τῆς σελήνης αἰτίαν αὐτῆς· λέγεται καὶ Ἡ ρ ά κ λ ε ι ο ς, ἢ διότι ὁ Ἡρακλῆς, ὡς λέγουν τινὲς, ἔπασχε τὴν νόσον ταύτην, ἢ διότι χρειάζονται ἄνδρες Ἡρακλείου δυνάμεως, διὰ νὰ βαστάξωσι τοὺς ἐπιληπτικούς.

τὸ αἰσθητήριον τῆς ὁράσεως φθάνει εἰς τὴν τελειότητά του, καὶ γενικῶς δὲν ἀρχίζει νὰ ἀμαυρόνεται παρὰ εἰς τὸ γῆρας.

Οὐδ' οἱ πλέον δυνατοὶ θόρυβοι δὲν διαθέτουν αἰσθητῶς τὸ νεογέννητον βρέφος. Μετὰ καιρόν τινα δίδει σημεῖα ὅτι αἰσθάνεται τοὺς ὀξεῖς ἤχους· ὅθεν αἱ τροφοὶ διὰ τοιούτων ἤχων σύρουν τὴν προσοχὴν αὐτοῦ. Πολλοὶ δὲ μῆνες παρέρχονται ἕως ν' ἀρχίσῃ τὸ βρέφος νὰ κρίνῃ ὀρθῶς περὶ τῆς τάσεως καὶ διευθύνσεως τῶν ἤχων· πολὺ πλειότερος ἀκόμη, ἕως νὰ φθάσῃ εἰς τὸ νὰ διακρίνῃ τὰς ἐνάρθρους φωνάς. Καθὼς δὲ εἰς τὴν πρώτην γύμνασιν τῆς ὁράσεως προτιμᾷ τὸ ζωηρὸν φῶς καὶ τὰ ζωηρὰ χρώματα, οὕτω καὶ εἰς τὴν πρώτην γύμνασιν τῆς ἀκοῆς προτιμᾷ τοὺς ὀξυτέρους ἤχους.

Ἡ ἀκοὴ ἀρχίζει νὰ ἀμβλύνεται περὶ τὸ ἑξηκοστὸν ἔτος. Ὀλίγοι εἶναι οἱ γέροντες, οἵτινες δὲν πάσχουν κώφωσιν μᾶλλον ἢ ἧττον μεγαλητέραν.

Τὸ αἰσθητήριον τῆς ὀσφρήσεως εἶναι πολλὰ ὀλίγον ἀνεπτυγμένον εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς γεννήσεως. Οἱ μυκτῆρες καὶ τὰ διάφορα ὀστώδη μέρη τῆς ῥινὸς μόλις ὑπάρχουν· οἱ κόλποι εἶναι ἀκόμη ἀμόρφωτοι· μ' ὅλα ταῦτα τὸ βρέφος μεταχειρίζεται ὀλίγον τι τὴν ὄσφρησιν, καὶ φαίνεται ὅτι σύρεται ἀπὸ τὴν ὀσμὴν τοῦ γάλακτος. Μὲ τὴν πρόοδον τῆς ἡλικίας οἱ μυκτῆρές του ἀναπτύσσονται, οἱ κόλποι μορφόνονται, καὶ φαίνεται ὅτι τὸ αἰσθητήριον τοῦτο τελειοποιεῖται ἕως εἰς τὸ γῆρας. Διαμένει τωόντι ἡ ὄσφρησις μέχρι τῶν τελευταίων στιγμῶν τῆς ζωῆς, ἐκτὸς ἐὰν τὸ ὄργανον πάθῃ ἰδιαιτέραν τινὰ βλάβην εἰς τὴν ὀσφραντικήν του δύναμιν, ἥτις συμβαίνει πολλάκις ἀπὸ τὴν ἔκκρισιν τῆς μύξης.

Αἱ ἐντυπώσεις τῆς γεύσεως φαίνονται ὅτι εἶναι ζωηραὶ εἰς τὸ βρέφος, καθὼς ἐμπορεῖ τις νὰ βεβαιωθῇ ἐκ τῆς πείρας, βάλλων εἰς τὰ χείλη αὐτοῦ ὕλην πικρὰν ἢ ἁλμυράν. Εἰς ταύτην ὅμως τὴν ἡλικίαν ἡ διάκρισις τῆς γεύσεως περιρρίζεται εἰς τὸ πικρὸν καὶ γλυκύ.

Ἡ αἰσθητικότης τῆς ἀφῆς, οὖσα καθ' ὑπερβολὴν ἀδύνατος εἰς τὴν πρώτην παιδικὴν ἡλικίαν, περιορίζεται εἰς τὰ αἰσθήματα τοῦ ψύχους καὶ τῆς θερμότητος, τῆς τραχύτητος καὶ τῆς μαλακότητος.

Εἰς τὴν ἡβικὴν ὅλον τὸ σῶμα κατασταίνεται πλέον εὐερέθιστον καὶ αἰσθητικόν. Ὅλα τὰ αἰσθητήρια, καὶ μάλιστα ἡ ἀφή, ἀποκτοῦν μεγαλητέραν ὀξύτητα· αἱ ζωϊκαὶ δυνάμεις εἶναι εἰς τὴν μεγαλητέραν ἀφθονίαν.

Ἂν καὶ εἰς τὴν ἡβικὴν ἡλικίαν ἡ αἰσθητικότης ἦναι μεγίστη κατὰ τὴν τάσιν, προϊόντος ὅμως τοῦ χρόνου ἀποκτᾷ ἔκτασιν μεγαλητέραν διὰ τῆς προσεκτικῆς γυμνάσεως, καὶ διαμένει σχεδὸν ἀμείωτος μέχρι περίπου τοῦ πεντηκοστοῦ ἔτους. Εἰς δὲ τὸ γῆρας, σκληρυνομένου τοῦ δέρματος, ἐλαττουμένης συγχρόνως τῆς διαπνοῆς καὶ τῆς θερμότητος, ἡ ἀφὴ παρακμάζει ὡς πρὸς τἄλλα ἀντικείμενα· μένει ὅμως αἰσθητικωτάτη πρὸς τὸ ψύχος καὶ τὴν θερμότητα, πρὸς τὴν ὑγρασίαν καὶ ξηρασίαν.

Κλίμα. Τὸ κλίμα, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ἡ κατάστασις τῆς τοπικῆς ἀτμοσφαίρας, ἡ θερμή, ἡ ψυχρά, ἡ ὑγρά, ἡ ἀνεμώδης, πρέπει νὰ προξενῇ ὄχι μικρὰς διαφορὰς εἰς τὸ αἰσθάνεσθαι, διότι ἐνεργεῖ τὴν ἐπιρροήν της εἰς ὅλον τὸ σύστημα τῆς ζωϊκῆς μηχανῆς, ἐκτείνεται εἰς ὅλας τὰς ἡλικίας, καὶ εἰς ἄνδρας καὶ εἰς γυναῖκας, καὶ διαμένει μᾶλλον ἢ ἧττον εἰς ὅλους τοὺς καιρούς. Ὅθεν ἐμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ κλίμα ἀλλοιόνει τὴν τάσιν, τὴν ποσότητα, τὴν ποιότητα, καὶ τὴν διαμονὴν τῶν αἰσθημάτων, ἐπειδὴ κατασταίνει χειροτέρας ἢ καλητέρας τὰς ὀργανικὰς διαθέσεις, ἐπιταχύνει ἢ βραδύνει τὴν ἐποχὴν τῆς ἥβης, ἀφαιρεῖ ἢ προσθέτει δύναμιν εἰς τὰς ὀρέξεις, ἐλαττόνει ἢ αὐξάνει τὴν δύναμιν τῆς ἐκπληρώσεως αὐτῶν, καὶ μακρύνει ἢ συντέμνει τὴν διαμονὴν τῆς ζωῆς.

Ἐπειδὴ ἡ θερμότης ἐπιταχύνει τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ζωϊκοῦ συστήματος, ἡ παιδικὴ ἡλικία εἰς τὰ θερμὰ κλίματα εἶναι σχεδὸν ἡβική· ὁ Ἰνδός, ὁ Πέρσης, ὁ Ἄραψ, εἶναι ἤδη ἔφηβοι εἰς τὸ δέκατον τρίτον, ἢ δέκατον τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας των, ἐνῷ ὁ Φιλλανδός, ὁ Δάνος δὲν γίνονται ἔφηβοι παρὰ εἰς τὸ δέκατον ὄγδοον, ἢ καὶ περαιτέρω· διότι τὸ ψύχος βραδύνει τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ σώματος. Τὸ αὐτὸ ἀκολουθεῖ καὶ εἰς τὰ ζῶα καὶ εἰς τὰ φυτά.

Εἰς τοὺς μεσημβρινοὺς τόπους ἡ θερμότης, διαστέλλουσα τοὺς πόρους, αὐξάνει τὴν αἰσθητικότητα τοῦ νευρικοῦ συστήματος· ὅθεν καὶ ἀπὸ τὰς πλέον ἐλαφρὰς ἐντυπώσεις προέρχονται εἰς τοὺς κατοίκους αὐτῶν αἰσθήματα δυνατώτερα καὶ ζωηρότερα· ὁρμητικὴ μετάβασις ἀπὸ αἴσθημα εἰς αἴσθημα, ὄρεξις ὀλίγη, μεγάλη δὲ κλίσις εἰς τὰς ναρκωτικὰς καὶ εὐώδεις οὐσίας, ἐνθουσιασμὸς πρὸς τὴν μουσικήν, πρὸς τὸν χορόν, καὶ πρὸς πάντα τὰ διεγείροντα ἰσχυρῶς τὴν αἴσθησιν, ῥοπὴ πρὸς τὰς ὑπερβολὰς καὶ πρὸς τὰ παράδοξα· καὶ ἐντεῦθεν ὑπάρχει εἰς αὐτοὺς προτέρημα εἰς τὴν ῥητορείαν, εἰς τὴν ποίησιν, καὶ γενικῶς, εἰς τὰς τέχνας τῆς φαντασίας.

Εἰς δὲ τοὺς ἀρκτικοὺς τὸ ψύχος ῥυτιδόνει τὸ δέρμα, ἀμβλύνει τὴν ἀφήν, καὶ τοσοῦτον μᾶλλον, ὅσον παχύτερα εἶναι τὰ ὄργανα. Οἱ κάτοικοι τῶν παγωμένων κλιμάτων δὲν εἶναι δεκτικοὶ πολλῶν συγχρόνων ἐντυπώσεων, καὶ δυσκόλως μεταβαίνουν ἀφ' ἑνὸς εἰς ἄλλο αἴσθημα. Διὰ νὰ ἐρεθισθῶσι, χρειάζονται δυνατώτερα καὶ ἀφθονώτερα κεντιστικά. Ἡ ἀπάθεια αὕτη τοῦ νευρικοῦ συστήματος κατασταίνει ἐκείνους τοὺς λαοὺς σχεδὸν ἀδιαφόρους καὶ εἰς τὰς ἡδονὰς καὶ εἰς τοὺς φυσικοὺς πόνους.

Σημειωτέον ὅμως ὅτι ἡ ὑπερβολικὴ θερμότης ἐλαττόνει τὴν αἰσθητικότητα τοῦ νευρικοῦ συστήματος, καθὼς καὶ τὸ ὑπερβολικὸν ψύχος.—ΦΙΛΟΣ. ΒΑΜΒΑ.

Λυσιμελοῦς Βάκχου καὶ λυσιμελοῦς Ἀφροδίτης
Γεννᾶται θυγάτηρ λυσιμελὴς ποδάγρα.

Ναυηγοῦ τάφος εἰμί· σὺ δὲ πλέε· καὶ γὰρ ὅθ' ἡμεῖς
Ὀλλύμεθ', αἱ λοιπαὶ νῆες ἐποντοπόρουν.

ΟΡΘΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑΣ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ.

ΠΟΛΛΑΙ μητέρες, ἀντὶ νὰ ἐξουσιάζωσι τὰ τέκνα των, ἐξουσιάζονται ὑπ' αὐτῶν· τοῦτο δὲ προέρχεται τόσον ἐκ τῆς ἐπιμονῆς τῶν παίδων, ὅσον ἐκ τῆς ἀδυναμίας τῶν μητέρων, αἵτινες ἐμβαίνουσι μὲν πολλάκις εἰς ἀγῶνα μὲ τὰ τέκνα των, ἀλλ' ἢ χαριζόμεναι εἰς αὐτὰ, ἢ τοὺς κόπους τῆς συμπλοκῆς βαρυνόμεναι, ἐνδίδουν εἰς τὸ θέλημά των, καὶ ἀποσύρονται νικημέναι. Μετ' ὀλίγας τοιαύτας ἥττας, ποῦ πλέον μητρικὴ ἐξουσία; Ποίαν ἀκρόασιν ἐμπορεῖ νὰ δώσῃ ὁ παῖς εἰς τὰς ἐντολὰς ἐκείνης, τὴν ὁποίαν τοσάκις καταβαλὼν θεωρεῖ πλέον ὡς ὑποτεταγμένην; Πῶς νὰ φοβηθῇ ἀπειλὰς, τὰς ὁποίας ἔμαθεν ἤδη ἐκ πείρας ὅτι ἡ μήτηρ του δὲν ἐμπορεῖ ἢ δὲν θέλει νὰ ἐνεργήσῃ; Πῶς νὰ μὴν ἐπιμένῃ εἰς τὰ ἑαυτοῦ θελήματα, ἐνῷ τοσάκις ἴδεν αὐτὰ κατὰ πάσης ἀντιστάσεως θριαμβεύσαντα;

Θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς παιδαγωγίας εἶναι, ὅταν δίδῃ τις προσταγὴν, νὰ ἐπιμένῃ εἰς τὸ νὰ ἐκτελῆται ἀμεταθέτως. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς πᾶσαν μητέρα τὴν κατὰ τοῦτο δύναμιν. Αὐτὸς ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖράς σου, ὦ μῆτερ, ἀδύνατον βρέφος, ἐξαρτώμενον ὅλως διόλου ἀπὸ σὲ, ὥστε, ἂν δὲν σὲ ὑπακούῃ, πρέπει νὰ τοῦ ἀποκόπτῃς τὰς πηγὰς τῆς εὐχαριστήσεως, ἢ νὰ ἐπιβάλλῃς σωματικὴν ποινὴν τόσον σταθερῶς καὶ ἀμεταθέτως, ὥστε ἡ ἀνυποταξία καὶ ἡ τιμωρία νὰ ἦναι ἀδιασπάστως ἑνωμέναι εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ παιδίου.

Πολὺ συμφερώτερον εἶναι νὰ μὴ δώσῃς προσταγὴν, παρ' ἀφοῦ ἅπαξ δώσῃς αὐτὴν, νὰ τὴν παραβλέψῃς καταπατουμένην. Ὅσον οὐτιδανὸν καὶ ἂν ἤθελεν εἶσθαι τὸ πρᾶγμα, κατ' οὐδένα τρόπον δὲν πρέπει νὰ κλίνῃς, ἀλλ' εἰς τέλος ἐπιμείνασα νὰ ἐξέλθῃς νικηφόρος. Ἡ ἥττα τοῦ τέκνου θέλει ἀποβῆν εἰς σωτηρίαν του.— Πρὸς διασάφησιν τῶν παρατηρήσεων τούτων, καταχωροῦμεν τὰ ἐφεξῆς·—

Ἀνήρ τις, καθήμενος ποτὲ μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὸ Ἀλφαβητάριόν, καὶ προσεκάλεσεν ἓν ἀπὸ τὰ μικρά του παιδία νὰ ἔλθῃ νὰ ἀναγνώσῃ. Ὁ Ἰωάννης ἦτο τετραετὴς, ἐγνώριζε δ' ἐντελῶς ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ Ἀλφαβήτου· ἀλλὰ συνέβη ὥστε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν νὰ ἦναι παντάπασιν ἀδιάθετος, καὶ νὰ μὴ θέλῃ διόλου νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν πατέρα του. Μετὰ δυσκολίας ἦλθεν, ὡς ἐπροστάχθη· ἀλλ' ὅτε ὁ πατὴρ μὲ τὸ μαχαιρίδιόν ἔδειξε τὸ πρῶτον στοιχεῖον τοῦ Ἀλφαβήτου, καὶ εἶπε, 'Τί γράμμα εἶναι αὐτὸ, Ἰωάννη;' δὲν ἤθελε νὰ δώσῃ καμμίαν ἀπόκρισιν. Ὁ Ἰωάννης ἐκύτταζε τὸ βιβλίον σκυθρωπὸς καὶ σιωπηλός. 'Υἱέ μου,' εἶπεν ὁ πατὴρ μὲ γλυκύτητα, 'σὺ ἐξεύρεις τὸ στοιχεῖον Α.' 'Δὲν ἐμπορῶ νὰ εἴπω Ἄλφα,' ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης.—'Πρέπει νὰ τὸ εἴπῃς,' ἐπανέλαβεν ὁ πατὴρ μὲ τόνον σοβαρὸν καὶ ἀποφασιστικόν· 'τί γράμμα εἶναι τοῦτο;'

Ὁ Ἰωάννης δὲν ἤθελε ν' ἀποκριθῇ· ἐπέμενεν, ἀποφασισμένος νὰ μὴ διαβάσῃ. Ἀλλ' ὁ πατὴρ ἐγνώριζεν ὅτι ἂν ἐκ τοῦ ἀγῶνος, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχεν ἤδη ἐμβῆν, ἐξήρχετο νικημένος, τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι ὀλέθριον εἰς τὸν υἱόν του· ᾐσθάνετο ὅτι ἔπρεπε μὲ πάντα κίνδυνον νὰ τὸν καθυποτάξῃ· ὅθεν ἔφερεν αὐτὸν εἰς ἄλλον θάλαμον, καὶ τὸν ἐτιμώρησεν. Ἐπιστρέψας, ἔδειξε πάλιν τὸ στοιχεῖον εἰς τὸν Ἰωάννην· ἀλλ' ὁ Ἰωάννης ἐπέμενεν ἀκόμη νὰ μὴ τὸ ὀνομάσῃ. Ὁ πατὴρ πάλιν ἐπαίδευσε τὸν υἱόν του βαρύτερα, ἀλλ' ἀνωφελῶς. Τὸ πεισματῶδες παιδίον ἐξηκολούθει τὴν ἐπιμονὴν, καὶ ὅτε τὸν ἔλεγον ὅτι εἶναι Ἄλφα, ἀπεκρίνετο ὅτι δὲν ἠμποροῦσε νὰ εἴπῃ Ἄλφα. Πάλιν ὁ πατὴρ ἐτιμώρησεν αὐστηρότατα τὸν υἱόν του, πλὴν, μ' ὅλα ταῦτα, οὗτος ἀκλονήτως ἐβάστα τὸν λόγον του. Ὁ πατὴρ ἐμβῆκεν εἰς μεγάλην ἀνησυχίαν καὶ ταραχήν· ἐλυπεῖτο παραπολὺ ὅτι εἶχε συρθῆν εἰς τοιοῦτον ἀγῶνα· εἶχεν ἤδη τιμωρήσειν τὸν υἱόν του μὲ αὐστηρότητα, τὴν ὁποίαν δὲν ἐτόλμα νὰ ὑπερβῇ· καὶ ὅμως τὸ ἰσχυρόγνωμον τέκνον ἵστατο ἐνώπιόν του, στένον καὶ τρέμον, ἀλλὰ κατὰ τὸ φαινόμενον στερεὸν εἰς τὴν ἀπόφασίν του ὡς ὁ βράχος. Πολλάκις ἤκουσα τὸν γονέα τοῦτον νὰ ἀναφέρῃ τὴν ὑπερβολὴν τῆς θλίψεώς του κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν. Ὀξύτατον πόνον ἐδοκίμαζεν αὐτὸς δι' ὅσην παιδείαν εἶχεν ἐξ ἀνάγκης ἐπιβάλειν εἰς τὸν υἱόν του· ἐγνώριζεν ὅτι πρόκειται ἤδη ν' ἀποφασισθῇ ποῖος μέλλει νὰ ἦναι κύριος· ἀφοῦ δὲ τόσον ἰσχυρογνωμόνως καὶ τόσον πολὺ ἀντεστάθη ὁ υἱός του, μεγάλως ἐφοβεῖτο τὴν ἔκβασιν. Ἡ μήτηρ, πλησίον αὐτοῦ καθημένη, ἔπασχε δριμύτατα· ἀλλ' ἦτον ἐντελῶς πληροφορημένη ὅτι χρέος αὐτῶν ἦτο νὰ καθυποτάξωσι τὸ παιδίον, καὶ ὅτι εἰς τοιαύτην κρίσιμον ὥραν τὰ μητρικὰ αἰσθήματα δὲν ἔπρεπε νὰ μεσολαβήσωσι. Μὲ βαρυτάτην καρδίαν ὁ πατὴρ ἐπίασε πάλιν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὸν θάλαμον, διὰ νὰ παιδεύσῃ αὐτὸν ἔτι μᾶλλον· ἀλλὰ τὸ τέκνον, μὴ τολμῶν καὶ ἄλλην ποινὴν νὰ ὑποφέρῃ, 'Πάτερ, λέγω τὸ στοιχεῖον' ἐξεφώνησεν. Ὁ πατὴρ, μὲ ἀνέκφραστον χαρὰν, ἔλαβε τὸ βιβλίον, καὶ ἔδειξε τὸ γράμμα. 'Ἄλφα!' εἶπεν ὁ Ἰωάννης μὲ καθαρὰν καὶ πλήρη φωνήν.—'Καὶ τί εἶναι τοῦτο;' εἶπεν ὁ πατὴρ, δεικνύων τὸ ἀκόλουθον στοιχεῖον. 'Βῆτα,' εἶπεν ὁ Ἰωάννης.—'Τοῦτο δὲ τί εἶναι;' —'Γάμμα,' ἀπεκρίθη.—'Καὶ τοῦτο τί εἶναι;' δεικνύων πάλιν τὸ πρῶτον στοιχεῖον.—'Ἄλφα,' ἐπανέλαβε τὸ ἤδη τεταπεινωμένον παιδίον. 'Ὕπαγε τώρα εἰς τὴν μητέρα σου, καὶ εἰπέ την τί γράμμα εἶναι αὐτό.' 'Τί γράμμα εἶναι τοῦτο, υἱέ μου;' εἶπεν ἡ μήτηρ. 'Ἄλφα,' ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης.

Ἦτον ἤδη ἐντελῶς ὑποτεταγμένος· τὰ λοιπὰ τέκνα, πλησίον καθήμενα, παρετήρησαν τὸν ἀγῶνα, καὶ εἶδον ποῖος ἔλαβε τὴν νίκην. Ὁ δ' Ἰωάννης ἔμαθε μάθημα, τὸ ὁποῖον δὲν ἐλησμόνησε ποτὲ,—ὅτι δηλαδὴ ὁ πατὴρ ἦτο πολὺ αὐτοῦ δυνατώτερος· ἔμαθε νὰ μὴ ῥιψοκινδυνεύῃ πλέον εἰς τοιοῦτον ἄνισον ἀγῶνα· ἔμαθεν ὅτι τὸ ἀσφαλέστερον καὶ συμφερώτερον ἦτο νὰ ὑπακούῃ.

ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ.

'Αριθ. 11.

ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ.

ΕΠΕΙΔΗ πολλοὶ εὑρίσκονται οἵτινες ἀποβάλλουν τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν, ἴσως νομίσωσι τινὲς τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν ὅτι ἐπεχείρησαν οἱ τοιοῦτοι καὶ νὰ ἀναιρέσωσι τὰς ἀποδείξεις αὐτῆς, ἢ τοὐλάχιστον τὰς κυριωτέρας, καὶ ὅτι εὗρηκαν ἀποκρίσεις πρὸς τοὺς λόγους, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ πίστις μας. 'Αλλὰ τοῦτο οὐδεὶς ἐπεχείρησε ποτὲ μέχρι τῆς σήμερον· βιβλίον εἰσέτι δὲν ἐξεδόθη, προσβάλλον εἰς τὰς ἀποδείξεις τοῦ Χριστιανισμοῦ. Δισχίλια ἔτη παρῆλθον ἤδη, καὶ ὅμως οἱ ἄπιστοι οὐδὲ κἂν ἐπεχείρησαν νὰ δείξωσι τίνι τρόπῳ τόσα σημεῖα τῆς ἀληθείας, ὅσα προανεφέραμεν, ἠμπόρουν νὰ εὑρεθῶσιν εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν ἱστορίαν, ἂν ἦτο ψευδής. Οὐδεὶς ἐξήγησε ποτὲ τίνι τρόπῳ οἱ πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ 'Ιησοῦ, εὑρισκόμενοι εἰς ἃς γνωρίζομεν περιστάσεις, ἐπέτυχον νὰ διαδώσωσι τοιαύτην θρησκείαν ὁποία ἡ τοῦ Εὐαγγελίου, καίτοι μὴ ἐκ Θεοῦ, ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπου, κατὰ τὴν αὐτῶν ὑπόθεσιν.

Καὶ μ' ὅλα ταῦτα, πολλοὶ ἔγραψαν καὶ ὡμίλησαν κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ποῖον δρόμον λοιπὸν ἠκολούθησαν; 'Αντὶ διὰ φυσικῶν αἰτιῶν νὰ ἐξηγῶσι τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ νὰ δεικνύωσιν αὐτὸν ἀνθρώπων ψιλῶς ἐπινόημα, συνειθίζουν νὰ προτείνωσι δυσκολίας, καὶ νὰ κινῶσιν ἐ ν σ τ ά σ ε ι ς κατὰ διαφόρων ἄρθρων τῆς θρησκείας. 'Απαίδευτοι δὲ Χριστιανοὶ στενοχωροῦνται πολλάκις ὑπὸ τῶν ἐνστάσεων τούτων· καὶ νομίζουν ὅτι χρεωστοῦν ἢ νὰ εὕρωσιν ἀπόκρισιν εἰς πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ λεχθῇ κατὰ τῆς αὐτῶν πίστεως, καὶ ἀποχρώντως νὰ λύσωσι πᾶσαν προτεινομένην δυσκολίαν, ἢ νὰ παραιτήσωσιν αὐτήν· ἢ τοὐλάχιστον, νὰ ὁμολογήσωσιν ὅτι δὲν ἐμποροῦν νὰ τὴν ὑπερασπισθῶσι.

Τῳόντι δὲ προείπομεν ὅτι ὁ Χριστιανὸς ὀφείλει νὰ ἦναι 'ἕτοιμος ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι λόγον περὶ τῆς ἐν αὐτῷ ἐλπίδος.' 'Αλλὰ τοῦτο διαφέρει παραπολὺ τοῦ νὰ ἦναί τις ἕτοιμος ν' ἀποκρίνεται εἰς πᾶσαν ἔ ν σ τ α σ ι ν. "Αν τις σ' ἐρωτήσῃ διατί πρεσβεύεις τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν, ἢ ἐπὶ τίνι λόγῳ ἤθελες προσκαλέσειν 'Εθνικὸν νὰ γένῃ Χριστιανός, τοῦτο παντάπασι διαφέρει ἀπὸ τὴν ἐρώτησιν, 'Πῶς ἐμπορεῖς νὰ ἐξηγήσῃς τοῦτο;' 'Καὶ πῶς συμβιβάζεις ἐκεῖνο;' 'Καὶ πῶς ἀφαιρεῖς τὴν δεῖνα καὶ τὴν δεῖνα δυσκολίαν;'

Δὲν λέγω (στοχάσου καλῶς) ὅτι δὲν ἁρμόζει νὰ προτείνωνται τοιαῦται ἐρωτήσεις· ἢ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ζητῶμεν ἀποκρίσεις πρὸς αὐτάς· ἀλλὰ μόνον ὅτι δὲν εἶναι ποσῶς τ ὸ α ὐ τ ὸ ὡς ἡ ἄλλη ἐρώτησις.—ἡ ἀφορῶσα τὸν λόγον περὶ τῆς Χριστιανικῆς ἡμῶν ἐλπίδος. Παρατηρητέον δὲ καὶ ὅτι ὁ φυσικώτερος καὶ λογικώτερος τρόπος τοῦ ἐξετάζειν σύστημά τι, ἢ σχέδιον, ἢ ἱστορίαν, δὲν εἶναι βέβαια ν' ἀ ρ χ ί ζ ω μ ε ν ἀπὸ τὴν θεωρίαν τῶν κατ' αὐτοῦ, πρὶν ἀκόμη ἐρευνήσωμεν τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ. Καὶ ὅμως τοῦτο πράττουσι πολλοὶ ὡς πρὸς τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν. Εἰς αὐτὴν παιδιόθεν ἀνατραφέντες, καὶ δεχόμενοι αὐτὴν μόνον ὡς τὴν πάτριον θρησκείαν, ἴσως τυχὸν ἀκούσωσι παρά τινος ἐνστάσεις κατὰ διαφόρων ἄρθρων· τότε δὲ νομίζουν ὅτι χρεωστοῦν νὰ εὕρωσιν ἀπόκρισιν εἰς πᾶσαν ἔνστασιν, καὶ νὰ ἐξηγήσωσι πᾶσαν δυσκολίαν εἰς τὸ Εὐαγγελικὸν σύστημα, χωρὶς τίποτε νὰ προγνωρίζωσι περὶ τῆς θετικῆς ἀποδείξεως ἐφ' ἧς στηρίζεται. Τέλος δὲ τούτου κάποτε εἶναι ἡ ταραχὴ τοῦ νοὸς καὶ ἴσως ἡ τῆς πίστεως αὐτῶν ἀνατροπή, πρὶν κἂν ἀρχίσωσι τὴν κατὰ τὸν ὀρθὸν τρόπον ἔρευναν τῆς ὑποθέσεως.

'Αλλὰ νὰ περιμένωμεν καὶ ἀπὸ τὸν τυχόντα Χριστιανὸν τὴν ἱκανότητα τοῦ ν' ἀποκρίνεται εἰς πᾶσαν ἔνστασιν, ἥτις ἐμπορεῖ νὰ γένῃ κατὰ τῆς θρησκείας αὐτοῦ; Οὐδόλως. Μὲ καλὴν βάσιν δύναταί τις νὰ πιστεύῃ τι, καθ' οὗ ὑπάρχουν ἐνστάσεις, εἰς τὰς ὁποίας δι' ἔλλειψιν τῶν ἀναγκαίων γνώσεων δὲν ἰσχύει ν' ἀποκριθῇ. Καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ ζητήματα, ἐκτὸς εἰς τὸ περὶ θρησκείας, εὑρίσκονται δυσκολίαι καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, τὰς ὁποίας οὐδ' ὁ σοφώτατος ἐμπορεῖ νὰ διαλύσῃ, ἂν καὶ ἴσως κατανοῇ σαφέστατα πόθεν εἶναι αἱ μ ε γ α λ ή τ ε ρ α ι, καὶ μάλιστα βλέπῃ ἀποχρῶντας λόγους ὥστε νὰ πληροφορηθῇ εἰς ποῖον μέρος ὀφείλει νὰ κλίνῃ. Προείπομεν, λόγου χάριν, ὅτι θαλάσσια ὄστρακα εὑρέθησαν μακρὰν ὑπεράνω τῆς σημερινῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης· ἀλλ' ἐνστάσεις δυναταὶ ἐμποροῦν νὰ γένωσι κατὰ τοῦ ὑποθέτειν ἢ ὅτι ἡ θάλασσα ἦτο πρότερον τόσον πλέον ὑψηλὴ παρ' ὅσον εἶναι τώρα, ἢ ὅτι αἱ τῶν ὀστράκων κοῖται αὐταὶ ἦσαν τόσον πολὺ πλέον χαμηλαί, καὶ ἀνυψώθησαν πολλὰς ποδῶν ἑκατοντάδας εἰς τὸ ὕψος ὅπου τώρα εὑρίσκονται. Καὶ μ' ὅλον τοῦτο, οὐδεὶς τῶν ὅσοι ἐξέτασαν καὶ ἠρεύνησαν περὶ τούτου ἀμφιβάλλει ποσῶς ὅτι ὑπάρχουν αἱ εἰρημέναι κοῖται, καὶ πρέπει κἀνένα καιρὸν νὰ ἦσαν πυθμὴν θαλάσσης.

'Ας λάβωμεν καὶ ἄλλο παράδειγμα· ὁ ἀστρονόμος Κοπέρνικος πρῶτον ἐδίδαξε, πρὸ τριακοσίων περίπου ἐτῶν, ὅτι ἡ γῆ (τὴν ὁποίαν πρότερον ὑπέθετον ὅτι ἠρεμεῖ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ παντός, τῶν οὐρανίων ὅλων σωμάτων κύκλῳ αὐτῆς περιφερομένων) ὁδεύει περὶ τὸν ἥλιον εἰς τὸ διάστημα ἑνὸς ἐνιαυτοῦ, περιστρέφεται δὲ συγχρόνως καὶ περὶ τὸν ἴδιον αὐτῆς ἄξονα κάθε εἰκοσιτέσσαρας ὥρας. 'Η θεωρία του αὕτη (τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ ὁ κόσμος ὅλος παρεδέχθη) εὗρηκε καταρχὰς πολλὰς ἐναντιότητας, εἰς διαφόρους τῶν ὁποίων οὐδ' αὐτός, οὐδ' ἄλλος κανεῖς κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ἠδύνατο ν' ἀποκριθῇ. Μετὰ πολλὰ ἔτη, ἀφοῦ ἐγνωρίσθη καλήτερον ἡ ἀστρονομία, ἔλαβον ἐνστάσεις τινὲς τὴν ἀπαιτουμένην ἀπόκρισιν, καὶ ἐξηγήθησαν τινὲς δυσκολίαι. 'Αλλ' ἔμειναν καί τινες, τῶν ὁποίων πρὸ μικροτάτου μόνον χρόνου εὑρέθη ἡ ἐξήγησις, ὡς ἐνθυμοῦνται πολλοὶ τὴν σήμερον ἀκόμη ζῶντες. Πλήν, πολὺ ἀρχήτερα τοῦ καιροῦ αὐτοῦ, μ' ὅλας τὰς ἐνστάσεις,

κάνεῖς δὲν ὑπῆρχεν ὁπωσοῦν εἰδήμων τῆς ὑποθέσεως, ὅστις ποσῶς ἀμφίβαλλε περὶ τῆς κινήσεως τῆς γῆς.

Πάλιν· ἐντελῶς εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι ἀερόλιθοι, τουτέστι, πέτραι ἐξ οὐρανοῦ, ἔπεσον εἰς διαφόρους τόπους καὶ κατὰ διαφόρους καιρούς, καὶ οὐχ ὀλίγοι τὸν ἀριθμόν. Σύγκεινται δὲ ἀπὸ σίδηρον, ἢ εἶδός τι σιδηρολίθου, καὶ εἶναι παντὸς μεγέθους, ἀπ' ὀλίγας οὐγγίας εἰς πολλοτάτας ὀκάδας. Κάμμία ἐξήγησις αὐτῶν ἀποχρῶσα εἰσέτι δὲν ἐδόθη Ἐνστάσεις δυναταὶ ὑπάρχουσι κατὰ τοῦ ὑποθέτειν ἢ ὅτι ἐξ ἡφαιστίων τῆς σελήνης ἀνεῤῥίφθησαν, ἢ ὅτι εἶναι κλάσματα ἐξ ἄλλων τινῶν πλανητῶν ἀποσπασθέντα, ἢ ὅτι ἐσχηματίσθησαν εἰς τὸν ἀέρα. Εἰς μέλλοντας αἰῶνας, ἀφοῦ τελειοποιηθῶσιν ἡ χημεία καὶ ἡ ἀστρονομία, ἴσως γνωρισθῶσι πλειότερα περὶ τῶν θαυμασίων τούτων πετρῶν. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ, τὸ ὅτι ἔπεσον μαρτυρεῖται τόσον καλῶς ὑπὸ παμπόλλων μαρτύρων, ὥστε, μ' ὅλας τὰς δυσκολίας, οὐδεὶς τὴν ὑπόθεσιν ἐξετάσας ἔχει τὴν παραμικρὰν ἀμφιβολίαν ὅτι τὸ πρᾶγμα κατ' ἀλήθειαν συνέβη, ὅσον ἀπίστευτον καὶ ἂν ἐμπορῇ νὰ φαίνεται.

Πάλιν· ἐὰν θεωρήσωμεν τὰς ἀνθρωπίνους πράξεις, θέλομεν εὑρεῖν πολλὰ μέρη τῆς ἱστορίας, ἀκόμη καὶ τὰ περὶ ὧν οὐδεὶς ἀμφιβάλλει, πλήρη τοιούτων παραδόξων συμβάντων, ὥστε εἶχέ τις πολλὰς δυσκολίας περὶ αὐτῶν νὰ προτείνῃ, καὶ νὰ κάμῃ ἐνστάσεις δυνατὰς κατὰ πολλῶν ἱστορουμένων, καί τοι βάσιν ἐχόντων εἰς τοιαύτην ἀποχρῶσαν ἀπόδειξιν, ὥστε νὰ πιστεύωνται ἀπέναντι ὅλων αὐτῶν τῶν ἐναντιοτήτων. Εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Εὐρώπης, παραδείγματος χάριν, κατὰ τὸ διάστημα τῶν παρελθόντων τεσσαράκοντα ἐτῶν ὑπάρχουσι πολλὰ συμβάντα τόσον ἀπίθανα καθ' ἑαυτά,—μάλιστα τὰ εἰς τὴν θαυμαστὴν ὕψωσιν, καὶ μεγαλειότητα, καὶ ἀνατροπὴν τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Ναπολέοντος Βοναπάρτου ἀναφερόμενα,—ὥστ' εὐκόλως εὕρισκέ τις ἐνστάσεις ἱκανὰς νὰ πληροφορήσωσι πολλοὺς ὅτι ἡ ἱστορία αὐτὴ δὲν δύναται ν' ἀληθεύῃ, ἂν δὲν ἐμαρτυρεῖτο τοσοῦτον καλῶς ὥστε νὰ πιστεύεται μ' ὅλας αὐτὰς τὰς δυσκολίας.

Πλῆθος ἄλλων παραδειγμάτων ἠμποροῦσέ τις νὰ φέρῃ διὰ ν' ἀποδείξῃ πόσα εἶναι τὰ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων πιστευόμενα, καὶ πιστευόμενα βασίμως, κατέναντι ἰσχυρῶν καὶ ἀληθινῶν ἐνστάσεων, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἐμποροῦν ἀποχρώντως ν' ἀποκριθῶσι· τῶν ἐνστάσεων τούτων ὑπερζυγιζομένων ἀπὸ πλειοτέρας καὶ μεγαλητέρας δυσκολίας ἐκ τοῦ ἐναντίου μέρους.

Περὶ δὲ τῶν γενομένων κατὰ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας καὶ τῶν Χριστιανικῶν Γραφῶν, ἀδύνατον ἤθελεν εἶσθαι καὶ τὰς κυριωτέρας μόνον αὐτῶν νὰ ἐκθέσωμεν εἰς τὸ μικρὸν διάστημα ὅσον συγχωροῦσι τὰ ὅριά μας. Ἀλλὰ τὸ ἀξιολογώτερον ἤδη ἐκάμαμεν, σημειώσαντες γενικῶς τὸν ὀρθὸν τρόπον τοῦ θεωρεῖν ἐνστάσεις εἴτε κατὰ τῆς ἡμετέρας θρησκείας, εἴτε καθ' ὁποιουδήποτε ἄλλου πράγματος· δηλαδὴ, πρῶτον, ὅτι δὲν ἁρμόζει ν' ἀρχίζῃ τις ἀπὸ τὴν θεωρίαν τῶν εἰς διήγημά τι ἢ σύστημα ἐναντιώσεων, πρὶν γνωρίσῃ τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπόδειξιν· καὶ δεύτερον, ὅτι δὲν πρέπει νὰ θεωρῇ τις ἑαυτὸν ὑπόχρεων ν' ἀπαρνηθῇ τὴν πίστιν του, ἂν δὲν δύναται ν' ἀποκριθῇ εἰς πᾶσαν ἔνστασιν, καὶ νὰ διαλύσῃ πᾶσαν ἐνδεχομένην δυσκολίαν· ἀλλὰ νὰ ἐνθυμῆσαι ὅτι πολλὰ, καθ' ὧν ὑπάρχουν ἐνστάσεις δυναταὶ εἰς τὰς ὁποίας ποτὲ δὲν ἐδόθη ἡ καθαυτὸ ἀπόκρισις, πιστεύονται, καὶ πρέπει νὰ πιστεύωνται, ὁπόταν εὑρίσκωνται δυνατώτεραι ἐνστάσεις ἐκ τοῦ ἐναντίου μέρους.

Η ΑΚΡΗ, Η ΠΤΟΛΕΜΑΙΣ.

Η ΑΚΡΗ, ἢ, ὡς κοινότερον λέγεται, ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τῆς Ἄκρης, εἶναι πόλις τῆς Συρίας παραθαλάσσιος (εἰς Βόρειον πλάτος 32° 54', Ἀνατολικὸν μῆκος 35° 4',) κειμένη ἐπί τινος ἀκρωτηρίου, τὸ ὁποῖον, μετὰ τοῦ πρὸς νότον Καρμηλίου ὄρους, σχηματίζει κυκλοειδῆ κόλπον. Τὸ ἀρχαιότερον τοῦ τόπου ὄνομα ἦτον Ἄκχω, ἢ Ἄκω, καὶ Ἄκη· ἐπὶ δὲ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀρχῆς εἰς τὴν Συρίαν μετωνομάσθη Πτολεμαΐς· ἀλλὰ πάλιν ἔλαβε τὄνομα Ἄκω, ἀφοῦ ἔπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Σαρακηνῶν. Εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Σταυροφόρων πολλάκις γίνεται μνεία τῆς Ἄκρης, ἁλωθείσης τὸ 1191 ὑπὸ τοῦ τῆς Γαλλίας Φιλίππου Αὐγούστου καὶ τοῦ τῆς Ἀγγλίας Ῥικάρδου Α'. Διά τινα καιρὸν ἐκράτουν αὐτὴν οἱ Ἱππόται τῆς Μελίτης, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ὁποίων περιετειχίσθη δυνατὰ, καὶ ἐπληρώθη ἀπὸ ἐκκλησίας. Περὶ τὰ μέσα τῆς δεκάτης ἑβδόμης ἑκατονταετηρίδος, καθ' ὃν καιρὸν ὁ Thevenot τὴν ἐπεσκέφθη, εὑρίσκετο σχεδὸν εἰς ἐρείπια ἡ πόλις αὐτή· ἀλλὰ μεγάλως ἐβελτιώθη ἔκτοτε, καὶ περιέχει τὴν σήμερον κατά τινας μὲν 15,000, κατ' ἄλλους δὲ 20,000 κατοίκων. Τὴν ἀνόρθωσιν ταύτην χρεωστεῖ εἰς τὸν Σεΐχην Δαχὲρ, ὅστις, περὶ τὰ μέσα τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος, ἐδυνάμωσε τὴν πόλιν, καὶ ἀνέστησε τὸ ἐμπόριόν της. Ὁ δὲ διάδοχος αὐτοῦ, Ἰεζὰρ Πασσᾶς, ὠχύρωσεν αὐτὴν πολὺ μᾶλλον, καὶ ἔκτισε νέον τζαμίον, κοσμήσας αὐτὸ μὲ κίονας, ἀνήκοντας ποτὲ εἰς τὰς ἀρχαίας Ἑλληνικὰς οἰκοδομὰς τῶν πέριξ πόλεων. Αἱ ὁδοὶ τῆς Ἄκρης εἶναι στεναὶ, οἱ δὲ οἶκοι λιθόκτιστοι. Λιμένα ἔχει μικρὸν καὶ ἀβαθῆ, ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο ἕνα ἐκ τῶν καλητέρων εἰς τὴν παραλίαν ἐκείνην.

Τὴν Ἄκρην κατέστησε μάλιστα περίφημον εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους ἡ κατ' αὐτῆς ἐκστρατεία τοῦ Ναπολέοντος Βοναπάρτου. Τὸν Φεβρουάριον 1799, ἐκ τῆς Αἰγύπτου κινήσας ὁ μεγαλεπήβολος οὗτος στρατηγὸς, διέβη τὴν ἔρημον μὲ 10,000 ἀνδρῶν, καὶ ἀφοῦ ἥλωσε τὴν Ἐλ Ἀρὶς, Γάζαν, καὶ Ἰάφφαν, ὅπου γενναίως ἀντεστάθησαν χιλιάδες τινὲς Τούρκων, ἔφθασεν, ἐπὶ τέλους, ἔμπροσθεν τῆς Ἄκρης, Μαρτίου 17ην. Ὁ Ἰεζὰρ Πασσᾶς, σκληρὸς μὲν πλὴν ἀνδρειότατος γέρων, εἶχε προετοιμασθῆν εἰς πολιορκίαν. Ὁ Ἄγγλος Ἱππότης Σίδνειος Σμὶθ (Sir Sidney Smith), μὲ τὰ Ἀγγλικὰ δίκροτα τὴν Τίγριν καὶ τὸν Θησέα, ἀφοῦ ἐβοήθησε νὰ ἐπισκευασθῶσι τὰ παλαιὰ τοῦ τόπου ὀχυρώ-

ματα, ἔφερε τὰς νῆας αὐτοῦ πλησίον τῆς πόλεως, ἥτις ἐξέχει εἰς τὴν θάλασσαν, ἕτοιμος νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἄμυναν. Στολίσκος Γαλλικὸς, κανόνια μεγάλα καὶ πολεμεφόδια φέρων εἰς τὴν πολιορκίαν, ἐπιάσθη ὑπὸ τοῦ δικρότου Θησέως· τὰ δὲ κανόνια ἀνεβιβάσθησαν ἀμέσως εἰς τὰ τείχη, καὶ ἐστράφησαν κατὰ τῶν Γάλλων. Ὁ χιλίαρχος Φιλιππὼς, συμμαθητὴς τοῦ Ναπολέοντος ἐν Παρισίοις χρηματίσας, ἔπειτα δὲ μετοικήσας ἀπὸ τὴν Γαλλίαν ἐκ φόβου τῶν ἐπαναστατῶν, διεύθυνε τοὺς Τούρκους κανονοβολιστάς. Ὁ Βοναπάρτης ἦτον ἠναγκασμένος νὰ δέρνῃ τὰ τείχη μὲ μόνον δωδεκαλιτραῖα κανόνια· τὴν 28ην Μαρτίου, μ' ὅλον τοῦτο, εἶχε κάμειν ἤδη ἐν ἱκανὸν ῥῆγμα, ἢ χαλάστραν. Ἐφώρμησαν δὲ οἱ Γάλλοι, διεπέρασαν τὴν τάφρον, καὶ ἀνέβησαν εἰς αὐτό· ἀλλ' ἀπεκρούσθησαν ὑπὸ τοῦ ἀτρομήτου Πασσᾶ. Οἱ Τοῦρκοι, μετ' Ἄγγλων ναυτῶν καὶ θαλασσίων στρατιωτῶν, ἔκαμαν διαφόρους ἐξόδους, καὶ κατὰ μέρος ἠφάνισαν τὰ ὀχυρώματα καὶ τὰς ὑπονόμους τῶν Γάλλων. Ἐν τῷ μεταξὺ, οἱ ὀρεινοὶ τῆς Ναπλώσης καὶ τῶν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἰορδάνου χωρῶν, ἑνωθέντες μετὰ Τούρκων ἐκ τῆς Δαμασκοῦ, εἶχον συναθροίσειν μέγα στράτευμα πλησίον τῆς Τιβεριάδος πρὸς βοήθειαν τῆς Ἄκρης. Ἀλλ' ὁ Βοναπάρτης, ἀφήσας μέρος τῶν δυνάμεων αὐτοῦ νὰ φυλάττωσι τὰ ὀχυρώματα, ἐξεστράτευσε κατὰ τῶν Συρίων, ἐνίκησε τὰ ἀγύμναστα πλήθη των εἰς τὴν Ναζαρὲτ καὶ πλησίον τοῦ ὄρους Θαβὼρ, καὶ παντάπασιν αὐτοὺς διεσκόρπισεν· οἱ φυγάδες ἔλαβον τὸν εἰς Δαμασκὸν δρόμον. Ὁ δὲ Βοναπάρτης ταχέως ἐπανέστρεψεν εἰς τὸ ἔμπροσθεν τῆς Ἄκρης στρατόπεδον αὐτοῦ, καὶ μέ τινα μεγάλα κανόνια φθάσαντα ἐκ τῆς Ἰάφφας ἤρχισε νὰ ἐνεργῇ δραστηριώτερον. Ὁ Ἀπρίλιος ἐπέρασεν ὁλόκληρος εἰς ἀνωφελεῖς κατὰ τοῦ φρουρίου ἀποπείρας. Τὴν 2αν Μαΐου ἀπέθανεν ὁ Φιλιππὼς, ἀλλὰ τὸν διεδέχθη ὁ Ἄγγλος συνταγματάρχης Δούγλας, βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ Ἱππότου Σιδνείου Σμὶθ καὶ τῶν ἄλλων ἀξιωματικῶν τῆς Ἀγγλικῆς μοίρας. Μετ' ἐπανειλημμένας ἐφόδους ἐμβῆκαν οἱ Γάλλοι εἰς μεγάλον τινὰ πύργον, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπέκειντο τὰ λοιπὰ περιτειχίσματα· ὥρμησαν δ' εὐθὺς οἱ Τοῦρκοι μετὰ τῶν Βρετανῶν ναυτῶν νὰ τοὺς ἐκβάλωσιν ἐκεῖθεν. Τὴν στιγμὴν ταύτην ἔφθασεν ὁ πρὸ πολλοῦ ἀναμενόμενος Ὀθωμανικὸς στολίσκος μὲ νέα στρατεύματα ὑπὸ τὸν Χασσὰν Βέην, τὰ ὁποῖα, εὐθὺς ἀποβάντα, ἐστάλθησαν κατὰ τῶν Γαλλικῶν ὀχυρωμάτων, καὶ κυριεύσαντα ἐν κανονοστάσιον, ἐκάρφωσαν τὰ κανόνια. Κατὰ συνέπειαν τοῦ περισπασμοῦ τούτου ἀπεδιώχθησαν οἱ Γάλλοι ἀπὸ τὸν πύργον. Μετὰ διαφόρους ἄλλας ἀποπείρας ἔγινεν ἔφοδος κατὰ μεγάλου τινὸς ῥήγματος, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ στρατηγοῦ Lannes. Ἐκ διαταγῆς τοῦ Ἰεζὰρ Πασσᾶ ἀφῆκαν τοὺς Γάλλους νὰ ἐμβῶσιν, ἔπειτα δὲ συνεπλάκησαν μετ' αὐτῶν εἷς πρὸς ἕνα, μεγάλην ὑπεροχὴν εἰς τοῦτο δείξαντες οἱ Τοῦρκοι. Οἱ πρῶτοι τῶν ἐφορμησάντων προεχώρησαν ἕως εἰς τὸν κῆπον τοῦ παλατίου τοῦ Πασσᾶ, ὅπου ἅπαντες κατεκόπησαν. Ὁ στρατηγὸς Rambaud ἐφονεύθη, καὶ ὁ Lannes ἐπληγώθη. Τὴν 20ην Μαΐου ἔκαμεν ὁ Βοναπάρτης τὸν ἔσχατον ἀγῶνα, εἰς τὸν ὁποῖον ἐφονεύθησαν ὁ στρατηγὸς Bon καὶ ὁ συνταγματάρχης Veneux μὲ τοὺς πλείστους τῶν στρατιωτῶν. Ὁ στρατηγὸς Καφφαρέλλης εἶχε προαποθάνειν. Ὁ στρατὸς ἤρχισε τώρα νὰ γογγύζῃ· ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ προσβολαὶ εἶχον γένειν, αἱ τάφροι ἦσαν πλήρεις νεκρῶν, τοὺς ὁποίους δὲν ἠμπόρουν νὰ θάψωσι διὰ τὸ πῦρ τῶν πολιορκημένων, καὶ ἡ νόσος, ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ κλίματος βοηθουμένη, ταχέως διεδίδετο εἰς τὸ στρατόπεδον. Μετὰ πεντήκοντα τέσσαρας ἡμέρας ἀφοῦ ἠνοίχθησαν αἱ τάφροι, εὑρέθη ὁ Βοναπάρτης ἠναγκασμένος νὰ σηκώσῃ τὴν πολιορκίαν. Οἱ κάτοικοι τοῦ Λιβάνου, οἱ Δροῦσοι, καὶ ἄλλοι, οἵτινες πρότερον ἦσαν διατεθειμένοι νὰ ἑνωθῶσι μετ' αὐτοῦ κατὰ τοῦ Ἰεζὰρ Πασσᾶ, ἰδόντες τὴν ἐνώπιον τῆς Ἄκρης ἀποτυχίαν του, μετεμελήθησαν, καὶ ἔστειλαν ἐπιτροπὴν εἰς τὰ Τουρκικὰ καὶ Ἀγγλικὰ πλοῖα. Συγχρόνως ἔμαθεν ὁ Βοναπάρτης ὅτι ὁ ἐκ Ῥόδου μέγας Τουρκικὸς στόλος ἔμελλε νὰ πλεύσῃ κατὰ τῆς Αἰγύπτου· προσέτι δὲ, οἱ Μαμελοῦκοι, πολυάριθμοι κατὰ τὴν Ἄνω Αἴγυπτον συναθροισθέντες, ἠπείλουν τὸ Κάϊρον. Ὅθεν ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ τὴν 21ην Μαΐου ἤρχισε τὴν ὀπισθοδρόμησιν ὁ Γαλλικὸς στρατός.

Ὁ Βοναπάρτης προσεποιήθη μὲν τότε εἰς τὸ φανερὸν ὅτι ὀλίγον ἐλύπησεν αὐτὸν τὸ πρόσκομμα τοῦτο· ἀλλὰ πολλὰ διαφόρως ὡμίλησεν εἰς τὸν Μουρὰτ καὶ ἄλλους θαῤῥετοὺς φίλους· ἀκόμη δὲ καὶ πρὸς τὰ τέλη τῆς ζωῆς του εἰς τὴν Ἁγίαν Ἑλένην φυλακωμένος ἠγανάκτει, τὴν ἀποτυχίαν ταύτην συλλογιζόμενος·—' Μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Ἄκρης,' ἔλεγεν, ' ὁ στρατὸς ἤθελεν ὑπάγειν εἰς τὴν Δαμασκὸν καὶ τὸν Εὐφράτην· οἱ Χριστιανοὶ τῆς Συρίας, οἱ Δροῦσοι, καὶ οἱ Ἀρμένιοι, ἤθελον συνενωθῆν μὲ ἡμᾶς· αἱ τὴν Ἀραβικὴν διάλεκτον ὁμιλοῦσαι ἐπαρχίαι τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας ἦσαν ἕτοιμοι διὰ μεταβολήν· ἄνθρωπον μόνον ἐπερίμεναν . . . . Μὲ 100,000 ἀνδρῶν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Εὐφράτου, ἠμπόρουν νὰ ὑπάγω εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἢ τὰς Ἰνδίας· ἠμπόρουν νὰ μεταβάλω τὸ πρόσωπον τοῦ κόσμου.'

ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ.—Ὅτι ὁ ἥλιος βλάπτει, ὅταν ἐκτεθῇ τις παραπολὺ εἰς τὰς θερμὰς αὐτοῦ ἀκτῖνας, εἶναι πασίδηλον· ἀλλὰ πότε καὶ τίνι τρόπῳ, σχεδὸν ἀγνοεῖται. Ὁπόταν ἐκτεθῇ τις εἰς τὸν ἥλιον χωρὶς τοσαύτην σωμασκίαν, ὅση νὰ ἐπιφέρῃ ἐλευθέραν διαπνοὴν ἢ ἱδρῶτα, τότε βλάπτεται· ἀλλ' ὁπόταν ἡ ἔκθεσις ἦναι συνωδευμένη μὲ τὴν πρὸς ἐλευθέραν διαπνοὴν ἀπαιτουμένην σωμασκίαν, τότε δὲν βλάπτεται. Ἂς κοιμηθῇ τις εἰς τὸν ἥλιον, καὶ θέλει ἐξυπνήσειν ἱδρωμένος, καὶ κάκιστα ἔχων· ἴσως ἀποθάνῃ. Ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ἂς σκάπτῃ εἰς τὸν ἥλιον κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦ καιροῦ διάστημα, καὶ θέλει δεκαπλασίως ἱδρώσειν, καὶ χωρὶς τίποτε νὰ πάθῃ. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὄχι μόνον αἱ ἄμεσοι ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς ἀτμοσφαίρας θερμότης παράγει ἄφθονον χολὴν, ἥτις μόνον διὰ τῆς σφοδρᾶς σωμασκίας ἐξάγεται.

Ο ΙΝΔΡΑΣ.

Η ΖΩΓΡΑΦΙΑ αὔτη παριστάνει τὸν Ἴνδραν, βασιλέα τῶν οὐρανῶν, κατὰ τὴν Ἰνδικὴν μυθολογίαν. Εἰκονίζεται ὡς λευκὸς ἄνθρωπος, 1,000 ὀφθαλμοὺς ἔχων εἰς τὸ σῶμά του διεσκορπισμένους, ἐπὶ ἐλέφαντος καθήμενος, μὲ κεραυνοὺς εἰς δύο ἀπὸ τὰς τέσσαρας χεῖράς του, καὶ μὲ τόξον ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου, προχωρῶν εἰς ἀπάντησιν τῶν ἐχθρῶν του.

Κατὰ τὴν θεολογίαν τῶν Ἰνδῶν, ὑπάρχει μόνον εἷς ὑπέρτατος Θεὸς, καθαρὰ, ἁπλῆ, ἀφῃρημένη οὐσία, ἄνευ ἰδιοτήτων καὶ προσόντων, ἀκίνητος καὶ ἠρεμοῦσα. Ἡ τελειότης συνίσταται εἰς τὴν παντελῆ ἠρεμίαν. Ἑπομένως, καὶ ἡ βούλησις ἁπλῶς τοῦ ὑπερτάτου ὄντος νὰ φανερώσῃ ἑαυτὸν, μεταβολὴ οὖσα ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης, ἤθελεν εἶσθαι κακόν τι ἐξ ἀνάγκης, καὶ τὸ κακὸν τοῦτο μάλιστα ἤθελε μεταδοθῆν εἰς τὰ διὰ τῆς βουλήσεως παραχθέντα ἀποτελέσματα. Μ' ὅλον τοῦτο, δι' αἰτίας ἀνεξηγήτους, ἠθέλησέ ποτε ὁ Ὑπέρτατος νὰ μεταχειρισθῇ τὴν θεϊκὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν, καὶ παρήγαγε Βραχμᾶν τὸν δημιουργὸν, Βισνοῦν τὸν διατηρητὴν, καὶ Σίβαν τὸν ἐξολοθρευτήν. Οὗτοι εἶναι οἱ ἀνώτεροι θεοὶ, τοὺς ἀνωτέρω κατοικοῦντες οὐρανούς. Ἐκτὸς δὲ τούτων ὑπάρχουσι 330,000,000, τουτέστιν, ἄπειρος, ἀόριστος ἀριθμὸς κατωτέρων οὐρανίων θεῶν, οἰκούντων τοὺς κατωτέρω οὐρανούς. Ἐπὶ τούτων βασιλεύει ὁ Ἴνδρας. Διαρκεῖ δὲ ἡ βασιλεία του ἑκατὸν θεϊκοὺς ἐνιαυτούς· μετὰ τοὺς ὁποίους ἄλλος ἐκ τῶν θεῶν, τῶν γιγάντων, ἢ τῶν ἀνθρώπων, διὰ τῆς ἑαυτοῦ ἱκανότητος ἀνυψοῦται εἰς τὴν ἀρχὴν ταύτην. Ἡ θυσία ἵππου, ἑκατοντάκις γενομένη, ἀναβιβάζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἴνδρα.

Παρὰ τὴν ἐν οὐρανοῖς ἐξουσίαν, ὁ Ἴνδρας νομίζεται ὅτι πέμπει τὴν βροχὴν καὶ τοὺς καρποφόρους καιρούς. Ὅθεν γίνονται δεήσεις πρὸς αὐτὸν εἰς τὰς ἀνομβρίας, καὶ βραστὸν ὀρύζιον τὸν προσφέρεται κατὰ τὸ θέρος. Τελεῖται δὲ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ καὶ ἑορτὴ ἐτήσιος, συνωδευμένη μὲ ψαλμῳδίαν, μουσικὴν, χοροὺς, κλπ. Περὶ τῆς λατρείας του ὑποθέτουν ὅτι ἰσχύει νὰ προξενήσῃ πλοῦτη, οἶκον, υἱὸν, ἡδονὴν, ἢ καὶ τόπον μετὰ θάνατον εἰς τοὺς οὐρανούς.

Τοῦ Ἴνδρα, καίτοι ἐπουρανίου θεοῦ καὶ βασιλέως, περιγράφουσι τὸν χαρακτῆρα ὡς ἀχρειέστατον καὶ ἀηδέστατον, ἀπὸ κακοβουλίας, χαμερπεῖς κλοπὰς, καὶ βδελυρὰν ἀκολασίαν βρύοντα. Παριστάνεται ὡς παραπολὺ ζηλότυπος μήπως ἄλλοι τινὲς, ἱερὰς σκληραγωγίας ὑπομένοντες, ἤθελον ὑπερβῆν αὐτὸν κατὰ τὴν θρησκευτικὴν ἀξιότητα, καὶ οὕτω λάβειν τὸ αὐτοῦ βασίλειον. Διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς θρήσκους τούτους ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ των, στέλλει γενικῶς δελεαστικήν τινα γυναῖκα ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ αὐλῆς νὰ περισπάσῃ τὸν νοῦν των, καὶ τοιουτοτρόπως νὰ κατακρημνίσῃ αὐτοὺς ἀπὸ τὴν κλίμακα τῆς θρησκευτικῆς ἀξίας, καὶ νὰ τοὺς πέμψῃ ὀπίσω εἰς ζωὴν ἡδονικὴν μεταξὺ τῶν ἀπατηλῶν μορφῶν τοῦ κόσμου. Ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ, ἔκλεψεν ἵππον ἀπό τινα βασιλέα, ὅστις ἔμελλεν

ἤδη τὴν ἑκατοστὴν φορὰν νὰ ἐκτελέσῃ τὴν θυσίαν τοῦ ζώου τούτου. Τὰ περὶ τῆς ἀκολασίας αὐτοῦ ἡ κοσμιότης δὲν συγχωρεῖ οὔτε νὰ αἰνιχθῶμεν. Καίτοι βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν καὶ τῶν οἰκούντων ἐκεῖσε θεῶν, πολλάκις ὅμως κατεπολεμήθη. Γίγας τις, νικήσας αὐτὸν μίαν φορὰν, τὸν ἔδεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἵππου του, ὅπου προσηρτημένος εἵλκετο, ἑωσοῦ τὸν ἐλύτρωσεν ὁ Βραχμᾶς. Ἐξοχός τις σοφὸς ἐτέλεσέ ποτε θυσίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἅπαντες οἱ θεοὶ προσεκλήθησαν. Ὁ Ἴνδρας, πορευόμενος εἰς τὸ συμπόσιον, ἴδεν 60,000 πυγμαίων Βραχμάνων, οἵτινες εἰς μάτην ἐζήτουν νὰ περάσωσι τὸ ἴχνος δαμάλεώς τινος πλῆρες ὕδατος· κατὰ δυστυχίαν ἐπεριγέλασε τοὺς νάννους τούτους· αὐτοὶ δὲ τόσον παρωργίσθησαν, ὥστε ἀπεφάσισαν νὰ διορίσωσι νέον Ἴνδραν, ὁ ὁποῖος νὰ νικήσῃ αὐτὸν καὶ νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὴν βασιλείαν. Ὁ ταλαίπωρος δὲ τόσον ἐφοβήθη τὰς 60,000 τῶν πυγμαίων Βραχμάνων, οἵτινες τὸ λαχκίδιον τοῦ ὕδατος δὲν ἠμπόρουν νὰ ὑπερβῶσιν, ὥστε παρεκάλεσε τὸν Βραχμᾶν νὰ μεσολαβήσῃ, καὶ οὕτω σωθεὶς ἀπὸ τὴν ὀργήν των διέμεινεν ἐπὶ τοῦ θρόνου.

Ὁ τόπος τῆς τοῦ Ἴνδρα διατριβῆς οὕτω πως περιγράφεται·—Κατεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος τῶν θεῶν Βίσβου-κούρμα. Εἶναι δὲ 800 μίλια τὴν περιφέρειαν, καὶ 40 τὸ ὕψος· οἱ κίονες αὐτοῦ συνίστανται ἀπὸ ἀδάμαντας· ἅπαντες οἱ ὑψηλοὶ θρόνοι του, κοῖται, κλπ., εἶναι ἀπὸ χρυσίον· καὶ τὰ παλάτια δ' αὐτοῦ εἶναι ἀπὸ χρυσίον. Μὲ παντὸς εἴδους πολυτίμους πέτρας κεκοσμημένος· ἴασπιν, χρυσόλιθον, σάπφειρον, σμάραγδον, κλπ. κλπ., ὑπερτερεῖ κατὰ τὴν λαμπρότητα δώδεκα ἡλίους συνηνωμένους. Κύκλῳ αὐτοῦ ἔχει κήπους καὶ ἄλση περιέχοντα μεταξὺ ἄλλων δένδρων καὶ ἓν, τῶν ἀνθέων τοῦ ὁποίου ἡ εὐωδία ἐκτείνεται 800 μίλια, τουτέστι, πληροῖ ὅλον τὸν οὐρανόν. Λίμναι ὕδατος, θερμοῦ τὸν χειμῶνα, ψυχροῦ δὲ τὸ καλοκαίριον, ἀφθονοῦσιν ἀπὸ ἰχθῦς, ἔνυδρα πτηνὰ, ἔνυδρα κρίνα, κλπ. Παντοειδῆ δένδρα καὶ θάμνοι ἀνθοφόροι πλεονάζουν εἰς τοὺς κήπους τούτους. Αἱ αὖραι εἶναι δροσερώταται· οὐδέποτε πνέουσιν ἄνεμοι ταραχώδεις· καὶ ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου ποτὲ δὲν εἶναι πνιγηρά. Σοφοὶ, θεοὶ, ἄνεμοι, νέφη, καὶ ἄλλα ὄντα οὐράνια, κατοικοῦν εἰς τὸν παράδεισον τοῦτον. Οἱ κάτοικοι ἀδιακόπως τέρπονται μὲ ᾠδὰς, χοροὺς, μουσικὴν, καὶ παντὸς εἴδους εὐθυμίαν. Οὔτε νόσος, οὔτε λύπη, οὔτε θάνατοι αἰφνίδιοι, εὑρίσκονται εἰς τὰς χώρας ταύτας, οὔτε πάσχουν οἱ κάτοικοι ἀπὸ πεῖναν ἢ δίψαν.

Τοιοῦτοι, Χριστιανὲ ἀναγνῶστα, εἶναι οἱ θεοὶ, κατὰ τὸν πλαστὸν χαρακτῆρα τῶν ὁποίων μορφοῦται ὁ χαρακτὴρ τῶν ἑκατομμυρίων τῆς Ἰνδίας. Τοιοῦτος ὁ οὐρανὸς, εἰς τὸν ὁποῖον τὰ ἑκατομμύρια ἐκεῖνα τῶν ὁμοειδῶν μας ζητοῦν νὰ φθάσωσι!

ΠΕΡΙ ΧΟΡΟΥ.

Εἰς τὸν 43 Ἀριθμὸν τῆς Ἀποθήκης κατεχωρήσαμεν ἄρθρον περὶ Σωμασκίας, ὅπου μεταξὺ πολλῶν ὠφελίμων γυμνασμάτων ἀνεφέρετο καὶ ὁ χορός. Ἀλλὰ βέβαια ἡμεῖς οὔτε φρονοῦμεν, οὔτ' ἐφρονούσαμεν ποτὲ, ὅτι οἱ συνήθεις ἑσπερινοὶ χοροὶ εἶναι δι' ὁποιονδήποτε λόγον ἀξιοσύστατοι. Ὡς πρὸς τὴν ὑγείαν μάλιστα αὐτοὶ ἀναντιῤῥήτως εἶναι ὀλέθριοι. Πολυάριθμοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες εἰς ἕνα θάλαμον συσσωρευόμενοι, σφοδρῶς συγκινούμενοι, καὶ ἀπὸ παμπληθῆ φῶτα περικυκλωμένοι, οὐχὶ μόνον ὑπὲρ τὸ δέον θερμαίνονται, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀέρα ἐξ ἀνάγκης διατθείρουσιν· ἀφοῦ δὲ περισσῶς ἱδρώσαντες καὶ ἱκανῶς ἀπηυδημένοι παύσωσι τοῦ χοροῦ, βιασμένοι τότε, μεθ' ὥρας μεσονυκτίους, νὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὸ ὕπαιθρον, πόσον ἄρα δὲν κινδυνεύουσι! Πολλοὶ καὶ πολλαὶ μάλιστα νεάνιδες, κατὰ τὴν γνώμην τινῶν ἀπὸ τοὺς ἐμπειροτέρους ἰατροὺς, καταθέτουσι τοιουτοτρόπως τὰ θεμέλια θανατηφόρων νόσων.

Θεωρούμενος δ' ὡς διασκέδασις ὁ χορὸς, εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἐμπορεῖ νὰ γένῃ μὲ ἀθωότητα· ὁ Δαβὶδ ἐχόρευσε μ' ὅλην αὐτοῦ τὴν δύναμιν ἔμπροσθεν τοῦ Κυρίου· τοῦτο δ' ἔπραξε πλήρης θρησκευτικῆς χαρᾶς εἰς τὴν ἐπάνοδον τῆς κιβωτοῦ, τὴν ὁποίαν πολὺν χρόνον εἶχον κρατήσειν μεταξύ των οἱ Φιλισταῖοι. Ἀλλὰ τὴν σήμερον δὲν χορεύει κανεῖς βέβαια διὰ τοιαύτας αἰτίας. Ὁ χορὸς πολλάκις ἐπιφέρει φθοροποιὰ ἀποτελέσματα. Ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος χορεύσασα ὑπερήρεσεν εἰς τὸν Ἡρώδην, ὅστις κατὰ συνέπειαν ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην. Μήπως καὶ τὴν σήμερον εἰς τοὺς χοροὺς δὲν δίδονται ὑποσχέσεις ἁμαρτωλαὶ, καὶ δὲν προκύπτουν ἐξ αὐτῶν πράξεις ἀνάλογοι;

Οὐδεὶς ἐμπορεῖ ν' ἀρνηθῇ ὅτι εἴδη τινὰ χοροῦ εἶναι ἄσεμνα· ὅλα δὲ γενικῶς τείνουν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον νὰ διεγείρωσι καὶ νὰ ὑποθάλπωσιν αἰσθήματα ἀπρεπῆ, τῶν ὁποίων εἶναι πολλάκις ὀλέθρια τὰ ἀποτελέσματα. Τῆς νεολαίας τὰ αἰσθήματα ἀπαιτοῦσι χαλινὸν, καὶ ὄχι κέντρον. Ἀλλ' ἐντὸς τοῦ χορευτηρίου τὰ πάντα ἐρεθίζουσι τὰς αἰσθήσεις.

Ὁ ἄνθρωπος ἐδημιουργήθη κοινωνικὸς, καὶ πρὸς ἄνεσιν καὶ γύμνασιν σωματικὴν ἀπαιτοῦνται βέβαια αἱ διασκεδάσεις· ἀλλ' ἂς μὴ λησμονῶμεν ὅτι πρέπει νὰ γίνωνται ὡς ἁρμόζει εἰς νοερὰ καὶ ἀθάνατα ὄντα, καὶ ὅτι πάσης ἡμῶν πράξεως, εἴτε καλῆς εἴτε κακῆς, ὀφείλομεν νὰ δώσωμεν λόγον.

ΚΑΚΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΑΛΛΙΑΝ.—Τὸ 1838 ἔγιναν 5844 κατηγορίαι ἐνώπιον τῶν Κακουργιοδικῶν, ἀφορῶσαι 8014 κατηγορουμένους, ἐξ ὧν 2800 ἔγιναν δεκταὶ καθ' ὁλοκληρίαν, 1890 ἀπεῤῥίφθησαν, 1425 ἐτροπολογήθησαν διὰ τῶν δηλωθεισῶν ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων, καὶ 893 κατήντησαν εἰς ἁπλᾶ ἀδικήματα.

Ἐκ τῶν ἐνώπιον τῶν Κακουργιοδικῶν ἐμφανισθέντων 8014 κατηγορουμένων, 6554 ἦσαν ἄνδρες, καὶ 1460 γυναῖκες· ἐκ δὲ τῶν τελευταίων τούτων 383 ἐπαλλακεύοντο, ἢ εἶχον, πρὶν κατηγορηθῶσι, φυσικὰ τέκνα.

Ἐξ ὅλων τῶν ἐπὶ κακουργήμασι κατηγορηθέντων 5123 κατεδικάσθησαν· ἐξ αὐτῶν 44 εἰς θάνατον, καὶ 198 εἰς διὰ βίου δεσμά.

Αἱ ἀθωώσεις ἀνελογίζοντο τῶν μὲν ἀνδρῶν 34 ἐπὶ τοῖς 100, τῶν δὲ γυναικῶν 42 ἐπὶ τοῖς 100.

ΑΠΟΘΗΚΗ
ΤΩΝ
ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 1840.] [ΑΡΙΘ. 48.

Ο ΠΟΡΘΜΟΣ ΕΥΡΙΠΟΣ, ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΣ ΧΑΛΚΙΣ.

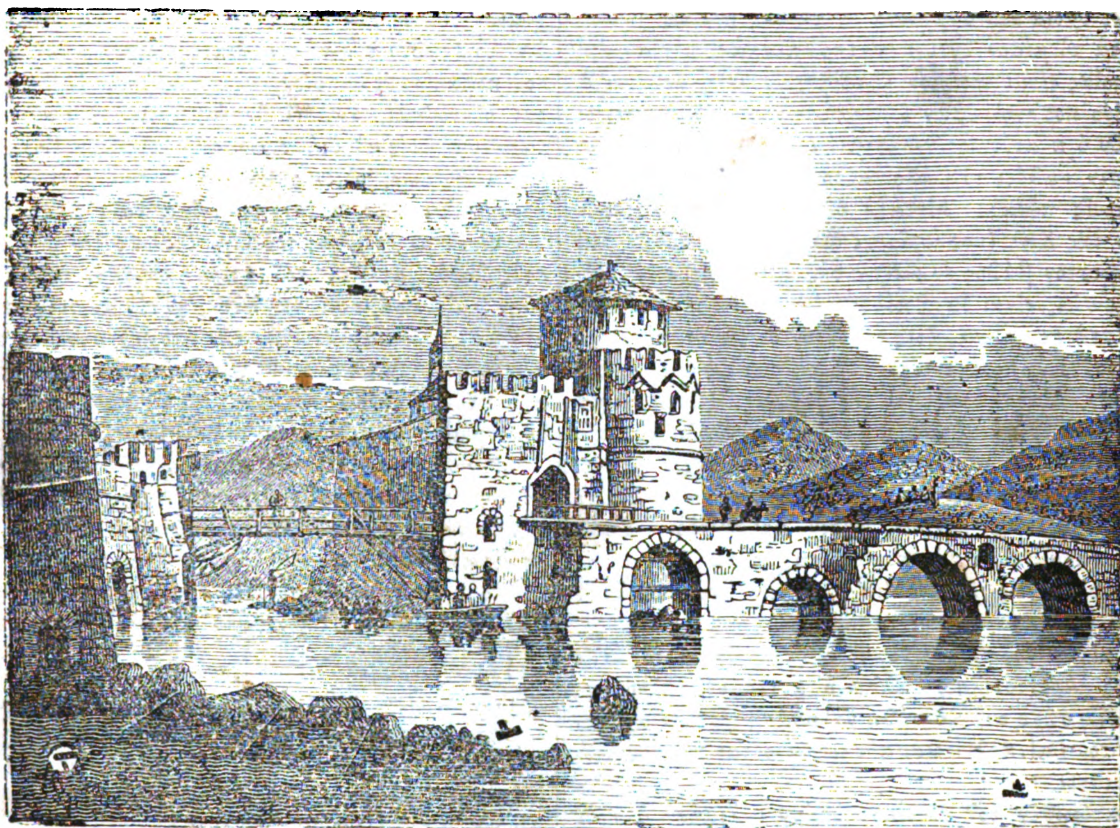

Ἡ Γέφυρα τοῦ Εὐρίπου.

ΤΗΝ νῆσον Εὔβοιαν χωρίζει ἀπὸ τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας ὁ Εὔριπος, πορθμὸς στενώτατος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κατεσκευάσθη γέφυρα, ἑνόνουσα τὴν νῆσον μὲ τὴν στερεάν. Μῆκος ἔχει 90 μιλίων κατὰ βορειοδυτικὴν διεύθυνσιν, μέγιστον δὲ πλάτος 30 μιλίων· ἀλλ' εἰς ἓν μέρος τὸ ἀπ' αἰγιαλοῦ εἰς αἰγιαλὸν διάστημα μόλις εἶναι τέσσαρα μίλια. Ὄρη ἔχει ὑψηλότατα· οἱ Δελφοὶ ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ παραλίου ἀναβαίνουν εἰς ὕψος 7266 ποδῶν, τὴν κορυφὴν ἔχοντες σχεδὸν πάντοτε χιονοσκεπῆ· ἡ δὲ Ὄχη, κοινῶς Ἅγιος Ἠλίας, πλησίον τῆς Καρύστου, ὑψοῦται 4748 πόδας· τὸ ὄρος Κανδῆλι, 4200 πόδας, καὶ τὸ Τελέθριον 3100, κεῖνται ἀμφότερα ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ παραλίου πρὸς ἄρκτον τοῦ Εὐρίπου. Αἱ μόναι σημεριναὶ πόλεις εἶναι ἡ Χαλκὶς καὶ ἡ Κάρυστος, ἐξ ὧν ἡ δευτέρα κεῖται εἰς τὸ μεσημβρινὸν ἄκρον τῆς νήσου.

12 δ'.

Ἡ δὲ Χαλκὶς εὑρίσκεται εἰς βόρειον πλάτος 38ο 26', καὶ ἀνατολικὸν μῆκος 23ο 37', τοποθετημένη κατὰ τὸ στενώτατον μέρος τοῦ Εὐρίπου, τοῦ τὴν νῆσον ἀπὸ τὴν στερεὰν διαχωρίζοντος. Ὁ πορθμὸς οὗτος εἶναι μόνον ἑκατὸν εἴκοσι πόδας πλατὺς ἐνταῦθα. Ἡ πόλις εἶναι περιτετειχισμένη· προφυλάσσεται δ' ἔτι μᾶλλον, ὅπου τὰ τείχη δὲν βρέχονται ὑπὸ τοῦ Εὐρίπου, διὰ βαθείας καὶ πλατείας ξηρᾶς τάφρου. Τὰ τείχη οὔτε παχέα εἶναι οὔτε τακτικῶς ἐκτισμένα, ἀλλ' ἔχουσι πυργίδια· οἱ πολυάριθμοι δὲ πτερωτοὶ λέοντες τοῦ Ἁγ. Μάρκου τρανώτατα μαρτυροῦν ὅτι ὑπὸ Βενετῶν ἀνηγέρθησαν. Ἡ ἐγκεκλεισμένη περιοχὴ εἶναι ὡς 2400 ποδῶν τὸ μῆκος, ὡς 500 δὲ τὸ πλάτος· ἐπὶ Τούρκων, Χριστιανοὶ ποσῶς δὲν ἐκατοίκουν ἐντὸς τῆς τῶν τειχῶν περιφερείας· αἱ ὁδοὶ εἶναι στενώταται, ἀλλ' αἱ οἰκίαι ἀρκετὰ εὐρύχωροι. Διαφόρους πύλας ἔχει τὸ φρούριον

κατεσκευασμένας εἰς τρόπον πολὺ περιπεπλεγμένον· ἡ ἄνωθεν τοῦ Εὐρίπου ἄγουσα εἶναι μάλιστα ἑλικοειδὴς, καὶ καλῶς ὠχυρωμένη.

Ὑπάρχει δὲ καὶ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς ἀπέναντι στερεᾶς ἄλλο φρούριον, Καραβαβᾶς Τουρκιστὶ καλούμενον, ἐπὶ λοφιδίου 130 πόδας ὑψηλοῦ· τοῦτο ἐμπορεῖ νὰ θεωρῆται ὡς ἡ ἀκρόπολις, καθότι ὑπέρκειται τῆς πόλεως καὶ κυριεύει αὐτήν. Εἶναι δ' ἄσχημον, ἐπίμηκες κτίσμα, περὶ τοὺς 1200 πόδας μακρὸν, 450 δὲ πλατύ. Τὰ τείχη τόσον εἶναι χαμηλὰ εἴς τινα μέρη, ὥστε ἀνὴρ δραστήριος ἠμποροῦσε νὰ πηδήσῃ ἐπ' αὐτῶν· εἶναι δὲ ὅμοια καὶ σύγχρονα μὲ τὰ τῆς πόλεως.

Κατὰ τὸ μέσον ἔχει ὁ Εὔριπος πλάκα ἢ πέτραν, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶναι φρούριον ᾠκοδομημένον· γεννῶνται δ' οὕτω δύο πορθμοὶ, ἐξ ὧν ὁ μὲν πρὸς τὴν στερεὰν, καίτοι ὁπωσοῦν ὁ πλατύτερος, χρησιμεύει μόνον εἰς πλοιαρίων διάβασιν, καθότι τὸ βάθος αὐτοῦ ποτὲ δὲν ὑπερβαίνει τοὺς τρεῖς πόδας. Μεταξὺ δὲ τῆς πέτρας καὶ τῶν τειχῶν τῆς Χαλκίδος ὑπάρχει διάστημα 33 ποδῶν, καὶ τὸ ἐλάχιστον βάθος ἐν καιρῷ τῆς μεγίστης τῶν ὑδάτων ὑψώσεως εἶναι ἑπτὰ πόδες. Ἐνταῦθα συμβαίνει ἡ θαυμαστὴ παλίῤῥοια, ἥτις τοσοῦτον διεφήμισε τὸν πορθμὸν τοῦ Εὐρίπου· ἐνίοτε τὸ ὕδωρ ῥέει ὡς ὀκτὼ μίλια τὴν ὥραν, πίπτον ὑποκάτω τῆς γεφύρας ὡς ἕνα ἥμισυν πόδα· ἀλλὰ τὸ παραδοξότερον εἶναι, ὅτι πλοῖα 450 πόδας ἐκ τῆς γεφύρας δὲν αἰσθάνονται ποσῶς τὸ ῥεῦμα τοῦτο. Κάποτε μὲν ἠρεμεῖ, σπάνια ὅμως· μεταβάλλει δὲ εἰς ὀλίγα λεπτὰ τὴν διεύθυνσιν, καὶ σχεδὸν ἀμέσως πάλιν ἀναλαμβάνει τὴν συνήθη ταχύτητα, ἥτις εἶναι ἀπὸ τέσσαρα ἕως πέντε μίλια τὴν ὥραν· πάντοτε ὅμως πρὸς τὸ νότιον μέρος ῥέει ταχύτερα.

Τὸ αἴτιον τοῦ φαινομένου τούτου ἐξηρεύνησε τοπάλαι ὁ μέγας Ἀριστοτέλης. ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς, οὐδ' ἄλλος τις μέχρι τῆς σήμερον, ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀνακάλυψίν του· αἱ παλίῤῥοιαι αὗται φαίνονται παντάπασιν ἀκανόνιστοι.

Ἑκατέρωθεν τοῦ Εὐρίπου ὑπάρχει λιμήν· ὁ πρὸς ἄρκτον, καίτοι μικρὸς, εἶναι βαθὺς, ἀσφαλὴς, ἁρμοδιώτατος εἰς ναυπηγίαν, καὶ πολλῶν ἐμπορικῶν πλοίων χωρητικός. Πρὸς μεσημβρίαν τῆς γεφύρας εὑρίσκονται δύο λιμένες, ἐξ ὧν ὁ ἐνδότερος νομίζεται ὡς ὁ τῆς Αὐλίδος, ὅπου συνήχθη ὁ Ἑλληνικὸς στόλος πρὶν ἐκπλεύσῃ κατὰ τῆς Τρωάδος. Ἔχει δὲ περίπου ἑνὸς μιλίου πλάτος καὶ ἴσον μῆκος, μὲ ἓξ ὀργυιῶν βάθος καθ' ὅλον τὸ διάστημα· ἀλλὰ σύρτις 14 ποδῶν, ἐπὶ τοῦ στενοῦ τοῦ μὲ τὸν ἐξώτερον λιμένα συγκοινωνοῦντος, ἐμποδίζει τὴν εἴσοδον μεγάλων πλοίων. Ὁ ἐξώτερος λιμὴν, ὅστις εἶναι δύο ἥμισυ μίλια μακρὸς, ἓν δὲ πλατὺς, συνενοῦται μὲ τὸν λιμένα τῆς Αὐλίδος διὰ πορθμοῦ ἥμισυ μόνον μίλιον κατὰ τὸ μῆκος, καὶ 1200 πόδας τὸ πλάτος· ἀλλ' ἡ πρὸς νότον ἔξοδος αὐτοῦ εἶναι στενὴ καὶ περιπεπλεγμένη.

Ἐπὶ τῆς στερεᾶς, ὀλίγον τι νοτιώτερα τῆς Χαλκίδος, καὶ παρὰ τὴν θάλασσαν, ὑπάρχουσι λείψανά τινα παμπαλαίων Κυκλωπείων τειχῶν, τὰ ὁποῖα πιθανὸν ὅτι δεικνύουσι τῆς Αὐλίδος τὴν τοποθεσίαν. Βέβαια δὲν ἠμπόρει νὰ εὑρεθῇ τόπος ἁρμοδιώτερος ὡς κεντρικὴ θέσις διὰ τοὺς πολυαρίθμους συμμάχους ἡγεμόνας τοῦ μεγάλου ἄνακτος τῶν Μυκηνῶν, καὶ ὁ λιμὴν εἶναι ἀρκετὰ εὐρύχωρος ὥστε νὰ περιέχῃ τὰ ἐκπλεύσαντα κατὰ τοῦ βασιλέως Πριάμου χίλια πλοῖα.

Εἰς τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείαν τοῦ Ξέρξου (π. χ. 480) ὁ Περσικὸς στόλος ἔμεινε καιρόν τινα προσωρμισμένος περὶ τὸ βόρειον ἀκρωτήριον τῆς Εὐβοίας, τὸ Ἀρτεμίσιον, ὅπου καὶ συνέβησαν διάφοροι ναυμαχίαι. Μέρος τῶν Περσικῶν πλοίων, ὅσα ἐστάλθησαν ἀπὸ τὸ ἔξωθεν τῆς νήσου, ἐναυάγησαν ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ παραλίου, τὸ ὁποῖον καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη φοβοῦνται οἱ ναῦται, καθότι ὂν ἀλίμενον οὐδεμίαν παρέχει καταφυγὴν εἰς τὸ διάστημα τῶν σφοδρῶν βορειανατολικῶν ἀνέμων, οἵτινες αὐξάνουσι τὴν ὁρμὴν μεθ' ἧς προσβάλλει κατ' αὐτοῦ τὸ ῥεῦμα τοῦ Ἑλλησπόντου. Τὸ πλεῖστον δὲ μέρος τοῦ Περσικοῦ στόλου ἠκολούθησε τοὺς Ἕλληνας διὰ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ τοῦ Εὐρίπου, ὅθεν καὶ δυνάμεθα νὰ λάβωμεν ἰδέαν τινὰ περὶ τοῦ μεγέθους τῶν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν συνειθιζομένων πλοίων. Συμπεραίνομεν τοὐλάχιστον, ὅτι κανὲν ἀπ' αὐτὰ δὲν ἠμπόρει νὰ ἕλκῃ πλέον παρ' ἑπτὰ ποδῶν ὕδωρ, καὶ τὰ περισσότερα εἷλκον ἴσως ἔτι ὀλιγώτερον.

Μεγίστας βελτιώσεις ἐπιδέχεται ἡ Χαλκὶς, καὶ ἠδύνατο νὰ κατασταθῇ πόλις ἐμπορικωτάτη. Μὲ ὀλίγην δαπάνην ἡ ἐκ τῆς γεφύρας διάβασις ἠμπόρει νὰ γένῃ εὐκατόρθωτος καὶ εἰς πλοῖα 300 ἢ 400 τόνων, ὥστε ν' ἀποφεύγωσι τοιουτοτρόπως τὸν κίνδυνον τοῦ περνᾷν ἀπὸ τὸ ἔξωθεν παράλιον τῆς Εὐβοίας.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΒΟΙΑΣ.—Τῆς νήσου ταύτης οἱ πρῶτοι κάτοικοι πιθανὸν ὅτι ἦσαν Πελασγοὶ, οἵτινες λέγεται ὅτι πρὸ τῶν ἱστορικῶν χρόνων κατῴκουν τὰς πλειοτέρας τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους. Τὴν Κάρυστον καὶ τὰ Στύρα ἐθεμελίωσαν οἱ Δρύοπες ἐλθόντες ἐκ τοῦ ὄρους Οἴτης τὴν δὲ Χαλκίδα καὶ τὴν Ἐρέτριαν οἱ Ἀθηναῖοι πρὸ τῶν Τρωϊκῶν. Ὁ Ὅμηρος καλεῖ Ἄβαντας τοὺς κατοίκους τῆς Εὐβοίας. καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς ὡς ἀριστεύσαντας εἰς τὴν κατὰ τῆς Τρωάδος ἐκστρατείαν·

Οἳ δ' Εὔβοιαν ἔχον μένεα πνείοντες Ἄβαντες,
Χαλκίδα τ', Εἰρέτριάν τε, πολυστάφυλόν θ' Ἱστίαιαν,
Κήρινθόν τ' ἔφαλον, Δίου τ' αἰπὺ πτολίεθρον,
Οἵτε Κάρυστον ἔχον, ἠδ' οἳ Στύρα ναιετάασκον·
Τῶν αὖθ' ἡγεμόνευ' Ἐλεφήνωρ, ὄζος Ἄρηος,
Χαλκωδοντιάδης, μεγαθύμων ἀρχὸς Ἀβάντων.
Τῷ δ' ἅμ' Ἄβαντες ἕποντο, θοοὶ, ὄπιθεν κομόωντες,
Αἰχμηταὶ, μεμαῶτες ὀρεκτῇσιν μελίῃσιν
Θώρηκας ῥήξειν δηΐων ἀμφὶ στήθεσσιν.

Οἱ Ἱστιαιεῖς ἐλέγετο ὅτι ἦσαν ἄποικοι τῶν Περῥαιβῶν ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι φαίνεται ὅτι ἐστάθησαν ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων οἱ τῆς Εὐβοίας κυριώτεροι ἀποικισταί. Κατὰ τὴν αὐγὴν τῶν ἱστορικῶν χρόνων εὑρίσκομεν τὴν Χαλκίδα καὶ τὴν Ἐρέτριαν δύο ἀνεξαρτήτους μὲν συμ-

μαχικὰς δὲ πόλεις, αἵτινες εἶχον εἰς μεγίστην εὐδαιμονίαν προοδεύσειν, κυριεύουσαι τὰς νήσους Ἄνδρον, Τῆνον, καὶ Κέω, καὶ ἀποικίας στέλλουσαι εἰς τὰ παράλια τῆς Μακεδονίας καὶ Θρᾴκης, ὡς καὶ εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας. Ἡ Νάξος, τὸ πρῶτον ἐν Σικελίᾳ Ἑλληνικὸν κατάστημα, καὶ ἡ Κύμη, ἐκ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ παλαιοτάτων, ἦσαν ἀποικίαι τῆς Χαλκίδος. Ἡ Ἐρέτρια ὅμως καὶ ἡ Χαλκὶς ἦλθον εἰς ἔριδας, καὶ ὁ Θουκυδίδης ἀναφέρει τὸν μεταξὺ αὐτῶν πόλεμον ὡς ἕνα τῶν ἀρχαιοτάτων Ἑλληνικῶν. Ἀλλὰ κατ' εὐτυχίαν εἰς οὐδέτερον ἀπὸ τὰ μέρη ἔφερε πανωλεθρίαν οὗτος ὁ πόλεμος· τὴν ἕκτην δὲ π. χ. ἑκατονταετηρίδα εὑρίσκομεν ἀνθούσους ἔτι τὰς δύο κοινότητας ὑπὸ τὴν κυβέρνησιν τῶν Ἱπποβοτῶν, ἤτοι τῶν εὐγενεστέρων καὶ πλουσιωτέρων ἀπὸ τοὺς πολίτας. Κακῇ τύχῃ συνήργησαν μετὰ τοῦ Κλεομένους εἰς τὴν ἐπιδρομὴν τῆς Ἀττικῆς, τὴν ὁποίαν ἐπεχείρησε μετὰ τὴν ἐξορίαν τῶν Πεισιστρατιδῶν· κατὰ συνέπειαν δὲ, ἀφοῦ οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέκρουσαν τὸν Κλεομένην, κατέδραμον τὴν Εὔβοιαν, περὶ τὸ 506 π. χ., ἐνίκησαν τοὺς Βοιωτοὺς, οἵτινες εἶχον ἐλθεῖν πρὸς βοήθειαν τῆς Χαλκίδος, καὶ ἁλώσαντες τὴν πόλιν ταύτην, βαρέως αὐτὴν ἐτιμώρησαν, ἔβαλον εἰς δεσμὰ πολλοὺς ἐκ τῶν πολιτῶν, ἑωσοῦ ἐξηγοράσθησαν, καὶ ἐδήμευσαν ὅλην τὴν περιουσίαν τῶν Ἱπποβοτῶν, δόντες τὴν γῆν αὐτῶν εἰς Ἀθηναίους ἀποίκους, τοὺς ὁποίους ἔστειλαν εἰς τὴν νῆσον 4000 τὸν ἀριθμόν. Ἡ Εὔβοια ἔπεσε τώρα κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ τὴν Ἀθηναϊκὴν δύναμιν. Μετὰ ταῦτα, οἱ Εὐβοεῖς ἔστειλαν μετὰ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν εἰς τοὺς ἐν Ἀσίᾳ Ἴωνας, τοὺς τότε πολεμοῦντας κατὰ τοῦ Δαρείου Ὑστάσπου, καὶ τὰ στρατεύματά των συνήργησαν εἰς τὴν πυρπόλησιν τῶν Σάρδεων (499 π. χ.)· ἐκ τούτου προῆλθεν ἡ πρώτη κατὰ τῆς Ἑλλάδος εἰσβολὴ τῶν Περσῶν. Οἱ Σατράπαι, Δάτις καὶ Ἀρταφέρνης, εἰς τὴν Εὔβοιαν ἀποβάντες μετὰ πολυαρίθμου στρατοῦ, κατέστρεψαν ἐξ ὁλοκλήρου τὴν Ἐρέτριαν, καὶ ἔπεμψαν τοὺς κατοίκους αὐτῆς ὡς ἀνδράποδα εἰς τὴν Ἀσίαν. Οἱ Πέρσαι διεπέρασαν ἀκολούθως εἰς τὴν Ἀττικὴν, ὅπου κατετροπώθησαν εἰς τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην. Εἰς τὴν δευτέραν Περσικὴν ἐπιδρομὴν, τὴν ὑπὸ τὸν Ξέρξην, ἡ Χαλκὶς καὶ ἄλλαι πόλεις τῆς Εὐβοίας ἐπλήρωσαν ναῦς, αἵτινες, μετὰ τοῦ λοιποῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, ἐναυμάχησαν κατὰ τῶν Περσῶν εἰς τὸ Ἀρτεμίσιον. Οἱ Ἱστιαιεῖς μόνοι ἔκλιναν πρὸς τοὺς Πέρσας.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ Περσικοῦ πολέμου, οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ νέου ἐπολέμησαν εἰς τὴν Εὔβοιαν ὑπὸ τὸν Μιλτιάδου Κίμωνα, καὶ καθυπέταξαν τοὺς ἐπαναστάντας Καρυστίους. Τὸ δὲ 445 π. χ. ἐξεῤῥάγη γενικωτέρα τῆς Εὐβοίας ἐπανάστασις κατὰ τῶν Ἀθηνῶν· ἀλλ' ὁ Περικλῆς μὲ 5000 ὁπλίτας στρατεύσας εἰς τὴν νῆσον, ἀνέκτησε τὴν προτέραν κυριότητα· αἱ Εὐβοϊκαὶ πόλεις κατήντησαν ὑποτελεῖς τῶν Ἀθηνῶν, καὶ Ἀθηναϊκὴ ἀποικία κατεστήθη ἐν Ὠρεῷ εἰς τὴν χώραν τῶν Ἱστιαιέων, τὴν ἐπὶ τοῦ ἀρκτῴου δηλαδὴ παραλίου εὔφορον πεδιάδα. Ἡ νῆσος ἦτο πολλοῦ λόγου ἀξία εἰς τοὺς Ἀθηναίους· παρεῖχεν εἰς αὐτοὺς σῖτον καὶ ἵππους, ἐλογίζετο δὲ πολυτιμοτέρα παρ' ὅλας ὁμοῦ τὰς λοιπὰς ἀποικίας των. Ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, μετὰ τὴν ἐν Σικελίᾳ ἧτταν τῶν Ἀθηναίων, συνέβη καὶ ἄλλη γενικὴ τῆς Εὐβοίας ἐπανάστασις, καὶ ἡ νῆσος ἐτέθη ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Λακεδαίμονος· ἀλλ' ἐπανῆλθε μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Ἀθηναϊκὴν συμμαχίαν, ἀφοῦ ἀνέλαβον αἱ Ἀθῆναι τὴν ἀνεξαρτησίαν των· ἀπὸ τοῦ καιροῦ δ' ἐκείνου αἱ τέσσαρες κυριώτεραι πόλεις αὐτῆς, ἡ Χαλκὶς, ἡ Ἐρέτρια, (ἥτις εἶχε μετακτισθῆν πλησίον εἰς τὸν τόπον τῆς καταστραφείσης ὑπὸ τῶν Περσῶν ἀρχαίας πόλεως), ἡ Κάρυστος, καὶ ὁ Ὠρεὸς, ἔχαιρον εἶδος ἀστυχῆς αὐτονομίας καὶ ἀνεξαρτησίας ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῶν Ἀθηναίων· ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας δὲ ταύτης διεφιλονείκουν οὗτοι ἐνίοτε μὲ τοὺς Θηβαίους, οἵτινες ἠναγκάσθησαν ἐπὶ τέλους νὰ παραιτήσωσι τὴν νῆσον. Συνεμάχησαν ὅμως οἱ Εὐβοεῖς μετὰ τῶν Θηβαίων ἐναντίον τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ ἐπολέμησαν ὑπὸ τὸν Ἐπαμινώνδαν. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς γενικῆς καταπτώσεως, ἥτις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἐπαμινώνδου κατέλαβε τὰ κυριώτερα τῆς Ἑλλάδος κράτη, ἡ Εὔβοια φαίνεται ὅτι ἀφέθη κατὰ μέγα μέρος εἰς ἑαυτήν. Αἱ κυριώτεραι αὐτῆς πόλεις ὑπέπεσον εἰς τὴν ἐξουσίαν ἀρχόντων ἢ τυράννων, ὡς ἐκαλοῦντο, χωρίς τινα μεσολάβησιν ἐκ μέρους τῶν Ἀθηναίων. Περὶ τὸ 350 π. χ. οἱ τοῦ Μνησάρχου δύο υἱοὶ Καλλίας καὶ Ταυροσθένης, ἄρχοντες τότε τῆς Χαλκίδος, ἔκαμαν προτάσεις τινὰς εἰς τὸν Μακεδόνα Φίλιππον, μὲ σκοπὸν νὰ λάβωσι παρ' αὐτοῦ βοήθειαν πρὸς καθυπόταξιν τοῦ λοιποῦ μέρους τῆς νήσου· τὴν εὐκαιρίαν ταύτην προθύμως ἔδραξεν ὁ Φίλιππος. Ὁ Πλούταρχος δὲ, ὅστις ταὐτοχρόνως ἦτο τύραννος τῆς Ἐρετρίας, ἐζήτησε παρὰ τῶν Ἀθηναίων νὰ κωλύσωσι τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Φιλίππου. Οἱ Ἀθηναῖοι ἔστειλαν ἐκστρατείαν ὑπὸ τὸν Φωκίωνα, ὅστις ἐνίκησε τοὺς Χαλκιδεῖς μετὰ δυνατὴν μάχην· ἀλλὰ τοῦτο οὐδόλως ἐπέφερε τὴν ποθουμένην ἔκβασιν, ἐπειδὴ ὁ Καλλίας ἔμεινε κάτοχος τῆς Χαλκίδος, καὶ ἡ Μακεδονικὴ ἐπιῤῥοὴ ἐστερεώθη ἁπανταχοῦ τῆς νήσου. Ἐνῷ ἔλειπεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τοὺς Περσικοὺς πολέμους, οἱ Χαλκιδεῖς ηὔξησαν καὶ ἐβελτίωσαν τὰ ὀχυρώματά των, τὰ ὁποῖα ἐξετείνοντο εἰς τὴν στερεὰν ἐπάνωθεν τῆς ἐπὶ τοῦ Εὐρίπου κατασκευασθείσης γεφύρας. Ὅτε ἡ τῶν Ῥωμαίων ἐπιῤῥοὴ ἤρχισε νὰ ἐκτείνεται εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ Χαλκὶς καὶ αἱ ἄλλαι τῆς Εὐβοίας πόλεις συνεμάχησαν μὲ τὴν Ῥώμην, ἔμειναν δὲ σταθεραὶ εἰς τὴν συμμαχίαν ταύτην καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ Αἰτωλικοῦ πολέμου. Ἡ Χαλκὶς ὑπέκλινε μετὰ ταῦτα εἰς τὸν Ἀντίοχον. Ἐπὶ τοῦ Ἀχαϊκοῦ πολέμου, μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Κορίνθου, ἁλωθεῖσα καὶ ἡ Χαλκὶς ἠφανίσθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἡ νῆσος ὅλη ὑπέπεσεν εἰς τὴν κυριότητα τῆς Ῥώμης. Βαθμηδὸν ἔκτοτε παρήκμαζε κατὰ τὸν πληθυσμὸν καὶ τὴν ἀξιολο-

Θεωρία τῆς Χαλκίδος ἐκ τῆς Θαλάσσης.

γότητα· ἐπὶ δὲ τῶν αὐτοκρατόρων καὶ ὁ Παυσανίας καὶ ὁ Δίων μᾶς βεβαιοῦσιν ὅτι κάκιστα εἶχεν.

Εἰς τὸν διαμελισμὸν τῆς ἀνατολικῆς αὐτοκρατορίας τὸν ὑπὸ τῶν Λατίνων ἢ Φράγκων, ἡ Εὔβοια ἔπεσεν εἰς τοὺς Βενετούς, οἵτινες βαρβαρικῶς ἐκάλεσαν αὐτὴν Νεγροπόντε, ἐκ τοῦ Ἔγριπος (διεφθαρμένου ἀπὸ τὸ Εὔριπος) καὶ τοῦ Πόντε (γέφυρα) κατὰ διαφθορὰν σχηματίσαντες τὴν λέξιν. Ἀπὸ τοὺς Βενετοὺς ἐπῆραν τὴν νῆσον οἱ Τοῦρκοι τὸ 1470, κυριεύσαντες τὴν πρωτεύουσαν Χαλκίδα, καὶ σφάξαντες ὅλους τοὺς κατοίκους. Τὸ 1688 ὁ Βενετὸς Δοὺξ καὶ ὁ στρατηγὸς Μοροσίνης ἀπέκλεισαν αὐτήν, ἀλλὰ μετὰ φονικὴν πολιορκίαν ἠναγκάσθησαν νὰ μετεμβῶσιν ἄπρακτοι εἰς τὰ πλοῖα, μεγάλως ζημιωθέντες.

Η ΚΑΣΤΑΝΙΑ ΤΗΣ ΑΙΤΝΗΣ.

ΕΝ ἀπὸ τὰ πλέον περιβόητα εἰς τὸν κόσμον δένδρα εἶναι ἡ μεγάλη Καστανία τῆς Αἴτνης, ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων καλουμένη ἡ Καστανία τῶν ἑκατὸν ἵππων, διὰ τὸ ἀκόλουθον συμβεβηκός, τὸ ὁποῖον κατὰ παράδοσιν διηγοῦνται μεταξύ των. Ἰωάννα, ἡ τῆς Ἀραγωνίας βασίλισσα, ταξειδεύουσα ἐκ τῆς Ἱσπανίας εἰς τὴν Νεάπολιν, ἀπέβη εἰς τὴν Σικελίαν μὲ σκοπὸν νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ Ὄρος Αἴτνην· ἀνεμοζάλης δ' ἐπελθούσης, αὐτὴ καὶ οἱ ἑκατὸν ὀπαδοί της ἔφιπποι ἐσκεπάσθησαν ἐντὸς εἰς τὸν παμμεγέθη κορμὸν τοῦ περιωνύμου τούτου δένδρου. Φαίνεται δὲ ὅτι σύγκειται ἀπὸ πέντε μεγάλα καὶ δύο μικρότερα δένδρα· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ αἱ φλοιοὶ καὶ οἱ κλάδοι εὑρίσκονται ὅλοι ἔξωθεν, συμπεραίνεται ὅτι ἕνα μόνον κορμὸν συνίστων καταρχὰς ταῦτα πάντα. Ὁ μεγαλήτερος κορμὸς ἔχει τριάκοντα ὀκτὼ ποδῶν περιφέρειαν, καὶ οἱ πέντε ὁμοῦ ὀλίγον ὑπεράνω τῆς γῆς ἔχουσι περιφέρειαν ἑκατὸν ἑξήκοντα τριῶν ποδῶν· φέρει δ' ἀκόμη ἄφθονα φύλλα, καὶ πολὺν μικρὸν καρπόν, μολονότι τοῦ κορμοῦ ἡ καρδία εἶναι κατεφθαρμένη, καὶ δρόμος δημόσιος περνᾷ διὰ μέσου αὐτῆς, ἀρκετὰ εὐρύχωρος ὥστε δύο ἅμαξαι νὰ ἐλαύνωνται κατὰ μέτωπον. Εἰς τὴν μέσην κοιλότητα ὑπάρχει καλύβη, κατασκευασθεῖσα πρὸς χρῆσιν τῶν συναγόντων καὶ διατηρούντων τὰ κάστανα. Ἡ ἡλικία τοῦ δένδρου ἀναμφιβόλως εἶναι χιλιετηρίδων τινῶν.

ΤΑ ΜΕΤΑΝΟΗΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

ΥΠΟ ΙΑΤΡΟΥ ΣΑΜΙΟΥ.

ΕΙΣ ἓν ἐκ τῶν τελευταίων φύλλων τῆς Ἐφημερίδος ἡ Ἀθηνᾶ ἀνέγνωμεν περιγραφὴν τῆς οἰκτρᾶς καταστάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις φυλακῶν, αἱ ὁποῖαι, καθ' ὅσον βλέπομεν, δὲν διαφέρουσι πολὺ ἀπὸ τὰς ἄλλων ἐπικρατειῶν. Ἐντεῦθεν ὡρμήθημεν νὰ περιγράψωμεν συνοπτικῶς τὰ ὑπὸ τῶν Ἀγγλαμερικανῶν πρό τινων χρόνων ἐπινοηθέντα Σωφρονιστήρια, ἢ ἃς ὑπ' αὐτῶν καλοῦνται, Μετανοητήρια, διὰ τὴν ἠθικὴν δηλονότι τῶν φυλακωμένων ἀναμόρφωσιν· ἀλλ' ἴσως δὲν ἤθελεν εἶσθαι παράκαιρον νὰ ἐκθέσωμεν πρότερον ἐν συντομίᾳ τὴν κατάστασιν τῶν φυλακῶν, ὁποία εἶναι εἰσέτι εἰς τὰς πλειοτέρας ἐπικρατείας τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης.

Οἱ κατάδικοι, ὡς εἶναι γνωστόν, συγκλείονται εἰς τὴν φυλακὴν χωρὶς διάκρισιν ἡλικίας, ἢ βαθμοῦ ἐγκλήματος. Οἱ γέροντες συναυλίζονται μὲ τοὺς νέους, καὶ οἱ πρωτόπειροι εἰς τὴν κακίαν μὲ τοὺς ἐμπειροτέρους κακούργους, διὰ νὰ διδαχθῶσιν, ὡς φαίνεται, τολμηρότερα μαθήματα· οἱ φαυλόβιοι ἐκεῖ συνομνύουν πρὸς ἀλλήλους κατὰ τῆς κοινωνικῆς εὐταξίας, ὥστε, ἀντὶ νὰ διορθόνωσι τὸν χαρακτῆρα τῶν φυλακιζομένων αἱ

τοιαῦται φυλακαὶ, ἐξ ἐναντίας τὸν διαστρέφουν, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐξαλείφουν πᾶν ἠθικὸν αἴσθημα ἀπὸ τὴν ψυχήν των. Εἴς τινα μέρη οἱ φυλακωμένοι, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν βαρείας ἁλύσεις, καθυποβάλλονται ὑπαίθριοι εἰς ἐργασίαν καὶ αὐστηροὺς κόπους, ἐνῷ εἰς ἄλλα ῥακένδυτοι καὶ λιμοκτονοῦντες διάγουν ἡμέραν καὶ νύκτα σιδηροδέσμιοι καὶ κατάκλειστοι εἰς κάθυγρα, βορβορώδη, καὶ πνιγηρὰ σπήλαια, καταλληλότερα δι' ἄγρια θηρία παρὰ διὰ λογικοὺς ἀνθρώπους· ὅθεν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν διὰ προφανεῖς αἰτίας προσβάλλονται ἀπὸ νόσους πολυειδεῖς, καὶ ἀποθνήσκουν ἀθλίως, ἢ καταντοῦν μανιώδεις, καὶ τελείως ἀποζώνονται· μετὰ δὲ τὴν ἐκπεραίωσιν τῆς ποινῆς των, ἐπανέρχονται εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον πάντη ἀνίκανοι νὰ συζήσωσιν εἰρηνικῶς μὲ τοὺς συμπολίτας των. Τί παράδοξον λοιπὸν ἂν οἱ κακοῦργοι πολλαπλασιάζωνται καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, καὶ ἂν παντοειδῆ ἐγκλήματα περισσεύωσι κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν; Τοιαῦτα ἀποτελέσματα τῶν φυλακῶν ἀντίκεινται βέβαια εἰς τοὺς σκοποὺς τῶν νομοθετῶν ἑκάστου ἔθνους, οἵτινες περιορίζουν τὴν ἐλευθερίαν τῶν κακούργων διὰ σωφρονισμὸν, διὰ νὰ μὴ βλάπτεται εἰς τὸ ἑξῆς ἡ κοινωνία, καὶ εἰς παράδειγμα ὥστε ὅσοι ἔχουν τὴν αὐτὴν διάθεσιν νὰ μὴν ἐξοκέλλωσιν εἰς παρομοίας ἕξεις.

Περὶ τὰ μέσα τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ὁ περιώνυμος Ἄγγλος Howard*, ἀπὸ φιλανθρωπίας αἴσθημα κινούμενος, ἀφῆκε τὰς ἀναπαύσεις τῆς πατρίδος καὶ οἰκογενείας του διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς φυλακωμένους διαφόρων ἐθνῶν· αὐτὸς κατέβη εἰς τὰ σκοτεινά των σπήλαια, καὶ ζῶν συνετάφη πρὸς καιρὸν μετὰ τῶν ἀθλίως ζώντων διὰ νὰ φέρῃ εἰς φῶς τὰ ἀνήκουστα δεινά των, καὶ νὰ ἀντηχήσῃ τὰς οἰμωγάς των εἰς τὰ ὦτα τῶν κυβερνήσεων. Οἱ φιλάνθρωποι κόποι του ἴσχυσαν μὲν νὰ διεγείρωσι τὴν συμπάθειαν τῆς Εὐρώπης ὑπὲρ τῶν φυλακωμένων, ἀλλὰ δὲν ἐβελτίωσαν οὐσιωδῶς τὴν κατάστασίν των· ἐχρειάζετο ἀνωτέρα τις δύναμις διὰ νὰ βάλῃ εἰς ἐνέργειαν τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς φιλανθρώπους ὑφηγήσεις τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός. Εἰς τοὺς πολίτας τῶν Ὁμοσπόνδων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐναπέκειτο ἡ δόξα τοῦ τοιούτου κατορθώματος· αὐθορμήτως οὗτοι κινούμενοι ἐσύστησαν πρὸ δεκαπέντε περίπου ἐτῶν Ἑταιρίαν, (σοφὸν ἐπινόημα τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ καὶ ἰσχυρὸν μοχλὸν δι' οὗ κατορθόνονται τὴν σήμερον Ἡράκλεια καὶ δημωφελέστατα ἔργα), σκοπὸν ἔχουσαν τὴν βελτίωσιν τῶν φυλακῶν.

Πρῶτον τῆς Ἑταιρίας ἔργον ἦτο νὰ ἐξετάσῃ κατ' ἀκρίβειαν τὰς φυλακὰς, καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ συντάξῃ λεπτομερῆ περιγραφὴν τῆς καταστάσεως τῶν ἐν αὐταῖς καταδικασμένων ὑπὸ τῶν νόμων. Αὐτὴ ἐδημοσίευσε κατ' ἔτος τὰς παρατηρήσεις της, καὶ ἀπέδειξεν εἰς τὸν λαὸν καὶ εἰς τοὺς νομοθέτας τὴν ἀθλιότητα καὶ παραλογίαν τοῦ παλαιοῦ συστήματος τῶν φυλακῶν· ἐπρόβαλε δὲ νέον σχέδιον, τὸ ὁποῖον ὅσον εἶναι φιλάνθρωπον καὶ σύμφωνον μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἄλλο τόσον συντείνει εἰς τοὺς σκοποὺς τῶν νομοθετῶν, φέρον μὲ τὴν ἀνήκουσαν ποινὴν μεταμέλειαν καὶ διόρθωσιν ἠθῶν, καὶ ἀποκαθιστῶν τοὺς κακούργους εἰς τὸ ἑξῆς σώφρονας καὶ ἐπωφελεῖς εἰς τὴν κοινωνίαν πολίτας.

Ἀξιοσημείωτος εἶναι ἡ ἁπλότης τοῦ νέου τούτου συστήματος τῶν Μετανοητηρίων. Ἐπαρατηρήθη ὅτι, ὁπόταν δύο κακοήθεις ἄνθρωποι ἔχωσιν ἐλευθέραν συγκοινωνίαν μεταξύ των, διαφθείρει ἀμοιβαίως ὁ εἷς τὸν ἄλλον, ὥστε ἐκρίθη ἀπολύτως ἀναγκαῖον νὰ ἀποχωρίζωνται οἱ τοιοῦτοι ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἐπειδὴ παρεσύρθησαν εἰς τὴν κακίαν ἀπὸ τὴν φωνὴν τῶν παθῶν των καὶ ἀπὸ τὸν θόρυβον τοῦ κόσμου, χρειάζεται νὰ ἀποκλείωνται μεμονωμένοι εἰς κελλίον, ὅπου διὰ τῆς συνεχοῦς σκέψεως νὰ ἔρχωνται εἰς αἴσθησιν τῶν παρανομιῶν των. Ὑποτίθεται ὅτι διεφθάρησαν ἀπὸ τὴν συνομιλίαν πονηρῶν ἀνθρώπων· ὅθεν καταδικάζονται εἰς παντελῆ ἐχεμυθίαν· ὅτι ἡ ὀκνηρία ἐσύντεινεν εἰς τὸ νὰ τοὺς ἐξαχρειώσῃ· ὅθεν ὑποχρεοῦνται νὰ ἐργάζωνται· ὅτι ἀπὸ πτωχίαν ἔγιναν κακοῦργοι· λοιπὸν εἰς τὸ Μετανοητήριον μανθάνουν ὠφέλιμόν τινα τέχνην, ἥτις ἀφαιρεῖ ἀπ' αὐτοὺς εἰς τὸ ἑξῆς τοιαύτην πρόφασιν, ὅτι κατεπάτησαν τοὺς νόμους ἀπὸ ἀμάθειαν· διὰ τοῦτο ἐντὸς τῶν τειχῶν αὐτοῦ διδάσκονται τὰ γράμματα καὶ τὰ ὑψηλὰ τῆς Χριστιανικῆς ἠθικῆς μαθήματα. Τιμωροῦνται μὲν μὲ εἱρκτὴν, ἐπειδὴ παρέβησαν τοὺς νόμους τῆς πατρίδος των, ἀλλ' ἡ ζωή των εἶναι ἔξω παντὸς κινδύνου, καὶ τὰ σώματά των διατηροῦνται ὑγιῆ καὶ εὔρωστα· ἡ θλίψις τῆς ψυχῆς των εἶναι τῷόντι ἀπερίγραπτος, καὶ τώρα μὲν στερούμενοι τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς χρήσεως τοῦ προφορικοῦ λόγου, εἶναι ἄθλιοι, καθὼς ἔπρεπεν· ἀλλ' ὅταν μεταμεληθῶσι, θέλουν ζή-

---

* Περὶ τὰ μέσα τῆς περασμένης ἑκατονταετηρίδος ἐφάνη, ἢ μᾶλλον κατέβη ὡς ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ, εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὁ ἀείμνηστος Ὁβάρδος (Howard), ὅστις ἔκαμεν ἔργον ὅλης του τῆς ζωῆς τὴν περὶ τῶν φυλακιζομένων μελέτην καὶ πρόνοιαν. Αὐτὸς ἐφρόντισεν ὄχι μόνον τὴν διόρθωσιν τῶν φυλακῶν τῆς πατρίδος του, ἀλλ' ὡς φιλάνθρωπος κοσμοπολίτης περιῆλθε τὴν Εὐρώπην ὅλην, περιεργαζόμενος καθενὸς ἔθνους τὰς φυλακὰς καὶ τὸν τρόπον τῆς εἰς αὐτὰς διατριβῆς τῶν φυλακισμένων. Εἰς τὴν Αὐστριακὴν Βιένναν, συνομιλῶν μὲ τὸν φιλόσοφον Αὐτοκράτορα, Ἰωσὴφ τὸν δεύτερον, ἐτόλμησε νὰ τὸν συμβουλεύσῃ καὶ περὶ διορθώσεως τῶν φυλακῶν. —'Τί (τὸν εἶπεν ὁ Ἰωσὴφ) κατακρίνεις τὰς φυλακάς μου, ἐνῷ εἰς τὴν Ἀγγλίαν καταδικάζετε τόσον συχνὰ τοὺς ἐνόχους εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον;—'Προτιμῶ (τὸν ἀπεκρίθη ὁ Ὁβάρδος) νὰ ἀγχονισθῶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, παρὰ νὰ ζῶ εἰς μίαν ἀπὸ τὰς φυλακάς σου.'

Τίς εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ νομοθέτου, ὅταν ἐπιβάλλῃ ποινὴν τὴν φυλακήν; τοῦ καταδικαζομένου ἀναμφιβόλως ἡ διόρθωσις. Χρεωστεῖ λοιπὸν ὁ δικαστὴς νὰ μεταχειρισθῇ ὅλα τὰ μέσα, ὅσα ἐμποροῦν νὰ φέρωσι τὸν φυλακισμένον εἰς ἀληθῆ μετάνοιαν τῆς διαγωγῆς, διὰ τὴν ὁποίαν ἐφυλακίσθη, ὥστε μετὰ τὴν ἀπολύτρωσιν ὄχι μόνον νὰ μὴν ἀδικῇ πλέον τοὺς συμπολίτας του, ἀλλὰ νὰ χάσῃ ὁλότελα καὶ τὴν ὄρεξιν τῆς ἀδικίας. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τοὺς Ἄγγλους καὶ εἰς τοὺς Ἀγγλαμερικανοὺς πολλοὶ τόποι, ὅπου κλείονται οἱ κατάδικοι, δὲν ὀνομάζονται Φυλακαὶ, ἀλλὰ Μετανοητήρια (Penitentiaries)· διότι ἀληθῶς πολλοὶ ἔνοχοι βάλλονται εἰς τοιαύτην φυλακὴν ὡς κακοὶ πολῖται, καὶ ἐκβαίνουν ἐπ' αὐτὴν μεταμορφωμένοι εἰς τιμίους καὶ χρηστοὺς πολίτας.—ΚΟΡΑΗΣ.

σειν εὐτυχεῖς εἰς τὴν κοινωνίαν, τῆς ὁποίας τοὺς νόμους θέλουν σέβεσθαι εἰς τὸ ἑξῆς.

Εἰς τοιούτους λόγους στηρίζεται τὸ Μετανοητικὸν σύστημα τῶν φυλακῶν, καὶ κατ' αὐτοὺς ἐκανονίσθη ὁ ὀργανισμός των. Ἀλήθειαι τόσον αὐταπόδεικτοι δὲν ἤργησαν νὰ κάμωσι βαθεῖαν ἐντύπωσιν εἰς τὰς κυβερνήσεις τῶν Ὁμοσπόνδων Πολιτειῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ πολιτικὰ σώματα πανταχοῦ κινοῦνται εὐκολώτερον ἀπὸ τὸ συμφέρον των παρ' ἀπὸ ἄλλο τι γενναιότερον αἴσθημα, ἡ ῥηθεῖσα Ἑταιρία ὑπεσχέθη ὅτι ἐάν, ἀντὶ τῶν παλαιῶν φυλακῶν, κτισθῶσι Μετανοητήρια, καὶ διοικηθῶσι κατὰ τὸν ὑπ' αὐτῆς ὑπαγορευόμενον τρόπον, ἡ χρηματικὴ ὠφέλεια, ἥτις ἔμελλε νὰ προκύψῃ ἀπὸ τὴν εἰς τὸ ἑξῆς τακτοποιημένην ἐργασίαν τῶν φυλακωμένων, ὄχι μόνον ἤθελεν ἐλαφρύνειν τὰ ὑπέρογκα ἔξοδα ὅσα ἐγίνοντο διὰ τὴν ἀσφαλῆ διατήρησιν καὶ ζωοτροφίαν των, ἀλλ' ἔμελλε πρὸς τούτοις νὰ γένῃ νέος κλάδος προσόδου εἰς τὸ κοινὸν ταμεῖον. Ἐπὶ τέλους, πειθόμεναι εἰς ἐπιχειρήματα τόσον ἰσχυρὰ διάφοροι ἐκ τῶν Ὁμοσπόνδων Πολιτειῶν, ἔκτισαν μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομάς, τῶν ὁποίων ἡ λεπτομερὴς περιγραφὴ ἤθελεν εἶσθαι περιττὴ ἐνταῦθα· ἀρκεῖ μόνον νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἐσωτερικῶς εἶναι διῃρημέναι εἰς κελλία στερεῶς ἐκτισμένα, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων ἀσφαλίζεται εἷς φυλακωμένος. Ὑψηλὰ τείχη περικλείουν μετὰ τῆς φυλακῆς ἀρκετὴν ἔκτασιν γῆς, σχηματίζοντα οὕτω μέγαν περίβολον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶναι πρὸς τούτοις κτισμένα διαφόρων τεχνῶν ἐργαστήρια, ὅπου οἱ φυλακωμένοι ἐργάζονται τὴν ἡμέραν, ἄνευ ἀδείας νὰ λαλήσωσι μεταξύ των ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει, καὶ οὐαὶ εἰς τὸν τολμήσαντα νὰ παραβῇ τὸν κανόνα τοῦτον· διότι ὁ ἐπαγρυπνῶν εἰς τὴν διαγωγὴν αὐτῶν φύλαξ σημειόνει τὸν παραβάτην, ὅστις κατὰ συνέπειαν ἀφίνεται ἡμέραν καὶ νύκτα κατάκλειστος εἰς τὸ κελλίον του μὲ ξηρὸν ἄρτον καὶ ὕδωρ διά μερικὸν καιρόν, ἑωσοῦ νὰ δώσῃ ἀποχρῶντα δείγματα μελλούσης ὑπακοῆς εἰς τοὺς κανονισμοὺς τῆς φυλακῆς· παρομοίαν ποινὴν δοκιμάζουν καὶ ὅσοι εἶναι ἄλλως ἀνυπότακτοι, μὴ ἐργαζόμενοι, ἢ καθ' οἱονδήποτε τρόπον ἀντιβαίνοντες εἰς τοὺς κανόνας τοῦ Μετανοητηρίου, ὥστε ὁ ῥαβδισμὸς καὶ ἄλλαι σωματικαὶ τιμωρίαι εἶναι περιττὰ ἐκεῖσε. Πρωῒ καὶ ἑσπέρας συνάγονται οἱ φυλακωμένοι εἰς προσευχήν, τὴν δὲ Κυριακήν, ἥτις εἶναι καὶ δι' αὐτοὺς ἡμέρα ἀναπαύσεως, ἐκτὸς τῶν προσευχῶν καὶ τῆς διδαχῆς παρὰ τοῦ ἱεροκήρυκος, οἱ ἀγράμματοι μεταξὺ αὐτῶν διδάσκονται ἕκαστος εἰς τὸ κελλίον του ἀπὸ φιλάνθρωπα καὶ εὐϋπόληπτα ὑποκείμενα, ἐθελουσίως προσφέροντα ἑαυτοὺς ἔξωθεν ὡς διδασκάλους των, τὰ γράμματα, ἱερὰν κατήχησιν, καὶ ἄλλα ψυχωφελῆ μαθήματα· ἀντίτυπον δὲ τῶν Θείων Γραφῶν εὑρίσκεται εἰς ἕκαστον κελλίον.

Διὰ τοιούτων ἠπίων μέσων, καὶ τίγριδος ψυχὴν ἂν ἔχῃ ὁ φυλακωμένος, δὲν δύναται παρὰ νὰ θελχθῇ πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ πλησίον. Ἡ τροφή των εἶναι λιτὴ μέν, ἀλλ' οὐσιαστική· ἡ ἐνδυμασία των θερμὴ καὶ ὁμοειδὴς εἰς ὅλους ἐπίσης· τὴν μεταλλάσσουν δὲ ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος, καὶ λούονται συχνά· τὰ καλῶς κεκονιαμένα κελλία των ἀνεμίζονται καὶ πλύνονται πολλάκις τοῦ μηνός. Αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ προσώπου των εἶναι ξυρισμέναι καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ φυλακισμοῦ. Ὅταν τις ἐξ αὐτῶν ἀῤῥωστήσῃ, ἀφοῦ ἐξετασθῇ ἀπὸ τὸν προσδιωρισμένον ἰατρόν, στέλλεται εἰς τὸ ἐντὸς τοῦ περιβόλου ἐπίτηδες δι' αὐτοὺς οἰκοδομημένον νοσοκομεῖον, ὅπου περιθάλπεται, ἑωσοῦ νὰ θεραπευθῇ, καὶ τότε ἐπανέρχεται εἰς τὸ κελλίον του.

Ἂν τις ὑποθέσῃ ὅτι τοιαύτη περιποίησις ἁρμόζει εἰς ἀναξιοπαθοῦντας ἀνθρώπους μᾶλλον παρὰ εἰς κακούργους, ἂς συλλογισθῇ ὅτι ἴσως καὶ οὗτοι ποτὲ ἔφριττον εἰς τὴν ἀκοὴν τῶν ἐγκλημάτων, τὰ ὁποῖα ἐπὶ τέλους τοὺς καθυπέβαλον εἰς τὴν ὀργὴν τῶν νόμων· ὅτι καὶ αὐτοὶ κατέχουν συγγενικὰς σχέσεις πατρὸς ἢ συζύγου, ἀδελφοῦ ἢ υἱοῦ·—ὅτι εἶναι πλάσματα τοῦ ἰδίου Θεοῦ, προικισμένοι, καθὼς ἡμεῖς, μὲ ψυχὰς μυστηριώδεις κατὰ τὴν φύσιν, καὶ ἀθανάτους κατὰ τὴν ὕπαρξιν. Πρὸ πάντων δέ, διὰ νὰ μὴν ὑπολάβῃ ἐλαφρὰν τιμωρίαν τὴν πολυχρόνιον σιωπὴν καὶ μονότονον μοναξίαν τῶν φυλακωμένων, ἂς βεβαιωθῇ ὁ τοιοῦτος ὅτι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, οἵτινες πρότερον ἐξ αἰτίας τῆς ὀκνηρίας κατέφυγον εἰς τὸν ἐγκληματικὸν βίον, τώρα ὑπομένουν ἑκουσίως βαρεῖς καὶ συνεχεῖς κόπους μᾶλλον, παρὰ νὰ ἦναι κατάκλειστοι σιωπηλοὶ καὶ ἄεργοι· διάφοροι ἐξ αὐτῶν ἐρωτηθέντες ὡμολόγησαν ὅτι ἡ παντοτεινὴ σιωπὴ καὶ μοναξία εἶναι τιμωρία φρικώδης, ὅσον ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ἐμπορεῖ νὰ φαντασθῇ· καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ἰδιάζον προτέρημα τῶν Μετανοητηρίων, ὅτι ἑνόνουν φιλάνθρωπον καὶ ἤπιον περιποίησιν μετὰ τῆς παρὰ τῶν νόμων ἀπαιτουμένης αὐστηρότητος.

Ἑκατοστὰς κακούργων εἴδομεν νὰ κυβερνῶνται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μὲ ἴσην εὐκολίαν, ὡς οἱ σωφρονέστεροι καὶ πλέον χρηστοήθεις πολῖται μιᾶς εὐνομουμένης κοινωνίας. Σιωπή, φιλοπονία, καὶ εὐταξία βασιλεύουν εἰς αὐτὰ τὰ καταστήματα. Ὀλιγώτεροι θάνατοι συμβαίνουν μεταξὺ τῶν φυλακωμένων εἰς ἕνα δοθέντα καιρὸν παρὰ μεταξὺ ἰσαρίθμων ἐλευθέρων κατοίκων οἱουδήποτε τόπου. Τὸ δὲ πάντων οὐσιωδέστερον, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν των σπανίως συμβαίνει εἰς τοὺς ὅσοι ἐκ τῶν κακούργων εὐτύχησαν νὰ ζήσωσιν ἐντὸς τῶν Μετανοητηρίων, νὰ καταδικασθῶσιν ἐκ δευτέρου, ὡς ἐγκληματίαι, εἰς φυλακήν· ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν ἕξεις φιλοπόνους, δικαιοπραγίας, σώφρονα ἤθη, καὶ θρησκευτικὰ αἰσθήματα. Οὕτως ἐφωδιασμένοι, ἐπανέρχονται εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον νὰ ἀνακουφίσωσι τὴν λύπην καὶ τὸ αἶσχος τῶν συγγενῶν των, καὶ νὰ ζήσωσιν εἰρηνικῶς εἰς τὴν κοινωνίαν, πρὸς ὄφελος τῆς ὁποίας εἰργάζοντο μέχρι τοῦδε εἰς τὴν φυλακήν. Ἡ καταστατικὴ διαφόρων Μετανοητηρίων ἀπὸ τῆς συστάσεώς αὐτῶν ἕως τώρα ἀποδεικνύει, ὅτι, ὅσα χρήματα πρότερον ἐξωδεύοντο διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν φυλακωμένων,

τοσαῦτα εἰσοδεύουν τώρα αἱ κυβερνήσεις ἀπὸ τοὺς κόπους των, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν ὅλων τῶν διὰ τὴν ζωοτροφίαν, ἐνδυμασίαν, καὶ φύλαξίν των ἀπαιτουμένων ἐξόδων.

Προτερήματα τόσον ψηλαφητὰ δὲν ἔλειψαν νὰ σύρωσι τὴν προσοχὴν ἄλλων κυβερνήσεων τῆς Ἀμερικῆς καὶ Εὐρώπης, αἵτινες ἐξαπέστειλαν ἀνθρώπους ἐπίτηδες νὰ παρατηρήσωσι τὸν διοργανισμὸν καὶ τ' ἀποτελέσματα τῶν Μετανοητηρίων· κατὰ συνέπειαν δὲ τῶν ἐγκωμιαστικῶν παραστάσεων, τὰς ὁποίας οὗτοι ἔκαμαν, ἠγέρθησαν καὶ ἐγείρονται ἤδη οἰκοδομαὶ τοῦ αὐτοῦ εἴδους εἰς διαφόρους τόπους.

Τί ἄράγε ἐμποδίζει τὴν εἴσαξιν τοῦ Μετανοητικοῦ συστήματος καὶ εἰς τὴν Ἀνατολήν; εἶναι ὀλιγώτερον ἀναγκαῖον ἀπὸ τὰ σχολεῖα, τὰ ὁποῖα μὲ χαρὰν βλέπομεν πανταχόσε ἀνεγειρόμενα διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς νεολαίας; Ἡ ἐπάνοδος τοῦ ἠλικιωμένου κακούργου εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς καὶ εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν συγγενῶν αὐτοῦ, σώφρονος ἤδη, εἶναι μικροῦ λόγου ἀξία μεταξὺ ἡμῶν; Πόσαι χιλιάδες ἀνθρώπων καθ' ἕκαστον ἔτος, τώρα φυλακιζόμενοι διὰ ἐλαφρὰ ἐγκλήματα, μολύνονται ἢ ὁλοτελῶς διαστρέφονται κατὰ τὸν ἠθικὸν χαρακτῆρά των διὰ τῆς συναναστροφῆς τῶν ἀδιορθώτων κακούργων; Ὀρθῶς λοιπὸν ἤθελεν ὀνομάσειν τις τὰς νῦν ὑπαρχούσας φυλακὰς Κακίας Πανδιδακτήρια, ὅθεν ἐξέρχονται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, ἐπ' ὀλέθρῳ τῆς κοινωνίας, οἱ τελειοποιημένοι εἰς τῆς κακουργίας τὰ μαθήματα. Εἶναι ἀπορίας ἄξιον ὅτι εὐνομούμενα κράτη τοῦ αἰῶνός μας, καὶ ὅσα ποθοῦν νὰ διοικῶνται συνταγματικῶς, ὑποφέρουν ἐντὸς τῆς περιφερείας των καταστήματα ὄχι μόνον ἄχρηστα εἰς τὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὁποῖον ἐδημιουργήθησαν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐφιάλτας τοῦ κοινωνικοῦ σώματος.

ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΑΡΟΙΜΙΩΝ,

ΕΚ ΤΩΝ ΑΤΑΚΤΩΝ ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ.

1. *Ἄβουλος νοῦς, διπλοῦς ὁ κόπος·* παροιμία διδασκαλική. Τοῦτο συμβαίνει εἰς τοὺς ἐπιχειροῦντάς τι, χωρὶς νὰ τὸ προσκεφθῶσι, καὶ νὰ τὸ προερευνήσωσιν ἀκριβῶς· καὶ κοπιάζουν τὸ διπλοῦν, καὶ οὐδ' ὁ διπλοῦς κόπος ἀρκεῖ πολλάκις νὰ τὸ κατορθώσωσι.

2. *Ἄνθρωπος ἀγράμματος, ξύλον ἀπελέκητον·* παροιμία ἀξία νὰ λέγεται καὶ νὰ μνημονεύεται συχνά. Καθὼς τὸ ξύλον, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς οἰκοδομὴν, πρέπει πρῶτον νὰ πελεκηθῇ, παρόμοια καὶ ὁ πολίτης, διὰ νὰ ἦναι χρήσιμος εἰς τὴν πολιτείαν καὶ πατρίδα του, χρεωστεῖ νὰ ἐξεύρῃ κἂν, ἂν ὄχι ἄλλο, νὰ ἀναγινώσκῃ, νὰ γράφῃ, νὰ ἀριθμῇ, καὶ διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἠθικῶν καὶ ἱστορικῶν βιβλίων νὰ σοφίζεται καθημέραν, ὥστε νὰ βλέπῃ καὶ νὰ κρίνῃ ὀρθῶς τὰ γινόμενα·

Διπλοῦν ὁρῶσιν οἱ μαθόντες γράμματα.

3. *Δανεικὰ καὶ ἀγύριστα·* ὁπόταν ὁ λόγος ἦναι περὶ κακοῦ χρεωφειλέτου, ὅστις δανείζεται μὲ σκοπὸν νὰ μὴ πληρώσῃ.

4. *Ὅστις δὲν θέλει νὰ ζυμώσῃ πέντ' ἡμέρας κοσκινίζει·* ἁρμόδιον εἰς τοὺς ἀμελοῦντας τὸ ἔργον των, μὲ πρόφασιν ὅτι δὲν ἐτελείωσαν ἀκόμη τὴν χρειώδη προετοιμασίαν εἰς αὐτό.

5. *Ἀλὶ 'ς τὸν δαίρουν δεκαοκτὼ, καὶ δὲν τὸν δαίρει ὁ νοῦς του·* παροιμία διδάσκουσα τὸ μάταιον τῶν σωματικῶν κολάσεων εἰς ἀνθρώπους, τῶν ὁποίων ἡ ψυχὴ ἀπελιθώθη, ὥστε μήτ' ἀφ' ἑαυτῶν, μήτ' ἀπ' ἄλλους ὁδηγούμενοι, νὰ καταλαμβάνωσι τὰ καλά.

6. Ὁ λύκος καὶ ἂν ἐγήρασε, κ' ἤλλαξε τὸ μαλλίν του,
Οὔτε τὴν γνώμην του ἤλλαξεν, οὔτε τὴν κεφαλήν του.

Μὴ μᾶς ἀποκοιμίζωσιν αἱ βραδεῖαι καὶ γεροντικαὶ μετάνοιαι. Ἐὰν ἀληθῶς φροντίζωμεν τῶν ἠθῶν τὴν διόρθωσιν, χρεωστοῦμεν νὰ παραγγέλλωμεν, καὶ μὲ ἐκκλησιαστικὰ ἐπιτίμια νὰ ἀναγκάζωμεν τοὺς γονεῖς νὰ δίδωσι χρηστὴν ἀνατροφὴν καὶ παιδείαν εἰς τὰ τέκνα των.

7. *Τὸ σημερινὸν μὴ τ' ἀφίνῃς αὔριον.* Αἱ ἀναβολαὶ εἶναι ποτὲ μὲν χρήσιμοι, κάποτε δὲ καὶ ἀναγκαῖαι· προξενοῦν ὅμως πολλάκις καὶ βλάβας, ὅταν γίνωνται πλέον ἀπὸ ἀμέλειαν παρὰ ἀπὸ σκέψιν ὥριμον τοῦ πράγματος.

8. *Εἰς τὴν ἀνυδρίαν καλὸν εἶναι καὶ τὸ χαλάζιον·* παρομοία τῆς παλαιᾶς,

Ἂν μὴ παρῇ κρέα, τῷ ταρίχῳ στερκτέον.

9. *Τὰ γειόμενα δὲν ἀπογίνονται·* ἤγουν, ἀφοῦ γενῶσι, δὲν ἐμποροῦν πλέον νὰ θεωρηθῶσιν ὡς μηδέποτε γενόμενα.

10. *Καθαρὸς οὐρανὸς ἀστραπὰς δὲν φοβεῖται·* διὰ ταύτης σημαίνομεν ὅτι ὁ ἀληθῶς τίμιος καὶ καθαρὸς ἀπὸ ἀδικίας ἄνθρωπος δὲν ἔχει νὰ φοβῆται τὰς συκοφαντίας τῶν ἀχρείων ἀνθρώπων.

11. *Βάρει ἡμεῖς, πέσε ἡμεῖς·* ἁρμόζουσα εἰς τοὺς ἀνοήτους, ὅσοι, θέλοντες νὰ ἐκδικηθῶσι, βλάπτουν πλειότερον ἑαυτοὺς παρὰ τοὺς ἐχθρούς των. Τοῦτο εἶναι ἡ παροιμιώδης Καδμεία νίκη.

12. *Τώρα εἰς τὰ γεράματα, μάθε, γέρον, γράμματα·* παροιμία νουθετικὴ εἰς τοὺς ἐξασθενημένους γέροντας, καὶ τολμῶντας τὰ ὑπὲρ δύναμιν. Οἱ σώζοντες ὅμως ἀκόμη ἱκανὸν νοῦν νὰ διδάσκωνται ὅσα δὲν ἐξεύρουν, ἂς ἐνθυμῶνται τοῦ Σόλωνος τὸ

Γηράσκω δ' ἀεὶ πολλὰ διδασκόμενος.

13. *Τίς κρατεῖ μέλι, καὶ δὲν γλείφει τὰ δάκτυλά του;* Λέγεται μάλιστα σκωπτικῶς περὶ τῶν διοικούντων δημόσια χρήματα, ὡς σφετεριζομένων μέρος ἐξ αὐτῶν, ἢ κἂν κινδυνευόντων νὰ νικηθῶσιν ἀπὸ τὸν πειρασμὸν τῆς σφετερίσεως. Ὁ πειρασμὸς, τῷόντι, εἶναι φρικτὸς, καὶ πολλὰ ὀλίγοι τὸν ἀπέφυγαν. Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων ἐφάνη ὁ Ἀριστείδης, ὅστις, διοικήσας τοὺς φόρους ὅλης τῆς Ἑλλάδος, δὲν ἔγλειψε τὰ δάκτυλά του.

14. *Τὸ γοργὸν καὶ χάριν ἔχει·* ἁρμόζουσα μὲν εἰς ὅλας τὰς πράξεις, ὅσας συμφέρει νὰ πράσσωμεν ἀνυπερθέτως, ἐξαιρέτως δὲ εἰς τὰς εὐεργεσίας, τὰς ὁποίας

ἡ ταχύτης κάμνει καὶ ὠφελιμωτέρας, καὶ πλέον εὐαρέστους εἰς τὸν εὐεργετούμενον, καθὼς ἐξ ἐναντίας ἡ ἀναβολὴ καὶ ὑπέρθεσις τὰς καταστένει ἀχαρίτους καὶ ἀγενεῖς, ὡς λέγει ὁ Εὐριπίδης,

-------Οἱ δὲ δρῶσι μὲν,
Χρόνῳ δὲ πολλῷ δρῶσι, δυσγενέστεροι.

15. *Ἂν ἔπεσαν τὰ δακτυλίδια, ἔμειναν τὰ δάκτυλα·* παροιμία κομπαστική, λεγομένη κάποτε ἀπὸ τοὺς ἐκπεσόντας ἀπὸ πλοῦτον, ἀξίωμα, ἢ ἄλλην τινὰ δόξαν· συγχωρημένη, ἂν ἀληθῶς ἔμεινέ τι εἰς αὐτοὺς τιμιώτερον πλούτου, ἀξιώματος, ἢ δόξης, ὁποῖα εἶναι ἡ φρόνησις καὶ ἡ ἀρετή. Ἀλλὰ πολλάκις ὁ γυμνωθεὶς ἀπ' ἐκεῖνα δείχνει κομπάζων, ὅτι δὲν ἦτον, ὅτε τὰ εἶχε, πλὴν χρυσόμαλλον πρόβατον, ἤ, τὸ χειρότερον, τίγρις, κομμένος τώρα (δι' εὐτυχίαν τῶν ἀνθρώπων) καὶ τοὺς ὄνυχας καὶ τοὺς ὀδόντας.

16. *Ἀπὸ τὸ εἰπὲ ὡς τὸ κάμε μέγα διάστημα.*

17. *Κάλλιον θέλω ἕνα ἐχθρὸν φρόνιμον παρὰ δέκα τρελοὺς φίλους.* Τῶν ἀνοήτων αἱ φιλίαι ὁμοιάζουν πολλάκις τοῦ γαδάρου τὰ φιλήματα, ὅστις, ὑψώσας τοὺς ἐμπροσθίους πόδας νὰ ἐναγκαλισθῇ τὸν δεσπότην του, τὸν ἔῤῥηξε καταγῆς, καὶ τοῦ ἐσύντριψε τὸ κρανίον.

18. *Ὅστις δὲν λαλεῖ, τὸν θάπτουν·* σημαίνουσα ὅτι ὅστις ὑποφέρει νὰ ἀδικῆται καθημέραν, χωρὶς νὰ προσδράμῃ εἰς τῶν νόμων τὴν βοήθειαν, θαῤῥύνει τοὺς ἄλλους νὰ τὸν ἀδικῶσιν ἐπιπλέον.

19. *Τὰ ὡς δὲν θέλεις γίνονται, θέλε τα καὶ ὡς γίνονται.* Τοῦτο εἶναι παροιμία, περιέχουσα τὴν φρόνιμον συμβουλὴν τοῦ Ἐπικτήτου, 'Μὴ ζήτει τὰ γινόμενα γίνεσθαι ὡς θέλεις· ἀλλὰ θέλε τὰ γινόμενα ὡς γίνεται, καὶ εὐροήσεις.'

20. *Θεωρία ἐπισκόπου, καὶ καρδία μυλωνᾶ·* σημαίνει ὅ,τι καὶ ὁ ἀρχαῖος στίχος,

Καλὴ μὲν ὄψις, ἐν δὲ δειλαῖαι φρένες.

Τῳόντι, ἡ θεωρία τοῦ ἐπισκόπου διαφέρει παντάπασιν ἀπὸ τὴν θεωρίαν τοῦ μυλωνᾶ· ἐπειδὴ ὁ πρῶτος φορεῖ μαῦρα· τοῦ δευτέρου τὰ φορέματα εἶναι καταλευρωμένα. Εἴθε ἡ ἀνομοιότης τῶν ἐνδυμάτων νὰ μᾶς διδάσκῃ πάντοτε, ὅτι καὶ ἡ ἐπισκοπὴ λογικοῦ ποιμνίου δὲν ὁμοιάζει τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ μύλου!

21. *Σιμὰ τοῦ ξηροῦ, καίεται καὶ τὸ χλωρόν·* σημαίνουσα τὸν κίνδυνον τῆς μὲ κακοὺς ἀνθρώπους ἀναστροφῆς.

22. *Ὅπου ἀκούεις πολλὰ κεράσια, κράτει μικρὰ καλάθια·* διδάσκουσα νὰ μὴν ἀπατώμεθα εὐκόλως ἀπὸ τὴν φήμην τινῶν ἀλαζόνων γοήτων. Αὐτοὶ πρῶτοι γίνονται δημιουργοὶ τῆς ἰδίας φήμης, πλάσσοντες ἢ μεγαλύνοντες τὰ προτερήματά των. Ὁ πραγματευτὴς ἱστορεῖ τὰ μακρὰ του ταξείδια καὶ τὰ μεγάλα κέρδη· ὁ τεχνίτης τὴν ἄκραν ἐπιδεξιότητα εἰς ὅσα κατασκευάζει· ὁ πολεμιστὴς καυχᾶται εἰς τὰς ἀνδραγαθίας του, ὡς ὁ Διόνυσος τῆς κωμῳδίας (Ἀριστοφάν. Βατρ. 49),

------Καὶ κατεδύσαμέν γε ναῦς
Τῶν πολεμίων ἢ δώδεκ', ἢ τρισκαίδεκα·

ὁ σοφὸς κομπάζει, ὅτι ἠξιώθη διὰ τὴν σοφίαν του νὰ κατασταθῇ δύο ἢ τριῶν Ἀκαδημιῶν μέλος, καὶ πλειοτέρων ἄλλων διεπιστολεὺς (correspondant). Οἱ γόητες φυσικὰ γεννῶνται ὅπου εὑρίσκεται πλῆθος πολὺ μωρῶν, ἢ γόητες ἄλλοι, συγχωροῦντες τὴν γοητείαν, διότι ἔχουν καὶ αὐτοὶ κεράσια νὰ πωλήσωσι. Καὶ συμβαίνει πολλάκις, ὅταν οἱ μωροὶ δράμωσι πανταχόθεν, ἀντὶ κερασίων, νὰ χάνωσι καὶ τὰ καλάθιά των.

23. *Κάμε καλὸν, καὶ ῥίψε το εἰς τὸν αἰγιαλόν·* ἤγουν, καλὸν ἔργον, εὐεργεσίαν. Παροιμία ἠθικωτάτη καὶ ἀρχαιοτάτη, ἐπειδὴ τὴν ἐπαράγγειλε καὶ ὁ Σολομὼν, (Ἐκκλησιαστ. ιά. 1.) 'Ἀπόστειλον τὸν ἄρτον ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ὕδατος, ὅτι ἐν πλήθει ἡμερῶν εὑρήσεις αὐτόν.' Εἶπε καὶ ὁ Ἀπολλώνιος ὁ ἐν Τύρῳ,

Κάμε καλὸν, καὶ ὡς κείτεται, σὰν νάσπειρες σιτάρι,
Ὁποῦ τὸ ῥίπτεις εἰς τὴν γῆν, κ' ὕστερ' εὑρίσκεις χάρι.

24. *Τοῦ οἰκοκυροῦ τ' ὀμμάτιον κόπρισμα γίνεται εἰς τὸ χωράφιον·* διδάσκουσα τοὺς ζῶντας ἀπὸ γεωργίαν, ἢ καὶ ἀπὸ κἀνὲν ἄλλο εἶδος βιομηχανίας, νὰ μὴν ἐμπιστεύωνται πολὺ τὴν πρόνοιαν εἰς τοὺς μισθωτοὺς ὑπουργούς, ἀλλὰ νὰ τοὺς ἐπισκέπτωνται συχνά, καὶ πολλάκις καὶ νὰ συνεργάζωνται μ' αὐτούς.

25. *Ὅταν σὲ κόπτῃ τὸ ὑπόδημα, ὅπου θέλει ἂς ἦν' ὁ νοῦς σου·* ἤγουν, ὅταν θλίβεσαι σφοδρὰ ἀπὸ ἔννοιαν ἢ μέριμναν τινὰ, ματαίως καταγίνεσαι ἢ προσέχεις εἰς ἄλλο τι πρᾶγμα· ἡ λυπηρὰ ἔννοια σὲ σύρει πάντοτε ἀπ' ἐκεῖνο.

26. *Ὅστις καῇ εἰς τὸ χουρχούτιον, φυσᾷ τὸ ὀξυνόγαλον·* σημαίνουσα τοὺς ὑποπτευομένους καὶ τὰ παντελῶς ἀκίνδυνα, ἀφοῦ πάθωσι πολλὰ κακὰ ἀπροσδόκητα.

27. *Ὅτ' ἦλθαν τὰ γένεια, ἔχασα τὰ κτένια·* σημαίνουσα τὸ συμβαῖνον εἰς τοὺς μὴ δυναμένους νὰ ὠφεληθῶσι πλέον ἀπὸ τὰ γεννώμενα καλὰ, διότι τὰ λαμβάνουν εἰς καιρὸν, ὅτε δὲν ἔχουν πλέον τὰ μέσα τῆς ἀπολαύσεως ἢ τῆς οἰκονομίας των.

Ἀπὸ τὸ λωλὸς ἔχομεν πολλὰς παροιμίας, ὄχι λωλάς.

28. *Ὅλα τοῦ λωλοῦ λωλὰ εἶναι,* διὰ τὸ δύσκολον τῆς μεταβολῆς ὄχι μόνον τοῦ λωλοῦ εἰς φρόνιμον, ἀλλὰ καὶ παντὸς ἄλλου κακοῦ ἢ ἀχρείου ἀνθρώπου εἰς χρηστὸν ἢ χρήσιμον.

29. *Ὁ λωλὸς μὲ τὰ ἐνθυμᾶται χαίρεται, καὶ μὲ τὸν νοῦν πλουταίνει,* μωρίας εἶδος βασανίζον μάλιστα τοὺς ἀργοὺς καὶ μισητὰς τῶν κόπων, διὰ τοὺς ὁποίους ἐλέχθη καὶ τὸ 'Ἐλπίδες βόσκουσι τοὺς κενοὺς τῶν βροτῶν·' ἐλπίδες ὅμως ἐφήμεροι, καὶ διαδεχόμεναι μία τὴν ἄλλην, καθὼς αἱ φυσκαλίδες εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ νεροῦ, ὡς τὸ διδάσκει ἄλλη παροιμία,

30. *Τῶν λωλῶν ἡ χαρὰ δὲν κρατεῖ πολὺν καιρόν.* Παροιμία ἀστεία εἶναι καὶ τὸ

31. *Εἶπαν τὸν λωλὸν ν' ἄψῃ φωτίαν, κ' ἔκαυσε τὰ ῥοῦχά του,* διὰ τοὺς πράσσοντας ἀσυγκρίτως πε-

ρισσότερον παρ' ὅ,τι τοὺς προστάξῃς ἢ τοὺς συμβουλεύσῃς. Ἄλλη παροιμία,

32. *Ὅσα ἐξεύρει ὁ λολὸς οἰκοκύριος, ἑκατὸν ἀπέξω φρόνιμοι δὲν ἐξεύρουν*, ἥτις μᾶς διδάσκει νὰ μὴ γινώμεθα προπετεῖς εἰς τὰς περὶ τῶν ἄλλων κρίσεις.

33. *Ὅστις πνίγεται, ἀπὸ τὰ μαλλία του πιάνεται*· λεγομένη διὰ τοὺς εὑρισκομένους εἰς ἀνάγκας καὶ κινδύνους τοιούτους, ὥστε νὰ καταφεύγωσι καὶ εἰς μέσα, ἐκ τῶν ὁποίων δὲν ἐλπίζεται οὐδεμία βοήθεια.

34. *Ἡ ἀλήθεια εἶναι μαλώτρια*· ἤγουν, ἡ φανέρωσις τῆς ἀληθείας εὔκολα διεγείρει μάχας καὶ ἔχθρας. Καὶ τοῦτο συμβαίνει ἢ διότι ὁ λέγων τὴν ἀλήθειαν δὲν τὴν λέγει εἰς τὸν πρέποντα καιρὸν, ἢ διότι ὁ ἀκούων εἶναι τῆς μερίδος ἐκείνων, ὅσοι ἔχουν αἰτίας νὰ φοβῶνται τὴν ἀλήθειαν, '"Ἄνθρωποι πονηροὶ καὶ γόητες, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.'

35. *Ὅπου εἶναι πολλοὶ πετεινοὶ, ἀργεῖ νὰ ἐξημερώσῃ*· διδάσκουσα, ὅτι καὶ εἰς τὰ ἔργα καὶ εἰς τὰς πράξεις μας χρεωστοῦμεν νὰ μεταχειριζώμεθα τόσα μέσα καὶ τόσους ἐργάτας, ὅσους ἀπαραιτήτως ἀπαιτεῖ τὸ ἔργον· οἱ πλειότεροι τῆς χρείας γίνονται ἐμπόδια μᾶλλον παρὰ συνεργοὶ τοῦ ἔργου.

36. *Ὅμοιος τον ὅμοιον ἀγαπᾷ*· ἀρχὴν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Ὅμηρον (Ὀδυσ. ρ. 218),

Ὡς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἄγει Θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον.

Τοῦτο ἀληθεύει μάλιστα διὰ τοὺς χρηστοὺς πολίτας. Εὔκολα φιλιόνονται, εὐθὺς ἀφοῦ καταλάβῃ ἕνας τοῦ ἄλλου τὴν διάθεσιν εἰς κοινὴν τῆς πατρίδος ὠφέλειαν. Οἱ κακοὶ πολῖται φιλιόνονται κάποτε καὶ αὐτοὶ διὰ νὰ συγκροτήσωσι φατρίας, ἢ νὰ κλέψωσι τὰ δημόσια, ἀλλ' ἡ φιλία των ὁμοιάζει τὴν φιλίαν τῶν λύκων.

37. *Νὰ σύρῃ ὁ κλέπτης τὴν φωνὴν, νὰ φύγῃ ὁ οἰκοκύρης*· ἁρμόζουσα εἰς τοὺς ὅσοι ἐνόνουν τὴν ἀδικίαν μὲ τὴν ἄκραν ἀναισχυντίαν καὶ θρασύτητα, φωνάζοντες τρανώτερα παρὰ τοὺς ἀδικημένους, ὡς νὰ ἦσαν αὐτοὶ οἱ παθόντες τὴν ἀδικίαν.

38. *Ὡς στρώσῃ καθεῖς, οὕτω μέλλει νὰ πλαγιάσῃ*· ἤγουν, κατὰ τὴν διαγωγήν του ἔχει νὰ προσμένῃ καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς ἀποτελέσματα. Ἀξιόλογον μάθημα διὰ τοὺς νέους, νὰ τὸ διδάσκωνται παιδιόθεν ἀπὸ τοὺς γονεῖς καὶ διδασκάλους· διότι ὅλη ἡ παιδικὴ ἀνατροφὴ ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ στρῶσις τῆς κλίνης. Μακάριος ὅστις τὴν στρώσῃ καλά.

39. *Τὸ στραβὸν ξύλον ἡ φωτία τὸ ἰσάζει*· μεταφορικῶς λεγομένη περὶ τῶν στρεβλῶν τὴν γνώμην, τοὺς ὁποίους αἱ κολάσεις τῶν νόμων ἀναγκάζουν νὰ κρατῶνται καὶ μὴ θέλοντες εἰς τὸ ἴσον.

40. *Πολυτεχνίτης κ' ἔρημος*. Εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν, ἡ ὀλιγότης τῶν κατοίκων ἠνάγκαζε τὸν τεχνίτην νὰ ἐργάζεται πολλὰς τέχνας ἐντάμα, καὶ ἀκολούθως νὰ τὰς ἐργάζεται ὅλας ἄτεχνα. Περὶ τούτου λέγει ὁ Ξενοφῶν τὰ ἑπόμενα·—

Ἐν ταῖς μικραῖς πόλεσιν οἱ αὐτοὶ ποιοῦσι κλίνην, θύραν, ἄροτρον, τράπεζαν· πολλάκις δ' ὁ αὐτὸς οὗτος καὶ οἰκοδομεῖ, καὶ ἀγαπᾷ ἣν καὶ οὕτως ἱκανοὺς αὐτὸν τρέφειν ἐργοδότας λαμβάνῃ. Ἀδύνατον οὖν πολλὰ τεχνώμενον ἄνθρωπον πάντα καλῶς ποιεῖν. Ἐν δὲ ταῖς μεγάλαις πόλεσι, διὰ τὸ πολλοὺς ἑκάστου δεῖσθαι, ἀρκεῖ καὶ μία ἑκάστῳ τέχνη εἰς τὸ τρέφεσθαι· πολλάκις δ' οὐδ' ὅλη μία, ἀλλ' ὑποδήματα ποιεῖ ὁ μὲν ἀνδρεῖα, ὁ δὲ γυναικεῖα· ἔστι δὲ ἔνθα καὶ ὑποδήματα ὁ μὲν νευρορραφῶν μόνον τρέφεται, ὁ δὲ, σχίζων· ὁ δὲ χιτῶνας μόνον συντέμνων, ὁ δέ γε, τούτων οὐδὲν ποιῶν, ἀλλὰ συντιθεὶς ταῦτα. Ἀνάγκη οὖν τὸν ἐν βραχυτάτῳ διατρίβοντα ἔργῳ, τοῦτον καὶ ἄριστα διηναγκάσθαι τοῦτο ποιεῖν.

Ὁλόκληρον ἀπέγραψα τὴν μακρὰν ταύτην ῥῆσιν τοῦ Ξενοφῶντος καὶ διὰ τὴν εὐφράδειαν αὐτῆς, καὶ διότι ἐξηγεῖ καθαρὰ τὸ μέγα θεώρημα τῆς νεωτέρας πολιτικῆς οἰκονομίας, τὴν τελειοποίησιν λέγω τῶν τεχνῶν ἀπὸ τὸν καταμερισμὸν τῆς ἐργασίας, ὅστις γεννᾶται ἀπὸ τὸν πληθυσμὸν καὶ πλοῦτον τῶν ἀνθρώπων, καὶ συνεργεῖ ἀμοιβαίως εἰς τὴν αὔξησιν αὐτῶν. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἡ πολυτεχνία, ἤγουν ἡ πολλῶν τεχνῶν ἐργασία ἀπὸ μόνον ἕν' ἄνθρωπον, ἤθελεν εἶσθαι μεγάλη του δυστυχία, ὡς τὸ μαρτυρεῖ καὶ ἡ ἀνωτέρω παροιμία, καὶ ἡ ταυτόσημός της ἄλλη, *Ἡ παπᾶς, ἢ ζευγᾶς*· καὶ τρίτη ἄλλη, *Ὅστις κυνηγεῖ δύο λαγοὺς, οὐδὲ τὸν ἕνα πιάνει*. Ἂν ἐξετάσῃς τὸ πρᾶγμα καὶ ἠθικῶς, εἰς τοιαύτην πολιτισμένην ἀνθρώπων κοινωνίαν ὁ πολυτεχνίτης γίνεται πλέον βλαβερὸς παρὰ ὠφέλιμος. Εἰς τὴν προτέραν, ἐξ ἐναντίας, ὅτε δηλαδὴ αἱ ἀνθρωπικαὶ κοινωνίαι ἦσαν, νὰ εἴπω οὕτως, εἰς τὴν νηπιότητα, ἡ πολυτεχνία ἑνὸς ἀνθρώπου ἦτο καὶ ἀναγκαία καὶ ὠφέλιμος, οὐδ' ἔτρεχε κανένα κίνδυνον ὁ πολύτεχνος νὰ τοῦ λείψωσι τὰ πρὸς ζωὴν ἀναγκαῖα.

Ἕπεται ἡ συνέχεια.

ΤΑ ΧΑΡΤΟΠΑΙΓΝΙΑ.

Το εἶδος τῆς διαφθορᾶς, τὸ ὁποῖον θέλομεν στηλιτεύσειν σήμερον, εἶναι τὰ χαρτοπαίγνια, ἤγουν ἡ κοινῶς λεγομένη χαρτοφορία. Δὲν ἐξετάζομεν φιλολογικῶς τὴν ἀρχὴν τῆς διαφθορᾶς ταύτης, οὔτε τὸν χρόνον τῆς γεννήσεως καὶ προόδου της. Ἀδιαφοροῦμεν δὲ καὶ ἂν ἐγεννήθησαν εἰς τὴν Ἀσίαν ἢ Ἀραβίαν, τὰς ἑστίας τῆς ὀκνηρίας, ὅπου ἐγεννήθη καὶ τὸ Σαντράκιον, τὸ ὁποῖον ἔχει μεγάλην σχέσιν μὲ αὐτὰ, καὶ ἂν ἐκεῖθεν ἦλθον εἰς τὴν Εὐρώπην· ἢ καὶ ἂν ἦλθον πρὸ τοῦ ιγ'. αἰῶνος, ἢ τὸν ιδ'. Δὲν μᾶς διαφέρει νὰ ἐξετάσωμεν, ἂν ὡς ἐκ τῶν ὀνομάτων, τὰ ὁποῖα φέρουν ἀκόμη, δηλ. τῆς Κούπας, τοῦ Διναρίου, τοῦ Σπαθίου, καὶ τοῦ Μπαστονίου, πρῶτοι οἱ Ἱσπανοὶ εἰσῆξαν τὴν διαφθορὰν ταύτην εἰς τὴν Εὐρώπην, ἢ τὴν εἰσῆξαν οἱ Γάλλοι, ἢ καὶ αὐτοὶ οἱ Γερμανοί· καθὼς κρίνομεν περιττὸν νὰ παρατηρήσωμεν καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα φέρουν ἐνδύματα τὰ εἰς αὐτὰ ἐζωγραφισμένα πρόσωπα, ὅτι ἡ ἐποχὴ τῶν σημερινῶν Γαλλικῶν χαρτοπαιγνίων ἀνήκει εἰς τὴν τοῦ Καρόλου Ζ'., κλπ. Ὅλα τὰ τοιαῦτα εἶναι περιττὰ εἰς τὸ προκείμενον θέμα μας.

Τὸ μόνον δὲ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνδιαφέρει νὰ

πραγματευθῶμεν, εἶναι, ὅτι ἡ ψώρα αὕτη τῶν χαρτοπαιγνίων εἶναι κοινὴ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς ἀτέχνους καὶ ὀκνηρούς· καθὼς καὶ εἴς τινας ὑπουργοὺς καὶ ὑπαλλήλους, οἱ ὁποῖοι θεωροῦν ὡς ἁπλοῦν μέσον πορισμοῦ τὴν ὑπηρεσίαν των, καὶ διὰ τοῦτο οὔτε κἂν φροντίζουν διὰ τῆς ἀδιακόπου ἐμβριθοῦς μελέτης των νὰ βελτιωθῶσι, καὶ διὰ τῆς βελτιώσεώς των νὰ προάξωσι τὴν ὑπηρεσίαν των· καὶ τὸ χειρότερον ἀκόμη, ὅτι χωρὶς συστολὴν καὶ ἐν καθαρᾷ μεσημβρίᾳ παίζονται τὰ χαρτία ταῦτα ἀπὸ τοὺς ὀκνηροὺς καὶ ἀτέχνους εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ καφενεῖα,—πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν συγχωρεῖται εἰς κἀνὲν σχεδὸν μέρος τοῦ πολιτισμένου κόσμου, καὶ οἱ διοικηταί μας, ἢ μᾶλλον οἱ ἀστυνόμοι μας, οὔτε κἂν φροντίζουν περὶ αὐτῶν, ἀλλ' οὔτε συλλογίζονται ποτὲ ὅτι πολλοί, κατεξοδεύοντες τὸν καιρόν των εἰς τὰ χαρτοπαίγνια τὴν ἡμέραν, ἔχουν ἄλλο ἔντιμον ἐπάγγελμα τὴν νυκτοκλοπήν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν καὶ τὰ ἔξοδα τῆς διατροφῆς των πορίζονται, καὶ τὰ τῶν χαρτοπαιγνίων.

Ἀλλὰ πῶς ἐμπορεῖ, λ. χ., καὶ ὁ ἀστυνόμος τῶν Ἀθηνῶν νὰ ἀπαγορεύσῃ ἀγογγύστως τὰ χαρτοπαίγνια ταῦτα ἀπὸ τὰ δημόσια καφενεῖα, ὅταν ἀκούῃ, ὅτι εἰς τὴν δεῖνα οἰκίαν τοῦ δεῖνος ὑπουργοῦ, εἰς τὴν δεῖνα τοῦ συμβούλου, εἰς τὴν δεῖνα τοῦ ὑπαλλήλου, κἄποτε δὲ καὶ εἰς τὴν δεῖνα τοῦ ἁγίου ἐπισκόπου, διάγουν ὁλοκλήρους τὰς νύκτας των οἱ κύριοι οὗτοι χαρτοπαίζοντες, καὶ γυμνόνοντες ὁ εἷς τὸν ἄλλον;

Ἄραγε οἱ ὑπουργοί, οἱ σύμβουλοι, οἱ ὑπάλληλοι, πρόσθες καὶ οἱ ἱεράρχαι οὗτοι, δὲν ἔχουν ἄλλα καθήκοντα νὰ ἐκπληρώσουν εἰς καιρὸν τῆς νυκτός, καθήκοντα τὰ ὁποῖα τοὺς ἐπιβάλλει αὐτὴ ἡ ὑπηρεσία των; ἢ εἶναι δίκαιον νὰ ἀκριβοπληρόνωνται διὰ νὰ χαρτοπαίζωσι, καὶ ἴδιον φιλοτίμου δημοσίου ὑπηρέτου νὰ μὴν ἐξοδεύῃ κἂν μέρος τῆς νυκτός του ἀναγινώσκων τὴν ἱστορίαν, διάφορα ἠθικὰ βιβλία, ἢ καὶ τὰ ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὰ χρέη του, καὶ τοιουτοτρόπως νὰ γίνεται καὶ πρὸς τὸ Κοινόν, τὸ τρέφον αὐτὸν καὶ τὴν οἰκογένειάν του, ὠφέλιμος;

Ἂς ῥίψωμεν τὰ βλέμματά μας εἰς ἕνα ἀπὸ τοὺς τοιούτους χαρτοπαίκτας ἢ χαρτοφόρους, ὡς τοὺς ὀνομάζει ἡ συνήθεια· εἰς τὸ πρόσωπόν του τί βλέπομεν;—ἕνα ἄνθρωπον παραζαλισμένον, σύννουν, καχεκτικόν, δύσκολον, περιμένοντα ἀνυπομόνως νὰ παρέλθῃ ἡ ἡμέρα· ἡ κυρία τοῦ ἀνθρώπου εὐχαρίστησις εἶναι νὰ νυκτώσῃ, νὰ ἔλθῃ ἡ προσδιωρισμένη ὥρα τῆς συνεντεύξεως μὲ τοὺς φίλους του, διὰ νὰ ἐπαναλάβωσι τὸ ἔντιμον τοῦ χαρτοπαιγνίου ἔργον. Οὗτος, ἐν τῷ μέσῳ τῆς οἰκογενείας του εὑρισκόμενος, διάγει ὡς ἀναίσθητος, δὲν ἔχει ἀφοσίωσιν εἰς τὴν συμβίαν του, ἀλλ' οὔτε φίλτρον εἰς τὰ τέκνα του· ἀφ' ἑνὸς μέρους, τοῦ φαίνεται ὅτι ἡ γυνή του τὸν ἐνοχλεῖ, ὅτι τὰ τέκνα του τὸν πειράζουν· ἀφ' ἄλλου δέ, οἱ ὑπηρέται, αἱ ὑπηρέτριαι, τὰ ἔξοδα τῆς οἰκίας, καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἔπιπλα, εἶναι εἰς αὐτὸν βάρος ἀνυπόφορον. Καθήμενος εἰς τὴν τράπεζαν, δὲν αἰσθάνεται τί τρώγει, ἢ τί πίνει· εἰς ἕνα λόγον, δὲν γεύεται οὐδεμιᾶς ἡδονῆς· ὁ νοῦς του, ἡ καρδία του, ὅλος εἶναι ἀφοσιωμένος εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον· πολλάκις δὲ στερεῖ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου τὰ τέκνα του, διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τὰ ἔξοδα ἐκεῖνα πρὸς χάριν τοῦ χαρτοπαιγνίου· καὶ ἂν ἡ σύμβιός του ἐκφράσῃ λόγον ἢ παράπονον, τὴν ἀπαντᾷ μὲ ξυλοκοπήματα, καὶ μάλιστα ὅτε τὴν προτεραίαν νύκτα ἤθελε χάσειν τὰ μαλλοκέφαλά του.

Ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος, ὅστις ἔχει τὸν νοῦν του χαμένον εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον, ὅστις ποσῶς δὲν φροντίζει περὶ τῆς ἰδίας του συντηρήσεως, τῆς οἰκίας, τῆς συμβίας, τῶν τέκνων, κλπ., ἢ καὶ ὅστις ἀκόμη εἶναι ἁπλῶς ἀφοσιωμένος εἰς τὸ παιγνίδιον τοῦτο, ὁ τοιοῦτος, λέγομεν, εἶναι ἄξιος διὰ νὰ κατέχῃ καὶ δημόσιον θέσιν; εἶναι ἄνθρωπος καὶ μέλος τῆς κοινωνίας ἀβλαβές, ἢ ἐξ ἐναντίας περιττὸν ἄχθος ἀρούρης εἰς τὴν κοινωνίαν, καὶ καταφρόνησις εἰς τὴν ἀνθρωπότητα;

Γνωρίζομεν, ὅτι πολλοὶ θέλουν μᾶς κατηγορήσειν ὄχι μόνον διὰ τὴν μέλαιναν περιγραφήν, τὴν ὁποίαν κάμνομεν εἰς τὰ χαρτοπαίγνια, ἀλλὰ καὶ διότι ἠθελήσαμεν νὰ κατακρίνωμεν πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὸν ἰδιωτικὸν τῶν χαρτοπαικτῶν βίον· πλὴν ἡμεῖς δὲν θεωροῦμεν τὴν διαφθορὰν ταύτην περιοριζομένην εἰς μόνον τὸν ἰδιωτικὸν βίον· τὴν βλέπομεν ὅτι ἐξαπλοῦται καὶ εἰς τὸν δημόσιον, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἠμπορέσαμεν νὰ μείνωμεν ἀδιάφοροι εἰς τὰ ἀποτελέσματά της· ἢ μήπως ὀλίγοι ἄνθρωποι διὰ τὰ χαρτοπαίγνια ἔγιναν κλέπται, ὀλίγοι ἔγιναν ἀπατεῶνες, ἢ καὶ ὀλίγοι ἔχασαν τὴν κατάστασίν των, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἔγιναν καὶ αὐτόχειρες;

Τὰ χαρτοπαίγνια εἶναι πηγὴ πολλῶν κακῶν εἰς τὴν κοινωνίαν, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα βλέπομεν ὅλας σχεδὸν τὰς κυβερνήσεις ἀπαγορευούσας αὐτά· ἀλλὰ καὶ τὰ ἀνέχονται, μόνον καὶ μόνον διότι καταντᾷ ἀδύνατος ἡ ἀπαγόρευσίς των, καθ' ὅσον μάλιστα παίζονται εἰς τὰς οἰκίας, εἰς τὰ ἄσυλα δηλαδὴ τῶν πολιτῶν, ὅπου ἡ ἐξουσία δὲν ἐμπορεῖ νὰ εἰσχωρήσῃ, εἰμὴ εἰς ὡρισμένας περιστάσεις.

Μόνη λοιπὸν ἡ ἠθικὴ ἀπαγόρευσις ἐμπορεῖ νὰ ἰσχύσῃ κατ' αὐτῶν· ὅθεν καὶ ἄλλο μέσον δὲν βλέπομεν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου, παρὰ τὴν διὰ τοῦ τύπου στηλίτευσιν τῶν κυρίων χαρτοπαικτῶν. Ὅταν ὁ τύπος περιγράφῃ τοὺς χαρακτῆράς των, δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ κυριευμένοι ἀπὸ τὸ πάθος τοῦτο θέλουν βλέπειν τὸν ἑαυτόν των καὶ θέλουν τὸν ἀποστρέφεσθαι, καὶ ἑπομένως θέλουν προσπαθήσειν, ὅσον τὸ δυνατόν, νὰ ἀποσπασθῶσιν ἀπὸ μίαν τοιαύτην διαφθοράν, ἥτις, μακρὰν τοῦ νὰ ἦναι μέσον διασκεδάσεως, ἀφανίζει καὶ τὴν περιουσίαν καὶ τὴν ὑγείαν τῶν χαρτοπαικτῶν αὐτῶν.

Ἀπὸ τὰ δημόσια καφενεῖα ὅμως ἐλπίζομεν ὅτι αἱ ἀστυνομίαι τοῦ κράτους θέλουν τὰ ἐμποδίσειν, καὶ θέλουν προσέξειν εἰς τὸ νὰ ἐξαλείψωσι τὸ τοιοῦτον κακόν, ὡς μέσον τῆς ἀξιοκατακρίτου ὀκνηρίας καὶ τῆς ἠθικῆς διαφθορᾶς.—ΑΘΗΝΑ.

ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ.

'Αριθ. 12.

ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ. ΜΕΡΟΣ Β'.

Εκ τῶν γενομένων κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐνστάσεων ὑπάρχουσί τινες, τὰς ὁποίας καὶ οἱ ἁπλοῖ Χριστιανοὶ ἐμποροῦν ἀφ' ἑαυτῶν νὰ ἀναιρέσωσιν. Εἶναι δὲ πάλιν ἄλλαι, εἰς τὰς ὁποίας ἔδωκαν μὲν οἱ πολυμαθεῖς ἀποκρίσεις, ἀλλ' οἱ πλεῖστοι τῶν Χριστιανῶν οὔτε νὰ νοήσωσιν αὐτὰς δύνανται· ὑπάρχουσι δὲ καί τινες ἄλλαι, εἰς τὰς ὁποίας οὐδεὶς, ὅσον καὶ ἂν ἦναι πεπαιδευμένος, δὲν ἐμπορεῖ νὰ δώσῃ πλήρη ἀπόκρισιν, κατὰ συνέπειαν τῶν ἀτελῶν τοῦ ἀνθρώπου γνώσεων εἰς τὸν παρόντα τοῦτον βίον. Διότι, σοφὸν καὶ πολυμαθῆ λέγοντές τινα, ἐννοοῦμεν ὅτι αὐτὸς εἶναι τοιοῦτος συγκριτικῶς πρὸς ἄλλους· καὶ ὁ πλεῖστα γινώσκων γνωρίζει ὀλιγώτατα παραβαλλόμενα μ' ὅσα ἀγνοεῖ· καὶ ὁ σοφώτατος δὲν ἐμπορεῖ νὰ κατανοήσῃ ἅπαντα τοῦ Δημιουργοῦ τὰ ἔργα καὶ τὰ σχέδια. Τοῦτο δὲ μάλιστα πρέπει νὰ ἐνθυμώμεθα εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν, ἐπειδὴ ὁ Χριστιανισμὸς ἀτελῶς γινώσκεται. Τὸ εἰς ἡμᾶς ἀποκαλυφθὲν πρέπει νὰ ἦναι μέρος μόνον, καὶ ἴσως μικρὸν μόνον μέρος ὅλης τῆς ἀληθείας. Πολλὰ, περὶ ὧν κατὰ τὸ παρὸν ὀλίγον τι ἢ καὶ οὐδὲν γνωρίζομεν, ἔχουν ἢ ἐνδέχεται νὰ ἔχωσι στενὴν σχέσιν μὲ τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν. Παραδείγματος χάριν, δὲν γνωρίζομεν παρὰ μικρότατον μέρος τοῦ σύμπαντος· ὅλης τῆς ἱστορίας, παρελθούσης καὶ μελλούσης, τοῦ κόσμου τὸν ὁποῖον κατοικοῦμεν· καὶ τοῦ ὅλου τῆς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάρξεως.

Ἡ γῆ δὲν εἶναι παρ' ἀσήμαντον μόριον συγκρινομένη μὲ τὸν ἥλιον, τοὺς πλανήτας, καὶ τὰ λοιπὰ οὐράνια σώματα. Πιθανὸν δὲ ὅτι ταῦτα πάντα κατοικοῦνται· καὶ ἴσως τὸ φανερωθὲν εἰς ἡμᾶς Εὐαγγέλιον εἶναι μικρόν τι μέρος εὐμεγέθους τινὸς σχεδίου, ἀφορῶντος τοὺς κατοίκους πολυαρίθμων ἄλλων κόσμων.

Ἔπειτα, ἡμεῖς ἀγνοοῦμεν πόσον χρόνον ὁ κόσμος ἡμῶν οὗτος ἔχει νὰ διαρκέσῃ. Ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία ἴσως δὲν ὑπῆρξεν ἔτι τὸ ἓν πεμπτημόριον, ἢ τὸ ἓν πεντηκοστημόριον, ὅλου τοῦ καιροῦ της· καὶ ἴσως δὲν παρήγαγεν ἔτι τὸ ἓν πεντηκοστημόριον τῶν ἀποτελεσμάτων, ὅσα εἶναι προωρισμένη νὰ παράξῃ.

Γνωρίζομεν δὲ ὅτι, ἐπειδὴ προτείνει τὴν ἐλπίδα ἀθανασίας ἐπέκεινα τοῦ τάφου, εἶναι συνδεδεμένη μὲ τοῦ ἀνθρώπου τὴν κατάστασιν οὐχὶ μόνον κατὰ τὸ ἐπὶ γῆς βραχὺ διάστημα, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλην τὴν αἰωνιότητα.

Ὅθεν, ἐπειδὴ ὁ Χριστιανισμὸς, ἂν ἀληθεύῃ, πρέπει νὰ ἦναι σύστημα τόσον μερικῶς καὶ ἀτελῶς εἰς ἡμᾶς ἀποκεκαλυμμένον, καὶ τοσοῦτον συνδεδεμένον μὲ πράγματα, τῶν ὁποίων μικρὰν ἢ καὶ οὐδεμίαν γνῶσιν ἐμπορεῖ νὰ ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος, ἦτον ἑπόμενον νὰ εὑρίσκωνται εἰς αὐτὸν δυσκολίαι, τὰς ὁποίας καὶ οἱ σοφώτατοι τῶν ἀνθρώπων ἀδυνατοῦν νὰ ἐξηγήσωσιν. Ἄνθρωποι δὲ τῷόντι σοφοὶ δὲν ἐκπλήττονται οὔτε ἀθυμοῦσι τοιαύτας δυσκολίας ἀπαντῶντες, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων εἶναι προετοιμασμένοι νὰ περιμένωσιν αὐτάς.

Ἄς σαφηνίσωμεν τὰ εἰρημένα δι' ἑνὸς ἁπλοῦ παραδείγματος· ὑπόθες γεωγραφικὸν πίνακα μεσογείου τινὸς χώρας, εἰς τὸν ὁποῖον βλέπονται ποταμοὶ χωρὶς πηγὴν ἢ ἐκβολὰς, καὶ δρόμοι μηδαμοῦ ἄγοντες. Ἄνθρωπος, ὁπωσοῦν εἰδήμων τῆς γεωγραφίας, ἐννοεῖ διαμιᾶς, θεωρῶν τοιοῦτον πίνακα, ὅτι αἱ τῶν ποταμῶν πηγαὶ καὶ ἐκβολαὶ, καὶ αἱ πόλεις εἰς τὰς ὁποίας ἄγουν οἱ δρόμοι, εὑρίσκονται ἐπέκεινα τῶν ὁρίων τῆς ἐν τῷ πίνακι περιοχῆς, μολονότι ποῦ κεῖνται αὐτὸς ἴσως ἀγνοεῖ. Ἄλλος δέ τις, πάντῃ ἄμοιρος γεωγραφικῶν γνώσεων, ἤθελεν ἴσως μεμφθῆν τὸν πίνακα ὡς δεικνύοντα μέρος μόνον τῆς διευθύνσεως τῶν ποταμῶν καὶ δρόμων. Αὐτὸ δὲ τοῦτο συμβαίνει καὶ ὡς πρὸς πᾶν ἄλλο, τοῦ ὁποίου βλέπομεν μόνον ἓν μέρος, ἐκτὸς ἂν ἐνθυμώμεθα ὅτι δὲν εἶναι εἰμὴ μέρος, καὶ λαμβάνωμεν εἰς τὸν λογαριασμὸν τὴν ἀτελῆ αὐτοῦ θεωρίαν μας.

Ἀλλὰ μολονότι ἀδύνατον εἶναι νὰ ἐμπορῇ πᾶς Χριστιανὸς ν' ἀπαντᾷ εἰς πᾶσαν ἔνστασιν, ὅσον ὅμως αὐξάνουν αἱ γνώσεις αὐτοῦ καὶ ἡ ἕξις τοῦ σκέπτεσθαι καὶ συλλογίζεσθαι περὶ τῶν τοιούτων, τόσον εὐκολώτερον θέλει εὑρίσκειν ἀπαντήσεις ἀποχρώσας εἰς πολλὰ, τὰ ὁποῖα κατὰ πρώτην προσβολὴν ἐφαίνοντο παραπολὺ δύσλυτα. Ἐξαιρέτως δὲ, δυσκολίαι τινὲς εἰς τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν, ὡς κατ' αὐτῆς ὑποτιθέμεναι, εὑρίσκονται ὑπὲρ αὐτῆς, μετὰ ὡριμωτέραν σκέψιν. Ναὶ μὲν, εἰσέτι διαμένουν δυσκολίαι δυσεξήγητοι· ἀλλ' ἀντὶ ν' ἀναιρῶσι τὴν πίστιν ἡμῶν, ἐπιβεβαιοῦσιν αὐτήν.

Λόγου χάριν· ἡ κακὴ ζωὴ πολλῶν Χριστιανῶν, οἵτινες ἐπαγγέλλονται ὅτι περιμένουν νὰ κριθῶσιν ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ μ' ὅλον τοῦτο πράττουν ὅλα τὰ ἐναντία τῶν ὅσα ἐκεῖνος ἐδίδασκε καὶ ἔπραττεν, εἶναι μία ἔνστασις συχνότατα ὑπὸ τῶν ἀπίστων προτεινομένη, καὶ μεγαλητέραν ἴσως ἐπιῤῥοὴν ἔχουσα εἰς τὸ πνεῦμά των οἱασδήποτε ἄλλης. Ἰδού, λέγουσι, θρησκεία, ἐπαγγελλομένη ὅτι σκοπὸν ἔχει τοῦ ἀνθρώπου τὴν μεταῤῥύθμισιν, καὶ ὅμως οἱ δεχόμενοι τὴν θρησκείαν ταύτην ζῶσιν ὡς νὰ μὴν ὑπῆρχεν ἄλλος κόσμος εἰμὴ ὁ παρὼν, καὶ παραδίδονται εἰς ὅλα τὰ χαμερπῆ καὶ πονηρὰ πάθη τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἀπαραλλάκτως καθὼς οἱ Ἐθνικοί. Ἐκτὸς δὲ τῶν ὅσοι οὔτε φροντίζουν οὔτε συλλογίζονται πῶς περὶ τῆς θρησκείας αὐτῶν, εὑρίσκομεν (λέγουσι) πολλοὺς, οἵτινες πολλὰ καὶ λαλοῦν καὶ συλλογίζονται περὶ αὐτῆς, μέγαν Χριστιανικὸν ζῆλον ἐπαγγελλόμενοι, καὶ μ' ὅλον τοῦτο τρέφουσι μῖσος κατὰ τῶν συναδελφῶν Χριστιανῶν, ὑποθάλπουσι τὸν φθόνον, τὴν συκοφαντίαν, τὴν φιλονεικίαν, καὶ τὸν κατ' ἀλλήλων διωγμὸν, καὶ ταῦτα ἐν ᾧ καιρῷ ἐπαγγέλλονται ὅτι εἶναι πιστοὶ ὀπαδοὶ Ἑνὸς, ὁ ὁποῖος ἐδίδαξεν αὐτοὺς ν' ἀγαπῶσι καὶ τοὺς ἐχθρούς των, ν' ἀποδίδωσιν εὐλογίαν ἀντὶ κατάρας, καὶ νὰ γνωρίζωνται ὡς μαθηταὶ αὐτοῦ διὰ τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης.

Βέβαια δὲ ὁ εἰλικρινὴς Χριστιανὸς λυπεῖται καὶ

ἀθυμεῖ ὅτι μέχρι τοῦδε ἡ θρησκεία μας ἐπέφερε τόσον ὀλιγωτέραν βελτίωσιν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων παρ' ὅσην ἦτον εὔλογον νὰ ἐλπίζωμεν. Κατὰ βάθος δὲ ὀφείλει ἕκαστος ἡμῶν νὰ σκεφθῇ, πόσον διπλασίως ἔνοχος καταντᾷ ὁ Χριστιανὸς, ὁ ζῶν εἰς τρόπον ὥστε νὰ κακολογῆται ἡ θρησκεία του, καὶ ὅστις οὕτω ὄχι μόνον ἐπανίσταται κατὰ τοῦ Κυρίου του, ἀλλὰ φέρει καὶ ἄλλους ν' ἀποβάλλωσιν αὐτόν. Ἀλλ' ὅταν ἡ κακὴ ζωὴ τοσούτων Χριστιανῶν προτείνεται ὡς ἔνστασις κατὰ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, δύναταί τις ν' ἀπαντήσῃ ἐρωτῶν, ἂν τοῦτο δὲν ἀποδεικνύῃ πόσον εἶναι ἀπίθανον ὅτι ἄνθρωπος ἐπενόησε τοιαύτην θρησκείαν. Ὑπόθες ὅτι οἱ ἀγροὶ τόπου τινὸς, ἐπιμελῶς ἀροτρευόμενοι καὶ βοτανιζόμενοι, σπείρονται μὲ σῖτον, καὶ ὅμως χόρτα καὶ ἀκάνθας ἐκφύουσι, τὰ ὁποῖα καὶ πνίγουν τὸν σῖτον, ἐὰν κατ' ἐπανάληψιν δὲν ἀφαιρεθῶσιν· εἰς τοιούτους ἀγροὺς ἐμπορεῖς νὰ πιστεύσῃς ὅτι ὁ σῖτος ἤθελε βλαστάνειν αὐτομάτως; ὄχι βέβαια· ἀλλ' ἤθελες συμπεράνειν ὅτι, ἂν ἡ γῆ ἀφίνετο ἀκαλλιέργητος, ἤθελε γεννήσειν χόρτα καὶ ἀκάνθας, οὐδόλως δὲ σῖτον. Ὡσαύτως, καὶ ὁπόταν βλέπῃ τις τὸν φυσικὸν χαρακτῆρα τῶν ἀνθρώπων τοσοῦτον ἐναντίον εἰς τὸν καθαρὸν, καὶ γενναῖον, καὶ φιλάγαθον, καὶ συγχωρητικὸν χαρακτῆρα τοῦ Εὐαγγελίου, ὥστε καὶ μετὰ τὴν παραδοχὴν τούτου νὰ ἦναι ἡ ζωή των ἀντίθετος εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν ἀρετὴν, δὲν ἐμπορεῖ βέβαια νὰ τὸ κρίνῃ πιθανὸν ὅτι ὂν τοιοῦτον ὁποῖος ὁ ἄνθρωπος ἐπενόησε θρησκείαν τοιαύτην ὁποία ἡ Χριστιανική.

Ἰδοὺ καὶ ἄλλο παράδειγμα· προβάλλουσί τινες κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ὅτι δὲν ἐξηπλώθη καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην. Ἐπαγγέλλεται ὅτι σκοπὸν ἔχει νὰ φωτίσῃ καὶ νὰ βελτιώσῃ ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος· καὶ ὅμως, ὕστερον ἀπὸ χιλίους ὀκτακοσίους χρόνους, μένει ἀκόμη μεγίστη μερὶς τῶν ἀνθρώπων, αὐτὸν μὴ παραδεχθεῖσα. Ὅλα τωόντι τὰ πλέον πεπολιτισμένα ἔθνη πρεσβεύουσι τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν· ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ πολλὰ ἑκατομμύρια εἰσέτι μὴ ἐπιστραφέντα· τῆς θρησκείας δὲ ἡ πρόοδος μεταξὺ τούτων φαίνεται βραδυτάτη. Τοῦτο ἐμπορεῖ μὲν νὰ φαίνεται παράδοξον καὶ δυσεξήγητον· ἀλλὰ τουλάχιστον δεικνύει ὅτι ἀνθρώπινα ψιλῶς μέσα δὲν ἐθεμελίωσαν οὔτε διέδωκαν καταρχὰς τὸν Χριστιανισμόν. Τὰ ἔθνη ὅσα τώρα πρεσβεύουν αὐτὸν εἶναι πολὺ δυνατώτερα καὶ εἰδημονέστερα καὶ ἐμπειρότερα εἰς ὅλας τὰς βιωτικὰς τέχνας παρὰ τὸ λοιπὸν μέρος τῆς ἀνθρωπότητος· καὶ ὅμως, ἂν καὶ ἀποστέλλωσι πολλοὺς δραστηρίους καὶ ζηλωτὰς ἱεροδιδασκάλους, ἡ θρησκεία ὀλιγώτερον προοδεύει εἰς μίαν ἑκατονταετηρίδα παρ' ὅσον εἰς ὀλίγα ἔτη, ὅτε κατὰ πρῶτον ἐκήρυξαν αὐτὴν ὀλίγοι τινὲς Ἰουδαῖοι χωρικοὶ καὶ ἁλιεῖς, ἅπαντας σχεδὸν τοὺς πλουσίους, καὶ δυνατοὺς, καὶ σοφοὺς ἐναντίους αὐτῶν ἔχοντες. Ὅθεν εὐλόγως ἐμποροῦμεν νὰ συμπεράνωμεν ὅτι εἶχον ἐκεῖνοι πλεονέκτημά τι, τοῦ ὁποίου ἡμεῖς στερούμεθα· τοῦτο δὲ ἦτον αἱ θαυματουργικαὶ δυνάμεις.

Προτείνεται δὲ καὶ ἄλλη τις ἀντιλογία, ὅτι αἱ ἱεραὶ μας βίβλοι δὲν δίδουσι πλήρη τινὰ καὶ σαφῆ ἀποκάλυψιν διαφόρων ἀξιολόγων καὶ περιέργων πραγμάτων· λόγου χάριν, βραχύτατα ἱστοροῦσι περὶ τῆς τοῦ κόσμου δημιουργίας, περὶ τῶν πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, περὶ τῶν ἀγγέλων, καὶ, τὸ κυριώτερον, δὲν εὑρίσκομεν εἰς αὐτὰς πλήρη καὶ ἰδιαιτέραν τινὰ περιγραφὴν τῆς μελλούσης καταστάσεως, καὶ τοῦ βίου τὸν ὁποῖον διάγουσιν ἐν οὐρανοῖς οἱ μακάριοι. Ταῦτα πάντα, καὶ μάλιστα τὸ τελευταῖον, εἶναι περίεργοι καὶ ἀξιόλογοι ὑποθέσεις· καὶ ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος δὲν φθάνει ποτὲ εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῶν τοιούτων, φαίνεται εἰς πολλοὺς παραδοξότατον πῶς βίβλοι, θείαν ἀποκάλυψιν ἐπαγγελλόμεναι ὅτι περιέχουν, νὰ ὁμιλῶσι μὲ τοσαύτην συντομίαν, καὶ ν' ἀφίνωσιν ἀθεράπευτον τοιαύτην φυσικὴν περιέργειαν.

Εὐκόλως δύναταί τις ν' ἀπαντήσῃ τὴν δυσκολίαν ταύτην λέγων, ὅτι εἰς ἀποκάλυψιν μὲν ἐκ Θεοῦ ἐρχομένην ἦτο φυσικώτατον νὰ ἐλλείπῃ πᾶν τὸ πρὸς εὐχαρίστησιν ἁπλῶς τῆς περιεργείας· εἰς πλαστὴν δ' ἀποκάλυψιν, ὑπ' ἀνθρώπων ἐπινοηθεῖσαν, τοὐναντίον ἤθελεν εὑρεθῆν. Ὁ πλάνος ἤθελε μ' ὅλην τὴν λεκτικὴν αὐτοῦ δύναμιν καὶ μὲ περισσὴν λεπτομέρειαν περιγράψειν τὰ τῆς μελλούσης καταστάσεως, καὶ τὰ περὶ ἀγαθῶν καὶ πονηρῶν ἀγγέλων, καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ ὅσα θεραπεύουσι τοῦ ἀνθρώπου τὴν περιέργειαν. Ὁ δ' ἐνθουσιαστὴς, ὁ ἐκλαμβάνων ὡς θείας ἀποκαλύψεις τὰ ὄνειρα καὶ τὰς φαντασίας του, ἤθελε μᾶς φλυαρήσειν πάμπολλα περὶ τοῦ ἀοράτου κόσμου, ἐπειδὴ περὶ τούτων μάλιστα παραλογοῦν αἱ ἀσθενημέναι φαντασίαι.

Ὅθεν, καὶ ἂν δὲν ἐμπορῇς νὰ ἐννοήσῃς διατί αἱ Θεῖαι Γραφαὶ νὰ ἦναι κατὰ τοῦτο ὁποῖαι εἶναι, ἐμπορεῖς τοὐλάχιστον νὰ πληροφορηθῇς ὅτι δὲν ἤθελον εἶσθαι τοιαῦται, ἂν εἶχον προέλθειν ἐξ ἀνθρώπων. Εἰς τοῦτο, καθὼς καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ, εἶναι τὸ ἀνάπαλιν τοῦ ὅ,τι ἠδύνατό τις νὰ ἐλπίσῃ ἀπὸ πλάνους ἢ ἐνθουσιαστάς.

Οι πλειότεροι ἐκ τῶν ἡγεμόνων τῆς Γερμανίας διεπραγματεύοντο προσωπικῶς μετὰ τοῦ ὑποκόμητος Τουρέννου, μηδέποτε ζητοῦντες ἐγγύησιν. Καὶ αἱ πλέον φιλύποπτοι δημοκρατίαι ἔδιδον ἐντελῆ πίστιν εἰς τὸν λόγον αὐτοῦ. Μίαν τῶν ἡμερῶν, εἰς τὴν Σουαβίαν εὑρισκόμενος, ἐπλησίασε μὲ τὸ στράτευμά του εἰς τὴν λίμνην τῆς Κωνσταντίας, διὰ νὰ καθυποβάλῃ εἰς φόρον γαίας τινὰς τοῦ οἴκου τῆς Αὐστρίας· οἱ Ἑλβετοὶ, οἵτινες εἶχον δίκαιον νὰ φοβῶνται μὴν εἰσέλθῃ αἰφνιδίως εἰς τὴν ἑαυτῶν χώραν ἐπὶ προφάσει τοῦ νὰ διαβῇ ἐκεῖθεν εἰς τὴν τοῦ Αὐτοκράτορος, ἔστειλαν ἐπιτροπὴν νὰ τὸν εἴπῃ ὅτι τοσαύτην πεποίθησιν εἶχον εἰς τὴν τιμὴν αὐτοῦ καὶ πίστιν, ὥστε δὲν ἤθελον κάμειν οὐδεμίαν στρατολογίαν, ἂν μόνον τοὺς ἐβεβαίονεν ὅτι δὲν ἤθελε περάσειν ἀπὸ τὴν χώραν των· ὅτι ὡς πρὸς ἄλλους ἤθελον μεταχειρισθῆν τὰς μεγαλητέρας προφυλάξεις, ἀλλ' ὡς πρὸς αὐτὸν ἤθελον εὐχαριστηθῆν μὲ μόνον τὸν λόγον του.

ΣΑΝΥΑΣΗΣ.

सन्यासी

ΣΑΝΥΑΣΑΙ λέγονται εἰς τὰς Ἰνδίας ἐθελόθρησκοί τινες ἐπαῖται, οἱ τὸν τέταρτον καὶ ἀνώτατον βαθμὸν τῶν Βραχμάνων συγκροτοῦντες. Ἡ προτεταγμένη εἶναι εἰκὼν ἀληθινὴ, ἀκριβὲς ὁμοίωμα τοῦ ὑποκειμένου τὸ ὁποῖον παριστάνει, ὑπὸ ἱεροδιδασκάλου τινὸς εἰς τὴν Ἀγγλίαν πεμφθεῖσα μετὰ τῆς ἀκολούθου ἐπιστολῆς·—

‘ Μίαν ἑσπέραν, πρὸ ὀλίγου καιροῦ, ἐνῷ περιεπάτουν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Γάγγου μετά τινος συναδελφοῦ μου, ἀπηντήσαμεν ἐθελόθρησκον ἐπαίτην, τὸν ὁποῖον ἄριστα εἰκονίζει τὸ μετὰ τῆς παρούσης ἐπιστολῆς ὁμοίωμα. Ἐπὶ λοφιδίου ἱστάμενος κατέναντι τοῦ ποταμοῦ, καὶ περὶ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας λαλῶν πρὸς τοὺς ἐκεῖ συνηγμένους, εἶδα καὶ αὐτὸν αἴφνης μεταξὺ τῶν ἀκροατῶν μου. Ἐκθέτων δὲ τὰ τῆς εἰδωλολατρείας ἄτοπα, ἔδειξα τὸν ἀσκητὴν ἢ ἐπαίτην τοῦτον ὡς παράδειγμα. Εἷς ἢ δύο ὡμίλησαν πρὸς ἔπαινον τῆς σκληραγωγίας του, καὶ δῆλον ὅτι μεγάλως τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ ὑπελήπτοντο. Διὰ νὰ πληροφορήσω δ' αὐτοὺς περὶ τῆς ἀτοπίας καὶ μωρίας τοῦ καθιστάνειν ἄχρηστον ἓν οἱονδήποτε μέλος τοῦ σώματος, ἀνέφερα τὴν πασίγνωστον Σανσκριτικὴν παροιμίαν, ‘ Οὐδὲν ὁ Θεὸς φθείρει·’ ἥτις, μολονότι κατὰ τὴν ὀρθοδοξίαν τῶν Ἰνδῶν ἔχει ἄλλο νόημα παρὰ τὸ ὑπ' ἐμοῦ δοθὲν, μ' ἐβοήθησε μ' ὅλον τοῦτο νὰ δείξω ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ἄχρηστον τὴν ἑαυτοῦ χεῖρα καταστήσας, ἔπραξε πολὺ μᾶλλον καὶ παρ' ὅσον ὁ Θεὸς αὐτός· ἐπομένως δὲ οὐχὶ μόνον ἀρετὴ δὲν ἐλογίζετο ἡ τοιαύτη πρᾶξις, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον, μεγάλη ἁμαρτία κατὰ τοῦ Θεοῦ. Μετὰ πολλῆς προσοχῆς μὲ ἠκροάζετο τὸ πλῆθος· ἐνῷ δ' ἐγὼ ἐλάλουν, ὁ συναδελφός μου ἰχνογράφησε τὸν ἐθελόθρησκον, καὶ μετὰ τὴν εἰς οἶκον ἐπιστροφὴν μ' ἔδωκε τὴν ἰχνογραφίαν ταύτην, ἥτις τόσον μᾶλλον εἶναι ἀξιοπερίεργος, καθ' ὅσον ἀκριβῶς τὸν ἄνθρωπον παριστάνει. Ἐρωτηθεὶς ὁ Σαννάσης ἐπὶ τίνι λόγῳ ἐκράτει τὸν βραχίονα ὑψωμένον, Μὲ σκοπὸν, ἀπεκρίθη, ν' ἀποκτήσω θρησκευτικὴν ἀξιότητα, καὶ μᾶς ἐβεβαίωσεν ὅτι δώδεκα ἔτη εἶχε διατηρήσειν αὐτὸν εἰς τὴν ὄρθιον αὐτὴν θέσιν.

‘ Δύσκολον ἤθελεν εἶσθαι, φίλε, διὰ λόγων νὰ σὲ μεταδώσω ὀρθὴν ἰδέαν τοῦ καταπληκτικοῦ καὶ φρικώδους ἀποτελέσματος, τὸ ὁποῖον ἐπιφέρει τοιούτου παρα-

δόξου ὑποκειμένου θέα. Ὁ βραχίων, ἀνυψωμένος τοσοῦτον μακρὸν χρόνου διάστημα, ἐπὶ τέλους καθίσταται διόλου ἀμετάτρεπτος· ἐνῷ δ' αὐτὸς συστέλλεται καὶ ἐλαττοῦται, οἱ ὄνυχες ὑπερμακρύνονται, καὶ καταντῶσιν ὡς οἱ ἁρπακτικοῦ ὀρνέου. Τοῦ μήκους τῶν ὀνύχων θέλει σὲ δώσειν ὀρθὴν ἰδέαν τὸ σχεδίασμα, καθότι μετ' ἀκριβείας διετηρήθησαν αἱ τῆς μορφῆς ἀναλογίαι.

'Ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν ἦτο καταρχὰς ὁ τῆς αἱρέσεως ταύτης χαρακτὴρ, τὴν σήμερον βέβαια οἱ Σαννύασαι διάγουν ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἄσωτον καὶ διεφθαρμένον βίον. Πᾶν κοσμικὸν ἔργον ἐγκαταλείψαντες, ζοῦν ὅλως διόλου ἀπὸ τὴν ἐλεημοσύνην, τὴν ὁποίαν πάμπολλοι γενναίως τοὺς χορηγοῦσιν ὑπὸ τὴν ἐπιῤῥοὴν δεισιδαίμονος πρὸς αὐτοὺς σεβασμοῦ, ὡς ταχέως μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ ἐξομοιουμένους. Περιπλανῶνται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ῥυπαρώτατοι, μόλις ἓν ῥάκος φοροῦντες σκέπασμα τῆς γυμνότητος αὐτῶν, ὄχι ὅτι δὲν ἐμποροῦν νὰ προμηθευθῶσι τὰ τοῦ σώματος χρειώδη ἐνδύματα, ἀλλὰ διὰ νὰ δείξωσι τάχα ὅτι δὲν ὑπόκεινται πλέον εἰς τὴν ἐπιῤῥοὴν ἐξωτερικῶν πραγμάτων, καὶ ὅτι παρήτησαν τὸν κόσμον, καὶ ὅλως καθυπέβαλον τὰ πάθη. Ἐκ τοῦ ἐναντίου ὅμως, ἀπὸ τὰ φαινόμενα κρίνων τις, λαμβάνει κακίστην ἰδέαν περὶ τῆς ἁγνείας των, καὶ ἐμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι παρήτησαν πᾶν ὀρθὸν αἴσθημα τοῦ πρέποντος καὶ τοῦ κοσμίου. Γενικῶς φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν δέρμα τίγριδος, ἐφ' οὗ καθίζουν ὅταν ἦναι χρεία· ἴσως δὲ καὶ σκοπεύουν μὲ τοῦτο νὰ δεικνύωσιν ὅτι ἀνήκουν εἰς τὸ ἐν ἐρήμοις διατρίβον γένος τῶν Σαννυασῶν.'

Ἄλλος τις συγγραφεὺς λέγει τὰ ἑπόμενα·—Ὁ βαθμὸς Σαννύασου, ὁ τέταρτος καὶ ἀνώτατος εἰς ὃν Βραχμὰν δύναταί ποτε νὰ φθάσῃ, τόσον εἶναι ὑψηλὸς ὥστε περισσοτέραν ἁγιότητα μεταδίδει ἐν διαστήματι μιᾶς μόνης γενεᾶς παρ' ὅσην οἱαδήποτε ἄλλη τοῦ βίου κατάστασις ἐν διαστήματι μυρίων. Προσθέτουσι δὲ ὅτι, εὐθὺς ἀφοῦ ἀποθάνῃ Σαννύασης, μεταβαίνει παράυτα εἰς τὸν κόσμον τοῦ Βραχμᾶ ἢ τὸν τοῦ Βισνοῦ, καὶ ἀπαλλάσσεται διαπαντὸς τῆς ποινῆς τῶν μετεμψυχώσεων. Ὁ Σαννύασης ὀφείλει ἐξάπαντος νὰ παραιτήσῃ τὴν γυναῖκά του, καὶ ν' ἀπαρνηθῇ τὰς οἰκιακὰς ὅλας καὶ κοινωνικὰς σχέσεις. Κατὰ πρωΐαν, ἀφοῦ λουσθῇ, πρέπει νὰ τρίβῃ ὅλον τὸ σῶμά του μὲ στάκτην, πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ὅλως ἀπηρνήθη τὸν καλλωπισμὸν τοῦ σώματος καὶ τὰς ἡδονὰς τοῦ κόσμου. Εἰς μονοφάγιον χρεωστεῖ νὰ περιορίζεται καθ' ἡμέραν. Ἀνάγκη πᾶσα νὰ λείψῃ ὅλως διόλου ἀπὸ τὴν χρῆσιν τοῦ Βετέλ, τὸ ὁποῖον εἶναι φύλλον δριμὺ τὴν γεῦσιν, παραπολὺ μασσώμενον ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν, καὶ δυσκολώτατα παραιτούμενον ὑπὸ τῶν ὅσοι αὐτὸ ἤδη ἐσυνείθισαν. Τὰ ὑποδήματά του πρέπει νὰ ἦναι ξύλινα κρούπαλα. Πρέπει νὰ ἔχῃ ἐρημιτήριον ἐπὶ τῶν ὀχθῶν ποταμοῦ τινὸς ἢ λίμνης. Πρέπει νὰ ζῇ μόνον ἀπὸ ἐλεημοσύνην, ἐμπορεῖ δὲ νὰ τὴν ἀπαιτῇ δικαιωματικῶς. Ἡ μελέτη πρέπει νὰ συνιστᾷ τὸ μόνον αὐτοῦ ἐνασχόλημα. Τῆς γυμνάσεως δὲ ταύτης καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς ἔδωκε τὴν ἀκόλουθον περιγραφὴν εἰς τὸν Ἀββᾶν Dubois Ἰνδός τις, ὁ ὁποῖος ἐσπούδασέ ποτε ὑπὸ ἔξοχον Σαννύασην μὲ σκοπὸν νὰ ἐναγκαλισθῇ τὸν θεωρητικὸν βίον.

'Ἤμην,' εἶπε, 'νεόφυτος ὑπὸ περιβόητον Σαννύασην, ὅστις εἶχε καταστήσειν ἐρημιτήριον εἰς μεμακρυσμένον τόπον. Μέγα μέρος τῆς νυκτὸς ἀφιέρονα εἰς ἀγρυπνίαν, καὶ προσπαθῶν νὰ ἐξορίσω ἀπὸ τὸν νοῦν μου πάντα λογισμὸν οἱονδήποτε. Συμφώνως μὲ τὰς καθ' ἑκάστην ἐπαναλαμβανομένας ὑπὸ τοῦ Σαννύασου διδασκαλίας, ἠγωνιζόμην παντὶ σθένει νὰ κρατῶ τὴν ἀναπνοήν μου ὅσον μὲ ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποφέρω. Ἐπέμενον δὲ εἰς τοῦτο, ἕωσοῦ σχεδὸν ἐλειποθύμουν. Τοιοῦτοι βίαιοι ἀγῶνες ἐπέφερον τὴν πλίον ἄφθονον διαπνοὴν πανταχόθεν τοῦ σώματός μου. Ἐπὶ τέλους, μίαν τῶν ἡμερῶν, ἐνῷ κατὰ τὸ σύνηθες ἐγυμναζόμην, ἐφαντάσθην ὅτι εἶδον ἐνώπιόν μου τὴν πανσέληνον, φεγγωδεστάτην, ἀλλὰ τρέμουσαν. Ἄλλοτε, μ' ἐπῆλθεν ἡ φαντασία ὅτι ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ κατεβυθίσθην εἰς παχύτατον σκότος. Ὁ πνευματικὸς ὁδηγός μου, ὅστις πολλάκις μὲ εἶχε προειπεῖν ὅτι διὰ τῆς μετανοίας καὶ σκέψεως ἔμελλα νὰ ἴδω πράγματα θαυμαστὰ καὶ παράδοξα, ὑπερεχάρη μαθὼν τὴν πνευματικήν μου ταύτην πρόοδον. Μ' ἔταξε τότε ἆθλα νέα ἐπίσης δυσκατόρθωτα· καὶ μὲ εἶπεν ὅτι ὁ καιρὸς δὲν ἀπεῖχε πολὺ, καθ' ὃν ἔπρεπε νὰ ἴδω καὶ ἄλλα τῆς μετανοίας μου ἀποτελέσματα ἔτι μᾶλλον ἐκπληκτικά. Βαρυνθεὶς, ἐπὶ τέλους, τὰς ὀχληρὰς ταύτας μωρίας, ἐγκατέλιπον αὐτὰς, φοβηθεὶς μὴ σαλεύσωσι τὸν νοῦν μου ὅλως διόλου· καὶ πάλιν κατέφυγον εἰς τὸν πρότερον ἐργατικὸν βίον μου.'

Οἱ ἐθελόθρησκοι ἐπαῖται εἰς τὴν Ἰνδοστὰν, παρατηρεῖ συγγραφεὺς Ἄγγλος, ἀπαρνοῦνται τὸν κόσμον διά τινα περιφρόνησιν ἢ ἀποτυχίαν, ἢ διότι ὀκνηροὶ ὄντες προκρίνουν νὰ ζητῶσι παρὰ νὰ ἐργάζωνται. Ἐρωτήσας πεπαιδευμένον τινὰ Βαχμᾶνα, ἐὰν δὲν ἐγνώριζέ τινας ἀπὸ θρησκευτικὰ ψιλῶς αἴτια τὸν κόσμον ἀπαρνηθέντας, καὶ γενομένους ἐπαίτας, 'Δὲν γνωρίζω,' εἶπεν, 'οὔτε ἕνα.'

ΕΡΙΣ ΙΣΠΑΝΟΥ ΚΑΙ ΙΝΔΟΥ.

ΙΣΠΑΝΟΣ τις ὁδοιπόρος ἀπήντησεν Ἰνδὸν εἰς τὸ μέσον τῆς ἐρήμου. Ἀμφότεροι ἦσαν ἔφιπποι. Ὁ Ἱσπανὸς, τοῦ ὁποίου τὸ ζῶον ὀλίγον ἤξιζεν, ἐπρότεινεν εἰς τὸν Ἰνδὸν, ὅστις εἶχε νέον καὶ δυνατὸν ἵππον, νὰ κάμωσιν ἀλλαγήν· οὗτος φυσικῷ τῷ λόγῳ ἀπεποιήθη. Ὁ Ἱσπανὸς ζητεῖ ἀφορμὴν ἔριδος, καὶ τέλος συμπλέκονται· ἀλλ' ὁ Ἱσπανὸς, ἔνοπλος ὢν, δὲν ἤργησε νὰ κυριεύσῃ τὸν ποθούμενον ἵππον, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του. Ὁ Ἰνδὸς συνοδεύει αὐτὸν μέχρι τῆς προσεχοῦς πόλεως, καὶ παράυτα κάμνει ἀγωγὴν εἰς τὸ δικαστήριον. Ὁ Ἱσπανὸς ἀναγκάζεται νὰ ἐμφανισθῇ, καὶ νὰ φέρῃ τὸν ἵππον· κατηγορεῖ δὲ ὡς κλέπτην τὸν Ἰνδὸν, διαβεβαιούμενος ὅτι ὁ ἵππος ἀνή-

κεν εἰς ἑαυτὸν, καὶ ὅτι ὁ Ἰνδὸς τοῦ τὸν εἶχε κλέψειν, νεώτατον ἀκόμη.

Ἐπειδὴ κἀμμί' ἀπόδειξις τοῦ ἐναντίου δὲν ὑπῆρχεν, ὁ κριτὴς, μὴ δυνάμενος ν' ἀποφασίσῃ, ἔμελλε ν' ἀποπέμψῃ τοὺς κρινομένους· ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ Ἰνδὸς ἐξεφώνησεν, 'Ὁ ἵππος εἶναι ἰδικός μου, καὶ τὸ ἀποδεικνύω.' Ἐκβάλλει ἀμέσως τὸ ἐπανωφόρεμά του, καλύπτει μ' αὐτὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ ζώου, καὶ διευθυνόμενος πρὸς τὸν δικαστὴν, 'Ἐπειδὴ,' λέγει, 'οὗτος ὁ ἄνθρωπος διαβεβαιοῦται ὅτι αὐτὸς ἀνέθρεψε τὸν ἵππον, προστάξετέ τον νὰ εἴπῃ ποῖος ἐκ τῶν δύο του ὀφθαλμῶν εἶναι βεβλαμμένος.' Ὁ Ἱσπανὸς, μὴ θέλων νὰ δείξῃ κἀνένα δισταγμὸν, ἀποκρίνεται πάραυτα, 'Ὁ δεξιός!' Τότε ὁ Ἰνδὸς ἐξεσκέπασε τὴν κεφαλὴν τοῦ ζώου, καὶ, 'Δὲν εἶναι ποσῶς βεβλαμμένον,' εἶπεν, 'οὔτε εἰς τὸ δεξιὸν, οὔτε εἰς τὸ ἀριστερὸν ὄμμα.' Πληροφορηθεὶς ὁ κριτὴς ἀπὸ τόσον εὐφυῆ καὶ τόσον ἰσχυρὰν ἀπόδειξιν, ἐψήφισεν ἄνευ ἀργοπορίας νὰ δοθῇ ὁ ἵππος εἰς αὐτόν.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΣΙΑΣ.

Η ΤΕΧΕΡΑΝ.

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ μητρόπολις τοῦ Πέρσου κυριάρχου διαιρεῖται εἰς χωριστὰ τμήματα, ἐξ ὧν ἕκαστον ἔχει τὸ ἰδιαίτερον αὐτοῦ ὄνομα, ὡς καὶ εἰς τὰς Τουρκικὰς πόλεις συνειθίζεται. Ἐκτὸς τούτων, ὑπάρχει μεμονωμένος τις περίβολος, καλούμενος ἡ Κιβωτὸς, ἤτοι ἀκρόπολις, περιέχων τὰ ἀνακτόρια, διάφορα τζαμία, τοὺς στρατῶνας, καὶ τὰς οἰκίας τῶν κυριωτέρων περὶ τὴν αὐλὴν ὑπαλλήλων. Ἡ Κιβωτὸς εἶναι ὁπωσοῦν καθαριωτέρα τῶν ἐπιλοίπων μερῶν τῆς Τεχεράν· περικυκλοῦται δ' ὑπὸ τείχους, ὀλίγα κανόνια ἔχοντος, καὶ φύλακες σταθμεύουσι πάντοτε εἰς τὰς πύλας αὐτῆς, αἵτινες κλείονται τὴν νύκτα, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὁποίας εἰς οὐδένα συγχωρεῖται ἡ εἴσοδος, ἐκτὸς ἂν κρατῇ ἔγγραφον ἄδειαν παρὰ τῆς ἀστυνομίας. Αἱ ὁδοὶ τόσον εἶναι ῥυπαραὶ καὶ τόσον πλήρεις ἀπὸ τρύπας καὶ βόθρους, ὥστε χωρὶς φανάριον οὐδεὶς χρήσιμος ἐξέρχεταί ποτε τὴν νύκτα. Ἀπὸ κλέπτας ὅμως δὲν ὑπάρχει φόβος· καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐν Τεχερὰν διατριβῆς μου, ποτὲ, καθ' ὅσον γνωρίζω, δὲν συνέβη νυκτερινὴ λῃστεία.

Αἱ ὁδοὶ βρύουσι τὴν ἡμέραν ἀπὸ ψωμοζῆτας, πανταχόθεν τῆς Ἀσίας ἐρχομένους· κἀμμίαν πρωτεύουσαν δὲν γνωρίζω τόσον πλημμυροῦσαν ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς ὀκνηρίας καὶ ἐνδείας, ἢ ὅπου ἀμφότεραι παρίστανται τόσον ῥυπαραὶ καὶ ἀηδεῖς. Τοῦτο δὲ προέρχεται τόσον ἐκ τῆς τῶν κρατούντων ἀσυμπαθείας ἢ ἀμελείας πρὸς τοὺς γέροντας καὶ ἐνδεεῖς, ὅσον ἐκ τῆς ἀργίας τοῦ πλείστου μέρους τῶν κατοίκων. Πῶς τῳόντι νὰ εὑρίσκωσιν ἐνασχόλημα εἰς χώραν, ὅπου ἀκόμη καὶ ἡ γεωργία δὲν ἐξαρκεῖ πρὸς διατήρησιν τοῦ ἀγροτικοῦ πλήθους; Εἰς τὴν Εὐρώπην ὑπάρχει παντὸς εἴδους ἐργασία διὰ τὰς κατωτέρας τάξεις· ὡς τὸ κτίζειν δημοσίους οἰκοδομὰς καὶ ἰδιωτῶν κατοικίας, τὸ κατασκευάζειν καὶ ἐπισκευάζειν δρόμους, τὸ ἐξορύττειν ἢ καθαρίζειν διώρυγας, στρώνειν σιδηροδρόμους, δουλεύειν εἰς παντοειδῆ ἐργοστάσια, κλπ. ὅλα ὅμως τὰ τοῦ πορισμοῦ ταῦτα μέσα σχεδὸν ἀγνοοῦνται εἰς τὴν Περσίαν. Πρόσθες εἰς τὸ δεινὸν τοῦτο τὴν ἀκαρπίαν, τὴν ἔλλειψιν πλωΐμων ποταμῶν, τὸ δύσκολον τῆς συγκοινωνίας, καὶ τὴν ὡραιότητα τοῦ κλίματος, ἥτις σχεδὸν ἀποτρέπει τοῦ ἐργάζεσθαι. Τὴν κακὴν δὲ ταύτην τῶν πραγμάτων κατάστασιν ἐπιβαρύνει τὸ ἄθλιον πολίτευμα τῆς Περσίας· πᾶσα εὐδαιμονίας πηγὴ ἀποκλειστικῶς κατέχεται ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων κατὰ τὸν βαθμὸν ἢ τὴν τύχην· ἡ τῶν ἀδυνάτων ἰδιοκτησία ἀφίνεται εἰς τὸ ἔλεος τῶν ἰσχυρῶν, πᾶς ἔπαρχος διαθέτει μόνος καὶ αὐθαιρέτως τὴν περιουσίαν τῶν ἰδιωτῶν, καὶ οὐδεὶς καλεῖταί ποτε νὰ δώσῃ λόγον τῶν ἐπισήμων αὐτοῦ πράξεων. Πᾶσα ἐπαρχία πραγματικῶς ἐνοικιάζεται εἰς τὸν διοικητὴν (ὡς ἐγίνετο καὶ πρὸ μικροῦ εἰς τὴν Τουρκίαν) καὶ ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρὸς νὰ πληρώσῃ τὸ ἐνοίκιον, φορολογεῖ καὶ ἁρπάζει τὰ πρὸς τοῦτο χρήματα μὲ τυραννικὴν ἀπονίαν, μήτε ζωὴν μήτε ἰδιοκτησίαν σεβόμενος, ἐκλέγων δὲ τοὺς ἀπροστατεύτους ὡς ἁρμοδιώτερα τῆς ἀδικίας αὐτοῦ θύματα. Ἐντεῦθεν κατήντησαν οἱ ἐπαῖται τὸ αἶσχος τῆς Περσίας· βέβαια οὔτε δυσεξήγητος οὔτε ἀμφίβολος εἶναι ἡ γέννησις αὐτῶν.

Τὰ Βεζεστένια τῆς Τεχερὰν ὀλίγον διαφέρουν ἀπὸ τὰ τῆς Τουρκίας· εἶναι, δηλαδὴ, μακραὶ, κεκαλυμμέναι δίοδοι, ἄνωθεν φωτιζόμεναι. Καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς τοῦ ἐνδοτέρου ὑπάρχουν σειραὶ ἐργαστηρίων, ὅπου πραγματευταὶ ἢ χειροτέχναι ἀσκοῦν ἕκαστος τὴν ἰδίαν αὐτοῦ τέχνην· ὁ μὲν κάμνει πέταλα ἵππων, ὁ δὲ ἀκογίζει μαχαίρας, ἄλλος ἐπιῤῥάπτει ὑποδήματα, τέταρτός τις κόπτει καπνοσύριγγας ἀπὸ μακρὰ καλάμια, πέμπτος τις φουρνίζει ἄρτους, καὶ ἄλλος μαγειρεύει τὸ πολυζήτητον πιλάβι. Τὰ Βεζεστένια εἶναι καὶ ἀγοραὶ καὶ ἐργοστάσια· πρῶτος δὲ τῶν εἰς τὸ κατάστημα τοῦτο χειροτεχνῶν εἶναι ὁ ἀρχιμάγειρος. Ἐνταῦθα λείπει ἐξ ὁλοκλήρου πᾶσα Εὐρωπαϊκὴ εὐαισθησία· διότι, ὁπόταν ὁ Μωαμεθανὸς πεινάσῃ, ἡ ὄρεξις αὐτοῦ δὲν πάσχει ἐλάττωσιν, καὶ ἂν ἐκ δεξιῶν ἤθελε κάθησθαι προσκυνητὴς ξυριζόμενος, ἢ νεκρώδης ἀσθενὴς ἐξ ἀριστερῶν του, ἀνακούφισιν ἐκ φλεβοτομίας περιμένων. Εἰς τὰ Βεζεστένια προσέτι καταφεύγουν οἱ ὀκνηροὶ καὶ οἱ περίεργοι, ὡς καὶ ὁ δεσπότης ὁ δοῦλον χρειαζόμενος, καὶ ὁ δοῦλος ὁ δεσπότην ζητῶν. Οἱ Πέρσαι ὑπεραγαποῦν νὰ λέγωσι παραμύθια· ἐδῶ δ' ἐμπορεῖ τις ν' ἀκούσῃ τὰ καλήτερα. Ἐνῷ ἤμην εἰς τὴν Τεχερὰν, παρετήρησα ἕνα εἰς τόπον ὑπαίθριον καθήμενον ἔμπροσθεν τῆς πύλης τοῦ Βεζεστενίου, μ' αἶγα πλησίον αὐτοῦ κοιτομένην· πλῆθος δὲ μακρογενείων ἀνδρῶν πέριξ αὐτοῦ συνελέγοντο, τοὺς ὁποίους ὑπέβαλλεν εἰς φόρον διὰ τοὺς τεραστίους αὐτοῦ μύθους. Τοσαύτην ἐπιτηδειότητα εἶχεν εἰς τὸ μακρύνειν τὰς διηγήσεις του, ὥστε οἱ ἀκροαταὶ δὲν ἠμπόρουν νὰ μά-

θύσει τὸ τέλος, ἂν δὲν ἤρχοντο καὶ τὴν ἐπαύριον. Τὴν αἶγα θεωροῦσι πάντοτε εἰς τὰ τοιαῦτα δράματα ὡς σημαντικὸν ὑποκείμενον, καθότι παριστάνει (ἀγνοῶ διατί) τὴν Σατανικὴν αὐτοῦ Μεγαλειότητα.

Αἱ ὁδοὶ τῆς Τεχερὰν ποτὲ δὲν ἐκαθαρίσθησαν ἀφοῦ ὁ τόπος ᾠκοδομήθη· τωόντι δὲ, κάμμία χρεία δὲν ὑπάρχει νὰ γίνεται τοῦτο ἐκ μέρους τοῦ κοινοῦ, καὶ οἱοσδήποτε φίλος τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου ἐμπορεῖ ἀμισθὶ νὰ τὸ σπουδάσῃ ἐνταῦθα. Αἱ δημόσιαι ὁδοὶ ὄζουν ἀπὸ τὰ λείψανα καμήλων, πιθήκων, ἡμιόνων, ἵππων, κυνῶν, καὶ αἰλούρων· ἐνταῦθα δὲ κοίτονται, ἑωσοῦ πεινασμένος τις σκύλος νὰ γυμνώσῃ τὰ κόκκαλα ἀπὸ τὴν σάρκα, καὶ νὰ τ' ἀφήσῃ εἰς τοῦ χρόνου τὴν κατάβρωσιν. Τὸ κλίμα τοῦ τόπου κατ' εὐτυχίαν ἐμποδίζει τὰ ἐκ τῆς ἀμελείας ταύτης δεινά· εἰς πᾶν σχεδὸν ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου ἤθελον ἀποθνήσκειν πάμπολλοι κατὰ συνέπειαν αὐτῆς· ἀλλ' ἐδῶ ὁ ἀὴρ εἶναι τόσον ξηρὸς, ὥστε τὰ σώματα, ἀντὶ νὰ σήπωνται, γενικῶς διαλύονται εἰς κονιορτόν. Ἡ τοποθεσία τῆς Τεχερὰν ἀπ' ἀρχῆς ἐκλέχθη κάκιστα· πανταχόθεν ὑπὸ λόφων διαφόρου ὕψους περικυκλωμένη, κεῖται καθαυτὸ εἰς φάραγγα,—ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε δὲν ἐμπορεῖ τις νὰ βαδίσῃ τρία ἢ τέσσαρα μίλια ἔξω τῆς πόλεως χωρὶς νὰ εὑρεθῇ ἰσοϋψὴς μὲ τὰς κορυφὰς τῶν ἐν αὐτῇ δένδρων. Οὐδέποτε πνέει ἐλαφρά τις, δροσιστικὴ αὔρα· ἀλλ' ἀνεμοταραχαὶ σφοδρόταται καὶ διαρκεῖς συχνότατα ἀκολουθοῦσιν. Ὁ τόπος ὑδρεύεται ἀπὸ δύο ῥυάκια, καταῤῥέοντα ἐκ τῶν πέριξ λόφων· ὑπόγειοι σωλῆνες φέρουν τὸ ὕδωρ εἰς πᾶσαν ὁδὸν, καὶ κλάδοι τῶν σωλήνων τούτων μετακομίζουν αὐτὸ εἰς δεξαμενὰς πρὸς χρῆσιν τῶν οἰκογενειῶν. Τοιουτοτρόπως προμηθεύεται καθεῖς ὕδωρ ἐκ διαδοχῆς, ἅπαξ κατὰ πέντε ἢ ἑπτὰ ἡμέρας· τὸ θέρος γίνεται μεγάλη αὐτοῦ σπάνις, καὶ τότε μάλιστα αἱ δεξαμεναὶ καταντῶσι ῥυπαραὶ καὶ βρωμεραί· ἡ δ' ἐξ αὐτῶν ἀναβαίνουσα μεμιασμένη ἐξάτμισις εἶναι μί' ἀπὸ τὰς κυριωτέρας αἰτίας τῶν πολυαρίθμων νόσων, αἵτινες τὸ καλοκαίριον μαστίζουσι τὴν πόλιν ταύτην.

Δεκαεννέα πανδοχεῖα, ὡς μὲ εἶπαν, εὑρίσκονται εἰς τὴν Τεχερὰν, ὅπου καταλύουν οἱ ἀμαξεῖς καὶ οἱ ὁδοιποροῦντες πραγματευταί. Οἱ πρῶτοι συγκροτοῦσι χωριστὴν τάξιν ἀνθρώπων, διάφορον ἀπὸ τοὺς λειποὺς τῶν κατοίκων. Ἡ τιμιότης εἶναι τὸ πρῶτον αὐτῶν χαρακτηριστικόν. Διαφέρουσι δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐνδυμασίαν ἀπὸ τὸ πλῆθος, καὶ ὁμιλοῦν γλῶσσαν ἀκατανόητον εἰς ξένους. Αἱ ἡμίονοι, τὰς ὁποίας ἔχουν ὡς οἰκιακοὺς συντρόφους, ἀκολουθοῦσι τὰς διαταγάς των χωρὶς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς μάστιγος.

Τὸ κυριώτερον τζαμίον, περίφημον διὰ τὸν κεχρυσωμένον αὐτοῦ θόλον, δὲν παριστάνει εἰμὴ ὀλίγα θαυμασμοῦ ἄξια. Ἐκτὸς δὲ τούτου ὑπάρχουσι τριάκοντα ἓν ἄλλα τζαμία, καὶ δύο Ἀρμενικαὶ ἐκκλησίαι.

Εἰς τοὺς Εὐρωπαίους οὔτε τὸ ἔσωθεν οὔτε τὸ ἔξωθεν τῶν Περσικῶν παλατίων ὑπεραρέσκει. Ὁ Ἀσιανὸς, καὶ μάλιστα ὁ Πέρσης, δὲν ἔχει κάμμίαν ἰδέαν ὅτι τὰ διάφορα μέρη πάσης οἰκοδομῆς πρέπει νὰ ἔχωσιν ἀναλογίαν καὶ συμφωνίαν μεταξύ των· ὁ ὀφθαλμός του δὲν βλέπει τὸ ἀνάρμοστον τῆς ἐνταῦθα πολυτελείας μὲ τὴν παρέχει ἀκαθαρσίαν. Εἰς ἀπόδειξιν φέρω παράδειγμα τὴν αἴθουσαν ὅπου φυλάσσεται ὁ διαβόητος Θρόνος, ὁ τοῦ Ταῶνος λεγόμενος, τὸν ὁποῖον ὁ Ναδὶρ Σὰχ ἔφερεν ὀπίσω ἀπὸ τὴν Ἰνδικὴν αὐτοῦ ἐκστρατείαν. Πλάκες χρυσοῦ καλύπτουσιν αὐτὴν, καὶ ἀδάμαντες, σμάραγδοι, καὶ ῥουβίνια, σχεδὸν ἀνεκτιμήτου ἀξίας, στίλβουσι πανταχόθεν· αἱ στέγαι εἶναι λαμπραὶ, εἰς δὲ τὰς πλευρὰς κρέμανται ὡραιότατα λαχώρια. Ἀλλὰ κύτταξε πρὸς τὴν θύραν, καὶ θέλεις παρατηρήσειν τὰ σταθμὰ ὅτι μόλις εἶναι ὀρθογώνια· ἔκτεινε δ' ἐπέκεινα αὐτῆς τὰ βλέμματά σου, καὶ ἀπαντῶσι κλίμακα, οὐχὶ μόνον ποταπὴν καὶ στρεβλὴν, ἀλλὰ ταχέως βαδίζουσαν εἰς φθοράν. Οὕτω πως σχεδὸν εἰς ὅλα τὰ ἐν Περσίᾳ οἰκοδομήματα συμμιγνύεται ἡ εὐπρέπεια μὲ τὴν ἀκοσμίαν, καὶ τὸ ὕψος μὲ τὴν εὐτέλειαν.

ΤΙΠΟΤΕ δὲν δεικνύει τοσαύτην μικρόνοιαν καὶ χαμέρπειαν, ὅσην ἡ φιλοπλουτία· ἐξ ἐναντίας, τίποτε δὲν εἶναι μεγαλοπρεπέστερον, οὔτε γενναιότερον, τῆς τοῦ πλούτου περιφρονήσεως. Ἀρετῆς ἴδιον εἶναι ἡ καλὴ χρῆσις τῶν ἀγαθῶν ὅσα τις ἔχει· ἡ φυσικωτέρα δ' αὐτῶν μεταχείρισις, καὶ ἡ ἁρμοδιωτέρα νὰ ἐφελκύσῃ πρὸς τὰ πλούτη τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν ἀνθρώπων, εἶναι τὸ νὰ μεταχειρίζεταί τις αὐτὰ πρὸς ὄφελος τοῦ δημοσίου.

Ο ΠΑΠΑΣ ΣΕΞΤΟΣ διώρισέ ποτε νὰ ἐκδοθῇ Ἰταλικὴ μετάφρασις τῶν ἱερῶν Γραφῶν. Τινὲς δὲ τῶν Καρδιναλίων παρέστησαν εἰς αὐτὸν ὅτι ἡ μετάφρασις αὕτη, τρόπον τινὰ, ἦτο σκανδαλώδης, καθότι τὸ μέσον τοῦτο μετεχειρίζοντο καὶ οἱ αἱρετικοὶ πρὸς διαστροφὴν τῶν λαῶν, οἰκειοτάτην εἰς αὐτοὺς καθιστάνοντες τὴν γνῶσιν τῆς Γραφῆς. 'Δι' ἐσᾶς, πανιερώτατοι,' ἀπεκρίθη ὁ Σέξτος, 'τοὺς ἀμαθεῖς, οἵτινες δὲν καταλαμβάνετε τὰ Λατινικὰ, ἔγινεν ἡ μετάφρασις αὕτη.'

Ο ΦΙΛΙΠΠΟΣ Β'. ἐδίωξε τοὺς κωμῳδοὺς ἀπὸ τὴν αὐλήν του ὡς ἀνθρώπους, οἵτινες εἰς τίποτε δὲν χρησιμεύουν εἰμὴ εἰς τὸ κολακεύειν καὶ τρέφειν τὰς ἡδονὰς καὶ τὴν ἀπραξίαν, εἰς τὸ γεμίζειν ἀπὸ ματαίας καὶ φθαρτικὰς χιμαίρας τὰ ἀδρανῆ πνεύματα, καὶ εἰς τὸ γεννᾷν ἀπαίσια αἰσθήματα τῶν καρδιῶν, τὰ ὁποῖα ἡ φρόνησις καὶ ἡ θρησκεία τόσον ἰσχυρῶς ἐντέλλονται εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ καταπνίγῃ.

Βλέπομεν, λέγει ὁ Φενελὼν, γονεῖς μὲ ἀρκετὴν σύνεσιν, οἵτινες ὁδηγοῦσιν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι τὰ τέκνα των εἰς τὰ δημόσια θεάματα· προσποιοῦνται ὅτι οὕτω πως, τὸ δηλητήριον φάρμακον συμμιγνύοντες μὲ τὴν σωτηριώδη τροφὴν, δίδουν εἰς αὐτὰ καλὴν ἀγωγὴν, καὶ ἤθελον στοχασθῆν ὡς στρυφνὸν καὶ αὐστηρὸν πᾶν ἀγωγῆς σύστημα, τὸ ὁποῖον δὲν ἤθελε συγχωρεῖν τὴν ἀνάμιξιν ταύτην τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ. Μικροτάτην βέβαια γνῶσιν τοῦ ἀνθρωπίνου νοὸς πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ μὴ βλέπων, ὅτι αἱ τοιαῦται διασκεδάσεις τῶν ἀδυνάτων εἶναι νὰ μὴ διεγείρωσιν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νέων ἀπέχθειαν πρὸς τὴν σώφρονα ζωὴν καὶ τὸ τακτικὸν ἐπάγγελμα εἰς ὃ εἶναι προωρισμένοι, καὶ νὰ μὴ καθιστῶσιν ὀχληρὰς καὶ ἀνυποφόρους τὰς ἁπλᾶς καὶ ἀθώους ἡδονάς.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

HARVARD COLLEGE
CONSERVED
7/2001
LIBRARY